MAGNUM BULLARIUM ROMANUM,

SEU EJUSDEM

CONTINUATIO,

Quæ Supplementi loco ſit, tum huicce, tum aliis quæ præceſſerunt Editionibus; Romanæ, & Lugdunensi.

CUM RUBRICIS, SUMMARIIS, SCHOLIIS, ET INDICIBUS;

TOMUS DECIMUS-SEPTIMUS,

Complectens Conſtitutiones BENEDICTI XIV. ab Anno 1746. uſque ad Annum 1749.

Juxta Exemplar ROMÆ, Ex Typographia Sacræ Congregationis de Propaganda Fide *editum* 1749.

LUXEMBURGI,

Sumptibus HENRICI-ALBERTI GOSSE & Soc. Bibliopol. & Typograph.

MDCCLIII.

CUM PRIVILEGIO SACRÆ CÆSAREÆ ET CATHOLICÆ MAJESTATIS.

2-45 Tomo XVII

375

INDEX
INITIORUM
SINGULARUM CONSTITUTIONUM
QUÆ IN HOC TOMO XVII. CONTINENTUR.

Quamvis. I. pag. 1
Salutaris. II. 4
Declaraſti Nobis. III. 8
Reddita Nobis. IV. 13
Accepimus. V. 17
Apoſtolicæ Sedis. VI. 18
Pontificia. VII. 28
Ubi primum. VIII. 29
Militanti. IX. 32
Eccleſiaſtica. X. 33
Vinea electa. XI. 35
Miſericordiæ ſtudium. XII. 41
Negotiatores Cæli. XIII. 46
Humani generis. XIV. 51
Ad nuptiale convivium. XV. 56
Septuageſimum ſecundum. 62
Communem Cœlo. 70
Sollicitudinem. XVI. 72
Accepimus. XVII. 77
Ad univerſa. XVIII. 79
Paterni prorſus. XIX. 85
Ad radicandum. XX. 87
Juſtitiæ & pacis. XXI. 88
Candor. XXII. 93
Quemadmodum. XXIII. 97
Devotam. XXIV. 98
Ex quo. XXV. 101
Per binas. XXVI. 105
Impoſiti Nobis. XXVII. pag. 106
Poſtremo menſe. XXVIII. 110
Jampridem epiſtola. XXIX. 138
Laborantibus. XXX. 147
Decet. XXXI. 149
Dum univerſi. XXXII. 150
Inter multa. XXXIII. 157
Pia Mater. XXXIV. 161
Notum tibi eſt. XXXV. 166
Cum a Nobis. XXXVI. 172
Romani Pontificis. 182
In ſupereminenti. XXXVII. 184
Apoſtolici. XXXVIII. 186
Ad Centumcellas. XXXIX. 188
Cauſarum. XL. 191
Quamvis jam. XLI. 199
Apoſtolici muneris. XLII. 200
In Caſtris Militantis. XLIII. 204
Rerum humanarum. XLIV. 205
Inter cætera. XLV. 210
Poſtulatum. XLVI. 214
Si data. XLVII. 220
Exemplis. XLVIII. 225
Conſtantem. XLIX. 227
Concreditum. L. 228
Magna Nobis. LI. 230
Præclara Militiæ. LII. 233
Quo die. LIII. ibid.
Poſtquam. LIV. 240

De Congregatione. LV.	pag. 261	*Quanta Reipublicæ.* LXII.	pag. 280
Paſtoralis. LVI.	262	*Non multi.* LXIII.	283
Eccleſiæ. LVII.	267	*Sinceræ fidei.* LXIV.	285
Cœleſtis. LVIII.	271	*Cum, ſicut.* LXV.	286
Ad tuas manus. LIX.	272	*In Sacroſancta.* LXVI.	287
Rerum Eccleſiaſticarum. LX.	274	*Dum omnibus.* LXVII.	300
Quod expenſis. LXI.	276	*Minime.* LXVIII.	303

INDEX

INDEX
ARGUMENTORUM
EARUMDEM
CONSTITUTIONUM.

ANNO MDCCXLVI.

PONTIFICATUS ANNO VI.

I. JURISDICTIO Epiſcoporum in Eccleſias Parochiales Regularium pro Indiarum Regionibus declaratur. 24. *Februarii.* pag. 1.

II. Archiconfraternitati Doctrinæ Chriſtianæ de Urbe conceditur Eccleſia Beatæ Mariæ Virginis de Planctu. 9. *Martii.* pag. 4

III. Super Celebratione Duarum Miſſarum eadem die per unum Sacerdotem. 16. *Martii.* pag. 8

IV. De Præſentatione Dignioris inter approbatos ab Examinatoribus ad Parochiales Eccleſias Jurispatronatus Eccleſiaſtici, cum reſolutione nonnullorum dubiorum. 9. *Aprilis.* pag. 13

V. Chriſtifideles Indulgentias viſitantibus Eccleſiam conceſſas, etiam Sanctiſſima Euchariſtia non expoſita, lucrantur: Et de frequenti ejuſdem Sanctiſſimæ Euchariſtiæ expoſitione. 16. *Aprilis.* pag. 17

VI. Nova methodus ſervanda in conficiendis, retinendiſque rationibus proventuum, & expenſarum Cameræ Apoſtolicæ. 18. *Aprilis.* pag. 18

VII. De Regularibus extra Clauſtra degentibus, & ſeſe translatos aſſerentibus. 27. *Maji.* pag. 28

VIII. Literæ jam editæ adverſus Confeſſarios exquirentes a Pœnitentibus complicum nomina confirmantur; & pœnæ in delinquentes ſtatuuntur, cum præfinitione Ordinis procedendi in hujuſmodi Cauſis. 2. *Junii.* pag. 29

IX. Ordo Præcedentiæ per Votantes Signaturæ Juſtitiæ & Gratiæ tum in ſedendo, tum in Voto ferendo ſervandus. 7. *Junii.* pag. 32

X. Occurritur Abuſibus in expeditione reſignationum Beneficiorum inductis, ad eludendam Conſtitutionem Gregorii Papæ XIII. incipien. *Humano.* 15. *Junii.* *pag.* 33

XI. Canonizatio Beati Fidelis a Sigmaringa Sacerdotis Profeſſi Ordinis Fratrum Minorum Sancti Franciſci Cappuccinorum nuncupatorum Præfecti Miſſionis Apoſtolicæ in Rhætia, & Sacræ Congregationis de Propaganda Fide Proto-Martyris. 29. *Junii.* *pag.* 35

XII. Canonizatio Beati Camilli de Lellis Fundatoris Clericorum Regularium Miniſtrantium Infirmis. 29. *Junii.* *pag.* 40

XIII. Canonizatio Beati Petri Regalati Sacerdotis Profeſſi Ordinis Minorum, Regularis Obſervantiæ inter Hiſpanos Reſtitutoris. 29. *Junii.* *pag.* 46

XIV. Canonizatio Beati Joſephi a Lioniſſa Sacerdotis Profeſſi Ordinis Minorum Sancti Franciſci Capuccinorum. 29. *Junii.* *pag.* 51

XV. Canonizatio Beatæ Catharinæ de Ricciis Florentinæ Monialis Profeſſæ Ordinis Prædicatorum. 29. *Junii.* *pag.* 56

Orationes Conſiſtoriales, quæ dictæ fuerunt in Conſiſtoriis habitis die 18. Aprilis, 8. 10. 11. 13. & 14. Junii pro Canonizatione BB. Fidelis à Sigmaringa, Camilli de Lellis, Petri Regalati, Joſephi à Leoniſſa, & Catharinæ de Ricciis; una cum ejus Homilia, quæ habita eſt die Natali Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli inter Miſſarum ſolemnia, poſtquam ſolemne Canonizationis Decretum promulgavit. *pag.* 62

Homilia Sanctiſſimi Domini Noſtri Benedicti PP. XIV., quæ habita eſt inter Miſſarum Solemnia die Natali SS. Apoſtolorum Petri & Pauli Principalium Romanæ Urbis Patronorum quo-die ſolemne quinque Beatorum Canonizationis Decretum in Sacroſancta Vaticana Baſilica pronunciavit. *pag.* 70

XVI. Definitio, ac determinatio Cauſarum inter Regimen Bononiæ, & Communitates Medicinæ, Ganzanighi, Villæfontanæ &c. 9. *Martii.* *pag.* 72

XVII. De retinenda Crucifixi Salvatoris Imagine palam & viſibiliter expoſita ſuper Altaribus, ad quæ Miſſarum Sacrificia peraguntur. 16. *Julii.* *pag.* 77

PONTIFICATUS ANNO VII.

XVIII. De Reſidentia Epiſcoporum. 3. *Septembris.* *pag.* 79

XIX. Firmanæ Congregationi, quoad Gubernium tam Politicum, quàm Oeconomicum Civitatis & Comitatus Firmi, privativa juriſdictio tribuitur. 6. *Septembris.* *pag.* 85

XX. Literæ jam editæ adverſus Confeſſarios exquirentes a Pœnitentibus Complicum nomina, confirmantur, & ampliantur. 28. *Septembris.* *pag.* 87

XXI. Diſtinctio inter Cauſas Rotales, & Prælatitias, ac Jura Notariorum ſcribendi, & actitandi in illis reſpective præfiniuntur: & nova methodus ſtatuitur in Auditorio Rotæ obſervanda, pro celeriori Cauſarum expeditione. 9. *Octobris.* *pag.* 88

XXII. Diviſio Territorii Epiſcopatus Fluminis Januarii in Braſilia, & nova erectio Epiſcopatuum Mariannenſis, & Sancti Pauli, necnon Prælaturarum Gojaſienſis, Cujabaenſis etiam in Braſilia. 6. *Decembris.* *pag.* 93

XXIII. Indulgentiæ tam docentibus, & addiſcentibus Methodum Orationis mentalis, quàm ipſam Orationem mentalem

mentalem peragentibus conceſſæ. 16. *Decembris.* *pag.* 97

XXIV. Super Congregationibus Generalibus Clericorum Regularium Societatis Jeſu. 17. *Decembris.* *pag.* 98

ANNO MDCCXLVII.

XXV. De libero ingreſſu Clericorum Sæcularium in Ordines Regulares. 14. *Januarii.* *pag.* 101

XXVI. De Clauſura Monialium, & admiſſione Famularum in Monaſteria. 24. *Januarii.* *pag.* 105

XXVII. De Ordinationibus Regularium. 27. *Februarii.* *pag.* 106

XXVIII. De Baptiſmo Judæorum, ſive Infantium, ſive Adultorum. 28. *Februarii.* *pag.* 110

XXIX. Super Cultu Sancti Lucæ Caſalii. 18. *Februarii.* *pag.* 138

XXX. Aſſignatio annuæ præſtationis favore Collegii Pœnitentiariorum Baſilicæ Lateranenſis. 13. *Martii.* *pag.* 147

XXXI. Sequitur Declaratio præcedentis Conſtitutionis. 27. *Maji.* *pag.* 149

XXXII. Præfinitio Juriſdictionis Abbatiæ Farfenſis, & Sancti Salvatoris Majoris, quoad Loca & Eccleſias in alienis Diœceſibus exiſtentia. 15. *Martii.* *pag.* 151

Schedula Motus proprii ſuper ſecunda diſmembratione Juriſdictionis dictæ Abbatiæ. 12. *Auguſti.* *pag.* 155

XXXIII. De Juriſdictione Epiſcopi Tuſculani in Clerum, & Populum Territorii Abbatiæ Cryptæ Ferratæ. 24. *Aprilis.* *pag.* 157

XXXIV. Ampliatur Epiſcopis facultas impertiendi Benedictionem cum Indulgentia Plenaria Fidelibus in mortis articulo conſtitutis; etiam per alios tam in Civitatibus, quàm in Diœceſibus, ab ipſis ſubdelegatos. 5. *Aprilis.* *pag.* 161

XXXV. De reſumendo, ac retinendo Titulo Epiſcopi Anconæ, & Humanæ. 22. *Aprilis.* *pag.* 166

XXXVI. Super Aſſignatione Archiepiſcopatus Nicoſienſis Cardinali delle Lanze. 4. *Auguſti.* *pag.* 172

PONTIFICATUS ANNO VIII.

XXXVII. Erectio Publicæ Univerſitatis Studii generalis in Collegio Societatis Jeſu Civitatis Sancti Dominici Inſulæ Hiſpaniolæ. 14. *Septembris.* *pag.* 184

XXXVIII. Super abuſu libelli Repudii Converſorum a Judaiſmo ad Fidem Catholicam. 16. *Septemb.* *pag.* 186

XXXIX. De Ædificiis, & Jure congrui in Civitate Centumcellarum, ejuſque Suburbiis. 30. *Septembris.* *pag.* 188

XL. De Juriſdictione Epiſcopi Spirenſis in Eccleſiam Collegiatam Beatæ Mariæ Virginis *in Bruchſal*, ejuſque Capitulum. 16. *Novembris.* *pag.* 191

XLI. De Officio Scriptorum Sacræ Pœnitentiariæ Apoſtolicæ. 13. *Decembris.* *pag.* 199

XLII. Unio Congregationis Clericorum Sæcularium Doctrinæ Chriſtianæ, cum diverſis Ordinationibus. 15. *Decembris.* *pag.* 200

XLIII. Beatificatio Ven. Servi Dei Hieronymi Æmiliani Fundatoris Congregationis Somaſchæ. 22. *Septembris.* *pag.* 204

XLIV. Reformatio Tribunalium Urbis in

in Judiciis Criminalibus, & quoad expeditiones Commiſſionum, cum opportunis ordinationibus. 16. *Decembris.* pag. 205

ANNO MDCCXLVIII.

XLV. Ad Archiepiſcopos, & Epiſcopos Ditionis temporalis Pontificiæ ſuper Bacchanalibus. 1. *Januarii.* pag. 210

XLVI. Super Operibus Venerabili Sorori Mariæ a Jeſu de Agreda attributis ſub titulo: *Myſtica Civitas Dei, & Miraculum Divinæ Omnipotentiæ* 16. *Januarii.* pag. 214

XLVII. De Ordine ſervando in Cauſis ſuper nullitate Profeſſionis Regularis. 4. *Martii.* pag. 220

XLVIII. Præſcribitur Ritus impertiendi Pontificiam Benedictionem ſuper Populum, ſervandus a Regularibus eorum Ordinum, quibus facultas hujuſmodi ſtatis diebus a Sancta Sede indulta fuit. 19. *Martii.* pag. 225

XLIX. Societati Jeſu tribuitur unus Locus inter Conſultores Congregationis Sacr. Rituum. 24. *Aprilis.* pag. 227

L. De renovationibus Inveſtiturarum, & aliarum conceſſionum Bonorum directi Dominii Cameræ Apoſtolicæ. 12. *Junii.* pag. 228

LI. Ad Poloniæ Regni Primatem, Archiepiſcopos, & Epiſcopos: De conceſſione, & executione Diſpenſationum Apoſtolicarum ſuper impedimentis Matrimonii. 29. *Junii.* pag. 230

LII. S. Stephani Papæ & Martyris Militibus conceditur, ut Enſe ad latus inſtructi coram Romano Pontifice comparere poſſint. 8. *Junii.* pag. 233

LIII. De libero, & mutuo Commercio inter Provincias, Civitates, & Loca Ditionis temporalis Sanctæ Sedis. 8. *Julii.* ibid.

LIV. De nova Martyrologii Romani Editione. 1. *Julii.* pag. 240

LV. Pro Elevatione Corporis Ven. Servi Dei Joſephi a Matre Dei Fundatoris Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scolarum Piarum. 17. *Julii.* pag. 261

LVI. Super deſignatione Confeſſariorum extraordinariorum pro Monialibus. 9. *Auguſti.* pag. 262

LVII. Erectio Seminarii Miſſionum in Conventu Sanctæ Mariæ de Roſario, & Febri, in Monte Mario, Fratrum Ordinis Prædicatorum Congregationis S. Marci. 10. *Julii.* pag. 267

LVIII. Beatificatio Ven. Servi Dei Joſephi Calaſanctii a Matre Dei, Fundatoris Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum. 7. *Auguſti.* pag. 271

LIX. De conceſſione, & executione Diſpenſationum Matrimonialium: altera Epiſtola ad Primatem, Archiepiſcopos, & Epiſcopos Regni Poloniæ. 8. *Auguſti.* pag. 272

LX. De Pallii Benedictione, & traditione. 12. *Auguſti.* pag. 274

PONTIFICATUS ANNO IX.

LXI. Indultum celebrandi tres Miſſas in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, pro Regnis, & Dominiis Hiſpaniarum, & Portugalliæ. 26. *Auguſti.* pag. 276

LXII. Erectio Duarum Cathedrarum in Archigymnaſio Urbis. 11. *Octob.* p. 280

LXIII. Decretum, quo prohibetur cuilibet in poſterum Libros, Scripturas, aliaque Opera quæcumque Typis imprimere, ſeu aliter in lucem edere, in quibus de imminutione dierum Feſtorum de Præcepto, ſive pro, ſive contra eam agatur. 14. *Novembris.* pag. 283

LXIV.

LXIV. Nova conceſſio privativi Judicis in cauſis Cameræ Capitolinæ. 11. *Decembris.* *pag.* 285.

LXV. Feſtorum dierum reductio in Regno Neapolitano citra Pharum, & in Diœceſibus Meſſanenſi, & Panormitana. 12. *Decembris.* *pag.* 286.

LXVI. Erectio Cathedralis Eccleſiæ Pinarolien. 23. *Decembris.* *pag.* 287.

LXVII. Super conſervatione, & refectione Viarum Publicarum. 30. *Decembris.* *pag* 300.

ANNO MDCCXLIX.

LXVIII. Aſſeritur identitas Corporis Sancti Joannis de Matha, quod Matriti colitur, occaſione donationis antiqui Sarcophagi, ubi illud Romæ aſſervabatur. 3. *Februarii.* *pag.* 303.

BULLARIUM ROMANUM.

TOMUS DECIMUS-SEPTIMUS,

SIVE

CONTINUATIONIS PARS UNDECIMA.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI

BENEDICTI XIV.

PONTIFICIS CCLI.

CONSTITUTIONES, EPISTOLÆ &c.

ANNO 1746. ANNO 1746.

I.

JURISDICTIO EPISCOPORUM in Eccleſias Parochiales Regularium pro Indiarum Regionibus declaratur.

BENEDICTUS EPISCORUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium a Pontificis providentia in aſſerenda Epiſcoporum juriſdictione.

QUAMVIS ad confirmandum Eccleſiaſtici regiminis ordinem, ſuperiori Pontificatus Noſtri anno, videlicet octavo Idus Novembr. 1744. Apoſtolicas Literas ediderimus, quarum initium eſt: *Firmandis, atque aſſerendis*, in quibus non modò Sacroſanctæ Tridentinæ Synodi Decretis, ac Prædeceſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum Conſtitutionibus inhærentes, juriſdictionem Epiſcoporum in omnes, & quoſcumque Regulares Animarum curam perſonarum ſæcularium exercentes conſtabilivimus; verum etiam judicia ſequentes in peculiaribus controverſiis prolata a Congregationibus Generalibus Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Eccleſiaſticis diſcutiendis negociis auctoritate Apoſtolica præpoſitorum, certos & congruos limites conſtituimus, quibus tum Epiſcopalis auctoritas in prædictorum Regularium Eccleſias, atque perſonas, tum exemptiones in hujuſmodi rerum genere ab ipſis Regularibus prætenſæ, & pluribus in caſibus eiſdem debitæ, continerentur: Has tamen alteras pari auctoritate Literas adjicere compellimur, ut hac ipſa in re Parochialium etiam Eccleſiarum, quæ in Indiarum Regionibus ſunt, optimo regimini, atque utiliori adminiſtrationi, quantum cum Domino poſſumus, ſimiliter conſulamus.

Eamdem peculiariter firmare intendit pro Indiarum Regionibus.

Sanè ubicumque Animarum cura perſonarum ſæcularium adnexa ſit Monaſteriis, ſeu Domibus Regularium Virorum ſive Mulierum, quicumque hujuſmodi curam exerceat, ſive is Regularis, ſive ſæcularis Sacerdos exiſtat, in his, quæ pertinent ad ipſam curam, & ad Sacramentorum adminiſtrationem, Epiſcopi Diœceſani juriſdictioni, viſitationi, & correctioni ſubeſſe debet; ipſo jubenre Sacro Tridentino Concilio *ſeſſ. 25. cap. 11. de Regularibus*, per hæc verba: *In Monaſteriis, ſeu Domibus Virorum, ſeu Mulierum, quibus imminet Animarum cura perſonarum ſæcularium, præter eas, quæ ſunt de illorum Monaſteriorum, ſeu locorum Familia, perſonæ tam Regulares, quàm Sæculares hujuſmodi curam exercentes ſubſint immediatè in iis, quæ ad dictam Curam, & Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, juriſdictioni, viſitationi, & correctioni Epiſcopi, in cujus Diœceſi ſunt ſita.* Cujus etiam Concilii providentiâ ulteriùs ſtatutum eſt, ut nemo ad animarum curam in prædictis Eccleſiis, etiam ad tempus, ſive amovibiliter ad nutum, exercendam, admittatur vel deputetur, abſque conſenſu Epiſcopi, & ſine examine coram ipſo, vel coram ipſius Vicario antea faciendo; ſic enim decrevit: *Nec ibi aliqui etiam ad nutum amovibiles deputentur, niſi de ejuſdem conſenſu, ac prævio examine per eum, aut ejus Vicarium faciendo.*

Perſonæ Curam Animarum exercentes, quamvis Regulares, juriſdictioni Ordinariorum ſubſunt ex Concilio Tridentino.

Nemo ad Curam aſſumi debet, ex eodem Concilio, niſi de conſenſu, & approbatione Ordinarii.

Equidem aliàs beatæ memoriæ Prædeceſſori Noſtro Sancto Pio Papæ V. ex parte claræ memoriæ Philippi II. Hiſpaniarum Regis Catholici expoſito, quod in partibus Indiarum Maris Oceani, propter deficientiam Presbyterorum, Officia & munia Parochialia à Religioſis Viris exercebantur, qui, magno animarum fructu, Indorum converſiones promovebant, & Eccleſiæ Sacramenta eiſdem adminiſtrando, ac Verbum Dei prædicando & explicando, Religioni ac pietati utilem navabant operam; idem Pius Prædeceſſor, ſupplicationibus ſuper hoc ex parte dicti Philippi Regis humiliter ſibi porrectis incli-

S. Pius V. anno 1567. ex ſpecialibus cauſis indulſit, ut Regulares in Indiis Maris Oceani independenter ab Ordinariis Curam exercere poſſent.

natus, per ſuas Literas incipien. *Exponi Nobis*, datas apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die XXIV. Martii anno MDLXVII., omnibus & ſingulis Religioſis, quorumcumque etiam Mendicantium Ordinum, in dictis Indiarum partibus, in eorumdem Ordinum Monaſteriis, vel de ſuorum Superiorum licentia extra illa commorantibus, ut in locis ipſarum partium eis de ſimili licentia aſſignatis, vel aſſignandis, Officium Parochi, Matrimonia celebrando, & Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrando, prout eatenùs conſueverunt, (dummodo ipſi in reliquis ejuſdem Concilii Tridentini formam obſervarent) exercere, & Verbum Dei, quatenus Indorum illarum partium Idioma intelligerent, de ſuorum Superiorum licentia, in eorum Capitulis Provincialibus obtenta, prædicare, ac confeſſiones audire, liberè, & licitè valerent, ſecluſa etiam Ordinariorum Locorum licentiâ, per hæc expreſſa verba: *Ordinariorum Locorum, & aliorum quorumcumque licentiâ minimè requiſitâ*, facultatem, auctoritate Apoſtolica conceſſit, & indulſit: Volens inſuper, & eadem auctoritate ſtatuens, *Ne in locis dictarum partium, in quibus eſſent Monaſteria Religioſorum, qui Animarum curam exercerent, aliquid per Epiſcopos innovaretur.*

Conceſſionem hujuſmodi effectu caruiſſe, plura ſuadent.

Verùm hujuſmodi Privilegium, ſive Indultum a Sancto Pio Prædeceſſore, ut præfertur, conceſſum, immutatis forſan rerum circumſtantiis, executione & effectu caruiſſe oportet. Siquidem apertè conſpicimus Epiſcopos prædictarum Regionum, non multos poſt annos, ſuam in præmiſſis auctoritatem, & juriſdictionem reſumpſiſſe. Etenim in prima Synodo Limana Provinciali anno Domini 1582. celebrata, præſidente in ea Sancto Turribio, tunc, dum in humanis agebat, Eccleſiæ Limanæ Archiepiſcopo, ipſius Synodi *Cap.* 16. ita expreſsè cautum reperimus: *Nullus poſthac Clericus Parochiam Indorum abſque Epiſcopi collatione ſuſcipiat, vel adminiſtret: qui aliàs ſuſceperit, etiamſi proprio Rectore Parochia deſtituta ſit, anathemate feriatur. Idem a Regularibus obſervetur.* Eidemque Limanæ Synodo conſonat Provincialis itidem Synodus Mexicana anno Domini MDLXXXV. ſub bonæ memoriæ Petro Moja de Contreras Archiepiſcopo congregata, & ſucceſſive, nempe anno MDLXXXIX. ab Apoſtolica Sede examinata, & approbata, quæ ſub Titulo: *De Viſitatione propria Provinciæ* §. *III.* ſtatuit, ut infra, videlicet: *Viſitent Epiſcopi Eccleſias, & quas Doctrinas vocant, ſeu Conditiones, ubi Religioſi commorantur &c. Viſitent etiam Religioſos in prædictis Doctrinis, ſeu Conditionibus degentes, quoad Animarum curam, quam exercent; eoſque paterno zelo corrigant, eorum honori & bonæ famæ proſpiciant, atque id omne præſtent, quod ad effectum ejuſmodi neceſſarium ſit, juxta Decretum Sacri Concilii Tridentini*; Collimantibus in eumdem ſcopum his, quæ præſcribuntur inferius *Tit. de Regularibus, & Monialibus* §. *XIX.* ibi: *Juxta id, quod a Concilio Tridentino decretum eſt, & per Schedam Regiæ Majeſtatis diſpoſitum, Regulares qui Indorum curam gerunt, ab Ordinariis viſitari, eiſdemque Subditi eſſe debent, tam quoad Doctrinam edocendam, quàm quoad Sacramenta adminiſtranda.*

I. Diſpoſitio Synodi Provincialis Limanæ anno 1582.

II. Et Synodi Provincialis Mexicanæ anni 1585.

Et licet Literæ Pii V. a Gregorio XIV. confirmatæ fuerint.

Quamvis verò ſubinde a piæ memoriæ Gregorio Papa XIV. Prædeceſſore quoque Noſtro aliæ Apoſtolicæ Literæ, quarum initium eſt: *Quantum Animarum*, aliæque incipientes: *Exponi Nobis*, anno MDXCI. emanaverint, per quas ſuperius relatæ Sancti Pii Prædeceſſoris Literæ confirmatæ fuerint, & innovatæ; quum tamen felicis recordationis Prædeceſſor pariter Noſter Clemens Papa VIII., per ſuas Literas in ſimili forma Brevis ſub die VIII. Novemb. anni MDCI. expeditas, quæ incipiunt: *Religioſorum quorumcumque*, in forma ſpecifica confirmaverit, & approbaverit reſolutionem Congregationis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſitæ, per quam firmatum extiterat, *Regulares*, qui *ab eorum Superioribus nominati, & a Locorum Ordinariis, ſeu eorum Officialibus approbati*, ad Animarum curam in Indiarum partibus exercendam, *ob penuriam Sacerdotum ſæcularium*, mitterentur, non quidem habendos, & reputandos eſſe, tamquam Regulares extra Clauſtra vitam degentes; ſiquidem aliquot per ſingulas hebdomadas diebus ab Eccleſiis ſibi commiſſis diſcedentes, in propriis Religioſis Domibus verſabantur; ſed *in concernentibus curam Animarum, Ordinario Loci ſubeſſe; in reliquis verò, non Ordinario Loci, ſed ſuis Superioribus ſubjectos remanere, de quorum licentia extra Clauſtra degunt.*

III. Nihilominus Clemens VIII. Regulares Animarum Curam in Indiis exercentes Ordinariis ſubjectos voluit.

Quum deinde ſimilis recordationis Gregorius Papa XV. etiam Noſter Prædeceſſor in ſua generali, & perpetuo valitura Conſtitutione, quæ incipit: *Inſcrutabili*, per quam omnes indiſtinctè Regulares Animarum curam ſæcularium perſonarum exercentes, aut quoquo modo Sacramenta adminiſtrantes, Epiſcoporum viſitationi, & correctioni ſubjecit; quibuſcumque contrariis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis in favorem quarumcumque perſonarum, atque Ordinum tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Joannis Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, & cujuſvis alterius Inſtituti, etiam neceſſariò, & in individuo exprimendi, nec non Statutis, conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus, indultis, etiam in corpore juris clauſis, aut ex cauſa, & titulo oneroſo conceſſis, etiam Mari Magno, ſeu Bulla aurea, aut aliter nuncupatis, ſpecialiter, & expreſsè de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine pleniſſime derogaverit.

IV. Gregorius XV. generaliter omnes Regulares Curam exercentes Ordinariis ſubjecit.

Quum inſuper Noſter quoque Prædeceſſor Innocentius Papa X. in ſuis pariter Literis Apoſtolicis anno MDCXLVII. datis, quæ incipiunt: *Cum, ſicut accepimus*, confirmans præfatæ Congregationis reſolutionem editam in Cauſa *Angelopolitana* Indiarum Occidentalium novæ Hiſpaniæ, approbaverit ipſius Congregationis ſententiam, quæ ad propoſitum Dubium: *An Bulla Pii V. la 34. in ordine* (ea nimirum, cujus Nos ſuperius meminimus) *conceſſa inſtante, & ſupplicante Sereniſſimo Rege Catholico, non ad petitionem Regularium ſit revocata in Bullis Summorum Pontificum, in quibus exemptiones Regularium mitigantur.* Reſpondit: *Agendum cum Sanctiſſimo, an velit declarare, Bullam non eſſe revocatam; illam tamen non ſuffragari, niſi in locis, ubi eſt defectus Parochorum.*

V. Innocentius X. juxta Votum dictæ Congreg. Literas S. Pii V. in locis ubi eſſet defectus Parochorum, ſuffragari decrevit.

Quum denique ipſi Catholici Hiſpaniarum Reges, de Sacrorum Canonum obſervantia optime meriti, & de Tridentini Concilii executione ſolliciti, Epiſcopis per Indias ſibi ſubjectas conſtitutis opem auctoritatemque præſtiterint, ut legitima juriſdictione in Regulares Animarum curam exercentes in ſuis reſpective Diœceſibus, pacifice fruerentur: jam conſtat, ipſis fatentibus Hiſpanæ Nationis Scriptoribus, neminem ex Regularibus nunc in iis Regionibus ad obeunda Parochialia munia in perſonas ſæculares admitti, niſi prævio examine, & approbatione Epiſcoporum Localium, ſive ipſorum reſpective Officialium; & tam Concilii Tridentini Decreta, quàm Romanorum Pontificum Conſtitutiones hujuſmodi Decretis conſentaneas, in prædictis Regionibus ſuum robur, & obſervantiam obtinere.

VI. Regulares in dictis Regionibus ad Curam aſſu non admittuntur, abſque examine, & approbatione Epiſcoporum.

Neque porrò in Indiis Orientalibus ignota ſunt eorumdem Apoſtolicorum, & Conciliarium Decretorum ſtatuta: Siquidem ex Civitate Goana, celeberrimo in Indiis Orientalibus Luſitaniæ Regno ſubjectis emporio, nuperrime accepimus, Venerabilem Fratrem modernum ipſius Civitatis Archiepiſcopum, ipſo præſertim favente Chariſſimo in Chriſto Filio Noſtro Joanne Illuſtri Portugalliæ, & Algarbiorum Rege, cujus

Archiepiſcopus Goæ juriſdictionem in Regulares ad Curam Animarum deputatos exercet.

per-

perſpecta pietas, & Eccleſiaſticæ diſciplinæ zelus hac etiam in re clariſſime emicuerunt, atque adjuvante dilecto Filio Nobili Viro Marchione Caſtri Novi in prædictis Regionibus Pro-Rege, ac ſtrenuo Regiæ voluntatis Adminiſtro; conceſſam ſibi a Tridentina Synodo juriſdictionem, & facultatem, quoad examen, & approbationem Regularium ad Animarum curam perſonarum ſæcularium deputatorum, intra Diœceſis ſuæ fines, pleniſſime, ut par erat, exercuiſſe.

Pontifex Concilii Tridentini Decreta, & Conſtitutiones in hac re editas, in omnibus Indiarum Orientalium Regionibus locum habere decernit.

Sed quoniam eorum, quæ benè ſtatuta ſunt, quæque ad optimum Eccleſiarum ſtatum maxime pertinent, perpetua & generalis executio, atque inconcuſſa obſervantia, magnopere Nobis cordi eſſe debet; neque committendum, ut ullus in poſterum dubiis, & controverſiis aditus pateat in hujuſmodi rerum genere, in quo maximum Eccleſiaſticæ diſciplinæ momentum vertitur; idcircò motu proprio, & certa ſcientia, ac matura deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, volumus, ſtatuimus, & ordinamus, prædicta Tridentinæ Synodi Decreta, ſingulaſque Apoſtolicas Conſtitutiones, tam a Prædeceſſoribus Noſtris, quàm a Nobis, in eorumdem Decretorum confirmationem, ampliationem, & extenſionem editas, quoad Epiſcoporum jura, ac debitam ipſis ſubjectionem a Regularibus Animarum curam perſonarum ſæcularium exercentibus; ut nempe Regulares ipſi, etiam quantumvis exempti, ad hujuſmodi curam obeundam, ſine prævio Ordinariorum Locorum examine, & approbatione, accedere, aut in ea ſe ingerere nequeant, & in iis omnibus, quæ ad prædictam curam quoquomodo pertinere dignoſcuntur, eorumdem Ordinariorum juriſdictioni, viſitationi, & correctioni ſubjaceant; deinceps tam in prædicta Goana, quàm in reliquis Indiarum Orientalium Civitatibus, Diœceſibus, atque Provinciis, locum omnino habere, ac perpetuò, & incommutabiliter obſervari debere: Decernentes & declarantes, præſentes Noſtras Literas omnes, & ſingulos Regulares quorumcumque tam Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum, Militiarum, etiam S. Joannis Hieroſolymitani, Congregationum, Societatum, etiam Jeſu, & cujuſvis alterius Inſtituti etiam ſpeciali mentione digni, ac neceſſario, & in individuo exprimendi, ac quibuſvis privilegiis, & exemptionibus ſuffulti, omnino arctare & afficere, eoſque ad plenam, & integram præmiſſorum obſervantiam fore efficaciter obligatos.

Et ſub hac diſpoſitione Regulares cujuſcumque Inſtituti comprehendit.

Præſentes nullo defectu notari poſſe ſtatuit.

Inſuper easdem præſentes, etiam ex eo, quod Superiores Regulares, & cæteri quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes, illis non conſenſerint, nec ad ea vocati, & auditi fuerint, nullo unquam tempore de ſubreptionis, obreptionis, nullitatis, aut invaliditatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut alio quovis defectu etiam quantumvis magno, inexcogitato, ac ſubſtantiali, aut ex quocumque alio capite a jure, vel facto, aut ſtatuto, vel conſuetudine aliquâ, reſultante, aut quocumque alio colore, vel cauſa quantumvis privilegiata, etiam in corpore juris clauſa, ac tali, quæ ad effectum validitatis præmiſſorum neceſſariò exprimenda foret; notari, impugnari, invalidari, in jus, vel ad controverſiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adverſus eas reſtitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, & terminos juris, ſive aliud quodcumque facti, gratiæ, vel juſtitiæ remedium impetrari poſſe; ſed ipſas ſemper perpetuoque validas, firmas, & efficaces eſſe & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri, & obtinere: ſicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, nec non Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, & Sedis Apoſtolicæ Nuntios, ac alios quavis auctoritate & poteſtate fungentes, in quavis Cauſa & inſtantia, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere: Et ſi ſecùs ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Aliter judicari prohibet.

Contrariis pleniſſimè derogat.

Non obſtantibus, quatenus opus ſit, Noſtra & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula de jure quæſito non tollendo; nec non memoratis Sancti Pii V., & Gregorii XIV. Prædeceſſorum Noſtrorum reſpective Literis, cæteriſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, etiam in Conciliis Generalibus editis, etiam ſpecialiter in favorem quarumcumque perſonarum, atque dictorum Ordinum tam Mendicantium, quam non Mendicantium, Congregationum, Societatum, etiam prædictæ Militiæ Sancti Joannis Hieroſolymitani, & cujuſvis alterius Inſtituti, etiam Societatis Jeſu, ac Monaſteriorum, Collegiorum, Domorum, ac Locorum Regularium quorumcumque, nec non illorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, vel conſuetudinibus etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & privilegiis, etiam ex cauſa, & titulo oneroſo, vel in limine fundationis, & in Mari Magno, ſeu Bulla aurea, aut aliter nuncupatis, ſub quibuſcumque renoribus, & formis, & cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, nec non irritantibus, & aliis Decretis, etiam motu, ſcientia, deliberatione, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Rerumpublicarum, & quorumvis aliorum Principum, & Perſonarum, quacumque Eccleſiaſtica, vel Sæculari dignitate fulgentium inſtantiam, ſeu eorum intuitu, & contemplatione, ac etiam conſiſtorialiter, & alias quomodolibet, etiam per viam communicationis, & extenſionis, conceſſis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, quoad ea, quæ præſentibus quomodolibet adverſantur, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, ſpecialis & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, ac quævis exquiſita forma ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, motu, ſcientia, deliberatione, & poteſtatis plenitudine paribus ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fidem tranſumptis tribuit.

Et quia difficile foret præſentes Literas, ad ſingula quæque loca, in quibus de eis fides forſan facienda foret, deferri, etiam volumus, & eadem Apoſtolica auctoritate decernimus, quod illarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, & in Judicio, & extra, ac ubi opus fuerit, eadem prorſus adhibeatur, fides, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergò omnino hominum liceat paginam hanc Noſtrarum confirmationis, innovationis, declarationis, ſive extenſionis, & ampliationis, derogationis, voluntatis, ſtatuti, ac decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo quinto, ſexto Kalendas Martii, Pontificatus Noſtri Anno Sexto.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA

I. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Archiconfraternitati Doctrinæ Chriſtianæ de Urbe conceditur Eccleſia Beatæ Mariæ Virginis de Planctu.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

SALUTARIS Doctrinæ fontes immenſa Dei bonitate humano generi reſeratos, ad alendas, ac roborandas potiſſimum teneras Eccleſiæ plantas aſſiduâ curâ derivari, & ſingulis quibuſque ſuccreſcentibus ſtirpibus abunde propinari, pro impoſito Nobis Paſtoralis Officii munere, cupimus; ut veniens ſtaturo tempore Cœleſtis Paterfamilias, ac debitos ex eis fructus requirens, non ipſas arbores, tamquam infructuoſas, ſuccidi, & in ignem mitti jubeat, ſed in beata Cœli vireta, æternum victuras, per ſuam miſericordiam transferri concedat. Quâ quidem de re, quum anxiam ſollicitudinem Noſtram jam pridem communicaverimus cum Venerabilibus Fratribus univerſis Epiſcopis Eccleſiæ Dei, per Encyclicas Literas datas die VII. Februarii anni MDCCXLII. Pontificatus Noſtri Anno II., quibus plura diſtinctè præſcripſimus, quæ ad opus Dei in ſingulis Diœceſibus promovendum apta & opportuna eſſe cenſuimus; in hac verò illuſtriori Dominici Agri portione Nobis peculiariter concredita, ex qua voluit Deus ipſum veluti Cœleſtium aquarum Caput ad univerſam Terræ ſuperficiem irrigandam dimanare, hunc ipſum in ſcopum vigilando, atque inſtando, diligentiam ſtudiumque Noſtrum hucuſque conferre non deſtiterimus; magnopere expedire judicavimus animum Noſtrum intendere ad ſtabiliendum augendumque in hac Alma Urbe ſaluberrimum Inſtitutum eximiæ Sodalitatis Doctrinæ Chriſtianæ nuncupatæ, in eadem olim Urbe fundatæ, atque erectæ, cujus operoſa, & aſſidua pietas exercetur in adjuvandis ejuſdem Urbis Parochis, ad hoc, ut Pueri, & Adoleſcentes utriuſque ſexus, Catholicæ Fidei rudimentis, ac neceſſariis Chriſtianæ Doctrinæ inſtitutionibus informentur; proindeque ejuſdem utilitatibus, & commodis, ad Dei gloriam, & Fidelium Animarum profectum, Prædeceſſorum Noſtrorum exempla ſequentes, uberiùs conſulere decrevimus.

Sanè poſtquam Sanctæ mem. Pius Papa V. Prædeceſſor Noſter per ſuas Literas in forma Brevis, datas ſub Annulo Piſcatoris die XXI. Octobris anni MDLXXII. Pontificatus ſui anno VII., Congregationem Doctrinæ Chriſtianæ in Alma Urbe jam tum inſtitutam, & canonicè erectam, pluribus, ac peculiaribus gratiis, atque favoribus cumulaverat; recolendæ memoriæ Paulus Papa V. etiam Prædeceſſor Noſter per ſimiles Apoſtolicas Literas in forma Brevis, datas Tuſculi die VI. Octobris anni MDCVII. Pontificatus ſui anno III., ipſam Congregationem, nec non ſingulas illius Perſonas, & Eccleſias, nempe Sancti Martini Regionis Arenulæ, & Sanctæ Agathæ Regionis Tranſtyberinæ, eidem Congregationi Apoſtolica auctoritate conceſſas, ſub Sua, & Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipiens, eamdem Congregationem Doctrinæ Chriſtianæ in Baſilica Principis Apoſtolorum in Archiconfraternitatem perpetuò erexit, & inſtituit, illiuſque perpetuum Adminiſtratorem, & Protectorem conſtituit, & deputavit pro tempore exiſtentem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem in Urbe prædicta, ejuſque Diſtrictu Romani Pontificis Vicarium in ſpiritualibus Generalem; ac ipſam Archiconfraternitatem, illiuſque pro tempore Confratres, poteſtate & auctoritate aggregandi alias quaſcumque ejuſdem Doctrinæ Chriſtianæ Confraternitates per Orbem canonicè inſtitutas, & inſtituendas, aliiſque facultatibus, nec non Indulgentiis, & ſpiritualibus gratiis abundè ditavit. Deinde etiam felicis recordationis Deceſſor Noſter Clemens Papa XII., ut adeo pium, ac neceſſarium opus, cujus ipſe Præſidis munere olim perfunctus fuerat, majoribus ſemper incrementis augeretur, eidem Archiconfraternitati redditus Congregationis Sancti Joſephi in Eccleſia Sancti Pantaleonis Regionis Montium, ipſamque Eccleſiam, Apoſtolica auctoritate etiam perpetuò applicavit, conceſſit, & aſſignavit.

Verum quum hujuſmodi redditus, aliique ex piis Confratrum, aliorumque Fidelium largitionibus & diſpoſitionibus adepti, impares adhuc eſſe dignoſcantur ingentibus expenſis, & ſumptibus, quæ ipſa Doctrinæ Chriſtianæ Archiconfraternitas ſuſtinere ſolet; dum, inter cætera, ad promovendam in Populo immaculatæ Doctrinæ frequentiorem audientiam, & reſpective ſedulam Chriſtianarum Inſtitutionum explicationem, complura præmia diligentioribus pueris, & puellis per ſingulas Urbis Parochias diſtribuere, Mulieribus autem Doctrinam ipſam edocentibus, quæ per eaſdem Parochias diſpertitæ, trecentarum numerum excedunt, Dotalia ſubſidia conſtituere, & Veſtes elargiri conſuevit; Quum etiam præfatæ Eccleſiæ, quas ipſa Archiconfraternitas poſſidet, altera quidem nimis anguſtæ, alia verò ob nimiam ab Urbis centro diſtantiam, alia ob ruinoſum, ad quem redacta eſt, ſtatum, minus aptæ ſint frequentioribus Populi conventibus, & piis hujuſmodi Inſtituti exercitiis, quæ proinde huc illuc identidem transferri oportet: Nos, quibus ſaluberrimi hujus operis conſervatio, atque etiam incrementum, magnopere, ut prædiximus, cordi eſſe debet, eamdem Archiconfraternitatem non modò amplioribus proventibus augere, ſed etiam in aptiori, & laxiori Eccleſia collocare, & ſub ſpeciali cœleſtis præſidii tutela conſtituere deliberavimus.

Et ſatis nimirum ampla, & decenter extructa, & ad Religionis memoriam inſignis eſt Eccleſia Beatæ Mariæ de Planctu, olim Sancti Salvatoris in Cacaberis nuncupata, in qua Deiparæ Imago aſſervatur, celeberrimis in Alma Urbe prodigiis clara; quæ quidem Imago olim ad ipſam Eccleſiam, de conſenſu tunc exiſtentium tam SS. Laurentii & Damaſi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconi Cardinalis dictæ Parochialis Eccleſiæ Collatoris, quàm ejuſdem Eccleſiæ Rectoris translata fuit; & in qua ſubinde Confraternitas ſub invocatione ejuſdem Beatæ Mariæ de Planctu canonicè erecta extitit, quæ poſtmodum nova Eccleſiæ, & Oratorii Ædificia, qualia nunc conſpiciuntur, non ſine ingenti pecuniarum impendio extrui curavit; ibique Dei cultum, & Beatiſſimæ Virginis honorem aſſiduis pietatis, & religionis operibus ad hunc diem laudabiliter proſequuta eſt. Hanc igitur Eccleſiam, ejuſque Oratorium, una cum redditibus, & proventibus eidem adnexis, & ad hujuſ- De Eccleſia Beatæ Mariæ Virginis de Planctu.

hujuſmodi Sodalitatem Beatæ Mariæ de Planctu pertinentibus, prædictæ Archiconfraternitati Doctrinæ Chriſtianæ concedere & applicare, non ſolum ipſi Archiconfraternitati, adeoque univerſo dilectiſſimæ Urbis Populo proficuum & utile, ac ſaluberrimi hujus Inſtituti exercitiis aptum, & opportunum fore reputavimus, verum etiam gratum, & acceptum futurum eſſe duximus clementiſſimæ Cœli Reginæ, quæ quum ſit increatæ Sapientiæ Mater, & Spiritus Sancti Sponſa, pium iſtud opus, ad agnitionem & amorem Dei, & præceptorum ejus unicè directum, ope ac patricinio ſuo fovere, & promovere non recuſabit.

Archiconfraternitas in ea erecta ſupprimitur.

His ergò, aliiſque rationabilibus Cauſis Nobis notis, animumque Noſtrum moventibus adducti, omnemque ſtatum, proprietates, & jura prædictæ Archiconfraternitatis Beatæ Mariæ de Planctu, præcipuè verò Inſtrumentum ipſum olim, ut accepimus, confectum ſuper conceſſione Eccleſiæ, conventioneſque inter tunc exiſtentes Rectorem, & ipſam Archiconfraternitatem B. Mariæ Virginis de Planctu, illiuſquo Officiales initias die XXII. Julii anni MDXLVI. per acta quondam, tunc in humanis agentis, cognominati Ceccarelli Cauſarum Curiæ Capitolii Notarii, ac Literas in forma Brevis fel. recordationis Pauli Papæ III. etiam Prædeceſſoris Noſtri ſuper Inſtrumenti, & conventionum ejuſmodi approbatione, & confirmarione expeditas, & debitæ executioni demandatas die XIII. Aprilis anni MDXLVIII., ſeu alio veriori tempore; nec non Literas recolendæ memoriæ Pii Papæ IV. etiam Noſtri Prædeceſſoris ſuper approbatione Statutorum dictæ Confraternitatis Beatæ Mariæ Virginis de Planctu, cum conceſſione Indulgentiarum, illiuſque erectione in Archiconfraternitatem, datas x. Kalendas Januarii anni MDXLII.; item Literas felicis recordationis Clementis Papæ VIII. Noſtri pariter Prædeceſſoris, data die XV. Septembris anni MDXCIV., ſeu alio veriori tempore; Literas demùm ſimilis recordationis Pauli Papæ V. Noſtri itidem Prædeceſſoris, die VIII. Aprilis anni MDCXIV. expeditas, per quas Titulus collativus dictæ Parochialis Eccleſiæ perpetuò ſuppreſſus, & extinctus fuit, ac inibi pro exercitio Curæ Animarum perpetua Vicaria certis modo & forma, ac cum diverſis legibus, & conditionibus tunc expreſſis, Apoſtolica auctoritate erecta, & inſtituta fuit; dominio Eccleſiæ prædictæ, illiuſque redditibus, dictæ Archiconfraternitati Beatæ Mariæ Virginis de Planctu, ejuſque Cuſtodibus in perpetuum attributis; quæ quidem Pauli V. Prædeceſſoris Literæ executioni demandatæ fuerunt in vim Sententiæ emanatæ die XVI. Septembris anni MDCXV. a tunc exiſtente Romani Pontificis in Urbe, ejuſque Diſtrictu Vicarii Viceſgerente, & iterum a Congregatione Sacræ Viſitationis Apoſtolicæ die XXVIII. Julii anni MDCCXII., & a Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditorio nuperis Deciſionibus emanatis die IV. Junii anni proximè præteriti coram dilecto Filio Magiſtro Canilliac, uno ex ejuſdem Auditorii Auditoribus: Omniaque & ſingula a dicta Archiconfraternitate B. Mariæ de Planctu, illiuſque Cuſtodibus, tam verbo inſinuata, quàm ſcripto deducta, ac illarum & illorum veros, & integros tenores, præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis, & de verbo ad verbum inſertis habentes; ipſa Archiconfraternitate Beatæ Mariæ Virginis de Planctu, ejuſque Cuſtodibus auditis; Motu proprio, & ex certa ſcientia, meraque deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, in prædicta Parochiali Eccleſia Beatæ Mariæ Virginis de Planctu, illiuſque Oratorio præfatam Archiconfraternitatem ejuſdem Beatæ Mariæ Virginis de Planctu, illiuſque ſtatum, eſſentiam, denominationem, ſtatuta, conſuetudines, & decreta, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roborata, privilegia quoque, & indulta, quibuſcumque illa ſint concepta formulis, nec non irritantibus, & aliis decretis, ac vinculis munita (firma tamen inibi remanente perpetua Vicaria prædicta pro exercitio, & adminiſtratione Curæ Animarum Parochianorum, in eodem ſtatu, & terminis, in quibus illa de præſenti reperitur; & præſervatis, favore Confratrum ejuſdem Archiconfraternitatis Beatæ Mariæ de Planctu, nec non aliarum Confraternitatum per Orbem ipſi aggregatarum, Apoſtolicis gratiis, & privilegiis inferius exprimendis) Apoſtolica auctoritate tenore præſentium in perpetuum diſſolvimus, ſupprimimus & extinguimus; eamque, una cum illius denominatione, ſtatu, & eſſentia hujuſmodi, perpetuò diſſolutam, ſuppreſſam, & extinctam eſſe & fore, eadem auctoritate decernimus, & declaramus.

Eique ſubrogatur Archiconfraternitas Doctrinæ Chriſtianæ de eadem Urbe.

Porrò aliam Archiconfraternitatem prædictam Doctrinæ Chriſtianæ ſpecialis gratiæ favore proſequi volentes, illiuſque Officiales, & Confratres a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis Cenſuris, ſententiis, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes (& prævia diſmembratione, ſeparatione, & ſejunctione ab eadem Archiconfraternitate Eccleſiarum Sancti Martini in Arenula, & Sancti Pantaleonis in Regione Montium, ei Apoſtolica auctoritate, ut prædiximus, conceſſarum, quas voluntati, & diſpoſitioni noſtræ reſervamus) ipſam Doctrinæ Chriſtianæ Archiconfraternitatem in ſæpedicta Eccleſia Beatæ Mariæ de Planctu, ejuſque Oratorio, prædictæ Archiconfraternitati per præſentes a Nobis ſuppreſſæ & extinctæ, in omnibus & per omnia plenariè ſubſtituimus; eidemque Archiconfraternitati Doctrinæ Chriſtianæ Eccleſiam ipſam Beatæ Mariæ Virginis de Planctu, illiuſque Sacriſtiam, & Oratorium, una cum membris, pertinentiis, annexis, & connexis ſuis, omnique ſacra, etiam argentea, & pretioſa ſupellectili, & jocalibus; item bona, tam mobilia, quàm ſtabilia, res, proprietates, Loca Montium, cenſus, canones, fructus, redditus, proventus, obventiones, & emolumenta univerſa in quibusvis rebus conſiſtentia, & undecumque provenienria, & ad ipſam Archiconfraternitatem a Nobis per præſentes ſuppreſſam, & extinctam hactenus ſpectantia, & pertinentia, dicta Apoſtolica auctoritate pariter in perpetuum concedimus, aſſignamus, & ſubjectivè unimus, annectimus, & incorporamus, ac reſpectivè applicamus, & appropriamus; Ipſamque præterea Archiconfraternitatem Doctrinæ Chriſtianæ in omnibus juribus, & ad omnia jura, ac quaſcumque actiones, tam activas, quàm paſſivas, reales, perſonales, & mixtas, quæ eidem ſuppreſſæ Archiconfraternitati quomodolibet competebant, & competere poterant, &, ſi illa ſuppreſſa, & extincta non fuiſſet, deinceps competerent, & competere poſſent, etiam ad effectum ſuccedendi in quibuſcumque ſubſtitutionibus, ad favorem ipſius ſuppreſſæ Archiconfraternitatis quomodolibet forſan factis, & ordinatis, etiamſi de illis ſpecialis, & individua mentio facienda eſſet, plenariè, integrè, & omnimodè ſubrogamus, & admittimus.

Sine præjudicio implementi omnium onerum.

Nè autem pia Legata, Miſſarum onera, Anniverſaria, annua ſuffragia, Cappellaniæ, ſubſidiorum dotalium, & panis diſtributiones, Hoſpitalis viſitatio, & alia quæcumque onera, quæ prædicta Archiconfraternitas a Nobis per præſentes ſuppreſſa, & extincta, ex piis Fidelium

diſpoſitionibus, quomodolibet ſupportare, & adimplere tenebatur, debitis fraudentur implementis: Nos omnia, & ſingula onera hujuſmodi firma, ſalva, & illæſa eſſe volentes, illa ad dictam Archieonfraternitatem Doctrinæ Chriſtianæ, justa prædictas diſpoſitiones, & laudabiles ſuppreſſæ Archiconfraternitatis conſuetudines, in poſterum etiam, ut hactenùs omninò adimpleoda, transferimus. Quamobrem Congregationi ſecretæ ejuſdem Doctrinæ Chriſtianæ per præſentes committimus, & injungimus, ut omnia & ſingula onera, & obligationes hujuſmodi euret ſollicitis ſtudiis fideliter adimpleri: tribuentes inſuper eidem Congregationi Secretæ omnium & ſingulorum reddituum, & obventiooum adminiſtrationem; cujus tamen exactam, atque fidelem rationem in fine cujuslibet anni, Noſtro & Romani Pontificis pro tempore exiſtenti Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinali in Urbe, & ejus Diſtrictu Vicario, perpetuo dictæ Archiconfraternitatis Protectori, reddere teneatur.

Ut verò etiam dotalia ſubſidia, quæ ex redditibus ſuppreſſæ Archiconfraternitati aliàs obvenientibus diſtribuebantur, atque in poſterum, ut præfertur, diſtribui debebunt, non modò pauperibus & honeſtis, ſed aliunde etiam dignis, ac potiſſimum in Chriſtiana Doctrina peritiſſimis Puellis concedantur, volumus pariter, & mandamus, ut merita, & requiſita ſingularum Puellarum ad prædicta ſubſidia concurrentium, & adſpirantium per Deputatos Congregationis Generalis Doctrinæ Chriſtianæ diligenter examinentur, & perpendantur, & illæ cæteris omnibus præferantur, quæ præter qualitates a Teſtatoribus requiſitas, peculiare, ac diſtinctum ſibi meritum acquiſierint vel in explicando, vel in addiſcendo Doctrinam Chriſtianam. Reſervamus tamen liberæ diſpoſitioni Primogeniti pro tempore exiſtentis Familiæ de Burgheſiis nominatiooem ad duo Subſidia Dotalia per quondam Aloyſium Zannini ordinata, prout ab ipſo pio Inſtitutore eidem Primogenito attributa fuit. Itidem eoncedimus Prælato, & Deputatis pro tempore Conſervatorii Puellarum, quæ vulgò *le Zoccolette* dicuntur, facultatem nominandi ad unum ex Dotalibus Subſidiis, a quondam Joanne Maria Santucci ordinatis ad favorem Puellarum Regionis Arenulæ, in qua prædictum Conſervatorium ſitum reperitur; ut ſcilicet hujuſmodi Dotale Subſidium uni ſemper ex Puellis in eodem Conſervatorio exiſtentibus, ad liberam eorundem Prælati & Deputatorum electionem, & nominationem, eoncedi debeat; ad quem effectum, ipſas memorati Conſervatorii Puellas, quatenus opus ſit, ſpecialibus Iodultis, & Privilegiis a prædicto Clemente XII. Prædeceſſore per ſuas Literas in forma Brevis die xx. menſis Octobris anni MDCCXXXV. expeditas eis deſuper conceſſis, frui & gaudere poſſe, & debere volumus, & ſtatuimus.

Igitur, ut ſuppreſſio, extinctio, unio, conceſſio, aſſignatio, aliaque præmiſſa ſuum debitum ſortiantur effectum, Dilecto Filio Noſtro Joanni Antonio Tituli SS. Silveſtri, & Martini in Montibus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbytero Cardinali Guadagni nuncupato Noſtro in Urbe, & Diſtrictu prædictis Vicario, per eaſdem præſentes committimus, & mandamus, ut ipſe duos graves, & idoneos Viros deputet, qui ipſius Archiconfraternitatis Doctrinæ Chriſtianæ oomine, & pro ea, dimiſſionem, conſignationem, & traditionem prædictæ Eccleſiæ Beatæ Mariæ Virgiois de Planctu, illiuſqoe Sacriſtiæ, & Oratorii, annexorumque, & eonoexorum quorumcumque, oec non Clavium Sacræ Imaginis, omniſque ſacræ, etiam pretioſæ, & argenteæ ſupellectilis, jocalium, pecuniarum, Archivi ſcripturarum, & librorum, ac generaliter omnium, & ſingulorum bonorum mobilium, & immobilium ad prædictam Archiconfraternitatem a Nobis per præſentes ſuppreſſam, & extinctam quomodolibet de præſenti ſpectantium, & pertinentium, recipiant, & aeceptent: Contra verò ipſi Archiconfraternitati per præſentes ſuppreſſæ, & extinctæ, illiuſque Cuſtodibus, Officialibus, & Superioribus nunc exiſteotibus, in virtute ſanctæ Obedieotiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, ut ipſi noſtræ voluntati hujuſmodi humiliter obſequentes, per eorum Camerarium, & alterum Officialem, plenariam & integram omnium, & ſingulorum prædictorum conſignationem, & traditionem fideliter faciant, & adimpleant; ita quod liceat dictæ Archiconfraternitatis Doctrinæ Chriſtianæ Deputatis, ejuſdem Archiconfraternitatis nomine, & pro ea, prædictæ Eccleſiæ, illiuſque Oratorii, membrorum, & pertinentiarum, nec non bonorum, rerum, proprietatum, jurium, reddituum, proventuum, aliorumque præmiſſorum veram, realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem per ſe, vel alios liberè apprehendere, & apprehenſam perpetuo retinere, ipſoſque redditus percipere, exigere, & levare, cujuſvis licentiâ deſuper minimè requiſitâ.

Quia verò piæ devotionis affectus, quo Cuſtodes, & Confratres prædictæ ſuppreſſæ Archiconfraternitatis aſſiduis Dei obſequiis inſiſtere, ac Beatiſſimæ Virginis cultum, & ipſius Imaginis venerationem augere, & promovere, aliaque Pietatis opera juxta eorum inſtitutum ſtudioſiſſimè hactenùs exercere non deſtiterunt, ſingulari laude, ac ſpecialibus Apoſtolicæ benignitatis favoribus eumulari meretur; idcircò Nos illis omnibus & ſingulis, qui hoc tempore Archiconfraternitatem prædictam a Nobis, ut præfertur, ſuppreſſam, & extinctam, eonſtituebant, concedimus & indulgemus, ut ipſi, non obſtantibus ſuppreſſione, & extinctione hujuſmodi, ſi recurrentibus Beatæ Mariæ Virginis feſtis diebus, unam aliquam, quam ſinguli maluerint, ejuſdem Beatæ Mariæ Virginis Eccleſiam devotè viſitaverint, eas omnes & ſingulas Indulgentias, pœnitentiarum relaxationes, & ſpirituales gratias eidem ſuppreſſæ Archiconfraternitati, illiuſque Confratribus a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris quomodolibet eonceſſas, conſequantur, quas ante ſuppreſſionem, & extinctionem hujuſmodi, conſueta Pietatis, & Chriſtianæ charitatis opera juxta eorum Inſtitutum exerceodo, conſequi poterant.

Gratiæ præſervatæ favore Confratrum olim B. M. V. de Planctu.

Rursùs quia, ſicut accepimus, dictæ ſuppreſſæ Archiconfraternitati aliæ in aliis Orbis partibus canonicè erectæ Confraternitates unitæ, & aggregatæ reperiuntur: Nos ipſarum quoque Confraternitatum aggregatarum indemnitatibus conſulere volentes, dicta Apoſtolica auctoritate decernimus, omnes pariter, & ſingulas Indulgentias, & ſpirituales gratias eiſdem Coofraternitatibus aggregatis, & illarum reſpective Confratribus per ipſam ſuppreſſam Archiconfraternitatem in vim Literarum aggregationis canonicè participatas, propter ſuppreſſiooem prædictam eiſdem Coofraternitatibus aggregatis nullatenùs ceſſare, neque extinctas eſſe; itaut dictæ Confraternitates, earumque reſpectivè Confratres, quatenùs in piis ſui reſpectivè inſtituti operibus permanſerint, eas, prout hactenùs, etiam futuris temporibus eonſequi valeant. Et nihilominùs ſi eædem Confraternitates, prævia Ordinariorum locorum licentia, & approbatione, Inſtitutum etiam Archiconfraternitatis Doctrinæ Chriſtianæ aſſumere vellent: Nos ampliationi, & dilatationi adeò pii, & ſalutaris operis intenti, concedimus ipſi Archiconfraternitati Doctrinæ Chriſtianæ de Urbe, ut eaſdem Confraternitates, ſervatis ſervandis, ſibi etiam aggre-

De Confraternitatis, aggregatis.

gare,

gare, unire, & incorporare, omneſque & ſingulas Indulgentias, & ſpirituales gratias ipſi Arcbiconfraternitati Doctrinæ Chriſtianæ de Urbe a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris conceſſas, (quas hic pro ſingillatim, & in ſpecie expreſſis haberi volumus) eiſdem Confraternitatibus, earumque Confratribus communicare, & ad eas, eoſque extendere poſſit, & valeat.

Demandatur erectio Congregationis pro uberiori Doctrinæ Chriſtianæ explanatione.

Inſuper ſpiritualibus Juventutis profectibus efficaciùs intendentes, volumus, ut in prædicto Oratorio dictæ Eccleſiæ Beatæ Mariæ Virginis de Planctu, Congregatio, aut Sodalitium certi, ac præfiniti numeri Adoleſcentum, a Congregatione Secreta Doctrinæ Chriſtianæ eligendorum, & adſcribendorum; ſub titulo, & invocatione ejuſdem Beatæ Mariæ Virginis, erigatur & inſtituatur; qui omnibus & ſingulis Dominicis, & ſolemnioribus ipſius Beatæ Virginis feſtis diebus, in eodem Oratorio convenientes, peculiaribus Doctrinæ Chriſtianæ inſtitutionibus, atque uberioribus Catecbiſmi explicationibus informentur, ac Religionis & Pietatis Operibus eis præſcribendis exerceantur. Omnibus vero & ſingulis Adoleſcentibus Sodalitio hujuſmodi adſcriptis, & adſcribendis, quoties ipſi diebus prædictis hujuſmodi inſtitutionibus, & explicationibus, aliiſque piis exercitationibus in dicto Oratorio interfuerint, quadraginta dies de injunctis eis, aut aliàs quomodolibet debitis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus in forma Eccleſiæ conſueta. Item illi ex Adoleſcentibus prædictis, qui per annum aliis omnibus diligentior in dicti Oratorii frequentia, prædictiſque inſtitutionibus, & exercitationibus magis aſſiduus repertus fuerit, nominationem ad ſubſidium Dotale, per quondam Franciſcum Menicucci ordinatum, eiſdem modo & forma, quibus hujuſmodi nominatio Confratri magis aſſiduo ſuppreſſæ Archiconfraternitatis prædictæ competebat, pariter concedimus, & attribuimus.

Vicarii Curati ſuſtentationi providetur.

Demùm, ut congruæ ſuſtentationi Vicarii Curam Animarum Parochianorum dictæ Eccleſiæ Beatæ Mariæ Virginis de Planctu exercentis conſultum remaneat: Volumus, & mandamus, ut Arcbiconfraternitas Doctrinæ Chriſtianæ eidem Vicario nunc & pro tempore exiſtenti, pro illius congrua ſuſtentatione prædicta, ſingulis annis ſcuta centum monetæ Romanæ currentis de juliis decem pro quolibet ſcuto hujuſmodi, & alia ſcuta viginti ejuſdem monetæ pro penſione Domus perſolvere, & ſubminiſtrare, eidemque minuta incerta, prout illa hactenùs percepit, & percipit de præſenti; concedere teneatur; hac tamen lege, ut idem pro tempore Vicarius proventus illos, qui ei a prædicto Paulo V. Prædeceſſore uſque ad ſummam ſexaginta ducatorum auri de Camera pro congrua ipſius ſuſtentatione aſſignati fuerunt, nullatenus de cætero exigere, aut prætendere poſſit; Sed omnes, & ſinguli proventus hujuſmodi deinceps in commodum dictæ Archiconfraternitatis omninò cedant, & cedere debeant.

Exemptio a quindenniis &c.

Cæterum, quatenùs opus ſit, dictam Archiconfraternitatem Doctrinæ Chriſtianæ a quacumque ſolutione mediæ annatæ, & quindennii, ad quam, & quod eadem Archiconfraternitas, ratione prædictæ unionis, & applicationis, aliorumque præmiſſorum teneri, & obligata eſſe dici poſſet, ac a quacumque obligatione deſuper Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ, & illius Officialibus facienda, penitùs eximimus; & totaliter liberamus; atque ad annatam, quindennium hujuſmodi ſolvendum, & ſe deſuper obligandum nullatenùs teneri, neque ad id per Cameram, ſeu illius Officiales præfatos, aut alios quoſcumque ullo unquam tempore cogi, vel compelli, & ob non ſolutionem, ſeu obligationem hujuſmodi a quoquam quovis prætextu, colore, vel ingenio moleſtari, aut inquietari minime poſſe, neque debere, volumus pariter, atque decernimus.

Clauſulæ præſervativæ, & decreta ſalutaria.

Præſentes quoque Literas, etiam ex eo, quod prædicta Archiconfraternitas a Nobis ſuppreſſa, illiuſque Cuſtodes, & quicumque alii in præmiſſis intereſſe habentes, aut habere quomodolibet prætendentes, cujuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis, etiam ſpecifica mentione digni, exiſtant, illis non conſenſerint, vel, quantum ipſis libuiſſet auditi non fuerint, nullo unquam tempore de ſubreptionis, obreptionis, nullitatis, vel invaliditatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut alio quovis defectu, etiam quantumvis magno, inexcogitato, ac ſubſtantiali, ſive ex eo, quod in præmiſſis, ſeu eorum aliquo, ſolemnitates, & quævis alia ſervanda, & adimplenda, ſervata, & adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite a jure, vel facto, aut ſtatuto, vel conſuetudine aliqua reſultante, ſeu etiam enormis, enormiſſimæ, & totalis læſionis, aut quocumque alio colore, ſeu occaſione, vel cauſa, quantumvis juſta, privilegiata, & rationabili, etiam tali, quæ ad effectum validitatis præſentium neceſſariò exprimenda foret, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controverſiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adverſus illas reſtitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam & terminos juris, aliudve facti, gratiæ, aut juſtitiæ remedium impetrari, ſeu quomodolibet conceſſo, & impetrato quempiam uti, ſeu ſe juvare in judicio, vel extra poſſe, neque ipſas præſentes, ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus pro tempore quomodolibet faciendis, comprebendi, ſed ſemper ab illis exceptas, perpetuoque validas, firmas, & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac per omnes, & ſingulos, ad quos ſpectat, & quomodolibet ſpectabit in futurum, inviolabiliter obſervari: Sicque & non aliter in præmiſſis omnibus & ſingulis, per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, nec non Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, ac alios quavis auctoritate & poteſtate fungentes, in quavis cauſa & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari & definiri debere; & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogationes.

Non obſtantibus ſingulis Pauli III., Pii IV., Clementis VIII., & Pauli V. Prædeceſſorum prædictorum Literis prædictis, ac quatenùs opus ſit, de non tollendo jure quæſito, de unionibus, & applicationibus committendis, vocatis quorum intereſt, de exprimendo vero annuo valore, & Indulgentiis non concedendis ad inſtar, aliiſque Nobis, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, ac poſtremi Lateranenſis Concilii, uniones & applicationes perpetuas, niſi in caſibus a jure permiſſis, fieri prohibentis, nec non ejuſdem Clementis VIII. formam ſervandam in aggregationibus præſcribendis, ac felicis recordationis Pauli II., Pauli IV., dicti Pii V., & Sixti V., aliorumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, annatas, & quindennia Cameræ, & Cancellariæ Noſtris in unionibus ſolvi præcipientium, nec non prædicti Pii IV., de gratiis intereſſe ejuſdem Cameræ quomodolibet concernentibus in dicta Camera infra certum tunc expreſſum tempus inſinuandis, & regiſtrandis, aliàs gratiæ ipſæ nullius

ſint roboris, vel momenti, aut aliàs quomodolibet diſponentium, aliiſque quibuſvis etiam in Provincialibus, & oniverſalibus Couciliis editis, vel edendis, ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis quibuſvis Superioribus, & Perſonis in contrarium præmiſſorum quomodolibet forſan conceſſis, approbatis, & inoovatis, nec non quibuſcumque piorum Oblatorum, aut Teſtatorum voluntatibus, ac diſpoſitionibus, ſive in donationibus, aliiſque eootractibus inter vivos nuncupatis, ſive in eorum Teſtamentis, Codicillis, aliiſque ultimis voluntatibus, cum quibuſcumque conditionibus, & legibus, etiam caducitatis, & ſubrogationis alterius operis pii, adſcriptis, atque ſtatutis; Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, ſpecialis, ſpecifica, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & formâ in illis traditâ ad hoc ſervatâ, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat latiſſimè, & pleniſſimè, ac ſpecialiter & expreſsè, Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus derogamus, eaque reſpectivè, ad effectum, de quo ſupra, commutamus, ac derogata, & commutata eſſe volumus, cæteriſque conrrariis quibuſcumque.

Nulli ergò omninò hominum liceat paginam hanc Noſtrarum Suppreſſionis, Extinctionis, Diſſolutionis, Abſolutionis, Subrogationis, Applicationis, Unionis, Conceſſionis, Reſervationis, Præceptorum, Mandatorum, aliorumque præmiſſorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVI., VII. Idus Martii, Pontificatus Noſtri Anno VI.

J. Datarius.

Pro D. Card. Paſſioneo

Joannes Florius Subſtitutus,

Visa de Curia,

I. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Super celebratione duarum Miſſarum eâdem die per unum Sacerdotem,

Venerabili Fratri Antonio Epiſcopo Oſcenſi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Declarasti Nobis, in ſacra Viſitatione, qua Diœceſim tuam perluſtraſti, deprehendiſſe nonnullos Rectores Eccleſiarum Parochialium, quibus alia quoque Eccleſia a Parochiali longè ſejuncta commendata eſt, quam ob exiguos proventus alii Sacerdoti committere oequeunt, qui Pro-Rectoris munus ſuſtineat: hinc fieri, ut Rectores ipſi rem Divinam in utraque Eccleſia Feſtis diebus conficere non dubitent, ut populus uterque parere poſſit Eccleſiæ præcipienti Fidelibus, ut feſtis diebus Miſſæ Sacrificio interſint. Nobia etiam expoſuiſti, decreviſſe in tua Synodo id minime licere Rectoribus Eccleſiarum Parochialium, quoties alius Sacerdos præſto ſit, qui Sacrum facere poſſit in una ex iis Eccleſiis, quæ Rectoribus ſubjiciuntur; id autem attuliſſe tam gravem Rectoribus ipſis moleſtiam, ut Synodalis Decreti executionem parumper differre cenſueris, donec ſententiam in hac re Noſtram, Noſtramque voluntatem intelligeres. Quamobrem prudentiam tuam in primis commendamus, totiuſque Hiſpanæ gentis in hanc Sedem Apoſtolicam obſervantiam, ob qoam, ſi fortè aliquid incerti dubiique contigerit, ad Romanum Pontificem confugere, conſiliumque ad explicandas difficultates depoſcere conſuevit. Deinde tuæ Synodi Decretum æquitati ac Diſciplinæ Eccleſiæ maximè conſentaneum eſſe reſpondemus; ita ut demandari executioni debeat, nec vanis omnino Rectorum querimoniis imminui, vel labefactari.

Decretu Synodale Epiſcopi.

Quamvis nonnulli ex Theologis Moralibus (& quidem nimis indulgenter) plures rationes & cauſas excogitaverint, ob quas Sacerdos eodem die Sacrificium Miſſæ bis offerre poſſe videatur, quemadmodum facilè videri poteſt 3. *Summa* Sancti Antonini *tit.* 3. *cap.* 6. *num.* 5. item *lib.* 3. *Summa* Sancti Raymundi *tit.* 24., & in Summa Hoſtienſis *ad tit. de celebratione Miſſarum num.* 14. *& ſeqq.* & in Summa Sylveſtrina *in verb. Miſſa primò. §. Septimo quæritur*, & in Sumoia Armilla *in verb. Miſſa num.* 15. id tamen unanimi conſenſu permittitur Sacerdoti, qui duas Parochias obtineat, vel duos populos adeo ſejunctos, ut alter ipſorum Parocho celebranti per dies feſtos adeſſe nullo modo poſſit, ob locorum maximam diſtantiam: tunc enim abſque ulla dubitatione licere exiſtimant ejuſmodi Rectori, cum feſti dies incidunt, bis Sacrum conficere, ut populo utrique ſatisfaciat. Et Suarez *in 3. part. Divi Thomæ tom. 3. quæſt.* 73. *art.* 2. *diſput.* 80. *ſect.* 3. de hac hypotheſi loquens, inquit, in ea tantùm hodie licere duas Miſſas eodem die celebrare: *Caſus de pluribus Parochiis eſt proprius, ac fere ſolus in uſu.* At vero ſi in altera ex his Parochiis Sacerdos aliquis deprehendatur, qui rem Divinam facere poſſit, tum illarum Rectori nequaquam licet in utroque loco Sacrificium iterare, eo quod alterius Sacerdotis operâ populi neceſſitati ſatis conſulatur. Ita probant unanimes Paſqualigus *de Sacrificio Miſſæ tom.* 1. *quæſt.* 381. *num.* 2. Vericelius de *Apoſtolicis Miſſionibus tit.* 1. *de Privilegiis Regularium dub.* 18. *§.* 31. *num.* 201. Giribaldus *de Sacramentis tract.* 5. *cap.* 7. *dub.* 2. *num.* 15. Rotarius *in Theologia Morali Regularium tom.* 3. *cap.* 2. *punct.* 11. *num.* 5. Tournelius *in Prælectionibus Theologicis, de Sacramento Euchariſtiæ part.* 2. juxta Pariſienſem editionem *pag.* 346. Schmalzgrueberius *tit. de celebratione Miſſarum num.* 41. Quod ſi Scriptores iſti veſtras in manus nondum pervenerint, aliorum teſtimoniis rem plane cognoſcetis, nempe Cardinalis Zabarellæ *in cap. Conſuluiſti, num.* 3. *de celebratione Miſſarum*, ubi hæc habentur: *Si eſt alius, qui celebrare poſſit, non celebrabit Sacerdos alia vice, dummodo ille alius ſit paratus celebrare, & ſit jejunus:* Petri de Ancharano *in Commentariis ad eumdem Textum num.* 1. *Intellige, ſi non ſit alius ibi paratus ad celebrandum, & ille ſit jejunus:* Cardinalis Toleti *in Summa lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 4. Laymann *in Theolog. Morali lib.* 5. *tract.* 5. *cap.* 4. *num.* 6. Salmanticenſium *Theolog. Moral. tom.* 1. *tract.* 5. *de Sacrificio Miſſæ cap.* 5. *punct.* 1. *num.* 12. juxta quartam editiooem, quæ Matriti facta eſt *anno* 1717. Gavanti *ad Rubricas Miſſalis part.* 3. *tit.* 12. *num.* 7.

Sententia Doctorum in hac materia

At ſupervacaneum eſt plures auctoritates præſtantium virorum congerere, cum id ſatis

Decretum Synodi Limanæ.

ſuperque conſtet ex ſeptima Synodo Diœceſana, quam Sanctus Turribius *anno* 1591. celebravit *cap. 3. tom. 4.* Conciliorum Hiſpanorum, quæ ſimul collegit vir eximius inter Hiſpanos Cardinalis de Aguirre *pag.* 687. Porro hæc verba: *Juxta diſpoſitionem Concilii Provincialis celebrati in hac Civitate anno 1567., quantum convenit, & per locum juris poſſumus, licentiam concedimus omnibus Indorum, Hiſpanorumque Parochis noſtri diſtrictus, ut diebus Dominicis, & feſtivis ex præcepto ſervandis, poſſint celebrare duas Miſſas in duabus Eccleſiis tam inter ſe diſtantibus, ut qui in loco unius Eccleſiæ aſſiſtunt, non poſſint commode accedere ad audiendam Miſſam in altera.*

Quando juxta dictum Decretum Parocho liceat duas Miſſas eadem die celebrare.

Ex his apertiſſime deprehenditur concedi Parocho, qui duas Eccleſias diſtantibus omnino locis poſitas habeat, bis Sacrificium Miſſæ inſtituere, ne diebus feſtis Eccleſiæ præceptum a populo violetur; ea tamen conditione, ut legitimam pro re gerenda facultatem priùs obtinuerit, uti Nos inferius explicabimus. Ex verbis autem depromptis ex eodem Capite tertio Limanæ Synodi, quæ mox ſubjicimus, certi limites eidem Parocho ſtatuuntur, ipſique perſcribitur, ut uno tantùm loco Sacrum conficiat, ſi in altero Sacerdos occurrat, qui populo rem Divinam operari poſſit: *Cum autem habuerint alium Sacerdotem, qui poſſit celebrare in altera dictarum Eccleſiarum, non poterit Parochus celebrare in utraque, ſed unam Miſſam tantum in una, quandoquidem alter Sacerdos poſſit ſatisfacere neceſſitati alterius populi.*

Non ignoramus, auctoritatem Limanæ Synodi ſuæ Diœceſis finibus ſolum concludi. At, cum Sanctus Turribius regendæ Eccleſiæ peritiſſimus, & virtutum omnium gloria clariſſimus ſemper habitus ſit, ipſius legibus, ac Diœceſanis inſtitutis eam ſaltem fidem atque auctoritatem, vimque, ut ajunt, directivam, adhibendam & adſcribendam nemo inficiabitur, quam Itali omnes, aliique extra Italiam S. Caroli Borromæi Synodis omni tempore præſtiterunt: neque in dubium quis revocare poterit, Sanctum Turribium, virum adeo ſingularem (pro cujus Canonizatione, cum Promotoris Fidei munus adhuc in minoribus gereremus, plurimum laboris impendimus) conferre plurimum, ut, ſi propoſitæ rei examen inſtituamus, illius ſententia reliquis anteponatur; lætandumque idcirco Nobis jure merito videmus, qui Commentarium *de Sacrificio Miſſæ* in lucem proferentes, Italico ſermone a Nobis conſcriptum, cum Bononienſem Sedem adminiſtraremus, idem plane aſſeruimus, quod pro illuſtranda præſenti quæſtione ſuperius attulimus, & opinionem noſtram auctoritate confirmavimus ejuſdem Synodi Sancti Turribii, uti liquidò conſtat ex noſtro Commentario, quod commemoravimus *tom. 2. part. 4. ſect. 2. num. 38. & ſeqq.* & præcipuè *num.* 40., quod quidem primò Bononiæ Typis evulgatum fuit, ac nuper latinè redditum, ac typis impreſſum Patavii, lucem publicam rurſus aſpexit.

Confirmatur ſententia ex aliis Conciliis.

Quod ſi Limanæ Synodo alia quoque Concilia adjungi velint, illud in medium proferri poterit, quod ſub Mauritio Archiepiſcopo Rothomagenſi *anno* 1231. coactum eſt, quemadmodum legitur in Collectione Regia Maxima Conciliorum ab Harduino compilata *tom. 7. pag.* 186.: *Nullus audeat Miſſam bis in die celebrare, aut cum duplici Introitu, niſi in humana neceſſitate &c. & hoc, ubi non eſt, niſi unus Sacerdos*: alterum, quod Nemauſi *anno* 1284. coactum fuit, cum Martinus IV. Apoſtolicam hanc Sedem obtineret, uti patet ex Collectione Labbeana *tom. 11. part. 1. pag.* 1213.: *Si omnes Parochiani ad unam Miſſam ſimul non poſſint convenire, eo quod in diverſis locis habitant diſtantibus ab Eccleſia & remotis, ſicut eſt in montanis, nec ſunt in Eccleſia duo Sacerdotes, &, dicta prima Miſſa, poſtmodum Parochiani venientes poſtulent Miſſam aliam ſibi dici, poterit tunc Sacerdos Miſſam aliam celebrare. Tamen ſi in prima Miſſa, poſt receptionem Corporis, & Sanguinis profuſionem acceperit, non debet ſecundam Miſſam in prædictis caſibus celebrare.*

Ea potiſſimum verba diligenter obſervari debent: *Ubi non eſt, niſi unus Sacerdos*: nec non alia: *nec ſunt in Eccleſia duo Sacerdotes*: ex quibus clarè perſpicimus, non licere Parocho, ſi alius Sacerdos præſto ſit, duo Sacra perficere diebus feſtis, ut populus Miſſæ Sacrificio interſit, ſive Miſſa celebranda ſit in duabus Eccleſiis inter ſe diſtantibus, ut in ſupra citata Synodo Limana, ſive una tantum ſit Eccleſia, in qua Miſſa celebratur, & ad quam inſimul univerſus populus convenire non poteſt, ut in Synodo Nemauſenſi. Hi quippe duo caſus eodem jure cenſendi ſunt, uti præcipuè advertit Theophilus Raynaudus *tom. 17. Operum* editionis Lugdunenſis *pag.* 8.

Et ex ſententia aliorum Doctorum.

Quæ huc uſque dicta ſunt, Canonicis etiam generalibus ſanctionibus innituntur. Neque vero copiam Eccleſiaſticæ eruditionis oſtentabimus, ut cognitum id perſpectumque faciamus, quod tamen facili negotio, ſi opus eſſet, conſequeremur, cum duo præclari Scriptores poſtremis his temporibus congeſſerint caſus omnes, quibus ante Decretales Prædeceſſorum Noſtrorum Innocentii III. atque Honorii III. plures uno die Miſſæ ab eodem Sacerdote celebrabantur. Hi ſunt Saintebeuvius *tom. 3. Reſolutionum caſuum conſcientiæ caſ.* 83. & Pontas *in Dictionario caſuum conſcientiæ, in verb. Miſſa caſ.* 15. De hoc ipſo argumento luculenter diſſeruit is, qui ſuis adnotationibus undecimam Sancti Leonis Epiſtolam illuſtravit, juxta editionem, quæ ultimo facta eſt. De ipſo Nos quoque verba fecimus *in Commentario de feſtis diebus Domini Noſtri ac Beatæ Virginis Mariæ part. 1. num. 667. & ſeqq.* Quamobrem, his prætermiſſis, illud affirmabimus, ex communi totius Eccleſiæ diſciplina permitti tantùm Sacerdoribus hoc tempore, ut die Natali Salvatoris Noſtri ter Sacrum faciant, vel quia inſtitutum id fuit a S. Teleſphoro Pontifice, ut eam celebritatem ſingulari honore proſequerentur Fideles, uti oſtendit Canon: *Nocte ſancta de Conſecratione diſt.* 1. vel quia (ſi plurimi facienda videantur argumenta, quibus author Teleſphorus illius Canonis impugnatur) Parens ac Magiſtra Eccleſia eum ritum die Natali Domini conſervandum cenſuit, ut poſteris perpetuò commendaret veterem diſciplinam, ob quam Sacerdos idem plura Sacra conficiebat, cum alii quoque feſti dies per annum occurrebant. Id Nos teſtimoniis præſtantium virorum indicavimus in Commentario noſtro, quod ſuperiùs nominavimus, *part. 1. num. 665. & ſeqq.*

Id permittitur die Natali Domini.

Examinantur Decreta Pontificum, nempe Alexandri II.

Excepta die Dominicæ Nativitatis, juxta hodiernam diſciplinam non licet Sacerdoti eodem die Sacrificium iterare. Argumenta minimè deſumimus ex Decreto Alexandri Papæ II. *Can. Sufficit, de Conſecratione, diſt.* 1. ubi Pontifex ita decrevit: *Sufficit Sacerdoti unam Miſſam in die una celebrare, quia Chriſtus ſemel paſſus eſt, & totum Mundum redemit. Non modica res eſt unam Miſſam facere; & valde felix eſt, qui unam dignè celebrare poteſt*: etenim Pontifex ita rem proſequitur: *Quidam tamen pro defunctis unam faciunt, & alteram de die, ſi neceſſe fuerit*: quibus verbis Alexander II. non improbare videtur eum Sacerdotem, qui ſaltem ob allatam cauſam bis uno die celebraret. Deinde ſic Pontifex concludit: *Qui vero pro pecuniis, aut adulationibus ſæcularium una die præſumunt plures facere Miſſas, non æſtimo evadere damnationem.* Porro ex his facili conjectura perſpicere quiſque poteſt,

Alexan-

Alexandrum II. Decreto ſolùm cavere, ne ſordidæ utilitatis, ſive aſſentationis gratia Sacrificium iteretur. Vaſqueſius idem Decretum ſic explicat *in 3. part. Divi Thomæ tom. 3. quæſt. 83. art. 2. cap. 5. num. 43.* : *In prædicta Epiſtola ſolum damnantur, qui pro pecuniis aut adulationibus ſæcularium una die præſumunt plures Miſſas celebrare : de iis vero, qui ex ſola devotione plures celebrarent, nihil dicitur.* Eamdem rem maxime declarant ea, quæ Thomaſſinus ſcripta reliquit *De veteri & nova Eccleſiæ diſciplina par. 3. lib. 1. cap. 72. num. 6.* ubi clarè oſtendit, libertatem pluries una die celebrandi, neceſſariò coërcendam fuiſſe, ut quorumdam Sacerdotum avaritiæ modus imponeretur.

Igitur omittentes Alexandri II. Decretum, alterius Prædeceſſoris noſtri, nimirum Innocentii III. auctoritate, ac Decretali rem noſtram comprobamus, *Cap. Conſuluiſti, de celebratione Miſſarum : Reſpondemus*, inquit, *quod excepto die Nativitatis Dominicæ &c. ſufficit Sacerdoti ſemel in die unam Miſſam ſolummodo celebrare.* Equidem Alexander II., uti ſuperius commemoravimus, & Innocentius III. ubi ſunt hoc eodem verbo *ſufficit* : at ſecundo tantùm loco per id verbum præceptum indicitur : nam ſi quis integram Innocentii Decretalem percurrat, apertiſſimè cognoſcet, id petitum fuiſſe a Pontifice, *utrum Presbyter duas Miſſas in eadem die valeat celebrare.* Porro illud *valeat*, idem prorſus ſignificat, ac *liceat*. Cum igitur reſponſum dederit Pontifex, ſufficere *Sacerdoti ſemel in die unam Miſſam ſolummodo celebrare* ; illud *ſufficit*, Sacerdotes adigit præcepto, ne plura Sacrificia uno die faciant.

Ita Vaſqueſius interpretatur eo loco, quem paulo ante indicavimus *num. 44.* *Nam quòd quæſitum fuit, utrum valeat celebrare, idem eſt, ac ſi quæreretur, utrum liceat ei celebrare. Cum ergo reſpondit Pontifex*, ſufficit &c. *hoc verbum denotat præceptum prohibens, pluſquam ſemel celebrare.* Neque mirari quis debet, ſi idem verbum *ſufficit*, conſilium uno loco, alio autem præceptum præſeferat. Id ipſum quippe etiam contigit in verbo *non oportet* : quod juxta varias rerum circumſtantias, in Jure Canonico modò ſolum honeſtatis officium ac decentiam denotat, modò vero neceſſitatem atque præceptum, uti pluribus exemplis demonſtrat Baldellus *diſput. Theolog. tom. 1. lib. 5. dub. 21. num. 4.* Verùm ex Honorio III. qui poſt Innocentium III. Pontifex renuntiatus fuit, in textu *Te referente*, ſub eodem titulo *de celebratione Miſſarum*, manifeſtò deprehenditur, illud verbum *ſufficere*, de quo in Decretali Innocentii III., cum præcepto conjungi. Rem totam, ſicuti geſta eſt, recenſebimus, uti conſtat ex Gonzalez, qui Decretalem integram ejuſdem Honorii deſcribit.

Sypontinus Archiepiſcopus (cam modò civitatem vulgo Manfredoniam appellant) feriâ quintâ majoris hebdomadæ Sancta Olea de more in Eccleſia Cathedrali rite conſecrabat. Eâdem die mane ſe conferebat ad Montem Garganum, ut peregrinos exciperet, qui magnâ frequentiâ in eum locum Religionis cauſa confluebant. Ejus loci Clerus ac populus Archiepiſcopum magno ſtudio rogarunt, ut Sacrum iteraret; quod tamen ille facere recuſavit, donec ſuper hac re Pontificis Honorii III. reſponſum ſibi redderetur. Pontifex initium deſumit a verbis ipſis Innocentii III. Prædeceſſoris ſui, nempe : *Cum cuilibet Sacerdoti, quacumque dignitate præfulgeat, unam in die celebrare Miſſam ſufficiat, nam & valde eſt felix, qui celebrat dignè unam.* Poſt hæc præcipit Archiepiſcopo, ut Syponti rem Divinam peragat, ubi Sacrum Chriſma conficere debebat, & in Eccleſia Montis Gargani Sacrificium offerre prætermittat; hiſque nititur verbis, quibus illud *ſufficit*, ab Innocentio III. ſcriptum, cum præcepto omnino copulati declarat : *Fraternitati tuæ mandamus, quatenus die Cœnæ Domini in Eccleſia Sypontina dumtaxat, in qua teneris Chriſma conficere, Miſſarum ſtudeas ſolemnia celebrare.* Innocentius, qui, excepto die Nativitatis Dominicæ, prohibuit Sacerdoti plures Miſſas unâ die celebrare, *in cit. Cap. Conſuluiſti, de celebratione Miſſarum*, addidit : *niſi cauſa neceſſitatis ſuadeat.* At Honorius, qui *in Cap. Te referente, eodem tit. de celebratione Miſſarum*, Archiepiſcopo Sypontino reſcripſit, ipſi fas non eſſe, poſt rem Divinam peractam, dum Sacrum Chriſma conficiebat in Eccleſia Sypontina, aliam Miſſam celebrare in Eccleſia Montis Gargani, declaravit, cauſam neceſſitatis ab Innocentio admiſſam, nunquam adeſſe, cum alius invenitur Sacerdos, qui ſecundam Miſſam celebrare poteſt : ſecundam quippe Miſſam noluit ab Archiepiſcopo in Eccleſia Montis Gargani celebrari, ex quo inveriſimile ipſi viſum eſt, quod alius non adeſſet Sacerdos, qui Miſſam in eadem Eccleſia celebrare poſſet, juxta monitum Cardinalis de Turrecremata *in Can. Sufficit, ſub num. 4. de Conſecratione, diſt. 1.* En ejus verba : *Quod autem in Decretali Te referente, Epiſcopus videtur reprehendi, quod bis celebraverat die Cœnæ, eſt propter hoc, quia non erat neceſſe, quod Epiſcopus celebraſſet, niſi in illa Eccleſia, in qua de conſuetudine debebat Chriſma conficere, quia hoc non poteſt, niſi Epiſcopus, & aliam Miſſam celebrare poterat ſimplex Sacerdos, quia veroſimile eſt, Epiſcopum poſſe per Vicarium celebrare, & in illa Eccleſia plures Sacerdotes fuiſſe.* Quod etiam ante Cardinalem a Turrecremata, jam fuerat adnotatum ab Hoſtienſi *in Cap. Te referente num. 3.*, ab Antonio de Burrio *ſuper eodem textu num. 3.*, & ab Abbate *ſuper eodem quoque textu in fine tit. de celebratione Miſſarum.*

Quid de Epiſcopis, qui habent duas Cathedrales.

Præterea caſum proponunt Epiſcopi, qui præeſſet duobus Epiſcopatibus inter ſe vicinis; ut in Archiepiſcopo Sypontino contigiſſet, ſi Summi Pontifices Alexander III., & Innocentius III. ſententiam non protuliſſent contra Garganicos contendentes, Eccleſiam ſuam Epiſcopalem eſſe, & unitam Eccleſiæ Sypontinæ, quemadmodum legitur apud Ugbellium de Metropoli Sypontina tractantem *tom. 7. Italiæ Sacræ* : quæruntque, an ſub obtentu Chriſma conficiendi in utraque Eccleſia, quod ſine celebratione Miſſæ conſecrari decenter nequit, poſſet, ea die bis Sacrificium offerre; & unanimiter reſpondent, id non licere : & ſic rem componunt, quod uno anno in una Eccleſia celebret Miſſam feria quinta in Cœna Domini, & conficiat Chriſma; & alio anno id ipſum faciat in alia Eccleſia; & ab una ad aliam Chriſma conſecratum, uti moris eſt, tranſmittat : Reque ſic compoſita, aſſerunt, nullam ex ſuis Eccleſiis Chriſmate carituram eſſe, ſubditoſque unius, vel alterius Epiſcopatus nullatenus excludi a commoditate audiendi Miſſam quintâ feriâ in Cœna Domini, in qua maximopere expedit, ut audiant Miſſam; ea quippe celebrari poterit a Sacerdote in Eccleſia, in qua eo anno Epiſcopus Chriſma non conficit, cum veriſimile non ſit, alium non reperiri Sacerdotem, qui ea ipſa die Sacrum in ea facere poſſit; veluti proſequuntur Hoſtienſis, Antonius a Butrio, & Abbas *locis citatis.*

Hæc ſunt, quæ ex Jure Canonico deſumpſimus. Sed cum Gloſſa *in Cap. Conſuluiſti, in verb. neceſſitatis, de celebratione Miſſarum*, neceſſitati addat utilitatem, & vel utilitatem, vel neceſſitatem ſatis eſſe dicat, ut unus Sacerdos eodem die bis Miſſam celebrare poſſit, bene deprehendimus, Parochos, de quibus agitur, poſſe tum utilitatem, tum neceſſitatem prætexere, ut ſibi putent fas eſſe bis in die celebrare, etiamſi alius ſit Sacerdos, qui Sacrum

facere valeat: utilitatem quippe in eo conſtituent, quod, bis ipſi celebrando non ſubminiſtrabunt Sacerdoti celebraturo eleemoſynam pro Miſſa, quam celebrabit; neceſſitatem in ſua inopia conſtituent, ob quam nequeunt prædictam eleemoſynam alteri Sacerdoti Miſſam celebranti elargiri. At neutrum eis ſuffragari poteſt.

Et utilitas quidem non ſuffragatur: quidquid enim ſit de titulo utilitatis; qui illum admittunt, illum explicant & intelligunt, non de utilitate celebrantis, ſed Miſſam audientis. Sic docet Cardinalis Zabarella *in Cap. Conſuluiſti, num. 3. de celebratione Miſſarum.* En ejus verba: *Conſidera, quod in hoc attenditur cauſa utilitatis reſpectu audientis, non celebrantis.* Et concordant ſuper eodem Capitulo Antonius a Butrio *num.* 4., Abbas *num.* 2., & cœteri, quos vocant Repetentes; & præclarè inter recentiores docuit Vericellus *de Apoſtolicis Miſſionibus tit. 1. de privilegiis Regularium dub.* 18. *num.* 201. Utilitas autem propoſita non populum, ſed Parochum reſpicit, & ſic celebrantem, & non audientem.

Cauſa utilitatis non ſufficit ut bis celebretur.

Minus quoque prodeſt neceſſitas ex inopia deſumpta; cum plura ſint expendenda, antequam titulus neceſſitatis ex inopia deſumptus admittatur. Primò, an revera Parochi tantâ premantur egeſtate, ut alteri Sacerdoti ſtipendium Miſſæ nequeant ſuppeditare: ſi enim inopia adeo magna non ſit, Epiſcopali auctoritate, juxta Caput quartum Concilii Tridentini *ſeſſ.* 21. *de Reformatione*, adigi poterunt, ut Sacerdoti Miſſam celebraturo eleemoſynam elargiatur, uti ſapienter admonet Engel. *ad tit. Decretalium de celebratione Miſſarum num.* 3. Secundò, ſi Parochis tenues omnino anguſtique proventus obveniant, videndum, an populus etiam in eadem paupertate verſetur: quemadmodum enim Epiſcopus adigere poteſt Sacerdotem, ut populo Sacrum faciat diebus feſtis, ita etiam poteſt indicere populo, ut celebranti Sacerdoti congruum ſtipendium elargiatur. Id etiam ex Tridentino Concilio deſumitur *ſeſſ. 23. cap. 14. de Reformatione*, ubi hæc leguntur: *Curet autem Epiſcopus, ut il ſaltem diebus Dominicis, & Feſtis ſolemnibus &c. Miſſas celebrent*: ſiquidem illud verbum *Curet*, præceptum inferre in hac graviſſima cauſa, non eſt dubitandum. Hoc pacto Concilii ſententiam explicat Paſqualigus, qui ſcriptum ita reliquit *de Sacrificio Miſſæ quæſt.* 844. *num.* 11.: *Si in aliquo Oppido ſit unus tantùm Sacerdos, qui teneatur celebrare diebus feſtis, & adſint alii ſimplices Sacerdotes, poterit Epiſcopus eos cogere ad celebrandum diebus feſtis. Ratio eſt, quia adeſt indigentia populi, eo quod difficile ſit, quod omnes eadem hora conveniant ad audiendam Miſſam; & ideo cum Sacerdotes habeant ratione Ordinis munus ſuum addictum populo, poterit Epiſcopus eos cogere, ut impendant officium ſuum populo, offerendo Sacrificium, ut abſque difficultate poſſit adimplere præceptum audiendi Sacrum. In tali tamen caſu tenebitur populus aliquid contribuere iis Sacerdotibus pro ſubſtentatione; quia, cum miniſtrent populo, æquum eſt, quod accipiant aliquid pro ſubſtentatione.*

* Neque paupertatis ex inopia Eccleſiæ.

Porro difficile prorſus videtur, omnia hæc ſimul copulata deprehendi. Quod ſi res ita ſe haberet, tunc, Ven. Frater, ex iis eleemoſynis, quas ipſe egenis elargiri largè conſuevisti, ſtipendium pro re Divina facienda Sacerdotibus erogare deberes, nec ullo modo perferre, ut Sacrificium iterent Parochi, quibus non deeſt alius Sacerdos, qui diebus feſtis populo miniſtret.

Perpendit rationes Parochorum.

Poſt hæc, quæ a Nobis prolata ad veritatem illuſtrandam dici poſſunt, ad ea ſermonem transferimus, quæ ab ipſis Parochis proponi audimus. Vehementer ipſi conqueruntur, ſi facultas iterandi Sacrificii diebus feſtis ipſis adimatur; eo quod munere ſuo perfungi nequeant, quod non ſolùm conſtituitur in celebranda & applicanda Miſſa pro populo, cum feſti dies peraguntur, ſed etiam in explicandis Religionis myſteriis, tradendaque pueris Chriſtiana diſciplina, cum ad Sacrum audiendum in Eccleſiam conveniunt.

Incredibilem ex hoc voluptatem ſane percepimus. Etenim quum olim fel. record. Prædeceſſor Noſter Innocentius Papa XIII., ad diſcutienda Hiſpani Clari graviſſima negocia ab inſigni viro bonæ memoriæ Ludovico hujus S. R. E. Cardinali Belluga nuncupato propoſita, peculiarem Congregationem præſtantium aliquot ejuſdem S. R. E. Cardinalium deputaſſet; Nobiſque tunc in minoribus conſtitutis ipſius Congregationis Secretarii munus demandaſſet; meminimus non parum temporis, plurimumque laboris Nobis opus fuiſſe, ut falſam omnino probaremus opinionem, ob quam Parochi Hiſpani ſe immunes ac liberos dictitabant ab edocendis inſtruendiſque Chriſtianâ doctrinâ pueris, eo quod hujuſmodi exercitationes in aliis quoque Eccleſiis haberentur; aut quia Concionatorum operâ ſtudioque ſatis fideles inſtruerentur; aut etiam ob vetuſtiſſimam conſuetudinem, quæ Parochos ipſos ab hoc onere vindicare videbatur. Quæ omnia leguntur in Conſtitutione, quæ incipit *Apoſtolici miniſterii*, quam præfatus Innocentius Prædeceſſor promulgavit, in qua §. 9. recenſentur ac refelluntur ea omnia, quæ modò commemoravimus.

His autem per tranſennam adnotatis, jam reſponſum quæſtioni faciamus, videlicet non eſſe iterandum die feſto Sacrificium, ſi Parocho alius Sacerdos operam ſuam navare poſſit, etiamſi Catechiſmus eodem die, Fideique myſteria populo explanari debeant. Hæc enim fieri poſſunt ejuſdem Sacerdotis miniſterio, qui ad Sacrum conficiendum inducitur: quemadmodum Nos ipſi ſtatuimus in Bononienſi Diœceſi, cum in ea ſedem haberemus, haud ignorantes, id conſentaneum eſſe Decretis, quæ ſuper hac re Pontifices Romani non ſemel ediderunt. Id Nos oſtendimus *Inſtit. 3. tom. 3. noſtrarum Inſtitutionum Eccleſiaſticarum*, quæ Bononiæ impreſſæ fuerunt. Accedit, quod Parochus, qui die feſto fideles inſtituendos in utraque Eccleſia libenter ſuſcepiſſet, ſi iterandi Sacrificii facultas traderetur, id facilius conſequi poſſit, ſi in altera ſolùm Eccleſia rem Divinam faciat, ac populum edoceat, deinde ad aliam ſe conferat Eccleſiam, ubi a Sacrificio abſtineat, & Chriſtianæ Legis inſtituta dumtaxat populo declaret.

Quas rejicit.

Tui præterea Parochi queruntur, quod ipſis hanc facultatem impertiri dubites, quam a tuis Deceſſoribus ſemper impetrarunt. Certiſſimum illud eſt Miſſionariis tantùm a Sede Apoſtolica poteſtatem aliquando fieri, ut uno die Sacrificium bis operentur; reliquis verò Sacerdotibus opus eſſe, ut hac de re facultatem ab Epiſcopo conſequantur, etiamſi cauſa neceſſitatis intercedere videatur; cujus ſanè judicium ad ipſos Sacerdotes nequaquam pertinet. Ita teſtatur Verricellus *de Apoſtolicis Miſſionibus tit. 4. de privilegiis Regularium quæſt.* 19. *num.* 201. *Quæres primò, an ad celebrandas duas Miſſas in locis, ubi adeſt talis neceſſitas, requiratur licentia Epiſcopi? Reſpondetur affirmativè, ſeclusis privilegiis Miſſionariorum. Ita a Sacra Congregatione reſolutum.* Certum quoque eſt, facultates ejuſmodi, niſi neceſſitas id poſtulet, nunquam concedi; vel, ſi aliquando concedantur, non haberi tamquam alicujus Sacerdotis privilegium, ſed tantum ob cauſam peculiarem neceſſitatis. Fagnanus id fatetur *Cap. In ordinanda, num.* 37. *de Simonia: Miratur Sacra Congregatio agi de his licentiis concedendis; nam id nonniſi ex magna neceſſitate fieri debet, & magna cautela, ut puta in locis, ubi perpauciſſimi ſunt Sacerdotes, vel adſunt impedimenta adverſariorum Fidei, vel*

quid

uid ſimile &c. Nec concedi poteſt hæc licentia ab piſcopo generaliter, quaſi privilegium alicujus Saerdotis, ſed tantùm in aliquo caſu particulari, neeſſitatis cauſa ab Epiſcopo examinanda. Itaque um ejuſmodi cauſam neceſſitatis haud deprelenderis, nunquam Parochos tuos probabimus, i ipſi de te conquerantur, Nos prndentiam Fraernitatis Tuæ magnopere commendamus, Teque agnoſcimus animum, mentemque tuam conormaſſe exemplo prædicti Sancti Caroli Botronæi, qui *in prima Synoda Provinciali cap.* 5. abrogavit *licentias a ſuis Prædeceſſoribus conceſſas plues Miſſas celebrandi.*

Parochi poſtremò, ut cauſam ſuam tueantur, etuſtiſſimam adducunt conſuetudinem. Nns, ttum ratione, an temere id aſſerant, examiare prætermittimus. Solùm inquirimus, utrum a conſuetudo rationem præſcriptionis, aut præſumptionis ſibi comparaverit; & utrumque falſum, & alienum judicamus. Non utique Jus Divinum, ſed Jus Eccleſiaſticum prohibet, eadem die ab eodem Sacerdote Sacrificium iterari. At non omnia, quæ Juris tantùm Eccleſiaſtici ſunt, præſcribi poſſunt. Si etenim juxta Civiles Leges, *ſancta res* præſcribi non poſſunt, abſonum undique eſt aſſerere, fuiſſe per præſcriptionem aliquid obrentum, vel acquiſitum, quod adverſetur ſanctionibus univerſalibus Eccleſiæ, quarum obſervantiam Sacrum Tridentinum Concilium in Miſſarum celebratione Sacerdoribus omnibus præcipit, uti colligitur ex Decreto *de obſervandis, & evitandis in celebratione Miſſæ.*

In nonnullis regionibus mos inoleverat, quod Parochi duarum Parochiarum feriâ ſextâ majnris hebdomadæ Officium faciebant, primùm in una ex Parochiis, & deinde illud iterabant in altera. Jejunii præceptum in ſumptione Euchariſtiæ non eſt Juris Divini, ſed Eccleſiaſtici, teſte Cardinali Bona *Rerum Liturgicarum lib.* 1. *rap.* 21. *num.* 2. nbi refert, initio non omnibus in locis univerſos prædictâ lege obſtrictos fuiſſe: cumque, hoc minimè obſtante, animadverſum fuiſſet, Parochum celebrantem Officium in ſecunda Parochia, non jejunum ſumere Euchariſtiam ſub ſpecie panis; ſumpſerat enim in Officio, quod celebravit in prima Parochia, particulam Hoſtiæ conſecratæ die præcedenti, unà cum vino nnn conſecrato, & ſic jejunium fregerat naturale; reprobata fuit conſuetudo, etſi, uti afferebatur, pietari & devotinoi innixa. Hoc exemplo perculſi alii Parochi duarum Parochiarum, aliam induxernnt conſuetudinem, ut in utraque Parochia Officium feriæ ſextæ majoris hebdomadæ celebrare poſſent; prætermittendi videlicet hauſtum vini in primo Officio, quod in prima Parochia celebrabant, ſumentes tantummodo ſpeciem panis, ut jejuni in ſecunda Parochia Officium facerent, Miſſamque, quæ dicitur Præſanctificatorum, celebrarent. At hæc quoque conſuetudn fuit reprobata, utpote contraria ritui Eccleſiaſtico, quem & Ordo Romanus, & Sacramentarium Sancti Gregorii præſcribunt, & adhibet univerſalis Eccleſia. Franciſcus Sylvius magni nominis Theologus *tom.* . *ſuorum Operum* editionis Antuerpienſis *Orat.* . quæ eſt unica *de Officio Paraſceves*, rem graphicè exponir, nec Parochorum conſuetudini enſet eſſe ullo modo defereudnm. De hac adem re plura habentur apnd Suarez *in* 3. *part.* *Divi Thomæ tom.* 3. *quæſt.* 73. *art.* 2. *diſput.* 80. *ſect.* 3. Et Nos ipſi hæc omnia expoſuimns *in noſtro Tractatu de Sacrificio Miſſæ*, typis Patavinis edito, *ſect.* 2. §. 39. Et *in alio Tractatu de Feſtis Domini Noſtri Jeſu Chriſti par.* 1. typis noque Patavinis edito, *§.* 336. *& ſeqq.* contavimus errorem Græcorum Schiſmaticorum, qui volunt, in Miſſa Præſanctificatorum, per mmerſionem Particulæ in Calicem ex Sacratiſſima Hoſtia detractæ, tranſubſtantiatiooem fieri vini in Sanguinem Chriſti; & diximus, Sacerdntem iu Officio feriæ ſextæ majoris hebdomadæ, ſumere Chriſti Corpus & Sanguinem, cùm utrumque revera ſit ſub ſpecie panis, præcedenti licèt die conſecrati.

Præſcriptionem excipit præſumptio, de qua modò ſermo habendus eſt. Equidem non ignoramus Juriſperitorum commune adagium, nempe ratione conſuetudinis immemorabilis aſſerri poſſe in medium qnemcumque gratioſum titulum, & etiam privilegium Apoſtolicum, quod utpote nullo certo documento probatum, præſumptum appellatur. Sed, cæteris prætermiſſis, ne hæc epiſtola longinr evadat, ſubdimus, hæc intelligi poſſe de illis privilegiis, quæ impetrari potuiſſeot a Sede Apoſtolica, ſi quis ea poſtulaſſet; oon verò de illis, quæ cùm poſtulantur, negati omnino conſueverunt; oe præſumptio plus habeat roboris, & momenti, quàm veritas.

Romanis Pontificibus mos eſt, ut ea negotia, quæ ipſi per ſe expedire nolint, ad Congregationes rejiciant examinanda; ut earum conſilio rem expediant. *Anno* 1657. cùm in Civitate, quàm dicunt *de Aſſumptione*, io Provincia Paraguarienſi, pars magna Nobilium domi ſe continerent, utpote decenti apparatu veſtium carens, nec accederet ad Eccleſiam, ur Sacrum die feſto audiret, Epiſcopus exoravit, ut ſibi facultas daretur celebrandi Miſſam antelucaoam Nobilium prædictorum gratiâ, & aliam ante meridiem, ut reliquus populus Miſſæ præcepto diebus feſtis ſatisfaceret. De hac re actum fuit in Congregatione Concilii *die* 1. *Septembris* 1657. nec petitio fuit exaudita, eâ potiſſimùm de cauſa, quod imperceptibile viſum eſt, alium non adeſſe Sacerdotem, qui Miſſam antelucanam celebraret pro Nobilibus; quemadmodum colligitur ex *lib.* 21. *Decretor. pag.* 56.

Præterea vobis omnibus notum eſt, in Regnis Aragoniæ, Valentiæ, & in Comitatu Catalauniæ, die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, quemlibet Sacerdotem Sæcularem bis Miſſam celebrare poſſe, & ter quemlibet Sacerdotem Regularem; quod ſingulare privilegium antiquæ conſuetudini, & famæ Apoſtolici privilegii conceſſi vel a Julio III., vel a Paulo III. Summis Pontificibus innititur. De dicto privilegio egimus *in ſupra citato noſtro Commentaria de Sacrificia Miſſæ ſect.* 2. *§.* 31. & latiùs dum munere fungebamur Secretarii Congregationis Concilii, cùm Cauſa quædam *Caſtellana* pertractaretur, quemadmodum videri poteſt in Theſauro Reſolutionum prædictæ Congregationis *tom.* 2. *pag.* 168., & plura quoque de dicto privilegio relata fuerunt a bonæ memoriæ Cardinali Lanfredino, dum ipſum Secretarii munus obiret, & de quadam Cauſa *Oriolen.* ageret, de qua *tom.* 5. *ejuſdem Theſaur. pag.* 384. *& ſeqq.* Viri, qui dignitate, & præſtantia ſupra cæteros eminebant, Summis Pontificibus humillimè ſupplicarunt, non ut quidem rem novam permitterent, ſed ut tantùm ad quaſdam alias regiones memoratum privilegium extenderent, ob quod Presbyteri tum Sæculares, tum Regulares in die Commemorationis omnium Defunctorum rem Divinam iteratò faciebant, preceſque ſuas ſingulari pietate, & rationibus undequaque petitis cohoneſtarunt: negotioque a Summis Pontificibus remiſſo ad Congregationem Concilii, hæc precibus hujuſmodi morem haud geſſit, ſed petentes, uti fieri cum principibus viris conſuevit, urbanè dimiſit, quemadmodum recenſuimus *in citato noſtro Tractatu de Sacrificia Miſſæ ſect.* 2. §. 32. editionis Patavinæ.

Porro ſi denegatum fuit Epiſcopo petitum privilegium celebrandi bis in die feſto, ut Nobiles

ſatisfacerent præcepto audiendi Miſſam, eo quod alius aderat Sacerdos, qui Sacrum facere poterat; ſi principum virorum vota exaudita non fuerant, qui tantùm pro extenſione privilegii precabantur, & talis privilegii, quod unicam tantùm diem quolibet anno reſpiciebat; unuſquiſque facili negotio cognoſcere poterit, quid a Sede Apoſtolica factum eſſet, ſi ſimplices Parochi facultatem petiiſſent bis celebrandi, ubi alius non deeſſet Sacerdos, qui Parocho operam ſuam præſtare poſſet, & bis celebrandi, non unicâ die intra annum, ſed tot diebus, quot per anni curſum feſti dies celebrandi fidelibus præcipiuntur.

Decretum Epiſcopi ſervandum demonſtr.

Ut Fraternitati Tuæ póſtulatis reſponderemus, negotium unico verbo cognoſcimus Nos abſolvere potuiſſe, dicendo nimirum, tuam Conſtitutionem Synodalem obſervandam eſſe. Henricus enim Boich, antiquus Juris Canonici Profeſſor, *in Comment. ad Cap. Te referente, num. 2. de celebratione Miſſarum*, docet a nemine binas Miſſas eâdem die celebrari poſſe, ſi id ſit vetitum in Conſtitutione Synodali. Sed hæc ſcribenda ad te putavimus, ut tuum religionis eximium ſtudium noſtris laudibus proſequeremur. certamque normam, ac rationem ante oculos propoſitam haberes, ad quam conſilia tua, tuamque mentem tutiſſimè conformares. Quapropter tres dies in privata noſtra Bibliotheca manè inſumpſimus, quos vacuos, ac liberos ab audiendis Miniſtris, moleſtiſque negotiis nacti ſumus, ut has literas conficeremus. Poſtremò te ſummopere iterumque commendantes, qui hujus Sedis Apoſtolicæ in dubiis rebus ſententiam conſiliumque exquiſieris, Benedictionem Tibi noſtram, Venerabilis Frater, peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die XVI. Martii MDCCXLVI. Pontificatus Noſtri Anno Sexto.

Dat. die 16. Martii 1746.

IV.

De Præſentatione dignioris inter approbatos ab Examinatoribus ad Parochiales Eccleſias Juriſpatronatus Eccleſiaſtici, cum reſolutione nonnullorum dubiorum.

Venerabili Fratri Archiepiſcopo Florentino.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

REDDITAE Nobis ſunt Literæ Tuæ, quibuſcum una ad Nos miſiſti diſceptationem Advocati Petri Brogiani, ut de iis, quæ a Te proponebantur, quæ noſtra ſententia ſit, diceremus.

Tria dubia Pontifici propoſita.

Primum: *An Patronus Eccleſiaſticus teneatur in foro externo præſentare ad Beneficium Curatum eum, qui inter approbatos ab Examinatoribus magis idoneus, & magis dignus eſt?*

Secundum: *An Epiſcopus, ad quem ſpectat dare inſtitutionem, debeat ſequi judicium Patroni de magis idoneo, magiſque digno, an potius inquirere, rectum ne ſit Patroni judicium, an ſecus?*

Tertium: *Si appellaverit, qui ſe digniorem eſſe putat, & poſthabitus eſt; an ſuſpendi debeat inſtitutio præſentati, an verò hæc debeat ſuum effectum ſortiri; paucis, an appellatio interpoſita locum habeat in devolutivo tantum, an potius etiam in ſuſpenſivo?*

Reſponſio ad primum.

Ut igitur exordiamur a prima quæſtione, in qua quæritur, an Patronus Eccleſiaſticus teneatur in foro externo præſentare ad Beneficium Curatum eum, qui magis idoneus, magiſque dignus eſt inter approbatos ab Examinatoribus; reſpondemus, *teneri*. Nam antiquis omnibus diſputationibus omiſſis, cum juxta Concilii Tridentini præſcriptum in Beneficiis Curatis coram Examinatoribus Synodalibus concurſus haberi debeat, debeantque Examinatores Synodales approbare eos, qui magis idonei ſunt, quorum deinde unum debet Patronus Eccleſiaſticus Epiſcopo præſentare, ut ei inſtitutionem præbeat, hæc agendi ratio, ac methodus neceſſariò ſecum fert, ut Patronus Eccleſiaſticus teneatur præſentare eum, quem digniorem inter probatos ab Examinatoribus exiſtimat.

Verba Concilii ſatis per ſe clara ſunt *in cap. xviij. ſeſſ. 24. de Reformatione: Si verò Juriſpatronatus Eccleſiaſtici erit*, loquitur de Beneficio Curato, *ac inſtitutio ad Epiſcopum, & non alium pertineat, is, quem Patronus digniorem inter probatos ab Examinatoribus judicabit, Epiſcopo præſentare teneatur, ut ab eo inſtituatur.*

Della Preſentazione del più degno tra gli approvati dagl'Eſaminatori alle Chieſe Parrochiali di Padronato Eccleſiaſtico, con la riſoluzione di alcuni dubbj.

Venerabili Fratri Archiepiſcopo Florentino.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

CI fu preſentata una di Lei lettera unitamente con una bella Scrittura compoſta dall' Avvocato Pietro Brogiani, acciò da Noi ſi profferiſſe il noſtro ſentimento ſupra i ſeguenti punti di Canonica Giuriſprudenza:

Trè dubbj propoſti al Pontefice.

Primo: *Se il Patrono Eccleſiaſtico ſia obbligato nel foro eſterno a preſentare al Benefizio Curato quello, ch'è il più idoneo, ed il più degno fra gli approvati dagli Eſaminatori.*

Secondo: *Se il Veſcovo, che dee dare l'iſtituzione debba ſtare al giudizio dato dal Patrono circa il più idoneo, ed il più degno, o pure ſe debba far indagine ſopra la ſuſſiſtenza del detto giudizio.*

Terzo: *Se appellando chi pretende d'eſſer più degno, ed è ſtato poſpoſto, debba ſoſpenderſi l'iſtituzione del Preſentato, o pure debba queſta avere il ſuo effetto; in una parola, ſe l'appellazione interpoſta debba aver luogo ſolamente in devolutivo, o pur anche in ſuſpenſivo.*

Riſpoſta al primo.

Incominciando dal primo punto, nel quale ſi cerca, ſe il Patrono Eccleſiaſtico ſia obbligato nel foro eſterno a preſentare al Benefizio Curato quello, che è il più idoneo, id il più degno fra gli approvati dagli Eſaminatori, riſpondiamo ſicuramente di sì; imperocchè laſciando da parte tutte le diſpute antiche, dovendoſi, ſecondo il preſcritto dal Sacro Concilio di Trento, ne' Benefizj Curati di Padronaro Eccleſiaſtico tener il Concorſo avanti gli Eſaminatori Sinodali, dovendo gli Eſaminatnri Sinodali approvare quelli, che ſono idonei, dovendo poi il Patrono Eccleſiaſtico preſentare uno di queſti al Veſcovo, perchè conceda l'iſtituzione, queſto metodo di operare porta ſeco la neceſſità, che il detto Patrnno Eccleſiaſtico ſia anche nel foro eſterno obbligato a preſentare quello, che eſſo erede il più degno fra gli approvati dagli Eſaminatori.

Le parole del Concilio ſonò troppo chiare *nel cap. 18. alla ſeſſ. 24. de Reformatione: Si vero Juriſpatronatus Eccleſiaſtici erit*, parla del Benefizio Curato; *ac inſtitutio ad Epiſcopum, & non alium pertineat, is quem Patronus digniorem inter probatos ab Examinatoribus judicabit, Epiſcopo præſentare teneatur, ut ab eo inſtituatur.*

Quod procedit, etiamſi Epiſcopus Patrono non intimaverit, ut digniorem præſentet, quam cautionem memorat: *Abbas in cap. Conſtitutis 2 de appellationibus.* Quoniam quidquid ſit de utilitate hujus cautionis ante Concilium Tridentinum, ſuperflua certe eſt poſt idem Concilium a quo in Beneficiis Curatis Patronatus Eccleſiaſtici demandatus eſt concurſus; & injunctum fuit Patrono Eccleſiaſtico, ut eum præſentet, quem inter probatos ab Examinatoribus digniorem, magiſque idoneum cenſebit, quod valet amplius quacumque admonitione, ſeu interpellatione, quam Epiſcopus Patrono Eccleſiaſtico faciat.

Expediti a prima quæſtione ad alteram tranſibimus, in qua quæritur: An Epiſcopus, ad quem pertinet inſtituere, ſequi debeat judicium Patroni circa magis idoneum, magiſque dignum, an potius inquirere, judicium ejuſdem Patroni rectum ne ſit, an non; & quod ad hanc quæſtionem attinet, cenſemus neceſſe eſſe unum ab altero caſum diſtinguere.

Nam, aut inter probatos ab Examinatoribus nemo eſt, qui de Patroni judicio queratur, eo quod, puta Titius magis idoneus, magiſque dignus æſtimatus eſt, iſque Epiſcopo præſentatus, & tum Epiſcopus ſequi debet judicium Patroni, nequaquam verò in ejus judicium inquirere. Nam a Sacro Concilio non præſcribitur, ut digniorem inſtituat, ſed quem Patronus inter approbatos ab examinatoribus digniorem judicaverit: *quem Patronus digniorem inter probatos ab Examinatoribus judicabit.* Ut bene animadvertit Fagnanus in ſuis manuſcriptis, quæ apud Nos extant *ſuper cap. xviij. ſeſſ. 24. de Reformatione. Et non poteſt Epiſcopus opponere, quod Patronus Eccleſiaſticus non vere digniorem, ſed quem ipſe Patronus digniorem arbitratur, elegerit & Epiſcopo præſentaverit, quia Concilium vult abſolutè inſtitui illum, quem Patronus tanquam digniorem elegerit.*

Et in hujuſmodi facti ſpecie locum habet reſcriptum Congregationis Concilii anni 1573. ut videre eſt *lib. 1. Decretorum pag. 157.* verba autem hæc ſunt: *Sacra &c. cenſuit, ſi Parochia ſit Jurispatronatus Eccleſiaſtici, & inſtitutio ad Epiſcopum pertineat, facultatem judicandi digniorem inter idoneos probatos ab Examinatoribus, ſpectare ad Patronum Eccleſiaſticum, & Epiſcopum teneri inſtituere eum, quem dictus Patronus judicaverit digniorem, & ipſi Epiſcopo præſentavit.*

Aut inter ab Examinatoribus idoneos probatos aliquis eſt, qui judicio Patroni minime acquieſcens coram Epiſcopo, cujus eſt dare inſtitutionem, queritur, ſe poſthabitum fuiſſe, licet magis dignus, & idoneus altero ſit, quem Patronus tanquam digniorem, & magis idoneum Epiſcopo præſentavit; & hoc ſecundo caſu cum Epiſcopus Judicis Perſonam ſumere cogatur, ſequi non debet Patroni judicium circa magis idoneum, magiſque dignum, ſed priuſquam inſtitutionem concedat, in Patroni judicium inquirere, ut inter alios rectè conſiderant *Garzia de Benefic. par. 9. cap. 2. num. 265. & ſeq. & præcipuè num. 268 & ſeq. & Ventriglia in Prax. rer. Eccleſ. tom. 2. adnot. 5. §. 2. num. 5. 6.*

Non obſtat, ſi quis aſſereret etiam hoc ſecundo caſu clauſis oculis ſequendum eſſe Patroni judicium de magis idoneo, magiſque digno, perindè ac ſi id conſentaneum ſit verbis Concilii ſuperius laudatis: *Quem Patronus digniorem*

Il che ha luogo ancorchè il Veſcovo non aveſſe fatta al Patrono Eccleſiaſtico l'intimazione di dover preſentare il più degno, cautela mentovata dall'Abbate *nel cap. Conſtitutis, il ſecondo de Appellationibus:* imperocchè, ciocchè ſiaſi dell'utilità della cautela avanti il Concilio di Trento, eſſa è ſuperflua dopo il detto Concilio, che avendo ſtabilito il concorſo ne' Beneficj Curati di Padronato Eccleſiaſtico, ed avendo, come ſi è già veduto, preſcritto al Patrono Eccleſiaſtico di preſentare quello, che giudicherà il più degno, ed il più idoneo fra gli approvati dagli Eſaminatori, ciò vale aſſai più di qualſivoglia ammonizione, o ſia interpellazione particolare, che dal Veſcovo ſi faccia al Patrono Eccleſiaſtico.

Spediti dal primo punto, faremo paſſaggio al ſecondo, nel quale ſi cerca; ſe il Veſcovo, che dee dare l'iſtituzione debba ſtare al giudizio dato dal Patrono circa il più idoneo, ed il più degno, o pure ſe debba fare indagine ſopra la ſuſſiſtenza del detto giudizio. Et in ciò, che appartiene a queſto ſecondo dubbio, Noi crediamo doverſi diſtinguere un caſo dall'altro, come in appreſſo. Riſpoſt. ſecondo diſtinzion

O fra gli approvati dagli Eſaminatori non v'è chi promova querela ſopra il giudizio dato dal Patrono, che avendo creduto Tizio più idoneo, e più degno degli altri, l'ha preſentato al Veſcovo: ed in queſto caſo il Veſcovo dee ſtare al giudizio dato dal Patrono, nè dee formare indagine ſopra la ſuſſiſtenza del medeſimo; non dicendo il Sacro Concilio, che il Veſcovo iſtituiſca il più degno, ma quello, che il Patrono avrà giudicato più degno fra gli approvati dagli Eſaminatori: *quem Patronus digniorem inter probatos ab Examinatoribus judicabit*; come ben riflette il Fagnano ne' ſuoi manoſcritti, che abbiamo preſſo di Noi, *ſopra il cap. 18. della ſeſſ. 24. de Reformatione: Et non poteſt Epiſcopus opponere, quod Patronus Eccleſiaſticus non verè digniorem, ſed quem ipſe Patronus digniorem arbitratur, elegerit, & Epiſcopo præſentaverit; quia Concilium vult abſolutè inſtitui illum, quem Patronus tanquam digniorem elegerit.*

E in queſti termini procede una Riſoluzione della Congregazione del Concilio *dell'anno 1573.* come può vederſi ne' *lib. 1. de' Decreti alla pag. 167. & ſeg.* ed ecco le parole: *Sacra &c. cenſuit, ſi Parochia ſit Jurispatronatus Eccleſiaſtici, & inſtitutio ad Epiſcopum pertineat facultatem judicandi digniorem inter idoneos probatos ab Examinatoribus, ſpectare ad Patronum Eccleſiaſticum; & Epiſcopum teneri inſtituere eum, quem dictus Patronus judicaverit digniorem, & ipſi Epiſcopo præſentavit.*

O pure fra gli approvati dagli Eſaminatori per idonei ſi ritrova taluno di loro, che non quietandoſi al giudizio dato dal Patrono, promove avanti il Veſcovo, che dee dare l'iſtituzione, le ſue iſtanze lamentandoſi d'eſſere ſtato poſpoſto, benche più degno ed idoneo dell'altro, che il Patrono avendo creduto più degno, e più idoneo di lui, l'ha come tale preſentato al Veſcovo; ed in queſto ſecondo caſo il Veſcovo venendo aſtretto ad aſſumere la qualità di Giudice, non dee ſtare al giudizio dato dal Patrono circa il più idoneo, e più degno, ma dee prima di dare l'iſtituzione fare indagine ſopra la ſuſſiſtenza del detto giudizio, come fra gli altri molto bene riflettono il Garzia *de Beneficiis alla par. 9. cap. 2. num. 265. e ſeg.* e particolarmente al *num. 268. e ſeg.* ed il Ventriglia in *Praxi Rerum Eccleſiaſticarum al tom. 2. annot. 5. §. 2. num. 5. e 6.*

Nulla oſtando, ſe mai ſi diceſſe, doverſi anche in queſto ſecondo caſo deferire ciecamente al giudizio dato dal Patrono ſopra il più idoneo, ed il più degno, in ſequela delle citate parole del Concilio: *quem Patronus digniorem inter pro-*

inter probatos ab Examinatoribus judicabit : Nam prætermiſſis, quæ a Doctoribus dicuntur, nempe ea verba intelligenda eſſe de juſto, vero, proboque judicio, ut videre licet apud *Maſſobrium in praxi habendi concurſum requiſ.* 5. *dub.* 1. *num.* 43. 44. Coneilium agens de Beneficio Curato Patronatus Eccleſiaſtici inquit : *quem Patronus digniorem inter probatos ab Examinatoribus judicabit.* Non multo autem ſuperius loquens eodem loco de Beneficio Curato liberæ collationis Ordinarii, his verbis utitur : *Epiſcopus*, inter eos, qui probati ſunt tanquam idonei ab Examinatoribus Synodalibus, *eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit.*

At vero ſi quis ab Examinatoribus probatus tanquam idoneus contra judicium, quod ſecundùm alterum tulit Epiſcopus cum præeligendo, inſtiterit, auditur, & ab appellationis Judice expenditur, Epiſcopi judicium rectumne probumque ſit, an pravum, atque iojuſtum, ut quotidie re ipſa contingit, & definitum legitur a San mem. Pio V. Prædeceſſore Noſtro *in ſua Conſtitut. xxxiij. In Conferendis.* Multo magis quæviſcumque ſint Concilii verba; ſi quis inter probatos ab Examinatoribus actionem moveat contra judicium a Patrono latum, æquum juſtumque erit, ut audiatur, & munus erit Epiſcopi, ad quem inſtituere in beneficio pertinet, diligenter inquirere, Patroni judicium utrum valeat, nec ne; reguliſne juſtitiæ, an ſecus innitatur.

Reſponſio ad tertium etiam cum diſtinctione.

Supereſt tertia quæſtio, in qua, ut ſuperius diximus, quæritur, ſi is, qui ſe digniorem exiſtimat, & poſthabitus eſt, ſuſpendi debeat inſtitutio præſentati, an potius eam exequi oporteat, paucis, ſi appellatio interpoſita locum habeat in devolutivo dumtaxat, an etiam in ſuſpenſivo : Et hic etiam opus eſſe videtur unum caſum ab altero diſtinguere. Nam aut judicium Epiſcopi convenit cum illo Patroni Eccleſiaſtiei, adeo ut is, qui præſentatus eſt a Patrono Eccleſiaſtico tanquam magis idoneus, & dignus, talis etiam ab Epiſcopo judicetur, & iſti inſtitutio ab Epiſcopo concedatur, ſi poſthabitus a Patrono, & ab Epiſcopo appellet, ejus appellatio in devolutivo tantùm locum habebit, & illi, qui inſtiturus eſt ab Epiſcopo, Parochiæ poſſeſſionem minime retardabit.

Et quidem ſi agatur de Eccleſia Patochiali liberæ collationis Epiſcopi, & ab Epiſcopo uni ex approbatis ab Examinatoribus Syoodalibus tanquam digniori, & magis idoneo inſtitutio detur, is, qui inter probatos ab eiſdem Examinatoribus ſe injuſte poſthabitum ab Epiſcopo contendit, ſibique, & non alteri debitam eſſe inſtitutionem, appellans obtinere nequit, ut ſua appellatio ſuſpenſiva ſit, quæ non alia ratione admittitur, niſi in devolutivo juxta paragraphum octavum laudatæ Conſtitutionis *In conſerendis San. mem. Pii V.* multo magis cum agitur de Eccleſia Parochiali Juriſpattonatus Eccleſiaſtici, & in digniori magiſque idoneo judicando Patronus, & Epiſcopus conſentiunt, qui inter probatos ab Examinatoribus Synodalibus contendit, a Patrono, & ab Epiſcopo injuriam ſibi illatam eſſe, ſi appellationem interponat, ejus appellatio non in ſuſpenſivo, ſed dumtaxat in devolutivo admittetur. Nam primo caſu appellanti judicium ſolius Epiſcopi; ſecundo autem caſu præter Epiſcopi judicium etiam Pattoni ei adverſatur.

Aut enim, ut alteram diſtinctionis partem proſequamur, in ferendo judicio de magis digno, magiſque idoneo ſententiam Epiſeopi, & Patro-

batos ab Examinatoribus judicabit : imperocchè preſcindendo da quanto dicono i Dottori, che interpretando le dette parole inſegnano doverſi intendere d'un vero, e ſuſſiſtente giudizio, come può vederſi appreſſo il Maſſobrio *in Praxi habendi Concurſum requiſit.* 5. *dub.* 1. *num.* 43. e 44. il Concilio, che trattando del Benefizio Curato di Padronato Eccleſiaſtieo, diſſe : *quem Patronus digaiorem inter probatos ab Examinatoribus judicabit :* poche righe ſopra trattando del Benefizio Curato di libera collazione dell'Ordinario, così diſſe : *Epiſcopus* fra quelli, che ſono ſtati approvati, come idonei dagli Eſaminatori Sinodali, *cum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit.*

E però ſe non oſtanti queſte parole taluno fra gli approvati dagli Eſaminatori, come idoneo promove le ſue iſtanze contro il giudizio dato dal Veſcovo a prò di un altro, è inteſo, e dal Giudice dell'appellazione ſi eſamina, ſe il giudizio dato dal Veſcovo ſia, o non ſia ſuſſiſtente, come giornalmente ſi vede in pratica, e come fu ſtabilito da S. Pio V. *nella ſua Bolla* 33. *In conferendis*, con molto maggior ragione, non oſtanti le dette parole, ſe taluno fra gli approvati dagli Eſaminatori promove le ſue iſtanze contra il giudizio dato dal Patrono, dovrà eſſere inteſo, e dovrà il Veſcovo, a cui appartiene il dare l'iſtituzione eſattamente indagare, ſe il giudizio dato dal Patrono abbia, o non abbia ſuſſiſtenza, ſia, o non ſia appoggiato alla Giuſtizia.

Riſpoſta al terzo anche con diſtinzione.

Reſta il terzo punto, nel quale, come già ſi è detto, ſi cerca, ſe appellando, chi pretende d'eſſer più degno, ed è ſtato poſpoſto, debba ſoſpenderſi l'iſtituzione del preſentato, o pure queſto debba avere il ſuo effetto; in una parola, ſe l'appellazione interpoſta debba aver luogo ſolamente in devolutivo, o pure anche in ſoſpenſivo : e quì pure ſembra duopo il diſtinguere un caſo dall'altro; imperocchè, o il giudizio del Veſcovo è conforme a quello del Patrono Eccleſiaſtico, in tal maniera, che quello, che è ſtato preſentato dal Patrono Eccleſiaſtico, come più idoneo e degno, viene anche riputato tale dal Veſcovo; e dandoſi a queſto dal detto Veſcovo l'iſtituzione, ſe il poſpoſto dal Patrono, e dal Veſcovo appella, la di lui appellazione non potrà aver luogo, che in devolutivo, nè potrà impedire all'iſtituito dal Veſcovo il poſſeſſo della Parrocchia.

Ed in fatto ſe nel caſo d'una Parrochiale di libera collazione del Veſcovo, dandoſi dal Veſcovo l'iſtituzione ad uno degli approvati dagli Eſaminatori Sinodali, qualificandolo pel più degno, e pel più idoneo quello fra il numero degli approvati da' detti Eſaminatori, che pretende d'eſſere ſtato poſpoſto ingiuſtamente dal Veſcovo, e che a ſe, e non al ſuo competitore, foſſe dovuta l'iſtituzione, appellando, non può pretendere, che la ſua appellazione ſia ſoſpenſiva, nè in altro modo ſi riceve, che in devolutivo, giuſta il §. 8. della Coſtituzione ſopraccitata *In conferendis* di San Pio V. con molta maggior ragione, trattandoſi di Parrochia di Padronato Eccleſiaſtico, ed eſſendo nel punto del più degno, e del più idoneo concordi il Patrono, ed il Veſcovo, quello, che fra gli approvati dagli Eſaminatori Sinodali pretende, che dal Patrono, e dal Veſcovo gli ſia ſtato fatto torto, ſe appella, non dovrà la ſua appellazione eſſer ſoſpenſiva, ma unicamente riceverſi in devolutivo; non avendo il reclamante nel primo caſo contra di ſe, che il giudizio del Veſcovo, ed avendo il reclamante nel ſecondo caſo contra di ſe, oltre il giudizio del Veſcovo, ancor quello del Patrono.

O poi proſeguendo il ſecondo membro della diſtinzione, nel punto del più idoneo non concorda il Giudizio del Veſcovo con quello del Patro-

Patroni Eccleſiaſtici minime concordant, & tum ſi quis ex approbatis ab Examinatoribus, & tanquam magis dignus præelectus eſt a Patrono putet ſe gravatum eſſe ab Epiſcopo, neque ejus judicio acquieſcere vult, & ideo provocet, ejus appellatio ad ſuſpenſionis effectum operari debet, & Eccleſia Parochialis ſub Oeconomo remanere, donec lis inter eum, qui dignior habitus eſt a Patrono, & alterum, qui ab Epiſcopo, & ideo ut dignior in Parochiali Eccleſia inſtitutus eſt, finiatur. Nam hoc caſu conſiderari debet præelecto ab Epiſcopo refragari judicium Patroni, nempe ejus, cui præcipue Concilium electionem inter idoneos elargitum eſt; cujus judicio, ſi nemo ſit, qui adverſetur, ſtandum eſſe voluit, ut paulo ante adnoravimus; ejus demum, ad quem in paritate meritorum pertinet uni, vel alteri gratificari, ut apud *Gratian. loc. laudat. num. 264. & apud Ventrill. loco pariter cit. num. 5.*

Quæ cum ita ſe habeant, nimis durum eſſet, ſi quis cauſa cadens in ſecundo judicio, quod fert Epiſcopus, & propterea appellationem interponeret; deinde ejus appellatio non operaretur niſi in devolutivo, & non etiam in ſuſpenſivo, cum regula in jure certa ſit, cum aliquis in primo judicio victor in altero ſuccumbit, ſi a ſecundi Judicis ſententia appellet, ejus appellationem non ſolùm in devolutivo, ſed etiam in ſuſpenſivo valere.

Si opponeretur in hujuſmodi cauſis omne appellandi jus ſublatum eſſe a Concilio Tridentino *cit. cap. 18. verſ. in omnibuſque ſeſſ. 24. de reformatione*, ſcire oportet, Concilium ibi loqui de eo, qui a relatione Examinatorum Synodalium provocat, a quibus idoneus probatus non eſt, cum ſe talem eſſe exiſtimet, quod nihil pertinet ad ſpeciem facti a Nobis propoſitam, in qua agitur de appellante ab irrationabili judicio Epiſcopi, cujus generis appellatio ignota fuit Sacro Concilio, ſed uſu introducta eſt a San. mem. Pii V. in laudata Conſtitutione, ut bene etiam conſiderat Fagnanus in ſuis mss. ſuperius citatis. Inſuper & illud, opus eſt intelligere, ſi quis contenderet argumentari poſſe a caſu appellantis a mala relatione Examinatorum ad caſum appellantis ab irrationabili judicio Epiſcopi, ejus argumentatio longius procederet, quam vellet, cum nec ipſe velit provocantem ab irrationabili judicio Epiſcopi non audiri ſaltem in devolutivo, & Doctores doceant appellantem a mala relatione Examinatorum, ejus appellationem aut neque in devolutivo admitti, aut certe ad eum dumtaxat finem, ut famæ, atque exiſtimationi ſuæ appellans conſulere poſſit, amovendo notam ab Examinatoribus ſibi inuſtam, nunquam verò, ut Eccleſiam Parochialem conſequi poſſit, ut ad propoſitum noſtrum benè diſſerit *Maſſobrius in praxi habendi concurſum requiſ. 5. dub 4. Ventrill. in praxi rerum Eccleſiaſticarum par. 2. annotat 5. §. 2. num. 48.*

Hæc quidem ſunt, quæ oportunum eſſe duximus exponere, ut reſponderemus iis, quæ a te quærebantur ea hebdomada, quæ Nobis omnium totius anni laborioſiſſima eſt, nempe Hebdomada Sancta. Te autem interea benevolo animo in caritate Dei complectentes tibi, tuiſque omnibus in Florentina Diœceſi commorantibus Apoſtolicam benedictionem impertimus.

Patrono Eccleſiaſtico: ed in queſto caſo, ſe chi eſſendo nel numero degli approvati dagli Eſaminatori, e che è ſtato preſcelto per più degno dal Patrono, pretende d'eſſere ſtato gravato dal Veſcovo, nè vuol quietarſi al giudizio dato da eſſo a prò dell'altro, e perciò appella, la ſua appellazione dovrà operare l'effetto ſoſpenſivo, e la Parochia dovrà reſtare ſotto l'Economo, finchè termini la lite fra chi è ſtato creduto più degno dal Patrono, e l'altro, che è ſtato qualificato per più idoneo dal Veſcovo, e da eſſo, come tale è ſtato iſtituito nella Parrochia, dovendoſi in queſto caſo valutare, che il preſcelto dal Veſcovo ha contra di ſe il Giudizio del Patrono, che è lo ſteſſo, che dire di quello, a cui il Concilio ha data in primo luogo la preſcelta fra gl'idonei, ha voluto, che non eſſendovi veruno oppoſitore, ſtiaſi al di lui giudizio, come di ſopra ſi è veduto, di quello finalmente a cui in parità di meriti, tocca il gratificare più l'uno, che l'altro, come può vederſi appreſſo il Garzia *nel luogo citato al num.* 264. ed appreſſo il Ventriglia nel *luogo parimente citato al num.* 5.

Nel quale ſtato di coſe ſarebbe troppo duro, ſe ſoccombendo eſſo nel ſecondo giudizio, che ſi da dal Veſcovo, ed appellando, la ſua appellazione non aveſſe effetto, che in devolutivo, ed anche non operaſſe nel ſoſpenſivo, eſſendo regola bene aſſicurata in teorica, ed in pratica, che chi ha avuto per ſe un giudicato, e nel ſecondo giudicato ſoccombe, appellando, il ſuo appello abbia il ſuo vigore non ſolo in devolutivo, ma anche in ſoſpenſivo.

Che ſe mai da taluno ſi opponeſſe, eſſere in queſti caſi tolta ogni appellazione dal Concilio di Trento nel *cit. cap. 18. verſ. in omnibuſque ſeſſ. 24. de Reformatione*: Sappia l'opponente, che il Concilio ivi parla di chi appella dalla relazione fatta dagli Eſaminatori Sinodali, che non l'hanno approvato per idoneo, quand' eſſo pretendera d'eſſerlo, il che non ha che fare col caſo noſtro, nel quale ſi tratta dell'appellante *ab irrationabili judicio Epiſcopi*, appellazione non conoſciuta dal Sacro Concilio, ma introdotta da San Pio V. nella ſua citata Bolla, come anche riflette il Fagnano ne' ſuoi manoſcritti ſopraccitati. Sappia in oltre, che chi pretendeſſe di argomentare dal caſo dell'appellante *a mala relatione Examinatorum*, *ab irrationabili judicio Epiſcopi* porterebbe il ſuo diſcorſo più avanti di quanto eſſo pretende: non pretendendo egli, che l'appellante *ab irrationabili judicio Epiſcopi* non ſia ſentito, almeno in devolutivo, ed inſegnandoſi da' Dottori, che l'appellante *a mala relatione Examinatorum*, o nemmeno e inteſo in devolutivo, o quando gli viene accordato il devolutivo, gli è accordato pel ſolo fine, che poſſa ſalvare la propria riputazione, e levarſi la maſchera poſtagli in viſo dagli Eſaminatori, ma non ad effetto, che poſſa conſeguir la Parrochia, come molto bene la diſcorrono il Maſſobrio in *Praxi habendi concurſum requiſit. 5. dub. 4.* il Ventriglia *in Praxi Rerum Eccleſiaſticarum par. 2. annot. 5. §. 2. num.* 48.

Che è quanto abbiamo creduto opportuno di eſporre in riſpoſta a' ſuoi queſiti in una ſettimana, che è la più laborioſa dell'anno per Noi, eſſendo la ſettimana ſanta. Ed intanto con pienezza di cuore abbracciandola, diamo a Lei, ed a tutti i ſuoi Dioceſani l'Apoſtolica Benedizione.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 9. Aprilis 1746. Pont. Noſtri An. VI.

VI.

Chriſtifideles Indulgentias viſitantibus Eccleſiam conceſſas, etiam SSma Euchariſtia non expoſita, lucrantur: Et de frequenti ejuſdem Sanctiſſimæ Euchariſtiæ expoſitione.

Venerabili Fratri Epiſcopo Warmienſi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Duo Poſtulata Pontifici facta.

ACCEPIMUS in Civitate veſtra frequenter exponi publicè Divina Myſteria, & imperitam multitudinem in eo errore verſari, ut arbitretur non lucrari Indulgentias, quæ conceduntur Chriſtifidelibus ad Eccleſiam accedentibus, niſi publicæ venerationi io iiſdem ſacris ædibus Divina Euchariſtia proponatur.

Quod primum, Indulgentiæ acquiruntur juxta formam, ſub qua conceſſæ fuere.

Tam falſa opinio diſſimulari non debet, cum indulgentias aſſequantur illi, qui omni peccati labe expiati ſatisfaciunt univerſis operibus, quæ præſcribuntur ab eo, qui ſacras Indulgentias elargitus eſt: Quamobrem ſi minimè præcipiatur Fidelibus, ut ſacra Myſteria publicè expoſita venerentur, apertiſſimè conſtat in errorem maximum adduci eos, qui aſſerunt Indulgentias, quæ tribuuntur Fidelibus Eccleſiam inviſentibus, haud comparari, niſi ſacrum Euchariſtiæ Sacramentum in ipſa adorationi publicæ exhibeatur.

Card. de Biſſy rejecit opinionem, quod pro omnibus Indulgentiis lucrandis requiratur expoſitio SS. Sacramenti.

In Diœceſi Tullenſi (uti deprehenditur ex Rituali probati Viri Cardinalis de Biſſy pag. 255.) quidam Regulares contenderunt ſe poſſe Divina Myſteria publicè exponere, licet Epiſcopi facultas non intercederet, ob eam cauſam, quod Indulgentias ipſorum Eccleſiis conceſſas lucrari populus minimè poſſet, niſi, cum ad eaſdem Eccleſias accederet, Divinam Euchariſtiam publicè expoſitam adoraret: Itaque Cardinalis de Biſſy in Rituali, quod ſuperius nominavimus, inanem prorſus ipſorum opinionem demonſtravit, eò quod in illis Indulgentiis concedendis indictum non fuerat, ut Fideles pro Indulgentiis lucrandis ante Sacramentum Euchariſtiæ publicè expoſitum preces effunderent.

Quando expoſitio requiratur.

Porro id neceſſariò requiritur ad conſequendas eas Indulgentias, quæ Fidelibus conferuntur, qui Deum precantur in illis Eccleſiis, ubi Divina Myſteria ſpatio continuo quadraginta horarum expoſita publicè ſunt; etenim id omnino præcipitur in hac Indulgentia concedenda, quæ a quadraginta horis continuis nomen accepit. Equidem veteris diſciplinæ ſeveritate remiſsâ, nunc eadem Indulgentia concedi intelligitur, etiamſi Sacramentum Euchariſtiæ per horas quadraginta continuas graviſſimis de cauſis minimè proſtet, modò tamen horis diurnis ſemper expoſitum publicè relinquatur. De hac re plura tradita ſunt in libro Patris Theodori a Spiritu Sancto Carmelitæ diſcalceati adhuc ſuperſtitis, qui inter Conſultores Congregationis Indulgentiarum adnumeratur, *tom.* 2. *cap.* 2. *art.* 3. §. 2. Ipſe quoque commemorat in eadem Congregatione propoſitum ac diſceptatum fuiſſe, utrum abroganda videretur inducta jam conſuetudo, ob quam peculiares quædam Indulgentiæ concedi ſolent, cum Divina Myſteria minori pompâ in Eccleſiis adoranda proponuntur, reſponſumque fuiſſe, nihil certi ſtatui oportere, cum a diverſis rerum, ac temporum circumſtantiis id omnino pendeat, ac dijudicandum ſit.

De ſecundo poſtulato.

Hactenus de illorum errore, qui ſe carere Indulgentiis putant, niſi Euchariſtiæ Sacramentum proſtet in Eccleſia, licet inter opera perſcripta id minime recenſeatur, nunc ad alia, quæ a nobis poſtulantur, reſpondeamus, videlicet, an ſacra Euchariſtia, quæ frequentiſſimè in iſta Civitate publicè exponi ſolet, deinceps adorationi Fidelium rariùs exponenda videatur; an etiam Eccleſiæ, an dies, in quibus id permittendum judicabitur, ab Epiſcopo deſignati debeant.

Quibus in caſibus conveniens ſit Sanctiſſimi expoſitio.

Illud in primis certiſſimum eſt huic Sedi Apoſtolicæ, in quibuſcumque Eccleſiis etiam privilegio immunibus ſive ſæcularibus, ſive Regularibus, non licere exponi publicè Divinam Euchariſtiam, niſi cauſa publica, & Epiſcopi facultas intervenerint; ſolius autem Epiſcopi partes eſſe, ut cauſæ publicæ meritum expendat, ac declaret. Id nos ipſi luculenter oſtendimus in noſtra Inſtitutione, quam Bononiæ in lucem emiſimus, cum illam Eccleſiam præſentes adminiſtraremus, & quæ italico ſermone a nobis confecta decimo loco tomi ſecundi continetur. Ipſa nuper cum reliquis latinè reddita fuit, quæ omnes typis quamprimum committentur; In illa igitur Inſtitutione cognitum perſpectumque fecimus, quàm difficile reipſa ſit decernere, utrum probanda, an improbanda ſit Euchariſtici Sacramenti frequens expoſitio. Hæc ſanè quæſtio conferri poteſt cum alia quæſtione, utrum conſentaneum magis judicetur rem Divinam ſingulis diebus conficere, an verò aliquando intermittere; utrum pariter illi, qui Sacerdotes non ſunt, & tamen ad percipiendam Euchariſtiam quotidie accedunt, laude, an cenſurâ digni videantur. Nullum his quæſtionibus reſponſum fieri poteſt, niſi antea declarentur peculiares rerum circumſtantiæ, ex quibus omnis ſolutio difficultatis deſumenda eſt.

Conſilium, quod a Pontif. præbetur.

Ii, qui frequentes Euchariſtiæ expoſitiones improbant, in medium afferunt irreverentiam, quæ plerunque cum ejuſmodi frequentiâ conjungitur. Contra verò intelligimus veteri conſuetudine factum eſſe, ut frequenter in iſta Civitate Sacra Myſteria publicè exponantur, quæ ſi abrogetur, fore ut populi Religio, ac pietas imminuatur, ac turbæ concitentur. Itaque, qui præſens illhic verſaris, & animarum curæ ac gubernio præpoſitus es, omnem operam, ſtudiumque impendere debes, ut populus cultu, quo decet, ac veneratione Divinam Euchariſtiam proſequatur. Quod ſi pro re conſequenda opportunum exiſtimes, frequentes Euchariſtiæ expoſitiones diminuere, eâ prudentiâ conſilioque hoc negotium adminiſtres, itaut Puſilli nullum ſcandalum, & offenſionem patiantur; Rectores Eccleſiarum convoces, cum quibus tempus idoneum conſtituas, quo ſacra Myſteria exponenda in qualibet Eccleſia ſibi videantur; Ipſas Divinæ Euchariſtiæ expoſitiones ita diſtribuas, ut in ſingulis urbis Regionibus ſacra Myſteria publicæ venerationi quotidie exhibeantur, ne populus cultum deſerat, quem Sacræ Euchariſtiæ præſtare conſuevit. Interim, ſi plebem in eodem errore permanentem deprehendas, videlicet Indulgentiam nullam haberi, niſi in Eccleſia Divinum proſtet Euchariſtiæ Sacramentum, tum populo pollicearis te rogaturum abs Sede Apoſtolica, ut novam, ac veram Indulgentiam elargiatur illis, qui deinceps Eccleſiam, vel Eccleſias inviſent, ubi Sacra Myſteria expoſita publicè fuerint. Quod ſi a nobis hæc poſtulentur, populi votis obſecundabimus, eumque Theſauris Indulgentiarum cumulare non omittemus. Hæc ſcribenda ad te putavimus, ut reſponſum propoſitis quæſtionibus redderemus: Poſtremo Tibi Benedictionem Apoſtolicam impertimur.

Dat. die 16. Aprilis 1746.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 16. Aprilis 1746. Pontificatus Noſtri Anno Sexto.

zione di N... ſtro Signo... per conſe... guire ta... fi col dare n... vu ſiſtema la Depoſ... ria Came... le.

Nova Methodus ſervanda in conficiendis, retinendiſque rationibus proventuum, & expenſarum Cameræ Apoſtolicæ,

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

APOSTOLICÆ *Sedis Ærarium diſpenſationi Noſtræ concreditum, ad Dei gloriam, ad ſubjecti Populi utilitates & commoda, ad Eccleſiaſticæ Ditionis ſecuritatem dignitatemque, providâ diligentiâ adminiſtrari, ejuſque rationes non Noſtris ſolùm, ſed futuris etiam perpetuis temporibus, rectiſſimo æquè ac perſpicuo ordine confici & retineri cupientes; aſſiduo ſex fermè annorum ſtudio, plura cogitare, conſulere, deliberare, &, quas utiliter expedire judicavimus, multas Ordinationes & Leges ſtatuere, atque ad exitum perducere non deſtitimus, quæ latè ac diſtinctè explicata, & opportunis ſtatutis atque decretis reſpectivè a Nobis ſancita ſunt in Schedula Noſtri motus proprii die xviij. menſis Martii recens elapſi Noſtra manu ſignata, die verò xxiij. dicti menſis in Plena Camera exhibita & præſentata, deindeque in ſequenti Cameræ diei xxviij. ejuſdem menſis in executionem Decreti dictæ Plenæ Cameræ, ac Conſtitutionis felic. record. Pii Papæ IV. Prædeceſſoris Noſtri* de regiſtrandis, *admiſſâ, & in Libro Signaturarum Noſtrarum in actis dilecti Filii Felicis Antonii Pauletti unius ex prædictæ Cameræ Apoſtolicæ Secretariis & Cancellariis exiſtente, folio 39. & ſequentibus, regiſtrata; quæ eſt tenoris ſequentis, videlicet:*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

1. BEnche da molti dei Romani Pontefici Noſtri Predeceſſori, e ſpecialmente da Pio IV., Urbano VIII., e Clemente XII. di felic. ricord. ſia ſtato altre volte conſiderato, niuna coſa eſſere tanto neceſſaria per la buona direzione, ed amminiſtrazione dell'Erario Pontificio, dalla quale in gran parte dipende la felicità de' Sudditi, e la pubblica ſalvezza, quanto che le rendite e ſpeſe della Camera Apoſtolica, si ordinarie, che ſtraordinarie, veniſſero di anno in anno con ordine e chiarezza fedelmente ſcritturate o bilanciate ne' Libri di eſſa Camera, e ſopra ciò ſieno ſtati da' medeſimi dati diverſi ordini e provvedimenti, come appariſce dalla Bolla di Pio IV., che incomincia: *Cum inter cæteras*, del primo Novembre 1564., dal Chirografo ſegnato da Urbano VIII. li 20. Marzo 1627., e da altra Bolla di Clemente XII., che incomincia: *Ad circumſpectam*, delli 14. Luglio 1735.

2. Nondimeno perche l'eſperienza hà dapoi dimoſtrato, che per lo mezzo de' ſoddetti provvedimenti non ſi era giammai conſeguito il fine, per lo quale erano ſtati fatti: Coſicchè per mancanza di buona, e regolata Scrittura non era ſtato a Noi poſſibile, per qualunque premura ne facemmo nel primo e ſecondo anno del Noſtro Ponteficato, avere lo ſtato de noſtro Erario, e molto meno alcun'altro Conto particolare, e ſubalterno, trovandoſi queſti o traſcurati del tutto, oppure non bilanciati, com'appariſce dai vecchj Libri, che ancor oggi eſiſtono in Computiſtaria.

3. Quindi è, che eſſendoci fermamente determinati di venire una volta a capo di queſt'importantiſſimo affare, anche a fronte di tutte le difficoltà, che ci venivano propoſte; in mezzo a tante altre graviſſime cure del noſtro Ponteficato, riſolvemmo in primo luogo di dare un nuovo, e miglior ſiſtema alla Depoſitaria Generale della Camera, e della noſtra Teſoreria ſegreta, come pure alle altre Depoſitarie de' Monti, quali in paſſato ſolevano concederſi alli Teſorieri delle Provincie, o ad altri Appaltatori Camerali; E perciò col parere, e conſiglio di una Congregatione particolare da Noi deputata facemmo nel di 2. Agoſto 1743. traſportare al noſtro Monte di Pietà di Roma la ſuddetta Depoſitaria generale, e Teſoreria ſegreta, in ſequela di un Chirografo ſpeciale da Noi ſegnato il di 31. del precedente Luglio, nel quale inoltre preſcrivemmo diverſe Regole, & Ordinazioni per la buona amminiſtrazione delle medeſime, come da detto Chirografo, al quale vogliamo debba averſi ſempre l'opportuna relazione.

II. Determinazione, col Unione dell Depoſitarie de' Monti.

4. Dapoi con altra Cedola di noſtro Moto proprio delli 4. Decembre del medeſimo anno 1743. ordinammo, che alla detta Depoſitaria Generale non ſolo reſtaſſero, come prima unite le Depoſitarie de'Monti chiamati delle *Dogane*, e della *Zecca*, ma inoltre che alla medeſima parimente ſi uniſſero tutte le altre Depoſitarie de' Monti Camerali non Vacabili, che in quel tempo trovavanſi concedute alli ſuddetti Appaltatori, e Teſorieri di Provincie, di mano in mano, che andaſſero terminando le reſpettive loro conceſſioni, come diſtintamente riſulta dalla predetta noſtra Cedola, a cui vogliamo ſimilmente, che ſi abbia ſempre condegna relazione.

III. Col dar'ordine di fare un nuovo regolamento del modo di tenere la Scrittura, il che eſeguito dal Simonetti, fù da Sua Santità approvato.

5. Indi aſſumendo la ſcabroſa, e difficile impreſa della Scrittura, e Computiſtaria Camerale tentata più volte indarno da'Noſtri Predeceſſori, & eſſendo altronde informati dell' idoneità, & eſperienza di Franceſco Simonetti Computiſta in quel tempo della noſtra Dataria, lo incaricammo di formare un nuovo Piano, o ſia un nuovo Siſtema, e metodo di Scrittura, quale dopo eſſere ſtato da eſſo formato, fù da Noi abbracciato col conſiglio di Perſone intelligenti, & eſperte; E ſimilmente furono approvate, e di Noſtra propria mano ſottoſcritte il di 14. Novembre di detto anno alcune riſoluzioni preliminari preſe in più Congreſſi ſopra ciò tenuti dalli Reverendiſſimi Cardinali Gentili, e Valenti, con Monſignor Meſmeri noſtro Teſoriere Generale, Monſignor Rubini Commiſſario parimente Generale della noſtra Camera, & eſſo Franceſco Simonetti, come più ampiamente appariſce dai Fogli di dette riſoluzioni eſibiti negli Atti del Caſtellani Segretario di Camera li 20. del medeſimo Novembre del tenore, come ſiegue: *Nel Congreſſo tenuto avanti l'Eminentiſſimo, e Reverendiſſimo Signor Cardinal Gentili li* 10. *Novembre* 1743. *coll'intervento di Monſignor Meſmeri Teſoriere Generale di Noſtro Signore, di Monſignor Rubini Commiſſario della Rev. Camera, e di Franceſco Simonetti deputato al nuovo Impianto della Scrittura, e regolamento della Computiſtaria Camerale, furono propoſti, e riſoluti li ſeguenti Punti concernenti il detto nuovo regolamento, colla riſerva però dell'approvazione di Noſtro Signore:* Primo. *Per togliere il gran giro delle partite, e la confuſione della Scrittura è ſtato propoſto, che le Regaglie Camerali di Ducato uno, e mezzo per ogni ſcudi cento di moneta, e le altre in Cere, Zuccari &c. altre volte aſſegnate a' Signori Chierici di Camera, e da poi nella ſoppreſſione della venalità di eſſi applicate alla ſteſſa Camera, che preſentemente ſi eſiggono da due Eſattori a tal'effetto deputati, ſi debbano tutte unire alle Riſpoſte de' Cenſi, o ſiano affitti, da principiare dall' anno cadente, e così ſempre continuare in avvenire in tutti l'Iſtromenti d'Affitti, che ſi ſtipoleranno. Da ciò ne*

IV. Circa l'approvazione d'alcune riſoluzioni preliminari conſiderate in una Congregazione Particolare.

Prima riſoluzione preliminare intorno alle Regaglie Camerali.

riſulterà

Digitized by Google

riſulterà in primo luogo il riſparmio delle proviſioni, che ſi pagano alli ſuddetti Eſattori, che l'eſiggono; Secondariamente reſterà più breve la Scrittura; E finalmente ſi rileverà il giuſto fruttato di ciaſcun Provento, & Affitto. Quando da Noſtro Signore reſti approvata la detta riſoluzione, nell'atto dell'eſecuzione, ſi è propoſto, ſimilmente coll'approvazione di Noſtro Signore, di aſſegnare agl' odierni Partecipanti di una porzione di dette Regaglie la rata, che dal ragnaglio di un decennio apparirà, che li medeſimi abbino partecipato, da fiſſarſi a ciaſcuno di eſſi Partecipanti dal primo Gennaro 1741., e così ſempre continuare in avvenire di anno in anno, in vigore di una Tabella da diriggerſi alla Depoſitaria della Camera, & eſſendoſi formato il detto Scandaglio, ne riſultano le ſeguenti partecipazioni, cioè: A Monſignor Governatore ogn' anno ſcudi 2000.: A Monſignor Avvocato Fiſcale ſcudi 1200.: A Monſignor Commiſſario della Camera ſcudi 1200.: A Monſignor Fiſcale ſcudi 1200.: A Monſignor Avvocato de' Poveri ſcudi 1200.: A Computiſta de' Spogli ſcudi 10. 50.: Secondo. Nel proſeguire il Piano della ſudetta Scrittura ſi trova, che negl'Iſtromenti d'alcuni Appalti reſtano aſſignate alli medeſimi Appaltatori alcune Entrate, e Proventi, che per la loro inſuſſiſtenza, o deficienza gli ſi bonifica l'importo: ſi è penſato, quando venga approvato da noſtro Signore, di diminuire il Cenſo a proporzione delli buoniſichi, e ſgravj certi, che ſi fanno ogn'anno alli medeſimi Appaltatori, e remediare a queſto diſordine, il quale non ſolo confonde la Scritture, ma toglie ancora la verità della giuſta rendita di ciaſcun Appalto: Terzo. Nel proſeguiee ſimilmente il ſudetto Piano ſi trova, che in compenſo del Cenſo, che pagano li Teſorieri delle Provincie, oltre alcun' Entrate incerte di quella Provincia, che gli ſi aſſignano in correſpettività di detto cenſo, gli reſtano aſſegnate ancora l'eſazioni di alcuni Dazj, e Peſi Camerali, che ſi pagano dalle Communità di ciaſcuna Provincia, oltre altre eſazioni aſſegnategli ad eſiggere da altri Appaltatori ſimilmente in correſpettività del Cenſo; Si è penſato che, quando venga approvato da Noſtro Signore, verrebbe molto bene di levare dal Cenſo li detti Dazj, e Peſi Camerali, ſiccome ancora ogn'altra eſazione, e dare tutto in eſiggenza al Teſoriere, a ſimilitudine delle altre Taſſe Camerali, che ſimilmente ſi pagano dalle Communità, che già ſi eſiggono da eſſi Teſorieri, coll' iſteſſe condizioni però, che porta l'Iſtromento; Da ciò ne riſulterà in primo luogo, che reſterà ſeparato il certo dall'incerto, mentre ſotto il titolo del Cenſo reſteranno ſolamente aſſegnate le rendite incerte di quella Provincia, che ſogliono affittarſi per un ſecco d'oſſa, e reſteranno ſotto il titolo di eſazioni quelle rendite certe conſiſtenti nell' eſiggenze de' Dazj Camerali, ed altro, di cui il Teſoriere è tenuto renderne conto e parte, e corriſpondere alla Camera quell'iſteſſa ſomma, che gli ſi dà in eſiggenza; ne riſulterà ancora una maggior chiarezza nella Scrittura, quando in eſſa li ſuddetti Dazj, e Peſi Camerali ſaranno regolati nella ſteſſa guiſa, che ſono regolate tutte le altre Taſſe, nelli Conti particolari delle quali reſtano individuate tutte le Communità taſſate: Per la pronta eſſecuzione de' ſuddetti tre Punti, quando venghino approvati da Noſtro Signore, ſi è penſato di venire alla moderazione degl'Iſtromenti con un picciolo Iſtromento di dichiarazione per quello ſolo riguarda li ſuddetti tre Capi, colle facoltà neceſſarie, ed opportune a Monſignor Teſoriero per il detto effetto, il che potrà facilmente eſſeguirſi, mentre non porta alcun pregiudizio, nè fà alcuna alterazione nè per la Camera, nè per l'Appaltatore. In ſequela di detti nuovi Iſtromenti di dichiarazione ſi è penſato eſſere neceſſaria di rinnuovare ancora tutte le Tabelle cogli Appaltatori non ſolo per uniformarſi alli detti nuovi Iſtromenti, ma anche per correggere alcune altre partite, che hanno neceſſità di correzione; l'eſſecuzione di quanto ſopra ſi è detto, per quello riguarda la rinnovazione delle Tabelle, ſi è ſtabilito, che debbano farſi da Franceſco Simonetti, da ſottoſcriverſi poi, ed approvarſi da Monſignor Teſoriere, e Monſignor Commiſſario; Per quello poi riguarda l'unione delle Regaglie al Cenſo, da conteggiarſi intieramente ſul piede preſente, e la diminuzione del detto Cenſo da farſi, dopo conteggiate le dette Regaglie, tanto per li buoniſichi, e ſgravj, che non ſi faranno più agli Appaltatori, quanto per l'eſiggenza de' Peſi Camerali: ed altro, che dovrà porſi a parte, ſi è ſtabilito, che tutto il detto Conteggio debba farſi dal detto Simonetti colle ſue dimoſtrazioni, da riconoſcerſi da Monſignor Commiſſario. e da poi, approvate che ſiano da Monſignor Teſoriere, ſe ne ſtipoli il nuovo Iſtromento di dichiarazione, o ſia moderazione: Quarto. Si trova finalmente, che li Appalti Camerali ſcadono in diverſi tempi dell' anno, e fuori dell' ordine della loro giuſta ſcadenza; e ciò che fà maggior confuſione è, che alcuni Proventi, non obſtante che ſiano affittati tutti ad un medeſimo Teſoriere, o Appaltatore, tuttavia ſcadono ſimilmente in diverſi tempi, e fuori del ſuo buon'ordine: queſto diſordine cauſa moltiſſimi ſconcerti, non ſolo alla Computiſtaria, ma anche alli medeſimi Appaltatori, mentre, riſpetto alla Computiſtaria, gli toglie il modo di poter dare in fine dell'anno il giuſto fruttato di tutti li Proventi, ed Entrate Camerali di quell'anno per cauſa della già detta diverſità de' tempi, conforme ancora confonde il Bilancio da farſi dalla detta Computiſtaria di tutti li Debitori, e Creditori, li quali per cauſa della detta ſcadenza fuori d'ordine accade, che la maggior parte de' Debitori appariſcono Creditori; Riſpetto poi agli Appaltatori, perche le ſcadenze ſeguono fuor di tempo, e nel mezzo delle raccolte, ne ſuccedono ordinariamente delle liti tra l'Appaltatore, ch'eſce, e quello, ch'entra. Per rimedio di queſto diſordine, quando venga approvato da Noſtro Signore, ſi è propoſto, che in primo luogo la Santità Sua ſi degni di dare a Monſignor Teſoriere tutte le facoltà neceſſarie, ed opportune di poter prorogare, o diminuire li Appalti, per farli ſcadere alla giuſta ſcadenza, ſecondo che porta la qualità dell'Appalto, ed intanto il ſudetto Simonetti, coll' aſſiſtenza dell' Eminentiſſimo Signor Cardinal Gentili, procurri di concordare cogli Appaltatori o la proroga, o la diminuzione del tempo, come ſi è detto di ſopra; ſecondariamente per quelli, che ſi ſaranno potuti concordare ſenza pregiudizio della Camera, nè dell' Appaltatore, Monſignor Teſoriere ne faccia ſtipolare Iſtromento relativo al primo, riſpetto alli patti, e condizioni; E finalmente per quelli, che non gli riuſcirà poter concordare colli odierni Appaltatori, ſi dovranno laſciare nella ſcadenza, che ſono, con che però nella rinovazione di eſſi Appalti ſi debbano allora accommodare le giuſte ſcadenze de' tempi, con prorogare, o diminuire la ſcadenza, ed il tempo dell'Appalto: Quinto. Per agevolare ſempre più la Scrittura ſi è penſato eſſer neceſſario, che Noſtro Signore ordini con ſuo Chirografo, che tutti li Teſorieri, ed Appaltatori, che hanno obligo di pagare le Tabelle, ſiano obbligati di ſemeſtre in ſemeſtre, cioè nel primo ſemeſtre, dentro il termine di due meſi, di mandare tutte le giuſtificazioni de' pagamenti fatti alli deſcritti in quella Tabella, e della Computiſtaria glie ſe ne dovrà fare la ricevuta, o ſia fede di credito, per dargline credito ne' loro Conti, e nel ſecondo ſemeſtre dentro il termine di tre meſi di mandare le altre giuſtificazioni de' pagamenti fatti, come ſopra, unitamente col Conto intiero di tutto l'anno, per fargl'il ſolito ſaldo, e così continuare di anno in anno; e riſpetto alle ordinazioni ſtraordinarie dovranno fare lo ſteſſo, con fargliene però il mandato di rimborſi, da rilaſciarſi in conto dell'Appalto: che tutti li Artiſti ſiano ſimilmente obbligati, terminato

Seconda, del bonifico agli Appaltatori d'alcuni proventi loro aſſegnati.

Terza, circa l'eſazioni d' alcuni Dazj &c. commeſſe alli Teſorieri delle Provincie.

Modo d'eſeguire queſte tre reſoluzioni preliminari con la rinovazione anche delle Tabelle.

Quarta, circa la ſcadenza degl'Appalti, e loro Conti.

Quinta, circa il rendimento de' Conti degl' Appaltatori, e Teſorieri.

l'anno a Decembre, di conſegnare in Computiſtaria i loro Conti dentro il meſe di Gennaro dell'anno ſeguente, e per quelli Conti, che ſi ſogliono taſſare dagli Architetti, ſiano obbligati conſegnarli in detto meſe di Gennaro alli Miſuratori della Camera, o ſiano Architetti, li quali poi ſiano obbligati di conſegnare li medeſimi Conti in Computiſtaria dentro il meſe di Febraro tarati, ed aggiuſtati del tutto. Per la più pronta eſecuzione, riſpetto agli Appaltatori, paſſati li termini come ſopra limitati, dovranno gravarſi della gravatoria di un tanto il giorno, ſin all'eſibizione de' Conti, da applicarſi a qualche Luogo Pio, da deſtinarſi preſentemente da Noſtro Signore, la quale non poſſa aſſolverſi nè da Monſignor Teſoriere, nè da verun'altro; e riſpetto agli Artiſti, non portando li Conti nel termine come ſopra preſcritto, che non gli ſi paghino nè in tutto, nè in parte ſin'all'anno ſeguente, col defalco di un cinque per cento da applicarſi, come ſopra; E riſpetto alli Miſuratori della Camera, ſotto pena per il primo meſe della perdita di tre meſi della loro proviſione, da applicarſi, come ſopra, e dopo il decorſo di un meſe, chi non aveſſe eſibiti li Conti, che deve, ſotto pena della privazione della Carica, e tutto ciò per avere in pronto in fine d'anno l'occorrente, che biſogna per la Scrittura, per poter dare al Prencipe Supremo con tutta la prontezza il Bilancio dell'anno, che ſcade, e togliere il diſordine della longaggine de' Teſorieri, ed Artiſti nel dare li loro Conti, che ritardano il diviſato Bilancio: Seſto: *Dovendoſi ſecondo il nuovo Piano, o regolamento, unire le tre Computiſtarie della Camera in una ſola Computiſtaria, nella quale non ſolo dovranno continuamente andare li Giovani ad operare, ma anche dovranno in eſſa traſportarſi tutti li Credenzoni, Libri Maſtri, Protocolli, ed altre Scritture concernenti, l'intereſſe dell'Azienda del Principato preſentemente ſparſe, e diviſe in tutte tre le Computiſtarie: Si è perciò penſata di provedere, che ſiccome per il primo Gennaro dell'anno venturo ſi dovrà dar principio ad eſeguire il detto nuovo Piano, e regolamento della Computiſtaria a forma del nuovo Impianto, che per quel tempo ſi ſpera compito; ond'è preciſa neceſſità, che per detto tempo ſi trovi in ordine una Caſa, dove dovrà collocarſi la Computiſtaria, e nella quale, occorrendo, poſſa eſſervi ancora l'abitazione per chi dovrà ſovrintendere alla medeſima; quando dunque reſti approvato da Noſtro Signore è ſtato ſcelto per ſito più comodo il ſito di Monte Citorio, ed è ſtata data l'incombenza al ſudetto Simonetti, perche in detto ſito procuri di trovare una Caſa ſufficiente per tutto il comodo ſudetto, e quando Monſignor Teſoriero l'averà approvata, poſſa anche ſtabilirla colla maggior ſollecitudine poſſibile:* „ Abbiamo letto, e „ conſiderato quanto ſi contiene in queſti Fo„ gli, quali approviamo in tutto, e per tutto, „ commettendo al Signor Cardinal Gentili, „ che ſe l'intenda con Monſignor Teſoriere „ per l'eſecuzione, eſtenſione de' Chirografi, „ ed ogn'altra coſa opportuna, e neceſſaria per „ la detta eſecuzione; e non vedendo ne' fogli „ indicato l'eſame, e reviſione de' Conti delle „ Regaglie conſegnate per lo paſſato al De„ poſitario Generale, ordiniamo a Monſignor „ Teſoriere, che badi, & invigili al detto „ eſame, e reviſione: 14. Novembre 1743.: „ BENEDICTUS PP. XIV.

6. Segnammo in fine ſotto il giorno 31. Decembre 1743. altro ſpecial Chirografo diretto al ſunnominato Monſignor Meſmeri Teſoriere, nel quale ſopprimendo le tre Soprintendenze de i Procuratori di Collegio già iſtituite da Clemente XII. con detta ſua Bolla de i 14. Luglio 1735., ordinammo, che in avvenire, le tre Computiſtarie Camerali ſi uniſſero, e riduceſſero ad una ſola, & in un ſol luogo, e ſotto un ſol Capo, e Computiſta Generale, da deputarſi da Noi, e noſtri Succeſſori pro tempore, con dividere, e regolare la Scrittura de' Conti appartenenti alla Camera, in diverſi Libri ivi diſtintamente enunciati, & eſpreſſi: Ed in ſequela di ciò commettemmo al ſuddetto Franceſco Simonetti di por mano all'Opera, ſecondo il ſudetto nuovo Piano, col titolo di Pro-Computiſta Generale della Camera, e preſcrivemmo altre regole, e provvedimenti tanto in rapporto alli tre Procuratori, di Collegio, che poſſedevano le tre ſoppreſſe Sopraintendenze, quanto riſpetto alli Scritturali, e Giovani della nuova Computiſtaria, loro proviſioni, ed emolumenti, come in eſſo Chirografo, a cui pure vogliamo debba ſempre averſi l'opportuna relazione.

7. Oggi dunque eſſendo già ſtata in eſſecuzione de' ſuddetti noſtri ordini traſportata al Monte di Pietà ſin ſotto li 2. Agoſto 1743. la Depoſitaria Generale della Camera colla noſtra Teſoreria ſegreta, & ad eſſa unite di tempo in tempo, che ſono andate terminando le Depoſitarie de' Monti, alla riſerva delle due ſole del Monte San Pietro quinta, e del Monte Riſtorato terza ereaione, per non eſſere per anche ſcadute le loro conceſſioni: & eſſendo ſtati pur anche dal più volte nominato Franceſco Simonetti con la benedizione di Dio, e con la indefeſſa, e continua applicazione di meſi ventidui, impiantati, e ſcritturati con felicità, e chiarezza, e ſecondo la diviſione preſcritta in detto Chirografo delli 31. Decembre 1743. tutti li Conti appartenenti alla noſtra Camera, bilanciati, e ſaldati quelli, che reſtavano in gran numero da ſaldarſi, e pareggiarſi; e finalmente formato il Bilancio generale a tutto il decorſo anno 1744. e quello a Noi preſentato nei primi giorni di Novembre proſſimo paſſato con pieniſſima noſtra ſoddisfazione.

8. Affinche in avvenire non più ſi traſcuri un'Opera così neceſſaria per il buon governo del Principato, e de' Sudditi, giacchè ſenza la ſcorta di una Scrittura ben diſtinta, e regolata ſi rende del tutto impoſſibile, come in fatti ſin' ora è ſtato non meno a Noi, che a' noſtri Predeceſſori, appunto per mancanza di detta Scrittura, il penſare da dovero o alla riforma, e diminuzione di quelle ſpeſe, che poſſono eſſere o del tutto inutili, o in gran parte ſuperiori al biſogno, oppure all' accreſcimento delle pubbliche rendite, non già con imporre nuove perpetue Gabelle, dalle quali anche nelle maggiori anguſtie ſiamo ſtati, e ſaremo ſempre alieniſſimi, ma bensì con facilitare, e migliorare il comercio tanto interno, quanto eſterno del noſtro Stato.

9. Colla preſente Cedola, nella quale vogliamo, che ſi abbia per inſerito, e di parola in parola regiſtrato lo intiero tenore del Chirografo ſopra il traſporto della Depoſitaria generale, e della noſtra Teſoreria ſegreta al Monte di Pietà, della Cedola di Moto proprio intorno all'unione de' Monti, e traſporto delle Depoſitarie degli altri Monti Camerali dopo la terminazione delle loro reſpettive conceſſioni, da farſi al Monte di Pietà, dell'altro noſtro Chirografo delli 31. Decembre 1743. circa la ſoppreſſione delle tre Soprintendenze delle Computiſtaria, e la riduzione ad una ſola Computiſtaria, della ſudetta Bolla di Pio IV. dell'anno 1564. del Chirografo d'Urbano VIII. dell'anno 1627. dell'altra Bolla di Clemente XII. dell'anno 1735., e di altro qualunque Chirografo, Moto proprio, Ordini, Regolamento, Editto, e Coſtituzione di qualunque noſtro Predeceſſore, Cardinali Camerlenghi, Teſorieri generali, Chierici di Camera, e di altro chicheſia, alli quali tutti, e ſingolo, e ſpecialmente l'accennata Coſtituzione Clementina, quanto all'erezione, & iſtituzione delle Tre Soprintendenze alle Computiſtarie della noſtra Camera, &

in

in tutte le altre parti, che poſſono, o poteſſero eſſere in qualunque modo ripugnanti, e contrarie a quanto diſponiamo nella preſente noſtra Cedola, colla pienezza della noſtra Apoſtolica Poteſtà in ſorma ampliſſima deroghiamo, e quelli, e quella in dette ſole parti caſſiamo, & annulliamo. Di noſtro Moto proprio, certa ſcienza, e matura deliberazione d'animo, e pienezza di detta noſtra Poteſtà approviamo in primo luogo, e conſermiamo la diſpoſizione dell'indicato noſtro Chirografo delli 31. Luglio 1743. le riſoluzioni in eſſo inſerte, la Cedola di Moto proprio in data li 4. Decembre detto anno ſopra l'unione, e traſporto di tutte le Depoſitarie de' Monti, come pure li preinſerti Fogli; e finalmente l'altro noſtro Chirografo ſegnato li 31. Decembre dello ſteſſo anno circa la ſoppreſſione delle tre Soprintendenze, e la riduzione delle tre Computiſtarie ad una ſolamente, e tutte, e ſingole coſe in eſſi concedute, riſerite, & expreſſe, & in ſequela di ſimile generale conferma approviamo, e conſermiamo ancora in particolare il traſporto già ſatto al noſtro Monte di Pieta di Roma della Depoſitaria generale della Camera, e della noſtra Teſoreria Segreta, come pure l'unione già ſeguita alla medeſima Depoſitaria generale di tutte le Depoſitarie de Monti, volendo, & ordinando, che ſimilmente alla medeſima ſi uniſcano le altre due mancanti Depoſitarie di S. Pietro quinta, e Riſtorato terza erezione, ſubito, che termineranno le conceſſioni di eſſe reſpettivamente fatte a Franceſco Maria Degola Appaltatore di Caſtro, e Ronciglione, e Franceſco Saverio Leonori Teſoriero della Marca, e che puntualmente ſi oſſervino tutte, e ſingole altre Ordinazioni contenute nelli preindicati noſtri Chirografo dei 31. Luglio, e Moto proprio delli 4. Decembre 1743. Per più facile eſecuzione delle quali vogliamo, e commandiamo colla preſente, che per comodo di dette Depoſitarie ſi debbano da Monſignor Teſoriere accreſcere altre due, o tre Stanze; oltre le già aſſegnate, quando però ſuccederà il caſo d'unirſi alla medeſima le ſudette Depoſitarie degli altri due Monti, e che inoltre debba il medeſimo deſtinare con publica Notificazione due giorni di ciaſcuna Settimana per li ſoli Eſattori, quali hanno incombenze di moltiplicità di eſazioni de' frutti de' medeſimi Monti, laſciando gli altri in ſervizio de' Particolari, affinchè con queſta ſeparazione di giorni ſi tolta ogni confuſione, e tumulto de' Concorrenti, e ceſſi affatto l'abuſo già vietato con ſpeciale Editto, che per eſiggere i frutti dei Monti ſia veruno obbligato a pagare coſa alcuna per prender luogo prima degli altri.

Si preſcrive anche l'Unione dell' altre Depoſitarie de Monti con gli Ordini opportuni per commodo de' Monti-ſti.

10. Riſpetto poi alla nuova Computiſtaria approvando ſimilmente, e pienamente conſermando tutte le nominate precedenti noſtre diſpoſizioni intorno alla medeſima Computiſtaria, ſuo metodo, e regolamento, come ſopra emanate, e volendo Noi preciſamente, & efficacemente, che in avvenire ſi continui, e proſeguiſca la Scrittura Camerale nella medeſima forma, e maniera, e con lo ſteſſo metodo, e ſiſtema, con il quale è ſtata impiantata, e regolata à tutto il ſudetto anno 1744. dall'anzidetto Franceſco Simonetti, come che fondata ſu le più giuſte, e vere regole della Profeſſione: Ordiniamo a tal fine, e commandiamo, che a tenore de i preinſerti Fogli di noſtra propria mano approvati, e ſottoſcritti, e di detto noſtro Chirografo delli 31. Decembre 1743. la Computiſtaria della Camera ſia una ſola, e tutta unita in un luogo, como ſtà preſentemente nella Piazza di Monte Citorio ſotto la direzione, e governo di un ſolo Computiſta generale, da deputarſi dal Romano Pontefice pro tempore, come in fatti Noi abbiamo già deputato, e eletto il più volte Nominato Franceſco Simonetti coll' annua proviſione, comodo di abitazione preſſo di eſſa Computiſtaria, & altri emolumenti diſtintamente eſpreſſi in un Breve da Noi ſpedito li 13. Gennaro del corrente anno 1746.

Quanto alla Computiſtaria, Sua Santità commanda l'oſſervanza del nuovo ſiſtema di Scrittura ſotto la direzione d'un ſolo Capo.

11. Dovrà per tanto il ſudetto Franceſco Simonetti odierno Computiſta, e tutti li altri di lui Succeſſori ritenere nella Computiſtaria generale della Camera li ſeguenti Libri Maſtri, e loro Libri ſubalterni nella forma, che preſentemente ſono, cioè un *Libro Maſtro generale* chiamato *di Roma*, nel quale non ſolamente ſieno ſcritturati tutti li Appalti, e Proventi di Roma, e tutti li Depoſiti, e pagamenti, che ſi faranno nella Depoſitaria generale, con più le rendite d'Avignone, ma inoltre venga ancora riportato il netto di tutti li altri Libri Maſtri qui ſotto notati. E per buon regolamento di queſto Libro Maſtro generale di Roma dovranno ſimilmente tenerſi li ſeguenti Libri ſubalterni, cioè: Saldo de Conti: Entrata, ed Uſcita corrente della Depoſitaria: Entrata, ed Uſcita della Teſoreria ſegreta: Entrata, ed Uſcita dell'Aggiunta de' Monti: Regiſtro dell' Ordinazioni di Roma, e ſuo Diſtretto: Regiſtro de' Mandati, che dalla Computiſtaria ſi ſpediſcono alla Depoſitaria: Regiſtro de' Mandati, che ſi ſpediſcono da' Tribunali alla Depoſitaria: Regiſtro de' Mandati, che ſi ſpediſcono ſopra l'Aggiunta de' Monti: Regiſtro de' Mandati, che ſi ſpediſcono al Monte di Pietà, e Banco di San Spirito: E finalmente il Riscontro di detto Monte, e Banco.

Inoltre ſtabiliſce l'ordine ed il contenuto de' Libri Maſtri, e ſubalterni della Computiſtaria.

Primo Libro Maſtro generale detto: di Roma.

12. Per le Soldateſche, e Milizie dovrà tenerſi altro *Libro Maſtro* chiamato *delle Soldateſche*, nel quale oltre tutte le Guardie, e Soldateſche di Roma ſaranno ſcritturate le ſpeſe di tutte le Fortezze, e Torri del noſtro Stato Eccleſiaſtico, le ſpeſe di tutti li Preſidj del medeſimo noſtro Stato, tra' quali quelli di Ferrara, Fort'Urbano, Avignone, & altri, le ſpeſe delle Galere, & ogn'altra coſa che appartenga alle Milizie, con li ſeguenti Libri ſubalterni, cioè: Entrata, & Uſcita della Depoſitaria generale per il Conto delle Soldateſche: Regiſtro de' mandati, che dalla Computiſtaria ſi ſpediſcono alla Depoſitaria: Regiſtro delli ordini, che ſi ſpediſcono per fuori di Roma, e delle lettere di ordinazioni: Ruolli di tutte le Milizie di Roma.

Secondo Libro Maſtro detto: delle Soldateſche.

13. Per la Provincia *della Marca*, *Stato di Urbino*, e *Stato di Camerino* dovrà tenerſi altro Libro Maſtro, come pure dovrà tenerſene un' altro ſimilmente Maſtro per le due Legazioni *di Bologna*, e *Ferrara*, *e per il Ducato di Benevento*, con li ſeguenti Libri ſubalterni per ambidue detti Libri Maſtri, cioè: Saldo de' Conti: Regiſtro d'Ordini, e lettere di Ordinazioni.

Terzo Libro Maſtro detto: della Marca, Stato d'Urbino, e Camerino.

Quarto: Delle Legazioni di Bologna, Ferrara, e Ducato di Benevento.

14. Altro Libro Maſtro dovrà tenerſi per la Provincia *dell'Umbria*, *e Ducato di Spoleto*, & altro per la Provincia del *Patrimonio*, e *Stato di Caſtro*, e *Ronciglione*, colli ſeguenti Libri ſubalterni per ſervizio di ambedue, cioè: Saldo de' Conti: Regiſtro d'ordini, e lettere di ordinazioni.

Quinto Libro Maſtro: Dell'Umbria &c.

Seſto: Del Patrimonio &c.

15. Così pure per la Provincia di *Romagna* dovrà tenerſi il ſuo Libro Maſtro, e altro per la Provincia di *Marittima*, *e Campagna*, *Lazio*, *e Sabina*, colli medemi Libri ſubalterni, cioè: Saldo de' Conti, regiſtro d'Ordini, e Lettere di ordinazioni.

Settimo: Libro Maſtro: Di Romagna.

Ottava: Di Marittima, e Campagna, Lazio, e Sabina.

16. In oltre dovrà tenerſi un Libro Maſtro de' *Monti Camerali*, nel quale ſieno ſcritturati tutti li luoghi de' Monti Camerali non vacabili, non ſolo per il debito in ſorte, ch'hà la noſtra Camera, ma ancora per il debito de' frutti ſi correnti, che arretrati. Di più tutte le aggiunte, & eſtrazioni di eſſi Monti, e finalmente

Nono Libro Maſtro: De Monti Camerali.

il debito in ſorte, che hanno tutte le Communità dello Statto a favore di eſſa Camera per Monti eſtinti dalla medeſima, come anche alcuni Tribunali, & altri ammeſſi a' detti Monti, & loro frutti correnti. Queſto Libro Maſtro de' Monti dovrà avere li ſeguenti Libri ſubalterni, cioè: Saldo de' Conti: Entrata, ed Uſcita de' frutti correnti: Entrata, ed Uſcita de' Reſidui recenti di eſſi frutti: Entrata, ed Uſcita de' Reſidui antichi a tutto Decembre 1736.: Entrata, ed Uſcita dell'eſtrazioni correnti: Entrata, ed Uſcita dell'eſtrazioni antiche a tutto Giugno 1743.: Regiſtro de' Mandati per li detti Reſidui antichi de' frutti: Regiſtro de' Mandati per le dette eſtrazioni antiche, e Regiſtro di lettere.

17. Benchè ne' Monti Communità non abbia la noſtra Camera intereſſe alcuno, eſſendo quelli a ſolo peſo di eſſe Communità, nondimeno vogliamo, che ancora di detti Monti Communità ſi tenga un Libro Maſtro, nel quale ſieno ſcritturate tutte le Communità Debitrici tanto per conto di Capitale, quanto per frutti, affinchè ſi poſſano formare le Tabelle, che ſi conſegnano alli Theſorieri delle Provincie per eſiggere detti frutti: E ſimilmente ſi poſſa riconoſcere nelli Conti, che li medeſimi dovranno ogn' anno eſibire in Camera, ſe le partite eſatte corriſpondano al debito di eſſe Communità, fatto il calcolo di quelle, che averanno eſtinto, e delle altre, che ſaranno ſtate ſurrogate. In oltre in queſto Libro dovrà eſſervi il Conto della Depoſitaria generale come depoſitaria di detto Monte Communità, per riconoſcere li depoſiti fatti dai detti Teſorieri, & li pagamenti fatti alli Montiſti. Queſto Libro Maſtro del Monte Communità dovrà avere parimente li ſuoi Libri ſubalterni, cioè: Saldo de' Conti: Regiſtro delle notificazioni, che ſi traſmettono ai Teſorieri delle Provincie tanto per le Communità, ch'eſtinguono, quanto per le altre, che ſono ſurrogate: Rincontro con la Depoſitaria Gen. per li depoſiti, e pagamenti ſudetti.

18. Per *le Inveſtiture Camerali* ſi terrà altro Libro Maſtro con il ſuo Libro ſubalterno di Entrata, ed Uſcita della Depoſitaria: In detto Libro Maſtro però non devono eſſer compreſe le Inveſtiture del noſtro Stato di Ferrara, delle quali ordiniamo, che debba farſene dal Commiſſario della Camera reſidente in detta Città un'appurato, e diligente Cataſtro, da terminarſi onninamente dentro il corrente anno, colla deſcrizione delli nomi delli odierni Poſſeſſori, e coll'indicazione delle Inveſtiture originarie, e loro ſucceſſive rinovazioni, quale dovrà ritenerſi in quella Computiſteria Camerale, e per la prima volta, ſubito compito, dovrà traſmetterne una copia autentica in Roma a Monſignor Teſoriero, per farla conſervare nella Computiſteria di Roma: e per la pronta eſecuzione tanto della nuova compilazione del medeſimo Cataſtro, da terminarſi, come ſopra, quanto del proſeguimento di eſſo in tutte le occorrenze di mutazioni, e nuove conceſſioni; ne incarichiamo il ſuddetto odierno Commiſſario della Camera, e tutti gli altri pro tempore, quale inoltre debba ogn'anno dopo la Feſta de' Santi Pietro, e Paolo traſmettere a Monſignor Teſoriero Generale di Roma un Libretto diſtinto di tutti li Feudatarj, Livellarj, e Canoniſti, che ſi trovano allibrati in detto Cataſtro, con annotare dicontro alle partite de' medeſimi il fatto, o non fatto pagamento del Canone da loro reſpettivamente dovuto in quell'anno, e Monſignor Teſoriero ſuddetto lo farà da poi paſſare nella Computiſteria Camerale di Roma, per paſſarne la dovuta Scrittura: & altro Libro Maſtro dovrà tenerſi per *li Conti a parte*, che ſono in Depoſiteria, ne' quali hà intereſſe la Camera, e che hanno diverſe diſpoſizioni, e vincoli, col ſuo Libro ſubalterno di Entrata, ed Uſcita.

De' Conti parte.

Decimo[...] zo Libro M[...] tro: Dell' Armi.

Decim[...] quarto: D[...] le Polveri.

19. Dovrà pure tenerſi un Libro Maſtro di tutte le *Armi*, ch'eſiſtono tanto nelle Armerie, quanto ne' Preſidj, e Fortezze di Roma, e di tutto lo Stato Eccleſiaſtico; & un'altro Libro Maſtro delle *Polveri*, che ſervono a detti Preſidj, Fortezze, e Torri, con il regiſtro per ciaſcheduno di detti due Libri Maſtri.

Regiſtro [...] tenerſi de' Chirografi Patenti &[...]

20. Finalmente oltre li ſuddetti quattordici Libri Maſtri, e loro Libri ſubalterni poc'anzi deſcritti, dovrà tenerſi il Regiſtro di tutti li Chirographi, & il Regiſtro di tutte le Patenti, e deputazioni, ne' quali la Camera abbia qualche intereſſe, & un'altro Libro, in cui ſi regiſtrino ogni ſera le partite de' depoſiti, che di giorno in giorno verranno fatti nella Depoſiteria Generale; le quale partite dovrà il Computiſta Generale farle riportare ogni giorno dalli Scritturali della Computiſteria ne' Libri intitolati: *Saldo de' Conti*, per tenere in giornata li conti de' Debbitori Camerali, & in tal guiſa poter vedere li loro reſidui ad ogni occorrenza con tutta chiarezza. Vogliamo però, che a titolo di detto regiſtro di Patenti, e deputazioni, non s'induca alcuna nuova gravezza, ma quelle Patenti, e deputazioni, per lo cui regiſtro non ſi è pagata ſin'ora alla Computiſteria ricognizione alcuna, anche per lo avvenire ſi regiſtrino *gratis*: E per le altre, per le quali è ſtato ſin'ora ſolito pagarſi qualche ricognizione, non ſi eſigga dalla Computiſteria coſa alcuna più del ſolito.

Regiſtro d[...] Depoſiti a Libri: Sal[...] di Conti.

Delli Scritturali, ed Ajutanti dell. Computiſteria, loro Uffizio, deputazioni, e remozioni.

21. E come che tutti li ſoprariferiti Libri non potrebbero ritenerſi, e ſcritturarſi ſenza l'opera di più Scritturali, & Ajutanti: Quindi è che a tall'effetto, e per ogn'altro ſervizio occorrente di eſſa Computiſteria, non ſolo vogliamo, & ordiniamo, che ſi tengano li Scritturali, & Ajutanti con le reſpettive proviſioni già notate, & aſſegnate nel Rollo eſiſtente nella Depoſiteria Generale, confermando Noi, & approvando colla preſente noſtra Cedola di Moto proprio le ſuddette proviſioni già aſſegnate da Monſignor Teſoriero, e li altri emolumenti ſimilmente applicati a detta Computiſteria in eſecuzione del noſtro predetto Chirografo dell'ultimo Decembre 1743. ma in oltre vogliamo, e comandiamo, che ſia in facoltà, & arbitrio di detto Franceſco Simonetti, e di qualunque altro Computiſta Generale pro tempore, a peſo, e pericolo de' quali reſtano tutte le operazioni appartenenti a detta Computiſteria Generale, il rimuovere, e licenziare qualunque de' ſuddetti Scritturali, & Ajutanti, con che però nel ſoſtituirſi un'altro in luogo del rimoſſo, debba farſi la nuova deputazione dal Computiſta Generale, con la intelligenza, & approvazione di Monſignor Teſoriero.

Peſo d[...] Computiſta generale di formare og[...] anno il Bila[...] cio genera[...] sì di Scritt[...] ra, che [...] Caſſa, da pr[...] ſentarſi al Pontefice.

22. Sarà peſo, & incombenza preciſa, e principale del Computiſta Generale della Camera, ora, e pro tempore eſiſtente, cavare ogn' anno dalli ſopra enunciati Libri Maſtri non ſolo il Bilancio generale di *Scrittura* nella ſteſſa guiſa, e collo ſteſſo metodo, e regolamento, ch'è ſtato cavato, e formato il Bilancio a tutto l'anno 1744., ma ancora per maggior lume Noſtro, e de' Noſtri Succeſſori, il Bilancio *di Caſſa*: Coſicchè poſſa riconoſcerſi la quantità preciſa, che reſterà ogn'anno in Roma a diſpoſizione di Monſignor Teſoriero Generale, e gli avanzi, o diſavanzi della Caſſa diſtintamente dai Nomi de' Debitori. Fatti poi li ſuddetti due Bilanci di Scrittura, e di Caſſa, dovrà il medeſimo Computiſta preſentarli a Noi, & a' Noſtri Succeſſori pro tempore onninamente dentro il meſe di Giugno dell'anno ſuſſeguente, rimoſſa qualunque ulteriore dilazione, altrimenti il medeſimo Computiſta Generale, ſpirato il detto

meſe

meſe di Giugno, ſoggiaccia alla gravatoria di ſcudi dieci d'oro il giorno, e ſe mai dopo il decorſo di un'altro meſe, cioè nell'ultimo giorno del meſe di Luglio non averà con effetto cavati, e preſentati li ſuddetti Bilanci, incorra irremiſſibilmente la pena della remozione della Carica, e ſi venga immediatamente alla deputazione d'un'altro. Vogliamo in oltre, che li ſuddetti due Bilanci ſi regiſtrino fedelmente nel Libro Maſtro generale del medeſimo anno, che chiamaſi, come ſi è detto, il Libro *Maſtro di Roma*, con avvertimento al Computiſta, & allo Scritturale di detto Libro Maſtro generale, & ad ogn'altro di Computiſteria, di non darne notizia, e molto meno copia a verun altro, che al ſolo Teſoriero Generale pro tempore della noſtra Camera, di qualunque dignità, grado, e condizione, che'egli ſia, ancorchè per comprenderlo vi biſognaſſe ſpeciale, e ſpecialiſſima menzione, ſenza Noſtro precedente comando, o de' Noſtri Succeſſori, dovendo il ſuddetto Bilancio generale tanto di Scrittura, che di Caſſa, e ſpecialmente la Collettiva del debbito, o credito, avanzi, o diſavanzi, che dal medeſimo apparità, guardarſi dal Computiſta Generale, e da ogn'altro ſubalterno per un arcano del Principato, ſotto pena della noſtra indignazione, & altre ezi n dio corporali a noſtro arbitrio, ed eſſer ſolo nota al Teſoriero Generale pro tempore, riſpetto a cui non poſſiamo dubbitare, che non ſia per tenerla ſotto il dovuto ſegreto; & a tal'effetto vogliamo, & ordiniamo, che il ſuddetto Libro Maſtro non ſolo nel tempo, che ſi ſcrittura, non ſi laſci mai dal Computiſta, ò Scritturale del medeſimo in luogo, o ſtanza aperta: Ma inoltre dopo che il medeſimo ſarà compiuto, e terminato, debba dal Computiſta Generale, unitamente colli altri ſuſſeguenti, tenerſi preſſo di ſe chiuſo ſotto chiave, e ben cuſtodito, e che lo Scritturale del medeſimo preſti il giuramento del ſegreto.

Regiſtro de' Bilanci nel Libro Maſtro Generale.

Cuſtodia, e ſegretezza dello Libro.

23. Ad effetto poi che il Computiſta Generale poſſa dare l'enunciato Bilancio dell'anno antecedente nel tempo come ſopra determinato: inerendo Noi alli provvedimenti, e diſpoſizioni altre volte date dal prelodato Pio IV. noſtro Predeceſſore in detta ſua Bolla: *Cum inter cæteras al §. 35.*, vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che tutti, e ſingoli Teſorieri delle Provincie ſieno tenuti, & obbligati dare ogn'anno i loro conti giurati colle opportune, e neceſſarie giuſtificazioni nel'a forma, che oggi ſi coſtuma, omninamente dentro il termine di tre meſi dopo ſpirato ciaſcun'anno del loro Appalto, e che li altri Appaltatori Camerali, Depoſitarj, Amminiſtratori, o che ſotto qualunque altro titolo, ò per qualunque altra cauſa abbiano intereſſe, e conti con la Camera, ſieno tenuti, & obbligati dare i loro conti giurati, e giuſtificazioni nel termine di un meſe, ſimilmente dopo ſpirato l'anno, come ſopra, altrimenti, ſpirato che ſia il detto meſe riſpetto a queſti, e ſpirati li tre meſi riſpetto alli ſuddetti Teſorieri di Provincie, incorrano tutti, e ciaſcheduno di eſſi, che avrà mancato di dare li ſuoi conti, niuno affatto eccettuato, e tolta qualunque ſcuſa, o purgazione di mora, nelle pene di ſcudi dieci d'oro il giorno da pagarſi, & eſiggerſi irremiſſibilmente manu regia, & more Camerali con gravatorie di Monſignor Teſoriere Generale, ſin'a tanto che l'Appaltatore, o Teſoriere di Provincia moroſo avrà adempito, e dato il ſuo conto giurato: qual pena pecuniaria dovrà applicarſi alla noſtra Camera, al qual'effetto, e perche queſta noſtra volontà venga puntualmente eſeguita, incarichiamo li due Sollecitatori della medeſima, ciaſcuno di loro ſecondo la diviſione degli Appalti, e materie Camerali, che ſi dirà in appreſſo, d'inſiſtere con tutta attenzione, e di ſpedire la mano Regia come ſopra per il pronto, & effettivo pagamento di detta pena, e gravatorie, aſſegnando a ciaſcuno di loro in premio della loro diligenza il dieci per cento di tutte le pene contenute nel preſente noſtro Moto proprio, che a loro iſtanza reſteranno effettivamente incamerate, ſenza che poſſa nè da Monſignor Teſoriero, nè da altri qualunque ſia rimetterſi, e condonarſi; riſervata ſolamente a Noi, & a'Noſtri Succeſſori pro tempore la facoltà di rimetterla, e condonarla ò in tutto, ò in parte, ma però non altrimenti, che con Chirografo ſegnato di noſtra mano.

Per facilitare i Bilanci, devono tutti i Teſorieri, Appaltatori &c. dare ogn'anno i conti &c.

Uffizio de' Sollecitatori nell'invigilare ſulla puntualità de' medeſimi, con l'eſazione delle pene &c.

24. E perche li ſuddetti Teſorieri delle Provincie non poſſino addurre per iſcuſa della loro moroſità, come ſpeſſo avviene, che la tradizione de' loro conti giurati colle loro reſpettive giuſtificazioni procede da colpa, e ritardo delli loro Subappaltatori, e Miniſtri ſubalterni; perciò vogliamo, che li medeſimi Subappaltatori, e Miniſtri ſubalterni ſieno tenuti, & obbligati dentro il termine di un meſe dopo ſpirato l'anno, rendere ciaſcuno li ſuoi conti a li Appaltatori, e Teſorieri di Provincie principali, altrimenti incorrano nella ſuddetta pena pecuniaria di ſcudi dieci d'oro per ciaſcun giorno, a qual'effetto, e per indennità di eſſi Appaltatori, e principali altrimenti incorrano nella ſuddetta pena pecuniaria di Scudi dieci d'oro per ciaſcun giorno, a qual'effetto, e per indennità di eſſi Appaltatori, e Teſorieri principali di Provincie, dovrà Monſignor Teſoriero tutte le volte, che li medeſimi gliene facciano iſtanza, concedere le ſteſſe gravatorie contro li medeſimi Miniſtri ſubalterni, e Subappaltatori, o altri, che abbiano cauſa da loro, da eſiggerſi, & applicarſi per una metà alla noſtra Camera come ſopra, e per l'altra in beneficio delli medeſimi Appaltatori, e Teſorieri Principali, ſenza però, che per queſta conceſſione di mano regia, e gravatoria reſtino li Principali in alcun modo diſobbligati.

De' Subappaltatori, e Miniſtri ſubalterni, circa à rendimenti de' ſuddetti Conti.

25. Oltre alli ſuddetti Teſorieri delle Provincie, Appaltatori Camerali, Depoſitarj, & altri di ſopra eſpreſſi, ſeguendo ſimilmente le veſtigia di detto noſtro Anteceſſore Pio IV. nella predetta ſua Coſtituzione al §. 46., vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che ſieno omninamente tenuti render conto alla noſtra Camera, e preſentare ogn'anno i loro conti giurati dentro il termine di due meſi dopo terminato l'anno, ad effetto di eſibirli, ed eſſaminarli nella Congregazione de' Conti, per averne poſcia il Saldo, tutti quelli, che tanto in Roma, quanto fuori di Roma eſercitano Cariche, & amminiſtrano danaro in qualſiſia modo alla medeſima appartenente, di qualunque ſtato, grado, e condizione che ſiano, ancorchè per comprenderli vi biſognaſſe ſpeciale, e ſpecialiſſima menzione; e particolarmente (ſenza però, che queſta ſpecialità deroghi alla generalità) il Prefetto dell'Annona, Preſidente delle Strade, delle Acque, e delle Dogane: Volendo, & ordinando, che a tal'effetto li Miniſtri, e ſpecialmente li Computiſti addetti al ſervizio delle riferite Cariche ſieno tenuti, & obbligati tenere colla dovuta eſatezza, diſtinzione, e diligenza li conti alle medeſime appartenenti, e queſti preſentare ogn'anno alla Computiſteria Generale dentro il detto termine di due meſi dopo terminato l'anno, & in caſo di tranſgreſſione, & inoſſervanza, li Prefetti, e Preſidenti incorreranno nella pena della noſtra indignazione, & in altre anche di remozione a noſtro arbitrio, e li ſuddetti Miniſtri ſubalterni, e Computiſti, a' quali ſpetta, non ſolo ſoggiaceranno, ſpirato il termine prefiſſo, alla ſudetta gravatoria di ſcudi dieci d'oro il giorno, da eſeguirſi, & applicarſi come ſopra, ma dovranno inoltre punirſi con la remozione

Rendimenti de Conti di tutti quelli, che amminiſtra o danaro della Camera.

mozione da' loro ;impieghi, e con altre pene eziandio corporali a proporzione della mancanaa, e ritardo, & ad arbitrio noſtro, e de' noſtri Succeſſori.

26. Anche li Nunzj ſaranno tenùti ciaſcheduno, dnpo terminata la ſua Nunaiatura, eſibire li cooti giurati, conforme ſin'ora ſi è practicato, nella Computiſteria de' Spogli, dentro il termine di ſei meſi, incaricando ſpecialmente il Teſoriero Generale pro tempore d'invigilare, che quelli ſieno effettivamente aſibiti, e in caſo di mancanaa parlarne con Noi, e Nnſtri Succeſſuri, perche poſſano prenderſi gli opporruni provvedimenti. La Computiſteria però de' Spogli, e ſuo Computiſta pro tempore ſarà tenuto preſentare ogn'anno nella Computiſteria Generale il conto eſatto del denaro tanto entrato, che pagato, dentro il termine di due meſi dopo ſpirato il meſe di Decembre di ciaſcun'anno, ſotto pena di dieci ſcudi d'oro il giorno io caſo di ritardo, da eſiggerſi, & applicarſi come ſopra.

27. Così pure la Computiſteria, e Computiſta pro tempore del noſtro Palazzo Apoſtolico ſara tenuto ſotto la medeſima pena eſibire ogn'anno nella ſuddetta Cnmputiſteria Generale della noſtra Camera dentro quattro meſi dnpo ſpirato l'anno il Conto giurato della verſione del denaro entrato nella Caſſa di detto Palazzo, o per conto delle ſue Entrate particolari, o per conto dell' annuo aſſegnamento, che ſe li paga dalla noſtra Camera, ad effetto di ſaldarlo nella Congregaaione de' Conti, conforme ſin'ora è ſtato praticato: E perche il medeſimo conto reſti pienamente giuſtificato, ſarà peſō del medeſimo Computiſta del nnſtro Sagro Palazzo, di recuperare in fine di ogn'anno dalla Depoſiteria Generale della noſtra Camera tutti li ordini, che dal Prefetto di eſſo Sagro Palaaao ſaranno ſtati tratti alla detta Depoſiteria, in piè de' quali ſarà la ricevuta del pagamento, e quelli preſentare nella Computiſteria Generale della nnſtra Camera unitamente col ſudderto Conto.

28. Nnn di radn accade, che ſi danno per varie contingenze commiſſioni ſpeciali alli Preſidenti della Graſcia, delle Ripe, delle Chiane, & ad alrre Perſone, alle quali per tal'effetto ſi ſomminiſtra dalla ooſtra Camera qualche ſomma ora maggiore, & ora minore di danaro a proporzione del biſogno; Vogliamo per tanto, e ſtrettamente commandiamo, che qualunque Perſona di qualunque ſtato, grado, e condiaione, ancorchè Veſcovi, Arciveſcovi, Patriarchi, e Cardinali di Santa Chieſa, alla quale in avvenire ſarà ſomminiſtrato dalla noſtra Camera qualſivoglia ſomma di danaro in molta, o anche tenue quantità per qualunque commiſſione, ſia tenuta onninameote render conto alla ſteſſa Camera del danaro ricevuto, ed a tal'effetto eſibirne il conto giurato con le ſue giuſtificazioni nella Computiſteria Generale dentro il termine di due meſi dopo termioata la ſua commiſſione, ſotto pena della Nnſtra indignazione, & altre a noſtro arbitrio, e de' Noſtri Succeſſori, ſecondo la qualira della Perſona: E quanto alle commiſſioni date in paſſato da Noi, o da' Noſtri Predeceſſori, e già terminate, ſenaa che ſia ſtato reſo conto del denaro amminiſtrato, ordiniamo al Computiſta Generale, che ce ne porti nota a parte, per prendere gli opportuni provvedimenti.

29. Non parliamo del Teſoriero Generale della ooſtra Camera, del Commiſſario dell'Armi, e del Commiſſario del Mare, poichè ſiccome li conti appartenenti all'amminiſtrazione delle loro Cariche tutti paſſano per la Computiſteria Generale, e riſultano dal Bilancio, ehe queſta deve fare in fine d'ogni anno, così ſarebbe coſa inutile, e ſuperflua l'eſiggere da loro altri coati: E corì pure non parliamo nè della noſtra Dateria, nè della noſtra Segreteria de' Brevi, perche riſpetto a queſte, per giuſte cauſe, che degnamente muovono l'animo noſtro, daremo altri regolamenti particolari.

Delle pre[ten]ſioni degl' Appaltato[ri] circa i di[fal]chi &c.

30. E' ſtato più volte da Noi oſſervato, eh li ſuddetti Teſorieri di Provincie, Appaltato[ri], Amminiſtratori, & altri obligati come ſopra a reoder conto, hanno promoſſe diverſe pretenſioni di ſgravj, diſalchi, e bonificazioni, e che queſte per la loro dubbiezza, ed oſcurità, o per altra ragione, ſono ſtate laſciate in ſoſpeſo dalla noſtra Congregazione de Conti, o con differire la riſoluzione, o con il Reſcritto: *Ponatur in aliis Computis*: Ma come ehe da queſto capo potrebbe naſcere ootabile impedimento alla Scrittura Camerale, e ritardarſi il Bilancio Generale, quale vogliamo onninameote, che ſi dià ogn'anno nel tempo di ſopra preſcritto; perciò, ad effetto di togliere ancbe queſta occaſione di remora, vogliamo, ordiniamo, e eommandiamo, che in avvenire ſopra li conti giurati, che ſaranno eſibiti in Computiſteria, il Computiſta generale in primo luogo faccia le dovute conſiderazioni, e rilevi le difficoltà, che in eſſi s'incontrano, ſeparandole in due Claſſi, cioè la prima di quelle, che naſcono da' ealcoli, conteggi, ordini, o giuſtificazioni mancanti, e di queſte lo ſteſſo Computiſta ne farà un foglio, e lo darà alla Parte quindici giorni almeno avanti la prima Congregazione de Conti, affincbè poſſa riſpondere, e ſpianare dentro detto tempo le ſudette difficoltà, o ſupplire alle dette maocanze: l'altra Claſſe ſara di quelle, che naſcono da pretenſioni di diſalchi, ſgravj, o bonificazioni, e nelle quali entra qualche iſpeaione legale: E di queſte dovrà il Computiſta formarne un'altro foglio, e darlo al Commiſſario generale della Camera, il quale unitamente con Monſignor Teſoriero dovrà farvi ſopra le convenienti riſleſſioni, dopo le quali, ſe li medeſimi crederanno, che le partite preteſe debbano abbonarſi, dovranno in tal caſo l'uno, e l'altro approvarle nel margine del medeſimo foglio dato dal Computiſta, e reſpettivamenre queſti, ſenz'altra diſputa, o dilazione bonificarle all'Appaltatore nel ſuo conto.

Regola da[te]nerſi per ſp[edi]tamente decidere [le] pretenſioni

31. Se poi il Teſotiero, e Commiſſario crederanno non dever approvare tali Partite, o alcune di eſſe; in tal eaſo il Computiſta dovrà dar all'Appaltatore il Foglio delle Partite non approvate almeno quindici giorni avanti la Congregazione de Conti, ad efferto che poſſa ſcrivere ſopra le medeſime partite, e dare la ſua Scrittura otto giorni avanti almeno al Commiſſario della Camera, ad effetto di riſpondere o per ſe ſteſſo, o per mezzo del ſuo Soſtituto, o Sollecitaroti; Coſicchè poſſano proporſi le medeſime partite colle ragioni dell'una, e l'altra Parte nella Congregazione; quale ſenz' altra dilazione dovrà deciderle, e riſolverle, e non mai più rimetterle, come ſi è praticato ſin' ora, alli conti ſuſſeguenti, ed in ſeguito di tale riſoluzione il Computiſta procederà al Saldo del conto controverſo, portando quel tale Appaltatore, o Ammiſtratore, tanto nei Libri, come nel Bilancio, per Creditore, o Debitore, a tenore di detta riſoluzione, non oſtante che o la Camera, o l'altra Parte domandi, & ottenga di eſſere nuovmente udita; Volendo Noi, che in avvenite la nuova Udienza, domandata, & ottenuta dalle Parti, non debba mai ritardare il proſeguimento della Scittura, e Bilancio, ma ſolamente debba operare, che qoando mai la Congregazione nella ſucceſſiva propoſizione receda dalla prima riſoluzione: in tal caſo il Computiſta ſia tenuto ſtornare la partita, o partite, che averà come ſopra portate nei Libri, e nel Bilancio, a tenore di eſſa prima riſoluzione, mutandole, e corregendole a tenore dell'ultima.

Proibendo di rimetter[l]e ad a[lt]ri con[ti] ſeguenti.

O di rita[r]dare per qua[]lunque cau[ſa] il proſegui[]mento dell[a] Scrittura.

Il Computista generale tenuto agli errori de' calcoli, ed agli arbitrj da eſſo preſi in danno della Camera.

32. Non avendo il Computiſta facoltà d'ammettere ne'conti altre partite, che quelle ordinate in Tabella, o nell' Iſtromento d'Appalto, o Teſoreria, o Amminiſtrazione, o quelle, per le quali vi ſia l'ordine, o lettera di ordinazione di Monſignor Teſoriero, o di altro legitimo Superiore, e finalmente li pagamenti fatti in Depoſiteria Generale, o altrove con ordini parimenti di Monſignor Teſoriero, dopo aver veduto, e conſiderato li ricapiti, e giuſtificazioni di ciaſcheduna; Quindi è, che di tutti li conti, che ogn'anno ſi ſaldaranno nella Congregazione de' Conti, dovrà eſſere reſponſale, e debbitore il medeſimo Computiſta per qualunque errore di calcolo, o buonificazione di partita mancante d'ordine, e giuſtificazione, e per qualunque altro arbitrio, che il medeſimo aveſſe preſo in danno della Camera nel ſaldare li medeſimi conti, volendo Noi, che la Sentenza della Congregazione unicamente vaglia per approvare il Riſtretto del conto ſottoſcritto dal Computiſta, ſulla fede del quale la medeſima Congregazione de' Conti pronuncia la Sentenza; e non mai per approvare il calcolo per giuſto, e le partite di eſſo per giuſtificate: e qualora nelli conti, che ſi ſaldano, vi ſaranno ſtate partite controverſe, e deciſe da detta Congregazione, in tal caſo dovrà dirſi in Sentenza: *Viſte, e conſiderate le partite controverſe portate in Congregazione de' Conti dal Computiſta, & ammeſſe quelle da ammetterſi, e rigettate quelle da rigettarſi, ſecondo le riſoluzioni preſe nel tale, e tal giorno &c.*

La Congregazione de' Conti quando debba adunarſi, e ſue facoltà.

33. La Congregazione de Conti vogliamo che ſi aduni, e ſi tenga quante volte occorre a richieſta del Computiſta, & ad arbitrio di Monſignor Teſoriero, e quanto mai o per la moltiplicità, o per la difficoltà delle partite, che in eſſa ſi proporranno, non poſſa la medeſima arrivare a deciderle tutte in quel giorno, vogliamo, che di nuovo ſi aduni nel giorno ſuſſeguente, o nel primo non impedito, ad effetto di deciderle: Nel reſto poi, e ſalve ſempre le coſe preſcritte & ordinate nella preſente noſtra Cedola, confermiamo, & approviamo, e quando ne faccia di biſogno, di nuovo concediamo alla ſuddetta Congregazione de' Conti tutte, e ſingole facoltà concedutegli da' Noſtri Predeceſſori; e ſpecialmente dalla fel. mem. d'Innocenzo XIII. nel Moto proprio da lui ſegnato li 9. Genaro 1723., quale vogliamo, che ſi oſſervi, & eſeguiſca inviolabilmente, e ſpecialmente nel capo, che riguarda le preteſe appellazioni.

Il Computiſta generale deve intervenire a tutte le Congregazioni Camerali, de' Conti, ed Reſidui, e ſuo impegno di notare le Riſoluzioni.

34. Vogliamo in oltre, & ordiniamo, che il detto Computiſta generale intervenga perſonalmente in tutte le Congregazioni tanto Camerali, che de' Conti, e de' Reſidui, com'è ſtato già praticato da' ſuoi Anteceſſori, e che ſia preſente nelle diſcuſſioni delle Cauſe, che ſi agitaranno in detta Congregazione de' Conti, e queſto non ſolamente ad effetto di prendere nota delle riſoluzioni, per regolare con eſſe li Conti da ſaldarſi, ma ancora per qualunque occorrenza di conteggio, notizie, e ſimili; Anzi perchè in avvenire reſti ſempre la memoria delle cauſe, che ſi diſcuteranno in detta Congregazione de conti, e loro riſoluzioni, ſarà tenuto il Computiſta notare le medeſime riſoluzioni ſopra le poſizioni, e queſte poi alligare nel conto diſputato. Di più dovrà riportare le medeſime riſoluzioni ſopra il conto in margine delle partite controverſe, e dovrà ſottoſcriverle, affinchè ſi ragguaglino ne' Libri Maſtri, e quando faccia di biſogno potrà ancora tenere un'altro Libro a parte, ove ſi notino di mano in mano le dette riſoluzioni con l'opportuna riferta al conto, e poſizioni in eſſo alligate.

Il medeſimo dovrà notare gli atti o controverſe negl'Iſtromenti degli Appalti &c.

35. Così pure vogliamo, che il medeſimo Computiſta ſia tenuto notare nel margine di qualunque Iſtromento d'Appalto, Teſoreria, o Amminiſtrazione, un' *advertatur* a qualunque capitolo di eſſo Iſtromento, ſul quale nel corſo de' preſenti, e futuri Appalti accaderà, che s'incontri qualche difficoltà, come fù già preſcritto dalla fel. mem. di Clemente XII. nell' accennata ſua Coſtituzione al §. *Cumque etiam*: e che in ſeguela di ciò, tutte le volte, che dovrà nuovamente concederſi, o rinuovarſi un'Appalto, li Capitoli del nuovo Iſtromento non ſolo debbano formarſi, e ſtabilirſi dal Commiſſario Generale della Camera, coll'intervento di eſſo Computiſta, oltre il Soſtituto Commiſſario, e li due Sollecitatori, ma di più, che in tal'occaſione ſi debba ſpecialmente provvedere a tutte quelle difficoltà, che ſaranno ſtate notate, come ſopra, dal Computiſta nel decorſo del precedente Appalto, ſecondo la detta Coſtituzione di Clemente XII. al §. *Ipſorum quoque*, e lo ſpirito, e mente dell'altra più antica di Pio IV. al §. X. riducendo così li Capitoli del nuovo Appalto alla maggior chiarezza che ſia poſſibile, di modo che non abbia la Camera da eſſer più ſoggetta per li medeſimi a pretenſioni di buonifichi, e ſgravj.

Ed intervenire alla formazione de' Capitoli nella rinnovazione di eſſi.

36. Compilati poi, dichiarati, e moderati nel modo ſuddetto li nuovi Capitoli, ſarà cura di detto Commiſſario della Camera comunicarli a Monſignor Teſoriero Generale, per poi eſibirli colla ſua approvazione negli atti de' Segretarj di Camera, come ſi coſtuma, nello ſteſſo tempo, che ſi pubblicaranno le Notificazioni per detti nuovi Appalti, le offerte de' quali, dopo che ſi ſaranno aperte nella Congregazione Camerale, vogliamo che ſi conſegnino al Computiſta, come ſi è fatto in paſſato, per farne i Riſtretti, e riferirli nella ſeguente Congregazione, rilevando le condizioni, e difficoltà, e formando il calcolo opportuno di ciaſcheduna, affinchè poſſa con facilità apparire quale ſia la più utile per la Camera. Seguita poi la deliberazione dell'Appalto, ſecondo le forme conſuete e ſecondo la diſpoſizione di altro Moto proprio ſopra ciò da Noi ſegnato li 23. Novembre 1742., quale in tutte, e ſingole ſue parti approviamo di nuovo, e confermiamo, dovrà nella ſtipolazione intervenire ancora il Computiſta, com'è ſtato ſolito per il paſſato, & in caſo, ch'egli ſia legitimamente impedito, vogliamo, che in ſuo luogo intervenga quello Scritturale di Computiſteria, che ha l'incombenza del Libro Maſtro di quell'Appalto.

Quindi fare i Riſtretti delle Offerte eſibite.

Ed aſſiſtere alla ſtipolazione degl'Iſtromenti.

Ordinazioni per il ſaldo de' conti degl'Appalti, che ceſſano, e per le conſegne degl'Effetti a' nuovi Appaltatori.

37. Affinchè il Saldo de Conti di quelli Appaltatori, a' quali ſarà terminato l'Appalto, non venga ritardato per cauſa delle conſegne, ordiniamo, e comandiamo, che il Commiſſario della Camera allo ſpirare di qualunque Appalto, & inſieme li Sollecitatori della medeſima abbiano il peſo, e cura, che l'Appaltatore, ch'eſce, dia prontamente, e ſenza indugio al nuovo Appaltatore, ch'entra la conſegna di tutti gli Effetti, e Beni, quali ſecondo la forma del ſuo Iſtromento è obbligato riconſegnare in fine d'Appalto, facendo prefiggere da Monſignor Teſoriero tanto al vecchio, che al nuovo Appaltatore il termine di trenta giorni, per dare, e ricevere detta conſegna, ſpirato il quale, quello di loro, per cui difetto non ſarà ſeguita, cada ipſo facto nella pena irremiſſibile di dieci ſcudi d'oro per ogni giorno, da applicarſi alla noſtra Camera, oltre la refezione de' danni, & intereſſi. Affinchè poi le ſuddette conſegne ſeguano con buon'ordine, ſe queſte ſi faranno nelle Provincie lontane da Roma, ſarà in arbitrio del Teſoriero Generale pro tempore di commettere alli Governatori Locali, o ad altri, come ſtimarà più opportuno, lo aſſiſtere alle medeſime, purchè non ſi paſſi il termine ſuddetto di trenta giorni: Mà quando le conſegne ſi facciano ne' luoghi vicini a Roma, potrà aſſiſtere alle

medeſime, oltre il Soſtituto Commaſſario, o uno de' Sollecitatori, & oltre un Segretario di Camera, o ſuo Soſtituto, anche il detto Computiſta generale, o in ſua vece lo Scritturale del Libro Maſtro di quell'Appalto, quale debba portar ſeco l'Iuventario delle coſe conſegnate all'Appaltatore, ch'eſce, nel principio del ſuo Appalto, e quello confrontare colla nuova conſegna; E quando ſotto l'Appalto ſiano compreſe Fabbriche, & Edificj, Terreni, Foſſi, Forme, Piantate, & altre coſe ſimili, dovranno ſimilmente intervenire l'Architetto, & Agrimenſore, acciò poſſa procederſi ſenz'alcun ritardo all'atto pubblico della quietanza per il paſſato Appaltatore, e della conſegna per il nuovo, o liberamente, o con quelle preſerve, che ſi ſtimeranno neceſſarie farſi in detto atto per indennità della Camera: Con dichiarazione però, che andando il Computiſta generale, o ſuo Scritturale, non poſſa dalla Camera pretendere nè diarie, nè cibarie di ſorte alcuna, nè per ſe, nè per il ſuo Famiglio, o Servitore, come io fatti nè dal nominato Franceſco Simonetti, nè da' paſſati Soprintendenti, o Computiſti ſono ſtate giammai eſatte, o preteſe.

38. Per buon regolamento della Computiſteria vogliamo, che al Computiſta non ſia lecito ſpedire ordini di ſorta alcuna alla Depoſiteria, ſenza ordine, o mandato preventivo in ſcritto, o del Segretario di Stato, o del Teſoriero Generale pro tempore, o di altri, che abbiano da Noi, o Noſtri Succeſſori legitima facoltà di ordinare pagamenti: E riſpetto alli ordini per Mercanti, ed Artiſti (eccettuati ſolamente quelli, che ſi ſpediſcono dal Prefetto del Noſtro Palazzo Apoſtolico, ſopra i quali dovrà invigilare il medeſimo Prefetto avanti di ſpedirli) sarà tenuto il Computiſta avvertire, che vi ſia l'ordinazione preventiva delli lavori, o robe contenute nel conto, e che in oltre vi ſia giuſtificazione ſufficiente, che le robe ſiano ſtate riceute, e li lavori fatti, mediante l'approvazione, e ſottoſcrizione di quel tal Superiore, che averà dato l'ordine per la roba, o lavoro.

39. Similmente vogliamo, che tutti li ordini de' pagamenti diretti alla Depoſiteria Generale, o ad altri, tutti li ordini di conſegnate Robe, Monizioni, Armi, e ſimili, e generalmente tutte le ordinazioni di qualunque ſorta, quali ſi daranno dal Teſoriere Generale, dal Commiſſario dell'Armi, dal Commiſſario del Mare, o da altri, come ſopra, debbano regiſtrarſi in Computiſteria, e debbano eſſere ſottoſcritte dal Computiſta, ad effetto, che poſſa tenerle a calcolo in conto di quelli, a quali ſaranno dirette, o anche ad effetto che dopo giuſtificato l'adempimento di tali ordinazioni poſſa ſpedirſi l'ordine del pagamento, come altre volte fù preſcritto nell' enunciato Chirografo di Urbano VIII. Noſtro Predeceſſore; e mancando il ſuddetto Regiſtro, e ſottoſcrizione del Computiſta, vogliamo, che dette ordinazioni non abbiano alcuna eſecuzione, e che le conſegne, e pagamenti, che mai ſi faceſſero in virtù delle medeſime, non debbano eſſere abbonati, e buonificati.

40. Egli è parimente neceſſario per ben regolare la Scrittura Camerale, che toſto che ſieguono traslazioni de' Monti, o attergazioni in favore della Camera, aggiunte, ammiſſioni, & altre ſomiglianti coſe, che ſono di ſuo intereſſe, ſe ne dia notizia alla Computiſteria, ad effetto di regiſtrarle ne' Libri: E perciò vogliamo, & ordiniamo, che in avvenire ſia peſo, e cura dell'Amminiſtratore generale de' Monti di dare prontamente alla Computiſteria dentro il termine di otto giorni nota diſtinta, e copia di tutte le ſuddette traslazioni, aggionte, ammiſſioni, attergazioni, e di ogn'altro atto, che paſſi per la ſua Segreteria, in cui abbia, e poſſa avere intereſſe la noſtra Camera, altrimenti cada nella pena di dieci ſcudi di moneta il giorno, da applicarſi come ſopra.

I Segretarj della Camera devono dare alla Computiſteria le copie degl' Iſtromenti, Chirografi &c.

41. Al medeſimo fine, ſeguendo l'orme di Urbano VIII. nel detto ſuo Chirografo, e di Clemente XII. in detta ſua Coſtituzione, vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che li Segretarj di Camera diano onninamente alla Computiſteria ſuddetta le copie di tutti li Chirografi, Iſtromenti, e di ogn'altro contratto, nel quale abbia intereſſe la Camera, a ſpeſe della medeſima per la Scrittura ſolamente, dentro il termine di giorni quindici, dopo che ſaranno emanati, e reſpettivamente ſtipolati; e queſto non ſolo ad effetto di conſervarle in Computiſteria, ma ancora per regola della Scrittura, ed in caſo di mancanza, dopo ſpirato il detto termine vogliamo, che quel Segretario, che averà mancato, incorra la pena di ſcudi dieci, da applicarſi come ſopra, ſenza che poſſa ammetterſi alcuna ſcuſa, o purgazione di mora. Così ancora il Soſtituto Commiſſario, e li Sollecitatori della Camera ſaranno tenuti ſotto la medeſima pena dare alla Computiſteria nota diſtinta di tutte le riſoluzioni, e di tutte le ſentenze, quali eſcono dalla piena Camera in quelle cauſe, nelle quali la medeſima Camera fa figura di Attrice, o di Rea convenuta, immediatamente che ſaranno riſolute, e lo ſteſſo anche di tutte le altre cauſe di prima iſtanza avanti il Cardinal Camerlengo, Monſignor Teſoriero, e di qualunque altro Giudice Camerale.

Il Soſtituto Commiſſario, ed i Sollecitatori devono anche ad eſſa dare nota di tutte le Sentenze, Decreti &c.

De' Sollecitatori, e varie loro incumbenze.

42. Inoltre vogliamo, che li medeſimi Sollecitatori, dopo ſtipolati l'Iſtromenti degli Appalti, o Amminiſtrazioni, ſiano obbligati d'inſiſtere, che gl'Appaltatori, & Amminiſtratori diano con effetto le ſicurezze promeſſe dentro il termine preſcritto ne' medeſimi Iſtromenti, riconoſcere in Segreteria de' Monti, ſe l'abbiano effettivamente date, e reſpettivamente nella Computiſteria, ſe ſiano alla medeſima giunte le note, e copie, delle quali come ſopra è ſtato incaricato l'Amminiſtratore de' Monti, e mancando a queſta loro preciſa incombenza, ſiano tenuti a tutti i danni, ed intereſſi. Di più li ſteſſi Sollecitatori ſieno tenuti & obbligati, continuamente, ed almeno ogni due giorni portarſi ciaſcheduno alla computiſteria, sì per l'effetto ſuddetto, come per altri biſogni, che poſſono giornalmente occorrere, e particolarmente per prender le notizie de' debbitori; E finalmente ancor eſſi vogliamo, che debbano dar nota di tutte le Subaſte, traſlazioni de Monti, e ſtipolazioni di contratti colla Camera, dentro il termine di quindici giorni dopo che quelle ſaranno ſeguite, e mancando incorrino per ogni volta nelle pena di ſcudi dieci, da eſiggerſi, & applicarſi come ſopra.

Diviſione dell'incombenze da farſi frà i due Sollecitatori.

43. Affinchè li due Sollecitatori della Camera poſſano più facilmente adempire le ſuddette incombenze, & uno di eſſi non poſſa ſcaricarſi ſopra l'altro, ingiungiamo, & incarichiamo a Monſignor Teſoriero Generale di fare in ſcritto frà di eſſi una giuſta, & adeguata diviſione a ſuo arbitrio degli Appalti, e delle altre materie Camerali, ſopra le quali cadono le riferite incombenze, e ſecondo tal diviſione ognuno di loro dovrà eſattamente eſeguire quanto gli ſpetta.

Della Congregazione de' Reſidui con alcune ordinazioni circa d'eſſa.

44. Così pure eſſendo Noi pienamente perſuaſi quanto ſia neceſſario per la buona amminiſtrazione del noſtro Erario, e regolamento della Scrittura, che ſi tenga *la Congregazione de' reſidui* providamente iſtituita da Clemente XII. in detta ſua Coſtituzione nel §. *Et ad hoc*, variando ſolamente in qualche parte dalla medeſima; Vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che detta Congregazione debba radunarſi, e

tenerſi

tenerſi onninamente ſei volte almeno l'anno avanti il Teſoriere Generale pro tempore, coll'intervento dell'Avvocato Fiſcale, Commiſſario della Camera, Computiſta generale, Soſtituto Commiſſario, & li due Sollecitatori, cioè in Febbraro, Aprile, Giugno, Agoſto, Ottobre, e Decembre, dentro li primi dieci giorni di ciaſcuno di detti meſi, & che ſia cura, e peſo del Computiſta di ricordarne a Monſignor Teſoriero l'intimazione. Affinche poi la medeſima ſi faccia con buon'ordine, e profitto, ordiniamo in primo luogo, che il Computiſta ſia tenuto qualche giorno prima portare, e laſciare in mano di Monſignor Teſoriero la liſta, e nota eſatta di tutti li debbitori della Camera ſino a quel tempo: Che queſta ſteſſa nota, e liſta debba leggerſi in Congregazione, e prenderſi ſopra ciaſcuno di eſſi debbitori le riſoluzioni, che ſi ſtimeranno eſpedienti per la più ſollecita eſiggenza, e ſicurezza della Camera: Che il Soſtituto Commiſſario ſcriva le ſuddette riſoluzioni, e che queſte medeſime debbano leggerſi nell'altra ſequente Congregazione, affinche il Commiſſario, e gli altri Miniſtri Camerali diano conto ciaſcheduno di loro delle incombenze appoggiategli con dette riſoluzioni nella Congregazione antecedente, e così di mano in mano, e di Congregazione in Congregazione, talmente che in ciaſcuna Congregazione non ſolo debbano prenderſi le convenienti riſoluzioni ſopra ciaſcuno de' debbitori, che di tempo in tempo ſi andaranno facendo, ma inoltre debba eſiggerſi il dovuto conto, ſe ſono ſtate, e come ſono ſtate eſeguite le precedenti riſoluzioni, affinche poſſino darſi in eſſa Congregazinoe, quando biſogni, li ulteriori provvedimenti: Che ſe mai in qualche Congregazione non ſi arrivaſſe a finire tutte le coſe ſoddette, vogliamo, che la medeſima ſi continui nel giorno ſeguente, o nel primo non impedito, com'è ſtato di ſopra diſpoſto per la Congregazione de' Conti.

Oltre la nota de' debbitori liquidi ſolita portarſi al Papa dal Teſoriero, deve il Commiſſario della Camera portare la nota de' debbitori litigioſi, e lo ſtato delle liti.

45. E perchè nella prelodata Coſtituzione di Clemente XII. al *§. Ad hæc* ſi trova già incaricato il Teſoriere Generale di portare ogni volta al Sommo Pontefice pro tempore la ſuddetta liſta, e nota de' debbitori, perciò Noi non ſolo approviamo, confermiamo, & nuovamente incarichiamo il medeſimo Teſoriero, e ſuoi Succeſſori di portare a Noi, & a Noſtri Succeſſori pro tempore la ſuddetta nota de' debbitori nella prima udienza dopo ciaſcuna Congregazione, ma di più vogliamo, & ordiniamo, che il Commiſſario della Camera ſimilmente ci porti, e ci preſenti nella medeſima udienza un'altra nota a parte di tutti li debbitori litigioſi, e lo ſtato, nel quale ſi trovano, e ſi andaranno di mano in mano trovando le cauſe de' medeſimi in qualunque modo pendenti o nella Congregazione de' Conti, o in altro Tribunale Camerale, e che ſia ſpecialmente tenuto riferire, ſe nella detta Congregaaione de' Conti ſiano ſtate deciſe, e riſolute tutte le partite controverſe, com'è ſtato da Noi poco ſopra ordinato, ad effetto che non reſti per tal cauſa ritardato il corſo della Scrittura, e la formazione del Bilancio generale di ogn'anno nel tempo determinato.

Il Computiſta debba tenere un'eſatto Inventario de' Libri, e Scritture della Computiſteria col ſuo Indice.

46. Vogliamo in fine, che il Computiſta debba fare, e tenere un'eſatto Inventario di tutti li Libri, e Scritture della Computiſteria col ſuo Indice, e dimoſtrazione, & che debba eſſerne fedel cuſtode, come già fù preſcritto da Pio IV. in detta ſua Bolla, e nel Chirografo di Urbano VIII., e che il più volte nominato Franceſco Simonetti proſeguiſca inceſſantemente l'opera già da lui incominciata del Cataſtro generale di tutti gli Effetti, Proventi, Dazj, Taſſe, Gabelle, & ogn'altra Entrata, e Capitale, dal quale ſi forma lo intiero Stato, e Patrimonio della Camera, ſecondo le notizia, che di mano in mano potrà acquiſtare colla ſua diligenza, ſiccome fù ordinato in detta Bolla di Clemente XII. al *§. Poſtquam igitur*, e da Noi ſteſſi in detto Noſtro Chirografo delli 31. Decembre 1743., volendo Noi, che a tal'effetto poſſa egli coſtringere, & obbligare ciaſcuna Perſona, che poſſa avere tali notizie, a ſomminiſtrargliele prontamente, anche mediante le opportune gravatorie da ſpedirſi a ſua iſtanza da Monſignor Teſoriero, e ſuoi Succeſſori, ai quali ſpecialmente diamo la facoltà d'invigilare ſopra il Computiſta, a riferire a Noi, e Noſtri Succeſſori, ſe mai da lui non ſi adempiſſero le incombenze, ahe ſe li appoggiaoo nella preſente Cedola di noſtro Moto proprio.

Parimenti proſeguire il Cataſtro degl'Effetti della Camera.

Per l'eſecuzione, ed oſſervanza delle riferite diſpoſizioni, ſi riſerva Noſtro Signore di deputare una Congregazione particolare &c.

47. Con la ſcorta di queſta diſtinta, e ragolata Scrittura, e del ſuddetto annuale Bilancio tanto di Scrittura, che di Caſſa, ſperiamo con l'ajuto di Dio, che potremo facilmente tanto Noi, che li Noſtri Succeſſori diſtinguere, oſſervare, o giudicare, ſe vi ſaranno creſcimenti di ſpeſe, diminuzioni di Entrate, contrazioni di nuovi debbiti, avvanzi, o diſavvanzi conſiderabili, & a miſura del biſogno prendere i dovuti provvedimenti, per ben regolare l'economia del Principato, e gl'intereſſi della Camera, promuovere il commercio, & iſgravare, quando ſia poſſibile, i noſtri amatiſſimi Sudditi, ch'è il fine, e l'oggetto, al quale ſin'ora ſono ſtati, a ſaranno ſempre diretti tutti li noſtri penſieri, e le noſtre cure; & a queſto effetto deputaremo una Congregazione particolare compoſta di alcuni Cardinali, e Prelati, alla quale ingiungeremo il peſo, non ſolo d'invigilare ſopra la puntuale eſſecuzione, & oſſervanza di tutte, e ſingole coſe contenute, & ordinate nella preſente Cedola; Ma inoltre di eſaminare, e diſcutere a capo per capo tanto le ſpeſe, quanto l'Entrate della noſtra Camera, quali riſultano da detto Bilancio, a ſuggerire a Noi quelli provvedimenti, che potranno prenderſi, per diminuire le dette ſpeſe, e migliorare l'Entrate, in vantaggio del noſtro Erario, e ſgravio de Sudditi; Poiche così è mente, e volonta Noſtra preciſa.

Clauſole generali, e ſpeciali, e deroghe per la ſuſſiſtenza del Chirografo.

Volendo, e decretando, che la preſente noſtra Cedola ammettendoſi, e regiſtrandoſi in Camera, a tenore della Coſtituzione di Pio IV. Noſtro Predeceſſore de regiſtrandis, vaglia, e debba aver ſempre, ad in ogni futuro tempo il ſuo plenario effetto, eſecuzione, e vigore, colla Noſtra ſemplice ſottoſcrizione, e che non gli ſi poſſa in alcun tempo mai opporre di ſurrezione, orrezione, nè di alcun'altro vizio, a difetto della Noſtra volontà, & intenzione; a che così, e non altrimenti debba ſempre nelle coſe premeſſe, e ciaſcheduna di eſſe giudicarſi, deciderſi, definirſi, & interpretarſi dal Reverendiſſimo Cardinal Cammerlengo, da Monſignor Teſoriero Generale, eziandio nella Congregazione Camerale, e de' Conti reſpettivamente, dalla piena Camera, e da qualſivoglia altro Giudice, e Tribunale, abbenche Collegiato, e compoſto de' Reverendiſſimi Cardinali, togliando loro, & a ciaſcuno di eſſi la facoltà, & autorità di giudicare, decidere, definire, & interpretare diverſamente, dichiarando Noi ſin d'adeſſo preventivamente affatto nullo, irrito, & invalido tutto ciò, che ſcientemente, o ignorantemente ſi faceſſe in contrario; ancorche non vi ſiano ſtati chiamati, citati, nè ſentiti il Commiſſario della Noſtra Camera, e tutti quelli, che vi aveſſero, o pretendeſſero d'avervi intereſſe. Non oſtanti, nelle parti contrarie alle ſopradette Nuſtre diſpoſizioni, l'accennata Bolla di Pio IV. *de Reformatione Cameræ*, il Chirografo d'Urbano VIII., la ſuddetta recente Coſtituzione di Clemente XII., la Regola della Noſtra Cancellaria *de jure quæſito non tollendo*, e qualſiſiano altre Coſtituzioni, Chi-

rografi, Moti propri, Decreti, Ordinazioni, e Sanzioni Apoſtoliche Noſtre, e de' Noſtri Predeceſſori, in qualunque tempo, modo, e forma emanate intorno alle coſe contenute, & eſpreſſe nella preſente Cedola, Leggi, Statuti, Riforme, uſi, ſtili, conſuetudini, ed ogn'altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario, alle quali tutte e ſingole, avendone il tenore qui per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto queſta volta ſola, & all'effetto predetto, ſpecialmente, & eſpreſſamente deroghiamo. Data dal Noſtro Palazzo Apoſtolico Quirinale queſto di 18. Marzo 1746.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ne igitur ea, quæ pro felici, proſperaque directione, & adminiſtratione ipſius Ærarii Pontificii, ad publicam ſalutem utilitatemque, a Nobis in præinſerta Schedula providè ordinata, volita, ſtatuta, decreta, & ſancita ſunt, debita executione ullo unquam tempore in aliquo fraudentur; Nos primùm omnium iiſdem Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine eandem præinſertam Schedulam, omniaque & ſingula in ea contenta, & expreſſa, & a Nobis per eam, ut præmiſimus, ordinata, approbata, diſpoſita, volita, mandata, decreta, ſtatuta, & ſancita harum etiam tenore confirmamus, & approbamus, eiſque perpetuum & inviolabile præſentis Noſtræ perpetuò valituræ Conſtitutionis robur & firmitatem adjicimus, atque iterum, & ex integro ea omnia & ſingula: in omnibus & per omnia, juxta præinſertæ Schedulæ Noſtri motus proprii, ſeriem, continentiam, & tenorem, eadem Apoſtolica Auctoritate ordinamus, diſponimus, volumus, mandamus, ſtatuimus, decernimus, atque ſancimus; eademque ab iis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit in futurum, perpetuò obſervari, & exactiſſimè impleri jubemus, atque præcipimus.

Præterea Motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, peculiarem Congregationem ex nonnullis S. R. E. Cardinalibus, nec non aliquibus Romanæ Curiæ Prælatis compoſitam inſtituimus & deputamus: Cui quidem Congregationi Nos Ven. Fratrem Noſtrum Hannibalem Epiſcopum Portuen. S. R. E. Camerarium S. Clementis, *ac Dilectos Filios Noſtros Antonium Xaverium Tit. S. Stephani in Monte Cœlio* Gentili, *Dominicum Tit. SS. Duodecim Apoſtolorum* Riviera, *Sylvium Tit. S. Priſcæ* Valenti *Noſtrum Secretarium Status, Presbyteros, & Hieronymum S. Angeli in Foro Piſcium Diaconum* Columna, *reſpectivè nuncupatos, ejuſdem S. R. E. Cardinales, nec non Dilectos etiam Filios Magiſtros Joannem Baptiſtam Miſmerum Theſaurarium Noſtrum Generalem, Joannem Julianum Rubini prædictæ Cameræ Noſtræ Commiſſarium Generalem, & Clementem Argenvilliers Auditorem Noſtrum, tamquam ipſius Congregationis tam definitivi ſuffragii jure Secretariam, adſcribimus. Hujus autem Congregationis, & Perſonarum eam pro tempore conſtituentium munus ſit, & aſſidua cura, non modo præmiſſorum omnium & ſingulorum plenam executionem, & exactiſſimum implementum urgere, & promovere; verum etiam ad omnia & ſingula genera & capita tàm expenſarum, atque onerum, quàm reddituum & proventuum Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ ſollicitum dirigendo conſiderationis intuitum, opportuna pro tempore conſilia & remedia excogitare, Nobiſque & Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus inſinuare, quæcumque ad optimum ipſius Cameræ regimen, & Publici Ærarii emolumentum, ad ſubditorum Civitatum & Communitatum levamen, ac Populorum incolumitatem utilitatemque, in Domino exiſtimaverint ſalubriter expedire. Quapropter volumus & mandamus, hujuſmodi Congregationem ſemel ſingulis menſibus, nimirum primâ Feriâ tertiâ cujuslibet menſis, quæ de cætero impedita non fuerit, incipiendo a prima Feria tertia menſis Julii proximè futuri, (quo nimirum tempore rationes dati & accepti, quæ pertinent ad elapſum annum milleſimum ſeptingenteſimum quadrageſimum quintum, confectas, atque inter ſe collatas fore præcepimus), & ſic deinceps de menſe in menſem, in Palatio Noſtro, & in Ædibus ſolitæ habitationis præfati Noſtri Secretarii Status, indeſinenter congregari; eidemque prædictum Franciſcum Simonetti in præinſerta Schedula ſæpè memoratum, ſive alium pro tempore Cameræ Noſtræ prædictæ Ratiocinatorem Generalem, ſemper intereſſe; ut communibus ſtudiis atque conſiliis, quæcumque ſuper præmiſſis examinanda fuerint, expendantur, & quæ juſta & utilia viſa fuerint, ſtatuantur & impleantur.*

Decernentes eaſdem præſentes Litteras, atque omnia & ſingula, tàm in his, quàm in præinſerta Schedula Noſtri Motus proprii contenta atque ſtatuta, nullo unquam tempore de ſubreptionis vel obreptionis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut alio quovis defectu notari, impugnari, invalidari, in jus vel controverſiam revocari poſſe; ſed illa ſemper valida, firma, & efficacia eſſe & fore, ac ab omnibus & ſingulis ad quos ſpectat, & quomodolibet ſpectabit in futurum, inviolabiliter obſervari; Sicque, & non aliter in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, nec non S. R. E. Camerarium, & quoſcumque alios Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice Legatos, & Nuncios, Theſaurarium quoque Generalem, etiam in Camerali, & Computorum reſpectivè Congregatione, ac Clericos Præſidentes, aliosque Miniſtros, & Officiales Cameræ prædictæ, ac alios quavis poteſtate fungentes nunc, & pro tempore exiſtentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Clauſulæ præſervativæ.

Non obſtantibus omnibus his, quæ in præinſerta Schedula non obſtare voluimus, atque aliis quibuſvis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Derogationes.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ Confirmationis, Approbationis, Præcepti, Mandati, Statuti, Sanctionis, Decreti, Deputationis, & Voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Sanctio.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſexto, quartodecimo Kalendas Maji, Pontificatus Noſtri Anno ſexto. Data Pontif. anno 6. die 18. Aprilis 1746.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA

I. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Breviam.

Publicat. die 6. Maji anni 1746.

VII.

De regularibus extra Clauſtra degentibus, & ſeſe tranſlatos aſſerentibus.

Venerabili Fratri Bernardo Epiſcopo Sancti Pauli in America Luſitana.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

PONTIFICIA commendatione noſtra proſequimur debitum tuæ erga Apoſtolicam hanc Sanctam Sedem obſtrictæ obedientiæ obſequium,

&

& laudabile paſtoralis ſollicitudinis, ac vigilantiæ officium, quo ſupplex ab eadem Apoſtolica Sede conſulta petis, quibus inſtructus in commiſſa Tibi iſtius Diœceſis adminiſtrations Te pro munere Fraternitati Tuæ injuncto provide ſapienterque cum æterna Chriſtifidelium ſalute gerere debeas. Reperiri ſiquidem, ad Congregationem Venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſitam refers, quamplurimos in ipſa Diœceſi Tua Regulares Viros, qui habitu, & ſuper habitu Mozzettam indui extra Clauſtra in Sæcularium Hominum domibus degentes, ad Terram colendam, ſæcularia negotia obeunda, ac mercaturam faciendam incumbunt; adeoque mores a Religioſa vita longe alienos pravoſque non ſine bonorum offenſione, ac ſcandalo præſeferunt. Alios præter ea ſignificas Regulares Viros eſſe, qui ex uno ad alterum Religioſum Ordinem ſe Apoſtolica auctoritate translatos fuiſſe aſſerunt; atque adeo in hoc altero Ordine conſtituti, facultatem licentiamque ſibi ineſſe jactant, qua ſibi liceat extra Clauſtra itidem commorari, agriculturam pariter exercere, & mercaturæ operam navare.

Nonnulli Regulares ſe extra Clauſtra degere poſſe.

Alii, ad alium Ordinem tranſiantes ſe eſſe ex Indulto Apoſtolico aſſerebant.

Nos itaque Fraternitati Tuæ in memoriam revocamus, omnes & ſingulos Regulares Epiſcopo in Civitatibus ſubjectos eſſe, eoſdemque Religioſos, cujuſvis Ordinis, & Inſtituti ſint, extra Clauſtra degentes, & delinquentes ſubjectos eſſe Ordinario Loci, uti Sedis Apoſtolicæ Delegato, qui eos viſitare, punire, & corrigere poteſt, uti conceptis verbis ſtatutum eſt a Concilio Tridentino *ſeſſ. 4. cap. 3. de reformatione.* Præterea laudatum Concilium Tridentinum *ſeſſ. 14. de Reformatione cap.* 11., quoad tranſlatos ſtatuit, ac præſcribit, ut quilibet tranſlatus in Ordine ipſo, ad quem transfertur, ſub ſui Superioris obedientia in Clauſtro perpetuo maneat. Unde fit, ut ſuper quolibet tranſlatorum hujuſmodi extra Clauſtra commorante, ac degente Antiſtes loci Ordinarius vigore memorati Decreti Concilii Tridentini *ſeſſ. 6. cap. 3. de Reformatione*, omnem habeat juriſdictionem, illamque libere, & licite exercere poſſit, & valeat.

Pontif. reſpondet Regulares tam in Civitatibus, quàm extra Clauſtra degentes Ordinario ſubjectos eſſe.

Unde ipſum Ordinarium eos corrigere debere.

Quo autem pacto Te cum tranſlatis quibuſcumque ſibi Apoſtolica auctoritate, ut extra Clauſtra libere vivant, indultum fuiſſe aſſerentibus agere oporteat, certiorem facimus, nemini juxta ordinatas, ſtatutaſque regulas ex una ad aliam Religionem, niſi in illa, ad quam quemvis transferri contigerit, vigeat Clauſtralis, ac Regularis obſervantia, & quæ non ſit hoſpitalaria, aut militaris, tranſitum impertiri. Quod ſi vero aliquando audieris cum aliquo Religioſo Viro ab Apoſtolica hac Sancta Sede benignè diſpenſatum fuiſſe, ut vel in habitu Sacerdotis Sæcularis permanere, vel ad aliam Religionem, in qua Clauſtralis, & Regularis obſervantia non vigeat, tranſire poſſet, Te doctum volumus, id ſane perraro, & graviſſimis, rationalibuſque de cauſis fieri: Hiſce demum ita expoſitis, cum ad Fraternitatem Tuam relatum fuerit, eſſe ac reperiri quemlibet Religioſum Virum, qui ſe Indulto quocunque hujuſmodi donatum uti, frui, ac gaudere contendat, eumdem opus eſt, ut ad tale Indultum Tibi oſtendendum primum, etiam adhibita vi, compellas, atque inſimul, poſtquam illud perlegeris, diligenter expendas cauſas in ipſo Indulto contentas & expreſſas, veræ ne, an falſæ ſint. Quod ſi illud Indultum commonſtrare, & tradere detrectaverit, adverſus ipſum, juris ordine ſervato, ſtatim procedas juxta facultatem Tibi attributam in ſupradicto Tridentinæ Synodi *cap. 3. ſeſſ. 6. de reformatione.* Et ſi Indulti cauſas minimè veras eſſe compereris, ne dubites ſuper ejus ſubreptione, ſeu obreptione pronuntiare, & adverſus Religioſum procedere extra Clauſtra ſine facultate degentem. Cæterum Fraternitati Tuæ perſuaſum eſſe optamus, Nos nunquam paſſuros eſſe, ut quæcumque Apoſtolicæ noſtræ caritatis ſupremæque auctoritatis ad oves Tibi creditas, de quibus diſtricta a Te non minùs Nobis, quàm Paſtorum Principi Jesu Christo Æterno Judici ratio reddenda eſt, ſaluberrimè paſcendas regendaſque conducentia exuraveris, officia a Fraternitate Tua deſiderentur. Interim Fraternitati Tuæ Apoſtolicam Benedictionem paramanter elargimur.

Circa prætenſos tranſlatos refert ad quos Ordines ſoleat Sancta Sedes tranſlationes concedere.

Et tradit formam contra ipſos prætenſos tranſlatos procedendi.

Datum in Arce Gaudulphi Albanen. Diœceſis ſub Annulo Piſcatoris die XXVII. Maji MDCCXLVI. Pontificatus Noſtri Anno Sexto.

Dat. die 27. Maii 1746.

Cajetanus Amatus.

VIII.

Literæ jam editæ adverſus Confeſſarios exquirentes a Pœnitentibus complicum nomina, confirmantur; & pœnæ in delinquentes ſtatuuntur, cum præfinitione Ordinis procedendi in hujuſmodi Cauſis.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

UBI primum de perverſa quadam, & abſurda praxi in Sacramento Pœnitentiæ adminiſtrando apud nonnullos Confeſſarios in Portugalliæ, & Algarbiorum Regnis introduci cœpta, non ſine animi Noſtri dolore, nuntium accepimus non levi aliquo incertoque rumore ad Nos perlatum, ſed ita gravibus, ſolidiſque fundamentis innixum, ut prudentem omnino fidem de periculi cum veritate, tum magnitudine facerent; prætermittere non potuimus, quin continuò datis ad Venerabiles Fratres eorumdem Regnorum, ac Ditionum Archiepiſcopos, & Epiſcopos Apoſtolicis Noſtris Literis, remedium naſcenti malo quam promptiſſime adhiberemus. Earum verò Literarum die ſeptima menſis Julii ſuperioris anni milleſimi ſeptingenteſimi quadrageſimi quinti editarum, quas præſenti huic noſtræ Conſtitutioni inſerendas exiſtimamus, hic tenor erat:

Delatus aliàs in Sacramento Pœnitentiæ abuſus.

Literis Sanctiſſimi Domini, quæ hic inferuntur, reprobatus fuerat.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

SUprema omnium Eccleſiarum ſollicitudo, & Divina Jeſu Chriſti omnium Paſtorum Principis, cujus vices planè immerentes gerimus, charitas aſſidue urget Nos, ut pro commiſſa divinitùs imbecillitati Noſtræ univerſi Dominici gregis curâ ſemper advigilantes, periculis animarum, ſicubi forte ſuperimpenderint, per omnes Chriſtiani Orbis Populos, ac Nationes opportunè, quantum cum Domino poſſumus, occurramus; atque iis præcipuè Regnis, & Locis peculiari quodam Apoſtolicæ Noſtræ charitatis ſtudio, auctoritatiſque providentiâ conſulamus, in quibus, cum Fides, Religio, Pietas quammaxime floreant, callidus humani generis hoſtis nocere Fidelibus dum aperto bello deſperat, per inſidias molitur, in Angelum ſcilicet ſeſe lucis transfigurans, & emeritâ boni ſpecie incautis illudens; quâ ex arte non minora ſæpe animarum detrimenta, quam ex aggreſſione manifeſtâ, eſſe proventura nequiſſimus veterator confidit. In harum autem fraudum numero computamus, quod in florentiſſimis Portugalliæ, & Algarbiorum Regnis, & Ditionibus, quibus Vos Antiſtites ſummâ cum Sacerdotalis virtutis veſtræ commendatione præſidetis, & quibus pro ſingulari erga Catholicam Eccleſiam, atque Apoſtolicam hanc

Relati abuſus expoſitio.

Sanctam Sedem obſervantiâ meritæ debentur laudes, nuper evenisse non ſine ingenti animi noſtri dolore cognovimus. Pervenit enim haud ita pridem ad aures Noſtras, nonnullos iſtarum partium Confeſſarios falsâ zeli imagine ſeduci ſe paſſos, ſed a zelo ſecundum ſcientiam longè aberrantes, perverſam quamdam, & pernicioſam praxim in audiendis Chriſtifidelium confeſſionibus, & in ſaluberrimo Pœnitentiæ Sacramento adminiſtrando, invehere atque introducere cœpiſſe; ut videlicet, ſi fortè in pœnitentes incidiſſent ſocium criminis habentes, ab iiſdem pœnitentibus ſocii hujuſmodi, ſeu complicis nomen paſſim exquirerent; atque ad illud ſibi revelandum non inducere modo ſuadendo conarentur; ſed, quod deteſtabilius eſt, denuntiatâ quoque, niſi revelarent, abſolutionis ſacramentalis negatione, prorſus adigerent, atque compellerent; immo etiam complicis ejuſdem nedum nomen, ſed habitationis inſuper locum, ſibi exigerent deſignari. Quam illi quidem intolerandam imprudentiam tum procurandæ complicis correctionis, aliorumque bonorum colligendorum ſpecioſo prætextu colorare, tum emendicatis quibuſdam Doctorum opinionibus defendere non dubitarent; cum revera opiniones hujuſmodi vel falſas, & erroneas ſequendo, vel veras, & ſanas male applicando, perniciem tam ſuis, quàm pœnitentium animabus conſciſcerent; ac ſeſe præterea plurium gravium damnorum, quæ inde facile conſecutura fore prævidere debuerant, reos coram Deo æterno Judice conſtituerent. Et verò jam ſecuta fuiſſe multa ejuſmodi damna infelici experientia compertum eſt: Nec fieri potuit quin eâ de causâ & oblocutiones, & ſcandala, & non Miniſtrorum tantùm, ſed ſacri etiam ipſius miniſterii odium, & animorum ingens conturbatio in Populo fideli exorta ſint. Triſtia Nos hæc nuntia cum accepimus, ſimul audivimus, contra exitialem hujuſmodi abuſum protinùs juſtâ indignatione pro munere ſuo commotos fuiſſe dilectos Filios Noſtros Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales Nunum a Cunha in iiſdem Portugalliæ, & Algarbiorum Regnis Generalem Inquiſitorem, & Thomam de Almeyda Patriarcham Liſbonenſem; atque utrumque ſollicitè gliſcenti malo compeſcendo, atque eradicando adlaboraſſe. Nos autem, ne in tam gravi animarum diſcrimine ullâ ex parte Apoſtolico Noſtro Miniſterio deeſſe videamur, neve mentem hac ſuper re Noſtram apud Vos obſcuram, & ambiguam eſſe ſinamus; Notam Vobis eſſe volumus, memoratam ſuperiùs praxim penitùs reprobandam eſſe, eamdemque a Nobis per præſentes Noſtras in forma Brevis Literas reprobari, atque damnari, tamquam ſcandaloſam, & pernicioſam, ac tam famæ proximorum, quàm ipſi etiam Sacramento injurioſam, tendentemque ad ſacroſancti ſigilli ſacramentalis violationem, atque ab ejuſdem Pœnitentiæ Sacramenti ſæpiſſime proficuo, & neceſſario uſu Fideles abalienantem. Eapropter, Venerabiles Fratres, quamquam de paſtorali veſtrâ vigilantiâ nihil eſt, quod dubitemus: Supremi tamen Officii quoque Noſtri eſſe cenſemus, alacritatem ipſam veſtram hac mentis Noſtræ apertâ ſignificatione, & Apoſtolicis inſuper hortationibus noſtris intentiùs acuere, & excitare, ut pro ſe quiſque veſtrum opportunioribus, quaſcumque prudentia ſuggeſſerit, initis rationibus, & efficacioribus quibuſque juris remediis, quoad opus fuerit, contra delinquentes Miniſtros adhibitis, noxiam hujuſmodi novitatem ſtrenuè inſectemini, ac penè naſcentem opprimatis, neque patiamini traditis curæ veſtræ ovibus ibi offendiculum parari, ubi ſalus a Chriſto poſita eſt, ab eoque divinæ miſericordiæ fonte illas averti, ac deterreri, ad quem ab eodem Redemptore Noſtro ad abluendas, dealbandaſque in ſanguine ſuo animas amantiſſime invitantur. Interea, dum a zelo veſtro, ac prudentiâ luculentiora Nobis certò pollicemur veſtræ pietatis, & obſervantiæ argumenta, Apoſtolicam Benedictionem cum uberrimâ cœleſtium chariſmatum copiâ conjunctam Vobis, Venerabiles Fratres, ex animo impertimur.

Volumus autem, ut præſentium tranſumptis, ſive exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus ubique fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, & adhiberi poſſet, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die vij. menſis Junii MDCCXLVI. *Pontificatus Noſtri Anno Quinto.*

Cajetanus Amatus.

Confirmat earumdem Literarum.

Has porrò Nos Literas in forma Brevis tunc datas iterum præſentibus Noſtris confirmamus, & roboramus, eaſque ab omnibus, & ſingulis fideliter, exacteque obſervari injungimus, atque præcipimus.

Et pœnæ docentes oppoſitum contradicentes malè interpretantes.

Statuentes inſuper, ac decernentes, ut quicumque cujuſvis ſtatus, gradus, conditionis, dignitatis, & ordinis, etiam ſpeciali, & individua, ad effectum, ut hiſce Noſtris præſentibus comprehendantur, mentione & expreſſione digni, auſus in poſterum fuerit docere licitam eſſe hujuſmodi praxim, prout ea in relato Noſtro Brevi exponitur, ac reprobatur; vel ſcribere, aut loqui præſumpſerit in ejuſdem damnatæ praxis defenſionem; vel ea, quæ in dicto Brevi contra eandem praxim decreta ſunt, impugnare, aut in alienos ſenſus temerè detorquere, ſeu interpretari; incidat ipſo facto in excommunicationem, a qua non poſſit, præterquam in articulo mortis, ab alio, quacumque etiam dignitate fulgente, vel auctoritate ſuffulto, niſi a Nobis, vel a pro tempore exiſtente Romano Pontifice, abſolvi.

Et in Confeſſarios contrafacientes.

Et quia non modo cavendum eſt, ut, quæ ſunt a Nobis in præinſertis Literis decreta, ab omni impugnatione, contradictione, pravaque interpretatione ſalva ſint, & immunia; verum etiam ne quis in Sacramenti Pœnitentiæ adminiſtratione ab eorum omnimoda obſervantia unquam recedat; idcirco omnibus & ſingulis Confeſſariis utriuſque Cleri tam Sæcularis, quàm Regularis, quantumvis exempti, & quacumque ſpeciali, & expreſſa mentione aliàs fortaſſe nominandi, graviter & diſtrictè, Divini interminatione judicii, atque in virtute ſanctæ obedientiæ, prohibemus, ne, conformiter ad prædictam reprobatam praxim, pœnitentes, qui peccatum, ſeu crimen aliquod, cujus ſocium, aut ſocios habuerint, ipſis in Tribunali Pœnitentiæ confiteantur, interrogare præſumant, de nomine ſocii, ſeu complicis, loco habitationis, vel aliis hujuſmodi adjunctis, ſive circumſtantiis, expreſſionem magiſque individuam ejuſdem complicis manifeſtationem concernentibus; eidem pœnitenti, ſi manifeſtare renuerit, ſacramentalem abſolutionem denegando: alioquin noverint ſeſe, ultra peccati lethalis incurſum, ſuſpenſioni ab officio audiendarum confeſſionum, aliiſque etiam gravioribus pœnis fore ſubjiciendos.

Ordo procedendi contra dictos delinquentes.

Præterea quoniam contra damnatum hujuſmodi exitialem abuſum, ne cum animarum pernicie radices agat, neceſſe ducimus modum, ac formam etiam in foro externo procedendi, & ultrices adverſus reos pœnas imponendi, ſtatuere, atque ordinare; omneſque ſuper hoc exorituras, vel etiam jam exortas diſſenſiones componere, & penitùs amputare; volumus, decernimus, ac declaramus, quod docentes, ut ſupra, licitam eſſe praxim a Nobis jam reprobatam, vel in ejuſdem praxis defenſionem ſcribentes, aut loquentes, vel ejuſdem reprobationem in memorato Noſtro Brevi contentam impugnantes, aut perverſe interpretantes, in Officio Sanctæ Inquiſitionis prædictorum Regnorum, atque Ditionum ſeverè puniantur, & contra eos, & eorum quemlibet in eodem Offi-

Tam docentes, contradicentes, male interpretantes,

cio

cio procedatur, non minus, ac contra illos ibidem procedi ſolet, qui aſſerunt, tradunt, tuentur opiniones ſcandaloſas, pernicioſas, & uti tales a Sede Apoſtolica rejectas, & condemnatas.

Quùm Confeſſarii contrafacientes cum ſuſpicione pravi dogmatis.

Similiter in eodem Officio procedendum erit, & procedi volumus, ac ſtatuimus contra Confeſſarios quoque, ut ſupra, delinquentes, ac de nomine complicis pœnitentem interrogantes, eidemque pœnitenti, niſi illud ſibi manifeſtet, abſolutionem denegantes: Dummodo tamen hujuſmodi interrogandi, ac denegandi actus talibus circumſtantiis conjunctus ſit, ac conveſtitus, quæ ſic agentem Confeſſarium de adhæſione ad prædictam reprobatam praxim, tamquam ad licitam, vel alio quovis modo de prava credulitate ſuſpectum reddant.

In Officio Inquiſitionis judicandi, & puniendi.

Itaque contra prædictos omnes, & ſingulos Delinquentes tam ſæculares, quàm quorumvis etiam quomodolibet exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjectorum Ordinum, Inſtitutorum, Societatum, & Congregationum Regulares, cujuſcumque dignitatis, ac præeminentiæ, aut quovis privilegio muniti exiſtant, & quorum ſpecialis, & nominatim mentio facienda ſit, prædictorum Regnorum, ac Ditionum Inquiſitores, poteſtate a Nobis traditâ, & quatenus opus ſit, præſentium tenore de novo conceſſa, prout in cauſis Fidei, juxta Sacrorum Canonum formam, nec non Sancti Officii Inquiſitionis hujuſmodi conſtitutiones, privilegia, conſuetudines, & decreta, diligenter inquirant, & procedant, & quos in aliquo ex ejuſmodi exceſſibus culpabiles repererint, in eos, pro criminum qualitate, & circumſtantiis, ſuſpenſionis ab officio confeſſiones audiendi, vel etiam ab executione Ordinum, privationis Beneficiorum, Dignitatum, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, nec non vocis activæ ac paſſivæ, ſi Regulares fuerint, aliaſque pœnas decernant; omnes etiam, vel earum tantum aliquas, in perpetuum, vel ad tempus infligendo.

Et eidem a ſcientibus denunciandi.

Quicumque verò alium quemlibet aliquo ex ſupradictis modis deliquiſſe cognoverit, eum, intra terminum dictum, in Edictis Sancti Officii ejuſmodi Inquiſitionis præfigi ſolitum, eidem Sancto Officio denunciare teneantur: alioquin pœnas non denunciantibus per eadem Edicta infligi conſuetas incurrant. Veruntamen ab hujuſmodi onere denunciandi juſtis de cauſis eximi volumus, & eximimus perſonam ipſam pœnitentem dumtaxat in cauſa propria, ideſt in caſu, quod ſuum peccatum confitens, a Confeſſario adigatur ad ſibi manifeſtandum nomen complicis in eodem peccato: tunc enim pœnitentem hujuſmodi ab obligatione eundem Confeſſarium denunciandi liberamus. Sed quando aliunde, quàm ex propria, ut dictum eſt, confeſſione, noverit Confeſſarium aliquo ex ſuperius enumeratis, & Sancto Officio denunciandis modis deliquiſſe, tunc eum & ipſe denunciare ex iſta aliunde habita notitia teneatur.

Confeſſarii verò contrafacientes abſque dicta ſuſpicione, judicandi & puniendi erunt ab Ordinariis.

Quod ſi Confeſſarii de complicis nomine perperam interrogantis, abſolutionemque, ni ſibi detegatur, denegantis actum contingat ejuſmodi eſſe, ut, quamvis imprudens, & malus, ſimplex tamen quidam, & nudus actus fuerit, ideſt iis circumſtantiis deſtitutus, quæ de prava credulitate, vel de mala adhæſione ad praxim in ſæpe dicto Noſtro Brevi reprobatam, tamquam ad licitam, eumdem Confeſſarium ſuſpectum reddant; tunc iſtiuſmodi delictum, neque denunciationis oneri, neque Sancti Officii prædicti cognitioni ſubjectum erit; ſed de illo cognoſcere, atque in delinquentem Confeſſarium, per ſuſpenſionem ab audiendis confeſſionibus, vel alias canonicas, & legitimas pœnas pro delicti modo animadvertere, ad locorum Ordinarios in ſua cujuſque Diœceſi omnino ſpectabit.

Hæc procedendi regula ſervanda decernitur.

His igitur circa ordinem, formam, modumque contra ejuſmodi delinquentes procedendi, ut præfertur, conſtitutis, ac ſuis unicuique Judici Eccleſiaſtico juribus aſſignatis, & diſtributis; hanc Nos deinceps regulam ab omnibus obſervari, ac cuſtodiri volumus, & mandamus, ſi quando talia delicta deprehendi contigerit; quæ tamen haud unquam poſthac eventura in Domino confidimus, accedente inſuper præclarâ inclytæ Luſitanæ Nationis univerſis erga Sedem Apoſtolicam obſervantiâ, & obedientiâ, nec non eximia tum iſtius Sanctæ Inquiſitionis Officii, tum cujuſque loci Ordinariorum nunquam defutura vigilantia.

Et aliter a quocumque antehac ſtatuta abrogantur.

Quapropter quæcumque aliter, quam præſentibus Noſtris decrevimus & conſtituimus, ſive in Edictis præfati Officii Inquiſitionis, ſive in quibuſlibet quorumvis Ordinariorum Mandatis, aut Paſtoralibus Literis, vel Decretis antehac ſtatuta prodierint, ea Nos, quoniam poſt Apoſtolicam hanc a Nobis propoſitam agendi, ſeu judicandi normam minus neceſſaria fore cenſemus, deſinere jam, & ceſſare, ac, veluti nunquam emanaſſent, omnem obligandi vim amittere, Motu proprio, & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine declaramus, ſtatuimus, atque ſancimus.

Clauſulæ pro Literarum validitate & executione.

Decernentes eaſdem præinſertas, nec non præſentes noſtras Literas, & in eis contenta quæcumque, etiam ex eo quod quicumque cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, & dignitatis exiſtant, ſeu alias ſpeciali, & individua mentione, & expreſſione digni, in præmiſſis intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes, illis non conſenſerint, nec ad ea vocati, citati, & auditi, neque cauſæ, propter quas tum præinſertæ, tum præſentes emanaverint, ſufficienter adductæ, verificatæ, & juſtificatæ fuerint, aut ex alia qualibet etiam privilegiata cauſa, colore, prætextu, & capite, de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, vel intereſſe habentium conſenſus, aliove quolibet defectu, notari, impugnari, aut in controverſiam vocari poſſe; ſed ipſas præſentes, eaſdemque præfatas in forma Brevis Literas, firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & ab omnibus, & ſingulis præmiſſis, ad quos ſpectat, ſeu pro tempore ſpectabit, exactè, & inviolabiliter obſervari.

Sicque & non aliter in præmiſſis cenſeri, atque ita per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & contra hæreticam pravitatem Generales Inquiſitores, Legatos quoque de Latere, & Apoſtolicæ Sedis Nuntios, alioſve quoſlibet quacumque auctoritate, poteſtate, & præeminentia fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogationes.

Non obſtantibus quibuſvis Apoſtolicis, & Univerſalibus, ſive Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis generalibus, ſive ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, Edictis quoque prædicti Inquiſitionis Officii, & quorumcumque Ordinariorum, etiam Epiſcoporum, & Metropolitanorum Mandatis, Literis Paſtoralibus, ſive Decretis, nec non ejuſdem Officii, & quarumcumque Eccleſiarum etiam Epiſcopalium & Metropolitanarum, & quorumcumque Ordinum, Congregationum, Religionum, & Inſtitutorum, etiam Societatis Jeſu, aliiſve quibuſvis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, ſtilis, uſibus, & conſuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & Literis Apoſtolicis eidem Inquiſitionis Officio,

illiuſque Inquiſitntibus, Commiſſariis, aliiſque Officialibus, tum etiam Eccleſiis, eorumque Prælatis, Ordinibus, Cnngregationibus, Iuſtitutis, Sncietatibus, illorumque Superioribus, & perſnnis quibuſlibet, ſub quibuſvis verborum tenoribus & formis; & cum quibuſcumque etiam efficaciſſimis, & inſnlitis derogationibus, clauſulis, atque decretis, etiam Motu, & Apnſtolicæ poteſtatis plenitudine ſimilibus, ſeu ad quarumcumque perſonarum, etiam Regia, aliave qualibet mundana, vel Eccleſiaſtica poteſtate fulgentium inſtantiam, vel aliàs quomodnlibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, confirmatis, & innovatis.

Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derngatinne, de illis, eorumque totis tennribus ſpecialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem imprtantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita fnrma ad hnc ſervanda foret, tenores prædictos pro ſufficienter, & de verbo ad verbum expreſſis & inſertis, formaſque hujuſmodi prn plene, & exacte obſervatis habentes, ad præmiſſorum effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derngamus.

Volumus autem, ut earundem præſentium tranſumptis, ſive exemplis, etiam impreſſis, manu Notarii pubiici ſubſcriptis, & Sigilln perſnnæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem pnrſus fides in Judicio, & extra, obique habeatur, quæ adhiberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel nſtenſæ.

Nulli ergò nmnino bominum liceat paginam hanc Noſtrarum cnndemnatinnis, reprnbationis, confirmationis, ſanctinnis, prnhibitinnis, ordinatinnis, abrogationis, derogationis, & vnluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omoipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apnſtnlorum ejus ſe ooverit incurſurum.

Datum in Arce Gandulphi Albanenſis Diœceſis Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimn quadrageſimo ſexto, quatto Nnnas Junii, Pontificatus Nnſtri Aono Sexto.

D. Card. Paſſiooeus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

I. C. Boſchi.

J. B. Eugeoius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Ordn Præcedentiæ per Votantes Signaturæ Juſtitiæ & Gratiæ tum in Sedendo, tum in Voto ferendo ſervandus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

MILITANTI Eccleſiæ, quæ eſt ſicut Caſtrorum acies nrdinata, per ineffabilem Divinæ Bnnitatis abundantiam, quamvis nullis noſtris meritis præſidentes, illud præcipue inter cætera permagna, & ampla Apnſtolicæ procurationis noſtræ munera ſtudioſius corare debemus, ut eas providentiſſime tradamus, ſtatuamuſque regulas, quibus ab ipſis ejuſdem Eccleſiæ Prælatis in hac Romana Coria ad laborinſa, & difficillima tntius Catholici Orbis expedienda ſive Gratiæ, ſive Juſtitiæ negotia Nobiſcum adlabnraotibus rite ſancteque ſervatis, nulla potiſſimum quoad præcedentiam inter oos confuſio, & inordinatio inducatur, quemadmodum iiſdem regulis nondum apprime conſtitutis, experientia cooſtat, maximam inductam fuiſſe cnnfuſionem inordinationemque. Dun in hac ipſa Romana Curia noſtra ſunt Tribunalia antiquiſſima ſane, & aliis interdum, quàm de præſenti, nominibus celeberrima; alterum quidem Signaturæ Juſtitiæ dictum, in quo duodecim tantum numerantur Prælati Vntantes nuncupati; alterum vero Signaturæ Gratiæ appellatum, in quo totidem Prælati Vntantes habentur. In horum ſane numero Nos pariter olim, dum in Minoribus eſſemus, fuiſſe gloriamur. Pnrro nunquam utrique Vntantes tamquam in ſive Corporis, ſive Tribunalis ſpeciem conveniunt; ea propter nulla quidem hac in parte neceſſaria eſt Apoſtolicæ noſtræ providentiæ ratio; ſed bnc præſertim præcipimus, & mandamus, ut quotieſcumque tam ipſi Signaturæ Juſtitiæ, quàm Signaturæ Gratiæ Votantes pro ſuis reſpectu proprii Tribunalis ſeorſim obeundis adimplendiſque muneribus invicem convenire debent, idem inter ipſos tum in ſedeodo, tum in votum, ſive ſuffragium ſerendo præcedentiæ Ordo ſervetur, qui ad hanc uſque diem retentus ſervatuſque eſt. Quoniam, ut plurimum accidere poteſt, ut ſive unus, ſive plures ex utroque Signaturæ Juſtitiæ, & Gratiæ Tribunali Votantes quacumque ex cauſa ſive Prælatitio, ſive quocumque alio habitu induti quomodolibet, & ubicumque inſimul reperiri poſſint: Hinc eſt, qund Nos mntu proprin, ac ex certa ſcientia, & matura deliberatione noſtris, deque Apnſtnlicæ poteſtatis plenitudine vnlumus & mandamus, ut in hujuſmodi conventu ille Votans, qui in ſuo Tribunali antiqoior, & prior conſtitutus fuerit, hoc modn præcedat, videlicet: Ut Votans prior in Signaturæ Juſtitiæ Tribunali adlectus, quàm Siguaturæ Gratiæ Vntans in ſoo admiſſus fuerit, hnic ſecundo dictn Signaturæ Gratiæ Votanti præcedat ille Signaturæ Juſtitiæ Votans; ita pariter huic Signaturæ Juſtitiæ Votanti præcedere debeat ille Signaturæ Gratiæ Votans, qui autequam Signaturæ Juſtitiæ in ſuum Tribunal admitteretur, jam in proprium itidem Tribunal receptus fuerat: Quod ſi cnntigerit ambos alterius Signaturæ Votantes endem die quemque Tribunali conſtitutos fuiſſe, tunc præcedeutia illi detur, qui in Prælatura quacumque antiquior, & prior reperitur. Traditam itaque ſtatutamque regulam in præmiſſis, dummndo nullus alius præcedentiæ titulus intercedat, omnion ſervandam, cuſtndiendamque eſſe volumus, & mandamus. Verum cum aliquis Votans alterius Tribunalis hujuſmodi ſive Epiſcopali charactere inſignitus, ſive Protonotarii Apnſtnlici dignitate nrnatus, ſive quocumque alio ejuſdem Romanæ Curiæ munere, vel officin decoratus reperiatur, præcipimus inſuper & mandamus, ut nulla habita Signaturæ Juſtitiæ, aut Gratiæ Votantis ratione, ſed ea dumtaxat præcedentia illæſa remaneat, quæ Votanti reſpectu ſive characteris Epiſcopalis, ſive Dignitatis Protoontarii Apoſtolici, ſive cujuſvis alterius muneris præcedentiam hac in re requirentis competit, & debetur. Denique ſtatuimus, & decernimus hujuſmodi præcedentiam, cum quivis Vntans in utroque Signaturæ Juſtitiæ, & Gratiæ Tribunali adſcriptus fuerit, a primæva ipſius Votantis io altero utriuſque Signaturæ Tribunali receptinne, & admiſſione, & nno aliter eſſe repetendam, & definiendam. Decernentes ipſas præſentes Literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque

ſpectabit, pleniſſime ſuffragari, & ab eis reſpectivè inviolabiliter obſervari; ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die VII. Junii MDCCXLVI. Pontificatus Noſtri anno VI.

D. Card. Paſſioneus.

X.

Occurritur abuſibus in expeditione reſignationum Beneficiorum inductis, ad eludendam Conſtitutionem Gregorii Papæ XIII. incipien. *Humano.*

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Pontifex Prædeceſſorum Providentiam circa dimiſſiones Beneficiorum proſequitur.

ECCLASIASTICA miniſteria & officia nec ab obtinentibus temerè deſeri, aut minus recta ratione vel cauſa dimitti, nec a minus idoneis aſſumi & exerceri, neque demum ullo pacto in cupiditatis & avaritiæ fomentum transferri volentes Prædeceſſores Noſtri Romani Pontifices, plura peculiariter obſervanda ſtatuerunt in admittendis Beneficiorum ſive Officiorum Eccleſiaſticorum dimiſſionibus, ac ceſſionibus, & eorumdem ſic per reſignationem vacantium proviſionibus & conceſſionibus, quæ omnia non modo Noſtram approbationem & confirmationem promereri, ſed etiam quò certiùs propoſitum reipſa ſortiantur effectum, uberioribus providentiæ Noſtræ conſiliis, prout rerum neceſſitas ſuaſit, ſtabilienda, & amplianda Nobis eſſe judicavimus.

Indicat præſcripta S. Pio V. per Schedulam ſui Motus proprii: Cogit Nos.

Poſtquam enim beatæ memoriæ S. Pius Papa V. Prædeceſſor Noſter per ſuam Schedulam Motus proprii, quæ incipit: *Cogit Nos*: Anno Domini MDLXVII. die xiij. Martii, Pontificatus ſui Anno II. editam, methodum & formam deſignaverat ſervandam in expeditione Literarum Apoſtolicarum, ſuper gratiis Reſignationum quorumcumque Beneficiorum ſive Officiorum Eccleſiaſticorum; certaſque opportunas clauſulas, expreſſiones, & limitationes, in hujuſmodi Literis reſpectivè apponendas provida ordinatione præſcripſerat; ſequenti anno MDLXVIII., per ſuam Conſtitutionem, quæ incipit: *Quanta Eccleſiæ Dei*: datam apud S. Petrum Kalendis Aprilis, definivit & declaravit, quænam Beneficiorum, & Officiorum hujuſmodi reſignationes ſeu dimiſſiones ab Epiſcopis, & aliis ad id facultatem habentibus, quibuſque ex cauſis recipi & admitti poſſent, aliaque in ipſis dimiſſionibus, ſeu reſignationibus, nec non eorundem Beneficiorum reſignatorum collationibus reſpectivè cavenda decrevit; cenſuras in contravenientes pronunciando, aliaſque pœnas reſpectivè ſtatuendo, prout in Schedula, & Conſtitutione prædictis pleniùs continetur.

Item per Conſtitutionem: Quanta Eccleſiæ Dei.

Cum verò adhuc præfati Sancti Pii Prædeceſſoris Leges & Ordinationes, ad compeſcendas fraudes & ſimulationes, quæ in hujuſmodi Reſignationibus hominum malitiâ committebantur, non ſatis prodeſſe, experiendo compertum eſſet, placuit felicis recordationis Gregorio Papæ XIII. Prædeceſſori pariter Noſtro in ſua Conſtitutione, quæ incipit: *Humano vix judicio*: data apud S. Petrum Nonis Januarii, Anno Incarnationis Dominicæ MDLXXXIII. Pontificatus ſui XII., decernere & conſtituere, ut omnes & quæcumque reſignationes, ceſſiones, ſive retroceſſiones, quæ deinceps de quibuſcumque Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus tam Virorum, quam Mulierum, Dignitatibus, Officiis, & Beneficiis Eccleſiaſticis ſæcularibus, & quorumvis Ordinum, etiam Militarium, Regularibus, etiam electivis, & manualibus, ac etiam de jurepatronatus Laicorum illuſtrium, & aliàs quomodocumque exiſtentibus, ſive pacificis, ſive in petitorio, aut in poſſeſſorio litigioſis, etiam de quibus in Conſiſtorio diſponi conſuevit, ſeu debet, in manibus Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, ex quacumque cauſa, & quolibet modo fierent, & ab illo, ſeu illius mandato admitterentur, & ſuper eis proviſiones, & quæcumque aliæ diſpoſitiones, ſive temporales, ſive perpetuæ, aut ad id mandata Apoſtolica, ſub quacumque forma, & quibuſcumque, etiam S. R. E. Cardinalibus, ac piis Locis quantumvis privilegiatis, facta, publicari deberent, unà cum Literis Apoſtolicis deſuper confectis, intra ſex menſes, ſi Beneficia citra Montes eſſent, ultrà vero Montes, intra novem menſes, a data conceſſionis Gratiæ numerandos. Cumque de forma & loco hujuſmodi publicationum explendarum, plura diſtinctè præſcripſiſſet; illud etiam providè conſtituit, ut ii, in quos de Beneficiis hujuſmodi reſignatis, ſeu ceſſis, ſub quacumque forma diſponi vel mandari contigiſſet, intra dictum reſpective tempus, eorumdem Beneficiorum poſſeſſionem, vigore Literarum Apoſtolicarum deſuper confectarum, apprehendere deberent, vel, ſi propter litem, aut aliud legitimum impedimentum, hujuſmodi poſſeſſionem reipſa apprehendere non potuiſſent, ſaltem Literas Apoſtolicas cum earum publicatione, ſi tunc facta eſſet, Judici, ſeu Executori illarum, vel aliis, ad quos pertineret, intra illud tempus præſentare, & apud illum, vel illos, pro ipſarum Literarum executione inſtare, & poſſeſſionem hujuſmodi inſtanter petere tenerentur. Quod ſi quicquam præmiſſorum omnium omiſſum fuiſſet, dictis terminis, ut cuique præſcripti ſunt, elapſis, voluit & decrevit, omnes diſpoſitiones & gratias reſignatorum & ceſſorum Beneficiorum hujuſmodi, cum omnibus inde ſequutis, irritas & inanes eſſe, nullamque aliam gratiam ſuper iiſdem, his quibus conceſſa fuiſſent, ſuffragari, ſed eos ad hujuſmodi Beneficia quandocumque obtinenda inhabiles & incapaces fore & eſſe: ipſaque Beneficia cenſeri ſtatim a prima reſignatione ſeu ceſſione, eò ipſo vacaviſſe, & vacare; & tanquam ſic a principio vacantia, a Sede Apoſtolica dumtaxat impetrari, & reſpectivè concedi poſſe; & aliàs, prout in prædicta Conſtitutione latiùs, & uberius continetur.

Refert diſpoſita a Gregorio XIII. in Conſtitutione: Humano.

Memorat ſui Conſtitutionem prohibentem fieri reſignationes cum penſione, & pacto eam extinguendi.

Nos ipſi demum ad Romanæ & univerſalis Eccleſiæ gubernacula, licet immerentes, evecti, hanc ipſam Reſignationum materiam retractare coacti ſumus, propter delatam ad aures Noſtras nonnullorum malitiam, qui malis artibus, & per illicita pacta, fraudulento verborum & formalitatum circuitu tecta hujuſmodi Beneficiorum reſignationes cum reſervatione Penſionum, per anticipatas deinde pecuniarum ſolutiones extinguendarum, in deteſtabilem negociationem convertebant; quapropter hujuſmodi pacta & conventiones pro abolitione, ſeu caſſatione Penſionum, per anticipatas vel anticipandas terminorum earumdem Penſionum ſolutiones, contemporaneè ad ipſas Beneficiorum reſignationes inita, atque conventa, per aliam Conſtitutionem Noſtram, quæ incipit: *In ſublimi*: datam IV. Kalendas Septembris Anni MDCCXLI. Pontificatus Noſtri Anno ſecundo, damnavimus, improbavimus, & omnino irritavimus; pluraque deſuper opportunè ſtatuimus atque

ſancivimus, per quæ illicitarum pactionum hujuſmodi exterminationi ſatis conſultum eſſe & fore in Domino confidimus.

Sed neque tot ſalubres & providas ordinationes & Conſtitutiones valuiſſe ad eliminandas omnis generis fraudes & corruptelas, quas hominum malitia & radix malorum omnium cupiditas in hac reſignationum materia invenit, magno cum animi Noſtri mœrore accepimus. Siquidem ad eludendam præfati Gregorii Prædeceſſoris conſultiſſimam Legem & Conſtitutionem, plures adinventæ ſunt artes, quarum præſidio reſignatorum Beneficiorum poſſeſſio, eorumque fructuum & reddituum perceptio, vel nunquam, durante reſignantium vita, vel nonniſi diuturno tempore elapſo, contra Pontificis opinionem & voluntatem, & contra ipſam admiſſæ reſignationis naturam, in reſignatarium cum effectu tranſiret.

Nonnulli enim negotiorum Datariæ Noſtræ Expeditores, poſtquam ſuper brevi & compendiaria ſupplicatione, in qua reſignantis & reſignatarii nomina, cognominaque, ac titulus, & qualitas Beneficii reſignandi adſcripta ſunt, obtinuerunt *Præſentatam*, quam vocant, a Subſtituto Subdatarii ſemel apponi; mox ad libellum ſupplicem ſuper ipſa reſignationis gratia exhibitum emanare curarunt reſcriptum Datarii, ſeu Pro-Datarii, Pontificiæ voluntatis & annuentiæ teſtem; vel etiam ſupplicationem in forma a Nobis, ſive a Romano pro tempore Pontifice ſignari; nil amplius ſolliciti de expeditione Literarum Apoſtolicarum (quas intendunt ſub Data illius diei, qui in prædicta præſentata, ſeu deinceps in ſupplicatione adſcriptus fuit, quandocumque ſibi libuerit, expedire), compluribus prorogationibus ad publicandum ſive in integrum reſtitutionibus ſucceſſivè ſe muniunt; quarum quidem terminos quum ad diem illum initio ſibi propoſitum accommodaverint, minimè dubitant de validitate gratiæ reſignationis, quantumvis longè poſt aſſenſum Pontificis, Apoſtolicas ſuper ea Literas expedire diſtulerint.

Alii verò, quum ſupradictam tantummodo *Præſentatam* in officio Subdatarii reportaverint, minime urgent pro obtinendo reſcripto Datarii, aut ſignatura ſupplicationis; neque pro expeditione Literarum Apoſtolicarum, aut pro prorogationibus, vel in integrum reſtitutionibus ullo pacto inſtant, ſed retento apud ſe mandato Procuræ ad reſignandum, novas identidem Præſentatas, tanquam ex integro iterum iterumque referre curant, uſque dum, reſignantis vitâ ad interitum vergente, vel aliàs quandocumque ipſi maluerint, reſignationis negotium ulterius promovendum ſibi eſſe ducant; tuncque dumtaxat deprompta unâ ex obtentis Præſentatis, quam ſibi magis expedire judicaverint, ſub illius data, & vigore prioris illius mandati, requiſitum conſenſum præſtant, atque Apoſtolicas Literas expediunt.

Alii demum, præfato reſcripto obtento, ſignataque ſupplicatione, non deſiſtunt ante, vel poſt expeditionem Literarum Apoſtolicarum multiplices prorogationes ad eas publicandas, aut etiam elapſo ipſarum prorogationum termino, reſtitutiones in integrum adverſus hujuſmodi publicationis omiſſionem, petere & obtinere, ut interim, publicatione prædictæ minime ſequuta, nec poſſeſſione Beneficii per reſignatarium adepta, ipſius detentio, fructuumque perceptio penes reſignantem, quamvis jampridem ſe Beneficio abdicaverit, uſque ad ejus obitum remaneat; nec niſi eo defuncto, vel ſaltem morti proximo, hujuſmodi poſſeſſio in reſignatarium ſeu ceſſionarium (cui, favore obtentarum prorogationum, vel reſtitutionum in integrum nihil de ſuo jure deperit) cum effectu tandem transferatur.

Confirmat d. Conſtitutionem Gregorianam.

Nos igitur hujuſmodi fraudes, & colluſiones, in quibus cum animarum pernicie, & recti ordinis ſubverſione, jurium quoque Apoſtolicæ Sedis detrimentum conjunctum eſſe animadvertimus, & quarum aliquas judicialibus controverſiis non ita pridem locum dediſſe, eâque ratione detectas fuiſſe novimus, de medio tollere, atque in futurum præcavere volentes, Motu proprio, ac certa ſcientia, & matura deliberatione Noſtris, memoratam Gregorii Prædeceſſoris Conſtitutionem de publicandis intra certum tempus prædictarum reſignationum gratiis, & de capienda reſignatorum Beneficiorum poſſeſſione, in omnibus & per omnia approbamus, confirmamus, & innovamus; Utque relatis artibus eadem Conſtitutio in poſterum dolosè, ut præfertur, eludi, & effectu fraudari amplius non valeat, hac Noſtra pariter perpetuo valitura Conſtitutione in primis Datariæ Noſtræ Notario, ſeu Notariis, quos de excipiendis ſive extendendis conſenſibus pro quorumcumque Beneficiorum, ſive Officiorum Eccleſiaſticorum, cujuſcumque qualitatis & naturæ exiſtant, reſignationibus, etiam ex cauſa permutationis, ac ceſſionibus, & retroceſſionibus quibuſcumque, tam ſimplicibus, quam cum penſionis, aut fructuum, vel alia qualibet reſervatione, quæ in manibus Noſtris, aut Succeſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium a quibuſcumque, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ſub quacumque forma, & qualibet ex cauſa, & favore cujuſcumque perſonæ, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium prædictorum, aut etiam Locorum piorum quantumvis privilegiatorum, ad quemcumque effectum fient, pro parte cujuſcumque Perſonæ etiam ſpecifica mentione dignæ, ut ſupra, in poſterum rogari continget, diſtrictè vetamus atque interdicimus, ne hujuſmodi conſenſus admittere, recipere, & extendere, ac ſuper ipſis inſtrumenta conficere, ſeuque de iis rogare audeant ſeu præſumant, quoties mandata Procuræ, quæ ad hujuſmodi conſenſus præſtandos exhibebuntur, adſcriptam habeant Datam ſeu diem anteriorem octo menſibus, quoad Perſonas exiſtentes citra Montes, vel duodecim, quoad Perſonas ultra Montes conſtitutas, quos quidem menſes ab ipſo die, quo hujuſmodi mandata ad conſentiendum eiſdem Notariis actu exhiberi contingent, numerandos & computandos eſſe decernimus; non obſtante quacumque anteriori Præſentata, ſeu Reſcripto obtento, aut etiam ſupplicatione ſub quacumque data jampridem manu Noſtra aut Succeſſorum Noſtrorum ſignata.

Inhibet Notario Datariæ ne recipiat conſenſus per reſignationibus quoties Mandata Procuræ habeant D. ta ante in em 8 Me ſibus quoad Citramontanos. vel 12 quoad reſignantes ultra montes degentes.

Inſuper volumus & mandamus, poſt reſcriptum a Noſtro, & Romani pro tempore Pontificis Datario factum ſuper admiſſione cujuſcumque reſignationis, ſive ceſſionis, aut retroceſſionis hujuſmodi, a quocumque, & favore cujuſcumque Perſonæ, vel Loci pii, ut ſupra, intra duos ad ſummum menſes, a data reſcripti hujuſmodi decurrendos, remota omni mora & prætextu, ſignandam eſſe ſupplicationem, & ſucceſſive expediendas eſſe Litteras Apoſtolicas; itaut intra ſex menſes a Data conceſſionis Gratiæ numerandos, quoad Beneficia citra Montes poſita, & intra novem, quoad ea, quæ ultra Montes exiſtunt, eorumdem reſignatorum Beneficiorum poſſeſſio capi, ipſæque reſignationum Gratiæ cum Litteris Apoſtolicis deſuper confectis publicari valeant, & cum effectu poſſeſſio capiatur, & Litteræ reſpectivè publicentur, ad normam prædictæ Gregorianæ Conſtitutionis, & juxta formam ibi præſcriptam.

Vult ſignari ſupplicationem infra duos menſes decurrendos a Data Reſcripti.

Ubi verò juſtis & rationabilibus de cauſis aliquam prorogationem ad publicandum poſtulari neceſſe ſit; nolumus hujuſmodi prorogationes, ne pro prima quidem vice, amplius concedi,

Item ne primam quidem prorogationem amplius concedi niſi

niſi

niſi docto prius in Officio Subdatarii, non autem alterius cujuſcumque Datariæ prædicta Officialis, de Apoſtolicis Litteris expeditis. Poſt primam autem aut ſecundam ad ſummum prorogationem hujuſmodi, aliàs ulteriores prorogationes ad publicandum, etiam quoad gratias reſignationum ad hunc diem de præterito admiſſas, ſeu conceſſas, & nondum exequutioni demandatas, aut publicatas, nemini amplius in poſterum concedi volumus, niſi (præter expeditionem Litterarum Apoſtolicarum, ut ſupra) coram Datario pro tempore juſtificatum fuerit legitimum impedimentum, propter quod eædem Apoſtolicæ Litteræ exequutioni mandari, aut publicari non poſſint. Hoc enim concludenter probato, & non aliàs, eidem Datario relictam volumus facultatem concedendi tot ulteriores prorogationes ad publicandum, quot neceſſariæ erunt uſque ad hujuſmodi legitimi impedimenti remotionem.

Poſt primam, vel ſecundam, ulteriores prorogationes concedi vetat.

Relinquit facultatem Datario concedendi alias prorogationes juſtificato impedimento, uſque ad illius remotionem.

Quod ſi conſtiterit vel, poſt elapſum tempus, ut ſupra, præſcriptum, præfatos conſenſus ſuper Beneficiorum reſignationibus præſtitos, ſive admiſſos, & extenſos, vel intra aliud præfinitum tempus, aut ſupplicationes minimè ſignatas, aut Litteras confectas, & expeditas in poſterum non fuiſſe, vel etiam, elapſo tempore in Conſtitutione Gregoriana præfixo, aut alio ulteriori termino per conceſſas ritè prorogationes obtento, non fuiſſe captam poſſeſſionem, vel factam Litterarum publicationem, ut ſuprà; aut demum, ad novas obtinendas prorogationes, falſum, & inſubſiſtens impedimentum doloſè allegatum fuiſſe; in quolibet ex hiſce caſibus, volumus & decernimus, ipſas reſignationum gratias, cum omnibus inde ſequutis, nullas, irritas, caſſas, & inanes eſſe, & cenſeri perinde ac ſi nunquam admiſſæ, & conceſſæ fuiſſent; nec ullam aliam gratiam ſuper hujuſmodi Beneficiis, aut etiam reſtitutionem in integrum his, quibus conceſſa fuerant, concedi debere, aut conceſſam ullatenus ſuffragari; ſed eoſdem inhabiles, & incapaces eſſe ad hujuſmodi Beneficia ſic reſignata & ceſſa quandocumque obtinenda; ipſaque Beneficia tanquam ab initio vacantia apud Sedem, ab alio quolibet impetrari, & reſpectivè ad libitum ejuſdem Apoſtolicæ Sedis alteri cuilibet conferri poſſe.

Statuit pœnas per inobſervantiam præſentium incurrendas.

Præſentes quoque Litteras, & in eis contenta quæcumque nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel quovis alio defectu notari, impugnari, infringi, invalidari, aut in jus, vel controverſiam revocari poſſe, ſed illa ſemper, & perpetuo valida, & efficacia fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, atque ita per quoſcumque Judices Ordinarios vel Delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, dictæque Sedis Nuncios, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Clauſulæ ſalutares.

Non obſtantibus quibuſvis reſignantium aut cedentium voluntatibus, conditionibus, proteſtationibus, & clauſulis in ipſiſmet reſignationibus, ſeu ceſſionibus, aut Procuratorum Conſtitutionibus & mandatis, ac aliàs etiam ad præſervationem ſuorum jurium, & ſignificationem, quod non aliter, nec alio modo reſignant, ſeu cedunt, appoſitis, omnibuſque & ſingulis aliis, quæ idem Gregorius Prædeceſſor in relata Conſtitutione voluit non obſtare; Datariæ quoque uſibus, ſtilis, tolerantiis, permiſſionibus, & conſuetudinibus etiam diuturnis, & inveteratis, in contrarium præmiſſorum quomodolibet facientibus vel extantibus; Quibus omnibus & ſingulis, illorum omnium & ſingulorum qualitates præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, quatenus eiſdem præſentibus adverſantur, ſpecialiter & expreſsè, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine paribus, derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Derogationes.

Cæterum Dilecto Filio Magiſtro Joanni Jacobo Millo Datario Noſtro, ejuſque in Officio hujuſmodi Succeſſoribus in perpetuum, cæteriſque ejuſdem Datariæ Noſtræ Officialibus, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit in futurum, ipſarum tenore præſentium injungimus, & mandamus, ut hanc præcepti Noſtri formam & methodum a Nobis præſcriptam præ oculis habentes, eam pro virili parte ſinguli adamuſſim obſervent, & ab aliis exactiſſimè obſervari faciant; pœnales quoque ſanctiones Noſtras adverſus temerè contravenientes exequutioni cum effectu demandent.

Injungit Datario & aliis ad quos ſpectat, ut præſentium obſervantiam diligenter curent.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ confirmationis, approbationis, innovationis, inhibitionis, irritationis, annullationis, voluntatis, præcepti, decreti, mandati, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Sanctio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſexto, decimo ſeptimo Kalendas Julii, Pontificatus Noſtri Anno Sexto.

Data Pontif. anno 6. die 15. Junii 1746.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 25. Junii 1746.

XI.

Canonizatio Beati Fidelis a Sigmaringa Sacerdoris Profeſſi Ordinis Fratrum Minorum Sancti Franciſci Cappuccinorum nuncupatorum Præfecti Miſſionis Apoſtolicæ in Rhætia, & Sacræ Congregationis de Propaganda Fide Proto-Martyris.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

VINEA electa, quam plantavit dextera Domini, cujus unica vitis Chriſtus, tot autem palmites, quotquot in Chriſto radicati Fideles interiori gaudent ipſius vivificæ nutritionis illapſu, providam circa ſe Cœleſtis Agricolæ curam, & ſollicitudinem in eo potiſſimum experitur, quod omnes palmites non ferentes fructum, juſto judicii rigore ſuccidi, & tolli; fructiferos verò, atque feraces, ut fructum plus afferant, ſalubri ac pia ſeveritate purgari, nunc quidem occultè preſentit, nunc autem apertiùs, atque evidentiùs agnoſcit. Hanc ſanè æquabilem Divinæ ſimul juſtitiæ bonitatiſque rationem manifeſtè agnoſcimus in præclaro Beati Martyris Fidelis certamine; in quo & deteſtantes miramur eorum duritiam cordis, obcœcatamque ſævitiam, qui a felici, qua portabantur, radice, ſuâ culpâ ſemel exciſi, oblatam ſibi a Domino pacem, & gratiam pervicaciter repulerunt, Angelum verò pacis, evangeli-

zantem

lizantem ſibi bona, apprehenſum, & cæſum occiderunt; & illius triumpho plaudentes gratulamur, qui in Dei, & Eccleſiæ charitate fundatus, poſt multos bonorum operum fructus, animam demum, ac vitam ſuam, oblationem acceptam Domino meruit exhibere. Sicut enim illi veſano erroris ſpiritu in furorem acti, & ſanguinem juſti per ſummum ſcelus effundentes, ſatis declararunt, nequaquam ſe ad Regnum dilectionis Filii Dei pertinere; ita dum glorioſus Martyr pro Catholicorum Dogmatum integritate, & errantium proximorum ſalute, perpetuos labores, ærumnas, pericula, mortem denique ipſam fortiter ſubiit, profecto vitam ſuam, non tam inimicorum ferro præciſam amiſiſſe, quàm veluti maturum Cœleſtibus horreis fructum in manus Dei depoſuiſſe dicendus eſt.

Hunc itaque Beatum Virum, Catholicæ Fidei præconem, adſertorem, Martyrem, ſolemni judicio Noſtro, cum Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, nec non Patriarcharum, plurimorumque Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Romæ congregatorum conſilio & aſſenſu, agnitum atque probatum, Apoſtolica Auctoritate humilitati Noſtræ divinitùs conceſſa, univerſæ Eccleſiæ Dei colendum, & venerandum proponimus: Qui Sigmaringæ Conſtantienſis Diœceſis in Svevia Oppido, honeſte Roiorum ſtirpe, Catholicis piiſque parentibus ortus anno Domini MDLXXVII. & ſalutari lavacro tempeſtivè regeneratus, innocenter exactâ pueritia, & ſequenti ætate in honeſtiſſimarum diſciplinarum, & ſcientiarum ſtudiis cum laude tranſactâ, nobilibus deindè adoleſcentibus Italiam, Galliamque peragrantibus comes, & gubernator datus, ſex ferme annorum ſpatio, tum eorum, tum propriæ eruditioni, & virtuti promovendæ, ſedulam navavit operam. Mox utriuſque juris lauream Friburgi adeptus, Advocati munus Enſishemii in Alſatia profeſſus eſt. Verùm quum ipſius animus deſideriis ſæcularibus neutiquam inhærens, ad Chriſtianæ perfectionis ſtudium interiori Dei voce traheretur; turbulentas Fori controverſias, atque ſuſpecta negocia citò dimiſit, ſeque Divinis obſequiis pleniſſime dedicaturus, ſacris ſimul Ordinibus initiari, & in religioſam familiam Fratrum Minorum Sancti Franciſci Cappuccinorum admitti poſtulavit. Utriuſque voti compos effectus, poſt primum Miſſæ Sacrificium die Feſto ejuſdem S. Franciſci religioſiſſime peractum, arctioris Inſtituti habitum, atque rationem, novumque FIDELIS nomen (quum antea Marcus vocaretur) velut in auſpicium præclaræ Fidei, quam Deo & Eccleſiæ uſque ad mortem præſtiturus erat, aſſumpſit.

Evangelicæ paupertatis, continentiæ, obedientiæque vota, ad quæ toto conſtituti Tyrocinii decurſu, omnium virtutum exercitatione ſe comparaverat, eo ſpiritu emiſit, ut ſemper hoc ipſum inter maxima erga ſe Divinæ largitatis beneficia commemoraverit, quod ad ea profitenda vocatus fuerit, & admiſſus. Quare de ipſorum implemento omni ex parte ſollicitus, & quum privatam in Cœnobio vitam ageret, Regularis vitæ diſciplinam ſummo ſtudio, atque humilitate ſervavit; & quum deinceps, ex obedientia, Conventus Veldkirchienſis regimini diù præfuit, conſummatum ſe perfectionis Magiſtrum aliis etiam exhibuit; pro Dei gloria, & animarum ſalute zelo flagrans, in exhortandis ad pietatem, & concordiam Fratribus alacer, in corripiendis cum manſuetudine potens, in obeundis pro ſubditorum cura, & levamine abjectis quibuſcumque miniſteriis, laborioſus, & humilis. De ſua verò perfectione, & ſalute ſuper omnia ſollicitus, aſſiduus fuit in rerum Divinarum meditatione: Ideoque cæteris, poſt nocturna precum, & laudationum officia è Choro diſcedentibus, ipſe in Eccleſia flexis genibus coram Sanctiſſimo Sacramento ad auroram uſque in oratione Dei perſeverare conſuevit: Inſuper, præſcripta Horarum Canonicarum pſalmodia minimè contentus, duo alia Officia, nimirum de Beatiſſima Virgine Maria, & de S. Franciſco Patriarcha ſuo, quotidie recitabat. Quod autem ſæpe a Domino flagitabat, ut ſibi daretur vitam ab omni peccati labe immunem traducere, id, ut ſecuriùs obtinere mereretur, corpus ſuum ciliciis, aliiſque voluntariis caſtigationibus afflictum perpetuâ fere inediâ extenuabat, non ea tantum jejunia exactiſſimè obſervans, quæ ex legibus ſui Ordinis maximam anni partem comprehendere dignoſcuntur, ſed iis etiam id ultro adjiciens, ut ſolemnibus Adventus, & Quadrageſimæ jejuniis, & Sanctorum quorundam pervigiliis a quocumque obſonio abſtineret, tum reliquis omnibus per annum Secundis, Quartis, & Sextis Feriis, ſolis leguminibus victitaret; In Deiparæ verò, & Sanctorum Ordinis Sancti Franciſci pervigiliis, pane tantummodo & aqua veſceretur; nec niſi ſub veſperam plerumque cibo ſeſe reficeret. Somno tandem ita parco utebatur, ut tribus, aut quatuor ad ſummum horis dormiendo tranſactis, reliquam noctis partem orationi, lectioni, ſcribendiſque concionibus tribueret.

Quæ quidem, atque alia plura interiorum virtutum exercitia quum FIDELI Dei Servo aſſidua, & perpetua fuiſſe, probatum fuerit; mirari ſatis non poſſumus, quomodo idem, dilatatis charitatis ſuæ ſpatiis, adeò ſe totum proximorum ſaluti promovendæ tradiderit, ut quaſi nil aliud egiſſe, nil aliud cogitaſſe toto vitæ ſuæ tempore videatur. Quum enim a primis uſque Religioſæ profeſſionis annis, exacto Theologiæ curriculo, Sacramentalibus Fidelium Confeſſionibus excipiendis, & Prædicationi verbi Dei operam dare juſſus fuerit, difficile dictu eſt, qua diligentia & labore, qua libertate ac zelo, qua contentione, quo fructu, eximias haſce Sacerdotalis officii partes omni tempore impleverit. Omnia vitiorum genera, pravas omnes conſuetudines immaculatis Chriſtianæ ſanctimoniæ legibus adverſantes, quâ fidelibus exhortationibus, quâ liberiori voce, & mirabili quadam eloquentiæ vi inſectatus, novos populo mores induxiſſe viſus eſt. Præcipuam verò curam ſtudiumque adhibuit in inveſtigandis Hæreticorum impietatibus, ac fallaciis, ſi quem forte aditum in Catholicorum animos, vel per ſeductorum fraudes & artificia, vel per Diaboli ſuggeſtionem, & ultroneam præſumptionis temeritatem, iis patefieri poſſe dubitaret; eiſdemque profligandis, nec ſuâ tantum operâ, ſed Magiſtratuum quoque, ac Principum auctoritate, undequaque eliminandis fugandiſque feliciter adlaboravit.

Charitas erga Proximum ſingularis.

Denique charitatis ſuæ plenitudinem ad externum quoque Proximorum levamen, & auxilium extendens, omnes calamitoſos paterno ſinu complexus, pauperum numeroſos greges collectis undique eleemoſynis ſuſtentabat: Pupillorum, ac Viduarum ſolitudinem, comparata eiſdem Potentiorum, ac Principum ope, ſublevabat; Carceribus incluſos, omnibus, quibus poterat, ſpiritualibus, & corporalibus ſolatiis juvare, ægrotos quoſlibet ſedulò inviſere, recreare, ac Deo conciliatos ad extremam ſubeundam luctam armare non deſiſtebat. Quo quidem in genere nullam habuit uberiorem meritorum ſegetem, quam quum Auſtriacus exercitus in iis Regionibus ſtationes habens, epidemico morbo univerſim ferè correptus, miſerandum de ſe pabulum languoribus, & morti præbebat. Tunc enim videre licuit, qua charitatis flamma ſuccenſus FIDELIS eſſet, dum

horrendas

horrendas morborum, & funerum ſpecies minimè refugiens, ægrotos Milites ſingulatim inviſere, ſolari, eorum ulceta contrectare, tabem & pudorem abſtergere, cibos ac medicamenta ipſis ſuppeditare, denique Eccleſiæ Sacramenta indefeſſo ſtudio miniſtrare, in deliciis habuit.

Miſſionibus in Rhætia præficitur.

Quum itaque Sanctiſſimis Salvatoris Noſtri exemplis, atque præceptis, tam accuratè inſiſtens, duplici dilectionis ſpiritu ſe plenum oſtenderet, id optimo jure aſſequutus eſt Fidelis, ut ad Apoſtolici muneris conſortium, Divino conſilio, Superiorum judicio, Romanæ Sedis auctoritate, adlegeretur; quò tandem eximiæ ſuæ charitatis, cujus illuſtria diù dederat ſpecimina, heroicum illum actum expleret, quo ſanè majorem nemo præſtat, ut animam ſuam poneret pro Dei gloria, & proximorum ſalute. Quum etenim ſel. recordat. Prædeceſſores Noſtri Romani Pontifices Paulus V. & Gregorius XV. decreviſſent, graſſanti per conterminam Italiæ Rhætiam Hæreticorum dogmatum contagioni, per Orthodoxæ doctrinæ prædicationem, ſalutaria admovere remedia, & validum ſimul aggerem, ne latiùs error propagaretur, objicere; viſum eſt ex Cappuccinorum potiſſimum Familia delectos Viros, ipſo præſide, ac duce Fideli, in hujuſmodi opus deſignare, qui animas diabolica fraude deceptas ad Eccleſiæ gremium revocare, eas verò, quæ Dei beneficio a peſtifera labe adhuc ſervabantur intactæ, in ſanctæ Religionis Fide conſervare niterentur.

Hic verò excelſa Fidelis virtus, quæ antea velut anguſtis concluſa limitibus ſe continuerat, tamquam latiſſimo ſibi aperto ad currendum ſtadio, totam ſe exſeruit, & pleniſſiore manifeſtavit. Nec enim aſſequi dicendo poſſumus, quo animi fervore, ac zelo, quam invicta patientia, atque conſtantia, quàm aſſiduis duriſque laboribus, impoſitum ſibi munus fuerit executus; nunc ſtantes in fide confirmans, nunc nutantibus opportunè ſuccurrens, hic lapſos ad pœnitentiam revocans, illic obfirmatos in impietate cum omni fiducia increpans, & impugnans, non modò in Catholicorum Eccleſiis, ſed in ipſis quoque Hæreticorum Ædibus, per vicos præterea, atque plateas, per domos, & ruſticana tuguria, per aſpera & invia montium, in ſudore & angore, in fame & frigore & nuditate, in periculis & vitæ diſcrimine; itaut admirabilis zeli, ſanctitaris, atque doctrinæ teſtimonium ab ipſis etiam ſtupentibus Hæreticis extorqueret.

Excitabat eum ad præclaros exantlandos labores, non modo ſuſcepti officii ſublimitas, & uberrimus animarum fructus, quem in multis quotidie Hæreticis ex omni ordine, atque ætate ad Eccleſiæ ſinum redeuntibus apertè cernebat; verùm etiam occulta quædam, & blanda ſpes illius obtinendi finis, quem multò ante ſibi propoſitum, & votis ardentibus expetitum, vix tamen ſe aliquando aſſecuturum fore putaverat, ut ſcilicet dignus efficeretur pro nomine Chriſti ſanguinem, & vitam profundere.

Perſecutio in eum excitatur.

Et quidem non diù tulit humani generis hoſtis, hunc ſibi Virum tot prædas è faucibus eripere, dumque fiduciam conceperat, novas in dies Nationes, nova Regna in ſuam poteſtatem ſe redacturum, jam fere ſibi ab acquiſitis imperio ſuo terris migrandum eſſe. Videns ergò Fidelem plura quotidie ad deſtructionem erroris, & Catholicæ veritatis propagationem utiliter conſtituere, ejuſque conſilia incredibili populi voluntate, auctoritate quoque Principis in tota Regione conſtabiliri, nonnullos ex pervicaciſſimis impietatis ſectatoribus diabolico furore complevit; miſitque in cor eorum, ut Virum Dei, profanorum dogmatum, rituumque deſtructorem, Apoſtolicæ Miſſionis ducem, de medio tollerent.

Ipſius Martyrii narratio.

Qui quum noviſſent eum in quodam Oppido, Luceyn nomine, commorari, miſerunt ad ipſum aliquos ex vicino Sevienſi Pago, qui pietatem verbo ſimulantes, rogarent eum, ut proximo die Dominico, ad eorum Eccleſiam concionaturus ſe ſe conferret; oſtendentes haud inutilem apud ipſos fore ſalutaris doctrinæ prædicationem. Quamvis autem multa eſſent, quæ inſidiarum ſuſpicionem Fideli meritò facerent; ne tamen Apoſtolico muneri aliqua ex parte deeſſe videretur, quum præſertim martyrii certamen ſibi nequaquam declinandum putaret, conſtituta die, quæ fuit VII. Kalendas Majas anno ſalutis MDCXXII., eorum ſalutis cupidior, quam vitæ ſuæ, ad præfatum Sevienſem Pagum tempeſtivè perrexit: Cumque in primis Omnipotenti Deo immacolatam Hoſtiam obtuliſſet, ſeque Euchariſtici Panis alimento roboraſſet, Divini ardoris incendia ſpirans, ſuâque voluntate jam Martyr, ſoggeſtum conſcendit: In quo quum inſtantis mortis præſagium inveniſſet in hæc verba conſcriptum: *Hodie prædicabis, & non amplius*; non ideo tamen formidine fractus, nec de concepto zeli fervore quidquam remittens, cœpit frequentiſſimo populo libera voce, ut ſolebat, veritatem annunciare, hortarique errantes, ut redirent ad Eccleſiam intemeratæ Fidei alumnam, nutricem beatæ ſpei. Cum ſubito armatis hominibus Templum completur, qui impetu facto, inſaniſque clamoribus elatis, concionem perturbant, cumque omnes in unum Fidelem arma, fuſtes, tela dirigerent, quidam ex ipſis ignito globulo exploſo, irrito quamvis ictu, eundem trajicere conatur. Tum demum Fidelis extremam ſibi vitæ horam adventaſſe conſpiciens, è cathedra deſcendit, & ante Majorem Aram in genua provolutus, quum ſe, vitam, & ſanguinem ſuum in holocauſtum Deo lubens obtuliſſet, ſuumque agonem, Eccleſiæ pacem, ipſos demum perſecutores ſuos, crudelia corda, cruentos animos, Domino commendaſſet, ſcuto Fidei, & lorica ſpei armatus, per oſtium è latere Eccleſiæ patens, ad non dubiam mortem impavidus properavit. Qua in re non minor apparuit illius magnanimitas & fortitudo, quam ſi atrociſſimos cruciatus, atque diuturnos dolores corpori ſuo inuſtos fortiter patienterque toleraſſet. Quis enim putet minorem vim adhibitam eſſe homini, cujus animo præſentis mortis aſpectus, perſpicuum cædis periculum, non ſine tumultu horrendiſque minis, objectum eſt; quam ſi ipſius corpus afflictum fuiſſe tormentis, atque vulneribus, quæ fortes ſæpe viri naturali quadam virtute conſtanter tuliſſe memorantur? Verumtamen hanc fortitudinem Militi ſuo donavit is, qui pro illo prior in Cruce ſanguinem fudit.

Vix itaque Fidelis è Templi foribus modico ſpatio proceſſerat, quum impiorum manus cum gladiis, haſtis, ferratiſque fuſtibus eum circumſiſtunt, ac furentium belluarum more in ipſum irruentes, vulneribus ſupra viginti confodiunt, atque immaniſſimè contundunt. Ille autem ſereno vultu horrendos ictus excepit, ſublatiſque, quantum poterat, in Cœlum oculis, lætus & hilaris, quod ſibi datum eſſet pro Eccleſiæ Fide glorioſam mortem occumbere, in manus Dei, cui omnia vivunt, ſpiritum exhalavit.

De fama Sanctitatis & Miraculorum S. Fidelis.

Invicta Fidelis in perferenda morte conſtantia, Chriſtianaque animi magnitudo, cujus non ſuſpecti teſtes facti ſunt ipſi Sicarii, Hæreticos quoque in admirationem traxit, & alicujus ex ipſis mentem ita illuſtravit, ut paulò poſt ex magiſtro erroris, diſcipulus fieret veritatis. Catholici verò, quibus & illius vitæ ſanctitas, & prædicationis veritas, & pretioſæ mortis cauſa perſpectæ erant, minimè dubitarunt Fidelem ipſum Martyris loco habere, ejuſque opem apud Deum in anguſtiis, & neceſſitatibus implorare. Itaque ſeptimo poſt menſe conciſas Fidelis exuvias ex eo loco, ubi primum humatæ fuerant, ad Eccleſiam Curienſem, triumphali veluti pompa, Auſtriacis comitantibus copiis, atque univerſo Clero, & Populo obviam prodeuntibus, detulerunt. Neque

verò diſtulit Altiſſimus; editis ſignis, atque prodigiis, oſtendere quàm accepta ſibi eſſent præſtita Martyri ſuo obſequia, & vota fidelium ipſius interventioni commmendata. Etenim ille idem Archiducis Auſtriæ Exercitus haud ita multo poſt contra rebellantes illius Regionis Hæreticos arma ferens, non occulto dumtaxat FIDELIS præſidio, ſed & ipſius viſibili ductu, quem & complures Milites, & ipſemet Hæreticorum Dux, clariſſima in luce, ſtrictoque gladio ſibi minitantem conſpexerunt, inſignem de perduellibus victoriam reportavit. Cumque innumeri quotidie Fideles, qui ſe Martyris precibus commendabant, io rebus etiam naturæ vires prætergredientibus, votorum compotes fieri ſe teſtificarentur; eaque fama per univerſam Eccleſiam in dies magis augeretur; viſum eſt Apoſtolicæ Sedi, inſtante potiſſimum Venerabili Cœtu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negociis Propagandæ Fidei præpoſitorum, (qui, poſt eam Congregationem conſtitutam, primum hunc ex Miſſionariis a ſe ablegatis pro Chriſto mortem oppetiiſſe gloriabantur), legitimas Inquiſitiones, atque Proceſſus auctoritate Apoſtolica confici; ut, ſi de FIDELIS martyrio pro Catholicæ Fidei cauſa perpeſſo, &, juxta tutiſſimam Eccleſiæ Romanæ diſciplinam, de miraculis præterea ipſius interceſſione a Deo patratis, ritè conſtitiſſet; debitus ipſi cultus in terris, cum Sanctis Martyribus, quorum conſortium in Cœlis obtioucrat, ab Eccleſia exhiberi poſſet.

Cœpta ſunt igitur uſque a temporibus felic. record. Prædeceſſoris Noſtri Urbani Papæ VIII., eoque annuente & jubente, hujuſmodi Inquiſitionum acta; quæ per integrum ferè ſæculum continuata, tandem, inſtantibus clar. memor. Carolo VI. Hiſpaniarum Catholico, & Romanorum Rege in Imperatorem electo, & Chariſſima in Chriſto Filia Noſtra Eliſabetha Chriſtina earundem Hiſpaniarum Catholicâ, ac Romanorum Regina Illuſtri, nunc ipſius Caroli Vidua, aliiſque ſupremis Principibus, nec non prædicta Congregatione Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium de Propaganda Fide, magnoque numero Antiſtitum, & Procerum Germaniæ, totoque præfato Ordine Fratrum Minorum S. Franciſci Capucciuorum, ſub piæ memoriæ Benedicto Papa XIII. ſimiliter Prædeceſſore Noſtro ad examen deducta, & primò quidem pro validis agnita, mox ad eruendas Martyrii, & Miraculorum prædictorum probationes, totius Congregationis Sacrorum Rituum judicio ſubjecta fuerunt. Cumque Nos ipſi tunc io minori ſtatu Promotoris Fidei munus gerentes, pro officii Noſtri debito, quæcumque ſuper duplici hujuſmodi judicii capite animadverti, aut objici poterant, diligentiſſimè adnotare, & tam voce, quàm ſcripto deducere non omiſerimus; triplici ipſius cauſæ examine, ut moris eſt, in prædicta Congregatione Sacrorum Rituum præmiſſo, idem Benedictus Prædeceſſor, audito ejuſdem Congregationis conſilio, cauſâque cognitâ, die XXIV. Februarii anni MDCCXXIX. pronunciavit, conſtare de Martyrio in odium Fidei Catholicæ a FIDELI perpeſſo, ac de veritate quatuor potiſſimum Miraculorum ad invocationem ipſius Beati Viri a Deo editorum; quorum primum fuit, quod exorto in Arce Majenfeldenſi maximo incendio, eoque inter aptiſſima ignis alimenta, ligna nimirum, & pyrii pulveris cumulos, increbeſcente, invocata apud Deum FIDELIS ope, ſtatim reſtinctum fuit: Secundum, quod Monialis quædam, nomine Cæciliâ Munſingerin, horribili inflammatione mamillæ, cum ſuſpicione cancri, plures jam dies excruciata, admotis glorioſi Martyris Reliquiis, perfectam ſanitatem illicò recuperavit: Tertium, quod oculus Infantis Pauli Franciſci Papuſſin a primis ipſius vitæ diebus humore diffluens, apertoque foramine, & pellicula ſuperinducta, excipiendæ luci jamjam ineptus, quum a medica facultate auxilium fruſtrà quæreretur, concepto a Matre voto in honorem ipſius FIDELIS, naturali integritati reſtitutus fuit: Quartum denique, quod Gaſpar Stigher ob quinquennales dorſi dolores ad omnem fere corporis motum impotens factus, quum ſe FIDELIS patrocinio commendaſſet, ad tactum mucronis, quo Dei Servus confoſſus fuerat, momento temporis convaleſcens, non itineri modò, ſed & ruſticis quibuſque laboribus ipſa die ſe dedit, integris viribus exindè utens. Quare, audito iterum præfatæ Congregationis conſilio ſuper tuto progreſſu ad formalem ipſius Servi Dei Beatificationem, idem Benedictus Prædeceſſor, per ſuas Literas in forma Brevis datas die XXI. Martii ejuſdem anni, ipſum FIDELEM in Beatorum Martyrum numero recenſeri, ejuſque memoriam, imagines, atque reliquias religioſè coli, Divina quoque Officia, & Miſſas in ipſius honorem a Fratribus Minoribus prædicti Ordinis Cappuccinorum, univerſoque Clero nonnullarum Civitatum & Oppidorum, celebrari permiſit.

Solemn. Beatificatio

Cum autem Beati gloria, novorum prodigiorum famâ, & impenſiori Fidelium cultu in dies amplificaretur, & præfati Supremi Principes, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, aliique per Orbem Antiſtites, & Proceres, idemque Cappuccinorum Ordo pias ſuper eo inſtantias iterarent, placuit fel. record. Deceſſori Noſtro Clementi Papæ XII., non ſolum Lectiones proprias de ipſius Beati FIDELIS vita, & Martyrio a prædicta Sacrorum Rituum Congregatione recognitas, in ejuſdem Officio recitari, ejuſque nomen io Martyrologio Romano deſcribi; ſed etiam, reaſſumptâ cauſâ, novos auctoritate Apoſtolica Proceſſus inſtrui conceſſit ſuper Miraculis, quæ poſt indultam ipſi venerationem accidiſſe dicebantur: Cumque hujuſmodi Proceſſus ante omnia ritè, & validè confectos eſſe conſtiterit; ex quatuor Miraculis inibi recenſitis, & in prædicta Congregatione Sacrorum Rituum ſemel, bis, tertiò, audito ſemper oretenùs, & in ſcriptis Dilecto Filio Promotore Fidei, examinatis, duo præcipuè reperta ſunt pleniſſimis probationibus teſtata, & omnem naturæ vim excedentia; quæ quum deinde Nos ipſi privatis ſtudiis accuratiſſimè diſcuſſerimus, ea tandem, invocato ſæpe Divini Luminis auxilio, ſolemni Decreto Noſtro, die XVIII. Januarii anni MDCCXLIV. in Feſtivitate Cathedræ Beati Petri Apoſtoli edito, approbavimus, & publicavimus. Unum eorum accidit Dilecto Filio Fr. Candido a Mediolano Sacerdoti profeſſo præfati Ordinis Minorum Cappuccinorum, qui epileptico morbo per decennium laborans, poſtremo infirmitatis ſuæ anno nullam ferè diem, nullam noctem, ab iteratis, gravibuſque ejuſdem morbi acceſſibus liberam habuerat; & ſtomachi temperie labefactatâ, cibum retinere non valens, corporis viribus adeo deſtitutus remanſerat, ut in lectulo projectus ne cibum quidem manibus ſuis ori admovere poſſet. Hic poſt inutilem plurium medicamentorum uſum, Beati FIDELIS opem implorans, ejuſque Imaginem a Confeſſario ſibi benedicente oblatam devoto mentis affectu veneratus, perfectam ſanitatem, corporiſque vires, ac robur, nulla interjecta convaleſcentiæ mora, recuperavit; itaut ipſa die, communis Inſtituti obſervantiam reſumere, & plurium milliarium iter peragere non dubitaverit, deindèque laborioſis quibuſque officiis obeundis idoneus, & a quocumque prædicti morbi incurſu exemptus extiterit. Alterum evenit in puero Joſepho Kirner, qui antequam per ætatem pedibus ſuis incedere poſſet, dira rachitide in inferioribus corporis partibus correptus, eâque jam per triennium perſeverante, nullo modo poterat cruribus pedibuſque ſe ſubſtentare: Cum autem ipſius Mater ad Beati FIDELIS Aram ſupplex eum detuliſſet, ab Omnipotenti Deo obtinuit, ut ſtatim conſolidatis ipſius baſibus, relictiſque fulcris, quibus corpus regere conſueverat, per ſe ambulans & exiliens, domum redierit, ac deinceps

Cauſa reſumitur pro Canonizatione.

Nova Miracula pro Canonizatione approbata.

libero pedum, & crutum uſu gaviſus fuerit.

Decretum de tuto proceſſu ad Canonizationem.

His itaque novis miraculis, ut prædiximus, cognitis & approbatis, quum jam Beati Martyris glorificatio ipſius Dei voce manifeſtè declarari videretur, accepto prius conſilio Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, aliorumque in prædicta Sacrorum Rituum Congregatione ſuffragium habentium, Spiritus Sancti lumine Noſtris aliorumque precibus implorato, tandem die xxiv. menſis Aprilis ejuſdem anni MDCCXLIV. ipſius glorioſi Martyrii anniverſaria, poſt ſanctum Sacrificium Deo oblatum in Eccleſia Fratrum Cappuccinorum, ad Altare, in quo expoſitæ erant ejuſdem Beati Fidelis Reliquiæ, publicum Decretum edidimus, quo cauſam hanc in præfata Congregatione abſolutam denunciantes, ad ſolemnem ipſius Beati Canonizationem ſervatis ſervandis quandocumque procedi poſſe declaravimus.

Pro cujus Decreti exequutione, quum præter ſuperius enunciatos, Chariſſima quoque in Chriſto Filia Noſtra Maria Thereſia Hungariæ, & Bohemiæ Regina Illuſtris, in Romanorum Imperatricem electa, aliique Catholici Principes, & Populi, Eccleſiarumque Paſtores demiſſas Nobis preces obtuliſſent, Nos, ut in tanto negocio nihil contra Sanctionum, & Conſtitutionum Apoſtolicarum ſtatuta, & tutiſſimum Prædeceſſorum Noſtrorum morem ageremus, primum quidem congregatis coram Nobis die xviii. elapſi menſis Aprilis in Conſiſtorio ſecreto univerſis Venerabilibus Fratribus Noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, de præclaris Beati Viri meritis verba fecimus, & adhibitas in hujus cauſæ diſcuſſione, ad normam Decretorum Apoſtolicæ Sedis, exactiſſimas diligentias, prolataque tum a Nobis, tum a Prædeceſſoribus Noſtris, ut præfertur, matura judicia, Nos ipſi diſtinctè expoſuimus: Cumque eorum unanimis ſententia fuerit, ut ſupremam graviſſimo judicio manum, ſervata tamen conſueta in hujuſmodi cauſis tractandis Eccleſiæ Romanæ praxi, tandem imponeremus: Ideò accitis ad Urbem compluribus Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis per Eccleſias conſtitutis, uberem primò Relationem de ipſius Beati vita, virtutibus, martyrio, ac miraculis, in publico Conſiſtorio, coram Nobis univerſoque Eccleſiaſticorum Ordinum conſeſſu, per Dilectum Filium Virgilium Montecatinum Noſtræ Conſiſtorialis Aulæ Advocatum oretenus exponi; mox aliam ex authenticis monumentis prædictæ Congregationis Sacrorum Rituum collectam, ſcriptoque traditam, omnibus & ſingulis, quorum ſuffragia exquirebantur, exhiberi mandavimus. Deinde die viii. currentis Junii, coactis iterum coram Nobis in Conſiſtorio ſemipublico prædictis S. R. E. Cardinalibus, tum etiam Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis in Romana Curia præſentibus, adſtantibus quoque Apoſtolicæ Sedis Notariis, & Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoribus, prædictorum conſulentium ſuffragia, & quidem omnia in unum ſenſum pro Beati Canonizatione convenientia, lætantes audivimus; quorum etiam exempla a ſingulis ſubſcripta in Tabulariis Romanæ Eccleſiæ juſſimus aſſervari, Nos autem infirmitatis Noſtræ conſcii, ut ſpiritum conſilii de Cœlo Noſtris, atque fidelis populi precibus obtinere mereremur, generalibus indictis jejuniis, publicas in deſignatis per Urbem Eccleſiis obſecrationes plurium dierum ſpatio, conceſſa etiam in eum finem orantibus Indulgentia, fieri præcepimus. Tum adveniente hac die Apoſtolorum Petri & Pauli natalitiis dicata, ſolemni ſupplicationis ritu ad Eccleſiam Beati Petri in Vaticano procedentes, unà cum omnibus prædictis Venerabilibus Fratribus Noſtris, cæteriſque Romanæ Curiæ, & Noſtræ Aulæ Prælatis, Officialibus, & Familiaribus, univerſoque Clero Sæculari, & Regulari, & devotiſſimo Populo, Divinam opem advocantibus; auditis iterum enixis Chriſtianorum Principum, Eccleſiarum, & Populorum poſtulationibus, quas Nobis repræſentavit Dilectus Filius Noſter Joachimus Tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis Portocarrero nuncupatus; poſt ſacros Hymnos, Litanias, aliaſque preces de more decantatas; ad laudem, & gloriam Sanctæ, & Individuæ Trinitatis, ad Fidei Catholicæ exaltationem, & Chriſtianæ Religionis augmentum, auctoritate Domini Noſtri Jeſu Chriſti, Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac Noſtra, & de præmiſſorum omnium Venerabilium Fratrum Noſtrorum conſilio, & aſſenſu, prædictum Fidelem a Sigmaringa Sacerdotem Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci Cappuccinorum, de cujus vita ſanctè traducta, & morte pro Catholicæ Fidei propagatione perpeſſa, deque miraculis ipſius interceſſione patratis pleniſſimè conſtabat, & conſtat, Sanctum Chriſti Martyrem eſſe pronunciavimus, & Sanctorum Martyrum Catalogo adſcriptum, ab univerſa Catholica Eccleſia honorari, & coli, decrevimus, definivimus, & reſpectivè mandavimus: In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: Omnibus quoque Chriſtifidelibus, qui ſingulis annis die xxiv. Aprilis, vere pœnitentes, & confeſſi, Eccleſiam Cathedralem Curienſem, in qua ſacrum Martyris Corpus aſſervatur, devotè viſitaverint, ſeptem annos, & totidem Quadragenas de injunctis eis, ſeu aliàs debitis pœnitentiis, eadem auctoritate miſericorditer in Domino relaxantes.

Conſiſtorium ſecretum. — *Conſiſtorium Publicum.* — *Cardinalium, & Epiſcoporum ſuffragia in Conſiſtorio ſemipublico.* — *Solemnis Canonizatio.* — *Indulgentiæ.*

Mox Omnipotenti Deo cum Angelis, & Sanctis ejus humillimam gratiarum actionem, demiſſaſque preces per ipſius Sancti merita offerentes, ad ſacram Beati Petri Apoſtoli Confeſſionem ſacroſanctum Miſſæ Sacrificium cum commemoratione ejuſdem Sancti Fidelis Martyris, nec non Sanctorum Camilli, Petri, & Joſeph Confeſſorum, Sanctæque Catharinæ Virginis a Nobis pariter Sanctorum albo ritè adſcriptorum, ſolemniter celebravimus, ac denique humiliatis in conſpectu Domini Fidelibus cunctis ibi præſentibus, plenariam omnium peccatorum Indulgentiam largiti fuimus.

Gratulemur igitur invicto Orthodoxæ Religionis Præconi, cui donatum eſt pro Chriſto, non ſolum, ut crederet in eum, ſed etiam, ut pateretur pro eo, atque ita per momentaneum tribulationis certamen, ad æternum Beatitudinis triumphum perveniret in Cœlis, ubi eum pro Catholicæ Fidei dilatatione, & pro temporum Noſtrorum tranquillitate, apud Auctorem pacis Noſtræ, & conſummatorem Fidei ſuæ, deprecatorem fore confidimus.

Præſentium tranſumptis auctoritas tribuitur.

Ut autem præmiſſa omnia perpetuæ futurorum temporum memoriæ commendentur, Nos ea præſentium Litterarum Apoſtolicarum tenore in omnium per univerſum Orbem notitiam deduci voluimus; mandantes, ut earumdem præſentium tranſumptis, ſive exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem ab omnibus fides habeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio.

Nulli ergò omnino hominum liceat paginam hanc noſtræ definitionis, decreti, adſcriptionis, mandati, ſtatuti, relaxationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVI., III. Kalendas Julii, Pontificatus Noſtri Anno Sexto.

✠ Ego Benedictus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

† *Ego T. Epiſcopus Oſtien. & Veliternen. Card. Rufus Decanus, & S. R. E. Vice-Cancellarius.*

† *Ego A. Epiſcopus Portuenſis Cardinalis S. Clementis S. R. E. Camerarius.*

† *Ego V. Epiſcopus Praneſtinus Card. Petra, Card. Pœnitentiarius.*

† *Ego P. A. Epiſcopus Albanen. Card. Carafa.*

† *Ego V. Epiſcopus Sabinen. Card. Bichius.*

† *Ego Nicolaus Maria Tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Card. Lercari.*

† *Ego F. Tit. S. Mariæ Tranſtyberym Presbyter Card. Burgheſius.*

† *Ego A. Tit. S. Stephani in Monte Cœlio Presbyter Card. Gentili.*

† *Ego Fr J. A. Tit. SS. Sylveſtri & Martini Presbyter Card. Guadagni.*

† *Ego T. Tit. S. Cæciliæ Presbyter Card. de Aquaviva.*

† *Ego D. Tit. Baſilicæ SS. Duodecim Apoſtolorum Presbyter Card. Rivera.*

† *Ego J. B. Tit. S. Mariæ Angelorum Presbyter Card. Spinula.*

† *Ego R. Tit. S. Sabinæ Presbyter Card. de Ilcio.*

† *Ego D. Tit. S. Bernardi ad Thermas Presbyter Card. Paſſioneus.*

† *Ego S. Tit. S. Priſcæ Presbyter Card. Valenti.*

† *Ego J. F. Tituli SS. Quatuor Coronatorum Presbyter Card. Portocarrero.*

† *Ego C. Tit. SS. Joannis & Pauli Presbyter Card. Paulutius.*

† *Ego C. A. Tit. S. Mariæ de Pace Presbyter Card. Cavalchinus.*

† *Ego F. Tit. S. Mariæ de Populo Presbyter Card. de Ricciis.*

† *Ego A. Tit. S. Sylveſtri in Capite Presbyter Card. Rufus.*

† *Ego C. Tit. S. Mariæ de Ara-Cœli Presbyter Card. Calcagnini.*

† *Ego P. M. Tit. S. Agnetis extra muros Presbyter Card. de Montibus.*

† *Ego F. Tituli S. Matthæi in Merulana Presbyter Card. Tamburrini.*

† *Ego J. Tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbyter Card. Beſozzi.*

† *Ego Carolus S. Mariæ in Via lata Diaconus Card. de Marinis.*

† *Ego Alexander S. Mariæ ad Martyres Diaconus Card. Albanus.*

† *Ego Nerius S. Euſtachii Diaconus Card. Corſinus.*

† *Ego Agabitus S. Agathæ Diaconus Cardinalis Moſca.*

† *Ego C. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Sacripantes.*

† *Ego M. SS. Coſmæ & Damiani Diaconus Card. Bolognettus.*

† *Ego H. S. Angeli in Foro Piſcium Diaconus Card. Columna.*

† *Ego P. S. Georgii in Velabro Diaconus Card. Columna.*

† *Ego A. S. Mariæ in Aquiro Diaconus Card. Tanari.*

† *Ego H. S. Adriani Diaconus Cardinalis Bardi.*

† *Ego D. SS. Viti & Modeſti Diaconus Card. Urſinus.*

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

XII.

Canonizatio Beati Camilli de Lellis Fundatoris Clericorum Regularium Miniſtrantium Infirmis.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Misericordiæ ſtudium, Cœleſtis Patris exemplo, inculcatoque ſæpius Salvatoris Noſtri præcepto commendatum, Diſcipulos Chriſti, Eccleſiæque Filios ab omnibus humanarum Societatum ſectatoribus ita diſcernit, ut qui dilectionem habuerint ad invicem, ii demum ſupereminentem omni ſcientiæ diſciplinam percepiſſe, ii verè ad Regnum Filii Dei pertinere dignoſcantur. Hæc charitatis lex non lapideis Iſraëlitarum cordibus inſculpta, non Levitico generi hæreditate tranſmiſſa, non Aaronis ſtirpi cum Sacerdotii prærogativa tributa fuit, ſed in Fidelium cordibus per Spiritum Sanctum ſuaviter copioſèque diffuſa, ſicut alienigenam Samaritanum languenti Judæo proximum fecit, ita univerſas Orbis Terræ Nationes Fraternitatis vinculo inter ſe copulavit. Per hunc dilectionis ſpiritum verè renovata eſt facies Terræ; dum genus humanum, peccatorum, & conſequentium pœnarum vulneribus ſauciatum, non amplius hanc lacrymarum vallem pro exilii atque ſupplicii loco, ſed pro charitatis exercitatione, ac beatæ peregrinationis diverſorio habere cepit; humanæque infirmitates jam inter unius Corporis membra communes redditæ, patientibus quidem factæ ſunt in expiationem delictorum, & cauſam ſalutis æternæ; compatientibus verò meritorum augmentum, & obtinendæ ſibi, quam alii præſtitiſſent, miſericordiæ fiduciam attulerunt. Hoc ſpiritu de Cœlo repletus ſuperiori ſæculo B. Camillus de Lellis piam calamitoſorum omnium, præcipuè verò ægrotantium curam in ſe ſuſcepit, quoſque nec patriæ, nec ſanguinis conjunctione ullo modo attingebat, urgente charitate Chriſti, pluſquam paternis fraterniſque officiis complecti & ſublevare, proprium ſibi munus aſſumpſit. Quin etiam quum ſe videret, nec ad omnes ubique in tribulatione conſtitutos, nec, ultra præfinitum ſibi vitæ curſum, ad futuras ætates operam ſtudiumque ſuum extendere poſſe: propagato in alios ejuſdem ſpiritus ſui fervore, iiſque perenni charitatis nexu, & Religioſi Voti propoſito obligatis, ſpiritualem, ac temporalem Infirmorum curam ipſis perpetuò commiſit, & commendavit. Cujus quidem Beati Viri virtutes, quum ad illud perfectionis faſtigium, quod humana ratio, & naturæ vires aſſequi nequeunt, Dei gratiâ pertigiſſe conſtiterit; ejuſque Sanctitatem Omnipotens Deus, illuſtribus editis miraculis, in conſpectu filiorum hominum magnificare dignatus fuerit; Nos eum meritò ex hac veritatis Cathedra, de Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, nec non Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in Romana Curia frequenti numero congregatorum aſſenſu & conſilio, Eccleſiæ univerſæ colendum, & venerandum, populis invocandum, Fidelibus cunctis imitandum proponimus, & præſentium Literarum tenore denunciamus.

S. Camilli ortus, & adoleſcentia.

Natus eſt is Buclanici Theatinæ Diœceſis oppido in Marrucinis Anno Domini MDL., non ſine futuræ Sanctitatis præſagiis, quum Mater, quæ ipſum provecta jam ætate conceperat, viſa ſibi in ſomnis fuerit Puerum peperiſſe, Crucem in pectore geſtantem, & Chorum ducentem aliorum complurium Cruce ſimiliter ſignatorum. Quibus tamen auſpiciis minime reſpondit Camilli adoleſcentia, ab eo in vitiis, maximeque in effuſo alearum luſu traducta, cum valetudinis, fortunarum, & famæ diſpendio; ut etiam probroſâ paupertate adactus, abjectiſſimis primùm miniſteriis a natalium ſuorum conditione alieniſſimis, in Noſocomio Incurabilium de Urbe, mox laborioſæ militiæ in Venetorum Caſtris, denique in Sipontino Fratrum Cappuccinorum Conventu famulatui ſe addicere compulſus fuerit; ubique inconſtans, ubique ſibi aliiſque gravis: nunquam tamen a miſerentis Dei longanimitate deſertus, qui, & eum ſemper a profundiore abyſſo, a blaſphemiarum ſcilicet impietate, aleatoribus adeo familiari, arcere dignatus fuerat: & tandem oſtenſurus in eum divitias miſericordiæ ſuæ, excitavit ipſum aliquando a ſomno mortis, & in manu potenti & brachio extento a perditionis via ad ſalutis tramitem revocavit. Cum enim quadam die iter agens Camillus, accepta quondam faſtidientibus auribus piarum exhortationum verba ſolus ſecum recoleret, & quaſi ruminans animo volutaret; interiori luce ſubito perculſus, ac peccatorum ſuorum conſcientia, divinorumque judiciorum timore perterrefactus, humi ſe proſtravit; nec inde prius ſurrexit, quàm anteactæ vitæ crimina vehementiſſimo doloris actu deteſtatus, de cuſtodiendis in poſterum juſtificationibus Domini immutabiliter conſtituerit. Ex eo tempore novus homo factus Camillus, non modo ab omni vitiorum genere deinceps abſtinuit, ſed ad ſublimiorem Chriſtianæ perfectionis metam contendere cepit: S. Franciſci habitum in Ordine Fratrum Cappuccinorum Siponti induit. Sed veteri ulcere, quod olim in tibia contraxerat, identidem recrudeſcente, bis a dolentibus Superioribus dolens dimiſſus, ab hac ſibi cariſſimâ arctioris vitæ ſemitâ deflectere coactus eſt.

Ipſius ad Deum converſio, & ſtrictioris vitæ initium.

Romam reverſus, vetus Hoſpitium ſuum, S. Jabobi ſcilicet Domum, Incurabilium nuncupatam repetiit, ac, Deo ſic diſponente, ejuſdem bonorum adminiſtrationi præfectus fuit. Quo in munere quum ſe Camillus non tam hominibus, quàm Deo ſervire cogitaret, maxima ſedulitate ac diligentia, Infirmorum neceſſitatibus ſublevandis ſe totum dicavit. Sed quum ea in re non ſatis ſibi obſecundare videret eos, qui temporali mercede conducti, in ipſius Noſocomii miniſteriis adhibebantur, ſecum cogitare cepit quomodo ferventiores Operarios, præſtantioribus propoſitis ſpiritualium meritorum præmiis, compararet. Communicavit conſilium hac de re ſuum cum S. Philippo Nerio tunc in humanis agente, a cujus præceptis nutuque pendebat; quo approbante atque hortante, cum paucis primò ejuſdem Noſocomii Miniſtris, mox cum ampliori piorum Fidelium numero, Sodalitatem quandam inſtituit Laicorum hominum, qui ſe Divinis obſequiis, & ægrotantium curæ, in ipſa primùm S. Jacobi Domo, pro Dei amore & futuræ vitæ mercede, manciparunt, & contempta propriorum commodorum ratione, ſuperatiſque Divino præſidio invidorum calumniis, in inſtituto conſtanter perſeverantes, brevi tempore extra prædictam quoque domum charitatem ſuam dilatarunt; cumque proprium ſibi domicilium in Urbe conſtituiſſent, inde ad omnium pauperum ægrotantium levamen tàm in Noſocomiis, quàm in privatis Domibus accurrentes, incredibilem Urbi univerſæ utilitatem attulerunt. Hæc autem utilitas tunc major evaſit, quum multis Eccleſiaſticis Viris Camillo ſe ſe adjungentibus, ipſoque Camillo, de prædicti S. Philippi directoris ſui conſilio, poſt exacta in Scholis Collegii Romani, ſingulari humilitatis exemplo, Literarum ſtudia, ad Sacrum Presbyteratus Ordinem promoto; ſpiritualis non minus quàm temporalis vitæ ſubſidia

Societatem inſtituit Miniſtrantium Infirmis.

ægrotis quibuſque præſtare ceperunt. Ea re permotus ſapientiſſimus Pontifex Sixtus Papa V. Prædeceſſor Noſter, per ſuas Literas Apoſtolicas datas apud Sanctum Petrum ſub Annulo Piſcatoris die XVIII. Martii anni MDLXXXVI. hujuſmodi Inſtitutum, Omnipotentis Dei, atque ejus pauperum ægrotorum famulatui dicatum, ac voluntariæ paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ propoſito, nulla tamen voti ſponſione, adſtrictum, collaudans atque commendans, perpetuo approbavit & confirmavit ſub denominatione *Congregrationis Miniſtrantium Infirmis*, eidemque complura Indulta & Privilegia tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus benignè conceſſit; inter quæ illud ſpecialibus Literis die XXVI. Junii ejuſdem anni datis indulſit, ut illius Sodales, pro habitus proprii diſtinctione, Crucem fulvi coloris ad latus dextrum veſtium ſuarum aſſutam deferrent.

Sed quum hujuſmodi Congregatio paucorum annorum decurſu, CAMILLO præſide & promotore, non ſolum fructuoſior evaderet, ſed & ſpectabilium Virorum numero aucta, ad ampliorem Domum S. Mariæ Magdalenæ de Urbe in Regione Columnæ tranſlata fuiſſet, omniumque eidem adſcriptorum jam ſenſus eſſet, ut ſub prudentiſſimis Legibus & Regulis ab eodem CAMILLO præſcriptis, ac ſolemni paupertatis, caſtitatis, & obedientiæ profeſſione, in perenni miniſterio ægrotantium, ne excepto quidem peſtiferæ contagionis caſu, Religioſam vitam degere optarent; exhibitis felicis recordationis Prædeceſſori pariter Noſtro Gregorio Papæ XIV. hujuſmodi Regulis, iiſque examinatis, & approbatis, placuit eidem Gregorio præfatam Congregationem in Ordinem Regularem erigere, ſub nomine, & nuncupatione *Clericorum Regularium Miniſtrantium Infirmis*, ejuſque Profeſſores in quibuſcumque locis tunc & deinceps commorantes, ſub immediata & ſpeciali ſua & Apoſtolicæ Sedis protectione perpetuò ſuſceptos, ampliſſimis gratiis & privilegiis de Apoſtolica liberalitate ditare; prout in ipſius Gregorii Prædeceſſoris Literis, datis apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicæ MDXCI. Kalen. Octobris, plenius atque diſtinctius continetur.

Ex hac nova charitatis ſchola, mirum quanta in omnium ordinum homines, tum corporum, tum animarum præcipuè utilitas dimanavit. Non jam ægrotantes ad morborum ærumnas, ſolitudinis ac derelictionis mœrorem acceſſiſſe doluerunt: Non jam tranſactæ vitæ reatibus gravati imminentis mortis diſcrimen abſque peccatorum expiatione ſubire timuerunt: Non jam humani generis adverſarius miſeros mortales in extremis laborantes infeſta tabie circumſiſtens, eos a ſuſceptorum Sacramentorum robore imparatos, aut Fidelium exhortationum ſolatio & ſubſidio deſtitutos invenit. Reddita Noſocomiis mundities, allevati Miniſtrorum labores, animarum Paſtores ubique adjuti, in anxietatibus, curis, & ſollicitudinibus ſublevati; ut minimè ſit mirandum, tot hujus Inſtituti domos, & tunc modico temporis intervallo per Italiam univerſam, per Siciliam, aliaſque remotiores Provincias, & deinceps per Europæ totius Regiones, plaudentibus Civibus, Epiſcopis annuentibus, erectas eſſe; in quibus, cum magno populorum fructu & emolumento, viget eximiæ charitatis ſpiritus per CAMILLUM in ipſius Filios, atque diſcipulos diffuſus & propagatus.

Ipſe verò ſaluberrimi operis inſtitutor atque promotor, cum omnes, quas aliis tradiderat, Chriſtianæ perfectionis Leges exactiſſimè implevit; tum eam præcipuè, quæ plenitudo Legis eſt, dilectionem: Cujus profectò Nobis datum eſt, ex collectis de ipſius vitâ, & rebus geſtis certiſſimis monumentis, tam ſublimitatem, atque profundum, quàm latitudinem, longitudinemque dignoſcere.

Pietas [in] Deum.

Sublimis profectò charitas, quæ a Deo procedens, & in Deum ipſum ſe referens, creata omnia, quæ aliis inordinatæ cupiditatis fomenta eſſe ſolent, vel tanquam piaratis in Deum argumenta, vel tanquam occaſiones miſericordiæ in proximos exercendæ, unicè intuebatur. Hinc, quum ex omnibus rebus, quæcumque ipſius ſenſibus obverſabantur, nova quotidie amandi laudandique Creatoris incitamenta ſumeret, novas charitatis flammas conciperet; in aſſiduos de Deo ſermones in flagrantiſſimos Divini Amoris actus, non ſine lacrymis, identidem erumpebat; tantoque cor ejus æſtuabat ardore, ut ſenſibilem aliquando lucem è vultu ſuo radiantem emitteret; & nihilominus ingemiſcens, quod ſe infinitæ bonitati pro merito diligendæ imparem agnoſceret, infinitas ſibi animas dari voluiſſet, quas in Dei amore totas impenderet. Hoc deſiderio incenſus, ad operoſa miniſteria proximis præſtanda eo ſpiritu accedebat, ut Omnipotenti Deo, quem in pauperibus intuebatur, obſequium aliquod pro viribus exhiberet; ab eaque cogitatione nunquam mentem animumque avertebat. Itaque Cœleſtem fere vitam in terris ducens, nonnunquam viſus eſt per mirabiles exſtaſes a ſenſibus omnino alienatus, totoque corpore in aëra elevato ac ſuſpenſo, beatorum ſpirituum conſortio ſeſe miſcere: Unde & eorum ope ac præſidio, complura vitæ diſcrimina mirabiliter evaſit; & S. Philippi Nerii teſtimonio compertum eſt, Angelos ipſius Sociorum lateribus, dum Infirmis miniſtrarent, adſtantes apparuiſſe. Sed & aliis ſupernaturalibus donis a Deo cumulatus, ſpiritu prophetiæ, gratia curationum, & mirabili in naturæ leges imperio, adhuc vivens, innumera Cœleſtis favoris, quo fruebatur, argumenta dedit.

Humilitat[is] & pœniten[tiæ] ſtudiu[m]

Ab ea tamen virtutum ſuarum, & supernorum charismarum ſublimitate oculos declinans CAMILLUS, eoſque in propriæ humilitatis profunditate libentius defigens, nec unquam oblivione captus purgationis veterum ſuorum delictorum, ſæpe ſe inter omnes peccatores peſſimum appellabat, ſeque indignum, qui inter homines viveret, ac deſtinatum æternis ignibus titionem intimo animi ſenſu profitebatur; ex quo ſane humilitatis fonte prodierunt aſſidua, quibus corpus affligtabat, pœnitentiæ ac mortificationis exercitia; præcipuè verò demiſſus ille mentis habitus, quo pauperibus & ægrotis, quos ſibi in Dominos adſciverat, in abjectis & laborioſis quibuſque officiis ſine requie miniſtrabat atque inſerviebat. Neque verò ob præclaram, Deoque, & hominibus acceptiſſimam Religionem a ſe fundatam, ſapientiſſimè adminiſtratam, latiſſimèque propagatam, ullo modo efferebatur; quinimmo delatum ſibi fortè Fundatoris nomen refugiens, ipſam quoque Ordinis Præfecturam, quam per XXVII. annos in omni patientia & ſollicitudine geſſerat, tandem, firmato jam ipſius ſtatu & regimine, humiliter a ſe abdicavit & ſponte dimiſit; ut ita, cum eo, a quo didicerat mitis eſſe & humilis corde, fratribus ſuis jam dicere poſſet: *Ego autem in medio veſtri ſum, tanquam qui miniſtrat.* Qua tamen ex re iidem novam utilitatem ſunt conſequuti; dum ab ipſo Ordinis moderatore, a quo ſapientiſſimas leges atque vivendi Regulas ad eum diem acceperant, deinceps etiam perfectæ ſubjectionis & obedientiæ formam,

ipſius exempla intuentes, deſumere potuerunt.

Charitas erga proximos, maximè infirmos.

Sed jam videamus qua latitudine dilatatum ſit cor ejus, ut charitatis ſuæ fructus ad omnes proximos in tribulatione & anguſtia poſitos derivaret. Quo in genete non hic omnia recenſenda ducimus, quæ CAMILLUS aſſiduè pro pauperibus ſuſtentandis, alendis, hoſpitio accipiendis, pro virginibus tuendis & collocandis, pro viduis ac pupillis defenſandis ſnblevandiſqne gerebat. Unum pro cunctis opus, quod ſibi ſuiſqne Alnmnis proprium & præcipuum ſumpſerat, ut ægrotantium animabus corporibuſque ſuccurreret, Immenſam propè illius charitatis amplitudinem ſatis demonſtrat. Quis enim tota Urbe infirmabatur, cum quo commiſerationis affectu noo infirmaretur CAMILLUS? ad quem oon accurreret, ac vel ipſe præſens inſerviendo & conſolando uſque ad extremum adeſſet, vel ſubrogatis Sociis deſideratam opem afferret? Quem reperit inopia preſſum, ægritudine proſtratum, aut nimio mortis metu perterritum, cui non opportuna corporis animique ſubſidia contulerit, eumque io æternæ ſalutis fiduciam erexerit? Quem vitiis atque peccatis irretitum, vel Religionis myſteria & dogmata ignorantem, quin eum ad melioris vitæ propoſitum, ad Divinæ bonitatis ſinum rednce re ſtudnerit, vel in doctrioa Fidei, & in lege Domini erudierit? Quin etiam conſtat, aliquos Hæreticos in Urbe morbo correptos, CAMILLI charitate & comitate devinctos, ejuſque inſtructionibus, atque hortationibus illuſtratos, adjuvante Divina gratia, Eccleſiæ Catholicæ reſtitutos fuiſſe.

Quibus in rebus quum per omnes Urbis Regiones, ac domos magni ipſius fuerint, & quotidiani labores; tum verò in publicis Xenodochiis, & potiſſimum in Hoſpitali Domo Sancti Spiritus in Saxia, illius opera adeò aſſidua fuit, ut ibi cogitationum atque ſtudiorum omnium ſcopum, ibi veluti perpetuam vitæ ſuæ ſedem collocaſſe videretur. Ibi non ſolum Famuli, & Inſervientes, ſed ipſi quoque Præpoſiti viderunt eum in omnis officii miniſterio ſibimetipſis præeuntem, quæque inter plures diſpertita ſunt munera, eundem unum omnia amplectentem, ac mira ſedulitate obeuntem. In eo habnerunt ægroti, quidquid homines ferè ab amicis, propinquis, parentibus deſiderare conſueverunt: Nec major eſt amantiſſimæ Matris ſollicitudo erga unicum languentem Filium, eâ, quam CAMILLUS ſingulis quibuſque ægrotantibus præſtabat; eorum deſideria prævertens, eorum ſolatium, commodum, munditiem, ac potiſſimum animæ expiationem, rectamque Sacramentorum perceptionem procurans; In eos verò peculiariter intentus, a quibus cæteri vel contagionis metu, vel morborum oauſca & horrore refugiebant, eos ipſe ulnis amplexari, fovere ſinu, ſuiſque veſtibus tegere non recuſabat. Ibi ſæpe laborioſas noctes laborioſiſſimis diebus coutinuavit, nec ulcerati cruris, nec gravis herniæ incommodo & dolore detentus, nec cibi, nec ſomni, nec requietis memor, non ſemel ob extremam corporis defatigationem, ſpirituum deliquio captus, in terram ſemianimis corruit.

Graſſante peſte in Urbe, quid præſtiterit Camillus.

Reliquum erat, ut præſenti experimento propoſito, videretur, an CAMILLI charitas ad illum, quem cum Sociis profeſſus fuerat, gradum revera pertingeret, ut nimirum ægrotis Fidelibus, quos etiam peſtis inceſſiſſet, opem & miniſterium præſtaret. Et quidem quatuor vix annis poſt indultam novo Ordini Apoſtolicam confirmationem, invaſit Urbem contagioſa lues, cum extrema Annonæ caritate conjuncta, ut duplici clade perculſa Civitas, funeribus, luctu, vaſtitate completa fuerit. Alios morbi vis, alios inopia & fames, plurimos deſperatio & horror ad mortem ducebaut; omoes verò metus, ac præſens vitæ periculum, ad ſalutem & ſecuritatem alibi conquirendam, vel ſaltem diſcrimini non objiciendam adigebant. At verò CAMILLUS, propria incolumitate vitâque contempta, mioime dubitavit cum ſuis Alumnis pro ſalute publica ſe devovere. Itaqne viſus eſt, non modo publicis omnibus Noſocomiis ſine intermiſſione adeſſe, ac miſeris ægrotantibus operâ, conſilio, exhortationibus opem ferre; verùm etiam incredibili ſollicitudine privatas quaſlibet Domos ingredi, quandoque etiam, ſi occluſæ eſſent fores, adhibitis ſcalis per feneſtras penetrare; remotiſſima quæque loca, obſcuras cryptas, immunda ſtabula anxiè circumire; languentes, afflictos, inedia dejectos conquirere, atque omnes, quibuſcumque poterat, ſubſidiis juvare, ac reficere; eorum plagas curare, tabem abſtergere, ſordes eluere, lectos purgare; Præterea novum aperuit Xenodochium in ipſa Religionis ſuæ Domo; alterum in Regione Cælimontana ad Sanctum Sixtum; alterum quoque ad Clivum Capitolii in via Rhedarum nuncupata conſtituit; illucque ægrotos undique comportari curavit, complures etiam propriis ſublatos humeris ipſe detulit; per omnes denique Urbis vaſtiſſimæ Regiones alacer operâ, voce, animo præſtò fuit, ut noo ſine cauſa judicatum fuerit, clementiſſimnm Dominum, qui etiam in ira ſua miſericordiæ recordatur, deliberato in Urbem flagello, opportunum levamen per CAMILLUM, ejuſque propoſiti Sectatores opponere voluiſſe.

Quid, exundante Flumine.

Ea tempeſtate ſedata, ecce biennio poſt, novum calamitatis genus novam CAMILLO præbuit occaſionem ardentiſſimæ charitatis ſuæ erga periclitantes proximos oſtendendæ. Quum ſcilicet Tiberis aquarum copia plus nimio auctus, magnam Urbis partem inundaſſet, jamque adjacentes Sancti Spiritus Ædes invadens, inferiora ipſius cubicula occupaſſet, commotus tanto Infirmorum periculo CAMILLUS, in medias aquas proſiliens, cæpit ægroros ipſos, eorumque grabatos humeris ſuis aliò transferre, nec prius ab opere ceſſavit, quàm immenſo trium dierum labore in tuto omnia collocata conſpexerit.

Quod ſi, veritatis æternæ teſtimonio, majorem hanc dilectionem nemo haber, qnam ut animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis; quid ni heroicam agnoſcamus fuiſſe charitatem CAMILLI, qui minimè detrectavit pro pauperibus Chriſti vitam ſæpe ſuam in manifeſtum diſcrimen adducere, nec unquam animam ſuam pretioſiorem fecit eâ, cujus deſiderio flagrabat, proximornm ſalute?

Quid aliis in Civitatibus & Oppidis.

Neque verò nnius Romanæ Urbis ambitu ſe continuit ipſius dilectionis amplitudo, ſed alias quoque Regiones ac Civitates complexa eſt, ad quas Inſtituti ſui fructum, utilitatemque propagavit; Italiam verò uuiverſam ferè benefaciendo peragravit, mirifica charitatis opera ubique exercens, omniumque neceſſitatibus opportunè ſuccurrens. Mediolanum graſſante & Nolam Urbes peſtifera contagione, quo tempore alii earum Urbium commercia omni ratioue vitabant, quin etiam earum Cives aliò evolare poſſe cupiebant, ultro ingreſſus eſt CAMILLUS, dilectionis ignem in ſinu portans, atque utrobique admiranda illa virtutis exempla, quæ Roma olim conſpexerat, pari omnium ordinum admiratione renovavit. Buclanicum Patrum

Oppidum ut audivit Annonæ difficultate graviter afflictum, illicò Româ eò ſe contulit, ſuoſque Cives impenſis providentiæ & charitatis officiis, illuſtribus quoque impetratis a Deo prodigiis, mirificè recreavit.

Denique inextinctam charitatis ſuæ flammam uſque ad exitum vitæ, uſque ad metam præclari curſus feliciter perduxit; cumque diuturno triginta trium menſium languore, lentaque, & moleſta febri probatus fuiſſet, prænunciatum ſibi cœlitùs mortis diem animo concupiſcenti præſtolando, nil aliud præter Dei & proximi dilectionem in corde & in ore habens, nil aliud Sociis, ac Diſcipulis ſuis commendans, tandem Eccleſiæ Sacramentis piè & religiosè ſuſceptis, die xiv. Julii Anno ſalutis MDCXIV., ætatis ſuæ LXV. ad regnum perſectæ charitatis migravit.

Nec dubitarunt quicumque ipſius laborum agnovere certamina, quin ipſi coronam juſtitiæ reddidiſſet juſtus Judex; qui etiam, editis potentiæ ſuæ ſignis, devota frequentis populi ad ejus ſimus confluentis officia ſibi accepta eſſe monſtravit. Cumque de hujuſmodi Miraculis, ac potiſſimum de perſpecta Servi Dei ſanctitate, univerſalis fama, & conſtans hominum judicium eſſet, cito deventum eſt ad legitimorum Proceſſuum conſtructionem, quibus Ordinaria primùm, mox etiam Apoſtolica auctoritate confectis, eorumque validitate approbata, poſt maturum omnium examen iteratis vicibus reſumptum, Nobiſmetipſis olim, pro munere Promotoris Fidei, quod gerebamus, minutiſſima quæque dubitationis capita proponentibus, tandem a felic. record. Prædeceſſore Noſtro Benedicto Papa XIII., cum conſilio Congregationis Sacrorum Rituum, judicatum eſt conſtare de Camilli Virturibus in gradu heroico; ut patet ex decreto ab eo edito die xxiv. Julii anni MDCCXXVIII.

Mox examinatis in eadem Congregatione Miraculis, quæ poſt Camilli obitum, ejuſdemque interceſſione eveniſſe dicebantur, hujuſque examinis ſumma ad Nos ipſos in Petri Cathedra jam ſedentes delata, poſt invocatam Divini luminis opem, ac reiteratam collectarum probationum conſiderationem, viſum eſt Nobis duo potiſſimum ex novem propoſitis indubitanter approbanda eſſe; unum nimirum de enormi Polypo in naribus cujuſdam Puellæ Viterbienſis ſuborto, & plures jam menſes pervicaciter permanente, qui ex ſolo contactu fili ſuburculæ Servi Dei, penitus evanuit; Alterum de lethali morborum congerie, maligna ſcilicet ſebri, pulmonum & pleuræ inflammatione, gutturis etiam ulcere, quibus Catharina Dondula ſexto jam menſe uterum f[illegible]ens, correpta, & ad extremum vitæ, Medicorum etiam judicio, deducta fuerat, ſed omnia ſolo hauſtu aquæ, in qua comminutus fuerat pulvis è cubiculo Servi Dei collectus, illico depulſa fuerunt, itaut ægra non modo ſanitatem, ſed priſtinas etiam vires momento temporis recuperaverit. Quæ quidem Miracula quum Nos Decreto edito die xxvi. Septembris Anni MDCCXLI. approbata publicaverimus, mox præſatæ Congregationis conſilium audierimus ſuper Beatificationis honoribus eidem Dei Servo tutò deſerendis, die demum ſecunda Februarii Anni MDCCXLII. in Feſtivitate Purificationis Beatiſſimæ Virginis Mariæ, quo die olim Camillus ſuperni luminis radio illuſtratus, ad bonam frugem converſus fuiſſe perhibetur, aliud Decretum protulimus de ejuſdem formali Beatificatione peragenda; cujus ſolemnia deinde in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe rite celebrata fuerunt vigore Literarum Noſtrarum Apoſtolicarum die vii. ejuſdem menſis, & anni, ſub Annulo Piſcatoris editarum.

Solemnis Beatificatio.

Indultam Beato Viro venerationem, ac ſummo Fidelium ſtudio eidem exhibitam, nova ſubſequuta ſunt Miracula, quæ manifeſtam Dei voluntatem de ipſius glorificatione in Terris augenda oſtendere videbantur. Tribus itaque Epiſcopis, ad inquirendum ſuper hujuſmodi Miraculis, auctoritate Noſtra Apoſtolica de more delegatis, cognitâque Proceſſuum ab ipſis confectorum validitate, ex tribus Miraculis in prædicta Sacrorum Rituum Congregatione accuratiſſimè diſcuſſis, audito, ut par erat, Peritorum judicio, noviſque inquiſitionibus ſuper ſanationum obtentarum perſeverantia legitimè peractis, duo potiſſimum, tamquam approbatione noſtra digna, Nobis propoſita fuerunt, quæ quum revera, privatis Noſtris ſtudiis adhibitis, & invocato lumine Spiritus Sancti, clariſſima in luce poſita eſſe judicaverimus, die prima Maji ſuperioris anni MDCCXLV. Decreto Noſtro approbavimus, & publicavimus.

Cauſa reaſſumitur.

Primum eſt ſanatio Luciæ Thereſiæ Petri Puellæ ex Oppido Caprarolæ, quæ quum ab ipſa nativitate, ob pravam Thoracis ſtructuram, magna reſpirandi difficultate laboraſſet, & procedentibus annis, ingraveſcente Aſthmate, accedentibus purulentis, & ſanguineis excretionibus, ac ſumma virium proſtratione, externo quoque contracto gibbo, gravem ſibi, aliiſque vitam haud longe protrahere poſſe oſtenderet; in maxima morborum hujuſmodi intentione, quum, invocatâ Beati Camilli ope, aquam bibiſſet præfato pulveri admixtam, unius noctis ſpatio a morbis omnibus expedita, & perfecta valetudinis firmitate donata fuit.

Miracula pro Canonizatione approbata.

Alterum eſt inſtantanea ſanatio Margaritæ Caſtelli duodeviginti annorum Puellæ ex Oppido Marini, quæ ob vitium ſanguinis ab utero matris contractum, malignis puſtulis ſæpè afflicta, tandem earum numero in immenſum aucto, itaut univerſum ipſius corpus unicâ cruſtâ, ſanie taboque manente, coopertum appareret, acutâ quoque ſebri ſuperveniente, omnique amiſſa motus, & ſenſuum facultate, jamjam expiratura judicabatur; quum ſubitò impoſita ipſi Imagine Beati Camilli, ac brevi prece ab ipſius Sorore & Matre emiſſâ, velut a ſomno mortis excitata, perfectè convaluit; corpus repente detumuit, cruſtæ deciderunt, reliquit eam febris; itaut è lecto ſtatim ſurgens, integerrimis viribus incedere & operari potuerit, neque deinceps inveteratæ hujuſmodi affectionis incommoda amplius perpeſſa fuerit.

Conſulta deindè fuit eadem Sacrorum Rituum Congregatio, an rebus ita ſe habentibus, ad ſolemnem Beati Camilli Canonizationem tutò procedi poſſe cenſeret; omnibuſque Venerabilibus Fratribus Noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus eandem Congregationem conſtituentibus, nec non dilectis Filiis ejuſdem Congregationis Conſultoribus in partem affirmativam conſentientibus, Nos deinde, maturâ ponderatione præmiſſa, ac ferventibus Deo oblatis precibus, tandem anno ſuperiore die xvii. Auguſti, illius diei anniverſaria, quo Inſcrutabilis Divini conſilii altitudo Nos immerentes ad Summi Pontificatus apicem evexit, publico Decreto edito, hujuſmodi Congregationis ſententiæ Nos quoque adhærere declaravimus.

Decretum de tuto progreſſu ad Canonizationem.

Ur-

Urgebant verò pro hujus Decreti implemento non ſolum communia Fidelium Populorum, ac in primis dilectæ Urbis Noſtræ vota, ſed & enixæ preces, ac ſupplicationes antedictæ Congregationis Clericorum Regularium Miniſtrantium Infirmis, quibus, & olim clar. memoriæ Philippus III., & Philippus IV. Hiſpaniarum Reges Catholici, plurimique Eccleſiaſtici, & Sæcularis Ordinis Proceres apud Prædeceſſores Noſtros Romanos Pontifices ſuas preces adjunxerant, & ſuas nuper poſtulationes Nobis humiliter exhiberi mandaverant Cariſſimus in Chriſto Filius Noſter Carolus utriuſque Siciliæ Rex Illuſtris, ejuſque Conjux Cariſſima in Chriſto Filia Noſtra Maria Amalia utriuſque pariter Siciliæ Regina Illuſtris, & cum aliis pluribus Antiſtitibus & Principibus, dilecti Filii Nobiles Viri Neapolitanæ Civitatis Electi. Quapropter communicato conſilio cum univerſo Collegio Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium in Conſiſtorio

Conſiſtorium ſecretum. ſecreto die xviij. elapſi menſis Aprilis coram Nobis habito, hiſque ſimiliter, audito a Nobiſmetipſis Cauſæ ſtatu ac meritis, ad ulteriora, ſervatis ſervandis, progrediendum eſſe ſuadentibus; Nos demum, convocatis per Literas compluribus Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis per Eccleſias conſtitutis, eorum quoque ſuffragia, ut in tanti momenti judicio fieri conſuevit & decet, audite deliberavimus.

Conſiſtorium publicum. Itaque expoſitis primùm in plenario publicoque prædictorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, Antiſtitum, omniumque Ordinum Romanæ Curiæ Conſeſſu, per dilectum Filium Julium Cæſarem Fagnanum Noſtræ Conſiſtorialis Aulæ Advocatum, ejuſdem Beati CAMILLI geſtis, Virtutibus, & Miraculis, iiſdemque prætereà in ſummaria Relatione ex monumentis prædictæ Sacrorum Rituum Congregationis fideliter deſumptâ, una cum Actorum ſerie, prædictorum omnium judicio ſubjectis;

Cardinalium, & Epiſcoporum ſententiæ in Conſiſtorio ſemipublico. die decima currentis Junii eoſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos univerſos coram Nobis in Conſiſtorio ſemipublico congregatos adſtantibus de more dilectis Filiis Sedis Apoſtolicæ Notariis, & Cauſarum Palatii Noſtri Auditoribus, requiſivimus, an ad ſolemnem ipſius Beati Canonizationem deveniri poſſe cenſerent; cumque omnes unanimi ſenſu id a Nobis præſtandum eſſe ſuaderent, exhibitis quinque in ſcriptis per ſingulos ſuffragiis, quæ in Romanæ Eccleſiæ Tabularium inferri juſſimus: Nos quidem tunc eos omnes hortati ſumus, ut pro impetrando Nobis ſuperni luminis adjutorio, ſuas Deo preces offerrent; mox generalia per Urbem jejunia indiximus, deſignatiſque Eccleſiis cum Indulgentia ab omnibus Chriſtifidelibus Nobiſcum orantibus conſequendâ, iteratis etiam Sacrificiis, Deum omnipotentem precati ſumus, ut ſedium ſuarum aſſiſtricem ſapientiam ad illuminandas mentis Noſtræ tenebras emittere dignaretur.

Solemnis Canonizatio. Demum adveniente hac die Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli Martyrio conſecrata, in ſplendidiſſimo Eccleſiæ Romanæ jubilo, præcedentibus cum prece omnibus Cleri Sæcularis & Regularis Ordinibus, & ſubſequentibus Aulæ Noſtræ, & Curiæ Officialibus, atque Miniſtris, frequentiſſima Conſacerdotum corona ſtipati, ad Sacram Beatiſſimi Apoſtolorum Principis memoriam in Vaticano, ſolemnis ſupplicationis ritu proceſſimus: Ubi exhibitis Nobis iterum a dilecto Filio Noſtro Joachino Tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum Presbytero Cardinali Portocarero nuncupato, prædictorum Supremorum Principum, & Procerum, Eccleſiarumque, & Congregationis Clericorum Regularium precibus & obſecrationibus, Dei nomine cum gemitibus invocato, ad laudem Sanctæ, & Individuæ Trinitatis, ad Triumphantis Eccleſiæ gloriam, & Militantis conſolationem, atque præſidium, auctoritate Domini Noſtri Jeſu Chriſti, Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac Noſtra, ac de congregatæ Fraternitatis, ut ſupra diximus, aſſenſu & conſilio, prædictum CAMILLUM DE LELLIS Diœceſis Theatinæ Sacerdotem, Fundatorem Congregationis Clericorum Regularium Miniſtrantium Infirmis, de cujus præcellenti Fide & charitate, cæteriſque Virtutibus in gradu heroico, nec non de Miraculis ipſius interceſſione a Deo patratis, pleniſſimè conſtabat, & conſtat, Sanctum eſſe definiendo pronunciavimus, & pro Sancto ab omnibus habendum, atque colendum ediximus, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti; omnibuſque Chriſtifidelibus, qui ſingulis annis die XIV. Julii verè pœnitentes, & confeſſi Eccleſiam Sanctæ Mariæ Magdalenæ de Urbe,

Indulgentiæ Congregationis præfatæ Clericorum Regularium, in qua ipſius Sancti Corpus religiosè aſſervatur, devotè viſitaverint, ſeptem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis, ſeu aliàs debitis pœnitentiis, eadem auctoritate in perpetuum miſericorditer relaxavimus. Denique in obſequium Omnipotentis Dei decantato Laudis, & Confeſſionis Hymno, incruentam ſalutis Noſtræ Hoſtiam ad Altare Confeſſionis Beatiſſimi Petri Apoſtoli in Spiritu humilitatis obtulimus, cum commemoratione etiam ipſius S. CAMILLI Confeſſoris, nec non Sanctorum Fidelis Martyris, Petri, & Joſephi Confeſſorum, & Catharinæ Virginis, quos pariter Sanctorum Albo ritè adſcripſimus, omnibuſque ibi præſentibus plenariam peccatorum Indulgentiam largiti ſumus.

Exultet igitur Eccleſia Sancta Dei, & jucundetur in Domino, quæ ſecundum promiſſiones ſuas, ſanctitatis & dilectionis ſpiritum in ea conſervat, & fovet. Excitentur Fideles ad præclara Sancti hujus perſequenda veſtigia, ut ipſius mereantur ſuffragiis adjuvari; qui quum in illo Regno Beatitudinis, in quod neque luctus, neque dolor ingreditur, non habeat, cui aſſueta miſericordiæ ſuæ exhibeat officia, Nos hic in tantis anguſtiis, & calamitatibus conſtitutos, ſuâ interceſſione ſublevare, & flagella Divinæ iracundiæ a Nobis lubens ſtudebit avertere.

Præſentium Literarum exemplis auctoritas tribuitur. Ut autem præmiſſa omnia ad conſolationem, & eruditionem Chriſtianæ plebis ubique innoteſcant, Nos ea, præſentium Literarum Apoſtolicarum tenore, & auctoritate, publicanda, atque edicenda eſſe cenſuimus; mandantes, ut earundem præſentium tranſumptis, ſive exemplis etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides ab omnibus habeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio. Nulli ergò omnino hominum liceat paginam hanc noſtræ definitionis, decreti, adſcriptionis, mandati, ſtatuti, relaxationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontificatus Anno Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo

ſimo quadrageſimo ſexto, tertia Kalendas Julii, Pontificatus Noſtri Anno Sexto.

✠ Ego Benedictus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

† *Ego T. Epiſcopus Oſtien. & Veliternen. Card. Rufus Decanus, & S. R. E. Vice-Cancellarius.*
† *Ego A. Epiſcopus Portuenſis Cardinalis S. Clementis S. R. E. Camerarius.*
† *Ego V. Epiſcopus Praneſtinus Card. Petra, Card. Major Pœnitentiarius.*
† *Ego P. A. Epiſcopus Albanen. Card. Caraſo.*
†
† *Ego V. Epiſcopus Sabinen. Card. Bichius.*
†
†
†
†
†
†
† *Ego Nicolaus Maria Tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Card. Lercari.*
†
†
†
† *Ego F. Tit. S. Mariæ Tranſtyberim Presbyter Card. Burghesius.*
† *Ego A. Tit. S. Stephani in Monte Cœlio Presbyter Card. Gentili.*
† *Ego Fr. J. A. Tit. SS. Sylveſtri & Martini Presbyter Card. Guadagni.*
† *Ego T. Tit. S. Cæciliæ Presbyter Card. de Aquaviva.*
† *Ego D. Tit. Baſilicæ SS. Duodecim Apoſtolorum Presbyter Card. Rivera.*
† *Ego J. B. Tit. S. Mariæ Angelorum Presbyter Card. Spinula.*
†
†
†
†
† *Ego R. Tit. S. Sabinæ Presbyter Card. de Ilcio.*
†
†
† *Ego D. Tit. S. Bernardi ad Thermas Presbyter Card. Paſſioneus.*
† *Ego S. Tit. S. Priſcæ Presbyter Card. Valenti.*
†
† *Ego J. F. Tituli SS. Quatuor Coronatorum Presbyter Card. Portocarrero.*
† *Ego C. Tit. SS. Joannis & Pauli Presbyter Card. Paulutius.*
† *Ego R. Tit. S. Marcelli Presbyter Cardinalis de Hieronymis.*
† *Ego C. A. Tit. S. Mariæ de Pace Presbyter Card. Cavalchinus.*
†
†
†

†
†
†
†
† *Ego F. Tit. S. Mariæ de Populo Presbyter Card. de Ricciis.*
† *Ego A. Tit. S. Sylveſtri in Capite Presbyter Card. Rufus.*
† *Ego C. Tit. S. Mariæ de Ara-Cœli Presbyter Card. Calcagnini.*
† *Ego P. M. Tit. S. Agnetis extra muros Presbyter Card. de Montibus.*
† *Ego F. Tituli S. Matthæi in Merulana Presbyter Card. Tamburrini.*
† *Ego J. Tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbyter Card. Beſozzi.*
†
†
†
†
†
†
†
† *Ego Carolus S. Mariæ in Via lata Diaconus Card. de Marinis.*
† *Ego Alexander S. Mariæ ad Martyres Diaconus Card. Albanus.*
† *Ego Nerius S. Euſtachii Diaconus Card. Corſinus.*
† *Ego Agabitus S. Agathæ Diaconus Cardinalis Moſca.*
†
†
† *Ego C. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Sicripantes.*
† *Ego M. SS. Coſmæ & Damiani Diaconus Card. Bolognettus.*
† *Ego H. S. Angeli in Foro Piſcium Diaconus Card. Columna.*
† *Ego P. S. Georgii in Velabro Diaconus Card. Columna.*
† *Ego A. S. Mariæ in Aquiro Diaconus Card. Tanori.*
† *Ego H. S. Adriani Diaconus Cardinalis Bardi.*
† *Ego D. SS. Viti & Modeſti Diaconus Card. Urſinus.*
†

D. Card. Paſſioneus.
J. Datarius.
VISA DE CURIA.
I. C. Boſchi.
J. B. Eugenius.
Loco ✠ Plumbi.
Regiſtrata in Secretario Brevium.

Canonizatio BEATI PATRI REGALATI Sacerdotis Profeſſi Ordinis Minorum, Regularis Obſervantiæ inter Hiſpanos Reſtitutoris. XIII.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

NEGOTIATORES Cœli, qui, fidelibus Redemptoris noſtri promiſſionibus innixi, quæcumque Mondus appetit, quæ caro concupiſcit, quæ Dœmon pollicetur, omnia relinquunt, ot Chriſtum bajulantem ſibi Crucem, per aſperam anguſtamque viam proſequantur, non modo inæſtimabilem bonæ negotiationis fructum in æternæ vitæ poſſeſſione percipiunt, ſed etiam in terris centuplum, pro omnibus, quæ dimiſerunt, utiliſſimâ commutatione lucrantur. Dum enim vitæ hujus oblectamentis, per mortificationis, & continentiæ ſtudium renunciant, puris tranquilliſque voluptatibus, de conſcientiæ ſerenitate, ac Divini favoris ſuavitate, replentur; dum anxias Mundi divitias, Evangelicam paupertatem amplexi, a ſe abdicant, ſupernorum chariſmatum theſauris abundè ditantur; & pro vanis fluxiſque honoribus, quos contemnunt, veram ſolidam- Exordium.

que

que gloriam, non ſolum coram Angelis Dei, ſed etiam coram hominibus adipiſcuntur. Vidit hæc Cœleſti lumine edoctus BEATUS PETRUS REGALATUS, Ordinis Minorum Alumnus, ejuſque diſciplinæ, quam Sanctus Patriarcha Franciſcus diſcipulis ſuis tradiderat, perfectiſſimus ipſe Sectator, & in aliis quoque Reſtitutor. Guſtavit, quam ſuave ac bonum eſſet, abnegatis ſæcularibus deſideriis, uni Deo adhærere; reliquit, quæ ſua erant, ut Chriſtum lucriſaceret: Verum in ipſis etiam voluntariæ paupertatis anguſtiis dilatatum eſt cor ejus, ut quarum rerum nec poſſeſſione, nec affectu tenebatur, in eas mirum ſæpe jus & imperium, ſupra id quod naturæ leges ferunt, Deo concedente, exerceret. Nunc demque ad immenſum Gloriæ pondus, quâ is jamdudum in Cœlis potitur, non exiguus in Terris acceſſit honoris cumulus, decreto eidem cultu univerſæ per Orbem Eccleſiæ, cui Nos, licet indigni, Divina voluntate præſidentes, ipſum Beatum Virum, Chriſtianarum Virtutum perfectione, & Miraculorum claritate illuſtrem, inter Sanctos Confeſſores a Nobis, cum conſilio Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium, nec non Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in Romana Curia frequenti numero congregatorum, rite ac ſolemniter adſcriptum, religioſa veneratione proſequendum, & proficua devotione invocandum proponimus, ac præſentium Literarum tenore denunciamus.

Sancti Petri Regalati ortus, & initia.

Vallisoleti, Nobili Hiſpaniæ Urbe, natus eſt PETRUS Anno ſalutis MCCCXC., ex Nobilibus piiſque parentibus, quorum diſciplinâ, & exemplis eruditus, ac Divinâ præſertim gratiâ præventus, cœpit a puero ad Chriſtianæ perfectionis leges vitam moreſque ſuos componere, & conformare; quin etiam vix decimo ætatis anno tranſacto, domeſticis facultatibus honoribuſque contemptis, Franciſcani Inſtituti habitum, ac profeſſionem expetere. Reſtitit quidem ab initio amantiſſima Mater, & piis Filii deſideriis obſecundare triennio toto recuſavit; verum is in ſancto propoſito firmiter perſeverans, eumque præferens Matri, quem præferre jubemur, & animæ Noſtræ, inſtando & obſecrando, tandem obtinuit, ut ad Religioſæ vitæ Tyrocinium, mox etiam ad ſolemnia emittenda Vota in patriæ Civitatis Cœnobio admitteretur.

Ordinem Minorum ingreditur.

Ex eo tempore quum in ſuſcepto perfectionis curriculo, per internæ humilitatis, externæque mortificationis ſtudium, per aſſidua Orationis, & contemplationis exercitia, per ſollicitam puri cordis, & ſenſuum cuſtodiam, novos ſemper progreſſus faceret, numquam reſpiciens retro, ſed ad perfectiora, & ſublimiora extendens ſe ipſum; ad illud brevi pervenit virtutis faſtigium, ut & in omnibus religioſi Viri officiis toti Sodalitio exemplis ſuis præluceret, & ſanctioris diſciplinæ in Minorum Familia non nihil tunc temporis laxatæ in pristinum ſplendorem reſtituendæ, inſpirante Deo, conſilium caperet, eodemque adjuvante, ad effectum mirè perduceret.

Ejuſque Reformationem unà cum Petro Villacretio promovet.

Etenim occaſionem nactus, quâ Vir pius, ac prudens Frater Petrus Villacretius ejuſdem Ordinis Profeſſor, poteſtate a Superioribus ſibi facta, Hiſpaniæ Cœnobia peragrabat, ut ex iis, qui a ſubinducta libertate ad perfectiorem vivendi rationem tranſire cuperent, peculiarem veluti gregem conflaret, in quo priſtina Franciſcanæ Regulæ puritas, & auſteritas reviviſceret, nihil cunctatus PETRUS ſe illi ſocium adjunxit, & in ſolitariam Domum propè Aquileriam Oxomenſis Diœceſis Oppidum permiſſu Epiſcopi extructam, lubens cum eo ſeceſſit. Ibi in perpetuis pietatis, & pœnitentiæ exercitationibus ambo viventes, non ſolum Cœleſtium gratiarum copiam, ſed etiam hominum admirationem ſibi conciliarunt; ut eâ permoti quamplurimi, tum ex ipſo Fratrum Minorum Ordine, tum è ſæculari Clero, & e Populo, in eorum Societatem admitti certarint, eorumque diſciplinæ ſe inſtituendos tradiderint. Quare cum nova Reformatorum Familia ad eum numerum aucta fuiſſet, ut jam Aquilerienſibus Ædibus contineri minimè poſſet, alterum ejuſdem Inſtituti Cœnobium de Abroxo nuncupatum in Agro Tribulano ad Ripam Durii Fluminis conſtrui, opus fuit.

Reformatorum Cœnobia gubernat.

In horum Conventuum regimine, quoties naſcentis Reformationis negocia Villacretium aliò vocabant, PETRUS REGALATUS ipſius vices ſuſtinere conſuevit. Cum verò idem Villacretius, poſt obtenta a felicis recordationis Martino Papa V. Prædeceſſore Noſtro, quem præſens adierat, quæcumque ad ipſius Reformationis firmitatem, atque dilatationem maximè optaverat, ex hac vita piè migraſſet, communi Religioſorum Voto in ipſius locum ſuffectus eſt PETRUS, qui ſicut eum viventem in prælaudati operis conſtitutione, & adminiſtratione, conſilio ſuo, atque opera maximè juverat, ita deinceps non modo Aquilerienſe Cœnobium, in quo præcipuum fixit domicilium, ſed Tribulanum etiam, quod modò per ſe ipſum, modò per Vicarios a ſe delegatos regebat, ad perfectioris diſciplinæ normam ſanctiſſimè gubernavit.

Ipſius religioſæ virtutes.

Fuit in eo ad Socios, Subditoſque in via Mandatorum Dei dirigendos, non ſolum eximius zelus, & aſſidua vigilantia, verum etiam in omni virtutum genere præclari exempli lux, & auctoritas. Quorum enim jejuniorum obſervantiam ad mentem Sancti Fundatoris in uſum reduxerat, ea ipſe & exactè ſervabat, & voluntariis abſtinentiæ rigoribus cumulabat, quum nullum ferè obſonii genus ad panem, & aquam plerumque adjiceret, &, præter dies Dominicos, nihil omnino ad veſperam ſumeret; quinimmò totos ſæpè dies abſque ullo cibo tranſigeret in laboribus, aut orationibus, quarum etiam amore nonnunquam integras noctes inſomnes ducebat, vel humi cubando, curabat, ut ne quid ſomni caperet, præter id, quod ineluctabilis naturæ neceſſitas poſtulabat. Duris præterea flagellis, aſperrimis ciliciis corpus affligere, & in ſervitutem redigere non deſinebat. Paupertatis verò adeò amator fuit, ut quæ præ cæteris attritæ, & laceræ veſtes eſſent, eas ipſe ſibi deligeret, nec unquam ferè ſandaliis aliove calceamenti genere uteretur, ſed nudis plerumque pedibus ad humilitatis, & pœnitentiæ exercitium, incederet.

Pietas in Deum.

Quare cum ſibi, ac mundo crucifixus omnino eſſet, minime eſt mirandum, ſi totum cor ejus ſibi vindicavit Cœleſtium amor, cujus virtute fortiter tractus, ac dulcedine ſuaviter illectus, ineffabilia Divinitatis attributa, & Redemptionis noſtræ myſteria, præſentiſſimo animi ſenſu aſſiduè contemplabatur, adeoque in piis meditationibus affectibuſque inardebat, ut ſæpe clariſſimus locis ſplendor ex ipſius corpore diffuſus, non ſolum ad cubiculi ambitum, ſed longè latèque ſupra Cœnobii tectum emicaret; cujus rei cauſa a finitimis cognita, *Domus Dei* nomen Cœnobio inditum fuit, quo etiam uſque in præſentem diem appellatur. Ex frequentibus verò mentis exceſſibus, quibus ad interiora cum Deo colloquia admittebatur, quum Cœleſtium virtutum formam in ſe referret, earum quoque exemplar aliorum animis imprimere vehementer optabat.

Charitas in Proximos.

Hinc ortum habuit zelus ille ardentiſſimus, quo ad animarum ſalutem opportuniſſimis rationibus procurandam accendebatur; neque ſolum Religioſos Viros curæ ſuæ peculiariter commendatos, exemplis præceptiſque ſuis ad perfectionis culmen ducere ſatagebat; ſed cæteris etiam omnibus operâ, conſilio, ſermone, ac potiſſimum impenſis miſericordiæ, & charitatis officiis, tutiſſimam ad Cœlum viam

com-

commonſtrare, & complanare curabat. Hic erat præcipuus ipſius ſcopus, & cùm pauperes Chriſti ægritudine afflictos, eoſque maximè, quos propter horrificam morborum ſpeciem, aut contagionis periculum, ab aliis derelictos conſpiciebar, per ſe ipſe adjuvare, hoſpitio recipere, laborioſa curatione ſublevare geſtiebat; & cùm, corrogata a ditioribus ſtipe, calamitoſis omnibus opem ferre, potiſſimùm verò Chriſtifidelibus apud barbaros in captivitate detentis, libertatem impetrare ſtudebat; cùm demùm inimicitias omnes, & ſimultates inter fideles componere omni ſtudio nitebatur: ut ſcilicet peccata, & vitia eliminaret, pericula, occaſioneſque peccandi omnibus ſubtraheret, & Proximos a ſe adjutos, non ſibi, ſed Chriſto lucrifaceret, atque ad Divinæ Bonitatis amorem, ad Evangelicæ legis obſervantiam adduceret. Denique purgantium Defunctorum cruciatus pio commiſerationis affectu reſpiciens, oblatis Deo precibus, Sacrificiis, jejuniis, aliiſque voluntariis ſui corporis caſtigationibus, prolatam ipſis æternæ Beatitudinis poſſeſſionem accelerare curabat.

i- is. His aliiſque virtutibus apud ſuos, exteroſque clarus, Miraculorum quoque gratiâ, aliiſque ſupernaturalibus donis illuſtris, cum ad ſexageſimum ſextum ætatis annum perveniſſet, jamque proſpiceret, haud procul eſſe depoſitionem Tabernaculi ſui, de apto idoneoque Rectore gregi ſuo poſt ſe relinquendo ſollicitus, longum aſperumque iter ingreſſus eſt, ut Lupum Salazarium antiqui Inſtituti cultorem, ac vindicem, ad id muneris ſuſcipiendum ſuaderet. Eâ re impetratâ, quum Tribulanum Cœnobium in reditu viſitaſſet, inde ad Aquilerienſe ſe contulit, ubi lethali morbo correptus, decubuit, exactoque inter acerbos cruciatus, atque languores integro Quadrageſimæ curſu, tandem die ſancto Paſchæ Euchariſtici Panis viatico munitus, & ſequenti die ab Epiſcopo Paleutir Oleo Sancto unctus in nomine Domini, quum dilectiſſimos Fratres ad ſeverioris diſciplinæ cuſtodiam, ad paupertatis ſtudium, ad imitationem Chriſti etiam, atque etiam hortatus eſſet, animam ſuam in manus Dei fidenter amanterque commendans, juſtorum ſomno obdormivit tertio Kalendas Aprilis Anno ſalutis MCCCCLVI.

Petri corpus, ut piis Fidelium turbis ad Cœnobium undique concurrentibus ſatisfieret, per aliquot dies inhumatum remanſit; eumque nullas interim mortalitatis injurias pateretur, tandem in communi Fratrum Sepulchro conditum fuit; unde tamen poſt triginta ſex annos tranſlatum fuit ad prænobile loculamentum, quod ipſi clar. mem. Eliſabetha Caſtellæ Regina ex alabaſtrite marmore extrui curavit.

Ibi & propter conſtans hominum judicium de Servi Dei ſanctitate, & propter Miraculorum frequentiam, aſſiduæ venerationis & cultus obſequia a piis Fidelibus ipſi delata fuerunt.

Et ſanè de generali ipſius Sanctitatis, Virtutum, & Miraculorum fama, Teſtes ſunt antiqui Proceſſus auctoritate Ordinaria ſuper eo confecti, qui cum ante hos centum viginti annos ad hanc Sanctam Sedem delati fuiſſent, & pro legitimo cultu eidem Servo Dei aſſerendo, Apoſtolicæ definitionis oracula, inſtantibus etiam Catholicis Hiſpaniarum Regibus, univerſoque Ordine Fratrum Minorum S. Franciſci, vehementer expeterentur; viſum eſt fel. recordat. Urbano Papæ VIII. Prædeceſſori Noſtro, ſignatâ Chirographo ſuo Commiſſione, ad diſcutiendam in ſpecie ipſius Beatificationis, & Canonizationis Cauſam, novorum Proceſſuum conſtructionem demandare. Quibus deinde ad Urbem allatis, & trium antiquiorum tunc temporis Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditorum examini ſubjectis, quum hi, pro ſua integritate & prudentia, eorum validitatem & relevantiam pleniſſimè approbantes, in luculenta Relatione eidem Urbano Prædeceſſori exhibita, tam præclaras Servi Dei virtutes in gradu heroico, quàm illuſtria in vita, & poſt mortem ejus interceſſione patrata Miracula, ſatis demonſtrata eſſe cenſuiſſent; idem Urbanus Prædeceſſor ipſius Cauſæ judicium remiſit Congregationi Sacrorum Rituum: Quæ poſt approbatam eorundem Proceſſuum validitatem, & examinis formam, quum decreviſſet, una cum dubio de Regalati virtutibus, alterum quoque de Miraculis ipſius interceſſione ſequutis proponi, & expendi; quatuor infraſcripta Miracula ad trutinam vocavit.

Virtutum Miraculorum approbatio

Primum, quod olim in viſitatione Conventuum Aquileriæ & Tribuli, quam Dei Servus pedes peragebat, intermedium ſpatium quadraginta millium paſſuum unius horæ intervallo confeciſſet. Alterum, quod quum collectas è communi Menſa reliquias aliquando deferret ad pauperes, ob idque a Vicario ſibi occurrente objurgaretur, quod ſupra modum in exteros ſe liberalem præberet, quumque is nil aliud, quam flores deferre ſe aſſeveraſſet, flores revera in ſacculo reperti ſunt, quos neque anni tempus, neque Regionis natura ſuppeditare potuerant. Tertium, quod Durii Fluminis aquas, quoties increbuiſſent, & navicula deeſſet ad tranſfretandum, extento ſuper eas pallio, non ſemel ſicco pede tranſierit. Quartum denique, quod pauperi poſt ipſius obitum aſſuetâ eleemoſyna præ Cœnobii foribus fraudato, eâque de re ad ipſius Petri ſepulchrum conquerenti, exerto è ſepulchro brachio, panem porrexerit. Hiſque admirabilibus ſanè prodigiis, quæ etiam a vetuſtiſſimis temporibus marmoreo Servi Dei ſarcophago inſculpta cernebantur, maturè diſcuſſis & approbatis; peracto quoque virtutum examine; eadem Congregatio Decretum edidit die xvi. Novembris anni MDCXXX., quo tam Virtutes ejuſdem Servi Dei, quàm ipſa prædicta Miracula comprobata fuerunt.

Quum verò paulò poſt, ſuper hujuſmodi judiciorum ordine & methodo, nova & conſultiſſima ejuſdem Urbani Papæ VIII. Decreta prodiiſſent, proindeque inducta fuiſſet neceſſitas oſtendendi, quod iis paritum eſſet; antequam ad ulteriora in hac Cauſa procederetur, opus fuit planum facere, quod per centum annos, immò veriùs per duo ferè ſæcula ante eorundem Decretorum editionem, publicus cultus ipſi Dei Servo præſtitus fuerat. Quare poſt aliquot annorum ſilentium, percrebeſcentibus religioſis Catholicorum Principum & Populorum votis, inſtantibus quoque quamplurimis Epiſcopis, univerſoque prædicto Ordine Fratrum Minorum S. Franciſci, Anno Domini MDCLXXV. a felic. record. Prædeceſſore pariter Noſtro Clemente Papa X., de conſilio præfatæ Congregationis Sacrorum Rituum, ſignata fuit Commiſſio pro reaſſumptione Cauſæ in ſtatu & terminis, cum facultate in primis, & ante omnia conficiendi Proceſſum particularem ſuper paritione Decretis Urbani Papæ VIII. de non cultu editis, ſeu ſuper caſu ab eiſdem excepto: & conſequentèr ab Epiſcopo Oxomenſi, vigore Literarum a prædicta Congregatione ipſi directarum, confectus fuit hujuſmodi Proceſſus, ac ſententia ritè prolata ſuper Cultu eidem Beato Viro a centenario tempore, & ultra, publicè exhibito, ac proindè de caſu a præfatis Urbani VIII. Decretis excepto: Quam porrò ſententiam prædicta Congregatione Sacrorum Rituum reviſam, & approbatam, ſanctæ memoriæ Prædeceſſor pariter Noſter Innocentius Papa XI. Apoſtolica auctoritate confirmavit, & roboravit, Decreto edito die xvii. Auguſti anni MDCLXXXIII.

Approbatio cultus.

Itaque non ſolum ipſius Beati Petri cultus impenſioribus Fidelium ſtudiis per totam Hiſpaniam aliaſque Regiones frequentari cœpit, verùm etiam ſubſequutis Apoſtolicæ Sedis Indultis magnopere auctus fuit: Conceſsâ primùm in ipſius honorem

Ejuſdem cultus amplificatio.

Officio

Officii Divini, ac Miſſarum celebratione per Ordinem Fratrum Minorum de Obſervantia, & per aliquas Hiſpaniæ Diœceſes: Mox extenſo per gradus hujuſmodi Indulto ad univerſam Franciſcanorum Familiam, & ad omnes Hiſpaniarum Civitates, atque Diœceſes, cum Oratione etiam, & Lectionibus propriis, ab eadem Congregatione Sacrorum Rituum examinatis, & approbatis: Demum permiſſa ab eodem Innocentio Tranſlatione Corporis ipſius B. Petri ad novum, atque ſplendidius Sacellum, piorum ſumptibus in ipſius honorem excitatum.

Judicium ſuper novis Miraculis inſtitutum.

Quoniam verò, juxta Apoſtolicarum ſanctionum Decreta, ad ſolemnem Beati Canonizationem minimè procedi poterat, niſi demonſtratum fuiſſet, nova, poſt indultam venerationem, miracula ſuperveniſſe; ideò quum delatum fuerit ad fel. record. Prædeceſſorem Noſtrum Benedictum Papam XIII. nonnulla Miracula ab Omnipotenti Deo ad invocationem ejuſdem Beati Petri recens patrata fuiſſe, placuit ipſi Apoſtolicâ auctoritate neceſſarias facultates delegare Epiſcopis Oxomenſi, & Palentino, ut juxta inſtructiones iis tranſmittendas, ſuper hujuſmodi aſſertis Miraculis Teſtes examinarent, aliaſque legitimas probationes colligerent. Hinc delatis ad Urbem Proceſſibus ab iis confectis, eorumque validitate, nec non examinis formâ, in Congregatione Sacrorum Rituum recognita, & juxta ipſius Congregationis conſilium, a fel. pariter record. Clemente Papa XII. Deceſſore Noſtro approbatâ; mox etiam alio Proceſſu ejuſdem Clementis auctoritate conſtructo ſuper noviſſimo Miraculo, ut ferebatur, in Diœceſi Palentina edito, cujus pariter Proceſſus validitas approbata fuit: De hujuſmodi Miraculorum relevantia, ſecundùm collectas probationes, a Dilecto Filio Magiſtro Ludovico de Valentibus Promotore Fidei diligenter excuſſas, actum primò fuit inter præfatæ Congregationis Conſultores coram Dilecto Filio Noſtro Antonio Xaverio Tituli S. Stephani in Monte Cœlio Presbytero S. R. E. Cardinali Gentili nuncupato, hujus Cauſæ Ponente a Nobis deputato. Deinde, novis animadverſionibus ab eodem Fidei Promotore exaratis, iterum iidem Conſultores coram univerſis Venerabilibus Fratribus Noſtris S. R. E. Cardinalibus præfatæ Sacrorum Rituum Congregationi præpoſitis, in Quirinali Palatio Noſtro congregatis, ſententias ſuas dixerunt: Atque ita demum Cauſa plenè diſcuſſa, & per noviſſimas prædicti Promotoris animadverſiones accuratiſſimè cribrata, ad Noſtrum judicium delata fuit. Nos verò, omnibus geſtorum probationibus examinatis, & tam facti, & juris allegationibus, quàm Peritorum judiciis, & conſultationibus perlectis; auditis etiam oretenus tum Cauſæ Poſtulatoribus, & Patronis, tum etiam præfato Promotore Fidei; Congregationem generalem prædictorum omnium tam Cardinalium, quàm Conſultorum die ſecunda Junii Anni MDCCXLIV. coram Nobis coëgimus.

Et quamvis ex tam exquiſita rerum omnium diſcuſſione, & Conſultorum ſuffragiis, quæ Nobis antea in ſcriptis oblata perpendimus, quin etiam in Summarium redacta eidem Cardinalium Congregationi per Noſmetipſos expoſuimus, ac denique ex conſiliis prædictorum Venerabilium Fratrum Noſtrorum in eadem Congregatione a Nobis auditis, jam ſatis omnia videri potuiſſent clariſſima in luce collocata: Nihilominus, ut uberiorem Cœleſtis luminis gratiam perſeveranti oratione impetrare mereremur, Noſtram adhuc ſententiam proferre diſtulimus, uſque ad diem Feſtum S. Bonaventuræ ejuſdem Ordinis Fratrum Minorum Sancti Franciſci; quo die, celebrata Miſſa in Eccleſia S. Mariæ Ara-Cœli nuncupata, ſolemni Decreto edito, duo infraſcripta Miracula ipſius B. Petri interceſſione a Deo obtenta approbavimus, & publicavimus.

Miracula pro Canonizatione approbata.

Primum eſt de Cœco illuminato, Didaco nimirum Sacerdote, cognomento Plaſentia, qui cum epileptico paroxiſmo correptus in domeſticum focum prunis ardentibus refertum corruiſſet, eoque caſu plenam ferventis aquæ ollam ſubverriſſet, uſtulatâ facie, crematis palpebris, & oculorum acie labefactatâ, omnem videndi facultatem penitùs amiſit, nec eam quatuor circiter menſium ſpatio, pluribus etiam remediis adhibitis, ulla in parte recuperavit. Verùm quod neque a natura, neque a Medicorum arte obtinere jam ampliùs ſperabat, id ei ab Omnipotenti Deo mirabiliter conceſſum fuit per merita B. Petri Regalati, cujus Cucullum oculis ſuis admoveri curavit; dum ad illius Reliquiæ contactum, illicò perfectiſſimum oculorum uſum recepit, quem ad mortem uſque haud imminutum retinuit.

Alterum recentiùs Miraculum experta fuit Birgitta Ortega in ſanatione horrendi ulceris, quod ipſi ex prævio tumore, & interclusâ ſanie, in ſiniſtra lumborum regione obortum, cùm integumenta omnia, quibus renes continebantur, & duas quoque coſtas maligna corruptione depaſcendo abſumpſiſſet, contracto demùm callo, & acerbiſſimis doloribus cum ſebri accedentibus, jam propè erat, ut ipſam Mulieris vitam præcideret. Cum tamen illa ad Beati ſepulchrum adduci ſe poſtulaſſet, ibique ipſius opem apud Deum cum lacrymis imploraſſet, iter ingreſſa, ut domum rediret, ſenſit ſe repentè ſanatam, atque ulceris locum inſpiciens, invenit ampliſſimam fiſtulam coaluiſſe, & cicatrice inducta, nullas alias morbi reliquias jam ſupereſſe: Quin etiam auctis ſibi corporis viribus, optima deinceps uſa eſt valetudine, dum vita fuit.

De tuto progreſſu ad Canonizationem.

His itaque duobus Miraculis cognitis, & approbatis, illud definiendum ſupererat, an res eò adducta videretur, ut ad ſolemnem Beati Canonizationem tutò procedi poſſet: Qua in re quum jampridem dubitatum fuiſſet, an obſtaret Decretum a Nobis editum die xxiii. Aprilis Anni MDCCXLI., quo ſcilicet, inter alia, ſtatuimus, in Cauſis Servorum Dei per viam Cultus immemorabilis, ſive Indulti procedentibus, & in quibus virtutes ex Teſtibus dumtaxat de auditu, ſive ex coævorum Scriptorum teſtimoniis probatæ fuiſſent, quum poſt approbationem Cultus immemorabilis, ad ſolemnem Canonizationem tranſitus fieri vellet, non duo ſolum, ut olim obtinuerat, ſed quatuor in poſterum Miracula ritè probari debere: Hujuſmodi dubitatio a Nobis ſublata fuerat per aliud Decretum die ſeconda Auguſti ejuſdem anni prolatum, quo declaravimus, hanc Cauſam ab ea lege exceptam eſſe, & cenſeri debere; ob eam nimitùm juſtiſſimam rationem, quod quum jam uſque a temporibus Urbani Papæ VIII., ut ſupra diximus, unà cum heroicis B. Petri virtutibus, quatuor ſimul Miracula approbata fuerint, jure dici poterat prædicto generali Decreto Noſtro antecedenter paritum fuiſſe, proindeque ad ipſius Beati Canonizationem, non quatuor, ſed duo tantum Miracula approbanda ſupereſſe. Itaque prædicta quæſtione propoſita in Congregatione generali Sacrorum Rituum coram Nobis habita die xxii. Septembris Anni MDCCXLIV., unanimis omnium ſenſus fuit, ut ad ſolemnem B. Petri Canonizationem ſervatis ſervandis quandocumque procedi poſſet: Noſque ipſi deinde ſolemne Decretum in eandem ſententiam edidimus die vi. Octobris ejuſdem anni.

Cumque Chariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Philippus V., & Eliſabetha Conjux, Hiſpaniarum Reges Catholici, cum reliquis ipſorum Regiæ Familiæ Principibus, oblatas jam

pridem

pridem a Prædeceſſoribus ſuis Apoſtolicæ Sedi preces & poſtulationes pro hujus Beati Viri Canonizatione omni ſtudio foverent; accederentque in eum finem complurium Venerabilium Fratrum Hiſpaniæ Antiſtitum, totiuſque religioſiſſimi Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci vota, & obſecrationes; Nos, ut in hoc graviſſimo negocio juxta præſcriptam ſervatamque a Prædeceſſoribus noſtris agendi normam procederemus, univerſi primum Collegii Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium in Conſiſtorio ſecreto VI. Idus Aprilis coram Nobis congregatorum ſententiam, atque conſilium exquiſivimus. Quibus, poſt auditam a Nobis geſtorum ſeriem, & Beati Viri præclara merita, ad legitimam Cauſæ hujus abſolutionem unanimi voce Nos adhortantibus; non viciniores modò, ſed etiam remotiores per Italiam Epiſcopos, & Archiepiſcopos moneri curavimus, ut circiter Kalendas Junias, quibus commodum eſſet, ad urbem ſeſe conferrent; quò, & inſtantem Natalem diem Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, veteri more, nobiſcum unà celebrarent, & Nobis de ſæpedicti B. PETRI REGALATI, nec non BB. Fidelis a Sigmaringa Martyris, Camilli de Lellis, & Joſephi a Leoniſſa Confeſſorum, & Catharinæ de Ricciis Virginis, ſolemni Canonizatione deliberantibus, conſiliorum ſuorum ſuffragia, prout Spiritus Sanctus ipſis ſuggeſſiſſet, exponerent.

Ut autem præclaræ ipſius B. PETRI virtutes, ejuſque inſignia Miracula, nec non adhibitæ cautiones in totius Cauſæ diſcuſſione, neminem laterent, indicto priùs coram Nobis plenario conſeſſu omnium Eccleſiaſticorum Ordinum, & Collegiorum, ac Magiſtratuum Romanæ Curiæ, mandavimus a Dilecto Filio Joſepho Aſcevolino noſtræ Conſiſtorialis Aulæ Advocato de præmiſſis omnibus verba fieri; mox etiam exactam eorumdem narrationem ex authenticis documentis religiosè collectam, ac Typis impreſſam, omnibus ſuffragium laturis exhiberi curavimus. Demum convocatos in Conſiſtorio ſemipublico die XI. currentis Junii univerſos Venerabiles Fratres Noſtros S. R. E. Cardinales, nec non Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, qui jam frequentes undique in Urbem convenerant, conceptis verbis requiſivimus, an ad ipſius B. PETRI Canonizationem deveniendum Nobis eſſe cenſerent. Ipſi verò ſummo animorum conſenſu, gravibuſque rationibus, omnes in affirmativam Sententiam ire comperti ſunt. Qua de re a Dilectis Filiis Apoſtolicæ Sedis Notariis ibi præſentibus publica Inſtrumenta confici, ac præter ea ſuffragiorum ipſorum exempla a ſingulis prædictis ſubſcripta in Tabularium Eccleſiæ Romanæ inferri mandavimus.

Nos autem priuſquam de ſumma rei definiendo pronunciaremus, ut, quid placitum eſſet coram Deo, ab ipſo Patre luminum edoceri mereremur; indictis per Urbem jejuniis, deſignatiſque Eccleſiis, cum Indulgentia ab iis conſequenda, qui Nobiſcum Cœleſtem opem implorarent, orationibus, & obſecrationibus inſtare non prætermiſimus; donec hac die coruſcante Sanctorum Apoſtolorum Petri Pauli & Natalitio dicatâ, magnam venerandæ ſolemnitatis lætitiam, novo Eccleſiæ gaudio, per definitivæ hujuſmodi Sententiæ prolationem, cumulare decrevimus. Quarè, præeuntibus ſupplicationis generalis ritu, omnibus primùm Cleri Regularis Ordinibus, tum Eccleſiarum Collegiatarum, & Baſilicarum, etiam Patriarchalium, Cleris atque Capitulis, nec non præfatæ Congregationis Sacrorum Rituum Conſultoribus, Nos ipſi demum cum Dilectis Filiis Aulæ Noſtræ Officialibus, & Familiaribus, cum Schola Cantorum, cunctiſque Romanæ Curiæ Prælatorum Collegiis, Presbyteris quoque Pœnitentiariis Sacerdotali veſte indutis, denique cum Venerabilibus Fratribus Epiſcopis, Archiepiſcopis, & Patriarchis, qui ad octoginta fere adfuerunt, univerſoque Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium Collegio, ex Apoſtolicis Ædibus prodeuntes, frequenti Procerum, & Magiſtratuum numero ſtipati, & ſubſequentibus Apoſtolicæ Sedis Notariis, ac Regularium Ordinum Generalibus Superioribus, ad Baſilicam Beatiſſimi Apoſtolorum Principis in Vaticano, Cœleſtis Sponſæ ornatu fulgentem, Nos læti contulimus; quo Nos vocabat, & ipſa memorabilis diei feſtivitas; & antiquiſſima Prædeceſſorum Noſtrorum conſuetudo, quibus ſolemne fuit præclaros hujuſcemodi Sanctorum triumphos non alibi, quàm apud memoriam ejuſdem Beatri Petri Apoſtoli, celebrare.

Instantia. Ibi quum Dilectus Filius Noſter Joachimus Tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum Presbyter Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Portocarrero nuncupatus, perorante Dilecto Filio Virgilio Montecatino Noſtræ Conſiſtorialis Aulæ Advocato, enixas, quas ſupra innuimus, ſupremorum Principum, Eccleſiarum, & Ordinum preces, atque poſtulationes, pro BEATI PETRI REGALATI, aliaſque pro Beatorum Fidelis, Camilli, Joſeph, & Catharinæ Canonizatione Nobis inſtanter repræſentaſſet; Nos quidem ad graviſſimi Judicii definitionem, abſque iterata Cœleſtis auxilii invocatione, procedere non audentes, decantatis cum Venerabili Conſacerdotum cœtu, & devotiſſimo Populo Sanctorum Litaniis, Deum Optimum Maximum per omnium electorum ſuorum merita precati ſumus, ut Sedium ſuarum aſſiſtricem ſapientiam in cor noſtrum immittere dignaretur. Cumque adhùc inſtantiùs pro exoptatæ Sententiæ prolatione ab eodem Cardinali Promotore urgeremur: Nos iterum in genua provoluti, Paraclitum Spiritum Sanctum Hymno, & Oratione ſolemni rogavimus, ut lucis ſuæ radium emittens, mentis noſtræ tenebras diſcuteret, & trepidantem adhùc fragilitatem noſtram virtutis ſuæ robore confirmaret. Denique ad reiteratas, & inſtantiſſimas præmiſſorum obſecrationes, quin potiùs ad manifeſta univerſæ Catholicæ Eccleſiæ vota, ad maturas deliberationes ritè præhabitas, & declaratum jampridem Eccleſiaſtici Senatus conſilium reſpicientes, eâque auctoritate ſuffulti, quam Dominus Noſter Jeſus Chriſtus Beatiſſimis Apoſtolis Petro, & Paulo, Nobiſque, licèt immerentibus, tribuit, in honorem Sanctæ, & Individuæ Trinitatis, Fidei Catholicæ exaltationem, & Chriſtianæ Religionis augmentum, definitivo pronunciato Decreto, prædictum PETRUM REGALATUM Ordinis Minorum Sancti Franciſci Sacerdotem expreſsè Profeſſum, Regularis diſciplinæ adſertorem, & vindicem, Chriſtianarum virtutum præſtantia, & Miraculorum gloria fulgentem, unà cum ſupradictis Fideli, Camillo, Joſeph, & Catharina, Sanctum eſſe declaravimus, & Sanctorum Catalogo adſcripſimus; ſtatuentes ipſius Petri memoriam inter Sanctos Confeſſores non Pontifices ab Eccleſia univerſali quotannis die XIII. Maji pia devotione recoli debere; in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Decretum.

Mox decantato pro debita gratiarum actione conſueto Laudis, & Confeſſionis Hymno, Noſtriſque & Eccleſiæ precibus prædictorum Sanctorum interventioni commendatis, ad Aram Baſilicæ Maximam ſupra Sacratiſſimam Confeſſionem Beati Petri Apoſtoli, incruentam Salutis Noſtræ Hoſtiam oblaturi, reverenter acceſſimus. Porrò poſt Evangelicam Lectionem a Diaconis utrâque linguâ recitatam, continere labia Noſtra non potuimus, quin in tam juſtâ ſanctâque lætitiâ, Sacerdotalibus vocibus ex abundantia gaudii Noſtri erumpentibus, ſplendidiſſimam alloqueremur Venerabilium Fratrum, Dilectorumque Filiorum Coronam: ut

quos devota Religio, & Apoſtolicæ Sedis reverentia, non ex Urbe modò, aut ex finitimis locis, ſed ex longinquis etiam, & ultramarinis Regionibus, ad Sepulchra Apoſtolorum frequentes attraxerat, antiquis Beatorum Principum victoriis lætantes, & recenti Sanctorum triumpho plaudentes, ad eorum virtutes pro viribus imitandas, ad eorumdem Patrocinia ſtudioſè demerenda, atque in præſentibus potiſſimum calamitatibus, quibus Eccleſia Dei jamdiù conflictatur, enixè imploranda, Paterno affectu, & ſermone accenderemus. Denique, conceſsâ omnibus adſtantibus plenariâ peccatorum Indulgentiâ, bis verò, qui ſingulis annis, prædicta die XIII. Maji, ejuſdem Sancti Petri Regalati exuvias, aliiſque ſtatutis diebus aliorum Sanctorum prædictorum Sepulchra devotè viſitaverint, ſeptem annis, & totidem Quadragenis de injunctis eis, ſeù aliàs debitis pœnitentiis, auctoritate prædicta in perpetuum relaxatis: Omnipotenti Deo vota noſtra reddentes, Sacroſancta Myſteria, pro totius Mundi ſalute, pro Eccleſiæ pace, pro ſanctæ Plebis incolumitate, ſolemni ritu peregimus.

Indulgentiæ.

Literæ decernuntur.

Quoniam verò poſt prolatam a Nobis, ut præfertur, hujuſmodi Canonizationis, & Adſcriptionis Sententiam, ab eodem Cardinali Promotore Nobis humiliter ſupplicatum fuit, ut ſuper præmiſſis omnibus Apoſtolicas Litteras perpetuò valituras decernere, atque edere dignaremur; ideò Nos juſtiſſimæ petitioni annuentes, præſentium Litterarum tenore, atque ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ auctoritatis Noſtræ plenitudine, omnia & ſingula prædicta confirmamus, roboramus, atque iterum ſtatuimus, decernimus, univerſæque Catholicæ Eccleſiæ denunciamus: Mandantes, ut earundem præſentium tranſumptis, ſive exemplis etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides ab omnibus habeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Eorumque exemplis fides tribuitur.

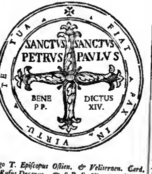
Sanctio.

Si quis verò paginam hanc Noſtræ Definitionis, Decreti, Adſcriptionis, Mandati, Statuti, Relaxationis, & Voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontificatus Anno VI. die 29. Junii 1746.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVI., III. Kalendas Julii, Pontificatus Noſtri Anno VI.

✠ Ego Benedictus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

† *Ego T. Epiſcopus Oſtien. & Veliternen. Card. Rufus Decanus, & S. R. E. Vice-Cancellarius.*

† *Ego A. Epiſcopus Portuenſis Cardinalis S. Clementis S. R. E. Camerarius.*

† *Ego V. Epiſcopus Praneſtinus Card. Petra, Major Pœnitentiarius.*

† *Ego P. A. Epiſcopus Albanen. Card. Carafa.*

†

† *Ego V. Epiſcopus Sabinen. Card. Bichius.*

†

†

†

†

†

†

†

† *Ego Nicolaus Maria Tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Card. Lercari.*

†

†

†

† *Ego F. Tit. S. Mariæ Tranſtyberim Presbyter Card. Burgheſius.*

† *Ego A. Tit. S. Stephani in Monte Cœlio Presbyter Card. Gentili.*

† *Ego Fr. J. A. Tit. SS. Sylveſtri & Martini Presbyter Card Guadagni.*

† *Ego T. Tit. S. Cæciliæ Presbyter Card. de Aquaviva.*

† *Ego D. Tit. Baſilicæ SS. Duodecim Apoſtolorum Presbyter Card. Rivera.*

† *Ego J. B. Tit. S. Mariæ Angelorum Presbyter Card. Spinula.*

†

†

†

†

†

† *Ego R. Tit. S. Sabinæ Presbyter Card. de Ilcio.*

†

†

† *Ego D. Tit. S. Bernardi ad Thermas Presbyter Card. Paſſioneus.*

† *Ego S. Tit. S. Priſcæ Presbyter Card. Valenti.*

†

† *Ego J. F. Tituli SS. Quatuor Coronatorum Presbyter Card. Portocarrero.*

† *Ego C. Tit. SS. Joannis & Pauli Presbyter Card. Paulutius.*

†

† *Ego C. A. Tit. S. Mariæ de Pace Presbyter Card. Cavalchinus.*

†

†

†

†

†

†

†

† *Ego F. Tit. S. Mariæ de Populo Presbyter Card. de Riccis.*

† *Ego A. Tit. S. Sylveſtri in Capite Presbyter Card. Rufus.*

†

† *Ego P. M. Tit. S. Agnetis extra muros Presbyter Card. de Montibus.*

† *Ego F. Tituli S. Matthæi in Merulana Presbyter Card. Tamburrini.*

† *Ego D. J. Tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbyter Card. Beſotius.*

†

†

†

†

†

†

†

†

†

† *Ego Carolus S. Mariæ in Via lata Diaconus Card. de Marinis.*

† *Ego Alexander S. Mariæ ad Martyres Diaconus Card. Albanus.*

† *Ego Nerius S. Euſtachii Diaconus Card. Corſinus*

† *Ego Agabitus S. Agathæ Diaconus Cardinalis Moſca.*

†
†
† *Ego C. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Sacripantes.*
† *Ego M. SS. Coſmæ & Damiani Diaconus Card. Bolognettus.*
† *Ego H. S. Angeli in Foro Piſcium Diaconus Card. Columna.*
† *Ego P. S. Georgii in Velabro Diaconus Card. Columna.*
† *Ego A. S. Mariæ in Aquiro Diaconus Card. Tanari.*
† *Ego H. S. Adriani Diaconus Cardinalis Bardi.*
† *Ego D. SS. Viti & Modeſti Diaconus Card. Urſinus.*
†

D. Card. Paſſioneus.
J. Datarius.
VISA DE CURIA.
I. C. Boſchi.
J. B. Eugenius.
Loco ✠ Plumbi.
Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Canonizatio BEATI JOSEPHI A LEONISSA Sacerdotis Profeſſi Ordinis Minorum Sancti Franciſci Cappuccinorum.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

HUMANI generis Redemptor, Dei Filius, Sapientia Patris, ita mentes hominum, disjecta veteri, qua operiebantur, caligine, novo doctrinæ Cœleſtis ſplendore illuſtravit, ut ſimul ad ejus lumen ductumque ſequendum, maximis & pretioſis promiſſis languentia corda erexerit & excitaverit. Ita porro dum nos edocuit, abjecta de perituris divitiis ſollicitudine, Theſaurum non deficientem in Cœlo nobis parare, in eoque cogitationes & corda noſtra defigere; ſimul etiam certiſſimam hujuſmodi Theſauri adipiſcendi ſpem nobis oſtendit, in Dei & Patris noſtri benignitate fundatam, cui placuit, humilitati noſtræ Regnum æternum diſponere & deſtinare. Quod ſi terreni Regni, quantumvis caduci, faſtigium, vilioribus mercibus, aut parvo agello, luteiſve caſis, nemo non anteferret; ſi momentaneam oblectationis voluptatem nemo præ Imperii gloria, ampliſſimaque dominatione, non aſpernaretur; quis erit profecto, qui mundanas, quantivis pretii, opes, potentiam, honores, comparare audeat cum ineffabili Cœleſtis Regni beatitudine, quam Chriſtus Dominus puſillo Electorum ſuorum gregi promiſit? Cujus gloria non in opinione hominum, ſed in Divinæ Gloriæ communione ſita eſt; in qua bonum, quod poſſidetur, deſideriorum menſuram excedit; ubi denique in viſione ac fruitione Dei, atque in beata Sanctorum ſocietate, plena eſt felicitas, perpetua jucunditas, & ſecura tranquillitas.

Ad hanc Cœleſtis Regni promiſſionem advigilans, hunc veræ felicitatis fontem ſitiens BEATUS JOSEPH A LEONISSA, Religioſum Inſtitutum Fratrum Minorum Sancti Franciſci, quos Cappuccinos appellant, plena voluntate, & conſtanti devotione profeſſus, deſertam a vitiis, inviam adverſariis poteſtatibus, & aridam a deliciis ſæcularibus terram incolere ſtatuit, ut tandem in ſancto apparere Deo mereretur, atque ad illius Beatitudinis & Gloriæ conſortium feliciter pervenire. Quam ſanè præclaram mercedem ipſius ſanctæ converſationis, diuturnæ pœnitentiæ, ſtrenuorumque laborum, quos pro Dei honore & proximorum ſalute ad mortem uſque toleravit, eidem Beato Viro in Cœleſti Patri a Deo retributam fuiſſe, cumque propterea inter Sanctos Confeſſores cum Chriſto regnantes ab Eccleſia univerſa colendum & venerandum eſſe inſpectis heroicis ipſius virtutibus, necnon miraculis ejus interceſſione a Deo editis, apud Nos & Apoſtolicam Sedem ritè probatis, cum conſilio & aſſenſu Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium, & Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in Romana Curia congregatorum, deque attributæ Nobis poteſtatis plenitudine, nuper definiendo pronunciavimus, ac præſentium Literarum tenore edicimus, ſtatuimus, atque decernimus.

S. JOSEPHI ortus & initia.

Leoniſſæ Aprutii Oppido, ex Joanne de Deſideriis & Franciſca de Paulinis, in Spoletana Diœceſi, anno MDLVI. natus eſt JOSEPH, in Baptiſmate Euphranius dictus, & primò quidem apud Parentes piè ac liberaliter educatus fuit; poſtea verò iis defunctis, Viterbii, ubi Patruus publicè docebat, adoleſcentiæ ætatem caſtè integrèque tranſegit. Cum autem ſoli Deo perſeveranter adhærere ſtatuiſſet, oblatas ſibi a Patruo honeſtiſſimas nuptias, perpetuo virginitatis propoſito ſe obſtringens, conſtanti animo recuſavit; ſeque tandem ab omnibus mundi periculis, inſidiis, fallaciis, terroribus, in perfectam Filiorum Dei libertatem vindicaturus, ad Religioſa Cappuccinorum Clauſtra apud Aſſiſium confugit, ubi, fruſtra obnitentibus conſanguineis, & minas etiam adhibentibus, quo eum a ſancto propoſito avocarent, arctiorem Sancti Franciſci Regulam profeſſus eſt.

Quo autem mentis ardore ſuave Chriſti jugum JOSEPH amplexus eſſet, facilè apparuit ex incredibili ſtudio, quo & ſtatim ad capeſſendum virtutum omnium culmen totus incubuit, & nunquam deinceps a ſuſcepto perfectionis curſu deflexit. Religioſæ paupertatis & ſpiritu & reipſa eximius cultor, in ſumma rerum inopia, in qua hujuſmodi Inſtituti ſectatores vitam degunt, complura invenit, quæ ſuis uſibus voluntariè detraheret.

JOSEPH pauper ſpiritu.

Mitis & humilis.

Mitis animo & humilis corde, ſe totum, ſuaſque actiones & voluntates, arbitrio Superiorum, quorum mandata aperto capite, & flexis genibus excipere ſolebat, penitus permiſit; ut quum ſine eorum juſſu cuicumque rei ineptum ſe eſſe duceret, eorum accedente nutu, difficilia quæque aggredi non dubitaret: Quum verò nihil de ſe ſuiſque viribus præſumeret, & ne ſuas quidem preces apud Deum quidquam valere putaret, aliorum orationibus aſſiduè ſe commendabat: Denique in viliſſimis quibuſque exercendis miniſteriis, in ferendis contemptibus & ludibriis lætus & alacer, tunc ſolum triſtari videbatur, quum aut munus honorificum ſuſcipere cogeretur, aut meritæ ipſius virtuti laudes tribuerentur.

Pœnitentiæ deditus.

At verò ſeipſum, pro abjecta, quam de ſe fovebat, opinione, ſic aſperè duriterque tractabat, ut difficile ſit alium reperire, qui noviſſimis hiſce ſæculis pœnitentiæ ac mortificationi magis addictus fuerit. Quum etenim perpetuum ferè jejunium ſibi indixiſſet, non alio plerumque pane, quàm duro ac mucido, non alio obſonio, quàm putridis ac ſemiuſtis leguminibus, aut crudis oleribus, non alio potu, quàm corruptis aquis, aut vino cineribus conſperſo vitam ſuſtentabat; & nihilominus crucifigendæ carnis ſuæ cupidior in dies, inuſitatis flagellorum generibus ſuas in ſe ipſum manus armabat, quibus corpus ſuum acerrimè dilaniaret; & quia non ſemper id ipſi licitum erat, horrida cilicia, ferreas catenas, ferreos circulos, ferream loricam, ad continuum ſui cruciatum adhibebat: Et tamen hilari fronte, ac læto vultu Apoſtolicæ prædicationis miniſterium adimplens, tanto ſpiritus fervore afflicta membra regebat, ut nec æſtus, nec frigora, nec ſoles, nec imbres, nec famem, nec ſitim, neque labores ſentire videretur; dummodo aliquod faceret animarum lucrum, ac Dei cultum & gloriam propagaret.

Juſtitiæ cupidus & Divini cultus amplificator.

Juſtitiam enim eſuriens & ſitiens, nec de propriâ ſolùm perfectione ſollicitus, ſed ad aliorum quoque ſalutem procurandam ardentiſſimo ſtudio intentus, quum prædicandi & evangelizandi munus ex odebientia gereret, incredibili labore ac aelo, nec minore animarum fructu, toro vitæ ſuæ curſu illud obivit. Frequens illi erat uno eodemque die pluries diverſis populis, diverſis argumentis, diverſis in locis ſacras conciones habere: nec tamen ideò reſtinctâ ardoris ſui flammâ, gaudebat privatis exhortationibus homines a vitiis avocare, ad virtutem inflammare, pueros & rudes Fidei elemenris, Chriſtianâque doctrinâ imbuere. Quin etiam ad Infidelium terras, ad ipſam Mahumetanæ impietatis arcem quum acceſſiſſet, non modo Fidelibus in Babylonis captivitare degentibus opportuna attulit conſervandæ Religioni præſidia, ſed plures Infideles ad Chriſtianæ veritatis lucem quum adduxiſſet, exterminandæ impietatis cupidiſſimus, non dubiravit ipſum Imperii Tyrannum in Palatii ſui penetralibus intrepida charitate adoriri, ut ei Evangelium Chriſti annunciaret. Quod ſanè magnanimum facinus, quum inſcruradili Dei judicio in irritum ceſſiſſet, regreſſus Joseph in Italiam, reliquum vitæ ſpatium in Dominicæ Vineæ cultura, per Aprutii potiſſimum, & Umbriæ Provincias impendit.

Miſericors in proximos.

In eas porro gemimm Doctrinæ & Miſericordiæ ſuæ theſaurum effudit; & ſicuti, impoſitum ſibi Apoſtolicum Miniſterium adimplens, pro æterna animarum ſalute utiliſſimè ſemper adlaboravir; ita ad ſublevandos omnes in hujus vitæ anguſtiis & afflictinnibus conſtitutos, admirabilis charitatis opera indeſinenter exercuit. Quos enim ad Cœleſtis beatiudinis ſedem veluti manuducere conabatur, eos in mundi hujus calamitatibus oppreſſos jacere, quantum in ipſo erat, minimè patiebatur. Itaque parum eſt, quod pauperes omnes ad ſe confugienres, immò veriùs ſtudioſiſſimè a ſe conquiſiros, omni ratione juvabat, quod iis non ſolùm menſæ reliquias, ſed ipſum paratum ſibi cibum, atque etiam labores manuum ſuatum largiebatur; quod ægrotos quoſtiher inviſere, eoſque piis hortationibus aſſiduiſque officiis ac miniſteriis reficere nunquam prætermittebar; quod carceribus incluſos ſolari, paſcere, atque iis, vel judicum clemeutiam, vel creditorum benignitatem conciliare curabat: Sed extanr ad hunc uſque diem eximiæ ipſius charitatis perennia monumenta in publicis Hoſpitiis, pro infirmorum, aur peregrinorum perfugio, in Montibus Pietatis pro pauperum ſubſidio, per earum Regionum Civitates & Oppida, ipſo potiſſimum hortante, promovenre, accurante, erectis, dotatis, instructis.

Orationi, ac divinorum contemplationi deditus.

Cum autem in aſſiduis hujuſmodi prædicationis & beneficentiæ operibus immenſi eſſent ipſius labores, æquum profectò erat, ut congruam viciſſim corpori animoque ſuo quietem & relaxationem non invideret. Hanc Joſeph in religioſa Divinarum precum teciratione, ac potiſſimum in ſolitaria oratione, atque in rerum Cœleſtium meditatione capiebat; quarum amore, inregras ſæpe noctes ante Crucifixi Domini ſui effigiem inſomnes ducebat; atque in ejus bonitatis ſinu acquieſcens; in immenſæ illius charitatis profundum ſe immergens, ipſi ſuam, ipſi Eccleſiæ cauſam, ipſi laborum ſuorum fructum impensè amanterque commendabat. Ad quem porro divinæ amicitiæ gradum Joseph evectus fuerit, tutò conjicere licet ex ſingularibus donis, quibus glorificavit eum Deus in conſpectu hominum; ut nimirum ſecreta cordium introſpiceret, abſentia, tanquam videns enunciaret, futura prædiceret, naturæ atque elementis mirabiliter imperaret. Quis autem valeat enarrare beatas illas communicationes ac ſpirituales delicias, quibus Omnipotens Deus fidelem Servum ſuum cumulare ſolebat? Satis hæc manifeſtè apparebant ex frequentibus adſpirationibus, affectibuſque ardentiſſimis, quibus, in mediis etiam miniſterii ſui occupationibus, prægustatæ ſuavitatis memor; totus in Deum ferebatur; ſatis intimam illius animæ unionem cum Deo teſtabatur imperturbabilis illa pax, quam ſecum & cum proximo in omni rerum viciſſitudine conſtanter ſervabat.

Pacificus.

Hanc pacem, quam Salvator Noſter, ſua morte nobis acquiſiram, exemplis præceptiſque ſuis commendatam, veluti paternam hæreditatem diſcipulis ſuis teliquit, hanc Joseph in omnium Fidelium cordibus ſedulò plantare curavit, in eâque potiſſimum evangelizandâ proſperos atque mirabiles ſucceſſus obtinuit. Ardebant eo ſæculo inter finitimas prædictarum Regionum Civitates inimicitiæ, inter Familias diſcordiæ & ſimultates, inter pleroſque Cives diſſenſiones & odia; indeque tumultus & rixæ, frequenteſque cædes & homicidia, cum populorum excidio, Deique offensâ, in dies oriebantur. Hanc ergo veluti furentium leonum ſilvam ingreſſus Joseph, ſuccinctus pectora baltheo charitatis, & calceatus pedes in præparatione Evangelii pacis, fidei ſcutum, galeamque ſalutis aſſumens, & gladio ſpiritus, quod eſt Verbum Dei, inſtructus; tumentes undique iras compreſſit, odia reſtinxit, atque efferata dudum corda Chriſtianæ pacis ſuavitate demulſit; ut nova prorſus Regionis facies, novi populorum mores brevi tempore apparuerint; ipſi verò tanquam reſtitutori pacis, & fundatori publicæ quietis, maxima apud homines parta gloria, majus autem præmium, pacificis a Deo promiſſum, in Cœlis aſſertum fuerit.

Adverſa patitur propter fidem, & juſtitiam.

Verum quo majorem adipiſcendi Cœlorum Regni ſecuritatem Servo ſuo faceret Deus, permiſit eum in tentationes varias incidere; graviſſimaſque perſecutiones pro juſtitia perpeti; ut ipſius virtus per tribulationum ignem probata inveniretur in laudem & gloriam in die Domini Noſtri Jeſu Chriſti: Nam præter immane ſupplicium, eidem Conſtantinopoli ab Infidelibus irrogatum, quum intra Palatii ſepta deprehenſum, quò ad annunciandum Chriſti fidem penetraverat, ſublimi è trabe ferreis uncis ſuſpenderunt, atque igne fumoque ſuppoſito pene ſuffocarunt; innumeras etiam ab improbis Chriſtianis injurias atque moleſtias ſæpè ſuſtinuit, dum pro ſuſcepto ſanctæ prædicationis officio, hominum vitia viriliter oppugnans, atque ita pervicacium offenſionem incurrens, verberibus ſæpe, & colaphis, & contumeliis impetitus, aliquando etiam in vitæ diſcrimen adductus fuit. Quæ tamen omnia, quum nec ipſius manſuetudinem neque conſtantiam loco demovere valuerint, totidem Josepho gradus facta ſunt ad cœleſtem triumphum, quem ipſi tandem a juſto Judice tributum fuiſſe non eſt dubitandum.

Ipſius ſancta mors, miraculis illuſtrata.

Id enim evincit ipſius pretioſa mors, quam apud oppidum Amatricis Reatinæ Diœceſis, poſt diuturnam infirmitatem in pietatis, & patientiæ exercitationibus tranſactam, anno ætatis ſuæ quinquageſimo ſeptimo, ab Incarnatione Domini MDCXII., placidè obiit in oſculo Domini; & manifeſtè oſtendunt illuſtria ſigna atque miracula, quæ ab Omnipotenti Deo, tum ſæpe Josepho vivente, tum etiam in ipſa ejus morte, & poſt illam, edita fuerunt; inter quæ id ſanè mirabile fuit, quod defuncti corpus aſſidua maceratione, ac morbi vi antea ſquallidum, inuſitatâ coloris & ſpeciei venuſtate repente florere, & ſuaviſſimum odorem exhalare cœpit; intima verò ipſius viſcera, medico cultro diſſecta, nulla imbuta fœce, ſed lacteo quodam humore tota redundare reperta ſunt. Innumeras

verò gratias, ad Josephi invocationem a Deo ſe obtinuiſſe teſtati ſunt Fideles, qui ad ipſius funus undique frequentes convenerunt, propter conceptam de ipſius ſanctitate opinionem; quâ etiam impellente, Josephi Cives, poſt aliquot annos, pium illud facinus audacter perpetrarunt, ut nocte quadam, occaſione data, ad Amatricis oppidum accedentes, venerandum ipſius corpus aſportarent, & Leoniſſam deferrent; firma ſpe ducti, magnum ſibi adverſus ingruentes calamitates in illius poſſeſſione, ac Servi Dei patrocinio præſidium fore.

Cumque ad legitimum inſtruendum judicium de ipſius Beatificatione & Canonizatione, nihil deeſſet eorum, quæ per Sacrorum Canonum & Conſtitutionum Apoſtolicarum Decreta requiruntur; nonnulli primum Proceſſus a Locorum Ordinariis conſtructi, mox etiam alii Apoſtolica Auctoritate confecti fuerunt; ex quibus deſumptæ ſunt tum Virtutum Theologalium & Cardinalium, iiſque adnexarum, quæ in Josepho emicuerunt, tum etiam Miraculorum, ejus interceſſione a Deo editorum, pleniſſimæ probationes; quibus per Dilectos Filios Conſultores Congregationis Sacrorum Rituum, deinde per Ven. Fratres Noſtros S. R. E. Cardinales eidem Congregationi præpoſitos, maturè & ex ordine diſcuſſis, ſanctæ memoriæ Prædeceſſor Noſter Clemens Papa XII. auditis eorum conſiliis, die xv. Julii Anni MDCCXXXIV. definivit; *Conſtare de Josephi Virtutibus in gradu heroico*; ac ſimiliter triennio poſt, die nempe viii. Junii Anni MDCCXXXVII. de duobus Miraculis conſtare decrevit; nimirum de puero, qui a nativitate palpebras inter ſe adeo junctas habebat, ut lucis uſura ipſi perpetuo intercluſa judicaretur; imploratâ verò ſuper eum Josephi ope, oculos ſtatim aperuit, perfectumque viſionis ſenſum deinceps obtinuit: deque Joſepho Novello, qui quum graviſſimo vulnere in genu ſauciatus fuiſſet, invocato Servi Dei nomine momento temporis ſanatus fuit. Et conſequenter, de ipſius pariter Congregationis conſilio, idem Prædeceſſor ad publicum cultum Josepho indulgendum progreſſus eſt: Qua de re expeditis Apoſtolicis Litteris die XIX. ejuſdem menſis & anni, ejus Beatificationis Solemnia in Baſilica Lateranenſi celebrata fuerunt, aliaque religioſi cultus obſequia, ad formam Indultorum in iiſdem Litteris contentorum, ipſius Beati Viri memoriæ ſummo Fidelium ſtudio fuerunt exhibita.

Altero autem biennio vix elapſo, quum eidem Clementi Prædeceſſori pro parte Miniſtri Generalis Ordinis Minorum S. Franciſci Cappuccinorum, totius Religionis ſuæ nomine, expoſitum fuiſſet, ipſius Beati Viri Sanctitatem novis atque frequentibus Miraculis a Deo illuſtrari, communibuſque Populorum Votis, atque etiam poſtulationibus clar. mem. Caroli VI. Hiſpaniarum Catholici & Romanorum Regis in Imperatorem electi, nec non Cariſſimorum in Chriſto Filiorum Noſtrorum Magnæ Brittaniæ, Poloniæ, atque Sardiniæ Regum, aliorumque ſupremorum Principum & Magnatum, complurium præterea S. R. E. Cardinalium, Antiſtitum, Eccleſiarum, atque Univerſitatum, expeti, ut de ſolemni ejuſdem Beati Canonizatione, juxta Ritum & praxim Sanctæ Romanæ Eccleſiæ tandem ageretur; placuit eidem Prædeceſſori, præfata Congregatione approbante, pro hujuſmodi Cauſæ reaſſumptione Commiſſionem ſignare, & compilationem novorum Proceſſuum, ſuper indicatis Miraculis poſt indultam Josepho venerationem ſequutis, auctoritate Apoſtolica, nonnullis Epiſcopis de more delegare.

Quorum Proceſſuum validitate approbata, Nobis jam Dei voluntate in Petri Cathedra ſedentibus, ſex potiſſimum Miracula in præfata Sacrorum Rituum Congregatione iteratis vicibus ritè diſcuſſa fuerunt; de quibus, poſtquam Nos ipſi ſuffragia Conſultorum perlegimus, & Cardinalium prædictorum conſilia audivimus in Congregatione Generali coram Nobis habita die xxii. Septembris Anni MDCCXLIV., nihil Nos quidem tunc pronunciavimus, ſed invocato ſæpius Divini luminis adjutorio, noviſque diligentiis juſſu Noſtro peractis, ut quædam tollerentur difficultates in animo Noſtro subortæ, dum interim privatis ſtudiis rem totam ad ſummum judicii rigorem exigeremus, demum die prima Maji Anni MDCCXLV., in Feſto Sanctorum Apoſtolorum Jacobi & Philippi, celebratâ Miſſa in Baſilica Lateranenſi, publico Decreto edito, infraſcripta duo Miracula tertii generis omni ex parte probata eſſe declaravimus.

Miraculum I.

Primum eſt conſolidatio crurium & femorum pueri Joſephi Dionyſii, qui inferiora hujuſmodi membra adeo debilia & flaccida ab utero Matris attulerat, ut iis nullo modo corpus ſuſtentare poſſet; quin immò quum eorum membrorum carnes, linteoli ritu, quaquaverſum complicarentur, oſſibus ea carere omnino putabantur: Hunc Mater biennii jam ætate nil proficientem, ad Aram adduxit, ſub qua Beati Josephi corpus requieſcit; eumque Omnipotentem Deum pro deplorata filii ſanitate per ipſius Beati merita cum lacrymis exoraſſet, exaudita eſt oratio ejus; ita ut puerum inde pedibus ſuis incedentem domum reduxerit.

Miraculum II.

Alterum eſt ſanatio Antoniæ Morelliæ, cui congeſta tabes in ſiniſtra thoracis regione interiora viſcera adeo infecerat, ut licèt Chirurgi manu externus tumori hiatus apertus fuerit, attamen non ex eo ſolum, ſed ſæpe etiam ex ægrotantis ore, ſanies mixta ſanguine alternatim fluere perrexerit; aſſiduuſque dolor cum tuſſi, & febri, hecticam Mulierem biennio toto afflictam detinuerit; vulnus autem contracto callo, in fiſtulam degeneraverit, ex qua ſpiritus per reſpirationem pectore exceptus adeo liberè permeabat, ut aliquando candelæ flammam extingueret. In hoc deſperato valetudinis ſtatu, quum oleo ex lampade ante corpus Beati Josephi ardente fiſtulæ labia inuncta fuiſſent; unius noctis ſpatio fiſtula coaluit, abſceſſit febris, & dolor, tuſſis ceſſavit, color, vireſque redierunt, atque integra, & perſeverans valetudo Mulieri eſt reſtituta.

Decretum de tuto progreſſu ad Canonizationem.

His igitur probatis, quum in præfata Sacrorum Rituum Congregatione coram Nobis coacta die iii. Auguſti ejuſdem Anni MDCCXLV., propoſita fuerit quæſtio, àn tuto procedi poſſet ad ſolemnem Beati Josephi Canonizationem, nemini dubium fuit, quin juxta praxim Apoſtolicæ Sedis, & Prædeceſſorum Noſtrorum Decreta, omnia jam ad hujuſmodi effectum abundè ſuppeterent; Noſque ipſi demum die xvii. ejuſdem menſis & anni, in anniverſario aſſumptionis Noſtræ, ſolemne Decretum edidimus de eadem Canonizatione, ſervatis ſervandis, quandocumque peragenda.

Conſiſtorium ſecretum.

Pro cujus decreti executione quum prædictorum ſupremorum Principum, & Antiſtitum, ac Populorum vota, demiſſæque Ordinis prædicti Fratrum Minorum Cappuccinorum preces, Nos urgere non deſiſterent; Tandem communicato conſilio cum univerſo Collegio Ven. Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium in Conſiſtorio ſecreto die xviii. elapſi menſis Aprilis coram Nobis congregatorum eorumque aſſenſu accepto; complures Ven. Fratres Archiepiſcopos & Epiſcopos ex tota fermè Italia ad graviſſimum conſilium advocavimus; eorumque judicio totam hujus cauſæ ſeriem, atque omnia, quæ de virtutibus & miraculis Beati Josephi probata fuerant, tum oretenus in Conſiſtorio publico coram Nobis habito, in quo Dilectus Filius Philippus Maria Pirellius Aulæ Noſtræ Conſiſtorialis Advocatus ipſius

Conſiſtorium publicum.

Beati

Beati Cauſam peroravit, tum etiam in ſcriptis exponi mandavimus; traditâ nempe ſingulis diſtinctâ præmiſſorum omnium relatione, ex authenticis monumentis præfaræ Congregarionis Sacrorum Rituum religiosè deſumptâ. Quibus præmiſſis, alind Conſiſtorium die XIII. labentis menſis Junii coëgimus, in quo, præter Ven. Fratres Noſtros S. R. E. Cardinales, prædictos quoque Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos in Romana Cutia præſentes ſedere juſſimus, atque adſtantibus Apoſtolicæ Sedis Notariis, & duobus antiquioribus Cauſarum Palatii Noſtri Auditoribus, ſuper expetita BEATI JOSEPHI prædicti Canonizatione ſententias dicere. Cumque omnes ad unum pro ſuprema ipſius Beati glorificatione non aſſenſum modò ſuum, ſolidis rationibus confirmatum, ſed enixa etiam ſtudia & vota ſua declaraſſent; Nos quidem eâ de re a prædictis Apoſtolicæ Sedis Notariis publica Inſtrumenta confici, ac præterea prolatorum ſuffragiorum exempla a ſingulis ſubſcripta colligi, & in Tabularium Eccleſiæ Romanæ inferri mandavimus; Verumtamen antequam ad ferendam hujuſmodi definitivam ſententiam adduceremur, indictis per Urbem generalium jejuniorum diebus, deſignatiſque ad ſupplicationes Eccleſiis, cum Indulgentia ab iis conſequenda, qui ſuas cum Noſtris obſecrationibus jungerent, publicas Eccleſiæ preces apud Deum Patrem luminum interponere curavimus, ut ad dirigendos ſenſus Noſtros juxta viam ſuam, gratiæ ſuæ auxilium Nobis non denegaret.

Cardinalium, & Epiſcoporum ſententiæ in Conſiſtorio ſemipublico.

Tandem hac die, Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli triumphis decorata, in Baſilica Vaticana, ad quam ſolemni ritu Nos præceſſerunt omnes Cleri Sæcularis & Regularis Ordines, omnia Magiſtratuum & Officialium Romanæ Curiæ Collegia, cum prædictis Ven. Fratribus Noſtris S. R. E. Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, Eccleſiaſticum conventum celebrantes, antequam ſacra myſteria conficeremus, exhibitis Nobis iterum iterumque a Dilecto Filio Noſtro Joachimo Tituli Sanctorum Quatuor Coronatorum Presbytero S. R. E. Cardinali Portocarrero nuncupato, per organum Dilecti Filii Virgilii Monrecatini Conſiſtorialis Aulæ Noſtræ Advocati, prædictorum Chriſtianorum Principum, Eccleſiarum, & Populorum poſtulationibus, ac votis pro ipſius BEATI JOSEPHI A LEONISSA, quemadmodum etiam pro Beatorum Fidelis a Sigmaringa Camilli de Lellis, Petri Regalati, & Catharinæ de Ricciis ſolemni Canonizatione, imploratâ prius Cœleſtium Spirituum, & Sanctorum omnium interceſſione, atque invocato Paraclyto Spiritu, ad honorem Sanctæ & Individuæ Trinitatis, ad exaltationem Fidei Catholicæ, & Chriſtianæ Religionis augmentum, ac de conceſſa humilitati Noſtræ Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine, ipſum B. JOSEPHUM Ordinis Minorum Cappuccinorum Sacerdotem, omnium Chriſtianarum virtutum laude, plurimorumque miraculorum gloria, maturo Noſtro, & adſtantium Fratrum Noſtrorum judicio cumulatiſſimum, unà cum præfatis Fideli, Camillo, Petro, & Catharina, Sanctum eſſe decrevimus, & definivimus, ac Sanctorum Catalogo adſcripſimus, ejuſque memoriam, quam in ſubſequuta Miſſæ celebratione Nos ipſi ſolemniter venerati fuimus, ab univerſa Eccleſia quotannis die IV. Februarii religiosè coli mandavimus; in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Omnibus quoque Chriſtifidelibus ad tantæ ſolemnitatis celebritatem congregatis, Plenariam, his verò, qui ſingulis annis, prædicta die, ad ejuſdem Sancti Corpus venerandum acceſſiſſent, ſeptem annorum & totidem quadragenarum Indulgentiam, in forma Eccleſiæ conſueta, miſericorditer in Domino largiti fuimus.

Solemnia Canonizationis.

Indulgentiæ.

Gaudeant igitur in Domino univerſæ familiæ gentium, & in vocibus exultationis jubilent Deo, qui Eccleſiam ſuam perpetua miſeratione cuſtodiens, præclaris eam Sanctorum exemplis quotidie inſtruere, meritis atque præſidiis roborare non deſinit; ut quibus per Filium ſuum ſanctiſſima vitæ documenta tradidit, ampliſſimamque Cœleſtis Regni hæreditatem promiſit, iiſdem per Sanctos ſuos, nova ad currendam ſalutis viam incitamenta, novam ſemper attingendæ metæ fiduciam præbeat; ipſo adjuvante & donante, qui eſt juſtitia, & ſanctificatio, & redemptio Noſtra; qui cum Patre, & Spiritu Sancto vivit & regnat in ſæcula ſæculorum.

Ut autem præmiſſa omnia ad univerſæ per Orbem Eccleſiæ notitiam perducantur, eorumque memoria perpetuis futuris temporibus, ad Dei gloriam, & Fidelium eruditionem, indeficiens perſeveret; Nos ea præſentibus Apoſtolicis Litteris complecti & roborare voluimus; mandantes, ut harum tranſumptis, ſive exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ munitis, eadem ab omnibus fides habeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Fides habenda tranſumptis.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc noſtræ definitionis, decreti, adſcriptionis, mandati, ſtatuti, relaxationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Sanctio.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſexto, tertio Kalendas Julii, Pontificatus Noſtri Anno Sexto.

Dat. Pontificatus Anno VI. die 29. Junii 1746.

✠ Ego Benedictus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

† *Ego T. Epiſcopus Oſtien. & Veliternen. Card. Rufus Decanus, & S. R. E. Vice-Cancellarius.*
† *Ego A. Epiſcopus Portuenſis Cardinalis S. Clementis S. R. E. Camerarius.*
† *Ego V. Epiſcopus Praneſlinus Card. Petra, Major Pœnitentiarius.*
† *Ego P. A. Epiſcopus Albanen. Card. Carafa.*
† *Ego I. Epiſcopus Tuſculanus Card. Accorambonus.*
† *Ego V. Epiſcopus Sabinen. Card. Bichius.*
†
†
†
†
†
†
† *Ego Nicolaus Maria Tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Card. Lercari.*
†
†
†

 †

† *Ego F. Tit. S. Mariæ Tranſtyberim Presbyter Card. Burgheſius.*

† *Ego A. Tit. S. Stephani in Monte Cœlio Presbyter Card. Gentili.*

† *Ego Fr. J. A. Tit SS. Sylveſtri & Martini Presbyter Card. Guadagni.*

†

† *Ego D. Tit. Baſilicæ SS. Duodecim Apoſtolorum Presbyter Card. Rivera.*

† *Ego J. B. Tit. S. Mariæ Angelorum Presbyter Card. Spinula.*

†

†

†

†

† *Ego R. Tit. S. Sabinæ Presbyter Card. de Ilcio.*

†

†

† *Ego D. Tit. S. Bernardi ad Thermas Presbyter Card. Paſſioneus.*

† *Ego S. Tit. S. Priſcæ Presbyter Card. Valenti.*

†

† *Ego J. F. Tituli SS. Quatuor Coronatorum Presbyter Card. Portocarrero.*

†

†

† *Ego C. A. Tit. S. Mariæ de Pace Presbyter Card. Cavalchinus.*

†

†

† *Ego F. Tit. S. Pancratii Presbyter Card. Lantes.*

†

†

†

†

† *Ego F. Tit. S. Mariæ de Populo Presbyter Card. de Ricciis.*

† *Ego A. Tit. S. Sylveſtri in Capite Presbyter Card. Ruſus.*

†

† *Ego P. M. Tit. S. Agnetis extra muros Presbyter Card. de Montibus.*

† *Ego F. Tituli S. Matthæi in Merulana Presbyter Card. Tamburini.*

† *Ego D. J. Tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbyter Card. Beſotius.*

†

†

†

†

†

†

†

†

† *Ego Alexander S. Mariæ ad Martyres Diaconus Card. Albanus.*

† *Ego Nerius S. Euſtachii Diaconus Card. Corſinus.*

† *Ego Agabitus S. Agathæ Diaconus Cardinalis Moſca.*

†

†

† *Ego C. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Sacripantes.*

† *Ego M. SS. Coſmæ & Damiani Diaconus Card. Bolognettus.*

† *Ego H. S. Angeli in Foro Piſcium Diaconus Card. Columna.*

† *Ego P. S. Georgii in Velabro Diaconus Card. Columna.*

† *Ego A. S. Mariæ in Aquiro Diaconus Card. Tanari.*

† *Ego H. S. Adriani Diaconus Cardinalis Bardi.*

† *Ego D. SS. Viti & Modeſti Diaconus Card. Urſinus.*

†

D. Card. Paſſioneus.
J. Datarius.
VISA DE CURIA.
J. C. Boſchi.
J. B. Eugenius.
Loco ✠ Plumbi.
Regiſtrata in Secretaria Brevium.

XV.

Canonizatio BEATÆ CATHARINÆ DE RICCIIS Florentinæ Monialis Profeſſæ Ordinis Prædicatorum.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

AD nuptiale convivium, quod Rex Cœleſtis præparavit Filio ſuo, ad quod non ceſſat ab origine mundi humanas animas invitare, donec Electorum numerus impleatur, omnes quidem virtutes, quibus electæ Sponſæ tanquam dotali cenſu ditantur, ingreſſum atque aditum parant; ſed virginalis potiſſimum corporis animique puritas adeò faciles acceſſus præſtare conſuevit, ut qui caſti ſunt corpore & ſpiritu, interdum, etiam ante ſtatutum ſponſalium diem, ad ipſa nuptialia gaudia introduci contingat, nimirum talibus tantiſque de Cœlo favoribus; in hujus vitæ exilio adhuc degentes, cumulari, ut jam ferè ad perfectam cum Sponſo unionem in anteceſſum perveniſſe videantur. Hoc eſt fortaſſe, quod Nobis innuunt prudentes illæ Virgines, de quibus in Evangelica Parabola legimus, quod, licèt ipſæ tunc Sponſi thalamo deſtinatæ non eſſent, attamen, quum ſtudio pervigiles, & cum ornatis ardentibuſque lampadibus, & vaſis oleo plenis, inventæ fuerint, adveniente Sponſo, intraverunt cum eo ad nuptias; ut ſcilicet, pro earum captu, ineffabiles illas prægustarent delicias, quibus felices demum animæ, compotes erunt, quum poſt expletam mortalis vitæ peregrinationem, in Templum Regis, in Sanctuarium Dei, cum lætitia & exultatione adducentur. Hoc ſatis apertè declaravit ipſe Dominus Jeſus, qui in diebus carnis ſuæ, Diſcipulum illum Virginitatis candore præſtantem, præ cæteris omnibus, quos amicos ſuos appellavit, ſingularibus charitatis ſignificationibus eſt proſequutus; eidemque poſtea ſecreta cœleſtia revelavit. Hoc ſæpe deinceps in pluribus Sanctis utriuſque ſexus Virginibus demonſtravit. Hoc denique recentiùs oſtendit in B. CATHARINA Virgine Ordinis Prædicatorum Moniali; in cujus innocentia ac puritate ita ſibi complacuit Sponſus virgo, & Virginis Filius, ut eam ad ſublimiſſimum perfectionis culmen evectam, ad Cœleſtium chariſmatum copia perfuſam, ad intimam ſui familiaritatem in Terris admiſerit, & tandem ſuæ ipſius beatitudinis participem in Cœlis fecerit; Ubi illam in ſinu Dilecti certiſſimè regnantem, & pro nobis aſſiduè intercedentem, ab univerſa Eccleſia colendam ac venerandam eſſe (prævia virtutum ipſius, ac miraculorum in ejus gratiam a Deo editorum, cognitione, ac juridica approbatione) de Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium, necnon Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in Romana Curia congregatorum, conſilio & aſſenſu, auctoritate Apoſtolica nuper definiendo declaravimus, decrevimus, atque ſtatuimus. Exordium.

Florentiæ clariſſimâ Italiæ Urbe, ex Nobili Familia de Ricciis annò MDXXII. ortum habuit CATHARINA, quam parentes in Baptiſmate Alexandram nuncuparunt. Porro ad quam excelſum Sanctitatis apicem provecturus eam eſſet Omnipotens Deus, cito demonſtravit præveniendo illam in benedictionibus dulcedinis, ut, quum ab ipſa puerili ætate ſublimibus mentis illuſtrationibus, atque ineffabili cordis ſuavitate, in ſanctæ orationis exercitio, atque in cæteris pietatis officiis exequendis, frequenter completa fuerit, jam tunc mundana gaudia deſpicere, & ad cœleſtia ex animo adſpirare aſſueverit. Itaque quum ad firmiorem ætatem perveniſſet, S. Catharinæ ortus & primordia.

&

& clauſtralis vitæ bona, in Monaſterio primùm S. Petri e Monticulis prope Florentiam, tum in alio S. Vincentii in Civitate Pratenſi, prægustaſſet; fruſtra deinde Pater ſæcularium nuptiarum ſplendorem & commoda ipſi propoſuit, quæ in odorem Cœleſtis Sponſi currens, nunquam quievit, donec ei tandem permiſſum fuit ad prædicti Pratenſis Monaſterii ſolitudinem convolare, ibique Deo, ſub regula S. Dominici, perpetuò ſe addicere.

Religionem ingreditur.

Angelicam vivendi rationem ſtatim a Tyrocinio exorſa, quum ſe in omni virtutum genere univerſæ Societati magnopere probaſſet, ſummo Sororum ſtudio ad Religioſam Profeſſionem admiſſa fuit, quamvis ipſa præ animi demiſſione rejiciendam ſe fore pertimeſceret. Perfectiſſima fuit Catharinæ obedientia, difficilioribus licèt experimentis probata; abſolutiſſima Regularis diſciplinæ cuſtodia; alacris in abjectis quibuſque miniſteriis obeundis promptitudo; admirabilis modeſtia; atque ab omni re, quæ ipſius animæ puritatem quoquo modo obfuſcare aut obnubilare poſſet, ſumma averſio; aſſidua verò unio cum Deo, ad cujus honorem omnia ſua dicta, & facta fideliter dirigebat.

Tanta verò illius virtutum admiratio in Monialium animis excitata fuit, ut eam vix quintum ætatis luſtrum egreſſam, unanimi conſenſu, totius Monaſterii moderatricem elegerint; idque munus deinceps eidem, quantumvis invitæ, atque obediendi magis, quàm imperandi cupidæ, ad annos quadraginta duos, in omnem ſcilicet ipſius vitam, prorogaverint. Nihil enim in eâ deſiderandum ſibi eſſe intelligebant, ſive ad rectitudinem atque prudentiam, ſive ad vigilantiam & ſollicitudinem, ſive ad caritatem & comitatem, ſive ad religionis & pietatis fovendæ ſtudium, ſive ad exemplum. Illam ſibi ducem atque hortatricem ad ſpirituales profectus, illam in omni officio magiſtram, in omni rerum viciſſitudine matrem amantiſſimam experiebantur, plenoque obſequio colebant, & ſincero amoris affectu complectebantur. Ipſa verò ad innumeras curas, quas pro commiſſo ſibi regimine gerebat, hoc etiam ſollicitudinis addebat genus, ut abjectiſſima magiſque laborioſa miniſteria ſibi reſervando, eaque continenter exercendo, impoſitam ſibi auctoritatis & elationis ſpeciem aliqua ſaltem ratione extenuaret; ſimulque ut animum ſuum, multiplicatis atque protractis orationis temporibus, arctiùs cum Deo conjungeret; ne fortè, inter avocantium negotiorum occupationes, Divinæ charitatis ignis in ejus ſinu tepeſceret.

Monaſterii perpetuum regimen obtinet.

Qua ſanè in re votis ſuis fraudata non eſt piiſſima Virgo; ſed per ſui ipſius contemptum in Dei amore quotidie creſcens, atque ex hoc ipſo in ſui abnegatione magis proficiens, ad eam brevi pervenit Chriſtianarum Virtutum perfectionem, quam per legitimas pleniſſimaſque probationes ritè demonſtratam, & manifeſtis Divinæ Omnipotentiæ ſignis atque miraculis comprobatam, ſolemni Eccleſiæ vocabulo, Sanctitatem appellamus. Quæ quum ſit omnium Chriſtianarum Virtutum in gradu heroico, pro cujuſque ſtatus & vitæ ratione, pleniſſima complexio, perfectumque includat implementum Divinorum præceptorum & conſiliorum, quæ ad ſtabiliendam in credentium cordibus Dei & proximi dilectionem, & ad deſtruendum humanæ cupiditatis regnum, a Cœleſti Legiſlatore tradita fuerunt; juvat hic ex præclaris Catharinæ operibus aliqua commemorare, ex quibus demonſtratâ illius habituali in Deum charitate, in proximos miſericordiâ, in ſemetipſam ſeveritate, de reliquis etiam virtutibus, quibus eam cumulatè præditam fuiſſe compertum habemus, cuilibet liceat conjectari.

Perfectioni ſtudet.

Sapientiæ Cœleſtis incenſa ſtudio, unum ſibi propoſuit, cui præ cæteris vacaret, Librum, unum, quod ſequeretur, exemplar; Jeſum Chriſtum, & hunc crucifixum: Quem oculis cordis jugiter aſpiciendo, quem dies noctesque contemplando, adeò in illius amorem exarſit, ut nihil extra eum cogitare, nil niſi de ipſo loqui, nihil, quod pro ipſo & ſecundum ipſum non eſſet, agere poſſe videretur. Nulla res erat, nulla ejus vitæ actio, quæ non ſtatim ipſam ad recordationem Dei, tanquam primæ originis, & finis omnium, revocaret; ejuſque memoriæ dulcedine perculſam, ad ferventiſſimas adſpirationes, ad inflammata ſuſpiria, ad ſubita etiam animi deliquia compelleret. Indignam ſe prorſus eſſe ajebat, quæ Divini amoris igne accenderetur; Veruntamen, ſi ab ejus veluti vitali flamma deſtitui ſe fortè contingeret, animam vitamque ſuam illico defecturam fore profitebatur. Quod ſi in communibus vitæ actionibus Deo ſuo ita adhærebat, ut ab eo divelli non poſſet; quantò magis neceſſe eſt intimam fuiſſe unionem, qua illius ſpiritus Cœleſti Sponſo, in oratione, ac myſteriorum & virtutum ejus contemplatione, jungebatur. Tunc videre erat Catharinam extra ſe raptam, totamque in Deo abſorptam, non ſolum ſpiritualium animæ facultatum, ſed etiam corporeorum ſenſuum commercium cum creatis omnibus rebus abrumpere, ac multas ſæpe horas, aliquando etiam integros dies in extaſi perſeverare. Illud verò præ omnibus admirabile fuit, quod meditatio paſſionum Chriſti in ea operabatur; dum ipſam in imaginem & ſimilitudinem patientis Sponſi interiùs exteriùſque transformans, illius dolores jam altè animo inſculptos, corporis quoque motibus exprimere cogebat; itaut ſingulis hebdomadibus, a meridie Feriæ quintæ uſque ad horam nonam Feriæ ſextæ a ſenſibus abſtracta, totam feralis Tragediæ ſeriem ordinatè ad vivum repræſentaret. Quis autem vel mente aſſequi valeat uberrimas conſolationes, quibus Catharinæ cor in Eucharistici panis ſumptione perfundebatur? Tunc fiebat ſuper eam manus Domini, & Gloria Domini in eam deſcendens, clariſſimæ lucis radios, adſtantium quoque oculis perſpicuos, ex ipſius corpore undequaque ſpargebat: aliquando etiam ipſum ejus corpus a terra elevabat, ac diu in aere pendens, multis inſpectantibus, ſuſtinebat. Hinc minimè mirum, ſi pia Virgo Cœleſtium Virtutum formam ex adeo intima Sponſi conſuetudine in ſe recipiens, eam in ſuis moribus, tanquam in ſpeculi nitore, exhibebat; ac ferventiſſimo divinæ gloriæ zelo flagrans, tam ſubjectas ſibi Virgines, quam obvios quoſque fideles, ad amorem Dei inflammare, ad virtutem excitare curabat.

Divino amore flagrat.

Qua in re cum ipſius Dei gloriam præ oculis præcipuè habebat, tum etiam, pro ingenti ſua in proximos charitate, ipſorum æternam ſalutem magnopere ſpectabat. Hoc erat ſanè potiſſimum argumentum perfectæ dilectionis, quâ omnes vocationis ſuæ conſortes proſequebatur; dum ſcilicet Dei cultum, Religionis fervorem, virtutum omnium ſtudium in ipſis fovere atque amplificare omni ope ſatagebat. Sed nec in reliqua officii ſui adminiſtratione, minora ipſis maternæ pietatis ſtudia impendebat. Summa enim erat, & jugis Catharinæ ſollicitudo, ne quid concredito ſibi gregi deeſſet, ſive ad innocentiæ cuſtodiam, ſive ad morum diſciplinam, ſive ad animorum quietem & tranquillitatem, ſive ad temporalis vitæ ſubſidia, & corporum incolumitatem. Si quæ vero ex Sororibus in morbum incidiſſet, ejus peculiarem curam, eique inſerviendi onus ſibi ſumebat; ipſi dies, noctesque adſtare, omniaque Chriſtianæ charitatis officia præſtare gaudebat. Denique in mortis agone conſtitutas apud Deum juvare, earumque animas in manus Sponſi, è quibus Adverſarius eas rapere non auderet, commendare, & pro viribus aſſerere nitebatur.

Proximos omnes charitate complectitur.

Neque

Neque tamen anguſtis Monaſterii ſui finibus contineri potuit ipſius charitatis amplitudo; ſed, quum ad omnes ubique terrarum homines dilataretur cor ejus, pro omnium ſalute impetranda, aſſiduas ſuas, & Sororum preces, & voluntarios etiam corporis ſui cruciatus, ſeque totam Omnipotenti Deo, veluti Hoſtiam pacificam, in unionem Sacrificii Redemptionis humanæ, ſine intermiſſione offerebat. Quin etiam ad ſublevandas pauperum, & calamitoſorum omnium ærumnas, quod ipſa per ſe præſtare non poterat, id, excitata ſuis hortationibus ditiorum charitate, aſſecuta fuit, ut immenſa pecuniarum vis per totam Hetruriam alendis egenis, excipiendis ægrotis, viduis, orphanis, & ſenibus ſuſtentandis, virginibus collocandis erogaretur. Denique ad purgantis Eccleſiæ levamen non minori ſtudio intenta, multiplicabat in eum finem ſuas preces, & lacrymas, jejunia, aliaſque carnis ſuæ afflictationes, ut Divinæ Juſtitiæ pro animabus adhuc in captivitate detentis ſatiſfacere mereretur.

enitæ in ſe xer-

Quæ omnia quum clarè pateat non ſine prævia ſui ipſius abnegatione a CATHARINA effici potuiſſe, ſilentio tamen prætereunda non ſunt, quæ de admirabili ipſius pœnitentia & mortificatione, juridicè cognovimus. Sanè quum ſemel Mundo, & Satanæ per ipſam religioſæ vitæ profeſſionem omnino renunciaſſet, adverſus carnem ſuam, quam ipſi datum non fuerat unà cum aliis rebus relinquere, perpetuum bellum gerendum ſibi eſſe duxit. Itaque aſperrimis flagellis inſtructa, ciliciis, aliiſque tormentorum inſtrumentis, onuſta, frigore, inedia, vigiliis, omnique cruciatuum genere, virginale corpuſculum aſſiduè divexare & conterere non deſtitit; nec unquam per quadraginta & octo annos, quos in Religione tranſegit, carnem aut ova guſtavit, ſed ſolo plerumque pane & aqua victitare conſuevit. Et tamen patiendi adhuc cupida, pro ſuorum & alienorum peccatorum expiatione, Dominum ſæpe oravit, ut ſe morborum, ac dolorum vi amplius probare, & ad vivum urere vellet: idque ſuis precibus omnia exorantibus conſecutam fuiſſe dicendum eſt; cum Medici ſæpe affirmaverint, præter naturam omnino eſſe graviſſimos morbos, & acerbiſſimos dolores, quibus Ancilla Dei mirum in modum torquebatur.

Quod ſi tali in re, quæ ad illius cruciatum tendebat, Cœleſtis Sponſus Dilectæ ſuæ preces audire non renuit; minimè putandum eſt, ipſum, qui totius conſolationis fons eſt & origo, CATHARINAM in angoribus & deſolationibus deſertam voluiſſe; quique juſto ſuo Job, pro infortuniis patienter toleratis, æquiſſimo & clementiſſimo judicio, omnium amiſſorum bonorum duplicia reddidit, non huic innocentiſſimæ Virgini tribuiſſe, ut ſecundum multitudinem dolorum, quos vel libenter ſuſtinuit, vel ipſa ſibi ſponte irrogavit ſanctorum ſolatia gaudiorum ipſius animam lætificaverint.

ali- iis r.

Itaque pro hujuſmodi pœnarum acerbitate, ipſius ſpiritum ineffabilibus delectationibus, quæ in dextera ejus ſunt, adimplevit; effuſâ ſcilicet in eam lucis & veritatis ſuæ communicatione, quæ ad ſublimiorum veritatum cognitionem, ad intelligenda Divinorum Myſteriorum arcana ipſam deduxit; & accenſa in ejus pectore beatiſſimâ charitatis ſuæ flammâ, cujus incendii vi, ac ſuavitate ipſius cor, tanquam cera liqueſcens, deficiebat in Deum ſalutare ſuum.

Quamvis autem ſanctarum animarum gloria omnis, in hac quidem vita plerumque ab intus, in altera verò adeo ſupra humanum captum poſita ſit, ut de ea verè dicatur, quòd nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis aſcendit, quæ præparavit Deus diligentibus ſe; voluit tamen Omnipotens Dominus, ſive ad manifeſtandas divitias gratiæ ſuæ, ſive ad eruditionem noſtram, tam inſignium chariſmatum largitione CATHARINAM in terris adhuc viventem illuſtrare, ut omnibus liceret ex his arguere, quantam Gloriæ celſitudinem in æterna Beatitudinis ſede eidem conferre decreviſſet.

Miræ rum glo claret.

Ad comprobandam ſiquidem atque juvandam ſinceram ipſius charitatem, quâ afflictis opem ferre, omnibuſque prodeſſe ſummopere cupiebat, dedit ei Dominus poteſtatem faciendi mirabilia, in inſtantaneis morborum depulſionibus, in rerum multiplicatione, aliiſque ſignis atque prodigiis, quæ ſupra omnem naturæ vim frequenter operabatur: præterea dedit ei ſpiritum prophetiæ, quo, ſive ad proximorum correctionem, ſive ad cautelam, ſive ad conſolationem, futura prævideret, abſentia conſpiceret, & cordium ſecreta dignoſceret.

Cœleſti favoribus donis lo pletatur.

Amoris verò magnitudinem, quo Deum ipſum ex toto corde, ex tota mente, ex omnibus viribus ſuis diligebat, ipſe viciſſim præclaris bonitatis ſuæ ſignificationibus abundè rependit. Sæpe etenim ipſe Rex Gloriæ, in quem deſiderant Angeli proſpicere, corporali ſpecie ſe illi videndum exhibuit, dulciſſimoſque cum illa ſermones miſcuit: aliquando idem Dominus Jeſus ſub ſpecie Pueruli a Matre Virgine Angelorum Regina in ipſius ulnis eſt reclinatus: aliquando ejuſdem Imago Cruci affixa, revulſis a trunco brachiis, mirabilibus eam beavit amplexibus. Denique ipſam in fide & charitate ſibi ſponſatam fulgido ornatu, ac pretioſiſſimis monilibus de theſauris ſuis decoravit. Illius enim lateri, ac manibus pedibuſque ſacra clavorum ſuorum, & lanceæ ſtigmata ſanguine rubentia inſculpſit; ſpineum diadema capiti impoſuit; humeris verò veſtigia Crucis profundè impreſſit. Utque magis oſtenderet quanta eſſet inter ſe & CATHARINAM, ſpirituum, & voluntatum conjunctio, illuſtre ſignum poſuit in faciem ejus, ipſam aliquando in vivam ſui vultus imaginem & ſimilitudinem transformans, ut qui CATHARINAM vidiſſet, ipſum Filium Dei & Filium hominis videre ſe exiſtimaret.

Multimo probatur.

Tantam ſanctitatem, tantis illuſtratam prodigiis, voluit Deus ad ſui Gloriam, & ad poſterorum fidem, per omnia probationum genera, in ſumma certitudinis luce collocari: Probata eſt contradictionibus obloquentium, & calumniantium vituperationibus. Probata eſt admirantium laudibus & prædicationibus, clariſſimâque fama, quæ non modo per Hetruriam, ſed per alias quoque Italiæ Regiones, ac demum per univerſam Europam longè latèque diffuſa, incredibilem ad ipſam traxit hominum multitudinem ex omni conditione, etiam Regia, ex omni ſexu, atque ætate; qui ad petenda conſilia, ad beneficia vel ſpiritualia vel temporalia obtinenda, ad magnificandum Deum in mirabilibus ejus, undique ad eam confluebant. Verùm ipſa CATHARINÆ virtus, inter tam diverſa hominum judicia, ſeſe luculentiſſimè probavit; tum ſcilicet perpetuo, atque conſtanti innocentiæ, & ſanctitatis tenore, tum ſingulari potiſſimum humilitate, quâ, & obtrectantium malignitatem, & mundanorum plauſuum vanitatem æquè ſuperavit; ut toto ipſius vitæ curſu, per gloriam & ignominiam per infamiam & bonam famam, ipſius ſecuram conſcientiam, ſolidamque pietatem nec laudes inflarint, nec opprobria defatigaverint.

In humilitate conſtans perſeverat.

In omnibus enim collatis ſibi muneribus non ſuam, ſed Donatoris excellentiam agnoſcens, ſeque Divinorum beneficiorum indignam ex animo reputans, nihil in vulgus prodire volebat, quod aliquo modo in ſui gloriam cedere poſſet. Quare cum cognoviſſet volumen quoddam rerum a ſe geſtarum, & Cœleſtium donorum, quibus a Deo quotidie cumulabatur, penes Moniales aſſervari, ab aliqua ex ipſis conſcriptum; cumque fruſtra orando, & obſecrando cum

jis egiſſet, ut hujuſmodi volumen conſciſſum flammis traderetur, ipſa denique illud fortuito repertum, ſtatim in ignem conjecit. Quod ſi nihilominus ipſamet arcanas Divinæ bonitatis cnmmunicationes, in Oratione potiſſimum ſibi impertitas, cuidam ex Sororibus fideliter enarravit; id oonniſi eadem humilitate impellente, & invito prorſus animo, præſtitit; nè ſcilicet imperio Confeſſarii, qui id ad multa expedire prudenter in Domino judicavit, ulla in re quantumvis ardua refragaretur. Cum verò, ex oſtenſione virtutum atque ſignorum, quæ Deus in ipſa, & per ipſam operabatur, & quorum cauſa frequens erat hominum ad Monaſterium acceſſus, vel religioſam ſanctæ ſocietatis quietem turbari poſſe metueret; vel pro ſe ipſa formidaret, ne forte in ſuperbiæ vitium declinans, inde fieret immunda vanitate, unde videbatur virtute elateſcere; non deſtitit Sponſum rogare atque orare, ut Divinis ſuis muneribus modum imponere, vel ſaltem ea mortalium oculis occultare dignaretur; donec ſua humilitate ac perſeverantia, quod poſtulabat, obtinuit.

De CATHARINÆ ſanctitate teſtimonia.

Ex hac ipſa perſeveranti humilitate, Viri pietate & doctrina præcipui veram minimeque fucatam CATHARINÆ virtutem agnoverunt, & tanquam ad Lapidem Lydium comprobaverunt; tum ſcilicet ipſius Ordinis Superiores, qui uno ſemel de illius ſpiritu experimenta ſibi capienda eſſe duxerunt; tum etiam inſignes Eccleſiarum Præſules, inter quos Robertus olim hujus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Puccius nuncupatus, Epiſcopus Piſtorienſis, qui de mandato felicis recordationis Pauli Papæ III. Prædeceſſoris Noſtri, cum aliis probatiſſimis Viris, ad præfatum Monaſterium ſe contulit, ut tam evulgatam ſanctitatem ad rigidum examen revocaret; Michaël item Cardinalis Alexandrinus nuncupatus, qui a Sancto Pio Papa V. ipſius Avunculo, & Noſtro pariter Prædeceſſore, ad graviſſima hujus Apoſtolicæ Sedis, totiuſque Chriſtianæ Reipublicæ negocia tractanda Legatus miſſus, CATHARINÆ monita & conſilia expetenda ſibi eſſe cenſuit; aliique præterea ſapientiſſimi Antiſtites, & ejuſdem S. R. E. Cardinales, præſertim Marcellus Cervinius, Hippolytus Aldobrandinus, & Julius Mediceus, quos ad hanc Petri Cathedram deinde evectos, inter Venerabiles Prædeceſſores Noſtros numeramus; quique omnes illius perſpectæ ſanctitati, quadam veluti conclamatione, teſtimonium dederunt. Iſtorum graviſſimis judiciis magnum auctoritatis pondus accedit ex ſingulari exiſtimatione, qua S. Philippus Nerius, tunc in humanis agens, CATHARINAM eſt proſecutus, cujus etiam ſpiritualem amicitiam ac litterarum commercium, Deo inſpirante, expetivit; & aliquando in extaſim raptus, quod illi pariter familiare fuit, cum ipſa Romæ degeret, CATHARINAM in ſuo Monaſterio Prati commoratem, coram Deo, communi nimirum ipſorum amicitiæ nexu, longo tempore eſt allocutus; quemadmodum felic. record. Urbanus Papa VIII. in ſuis Apoſtolicis Litteris ſuper ejuſdem Sancti Philippi Canonizatione a Gregorio XV. antea factâ editis, teſtatum reliquit.

Ejuſdem pretioſa mors.

Denique anno ipſius ætatis ſexageſimo ſexto, religioſæ Profeſſionis quadrageſimo octavo, cum tempus adveniſſet migrandi ex hac vita ad Sponſum, qui charitate perpetua dilexit eam, in extrema ipſius infirmitate, nil, niſi illuſtre & ſanctimonia plenum apparuit. Siquidem Eccleſiæ Sacramenta ſummo pietatis & religionis ſenſu petiit atque ſuſcepit; ſanctiſſima Sororibus monita de omnibus vocationis earum officiis reliquit; morbi dolores, invicta patientia toleravit; atque in Crucifixi amoris ſui contemplatione uſque ad extremum ſpiritum defixa permanſit; tandemque inter Angelorum concentus, quos etiam ab adſtantibus Monialibus audiri Deus voluit, puriſſimam animam Deo reddidit, die 11. Februarii anno Domini MDLXXXIX.

Et ſanctitatis fama poſt obitum.

Sancta Maria Magdalena de Pazzis, tunc temporis Florentiæ vivens, feſtivum CATHARINÆ ingreſſum in Cœleſtem Hieruſalem, & exultantes de ipſius triumpho Beatorum Spirituum choros, in mentis exceſſu ſpectavit. Communis autem, quæ invaluerat, de ipſius ſanctitate opinio, ingentem populi frequentiam ad ejus funus celebrandum adduxit. Utque deinceps ipſius Sepulchrum magno in honore haberetur, in cauſa fuerunt crebra beneficia, & miracula, quæ plerique a Deo, per ipſius merita, ſe obtinuiſſe teſtabantur.

Illius deniquè Sanctitatem extra omnem dubitationis aleam conſtituunt juridicæ probationes, quæ tam ſuper ipſius heroicis virtutibus, quàm ſuper miraculis ad illius invocationem a Deo patratis, Epiſcopali primum auctoritate, mox etiam Apoſtolicæ Sedis delegatione collectæ, & apud hanc Sanctam Sedem diu & maturè diſcuſſæ, firmiſſima Nobis fundamenta ſuppeditarunt, ut definitivè tandem ſuper ea pronunciaremus, & CATHARINÆ nomen atque memoriam Sanctarum Virginum Catalogo ſolemniter adſcriberemus.

Actorum ſeries in ipſius Cauſa.

Primum judicium ſuper præmiſſis omnibus, ante Urbani Papæ VIII. Decreta, peractum fuit ab Auditoribus Cauſarum Palatii Apoſtolici, qui & Proceſſuum validitatem, & virtutum excellentiam, & miracolorum veritatem gravitatemque comprobarunt. Antequam verò horum cognitio a S. R. E. Cardinalibus Congregationi Sacrorum Rituum præpoſitis aſſumeretur, alterum inſtitutum fuit judicium ſuper hujuſmodi Decretorum, a præfato Urbano Prædeceſſore interim editorum, obſervantia; de qua primò quidem Epiſcopus Piſtorienſis anno MDCLXXV., mox etiam prædicta Sacrorum Rituum Congregatio anno MDCLXXIX., ac, de ipſius conſilio, ſan. mem. Prædeceſſor Noſter Innocentius Papa XI., pleniſſimè conſtare decreverunt.

Approbatio virtutum.

Inſtaurato demum ante hos triginta annos in præfata Congregatione Sacrorum Rituum novo CATHARINÆ virtutum examine; Nobis tunc in minoribus Promotoris Fidei munus gerentibus, omnibuſque plenè, ac ſeverè diſcuſſis, tandem a piæ memoriæ Prædeceſſore quoque Noſtro Benedicto Papa XIII. die VII. Martii anni MDCCXXVII. de iiſdem pariter conſtare decretum fuit. Duo verò miracula a ſimili record. Deceſſore Noſtro Clemente Papa XII. die XXX. Aprilis anni MDCCXXXIV., de ejuſdem Congregationis conſilio, approbata fuerunt: Inſtantaneæ nimirum ſanationes, tam Sororis Catharinæ de Bonſiis in eodem Monaſterio S. Vincentii Profeſſæ, ab Aneuriſmate; quàm Sororis Eliſabeth Cherubinæ Cattani in Monaſterio S. Claræ præfatæ Civitatis Pratenſis Monialis Converſæ, ab Iſchiade.

Et miraculorum.

Beatificatio.

Hinc idem Clemens Prædeceſſor, datis Apoſtolicis Litteris in forma Brevis die 1. Octobris ejuſdem anni, Beatæ titulum, & honores CATHARINÆ tribui, ac deferri poſſe conceſſit.

Cauſa reaſſumitur.

Cum verò deinceps accepiſſet, nova miracula, poſt indultam CATHARINÆ venerationem, ipſius interceſſione a Deo edita eſſe; ad preces Catholicorum Principum & Populorum, complurium Antiſtitum, & univerſi Ordinis Fratrum Prædicatorum, quibus omnibus ipſius Beatæ Canonizatio ſummopere cordi erat; novos ſuper eiſdem Proceſſus auctoritate Apoſtolica conſici mandavit. Quorum Proceſſuum validitate approbata, Nos denique ad Petri Cathedram inſcrutabili Dei judicio interim evecti, poſt accuratiſſimum Miraculorum in ipſis relatorum examen in præfata Sacrorum Rituum Congregatione de more peractum; viſis, ac reſpectivè auditis in Congregatione Generali coram Nobis habita die XXIV. Martii anni MDCCXLIV., tam Con-

ſultorum,

ſultorum, quàm Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Ecclaſiæ Cardinalium eamdem Congregationem conſtituentium ſuffragiis; totâque re privatis noſtris ſtudiis iterum diſcuſſa, atque uberioribus etiam documentis indubiam animo noſtro fidem facientibus comprobatâ, tandem die xxvi. Maji ejuſdem anni, in Feſtivitate S. Philippi Nerii Confeſſoris, cui piam cum B. Catharina neceſſitudioem interceſſiſſe ſuprà natravimus, celebrata Miſſa ad Altare, ſub quo ipſius Sancti Corpus requieſcit, atque implorato Spiritus Sancti auxilio, infraſcripta duo miracula auctoritate Apoſtolica apptobavimus, & publicavimus.

Miracula pro Canonizatione approbata.

Ptimum eſt ſecundi generis, nimirùm abſoluta, & perfecta ſanatio Mariæ Clementinæ Staccioli puellæ Florentinæ ab inveterato, & exulcerato cancro in dextra mamilla, qui ſeptem primo valvulis, ſeu cavitatibus, mox duabus hians, acerbiſſimis doluribus, & periculoſis ſympromatibus, octo annorum ſpatio eam excruciavit, nec ullis artis Medicæ remediis ſanari poterar, ſed, invocata ſemcl, & iicrum B. Catharinæ ope, adhibitoque oleo ex lampade anre ipſius corpus ardente, peoitùs evanuit. Alterum tertii generis obtentum fuir a Sorore Maria Madalena Fabris Moniali Profeſſa Ordinis S. Dominici Auguſtæ Vindelicorum. Ea ſiquidem pertinaci Arthritide in inferioribus membris diù vexata, jamque omninò gradiendi imporens, dum, ob decretam ab Apoſtolica Sede ejuſdem Catharinæ Beatificationem, Hymnus pro gratiarum actione a Sororibus ſolemniter caneretur, ipſius Beatæ meritis vehementer confiſa, eamque enixè precata, ad cantum Verſiculi *Te ergo quæſumus*, ſenſit ſe a Deo repente ſanatam, redditaſque ſibi vires, & liberam incedendi facultatem, quâ deinceps abſque imminutione perfectiſſimè uſa eſt.

Decretum de tuto progreſſu ad Canonizationem.

Poſt hæc, audito iterùm præfatæ Congregationis Generalis conſilio, exoratoque privatim Deo Patre Luminum, die vi. Octobris prædicti anni decrevimus, jam nihil per conſultiſſimas leges, & regulas eidem Coogregationi Apuſtolicâ auctoritate præſcriptas, deſiderandum ſupereſſe, quò ad ſolemnem ipſius B. Catharinæ Canonizationem ſervatis ſervandis quandocumque procedi poſſet.

Conſiſtorium ſecretum.

Ad quam demùm ritè, rectèque, juxta Sacrorum Canonum normam, & venerabilia Prædeceſſorum Noſtrorum Inſtituta procedere volentes, univerſi primùm Collegii Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium coolilium exquiſivimus; habito nempè Conſiſtorio ſecreto die xviii. clapſi menſis Aprilis, in quo Nos ipſi ſummam virtutum, & miraculorum B. Catharinæ, nec non ſeriem actorum in ejus cauſa juridicè geſtorum ipſis expoſuimus: Omnibuſque adſentientibus, ut ad ſupremam graviſſimo judicio manum imponeodam progrederemur; complures Venetabiles Fratres Archiepiſcopos, & Epiſcopos ex univerſa fermè Italia in Urbem acciri mandavimus; eos quoque, juxta morem Apoſtolicæ Sedis, antequam definitivam hujuſmodi ſententiam ptoferremus, in conſilium adhibituri.

Conſiſtorium Publicum.

Hi omnes oeceſſariam cauſæ totius cognitionem hauſerunt, tum ex peroratione in Conſiſtorio publico coram Nobis habira a Dilecto Filio Paulo Franciſco Antamorio Noſtræ Conſiſtorialis Aulæ Advocato; tum ex fideli relatione è monumentis ſæpedictæ Congregationis Sacrorum Rituum deſumpta, quæ Typis impreſſa omnibus, & ſingulis tradita fuit.

Cardinalium, & Epiſcoporum conſilia in Conſiſtorio ſemipublico.

Quapropter coacto demum die xiv. labentis menſis Junii ſemipublico Conſiſtorio, in quo præter eoſdem Fratres Noſtros Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, omnes præterea Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi, qui jam tunc ad ſeptuaginta ferè hac ipſa de cauſa in Romana Curia præſentes aderant, ſeſſionem habuerunt; factâque omoibus dicendæ ſententiæ poteſtate; Venerabilem hujuſmodi Conſacerdotum coronam ſumma conſenſione audivimus ad ejuſdem præclaræ Virginis Canonizationem Nos adhortantem: Qua de re omnium ſuffragia proprio ſingulorum chitographo ſubſcripta colligi juſſimus, in Tabulariis Eccleſiæ Romanæ perpetuo aſſervanda; mandantes Dilectis Filiis Apoſtolicarum Ceremoniarum Magiſtris ibi de more adſtantibus, ut, in abſentia Notariorum Apoſtolicæ Sedis, qui Protonotarii de numero Participantium nuncupantur, ſuper hujuſmodi ſolemni actu publica Inſtrumenta, quorquot opus eſſet, conficere deberent.

Solem Canoniz tionis.

Indicta itaque pro Canonizationis celebritate hodierna die Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli Martyriis conſecrata, non omiſimus interim in humilitare, & jejunio privatas noſtras, & publicas Eccleſiæ preces Deo Patri offerre per Filium ejuſ, ut Spiritus Sancti virtute mentem noſtram dirigere, & confirmare dignaretur. Hodieque tandem de manè, congregatis in Vaticano omnibus Cleri Sæcularis, & Regularis Ordinibus, omnibus Romanæ Cutiæ, & Aulæ Noſtræ Proceribus, & Officialibus, cunctiſque Venerabilibus Fratribus Noſtris Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſeopis, ſolemnis ſupplicationis ritu Divinam Majeſtatem venerantes, ad Baſilicam Principis Apoſtolorum proceſſimus. Ibi, ſimul, ac ante Sacratiſſimam Apoſtoli Confeſſionem conſtitimus, Dilectus Filius Noſter Joachimus Tituli Sanctorum Quatuor Coronarorum Presbyter ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Portocarrero nuncupatus, perorante Dilecto Filio Virgilio Montecatino Conſiſtorialis Aulæ Noſtræ Advocato, enixa Chriſtianorum Regum, & Principum, Eccleſiarum, & Religioſorum Otdinum vota pro ipſius B. Catharinæ, ſicut etiam pro Beatorum Fidelis a Sigmaringa, Camilli de Lellis, Petri Regalati, & Joſephi a Leoniſſa ſolemni Canonizatione, ſimulque maturas deliberationes ſuper eorum meritis, & miraculis hucuſque ritè præhabitas, Nobis reptæſentavit; Noſque ſemel, iterum, ac tertiò rogavit, ut axoptatam dudùm ſententiam proferentes, Catholici Orbis gaudium compleremus. Quare Nos, implorato prius univerſæ Cœleſtis Curiæ præſidio, & advocaro cum gemitibus Paraclito Spiritu, eoque ſic inſpirante, ad honorem Sanctæ, & Individuæ Triniratis, ad exaltationem Fidei Catholicæ, & Chtiſtianæ Religionis augmentum, auctoritate Domini Noſtri Jeſu Chriſti, Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac Noſtra, prædictam Catharinam de Ricciis Virginem, Monialem Profeſſam Ordinis Prædicatorum, Chriſtianarum virtutum præſtanria, ac Cœleſtium donorum, & miraculorum gloria illuſtrem, Sanctam eſſe definiendo pronunciavimus; &, unà cum prædictis Fideli Martyre, Camillo, Petro, & Joſepho Confeſſoribus, Eccleſiaſticis Sanctorum Faſtis adſcripſimus; decernentes ipſius S. Catharinæ memoriam quotannis die ſecunda Februarii, aliorumque Sanctorum prædictorum, aliis reſpective diebus, in univerſa Eccleſia recolendam, & venerandam eſſe; & concedentes omnibus Chriſtifidelibus, qui ad eorum Sepulchra deſignatis diebus religioſè accedent, ac Deum Optimum Maximum juxta Noſtram, & piæ Matris Eccleſiæ mentem precati fuerint, Indulgentiam ſeptem annorum, & totidem Quadragenarum, in perpetuum, in forma Eccleſiæ conſueta.

Decretu definitivum

Tunc repletum eſt gaudio os noſtrum, & lingua noſtra exultatione, reddenteſque Altiſſimo vota noſtra, Sacroſanctum Altare conſcendimus, atque immaculatam humanæ ſalutis Hoſtiam, junctâ Beatiſſimorum Eccleſiæ Principum, & prædictorum Sanctorum Commemoratione, Omnipo-

tenti

tenti Deo bonorum omnium Largitori reverenter obruliſmus. Omnibus quoque Chriſtifidelibus, qui ad tantæ ſolemnitatis celebritatem frequentes convenerant, Plenariam peccatorum Indulgentiam miſericorditer in Domino largiti fuimus.

Audiant itaque univerſi Catholicæ Eccleſiæ Filii, & intelligant magnalia Dei, atque ad Cœleſtem Hieruſalem cogitationes, & corda ſublevantes, Beatam hanc Virginem contemplentur candido eorum agmini ſociatam, qui ſequuntur Agnum quocumque ierit. Unde & illius validiſſimo patrocinio innixi, poſtulent a Deo pacem & gratiam; & ejuſdem præclaris exemplis excitati, diſcant peritura Mundi bona deſpicere; & per innocentiæ cuſtodiam, per pœnitentiæ labores, per Chriſtianæ virtutis ſtudium, ad perfectæ charitatis, & ſempiternæ felicitatis Regnum, ad Cœleſtis Gloriæ coronam contendere, per Chriſtum Dominum noſtrum.

Præſentiam tranſumptis auctoritas tribuitur.

Idcircò præmiſſa omnia ad univerſalis Eccleſiæ notitiam deduci, præſentesque noſtras Literas ad perpetuam rei memoriam extare voluimus; mandantes, ut earum Tranſumptis, ſive Exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides ab omnibus habeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Noſtræ Definitionis, Decreti, Adſcriptionis, Mandati, Statuti, Relaxationis, & Voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dies Pontificatus Anno VI. die 29 Junii 1746.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVI., III. Kalendas Julii, Pontificatus Noſtri Anno VI.

✠ Ego Benedictus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

† *Ego T. Epiſcopus Oſtien. & Veliternen. Card. Rufus Decanus, & S. R. E. Vice-Cancellarius.*
† *Ego A. Epiſcopus Portuenſis Cardinalis S. Clementis S. R. E. Camerarius.*
† *Ego V. Epiſcopus Præneſtinus Card. Petra, Major Pœnitentiarius.*
† *Ego P. A. Epiſcopus Albanen. Card. Carafa.*
† *Ego I. Epiſcopus Tuſculanus Card. Accoramboni.*
† *Ego V. Epiſcopus Sabinen. Card. Bichius.*
†
†
†
†

†
†
† *Ego Nicolaus Maria Tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Card. Lercari.*
†
†
†
† *Ego F. Tit. S. Mariæ Transtyberim Presbyter Card. Burgheſius.*
† *Ego A. Tit. S. Stephani in Monte Cœlio Presbyter Card. Gentili.*
† *Ego Fr. J. A. Tit SS. Sylveſtri & Martini Presbyter Card. Guadagni.*
†
† *Ego D. Tit. Baſilicæ SS. Duodecim Apoſtolorum Presbyter Card. Rivera.*
† *Ego J. B. Tit. S. Mariæ Angelorum Presbyter Card. Spinula.*
†
†
†
†
† *Ego R. Tit. S. Sabinæ Presbyter Card. de Ilcio.*
†
†
† *Ego D. Tit. S. Bernardi ad Thermas Presbyter Card. Paſſioneus.*
† *Ego S. Tit. S. Priſcæ Presbyter Card. Valenti.*
†
† *Ego J. F. Tituli SS. Quatuor Coronatorum Presbyter Card. Portocarrero.*
†
†
† *Ego C. A. Tit. S. Mariæ de Pace Presbyter Card. Cavalchinus.*
†
†
† *Ego F. Tit. S. Pancratii Presbyter Card. Lantes.*
†
†
†
†
† *Ego F. Tit. S. Mariæ de Populo Presbyter Card. Ric.ius.*
† *Ego A. Tit. S. Sylveſtri in Capite Presbyter Card. Rufus.*
†
† *Ego P. M. Tit. S. Agnetis extra muros Presbyter Card. de Montibus.*
† *Ego D. F. Tit. S. Matthæi in Merulana Presbyter Card. Tamburini.*
† *Ego D. J. Tit. S. Crucis in Hieruſalem Presbyter Card. Beſutius.*
†
†
†
†
†
†
†
†
† *Ego Alexander S. Mariæ ad Martyres Diaconus Card. Albanus.*
† *Ego Nerius S. Euſtachii Diaconus Card. Corſinus.*
† *Ego Agabitus S. Agathæ ad Suburram Diaconus Cardinalis Moſca.*
†
†
† *Ego C. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Sacripantes.*
† *Ego M. SS. Coſmæ & Damiani Diaconus Card. Bolognettus.*
† *Ego H. S. Angeli in Foro Piſcium Diaconus Card. Columna.*
† *Ego P. S. Georgii in Velabro Diaconus Card. Columna.*
† *Ego A. S. Mariæ in Aquiro Diaconus Card. Tanari.*
† *Ego H. S. Adriani Diaconus Cardinalis Bardi.*

† *Ego D. SS. Viti & Modeſti Diaconus Card. Urſinus.*

†

D. Card. Paſſineus,
J. Datarius.
VISA DE CURIA.
J. C. Boſchi.
J. B. Eugenius.
Loco ✠ Plumbi.
Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Orationes Conſiſtoriales, quæ dictæ fuerunt in Conſiſtoriis habitis die 18. Aprilis, 8. 10. 11. 13. & 14. Junii pro Canonizatione BB. FIDELIS A SIGMARINGA, CAMILLI DE LELLIS, PETRI REGALATI, JOSEPHI A LEONISSA, & CATHARINÆ DE RICCIIS; una cum ejus Homilia, quæ habita eſt die Natali Sanctorum Apoſtolorum PETRI & PAULI inter Miſſarum ſolemnia, poſtquam ſolemne Canonizationis Decretum promulgavit.

In Conſiſtorio Secreto habito in Palatio Apoſtolico Quirinali die 18. Aprilis 1746.

ORATIO.

Venerabiles Fratres.

SEPTUAGESIMUM ſecundum hujus vitæ mortalis annum inivimus, illudque affirmare jure poſſumus annos quinquaginta contuliſſe, exiguo licet cum fructu, ſtudiis Eccleſiaſticis excolendis, atque iis præſertim, quæ ad Beatificationem Servorum Dei, ac Beatorum Canonizationem pertinent. Cum enim forenſibus ſtudiis operam dare ſtatuiſſemus, factum eſt, ut Alexander Caprara tunc temporis Rotæ Romanæ Auditor, ac deinde Cardinalis, illius Tribunalis Secretum, ut ajunt, Nobis communicaret. Cum vero ille pariter inter Conſultores Congregationis Sacrorum Rituum fuiſſet adſcriptus, cœpimus accurate legere ſcripta exhibita a Poſtulatoribus, atque animadverſiones Promotoris Fidei; & alia quoque pro his ſtudiis adjumenta conſequuti ſumus ex domeſticis colloquiis, quæ idem Præſul Caprara nobiſcum interſerebat.

Deinde a Clemente XI. felicis recordationis inter Conſiſtoriales Advocatos recenſiti, ipſius Pontificis juſſu duas Cauſas Canonizationum promovendas ſuſcepimus, nempe Beatæ Catharinæ Bononienſis, ac Beati Pii V., quæ ſub eodem Clementis XI. Pontificatu ad finem ſolemnis Canonizationis perductæ fuerunt: Præter has Cauſas, aliis quoque multis tum Beatificationis, tum Canonizationis, operam noſtram ac patrocinium impendimus, quas hoc loco recenſere ſupervacaneum ducimus, & quæ non pauca, neque exigua ſane volumina, ſi colligerentur, efficerent.

Poſt hæc Promotoris Fidei perhonorificum munus ab eodem Clemente XI. Nobis demandatum fuit, quod per viginti, & amplius annos, videlicet, cum idem Clemens XI., ac deinde Innocentius XIII., ac Benedictus XIII. Sedem Apoſtolicam tenuerunt, pro imbecillitate noſtrarum virium, quam diligentiſſime obire curavimus. Illud pro certo adfirmare poſſe videmur, graviſſimas laboris partes Nobis ipſis ſemper deſumpſiſſe; nec ſatis exiſtimaſſe ſtudium ad ea negotia dumtaxat neceſſarium, quæ proponebantur, expedienda, ſed Acta univerſa Congregationis Sacrorum Rituum penitus inſpexiſſe, ipſius Tabularium, & monumenta omnia, quæ ad rem facere poſſent, ita pervolviſſe, ut ea quoque adnotaremus, quæ Nobis opportuna fore videbantur. Illud pariter aſſerere poſſumus, eas omnes Beatificationes, & Canonizationes, quæ vel a Clemente XI., vel a Benedicto XIII. ſolemniter indictæ ſunt, noſtris laboribus, noſtriſque vigiliis antea diſpoſitas, ac peractas fuiſſe. Porro, ſi idipſum Nobis tribueremus de illis Canonizationibus, quas deinde Clemens XII. peregit, nihil a veritate alienum diceremus. Nam in Cauſis ejuſmodi, quæ tunc temporis abſolutæ ſunt, non modo earum initia inſtituta atque expedita, ſed etiam præcipuæ quæſtiones in examen adductæ, ac ſolutæ fuerunt, cum adhuc Nos ipſi munere Promotoris Fidei fungeremur.

Poſtea Benedicti XIII. ſingulari beneficentia in Cardinalium Collegium cooptati fuimus, atque inter Cardinales Congregationis Sacrorum Rituum adnumerati. Quapropter eo, licet exiguo, temporis ſpatio, quo tunc Romæ permanſimus, Congregationibus intereſſe non prætermiſimus, ac ſententiam noſtram, qualiſcunque fuerit, libere proferre. Paulo poſt ad regendam Anconitanam Eccleſiam, ac deinde Bononienſem delecti fuimus, in quibus adminiſtrandis duodecim annos inſumpſimus: Tum, licet Paſtoralis officii ſollicitudo Nos plurimum occupatos tenuerit, tamen rationem temporis ita habuimus, & nocturnæ corporis quieti aliquas horas ita ſubtraximus, ut Nobis contigerit, præter plura, quæ in lucem emiſimus, ſimul etiam colligere, diſponere, ac ſedulo perpendere pene innumeras adnotationes, quas olim congeſſimus, cum Fidei Promotorem ageremus; Inſuper plura ſuperaddere, quæ ad explicanda Miracula conferre maxime poſſent: Cui rei gerendæ, ac perficiendæ magno adjumento Nobis fuit copia librorum tum antiquorum, tum recentium, qui ad Phyſicam, ac Medicinam pertinebant, tum præſertim conſilia præſtantium Doctorum, quos Bononiæ deprehendimus. Quamobrem de Beatificatione Servorum Dei, ac Beatorum Canonizatione quatuor Volumina compoſuimus, quæ in lucem edita fuerunt.

Poſtremo ad Summum Pontificatum, licet immerentes, evecti, cum facillimum ſit inventis addere, plura additamenta non parvi momenti, ac pretii fecimus iiſdem Commentariis, quæ magis accurate, copioſeque lucem publicam ſecundo adſpexerunt. Ad Congregationes Sacrorum Rituum, quæ coram Nobis frequenter habitæ ſunt, convenimus, in quibus non modo ſententiam noſtram expoſuimus, ſed ejus quoque rationem palam indicavimus. In qualibet propoſita Cauſa decrevimus ea, quæ magis opportuna judicavimus; alia quoque Decreta promulgavimus, ad rectum examen hujuſmodi Cauſarum, earumque ſolutionem inſtituendam. Tandem aliquos Dei Famulos conſueto Ritu inter Beatos adnumeravimus.

Ut ergo nihil deeſſe Nobis in hac re videretur, illud tantum ſupererat, ut Beatorum Canonizationem perageremus. Ad quam obtinendam haud ſatis erant, quæ hactenus diximus; neque enim a nobis commemorata ſunt ob aliam cauſam, niſi ut quoddam voluntatis noſtræ ſtudium ad ejuſmodi Canonizationem ſuſcipiendam oſtenderemus, quod tamen parum, aut nihil omnino conferre non ignoramus, niſi cætera merita, ac requiſitæ conditiones pariter intercedant. Attamen in eo tota res ſita eſt, quod poſt accuratum diuturnumque examen plurium annorum, judicium quinque Cauſarum Canonizationis abſolutum jam fuerit a Congregatione Sacrorum Rituum. Accedit, quod ejuſdem Congregationis conſilio jam pronunciavimus Decretum, nempe poſſe quamlibet ex iiſdem Cauſis ad ſolemnem Canonizationem deduci: Quamquam illud Decretum ejuſmodi negotium minime abſolvat, neque ipſi finem imponat; eo quod Prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, antequam Sententiam ultimam proferamus, intelligere volumus in hoc Secreto Conſiſtorio conſilium

veſtrum, utrum Canonizationem hoc tempore ſtatuendam judicetis; ac deinde expoſcere rurſum a Vobis conſilium, & ab Epiſcopis, qui ad Conſiſtorium ſemipublicum convenient, utrum nempe in ſupradictis Cauſis quæſtiones omnes ita examinatas, & ſolutas exiſtimetis, ut Sententiam veſtram Sententiæ Congregationis Sacrorum Rituum accommodare poſſe arbitremini. Sed ne temere, & inconſulto delibereris, ſervato a Prædeceſſoribus noſtris more, Vobis exponemus, quæ diligenter accurateque peracta ſunt in his Cauſis Beatorum examinandis; & deinde meritum ſingularum intrinſecum compendio ſolum attingemus.

Ut autem initium ſumamus ab iis, quæ geſta ſunt in examinandis his quinque Cauſis Beatorum, de quibus res agitur, nulla eſt ex ipſis, pro qua examinanda pluſquam centum viginti anni non fuerint inſumpti, initium hujus temporis haud ſtatuendo a die, quo hi Beati vitam hanc mortalem abſolverunt, neque a tempore, quo Locorum Ordinarii ſua auctoritate ipſorum Beatorum Acta conficere cœperunt, ſed ab eo ſolum tempore, quo Sedes Apoſtolica conceſſit, ut ejuſmodi Cauſæ coram ſe inſtituerentur. Equidem non ignoratis, in veteri conſuetudine, ac more poſitum fuiſſe, ut hæ Cauſæ Romanæ Rotæ Auditoribus committerentur, qui deinde poſt accuratum examen rem totam exponebant, ſuffragium conſultivum ferebant, ac poſtremo ad Congregationem Sacrorum Rituum omnia rurſum examinanda deferebantur. Duæ noſtrorum Beatorum Cauſæ, quæ modo afferuntur, propoſitæ jam fuerunt eo tempore, cum vetus conſuetudo, quam paulo ante memoravimus, obtineret, eaque ratione pertractatæ ſunt, quam ſuperius indicavimus. Cum deinde immutata ea conſuetudine, Romanæ Rotæ Auditores in Congregationem Sacrorum Rituum, tanquam ipſius membra, recenſiti fuiſſent, in tribus reliquis Beatorum Cauſis quæſtiones præcipuæ, ac neceſſariæ ad examen, ac trutinam revocatæ ſunt in iis Cœtibus, qui ad expendendas ſingulas ex allatis quæſtionibus, ter convocari, & haberi conſueverunt. Si ex his quinque Cauſis unam ſolummodo excipiatis, cujus Nos ipſi Beatificationem peregimus, quatuor reliquæ Cultum publicum jampridem obtinuerant a Noſtris Prædeceſſoribus conſtitutum. Quamobrem noſtram operam potiſſimum contulimus ad expendenda Miracula, quæ poſt Beatificationem contigerunt, & quæ a Sacris Legibus requiruntur, tanquam indicium quoddam cœleſte Divinæ voluntatis, ut cultus permiſſivus ac peculiaris, cultu univerſali ac præceptivo commutetur. Illud teſtari merito poſſumus, nihil a Nobis prætermiſſum fuiſſe, ut accuratiſſimum examen fieret, quoniam non ignoramus, nullum ſtudium, nullamque diligentiam eſſe in hac re ſupervacaneam. Illud quoque fatemur nullam a Nobis in his Cauſis agendis diſpenſationem, aut immunitatem a conſuetis Legibus eſſe conceſſam, noſtrumque privatum ſtudium pro qualibet Cauſa ſedulo impendiſſe. Præterea Deum vehementer exoravimus, ut lumen ſuum Nobis impertiretur, quo magis perſpecta Nobis forent aliqua facta, quæ ſuffragium ferentes in Congregationibus manifeſta ſatis putaverunt; denique, priuſquam animum noſtrum determinaremus, nonnullis mandavimus, ut occulta diligentia res propoſitas ſcrutarentur, ac plane dignoſcerent, quntum poſtea documenta Nobis reddita, deponi juſſimus in Tabulario Congregationis Sacrorum Rituum, ubi tuto ſervarentur.

Poſt hæc (ut ordinem initio propoſitum teneamus) verba facienda eſſent a Nobis de meritis cujuſlibet Cauſæ. Verum inſtitutam Orationem parumper ſuſpendimus, ut tamen, ordine jam conſtituto, deinde proſequamur; videlicet poſtquam apertum erit os Cardinalis, cui clauſum fuit initio Conſiſtorii, ut ſuffragium quoque ſuum in rem propoſitam ferat, & poſtquam alia præſentia negotia abſoluta fuerint. Porro hæc ſermonis interruptio Vos levabit ea moleſtia, quam pati deberetis, ſi perpetua oratione uteremur, & Nobis etiam paulum temporis concedet, ut libere reſpiremus.

Poſt hæc propoſita fuerant Eccleſiæ, & alia peracta, quæ ſuperius indicata: deinde Sanctiſſimus D. N. proſequutus eſt ſuam Orationem in hunc modum.

Peractis jam negotiis, quæ abſolvenda ſupererant, Orationem noſtram, Venerabiles Fratres, proſequimur; & breviter quidem complectemur merita, quæ inſunt Cauſis quinque Beatorum. Primum locum obtinet Cauſa Beati Fidelis a Sigmaringa Svevi ex Ordine Fratrum Minorum Sancti Franciſci Cappuccinorum. Nemo ignorat præclare geſta a Leopoldo Auſtriæ Archiduce, & Comite Tyrolenſi, qui magno cum exercitu Rhætiam Superiorem invadens initio præteriti ſæculi, gente illa pervicaci in ſuam ditionem redacta, Miniſtros Calvinianos ab illis Vallibus expulit, qui non modo pravam doctrinam in ipſis locis diſſeminaverant, ſed miſeros populos, & ſua jam labe infectos, adverſus Romanam Eccleſiam incendebant, & pernicioſis conſiliis incitabant, ut a legitimis Principibus facta conſpiratione deficerent.

Tum Joannes Fulvius Curiæ Epiſcopus, qui Hæreticorum furore, ac violentia exturris, & ejectus, incredibili mœrore conficiebatur, eo quod Miniſtri Zuingliani, & Calviniani, ſpatio duorum annorum, quadraginta duas Parochias eidem uſurpaverant, Leopoldum victorem induxit, ut ad Paulum V. Prædeceſſorem noſtrum confugeret, eumque vehementer rogaret, ut Capuccinos in Rhætiam mitteret, qui Sacras Miſſiones ſuſciperent, ex quibus fructus non exiguos Sanctæ Religioni futuros ſperabat.

Pontifex Leopoldo morem geſſit libentiſſime, ac tum Sacræ Miſſiones in Rhætia initium habuerunt, quæ deinde magis confirmatæ, atque amplificatæ ſunt, cum poſt obitum Pauli V. Gregorius XV. Sedem Apoſtolicam obtinuit: Tunc enim bene conſtituta Sacra Congregatione de Propaganda Fide, ipſius conſilio, quæ viros idoneos a Nuntio Apoſtolico, & ab Epiſcopo Curiæ ſatis cognoverat, Fratres Capuccini ad eas Miſſiones obeundas delecti fuerunt, & illarum Præfectus Beatus Fidelis a Sigmaringa nominatus, qui magnam ſibi famam ob virtutem, & zelum Apoſtolicum jam ſibi comparaverat. Cum ejuſmodi munere fungeretur, vitam hic Beatus abſolvit, interfectus ab Hæreticis in odium Fidei Catholicæ, & hoc pacto illuſtrem Martyrii palmam eſt conſequutus. Signa & Miracula acceſſerunt ſevere diſcuſſa, & concordibus ſuffragiis approbata. Placetne igitur Vobis, ut ad ſolemnem hujus Beati Martyris Canonizationem juxta conſuetum hujus Sedis Apoſtolicæ morem procedamus?

Hic Cardinales reſponderunt omnes:
PLACET: *deinde Sanctitas Sua:*

Secundo loco proponitur Cauſa Beati Camilli de Lellis, qui Bochianici in Aprutio loco honeſto natus eſt. Cujus quidem juventus non fuit vacua, & immunis ab iis cupiditatibus, ac vitiis, quibus implicari juvenes conſueverunt. Attamen tali pœnitentia ductus eſt, ſuaſque labes per plures annos uſque ad ultimum vitæ ſpiritum tanta ſeveritate expiavit, ut præclaram Sanctitatis opinionem ſibi demeruerit, eamque lætitiam in Cœlis excitaverit, qua geſtire ſolent Angeli ſuper uno peccatore pœnitentiam agente, quæ longe ſuperat eam voluptatem, quam concipiunt iidem Beati Spiritus, cum in Cœlis coronari vident alios plures, qui pœnitentia nunquam indiguerunt, eo quod vitæ innocentiam, ac morum ſanctitatem nunquam violaverint.

Non

Nonnulli ex Theologis, ac Patribus non ſolum Martyres appellant eos, qui ab Hæreticis, vel Infidelibus in odium Chriſtianæ Fidei, aut Catholicæ Religionis vita ſpoliantur, ſed illos pariter tanquam Martyres agnoſcunt, qui ſemper in Dei famulatu, & proximorum ſalute procuranda ita occupantur, ut aſſiduo charitatis opera præſtent, non quidem ordinaria, ſed difficilia, & heroica, in quibus conſtanter verſantur, donec ad extremum vitæ diem perveniant; ideoque Charitatis Martyres nuncupantur.

De hac opinione Nos verba fecimus in Libris noſtris, *De Canonizatione*, eamque minime probavimus, eo quod Orationi Panegyricæ potius, quam Theologorum Cathedræ conſentaneam judicavimus. Illos haud Martyres, ſed Confeſſores nominandos aſſeruimus, cum in eorem morte nullus appareat tyrannus, qui illos in odium Fidei violenter interficiat; Quod ſi contrariam ſententiam ſequuti fuiſſemus, nullum ſane exemplum præſtantius inveniri potuiſſet ad Martyres ejuſmodi Charitatis declarandos, quam vita, ac mores, quibus Beatus Camillus de Lellis commendatur.

Siquidem Noſocomia hujus Urbis, quæ *Incurabilium, & Sancti Spiritus* appellantur, comparari poſſunt quibuſdam veluti theatris, in quibus Camillus per plures annos charitatem ſuam exercuit, operam ſuam aſſiduo præbens infirmis, ut illos corporis ægritudine, atque animi morbis ſublevaret. Febres peſtiferæ, quæ hanc ipſam Urbem, ac Sedem Quirinalem invaſerant, & univerſis, quos ſemel corripuerant, mortem inferebant, latiſſimum campum aperuerunt Camillo, ejuſque Sociis Regularibus, ad pios Cives inflammandos, hortandoſque, ut cibis, atque opportunis pharmacis ægrotantes recrearent, omnemque diligentiam impenderent, ut a mortis faucibus eriperent hominum multitudinem, qui ad eam calamitatem pervenerant, ut eodem lectulo vir cum uxore ſua, ac liberis jaceret, neceſſario alimento, & conſolatione deſtituti omnes, quos interea febris, egeſtas, rerum omnium neceſſitas, ac fames ſupra modum vexabant.

Poſt hanc calamitatem, & ſtragem, incredibilis illa annonæ charitas ſubſequuta eſt, ob quam Romæ, ejuſque diſtrictu, ſeptuaginta millia hominum fame, ac frigore enecti perierunt. Horrendum ſane ſpectaculum! In Compitis ipſius Urbis, in macellis, & officinis fame debilitati Cives animam exhalabant, alii vero jam vita defuncti virentes herbas, quas ad famem ſedandam decerpſerant, adhuc dentibus premebant; Quare tum patuit maxime charitatis incendium, quo Camilli pectus exardebat: Plora omittimus ad rem explicandam, quæ in actis ipſius Beati deſcripta continentur; Illud ſolum indicabimus, tunc temporis magnam ægrotantium multitudinem in Noſocomium Sancti Sixti coactam fuiſſe, ex qua ſpatio paucorum dierum tria millia morbo confecta ſunt. Pontifex Beato Camillo poteſtatem tribuit illius Noſocomii adminiſtrandi in iis omnibus, quæ ad ſalutem corporum, & animarum pertinerent. Itaque, ut huic muneri ſatisfaceret, in ædes Sancti Sixti ille ſe contulit cum octo Sociis, ex quibus ob incredibiles labores, & incommoda, quinque vitam amiſerunt; Camillus autem immunis ab eo diſcrimine, ac liber evaſit, ſingulari Dei beneficio, ut majora deinde pro utilitate proximi aggrederetur; inter quæ recenſeri merito debet Inſtitutio Congregationis Clericorum Regularium Miniſtrantium infirmis, quam ipſe ſtatuit, ac propagavit in varias Orbis terræ partes, & quæ magis in dies amplificatur, cum maximo ægrotantium, & morientium fructu, qui in ultima vitæ hujus periodo conſtituti, illorum præſidio, ſanctiſque monitis corroborati, ad immortalem vitam proficiſcuntur. Hujus Beati interceſſione Deus Miracula operari dignatus eſt, poſt longum & maturum examen concordibus ſuffragiis approbata. Videtur ne itaque Vobis expedire, ut ad hujus quoque Beati Canonizationem ſolemni ritu deveniamus.

Rurſus Cardinales hoc loco reſponderunt: PLACET: *Et Sanctitas Sua inſtitutum ſermonem proſequuta eſt.*

Tertio loco exhibetur Cauſa Beati Petri Regalati Minoris Obſervantiæ Sancti Franciſci, natione Hiſpani, qui Valdoleti natus eſt. Annales Fratrum Minorum tradunt a Gregorio XI. Pontifice deſignatos fuiſſe aliquos Commiſſarios Apoſtolicos, ſeu Viſitatores, qui eum Ordinem in Hiſpania reformarent, cujus inſtitutum, ac diſciplina, priſtina ſeveritate dimiſſa, plurimum collapſa fuerat, quemadmodum Apoſtolica Sedes intellexerat. Ferunt, quemdam nomine Petrum Villacretium inter Fratres Minores virum ſanctitate vitæ præſtantem, inde excitatum fuiſſe, ut reformationem Regularis Obſervantiæ Sancti Franciſci primus inchoaret. Sacra ædicula inter oppida Tendillæ, ac Penalverii ſita erat, Beatiſſimæ Virgini Mariæ nuncupata, quæ ad Equites Melitenſes jure pertinebat. Porro Sanctam Mariam Saliceti ipſam vocabant ex eo, quod Beatiſſima Virgo quibuſdam Venatoribus ipſius nomen, & opem implorantibus eo loco apparuerat, cum illi inter denſiſſimas pluvias, fulminum ignibus perterriti, via penitus aberraſſent. Itaque, cum primum ſuper ſalices altare fuiſſet extructum, inde Sanctæ Mariæ Saliceti nomen inditum eſt. Huic ædiculæ Petrus Villacretius exiguum tugurium conjunxit, ibi cum ſuis Sociis habitaret; Illud autem ſpatio temporis in magnificum ædificium commutatum fuit, in quo perfecti Regulares vitam duxerunt. In eo ipſo loco vir præclariſſimus Cardinalis Franciſcus Ximenes Chriſtianæ perfectionis ſpiritum ſuſcepit, ex quo tandem accitus fuit, ut Eliſabeth Hiſpaniarum Reginæ Confeſſiones exciperet.

Petrus Villacretius pietatem Beati Petri Regalati cognitam, & perſpectam habebat; Quippe adoleſcentiam innocenter traduxerat, & cum Fratrum Minorum Inſtituto vix decennis nomen dediſſet, anno ætatis decimo quarto (quod tum licebat) ſolemnem Profeſſionem emiſerat. Inter cætera Monaſteria, quæ a Villacretio condita fuerunt, permittente Oxomenſi Epiſcopo, illud prope Aquileram adnumeratur, in quo Petrus Villacretius, ac Beatus Petrus Regalatus, longe ab hominum conſortio, ſanctiſſimam & aſperrimam vitam aliquo temporis ſpatio ſimul duxerunt. Quamvis autem curarent diligentiſſime, ut ejuſmodi vitæ ratio in tenebris omnino deliteſceret, tamen in finitimas Civitates evulgari cœpit, ex quibus aliqui viſendi ſolum ſtudio, alii vero; ut permanerent in ea ſolitudine, ad Monaſterium confluebant; & hoc pacto Reformatio in Hiſpania mirum in modum propagata eſt.

Qua de re Villacretius præclarum opus, initamque viam inſiſtere majori ſtudio conſtituit, ut nova conderet Monaſteria, ac vetuſta in meliorem formam redigeret. Itaque domum Aquiletæ Regalato commendavit, cujus virtutem longo jam temporis experimento probaverat. In eo loco Regalatus reliquis annis, quibus vixit, ad ſupremum ſanctitatis apicem pervenit. Illic Reformationem inſtitutam, ſuis exemplis, prudentique adminiſtratione ſartam tectam retinuit, ita ut, quamvis novi Ordinis Fundator, aut Reformationis Inſtitutor appellari nequeat, tamen ad illam ſtatuendam maximum adjumentum

attuliſſe,

attuliſſe, potentiſſimumque præſidium fuiſſe, nemo inficiabitur. Illic etiam toto vitæ ſuæ curſu Theologales, & Cardinales Virtutes modo ſublimi, ac ſingulari exercuit. Univerſos in admirationem ſui pertraxit ob animi humilitatem, vitæ aſperitatem, ac jejunia, quibus corpus ſuum magnopere excruciavit. Quæ merita ſi deſint, ad Beatorum Canonizationem Eccleſia nunquam adducitur. Illic etiam donis Extaſis, ac Prophetiæ cumulatus a Deo fuit, ac poſtremo feliciter hac mortali vita deceſſit, eamque ſanctitatis famam reliquit, ut diuturnitate temporis imminui nunquam potuerit. Miraculis claruit tum in vita, tum poſt obitum; eademque trutinæ ſubjecta approbari meruerunt. Placetne igitur Vobis, ut ad ſolemnem hujus Beati Canonizationem juxta Eccleſiæ inſtitutum procedamus?

PLACET, *iterum dixerunt hoc loco Cardinales, ad quos deinde Sanctitas Sua:*

Quarto loco venit Cauſa Beati Joſephi a Leoniſſa, quod Oppidum in Aprutio poſitum eſt. Ipſe pariter Ordini Fratrum Capuccinorum nomen dedit, & Sanctum Franciſcum Parentem ſuum plane imitatus eſt. Etenim ſi Sanctus Franciſcus martyrii cupiditate inflammatus, navigationem in Syriam ſuſcepit, etiam Beatus Joſeph ob eandem cauſam Conſtantinopolim ſe contulit, ubi Chriſti Fidelibus opitularetur, qui miſera ſervitute tenebantur, graviſſimoque periculo, ne ob incommoda & ærumnas, & Chriſtiana Religione deficerent. A Soldano Rege Ægypti Sanctus Franciſcus magnis officiis, & humanitate exceptus, omnem martyrio interclusum aditum cum vidiſſet, in Italiam remeavit; atque ita deſiderii martyrium obtinuit. Beatus Joſeph eodem ardore ſuccenſus, interiora cubicula, & penetralia Imperatoris Turcarum adire non dubitavit, ratus, eos populos univerſos facili negotio ad Fidem Chriſtianam traducendos, ſi ipſorum Imperator eandem Religionem primus ſuſciperet: Sed captus, ac detruſus in tenebroſum carcerem, eo graviſſimo ſupplicio mulctatus fuit, ut pedem dexterum, & manum pariter dexteram ad ferreum uncum ſuſpenſus, capite, totaque corporis mole ad terram penderet, donec fame, ac dolore extenuatus vitam profunderet. Generoſus Athleta Chriſti crudeliſſimum tormenti genus invicta animi conſtantia pertulit. At quoniam Joſeph Dei beneficio vitam adhuc trahebat, atque inter acerbiſſimum cruciatum annuntiare Fidem Chriſtianam haud omittebat, ideo Satellites conſilium inierunt ſub illo ignem excitandi, ut fumus obſtrictis faucibus ſpiritum illi præcluderet, aut ſaltem a prædicanda Sancta Religione impediret.

Tres continuos dies in eo cruciatu fortiter permanſit, ex quo divino potius, quam humano præſidio liberatus fuit, ita ut Cauſa ipſius Beatificationis, & Canonizationis (niſi ob graviſſimas cauſas diſciplina immutata fuiſſet) ſub titulo Martyris, non autem Confeſſoris, proponi poſſe videretur. Nemo enim, qui in his ſtudiis paululum verſatus ſit, ignorat, priſtina temporum conſuetudine appellari conſueviſſe Martyres etiam illos, qui poſt acerba tormenta, quorum vi mortem ſubire juxta naturæ conditionem debuerant, admirabilem in modum ſuperſtites evaſerant: Attamen hoc tempore (quemadmodum unicuique cognitum, perſpectumque eſt) Martyr haud nuncupatur, niſi qui in ferendis cruciatibus, aut vi tormentorum vitam amiſerit.

Joſeph ope divina vindicatus ab eo diſcrimine, quod ſuperius expoſuimus, in Italiam rediit, & reliquum vitæ ſpatium in locis Patriæ ſuæ finitimis traduxit, ubi Ruricolas, & Egenos Sacris concionibus imbuens, mirum dictu eſt, quam copioſos fructus collegerit: Myſteria Fidei, ac Religionis illis explicabat, & vineam Domini indefeſſo ſtudio ita excolebat, ut nullos labores, nulla pericula, nulla incommoda vitanda unquam judicaverit. Evangelica conſilia, juxta ſui Ordinis præcepta atque inſtituta, diligentiſſime ſervavit; qua in re ſi defuiſſet aliquid, Cauſa Beati Joſephi in medio curſu conſtitiſſet. Etenim certum, ſtatutumque eſt, ut in Cauſis Servorum Dei, qui Regularium Ordinibus adſcripti fuerunt, præter cætera, illud potiſſimum examinetur, an ſui Ordinis præſcriptas leges accurate obſervaverint. Poſtremo Beatus Joſeph meritis cumulatus, & corporis ſui vinculis diſſolutus, in Cœlum evolavit, quo tempore ea ſigna contigerunt, quibus Deus pretioſam juſtorum mortem proſequi, ac declarare conſuevit. Miracula quoque ſubſequuta ſunt plene diſcuſſa, & approbata. Placet ne igitur Vobis, ut ad hujus Beati Canonizationem rite procedamus?

Hic quoque Cardinales dixerunt, PLACET, *quibus inde Sanctiſſimus Dominus Noſter hæc alia deliberanda propoſuit.*

Quintum, ac ultimum locum tenet Cauſa Beatæ Catharinæ de Ricciis ex Ordine Dominicano, de Eccleſia adeo benemerito, tum ob viros, tum ob mulieres gloria Sanctitatis celeberrimas, quæ eundem Ordinem illuſtrarunt: Satis ſit hoc loco recenſere Catharinam Senenſem, Roſam Limanam, Agnetem ex Urbe Montiſpolitiani, quæ ſolemni Canonizationis Ritu in numerum Sanctarum relatæ fuerunt; Reliquas plures omittimus, quæ ob rationem cultus immemorabilis, obtinent cultum Sedis Apoſtolicæ auctoritate comprobatum.

Florentiæ nata eſt Catharina ex nobili genere: Parentes habuit Petrum Franciſcum de Ricciis, & Catharinam de Panzano. Ab ineunte adoleſcentia futuræ Sanctitatis indicia non obſcura præbuit. Pratum Hetruriæ Civitatem adducta (quo Parentes ruſticationis gratia ſe contulerant), & ingreſſa Domum Monialium Sancti Vincentii, eodem momento temporis conſtituit in eo loco vitæ ſuæ curſum exigere, quamvis id ingratum, moleſtumque Parentibus eſſet, qui illam nuptui dare propoſuerant.

Tantam Sanctitatis famam brevi aſſequuta eſt, ob dona præcipue cœleſtia, quibus plerunque Deus animas ſibi devinctas & chariſſimas exornare ſolet, nempe ob frequentes Extaſes, mentis alienationes, vaticinia, cordium arcanas ſcrutationes, & hujuſmodi divina munera, ut Præſides Eccleſiaſticos excitaverit ad inveſtigandum diligenter, utrum angelus tenebrarum (uti non ſemel accidit) Angeli Lucis ſpeciem ad eam Virginem decipiendam aſſumpſiſſet. Omiſſa facimus experimenta, quibus tunc uſi ſunt Ordinis Dominicani Theologi, & illius Monaſterii Provinciales, ut omni erroris nube diſcuſſa, veritatem agnoſcerent, cujus certiſſima indicia deprehenderunt; ideoque teſtati ſunt ea Catharinæ dona non Dæmonum fraudibus, neque naturæ portentis tribuenda, ſed cœlitus immiſſa ad ejus animam exornandam. Cardinalis Robertus Puccius Piſtorienſis Epiſcopus, juſſu Pauli III. Pontificis, Florentiam ſe contulit cum pluribus aliis Epiſcopis prudentiæ, doctrinæque laude præſtantibus; & poſt accuratum examen, ſummopere probavit vitæ Sanctitatem, & cœleſtem donorum naturam, & conditionem, quibus Catharina ab omnibus commendabatur. In eadem ſententia fuerunt Cardinales Cervinus, & Medicens, qui deinde Summi Pontifices facti ſunt, quorum primus Marcellus II., alter Leo XI. nuncupati fuerunt. Poſtremo accedit, quod in Cauſa Sancti Philippi Nerii demonſtratum eſt, ipſum quadam mentis alienatione

divinitus immiſſa, licet Romæ verſaretur, Beatam Catharinam de Ricciis alloquutum fuiſſe, quæ Prati in Hetruria morabatur, cujus heroicam vitæ rationem plane cognoverat, eamque plurimi faciebat.

Hæc cœleſtia dona plerumque Sanctitatem indicant, ſed in illis Sanctitas minime continetur. Continua ferme rerum cœleſtium meditatio, profunda humilitas, vita, victuſque aſperrimus, in obſervandis Ordinis ſui legibus accuratiſſima diligentia, ſumma vigilantia, atque ſtudium, ut reliquæ Sorores eandem virtutis ſemitam calcarent, hæ fuerunt Catharinæ dotes eximiæ, hæc ornamenta ſingularia. In examine hujus Cauſæ compertum eſt, ipſam maxime excelluiſſe in aſſiduo illarum virtutum exercitio, quæ ad illius conditionem, atque ſtatum pertinebant. Porro id ſatis eſt, cum in ejuſmodi Cauſis totum examen ad eas virtutes redigendum ſit, quas Canonizandus exercere potuit juxta vitæ rationem, quam ſibi delegerit. A Deo ſæpius illa poſtulavit, ut iis donis cœleſtibus, quibus tamdiu cumulata fuerat, ſpoliaretur, quod ſane commendatur plurimum ab illis, qui pias animas ad perfectionem Chriſtianam inſtituunt, nempe ut delectationi, & quandoque etiam vanitati aditus præcludatur. Itaque Catharina, quod vehementer expetierat, conſequuta eſt; attamen opinio, quæ de ipſius Sanctitate excitata fuerat, imminui nequaquam potuit, ſed uſque ad mortem conſtanter permanſit, & etiam poſt mortem magis percrebuit. Catharina eo mortis genere deceſſit, quod ejus vitæ Sanctitatem maxime decebat. Summa vitæ auſteritas, & ciborum ratio, quos longo temporis ſpatio adhibuerat hæc Virgo pœnitentiæ amantiſſima, mortalem ipſi ægritudinem attulerunt. Ad illam fortiter obeundam Catharina ſanctis operibus ſe præparavit: Acerbos dolores tulit patientiſſime: Eccleſiæ Sacramentis ſumma pietate ſuſceptis, ultima ſive colloquia, ſive ad Deum precationes ardentiſſimi amoris plenas expreſſit. Sorores ſuas maxima benevolentia vivens proſequuta eſt, & ejuſdem benevolentiæ moriens argumenta manifeſta præbuit iis ſermonibus, quos poſtremo ad ipſas Sorores convertit. Nonnulla portenta ad ejus mortem contigerunt; ita ut, ſi omnia ſimul expendantur, pretioſam in conſpectu Domini Catharinæ mortem fuiſſe nemo dubitare poſſit. Poſt obitum, hujus Beatæ interceſſione ea prodigia facta ſunt, quæ vires naturæ excedunt, quæque idcirco communi calculo fuerunt Miraculis adſcripta. Placetne demum igitur Vobis, ut ad hujus Beatæ Canonizationem juxta conſuetum Apoſtolicæ Sedis morem procedamus?

Item: ſibi PLACERE: *reſponderunt omnes Cardinales, quos ſubinde alloquutus eſt Sanctiſſimus Dominus Noſter hoc modo:*

Præclaram ſententiam veſtram intelleximus ſuper his, quæ a Vobis poſtulavimus. Quamobrem, veſtigiis & exemplis noſtrorum Prædeceſſorum inhærentes, duo publica Conſiſtoria indicemus, in quibus Conſiſtorialis Aulæ Advocati palam recenſebunt vitæ Sanctitatem, ac Miracula ſingulorum ex Beatis, qui ſolemni ritu inter Sanctos adſcribendi ſunt. Antequam autem conveniatis ad ſemipublica Conſiſtoria, in quibus Vos omnes, cum Epiſcopis, qui ſimul acciri debent, ſuffragium ferre debetis pro futura cujuſlibet Beati Canonizatione, in more poſitum eſt, ut unicuique conſignetur vita cujuſlibet Canonizandi, compendio digeſta una cum virtutibus, & Miraculis, & ſingulis Actis, quæ pro eorumdem Cauſis confecta fuerunt. Quo tempore Clemens XI. felicis recordationis Beatorum Canonizationem celebravit, Nobis tunc temporis Fidei Promotorem agentibus præcepit, ut Cauſas Beatorum compendio deſcriberemus, quæ deinde Pontifex ipſe accuratiſſime perpendit, & incredibili ſtudio ad examen, ac trutinam revocavit omnia documenta, quæ iiſdem compendiis ad fidem faciendam jungebantur. Porro Cauſarum, de quibus modo res eſt, Nos ipſi compendia facere poſſe ſperabamus, ardentique ſtudio exoptabamus: ſed aſſiduis curis diſtenti, Clementis XI. veſtigiis inſiſtere tandem deliberavimus. Itaque præter compendia a Poſtulatoribus confecta, & exhibita, hanc eandem provinciam ab alio ſuſcipi juſſimus, qui Promotoris Fidei ſententiam conſiliumque ſequeretur. Eadem compendia, juxta normam & rationem a Nobis conſtitutam confecta Nos ipſi accurate perlegimus. Sedulo quoque examinavimus omnia documenta illarum rerum, quæ in ipſis compendiis referebantur: Et hæc tum Vobis, tum Epiſcopis ad conſilium acciris, tempore opportuno dabuntur, ut omnes ſufficienter inſtructi ad ſemipublica Conſiſtoria accedant.

Abſoluta Oratione Sanctitas Sua aſſignavit in Titulum Eccleſiam Sanctorum Joannis, & Pauli Eminentiſſimo Cardinali Paulutio; & ſic dimiſſum fuit Conſiſtorium.

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 9. Junii 1746.

VENERABILES FRATRES.

MAXIMAM Nobis hic ampliſſimus conſeſſus jucunditatem affert, in quo Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum vetus conſuetudo renovatur. Siquidem, cum de graviſſimis negotiis agendum, ac deliberandum erat, in conſilium vocabant Primores ex Clero Romano, Epiſcopos Suburbicarios, & cæteros Antiſtites, qui caſu aliquo Romæ verſabantur. Materiam pariter, quam Vobis examinandam, ac dijudicandam proponimus, Sacræ vetuſtati omnino conſentaneam judicamus. Etenim Cauſa Martyris Fidelis a Sigmaringa Vobis exhibetur; & cognitum ſatis eſt, perſpectumque univerſis, quam diligenter accurateque Predeceſſores noſtri Clemens, Fabianus, & Antherus colligi juſſerint eorum Acta, qui pro Fidei Catholicæ defenſione vitam profundebant; Actorum collectioni judicium ſuccedebat, quod *vindicationis* appellabatur, quodque inſtitui ſolebat ab Eccleſia, ad fraudes & ambiguitates evitandas: de quo judicio verba facit Optatus Milevitanus Scriptor quarti Sæculi, cum illuſtre facinus Cæciliani Archidiaconi commemorat, qui ſuperbam Fœminam Lucillam vehementer objurgavit, eo quod oſſa *hominis mortui, etſi Martyris, ſed necdum vindicati*, oſculari conſueverat, priuſquam Divinam Euchariſtiam perciperet. Quod ſi aliquid paulo alienum ab antiquitate reperitur in examine, quod habetur hodierna die, illud profecto eſt, quod in Actis, & narrationibus rerum geſtarum a Fideli a Sigmaringa, quæ Vobis exhibitæ fuerunt, & quas antea Nos ipſi perſpeximus, ac diligentiſſime expendimus, in his, inquam, Actis non ſolum agitur de Martyrio, ejuſque Cauſa, ſed etiam recenſentur ſigna, ac Miracula, quæ, Beato Fideli intercedente, Deus patravit. Etenim veſtram eruditionem minime latet graviſſima diſputatio, quam ſæculo nono Eccleſiæ magna cum laude ſuſtinuit S. Eulogius Martyr, ac Toleti Archiepiſcopus, in ſuo præclaro Libro, qui inſcribitur *Memoriale Sanctorum*, pro Cultu Cordubenſium Martyrum; magnopere contendens illis exhibendum eſſe Martyrum Cultum, etiamſi nulla

Miracula ob eorum interceſſionem obtigiſſent. Attamen id minime Nos avocat ab inſtituto Nobis gratiſſimo venerabilis antiquitatis, cum in Noſtris Commentariis *de Canonizatione Sanctorum*, qualiacunque fuerint, plane oſtenderimus, propoſitis cujuſlibet ſæculi monumentis & exemplis, nunquam Sedi Apoſtolicæ in more poſitum fuiſſe, ut Cultum publicum Martyris ulli concederet, aut permiſſivum, & pro aliquibus tantum locis, aut præceptivum, & pro univerſa Eccleſia, niſi poſtquam Martyrium, ejuſque Cauſam perpendiſſet, ac probaſſet, juxta vetus adagium, nempe *Martyrem non facit pœna, ſed cauſa*, & poſtquam Miracula etiam in examen adduxiſſet, ac probaſſet. Siquidem tutiorem in hac re ſententiam amplectendam cenſuit, nec ullam diligentiam omnino prætermittendam, ut de graviſſimo hoc negotio judicium ferret, cum præſertim nulla neceſſitas ejuſmodi judicium poſtularet. Equidem Vobis ante oculos propoſita ſunt omnia; videlicet; vita; mors, ejuſque cauſa, ſigna, ac Miracula Beati Fidelis a Sigmaringa. Interea veſtras ſententias exquirimus, utrum ad ipſius Canonizationem deveniendum putetis.

Poſt hæc ſuffragium dederunt pro Canonizatione tam Eminentiſſimi Cardinalis, quam Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi Aſſiſtentes, & non Aſſiſtentes. Quibus expletis iterum Papa ſic fuit allocutus.

VENERABILES FRATRES.

SUmmam voluptatem percepimus ex veſtris ſuffragiis, quæ tuliſtis de propoſita Canonizatione Beati Fidelis a Sigmaringa. Priuſquam tamen ultimo deliberemus, ad Deiſtri ſupplices confugere volumus, & ſimul hortari Fideles omnes, ut eadem vota concipiant; videlicet ut cœleſte lumen in hoc graviſſimo negotio Nobis elargiatur, judicium laturis de Canonizatione Beati Fidelis a Sigmaringa, atque aliorum quatuor Beatorum, quorum Cauſæ in quatuor ſequentibus Conſiſtoriis Semipublicis in examen adducentur. Porro Cardinalis noſter in Urbe Vicarius de more promulgabit jejunia, Eccleſias viſitandas, preces, & alia pietatis opera præſcripta, & ſuſcipienda ab illis, qui conſequi volunt plenariam Indulgentiam, quam Nos impertiti ſumus univerſis, qui preces effundent eo modo, quem ſtatuimus, ut Deus ſcilicet Opt. Max. ſuæ lucis claritate mentem noſtram illuminet.

Et ſic dimiſſum fuit Conſiſtorium.

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 10. Junii 1746.

VENERABILES FRATRES.

POST Cauſam Beati Fidelis a Sigmaringa, quam Vobis in præcedenti Conſiſtorio propoſuimus, alteram Beati Camilli de Lellis in hoc præſenti Conſiſtorio Vobis exhibemus; & quemadmodum in Cauſa Beati Fidelis ſacram antiquitatem, & hujus Sanctæ Sedis diſciplinam ante oculos habuimus, ita profecto mentem eandem, idemque inſtitutum in proponenda Cauſa Beati Camilli hodierna die retinemus. Equidem inter Martyres ipſe non recenſetur, ſed inter Confeſſores; eoquod præclariſſimis ſane virtutibus ac meritis exornatus, ex hac mortali vita in Cœlum migraverit, naturali tamen mortis genere; neque in odium Chriſtianæ Religionis interfectus vitam amiſerit. Quamvis autem Confeſſorum Cultus poſt Martyrum Cultum inductus fuerit, tamen illum pariter antiquum eſſe, minime eſt dubitandum; cum ex ſæculo quarto hujus rei monumenta certiſſima ſuppetant, etiamſi illorum ſententiam ſequamur, qui Sacram antiquitatem magis accurate diligenterque perſcrutantur. Hanc opinionem Nos amplexi ſumus in Commentariis noſtris *de Canonizatione Sanctorum*, omittentes eam diſputationem, quæ viros eruditos in duas partes dividit, utrum Cultus Sancti Hilarii Pictavienſis, an Sancti Martini Turonenſis Confeſſorum, antiquior in Eccleſia dicendus videatur.

Hæc quoad ſacram antiquitatem: verum quoad hujus Sanctæ Sedis diſciplinam, nemo ignorat, Monachos primos fuiſſe, qui conſilia Evangelica ſibi penitus imitanda propoſuerint, deinde Mendicantium Ordines hanc viam ingreſſos eſſe, ac poſtremo eos cœtus, qui Clerici Regulares appellantur. Illud etiam cognitum eſt omnibus, perſpectumque, Sedem hanc Apoſtolicam ſemper proclivem fuiſſe, ut inter Sanctos referret Ordinum Regularium Fundatores; ſi illi virtutibus heroicis, gloriaque Miraculorum poſt obitum, uti neceſſario requiritur, maxime excelluerint: non una tamen ſemper eademque ratione; cum antiquiores ritu antiquiori, tacito videlicet Summorum Pontificum aſſenſu, cæteri recentiori ritu, expreſſo videlicet aſſenſu, immo prolata a Summis Pontificibus definitiva ſententia, fuerint Sanctorum faſtis adſcripti; juxta duplicem canonizandi modum, de quo in recenſitis noſtris Commentariis luculenter egimus, epochas temporum ſtatuendo, quod an feliciter fuerimus aſſecuti, aliorum eſto judicium.

Porro, juxta primum Canonizationis morem, Cultum publicum in Eccleſia univerſali obtinuerunt Paulus, Antonius, Baſilius cœtuum Monachorum Fundatores in Oriente, Auguſtinus, Benedictus, Columbanus, eorumdem cœtuum Monachorum Fundatores in Occidente; juxtaque ſecundum Canonizationis morem, cæteri Ordinum Regularium Inſtitutores Canonizationis honorem ſunt aſſecuti, ut ex Tabulis Eccleſiaſticis, & monumentis, quæ in Vaticania Tabulariis aſſervantur, & a Nobis ſæpe perlecta ſunt, plane deſumitur.

Alexander etenim III. ſolemni ritu Sanctorum numero adſcripſit Bernardum Fundatorem ac Parentem totius Familiæ Monachorum Claravallenſium; Clemens III. Sthephanum Fundatorem Ordinis Grandimontenſis in Aquitania; Cœleſtinus III. Joannem Gualbertum Inſtitutorem Congregationis Valliſumbroſæ, ac Giraldum Parentem Monachorum Sylvæ majoris in Gallia Aquitanica; Gregorius IX. Franciſcum Aſſiſinatem, & Dominicum, quorum primus Fratres Minores, alter vero Fratrum Prædicatorum Ordinem inſtituerunt; Clemens V. inter Sanctos adnumeravit Cœleſtinum V. Congregationis Cœleſtinæ Fundatorem; Leo X. Franciſcum de Paula Parentem Fratrum Minorum; Gregorius XV. Philippum Nerium, ac Ignatium de Loyola, quorum primus Presbyteros Oratorii nuncupatos, alter Societatem Jeſu conſtituerunt. Poſtremo Clemens X. Catalogo Sanctorum addidit Nomen Cajetani Ordinis Regularis Theatinorum Fundatoris; Alexander VIII. nomen Joannis de Deo, qui Fratres ſervientes pauperibus infirmis in ſuis Noſocomiis inſtituit; Clemens XII. nomen Vincentii de Paulis Fundatoris Sacerdotum, qui Sacris Miſſionibus addicuntur.

Cùm hæc ita ſint, hodie proponitur Vobis Beatus Camillus de Lellis Clericorum Miniſtrantium infirmis Parens atque Inſtitutor. Vobis exhibita fuit ante oculos ſeries ipſius vitæ, corporis cruciatus, continuum virtutum ſumme præſtantium exercitium, & cœtus Regularis non ſolum inſtitutio, ſed etiam propagatio in varias Orbis terræ partes, cum maxima Fidelium

ſpirituali ac temporali utilitate; poſtremo deſcripta perpendiſtis Miracula, quæ Deus ob illius interceſſionem ac nomen patravit. Quamobrem ſententias Veſtras expectamus, utrum ſolemnis Beati Camilli Canonizatio decernenda videatur, ejuſque nomen inter Sanctos cœtuum Regularium Fundatores publico conſuetoque ritu ſit adſcribendum.

Hic autem Cardinales, necnon Patriarcha, Archiepiſcopi, & Epiſcopi Aſſiſtentes, & non Aſſiſtentes Sententiam ſuam dixerunt. Quibus abſolutis Sanctiſſimus Dominus Noſter ad eos verba fecit in hunc modum:

VENERABILES FRATRES.

SUffragia Veſtra de Canonizatione Beati Camilli de Lellis magnam Nobis lætitiam attulerunt: Quam ob cauſam nihil aliud reſpondemus, niſi peragendas eſſe preces, quas jam indiximus, ut Deus elargiatur Nobis opem ſuam, ac cœleſte lumen ad ea rite perficienda, quæ pro futura Beatorum Canonizatione requiruntur.

Et ſic dimiſſum fuit Conſiſtorium.

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 11. Junii 1746.

VENERABILES FRATRES.

IN præcedenti Conſiſtorio Vobis expendendam propoſuimus Cauſam Beati Camilli de Lellis Fundatoris Ordinis Clericorum Regularium miniſtrantium infirmis. Agendum eſt hodierna die de Cauſa Beati Petri Regalati, qui ſane Inſtitutor appellari nequit, ſed aut Reſtaurator, aut præcipuus Miniſter, cujus opera, ac labore Reformatio Ordinis Fratrum Minorum in Hiſpania ſtatuta eſt. Equidem Ordines Regulares inter ſplendidiora Eccleſiæ ornamenta recenſentur: leges autem, quæ illis præſcribuntur, Sanctitati maxime accommodatæ, & conſentaneæ judicantur; qui tamen haud permittuntur, juxta diſciplinam ab Alexandro III. Prædeceſſore noſtro conſtitutam, niſi prius ab hac Sancta Sede Apoſtolica poſt accuratiſſimum examen comprobentur. Cum tamen Regularium Ordines hominum copia, non Angelorum, conſtentur, ideo non ſemel, ob frequentes atque inveteratas legum ipſarum violationes, factum eſt, ut Pontifices Prædeceſſores Noſtri Ordines aliquos Regularium jampridem fundatos de medio tollendos duxerint, etiamſi Leges Sanctiſſimas profiterentur; plerunque vero evellere coacti fuerint zizaniam frumento admixtam, opera, ſtudioque præſtantium Sanctitate Virorum, qui remiſſos Ordines ad priſtinum ſplendorem reſtituerent, & Charitatis ardorem pene extinctum rurſum accenderent, Regulares Ordines ad primum inſtitutum ac normam revocantes, quam illorum Profeſſores aliqua ex parte deſeruerant. Itaque, ſicut hæc Sancta Apoſtolica Sedes animum proclivem ſemper oſtendit, ut Fundatores Ordinum Regularium ſolemni ritu Sanctorum Catalogo adſcriberet, quod in præcedenti Conſiſtorio pluribus exemplis declaravimus, ſi tamen cumulus reliquarum virtutum ad hunc titulum ſimul adjungeretur; eandem rationem habuit pro Reſtauratoribus Ordinum Regularium, vel eorum, qui plurimum adjumenti laborisque contulerunt ad ſtatuendas Reformationes, non temere & inconſulto excogitatas, ſed Romanorum Pontificum auctoritate præſcriptas, non ſolum tentatas, ſed executioni demandatas, quas poſtremo ipſi Reſtauratores non modo ſuſcipiendas aliis propoſuerunt, ſed ipſi prius exemplo ſuo integre ſervarunt, non ulla ducti ſpecie utilitatis, aut humanæ gloriæ, ſed unice pro Dei gloria propaganda. Petrus de Alcantara Ordinis Minorum Reſtaurator fuit, & a Clemente IX. Prædeceſſore noſtro inter Sanctos adnumeratus. Sed antea Gregorius XV. in Canonem Sanctorum retulerat Thereſiam, quæ ſingulari cum gloria reſtauravit Ordinem Carmelitarum, quem tum Viri, tum Mulieres profitebantur. Neque ſane multum temporis præteriit, ex quo Benedictus XIII., de Nobis optime meritus, Sanctorum Catalogo nomen addidit Joannis a Cruce, qui plurimum adjuvit Sanctam Thereſiam in Reformatione Carmelitani Ordinis, quam ipſa ſuſceperat. Ex ſcriptis documentis, quæ Vobis tradita fuerunt, jam clare deprehendiſtis, quantum laboris atque operæ Petrus Regalatus impenderit ad conſtituendam Reformationem Ordinis Minorum, quam Apoſtolica Sedes præceperat; quo ſtudio, qua prudentia, quam magna Ordinis ſui utilitate graviſſimum hoc negotium adminiſtraverit. Satis etiam cognoviſtis morum innocentiam, quam ab adoleſcentia ad finem uſque vitæ integram conſervavit; virtutum ſummæ præſtantiam aſſiduam exercitationem; dona ſupernaturalia, quibus a Deo cumulatus fuit, dum inter mortales ageret; pretioſam ipſius mortem, & præclara Miracula, quæ ante, & poſt illam contigerunt, ut ejus Sanctitas palam omnibus innoteſceret. Quare nihil aliud ſupereſt, quam ut Sententias Veſtras de Canonizatione ipſius indicenda Nobis declaretis.

Eminentiſſimi autem Cardinales, & alii ut ſupra ſuffragati fuerunt, quos deinde Sanctiſſimus Dominus Noſter ita alloquutus eſt:

VENERABILES FRATRES.

SUffragia Veſtra conſenſu unanimi depoſcunt, ut Beatum Petrum Regalatum in Catalogum Sanctorum referamus. Nos, cum opus fuerit, ſententiam quoque noſtram declarabimus. Interea magno ſtudio Deum precamini, ut lumen ſuum Nobis impertiat ad opus hoc maximum pro ipſius voluntate in terris perficiendum.

Et ſic dimiſſum fuit Conſiſtorium.

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 13. Junii 1746.

VENERABILES FRATRES.

NOn ignotamus exploratum ſatis eſſe veſtræ eruditioni, juxta veterem Eccleſiæ diſciplinam inter Martyres non ſolum adnumeratos fuiſſe illos, qui pro Chriſtiana Religione vitam amiſerunt, ſed eos pariter, qui ob eandem Religionis cauſam acerbiſſima tormenta perpeſſerunt, licet poſtea ſuperſtites ab illis evadentes, mortali hac vita in pace perfuncti ſint. In Conciliis, quæ a Sancto Cypriano coacta fuerunt, aliqui Epiſcopi, nomine, ac titulo Confeſſoris, alii vero Martyris, obſignantur. Tertullianus autem in eo libro, quem in Praxeam conſcripſit, titulum Martyris ipſi minime tribuendum contendit, ob eam cauſam, quod leviſſimum, ac breve tormenti genus tuliſſet, non vero, quia vitæ ſpiritum inter cruciatus nequaquam emiſiſſet: *Praxeas*, inquit, *de jactatione Martyrii inflatus, ob ſolum, & ſimplex, & breve carceris tedium.* Id etiam S. Joannis Evangeliſtæ celebri exemplo comprobatur, qui in dolium ferventis olei demiſſus, licet incolumis ex illo prodierit, & uſque ad ultimam ſenectutem in pace vitam abſolverit, tamen Martyris titulum a Fidelibus obtinuit. Ob eandem rationem Sancta Thecla Protomartyr a Patribus

nuncu-

nuncupatur, eo quod prima inter mulieres Martyrii gloriam pro Chriſtiana Fide conſecuta eſt: quippe damuata ad beſtias, quemadmodum ex Annalibus Eccleſiæ deprehendimus, cum nullum ab illis detrimentum accepiſſet; reliquum ſuæ vitæ tempus ſolitudini mandavit, ubi longo ſenio confecta, & vinculis corporis ſoluta, in Cœlum placide evolavit. Ob hæc Theologi inquirunt, utrum etiam nunc Martyris nomen apte conveniat illis, qui ſuperſtites fuerunt cruciatibus, quorum acerbitate vitam profundere debuiſſent, ſed poſt multos annos, lectulo, ut ajunt, ſuo jacentes, poſtremum diem obierunt; & utrum ritu ſolemni etiam nunc inter Sanctos Martyres recenſeri poſſint. Nonnulli id fieri poſſe cenſuerunt; utque obviæ occurrant difficultati, nempe reliquo vitæ ſpatio inquinari potuiſſe peccati labe eos, qui poſt tormenta ſuperſtites fuerunt, reſpondent, Divinæ bonitati conſentaneum videri, quod eos in cœleſti gratia confirmet, qui ſingulari ſuo beneficio vim tormentorum, certumque mortis diſcrimen, quod pro Chriſto ſubierant, ſuperaverunt. Nos de hac ipſa re fuſius egimus in noſtris Commentariis *De Canonizatione Sanctorum*, ubi Sanctæ Sedis Apoſtolicæ conſuetudini inhærentes, plane oſtendimus, Martyris titulum minime hodie tribuendum, niſi mors interceſſerit in odium Chriſtianæ Fidei, quam Tyrannus intulerit, & Martyr ob eandem cauſam ſuſceperit, fortique animo pertulerit; nec, ut ab hac diſciplina recedatur, ſufficere exempla a ſacra quidem antiquitate deſumpta, ſed quæ prodierunt, antequam aliæ leges juſtiſſimis de cauſis ab Eccleſia fuerint ſtatutæ; aut argumenta, quæ piis ad hominibus potius, quam a peritis Theologis excogitata videntur. Quapropter cum adhuc in minoribus Promotoris Fidei munus gereremus, & Cauſa hæc Beati Joſephi a Lioniſſa initio proponi cœpiſſet, magnu ſtudio contendimus atque obtinuimus, ut de illa tanquam de cauſa Confeſſoris, non vero Martyris, ageretur, etiamſi Beatus Joſeph unco ferreo per tres continuos dies ſuſpenſus a Turcis in odium Chriſtianæ Religionis crudeliſſimum tormenti genus pertulerit, uti vos ipſi ex traditis documentis perſpicere potuiſtis. Illud tamen libenter, ac merito probavimus, ut hoc facinus præclariſſimum in hac cauſa pertractanda magni penderetur, & pro decernenda ſolemni Canonizatione etiam plurimum conferret, ſi tamen continua virtutum ſumme præſtantium exercitatio, proprii Inſtituti plena obſervantia, qua cum maxima vitæ auſteritas, ac pœnitentia conjungitur, in Beato Joſepho apparerent, ac liquido comprobarentur; ſi poſtremo illius mortem ea prodigia ſecuta fuiſſent, quibus juſtorum mors dignoſci conſuevit. Hoc ſane pacto Cauſa Beati Joſephi tanquam Confeſſoris, non vero Martyris, in examen adducta fuit. Seriem totius vitæ, quam ille duxit, veſtros ante oculos expoſitam habuiſtis: Cognitum Vobis eſt quidquid pie ſancteque geſſit, antequam ſe conferret Conſtantinopolim pro Miſſionibus obeundis; graviſſimum tormenti genus, quod in illa Civitate paſſus eſt, ex quo Divino beneficio fuit ereptus; quanto deinde tempore ſuperſtes extiterit, quam præclara geſſerit, & qua ratione vitam abſolverit. Vobis etiam perſpecta ſunt Miracula, quæ ob illius interceſſionem contigerunt. Itaque illud tantum ſupereſt, ut ſententias veſtras de ſolemni ejus Canonizatione indicenda Nobis explicetis.

Poſt hac Eminentiſſimi Patres, & alii de more ſuffragium dederunt; quibus a Sanctitate Sua auditis, talia deinde ſubdidit:

VENERABILES FRATRES.

INtelleximus ſuffragia veſtra de Cauſa Beati Joſephi a Lioniſſa, pro quibus ferendis ad Deum Vos prius confugiſſe, idemque facturos etiam non dubitamus, ut cœleſte lumen Nobis impetretis. Attamen Vos magnopere hortari non prætermittimus, ut privatim, ac publice eaſdem preces ſuſcipiatis, cum Vos minime lateat, quantam vim habeant illæ precationes, quæ publice, & Eccleſiæ nomine indicuntur.

Et ſic completum fuit Conſiſtorium.

IN CONSISTORIO SEMIPUBLICO

Habito die 14. *Junii* 1746.

VENERABILES FRATRES.

IN Apoſtolicis Actis Capite vigeſimo primo, in quo deſcribitur iter, quod Sanctus Paulus ſuſcepit a Tyro Ptolemaidem, & ex eo loco ad urbem Cæſareæ, illud memoriæ traditur, eundem Sanctum Paulum una cum Sociis ingreſſum fuiſſe domum Philippi Evangeliſtæ, ſeu Concionatoris Evangelii, qui ſane Philippus, is facili conjectura judicatur, qui Eunuchum Candacis Reginæ Æthiopum Sancto Lavacro expiaverat. Moram aliquam duxerunt illi in ædibus Philippi, cui erant quatuor Filiæ virgines, ac prophetantes; quod ſi virginitatem illæ non profitebantur voti illius ratione, quo ſe Judæi obſtringere minime conſueverunt, tamen religionis cauſa eas virgines fuiſſe non eſt dubitandum; quæ prophetantes etiam nuncupantur, vel quod in concinendis divinis laudibus aſſiduo verſarentur, vel quia futura prænunciarent: *Venimus Cæſaream*, (ita ſcriptum eſt in ſacris Litteris) *& intrantes domum Philippi Evangeliſtæ, qui erat unus de ſeptem, manſimus apud eum. Huic autem erant quatuor filiæ virgines prophetantes.* Quod in itinere S. Pauli contigiſſe memoravimus, id Nobis etiam evenit in graviſſimo hoc negotio, quod hodierna die ad finem ſumus perducturi. Poſtquam ſepta aliorum Cœtuum Regularium percurrimus, uti Vos ipſi ex præcedentibus Conſiſtoriis perſpicere potuiſtis, nunc ingredimur Clauſtra S. Dominici, qui non modo, ſicut Philippus, Evangelii Concionator fuit, ſed etiam Ordinis Fratrum Prædicatorum primus Parens, atque Inſtitutor; & quemadmodum in ædibus Philippi quatuor ipſius Filias virgines prophetantes Sanctus Paulus deprehendit; ita Nos in Clauſtris Sancti Dominici quatuor etiam illius Filias invenimus, quæ prophetantes appellari merito poſſunt, vel quia a divinis laudibus celebrandis nunquam ceſſarunt, vel quia futuros eventus antea denunciarunt. Porro illæ nominantur, Catharina Senenſis, Roſa Limana, Agnes Montiſpolitiani, & Catharina de Ricciis. Pius II. Prædeceſſor Noſter Sanctorum Catalogo nomen Catharinæ Senenſis adjunxit. Clemens X. Prædeceſſor quoque Noſter Roſam Limanam: Benedictus XIII. de Nobis optime meritus Agnetem Montiſpolitiani inter Sanctos ſolemniter retulerunt. Itaque, ut quatuor iſtæ Filiæ prophetantes Sancti Dominici pari honore cumulentur, illud tantum ſupereſt, ut Beatam Catharinam de Ricciis numero Sanctorum adnumeremus. Supervacaneum ducimus hoc loco referre ipſius Familiæ præſtantiam, optimam pueritiæ inſtitutionem atque innocentiam, virtutis propoſitum, quo Cœtui Regulari nomen dedit, & in quo conſtanter permanſit, eximiam charitatem, qua Deum, & proximum ſemper proſequuta eſt, ſingularem prudentiam, qua præfuit cæteris Monialibus longo temporis ſpatio, profundam humilitatem, incredibilem patientiam in pluribus ferendis incommodis, cumulum cœleſtium donorum, quæ in ipſam Deus liberaliter contulit, pretioſam ejus mortem in conſpectu Domini, Sanctitatis famam, quæ conſtans fuit, cum adhuc in terris ageret,

& poſtquam diem ſupremum obiit, ac tandem Miracula, quæ ob illius interceſſionem obtigerunt. Cum hæc omnia veſtris oculis ſubjecta jam fuerint, illud reliquum eſt, ut mentem veſtram de ſolemni ipſius Canonizatione decernenda Nobis declaretis.

Eminentiſſimi Cardinales, & enunciati Præſules ſententiam ſuam tulerunt; quibus abſolutis, hæc Sanctitas Sua ſubjecit:

VENERABILES FRATRES.

MAximam ſane voluptatem percepimus ex ſuffragiis veſtris, quæ ſolemnem Beatæ Catharinæ de Ricciis Canonizationem depoſcunt. Eandem prorſus lætitiam ſenſimus in quatuor præcedentibus Conſiſtoriis, in quibus ſuffragia tuliſtis de Cauſis aliorum quatuor Beatorum, de quorum Canonizatione pariter agebatur. Itaque, Deo juvante, diem vigeſimum nonum hujus menſis Junii, qui Sanctorum Petri & Pauli Apoſtolorum Feſto celebrando conſecratur; illum, inquam, diem conſtituimus, ut ritu ſolemni, numero Sanctorum adſcribamus quinque Beatos, nempe Fidelem a Sigmaringa, Camillum de Lellis, Petrum Regalatum, Joſephum a Lioniſſa, ac Catharinam de Ricciis. Interea preces veſtras ad Deum convertite, ac vehementer ab ipſo expoſcite, ut ope ſua potentiſſima cæleſtique inſpiratione Nobis adſit propitius, ſuumque lumen impertiat, ut hanc rem graviſſimam perficiamus ad gloriam Divini Nominis augendam, Catholicam Fidem magis efferendam, & Chriſtianam Religionem propagandam.

Et ſic abſolutum fuit Conſiſtorium.

Homilia Sanctiſſimi Domini Noſtri BENEDICTI PP. XIV., quæ habita eſt inter Miſſarum Solemnia die Natali Sanctorum Apoſtolorum PETRI & PAULI Principalium Romanæ Urbis Patronorum, quo die ſolemne Decretum Canonizationis quinque Beatorum in Sacroſancta Vaticana Baſilica pronunciavit.

COMMUNEM Cœlo terræque lætitiam ex glorioſo BB. Apoſtolorum PETRI & PAULI triumpho, quem pro Chriſto morientes uno die, eodemque loco reportarunt, ad Nos maxime, & ad hanc Urbem, Venerabiles Fratres, ac Dilecti Filii, pertinere certum eſt. Quamquam enim ad univerſam ſpectet Eccleſiam de gemina Principis Apoſtolorum, & Doctoris gentium corona lætari, quod ſancita eorum ſanguine Fides in omnes gentes ſeſe feliciter propagaverit, Roma tamen debet præ cæteris efferri gaudio, & cumulatius exultare, quod quæ antea fuerat errorum magiſtra, Apoſtolorum eorumdem opera facta ſit diſcipula veritatis, Civitas Sacerdotalis & Regia, Arx Religionis, & Caput Orbis, cujus imperium Divinæ Fidei gloria latius, quam olim terreno principatu, dilatatum, portæ Inferi metuunt ac contremiſcunt.

A vetuſtiſſimis uſque temporibus Romano Pontifici ſolemne fuit ſumma religione, ac ſingulari celebritate diem hunc agere, in quo duplex Sacrum, alterum in hac Vaticana Baſilica, alterum via Oſtienſi in Baſilica Sancti Pauli, facere conſuevit, ut pius Sæculi quarti vates Prudentius teſtatur. Id quoque temporis complures ex variis partibus Epiſcopi ad Urbem commigrabant, feſtum hunc lætiſſimum diem una cum Romano Pontifice celebraturi, uti ex Paulino, qui ſequentis ætatis ſcriptor extitit, colligimus.

Nos quoque, quos non una cauſa ad Principis Apoſtolorum memoriam honore cumulandam adducit, quod nempe in ejus locum & dignitatis amplitudinem, licet immerentes, ſucceſſimus, ſed aliæ quoque rationes urgent ad illius, & Apoſtoli Pauli cultum promovendum, quos una ſimul colere, ac venerari conſuevit Eccleſia, quod nimirum inter Sacræ hujus Baſilicæ Canonicos decem & quatuor annos fuimus, quodque ejuſdem Petri honori Metropolitana Bononienſis Eccleſia dedicata ſit, quam decennio gubernavimus, & quam adhuc detinemus; Prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis etiam in hac parte pro viribus inſiſtere cupientes, non ſolum quotannis in pervigilio hujus Feſti ſolemnibus Veſperis in hac Baſilica intereſſe, & mane Pontificali ritu Miſſam celebrare conſuevimus, ſed etiam in perpetuum valitura ſanctione decrevimus, ut per totam Octavam ſingulis diebus in diverſis Sacræ hujus Urbis Eccleſiis aliqua eorumdem Apoſtolorum memoria inſignitis ſolemne Sacrum peragatur, præſente aliquo Prælatorum Apoſtolicæ Sedis officiis addictorum Collegio; utque pomeridiano tempore alii piorum hominum Cœtus, ſtatis quiſque diebus, ad eaſdem Eccleſias pie religioſeque procedant. Ad hæc mandavimus, ut Calendariis, & Divinorum Officiorum Libris iidem duo Beatiſſimi Apoſtoli, tamquam primarii auguſtæ hujus Urbis Patroni, inſcribantur: quod quidem Nobis a Sanctiſſimis Viris Leone Pontifice, Maximo Taurinenſi, & Venantio Fortunato, ex veteri diſciplina traditum eſt.

Opportune quoque & merito hunc ipſum diem feſtum Beatorum Apoſtolorum PETRI & PAULI hodiernæ Sanctorum Canonizationi ſelegimus: nedum ut ſaltem ſemel vitæ noſtræ tempore feliciſſimum hujuſmodi diem ingenti populorum concurſu, multaque Fratrum Noſtrorum Epiſcoporum frequentia, priſtino more celebrari videamus; ſed præſertim etiam, quod ſententiam illam definitivam, qua quinque Beatos nuper in Sanctorum album retulimus, pronunciavimus, ut audiviſtis, in honorem Sanctæ & Individuæ Trinitatis, ad Catholicæ Fidei præſidium, & Chriſtianæ Religionis incrementum, auctoritate Domini Noſtri Jeſu Chriſti, Beatorum Apoſtolorum PETRI & PAULI, & Noſtra; & demum, quod in unoquoque eorumdem quinque Beatorum imago quædam, & nonnulla Sanctorum Apoſtolorum PETRI & PAULI ſimilitudo ineſſe videtur. Hoc autem non ita dicimus, ut par meritum, aut æqualitatem virtutum horum cum illis inferamus, cum temeritas ſit amplitudinem Apoſtolorum cum aliorum Sanctorum meritis comparare; ſed ut oſtendamus, hæc nova Sanctitatis lumina ad clariſſimas Beatorum Apoſtolorum PETRI & PAULI virtutes accedere pro viribus curaviſſe, & hac ratione ad Sanctorum gloriam in terris meruiſſe exaltari, quam jamdudum in Cœlis inter beatiſſimos Cives fruebantur.

Venit Petrus Antiochia ad hanc Urbem, hic primam Sedem conſtituit, hic nequiſſimum debellavit Simonem, hic Jeſu Chriſti Evangelium diſſeminavit. Venit huc quoque Paulus poſt navalem, ut Joannes Chryſoſtomus ait, pugnam, atque hic in Judæis & Gentibus in Chriſti Fide erudiendis dies noctesque laboravit. Ambo vitam & ſanguinem pro Chriſti nomine effundere cupientes, ambo Romæ, eodemque die, glorioſam Martyrii coronam adepti ſunt: Petrus quidem inverſo capite cruci affixus, Paulus gladio capite obtruncatus: ex quorum ſanguine, veluti ex ſemine, tot beatorum Martyrum millia germinarunt, ut exuberante copia virtutis, & fidei, ut Cyprianus inquit, ſinguli Martyres numerari non poſſent. In his modo Fidelem de Sigmaringa numeravimus, qui ad prædicandum verbum Dei, & Catholicam Religionem ab hæreticis vindicandam, ab hac Apoſtolica

Sede

Sede in Rhætiam miſſus; invicto animo morti occurrens, ab hæreticis interfectus eſt, & glorioſam ſibi martyrii coronam comparavit.

Negavit ter Petrus, ab ancilla, & Judæis interrogatus, Divinum ſuum Magiſtrum. Perſecutus eſt Paulus diſcipulos Chriſti, quos ad internecionem uſque delere ſtatuerat. Ad ſuam Petrus perfidiam flevit amare; & Paulus Divinæ vocis terrote correptus, humi ſtratus, factus eſt vas electionis, & ad Apoſtolicam dignitatem una cum Barnaba a Spiritu Sancto vocatus eſt. Quot ad pœnitentiam ex præclaro horum exemplo excitati, ex improbis & impuris facti ſunt egregiæ virtutis & ſanctitatis lumina? Quot aſſiduis lacrymis ſua deflentes ſcelera; uberrimos pœnitentiæ fructus fecerunt, quibus immortali deinde gloria in Cœlis gaudere, & apud nos ſolemni ritu inter Sanctos recenſeri meruerunt? His profecto Camillus de Lellis annumerandus eſt qui, eadem veſtigia perſequens, non modo juvenilis ſuæ ætatis errores deteſtatus eſt, ſed etiam reliquo vitæ tempore, tum animæ, tum corporis proximorum ſaluti impenſe addictus, heroicis, quibus Cœlum promeruit, virtutibus maxime inclaruit. O quam bene ſeſe ad Pauli doctrinam confirmavit! qui in prima ad Timotheum ſe blaſphemum, & perſecutorem, & contumelioſum, & primum peccatorem vocans: *Fidelis*, inquit, *ſermo*, *& omni acceptione dignus*, *quod Chriſtus Jeſus venit in hunc Mundum peccatores ſalvos facere*, *quorum primus ego ſum*: addiditque: *Sed idea miſericordiam conſequutus ſum*, *ut in me primo oſtenderet Chriſtus Jeſus omnem patientiam ad informationem eorum*, *qui credituri ſunt illi in vitam æternam.* Ita plane Camillus miſericordiam Dei conſequutus, a ſcelere & flagitiis ad bonam frugem revocatus, inde meritis & virtutibus plenus ad gloriam Sanctorum meruit extolli.

Minime contentus fuit Petrus in Pontum, Galatiam, Cappadociam, Aſiam, & Bithyniam Jeſu Chriſti Fidem intuliſſe, ſed, ne quis in ea hæſitaret, aut ne quid ab ea alienum in Eccleſiam induceretur, epiſtolas binas canonicas ſcripſit, in quibus Sanctiſſimæ Leges ad reprimendos vitiorum impetus, ad reſiſtendum nequitiæ diaboli, & ad æternæ vitæ hæreditatem aſſequendam opportune traduntur. Hoc ipſum ampliſſime fecit Paulus decem & quatuor epiſtolis canonicis conſcriptis, quarum ſapientiam, & cœleſtis doctrinæ copiam quis ſatis poſſet oratione complecti? Quænam eloquentia pro dignitate explicaret epiſtolam ad Romanos; ſive binas ad Corinthios, ſive ad Hæbræos alteram, in quibus de fide, de bonis operibus, de virtutibus theologicis, de vitiis atque erroribus exirpandis, divina plane ſapientia, & admirabili zelo fideles docet, cohortatur, inflammat? Atque hinc Epiſcoporum ad populos ſibi commiſſos paſtoralium epiſtolarum dimanavit conſuetudo, per quas illi zizania in medio tritici exorta eradicare conantur, &, ſi qui mali uſus, aut depravati mores irrepſerint, corrigere, ac reformare ſtudent. Hæc exempla quoque piis quibuſdam in Eccleſia hominibus anſam dederunt, identidem religioſorum virorum Cœtus, hujus Sanctæ Sedis auctoritate intercedente, reformandi, qui paulatim neglecta evangelicorum conſiliorum obſervantia, a priſtinæ virtutis gradu defecerant. Iter hujuſmodi ſumma cum laude confecit Petrus Regalatus a Nobis nuper numero Sanctorum adſcriptus; qui tot annos ingenti labore, incredibili auſteritate vitæ, mitaque humilitate, ac ſingulari prudentia, Ordini ſuo Franciſcano, qui quibuſdam in locis a veteri ſplendore deſciverat, reformando totus incubuit; & aſſiduo heroicarum virtutum ſtudio eam aſſecutus eſt Sanctitatis laudem, quæ & Seraphico Ordini eſſet exemplum, nec minus univerſæ Eccleſiæ ornamentum.

Hieroſolymis Petrus una cum Joanne in vincula conjectus eſt, & ab Angelo bis ſolutus a vinculis, quibus hominum improbiſſimorum perfidia illum obſtrinxerat. Quod vero loquar vincula, flagella, lapides, naufragia, immiſſiones beſtiarum, atque alia plurima, quæ paſſus eſt Paulus, quæque ipſe ad Corinthios ſcribens enumerat, quamquam, ut Joannes Chryſoſtomus advertit, plura fuerint ab eo prætermiſſa, quam numerata? Adeo ut, etiamſi ei gladio mortem oppetere non contigiſſet, tot nihilominus acerba paſſus, quæ illi vitam omnino eripere debuiſſent, niſi ſuperſtes divinitus extitiſſet, profecto inter Martyres computaretur. Hinc porro geminæ Cœlo januæ patefactæ ſunt: altera iis, qui effuſo ſanguine pro Chriſto cæſi ſunt, & inter Martyres recenſentur; altera vero iis, qui ſuppliciis, quæ pro fide fortiter paſſi ſunt, ſuperſtites, jam olim Martyres vocabantur, nunc autem illuſtri Confeſſorum titulo decorantur. Hac altera via inceſſit Joſephus a Leoniſſa, quem modo in Sanctorum Confeſſorum album retulimus. Hic per plures dies ſupplicium immane & exquiſitum pro Chriſti nomine a barbaris invicto animo toleravit, atque inter cruciatus acerbiſſimos Evangelium prædicare non deſtitit. Quibus expeditus, nihil habuit antiquius, quàm animas Chriſto evangelica prædicatione lucrari, ſuamque, excelſarum omnium virtutum, quas heroicas dicimus, ſublimitate, ſanctiorem in dies facere uſque ad mortem, quam coram Deo pretioſam in pace obtinuit.

Commendavit Paulus in prima ad Corinthios virginitatis dignitatem, in cujus laude poſuit multa, quæ ab eo ſtatu derivantur, emolumenta. Nullum tamen de virginitate præceptum a Domino ſeſe accepiſſe affirmavit, ſed de illa rantummodo conſilium ſe dare: *De virginibus præceptum Domini non habeo*, *conſilium autem do.* Hæc autem Paulum Coapoſtolum, ſecundum datam ſibi ſapientiam, litteris tradidiſſe, Petrus in epiſtola ſecunda conteſtatur. Conſilium quoque Pauli fuit, præter continentiam, orationem, jejunia, paupertatem, & obedientiam, colere: quibus in rebus potiſſimum ſita eſt vitæ monaſticæ ratio, a primis uſque Eccleſiæ ſæculis tam in viris, quàm in fœminis feliciter propagata. Recentiori vero memoria ad monaſticam alia inſuper acceſſit religioſorum hominum vita, eorum præſertim Ordinum, qui Mendicantes nuncupantur, in quibus non minus doctrina, quam ſanctitate, complures ex utroque ſexu Eccleſiam mire illuſtrarunt. Tres jam inclytæ fœminæ, Catharina Senenſis, Roſa de Lima, & Agnes de Monte Politiano ex Ordine B. Dominici ſolemni ritu Sanctarum Virginum numero adſcriptæ ſunt: ad quas & Nos Catharinam de Ricciis modo aggregavimus, clauſtrali vita tam illuſtrem, tam humilem, tam pœnitentiæ addictam, & a Deo maxime locupletatam iis cœleſtibus donis, quibus ipſe animas ſibi acceptas in terris quoque cumulare conſuevit.

Tandem Apoſtolorum Actus pleni ſunt novis, & inuſitatis miraculis, quæ Deus ad manifeſtandam gentibus Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli tum doctrinam, tum ſanctitatem, operari ſibi complacuit. Enimvero nolumus illa conferre cum iis, quæ Dominus agere dignatus eſt ad interceſſionem, & preces quinque Beatorum, quos modo ſolemniter inter Cœlites recenſuimus. Non ignoramus, varia eſſe miraculorum genera, varios gradus. Verum ſi hæc ad illa minus æquiparari valent, nihilominus hæc quoque ita naturæ vires excedunt, ut dubitari nullo modo poſſit, quin ſint ſanctitatis eorum, ad quorum merita facta ſunt, luculentum expreſſumque Dei teſtimonium.

Ex iis, quæ hactenus dicta ſunt, ſatis apparet, quam apte in hoc ipſo Sanctorum Apoſtolorum PETRI, & PAULI lætiſſimo die hodiernæ Canonizationis ſolemnia celebrentur. Nunc autem, quoniam prope Aram conſiſtimus, ſub qua eorumdem Beatorum Apoſtolorum cineres & oſſa jacent, quid aliud reſtat, niſi ut ad vos glorioſi Apoſtolorum Principes, orationem noſtram & preces humiliter convertamus? Tu quidem, Beatiſſime Petre, Venerabilem hunc Clerum de Cœlo reſpice, qui abs te originem ducit, quique nomini tuo devotus te perpetuo colit: reſpice & Nos, qui in hanc principem omnium Cathedram a te inſtitutam, & quæ Eccleſiarum omnium unitatis eſt centrum, impares licet meritis ſucceſſimus. Tu vero, Beatiſſime Doctor Gentium Paule, populum hunc, quem te præ cæteris diligere, tuoque cordi inhærere, litteris tuis ſignificabas, peramanter reſpice. Ad vos enim, Parentes optimi, & amantiſſimi Urbis hujus Patroni, in tanta hujus diei celebritate, fiducia pleni confugimus, ut, veſtris intervenientibus meritis, a Deo impetremus Catholicæ Fidei propagationem, Romanæ Eccleſiæ, quæ ſanguinis veſtri pretio fundata eſt, exaltationem, & ſartam tectam Apoſtolicæ hujus Sedis dignitatem, cujus vindices & propugnatores vos ſemper extitiſtis. Ad vos deinde convertimur, Fidelis, Camille, Petre, Joſeph, & Catharina, quos modo noſtros apud Deum interceſſores fore ſolemni ritu declaravimus, quoſque fidelibus populis tanquam præclara virtutum exempla propoſuimus: Vos quoque humili corde obteſtamur, ut Chriſtianam Religionem, ut Fidem, ut denique Apoſtolicam Sedem apud Deum orationibus veſtris tegere ac tueri dignemini; Nobis præſertim in ærumnis, quibus in diem conflictamur, & quibus Petri navicula jactatur, opem auxiliumque divinum implorantes. Spe magna nitimur, Deum, Vobis intercedentibus, Nos in medio mari periclitantes non relicturum. Habemus enim perpetuo ante oculos Petrum in mediis fluctibus, ſuper aquas maris a Domino ambulare juſſum, & naufragio perire metuentem: Quem Auguſtinus advertens, *In unda*, inquit, *exclamet titubans Petrus, & dicat: Domine, ſalva me. Porrigit enim Dominus manum; & quamvis increpet dicens: Modica fidei, fidei, ut quid dubitaſti? tamen a fluctibus rapit, & confitentem infirmitatem ſuam, atque illius auxilium poſtulantem, perire non ſinit.* Denium Glorioſi Principes Apoſtolorum, Beatique nuper in Sanctorum Catalogum relati, lenite iram Dei in furore ſuo terras arguentis: exorate omnipotentem Principem pacis, in cujus manibus ſunt corda Regum, & ſub quo curvantur, qui portant Orbem, ut Chriſtianos Principes, diuturnis nimium diſſidiis inter ſe decertantes, in priſtinæ charitatis compagem reſtituat.

Definitio, ac determinatio Cauſarum inter Regimen Bononiæ, & Communitstes Medicinæ, Ganzanighi, Villæſontanæ &c.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

SOLLICITUDINEM providi Principis cum in id præcipue deceat animadvertere, ut Provinciarum ſuarum rectè inſtitutæ diviſio inviolabiliter obſervetur, & quælibet inferiores Civitates, Oppida, Caſtra, & Villæ, in iis potiſſimè, quæ ſpectant ad publicum cujuſlibet Provinciæ regimen, & univerſalem adminiſtrationem, majoris Civitatis, cui ſubſunt, ejuſque legitimorum Præſidum juriſdictionibus, & ſanctionibus obediant, ac unuſquiſque, cæterorum inſtar communia onera ferat, ne propter odioſas quorumdam immunitates, & exemptiones, id, quod aliquibus indebitè remittitur, in magnum aliorum damnum refundatur; Ex debito proinde ſupremæ poteſtatis noſtræ, quoties, turbato rerum ordine, alicujus Provinciæ unitatem ſcindi, & univerſitates, privataſque perſonas ſubjectionem excutere, atque ab oneribus ſe ſe ſubtrahere conſpicimus, & exinde lites, & diſcordias præſertim ab antiquo tempore exortas adhuc vigere, toties ad eas radicitus præcidendas, & extirpandas, ac tribuendum tandem unicuique jus ſuum, animum noſtrum opportunè intendere non recuſamus.

Sicut itaque accepimus, & aliunde quoque præcedenter ignotum Nobis non erat, inter Communitates Caſtri Medicinæ, annexarumque Terrarum Villæfontanæ, & Ganzanighi ex una, & Adminiſtratores Datii magni, ſeu Gabellæ groſſæ Civitatis Bononiæ ex altera parte, lis graviſſima antiquitùs exorta fuit ſuper eo, an Communitates præfatæ ad hujuſmodi Datii ſolutionem tenerentur, necne; Quamvis autem (antiquioribus aliis Decretis conſultò prætermiſſis) Auditor Generalis Legationis Anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo; & ſubinde Auditor Vice-Legati Anno milleſimo quingenteſimo nonageſimo tertio unanimi ſenſu quoad poſſeſſorium indulſiſſent Medicinenſibus beneficium manutentionis in quaſi poſſeſſione prætenſarum exemptionum, & immunitatum, quoad petitorium tamen ſubinde pronunciatum fuit favore Adminiſtratorum Gabellæ; Eadem verò cauſa in gradu appellationis Auditorio Rotæ commiſſa, & coram bo. mem. Magiſtro Buratto tunc uno ex ipſius Rotæ Auditoribus propoſita, poſt editum reſcriptum, ut videretur de bono jure etiam ad effectum manutentionis, reſolutum fuit Anno milleſimo ſexcenteſimo decimo ſeptimo, non eſſe dandum Mandatum de manutenendo Adminiſtratoribus Gabellæ groſſæ, & Anno deinde milleſimo ſexcenteſimo decimo nono non eſſe locum deſcriptioni Mercium, juxta Deciſiones ducenteſimam octuageſimam quintam, & trecenteſimam nonageſimam octavam inter impreſſas coram eodem Buratto. Cumque poſteà lis continuata fuiſſet ſub examine petitorii, & pro parte Medicinenſium deduceretur, quod licet per felicis recordationis Bonifacium Papam IX. Prædeceſſorem Noſtrum Terra Medicinæ, annexæque Villæ fuiſſent Bononienſi Provinciæ unitæ, & incorporatæ, attamen per bonæ memoriæ Balthaxarem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem Coſſam nuncupatum, dum Legati munere fungebatur, ab eadem Provincia fuerant diſmembratæ, proinde coram eodem Buratto, & ſucceſſivè coram ſimilis memoriæ Magiſtro Ubaldo tunc dicti Tribunalis itidem Auditore, diſceptato peculiari dubio ſuper ſubſiſtentia recenſitæ diſmembrationis, reſolutum fuit conſtare de diſmembratione juxtà alias Deciſiones pariter impreſſas, octingenteſimam vigeſimam octavam coram Buratto, atque alias geminas coram Ubaldo, inter recentiores deciſionem ſeptuageſimam, & deciſionem centeſimam ſeptuageſimam primam parte quinta tomo primo, adverſus quas deciſiones cum Adminiſtratores præfati deduxiſſent poſteriores Apoſtolicas Literas piæ recordationis Martini Papæ V. etiam Prædeceſſoris Noſtri, per quas præfata diſmembratione tanquam illegitima de medio ſublata, memoratas Communitates, & Loca Bononienſi

Relatio li jam dudu introducta eo, an Co munitas C ſtri Medi næ &c. ter atur ad ſ lutionem Datii magn

Pro-

& Loca Bononienſi Provinciæ reuniverat, & incorporaverat, adhuc tamen ſub ſpeciali dubio reſponſum fuit, reunionem Martini V. non ſuffragari, prout ex deciſione quadringenteſima nonageſima ſexta parte quinta tomo ſecundo recentiorum.

Nova litis inſtauratio etiam ſuper aliis incidentibus.

Quia verò quæſtiones de unione, vel diſmembratione præfatorum locorum, utpotè percutientes juriſdictionalia Civitatis Bononiæ, non ad peculiares Adminiſtratores Gabellæ groſſæ per felicis recordationis Eugenium Papam IV. uſque ab Anno milleſimo quadringenteſimo trigeſimo ſecundo Archigymnaſio Bononienſi applicatæ, ſed præſertim, & directè pertinebant ad Regimen Civitatis Bononiæ in illa cauſa neutiquam citatum, cujus proinde jura infirmè, & non ſatis, aut plenè deducta, haud poterant ſic per indirectum lædi, aut vulnerari, hoc idem Regimen è re ſua putavit, novum contra memoratas Communitates inſtruere Judicium, prout inſtruxit coram Congregatione Confinium. Verùm deinde a recolendæ memoriæ Urbano Papa VIII. Prædeceſſore quoque Noſtro commiſſa hujuſmodi nova cauſa tunc exiſtenti Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinali Camerario, qui procederet cum Voto Cameræ, hæc poſtquam Anno milleſimo ſexcenteſimo quadrageſimo ſeprimo demandavit, ut, pendente lite, Medicinenſes ſummas pro oneribus ſolvi ſolitas deponerent juxta mentem Tribunalis, prout de facto in aliquibus quantitatibus fuerunt depoſitæ, plures reſolutiones edidit inter ſe varias; prius etenim reſcripſit Anno milleſimo ſexcenteſimo quadrageſimo nono, Communitates præfatas non eſſe de diſtrictu, neque de Comitatu in caſu, & ad effectum, de quo agebatur; Inde verò cum pro Gabella Vini, quæ Cameralis eſt, Conductor Cameræ Apoſtolicæ Anno milleſimo ſexcenteſimo octuageſimo primo Medicinenſes adſtringeret ad ſolutionem, ipſi verò prætenderent manutenendos eſſe immunes per Bononiæ Regimen ab hoc non minus, quam a cæteris oneribus Cameralibus, memoratum Cameræ Tribunal prætenſioni huic primo loco adhæſit, at ſubinde Anno milleſimo ſexcenteſimo octuageſimo ſecundo recedendo a deciſis, declaravit Regimen non teneri: ſucceſſive autem Anno milleſimo ſexcenteſimo nonageſimo octavo ſub novo examine poſitis reſolutionibus Annorum milleſimi ſexcenteſimi quadrageſimi noni, & milleſimi ſexcenteſimi octuageſimi ſecundi perſtitum fuit in deciſis Anno milleſimo ſexcenteſimo quadrageſimo nono quoad onera Communitativa tantum, & in deciſis Anno milleſimo ſexcenteſimo octuageſimo ſecundo quoad onera Cameralia tantum, ita ut Regimen non teneretur manutenere Medicinenſes exemptos juxtà conventiones Anni milleſimi, quadringenteſimi undecimi, indultoque poſt hujuſmodi reſcriptum utrique parti beneficio novæ Audientiæ, cauſaque repropoſita die decimaquinta Junii Anni milleſimi ſexcenteſimi nonageſimi noni, ſuffragia æqualiter ſciſſa fuerunt, nullaque capta reſolutione negotium principale remanſit ab inde ipoſterum indeciſum, etiamſi poſterioribus, atque etiam intermediis temporibus, ſubalternæ quædam quæſtiones coram pluribus Judicibus, & ſignanter Anno milleſimo ſexcenteſimo ſeptuageſimo quarto coram bonæ memoriæ Cardinali Bonacurſio Legato, & Anno milleſimo ſexcenteſimo octuageſimo ſexto coram Magiſtro Coſtaguto tunc Cameræ Apoſtolicæ Clerico excitatæ fuerint, vel ſuper aſſertis attentatis, & innovationibus pendente lite ſequutis, aliiſque incidentibus, & emergentibus, juxta varietatem caſuum variis quoque Decretis reſolutæ.

Recurritur ad Pontif.

Recurſu autem ad Nos habito ex parte Bononienſis Regiminis per ſupplicationes humiliter expoſitas prius ab olim Marchione Paride Maria de Graſſis, & poſtea a dilecto filio Fulvio Comite de Bentivolis Civitatis Bononiæ Senatoribus, & Oratoribus apud Sanctam Sedem, relatiſque præjudiciis graviſſimis, quæ cæteris Bononienſis Provinciæ Communibus, Ærarioque Civitatis notiſſimis de cauſis admodum exhauſto, irrogata fuerant, & adhuc irrogabantur, ex quo Medicinenſes, eorumque Conſortes, per tempus ultra centenarium, ſub motivo litis pendentis, onera communitativa, & cameralia ſubire omnino recuſabant, immo introductis, vel adauctis quampluribus mercimoniis, nulla perſolvebant datia, vetitaſque fraudes paſſim committebant; implorata fuit benignitas noſtra, ut per opportunum, expeditumque remedium vereri huic graviſſimo malo finis aliquando imponeretur, ne reaſſumpto judiciali tramite litis jam per ſeculum & ultra indeciſæ, renovatiſque utrinque diſpendiis, diu nimis contentionis terminus expectaretur; Materia verò, & peritio præfati Regiminis ſuprema providentia noſtra dignæ cum apparuerint, cauſam, & cauſas a quibuſvis Judicibus, & Tribunalibus ad Nos revocavimus, utque omnia rite, rectèque procederent, dilecto filio Magiſtro Clementi Argenvillers Prælato Domeſtico, & Auditori Noſtro ſpecialiter mandavimus, ut ſuſceptis hinc, & inde ſcriptis informationibus facti, & juris per utramque partem præſentandis, illiſque invicem communicatis, receptiſque ſimiliter reſponſionibus, & replicationibus, ac defenſoribus colligantium, quantum oportuiſſet, oretenus etiam auditis, omnia Nobis diſtincto ordine referret.

Qui cauſam ad ſe avocat.

Illam cognoſcat.

Qua poteſtate facta, Pars utraque copioſiſſimas informationes impreſſas porrexit cum ſummariis tum recentiorum, tum veterum documentorum, præſertim verò eorum, quæ in libro quodam Privilegiorum, atque exemptionum Medicinæ Typis Bononiæ dato Anno milleſimo ſexcenteſimo ſexageſimo octavo continentur. Illiſque omnibus ſedulo examinatis, cum præfatus Magiſter Clemens Auditor Noſter ad meliorem rei elucidationem, difficultates, quas mente conceperat, Partibus in ſcriptis pandidiſſet, & Nos etiam, ne quid remaneret occultum, in Apoſtolicis ſecretioribus Tabulariis monumenta omnia etiam antiquiſſima ad rem facientia inquiri, atque inde extrahi feciſſemos, hinc diffuſiſſimæ reſponſiones, & replicationes utrinque ſupervenerunt, & ita non ſolum, quæ antiquitus coram variis Judicibus Bononienſibus, quæ pariter in Auditorio Rotæ coram Buratto, & Ubaldo prædictis, quæque rurſus in tribunali Cameræ, ipſa Camera interdum comparente, & jura Medicinenſium coadjuvante, & coram aliis quoque Judicibus, ſed quamplura inſuper de novo inventa documenta deducta, & matura reſpective ponderatione ventilata fuerunt, ac per diutinam fere biennalem colluctationem diſcuſſa.

Et quæſtionum capita ad duo reſtringenda.

Factaque demum ab ipſo Magiſtro Clemente Auditore Noſtro rerum omnium pleniſſima relatione, atque a Nobis ipſis inter tot graviſſimas Principatus Noſtri curas, ad Lancem Juſtitiæ, & æquitatis, momentis omnibus rationum ab unaquaque parte expoſitarum perluſtratis, atque libratis, cum ſanè cognoverimus, negotium in duo potiſſima capita dividi; Unum ſcilicet, utrum Terræ, & Communitates Medicinæ, Villæfontanæ, & Ganzanighi fuerint, & ſint de diſtrictu, & Comitatu Bononiæ, ſeu potius diſtinctum, & particulare Territorium conſtituant: Alterum verò, utrum poſito, quod ſint de Comitatu, & diſtricto, reputari, tractari, & gubernari debeant ad inſtar cæterorum locorum, & Communitatum Comitatus Bononiæ, tam in ordine ad juriſdictionalia, quàm

reſpectu onerum tàm Cameralium, quàm communitativorum, ſeu potius legitimè gaudere poſſint aliquo ſpeciali privilegio, & exemptione: Divino ſemper implorato præſidio, Motu proprio, certaque ſcientia, ac matura deliberatione ooſtris, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, utrumque controverſiæ caput, in hunc, qui ſequitur, modum, & formam, ſuprema auctoritate Noſtra decidimus, & terminamus; Sicque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari volumus, & mandamus videlicet.

Decidit ut infrà.

I. Oppidum Medicinæ, & annexas Terras eſſe de Comitatu Bononienſi.

In primis debito ordine a priori capite exordientes, cum recognoverimus, enunciatas Terras Medicinæ, Villæfontanæ, & Ganzanighi uſque ab Anno milleſimo tercenteſimo nonageſimo ſecundo per Boniſacium IX. Prædeceſſorem prædictum, Comitatui Bononienſi fuiſſe unitas, adnexas, & incorporatas, & quamvis memoratus Balthaxar Cardinalis Anno milleſimo quadringenteſimo tertio illas ab eodem Comitatu diſmembraſſet, attamen dictum Martinum V. Prædeceſſorem ſucceſſivè, Anno ſcilicet milleſimo quadringenteſimo decimo nono, diſmembrationem antedictam, etiam tanquam nullam, & illegitimam revocaſſe, eaſdemque Terras de novo Comitatui Bononienſi incorporaſſe pariter, & univiſſe, ita ut deinceps de Comitatu hujuſmodi eſſe intelligerentur, ac ab omnibus cenſeri deberent, & appellari, illaſque Civitatis dominio, poteſtati, juriſdictioni, & arbitrio ſubjeciſſe, & ſuppoſuiſſe; Cumque itidem Nobis plenè conſtiterit de ſubſequuta, & quidem in omni genere ampliſſima dictæ Martinianæ reunionis obſervantia, nam felicis recordationis Sixtus Papa IV. ſimiliter Prædeceſſor Noſter, dum Anno milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo quinto de conſilio trium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium quæſtionem confinium inter Bononienſes, & Imolenſes definivit, non modo tales deſignavit confines, per quos reipſa memoratæ Terræ intra ambitum Territorii Bononienſis neceſſariò includebantur, ſed expreſsè quoque declaravit, Medicinæ Caſtrum Bononienſibus eſſe ſubjectum. Item ejuſdem recordationis Noſter pariter Prædeceſſor Julius Papa II. Anno milleſimo quingenteſimo ſeptimo in geminis ejus literis in forma Brevis ad ſupplicationem Medicinenſium indultis, & expeditis, eos de diſtrictu, & Comitatu Bononienſi reputavit, & palam enunciavit, prout ſimiliter ſimilis recordationis Paulus Papa III. Noſter itidem Prædeceſſor Anno milleſimo quingenteſimo quadrageſimo ſeptimo confirmando augumentum Salarii Prætoris Medicinæ a Bononienſi Senatu ſtatutum, Medicinæ oppidum tanquam ſub diſtrictu, & dominio Civitatis Bononiæ exiſtens, enunciare non dubitavit.

Quibus Pontificiis actibus cum adſtipulare comperti fuerint per duo ferè ſæcula ab unione Martiniana, uſque ad tempus litis motæ per Regimen, alii publici, privatique Actus penè innumeri, compræhenſionem Medicinenſium ſub diſtrictu, & Comitatu Bononiæ uniſonis ſemper expreſſionibus præſeferentes; Legati enim, & Vice-Legati, Auditores, aliique Judices Bononiæ in ipſiſmet ſententiis ſuper prætenſis privilegiis, & exemptionibus Medicinenſium latis, qualitatem diſtrictualem, ſeù Comitatenſem ad Medicinenſium petitionem perpetuò enunciarunt; Medicinenſes ipſi, eorumque uniti, in reſolutionibus conſiliaribus, publicis Inſtrumentis, actibuſque Judicialibus ſe ſe tanquam de Comitatu, & diſtrictu Bononienſi aſſerere, exprimere, palamque evulgare non deſtiterunt, & ita quoque ſervarunt uſque ad præfata tempora litis motæ Magiſtratus Bononienſes in eorum proviſionibus, & ordinationibus; qui præterea oon modo per Prætores à Regimine extractos, prout extrahuntur uſque ad præſens; eaſdem Terras gubernabant, verùm inſuper Capitaneos deputabant, Conſiliarios eligebant, bonorum communalium diviſionibus præſidebant, datia exigi faciebant, licentias pro contrahendis nomine Communitatis debitis impartiebantur, cæteroſque Juriſdictionis Actus ſuper prædictis, non ſecus, ac ſupet cæteris ſubjectis Communitatibus exercebant.

His itaque omnibus, ac pleriſque aliis probè conſideratis, ac præſertim unione Bonifaciana, & reunione Martiniana, tot ſubſecutis Pontificiis Actibus, ac diuturna, ampliſſimaque ferè bis centenaria obſervantia communitis, & comprobatis, quorum omnium, & ſingulorum tenores hic pro expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis haberi volumus, aliiſque juſtis de cauſis nobis notis, animumque noſtrum, etiam independenter à præmiſſis, rationabiliter moventibus; Supremo judicio, & poteſtate noſtra decernimus, decidimus, ac declaramus, & ex certa ſcientia, animique noſtri matura deliberatione præcipimus, & mandamus, oppidum Medicinæ, annexaſque Terras Villæfontanæ, & Ganzanighi, earumque Territoria, & Communitates, & particulares Perſonas de diſtrictu, & Comitatu Bononienſi fuiſſe, & eſſe, ac in poſterùm cenſendas, & reputandas fore, ad inſtar aliarum Communitatum Gubernio, & Civitati Bononiæ ſine ulla controverſia ſubjectarum, Exceptiones verò pro parte dictarum Communitatum late allegatas tam adverſus unionem Bonifacianam ex capite aſſertarum revocationum, ſive ſcilicet per poſteriorem ejuſdem Bonifacii Prædeceſſoris Bullam editam die vigeſima prima Decembris Anni milleſimi quadringenteſimi ſecundi, ſivè per diſmembrationem factam Anno milleſimo quadringenteſimo tertio per antedictum Balthaxarem Cardinalem, ſive demum per Acta ſeſſionis ultimæ Conſtantienſis Concilii, quàm etiam adverſus Martinianam reunionem, ex prætenſis ſubreptionis, & obreptionis Capitibus, prout quoque ex vigeſimo primo ſubobſcuro, incohærente, ac prorſus inefficaci inter quædam dicti Eugenii IV. Prædeceſſoris Capitula, tamquam inſubſiſtentes, inanes, & inrelevantes, ac nullius roboris declaramus, atque rejicimus; Ac pro potiori cauthela, diſmembrationem præfatam jam à ſupradicto Prædeceſſore Martino V. revocatam, ac de medio ſublatam, præfatumque itidem Capitulum vigeſimum primum, nec non præfatas, & alias quaſcumque Sententias, Décreta, & Proviſiones Legatorum, Vice-Legatorum, & aliorum quorumvis Judicum, ac Tribunalium, etiam Rotæ, & Cameræ Apoſtolicæ, & alia quævis in contrarium quomodolibet facientia, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine prædictis revocamus, & abolemus, ac reſpectivè irritamus, & annullamus, recenſitaſque Bonifacianam, & Martinianam unionem, atque reunionem, contrariis quibuſcumque non obſtantibus, iiſdem motu, ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium approbamus, confirmamus, & de novo concedimus, atque innovamus, illiſque novæ, ac perpetuæ firmitatis robur adjicimus.

II. Communitates dicti Oppidi, & Terrarum unitarum gubernari debent à Legato Sanctæ Sedis, & Regimine Bononienſi.

Hinc autem ad definitionem ſecundi ex duobus propoſitis controverſiarum capitibus cohærenter ad præmiſſa procedentes, eaſdem profectò Communitates in poſterum, & in perpetuum per Sanctæ Sedis Apoſtolicæ Legatos, ac Bononiæ Regimen, ejuſque Magiſtratus juxta pervulgata capitula felicis recordationis Nicolai Papæ V., Gregorii Papæ XIII., & Gregorii Papæ XV. Prædeceſſorum Noſtrorum, ac eo prorſus modo, & forma, quo cæteræ omnes indubitanter ſubjectæ Communitates tractantur,

&

& gubernantur, in omnibus tractari, ac gubernari præcipimus, & mandamus: Id tantum quoad juriſdictionalia ex conventionibus uſque ab Anno milleſimo quadringenteſimo undecimo inter Medicinenſes, & Regimen tunc populare Civitatis Bononiæ initis, utpote per Gregorium Papam XIII. Prædeceſſorem præfatum confirmatis, declaramus, & reſpectivè præſervantes, ut ſcilicet Prætor à Civitate ad eorumdem locorum gubernium de more mittendus, illorumque Incolis, & Habitatoribus in Civilibus, & Criminalibus jus dicturus, attendere, & obſervare debeat municipalia præſatarum Terrarum Statuta legitimè condita ante memoratam conventionem Anni milleſimi quadringenteſimi undecimi, quatenus adſint, & præſentibus noſtris literis non adverſentur; quatenus verò non exiſtant, ſicut etiam in iis, in quibus fortè non diſponunt, procedat juxta Statuta Superioris Civitatis Bononiæ, ubi hæc de controverſis materiis diſpoſuerint, ſin minus ſecundum juris diſpoſitionem.

Statuit illas teneri ad ſolutionem onerum Cameralium.

Quod verò attinet ad onera realia, perſonalia, & mixta, pro eo ſanè, quod ad onera Cameralia ſpectat, ea videlicèr, quæ à Romanis Pontificibus Eccleſiaſticæ ditionis ſubditis impoſita ſunt, quæque juxtà Conſtitutiones Apoſtolicas, & commune Doctorum placitum, ſub Cameralium nomine veniunt, ſivè hæc directè per Cameram Apoſtolicam, ejuſque Miniſtros, & Affictuarios, ſeu potius ab ipſo Regimine, & Camera Bononiæ, ejuſque Datiariis, & juribus, & in repræſentantia præſatæ Apoſtolicæ Cameræ exigantur: Ad hæc equidem onera, ad inſtar cæterarum huic Apoſtolicæ Sedi ſubjectarum Communitatum, Medicinenſes quoque, eorumque unitos, ac Conſortes, non minus pro præterito, quàm pro præſenti, & futuro tempore omninò teneri, ac obligatos fuiſſe, & eſſe decidimus, definimus, atque mandamus: Bononienſes verò ad illorum relevationem, ſeù reintegrationem, vel ad ſolvendum Cameralia onera pro ipſis Medicinenſibus, & unitis, neque ex conventionibus Anni milleſimi quadringenteſimi undecimi, illarumque ſpiritu, ſeù interpretatione, nec alio quovis titulo, aut ratione adſtringi potuiſſe, vel in futurum poſſe declaramus. Id ipſum verò, quod de Cameralibus oneribus definimus, atque præſcribimus, ad onera quoque illa communitativa, Gabellas, & Datia, quæ ad Cameralium onerum ſolutionem applicata fuerunt, prout etiam ad alia communitativa, quæ vigebant ante conventiones Anni milleſimi quadringenteſimi undecimi, tamquam taxativè loquentes de exemptione ab oneribus ex tunc in futurum imponendis, extendimus, & ampliamus.

Quo vero ad alia onera decernit, ut in corpore.

Quo verò ad cætera onera communitativa, Gabellas, & Datia, quæ poſt præfatas conventiones per Civitatem, & Regimen Bononiæ legitimè fuerunt impoſita pro publicis, & communibus ejuſdem Civitatis, & Comitatus indigentiis, & quibus reſpectivè cætera ſubjecta Civitati communia generaliter tenentur, pro illis quidem exemptionem, & immunitatem indultam, ſeù concordatam in præfatis conventionibus Anni milleſimi quadringenteſimi undecimi, attenta illarum confirmatione per dictum Prædeceſſorem Gregorium XIII. conceſſa Medicinenſibus, eorumque conſortibus ſuffragari decidimus, uſque tamen ad diem quintam Novembris Anni milleſimi ſexcenteſimi nonageſimi primi, & non ultra; ab eo vero tempore cum evulgata fuerit amplior, ſaluberrima Conſtitutio piæ memoriæ Innocentii Papæ XII. Prædeceſſoris noſtri revocatoria quarumvis exemptionum quomodocumque obtentarum, & indultarum, tam ab oneribus Cameralibus, quàm etiam à Communitativis, etiamſi exemptiones hujuſmodi fuiſſent Apoſtolica quoque auctoritate ſemel, aut pluries confirmatæ, approbatæ, revalidatæ, & innovatæ, vel per Judicum auctoritatem canonizatæ, quam deindè Conſtitutionem felicis recordationis Clemens Papa XII. pariter Prædeceſſor noſter per alteram editam Idibus Januarii Anni milleſimi ſeptingenteſimi trigeſimi ſecundi confirmavit, & renovavit, à præſato proinde tempore editæ Conſtitutionis Innocentii XII., declaramus exemptiones omnes ab oneribus Communitativis, Datiis, & Gabellis hujuſmodi, contentas in conventionibus Anni milleſimi quadringenteſimi undecimi, unà cum earum quibuſvis etiam Apoſtolicis confirmationibus, & judicialibus, vel extrajudicialibus approbationibus, & canonizationibus, omnino ceſſaſſe, & penitus abrogata remanſiſſe, neque ad evitandam earumdem Conſtitutionum cenſuram, ullum cujuſcumque allegatæ oneroſitatis titulum Medicinenſibus, eorumque Conſortibus ſuffragari poſſe, & ſic à tempore, ut ſupra, etiam ad onera prædicta Communitativa, Gabellas, & Datia tam præcedenter, quàm ſubinde impoſita, ac in futurum forſan imponenda, ad inſtar cæterarum oneribus hujuſmodi ſubjectarum Communitatum perſolvenda obligatos fuiſſe, & eſſe decidimus, definimus, atque præcipimus.

Et quid reſpectu onerum præteritorum.

Ne autem ex antiqua, & pervetuſta lite, quam hac noſtra perpetuo valitura definitione, Deo dante, qui pacis auctor eſt, & amator, terminamus, & extinguimus, alia nova lis exoriatur, & ſubcreſcat ſuper præteritorum onerum liquidatione à tempore, quo illa deberi mox ſupra ſtatuimus, præmemoratas Communitates Medicinæ, Villæfontanæ, & Ganzanighi ad eorum dumtaxat onerum ſivè Cameralium, ſivè Communitativorum, Datiorum, & Gabellarum ſolutionem cogi pro nunc, & compelli volumus, quorum dies ceſſit à Kalendis Januarii nuper incepti Anni à Nativitate Domini milleſimi ſeptingenteſimi quadrageſimi ſexti, & reſpectivè ceſſerit in poſterum: Quo verò ad præterita onera, Datia, & Gabellas lite pendente maturata, & non ſoluta, ſuperſederi mandamus in eorum exactione, donec fuerit vera eorum quantitas coram nobis diſcuſſa, & liquidata, quam propterea diſcuſſionem, & liquidationem nobis, & ſupremo judicio Noſtro ſimiliter reſervamus.

Cum verò præter quæſtiones coram Nobis primario propoſitas, & ut ſupra definitas, peculiariter pro parte Bononienſis Regiminis, atque Adminiſtratorum Datii magni, quod vulgò *Gabella Groſſa* nuncupatur, a Nobis poſtularetur, ut Medicinenſibus, eorumque Unitis, Opificia diverſarum ſpecierum tam introducta, quàm fortè impoſterum introducenda, omninò prohiberentur; propter damnum indè reſultans tum reſpectu datiorum, quæ ab illis ratione pendentiæ litis denegabantur, tum quoad merces exteras, quæ contra Edictorum, Bannimentorum, aliarumque Provincialium Ordinationum leges, fraudulenter, & prætenſæ immunitatis obtentu, introduci, & retineri dicebantur, tùm denique propter earumdem mercium extractionem, & diſſeminationem, quæ ſimili arrogata exemptione, per loca Bononienſis Provinciæ, cum publico, privatoque damno fieri aſſerebantur; Nos in hoc quoque ſupremum judicium Noſtrum proferentes, opificia cujuſvis generis Terris, aut Territoriis Medicinæ, Villæfontanæ, & Ganzanighi, earumque Incolis, & Habitatoribus, ſivè jam introducta, ſivè impoſterum introducenda, tamquam ad publicam utilitatem, & univerſale commodum tendentia, nullatenus interdicimus. Quia tamen propter hoc nullum ipſi Civitati damnum, ſeù præjudicium in juribus ſuis irrogari

Præſervat in dicto Oppido, & Terris ea opificia, quæ ſoli Civitati non ſunt attributa.

poſſe intendimus: Idcirco à ſupradicta permiſſione excipimus, & pro exceptis, & non comprehenſis haberi volumus omnia, & ſingula Opificia, omneſque, & ſingulas Artes, quæ ex conceſſione Apoſtolica ſoli Civitati hactenus indulta fuerunt, aut impoſterum attribuentur, atque adeò in ipſa Civitate dumtaxat exerceri poſſunt, vel poterunt, privativè, & excluſivè ad reliqua loca Comitatus Bononiæ. Ne autem in iis quoque, quæ, ut ſupra permiſſa ſunt, fraus ulla committatur quoad Onera, Datia, & Gabellas, quibus præfatas Terras obnoxias eſſe declaravimus; Magiſtratibus Civitatis, ac dictorum Onerum, Datiorum, & Gabellarum Adminiſtratoribus, ad quos ſpectat, & prout ſpectat, præcipimus, & mandamus, ut eorumdem Datiorum, Gabellarum, & onerum exactioni ſedulò incumbant, dictaſque Terras, & earum Homines ad illorum ſolutionem omninò adſtringant, cum eadem prorsùs poteſtate, quâ reliquos Comitatus, Terras, & Homines, eiſdem Oneribus, Datis, & Gabellis obnoxios, cogunt, & adſtringunt: Nec non pro fraudibus evitandis, aut detegendis, in Terris, vel Territoriis præfatarum Communitatum, & ubi magis opportunum reputaverint, Officiales, & Inſpectores cum opportunis facultatibus ad ſui libitum deputent, atque retineant.

Utrique demum Parti ſuper præmiſſis omnibus perpetuum ſilentium imponimus, atque os occludimus, atque præſentes literæ plenarium ſemper effectum, & executionem obtineant, palam edicimus, & declaramus, quidquid à Nobis in eiſdem literis ſancitum, & definitum fuit, non ſolum pro recta Juſtitiæ adminiſtratione, & ea, qua fungimur ſupremi Judicis auctoritate deciſum à Nobis, ac definitum fuiſſe, ſed etiam pro Communi Bononienſis Provinciæ utilitate, aliiſque de Cauſis ſuperius memoratis, motu proprio, ac pleniſſima, quæ Nobis divinitùs conceſſa eſt, ſupremi Principis poteſtate à Nobis ſtatutum, decretum, atque ſancitum eſſe.

Decernentes præſentes literas, etiam ex eo, quod prædictæ Partes, & alii quicumque in præmiſſis quomodolibet intereſſe habentes, vel habere prætendentes, illis non conſenſerint, vel etiam, quantum forſan optaſſent, audiri non fuerint, aliaque quavis de cauſa quantumvis juridica, & legitima, etiam tali, quæ ad effectum validitatis præmiſſorum neceſſariò exprimenda foret, aut ex quocumque capite à jure, vel facto, aut Statuto, ſeù conſuetudine aliqua reſultante, ſeu etiam enormis, enormiſſimæ, & totalis læſionis, aut quocumque alio colore, etiam in corpore juris clauſo, nullo unquam tempore de ſubreptionis, obreptionis, nullitatis, aut invaliditatis vitio, ſeù intentionis noſtræ, aut alio quocumque defectu notari, impugnari, in jus, vel controverſiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adverſus illas reſtitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, & terminos juris, aliudve facti, gratiæ, vel juſtitiæ remedium impetrari, ſeu quomodolibet conceſſo, & impetrato, quempiam uti, ſeu ſe juvare in Judicio, vel extra poſſe; ſed eaſdem præſentes, omniaque, & ſingula in eis conſtituta, decreta, & definita, ſemper, & perpetuò valida, firma, & efficacia exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, & quomodolibet ſpectabit in futurum, inviolabiliter obſervari, eiſque omninò acquieſci. Sicque, & non aliter per quoſcumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, nec non ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, & Vice-Legatos, atque alios quavis auctoritate, & poteſtate fungentes, ac dignitate, & honore fulgentes, in quavis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, definiri, & interpretari debere, irritum quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his, vel eorum aliquo a quoque quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Commiſſio Cardinali Legato pro tempore pro præmiſſorum obſervantia.

Quocirca Dilecto Filio Noſtro Georgio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinali ab Auria nuncupato, Noſtro, & Sedis Apoſtolicæ de Latere Legato Bononiæ commoranti, expreſsè committimus, quatenus ſtatim viſis præſentibus, ad immediatam, & integram earum executionem, quocumque judiciali actu poſtpoſito, brachium ſuum fortiter, & efficaciter impertiatur, ſicque ipſum Georgium Cardinalem Legatum, cæteroſque pariter ejus ſucceſſores in perpetuum pro tempore futuros Legatos, ac Vicelegatos, quoties, & quandocumque requiſiti fuerint, ſua auctoritate ſemper adeſſe volumus, & mandamus, ut quælibet a Nobis ſivè reſpectu Juriſdictionis, ſive reſpectu ſolutionis onerum Cameralium, & Communitativorum, omniſque generis Datiorum, & Gabellarum, per ipſas præſentes definita, & conſtituta ſunt, expeditum, & plenarium finem, & effectum omninò ſortiantur, & obtineant, quocumque recurſu, appellatione, ſeù inhibitione cujuſvis Judicis, & Tribunalis, omninò poſthabitis, & non attentis, præterquam commiſſione noſtra dumtaxat, aut ſucceſſorum noſtrorum manu ſignata.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus, quatenus opus ſit, de non tollendo jure quæſito, aliiſque noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ regulis, ac recolendæ memoriæ Pii Papæ IV. Prædeceſſoris noſtri de gratiis intereſſe prædictæ Cameræ Apoſtolicæ quomodolibet concernentibus in eadem Camera regiſtrandis, & inſinuandis, aliiſque Apoſtolicis, etiam in Univerſalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, nec non Civitatis, & Provinciæ Bononienſis, ac Communitatum prædictarum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis reſpectivè Statutis, Conſuetudinibus, uſibus, & ſtabilimentis, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis, illis, earumque Præſidentibus, & Perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, nec non irritantibus, & aliis decretis, etiam per modum Statuti, & perpetuæ ordinationis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs quomodolibet, etiam iteratis vicibus conceſſis, approbatis, & innovatis; Privilegiis pariter, Diplomatibus, Literis Patentibus, Capitulis, Conventionibus, Decretis, Sententiis, & aliis contentis in libro, cui Titulus: *Privilegia, Exemptiones, & alia ad favorem Communitatis Medicinæ*: Bononiæ impreſſo Anno Domini milleſimo ſexcenteſimo ſexageſimo octavo, Deciſionibus quoque, & Sententiis editis contra Adminiſtratores Gabellæ groſſæ prædictæ coram Buratto, & Ubaldo antedictis, ac reſcriptis omnibus prædictæ Cameræ Apoſtolicæ, & Judicaris quibuſcumque cujuſvis Judicis, & Tribunalis quacumque poteſtate fungentis, etiam Legati à Latere, Vicelegati, & Gubernatoris Generalis: Quibus omnibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per Clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeù quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo,

&

& forma in illis tradita, ſervata, inſerti forent, præſentibus pro plenè, ac ſufficieoter expreſſis, & ioſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxàr ſpecialiter, & expreſsè, ac latiſſimè, & pleniſſimè motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine paribus harum ſerie derogamus; Eaque ſeſpectivè, quatenus præſentibus Noſtris Literis quomodolibet adverſari comperiantur, irritamus, revocamus, abrogamus, & abolemus.

Fides præſtanda tranſumptis.

Volumus autem, ut earumdem præſentium Tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in Judicio, & extra adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ definitionis, ſanctionis, declarationis, Conſtitutionis, Decreti, Statuti, Mandati, abrogarionis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Die 9. Martii 1746.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſexto, ſeptimo Idus Martii Pontificatus Noſtri Anno VI.

J. Datarius.

Pro D. Card. Paſſioneo.

Joannes Florius Subſtitutus.

Visa de Curia

I. C. Boſchi.

J. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

XVII.

De Retinenda Crucifixi Salvatoris Imagine palam & viſibiliter expoſita ſuper Altaribus, ad quæ Miſſarum Sacrificia peraguntus.

Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Ordinariis Ditionis Eccleſiaſticæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Cauſa ſcribendi deſumitur ex conſuetudine, quæ licet pia, Eccleſiæ tamen diſciplinæ adverſatur.

Accepimus præſtantium Virorum teſtimoniis jampridem in quibuſdam Pontificiæ Ditionis Civitatibus inductam eſſe conſuetudinem, quæ licet pietatem, ac ſeligionem præſeferat, Eccleſiæ tamen inſtitutis, ae diſciplinæ plurimum adverſatur. Idem Nos ipſi deprehendimus in aliquibus Eccleſiis hujus noſtræ Romanæ Urbis, & aliis pariter, quæ Epiſcopis Suburbicariis ſubjiciuntur. Quapropter muneri Noſtro deeſſe magnopere videremur, niſi de hac se monerentur illi, qui pro ſpirituali hujus Civitatis ſegimine Miniſtri a Nobis conſtituti ſunt, & alii, qui Suburbicarios Epiſcopatus, vel alterius Civitatis in Ditione Pontificia ſedem obtinentes curam gerunt animarum.

In Altaribus præter majorem Tabulam, alia minor collocatur, & Crux inter Candelabra poſita auſertur, & illius loco parva Crux minori Tabulæ ſuperadditur.

In Altaribus, quæ per Eccleſias erecta ſunt, & in quibus Sacrum fieri conſuèvit, prætes majorem Tabulam, quæ vel depictam, vel inciſam exhibet imaginem Sancti, in cujus nomen, & memoriam Altare conſecratum eſt, adjungi cœpit alia minor Tabula, in quâ vel coloribus exprimitus, vel ære, ligno, aut marmore inciditur Effigies alteſius Sancti, itaut Crux auferatus, quæ, juxta Rubricas, inter Candelabra collocari debet: Cùm verò neminem lateat, rem Divinam confici non poſſe, niſi Crux cum Imagine Sanctiſſimi Crucifixi ſuper Altari conſtituatur, hinc minori Tabulæ ſuperadditur exiguus adeo Crucifixus, ut neque Presbyteri celebrantis oculis facilè occurrat, neque ab ollo alio diſtingui fermè poſſit, niſi bic diligenter perſcrutetur, utrum ſupes Altari severa Crucifixi Imago propoſita fuerir.

Pont. improbare non intendit, ut plures Sancti in uno Altari Fidelium venerationi proponantur.

Equidem non improbamus, quod idem Altare in plurium Sanctorum nomen, ac memoriam dedicetur, quodve in majori Tabula aut unus tantùm, aut plures etiam Sancti pingantur, vel denique, quod alia minor Tabula collocetur inferior, aut alio quocunque modo, nbi unus, vel plures Sancti Fidelium venerationi proponantur. Illud permittere nullatenus poſſumus, quod Miſſæ Sacrificium in his Altaribus celebretur, quæ careant Imagine Crucifixi, vel ipſa incommodè ſtatuatus ante Presbyterum celebrantem, vel ita tenuis & exigua ſit, ut ipſius Sacerdotis & Populi aſſiſtentis oculos penè effugiat: Id enim alienum eſt a Legibus, & Inſtitutis Eccleſiæ, quæ in Rubricis, aliiſque Eccleſiaſticis Sanctionibus cootinentur: Id etiam maximè eonrrarium eſt Sacræ antiquitati, & Eccleſiarom, etiam Orientalium, conſuetudini; itaut certiſſimum ſit violari Leges Eccleſiæ, ſi exigua ſolùm Imago Crucifixi præfigatur minori Tabulæ, vel Statuæ Sancti; qui ſuperadditur, ut illum Fideles venerentur.

Sed ad Miſſæ Sacrificium celebrandum non permittit, ut parva Crux ſuper Altari ponatur.

Præceptum Rubricæ Miſſalis in hac parte.

In Rubricis Miſſalis *tit. de præparatione Altaris, & ornamentorum ejuſdem*, hæc leguntur: *Super Altare collocetur Crux in medio, & Candelabra ſaltem duo cum Candelis accenſis hinc & inde in utroque ejus latere.* In Romano Pontificali *titul. de Conſecratione electi in Epiſcopum*; cùm ſermo eſt de Altari, obi eonſecrandus Epiſcopus Sacrum operatur uſque ad Offertorium, quo peracto Miſſæ Sacrificium proſequitur in alio Altari, ubi Epiſcopus eonſecrans rem Divioam facit; in eo, inquam, Pontificali hæc habentur: *In Cappella verò minore pro Electo, quæ a majore debet eſſe diſtincta, addatur Altare cum Cruce, & duobus Candelabris.* Cœremooiale autem Epiſcoporum poſtquam *lib.* 1. *cap.* 12. eommemoravit Candelabrà, & Candelas, hæc addit: *In quorum medio collocabitur Crux ex eodem metallo, & opere, prææalta, itaut pes Crucis æquet altitudinem vicinorum Candelabrorum, & Crux ipſa tota Candelabris ſupereminea, cum Imagine Sanctiſſimi Crucifixi verſa ad anteriorem Altaris faciem.*

Item Pontificalis Romani.

Item Cœremonialis Epiſcoporum.

Scientia Pontificis in ejus Opere de Sacrificio Miſſæ.

Nos ipſi verba fecimus de hoe veteri ritu collocandæ Crucis in Altari, cum Sacrum peragitur, in noſtris Commentariis *De Sacrificio Miſſæ*, quæ Italieo ſermone a Nobis confecta fuerunt *par.* 4. *ſect.* 1. *num.* 17. *ac ſequentibus*: Plura deindè addidimus *ſect.* 1. *§.* 18. *&* 19., cum ipſa latinè reddita locem iterum publicam adſpexerunt. His etiam adjungimus, ob vetuſtatem præſertim hujuſce Ritus, tantam venerationem, cultumque ſemper exhibitum fuiſſe Cruci, quæ in medio Altari eollocatur, cum Miſſæ Sacrificium conficitur, ut Novatores ipſi magis infenſi, illam de medio auſerre pertimuerint, cum ſuam Cœnam inſtituunt; hæc teſtatur Gretſerus *in ſuo Tractatu de Cruce cap.* 23. *tom.* 1. ejus editionis, quæ poſtremò typis vulgata fuit.

Concordant Ritus Orientalium.

Si verò diſciplinam Orientalium inſpiciamus, Græcis in more poſitum eſt, ut ad Portam Regiam Sanctuarii utroque latere Imagines Chriſti Domini, ac Beatæ Virginis, & ſupes Altari Crucem unà cum Libro Sanctorum Evangeliorum eonſtituant: In Lyturgia verò Copto-Arabica, quæ deſumpta ex manuſcriptis Codicibus Vaticanis impreſſa fuit aono *1736.* in Collegio Urbano de Propaganda Fide, *pag.* 33. indicitur Sacerdoti eelebranti, ut Benedictionem

cum Cruce Populo impertiat, eam deinde oſculetur, ac Diacono tradat, qui ipſam ſuper Altari collocat: Poſtremò Ritus Syriacus Maronitarum eadem prorſus decernit, quæ in Rubricis Romani Miſſalis præſcribi ſuperius indicavimus. Nam Patriarcha Stephanus *lib.3. tract.2. ſect.4.* ita ſcriptum reliquit: ***Mos iſte in omnibus Eccleſiis inolevit, ut ſuper Altaris gradum ſalutiferæ Crucis vexillum collocetur.*** In Synodo etiam Nationali, quæ coacta fuit *anno 1736.* in Monte Libano, quam Literis Apoſtolicis Nos ipſi confirmavimus, *par.2. cap.13. de Sacroſancto Miſſæ Sacrificio cau. 8.* ita ſancitum eſt: ***Super Altare collocetur Crux in medio, & Candelabra ſaltem duo cum Candelis accenſis hinc & inde in utroque ejus latere.***

Scriptores, qui ſacros ritus explicarunt, nonnullas diſputationes inſtituunt; ac primò, utrum ſatis ſit nudam Crucem in Altari ſtatuere, an Imago Crucifixi addenda ſimul videatur. Equidem Rubricæ Miſſalis ſolam Crucem commemorant. Cùm tamen Cœremoniale Epiſcoporum Crucem una, & Crucifixum nominet, idque communi Eccleſiæ conſuetudini conſentaneum ſit, hanc ideò ſententiam probandam nemo ſapiens dubitabit. Ita ſentiunt Gavantus, Claudius la Croix, qui *lib. 6. par. 2. de Sacrificio Miſſæ num. 318.* fatetur, ob veterem communemque uſum, ſine Imagine Crucifixi, quæ pendeat è Cruce, rem Divinam fieri non poſſe, niſi neceſſitas intervenerit: Et profectò initio Eccleſiæ, cùm Fideles concitare ad furorem Gentiles magnopere timerent, ſi Chriſtum Crucifixum publicè adorandum proponerent; Crucem tamen pluribus modis exornatam palam exponebant, atque inciſum, vel depictum Cruci apponebant Agnum, qui Typus amantiſſimi Salvatoris ſemper habitus eſt, ut eo ſaltem modo Crucifixi Imaginem exhiberent: Id conſpicitur adhuc in nonnullis hujus Civitatis Eccleſiis, & teſtimonio etiam Magrii comprobatur ***in ejus Hierolexico, in vocabulo*** CRUX.

Secundo loco inquiritur, utrum Crucifixus pendens a Cruce debeat in Altari conſtitui, etiamſi Salvator noſter Crucifixus in majori Tabulâ Altaris depictus, aut cælatus appareat. Gavantus id quidem probat; alii verò neceſſarium id minimè arbitrantur, dummodo tamen Crucifixus in majori Tabula vel pictus, vel cælatus, primum locum obtineat præ cæteris omnibus, quæ in eadem Tabula exprimuntur. Ita cenſent Paſqualigus *de Sacrificio Miſſæ quæſt.716.*: Quartus *ad Rubricas Miſſalis par. 1. tit.20. dub. 10.*: & Giribaldus *de Sacramentis in tract. 5. de Sacrificio Miſſæ cap. 9. dub. 2. num. 20.*: Huic pariter ſententiæ ſe conformavit Congregatio Sacrorum Rituum, uti conſtat ex reſponſione, quam ipſa promulgavit *anno 1663.*, & quam Meratus recenſet *tom. 1. par. 1. tit. 20. de præparatione Altaris num. 6.*, & in Indice Decretorum *eodem tom. par. 2. num. 400.*

Tertio loco quæritur, utrum Crucifixus in Altari collocari debeat, cum Sacrificium Miſſæ in eo conficitur Altari, ubi poſitum eſt Tabernaculum, in quo Pyxis cum Sacris Particulis continetur; cum præſertim eidem Tabernaculo parva Crux cum Imagine Salvatoris Crucifixi ſemper præfigatur. Equidem in Cœremoniali Epiſcoporum hæc habentur. ***Non incongruum, ſed maximè decens eſt, ut in Altari, ubi Sanctiſſimum Sacramentum eſt, Miſſæ non celebrentur, quod antiquitus obſervatum eſſe credimus:*** in veteri Cœremoniali, cum Clemens VIII. Pontificatum gereret, ita legebatur, ***quod antiquitus obſervatum eſſe videmus.*** Attamen id prorſus difficile nonnullis videtur, ob eam cauſam, quod, ut ipſi argumentantur, cum unicum Altare in veteribus Templis extrui ſoleret, aut Divina Euchariſtia in eis conſervata non fuiſſet, aut nullum Miſſæ Sacrificium in eis eſſet inſtitutum: Aliter verò ſentiunt ii, quibus cognitum perſpectumque eſt, eum morem fuiſſe antiquitus, ut Sacra Euchariſtia in Eccleſiæ Sacrario ſervaretur, vel in decenti Armario, quod parieti configebatur, uti nunc etiam perſpicimus in Baſilica Sanctæ Crucis in Jeruſalem: Idem perpendit Mabillon *in Muſæo Italico tom.1. pag. 89., ac tom. 2. pag. 139.* At quod in præſenti ingerit difficultatem, nec ullum ab examine propoſitæ controverſiæ liberum facit, illud eſt, quod, juxtà vigentem diſciplinam, Sacra Euchariſtia conſervatur in Tabernaculo, quod eſt poſitum ſuper uno ex Altaribus Eccleſiæ, & quod in eo paſſim Miſſa celebratur; cùm, ſedulò perpenſo Cœremonialis textu, deprehenſum ſit, eum prædictæ celebrationi abſolutè non obſtare; uti Chriſtianus Lupus expendit *tom.11.* recentioris editionis in Diſſertatione *de Sacris Proceſſionibus pag. 356.* Hanc itaque controverſiam quum alias Nos ipſi expenderemus in ſupracitatis Commentariis *de Sacrificio Miſſæ par. 4. ſect. 1. num. 18.*; illorum ſententiam probavimus, qui exiſtimant Crucifixum inter Candelabra ſtatui debere, neque parvam Crucem, quæ Tabernaculo præfigitur, ſatis eſſe, ne Rubrica violetur, quemadmodum inferiùs explicabimus. Idemque cenſuit Congregatio Sacrorum Rituum anno *1663.* uti perſpicitur ex Indice Decretorum, quem Meratus exhibuit, *par. 2. tom. 1. num. 400.*, ubi hæc leguntur verba: ***Crux parva cum Imagine Crucifixi poſita ſuper Tabernaculum, in quo aſſervatur incluſum Sanctiſſimum Sacramentum in Altari, non eſt ſufficiens in Miſſa, ſed poni debet alia Crux in medio Candelabrorum.***

Quarto loco diſputatur, utrum Crucifixus inter Candelabra collocandus videatur, cum Sacrum peragitur in eo Altari, ubi Divina Euchariſtia non includitur Tabernaculo, ſed publicæ Fidelium venerationi exponitur. Id neceſſarium eſſe putavit Sacrorum Rituum Congregatio *die 14. Maji anno 1707.* Hoc enim petitum fuerat: ***An ſuper altare, in quo Sanctiſſimum Sacramentum expoſitum eſt, Crux de more collocari debeat.*** Sic autem reſponſum eſt: ***Nunquam omittendam Crucis cum Imagine Crucifixi appoſitâ collocationem.*** Porrò quum Nos ipſi tunc in minoribus conſtituti Coadjutorem Promotoris Fidei gerentes, ipſius loco eidem Congregationi præſentes adfuerimus, adhuc memoriâ retinemus, in illa ſententiâ ferendâ varia fuiſſe ac diſcrepantia ſuffragia, cautumque deinde fuiſſe, ne ipſa ſententia in lucem ederetur. Itaque res iterum deducta eſt in examen initio Pontificatus Noſtri *die 2. Septembris anno 1741.* in eadem Congregatione Sacrorum Rituum, quæ poſtquam omnia diligenter accuratèque perpendit, decrevit, ut quælibet Eccleſia morem & inſtitutum, quod antea ſervaverat, in poſterum quoque retineret. Et quidem pro Cruce ab Altari removenda; dum Miſſa in eo celebratur, & ſuper eo publicæ venerationi Euchariſtia expoſita eſt, parùm urget, quod nonnulli aſſerunt, indecens eſſe, ut Chriſti Imago in eo loco ſit, in quo Chriſtus ipſe ſub ſpecie panis realiter præſens eſt, & ab omnibus ſub eadem ſpecie panis videtur: id quippe prorſus contingit, quoties Sacerdos in quolibet Altari rem Divinam faciens, materiam Euchariſtiæ conſecravit; nec enim Eccleſia unquam decernendum putavit, ut, peracta Conſecratione, Crux ab Altari removeatur. Quemadmodum nec aſſerentibus Crucem neceſſariò eſſe debere in Altari, in quo expoſitum eſt Sacramentum publicæ venerationi, ſi in eo Miſſa celebretur, quidquam prodeſſe poteſt, quod in publica Euchariſtiæ expoſitione ſignificetur triumphus, & gloria Salvatoris, in Miſſæ autem Sacrificio ejuſdem

Item poni debeat Crux, quando eſt expoſitum SS. Sacramentum.

mors

mors repræſentetur; cum Ecleſia, tam in actione Miſſæ, in qua Euchariſtia conſecratur, quàm in concluſione precum, quæ coram eàdem jam conſecrarâ & Fidelium venerarioni palam expoſitâ recitantur, unâ eâdemque Collectâ æque utatur, quam S. Thomas Aquinas confecit, nimirum: *Deus, qui Nobis ſub Sacramento mirabili paſſionis tuæ memoriam reliquiſti, tribue, quæſumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui ſacra Myſteria venerari, ut redemptionis tuæ*) hoc eſt paſſionis, ac mortis) *fructum in nobis jugiter ſentiamus.* Quæ cum ita ſe habeant, Rituumque Interpretes & Scriptores, ob ea, quæ mox relata ſunt, in varias abierint ſententias, ſatis commendari non poſſunt ea, quæ prudenter, ſapienterque decreta fuerunt a prædicta Sacrorum Rituum Congregatione, nempe, ut quælibet Eccleſia vel Diœceſis ſuam retineat conſuetudinem; itaut nihil immutetur in ea Diœceſi, ubi Crux in Altari conſtitui ſoleat, dum Miſſa celebratur, etiamſi Sacra Euchariſtia publicè proſtet: neque nova diſciplina excitetur in ea Diœceſi, ubi contraria hujuſce rei conſuetudo jampridem invaluerit.

Pontifex omnia ſuper hac re propoſuit, ut perſpectum ſit conſuetudinem, quæ invaluit alienam eſſe a Sacro Ritu.

Hæc omnia diligenter expoſuimus, non quidem, ut hac de re plenum juſtumque tractatum adornaremus, ſed ut ex eis cognitum eſſet atque perſpectum, quàm alienum ſit a Sacris Ritibus id, quod plures temerè & inconſultò peregerunt, nempe ut Sacrum facerent ad Altaria, in quibus Crux haud promineat inter Candelabra, ſed exiguus tantùm Crucifixus præfigatur Tabulæ alicujus Sancti, qui vel depictus, aut cælatus majori Tabulæ Altaris adjungi conſuevit.

Si etenim, juxta Rubricas Miſſalis, Crux inter Candelabra ſtatuenda eſt; ſi, juxta Cæremoniale Epiſcoporum, Crux ipſa cum Imagine Crucifixi Candelabris ſupereminere debet; ſi, juxtà ſenſum Congregationis Sacrorum Rituum, non ſatis eſſe judicatur exiguus Crucifixus Tabernaculo infixus, cum Miſſa celebratur ad Altare, ubi Pyxis cum ſacris Particulis in Tabernaculo includitur; ſi in præſenti non agitur de Altari, in cujus Tabula Imago Salvatoris Crucifixi primo loco Fidelibus exhibeatur; nec minus de Altari, in quo Sacra Euchariſtia publicè adoranda propoſita ſit; nemo eſt, qui non videat, praxim, de qua agitur, recenter inductam, proprioque marte a privatis perſonis uſurpatam, ex ſupradictis dicendam eſſe omnino improbatam; eoque magis, cum ex exiguo Crucifixo, qui præfigitur Tabulæ ejus Sancti, qui Altari ſuperadditur, ea profectò utilitas non conſequitur, quam proponit Eccleſia, dum Crucem inter Candelabra collocandam decernit. De hac re præclariſſimus Vir Cardinalis Bona ita ſcriptum reliquit *Rerum Liturgicarum lib. 1. cap. 25. num. 8.*: *Ab aſpectu ſiquidem Crucis Sacerdoti celebranti Paſſio Chriſti in memoriam revocatur, cujus Paſſionis viva imago, & realis repræſentatio hoc Sacrificium eſt, mortem cruentam Salvatoris noſtri incruente exprimens, tanquam idem Sacrificium, quod in Cruce oblatum eſt, quamvis diverſo modo offeratur*: His poſtremis verbis indicatur orthodoxa doctrina, quam Tridentina Synodus declaravit *ſeſſ. 22. de Sacrificio Miſſæ cap. 2.*

Adhortatio Pont. ad Epiſcopos, ne irrepat conſuetudo adverſus Sac. Ritus.

Itaque, Vos omnes, Venerabiles Fratres, ad quos hæc Apoſtolica ſcripta dirigimus, curam magnopere impendite, ne veſtras in Diœceſes irrepat conſuetudo, quam ſuperius explicavimus; quod ſi jam ipſa invaluerit, humanitatem prius, ac deinde ſeveritatem, ſi opus fuerit, adhibentes, illam penitus convellite. De Sacrificio Miſſæ res agitur, adeoque nemo veſtrum ignorat, a Tridentino Concilio eam tribui auctoritatem Epiſcopis, & Ordinariis Locorum, ut etiam tanquam Sedis Apoſtolicæ Delegati corrigere valeant pravas conſuetudines, quæ Ritui Miſſæ celebrandæ adverſantur; Ita clarè deſumitur *ex ſeſſ. 22.* in Decreto *de obſervandis, & evitandis in celebratione Miſſæ.* Neque Vos latet, nullum eſſe privilegium, aut immunitatem, quæ delinquentibus in hac re ſuffragari poſſit, ut veſtra ab auctoritate, pœniſque per Vos irrogatis vindicentur; Idem ſæpius confirmavit Sacra Congregatio Tridentini Concilii interpres, Decreto inhærens ejuſdem Synodi, quod paulò ante memoravimus: Id Fagnanus teſtatur ad *Cap. Grave, num. 46. de Officio Ordinarii*: his verbis: *Et generaliter hoc Decretum* (de quo ſuperius dictum eſt) *cenſuit Sacra Congregatio comprehendere etiam Regulares, quantumvis exemptos, eoſque ea omnia, quæ ab Ordinariis Locorum circa obſervanda, & evitanda in Miſſarum celebratione ſtatuta fuerint, omnino ſervare teneri, ad idque etiam pœnis, & cenſuris Eccleſiaſticis ab iiſdem Ordinariis cogi & compelli poſſe.* Nos quidem his Literis eandem auctoritatem, quâ jam præditi eſtis, iterum Vobis confirmamus. Illud monendum ſupereſt, eam Nobis mentem haud eſſe, ut Imagines Sanctorum, quæ majori Tabulæ Altaris ſuperadditæ ſunt, de medio auferatis, cum fortaſſe defuturi non eſſent invidi, qui ut pietati veſtræ maculam inurerent, in vulgus diſſeminarent, Vos nullâ duci religione in eum Sanctum, cujus Imaginem Fidelium venerationi ſubducitis: Illud Vobis præcipimus, ut nullo modo patiamini rem Divinam fieri ad hujuſmodi Altaria, niſi Crucifixus inter Candelabra ita promineat, ut Sacerdos celebrans, ac Populus Sacrificio aſſiſtens eundem Crucifixum facilè, & commodè intueri poſſint; quod evenire nequit, ſi exigua ſolùm Crux minori Tabulæ defixa Fidelibus exhibeatur. Si ejuſmodi corruptela in Diœceſim non valde propagata eſt, facilè extingui poterit, ſi privatim Regulares aut Sæculares Eccleſiarum Superiores de hac re moneantur: Sin autem latè per Diœceſim invaluerit, tunc a Vobis Edictum neceſſariò promulgandum erit, quod his noſtris Literis conformetur. Plura ſcribere Vobis prætermittimus, quos prudentiæ, ac doctrinæ laude ſatis præſtantes exiſtimamus Auctoritatem noſtram, ut rem perficiatis, & quoties opus fuerit, Vobis petentibus nunquam defuturam pro certo habeatis. Interim Fraternitatibus Veſtris, & Populis curæ veſtræ commendatis Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die XVI. Julii MDCCXLVI. Pontificatus Noſtri Anno Sexto.

Dat. die 16. Julii 1746.

XVIII.

De Reſidentia Epiſcoporum.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Pontificum & Conciliorum ſollicitudo quoad reſidentiam Epiſcoporum.

AD univerſæ Chriſtianæ Reipublicæ ſtatum, ad Eccleſiaſticarum Legum cuſtodiam, & Fidelium Populorum ſalutem, tam magni refert ſingulos Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Eccleſiis præpoſitus, in ipſis Eccleſiis, vel Diœceſibus ſibi creditis aſſiduè reſidere; ut difficile ſit aliud ullum reperire Eccleſiaſticæ diſciplinæ caput, quod aut Conciliaribus Canonibus atque Decretis, aut Apoſtolicæ Sedis Conſtitutionibus & Sanctionibus, tam ſæpe tamque impensè inculcatum fuerit & commendatum. Ut autem antiquiora Canonica ſtatuta prætereamus, Nobis ſatis erit innuere, quid hac de re decreverit Sacroſancta Tridentina Synodus *ſeſſ. 6. cap. 1. & ſeſſ. 23. cap. 1. de Reform.*; tum ea quæ recol. mem. Prædeceſſor

Noſter Urbanus Papa VIII. præſcripſit in ſua Conſtitutione data apud S. Petrum die xii. Decembris Anni MDCXXXIV., quæ incipit *Sancta Synodus*, & in qua præcedentes aliorum Romanorum Pontificum Pii IV., Gregorii XIII., & Clementis VIII. Leges & Conſtitutiones retulit, confirmavit, & ampliavit. Neque opus eſt recenſere omnes Encyclicas Literas; quæ, ad Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, & Epiſcopos de implendo hujuſmodi Reſidentiæ onere identidem admonendus, ab hac Apoſtolica Sede mitti conſueverunt; ut patet ex Epiſtola juſſu Ven. Servi Dei Innocentii Papæ XI. Prædeceſſoris quoque Noſtri ſcripta die v. Februarii Anni MDCLXXVIII., item ex alia die xxiv. Decembris Anni MDCCVII. a felic. record. Clemente Papa XI. ad ſuum & Apoſtolicæ Sedis Nuntium Neapoli commorantem conſcripta, ut illius Regni Præſules ad reſidendum in propriis Eccleſiis & Diœceſibus adigerentur; necnon ex ejuſdem Clementis Literis in forma Brevis datis die xxv. Maji Anni MDCCIX. ad Archiepiſcopos & Epiſcopos Poloniæ, qui obtentu turbarum & diſſenſionum, quæ tunc in eo Regno verſabantur, ſuas reliquerant Eccleſias atque Diœceſes.

Quid hac in re præſtiterit Sanctiſſimus Dominus Noſter.

Neque porro Nos hac in re Apoſtolici Officii Noſtri partes deſiderari permiſimus. Vix enim inſcrutabili Divinæ Providentiæ conſilio in hac ſuprema Eccleſiæ univerſalis ſpecula collocati fuimus, quum veterem Prædeceſſorum Noſtrorum morem in uſum revocantes, ad Ven. Fratres omnium per Orbem Eccleſiarum Antiſtites Apoſtolica ſcripta direximus, quibus inter cætera ſalubria monita, hoc etiam de reſidendo in propriis Eccleſiis peculiari ſtudio iis inculcare, & tam graviſſima damna, quæ ex eorum abſentia proveniunt, quàm magnas utilitates, quas eorum præſentia concreditis ipſi Diœceſibus affert, ante oculos proponere non prætermiſimus, ut videre eſt *in* §. 4. Epiſtolæ Encyclicæ die iii. Decembris Anni MDCCXL. a Nobis conſcripta, quæ in *Tomo I.* Bullarii Noſtri nuper vulgati *num. II.* impreſſa eſt. Qui autem hominum corda ſcrutatur Deus, is ſanè novit, quanto & quàm acerbo animi Noſtri dolore nonnunquam acceperimus, Eccleſiaſticas Regulas ab aliquo ex Fratribus hac in parte violari, & quantopere ſtuduerimus, nunc admonendo, nunc obſecrando, nunc increpando, abſentes quidem per Literas, præſentes verò ipſa voce ad debitum Reſidentiæ Officium revocare. Quin etiam laudabilibus Prædeceſſorum Noſtrorum veſtigiis inhærentes, in Noſtra & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula, qua Beneficia Eccleſiaſtica in octo anni menſibus vacatura Noſtræ diſpoſitioni & collationi reſervavimus, ſimul etiam iiſdem Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis reſidentibus gratiam alternativæ menſium, certis modo & forma ab iis acceptandam, libenter obtulimus; nimirum ut quamdiù ipſi apud Eccleſias aut Diœceſes ſuas verè & perſonaliter reſiderent, de Beneficiis hujuſmodi Eccleſiaſticis, quæ extra Romanam Curiam in Februarii, aliiſque alternis anni menſibus vacare contingeret, dummodo aliàs diſpoſitioni Apoſtolicæ reſervata vel affecta non eſſent, liberè diſponere valerent, facultatem tempore Pontificatus Noſtri duraturam conceſſimus; quo ſcilicet iidem Epiſcopi, & majorum Eccleſiarum Præſules, ampliorem poteſtatem in Beneficiis prædictis conferendis ſic obtinentes, hac etiam Apoſtolicæ Noſtræ liberalitatis gratificatione illecti, ad perſonalem Reſidentiam prædictam libentiùs obeundam adducerentur.

Abſentiæ cauſæ, & tempora a Concilio Tridentino permiſſa.

Quoniam verò & certæ quædam cauſæ adeſſe poſſunt, & hujuſmodi occaſiones incidere, propter quas, prævio Romani Pontificis aſſenſu, & approbatione, liceat Epiſcopo a propria Eccleſia, & Diœceſi per aliquod definitum tempus abeſſe; ea verò abſentia, quæ ad modicum tempus protrahitur, neminem deſertæ Reſidentiæ reum conſtituit; ideo & in Conciliis, & in Apoſtolicis Conſtitutionibus, ad præcavendos abuſus tam circa hujuſmodi cauſarum & occaſionum relevantiam, quàm circa tolerabilia temporum ſpatia, providæ ſtatutæ Leges & Regulæ reperiuntur. Et quidem juſtæ ac legitimæ abſentiæ Cauſæ a præfata Tridentina Synodo *citat. cap. 1. ſeſſ.* 23. non aliæ agnitæ fuerunt, quàm Chriſtiana charitas, urgens neceſſitas, debita obedientia, & evidens Eccleſiæ, vel Reipublicæ utilitas. Verùm his etiam cauſis deficientibus, quum eadem Sacroſancta Synodus perpendiſſet, ex veterum Canonum ſententia, minimè abeſſe videri eos, qui aliquantiſper abſunt, & ſtatim ſunt reverſuri; omnibus Eccleſiarum Antiſtitibus indixit, ut ſibi licitum non putarent ſingulis annis, ultra duos aut tres ad ſummum menſes, ſive continuos, ſive interruptos, extra proprias Diœceſes commorari; eiſque ſimul admonuit, ne per illius temporis ſpatium, Dominici Adventus, Quadrageſimæ, Nativitatis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes item, & Corporis Chriſti diebus, ab Eccleſiis ſuis Cathedralibus abeſſent, niſi fortè Epiſcopalia munia in aliis Diœceſum ſuarum locis eos detinerent; eamque præterea rationem ab iis haberi voluit, ut abſque ullo Gregis detrimento conceſſa uterentur libertate, & ut id *æqua ex cauſa fiat;* quibus verbis animi levitas, oblectationum cupiditas, aliæque futiles cauſæ penitus excluduntur.

Indultum Urbani VIII. a Benedicto XIII. ampliatum, pro Epiſcopis recens in Urbe promotis.

Præfatus autem Prædeceſſor ad peculiares occurrentes caſus deſcendens, Epiſcopis in Curia promotis unum conceſſit menſem (quem poſtea declaratum fuit, a die ipſorum propoſitionis in Conſiſtorio computandum eſſe), quo menſe elapſo, ſinguli ad proprias Eccleſias ſe conferre deberent. Sed quum in Concilio Romano, habito à felic. record. Benedicto Papa XIII. Prædeceſſore pariter Noſtro, Epiſcopi expoſuiſſent, tam exiguo temporis ſpatio non poſſe a recens promotis ſua in Urbe negocia expediri, idem Benedictus facultatem conceſſit Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinali ſuo, & Romani Pontificis pro tempore in Urbe, ejuſque Diſtrictu Vicario, ut præfatum unius menſis terminum, juxta caſuum contingentiam, & cauſâ cognitâ, ad alios quadraginta dies, & non ultra, prorogare poſſet.

Item pro viſitantibus Limina Apoſtolorum.

Præterea Epiſcopis ad Sacra Apoſtolorum Limina ſtatutis temporibus viſitanda perſonaliter accedentibus, ſupradictus Urbanus Prædeceſſor indulſit, ut, Eccleſiis citra Montes, & citra Mare poſitis præſiderent; per quatuor, qui verò Ultramarinis, & Ultramontanis Eccleſiis præeſſent, per ſeptem menſes continuos a Reſidentia in ſuis reſpectivè Sedibus facienda, hujuſmodi Viſitationis gratia, excuſarentur.

Decreta ad præcavendos abuſus.

Cùm verò idem Urbanus declaraſſet, ſe, per ea, quæ in ſuis præfatis Literis conſtituerat, minimè ſublatam voluiſſe dictam trium menſium licentiam a Concilio indultam; hinc plures ortæ quæſtiones, & varia condita ſunt Decreta, ab eodem Urbano ejuſque Succeſſoribus approbata; cujuſmodi ſunt, non licere trimeſtrem abſentiam prædictam conjungere, ſive cum eo tempore, quo permittitur Epiſcopis poſt ſuam promotionem in Urbe commorari, ſive cum eo, quod ad peragendam Sacrorum Liminum Viſitationem eiſdem conceſſum fuit: neque fas eſſe abſentiæ tempora ita diſponere, ut tres poſtremi menſes unius anni continuentur cum tribus prioribus menſibus anni ſubſequentis. Sicut etiam vetitum eſt prædictos menſes conjungere cum eo anni tempore, quo, propter aëris inſalubritatem, alicui Epiſcopo permittitur

extra

extra Diœceſim degere; ne ſcilicet continuaris abſentiæ temporibus, vernos ſimul, & æſtivos menſes, ſive æſtivos unà cum autumnalibus, extra Diœceſim duci contingat. Denique, ne quis indulgentia Sacri Concilii per fraudem abuti poſſet, declaratum fuit, prædictam trium menſium vacationem intra cujuſque anni limites coërceri, ut qui uno anno uſus eâ non fuerit, non ideo ſequenti anno diutiùs ab Eccleſia ſua abeſſe valeat.

De Epiſcopis S. R. E. Cardinalibus.

Et quoniam Tridentina Synodus ſub Legibus, de Reſidentia hujuſmodi ipſos etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales nominatim comprehendit; præfatus Urbanus Prædeceſſor, advertens nonnunquam evenire, quod aliquis ex Cardinalibus alicui Patriarchali, ſeu Metropolitanæ, aut Epiſcopali Eccleſiæ præpoſitus, unum ſimul ex Epiſcoparibus Suburbicariis obtineret, conſtituit, ut hujuſmodi Cardinales in primodictis Eccleſiis, non autem apud Epiſcopatus Suburbicarios, reſidere tenerentur.

Denique tam in prædicto Concilio, quàm in citata Urbani Conſtitutione, contra Tranſgreſſores hujuſmodi Legum, quæ ad Reſidentiam pertinent, graviſſimæ pœnæ ſtatutæ fuerunt; quarum executionem idem Urbanus primò quidem demandavit Auditori Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ: Verùm biennio poſt totam hujus materiæ cognitionem delegavit Congregationi particulari a ſe deputatæ, quam compoſitam eſſe voluit ex tunc, & pro tempore exiſtentibus Cardinali Romani Pontificis in Urbe Vicario, nec non ejuſdem Pontificis Datario, & Secretario Status, ac Secretario Brevium, duobus item Secretariis Congregationum negociis & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium, ac interpretationi, & executioni Decretorum prædicti Concilii Tridentini reſpective præpoſitarum. Et quidem prædicto Cardinali Vicario facultatem tribuit, ut, juſtis ex cauſis, & cum conſilio prædictorum Prælatorum, concedere poſſet Epiſcopis licentiam abeſſendi a propriis Eccleſiis, & Diœceſibus ſpatio dumtaxat dierum quadraginta, ut in ipſius Urbani Literis datis die prima Januarii Anni milleſimi ſexcenteſimi trigeſimi ſexti diſtinctiùs præſcribitur.

Congregatio ſuper Reſidentia ab eodem Urbano VIII. erecta.

Hujus Congregationis Caput, ſeu Præfectus, ex quo eadem inſtituta eſt, ſemper fuit præfatus Cardinalis Vicarius pro tempore exiſtens; quemadmodum ejuſdem Secretarii munus is ſemper geſſit, qui Congregationi Concilii Tridentini fuit a Secretis; unde etiam Nos ipſi, dum in minoribus conſtituti Officio Secretarii prædictæ Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini interpretum fungeremur, per quoque munus Secretarii alterius Congregationis ſuper Reſidentia Epiſcoporum ſimul ſuſtinuimus. Quæ ſanè Congregatio, ut ex illius Secretariæ Regeſtis apparet, tam ipſius Urbani Prædeceſſoris temporibus, quàm aliis ſubſequentibus, non ſemel ſingulis Annis adunari conſuevit; id quod a ſan. mem. Prædeceſſore pariter Noſtro Clemente Papa XI. in uſum revocatum fuit, & identidem peractum, Nobiſmetipſis præfatum Secretarii munus obeuntibus, confectiſque a Nobis, & impreſſis foliis, eâ prorſus methodo, quæ pro cauſis ad Congregationem Concilii pertinentibus obſervatur.

Hujus Congregationis praxis.

Ut autem Epiſcopi a ſuis Eccleſiis, vel Diœceſibus licitè abeſſe poſſint, quum præter cauſam Canonicam, expreſſa quoque licentia Romani Pontificis, ut ſupra diximus, ſit neceſſaria; excepto caſu prædictæ trimeſtris abſentiæ a Concilio permiſſæ, pro qua nulla peculiaris requiritur licentia, quum idem Concilium Epiſcoporum abſcedentium conſcientiæ relinquat, de æquitate cauſæ judicium facere; hinc eſt, quod quæcumque hujus generis licentia olim indulgeretur, per ſpeciale Chirographum manu Pontificis ſignatum expediebatur. Poſtmodum verò inductus fuit mos deſcribendi omnes hujuſmodi licentias in unico Folio, quod Pontifici ſubſcribendum deferebatur; quem ſanè morem a prædeceſſoribus Secretariis invectum, Nos quoque ſervavimus.

Cum autem poſt abſentiam duodecim annorum, quorum duos apud Anconitanam, & decem apud Bononienſem Eccleſias regimini Noſtro ſucceſſivè commiſſas, aſſiduè reſidendo tranſegimus, in Urbem reverſi, & ad Apoſtolicam Sedem, quamvis immerentes, evecti fuerimus; Congregationis præfatæ ſeſſiones, materia forſan deficiente, non ampliùs frequentari comperimus; neque porrò Chirographa, aut Folia ſignanda Nobis oblata fuerunt; ſed facta Nobis oretenùs a Prælato dictarum Congregationum ſuper executione, & interpretatione Concilii, & ſuper Reſidentia Epiſcoporum Secretario, tam petitionum Epiſcoporum, qui vacationem a Reſidentia poſtulabant, quàm Cauſarum, quibus hujuſmodi petitiones innitebantur, relatione; noſtroque deſuper accepto reſponſo; opportuna ſingulis Decreta perſcribi, eaque a Cardinali Vicario Noſtro, tanquam ſæpedictæ Congregationis ſuper Reſidentia Epiſcoporum Præfecto, ſignari conſueverunt. Verùm quum Nos hanc agendi rationem pro rei gravitate nimis compendiariam judicaverimus; viſum eſt Nobis Motu proprio, & ex certa ſcientia, non ſolum pro debita, ut ajunt, actus ſolemnitate, ſed etiam pro ipſius rei ſubſiſtentia, & pro maturiori examine cauſarum, quæ ad hujuſmodi licentias obtinendas afferuntur, infraſcriptas leges, & ordinationes inviolabiliter in poſterum obſervandas, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, edicere & conſtituere.

Quam olim interim ſtam Pontifex reſtaurare intendit.

Primum itaque relata ſuperiùs Sacroſanctæ Tridentinæ Synodi Decreta, *ſeſſ. 6. cap. 1., & ſeſſ. 23. cap. 1. de Reformat.* laudataſque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum Pii IV., Gregorii XIII, Clementis VIII., & Urbani pariter VIII. Conſtitutiones, & Ordinationes, nec non omnes & ſingulas, quas ſupra innuimus, Reſolutiones Apoſtolicæ Sedis auctoritate editas, innovantes, & tam Decretorum, quàm Conſtitutionum, Ordinationum, & Reſolutionum hujuſmodi tenores etiam veriores pro ſatis hic expreſſis, ac etiam de verbo ad verbum inſertis habentes, & haberi volentes; illaque & illas, quatenus opus ſit, iterum pleniſſimè approbantes, & confirmantes; omnia & ſingula in ipſis contenta, ab iis, ad quos ſpectat, & pro tempore in poſterum ſpectabit, attendi, & in his omnibus, quæ Noſtris hiſce Literis non adverſentur, exactiſſimè impleri & obſervari volumus, ſtatuimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ mandamus, atque præcipimus; non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, aut contrariis, etiam quantumvis inveteratis, uſibus & conſuetudinibus, quæ potiùs abuſus & corruptelæ dici debent; quibus, ſi forte adeſſe, aut allegari contingat, motu ac ſcientia ſimili, ac de prædictæ Apoſtolicæ auctoritatis Noſtræ plenitudine, derogamus, ac derogatum eſſe volumus & decernimus.

Canonica, & Pontificia ſtatuta confirmat, & innovat, contrariis non obſtantibus.

Secundo loco, & conſequenter ad præmiſſa, adverſus prædictarum Legum, & Conſtitutionum Tranſgreſſores, omnes & ſingulas pœnas in eiſdem Decretis, & Conſtitutionibus latas & comminatas, auctoritate quoque noſtra confirmamus & innovamus; amiſſionis ſcilicet quartæ partis fructuum unius anni, ipſo facto ab iis incurrendæ, qui legitimo impedimento, ſeu juſtis & rationabilibus cauſis ceſſantibus, & abſque expreſſa, ut præfertur, Apoſtolicæ Sedis licentia, ſex menſibus continuis extra ſuam Diœceſim morando abfuerint; & amiſſionis alterius quartæ partis

Item pœnas in contravenientes latas.

fructuum,

Digitized by Google

fructuum, eadem mndo incurrendæ, ubi hujuſmndi abſentia ad alios ſex menſes protrahatur; ut in prædicto Coneilio Tridentino *ſeſſ. 6. cap. 1. de Reform.* ſtatutum fuit; incurſus quoque in peccati mortalis reatum, & obligationis reſtituendi fructus in abſcntia perceptus, nulla etiam prævia declaratione, eoſque erogandi in Eccleſiarum fabricas, ſeu in ſubventionem pauperum ipſius loci, quacumque conventione, ſeu compoſitione pro hujuſmodi fructibus malè perceptis prohibita; ut in eodem Concilin *ſeſſ. 23. cap. 1.* præſcribitur. Similiter impoſitam a prædicto Pio IV. Prædeceſſore pœnam amiſſionis facultatum teſtandi & diſponendi, ſi quæ tranſgreſſoribus hujuſmodi competere dignoſcantur; nec non inhabilitatis ad majores Dignitates, & Eccleſias obtinendas, quam præfatus quuque Prædeceſſor Clemens VIII. indixit, per omnia confirmamus, & innovamus.

Addita pœna privationis Indultorum competentium Aſſiſtentibus Solio Pontificio.

Quibus omnibus hoc etiam ſuperaddimus, ut iidem tranſgreſſores omnibus & ſingulis Indultis, & Privilegiis, quæ furſan ipſis, tamquam Pontificio Solio Aſſiſtentibus, conceſſa fuerint, ipſo facto privati eſſe cenſeantur: Decernentes, ſub Tranſgreſſorum nomine comprehendi non ſolum eos, qui præter tres menſes a Concilio toleratos, abſque legitima cauſa, & expreſſa Romani Pontificis licentiâ, extra proprias Diœceſes commorantur; ſed eos etiam, qui hujuſmodi licentiam falſis ſimulatiſve cauſis doloſè extorquere non dubitaverint; vel eâ ſemel ritè rectèque obtentâ, præſcriptos in eâdem limites, ac præfinitum tempus prætergreſſi fuerint. Quod ſi nihilominùs aliqui, non minus Canonica ſtatuta, quàm propoſitas hujuſmodi pœnas contemnentes, in ſua contumacia obſirmati perſeverare præſumpſerint; volumus adversùs iſtos ad ulteriora cum effectu procedi, juxta mentem ejuſdem Concilii Tridentini, quod in *citato cap. 1. ſeſſ. 6.*, Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem hortatur, ut ſuæ ſupremæ Sedis auctoritate in hujuſmodi Tranſgreſſores ad ſeveriorem Sacrorum Canonum normam animadvertat, atque etiam Eccleſiis ipſis de utilioribus Paſtoribus provideat, ſicut in Domino noverit ſalubriter expedire.

Congregationem ſuper Reſidentia, ejuſque ſeſſiones, in uſum reducit.

Tertio loco volumus & mandamus, ut prædictæ Congregationis ſuper Reſidentia Epiſcoporum ab Urbano Papa VIII. inſtitutæ exercitium, atque ſeſſiones reſumantur; confirmantes ipſius Præfecturæ munus dilecto Filio Noſtro Joanni Antonio Tituli Sancti Martini in Montibus Presbytero S. R. E. Cardinali Guadagni nuncupáto moderno Noſtro in Urbe ejuſque Diſtrictu in ſpiritualibus Vicario, ejuſque in Officio Vicariatus hujuſmodi Succeſſoribus; ſicut etiam Officium Secretarii ejuſdem Congregationis dilecto Filio Magiſtro Joſeph Alexandro Furietto, ejuſque Succeſſoribus Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Secretariis; eoſdemque ſtatuentes in hujuſmodi Congregatione nunc & deinceps pro tempore locum habere, & ſuffragium ferre, quicumque ea officia, & munera obtinent, ſive obtinebunt in poſterum, quæ in præcitatis Urbani Prædeceſſoris Literis deſignantur.

Eique deputat Promotorem Fiſcalem.

Præterea quum minimè expediat hujuſmodi Congregationem Promotore Fiſcali carere, Nos eum, qui in Tribunali prædicti Cardinalis Vicarii Urbis Officium gerit Promotoris Fiſcalis, ejuſque in Officio Succeſſores pro tempore, ad idem munus obeundum deputamus in præfata Congregatione, cui ipſum, ſeu ipſos eum conſultivo ſuffragio volumus intereſſe.

Præſcribit occaſiones, quibus adunari debeat.

At verò perpendentes, quod ſi Congregatio iſthæc totiès habenda foret, quotiès ab aliquo Epiſcopo licentiam abſcedendi a Diœceſi peti contingeret, eadem aut propter frequentiam nimis oneroſa evaderet, aut propter negociorum levitatem tractu temporis negligi, & parvipendi poſſet; volumus, atque ſtatuimus, eandem tunc tantum cogendam, habendamque eſſe, quum aut a Nobis, ſive a Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus, alicujus negocii cognitio ipſi remiſſa, & delegata fuerit: Aut, hujuſmodi etiam remiſſione ceſſante, quoties de pœnis ſuperiùs conſtitutis, adverſus aliquem tranſgreſſorem reipſa decernendis infligendiſque deliberandum fuerit; ſiquidem hujuſmodi pœnarum modus, prout cujuſque major, aut minor contumacia exegerit, ab eadem Congregatione ſtatuendus erit, ut facta per ipſius Secretarium Nobis, ſeu Succeſſoribus Noſtris relatione, approbatâque Congregationis reſolutione, ad hujuſmodi pœnarum executionem cum effectu procedatur; aut denique quum aliquis Epiſcopus inſtantiam proponat abeſſendi a propria Diœceſi ratione alicujus muneris, ſive officii, cujus ea dicatur natura eſſe, ut Apoſtolicum Indultum de non reſidendo ad longum tempus ipſi ſit concedendum; Nos etenim hujuſmodi Indulta nemini unquam concedi debere decernimus, niſi prævio cauſarum examine in eadem Congregatione peragendo; Noſtraque & Succeſſorum Noſtrorum ſcientia, & approbatione, & mediante expeditione Literarum Apoſtolicarum in forma Brevis; ideoque mandamus Noſtro & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis Supplicum Libellorum Secretario, aliiſque Secretariis quarumvis Congregationum, quibus ea de re preces oblatæ fuerint, ut illas in prædictam Congregationem ſuper Reſidentia Epiſcoporum omninò remittant; ſimulque prohibemus Noſtro, & Succeſſorum Noſtrorum pro tempore Secretario Brevium, nè Literarum Apoſtolicarum ſuper Indultis hujuſmodi exempla Nobis, aut Succeſſoribus Noſtris ſignanda, ullatenus afferat, niſi authentica documenta, tam de cauſarum examine in dicta Congregatione peracto, quam de Apoſtolica approbatione, & aſſenſu conſequenter emanatis, eidem fuerint exhibita.

Folia, cum expreſſione Indultorum, quæ conceduntur, ad Pontificis Signaturam deferri mandat.

Quarto loco ſtatuimus, ut Folia ſuperiùs enunciata in poſterum omnino conficiantur, in quibus nimirum deſcribantur nomina Epiſcoporum, quibus dantur Indulta commorandi extra Diœceſim, unà cum cauſis ab ipſis adductis atque probatis, & ſpatio temporis ad quod hujuſmodi Indulta conceduntur; quæ quidem Folia a Romano Pontifice ſubſcripta, in Tabulario prædictæ Congregationis, ut aliàs, aſſervari præcipimus: Quod tamen intelligi volumus non de iis Indultis, quæ per Apoſtolicas Literas in forma Brevis expedienda eſſe in paragrapho ſuperiore deſcripſimus; ſed de alterius generis Indultis, de quibus infra dicendum erit, quæque, poſt Pontificium aſſenſum a Secretario requiſitum & obtentum, expediri debebunt per Decreta a prædicto Cardinali Vicario Urbis, tamquam præfatæ Congregationis Præfecto, ſubſcripta. Decet enim has quoque licentias non ſine Pontificia ſubſcriptione prodire; idque obtinebitur accedente Signatura Pontificis ſuper prædictis Foliis, in quibus ſingulorum Indultorum tenores, & cauſæ a Secretario deſcriptæ erunt; quemadmodum elapſis temporibus, atque etiam a Nobis ipſis, dum hujuſmodi Secretarii munere fungeremur, ſervatum fuiſſe narravimus.

Singulis abſentiæ cauſis opportuna Reſcripta comparat.

Quinto loco, quoniam experiendo cognovimus, quod ad obtinenda Indulta commorandi extra Diœceſim, infraſcriptæ plerumque cauſæ ab Epiſcopis afferri ſolent; nimirum aut neceſſitas aſſiſtendi perſonaliter alicui liti, ſeù controverſiæ, in qua Eccleſiæ, aut Cleri ſui, vel etiam propriæ Familiæ res agatur, quæque in Romana Curia introducta ſit, vel alia in Urbe, in qua reſideant majora Tribunalia, quorum ea de re judicium eſſe debeat; aut corporalis ægritudo,

quâ

quâ correptus fuerit Epiſcopus, dum extra Diœceſim, Conciliaribus menſibus utens, morabatur, itaut ad eandem Diœceſim reverti nequeat; aut adverſa valetudo in ipſa Diœceſi contracta, ad quam depellendam Medici putent neceſſarium fore, Epiſcopum aërem, & ſolum aliquantiſper mutare; aut denique malignitas aeris in Diœceſi vigens, quam aliquibus anni menſibus devitari oporteat: Et quoniam nec ulla ex præmiſſis cauſis, abſque expreſſa Romani Pontificis approbatione, quemquam ab onere reſidendi eximere poteſt; & niſi certis expreſſis circumſtantiis, iiſque verificatis, difficile eſt ad hujuſmodi approbationem ritè recteque procedere; neceſſarium Nobis viſum eſt infraſcriptas Regulas ſtatuere, quas in ſingulis reſpective caſibus ab iis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, obſervari mandamus, atque præcipimus.

An, & quatenus permittendum Epiſcopo, ut a Diœceſi abſit cauſa Litis.

Si quis igitur in poſterum licentiam petierit abſcedendi a Diœceſi ſibi concreditâ, ut judiciali controverſiæ, quæ alibi vertitur, per ſe ipſum interſit; exprimere debebit in precibus tum Locum, ſive Urbem, in qua hujuſmodi lis agitatur, tum etiam an ea pertineat ad ipſam Oratoris Eccleſiam, ſeu Clerum, vel potius ad ipſius Familiam. Et quidem ſi ad Familiam pertineat, abſque eo quod Secretarius Congregationis Pontificem, aut Cardinalem Præfectum adeat, reſcribendum ab ipſo erit, ut Orator ad effectum, de quo in precibus, utatur menſibus a Conciliis indultis. Quod ſi eis jam uſus fuerit, ulterior ipſi licentia non concedetur. Si verò de ejus Eccleſiæ, vel Cleri rebus agatur, exponi debebunt, tum ſtatus litis, ejuſdemque gravitas, tum cauſæ, propter quas neceſſaria creditur in loco judicii Oratoris præſentia; tum etiam declarandum, an menſibus Conciliaribus uſus fuerit. Et quidem ſi nondum illis uſus ſit, reſcribendum erit, ut eos in hujuſmodi cauſam impendat. Si verò id amplius Epiſcopo integrum non ſit, (qua in re nec dolus, nec fraus interceſſerit), & alioquin ipſius inſtantia juſta videatur, tantum illi temporis, & non amplius, ad commorandum extra Diœceſim tribuatur, quantum judicatum fuerit neceſſarium eſſe, ad Cauſæ Defenſores, Advocatos, & Judices de omnibus, quæ ad rem pertinent, ſufficienter inſtruendos. Si enim licentia abeſſendi a Diœceſi uſque ad finalem exitum cauſæ extendi deberet, nemo non videt, quàm diuturna plerumque foret in hiſce caſibus Epiſcoporum abſentia, & quàm facilè evenire poſſet, ut pleræque Diœceſes complurium annorum ſpatio ſuorum Paſtorum præſentia carerent.

Quid ratione Infirmitatis extra Diœceſim contractæ.

Qui verò licentiam abeſſendi petierint ratione infirmitatis extra Diœceſim contractæ dum vacatione a Concilio indultâ uterentur, aſſerentes ea de cauſa regreſſum ad propriam Diœceſim ſibi prohiberi; exponere debebunt contractæ infirmitatis qualitatem, & ſuper ea teſtimonium Medici juramento firmatum exhibere. Atque ubi petita licentia ipſis indulgeatur, ea ſemper ad certum, ac definitum tempus concedi debebit, adjectâ quoque clauſula *ſi tamdiù infirmitas duraverit*.

Quid ad convaleſcendum ex morbo in Diœceſi contracto.

Ab iis autem, qui hujuſmodi licentiam poſtulaverint, eò quod aëris mutatione opus ſibi eſſe dicant ad convaleſcendum ex morbis, quos in ſuis Eccleſiis reſidendo contraxerunt, exprimendum erit in precibus, quo morbi genere, & quàm graviter laborent, ac proferendum teſtimonium Medici, qui jurejurando teſtetur, utile ac neceſſarium Oratori eſſe, ut in aliam Regionem, atque aërem per aliquod tempus ſe transferat. Nec illud ſilentio prætereundum, an ſcilicet Orator, antequam morbo corriperetur, trimeſtri licentiâ a Concilio permiſſâ uſus fuerit: Si enim id nondum fecerit, & tempus a Concilio indultum ſufficiens ipſi non reputetur, poterit eidem concedi, ut per quatuor menſes, in quibus tamen Conciliares Menſes comprehendantur, a Reſidentia abſens permaneat: At ſi prædictos Conciliares Menſes, remoto omni dolo & fraude, jam extra Diœceſim tranſegerit; tantum temporis ipſi indulgeatur, quantum ad confirmandam ipſius valetudinem verè neceſſarium eſſe prudenter judicabitur.

Quid ratione aeris inſalubris.

Qui tandem licentiam commorandi extra Diœceſim poſtulabit propter malignitatem aëris, quem in ſua Diœceſi aliquo anni tempore inſalubrem eſſe affirmet; is videat etiam, atque etiam quid agat: Et quidem pro veritate exponat, quibus anni menſibus pernicioſus ſit Regionis aër: Item an eadem Cœli temperies totam comprehendat Diœceſim, itaut nullus intra ejus tractum locus exiſtat, in quo ſuſpectum illud tempus abſque ſalutis detrimento tranſigere valeat; poſtremò an Conciliaribus Menſibus uſus fuerit. Etenim ſi nondum eos ſibi ſumpſerit, non ægrè obtinebit Indultum abeſſendi per quatuor menſes (quatenus periculum ab aëre tamdiù durare cenſeatur), in quibus tamen tres illi a Concilio permiſſi numerandi erunt: Si autem hujuſmodi Concilii indulgentia jam uſus fuerit, fruſtrà novum Indultum prædicta de cauſa ab Apoſtolica Sede poſtulabit; ſibique imputare debebit, quod quum ſciret certo anni tempore in ſua Diœceſi aërem inſalubrem fore, conceſſos vacationis Menſes in tempus illud non reſervaverit. In omnibus autem abſentiæ Indultis, quæ ratione aëris inſalubris in poſterum concedentur, hanc clauſulam adjici volumus: *Dummodo intra Diœceſim aliquis locus non adſit, in quo aer ſalubris ſit, & in quo Epiſcopus commorari poſſit.*

Quid pro celebrandis Conciliis, Aſſembleis, Diætis &c.

Sane prædictus Urbanus Prædeceſſor non prætermiſit eorum Antiſtitum cauſam conſiderare, qui Provincialibus Conciliis, vel Congregationibus, ſeu Aſſembleis generalibus, in quibus Eccleſiaſtici intervenire ſolent, perſonaliter intereſſe, ſive in aliis muneribus, aut Reipublicæ officiis, quæ ipſorum Epiſcopatibus, Eccleſiiſque adjuncta ſunt, ad certum tempus extra Diœceſim occupari ſolent, ac debent; & his quidem in præcitata Conſtitutione licentiam abeſſendi conceſſit pro eo definito tempore, quo ejuſmodi Concilia, Congregationes, & Aſſembleæ peragentur, exerciriumque muneris, ſeu officii publici eorum Eccleſiis adjuncti, actu duraverit; dummodo iis finitis, recto tramite ad Eccleſias ſibi commiſſas ſeſe conferrent; cujus conceſſionis æquitatem Nos quoque agnoſcentes, eandem approbamus, & confirmamus. Sed quum idem Urbanus nihil ſtatuerit de Epiſcopis, qui a Reſidentiæ ſuæ loco diſcedunt pro Proceſſuum in cauſis Beatificationum, aut Canonizationum compilatione, Apoſtolica auctoritate ipſis delegata; neceſſe eſt aliquid a Nobis pro his etiam caſibus opportunè conſtitui.

Quod pro conſtruendis Proceſſibus Apoſtolicis in Cauſis Canonizationum.

Expediuntur a Congregatione Sacrorum Rituum Literæ, quas vocant Remiſſoriales, & Compulſoriales, quibus committitur, ut ſupradicti Proceſſus auctoritate Apoſtolica conficiantur; eæque diriguntur tribus Epiſcopis, aut Superioribus Prælatis, cum clauſula, ut *duo ad minus procedant*. Cumque in hujuſmodi Epiſcoporum numero ſemper includatur Ordinarius loci, in quo Proceſſus conſtruitur; fere contingit, e tribus, ad quos Literæ ſunt directæ, unum dumtaxat a Reſidentia avocari. Ubi itaque aliquis Epiſcopus Titularis Eccleſiæ in partibus Infidelium conſtitutæ haberi poſſit, volumus eum in præfatis Literis pro uno ex tribus Epiſcopis comprehendi. Quod ſi tres omninò Antiſtites in propriis Eccleſiis reſidentes ad

hujuſmo-

hujuſmodi effectum delegari oporteat, ſtatuimus atque præcipimus, ut Literæ a prædicta Congregatione dirigantur Epiſcopis, qui viciniores ſunt Diœceſi, in qua Apoſtolicus Proceſſus conficiendus erit. Quoniam verò non de re agitur, quæ duabus tribuſve hebdomadibus perfici queat, ſed quæ plurium ſæpe menſium, aut etiam annorum operam requirit; volumus, ut Epiſcopi, qui ejuſmodi delegationem acceptaverint, neceſſariam licentiam abſcedendi a Diœceſi, cauſam abſentiæ exprimendo, petere & impetrare non omittant, ſub pœnis adverſus eos conſtitutis, qui abſque cauſa extra Diœceſim commorantur. In hujuſmodi autem licentiis concedendis, ſtatuimus, ut Conciliares Menſes ſemper comprehendantur, & præter eos, triginta dumtaxat dies, ſi opus fuerit, adjiciantur; nam & ad plura peragenda quadrimeſtre ſpatium ſufficiens eſt; &, ſi adhuc facienda ſuperſint, quatuor alii menſes ſequenti anno in idem opus inſumi poterunt.

De præmiſſorum obſervantia præceptum.

Hæc ſunt, quæ ſalubriter in Domino ſtatuenda judicavimus, quæque pro regula, & norma in poſterum haberi volumus, ut a Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, graviſſimum, quod ipſis incumbit, Reſidentiæ officium exactè impleatur. Itaque Dilecto Filio moderno præfatæ Congregationis ſuper eadem Reſidentia Secretario, ejuſque Succeſſoribus in perpetuum, injungimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ, ſub pœnis contra inobedientes mandatis Apoſtolicis in re gravi, præcipimus, atque jubemus, ut ſupplices Libellos pro parte quorumcumque Antiſtitum ſibi oblatos, in quibus ea, quæ ſupra adnotavimus, expreſſa non fuerint, quibuſque neceſſaria authentica documenta, ſuperiùs pariter indicata, non ſint adjuncta, nullo modo recipiant, multoque minus ad Pontificem referant: In Decretis autem, quæ poſt Pontificium aſſenſum ab ipſis Secretariis in conſueta audientia reportatum, a Cardinali ejuſdem Congregationis Præfecto ſubſcribenda erunt, ſupraſcriptas clauſulas reſpectivè apponere non prætermittant; illud etiam expreſsè cavendo, ut quæ concedentur Indulta, a die Datæ ipſorum Decretorum decurrere intelligantur.

De onere denunciandi non reſidentes.

Denique Venerabiles Fratres Patriarchas, Primates, Metropolitanos, & Epiſcopos omnes monemus, ut non ſolum ipſi ſtatutas de Reſidentia leges adamuſſim obſervent, ſed etiam memores ſint Decreti a Sacra Tridentina Synodo editi *ſeſſ. 6. cap. 1. de Reformatione*, quo jubentur ſinguli pro virili parte in aliorum agendi rationem reſpectivè vigilare, & non reſidentes Romano Pontifici infra certum tempus denunciare. Noſtris quoque, & Apoſtolicæ Sedis Nuntiis hoc idem demandamus, & injungimus; ubi intra ipſorum Nuntiaturæ Diſtrictum aliquis Epiſcopus, ſeu Superior Prælatus exiſtat, qui Canonicas Leges hac in parte violare dignoſcatur.

Specialis commiſſio Nuntio Apoſtolico Neapoli commoranti injuncta.

Et quia Nobis relatum eſt, nullibi frequentiùs prædictas Leges ab Epiſcopis violari, quàm in proximo Neapolitano Regno, (neque verò id mirum in tanto eorumdem numero), volumus, atque ſtatuimus, ut in Indultis abſentiæ, quæ pro Epiſcopis prædicti Regni in poſterum expediri contingat, ad cæteras clauſulas ſuperiùs præſcriptas, hæc etiam addatur, ut obtenta licentia exhiberi debeat Apoſtolico Nuntio Neapoli commoranti, alioquin nullius roboris, & momenti habeatur. Nos ſiquidem prædicto Nuntio earumdem præſentium tenore committimus, ut hujuſmodi Licentias in acta ſui Tribunalis referri faciat, itemque de cauſis, propter quas conceſſæ fuerint, inquirat, ac tempus in iis præfinitum obſervet, ad hoc ſcilicet, ut & per eum reſciri poſſit, ſi quid obreptum, aut ſubreptum fuerit in precibus; & ipſum latere nequeat, ſi quis præſcriptos ſibi limites tranſgrediatur, ſive abſque neceſſario Apoſtolicæ Sedis Indulto, extra tempora a Concilio permiſſa, longè ab Eccleſia, & Diœceſi ſua commoretur. Pro iis autem, qui, ut Nobis pariter relatum fuit, Diœceſes ſuas deſerunt, & non quidem in Urbem Regni principem, ubi Apoſtolicus Nuntius moram trahit, ſed in alias ſe conferunt ejuſdem Regni Civitates, quin ipſe Nuntius quidquam de ipſis audiat; injungimus eidem Nuntio, ut per Officiales ſuos, atque Miniſtros, quos in omnibus Diœceſibus retinet, curet ſe certiorem fieri de Epiſcopis, quicumque a propriis Diœceſibus recedunt: Ut & ii, qui obtentis licentiis abutuntur, & multo magis ii, qui proprio marte ſe gerere præſumunt, (dum vel abſque prævia licentia, præter tempus a Concilio indultum a ſuis Diœceſibus abſunt, vel ſi ob aliquem inopinatum eventum ab ipſis diſcedere compulſi fuerint, hujuſmodi licentiam, ſtatim ac ad deſtinatum locum pervenerint, petere & impetrare non curant;) ſeveriori ſacrorum Canonum, & Apoſtolicarum ſanctionum cenſuræ ſubjiciantur.

S. R. E. Cardinales præmiſſis legibus expreſſè comprehenduntur.

Cæterùm intendimus ſub præſentium Literarum Noſtrarum ordinatione, & diſpoſitione etiam ipſos Venerabiles Fratres Noſtros Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, qui Patriarchalibus, Primatialibus, Archiepiſcopalibus, & Epiſcopalibus Eccleſiis prædictis ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica nunc præſunt, & in futurum præerunt, comprehendi, ac comprehenſos eſſe, & fore.

Literarum firmitati conſulitur.

Præſentes quoque Literas, omniaque & ſingula in eis contenta de ſubreptionis, obreptionis, aut cujuſcumque nullitatis, vel invaliditatis vitio, intentioniſque Noſtræ, ac quocumque alio defectu, etiam ex eo, quod in præmiſſis quomodolibet intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes, & præſertim ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, præmiſſis non conſenſerint, nec ad ea vocati, & auditi, ſolemnitateſque, & alia ſervanda, & adimplenda nullatenùs ſervata, & adimpleta fuerint, ac quocumque alio colore, prætextu, occaſione, & cauſa, etiam neceſſariò exprimenda, a quoquam notari, impugnari, in jus, vel controverſiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adverſus illa aperitionis oris, reſtitutionis in integrum, vel aliud quodvis juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari nullo unquam tempore poſſe; ſed ſemper perpetuoque valida, firma, & efficacia eſſe & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac per omnes, & ſingulos, ad quos ſpectat, & quomodolibet ſpectabit in futurum inviolabiliter obſervari, perindè, ac ſi in Conſiſtorio Noſtro ſecreto, & de eorundem Fratrum Noſtrorum conſilio, & unanimi conſenſu emanaſſent: Sicque & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, nec non prædictæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, & Apoſtolicæ Sedis Nuntios, prædictamque Congregationem ſuper Reſidentia deputatam, & quoſcumque alios quavis auctoritate, & poteſtate fungentes nunc, & pro tempore exiſtentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, declarandi, interpretandi, & definiendi facultate, judicari & definiri debere, & quidquid ſecùs ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Sublato &c. irritum &c.

Derogationes.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, etiam in Univerſalibus, Generalibus, Provincialibus, & Synodalibus

Conciliis editis, vel edendis, nec non, quatenùs opus ſit, de non tollendo jure quæſito, aliiſque Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, Statutis quoque, etiam juratis conſuetudinibus, etiam diuturnis, & immemorabilibus, dictarum reſpectivè Eccleſiarum, nec non licentiis, privilegiis, & indultis etiam Apoſtolicis, eiſdem Eccleſiis, earumque Præſulibus quomodolibet hactenùs conceſſis, omnibuſque & ſingulis aliis, quæ prædictus Urbanus ſuarum Literarum firmitati, & executioni voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Publicationis vis, & exemplorum auctoritatis.

Ut autem eædem præſentes, & in eis contenta quæcumque, ad omnium notitiam deducantur, & ne aliquis illorum ignorantiam prætendere poſſit; volumus, quod eædem præſentes per aliquem, ſeu aliquos ex Curſoribus Noſtris ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floræ de Urbe publicentur, & earum copiæ ibidem affigantur, & affixæ relinquantur; quæ ſic publicatæ, & affixæ omnes & ſingulos, quos concernunt, arctent & afficiant, non ſecus ac ſi eorum unicuique perſonaliter intimatæ, & notificatæ fuiſſent; quodque earundem præſentium Tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus Fdes adhibeatur in Judicio, & extra illud ubique locorum, quæ adhiberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Noſtrarum Ordinationum, Conſtitutionum, Derogationum, Præceptorum, Statutorum, & Decretorum infringere, ſeu eidem auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontificatus Anno 7. die 3. Septembris 1746.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVI., tertio Nonas Septembris, Pontificatus Noſtri Anno VII.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia

I. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 20. Septembris 1746.

XIX.

Firmanæ Congregationi, quoad Gubernium tam Politicum, quàm Oeconomicum Civitatis & Comitatus Firmi primativa juriſdictio tribuitur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Congregatio Firmana a Pontifice inſtauratur.

PATERNI prorſus ſtudii, quo Civitatem noſtram Firmum, ejuſque Comitatum, & Incolas univerſos, pro impoſito Nobis deſuper Supremi Principis officio proſequimur, haud leve argumentum edidimus ſub ipſum Pontificatus noſtri initium; quum per Noſtras in forma Brevis Literas datas die xx. Septembris Anni MDCCXL., Congregationis Firmanæ nuncupatæ, quæ ad illius Civitatis & Comitatus negocia in Romana Curia & Urbe cognoſcenda a dirigenda, a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus erecta fuerat, novam utilioremque formam conſtituimus, immutato veteri ipſius ſtatu, quo permanente, nec ſatis promptam fore, nec adeo proficuam, ut par erat, hujuſmodi negociorum & Cauſarum tractationem expeditionemque judicavimus. Ex qua ſanè providentiæ Noſtræ diſpoſitione quum uberiora in dies emolumenta ad optimum ipſius Civitatis & Comitatus regimen provenire dignoſcantur, non illud tamen ſequutum eſt, ut omnino ſublata fuerit vetus quædam controverſia, quæ dudum vigebat inter eandem Civitatem Firmanam ex unâ, & nonnullas Communitates Caſtrorum & Locorum ipſius Comitatus ex altera parte, ſuper eo, an cognitio negociorum Oeconomicorum tum ipſius Civitatis, tum Communitatum hujuſmodi, ad præfatam Congregationem Firmanam privativè ſpectaret, vigore facultatum a ſan. mem. Prædeceſſore Noſtro Innocentio Papa XII., in Literis ſuper ipſius erectione die tertia Januarii Anni MDCXCII. emanatis, ipſi conceſſarum; ſeu vigore ſubrogationis hujuſmodi Congregationis in locum Cardinalium Nepotum, ſive aliorum Conſanguineorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, quibus ejuſdem Civitatis & Comitatus Gubernium, & omnimoda in eam, eumque juriſdictio per duo fermè ſæcula demandari, ac reſpectivè ab iiſdem pleniſſimè exerceri conſueverat; an verò ad aliam Congregationem Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium ſuper Bono Regimine Communitatum Status Noſtri univerſi deputatæ, privativè potius pertineret, vigore ampliſſimarum facultatum, quæ tam a felic. recordat. Clemente Papa VIII. Prædeceſſore pariter Noſtro in Bulla erectionis ejuſdem Congregationis, quàm a ſimil. mem. Paulo Papa V., & Clemente Papa XI. eidem Congregationi tributæ fuerunt, dum per ſuas reſpectivè Literas illius juriſdictionem quoad Communitates ejuſdem Status Eccleſiaſtici in genere aſſeruerunt, ſeu declararunt, aut ampliarunt.

Status controverſiæ.

Quamvis enim in prædicta Civitate Firmana certus quidam Officialis exiſteret, Commiſſarius Tabelliſta nuncupatus, a Romano Pontifice, ſeu pro rerum circumſtantiis, & pro collationis modo, ab ipſo Firmanæ Congregationis Præfecto ad hoc deputatus, ut reviſis & examinatis, ſub directione Gubernatoris pro tempore exiſtentis, tam ipſius Civitatis, quàm aliarum Communitatum de prædicto Comitatu, redditunm & expenſarum Tabellis, eas in Urbem tranſmitteret ad prædictam Congregationem Firmanam; cujus eſſet opportuna Decreta & Mandata ſuper earum Communitatum Oeconomico regimine condere & expedire; Nihilominus præfatæ Communitates Locorum & Caſtrorum de Comitatu, ſive ex prætenſis gravaminibus in hujuſmodi Tabellarum examine ſibi aliquando irrogatis, ſive ex peculiaribus quibuſdam exemplis, quibus conſtabat prædictam Congregationem Boni Regiminis, pro extraordinariorum quorundam onerum repartitione & exactione, aliquos juriſdictionis actus exercuiſſe, variaque Decreta edidiſſe, ad Oeconomicum ipſius Firmanæ Civitatis, & Caſtrorum ſtatum aliquo modo pertinentia; ſæpe detrectarunt rerum ſuarum ſtatus atque Tabellas prædicti Commiſſarii, atque etiam Gubernatoris, ipſiuſque Congregationis Firmanæ judicio & examini ſubjicere, eorumque mandatis obtemperare; contendentes, ad ſolam Congregationem Boni Regiminis hujuſmodi Oeconomicorum negociorum cognitionem ſpectare: Quæ controverſia pluries agitata, non ſine Partium diſpendio, & negociorum confuſione ac detrimento, nunquam tamen omnino dirempta, aut definita fuerat.

Quæ avocatur ad Sanctiſſimum.

Cumque eadem quæſtio nuper, occaſione peculiaris cujuſdam caſus, iterum exorta, atque

facto verbo in plena Congregatione.

Clauſulæ præſervativæ.

Denique ſuper controverſia ſuperiùs enonciata, atque a Nobis, ot præfertur, ſolemniter ac peremptoriè definita (cujus ſtatum & merita a Nobiſmetipſis accuratè diſcuſſa, ac Judicum, Tribunalium, & Collitigantium nomina, aliaque etiam neceſſariò exprimenda, præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis haberi volumus) perpetuum Partibus ſilentium imponimus, atque os occludimus; præſenteſque Literas ſemper firmas, validas, & efficaces eſſe & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri & obtinere decernimus; nec de ſubreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut intereſſe habentium conſenſus, aliove quolibet etiam ſubſtantiali, ac formali, neceſſariamque expreſſionem requirente defectu notari, impugnari, infringi, retractari, aut in controverſiam vocari, vel ad terminos juris reduci ullatenus unquam poſſe; Sed ſic & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. prædictæ Cardinalium Congregationes, alioſque Cardinales etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, & Sedis Apoſtolicæ Nuntios, & alios quoslibet, quacumque præeminentia & poteſtate fungentes & functuros, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Decreta irritantia.

Derogationes.

Non obſtantibus, quatenus opus ſit, Noſtra & Cancellariæ Apoſt licæ Regula de jure quæſito non tollendo, ac quibuſvis aliis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, nec non etiam, quatenus opus ſit, dictæ Civitatis Firmanæ, & Comitatus prædicti, ejuſque Caſtrorum, Terrarum, atque Locorum, aut aliorum quorumvis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, ſtilis, uſibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, facultatibus, & Litteris Apoſtolicis memoratis Boni Regiminis, & ſuper Conſultationibus, aliiſque S. R. E. Cardinalium Congregationibus, etiam in limine earum reſpectivè inſtitutionis, nec non quibuſvis aliis Tribunalibus, etiam Collegialibus, ac Perſonis, & Locis, ſub quibuſcumque verborum tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie, ſeu aliàs quomodolibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, confirmatis, & innovatis: Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, exprimerentur & inſererentur, præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis ac inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè, ac latiſſimè & pleniſſimè, motu ac ſcientia prædictis, ac de poteſtatis Noſtræ plenitudine derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Noſtri ſtatuti, declarationis, præcepti, mandati, decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVI., 8. Idus Septembris, Pontificatus Noſtri Anno VII.

Dat. Pont. An. VII. die 6. Sep. 1746.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA

I. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

XX.

Literæ jam editæ adverſus Confeſſarios exquirentes a Pœnitentibus Complicum nomina, confirmantur, & ampliantur.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Abuſus in adminiſtrando Pœnitentiæ Sacramento inductus.

AD eradicandum pravum zizanii ſemen, quod ab adverſario generis humani in Agro Dominico ſparſum, per Luſitaniæ primùm Regiones pullulare compertum fuerat; ubi nimirum apud nonnullos Confeſſarios, in adminiſtrando Sacramento Pœnitentiæ, perverſa quædam & abſurda praxis, Eccleſiaſticis Regulis contraria, eidemque Sacramento injurioſa, & ad avertendos Fideles ab ipſius ſalutifero uſu quam maximè tendens, introduci cœperat; pro impoſito Nobis vigilandi debito, Apoſtolicas in forma Brevis Literas direximus Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, per Portugalliæ & Algarbiorum Regna atque Ditiones conſtitutis, quas deinde per alias Noſtras ſub plumbo expeditas Literas, nuper, quarto nimirum Nonas elapſi menſis Junii, confirmavimus & innovavimus, adjectis nonnullis ordinationibus & declarationibus, quas ad meritas pœnas tam delinquentibus, quàm contrarium tenentibus, ſive docentibus, irrogandas, & ad rectum adverſus eos procedendi ordinem in prædictis Regnis, & Ditionibus ſervandum, opportunè expedire in Domino judicavimus.

Aliis Literis Sanctiſſimi Domini Noſtri damnatus fuit.

Earum autem Literarum, quas ad hujuſmodi erroris & abuſus reprobationem primùm edidimus, hic tenor erat.

Sequitur integer tenor Literarum Sanctiſſimi Domini Noſtri relat. in Tom. XVI. Conſtit. CXXXIV. fol. 304. & 305.

Dictarum Literarum confirmatio neceſſaria.

Quoniam verò nullam Paſtoralis vigilantiæ cautelam ſuperfluam eſſe ducimus, ubi de Fidelium animarum pernicie, deque ſubvertenda ſanæ doctrinæ integritate, & recta Sacramentorum adminiſtratione, periculum ſubeſſe dubitetur; neque verò ignoramus, alibi quoque auditas eſſe pœnitentium querelas de importunis nonnullorum Confeſſariorum perquiſitionibus, pro inveſtigandis complicum nominibus, aliiſque notitiis, juxta praxim in præinſertis Noſtris Apoſtolicis Literis relatam atque damnatam; erroneas verò quorundam Doctorum hac de re opiniones, vel pravas aliorum rectè opinantium interpretationes & applicationes, in eiſdem Literis enunciatas, aliquibus arridere; nec ſatis eliminatas reputari per ipſas præmiſſas Literas, quas, utpotè ad Luſitaniæ Regnorum atque Ditionum opportunitatem accommodatas, & pro iiſdem ſolummodò emanatas, generalis definitionis, & legis vim auctoritatemque habere,

ab aliquibus temerè negatum fuit. Ideo Nos, Motu proprio, atque ex carta ſcientia, hujus Noſtræ generalis Sanctionis tenore, ac de Apoſtolicæ poteſtatis Noſtræ plenitudine, eaſdem præinſertas Literas iterum confirmantes & roborantes, decernimus & declaramus, memoratam praxim in ſe ipsâ, & ubique locorum ac temporum, Apoſtolica auctoritate reprobatam atque damnatam aſſe, & cenſeri debere; nec ulli licitum eſſe contra doctrinam in præfato Noſtro Brevi contentam docere, ſcribere, aut loqui, eamque impugnare, aut perversè interpretari, vel ipſi actu contraire; ſub pœnis adversùs tuentes, aſſerentes, aut tradentes opiniones ſcandaloſas, pernicioſas, & uti tales a Sede Apoſtolica rejectas & condemnatas, & reſpectivè adverſus contrafacientes mandatis Apoſtolicis, & Eccleſiaſticis ſanctionibus ſtatutis atque præſcriptis.

Decernentes eaſdem præinſertas, nec non præſentes Noſtras Apoſtolicas Literas, nullo ex capite, colore, aut prætextu, de ſubreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut alio quolibet defectu notari, impugnari, aut in controverſiam vocari poſſe; ſed ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & perpetuò fore, atque omnes ubique Terrarum cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, & dignitatis, & tam ſæculares, quàm quorumvis etiam quomodolibet exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjectorum Ordinum, Inſtitutorum, Societatum, & Congregationum Regulares, quocumque privilegio munitos, alioſque etiam ſpeciali mentione dignos, afficere & arctare, ac ſuos ubique plenarios & integros effectus ſortiri, & obtinere, & ab omnibus & ſingulis, ad quos ſpectat, ſeu pro tempore ſpectabit, exactè & inviolabiliter obſervari debere.

Sicque & non aliter per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, & contra hæreticam pravitatem Generales Inquiſitores, Legatos quoque de Latere, & Apoſtolicæ Sedis Nuntios, alioſque quoſlibet quacumque auctoritate & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari & definiri debere; ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus quibuſvis Apoſtolicis, & in Univerſalibus, ſivè Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis generalibus, ſive ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus; Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis cuicumque Perſonæ, ſive Ordini, Inſtituto, Societati, & Congregationi, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, & cum quibuſlibet clauſulis, atque decretis, etiam motu, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſimilibus, in contrarium forſan conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores prædictos pro ſufficienter, & de verbo ad verbum expreſſis & inſertis, formaſque hujuſmodi pro plenè & exactè obſervatis habentes, ad præmiſſorum effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus.

Ut autem eædem præſentes, & in eis contenta quæcumque, ad omnium notitiam deducantur, & ne aliquis illorum ignorantiam prætendere poſſit; volumus eaſdem per aliquem, ſeu aliquos ex Curſoribus Noſtris ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ, aliiſque conſuetis Urbis locis publicari, earumque copias ibidem affigi, & affixas relinqui; quæ ſic publicatæ & affixæ, omnes & ſingulos, quos concernunt; arctent & afficiant, non ſecus ac ſi eorum unicuique perſonaliter intimatæ & notificatæ fuiſſent; quodque earundem præſentium Tranſumptis ſive exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur in judicio & extra illud, ubique locorum, quæ adhiberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc noſtrarum confirmationis, reprobationis, condemnationis, prohibitionis, ſanctionis, & voluntatis infringere, ſeu eidem auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Sanctio.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVI. IV. Kalendas Octobris, Pontificatus Noſtri Anno Septimo. Dat. Pont. an. 7. die 28. Septembris 1746.

Pro D. Card. Paſſionei.
Jo. Florius Subſtitutus.
J. Datarius.
VISA DE CURIA.
J. C. Boſchi.
J. B. Eugenius.
Loco ✠ Plumbi.
Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 5. Octobris anni 1746.

Diſtinctio inter Cauſas Rotales, & Prælatitias, ac Jura Notariorum ſcribendi, & actitandi in illis reſpectivè præfiniuntur: & nova methodus ſtatuitur in Auditorio Rotæ obſarvanda, pro celeriori Cauſarum expeditione. XXI.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

JUSTITIÆ & pacis cuſtodes, & adſertores, non ſolum in univerſa Eccleſia Chriſti, ſed etiam in ſubjectâ gubernio noſtro Republicâ, a Deo conſtituti, in id libenter ſtudia noſtra conferimus, ut unicuique jus ſuum æqualiter reddatur; ut negociorum, & Cauſarum, quæ in Romana potiſſimum Curia tractantur, & agitantur, ordinatiſſima ratio conſtet; ſublatiſque rerum confuſionibus, & noxiis dilationibus, judiciales controverſiæ non minus rectum, quàm expeditum curſum, & finem obtineant. Exordium.

Sanè, cum olim unumquodque Romanæ Curiæ Tribunal, proindeque Cauſarum quoque Palatii Apoſtolici Auditorium, ſuos proprios haberet Notarios, & dumtaxat Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac ipſius Curiæ Prælati, quibus per ſpeciales Romani Pontificis Commiſſiones peculiarium Cauſarum cognitionem interdum delegari contingebat, certos ac proprios Notarios non haberent; ideoque quilibet ipſorum ad ſcribendum, & actitandum in Cauſis Commiſſariis hujuſmodi quemcumque maluiſſet Notarium pro arbitrio ſuo aſſumere ſoleret; fel. recordationis Julius Papa II. Prædeceſſor Noſter per ſuam perpetuò valituram Conſtitutionem, ſub datum Kalendis Decembris Pontificatus ſui Anno Quinto, de Fratrum ſuorum tunc exiſtentium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, & aſſenſu editam, quæ incipit: *Sicut prudens*, Collegium centum Collegium Scriptorum Archivii à Julio II. erigitur.

&

& unius Virorum, qui Scriptores Archivii prædictæ Romanæ Curiæ nuncuparentur, Apoſtolica auctoritate erexit, creavit, & inſtituit; quos quidem Scriptores voluit & mandavit Notarios deinceps eſſe omnium Judicum Commiſſariorum in Urbe, exceptis tantummodò ejuſdem Romanæ Curiæ Judicibus Ordinariis, vel Delegatis, habentibus Notarios proprios, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, quoad Cauſas coram eis vertentes, eiſque commiſſas; in quibus quilibet eorum Notarios, quos mallent, dummodò eſſent authentici, & legitimè creati, eligere & deputare valerent:

Cum privativo jure ſcribendi in Cauſis Commiſſariis.

Mox etiam per alias ſuas Literas, Idibus Decembris ejuſdem Anni datas, ſtatuit & declaravit, quod Judices Commiſſarii prædicti ad ſcribendum in Cauſis, & Litibus eis Apoſtolica auctoritate commiſſis, & committendis quibuſcumque, & coram eis vertentibus, prædictis Scriptoribus Notariis Actuariis omninò uti deberenr, nec alios ad ſcribendum in illis coram ſe admittere poſſent.

Quod a Pio V. extenditur ad Cauſis etiam Cardinalibus commiſſas.

Poſtmodum Sanctæ memoriæ Pius Papa V. etiam Prædeceſſor Nnſter antedictam Julii II. Conſtitutionem confirmans, ac etiam ad Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales amplians, & extendens, per Schedulam ſui Motus proprii, ſub datum videlicet quintodecimo Kalendas Auguſti, Pontificatus ſui Anno quarto, propria manu ſignatam, inter alia conceſſit & ſtatuit, ut deinceps in omnibus, & quibuſcumque Cauſis coram prædictis Judicibus, etiam Cardinalibus, quomodocumque habendis & agitandis, Collegium ipſum Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ Notarios idoneos, qui in ejuſmodi Cauſis ſcriberent, conſtituere deberet; nullique omninò ipſorum Judicum, etiam Cardinalium, alios Notarios, etiam dicti Archivii Scriptores, in Cauſis hujuſmodi pro arbitrio conſtituere poſſent; ſed eos dumtaxat aſſumere tenerentur, quos Collegium præfatum ſuo ex gremio in genere, vel in ſpecie duxiſſet eligendos.

Et ipſi Collegio datur facultas eligendi Notarios Actuarios.

Etſi autem ex ipſarum Conſtitutionum ſerie planè appareat, jam tunc id eſſe conſtitutum, ut jus ſcribendi, & actitandi in Cauſis, quæ Auditorio Rotæ committuntur, ad ipſius Rotæ Notarios, ut antea, pertineat; in aliis verò Cauſis, quæ committuntur in Curia Prælatis, & Cardinalibus, vel etiam Congregationibus particularibus, ſcribere & actitare debeat Notarius a Collegio Archivii prædicti deputatus; quod etiam confirmatum dignoſcitur a recolendæ memoriæ Prædeceſſore Noſtro Urbano Papa VIII., qui per ſuas Literas in forma Brevis, datas die 22. Februarii Anni MDCXXXI. Pontificatus ſui Anno octavo, auditis Partibus in Signatura ſua Gratiæ, die 4. ejuſdem menſis Februarii habita, Apoſtolica auctoritate declaravit, Cauſas pro tempore committendas Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoribus, uti Prælatis, ſive cum clauſula: *Etiam extra Rotam, & abſque participatione Rotæ*, ſive abſque clauſula hujuſmodi, ſpectare ad Officium Archivii prædicti, ejuſque Notarium in illis ſcribere debere; in Cauſis verò committendis Auditoribus prædictis, etiam extra Rotam, & abſque participatione Rotæ, non tamen uti Prælatis, jus ſcribendi eſſe penes ejuſdem Rotæ Notarios.

Jus ſcribendi regulatur a qualitate Cauſarum, & Tribunalium.

Hactenùs tamen nemo Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, genera Cauſarum hujuſmodi ſecernendo, conſtituit, quænam Cauſæ Auditoribus Rotæ, uti Auditoribus, ſint committendæ; quæ autem aliis prædictæ Curiæ Prælatis, vel ipſis Rotæ Auditoribus, non uti Auditoribus, ſed uti Prælatis, committi poſſint. Quamvis enim, ſicut accepimus, piæ memoriæ Clemens Papa VIII. Noſter etiam Prædeceſſor, hujuſmodi definitionem, & ſeparationem aggreſſus, Schedulam quandam ſui Motus proprii ſub datum Tuſculi Kalendis Octobris Pontificatus ſui Anno decimo propria manu ſignaverit; in qua ſingula Cauſarum genera expreſſerat, quæ ad præfatum Rotæ Tribunal, privativè quoad alium quemcumque Romanæ Curiæ Judicem, pertinere volebat:

Sed Cauſarum pertinentia nondum certa lege ſtatuta.

Motus proprius hac de re a Clemente VIII. ſignatus.

Hæc tamen Schedula nunquam Legis vim, auctoritatem, & efficaciam habuiſſe dignoſcitur; quum nec ſuper eâ debita Literarum Apoſtolicarum expeditio ſequuta fuerit; ſed ipſa dumtaxat in Regeſtis Supplicationum Datariæ Apoſtolicæ remanſerit: Neque verò deinceps Cauſarum Rotalium a Prælatitiis diſtinctio ad præſcriptum relatæ Schedulæ, ſed juxta conſuetudinem & ſtylum Curiæ, ut antea, proceſſerit. Quinimmo quum olim, pro parte Collegii Notariorum Rotæ, ſimilis memoriæ Alexandro Papa VII. Noſtro item Prædeceſſori humiliter ſupplicatum fuerit, ut plenam executionem, & obſervantiam prædictæ Schedulæ, juxta omnem illius ſeriem, & continentiam, præcipere dignaretur; idem Alexander Prædeceſſor inſtantiam hujuſmodi rejecit, edito deſuper reſcripto: *Nibil innovari.*

Vim Legis, & effectum non obtinuit.

Verùm ex hoc ipſo, quod hujuſmodi Cauſarum diſtinctio nullius certæ legis ſtabili ordinatione firmata, ſtylo dumtaxat, & conſuetudini in prædicta Curia pro tempore vigentibus inniti conſuevit; facilè adducimur, ut credamus, aliquas variationes, & innovationes, quoad ipſius diviſionis obſervantiam, ſucceſſu temporis induci potuiſſe; quum, & ſæpè aliàs in Signatura Noſtra Juſtitiæ, ſuper eâdem obſervantia, & conſequenter ſuper competentia Tribunalium, & Judicum in Cauſis particularibus, auditæ fuerint controverſiæ; & ipſi Tribunalium, & Judicum reſpectivè Notarii, pro ſuo quiſque jure, & intereſſe, Pontificiam Prædeceſſorum Noſtrorum, & Noſtram providentiam imploraverint.

De neceſſitate hujuſmodi Legis condendæ.

Noviſſimè verò quum inter dilectos Filios Collegium Notariorum Cauſarum Palatii Apoſtolici ex una, & Collegium Scriptorum Archivii prædicti ex altera Partibus, orta fuerit lis, & controverſia de, & ſuper Cauſarum diverſi valoris, & generis, nec non juris ſcribendi in illis, reſpectivè pertinentia, Nos hujuſmodi controverſiam, ad Nos, & ad Signaturam noſtram Gratiæ avocatam, in ipſa Signatura coram Nobis die 19. elapſi menſis Julii habita examinavimus, & rationibus hinc inde deductis maturè ſedulòque perpenſis, tunc quidem reſcribendum duximus, quod *data foret reſolutio in Camera*; ſimul autem animo conſtituimus, veterem non ſcriptam prædictæ Curiæ conſuetudinem ad Legem ſcriptam redigere; ut quum, ad tramites hujuſmodi Legis, in poſterum evidenter apparuerit, quænam ſint Cauſæ, quæ, utpotè graviores, committendæ ſunt Auditorio Rotæ, ut ibi collegiali plurium Perſonarum examine, & judicio decidantur; & quæ ſint aliæ, quæ, tamquam minus graves, aliis Romanæ Curiæ Prælatis extra Rotam, vel etiam ipſis Rotæ Auditoribus, non uti Auditoribus, ſed uti Prælatis, committi debent; jam dubitari nequeat, quibus in Cauſis prædictæ Rotæ Notariis, vel potius Archivii Notario, ſcribendi jus reſpectivè competat.

Cauſa coram Pontifice in Signatura Gratiæ diſcuſſa.

Quæ dat cauſam Legi per præſentes ſtatuendæ.

Itaque nunc ſtabili, & congruo rerum ordini, nec non omnium in præmiſſis intereſſe habentium indemnitati conſulere volentes, prædictamque controverſiam penitùs & omninò extinguentes, ac utrique Parti perpetuum ſilentium deſuper imponentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac Noſtra perpetuo valitura Conſtitutione ſtatuimus, & declaramus, Cauſas omnes graviores, quæ in Romana Curia, tam in Tribunali Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Noſtri, & Romani

Pontifex adjudicat Rotæ Cauſas graviores in Urbe judicatas, in ſecunda, & ulterioribus inſtantiis.

pro tempore Pontificis in Urbe, ejuſque Diſtrictu, Vicarii in ſpiritualibus Generalis, quàm in Tribunali Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generalis Audiroris, in prima inſtantia judicatæ, & definitæ fuerint, in ſecunda, ſeu alia ulteriori inſtantia nullatenus Prælatis extra Rotam, nec ipſis Rotæ Auditoribus, uti Prælatis, ſed quidem tam in petitorio, quàm in poſſeſſorio Judicio, ejuſdem Rotæ Auditorio omninò eſſe, & fore committendas. Ubi verò Cauſæ graviores hujuſmodi ad Romanam Curiam deferantur in gradu Appellationis a Sententiis, & Judicatis quorumcumque Judicum de Partibus, decernimus, liberum quidem eſſe Parti appellanti, pro ſuo arbitrio, vel eas immediatè ad ipſum Rotæ Auditorium committi facere, vel, ſi maluerit, ad prædictum Cardinalem Vicarium, ſeu ad Cauſarum Curiæ Cameræ prædictæ generalem Auditorem, juxta horum duorum Tribunalium congruas facultates, appellationem interponere: Verum deinde, ſi ulteriori appellationi locus ſit, volumus eas prædictæ Rotæ Auditorio, nunquam autem Prælatis extra Rotam, neque ipſis quidem Rotæ Auditoribus, uti Prælatis, committi poſſe.

Contra verò Cauſæ minùs graves, ſuper quibus in prima inſtantia in alterutro Tribunalium prædictorum Romanæ Curiæ, nimirum Cardinalis Vicarii, aut Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditoris, definitivè pronunciatum fuerit, volumus, atque ſtatuimus, ut in gradu appellationis, tam in judicio petitorio, quàm in poſſeſſorio, omninò committi debeant Prælatis extra Rotam, vel etiam ipſis Rotæ Auditoribus, non tamen uti Auditoribus, ſed dumtaxat uti Prælatis: Quod ſi Cauſæ hujuſmodi a Judicatis, & Sententiis Judicum de Partibus ad ipſam Romanam Curiam delatæ ſint, primò quidem in gradu appellationis earum cognitio ad Cardinalis Vicarii, aut præfati Auditoris Generalis Tribunal, juxta utriuſque Tribunalis reſpectivas facultates, ſpectet, atque pertineat: In ulterioribus verò Inſtantiis, quatenùs ipſis locus ſit, hujuſmodi Cauſæ omninò committi debeant Prælatis extra Rotam, vel etiam ipſius Rotæ Auditorio: Salva nihilominùs Partibus colligitantibus facultate recurrendi ad Signaturam Noſtram Juſtitiæ in caſibus purgationis Spolii, attentatorum, & nullitatis prædictorum Judicatorum, aliorumque Decretorum, & Actorum, quotum propterea circumſcriptio coram eâdem Signatura Juſtitiæ petatur; in quibus ſanè caſibus, integrum ſit eidem Signaturæ, prædictas Cauſas minus graves committere alicui ex Prælatis, aut eas remittere ad Cardinalem Vicarium, aut Cauſarum Curiæ Cameræ prædictæ Generalem Auditorem, prout ipſarum Cauſarum qualitates, & dictorum Tribunalium facultates reſpectivè exegerint.

Porrò Cauſæ graviores, & conſequentes Rotales, & non Prælatitiæ, ut ſupra, cenſeantur, & cenſeri debeant Cauſæ omnes, in quibus agitur de Juriſdictionibus, exemptionibus, adoptionibus, ſponſalibus, filiationibus, legitimitatibus, præeminentiis, & præcedentiis, Juribus quoque Patronatus, aliiſque honorificis nominandi, eligendi, conferendi, & ſimilibus, aut de Juribus decimandi, quotizandi, aliiſque ſimilibus: Cauſæ quoque ſervitutis perſonalis, & generaliter omnes, & ſingulæ Cauſæ pecuniariæ & profanæ, tum Citramontanæ, tum de Partibus ultra Montes poſitis, infraſcriptam ſummam reſpectivè attingentes, Citramontanæ nimirum, ſi & quatenus earum valor, & æſtimatio ad ſummam, & quantitatem quingentorum ſcutorum auri, aliæ verò de Partibus ultra Montes, dummodò ipſarum valor, & æſtimatio ad ſummam mille ſcutorum auri ſimilium, reſpectivè aſcendat.

De cauſis Beneficialibus.

Item Cauſas graves, & conſequenter Rotales, ac minimè Prælatitias, ad præmiſſorum effectum, decernimus intelligendas eſſe & fore Cauſas illas Beneficiales, in quibus agitur de Titulo Beneficii, ac de Jure in re, vel ad rem, nempè ad ipſum Beneficium; ſicut etiam Cauſas ſuper Penſionibus Eccleſiaſticis, aut ſuper reſervationibus fructuum, redditũum, & proventuum Beneficiorum Eccleſiaſticorum; quoties annuus valor Beneficii litigioſi, ac reſpectivè annua Penſio, aut quantitas fructuum reſervatorum, ſummam vigintiquatuor ducatorum auri de Camera excedat; eaſque præterea Cauſas, in quibus agitur de primis Dignitatibus Eccleſiarum, nempè de Dignitate poſt Pontificalem majore in Cathedralibus, aut de Dignitate principali in Collegiatis Eccleſiis, cujuſcumque valoris Dignitas hujuſmodi exiſtat; omneſque hujuſmodi Cauſas, utpote graviores, inter Rotales, non autem Prælatitias, volumus accenſeri.

De cauſis Matrimonialibus & ſuper nullitate Profeſſionis Regularis.

Graviores itidem Cauſas eſſe declaramus, & cenſeri debere ſtatuimus omnes Cauſas Matrimoniales, tam ſuper fœdere Matrimonii, quàm ſuper divortio; nec non Cauſas omnes ſuper nullitate Profeſſionis Regularis emiſſæ; & has quidem nunquam Prælatis, neque Rotæ Auditoribus, uti Prælatis, quantumvis accedente conſenſu Partium, committi volumus; ſed aut ipſi Rotæ Auditorio committi, aut a Congregatione Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium interpretationi, & executioni Decretorum Concilii Tridentini præpoſita, vel etiam, quoad cauſas nullitatis Profeſſionis prædictæ, a Congregatione ejuſdem S. R. E. Cardinalium, negotiis & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, pro arbitrio, & ad electionem Partis appellantis, ſeù recurrentis, cognoſci & definiri mandamus; non obſtante, quod Cauſæ hujuſmodi de ſui natura & qualitate, Proceſſum judiciarium, atque etiam formale Teſtium examen, exigant vel requirant; quemadmodum, quoad Cauſas Matrimoniales hujuſmodi, Nos dudùm per aliam Noſtram Conſtitutionem, quæ incipit: *Dei miſeratione* Tertio Nonas Novembris Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLI., Pontificatus Noſtri ſecundo, editam, ſtatuimus & ordinavimus.

Næ nunquam Prælatis committantur.

Cauſæ minus graves quænam cenſendæ ſint.

Cauſas autem minus graves, adeoque Prælatitias, & non Rotales, ut ſupra, cenſendas eſſe & fore decernimus omnes Cauſas pecuniarias, aut profanas, quarum valor vel æſtimatio, quoad Citramontanas, ſummam quingentorum ſcutorum aureorum, quo verò ad Cauſas de Partibus ultra Montes, mille ſcutorum auri ſimilium ſummam non attingat: Itidem Cauſas Beneficiales, aut ſuper Penſionibus Eccleſiaſticis, ſeu reſervationibus fructuum Beneficiorum Eccleſiaſticorum, ubi valor annuus Beneficii, aut annua Penſio, vel quantitas fructuum reſervatorum, ſummam viginti quatuor ducatorum auri de Camera non excedat, ac dummodò non agatur de Dignitate poſt Pontificalem majore in Cathedrali, aut principali in Collegiata Eccleſia.

Qua ratione æſtimandus ſit valor Cauſarum ſuper Cenſibus, Servitutibus &c.

In Cenſuum autem, Canonum, & Servitutum Cauſis, ut pro earum valore æſtimando, ac determinandâ conſequenter earum pertinentia, certam ſimiliter, & æquam regulam, & normam tradamus; decernimus, atque ſtatuimus, ut ubi agatur de Cenſibus redimibilibus, & ad formam Conſtitutionis prædicti Pii Papæ V. creatis ſeu conſtitutis, & Cenſus ipſe in controverſia verſetur, attendenda ſit quantitas, ſeu valor ſortis, ſive proprietatis Cenſuum hujuſmodi: Ubi verò controverſia ſit de aliquo

Cenſu reſervativo, Canone, Livello, aut aliqua annua, & perpetua præſtatione, tamquam debita ex certo fundo, nunc volumus haberi rationem valoris ipſius fundi, ſuper quo, ſive ex quo hujuſmodi Cenſus, ſeu Canon, Livellum, aut præſtatio, conſtituta, reſervata, ſeu aliàs quoquo modo debita fuerint: In Cauſis autem Servitutis realis aut mixtæ, conſiderandum eſſe volumus valorem prædii, ſuper quo Servitus ipſa contenditur: Ad hoc nimirum, ut ſingulæ Cauſæ hujuſmodi, pro earum reſpectiva æſtimatione, & prout ex partibus citra, vel ultra Montes fuerint, juxta ea, quæ in ſuperioribus præſcripſimus, Rotales, aut Prælatitiæ cenſeantur.

Conſenſus Partium quid operetur, & quomodo apparere debeat.

Volumus tamen, atque concedimus, ut, ſalvis & exceptis, ut ſupra, Cauſis Matrimonialibus, & ſuper nullitate Profeſſionis, in quibus nè conſenſus quidem Partium erit attendendus, in cæteris omnibus Cauſis prædictis, liceat & integrum ſit Partibus collitigantibus inter ſe concordare, & conſentire, quod Cauſa etiam minus gravis, & de ſui natura, & qualitate, ut prædiximus, Prælatitia, Auditorio Rotæ committatur; & è converſo, quod Cauſa etiam gravior, & de ſui natura, ut præſcripſimus, Rotalis, committatur alicui Prælato extra Rotam: Utque ad hujuſmodi effectum conſenſus Partium attendatur: Hoc tamen ſtatuentes, ut conſenſus hujuſmodi a legitimis earundem Partium reſpectivè Procuratoribus expreſsè præſtitus appareat a tergo Commiſſionis, nec aliter: Ac decernentes, quod quoties Partes collitigantes conſentiant, ut cauſa aliqua gravis, & de ſui natura Rotalis, ut ſupra, alicui Prælato committatur, poſſit quidem Cauſa ipſa in vim talis conſenſus committi cuilibet Prælato in Curia extra Rotam, nunquam autem alicui ex ipſius Rotæ Auditoribus, uti Prælatis.

De Cauſis ad Forum Capitolii ſpectantibus.

Quod autem attinet ad Cauſas, quæ ad Forum Curiæ Capitolii, ex præſcripto Statutorum Urbis, & privilegiorum Populi Romani, pertinere dignoſcuntur, declaramus Cauſas hujuſmodi tam graves, quàm minus graves, nunquam ab ipſa Curia Capitolii avocari, nec ipſi accedente, ut ſupra, communi omnium Partium collitigantium conſenſu, prædicto Auditorio Rotæ, aut alteri cuicumque Judici extra Rotam committi poſſe.

Notariorum jura a Tribunalium facultatibus, & competentiis regulantur.

Cauſis itaque Rotalibus a Prælatitiis ſic, ut præmiſimus, diſtinctis atque diſcretis, conſequens eſt, ut pertinentiam quoque Juris ſcribendi, & actitandi in prædictis reſpectivè Cauſis congruâ ratione ſecernamus: Quocirca ſtatuimus, & ſimili modo declaramus, atque decernimus, Jus ſcribendi, & actitandi in ſingulis reſpectivè Cauſis, Notario, ſeu Notariis illius Tribunalis, vel Judicis, cui ſingulæ Cauſæ pro tempore commiſſæ remanebunt, omnino competere, affectumque eſſe, & fore: Itaut in omnibus, & ſingulis Cauſis, ſive ob earum naturam, ſive propter Partium collitigantium conſenſum prædictæ Rotæ Auditorio pro tempore commiſſis, & committendis, ipſius Rotæ Notariis, privativè quoad cæteros quoſcumque Notarios, etiam Collegii Scriptorum Archivii, & Curiæ Capitolii: Contra verò in omnibus, & ſingulis Cauſis, quæ ob earum naturam, vel de Partium collitigantium conſenſu, Prælatis extra Rotam, vel, tamquam de ſui natura Prælatitiæ, ejuſdem Rotæ Auditoribus, non uti Auditoribus, ſed uti Prælatis, commiſſæ fuerint, Notarius Archivii, privativè quoad alios quoſcumque, & ſignanter quoad Rotæ, & Curiæ Capitolinæ Notarios, ſcribere debeant, & actitare,

Notarius Archivii jus habet ſcribendi coram Cardinalibus, & Congregationibus deputatis.

Item prædictus Archivii Notarius, privativè quoad quoſcumque alios, ſcribere debeat in Cauſis cujuſcumque qualitatis, aut valoris, quæ per ſpecialem Commiſſionem manu Noſtra, aut Succeſſorum Noſtrorum ſignatam, commiſſæ ſunt, ſeu committentur alicui ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, aut alicui Congregationi, ſive ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, ſive Romanæ Curiæ Prælatorum ſpecialiter deputatæ, exceptâ dumtaxat Congregatione memorati Tribunalis Auditoris Generalis Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ proprios Notarios habentis,

De officio Reviſoris Commiſſionum, quoad Cauſas Rotales.

Quocirca Officiali ſuper reviſione Commiſſionum nunc & pro tempore deputato, per eaſdem præſentes injungimus, & diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenùs ex nunc antiquum Curiæ ſtylum, aliàs religioſè ſervatum, omninò reſumens, nullam in poſterum Commiſſionem ad Rotam directam in Cauſis pecuniariis, aut profanis relaxet, ſeu tranſitum habere ſinat, niſi expreſſam habeat clauſulam: *Attento quod agitur de Cauſa citra Montes aſcendente ad valorem quingentorum ſcutorum aureorum*, & reſpectivè in Cauſis profanis ultra Montes, niſi habeat clauſulam: *Attento quod agitur de Cauſa ultra Montes aſcendente ad valorem ſcutorum mille auri.* Itidem diligenter attendat, ne tranſitum habeat aliqua Commiſſio in Cauſis Beneficialibus Rotæ directa, niſi habeat clauſulam: *Attento quod agitur de Beneficio*, aut de Penſione, *excedente annuum valorem vigintiquatuor ducatorum auri de Camera*; vel, *Attento quod agitur de prima Dignitate in Cathedrali*, vel *Collegiata.*

Quoad Cauſas Prælatitias.

Pari ratione diligenter obſervet, ut in Commiſſionibus ad Prælatos extra Rotam, vel etiam ad ipſius Rotæ Auditores uti Prælatos dirigendis, ſi agatur de Cauſis pecuniariis, aut profanis, adſit clauſula: *Attento quod agitur de Cauſa citra Montes infra valorem quingentorum ſcutorum mille aureorum*; ſeu, *Ultra Montes infra valorem ſcutorum mille aureorum*: Si verò agatur de Cauſis Beneficialibus, expreſſa ſit clauſula: *Attento quod agitur de Beneficio*, ſeu de Penſione, *non excedente annuum valorem vigintiquatuor ducatorum auri de Camera.*

Quoad Commiſſiones de conſenſu Partium expeditas.

Si verò contingat, quod aliqua Cauſa, quæ propter ipſius qualitatem, aut valorem, prædictæ Rotæ Auditorio committenda eſſet, ob Partium collitigantium conſenſum, alicui Prælato extra Rotam committatur; vel contra, aliqua Cauſa ad forum Curiæ Capitolii pertineos, ſeu propter ipſius qualitatem, & valorem alicui Prælato extra Rotam committenda, ob hujuſmodi Partium conſenſum, Rotæ committatur: In ſingulis Cauſis prædictis idem Officialis ad Commiſſionum reviſionem deputatus advertat, ut in Commiſſione adſit clauſula: *Attento conſenſu Partium.* Et quod a tergo Commiſſionum hujuſmodi dictus conſenſus per Procuratores Partium collitigantium, prout ſuperiùs præſcripſimus, verè ſit præſtitus: Quod ſi Officialis prædictus in præmiſſis, vel eorum aliquo, injunctum ſibi munus neglexerit, omnes & ſingulas expenſas, etiam extrajudiciales, a Partibus factas, tam pro ipſa mendoſa Commiſſione, quam pro quibuſcumque actibus inde ſecutis, eiſdem Partibus reficere, ac de ſuo omninò ſolvere teneatur, ac præterea pœnam remotionis ab officio, ſeu privationis ejuſdem, arbitrio Noſtro, & Succeſſorum Noſtrorum incurrat.

Præmiſſa quatenus procedant & afficiant.

Et quidem hujuſmodi decretorum & ſtatutorum Noſtrorum formam, in quibuſcumque Cauſarum Commiſſionibus, quas in poſterum poſt præſentium publicationem expediri continget, omnino ſervari volumus, & jubemus. Quo verò ad Commiſſiones, quæ jam nunc expeditæ & in Cauſa poſitæ, vulgò *incaſſatæ*, reperiuntur, declaramus præmiſſas Noſtras leges & ordinationes locum dumtaxat habere, quatenus in ipſarum Commiſſionum ſequelam

nondum tranſportata ſint acta, & reproducta citatio *ad dicendum contra jura* coram Judice, cui directa eſt commiſſio; Quod ſi acta jam ſint tranſportata, & citario hujuſmodi coram præfato Judice jam reproducta fuerit, volumus ipſam reſpectivè Commiſſionem, licèt contra decretorum Noſtrorum formam expedita appateat, firmam remanere, uſque ad illius inſtantiæ conſummationem, non tamen ultra; itaut in altera ulteriori inſtantia præſentis Noſtræ Conſtitutionis præſcriptum omnino ſervari debeat, & adimpleri.

Cæterum omnes & quaſcumque Commiſſiones, quas deinceps aut Rotæ, aut Prælatis, contra formam & præſcriptum earundem præſentium, reſpectivè dirigi contingat, nullas, irritas, & inanes, nulliuſque roboris vel momenti fore, nullamque juriſdictionem eidem Rotæ, aut Prælatis prædictis tribuere poſſe, harum ſerie decernimus & declaramus; niſi fortè ſignatæ fuerint manu noſtra, aut Succeſſorum Noſtrorum, quibus ſemper integra erit, plenaque, & libera poteſtas committendi quaſcumque Cauſas, cujuſcumque naturæ, qualitatis, & valoris exiſtant, vel ſæpedicto Auditorio Rotæ, vel alicui Congregationi particulari, vel S. R. E. Cardinalibus, ſeu Romanæ Curiæ Prælatis, aut alii cuicumque, etiam ſimplici Doctori, prout Nobis, aut eiſdem Succeſſoribus noſtris, magis viſum fuerit ſalubriter expedire.

Ad hæc celeriori Cauſarum in præfato Auditorio Rotæ vertentium expeditioni, quæ, propter facilè contingentem in pari judicantium numero ſuffragiorum æqualitatem, aliquando nimis diù protrahi & retardari dignoſcitur, per Noſtræ auctoritatis & providentiæ remedia proſpicere volentes; eiſdem motu, ſcientia, ac tenore, ſtatuimus & mandamus, ut, firmo remanente ſtilo, ſeu conſuetudine, proponendi pro prima vice omnes Cauſas in Turno ordinario, in quo quatuor Cauſarum hujuſmodi Auditores ſuffragium ferant, ſi tamen in poſterum, in prima ſeu ulteriori alicujus Cauſæ propoſitione, propter prædictam ſuffragiorum æqualitatem, deciſiva reſolutio prodire nequeat, non amplius hujuſmodi Cauſa cum iiſdem quatuor ſuffragiis reproponatur; itaut, coæquatis forſan iterum ſuffragiis, reſcribi deinde oporteat, ut hactenus reſcriptum fuit: *Videant quintus & ſextus*; ſed ſtatim ab ipſa prima vice reſcribi volumus: *Iterum proponatur, & videant quintus, ſextus, & ſeptimus*, ad hoc nimirum, ut in altera Cauſæ propoſitione omnino prodeat illius reſolutio; Decernentes ipſam hujuſmodi Cauſam ſemper deinceps cum quinto, ſexto, & ſeptimo, uſque ad extremam illius definitionem, remanere.

Quia verò interdum evenit, ut Romanus Pontifex aliquam Cauſam eidem Cauſarum Palatii ſui Auditorio committat, cum clauſula: *Videntibus omnibus*, aliæque plures Cauſæ jam in Turno ordinario, ſive etiam ſuffragantibus quinto & ſexto, diſcuſſæ, ob iteratam ſuffragiorum coæquationem, de mandato ipſius Rotæ, ab omnibus videri debeant; nè fortè hujuſmodi quoque Cauſarum reſolutionem, diviſis æqualiter omnium ſuffragiis, ut nonnunquam accidit, adhuc retardari contingat; volumus pariter, atque præcipimus, ut quoties in aliqua Cauſa, vel ex ſpeciali Commiſſione Romani Pontificis, vel ex reſcripto ipſius Rotæ, omnes Auditores ſuffragium ferre debent, ſi Auditores ſuffragia ferentes diſparis numeri exiſtant, antiquus ſtilus ſervetur, nimirum quod Auditor proponens ſuffragium non ferat; Si verò ſuffragia ferentes ſint numeri paris, vel caſu aliquo ad numerum parem reducantur, debeat tunc in ipſa Cauſa ſuffragium ferre etiam Auditor proponens, ad hoc ut ipſius Cauſæ reſolutio ſemper & omnino ſequatur, nec de cætero, videntibus omnibus, ſuffragia coæquari poſſint.

Decernentes eaſdem præſentes, & in eis contenta quæcumque, nullo unquam tempore de ſubreptionis, obreptionis, nullitatis, aut invaliditatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut alio quovis defectu, etiam quantumvis magno, inexcogitato, & ſubſtantiali, ſive ex eo, quod in præmiſſis, ſeu eorum aliquo, ſolemnitates, & quævis alia ſervanda, & adimplenda, ſervata, & adimpleta non fuerint, aut ex quovis alio capite a jure, vel facto, aut ſtatuto, ſeu conſuetudine reſultante, aut quocumque alio colore, occaſione vel cauſa, etiam tali, quæ ad effectum validitatis præmiſſorum neceſſariò exprimenda foret, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controverſiam revocari, aut adverſus illas quodcumque Juris, facti, gratiæ, vel juſtitiæ remedium impetrari poſſe, nec ſub ullis ſpecialibus, vel generalibus ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, modificationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus pro tempore quomodolibet faciendis, comprehendi, ſed ſemper ab illis excepta, perpetuoque valida, firma, & efficacia exiſtere & fore, ac ab omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, & quomodolibet ſpectabit in futurum, inviolabiliter obſervari, & adimpleri debere.

Decreta irritantia, ſublata cuilibet ſecus judicandi facultate.

Sicque, & non aliter, in præmiſſis omnibus & ſingulis per prædictos & alios quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac ejuſdem S. R. E. Cardinales, in quavis Cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari & definiri debere; irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executio committitur Auditori Sanctiſſimi.

Quamobrem Dilecto Filio Magiſtro Clementi Argenvilieres, Noſtro, & pro tempore exiſtenti Romani Pontificis Auditori, per eaſdem præſentes committimus, & injungimus, quatenus hujuſmodi ordinationem, declarationem, ſtatutum, aliaque præmiſſa perpetuò ab omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, firmiter & inviolabiliter obſervari, & adimpleri faciat, & mandet: non permittens eos, quorum favorem illa reſpectivè concernunt, in præmiſſis quomodolibet indebitè moleſtari.

Contrariis ampliſſimè derogatur.

Non obſtantibus, quatenus opus ſit, Noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ regula de jure quæſito non tollendo, aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, nec non quarumcumque Urbis Curiarum, & Tribunalium, etiam Auditorii præfati Cauſarum Palatii noſtri Apoſtolici, ac Notariorum ejuſdem, & Scriptorum Archivii reſpectivè Collegiorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis reſpectivè ſtatutis, reformationibus, legibus, uſibus, ſtilis, & conſuetudinibus, quantocumque tempore obſervatis & toleratis; privilegiis quoque, Indultis, conceſſionibus, facultatibus, & Literis Apoſtolicis quibuſvis Superioribus, Tribunalibus, Judicibus, & Perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis; aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, ac irritantibus, & aliis decretis in genere vel in ſpecie, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam conſiſtorialiter, ac ex titulo oneroſo, aut aliàs quomodolibet in contrarium præmiſſorum, conceſſis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium

&

& ſingulorum effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè, ac latiſſimè & pleniſſimè, harum ſerie derogamus, & derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Præſervantur Cumulativæ, Privativæ cuilibet jure competentes.

Per præſentes autem noſtras Literas non intendimus cuicumque cumulativæ, aut privativæ Juriſdictioni, S. R. E. Cardinalibus, nec non Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ, aliiſque dictæ Urbis Curiis, & Tribunalibus, ac Congregationibus, & Judicibus, in vim alicujus Conſtitutionis Apoſtolicæ, attributæ & competenti, in aliqun præjudicare.

Publicationis effectus, & exemplorum auctoritas.

Ut verò præſentes Literæ, ad omnium notitiam faciliùs deveniant, volumus & decernimus, eaſdem præſentes ad Valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in Acie Campi Floræ, aliiſque locis ſolitis & conſuetis, per aliquem ex Curſoribus noſtris publicari, & illarum exempla ibidem affixa relinqui: Quæ ſic publicatæ & affixæ, omnes & ſingulos, quos concernunt, in Urbe commorantes, perinde afficiant & arctent, ac ſi illorum unicuique perſonaliter intimatæ & notificatæ fuiſſent; quodque earundem præſentium Tranſumptis & exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus ubique fides in Judicio & extra illud habeatur, quæ ipſis præſentibus originalibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc noſtræ Definitionis, Declarationis, Diviſionis, Ordinationis, Statutorum, Decretorum, & Voluntatum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pont. An VII. die 9. Octob. 1746.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVI., 6. Nonas Octobris, Pontificatus Noſtri Anno VII.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 10. Octobris 1746.

XXII.

Diviſio Territorii Epiſcopatus Fluminis Januarii in Braſilia, & nova erectio Epiſcopatuum Mariannenſis, & Sancti Pauli, nec non Prælaturarum Gojaſienſis, Cujabaenſis etiam in Braſilia.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

Proœmium.

CANDOR lucis æternæ, & Imago Bonitatis Divinæ Unigenitus Dei Filius Jeſus Chriſtus Dominus Noſter illuminans mirabiliter de excelſo ſancto ſuo uſque ad longinquum Orbem terrarum ſuſcitavit in corde Chariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Joannis hoc nomine Quinti Portugalliæ, & Algarbiorum Regis Illuſtris ſpiritum Sapientiæ, & Intellectus, ad manifeſtandum Gentibus magnalia ſupernæ virtutis ſuæ; ad revelandum ſedentibus in umbra mortis, quia ipſe eſt Deus conſpector ſæculorum; & ad confortandum habentes myſterium Fidei, illoſque dirigendum ad viam ſalutis ambulantes in lenitate Nominis ſui.

Sollicitudo Regis Portugalliæ, ut ejus ſubditi in America Epiſcopum vicinum habeant.

Hoc ſanè ſpiritu ductus Joanne Rex præfatus mentis ſuæ aciem convertit ad partes Americæ Dominio ſuo in temporalibus ſubjectas, proſpicienſque in Provincia Braſilienſi Fluminis Januarii Diœceſim; benedicente Domino, per manus evangelizantium Nomen ſanctum ejus a primæva ſui Epiſcopatus fundatione eò longitudinis protentam, ut a remotioribus illius Locis preces, & querelæ Populorum ad Antiſtitis auditum, anno niſi tranſacto, pervenire nequeant; hinc timendum, ne qui fuerunt aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino, ambulent vigilantes, ut filii lucis, & per bona opera certam ſuam vocationem, & electionem facientes; ſed rurſus abalienati ſint in confuſionem, & facti abominabiles; unde illud Prophetæ inducatur ſuper eos: *Abducti ſunt quaſi Grex: Affligentur, quia non eſt eis Paſtor*, niſi ille, *qui derelicta non viſitabit, diſperſum non quæret, & contritum non ſanabit, & id, quod ſtat, non enutriet*: Nobis propterea per dilectum filium Emanuelem Pereyra de Sampajo Commendatorem Militiæ Domini noſtri Jeſu Chriſti regiis Luſitaniæ negociis apud Nos, & Sanctam Sedem Præpoſitum nuper exponi fecit, quòd, ſi ampliſſima Diœceſis hujuſmodi in unum Fluminis Januarii jam exiſtentem pro uno, & in alium in Sancti Pauli pro alio, ac in reliquum Epiſcopatus in Mariannæ Civitatibus dictæ Diœceſis, ut infra, erigendos, pro reliquo Epiſcopis, & Paſtoribus: nec non in unam ſuper Gojaſienſi pro uno, ac in alteram Prælaturas ſimiliter, ut infra, erigendas ſuper Cujabaenſi territoriis ejuſdem Diœceſis pro altero Prælatis divideretur, qui Populos ſuæ curæ reſpectivè commiſſos, vel de poteſtate tenebrarum eriperent perducentes eos ad coruſcantem gratiam luminis ſempiterni; vel tranſcenſis Fidei rudimentis erudirent ipſos in operibus juſtitiæ, ea, quæ ſurſum ſunt, quærendo, & ea, quæ ſurſum ſunt, ſapiendo; ex hoc profectò tot incommodis præfatis, tantis animarum periculis, & ſpirituali earundem profectui opportunè conſultum foret.

Petitio a dicto Rege Pontifici facta ſuper diviſione Epiſcopatus Fluminis Januarii.

Sensus Pontificis.

Hæc ut percepimus, primum manus noſtras levavimus ad eundem Unigenitum Dei Filium, cujus vices, licet immeriti, gerimus in terris, gratias enixè agentes de tam ferventi præfati Joannis Regis Chariſſimi Filii Noſtri, Filii verè in Chriſto Chariſſimi, ſpiritu ſibi cælitus effuſo: inde ad Paſtoralem ſollicitudinem noſtram reſpicientes, votis ejuſdem Joannis Regis Catholicâ pietate dignis Nobis ſuperiùs expoſitis propenſiùs, ac celeriter annuimus.

Qui Diœceſim Fluminis Januarii in quinque dividit partes.

Quare in præmiſſis, ut præfertur, providere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, maturaque deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ac glorioſæ ejus Genitricis Mariæ, totiuſque Curiæ Cæleſtis honorem, & ipſius Fidei Catholicæ exaltationem dictam Diœceſim Fluminis Januarii in quinque partes dividimus.

Unam antiquo Epiſcopatui relinquit.

Ac unam antiquo Epiſcopatui Fluminis Januarii relinquimus, quæ ab infraſcripta Diœceſi Sancti Pauli verſus Auſtrum per limites Præfecturarum ſæcularium Fluminis Januarii, & Sancti Pauli uſque ad fluvium Paraibam ſeparetur; inde per iſtummet fluvium uſque ad Cataractam majorem, qua per montes ad campeſtria Goaitacaſium dicta erumpit; a loco vero Cataractæ præfatæ per ſummos eorumdem montium vertices a Mariannenſi Diœceſi infraſcriptâ diſterminata remaneat, donec Archiepiſcopatus Sancti Salvatoris territorium attingat, cum quo idem ſervet confinium dictus Epiſcopatus Fluminis Januarii, quod hactenus habuit.

Aſſignat ſecundam Epiſcopatui Sancti Pauli.

Ac aliam Epiſcopatui Sancti Pauli, cujus cum alia Fluminis Januarii uſque ad Paraibam ſupra indicati ſunt limites, quæque ex illo fluvio

uſque ad alium magnum, ſive Paranaenſem nuncupatum a Diœceſi Mariannenſi infraſcripta per terminos inter Præfecturas Sancti Pauli, & Fluminis Januarii, ac Aurifodinarum generalium conſtitutos diſtinguatur; inde per ipſum fluvium magnum, quàcumque ditionem Portugalliæ Regis interfluit, a Prælatura Gojaſienſi, ut infra, erigendâ disjungatur.

Ac aliam Epiſcopatui Mariannenſi, quæ ab aliis Epiſcopatibus Fluminis Januarii, & Sancti Pauli, ut ſupra, diviſa de cætero à Prælaturâ Gojaſienſi, ut infra, erigendâ per terminos Præfecturarum ſæcularium Sancti Pauli, & Aurifodinarum generalium ſeparata remaneat, ac erga præfatum Archiepiſcopatum Sancti Salvatoris, & Epiſcopatum Pernambucenſem antiquos præfati Epiſcopatus Fluminis Januarii limites retineat.

Ac aliam Prælaturæ Gojaſienſi, quæ a præfatis Epiſcopatibus Sancti Pauli, & Mariannenſi, ut ſupra, diviſa eiſdem circumſepta limitibus erga Pernambucenſem, Maragnonenſem, & Paraenſem Epiſcopatus remaneat, quos nunc habet præfata Diœceſis Fluminis Januarii.

Ac reliquam præfatæ Diœceſis Fluminis Januarii diviſæ hujuſmodi partes Prælaturæ Cujabaenſi, ut infra, reſpectivè erigendis, quæ a præfata Prælatura Gojaſienſi per terminos inter Audientiam, vulgò *Ouvidoria*, Cujabaenſem, & duas alias Gojaſienſem, & Sancti Pauli conſtitutos ſeparata remaneat, reſpectivè aſſignamus.

Illiſque ſic diviſis, & aſſignatis in earum ſecundâ Civitatem Sancti Pauli cum ſuo in unum Sancti Pauli, & in earum tertiâ Civitatem Mariannenſem cum ſuo reſpectivè territoriis præfatis in alterum Epiſcopatus Mariannenſem reſpectivè nuncupandos, ac in præfatâ Civitate Sancti Pauli Parochialem Eccleſiam ejuſdem Sancti Pauli in Cathedralem Eccleſiam ſub Invocatione Aſſumptionis Beatæ Mariæ, & Sancti Pauli, pro uno Sancti Pauli; & in dicta Civitate Mariannenſi Parochialem Eccleſiam Beatæ Mariæ de Carmelo nuncupata, relictâ denominatione hujuſmodi, in Cathedralem pariter Eccleſiam ſub Invocatione ejuſdem Aſſumptionis Sanctiſſimæ Virginis pro altero Epiſcopis Mariannenſi reſpectivè nuncupandis, qui illis reſpectivè præſint, ac eas ad formam Cathedralium Eccleſiarum redigi reſpectivè faciant, nec non in eis Archidiaconatum poſt Pontificalem majorem, & Archipresbyteratum ſecundam, & Cantoratum tertiam, & Theſaurariatum quartam Dignitates, nec non decem Canonicatus, totidemque Præbendas, inter quas Theologalis, & Pœnitentiaria nuncupatæ Præbendæ reſpectivè exiſtant, cum opportuno, & competenti Cappellanorum, aliorumque Miniſtrorum numero, quas, & quos in unaquaque earum præfatus Joannes Rex ex ſuis regiis redditibus congruè reſpectivè fundare deſtinat; nec non in eis, & dictis Civitatibus Sancti Pauli, & Mariannenſi, & earumdem Eccleſiarum Diœceſibus alia Beneficia Eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, quæ inibi divino cultui, & dictarum Eccleſiarum ſervitio, & Eccleſiaſtici Cleri decori ſibi reſpectivè videbuntur convenire, de præfati Joannis, & pro tempore exiſtentis Portugalliæ, & Algarbiorum Regis conſilio, & aſſenſu, ac præviâ earum, & eorum congruâ reſpectivè dotatione, quamprimum fieri poterit, reſpectivè erigant, & inſtituant; nec non Epiſcopalem juriſdictionem, authoritatem, & poteſtatem exercere, omniaque, & ſingula, quæ Ordinis, quæque juriſdictionis, & cujuſlibet alterius muneris Epiſcopalis ſunt, & quæ alii tam in Portugalliæ, & Algarbiorum Regnis, & Dominis, quàm alibi ubicumque conſtituti Epiſcopi in ſuis Eccleſiis, Civitatibus, & Diœceſibus de jure, vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet ex privilegiis, gratiis, & Indultis, ac diſpenſationibus Apoſtolicis, quæcumque fuerint, etiam per litteras Apoſtolicas eis deſuper nominatim, & in ſpecie conceſſas authoritate, & facultate ſuffulti, facere, & quibus uti ſolent, & poſſunt, pariformiter æquè principaliter, & abſque ulla prorſus differentia, perinde ac ſi ſibi quoque nominatim, & in ſpecie conceſſa, & expreſſa reſpectivè fuiſſent, etiamſi talia ſint, quæ ſpecialem notam, & mentionem requirant, & ſub generali conceſſione non veniant, in ſuis reſpectivè Diœceſibus Sancti Pauli, & Mariannenſi facere, gerere, & exercere liberè, & licitè poſſint, & debeant; ac pro tempore exiſtenti Archiepiſcopo Sancti Salvatoris jure Metropolitico, prout ante diviſionem, & aſſignationem præfatas Diœceſis præfata Fluminis Janoarii exiſtebat, reſpectivè ſubſint, cum Sede, Menſâ, aliiſque Inſigniis Epiſcopalibus, nec non præeminentiis, honoribus, privilegiis, immunitatibus, & gratiis ſpiritualibus, & temporalibus, perſonalibus, realibus, & mixtis, quibus cæteræ Cathedrales Eccleſiæ Regnorum, & Dominiorum præfatorum ſimiliter de jure, vel conſuetudine, aut ſpeciali privilegio, ſeu Indulto Apoſtolico, vel aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, de ſimili poteſtatis plenitudine, Apoſtolicâ authoritate præfatâ perpetuò reſpectivè erigimus, & inſtituimus.

Aſſignatio Civitatis & Diœceſis.

Ac eiſdem ſic reſpectivè erectis Eccleſiis Sancti Pauli videlicet, Civitatem Sancti Pauli pro Civitate, & alia Oppida, Caſtra, Villas, & Territoria quocumque nomine nuncupata, quæ in ſecundâ parte diviſâ præfatâ, & eidem Epiſcopatui Sancti Pauli aſſignatâ, ut præfertur, continentur, pro Diœceſi; Mariannenſi verò Civitatem Mariannenſem pro Civitate, & alia Oppida, Caſtra, Villas, & Territoria quocumque nomine pariter nuncupata, quæ in tertiâ parte diviſâ præfatâ, & eidem Epiſcopatui Mariannenſi aſſignata, ut præfertur, continentur, pro Diœceſi; nec non Eccleſiaſticas pro reſpectivè Clero, & ſæculares perſonas in Civitatibus, & Diœceſibus hujuſmodi pro tempore reſpectivè degentes pro reſpectivè Populo, de poteſtate, & authoritate ſimilibus etiam perpetuò concedimus, & aſſignamus.

Subjectio Cleri & Populi.

Ac Civitatem, Clerum, & Populum Sancti Pauli Epiſcopo Sancti Pauli; Civitatem verò, Clerum, & Populum Mariannenſem Epiſcopo Mariannenſi quoad Epiſcopalem Ordinariam, & Archiepiſcopo Sancti Salvatoris pro tempore exiſtenti præfato quoad Metropoliticam juriſdictionem, & ſuperioritatem de poteſtatis plenitudine pari etiam perpetuò ſubjicimus.

Applicatio redditum.

Nec non Sancti Pauli, & Mariannenſi Menſis Epiſcopalibus hujuſmodi pro earum reſpectivè dote redditus annuos quingentorum ſeptuaginta unius ducatorum auri de Camera per ipſum Joannem Regem aſſignandos, quam quidem ſummam idem Joannes Rex de ſuis, & pro tempore exiſtentium Portugalliæ, & Algarbiorum Regum, hujuſmodi bonis gratioſè, & irrevocabiliter ad hunc effectum donavit, & obtulit, ac ſolvere quotannis promiſit, ſeu promittit, ex tunc, prout ex ea die, & ex nunc, poſtquam aſſignati fuerint, ut præfertur, ſimiliter perpetuò applicamus, & appropriamus.

Juſpatronatus favore dicti Regis.

Et inſuper Joanni Regi, & pro tempore exiſtentibus Portugalliæ, & Algarbiorum Regibus præfatis Juſpatronatuv, & præſentandi perſonas idoneas ad dictas Eccleſias Sancti Pauli, & Mariannenſem videlicet Nobis, & pro tempore exiſtenti Romano Pontifici infra annum, ob locorum diſtantiam, tam hac prima vice, quàm quoties illas deinceps quovis modo etiam apud Sedem Apoſtolicam vacare contigerit, per Nos, & pro tempore exiſtentem Romanum

Pontifi-

Pontificem præfatum in Sancti Pauli, & in Mariannenſis Eccleſiarum hujuſmodi reſpectivè Epiſcopos, & Paſtores ad Præſentationem præfatam, & non alias reſpectivè præficiendas: Ad majorem verò poſt Pontificalem, ac alias Dignitates, Canonicatus, & Præbendas, nec non Beneficia, ut præfertur, reſpectivè erigenda, cum de Joannis Regis, & pro tempore exiſtentium Regum præfatorum pariter bonis dotata fuerint, tam ab eorum primæva erectione, quàm ex tunc deinceps, quoties illa, quibuſvis modis, & ex quorumcumque perſonis etiam apud Sedem eamdem vacare contigerit, Epiſcopo Sancti Pauli, & Epiſcopo Mariannenſi pro tempore reſpectivè exiſtentibus infra terminum a jure præfixum ſimiliter per eos ad Præſentationem præfati Joannis Regis, & pro tempore exiſtentium Portugalliæ, & Algarbiorum Regum in ipſis Dignitatibus, Canonicatibus; & Præbendis, ac Beneficiis inſtituendas, eâdem auctoritate etiam perpetuò reſervamus, & concedimus; Decernentes Juſpatronatus, & præſentandi hujuſmodi Joanni, & pro tempore exiſtentibus Regibus præfatis ex meris fundationibus, & dotationibus competere; illique etiam per Sedem eamdem, etiam conſiſtorialiter, quâcumque ratione derogari non poſſe, nec derogatum cenſeri, niſi ipſius Joannis, & pro tempore exiſtentium Regum præfatorum ad id expreſſus accedat aſſenſus; & ſi aliter quovis modo derogetur, derogationes hujuſmodi cum inde ſecutis nullius roboris, efficaciæ, & momenti fore.

Erectio dictarum duarum Prælaturarum.

Quartam verò, & quintam partes diviſas prætatas, &, ut præfertur, Prælaturis Gojaſienſi, & Cujabaenſi, &, ut infra erigendis reſpectivè aſſignatas cum illarum reſpectivè Territoriis, Oppidis, Villis, Locis, nec non Clero, Populo, & perſonis, ac Monaſteriis, Eccleſiis, Collegiis, & piis Locis, ac Beneficiis Eccleſiaſticis ſæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus ab omni juriſdictione; ſubjectione, ſuperioritate, correctione, viſitatione, & poteſtate pro tempore exiſtentis Epiſcopi Fluminis Januarii, ejuſque Vicariorum; & Officialium, ac ſolutione quorumcumque jurium eidem Epiſcopo, & dilectis Filiis Capitulo Eccleſiæ Fluminis Januarii per Clerum, Populum; ac perſonas Territoriorum Gojaſienſis, & Cujabaenſis hujuſmodi ratione ſubjectionis, ſuperioritatis, juriſdictionis, aut viſitationis etiam Diœceſis reſpectivè faciendâ, ita quòd de cætero præfatus Epiſcopus Fluminis Januarii aliquam juriſdictionem ſpiritualem in Oppida, Terminos, Villas, & Loca, ac Clerum, Populum, perſonas, Monaſteria, Eccleſias, & Loca pia, nec non Beneficia Eccleſiaſtica in quartâ, & quintâ partibus diviſis, & aſſignatis præfatis reſpectivè exiſtentia exercere, nec eadem Beneficia, quæ antea ad ipſius collationem, proviſionem, inſtitutionem, vel quamlibet aliam diſpoſitionem pertinebant, conferre, ſeu de illis etiam providere, aut aliàs diſponere, vel fructus, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta per eum in quartâ, & quintâ partibus diviſis, & aſſignatis prætatis, illarumque reſpectivè terminis, Territoriis, Oppidis, Villis, & Locis præfatis percipi ſolita de cætero percipere nullatenus poſſit, dicta auctoritate, ac de poteſtatis plenitudine pari etiam perpetuò eximimus, & totaliter liberamus.

Qualitates & juriſdictio Prælatorum.

Illaſque ſic exemptas, & totaliter liberatas, quartam videlicet in unam Gojaſienſem pro uno Gojaſienſi, & quintam in alteram Prælaturas nullius Diœceſis Cujabaenſem nuncupandas pro altero Presbytero ſæcularibus, vel cujuſvis Ordinis Regularibus Prælatis Cujabaenſi nuncupandis in Theologiâ, ſeu Decretis graduatis, vel aliàs prævio examine, ſeu judicio Ordinarii ſui, ſeu Ordinarii loci, in quo ipſos reſpectivè exiſtere pro tempore contigerit, habilibus; & idoneis ad alios docendum approbatis, ac per ipſum Joannem, & pro tempore exiſtentem Portugalliæ, & Algarbiorum Regem perpetuis futuris temporibus etiam hac primâ vice liberè, nullius ad hoc requiſito conſenſu, etiam ad tempus ſibi beneviſum deputandis, & conſtituendis, qui deputationum, & conſtitutionum hujuſmodi vigore abſque aliâ Romani Pontificis, ſeu præfati Archiepiſcopi Sancti Salvatoris, aut cujuſvis alterius approbatione, confirmatione, licentiâ, vel conſenſu, curam, regimen, & adminiſtrationem Gojaſienſis, & Cujabaenſis Territorium præfatorum, ac Cleri, & Populi tam Chriſtiani, quam Gentilis, nec non Oppidorum, Terrarum, & Locorum in eorumdem Territoriorum limitibus, terminis, & locis præfatis reſpectivè conſiſtentium reſpectivè habere, & inibi reſpectivè prædicare, & prædicari facere; Gentileſque præfatos ad Orthodoxæ Fidei cultum convertere procurare, & converſis in eâdem Fide miniſtrare, & confirmare, atque Baptiſmi gratiam, & Confirmationis Sacramentum impendere, & tam illis ſic converſis, quàm omnibus aliis Fidelibus in Territoriis hujuſmodi, eorumque reſpectivè Oppidis, Terris, Villis, Locis, & limitibus præfatis pro tempore degentibus, & ad ea declinantibus Sacramenta Eccleſiaſtica, & alia ſpiritualia munera, non tamen ea, quæ ſunt Ordinis, miniſtrare, & adminiſtrari etiam facere, & procurare.

Ac quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica in quartâ, & quintâ partibus diviſis, aſſignatis, exemptis, & liberatis præfatis reſpectivè exiſtentia, & quæ antea ad ipſius Epiſcopi Fluminis Januarii collationem, proviſionem, inſtitutionem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem pertinebant, reſpectivè conferre, & de illis diſponere, ac in eis inſtituere; Calices, Campanas, Veſtimenta, Corporalia, & alia Paramenta, & ornamenta conſecrare, & benedicere, Eccleſias, Cœmeteria, & Loca Eccleſiaſtica ſanguinis, vel ſeminis effuſione, ſeu aliàs quomodolibet polluta, ſeu profanata, aquâ per ipſos benedictâ reconciliare, ipſaſque Eccleſias, & Loca ſub Territoriis Gojaſienſi, & Cujabaenſi præfatis comprehenſa, & illorum Perſonas reſpectivè viſitare, ac in illorum ſtatum, regimen, ſtatuta, conſuetudines, vitam, mores, ritus, delicta, & diſciplinam tam in capite, quàm in membris inquirere, nec non Evangelicæ, & Apoſtolicæ doctrinæ, ſacrorumque Canonum, & generalium Conciliorum Decretis, & Inſtitutis inhærendo, ubi ea quâcumque mutatione, correctione, emendatione, punitione, revocatione, ac etiam ex integro editione indigere cognoverint, reſpectivè reformare, mutare, corrigere, punire, ac etiam de novo condere.

Nec non Beneficiales, Matrimonialeſque, & quaſcumque alias cauſas Eccleſiaſticas, & civiles ad forum Eccleſiaſticum quomodolibet pertinentes motas, & inchoatas, ac interim movendas, cum earum incidentibus, emergentibus, annexis, & connexis audire, decidere, &, prout juris fuerit, terminare, ſeu cauſas ipſas alii, vel aliis idoneis, modo, & formâ præfatis cum ſimili, vel limitatâ poteſtate pariter audiendas, & terminandas delegare.

Ac denique plenam, meram, & omnimodam ſpiritualem, & Eccleſiaſticam, ac Ordinariam Juriſdictionem tam in foro interiori, quàm in exteriori, non tamen in his, quæ ſunt Ordinis, ut præfertur, habere, & eam, ac omnia, & ſingula alia, quæ pro tempore exiſtens Epiſcopus Fluminis Januarii in Territoriis hujuſmodi hactenus habere, gerere, & exercere debuit, potuit, & conſuevit, ſimiliter, & pariformiter, nullaque prorſus differentiâ, exceptis tamen

iis,

lis, quæ, ut præfertur, ſunt Ordinis, prout Divini cultus augmento, ac ipſorum reſpectivè Cleri, & Populi animarum ſaluti expedire cognoverint, reſpectivè gerere, facere, & exequi; ac pro eorum decenti habitu Subtanam cum Mantellectâ nigri coloris deferre, & geſtare liberè, & licitè reſpectivè poſſint, & valeant; cum omnibus, & ſingulis aliis privilegiis, facultatibus, exemptionibus, libertatibus, juriſdictionibus, præeminentiis, ſavoribus, gratiis, & indultis, quibus pro tempore exiſtens Vicarius, & Adminiſtrator in ſpiritualibus Provinciæ, ſeu Diſtrictus Inſulæ de Moçambique ſimiliter Ordinariam, ut præfertur, Juriſdictionem inibi habens, utitur, potitur, & gaudet, ac uti, potiri, & gaudere poteſt, & poterit quomodolibet in futurum; aſſignatâ per dictum Joannem Regem annuâ ſummâ biſcentum vigintiocto ducatorum auri de Camerâ, & juliorum decem monetæ Romanæ ex Ærario Regio cuilibet Prælatorum hujuſmodi pro tempore exiſtenti pro congruâ ipſorum ſuſtentatione reſpectivè perſolvendâ, de poteſtatis plenitudine pari ſimiliter perpetuò erigimus, & inſtituimus.

Decernentes præſentes, & deſuper conficiendas literas Apoſtolicas ſemper, & perpetuò validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere, ac nullo unquam tempore ex quocumque capite, vel quâlibet causâ quantumvis legitimâ, & juridicâ, etiam ex eo quod Sedes Epiſcopalis Fluminis Januarii ad præſens vacet, & proprio Paſtore, & Deſenſore deſtituta exiſtat, ipſiuſque Capitulum, & Canonici, ſeu quicumque alii cujuſcumque Dignitatis, gradus, conditionis, & præeminentiæ in præmiſſis, & circa eo quomodolibet, & ex quâvis causâ, ratione, & actione, vel occaſione jus, vel intereſſe habentes, aut habere prætendentes illis non conſenſerint, aut ad id vocati, & auditi, & cauſæ, propter quas eædem præſentes emanaverint, adductæ, verificatæ, & juſtificatæ non fuerint, de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, ſeu invaliditatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, aut jus, vel intereſſe habentium conſenſus, aut quolibet alio quantumvis magno, ſubſtantiali, inexcogitato, & inexcogitabili, ac ſpecificam, & individuam mentionem, & expreſſionem requirente defectu, ſive etiam ex eo quod in præmiſſis, eorumve aliquo ſolemnitates, & quævis alia ſervanda, & adimplenda ſervata, & adimpleta non fuerint, aut ex quocumque alio capite a jure, vel facto, aut ſtatuto, vel conſuetudine aliquâ reſultante, ſeu etiam enormis, enormiſſimæ, totaliſque læſionis, aut quocumque alio colore, prætextu, ratione, vel causâ etiam in corpore juris clausâ, occaſione, aliâve causâ, etiam quantumvis juſtâ, rationabili, legitimâ, juridicâ, piâ, privilegiatâ, etiam tali, quæ ad effectum validitatis præmiſſorum neceſſariò exprimenda foret, aut quòd de voluntate noſtrâ, & aliis ſuperiùs expreſſis nullibi appareret, ſeu aliàs probari poſſet, notari, impugnari, invalidari, retractari, in jus, vel controverſiam revocari, aut ad terminos juris reduci, vel adverſus illas reſtitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam, & terminos juris, aut aliud quodcumque juris, facti, gratiæ, vel juſtitiæ remedium impetrari, ſeu quomodolibet etiam Motu ſimili, conceſſo, aut impetrato, vel emanato uti, ſeu ſe juvare in judicio, vel extra poſſe, neque ipſas præſentes, & deſuper conficiendas literas Apoſtolicas ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, aliiſque contrariis diſpoſitionibus etiam per Nos, & Succeſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, & Sedem Apoſtolicam præfatam etiam Motu ſimili, etiam conſiſtorialiter, ex quibuſlibet cauſis, & ſub quibuſvis verborum tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiamſi in eis de eiſdem præſentibus, earumque toto tenore, ac datâ ſpecialis mentio fiat, pro tempore factis, & conceſſis, ac faciendis, & concedendis comprehendi, ſed tamquam ad Fidei Catholicæ propagationem, & ſpiritualem animarum profectum tendentes ſemper, & omnino ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum, ac eum, in quo antea quomodolibet erant, ſtatum reſtitutas, repoſitas, & plenariè reintegratas, ac de novo etiam ſub quâcumque poſteriori datâ quandocumque eligendâ conceſſas eſſe, & fore.

Aliter judicari prohibetur.

Sicque, & non aliàs in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Judices etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de Latere-Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, ac alios quoſcumque, quâvis auctoritate, poteſtate, prærogativâ, & privilegio, ac honore, & præeminentiâ fulgentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quâvis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate in quocumque judicio, & in quâcumque inſtantiâ judicari, & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus Lateranenſis Concilii ab Eccleſiis membra diſtingui, & dividi prohibentis, ac noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ regulis de jure quæſito non tollendo, & diſmembrationibus committendis, aliiſque in contrarium præmiſſorum quomodolibet editis, vel edendis, etiam in Synodalibus, Provincialibus, Univerſalibuſque Conciliis, ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, dictæque Eccleſiæ Fluminis Januarii etiam juramento roboratis ſtatutis, ac fundatione, erectione, & inſtitutione, privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apoſtolicis eidem Eccleſiæ Fluminis Januarii, illiuſque Præſuli pro tempore exiſtenti, Capitulo, & Canonicis, ac quibuſvis aliis perſonis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis in genere, vel in ſpecie etiam Motu ſimili, ac etiam conſiſtorialiter, vel aliàs in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis: Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro ſufficienti illorum derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio facienda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, eorum tenores eiſdem præſentibus, perinde ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, hic inſerti forent, pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium validiſſimum effectum hac vice dumtaxat latiſſimè, & pleniſſimè, ac ſufficienter, nec non ſpecialiter, & expreſsè motu ſimili derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque, cum clauſulis opportunis.

Fiat Motu proprio P.

ET de diviſione, aſſignatione, erectione, inſtitutione, ſubjectione, applicatione, appropriatione, reſervatione, conceſſione, decreto, exemptione, liberatione, derogatione, aliiſque præmiſſis, ut ſupra, in literis latiſſimè extendendis, & quod præmiſſorum omnium, & ſingulorum, etiam denominationum, qualitatum, nuncupationum, invocationum, aliorum-

que

Digitized by Google

que neceſſariorum major, & verior ſpecificatio; & expreſſio fieri poſſit in literis cum clauſulâ perpetuò, & ad perpetuam rei memoriam ſeparatim, & quoad Prælaturas præfatas per Breve Noſtrum, ſeu Officium minoris gratiæ etiam ſeparatim expediendas. Volumus autem, ac ſtatuimus, & ordinamus, quod reſpectivè Clerus, & Populus, aliique Incolæ, & Habitatores ſub Prælaturis Gojaſienſi, & Cujabaenſi per præſentes erectis hujuſmodi comprænenſi in his, quæ ſunt Ordinis ad præfatum Archiepiſcopum Sancti Salvatoris, habitis tamen a ſuis reſpective Prælatis Gojaſienſi, & Cujabaenſi hujuſmodi ad id literis dimiſſorialibus, recurrere teneantur: Quòdque Prælati Gojaſienſis, & Cujabaenſis præfati ratione perſonarum ſuarum dumtaxat viſitationi, correctioni, & ſuperioritati, ac jurisdictioni præfati Archiepiſcopi Sancti Salvatoris pro tempore exiſtentis ſubſint, & a ſententiis definitivis tantùm, ſeu vim definitivarum habentibus, & quarum gravamen per appellationem a definitivâ reparari nequeat nequeat per ipſos Prælatos, aut eorum Officiales, pro tempore latis, appellationes ad eumdem Archiepiſcopum Sancti Salvatoris pro tempore exiſtentem interponi, ipſarumque appellationum cauſas per eum cognoſci, decidi, & fine debito, prout juris fuerit, terminari poſſint. Præterea etiam volumus, quòd taxa præfatæ Eccleſiæ Fluminis Januarii, quæ in libris Cameræ noſtræ Apoſtolicæ in florenis centum ſexdecim cum duobus tertiis deſcripta exiſtit, fixa, & firma remaneat; quodque taxa tam Eccleſiæ Sancti Pauli, quàm Eccleſiæ Mariannenſis erectarum hujuſmodi unaquæque in ſimilibus florenis centum ſexdecim cum duobus tertiis in eiſdem libris deſcribatur.

Decreta Pontif.

Fiat P.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem VIII. Idus Decembris Anno Sexto.

Dat. Pont. An. VI. die 6. Decembris 1746.

XXIII.

Indulgentiæ tam docentibus, & addiſcentibus Methodum Orationis mentalis, quàm ipſam Orationem mentalem peragentibus conceſſæ.

Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Metropolitanis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Præſulibus locorum Ordinariis univerſis gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Exordium ab Excellentia Orationis.

QUEMADMODUM nihil eſt hominibus a familiari Dei conſortio, & conſuetudine avulſis, & ejectis, ad divinos hauriendos fulgores, ad æternam ſalutem procurandam, & ad Deum quaſi manu facta coeundum, magis opportunum, ſalutare, ac neceſſarium Oratione, quæ eſt veluti aſcenſio animæ de terreſtribus ad cœleſtia, inquiſitio ſupernorum, inviſibilium deſiderium, conjunctio Spiritui Sancto, & ad Deum locutio, ita, ne deſolatione deſoletur univerſa terra ex eo, quod nullus recogitet corde, omnes & ſinguli ubique, & ſemper ſalutaribus præceptis monendi ſunt, quod oporteat ſemper orare, & nunquam deficere; ut in omni oratione, & obſecratione, cum gratiarum actione, petitionibus noſtris innoteſcentibus apud Deum, ipſe, qui dives eſt in omnes eum invocantes, nec noſtras abs ſe deprecationes, nec ſuas a Nobis amoveat miſerationes. Eapropter Prædeceſſores noſtri Romani Pontifices divina inſtitutione formati, ut Chriſtifideles ad orationis, ſive Vocalis, ſive Mentalis, ut dicitur, illa ſit, ſtudium cum alacritate ineundum, & ſine intermiſſione frequentandum incitarent, eoſdem tum cohortationibus inflammare, tum cœleſtium etiam munerum theſauris, quorum diſpenſationem ipſis crediderat Altiſſimus, allicere ſtuduerunt. Indulgentias enim, peccatorum remiſſiones, & de injunctis eis quomodolibet debitis pœnitentiis relaxationes elargiri ſunt iis, qui ſive vocales preces recitarent; ſive per aliquod temporis ſpatium quotidie in lege Domini meditarentur. Nos autem laudatiſſimis eorumdem Prædeceſſorum Noſtrorum exemplis incenſi, non ſolum omnes & ſingulas indulgentias, peccatorum remiſſiones, & pœnitentiarum relaxationes per eoſdem Noſtros Prædeceſſores pro recitantibus quaſcumque vocales preces (dummodo nunquam revocatæ fuerint) aut quomodolibet orantibus, quocumque modo ſive ad tempus, ſive in perpetuum ad hanc uſque diem conceſſas, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, ſub iiſdem prorſus modo, ac forma confirmamus, &, quatenus opus ſit, de novo concedimus; verum etiam alias inſuper iis præſertim, qui mentalis orationis, ſeu meditationis ſtudio operam dederint, ut infra, impertimur. Primum itaque omnibus & ſingulis, ſive qui tam in Eccleſiis, quam alibi, & ubicumque locorum publicè, & privativè quoſcumque homines orandi, ſeu meditandi modes quomodocumque orare, & meditari docuerint, ſive qui piæ orandi, & meditandi inſtitutioni hujuſmodi, ut præmittitur, interfuerint, dummodo vere pœnitentes, ac Sacra Communione refecti, qua vice id egerint, ſeptem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis, ſeu alias quomodolibet debitis pœnitentiis in forma Eccleſiæ conſueta relaxamus. Iis vero tam docentibus, quàm addiſcentibus, qui aſſidue præmiſſa peregerint, ac ſimiliter vere pœnitentes, ac Sacra Communione refecti, pro Chriſtianorum Principum concordia, hæreſum extirpatione, ac Sanctæ Matris Eccleſiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, ſemel in menſe pro uniuſcujuſque commodo, & arbitrio, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, & remiſſionem, quam per modum ſuffragii animabus Chriſtifidelium, quæ Deo in caritate conjunctæ ab hac luce migraverint, applicare poſſint, miſericorditer in Domino concedimus. Inſuper iis, qui per duos quadrantes continuatos, vel ſaltem per quadrantem horæ ſingulis diebus, & per totum menſem, orationi mentali dabunt operam, & vere pœnitentes, & confeſſi, Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſumſerint, ac pro Chriſtianorum Principum concordia, hæreſum extirpatione, & Sanctæ Matris Eccleſiæ exaltatione pias ad Deum preces pariter effuderint, plenariam ſemel quolibet menſe omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, & remiſſionem, quam itidem per modum ſuffragii animabus Chriſtifidelium, quæ Deo in caritate conjunctæ ab hac luce migraverint, applicare poſſint, auctoritate & tenore ſimilibus miſericorditer in Domino elargimur. Etſi autem, juxta divinum Domini Noſtri Jeſu Chriſti præceptum, oportet ut quiſquis oraturus, ne ad inſtar Hypocritarum videatur ab hominibus, intret cubiculum ſuum, & clauſo oſtio oret Cœleſtem Patrem in abſcondito: tamen, cum ipſe Dominus dixerit, quod ubi ſunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi ſum in medio eorum, & Sanctus Joannes Chriſuſtomus prædicet, eſſe in oratione cum fratribus plus aliquid, videlicet concordiam, conſpirationem, amoris conjunctionem, & caritatis clamorem felici ſocietate, ex qua orationes infirmiores ſe ſimul complexas, validiores in Cœlum evehi: optimum eſſet, ubi commode fieri poſſet, ut, quemadmodum

Pontifex confirmat Indulgentias conceſſas vocaliter orantibus.

Iis vero, qui Orationis Mentalis exercitium docent, concedit novas Indulgentias.

Illam quoque peragentibus alias elargitur Indulgentias.

Adhortatio pro exercitio Orationis in communi.

in nnnnullis inſtitutum eſſe accepimus, ita in omnibus & ſingulis Diœceſibus in more poneretur; nimirum, ut ſingulis diebus dato certo Campanarom ſigno, ſive in Eccleſiis, dummodo totius populi multitudo unum in locum, ubi oret, maſculis a feminis ſeorſim collocatis, convenire facile poſſit, & nulla ſuboriatur confuſio & inordinatio, ſive in propria Domo Patresſamilias eo, aot alio opportuniori tempore, ante Imaginem Sacram cum tota Familia convenientes orent. Eapropter Vos, Venerabiles Fratres, rogamus, & in Domino hortamur, ut omnibus & ſingulis Eccleſiarum, piorumque locorum, in Civitatibus quidem Cathedralis, aliarumque præcipuarum Eccleſiarum, in Oppidis vero Parochialium Eccleſiarum Superioribus, ac Rectoribus injungatis, ut, præmiſſo Campanæ ſonitu iis diebus, iiſque horis, quibus Vobis opportunius in Domino viſum fuerit, dando decernendoque, omnes Chriſtifideles uniuſcujuſque curæ coomiſſos, quos in unum convenire contigerit, in mentalis orationis ſtudio erudire, ſive per alios peritos erudiri faciant, atque ad illam frequentandam accedere, neceſſitatem utilitatemque proponere, Indulgentiarum theſauros, quos de benignitate Apoſtolica elargimur, explicare, & ad ipſos ea, qua decet, pietate, ac reverentia lucrandos inflammare ſtudeant, & enitantur; atque etiam, ſi commode, ut præmittitur, fieri poterit, orationi mentali in communi practica, ut dicitur, vacare, in eaque exerceri faciant, & curent. Præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, ut earumdem præſentium literarum tranſumptis, ſen exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Nntarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Ioterim Apoſtolicam Benedictionem Vobis, Venerabiles Fratres, peramanter impertimur,

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XVI. Decembris MDCCXLVI. Pontificatus Noſtri Anno Septimo,

Cajetanus Amatus.

Super Coogregationibus Generalibus Clericorum Regularium Societatis Jeſu.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

DEVOTAM majnri Dei gloriæ promovendæ, adjuvandæque proximorum ſaluti Societatem, a Sancto Ignatio Confeſſore ſub Salvatoris Noſtri JESU nomine auſpicioque conſtitutam, ſicuti Eccleſiæ Dei utiliſſimam operam aſſiduè navare, itá ex præſcripto ſapientiſſimarum Legum, & Conſtitutionum ab eodem Beato Inſtitutore ipſi traditarum, a duobus & ultra ſæculis feliciter rectiſſimèque gubernari, compertum habemus. Quapropter libenti animo adducimur, ut, & univerſæ hujuſmodi Societatis commndis, atque utilitatibus amplificandis, & prædictarum Legum, & Conſtitutionum obſervantiæ aſſerendæ, ſive in priſtinum vigorem revocandæ, Apoſtolicæ auctoritatis Noſtræ providentiá conſulamus.

Dudùm ſiquidem felicis recordationis Prædeceſſor Noſter Innocentius Papa X. per quaſdam ſuas in forma Brevis Literas datas apud Sanctum Petrum die I. Januarii Aono Domini MDCXLVI. Pontificatus ſui II., quarum initium eſt; *Proſpero felicique ſtatui*, decrevit, ac perpetuò mandavit, Congregationem generalem in prædicta Societate Jeſu ſingulo quoque novennio, computando ſemper a celebratione ultimæ Congregationis generalis, haberi, & celebrari omnino debere; itá quod illius celebratio nullo modo, nec ex quavis cauſa, ſive per Præpoſitum Generalem pro tempore exiſtentem, ſive per quamcumque Congregationem particularem, vel generalem, impediri, vel ultra novennium hujuſmodi differri, ſeu prorogari poſſet: Præterea, ut quotieſcumque haberetur, & celebraretur Congregatio generalis hujuſmodi, toties novi Aſſiſtentes, ab illis planè diverſi, qui præcedenre novennio Aſſiſtentium hujuſmodi muneribus functi fuiſſent, eligi, ſeu aſſumi, & deputari deberent: Ac deinum, ut omnes, & ſinguli ejuſdem Societatis Provinciales, Viſitarores, Præpoſiti, Rectores, Superiores Locales, & alii Officiales juriſdictionem, ſeu ſuperioritatem habentes, quomodolibet nuncupati, exceptis Magiſtris Novitiorum, in eorum reſpectivè muneribus, miniſteriis, adminiſtrationibus, & Officiis prædictis quomodocumque nuncupatis, per triennium dumtaxat durare deberent; eaque, elapſo triennio hujuſmodi, eo ipſo vacarent, & vacare cenſerentur: Ipſique ad alia quævis ejuſdem Societatis munera, ſuperioritates, miniſteria, adminiſtrationes, & officia prædicta, quomodolibet nuncupata, etiam Vice-Provincialis, ſeu Vice-Præpoſiti, vel Vice-Rectoris, nullatenùs eligi, ſeu aſſumi, vel deputari valerent; niſi per anoum cum dimidio ſaltem, a fine dicti trienoii computando, a prædictis muneribus, ſuperioritatibus, miniſteriis, adminiſtrationibus, & officiis ceſſaſſent: quemadmodum in præcitatis Innocentii Prædeceſſoris Literis latiùs diſponitur, & continetur.

Societate Jeſu ſingulis novenniis celebrari.

Et quod in ea novi Aſſiſtentes deputarentur.

Quodque cætera Officia per triennium tantum durarent: Nec quis poſt dimiſſum Officium ad aliud ante Annum cum dimidio aſſumi poſſet.

Cum autem nova hæc methodus tam in generali totius Societatis gubernio, quàm in peculiarium munerum, & officiorum adminiſtratione, vigore hujuſmodi Literarum, inducta, neque Conſtitutionibus ipſius Societatis a Sancto Ignatio Fundatore prædicto conditis, & a Rnmanis Pontificibus Paulo III., Julio III., Gregorio XIII., Gregorio XIV., & Paulo V. Prædeceſſoribus pariter Noſtris approbatis, & confirmatis, conſona dignoſceeretur; neque verò in praxi utiliter obſervari poſſe judicaretur: Ex Decreto Congregationis Generalis ejuſdem Societatis, quæ Anno Domini MDCLXI. habita fuit, delata res eſt ad piæ oiemoriæ Prædeceſſnrem pariter Noſtrum Alexandrum Papam VII., eique humiliter ſupplicatum fuit pro relata Ionocentianæ Cnnſtitutionis abrogatione.

Congregatio Generalis Societatis Anno 1661. recurrit ad Alexandrum VII. pro præmiſſorum abrogatione.

Cumque idem Alexander, pro eo quod attinet ad triennalem Superiorum Localium, & Prnvincialium durationem, præſcriptamque, poſt exacta reſpectivè triennia, ab Officiis hujuſmodi ceſſationem, non modo contrarium prædictorum Legum, & Conſtitutionum tenorem optimè perſpectum haberet; ſed etiam experientia edoctus complurium, & gravium incommodorum, quæ ex præfati Innocentiani Brevis obſervantia eidem Societati jam obvenerant, ab aliquibus retro annis ejuſdem Brevis executionem ſuſpendiſſet; & quidem per hujuſmodi ſuſpenſiones ploribus gravibuſque periculis, & inconvenientibus occurſum eſſe, magnaſque, & multiplices dictæ Societati utilitates obveniſſe dignoſceret: Haud ægrè adductus fuit, ut hujuſmodi Innocentii Prædeceſſnris ſtatutum, & ordinationem de triennali Superiorum, & Officialium prædictorum duratione, & de ceſſatione unius anni cum dimidio a quocumque hujuſmodi ſuperioritatum, & officiorum exercitio, poſtquam aliquod ex ipſis per triennium quis obtinuiſſet, ipſaſque relatas ejuſdem Innocentii Literas,

Alexander VII. Breve Innocentii quoad triennalem Officiorum durationem, nec non ceſſationem ab Officiis exacto triennio, tantùm revocat.

quate-

quatenùs illa concernebant, (firmâ tamen, & illæſâ in reliquis omnibus earundem diſpoſitione), auctoritate Apoſtolica revocaret, abrogaret, & annullaret; quemadmodum diſtinctè, & expreſsè, & eum opportunis clauſulis, ac ſolemnitatibus præſtitit per ſuas in ſimili forma Literas, quarum initium eſt: *Debitum Paſtoralis Officii*, datas apud Sanctam Mariam Majorem die prima Januarii Anno Domini MDCLXIII., Pontificatus ſui Anno Octavo.

Subinde Clementi IX. ſupplicavit Præpoſitus Generalis pro revocatione Brevis quoad celebrationem Congregationis Generalis, & deputationem novorum Aſſiſtentium.

Quod autem pertinet ad aliud caput earundem Innocentii Litterarum, celebrationem nimirum Congregationis Generalis quolibet novennio, & in ea novorum Aſſiſtentium a præcedentibus diverſorum electionem; ſeu deputationem concernens; quum tunc exiſtens prædictæ Societatis Præpoſitus Generalis Joannes Paulus Oliva, ex Decreto ejuſdem Congregationis Generalis Anno MDCLXI., ut præfertur, celebratæ, paucis poſt annis, recol. mem. Prædeceſſori quoque Noſtro Clementi Papæ IX. plura expoſuiſſet, ea quibus hujuſmodi Congregationis Generalis quolibet novennio celebrationem, & ſupradictis Conſtitutionibus a Sancto Ignatio editis, atque a Sede Apoſtolica pluries confirmatis, minimè conformem, & ad ipſius Societatis regimen nullatenùs neceſſariam, & pluribus ex cauſis univerſæ Societati incommodam, vel potiùs damnoſam exiſtere comprobaret; ideòque pro hujus etiam capitis abrogatione eidem Clementi Prædeceſſori humiliter ſupplicaſſet; ipſe tunc quidem ad hujuſmodi Præpoſiti Generalis preces examinandas ſpecialem Congregationem nonnullorum ex tunc exiſtentibus Fratribus ſuis S. R. E. Cardinalibus deputavit; mox verò, de ejuſdem Cardinalium Congregationis ſententia, & per Apoſtolicas Literas ſub Annulo Piſcatoris apud Sanctam Mariam Majorem die xx. Septembris Anni Domini MDCLXVIII., Pontificatus ſui Secundi datas, juſſit, atque decrevit, ut ad certiùs dignoſcendum quid circa petitam abrogationem univerſa Societas ſentiret, in prima tunc proxima Generali Congregatione, quæ non vigore præfati Brevis, ſed ex præſcripto Conſtitutionum ipſius Societatis, celebranda foret, prævia inter Religioſos ipſam Congregationem conſtituentes maturâ rei diſcuſſione, & conſultatione, per ſecreta poſtmodum ſuffragia diſquireretur, an bono dictæ Societatis expediens eſſet, ut terminus Novennalis ad celebrandas Congregationes Generales in allegatis Innocentii Prædeceſſoris Literis ſtatutus abrogaretur: Utque, hujuſmodi diſquiſitione peracta, ad ipſum Clementem, vel pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem diſtinctè referretur, quo numero ſuffragiorum ipſa Congregatio Generalis dicti Novennalis termini vel abrogationem, vel obſervantiam expetiſſet, ut, quid circa illum deinde obſervandum eſſet, Apoſtolicæ Sedis judicio ſtatueretur. Proindeque executionem dictarum Innocentii Prædeceſſoris Literarum in hac etiam parte interim ſuſpendit, &, uſque ad præfatam Congregationem Generalem ex præſcripto Conſtitutionum Societatis, ut præfertur, tunc primò celebrandam, effectu carere voluit & mandavit, ut in memoratis ipſius Clementis Literis latiùs & uberiùs continetur.

Ex voto Congregationis particularis S. R. E. Cardinalium idem Clemens juſſit rem ad futuram Congregationem Generalem pro reſolutione deferri.

Suſpenſa interim in hac parte Brevis Innocentii exequutione.

In quarum executionem, quum in proximè ſequenti Congregatione Generali ejuſdem Societatis, quæ Anno Domini MDCLXXXII. pro novi Præpoſiti Generalis electione coacta fuit, ante ipſius Præpoſiti Generalis electionem hujuſmodi diſquiſitio peracta fuiſſet; capto per congregatos ad conſultandum hac ſuper re nonnullorum dierum ſpatio, factâque ſingulis poteſtate, quæcumque ſibi placerent, tam voce, quàm ſcripto interim deducendi; implorato quoque, ut par erat, Divini Luminis adjutorio; itum deinde fuit in ſecreta ſuffragia, quibus lectis, & numeratis, compertum fuit, ea octoginta quinque ſuffragiis, duo & octoginta pro petenda Congregationis Novennalis abrogatione ſtetiſſe, triaque dumtaxat in alteram partem abiiſſe, quemadmodum ex actis ipſius Congregationis Generalis a Dilecto Filio Franciſco Retz, hodierno ſæpedictæ Societatis Præpoſito Generali, Nobis exhibitis, apertè cognovimus.

Congregatio Generalis Societatis Anno 1682. reſolvit petendam eſſe Congregationis Novennalis abrogationem.

Porrò hujuſmodi Congregationis Generalis reſolutio, juxta præfati Clementis Prædeceſſoris præſcriptum, quarto poſt die, ut accepimus, à Vicario Generali ipſius Societatis ad venerabilis memoriæ Innocentium Papam XI. Prædeceſſorem pariter Noſtrum in Petri Cathedra tunc ſedentem delata fuit, eidemque oblato ſupplici Libello, totius Societatis nomine humiliter ſupplicatum fuit pro ſæpedictæ Congregationis Novennalis abrogatione; ad quam concedendam licèt idem Innocentius, ut in actis præfatæ Congregationis relatum accepimus, ſuam voluntatem tunc valdè propenſam declaraſſet, nihilominus Apoſtolicæ Literæ deſuper confectæ nunquam fuerunt.

Reſolutio Congregationis Generalis relata fuit Innocentio XI., qui ſe propenſum huic reſolutioni oſtendit; ſed Apoſtolicæ Literæ non emanarunt.

Quarè quum iterum Anno MDCXCVI. alia Congregatio Generalis ex univerſa præfata Societate coacta, eandem inſtantiam pro hujuſmodi Congregationis Novennalis abrogatione apud hanc Sanctam Sedem inſtaurandam & promovendam, & quidem unanimi conſenſu, cunctiſque propemodum ſuffragiis ſecretò collectis, decreviſſet: Cumque item in poſtrema Congregatione Generali Anno MDCCXXX. habitâ, poſtulantibus nonnullis, ut deinceps, adveniente termino novennii ab Innocentio X. pro celebratione Congregationis Generalis ſtatuti, diſpenſatio ab hujuſmodi Congregationis convocatione non peteretur; ipſa Congregatio, re diligentiſſimè examinata, poſtulatum illud omninò rejiciendum eſſe decreverit; quin etiam quum aliquis Decreto ſuper hac re condito interceſſiſſet, proindeque de hujuſmodi interceſſionis vigore per ſuffragia inquiri opus fuerit, nemine penitùs diſſentiente ſancitum fuerit, non eſſe deferendum interceſſioni, ſed ſtandum Decreto, & abrogationem Congregationis Generalis ſingulis quibuſque Novenniis ab Innocentio Prædeceſſore prædicto ſtatutæ, cum primùm opportuna tuliſſet occaſio, ab Apoſtolica Sede poſtulandam.

Anno 1696. Congregatio Generalis rurſus decrevit petendam eſſe Congregationis Novennalis abrogationem.

Idem alia Congregatio Anni 1730.

Nunc tandem, ut tot Cóngregationum Generalium Decretis morem gereret præfatus Franciſcus Præpoſitus Generalis, adeòque univerſæ Societatis votis ſatisfaceret, quæ per graviores Religioſos, ejus inſtituto optimè imbutos, rerumque illius uſu, & experientia præditos, iteratis vicibus manifeſtata fuerunt; juſtamque de Nobis, deque Noſtra erga ſe, ſuamque Societatem, multis nominibus de Catholica Religione optimè meritam, paterna prorſùs voluntate ac benevolentia opinionem fovens: exhibitis Nobis præmiſſorum omnium authenticis documentis, totius Societatis nomine, demiſſis precibus apud Nos inſtetit, ut abrogato demum præfato Innocentii Prædeceſſoris Statuto, celebrationem Congregationis Generalis ad normam Conſtitutionum a Sancto Ignatio Fundatore prædicto editarum, & a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris approbatarum reducere, & aliàs in præmiſſis providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Modernus Præpoſitus Generalis ſupplicat Pontifici pro prædicta abrogatione.

Nos igitur ipſius Franciſci Præpoſiti Generalis deſiderio favorabiliter annuere volentes, cumque a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum,

Incipit diſpoſitiva.

harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes: Sed & prætcrea perpendentes, quod Sanctus Ignatius dictæ Societatis Fundator, in Conſtitutiouibus ipſius Societatis, quum declaraſſet miuimè expediens ſibi videri, ut hujuſmodi Generales tutius Societatis Congregationes certis temporibus, aut crebrò fiereut; quoniam Præpoſitus Generalis adjutus communicatione, quam cum univerſa Societate habet, & eorum operâ, qui cum ipſo degent, hoc laboris & diſtractionis univerſæ Societati, quantum fieri poſſet, ademprurus eſſet; ſtatuit expreſsè, quod Præpoſitus Generalis non deberet frequenter Societatem congregare, niſi urgente rerum agendarum neceſſitate; ſed in Congregationibus Generalibus ad electionem Præpoſiti pro tempore convocandis, poſt hujuſmodi electionem expletam, de rebus aliis gravioribus, ſi quæ fuerint, quæ a Geuerali, & iis, qui cum ipſo aguut, decidi nequeant, commodè tractari poſſe: Quodque inſuper ad memoratam communicationem inter Præpoſitum Generalem, univerſamque Societatem, aptè ſtabiliendam, idem Sanctus Pater, ſecundùm datam ſibi ſapientiam, conſtituit, ut præter aſſiduum Literarum commercium, ex ſingulis Provinciis unus ſaltem, a Profeſſis & Rectoribus earundem Provinciarum electus, tertio quoque anno, ea Indiis autem quarto, ad ipſum Præpoſitum Generalem multis de rebus certiorem faciendum convenire deberet; aliaſque rationes præſcripſit, quibus multa, ſine Cnngregatione totius Societatis, opportunè conſtitui, & expediri valerent: Cumque per ea, quæ in ſecunda Congregatione Genetali ejuſdem Societatis Anno Domini MDLXXIII., præſidente in ea Sancto Franciſco Borgia tunc Præpoſito Generali, in ipſa Congregatione electo, decreta fuerunt, præcipuum munus hujuſmodi Procuratorum a ſingulis Provinciis deputatorum, qui tertio quoque anno apud Præpoſitum Generalem, ut præfertur, congregati jubentur, ſit & eſſe debeat, ut, conſiderato rerum ipſius Societatis ſtatu, ſimul cum Aſſiſtentibus, & ipſo Generali, qui duo ſuffragia habet, per ſecreta ſuffragia decernant, an cogi debeat Congregatin Generalis, nec ne; Ideoque judicantes præfixionem illam novennalis termini ad celebrandas Congregationes Generales minimè neceſſariam eſſe, vel, ſi ita ipſius Societatis res ferent, facilè poſſe, de ejuſdem Societatis conſenſu, per Provinciarum Procuratores ſingulis trienniis convenientes ritè repræſentatn, & vigore illius Conſtitutionum, Generalem ipſam Congregationem convocari.

Juſtâ prætcrea lance æſtimantes ea, quæ jam pridem, de Cnngregationis Generalis ſententia, præfato Prædeceſſori Noſtro Clementi Papæ IX. expoſita fuerunt, nimirum de ingentibus ſumptibus, quos fieri neceſſe ſit in convocanda quolibet novennio, & quidem ſine neceſſitate, hujuſmodi Congregatione Generali; deque frequentibus vitæ periculis, quibus exponuntur primarii Religioſi omnium Provinciarum ejuſdem Societatis, iique plerumque ſenes, quorum aliqui ſublati naufragio, alii extincti febribus in itinere, alii in captivitatem ab hoſtibus abducti eſſe memorantur; quibus incommodis adjungitur relaxatio diſciplinæ Religioſæ in Provinciis, dum inde abſunt Provinciales, vel alii præcipui Religioſi, qui præſentes conſervando illius vigori invigilarent.

His igitur, aliiſque de cauſis, ob quas etiam non ſemel Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus opportunum vel potius neceſſarium viſum eſt relatæ Innocentianæ Conſtitutionis obſervantiam & executionem ad tempus ſuſpendere, & ab ea diſpenſare, vel præfixum in ea novennalem terminum prorogare; quum præſertim id etiam præcavendum cenſeamus, ne quando, adveniente forſan præfiniti novennii, aut conceſſæ prurogationis termino, dum Apoſtolica Sedes per obitum Romani Pontificis vacaverit, hujuſmodi Congregationis Generalis convocatio, (nullâ licèt urgente neceſſitate, vel etiam aliqua ex præmiſſis, aliâve quâlibet etiam graviore cauſa contrarium ſuadente,) nullo modo valeat declinari; Quumque de univerſæ Societatis hac de re unanimi ſententia, ab eodem Clemente Prædeceſſore expetita, ſatis ex præmiſſis conſtitiſſe & conſtare videatur; nec quidpiam alicujus momenti in contrarium Nobis exhibitum fuerit; ipſius Clementis, atque etiam præfati Alexandri, aliorumque Prædeceſſorum veſtigiis inhærentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, memorati Innocentii Prædeceſſoris ſtatutum, mandatum, præceptum, & ordinationem, ut Congtegatio Generalis in prædicta Societate ſingulo quoque novennio, computando ſemper a celebratione ultimæ Congregationis Generalis, haberi debeat, & celebrari, & ut, quotieſcumque habebitur & celebrabitur Congregatio Generalis hujuſmodi, toties novi Aſſiſtentes, ab illis diverſi, qui præcedente novennio Aſſiſtentium hujuſmodi muneribus functi fuerint, eligi, ſeu aſſumi, & deputari debeant, eaſdemque Innocentii Prædeceſſoris Literas, quatenus illa concernunt, tenore præſentium, perpetuò revocamus, abrogamus, irritamus, & annullamus; atque etiam earumdem Literarum abrogationem in ea parte, quæ ad triennale munerum & officiorum exercitium, & conſequentem a muneribus & officiis hujuſmodi ceſſationem pertinebat, a præfato Alexandro Prædeceſſore, ut ſupra diximus, factam atque ſancitam, earundem præſentium ſerie, quatenus opus ſit, confirmantes & innovantes; ipſas Innocentii præfati Literas in omnibus & per omnia caſſamus & abolemus, ac veluti nunquam emanaſſent, quibuſcumque viribus & quolibet effectu penitus & omnino vacuamus; & Congregationum Generalium in prædicta Societate convocationes atque celebrationes ad normam prædictarum Conſtitutionum a S. Ignatio conditarum reducimus; quas quidem Conſtitutiones præfati, aliique Prædeceſſores Noſtri Romani Pontifices laudarunt, approbarunt, & confirmarunt; Noſque etiam plurimum in Domino commendantes, perpetuis futuris temporibus obſervari volumus atque præcipimus: Salvis nihilominus & firmis remanentibus aliis quibuſdam Decretis, quæ deinceps ab univerſa Societate in Congregationibus Generalibus adunata, quoad electionem & miſſionem Procuratorum, præſertim ex Provinciis Indiarum, aliiſque tranſmarinis & extra Europam conſtitutis, & quoad univerſam Congregationum Provincialium rationem, pro rerum atque locorum opportunitate ac neceſſitate, ſtatuta fuerunt, aut in poſterum rite ſtatuentur.

Et Motu proprio, dicti Innocentii Breve, quoad conctionem Congregationis Generalis ſingulis novenniis, revocat & annullat.

Quo vero ad præfinitionem termini triennalis Officiorum, abrogationem jam factam confirmat.

Ac reducit Congregationum Generalium celebrationes ad normam Conſtitutionum Sancti Fundatoris.

Decernentes eaſdem præſentes Literas, etiam ex eo, quod quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes, ad illa vocati, citati, & auditi non fuerint, nec illis conſenſerint, aut ex alia quacumque cauſa, occaſione, prætextu, & capite, etiam in corpore juris clauſo, nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut intereſſe habentium conſenſus, aliove quolibet, etiam ſubſtantiali, & individuam expreſſionem requirente defectu notari, impugnari, redargui, reſcindi, infringi, retractari, aut ad terminos juris reduci, ſeu adverſus illas aperitionis oris, reſtitutionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari, aut impetrato, vel etiam motu, ſcientia, & poteſtatis

Clauſulæ.

pleni-

plenitudine paribus conceſſo, quempiam in judicio, vel extra illud uti, ſeu ſe juvare poſſe: ſed ipſas præſentes Literas ſemper & perpetuò firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere; ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quomodolibet ſpectabit, pleniſſimè ſuffragari, ſicque in præmiſſis cenſeri, atque ita, & non aliter per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de latere Legatos, & alios quoſlibet quavis auctoritate, & poteſtate fungentes, & functures, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis Auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus ſuperius relatis Innocentii Prædeceſſoris prædicti Literis, nec non omnibus & ſingulis illis, quæ memoratus Alexander itidem Prædeceſſor Noſter præfatus in ſuis Literis prædictis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides præſtanda tranſumptis.

Volumus autem, ut earumdem præſentium Literarum Tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici, vel Secretarii dictæ Societatis ſubſcriptis, & Sigillo Præpoſiti, vel Vicarii Generalis ejuſdem Societatis, aut alicujus Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ præſentibus ipſis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Noſtræ abſolutionis, revocationis, abrogationis, irritationis, annullationis, caſſationis, abolitionis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pont. an. VII. die 17. Decemb. 1746.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſexto, ſextodecimo Kalendas Januarii, Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

D. Card. Paſſioneus.
J. Datarius.
VISA DE CURIA.
J. C. Boſchi.
J. B. Eugenius.
Loco ✠ Plumbi.
Regiſtrata in Secretaria Brevium.

XXV.

De libero ingreſſu Clericorum Sæcularium in Ordines Regulares.

Dilecto Filio Noſtro Angelo Mariæ Tit. S. Praxedis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbytero Cardinali Quirino nuncupato ejuſdem S. R. E. Bibliothecario

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Archidiaconus Brixienſis inconſulto Card. Quirino Epiſcopo ingreſſus eſt Societatem Jeſu.

EX quo Dilectus Filius Leander Chizzola Archidiaconus Eccleſiæ tuæ Cathedralis Brixienſis, ex improviſo iſthinc digreſſus, Bononiam ſe contulit, ibique habitum ſuſcepit Clerici Regularis Societatis Jeſu; ſtatim a Te, Dilecte Fili Noſter, datæ fuerunt ad Nos Litteræ, quibus querebaris, eum tanti momenti conſilium, Te inconſulto, cepiſſe, Teque penitus inſcio, ad exitum deduxiſſe; non ſine magno detrimento pauperum iſtius Civitatis atque Diœceſis, quibus largiter ſubvenire, multorumque piorum operum, quibus ſe jugiter exercere conſueverat; ſuorum quoque Nepotum in minori ætate conſtitutorum, quorum curæ, atque educationi præeſſe debebat; ac ſine ſpe quidquam utiliter peragendi in ipſa Societate Jeſu, cui jam prope ſeptuagenarius nomen dederat. Hæc eadem, quum ipſe proximo Autumno in Urbem adveniſſes, Nobis coram inculcare non omiſiſti; deque iiſdem nuper in Epiſtola Nobis directa, ac Typis vulgata, iterum expoſtulaſti; petens præterea, Noſque excitans, ut auctoritatis Noſtræ ope, certaque lege propoſita, hujuſmodi licentiam reprimamus, qua Sæculares Clerici atque Presbyteri ad Regularium Clauſtra, quum libet, ſe conferentes, a Regularibus Superioribus illico recipiuntur; quod ſanè non aliter fieri debere autumas, quàm communicatis conſiliis cum Epiſcopis ipſorum Clericorum ſeu Presbyterorum Ordinariis; ſiquidem ipſi Epiſcopi nunquam Regularibus Viris Ordines conferunt, ſine Prælatorum Regularium conſenſu, in eorum Litteris Dimiſſorialibus declarato.

De hoc queritur dictus Card.

Et exquirit a Pontifice, ut illum cogat ad recedendum, & legem conſtituat, nè ſæculares Clerici liberè ad Clauſtra tranſire valeant.

Pontif. dividit poſtulatum in duas partes.

Reſpondet primæ circa particulare factum d. Archidiaconi.

Duæ ſunt res in hoc univerſo negocio expendendæ; peculiare ſcilicet factum Leandri Archidiaconi; & generale conſtitutum, quod a Nobis fieri & publicari velles. Ad primum quod attinet, aptiorem querelis Tuis reſponſionem comparare non poſſumus, quàm ſi eadem ipſa Tibi reſcribamus, quæ olim Sanctus Gregorius Magnus Prædeceſſor Noſter Deſiderio Epiſcopo Viennenſi in Gallia in ſimili prorſus caſu reſcripſit. Quum enim Pancratius quidam Eccleſiæ Viennenſis Diaconus Monaſticam vitam amplexus eſſet, & in eodem Diaconi gradu in Monaſterio degeret; Epiſcopus autem Pancratium diligens, magnique faciens, ipſum e Monaſterio abducere, & ad Eccleſiæ ſervitia retrahere vellet; Sanctus Gregorius, cujus opem Pancratius imploraverat, ſcripſit ad Deſiderium, ut ipſum potius hortaretur, ne a Monaſterio diſcederet, neve ſe iterum ſæculi procellis committeret. Habes Gregorii Epiſtolam *Tom. II. ipſius operum anno MDCCV. a Monachis Sancti Mauri accuratè editorum, Epiſtola 35. lib. 12. Indict. V.*, ubi ita ſcribit: *Hortamur igitur, ut tam promptæ devotioni ejus, quam in ſancto ſtudet habere propoſito, minime veſtra ſit impedimento Fraternitas: magis autem, quibus valetis adhortationibus, Paſtorali admonitione ſuccendite, ut fervor hujus deſiderii in eo non tepeſcat; ut qui a turbulento curarum ſæcularium tumultu ſe ſegregans, quietis deſiderio, portum Monaſterii appetiit, rurſum in Eccleſiaſticarum curarum non debeat perturbationibus implicari; ſed in Dei laudibus permittatur ſecure ab his omnibus, ut poſtulat, remanere.*

Quod quidem Gregorius reſcribere non dubitavit; quamvis Pancratius, *in Clericatus officio Eccleſiæ Viennenſi*, ut ipſe ait, *mancipatus* exiſteret, ipſius nempe ſervitiis reipſa addictus; quamvis etiam eo tempore hujuſmodi diſciplina vigeret, de qua latè Thomaſſinus agit, *de Beneficiis par. II. lib. 1. cap. 3. & 4.*, ut Clericus Epiſcopo ordinanti per omnia ſubeſſet, ejuſque Eccleſiæ miniſterio, cui in Ordinatione adſcriptus fuiſſet, perpetuo jure devinctus haberetur. Quamvis denique idem Sanctus Gregorius optimè noſſet, nemini licere ab hujuſmodi miniſterio Eccleſiæ, cui ſemel addictus fuiſſet, diſcedere, ſine permiſſu Epiſcopi, a quo quis ordinatus, ejuſque Eccleſiæ ſervitiis in Ordinatione fuerat adſcriptus: unde, in alia Epiſtola, quæ eſt *XVII. lib. 5. Indict. XIII.*, quum ageret de electione Joannis Archidiaconi Catanenſis ad Epiſcopalem Cathedram Syracuſanam, inter alia, requirebat ut Leonis Epiſcopi Catanenſis conſenſus accederet: *Quod ſi factum fuerit, etiam Frater & Coepiſcopus Noſter Leo ei ceſſionem facere debebit, ut liber ad ordinandum poſſit inveniri*; ad quæ verba Editores ita obſervant in Notis: *Tam erant Clerici ſuæ Eccleſiæ addicti, ut ne eos quidem in Epiſcopos alterius Eccleſiæ fas eſſet eligere, niſi miſſione obtenta, ſive, ut vocant, ceſſione.*

Non itaque dubitamus, quin To cum Archidiacono tuo eàdem planè ratione agendum tibi eſſe ducas, qua Epiſcopum Viennenſem cum Diacono ſuo Pancratio agere, Sanctus Gregorius optavit; tum quia animi tui perſpecta magnitudo hoc Nobis ſuadet; tum quia in ea Epiſtola, quàm publici juris feciſti, poſtquam prædicti Archidiaconi in Sæcularis Presbyteri ſtatu eximiam operam diſertiſſime, ut ſoles omnia, demonſtraſti, circa finem deinde addis: *Te habere cauſas, cur ultro ſinas eundem in Caſtris, ad quæ diſceſſit, militare.*

Unum tameo, quod Tibi præſenti antea diximus, nunc etiam ſcripto iterandum cenſemus; non ſcilicet debitæ erga Te obſervantiæ defectui tribuendum eſſe, quod prædictus Archidiaconus tuus, ante diſceſſum, opportunam abs Te veniam minimè requiſierit; ſed potius metui teverentiali, queio vocant, ac deſiderio propoſiti ſui reipſa exequendi, juſtoque timori, ne fortè ab ejus implemento revocaretur. Qua ratione bo. mem. Ardicinus Cardinalis de Porta in quadam Epiſtola ad Prædeceſſorem Noſtrum Innocentium Papam VIII. conſcripta, ſuum factum excuſac, quod ſcilicet ad Eremiticam vitam inter Camaldulenſes profitendam conferre ſe volens, Cardinalatus habitum exutus, clanculo ex Urbe ſe ſubduxerit. Quum enim, Pontificis venia opportunè obtenta, minimè neceſſarium ſibi putarer aſſenſum Collegii S. R. E. Cardinalium; cunſilium verò ſuum, ne interverti poſſet, neceſſario occultandum eſſe cognoviſſet; delato deinde ad ipſum murmure eorum, qui ipſius factum reprehendebant, ita ſcripſit ad Pontificem, in præcitata Epiſtola: *Quod autem dimiſſo Cardinalatus habitu, diſſimulata veſte, me itineri commiſerim, non opinor propterea me notam ullam apud graves, & prudentes Viros contrahere potuiſſe. Nam cum vellem, quod hactenus feceram, ſecretiſſimum eſſe, idque fratri mihi fidiſſimo occultaſſem, exiſtimavi ſatius etiam in diſſimulato habitu inter ignotos, quàm cum vero habitu incedere, & propterea a pœna & a culpa, & ab omni alia nota me immunem eſſe exiſtimo.* Hæc Epiſtola refertur in ejus vita edita ab Attichy in Libro, cui titulus: *Flores Hiſtoriæ Sacri Collegii S. R. E. Cardinalium.*

Atque hæc de prima quæſtionis parte. Quod verò ad alteram attinet, ad generalem ſcilicet Legem, quam pro ſimilibus caſibus a Nobis conſtitui poſtulas; hoc tibi reſpondere poſſe arbitramur, ſatis huic rei in Eccleſiaſticis Canonibus proviſum eſſe. In Concilio Toletano IV. anno DCXXXIII ſub Sancto Iſidoro celebrato, *Canone* 50. ita legitur: *Clerici, qui Monachorum propoſitum appetunt, quia meliorem vitam ſequi cupiunt, liberos eis ab Epiſcopo in Monaſteriis largiri oportet ingreſſus, nec interdici propoſitum eorum, qui ad contemplationis deſiderium tranſire nituntur.* Textus habetur *in Collectione Conciliorum Hiſpaniæ Cardinalis de Aguirre Tomo II. pag.* 487. & refertur etiam in Decreto Gratiani *Can. Clerici* 19. *quæſt.* 1. Quin immo *in eadem Cauſa* 19. *quæſt.* 2. *Can. alienum*, poſtquam regula poſita eſt, quod Clericus abſque permiſſu Epiſcopi ab Eccleſia ſua diſcedere, & alterius ſervitio ſe adjungere nequit; hujuſmodi exceptio ſubnectitur: *Sed ſubaudiendum eſt, niſi ad propoſitum melioris vitæ tranſire voluerit; tunc enim liberum eſt illi, etiam Epiſcopo contradicente, Monaſterium ingredi.* Concordat Canon ſequenti loco relatus, qui incipit *Duæ ſunt*; in quo diſtinctio ſit inter Legem publicam, & privatam; & poſito, quod publica quidem Lex vetat Clericum ab una ad aliam Eccleſiam tranſire ſine aſſenſu proprii Epiſcopi; privata vero Lex, quæ inſtinctu Sancti Spiritus in corde ſcribitur, & dignior eſt Lege publica, nequaquam id prohibet; ex hujuſmodi principio arguitur, licere Clerico Beneficiato, etiam contradicente Epiſcopo, Beneficium relinquere, & in Monaſterium ſeſe recipere: *Si quis horum in Eccleſia ſua ſub Epiſcopo populum retinet, & ſæculariter vivit, ſi, afflatus Spiritu Sancto, in aliquo Monaſterio vel Regulari Canonia ſalvare ſe voluerit, quia Lege privata ducitur, nulla ratio exigit, ut Lege publica obſtringatur; dignior eſt enim Lex privata, quàm publica &c. Quiſquis igitur hoc ſpiritu ducitur, etiam Epiſcopo ſuo contradicente, eat liber noſtra auctoritate.*

Sententia D. Thomæ concordat etiam in terminis fortioribus.

S. Thomas 2. 2. *quæſt.* 189. *art.* 7. quæſtionem proponit, *utrum Presbyteri Curati poſſint licite Religionem ingredi*: eamque affirmativè reſolvit; ea ratione ductus, quod nulla lege obligantur, toto vitæ tempore curam animarum ſuſtinere. Articulum verò ita concludit, facta de Archidiaconia expreſſa mentione: *Unde manifeſtum eſt, quod Archidiaconis & Presbyteris Curatis licet ad Religionem tranſire*; & paulo infra: *Dicendum, quod Presbyteri Curati & Archidiaconi obligaverunt ſe ad curam agendam Subditorum, quamdiu retinent Archidiaconatum, vel Parochiam; non autem obligaverunt ſe ad hoc, quod perpetuo Archidiaconatum, vel Parochiam retineant.* Hæc S. Thomæ ſententia confirmatur a S. Antonino in ſua *Summa par.* 3. *tit.* 16. *cap.* 2. *§.* 2., *in Editione Veroneuſi pag.* 881., ubi præterea addit, Epiſcopi diſſenſum minimè obſtare: *Archidiaconis, Presbyteris, Curatis, licet ad Religionem tranſire, etiam Epiſcopo contradicente.* Quæ verba ſimiliter leguntur *apud Sylvium* 2. 2. *quæſt.* 189. *art.* 7. *in poſtrema ejus Editione Antuerpiæ facta, Tom. III. pag.* 945.

Et S. Antonini.

Extenſio ſententiæ ad Ordines vitæ activæ.

Et quoniam alicui in mentem venire poterat, hujuſmodi libertatem tranſeundi ad Clauſtra, quæ ſæcularibus Presbyteris a Canonibus conceditur, locum habere dumtaxat pro Clauſtris Monachorum, de quibus ipſi Canones expreſsè loquuntur; idem Sylvius, *loco citato*, affirmat, eam facultatem æquè competere, ſive de Inſtituto agatur contemplativæ vitæ unicè dedito, ſive de eo, in quo vitæ activæ opera exerceantur: *Poſſunt Religionem etiam illam ingredi, quæ in vita mere contemplativa, aut potiſſimum in corporalibus vitæ activæ officiis ſit occupata; quoniam plus excedit ſtatus Religionis cujuſcumque, ſtatum ſeu potiùs officium Archidiaconi vel Plebani, quàm ſtatus altiſſimæ Religionis, ſtatum cujuſcumque infirmæ*; propter ſolemnia nimirum Vota Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ, quæ in unaquaque Religione emittuntur.

De limitatione ſententiæ.

Ac incidunt ſæpe tempora, quibus opportunum non eſt, Clericum ſæcularem ſuum locum deſerere, & in Religioſis Clauſtris ſe abdere: qua de re niſi conſultatio intercedat inter Epiſcopum & Superiorem Regularem, impoſſibile erit quid expediat agnoſcere. Durum autem omnino eſt, Virum Eccleſiaſticum, qui, in ſuſcipiendo Presbyterii Ordine, conceptis verbis, Epiſcopo ſuo reverentiam & obedientiam ſpopondit, quoties ipſi libuerit, Epiſcopo inconſulto atque inſcio, ad Regularia Clauſtra diſcedere, ac Regularis Inſtituti ſervitio perpetuo ſe mancipare. Super quibus omnibus inter ſe junctis, certam aliquam regulam tradi, & generalem Legem a Nobis promulgari opus eſſe contendis.

Enumerantur caſus, qui obſtare videntur.

Equidem fatemur, non omni tempore omnibus opportunum eſſe Regularem vitam amplecti. Meminimus Epiſtolæ S. Auguſtini ad Bonifacium Comitem, quæ in Editione Monachorum Sancti Mauri impreſſa eſt *num.* 220. *Tom. II. pag.* 212., & cujus etiam pars refertur in *Can. Novimus* 17. *quæſt.* 2. ubi nimirum Sanctus Doctor teſtatur, ſe, una cum Alypio, ipſum Bonifacium a Monaſticæ vitæ propoſito diſſuaſiſſe, ob præclaram, quam, in ſæculo manens, Eccleſiæ & Reipublicæ navabat operam, dum Africam a Barbarorum incurſionibus

tueba-

Digitized by Google

tuebatur: *Ut autem non faceres, quid te revocavit, niſi quia conſideraſti, oſtendentibus nobis, quantum prodeſſet Chriſti Eccleſiis quod agebas, ſi ea ſola intentione ageres, ut defenſæ ab infeſtationibus barbarorum, quietam & tranquillam vitam agerent?* Vidimus etiam apud S. Thomam 2. 2. *quæſt.* 101. *art.* 4. *& quæſt.* 189. *art.* 6., quæſtionem hanc ſolidis rationibus examinari, utrum poſſet Filius Religionem ingredi, & Parentes in ſæculo relinquere, ſi ab ipſo deſerti, inopia ſint laboraturi. Ulterius inquirunt Moraliſtæ, an idem dicendum ſit de Avo; & an id, quod de Aſcendentibus ſtatuitur, locum habeat etiam quoad Filios, Fratres, & Nepotes; & quatenus illius ope, qui Religionem vult ingredi, prædicti omnes indigere debeant.

De reverentia quoque & obedientia, quam non modo Sacerdos, ſed quilibet etiam Clericus, proprio Epiſcopo præſtare debet, juſtam profecto opinionem fovemus. De hujuſmodi obedientia agitur in *Cap. cum Cleric. de verb. ſignific.* ubi Innocentius Papa III. exponens formam juramenti, quod a Clericis Eccleſiæ Placentinæ præſtabatur, in hæc verba conceptum; *Ego talis ab hac hora in antea fidelis ero, & obediens Placentinæ Eccleſiæ, & Domino meo Epiſcopo Placentino*; docet, per Eccleſiæ Placentinæ vocabulum intelligi Capitulum Eccleſiæ Cathedralis; eum vero, qui præſtat hujuſmodi juramentum, Epiſcopo tamquam capiti principaliter obligari. Neque porro Nos pro nuda inanique formula habendam eſſe putamus ſolemnem illam obedientiæ, & reverentiæ ſponſionem, quam Presbyter facit in manibus Epiſcopi ordinantis, juxta vetuſtiſſimum Eccleſiæ morem, ante mille annos indubitanter ſervatum; ut ex antiquis Ritualibus colligitur, quæ expendit *Catalanus ad Pontificale Romanum Tom. I. pag.* 149. *in notis ad* §. 29. Quin immo libenter agnoſcimus, Presbyterum, hujuſmodi promiſſionis vigore, ea lege, inter alias, adſtrictum teneri, ut a ſervitio Eccleſiæ, cui in ordinatione addictus fuerit, diſcedere nequeat ſine licentia Epiſcopi; id quod optimis rationibus demonſtrat *Hallier de Sacr. elect. & Ordin. par.* 2. *ſect.* 6. §. 52. *Editionis Romanæ*, ubi docte graviterque refellit auctorem cujuſdam libelli Gallico ſermone editi, qui hujuſmodi reverentiam, & obedientiam Epiſcopo in Ordinatione promiſſam anguſtis nimium limitibus coërcere tentaverat.

Pontif. tamen ſtatuit novam legem non oportere.

Verumtamen, his omnibus non obſtantibus, iterum dicimus, novam generalem Legem hac de re minime neceſſariam Nobis videri; vel quia in Eccleſiaſticis Sanctionibus, quodcumque neceſſarium eſt, ſatis conſtitutum habemus; vel quia, ſi quid adhuc ordinandum ſupereſt, id pro generalis Conſtitutionis ſubjecto haberi non poteſt. Tria ſiquidem ſunt, quæ in hujuſmodi caſibus conſiderari poſſunt; primum videlicet, an Presbyter ab Eccleſiæ ſervitio ad Regularia Clauſtra tranſiturus, permiſſionem ab Epiſcopo petere debeat: Secundum, quid ipſi faciendum ſit, ſi Epiſcopus diſſentiat: Tertium, quid ſtatuendum ſit de Parochia, ſeu Canonicatu, aut Archidiaconatu, quem Presbyter obtinebat. Verum hæc omnia jam Sacri Canones conſiderarunt, atque opportunas pro ſingulis capitibus regulas præſcripſerunt.

Et diſtinguit tres caſus in hac re æquè in Jure conſideratos.

Quod enim pertinet ad Epiſcopi permiſſum; nemo dubitat, quin Presbyter, Eccleſiæ regimen, aut miniſterium dimiſſurus, ante omnia debeat Epiſcopo conſilium ſuum, ejuſque capiendi rationes, quantum earum natura fert, aperire. In quo non tam officio & honeſtati, quam naturalis legis præcepto ſatisfaciet. Quum enim Presbyteri, in animarum cura, aliiſque gravibus muneribus ad Paſtorale regimen ſpectantibus, Epiſcopi Miniſtri ſint; ita cum eo ſe gerere debent, ut is animarum, quas ipſi regebant, & negociorum, quæ adminiſtrabant, neceſſitatibus opportunè conſulere valeat. De quo rectè loquitur *Paſſerinus*, licet Ordinis Regularis ſcriptor, *de ſtatibus hominis Tom. III, quæſt.* 189. *art.* 7. *num.* 8. *Miniſter, qui habet cuſtodiam rerum, & bonorum Domini ſui, quæ abſente cuſtode perire poſſunt, non ex pura decentia, ſed ex debito officii ſui, tenetur bona ſibi commiſſa Domino reddere, & illum monere, ut de alio cuſtode provideat; &, ſi hoc non faciat, puniri poteſt. Cum ergo Parochus ſit Epiſcopi miniſter in cura animarum, ſi deſerat animas ſibi commiſſas, inconſulto Epiſcopo, non minus peccat, quam ſi Miniſter Paſtoris, Ovium Domino, ac Paſtore non admonito, gregem errantem ſine cuſtode dimitteret*, cum his, quæ ſequuntur.

Hæc autem permiſſio vel ab Epiſcopo conceditur, vel negatur. Si concedatur, jam controverſiæ locus non erit. Sin vero denegetur, hujuſmodi diſſenſus, ex auctoritatibus ſuperius citatis; Presbyterum non adſtringet, quominus Religionem ingredi valeat. Neque id mirum videri debet. Si enim Presbyter Epiſcopo reverentiam & obedientiam in ſua Ordinatione promiſit, multo ſolemnius Regulares eam promiſerunt proprio Superiori in Religioſa Votorum Profeſſione. Et tamen quoties Regularis in Ordine laxiori Profeſſus ad ſtrictiorem tranſire cupit, tenetur quidem a Superiore laxioris licentiam petere: verumtamen, ea ſibi denegata, nihilominus ad ſtrictiorem libere tranſire poteſt, ut expreſsè ſtatuitur in *Cap. licet. de Regularibus*, ubi ſic legitur: *Talis ergo poſtquam a Prælato ſuo tranſeundi licentiam poſtulaverit, ex lege privata, quæ publicæ legi præjudicat, abſolutus, libere poteſt ſanctioris vitæ propoſitum adimplere, non obſtante proterva indiſcreti contradictione Prælati; quia privilegium meretur amittere, qui conceſſa abutitur poteſtate.*

Denique de Beneficiorum vacatione, in jure ſtatutum habemus, eam non induci per ſolum ingreſſum in Religionem, ſed per Profeſſionem Regularem dumtaxat; quemadmodum videre eſt in *Cap. Beneficium. de Regular. in* 6. Et quidem pro eo tempore, quod inter ingreſſum in Ordinem Regularem, & Profeſſionem ſolemnem intercedit, debet Epiſcopus, quoad Beneficia Curata, id ipſum agere, quod alias præſtare conſuevit, quum Parochus aliquo impedimento detinetur, ne animarum curam exercere valeat; quoad Beneficia vero Choralia, relictis Tyroni Religioſo, qui Choro intereſſe nequit, ipſius Beneficii fructibus, de diſtributionibus ita ſtatuet, ut jura præſcribunt; juxta opinionem in praxi receptam, de qua agit *Suarez de Religione Tom. III. lib.* 5. *Cap.* 16. *num.* 12. Quin immo ſi quis forte Religionem ingreſſurus, Beneficium ſuum dimitteret, (quo caſu poteſt Epiſcopus, *per Conſtitutionem LVIII. S. Pii V.*, hujuſmodi renunciationem admittere); vel etiam ſi tempore Novitiatus hujuſmodi dimiſſionem expleret, ſervatis omnibus, quæ ex præſcripto Sacri Tridentini Concilii *Cap.* 16. *ſeſſ.* 25. *de Regularibus*, tam in bonorum temporalium, quam in Beneficiorum Eccleſiaſticorum renunciationibus ſervari debent; nihilominus omnia in ſuſpenſo remanere deberent; neque poſſet Epiſcopus ad Beneficii ſic dimiſſi collationem devenire, niſi poſt factam a dimittente ſolemnem Profeſſionem; uti latè oſtendit doctus, & in hoc toto rerum genere expertiſſimus Scriptor, bon. mem. Joannes Baptiſta Riganti, in ſuo *Commentario ad Regulas Cancellariæ Tom. III. Regul.* 46. *a num. II. ad finem.* Qua in re olim dubitatum eſt, an Vota ſimplicia, quæ a Clericis Regularibus Societatis Jeſu, poſt biennium Probationis, emittuntur, hujuſmodi Beneficiorum vacationem inducerent; ſed negativa ſententia communiter recepta

De vacatione Beneficiorum per Profeſſionis emiſſionem, & quid agendum de ipſis tempore Tyrocinii.

fuit; ut obſervat laudatus Riganti *loco cit. num.* 30. *& ſeqq.*, & monet Pitonius *diſcept.* 126. *num.* 11. *& ſequ.* Quamvis in Congregatione quinta Generali ipſius Societatis *Canone* 19. ſtatutum fuerit, ut qui Societati nomen dederit, expleto biennio, antequam Vota ſimplicia emittat, Eccleſiaſtica Beneficia dimittere debeat; quo caſu hujuſmodi Beneficia, ſi minus propter Profeſſionem, at propter renunciationem, vacare intelliguntur; ut notant *Sanchez ad Præcepta Decalogi lib VII. Cap.* 4. *num.* 7. *Pellizzarius in manuali Tom. I. Tract.* 3. *Cap.* 4. *num.* 52., cum aliis, quos citant præfati *Rigant. loco cit. num.* 32. *& Piton. num.* 12.

At enim dices, præmiſſa omnia rectè procedere; verum per ea non tolli propoſitam difficultatem, de peculiaribus circumſtantiis aliquando occurrentibus, ob quas permitti nequit Presbytero Sæculari ad Regularem vitam tranſire; & quidem neceſſarium eſſe, earum cognitionem & examen inſtitui; id quod obtineri nequit, niſi, lata Conſtitutione, præſcribatur aliqua conſultationis ſpecies inter Epiſcopum, & Superiorem Regularem; ut unicuique ſua ratio conſtet, ipſeque Superior Regularis ab Epiſcopo edoceri valeat de idoneitate illius, qui Religioni nomen ſuum offert; ne forte eidem inutilis inveniatur; qualem profecto, ob ingraveſcentem illius ætatem, repertum iri ſuſpicaris Archidiaconum Chizzola, qui inter Clericos Societatis Jeſu, Te inconſulto, admiſſus fuit.

Porro nec interdicta fuit unquam hujuſmodi conſultatio inter Epiſcopum, & Superiorem Regularem, neque Nos eam vetare intendimus; quin potius illius utilitatem, atque opportunitatem agnoſcimus. Ut autem ſpecialis Legis mandato, tamquam neceſſaria, præcipiatur, in eo non non modica eſt difficultas. Neque enim in jure cautum reperitur, ut duorum Ordinum, laxioris, atque ſtrictioris, Superiores inter ſe convenire debeant, quoties aliquis in illo profeſſus, ad hunc tranſire velit; ſed ſolum, ubi inter præfatos Superiores oriatur controverſia, an hujuſmodi tranſitus ex laudabili cauſa, vel potius ex animi levitate & inconſtantia ſuſcipiatur, Eccleſiaſticæ Leges, Superioris Majoris judicium requiri voluerunt: *Si vero probabiliter dubitetur, utrum quis velit ad Ordinem arctiorem, aut laxiorem, ex charitate, an ex temeritate tranſire, Superioris eſt judicium requirendum.* Ita legitur in *citat. Cap. licet. de Regularibus.* Quod ſi, hujuſmodi controverſia pendente, Religioſus in altero illo Ordine recipiatur, atque etiam in eo Profeſſionem emittat; tunc ex ipſius controverſiæ exitu decernendum erit, an ipſe ad priorem reverti, an vero in poſteriori remanere debeat; ut rectè monet *Abbas Panormitanus in citat. Cap. licet, num.* 15. *de Regular.* Hodierna vero praxis eſt, per quam omnes hujus generis controverſiæ, & morarum prolixitates devitantur, ut Religioſis Viris, qui a laxiori ad ſtrictiorem Ordinem tranſire cupiunt, poſtquam voluntatis ſuæ cauſas coram competentibus Apoſtolicæ Sedis Tribunalibus expoſuerint, atque probaverint, haud ægre a Romano Pontifice indulgeantur opportunæ facultates, in quibus derogatio ſuper conſenſu Superioris Ordinis laxioris includitur.

Quod vero jus, certis in caſibus, certiſque de cauſis, competit Superiori Ordinis laxioris, ut ſuum ſubditum Regularem ad ſtrictiorem Ordinem digreſſum, etiam poſt ſolemnem Profeſſionem in eo emiſſam, repetere & revocare valeat; idem ſimiliter, certis in caſibus, juſtiſque exigentibus cauſis, Epiſcopo competit, ut ſuum Clericum Sæcularem Ordini Regulari adſcriptum repetere poſſit. Hoc tradit clariſſimus Canonum doctor *Innocentius IV. ad ſæpe citatam Cap. licet. de Regular.*, cujus hæc ſunt verba, ibi *num.* 3.: *Clericus poteſt tranſire ad Religionem; non petita licentia, etiamſi contradicatur; Crederemus tamen, quod poſſet eum repetere, ſi ex tranſitu ſuo prima Eccleſia gravem ſuſtineret jacturam.* Concordat Abbas in *idem Cap.* 14., ubi ſic ait: *Ulterius quæritur, quid in Sæculari Clerico? Numquid poteſt intrare in Religionem, non petita licentia ab Epiſcopo? Innocentius tenet quod ſic: ſed ſi Eccleſia graviter læderetur, eſſet revocandus.* Satis itaque proviſum eſt etiam Epiſcopo, qui factum Clerici ſui, ad Regularia Clauſtra, ſe invito, digreſſi, impugnare velit. Unde nec ulla nova Conſtitutione opus eſt, ut Epiſcopalia jura hac in parte aſſerantur; neque porro, ut peculiares indicentur caſus, quibus hujuſmodi juris exercitio locus eſſe poſſit; quum ſatis ſit Regulam generalem tradidiſſe, quam Judex ſequatur, quamque ad peculiares cauſas, pro ſua prudentia, juſtoque arbitrio, valeat applicare.

Reſolvitur opus non eſſe nova Conſtitutione.

Hujus tamen juris, quo Epiſcopus Clericum Sæcularem ſibi ſubjectum, qui Regulari Inſtituto ſine ipſius aſſenſu nomen dedit, repetere, & ad Eccleſiæ ſervitium revocare poteſt, hujus, inquam, juris perſequutio in caſibus particularibus non admodum facilis eſſe videtur. Ponamus enim Epiſcopo rem eſſe cum Clerico Beneficiato, cum Canonico, cum Archidiacono; vel (quoniam de ſimplici Beneficiato, aut Canonico, minus fortaſſe laborabit) de Archidiacono videamus. Hujus dignitatis, ſive Officii, veteribus quidem temporibus graviſſimi, nunc munus omne eò redactum eſt, ut Epiſcopo Ordinationes generales celebranti, quum ipſi commodum fuerit, aſſiſtat, promovendos ad ipſam Ordinationem evocaturus. Si vero agatur de Parochis, aliiſve Animarum curam gerentibus, nemo quidem negabit, ipſorum munus magni in Eccleſia momenti eſſe; ſed quum ſimul negari nequeat, *Prælationis munus, ſeu ſtatum*, (ut inquit *Suarez de Religione Tom. III. lib.* 1. *Cap.* 21. ubi de animarum cura loquitur) *minus ſecurum eſſe, Religionis vero eſſe ſtatum majoris ſecuritatis in ordine ad ſpiritualem ſalutem*; unuſquiſque Parochus Religioſæ vitæ cupidus, ac una exceptione in judicio ſe tuebitur adverſus Epiſcopum, qui ipſum ad Animarum curam revocare contendat. Sanctus Gregorius Magnus, quum olim ſcriberet adverſus Legem ab Imperatore Mauritio editam, qua interdictum erat Militibus Monaſticam vitam amplecti, hanc, inter alias, rationem aſſerebat: *Multi ſunt, qui poſſunt Religioſam vitam etiam cum ſæculari habitu ducere, & plerique ſunt, qui, niſi omnia reliquerint, ſalvari apud Deum nullatenus poſſunt*: ut videre eſt in ipſius *Epiſtola* 65. *lib.* 3. *Indict. VI. Tom.* 2. *præfatæ Editionis Pariſinæ.* Nunc ergo quilibet Beneficiatus, Canonicus, Archidiaconus, Parochus, qui officium, aut miniſterium ſuum cum Religioſa vita commutaverit, ſe non inter *multos*, ſed inter *pleroſque* a S. Gregorio indicatos, connumerandum eſſe affirmabit.

Et difficile eſſe, ut Epiſcopus Clericum ad ſæcularem ſtatum revocare poſſe.

Si autem ipſi objiciatur, quod in ſæculari ſtatu pauperibus largiter ſubvenire conſueverat, reſpondebit, ſe non minus ex ipſis Religioſis Clauſtris, ſi bonorum ſuorum poſſeſſionem ad Religionem attulerit, opportunis obtentis facultatibus, pauperum indigentiis ſubventurum. Sanè quum in præfata Lege Mauritius Imperator inhiberet, ne debitores publici Ærarii in Monaſteriis reciperentur: Sanctus Gregorius eam partem Legis impugnans, (de qua tamen deinde ſuam opinionem mutavit, ut obſervant laudati Editores, *in Notis*, *litera d.*) ita ſcribebat in citata Epiſtola: *Quod vero in eadem Lege dicitur, ut ei in Monaſterium converti non liceat, omnino miratus ſum; dum & rationes ejus poſſunt per Monaſterium fieri; & agi*

poteſt.

poteſt, ut ab eo loco, in quo ſuſcipitur, ejuſ quoque debita ſuſcipiantur.

Quod ſi objiciatur gravis ætas Presbyteri ad Religionem tranſeuntis, facilis & obvia erit reſponſio, quod multi ſunt in Regularium Familiis Religioſi Viri in ſenili ætate conſtituti, qui pro modo virium ſuarum, laudabilem operam Religioni præſtant; quorum numero ipſum, de quo eſt quæſtio, adjungi nil vetat. Ita pariter Sanctus Gregorius, contra propugnatores ſupradictæ Legis, qui dicebant, Milites ad Monaſteria convolantes, bonos Monachos non evadere; affirmabat: *Ego indignus famulus veſter ſcio, quanti his diebus meis in Monaſterio Milites converſi, miracula fecerunt, ſigna & virtutes operati ſunt.*

Aliæ rationes, ob quas non eſt ferenda Conſtitutio.

Denique, huic Epiſtolæ jam nimis prolixæ finem facturi, unum adhuc addimus; ex centum nimirum Archidiaconis non facile duos inventum iri, qui Archidiaconatum dimittere, & Religionem ingredi velint. Contra verò, in pari Regularium numero, multos ſane inveniri poſſe, qui Regularem vitam pro Archidiaconatu adipiſcendo relinquerent. Quare, quum Leges verſari oporteat circa ea, quæ frequenter accidunt; profectò non tam nova Lege opus erit ad retinendos Clericos, & Presbyteros Sæculares, ne Religiones ingrediantur; quàm necesſè eſſet aliquid excogitare, quo magis intra Religioſa Clauſtra continerentur ii; qui Regularem vitam amplexi, & profeſſi ſunt. Vix enim credibile eſt, quàm multi a Regularibus Ordinibus migrare variis artibus quotidie moliantur. Neque ſolum de Apoſtatis loquimur, quorum numerus in dies augetur; ſed, ſi omnes, qui nullitatem Profeſſionis ſuæ judicio experiri aggrediuntur, illam apud Judices probarent; ſi omnes, qui Dignitates extra Religionem ambiunt, voti compotes fierent; ſi demum facilem apud Nos aditum invenirent eorum inſtantiæ, qui e Clauſtris exire, & in habitu Presbyteri Sæcularis, ſub obedientia Epiſcoporum, & cum obligatione ſervandi Vota Religioſa, quatenus conciliari poſſunt cum ſtatu Clerici Sæcularis, in Sæculo manere vellent; longè utique minor eorum foret numerus, qui Religionem profeſſi, ad mortem uſque in illa perſeverarent.

Dum itaque, Dilecte Fili Noſter; conſiliis tuis, quæ tum privatis Litteris, tum etiam Typis impreſſis, non minus docte, quàm eloquenter propoſuiſti, obſecundandum Nobis eſſe non arbitramur; in eo tamen ſingularem exiſtimationem, quam de Te merito fovemus, agnoſces, quod Tibi cauſas, atque rationes; quibus ab iis ſequendis retrahimur, exponere non detrectavimus his Litteris Noſtris; quibus etiam tibi, novum benevolentiæ Noſtræ pignus, Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Dat. Pont. An. VII die 14 Januarii 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 14. Januarii MDCCXLVII. Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

XXVI.

De Clauſura Monialium, & admiſſione Famulatum in Monaſteria.

Venerabili Fratri Joſepho Mariæ Epiſcopo Portugallienſi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Leges ſuper Clauſura a Pontifice latæ enunciantur.

PER binas alias noſtras in ſimili forma Brevis literas, quarum una quidem datæ fuerunt die 1. menſis Junii anno MDCCXLI. incipientes: *Cum Sacrarum Virginum*: alteræ vero die 3. menſis Januarii anno MDCCXLII. itidem incipientes: *Salutare in Catholica Eccleſia inſtitutum*: ea opportuna adhibere curavimus Apoſtolicæ providentiæ ſupremæque auctoritatis noſtræ remedia, quæ ad inſtaurandam regularem quoad clauſuram Monialium obſervantiam, a primæva diſciplina per Prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, & Sacros Canones confirmatâ ſenſim dilabentem, ſatis eſſe in Domino duximus. Quoniam autem non ſine graviſſimo animi noſtri angore accepimus novas artes, ac nova inventa, etſi antiqua ſint, ac toties proſcripta, ſub variis exquiſitiſque cauſis, & rationibus in dies excogitari, quæ non ſolum per præſcripras leges prohibentur, ſed quamplurimis etiam inordinationibus, & offendiculis aditum pateſaciunt:

Novi abuſus ad eundem delati.

Ac primum quidem eò pervenit famularum ad Monialium miniſterium in Monaſteria admittendarum abuſus, ut indultum, quod ab Apoſtolica hac Sancta Sede ſub tot ſalutaribus conditionibus concedi ſolet, etſi pro prima vice ſervatis iiſdem conditionibus executioni demandetur, deinceps tamen quoties admiſſam famulam, aut e Monaſterio egredi, aut viam univerſæ carnis ingredi contingat, toties, nulla indulti hujuſmodi habita ratione, ad libitum Monialium, ſine alia Antiſtitum Ordinariorum locorum, ad quos ſpectat, ſcientia & licentia, ſed de Superiorum Regularium eorumdem Monaſteriorum duntaxat aliquando conſenſu, aliæ, atque aliæ in Monaſterium inducantur famulæ, de quarum moribus, fama, vitiis, ac virtutibus nulla præceſſerit legitima cognitio; unde fit, ut ſub Famularum nominè ac prætextu, fœminæ quæcumque in Clauſuras, non ſine Clauſuræ violatione admittantur: Illud præterea in more poſitum eſſe dolentes audivimus, oſtia nimirum Monaſteriorum, quæ ſemper clauſa eſſe, nec niſi ad neceſſaria eorumdem Monaſteriorum commoda recludi debent, ita aſſidue patefieri, ut Moniales, & quæcumque aliæ in Monaſteriis degentes Virgines in propatulo ſedentes, ſive ſtantes, cum quibuſvis utriuſque ſexus hominibus illuc accedentibus indiſcriminatim colloqui, & jocari etiam non erubeſcant, ut ſæpe quamlibet fœminam in quacumque ætate conſtitutam ſive conſanguineam, ſive affinem, ſive tamquam famulam cujuſlibet earumdem Monialium in ipſam Clauſuram accerſant; & quamvis ipſæ Moniales impellant, ſpontè tamen ingreſſam deinde aſſerant; nec Religioni ducant cenſuras, ac pœnas canonicas, quibus eapropter obnoxiæ fiunt: Nos ſane, qui pro impoſita Nobis divinitùs ſuprema Apoſtolicæ ſervitutis procuratione ſaluberrimè occurrere debemus hiſce abuſibus, & inordinationibus, etſi abuſus, & inordinationes hujuſmodi in iſta Fraternitatis Tuæ Diœceſi neque unquam irrepſiſſe, neque unquam irrepturos eſſe in Domino confidimus; Fraternitati tamen Tuæ notum eſſe volumus, quod Nos non ſolum omnes, & ſingulas Conſtitutiones tam ab iiſdem Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus, quàm à Nobis ipſis ſuper clauſura Monialium editas, verum etiam omnia & ſingula decreta tam a Concilio Tridentino, quàm a Congregationibus Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſuper eadem clauſura, & admiſſione, & receptione Educandarum puellarum, & famularum, ſive quarumcumque fœminarum promulgata, quatenus opus ſit, tenore præſentium auctoritate Apoſtolica confirmamus, & ſub pœnis etiam per eaſdem Conſtitutiones, & Decreta contra inobedientes inflictis, ſervari mandamus, ac præcipimus.

Apoſtolica & Conciliaria ſtatuta innovantur.

Inſuper tenore, & auctoritate paribus ſtatuimus, ac declaramus, admiſſionem receptionemque quarumcumque fœminarum, ſive puellarum educandarum, ſive Famularum in Monaſteria, quacumque ex cauſa, ſine legitima

Præſcribitur ordo ſervandus pro ingreſſu Mulierum in Monaſteria, ſub pœnis &c.

autheuticaque juſdem Apoſtolicæ Sedis licentia toties, quoties opus fuerit, impetranda, & prævio examine ſuper moribus, fama, habilitate, & neceſſitate ipſarum Educandarum puellarum, vel famularum, per Antiſtites locorum Ordinarios tanrummodo, & non alios quoſcumque Superiores toties itidem, quoties neceſſitas poſtulaverit, habendo, non obſtante quacumque conſuetudine etiam longi temporis, fieri non debere. Quod ſi ſecus factum, ac fieri in poſterum contingat, ſtatuimus pariter ac declaramus, tam Moniales, & quaſcumque in Monaſteriis degentes, quæ fœminas quaſcumque in eadem Monaſteria quomodocumque admiſerint receperintque, quàm ipſas fœminas admiſſas & receptas, canonicis cenſuris, & pœnis obſtrictas eſſe, ac fore, a quibus eaſdem Moniales, & fœminas hujuſmodi ejuſdem tuæ Diœceſis, ſi fortaſsè hac in parte deliquiſſe contigerit, de præterito tantum abſolvendi facultatem Fraternitati Tuæ, cum facultate etiam alios ſubdelegandi, tribuimus & impertimur. Cæterum Fraternitati Tuæ injungimus, ac præcipimus, ut omnium, & ſingularum ordinationum per laudatum Concilium Tridentinum, & Apoſtolicas Conſtitutiones, & dictarum Congregationum decreta, ſuper clauſura Monialium, & delegata Antiſtitibus locorum Ordinariis Viſitatione tam interna, quàm externa præſcriptarum memor, eaſdem ordinationes ſub pœnis deſuper inflictis debitæ executioni mandare ſatagas & ſtudeas, nec non mandari facias, cures, & adnitaris. Interim, ad proſperi ſucceſſus auſpicium, Tibi, Venerabilis Frater, Apoſtolicam benedictionem peramanter impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 24. Jan. MDCCXLVII. Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

De Ordinationibus Regularium.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

IMPOSITI Nobis licet immerentibus Apoſtolici Miniſterii ratio poſtulat, ut ad tuendum Eccleſiaſticæ diſciplinæ vigorem, non modò novas interdum Leges providè conſtituamus; verùm etiam veteres a Prædeceſſoribus Noſtris ſapienter ſtatutas, ſi quidem fallacium rationum præſidio debitis fraudentur effectibus, novis & inviolabilibus ſanctionibus communiamus; ſi verò earum claritas pravis & captioſis interpretationibus involvi & obumbrari dignoſcatur, eaſdem perſpicuis apertiſque declarationibus in propria luce collocemus.

Sanè quæ olim de Ordinationibus Regularium controverſia viguit, an ſcilicet Regulares a quocumque Catholico Antiſtite indiſtinctè ordinari poſſent, an verò id juris privativè pertineret ad Epiſcopum illius Diœceſis, intra quam ſita eſt Religioſa Domus, quam Regularis ad Ordines promovendus inhabitat, providis Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutionibus & declarationibus jamdudum ſublata fuit. In qua quidem controverſia Epiſcopi Locorum Ordinarii jura ſua fundantes in generalibus Canonum ſtatutis, & in ipſis exemptionum privilegiis, quæ Regularibus indulta ſunt, ajebant, ipſorum Ordinationes, utpotè Diœceſanis Epiſcopis expreſsè reſervatas, eeque ſpectare poſſe ad Ordinarios eorum Originis, quam Regulares a ſe abdicant, dum ſæculo nuntium remittunt; neque porrò ad Ordinarios Beneficii, quoniam ipſi ad titulum Beneficii non promoventur; proindeque unicè ſpectare ad Epiſcopos Ordinarios eorum Domicilii, nimirùm illius Diœceſis, ac Loci, in quo ipſi Ordinandi commorantur.

Item pro Regularibus.

Contra verò Regulares Apoſtolicis Privilegiis innixi, quæ certis Ordinibus recentiùs elargita, ac deinceps per viam communicationis ad omnes extenſa fuerant, licitum ſibi eſſe contendebant Sacros Ordines a quocumque Catholico Antiſtite, juxta eorum Privilegiorum tenorem, pro arbitrio ſuſcipere.

Privilegia Regularium a Gregorio XIII. reducta ad terminos juris.

Verùm quum felicis recordationis Prædeceſſor Noſter Gregorius Papa XIII. per ſuam Apoſtolicam Conſtitutionem, quæ incipit *In tanta rerum*, datam apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MDLXXIII. Kalendis Martii, juſtis gravibuſque de cauſis, alteram Conſtitutionem ſui noſtrique pariter Prædeceſſoris S. Pii Papæ V., cujus initium eſt, *Etſi Mendicantium*, ad juris communis & Sacri Concilii Tridentini terminos reduxiſſet; eodem quoque anno in Cauſa Monachorum Ordinis Carthuſiani Decretum edidit, quo ipſos ab Epiſcopis Diœceſum, in quibus eorum Monaſteria reſpectivè ſita ſunt, vel nonniſi de illorum licentia, ab aliis quibuſque Epiſcopis ordinandos eſſe declaravit; quemadmodum legitur *Lib. I.* Decretorum Congregationis Concilii *pag. 75. a terg. Dub. An Noſtri Ordinandi obligentur habere expreſſam licentiam Ordinarii, in cujus Diœceſi ſunt, pro Ordinibus conferendis ab Epiſcopo alterius Diœceſis: Sanctiſſimus Dominus Noſter, etiam ex ſententia Sacræ Congregationis Concilii, declaravit, obligari.*

Decretum ejuſdem de Ordinationibus.

Quod a Sixto V. confirmatur & declaratur.

Contigit autem, ſub illius Succeſſore Sixto Papa V. eandem quæſtionem retractari, inſtante univerſo Ordine Fratrum Prædicatorum. Qua de re idem Prædeceſſor, poſt maturum Cauſæ totius examen in præfata Congregatione Concilii habitum, conſtituit, licere Superioribus Regularibus Literas Dimiſſoriales concedere ſuis reſpectivè Subditis, ad Ordines ſuſcipiendos; ſed eas tamen Diœceſano dumtaxat Epiſcopo directas, nec alteri unquam, niſi quum fortè is a Diœceſi abſuerit, aut, quatenus in Diœceſi extiterit, Clericorum tamen Ordinationem non ſit habiturus. Ita relatum habetur *Lib. IV.* prædictorum Decretorum *pag.* 108. *Sanctiſſimus Dominus Noſter Xiſtus V., ex ſententia Congregationis, reſpondit, Regulares poſſe concedere Dimiſſorias ad Epiſcopum Diœceſanum, eoque abſente, vel etiam præſente, & Ordinationem non tenente, ad quemcumque; dummodo ab eo Epiſcopo, qui Ordines contulerit, examinentur quoad doctrinam.*

Tum etiam latiùs a Clemente VIII.

Demum a ſanctæ memoriæ Prædeceſſore quoque Noſtro Clemente Papa VIII., ad hujuſmodi controverſias perpetuò extinguendas, ſequens Decretum editum fuit: *De mandato Sanctiſſimi Domini Noſtri Clementis Diviná Providentiá Papæ VIII. tenore præſentium mandatur omnibus & ſingulis quorumcumque Regularium Superioribus, ut de cætero obſervent, & obſervari faciant ea, quæ in Decreto Sacræ Congregationis Concilii Tridentini continentur, cujus tenor eſt talis: Congregatio Concilii cenſuit, Superioribus Regulares poſſe ſuo ſubdito itidem Regulari, qui præditus qualitatibus requiſitis Ordines ſuſcipere voluerit, Literas dimiſſorias concedere, ad Epiſcopum tamen Diœceſanum, nempè illius Monaſterii, in cujus familia ab iis, ad quos pertinet, Regularis poſitus fuerit, &, ſi Diœceſanus abfuerit, vel non eſſet habiturus Ordinationes, ad quemcumque alium Epiſcopum; dum tamen ab eo Epiſcopo, qui Ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipſi Regulares non diſtulerint de induſtria conceſſionem dimiſſoriarum in id tempus, quo Epiſcopus Diœceſanus vel abfuturus, vel nullas*

eſſet

eſſet habiturus Ordinationes. Verùm, cum a Superioribus Regularibus, Epiſcopo Diœceſano abſente, vel Ordinationes non habente, Literæ dimiſſoriæ dabuntur, in eis atique hujuſmodi cauſam abſentiæ Diœceſani Epiſcopi, vel Ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam eſſe. Quod qui non fecerint, officii, & dignitatis, ſeu adminiſtrationis, ac vocis activæ, & paſſivæ privationis, ac alias arbitrio ejuſdem Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ reſervatas pœnas incurrant. In quorum fidem &c. Datum Romæ die 15. menſis Martii 1596.

Controverſiæ utrinque renovantur.

Hoc emanato Pontificio Decreto, eoque tam claris verbis concepto, jure ſperandum videbatur hujus generis lites non amplius auditum iri; ſed contra accidit, dum ex una parte nonnulli Epiſcopi ultra montes conſtituti contendere cœperunt, neceſſarias eſſe Regularibus Dimiſſorias etiam Ordinariorum eorum Originis, quò poſſent ab Epiſcopis aliorum Locorum ad Sacros Ordines promoveri; ex altera verò Regulares, obtendentes, in præfato Clementis VIII. Decreto derogatum non fuiſſe Apoſtolicis Privilegiis, quæ eorum Ordinibus, ſive directè, ſive per communicationem indulta fuerant, ut ſcilicet a quocumque Catholico Antiſtite ordinari poſſent, hujuſmodi Decreti vim & obſervantiam declinare ſe poſſe putarunt.

Dimiſſoriæ Ordinariorum Originis a Regularibus non requirendæ.

Verùm, quod attinet ad Epiſcopos, ipſa Congregatio Concilii die 28. Februarii anni MDCLIV., ut notatum reperitur *Libro XIX.* ipſius Decretorum *pag. 316.* ita reſcripſit: *Regulares volentes ſe promovere ad Ordines, non teneri oſtendere Dimiſſorias Ordinariorum propriæ Originis, ſed ſufficere ut obſervent formam præſcriptam in Decreto ſan. mem. Clementis VIII.* Quod etiam ampliſſimè confirmatum fuit in alio Decreto edito die 17. Martii anni MDCLXXIV., Decretorum *Libro XXVIII. pag. 261., & ſequentibus.*

De Privilegiis Regularium judicium habitum ſub Innocentio XIII.

Quod verò ſpectat ad Regulares; quum eorum præſumptum jus, una cum rationibus ab ipſis pleniſſimè deductis, in quadam Congregatione particulari nonnullorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium a felicis recordationis Prædeceſſore Noſtro Innocentio Papa XIII. deputata, cui Nos in minoribus tunc exiſtentes noſtram qualemcumque operam, pro demandato Nobis Secretarii munere, contulimus, diligenter expenſum, & examinatum fuiſſet; cumque ad hujuſmodi quæſtionem definiendam, id potiſſimum viſum eſſet in jure ſtatuendum, an ad effectum eximendi Regulares a præfati Decreti Clementini obſervantia, ſufficeret, quod Privilegia ſuſcipiendi Ordines a quocumque, ipſis conceſſa fuiſſent poſt Concilium Tridentinum, a quo hujuſmodi antiqua Privilegia abrogata fuiſſe ſatis conſtat; an verò oporteret eadem conceſſa fuiſſe poſt ipſum Clementis Prædeceſſoris Decretum: Ac præterea an hujuſmodi Privilegia æquè ſuffragarentur iis, ad quos per viam communicationis extenſa dicerentur; ac iis, quibus directè & expreſſe indulta fuerunt;

Quæſtionis nodus.

Ab eodem Innocentio ſolvitur.

Idem Innocentius Prædeceſſor, audito præfatæ Congregationis particularis conſilio, decrevit, ſatis eſſe, ad ſupradictum effectum, quod hujuſmodi Privilegia poſt Concilium Tridentinum conceſſa fuerint, quamvis præfato Clementino Decreto poſteriora non ſint; dummodo tamen directè conceſſa fuiſſe conſtet, non verò in communicatione Privilegiorum de uno in alium Ordinem derivata aſſerantur; quemadmodum ipſe Innocentius in ſuis Apoſtolicis Literis, incipientibus *Apoſtolici miniſterii*, die 30. Maji anni MDCCXXIII. datis, ac deinde confirmatis a Sanctæ memoriæ Prædeceſſore pariter Noſtro Benedicto Papa XIII. per alias ſimiles Literas datas die 23. Septembris anni MDCCXXIV., quarum initium eſt *In ſupremo*, apertè declaravit, his verbis: *Quoties ergo Regulares ad Ordines erunt promovendi, ſervetur omnino Decretum Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum a piæ memoriæ Clemente VIII. Prædeceſſore etiam noſtro confirmatum die 15. Martii 1596., quo ſancitur, ad Epiſcopum Diœceſanum Literas Dimiſſorias pro eorundem Ordinum ſuſceptione a ſuis Superioribus eſſe dirigendas, præterquam in caſu, quo Diœceſanus a Diœceſi abeſſet, vel Ordinationes non eſſet habiturus, quo etiam caſu in Literis Dimiſſoriis ad alium Epiſcopum dirigendis expreſſa fieri debeat mentio, vel de prædicta Epiſcopi Diœceſani abſentia, vel de illa alia cauſa, videlicet quod Ordinationes non ſit habiturus; exceptis tamen, quoad prædicta, Regularibus illis, quibus per ſpeciale Privilegium a Sede Apoſtolica poſt Concilium Tridentinum fuerit conceſſum, ut a quolibet Catholico Antiſtite Ordines ſuſcipere poſſint, ſuper quo indulto nihil per præſentes innovare intendimus.*

Particula ipſius Literarum.

Transgreſſiones ex Legum ignorantia, & prava interpretatione.

Porrò ſi aliqui vigilias laboreſque ſuos, non tam in extricandis inutilibus quæſtionibus, vel fortè in rebus profanis, & ab Eccleſiaſtica profeſſione alienis addiſcendis conſumerent, quàm in ſtudio ſacrarum Legum, quibus Eccleſiaſtica diſciplina continetur, utiliter collocarent; ac niſi aliquibus arbitrium pro lege, præjudicata opinio pro ratione, atque, in Legum etiam clariſſimarum interpretatione, ſuus cuique ſenſus pro auctoritate eſſet; nec olim Nobis in noſtro Bononienſi Archiepiſcopatu reſidentibus contigiſſet, ut Regularis quidam ex ea Urbe repente digreſſus, ſuique Superioris Dimiſſorias ad Epiſcopum finitimum deferens, tametſi nullo pacto docere poſſet, Nos Clericorum Ordinationem non habituros, Sacrum Presbyteratus Ordinem ſuſciperet, nullâque interjectâ morâ Bononiam ad primum Sacrificium non ſine pompa offerendum reverteretur: Quam tamen intolerandam audaciam Nos ad Canonicarum ſanctionum rigorem exigere, atque etiam, ſervata Paſtorali manſuetudine, vindicare non prætermiſimus, ut videre eſt in Monito Paſtorali a Nobis tunc edito, *inter impreſſ. Monit. 3. Lib. 11.* Neque rurſus, ex quo ad univerſalis Eccleſiæ regimen, Deo ſic diſponente, aſſumpti fuimus; plurium Epiſcoporum Fratrum Noſtrorum querelæ ad Apoſtolatum Noſtrum delatæ fuiſſent; qui nimirum, non ſine magno animi noſtri dolore, apud Nos expoſtulare non deſinunt, a pluribus ſæpè Regularibus in eorum Diœceſibus reſpectivè commorantibus ſimilia perpetrari, in ſpretum Eccleſiaſticarum Legum, atque pœnalium ſanctionum, quibus ipſo facto adſtringuntur; (ſiquidem in authographo ſupra relati Clementini Decreti diſtinctè legitur *incurrant*; non autem, quod falsò nonnemo aſſeruit, *incurrent*), dum ſcilicet, Superiores Regulares, qui Subditis ſuis non ad præſcriptum ejuſdem Decreti Dimiſſorias Literas concedunt, ſuorum Officiorum, ac Dignitatum, & vocis activæ, atque paſſivæ amiſſione mulctantur; Ordinati verò, ſuſpenſionis pœnam, atque etiam, ſi in ſuſcepto Ordine miniſtraverint, Irregularitatem incurrunt; ac denique Antiſtites, qui ipſis manus imponunt, non facilè effugiunt Canonicas pœnas adverſus eos propoſitas, qui alienos Subditos abſque ſufficientibus Dimiſſoriis ordinare præſumunt. Qui etiam plerumque culpâ non vacant in eo, quòd, quum ex uſu rerum intelligere poſſint, complures Regulares non alia de cauſa, proprio domicilio relicto, iter arripere, quàm ut ſe ſubducant examini Epiſcopi Diœceſani, cujus hac in re juriſdictionem, aut nimium rigorem perhorreſcunt, aliumque inveniant, qui vel nullo, vel admodum levi præmiſſo examine, Ordines ipſis impertiatur; quoties hujuſmodi facilitate erga illos utuntur, toties adverſus conſultiſſima Tridentinæ Synodi Decreta delinquunt: Ea ſiquidem *ſeſſ. 23. cap. 12. de Reformatione*,

Pœnæ, quas inobedientes incurrunt.

ſic

ſic ſtatuit: *Regulares quoqae, nec in miaori ætate, nec ſine diligenti Epiſcopi examine ordinentur, privilegiis quibuſcumque quoad hoc penitus excluſis.*

Nos autem conſueta Sedis Apoſtolicæ clementia uti volentes, libenter abſtinemus a deſignandis aut nominandis hoc loco Regularibus, de quorum exceſſibus in boc rerum genere graves Epiſcoporum querimoniæ ad Nos delatæ fuerunt. Quæcumque etiam hac in re inordinatè ad hunc diem admiſſa ſunt, a diſtrictioris judicii inquiſitione liberamus; Quio immò omnes & ſingulos in hoc delinquentes, ſive Superiores Regulares, ſive Regulares ad Ordines promotos, ſive Antiſtites, qui eos ordinaverint, a quibuſcumque ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas hac de cauſa reſpectivè antehac incurrerint, quibuſque innodati forſan exiſtant, auctoritatis Noſtræ plenitudine, ac de Apoſtolica benignitate, tenore præſentium abſolvimus, & abſolutos eſſe cenſeri decernimus, & cum iiſdem ſuper quacumque irregularitate per eos forſan, cauſa & occaſione præmiſſis, quomodolibet contracta, ad omnes etiam ſacros & Presbyteratus Ordines, eorumque exercitium, atque ad omnia & ſingula eorum reſpectivè Religionum munera, pari auctoritatis plenitudine diſpenſamus. De cætero tamen infraſcriptas Leges in poſterum omnino obſervandas, Motu proprio, & ex certa ſcientia Noſtra, ac matura deliberatione præmiſſa, edicimus atque ſtatuimus.

Quæcumque nimirum hac in re a præfatis Prædeceſſoribus Noſtris Gregorio XIII., Sixto V., Clemente VIII., & Innocentio XIII., in ſupra citatis ipſorum Literis ſeu Decretis, ſtatuta, mandata, definita, atque ſancita fuerunt, ea omnia & ſingula, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine præfatis, earundem præſentium ſerie, confirmamus, roboramus, & innovamus; atque ab omnibus, ad quos ſpectat, ſeu quandocumque in futurum ſpectabit, inviolabiliter obſervari præcipimus & jubemus; Tranſgreſſores quoque omnibus pœnis in præmiſſis contentis, aliiſque per Apoſtolicas Conſtitutiones, & per ſacros Canones latis atque ſtatutis, cum effectu ſubjacere, eaſque ipſo facto & abſque aliqua declaratione incurrere decernimus; Superiores nimirum Regulares eas omnes, quas, ut præfertur, ſupradictus Clemens VIII. Prædeceſſor conſtituit & ſanxit; Regulares autem, qui contra illius Decreti præſcriptum promoti fuerint, & Antiſtites eos promoventes, Canonicas pœnas atque cenſuras, quæ adverſus ſacram Ordinationem ſuſcipientes ab Epiſcopo, qui proprius ad hunc effectum dici & haberi nequit, nec non adverſus Epiſcopos, alienos Subditos indebitè ordinantes, in jure Canonico, & in Conſtitutionibus Apoſtolicis ſtatutæ habentur.

Præterea volumus atque decernimus, ut Superiorum Regularium Dimiſſoriæ, quæ ideo ad alium Antiſtitem directæ fuerint, propterea quod Epiſcopus Diœceſanus extra Diœceſim commoretur, vel Ordinationem non ſit habiturus, nullius ſint roboris & momenti, niſi illis juncta fuerit authentica atteſtatio Vicarii Generalis, vel Cancellarii, aut Secretarii ejuſdem Epiſcopi Diœceſani, ex qua conſtet, vel ipſum a Diœceſi abeſſe, vel Clericorum Ordinationem habiturum non eſſe proximo legitimo tempore per Eccleſiaſticas Leges ad hunc effectum ſtatuto: Hoc enim expreſsè declarari opus eſt, ad excludendam nonnullorum arrogantiam, qui quum Privilegio gaudeant ſuſcipiendi Ordines extra tempora, exiſtimarunt Epiſcopos ipſorum voluntati ades addictos eſſe debere, ut ſi, quandocumque ipſis placuiſſet ad Ordines promoveri, non ſtatim, ipſoque die ab ipſis deſignato, voti compotes fierent, jam dici poſſet, Ordinationem ab Epiſcopo non haberi, proindeque alius Epiſcopus pro ſuſcipiendis Ordinibus adeundus eſſet. Quod ſi aliquis Antiſtes Regularem virum, in ſua Diœceſi proprium domicilium non habentem, ſolis ipſius Superioris dimiſſorialibus Literis contentus, ſine adjuncta præfata atteſtatione in forma probanti, ad Ordines promovere præſumpſerit; decernimus & declaramus hunc ipſo facto incurrere in pœnas Canonicas adverſus eos conſtitutas, qui alienum Subditum legitimis Dimiſſoriis deſtitutum ordinaverint.

Privilegia ſuſcipiendi Ordines a quocumque, an, & quibus ſuffragentur.

Quemadmodum verò eorum Ordinum Regularium Privilegia firma & rata eſſe volumus, quibus ab Apoſtolica Sede reperitur indultum, ut eorum Alumni a quolibet Catholico Antiſtite ipſius Sedis gratiam & communionem habente ordinari valeant; dummodo hujuſmodi Privilegia poſt Tridentinum Concilium, & ipſis Ordinibus nominatim atque directè, non autem per communicationem conceſſa fuerint; Ita porro omnia ſimilia Privilegia, quæ aliis Ordinibus ante præfatum Concilium Tridentinum, ab ipſa etiam Apoſtolica Sede, & ſub quibuſcumque tenoribus & formis, indulta ſint, vel etiam poſt ipſum Concilium non ipſis directè conceſſa, ſed per communicationem ad eos extenſa eſſe dicantur, iiſdem auctoritate, & tenore, nulla & irrita, omnique vigore ac robore, ad effectum, de quo agitur, penitus deſtituta & vacua eſſe volumus & ſtatuimus: Decernentes, hujuſmodi Privilegia nequaquam poſt Concilium Tridentinum indulta cenſeri, niſi, vel poſt ipſius Concilii confirmationem reipſa fuerint conceſſa, vel, quatenus antea conceſſa, & poſteriùs confirmata eſſe aſſerantur, hujuſmodi confirmationes *in forma ſpecifica* cum literali veteris Indulti inſertione, ejuſque expreſſa innovatione, factæ dignoſcantur; ac declarantes, alterius generis confirmationes, quæ *in forma communi* nuncupantur, nemini ad præmiſſum effectum ullo pacto ſuffragari.

Quid obſervandum in eorum uſu.

Quod verò ſpectat ad eorundem Privilegiorum uſum & exercitium, monendi ſunt ii, quibus eadem, juxta præmiſſa, pleno jure competere dignoſcuntur, ut non ſine juſta cauſa, nec extra debitas circumſtantias, pro libito ipſis utantur, minimè verò ad oſtentandam dumtaxat ipſorum Privilegiorum ſingularitatem; quemadmodum aliquibus in more poſitum eſſe novimus, qui pridie illius diei, quo ab Epiſcopo Diœceſano Clericorum Ordinationes publice habendæ ſunt, ad alterius Epiſcopi Diœceſim conſulto migrant, moxque ſuſcepto ibidem Ordinationis munere, ad priſtinum domicilium redeunt; idque ſe facere ajunt, ut jurium ſuorum indemnitati conſulant; quaſi verò Apoſtolica Privilegia, nonniſi cum aperto Epiſcopi Diœceſani contemptu, ſuam vim & robur habitura forent.

Adhortatio Pontificis ad ſinceram animorum conjunctionem.

Denique tam Venerabiles Fratres Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, quàm Dilectos Filios omnium Regularium Ordinum Profeſſores, quàm maximo poſſumus Apoſtolicæ voluntatis ſtudio, per miſericordiam Dei Noſtri, & per charitatem Sancti Spiritus, hortamur in Domino & obteſtamur, ut tam in hoc negotio, quàm in cæteris omnibus, ſolliciti ſint unitatem ſpiritus, & ſinceræ dilectionis concordiam ſervare. Memioerint Regulares, quo loco Spiritus Sanctus poſuerit Epiſcopos regere Eccleſiam Dei; quod ipſis a Sacroſancta Oecumenica Lateranenſi Synodo ſub Leone X. habita, inculcatum fuit, per hæc verba: *Eoſdem inſuper Fratres in virtute ſancta obedientiæ, ut eoſdem Epiſcopos loco Sanctorum Apoſtolorum ſubrogatos, pro debita & Noſtra ac Apoſtolicæ Sedis reverentia, congruo honore, & congruenti obſervantia venerentur.* Neque obliviſcantur Epiſcopi, Regulares viros ipſis datos eſſe adjutores in Domi-

nicæ

nicæ vineæ cultura; ſubdit enim eadem ſancta Synodus: *Ipſos quoque Epiſcopos hortamur, ac per viſcera miſericordiæ Dei Noſtri requirimus, ut Fratres ipſos affectu bevevolo proſequentes charitativè tractent, ac benignè foveant &c., & tamquam in agro Dominico cooperatores, eorumque laborum participes, prompta benignitate recipiant*: Demum & Epiſcopi & Regulares ſimul animum advertant ad id, quod ibidem ſubjicitur: *Una eſt Regularium & Sæcularium, Prælatorum & Subditorum, exemptorum & non exemptorum univerſalis Eccleſia, extra quam nullus omnino ſalvatur, eorumque omnium unus Dominus, una Fides, & propterea decet eos, qui ejuſdem ſunt corporis, unius etiam eſſe voluntatis.*

Et mutuam deferentiam.

Hæc præfectò Chriſtianæ veritatis; & charitatis documenta quum utrimque ſervata fuerint, omnibus in rebus; adeoque in hac etiam Ordinationum materia, importunæ partium querelæ penitùs conticeſcent. Neque enim Regulares conqueri poterunt, quod, recuſantibus Epiſcopis ſacram Ordinationem adminiſtrare, præterquàm in Temporibus ab Eccleſia ſtatutis, eorum Privilegia de Ordinibus extra Tempora ſuſcipiendis effectu vacua remaneant; Epiſcopi enim alios etiam oportunos dies ordinandis Regularibus facilè invenient. Epiſcoporum autem ceſſabunt querelæ, quod Superiores Regulares, ad eludendam Decreti Clementini obſervantiam, advenientibus Ordinationum temporibus, ſubditos ſuos domicilio moveant, eoſdemque ſtatim poſt ſuſceptos Ordines, falſis de cauſis ad priſtinum Monaſterium reverti jubeant; ſiquidem Regulares hujuſmodi agendi rationem (quam & aliàs in foro externo graviter vindicatam fuiſſe, & in poſterum diſtrictè coërcendam in fore noverint), tum a probi viri honeſtate & fide alienam, tùm etiam debitæ erga ſacros Eccleſiarum Antiſtites obſervantiæ contrariam eſſe, ipſi per ſe facilè cognoſcent.

Clauſulæ præſervativæ.

Præſentes verò Noſtras Literas; & in eis ſtatuta quæcumque, etiam ex eo, quod quilibet in præmiſſis, ſeu eorum aliquo, jus, vel intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes, cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, vel dignitatis exiſtant, ſivè aliàs ſpecifica, & individua mentione, & expreſſione digni, illis non conſenſerint, nec ad ea vocati, & auditi, neque cauſæ, propter quas eædem præſentes emanaverint, adductæ, verificatæ, vel ſufficienter, aut nullo modo juſtificatæ fuerint, aut ex alia qualibet, etiam quantumvis juridica, & privilegiata cauſa; colore, prætextu, & capite, etiam in corpore juris clauſo, nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio; ſeu intentionis Noſtræ, aut intereſſe habentium conſenſus, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, ac formali, & ſubſtantiali defectu notari, impugnari, infringi, retractari, in controverſiam vocari, aut ad terminos juris reduci, ſeu adverſus illas aperitionis oris, reſtitútionis in integrum, aliudve quodcumque juris, facti, vel gratiæ, remedium intentari, vel impetrari, aut etiam Motu pari, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſibi conceſſo vel emanato quempiam in judicio, vel extra illud uti, ſeu ſe juvare ullo modo poſſe; ſed ipſas præſentes ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere & fore, ſuoſque plenarios & integros effectus ſortiri & obtinere, ac ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit inviolabiliter, & inconcuſsè obſervari.

Aliter judicari prohibetur.

Sicque & non aliter in præmiſſis cenſeri, atque ita per quoſcumque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales; etiam de Latere Legatos, & Apoſtolicæ Sedis prædictæ Nuntios, alioſve quoſlibet quacumque præeminentia, ac poteſtate fungentes, & functuros; ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis pleniſſimè derogatur.

Non obſtantibus, quatenus opus ſit, Noſtra; & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula, de jure quæſito non tollendo, aliiſque Apoſtolicis, ac in univerſalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus; vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non quibuſvis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, exemptionibus, & indultis, etiam in corpore juris clauſis, aut Literis Apoſtolicis quibuſvis Perſonis, Collegiis, Locis, Ordinibus etiam Militaribus, Congregationibus, Societatibus, & Inſtitutis, aliiſve quibuſlibet ſpecifica & individua mentione dignis, etiam ſub quibuſcumque verborum tenoribus, & formis, & cum quibuſvis etiam clauſulis & decretis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & irritantibus, in genere, vel in ſpecie, etiam Motu ſimili, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſeu conſiſtorialiter, ac aliàs quomodolibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, ac pluries confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumque tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio ad id ſervanda foret, illorum tenores, formas, cauſas; & occaſiones præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis, & exactiſſimè ſervatis, & ſpecificatis reſpectivè habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ad præmiſſorum effectum, pleniſſimè & ampliſſimè, Motu pari derogamus, & derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Publicationi præſentis Conſtitutionis in Urbe, tribuitur vis perſonalis intimationis omnibus factæ.

Volumus inſuper, & eadem auctoritate prædicta mandamus, ut eædem præſentes; & in eis contenta quæcumque ad omnium notitiam faciliùs deducantur, nec quiſquam de eis ignorantiam prætendere valeat; ipſas præſentes, ſeu earum tranſumpta, ad valvas Eccleſiæ Sancti Joannis in Laterano, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, nec non Cancellariæ Apoſtolicæ, Curiæque Generalis Innocentianæ in Monte Citatorio, & in Acie Campi Floræ, per aliquem ex Curſoribus Noſtris, ut moris eſt, publicari, & affigi, ſicque publicatas & affixas, omnes & ſingulos, ad quos ſpectat, ſeu ſpectabit in futurum, perindè afficere & arctare, ac ſi unicuique illorum perſonaliter intimatæ, & notificatæ fuiſſent.

Tranſumptis fidem præſtari ſancitur.

Utque earumdem præſentium tranſumptis ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides, tam in Judicio, quam extra illud ubique locorum habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc Noſtrarum Confirmationis, Approbationis, Innovationis, Voluntatis, Mandati, Statuti, Decreti, & Declarationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pont. An VII. die 27. Feb. 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVI. 3. Kalen. Martii Pontificatus Noſtri Anno VII.

D. Card. Paſſioneus. J. Datarius.

VISA OS CORIÁ. Í. C. Boſchi.

Loco ✠ Plumbi. J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 4. Martii 1747.

XXVIII.

De Baptiſmo Judæorum, ſive Infantium, ſive Adultorum.

Venerabili Fratri Archiepiſcopo Tarſen. Viceſgerenti.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Caſus trium infantium Judæorum nuper Romæ, invitis Parentibus, baptizatorum refertur.

POSTREMO menſe ſuperioris anni cum de more ad Nos acceſſiſſes, retuliſſeſque Antonium quemdam Vivianum in Hebræorum vico domum Perlæ Miſani Hebreæ ingreſſum eſſe, ibique cum tres ejus Filias, quibuſcum puer dumtaxat aderat, earum frater, annos natus duodecim, inveniſſet, eam, quæ nonum annum agebat, baptiſmate abluiſſe, Sacramenti verbis ritè eodem tempore pronunciatis, quo caput aqua luſtravit, idemque deinceps cum reliquis duabus ſororibus primæ adhuc ætatulæ peregiſſe, marem autem non baptizaſſe, quod aquam ſibi deeſſe viderit. Tunc Nobis quoque ſignificaviſti, quid ad mulctandam Viviani audaciam ſtatueras, quidque de puellis Sacro Baptiſmate initiatis ſtatuere in animo habebas: id porro a Nobis omnino probatum fuit.

Caſus hujuſmodi quum accidunt, ſtatim novi ſermones, & opiniones excitantur.

2. Sed quoniam facta hujuſmodi frequenter Romæ, & alibi audiuntur; quotieſcumque verò id accidit, multæ hinc ſtatim opiniones, maximèque diverſæ, perindè quaſi tunc id primo evenerit, excitantur, quod ſanè inde oritur, quia benè multi temerè obloquuntur, cum hac de re ſcriptos neque expenderint libros, neque noverint; alii verò, qui Scriptores legerunt, cum eoſdem non ſemel videant ſibi invicem adverſantes, non ſatis ingenii, & facultatis habent ad judicandum quis eorum prudenter ſenſerit, quis verò secùs; alii demum aut nunquam Tribunalium judicata cognoverunt, aut eorum certè non reminiſcuntur; Ideò operæ pretium exiſtimavimus epiſtolam hanc ſcribere, eamdemque typis impreſſam in lucem edere, quæ ſi tibi uſui non erit, quia probè jam noſti omnia, quæ hic continentur, non parùm opinor iis fortaſsè proderit, qui in eodem Viceſgerentis munere tibi ſuccedent, vel aliis extra Romam degentibus, ad quos pertinet, quemadmodum ad Viceſgerentem Romæ ſpectat, hujuſmodi caſibus providere, aut non omnino diverſis, aut huic planè ſimilibus, qui noviſſimè in Urbe accidit, quinque, ut vulgò dicitur, *dat cauſam Edicto.*

Ideo Pontifex certam ſuper hoc inſtructionem, & methodum edere ſtatuit.

Diviſio materiæ in duas partes.
Prima Hebræorum Infantium.
II. Hebræorum adultorum.
Subdiviſio primæ.

3. Atque ut omnis, quoad fieri poteſt, confuſio evitetur, materiam duximus in duas partes diſtribuendam. In prima enim de Hebræorum infantium: In ſecunda de Adultorum baptiſmate diſſeremus. Prima autem pars multifariam dividitur. Primò enim expendetur, utrum invitis parentibus, ac reluctantibus, Hebræi infantes baptizari licitè poſſint: Secundò, ſi hoc neſas eſſe dixerimus, an caſus unquam contingat aliquis, in quo id fieri non modo poſſit, ſed etiam liceat, planeque deceat: Tertiò, baptiſmum Hebræis infantibus tunc impertitum, cum fas non ſit, ratum ne, an verò irritum haberi debeat: Quartò, quid ſit faciendum, quum Infantes Hebræi afferuntur, ut baptizentur, aut compertum ſit eos jam fuiſſe Sacro Baptiſmate initiatos; demum quomodo probari poſſit, eoſdem aquis ſalutaribus jam luſtratos fuiſſe.

I. Punctum, An diſſentientibus Parentibus, poſſint infantes baptizari.

4. De primo primæ partis capite ſi ſermo ſit, utrum nempè diſſentientibus Parentibus Hebræi infantes baptizari poſſint, apertè aſſeri-

mus,

XXVIII.

Sopra il Batteſimo degli Ebrei, o infanti, o adulti.

Venerabili Fratri Archiepiſcopo Tarſen. Viceſgerenti.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Caſo accaduto in Roma del Batteſimo di tre Infanti Ebrei ſenza ſcienza dei Genitori.

NELL'UDIANZA, che le demmo ſecondo il ſolito nell' ultimo meſe dell' anno ſcorſo, ella ci riferì, che un certo Antonio Viviani portatoſi al Ghetto entrò nella caſa di Perla Miſani Ebrea, ed avendo ivi ritrovate le tre di lei figliuole colla ſola compagnia d'un loro fratello di circa anni dodeci, àpproſſimoſſi a quella, che era d'anni nove, la battezzò, proferendo le parole della forma del Batteſimo nel tempo ſteſſo, in cui aſpergeva la teſta d'eſſa coll'acqua, che poſcia lo ſteſſo fece colle altre due figlie e ſorelle reſpettivamente, coſtituite in tenera età, non avendo poi battezzato il maſchio, eſſendogli mancata l'acqua. Nella ſteſſa udienza altresì ella ci raccontò quanto aveva fatto per caſtigare l'attentato del Viviani, e quanto intendeva di fare riſpetto alle ragazze battezzate: ed il tutto fu da Noi approvato.

Tali caſi allorche accadono, ſubito eccitano varj diſcorſi, ed opinioni.

2. Ma perche ſomiglianti caſi ed in Roma, e fuori di Roma vanno pur troppo ſuccedendo, ed ogni volta che il caſo ſuccede, ſe ne diſcorre come ſe foſſe il primo, che ſuccedeſſe, e chi la diſcorre in un modo, e chi nell' altro; il che deriva, perche alcuni diſcorrono a capriccio, ſenz'aver veduta ed eſaminata la materia ſu i libri; ed altri, vedendo gli Autori, e riconoſcendoli contrarj fra di loro, non hanno il capitale neceſſario per diſcernere chi de' predetti dice bene, o dice male; ed altri finalmente o non hanno mai avuta notizia de' giudicati de' Tribunali, o ſe l'hanno avuta, ſe ne ſono ſcordati; quindi è, che abbiamo creduto, eſſer coſa ben fatta lo ſcrivere e pubblicare queſta lettera, che ſe non ſervirà d'iſtruzione a lei, a cui forſe non giungerà nuovo quanto in eſſa ſi contiene, potrà darſi il caſo, che ſerva d'iſtruzione a qualche ſuo ſucceſſore nella carica di Vicegerente di Roma, o ad altri anche fuori di Roma, a' quali appartiene, come appartiene al Vicegerente di Roma, il prender provedimento ſopra i caſi, che accadono conſimili, o poco diſſimili da quello, che ultimamente è accaduto in Roma, e che *dat*, come ſuol dirſi, *cauſam Edicto.*

Perciò il Pontefice vuol publicare ſopra tale materia un' iſtruzione, e metodo.

Diviſione della materia in due parti.
Prima degli Ebrei Infanti.
II. Degli Ebrei Adulti.
Subdiviſione della prima.

3. E per isfuggire, quanto è poſſibile la confuſione, divideremo la materia in due parti. Nella prima tratteremo del Batteſimo degl'infanti Ebrei; e nella ſeconda del Batteſimo degli Ebrei adulti. E la prima parte ſarà riſtretta ai ſeguenti punti. Primo, ſe ſenza il conſenſo de' loro genitori poſſano gl'infanti Ebrei eſſer battezzati: Secondo, ſe ſuppoſto, che regolarmente ciò non poſſa farſi, vi ſiano però alcuni caſi, ne' quali ciò poſſa eſſer lecito e doveroſo: Terzo, ſe il Batteſimo, quando foſſe dato agl'infanti Ebrei, anche in quei caſi, ne' quali non è lecito il darlo, ciò non obſtante, ſia valido: Quarto; che debba farſi, quando gl'infanti Ebrei ſi portano per eſſere battezzati, o ſi ha notizia d'eſſere già ſtati battezzati: Ultimo, in qual modo ſi provi, che il Batteſimo ſia ſtato conferito.

I. Punto, ſe col diſſenſo dei Genitori poſſino gl'Infanti eſſer battezzati.

4. Diſcorrendoſi del primo punto della prima parte, cioè ſe ſenza il conſenſo de'genitori poſſano gl'infanti Ebrei eſſere battezzati, diremo,

che

mus, hoc jam a Sancto Thoma tribus iu locis definitum fuiſſe nempè in *quodlibet. 2. art. 7. in 2. 2. quæſt. 10. art. 12.*, ubi ad examen revocans quæſtionem in quodlibetis propoſitam: *Utrum pueri Judæorum, & aliorum Infidelium ſint invitis Parentibus baptizandi*, ita reſpondet: *Reſpondeo dicendum, quod maximam habet auctoritatem Eccleſiæ conſuetudo, quæ ſemper eſt iu omnibus æmulanda &c. Hoc autem Eccleſia uſus nunquam habuit, quod Judæorum Filii invitis Parentibus baptizarentur, quamvis fuerint retroactis temporibus multi Catholici Principes potentiſſimi, ut Conſtantinus, Theodoſius, quibus familiares fuerunt Sanctiſſimi Epiſcopi, ut Sylveſter Conſtantino, & Ambroſius Theodoſio, qui nullo modo prætermiſiſſent ab eis impetrare, ſi hoc eſſet conſonum rationi: & ideo periculoſum videtur hanc aſſertionem de novo inducere, ut, præter conſuetudinem hactenus in Eccleſia obſervatam, Judæorum filii, invitis Parentibus baptizarentur.* Tranſitum deinde facit Doctor Angelicus ad exponendas rationes, atque ita ait *in 3. par. quæſt. 68. art. 10. Reſpondeo dicendum, quod pueri infidelium filii aut habent uſum rationis, aut non habent &c. Si nondum habent uſum liberi arbitrii, ſecundum jus naturale ſunt ſub cura parentum, quamdiu ipſi ſibi providere non poſſunt: unde etiam & de pueris antiquorum dicitur, quod ſalvabantur in fide parentum; & ideo contra juſtitiam naturalem eſſet, ſi tales pueri invitis parentibus baptizarentur: ſicut etiam ſi aliquis habens uſum rationis baptizaretur invitus. Eſſet etiam periculoſum taliter filios infidelium baptizare, quia de facili ad infidelitatem redirent, propter naturalem affectum ad Parentes; & ideo non habet hoc Eccleſiæ conſuetudo, quod filii Infidelium invitis Parentibus baptizentur.*

5. Scotus *in quarto ſententiarum diſtinct. 4. quæſt. 9. num. 2.*, & *in quæſtionibus relatis ad quæſt. 2.* cenſuit laudabiliter poſſe Principem imperare, ut, invitis etiam Parentibus, Hebræorum, atque infidelium infantuli baptizentur, dummodo id potiſſimum prudenter caveatur, ne iidem Infantes a Parentibus occidantur. Habet ſectatores hæc ſententia ſuos non ſolùm in Scholis, verùm etiam apud Auctores recentiores in ſæcularibus negotiis apprime verſatos, quos inter recenſendus eſt *Loayſa in notis ad Concilium decimumſeptimum Toletanum pag. 761. tom. 2. collect. Concil. Hiſpan. clar. mem. Cardinalis Aguirre.* Prævaluit tamen in Tribunalibus S. Thomæ ſententia, ut teſtatur Cardinalis Albizi *de inconſtantia in Fide cap. 11. num. 32.*, atque inter Theologos, Canonumque peritos vulgatior eſt, quorum nomina recenſentur a Cardinali Santorio in Rituali Sacramentorum, ut videre licet *pag. 209. & ſeqq.*, in quo Rituali complures viri doctrina illuſtres multum laboris, atque operæ inſumpſerunt, quos inter Cardinales Bellarminus.

6. Ut colligi poteſt ex nuper allatis S. Thomæ verbis, ſententiæ ipſe ſuæ præcipuum ſtatuit in Eccleſiæ conſuetudine fundamentum; quod ſi, ad graviſſimi hujus argumenti vim labefactandam, Matathiæ, aliorumque exemplum proponeretur, qui nimirum, ut legitur *in lib. 1. Machabæorum cap. 2. Circumciderunt pueros incircumciſos, quotquot invenerunt in finibus Iſraël*; quod quidem invitis eorum Parentibus evenit: Reſpondet Liranus, ſolos Hebræorum filios circumciſos fuiſſe, cujus ſententiam ſequutus eſt Verhorſt *de lib. Machabæorum pag. 88.* Concedit Sotus in Hebræorum filios hoc geſtum eſſe, ſed ulterius procedens addit, quod ſi hoc pariter in Ethnicorum liberos factum eſſet, Matathias erraviſſet: Scriptoris hæc ſunt verba *in 4. ſent. diſt.*

che il punto è ſtato riſoluto da San Tommaſo in tre luoghi: *nel quodlibet. 2. art. 7. nella 2. 2. queſt. 10. art. 12.* ove riproponendo all'eſame il queſito già propoſto ne' quodlibeti, *Utrum pueri Judæorum, & aliorum Infidelium, ſint invitis parentibus baptizandi*, così riſponde: *Reſpondeo dicendum, quod maximam habet auctoritatem Eccleſiæ conſuetudo, quæ ſemper eſt in omnibus æmulanda &c. Hoc autem Eccleſiæ uſus nunquam habuit, quod Judæorum filii invitis parentibus baptizarentur, quamvis fuerint retroactis temporibus multi Catholici Principes potentiſſimi, ut Conſtantinus, Theodoſius, quibus familiares fuerunt Sanctiſſimi Epiſcopi, ut Sylveſter Conſtantino, & Ambroſius Theodoſio, qui nullo modo prætermiſiſſent ab eis impetrare, ſi hoc eſſet conſonum rationi: & ideo periculoſum videtur hanc aſſertionem de novo inducere, ut, præter conſuetudinem in Eccleſia hactenus obſervatam, Judæorum filii, invitis parentibus baptizarentur*; e dopo paſſa il Santo Dottore ad eſporre le cagioni, e così ſoggiugne: *Contra juſtitiam naturalem eſſet, ſi puer, antequam habeat uſum rationis, a cura parentum ſubtrahatur, vel de ea aliquid ordinetur, invitis parentibus*: e nella *3. part. queſt. 68. art. 10.* ove ſopra la ſteſſa queſtione così ſcrive: *Reſpondeo dicendum, quod pueri Infidelium filii aut habent uſum rationis, aut non habent &c. Si nondum habent uſum liberi arbitrii, ſecundum jus naturale ſunt ſub cura parentum, quamdiu ipſi ſibi providere non poſſunt: unde etiam & de pueris antiquorum dicitur, quod ſalvabantur in fide parentum: & ideo contra juſtitiam naturalem eſſet, ſi tales pueri invitis parentibus baptizarentur; ſicut etiam, ſi aliquis habens uſum rationis baptizaretur invitus. Eſſet etiam periculoſum, taliter filios Infidelium baptizare, quia de facili ad infidelitatem redirent, propter naturalem affectum ad parentes; & ideo non habet hoc Eccleſia conſuetudo, quod filii Infidelium invitis parentibus baptizentur.*

5. Scoto *nel 4. delle ſentenze alla diſtint. 4. queſt. 9. num. 2.*, e *nelle queſtioni riportate alla queſt. 2.* fu d'opinione, che il Principe poteva lodevolmente far battezzare gl'infanti degli Ebrei, e degl'Infedeli, ſenza il conſenſo de loro genitori, purche ciò faceſſe colla dovuta prudenza, per iſfuggire il pericolo, che non foſſero ammazzati dai loro ſteſſi genitori. Ha queſta opinione i ſuoi ſeguaci non ſolo nelle ſcuole, ma altresì negli Autori neoterici, e pratici, e pratici degli affari del Mondo, fra quali deve annoverarſi il Loayſa *nelle Note al Concilio decimoſettimo Toletano alla pag. 761. del tom. 2. della Collezione de' Concilii di Spagna* del fu Cardinale Aguirre. E' prevaluta però ne' Tribunali l'opinione di S. Tommaſo, come atteſta il Cardinal Albizi *de inconſtantia in Fide al cap. 11. n. 32.*, ed è anche più comune fra i Canoniſti ed i Theologi, i nomi de' quali ſono ampiamente riferiti dal Cardinale Santorio *nel ſuo Rituale de' Sagramenti*, come può vederſi *alla pag. 209. e ſeqq.* nel qual Rituale faticarono molti uomini illuſtri, fra' quali il Cardinal Bellarmino.

6. Come ſi può raccorre dai teſti poc'anzi riferiti di S. Tommaſo, il fondamento della ſua tanto accreditata opinione conſiſte nella pratica della Chieſa: e quando, per levare la forza a queſto grave argomento, ſi portaſſe da tal uno il fatto di Matatia, ed altri, che, conforme ſi legge *nel lib. 1. de' Maccabei al cap. 2. Circumciderunt pueros incircumciſos, quotquot invenerunt in finibus Iſraël*, il che certamente accadde contro la volontà de' loro genitori; riſponde il Lirano, che non furono circonciſi, che i figli degli Ebrei; e queſto parere è ſeguitato dal Verhorſt *ſopra i libri de' Maccabei alla pag. 88.* Ammette il Soto, che ciò foſſe fatto ſopra i figli degli Ebrei; ma paſſa più avanti, ed aggiugne, che quando l'aveſſero fatto anche ſopra i figli de' Gentili,

5. quæſt. unic. art. 10. *§. Quod ſi hiſtoriam: Reſpondetur, eos, qui Judæis Parentibus erunt prognati, jure poterunt vi circumcidere; ſi quos autem inter eos circumcidit Gentilium, fecit zelo fidei, ſed tamen non ſecundum ſcientiam.* At enimvero cum in Divinis Literis nulla occurrat diſtinctio inter Hebræorum, & Infidelium filios, illa ſanè reſponſio videtur certior, ac probabilior, Matathiam nempe, quotquot invenit pueros, circumcidiſſe; cumque idem vir eſſet virtute egregius, & ſanctitate clarus, id jure geſſiſſe optimo, cum illi infantes lege belli captivi eſſent ſui, quos propterea merito quidem, vel invitis Parentibus circumcidi juſſit, quemadmodum multa cum laude Chriſtiani ſolent Turcarum filios in bello captos ſacroſancto Baptiſmate initiare: Sapienter ita diſſerit Suarez *in* 3. *parte S. Thomæ tom.* 3. *quæſt.* 68. *art.* 10. *diſp.* 25. *ſect.* 4. *§. Secundo eſt certum.* Cornelius a Lapide *lib.* 1. *Macab. cap.* 2. *verſ.* 46.

Matatia in ciò avrebbe errato: ed ecco le di lui parole *nel* 4. *delle ſentenze alla diſt.* 5. *queſt. unic. art.* 10. *§. Quod ſi hiſtoriam: Reſpondetur, eos, qui Judæis parentibus erunt prognati, jure poterunt vi circumcidere: ſi quos autem inter eos circumcidit Gentilium, fecit zelo Fidei, ſed tamen non ſecundum ſcientiam.* Ma più certa ſembra la riſpoſta, che, non facendoſi nel teſto Divino la diſtinzione fra i figli Ebrei, ed i figli de'Gentili, dee dirſi, che Matatia ne circonciſe quanti ne trovò, e che eſſendo Matatia un uomo inſigne e ſanto, fece quello, che fece, con tutta ragione; eſſendo quegl'infanti pel jus della guerra diventati ſuoi ſervi: per lo che li potè con tutta ragione far circoncidere contro la volontà de'lor genitori, come lodevolmente fanno i Criſtiani, che danno il Batteſimo ai figli de'Turchi, che hanno preſo in guerra: e così ben la diſcorrono il Suarez *ſopra la terza parte di S.Tommaſo tom.* 3. *queſt.* 68. *art.* 10. *diſput.* 25. *ſez.* 4. *§. Secundò eſt certum*, Cornelio a Lapide *nel lib.* 1. *de'Maccabei al cap.* 2. *verſ.* 46.

7. Hoc igitur poſito, quod nefas ſit Hebræorum infantes, reluctante parentum arbitrio, baptizare, nunc juxta ordinem initio propoſitum deſcendere jam oportet ad alteram partem; an videlicet contingere unquam poſſit occaſio aliqua, in qua id liceat & conveniat. Ex his quidem caſibus unum modo expoſuimus, cum Matathiæ exemplum conſideravimus. Sed quum ejuſmodi eventus noſtris hiſce temporibus contingere nuſquam poſſint, cum neque Hebræorum quiſquam contra Chriſtianos ſtipendia mereatur, neque talis eorum conditio ſit, ut bellum indicere Chriſtianis valeant, rem fore opportuniorem ducimus, ſi ſermo hic noſter de frequentibus tantùm caſibus habeatur, in iiſdemque ſi prudens, ſi certa methodus proponatur, cujus etiam hoc loco addatur non inutilis aliqua declaratio.

7. Fiſſata la regola, che, generalmente parlando, non è lecito il battezzare gl'infanti degli Ebrei ſenza il conſenſo de'loro genitori, fa d'uopo, ſecondo il metodo prefiſſo, di traſportare il ragionamento al ſecondo punto, ſe vi ſono alcuni caſi, ne'quali ciò poſſa eſſer lecito e doveroſo. Già poc'anzi ne abbiamo accennato uno, eſaminando il fatto di Matatia: ma eſſendo queſto un caſo, che oggidì non può ſuccedere, non militando gli Ebrei contra i Criſtiani, ne eſſendo in grado di far loro guerra, crediamo più profittevole il diſcorrere de' caſi pratici, eſponendo le pratiche limitazioni della regola, ed alcune dichiarazioni della medeſima.

II. Se in qualche caſo ciò ſia lecito.

8. Duo, ut plurimùm caſibus evenire ſolent: cum Chriſtianorum aliquis Hebræorum infantes invenit in extremo mortis diſcrimine conſtitutos; alter autem, quum iidem infantuli crudeliter a parentibus projecti, deſtitutique inveniuntur. Cum id eveniat, ut ab aliquo Chriſtiano Hebræorum puer morti proximus reperiatur, rem oppido laudabilem, Deoque gratam is certè efficiet, qui ſalutem puero aqua luſtrali præbeat immortalem. Inter cætera Congregationis Sancti Officii decreta unum extat latum poſtridie Kalend. Novembris ann. 1678. cujus verba hæc ſunt: *Cum filius Hebræorum conſignatus fuiſſet Nutrici Chriſtianæ in deficientia Nutricum Hebræarum, dum eſſet proximus morti, fuit baptizatus, & Sacra Congregatio declaravit, prædictum puerum fuiſſe licitè baptizatum.* Cum quo convenit alterum emanatum die 18. Februarii an. 1705. quæſtioni reſpondens fel. mem. Præſulis Caroli Maigrot; illud autem eſt hujuſmodi: *An filii infantes Infidelium poſſint baptizari invitis Parentibus: Eminentiſſimi, audito voto DD. Conſultorum, dixerunt, non licere, niſi in articulo mortis.* Gobat *in Theologia experimentali tractatu* 2. *caſ.* 11. *num.* 329. maximè commendat Virum Religioſum de Societate Jeſu, qui cum vi quaſi coactus Mahumetani domum ingreſſus eſſet, veluti Medicus, ejus puellam morti proximam viſurus, eam cautè baptizavit, quin id pater cognoverit; quæ quidem puella poſt menſes aliquot ex hac vita emigrans ad Cœlum feliciter evolavit. Conveniunt quoque in eamdem ſententiam Suarez *in tertiam partem S. Thomæ diſp.* 78. *quæſt.* 25. *art.* 3. *§. Ex his autem.* Becanus *de ſacram. Baptiſmi cap.* 10. *quæſt.* 7. *num.* 7. Hurtadus *de ſacr. Bapt. diſp.* 3. Azorius *part.* 1. *lib.* 8. *c.* 25. *q.* 10. Caſtrus Palaus *tract.* 19. *diſp. unic. de Bapt. punct.* 9. *num.* 16. Paſchal. *de viribus patriæ poteſtatis*

8. Due per lo più ſono i caſi, che ſuccedono: l'uno degl'infanti degli Ebrei, che ſi ritrovano da qualche Criſtiano in pericolo di morte; l'altro degl' infanti degli Ebrei, che ſi ritrovano eſpoſti, e come abbandonati dai loro genitori. Succedendo, che da un Criſtiano ſi ritrovi in pericolo di morte l'infante di qualche Ebreo, è ſenza dubbio coſa lodevole e meritoria, che gli dia il Batteſimo. Fra le riſoluzioni della Congregazione del Sant' Officio una ſe ne ritrova fatta *ai* 2. *di Novembre del* 1678. conceputa colle ſeguenti parole: *Cum filius Hebræorum conſignatus fuiſſet nutrici Chriſtianæ in deficientia nutricum Hebræarum, dum eſſet proximus morti, fuit baptizatus: & Sacra Congregatio declaravit, prædictum puerum fuiſſe licitè baptizatum:* colla quale concorda un'altra riſoluzione *dei* 18. *Febbrajo del* 1705. fatta in riſpoſta ad un queſito della bona memoria di Monſignor Carlo Maigrot, le parole della quale ſono le ſeguenti: *An filii infantes Infidelium poſſint baptizari invitis parentibus: Eminentiſſimi, audito voto DD. Conſultorum, dixerunt, non licere, niſi in articulo mortis.* Il Gobat *nella Teologia Eſperimentale tract.* 2. *caſ.* 11. *ſotto il num.* 339. loda il contegno d'un ſuo Padre Geſuita, che eſſendo ſtato quaſi per forza indotto da un Maomettano ad entrare come Medico nella ſua caſa per viſitare una ſua bambina, che era in pericolo di morte, ſeppe battezzarla, ſenza ch'eſſo ſe ne avvedeſſe; e la battezzata dopo pochi meſi paſsò da queſta vita al Cielo. E concordano nella maſſima poc'anzi ſtabilita il Suarez *ſopra la* 3. *part. di S. Tommaſo alla diſput.* 78. *queſt.* 25. *art.* 3. *§. Ex his autem*, il Becano *de ſacramento Baptiſmi al cap.* 10. *queſt.* 7. *num.* 7. l'Hurtado *de ſacram. Bapt. alla diſput.* 3. *diſſer.* 3. l'Azorio *alla part.* 1. *lib.* 8. *cap.* 25. *queſt.* 10. il Caſtro Palao *al tratt.* 19. *diſput. unica de Baptiſmo punt.* 9. *num.* 16.

Caſi pratici, nei quali è lecito battezzare i Bambini.

part. 1. *n.* 11. Barboſa *in Canon. Judæorum* 28. *q.* 1. *n.* 1. Ad hanc rem præclarè facit epiſtola Sancti Franciſci Xaverii *pag.* 67. Romæ typis edita, in qua confirmans Patrem Franciſcum Henricum, quod quereretur paucos a ſe Infideles in Indiis ad veri Numinis cultum revocari, ſic ſcribit. *Plus itaque proficis, quàm tu putas, infantes diligentiſſimè conquiſitos per Baptiſmum Cælo parturiendo.* Nam certum eſt, Xaverium hic loqui de Indorum infantibus extremum vitæ agentibus, quos Pater Franciſcus Henricus ritè ac licitè baptizabat. *At memento, te octo menſibus, quibus iſthic verſaris, plures animas conſervaſſe moribundis infantibus baptizandis.*

De Infantibus expoſitis.

9. Si item eveniret, ut puer aliquis Hebræus projectus eſſet, atque a Parentibus derelictus, communis omnium ſententia eſt, pluribus quoque confirmata judiciis, eum baptizari oportere; reclamantibus etiam, repetentibuſque parentibus, ut rectè docent Azorius *Inſt. Moral. par.* 1. *lib.* 8. *cap.* 25. *quæſt.* 5. Ricciul. *Lucubrat. lib.* 2. *cap.* 32. *n.* 30. Clericatus *de Juriſdictione, diſcord.* 17. *n.* 12. Seſſa *de Judæis cap.* 51. *n.* 110. *& ſeqq.* At Hebræorum parentes Patriam ſe in filios habere poteſtatem contendunt, nec planè injuria. Compertum eſt patriam poteſtatem neque ad jus Divinum poſitivum, neque ad jus naturale, neque ad jus gentium pertinere, ſed juris, ut ajunt, *humani Romani* eſſe; cum autem Civitate Romana Antoninus Imperator omnes Imperio Romano ſubjectos donaverit, juxta ea, quæ leguntur *in l. in Orbe Romano*, quæque in aliis exemplaribus incipiunt *in urbe Roma ff. de ſtatu hominum*, & Hebræi Imperio Romano tunc eſſent ſubditi, hoc ipſis argumentum ſuppeditat pro patria in filios poteſtate. Sic diſſerit *Abbas in cap. cit. ex literis n.* 3. *de converſ. Infid. Judæus habet filium in poteſtate; & eſt ratio, quia Judæi contrahunt juſtas nuptias, ſunt ſub Romano Imperio, & ſic gaudent legibus Imperialibus.* Sed itidem planè conſtat prædictam patriam poteſtatem tunc certe amitti, cum filius derelinquitur, projiciturque; juxta reſponſum Gregorii IX. *cap.* 1. *de Infantibus, & languidis expoſitis*, cujus hæc ſunt verba: *Si a Patre, ſive ab alio, ſciente ipſo, aut ratum habente, (relegato pietatis officio,) infans expoſitus extitit, hoc ipſo a poteſtate fuit patria liberatus.*

10. Animadvertendum tamen eſt, eum infantem non inter projectos, expoſitoſque adnumerandum, quem ſine Patre, ſine Matre, nullo comite, aut per urbem, aut extra Hebræorum vicum temere vagantem inveneris; ſed quem in loco publico ſolum, derelictum, abjectum, atque omni cura, & ſpe deſtitutum offenderis, is abſque dubio projectus, is ſanè expoſitus cenſendus eſt.

11. Benigna hæc interpretatio nonnullis improbanda videtur; neque enim ignoramus, apud auctores multas hac de re ſententias valde huic noſtræ diſſimiles inveniri, quæ eo potiſſimum innituntur, quod Hebræi, quamvis non jure belli, Chriſtianorum tamen mancipia ſunt. Itaque cum ſervitutem ſerviant, tametſi ſententia admittatur, eorum infantes ſine parentum conſenſu baptizari non poſſe, non decere tamen ſubtiliores addere limitationes. Multa de hac re habet Antonius Francus in *additionibus in Abb. cap. Ex litteris, lit. B. de converſione Infid.* Noſtri autem inſtituti non eſt in hanc Epiſtolam omnes congerere limitationes, explicationeſque regulæ; non enim tractatum, ſed ſimplicem tantùm methodum hic proponimus quoad caſus & eventus paſſim obvios, ac frequentes. Sanctus Thomas in locis præfatis docet; Hebræos in ſervitute quidem apud Chriſtianos eſſe, non verò pœnali libertatique contraria, ſed civili,

Paſchal. *de viribus patriæ poteſtatis alla part.* 1. *c.* 7. *n.* 11. il Barboſa *ſopra il Can. Judæorum* 28. *q.* 1. *n.* 3: e fa molto a propoſito una lettera di S. Franceſco Saverio *alla pag.* 67. della ſtampa di Roma, in cui conſolando il Padre Franceſco Enrico, che lamentavaſi di far pochi Criſtiani nell' India, gli ſcrive, che a torto ſi lagna; *Plus itaque proficis, quàm tu putas, infantes diligentiſſimè conquiſitos per Baptiſmum Cælo parturiendo*: eſſendo coſa certa, che ivi il Santo parla degl' infanti Indiani, che erano in pericolo di morte, ed ai quali il Padre Franceſco Enrico dava il Batteſimo: *At memento, te octo menſibus, quibus iſthic verſaris, plures animas conſervaſſe moribundis infantibus baptizandis.*

Degl'Infanti eſpoſti.

9. Succedendo altresì il caſo, che ſi ritrovi qualche infante Ebreo eſpoſto, e così abbandonato da' genitori, comune è l'opinione, avvalorata ancora da varj giudicati, che ſi battezzi, ancorchè i genitori contraddiceſſero, e lo ridomandaſſero, & la Sinagoga ſtrepitaſſe; come molto bene inſegnano l'Azorio *Inſtit. Moral. alla part.* 1. *lib.* 8. *cap.* 25. *queſt.* 5. il Ricciul. *Lucubrat. al lib.* 2. *cap.* 32. *n.* 30. Il Clericato *de Juriſdictione alla diſcordia* 17. *n.* 12. il Seſſa *de Judæis al cap.* 51. *n.* 110. *e ſegg.* Pretendono i padri Ebrei d'avere la patria poteſtà ſopra i figli; E per vero dire, Noi non ſapremmo loro negarla. Sappiamo, che la patria poteſtà non è di Jus Divino poſitivo, nè di Jus naturale, nè di Jus delle Genti, ma di Jus, come dicono, *umano Romano*, ed avendola Antonino Imperadore data a tutti i ſudditi dell'Orbe Romano, come ſi vede *nella l. In Orbe Romano*, che in altri eſemplari incomincia *in Urbe Roma, ff. de ſtatu hominum*, fra i quali ſudditi allora annoveravanſi anche gli Ebrei, ciò ſomminiſtra un argomento a pro della patria poteſtà de' padri Ebrei ſopra i loro figli. Così diſcorre l'Abbate *nel cit. Cap. Ex litteris, al n.* 3. *de Converſione Infidelium*: *Judæus habet filium in poteſtate; & eſt ratio, quia Judæi contrahunt juſtas nuptias, ſunt ſub Romano Imperio, & ſic gaudent Legibus Imperialibus.* Ma ſappiamo altresì, che la detta patria poteſtà ſi perde, ogni qual volta ſi abbandona il figlio, e ſi eſpone; ſecondo la riſpoſta del Pontefice Gregorio IX. *nel Cap.* 1. *de infantibus, & languidis expoſitis*, le di cui parole ſono le ſeguenti: *Si a patre, ſive ab alio, ſciente ipſo, aut ratum habente (relegata pietatis officia) infans expoſitus extitit, hoc ipſo a poteſtate fuit patria liberatus.*

10. Eſſendo però qui d'uopo l'avvertire, non poterſi pretendere per eſpoſto un infante, che ſi ritrovi ſolo per Città, e fuori di Ghetto, ſenza la compagnia del padre, o della madre, o d'altra perſona; dovendoſi aver per eſpoſto quell' infante, che ſi ritrova in luogo pubblico, ſolo, ed abbandonato, e ſenza che vi ſia chi ſi prenda penſiere di lui.

11. Diſpiace ad alcuni queſta diſcreta ſpiegazione, e ſcorrendo gli Autori, ſi poſſono vedere appo loro molte, e molte altre limitazioni, procedendo il tutto dalla maſſima, che gli Ebrei ſono ſervi de' Criſtiani, ancorchè non lo ſiano *jure belli*, e che eſſendo ſervi, ammeſſa ancora la ſentenza, che i loro infanti non ſi poſſano battezzare ſenza il conſenſo de' genitori, non è poi conveniente, che ſi ſottilizzi nelle limitazioni. Può vederſi Antonio Franco *nelle Addizioni all' Abbate ſopra il Cap. Ex litteris alla lettera B. de converſione Infidelium.* Noi non pretendiamo d'inſerire in queſta lettera tutte le limitazioni della regola, non componendo Noi un Trattato, ma una ſemplice Iſtruzione, riſtretta quanto ſi può ai caſi pratici. S. Tommaſo *ne' luoghi di ſopra citati* inſegna, che gli Ebrei ſono ſervi de' Criſtiani, ma non di ſervitù penale, contraria alla libertà, ma d'una certa ſervitù civile, che è di rango inferiore dell'altra, e

quæ licet in abjectiſſimo gradu conſtituat, non eum tamen præbet, quem altera, dominatum: quod item in rem noſtram ſapienter a Suarez conſideratur *in 3. part. S. Thomæ quæſt. 68. art. 10. diſp. 25. ſeſſ. 4. §. Dico ſecundo*, & a Silvio *in 3. part. S. Thom. tom. 4. quæſt. 68. art. 10. concl. 7.*

12. San. mem. Pius V. Prædeceſſor Noſter *in ſua Conſtitut. 80.* omnes Hebræos ab omni Eccleſiaſtica ditione, exceptis Romæ, & Anconæ Civitatibus, eliminavit. Sixtus V. iiſdem conceſſit omnia ditionis Eccleſiaſticæ loca, dummodo ſepta mænibus eſſent, habitanda. Sed Pontifex Clemens VIII. rem in antiquum ſtatum reſtituit; Romæ tamen, Anconæque, Avenionem adjunxit, ut videri poteſt *in ejus Conſtitut. 19.* Cum verò Apoſtolica Sedes Urbini, Ferrariæque Ducatus recepiſſet, non ejecti fuere Judæi ab iis Urbibus, Oppidiſque, ubi antea per Duces iis licuerat commorari. At ſi quis peteret, qua de cauſa non Hebræis negatum fuerit, nec negetur, in Pontificia ditione, ac Romæ etiam liberè permanere, is quidem quæſtiones adeat Theologicas Piette, qui *part. V.* uſitata ingenii ſui ſagacitate quæſtionem agitat, an infantes Hebræorum poſſint invitis Parentibus baptizari, tum id affirmantes (quorum & ſententiam ipſe amplecti videtur) hac interrogatione provocat *pag. 335. Cur ergo Roma Eccleſia Filios Judæorum non baptizat, baptizataſque a Parentibus non avellit, ne in odio Chriſti, multiplicique impietate enutriantur:* Hanc deinde reſponſionem ſubjungit: *Reſpondeo, & peto viciſſim ego: Cur infenſiſſimos illos Chriſti hoſtes ipſe Chriſti Vicarius Pontifex Romanus in ſua Civitate tolerat? Cur eos inde non amandat? ſicut ergo ſuas habet rationes, gentem illam Deo abominabilem, Chriſtoque infenſiſſimam tolerandi; ita & rationes habet, quare infantes eorum, ipſis invitis, non baptizet, nec ab eis avellat.* Et inter rationes, unam refert allatam a Divo Auguſtino, *in lib. 18. de Civit. Dei cap. 46.* ubi dicit, Deum non voluiſſe illos mortuos ſed profugos, ut ubique ferentes Sacram Bibliam, cum teſtimonio eorum Codicum diffunderentur, etiam illis invitis, Chriſti Propheriæ: *Ideo parum fuit*, ſunt verba Divi Auguſtini, *ut diceret: Ne occideris eos, ne quando obliviſcantur legem tuam; niſi etiam adderet: Diſperge eos; quoniam ſi cum iſto teſtimonio Scripturarum in ſua tantummodo terra, non ubique eſſent, profectò Eccleſia, quæ ubique eſt, eos prophetiarum, quæ de Chriſto præmiſſa ſunt, teſtes in omnibus gentibus habere non poſſet.*

13. Hæc obiter dicta ſint, & non aſſerendo veram cauſam, qua de cauſa licitum ſit Hebræis moram facere Romæ, & in aliquibus Civitatibus Eccleſiaſticæ Dominationis; hoc ſatis ſit noſtræ opinioni, nam, ſi fuerunt Hebræi non ſervitutis pœnalis, ſed ſervitutis civilis, & ſi moram faciunt Romæ & in aliquibus Civitatibus ejuſdem ſtatus, hoc evenit annuentibus nonnullis Summorum Pontificum: unde ob legitimam conſequentiam deducitur, non ſumendum eſſe ab illis id, annuente juſtitiâ ſumendum non eſt; & eorum converſionem quærendam eſſe omnimodo, ac Baptiſmum eorum filiorum, ſed abſque violentia & omni injuſtitia depoſitâ, nam Chriſtifidelium non eſt injuſtitia, & flagellatio adverſatur aſylo illis conceſſo. Pontifex S. Gregorius ſcribendo Paſcaſio Epiſcopo Neapolitano, conſilium dat leniter agendi cum Hebræis qui illo tempore moram faciebant in dicta Civitate: *Agendum eſt ergo, ut potius ratione, & manſuetudine provocati ſequi nos velint, non fugere, ut eos ex eorum Codicibus oſtendentes, quæ dicimus, ad ſinum Matris Eccleſiæ Deo poſſimus auxiliante*

con-

non dà tutta quell'autorità, che ſi dà dalla prima: il che pure viene nel noſtro propoſito ſaviamente avvertito dal Suarez *nella 3. part. di S. Tommaſo alla queſt. 68. art. 10. diſput. 25. ſez. 4. §. Dico ſecundò*, e dal Silvio *ſopra la 3. part. di San Tommaſo al tom. 4. queſt. 68. art. 10. concluſ. 7.*

12. Il Pontefice S. Pio V. *nella ſua Conſtitut. 80.* bandì gli Ebrei da tutto lo Stato Eccleſiaſtico, eccettuata Roma, ed Ancona. Siſto V. permiſe loro poter abitare in tutti i luoghi dello Stato Eccleſiaſtico, che foſſero circondati con muraglie. Ma il Pontefice Clemente VIII. rimiſe l'affare ne' termini della Coſtituzione di S. Pio V. aggiungendo a Roma, ed Ancona, la Città d'Avignone, come può vederſi *nella ſua Coſtitut. 19.* Ed eſſendo dipoi devoluti alla Santa Sede i due Ducati di Ferrara, e di Urbino, non furono gli Ebrei cacciati da quelle Città, e da que' luoghi de' predetti Ducati, ove loro era ſtato permeſſo dai Duchi d'abitare. E quando mai ſi domandaſſe, per qual cagione ſia ſtata permeſſa, e ſi permetta la dimora continua degli Ebrei nello ſtato Eccleſiaſtico, ed in Roma ſteſſa, potrà, chi ciò domanda, ſtendere la mano alle Queſtioni Theologiche del Piette. Eſſo *nella part. 5.* tratta col ſolito ſuo brio il punto, ſe poſſano i figli infanti degli Ebrei eſſere battezzati ſenza il conſenſo de' proprj genitori; e contra la parte affermativa, che ſembra eſſere di ſuo genio, formando il ſeguente queſito *alla pag. 335. Cur ergo Roma Eccleſia filios Judæorum non baptizat, baptizatoſque a parentibus non avellit, ne in odio Chriſti multiplicique impietate enutriantur?* così riſponde: *Reſpondeo, & peto viciſſim ego: Cur infenſiſſimos illos Chriſti hoſtes ipſe Chriſti Vicarius Pontifex Romanus in ſua civitate tolerat? Cur eos inde non amandat? Sicut ergo ſuas habet rationes, gentem illam Deo abominabilem, Chriſtoque infenſiſſimam tolerandi; ita & rationes habet, quare infantes eorum, ipſis invitis, non baptizet, nec ab eis avellat.* E tra le ragioni, una ne porta ricavata da S. Agoſtino *nel lib. 18. de Civitate Dei al cap 46.* ove dice, che Iddio non gli ha voluti eſtinti, ma diſperſi, acciò portando ſeco da per tutto la Sacra Bibbia, col teſtimonio de' loro Codici, da per tutto ſi ſpargeſſero, anche a lor mal grado, le profezie di Criſto: *Ideo parum fuit*, ſono parole di S. Agoſtino, *ut diceret: Ne occideris eos, ne quando obliviſcantur legem tuam; niſi etiam adderet: Diſperge eos; quoniam ſi cum iſto teſtimonio Scripturarum in ſua tantummodo terra, non ubique eſſent, profectò Eccleſia, quæ ubique eſt, eos prophetiarum, quæ de Chriſto præmiſſa ſunt, teſtes in omnibus gentibus habere non poſſet.*

13. Ciò ſia detto di paſſaggio, e ſenza impegno di ſtabilire il vero motivo, per cui vien permeſſo agli Ebrei il dimorare in Roma, ed in alcune Città dello Stato Eccleſiaſtico; dovendo baſtare pel noſtro intento, che, ſe gli Ebrei ſono ſervi non di ſervitù penale, ma di ſervitù civile, e ſe hanno abitazione in Roma, ed in alcune Città dello Stato, l'hanno con poſitiva annuenza de' Sommi Pontefici: dal che poi con legittima conſeguenza ſi deduce non doverſi pretender da loro ciò, che non giuſtizia non ſi può pretendere; e che ſi dee coi dovuti modi procurare la loro converſione, e Batteſimo de' loro infanti, ma ſenza ſtranezze, e poſta da parte ogn' ingiuſtizia, avvegnachè non è propria de' Criſtiani l'ingiuſtizia, e lo ſtrapazzo è contrario all'aſilo conceduto. Il Pontefice San Gregorio ſcrivendo a Paſcaſio Veſcovo di Napoli, l'avverte a trattare con dolcezza gli Ebrei, che in quel tempo abitavano nella detta Città: *Agendum eſt ergo, ut potius ratione, & manſuetudine provocati ſequi nos velint, non fugere, ac eos ex eorum Codicibus oſtendentes, quæ dicimus,*

ad

convertere. Et quoniam Paſchaſius quaſdam iis celebritates jampridem conceſſas interdixerat, hæc ſubjungit: *Itaque Fraternitas tua eos monitis, prout poterit, Deo adjuvante, ad convertendum accendat, & de ſuis illos ſolemnitatibus inquietari denuo non permittat, ſed omnes feſtivitates, feriaſque ſuas, ſicut hactenus tam ipſi, quàm parentes eorum per longa colentes retro tempora tenuerunt, liberam habeant obſervandi, celebrandique licentiam.* Et quæ in eadem Epiſtola decernebantur, pertinere quoque voluit ad omnes Epiſcopos, in quorum Diœceſibus Hebræi commorabantur: *Item univerſis Epiſcopis per Galliam, & Europam, & Germaniam conſtitutis.* Hæc autem Epiſtola recenſetur in *Can. Qui ſincera, diſt.* 45.

Declarationes circa caſus præmiſſos.

14. Poſtquam caſus magis obvios expoſuimus, in quibus noſtra hæc regula prohibet, Hebræorum infantes, invitis parentibus, baptizari; aliquas inſuper declarationes addimus ad hanc regulam pertinentes, quarum hæc prima eſt: ſi parentes deſint, infantes verò alicujus Hebræi tutelæ commiſſi fuerint, eos ſine tutoris aſſenſu licitè baptizari nullo modo poſſe, cum omnis parentum poteſtas ad tutores pervenerit. Sic Azorius *Inſtit. Moral. par.* 1. *lib.* 8. *cap.* 25. *quæſt.* 9. Thomas a Jeſu *de Converſ. gent. pag.* 212. Seſſa *de Jud. cap.* 25. *num.* 30.; alios præterea auctores eadem ſentire non ignoramus, a quibus recenſendis brevitatis gratia ſuperſedemus.

15. Secunda eſt, ſi Pater Chriſtianæ Militiæ nomen daret, juberetque, infantem filium baptizari, eum quidem vel Matre Hebræa diſſentiente baptizandum eſſe, quum filius non ſub Matris, ſed ſub Patris poteſtate ſit habendus, juxta textum *in lege Nulla ff. de ſuis, & legitimis hæredibus, & in §. fœmina, Inſtit. tit. de adoptionibus*, quod quidem ad verbum ſtatuit Gregorius IX. in ſua Decretali ad Argentinæ Epiſcopum ſcripta, & relata *in cap. Ex literis, de converſione Infidelium.*

16. Tertia eſt, quamvis Mater Filios ſui juris non habeat; tamen ad Chriſti Fidem ſi accedat, & infantem offerat baptizandum, tametſi Pater Hebræus reclamet, eum nihilominus aqua baptiſmatis abluendum eſſe: Ita cum cæteris Azorius verba facit *in loco præfato quæſt.* 3. *Ubi de communi fidei bono agitur, nulla habenda eſt ratio patriæ poteſtatis, quam leges, & jura Romana ſanxerunt; & propterea mater fidelis, quamvis ei jus civile patriam poteſtatem non tribuat, jus habet ad baptiſmum filium offerendi.* Huic quidem ſententiæ favet prædicta Decretalis Gregorii IX., in qua licet loquatur de patria poteſtate in eo caſu, quem explicabat, Patris nempe Chriſtiani filium aquis luſtralibus offerentis, matre Hebræa perperam diſcrepante: ſtatuit tamen ſententiæ ſuæ in favorem fidei fundamentum: *In favorem maxime fidei Chriſtianæ reſpondemus, patri eumdem puerum aſſignandum:* favor autem fidei in utroque caſu valere plurimum jure debet.

17. Quarta eſt, quod ſi pro certo habeatur, parentum voluntatem eſſe Infantium baptiſmati neceſſariam, quoniam ſub appellatione parentum locum quoque habet paternus avus, ut obſervatur *in l. juſta interpretatione* 201. *ubi Gloſſa in verb. avus ff. de verb. ſignif.* cum eo, quod amplius legi poteſt *in diſcept.* 977. *num.* 4. *Gratiani.* Hinc neceſſario ſequitur; ut, ſi avus paternus Catholicam Fidem amplexus ſit, ac nepotem ferat ad Sacri lavacri Fontem, quamvis mortuo jam patre, mater Hebræa repugnet, tamen infans ſit abſque dubio baptizandus. Martinus Navarrus vir Sacrorum Canonum doctrina excellens, cum hic Romæ caſus hujuſmodi eveniſſet, plus valere contendebat matris diſſenſum,

ad ſinum Matris Eccleſiæ Deo poſſimus auxiliante convertere. E perche Paſcaſio avea loro proibito il fare alcune feſte, che per l'addietro avevano ſempre fatte, ſoggiugne: *Itaque Fraternitas tua eos monitis, prout poterit, Deo adjuvante, ad convertendum accendat, & de ſuis illos ſolemnitatibus inquietari denuo non permittat, ſed omnes feſtivitates feriaſque ſuas, ſicut hactenus tam ipſi, quàm parentes eorum per longa colentes retro tempora tenuerunt, liberam habeant obſervandi celebrandique licentiam:* eſtendendo nel fine il riſultato di queſta lettera a tutti gli altri Veſcovi, nelle Dioceſi de' quali abitavano gli Ebrei: *Item univerſis Epiſcopis per Galliam, & Europam, & Germaniam conſtitutis:* e queſta lettera è riferita *nel Can. Qui ſincera, alla diſt.* 45.

14. Alle limitazioni pratiche, e più ovvie della regola, in cui viene ſtabilito, che gl'infanti Ebrei non ſi debbono battezzare ſenza il conſenſo de'genitori, ſuccedono alcune dichiarazioni appartenenti alla ſteſſa regola. La prima delle quali ſi è, che non eſſendovi i genitori, ed eſſendo gl'infanti ſotto la cura de' tutori Ebrei, ſiccome in queſti è traſfuſa la poteſtà de' genitori, così ſenza il loro conſenſo non è tampoco permeſſo il dare il Batteſimo all' infante Ebreo: Azor. *Inſtit. Moral. part.* 1. *lib.* 8. *cap.* 25. *queſt.* 9. Thomas a Jeſu *de Converſione Gentium pag.* 212. Seſſa *de Judæis cap.* 51. *n.* 30. appreſſo i quali ſono cumulati gli altri, che dicono lo ſteſſo.

Dichiarazioni ſopra i detti caſi.

15. La ſeconda, che ſe il padre ſi converte alla Fede Criſtiana, e dà il ſuo conſenſo, acciò ſi battezzi il figlio infante, ancorchè la madre, che reſta nell' Ebraiſmo, diſſenta, dee conferirſi il Batteſimo; eſſendo il figlio in poteſtà del padre, e non della madre, ſecondo il teſto *nella leg. Nulla ff. de ſuis, & legitimis hæredibus*, e *nel §. Fœmina Inſtit. tit. de adoptionibus*: e queſto caſo viene letteralmente deciſo da Gregorio IX. nella ſua Decretale ſcritta al Veſcovo d'Argentina, e riferita *nel cap. Ex litteris, de converſ. Infid.*

16. La terza, che, ancorchè la madre non abbia in poteſtà i figliuoli, ſe eſſa però ſi converte, ed offre l'infante al Batteſimo, ancorchè il padre, che reſta nell'Ebraiſmo, non conſenta, l'infante dee battezzarſi: e così con gli altri ben diſcorre l'Azorio *nel luogo citato, alla queſtione* 3. *Ubi de communi fidei bono agitur, nulla habenda eſt ratio patriæ poteſtatis, quam leges, & jura Romana ſanxerunt: & propterea mater fidelis, quamvis ei Jus Civile patriam poteſtatem non tribuat, jus habet ad Baptiſmum filium offerendi.* E queſta opinione hà il ſuo fondamento nella citata Decretale di Gregorio IX. in cui benchè eſſo faccia menzione della patria poteſtà nel caſo che decideva, che era, come ſi è veduto, del padre Criſtiano, che offeriva il figlio al Batteſimo contra il conſenſo della madre Ebrea, mette però la baſe del ſuo diſcorſo nel favor della Fede: *in favorem maximè Fidei Chriſtianæ reſpondemus, patri eumdem puerum aſſignandum*: ed il favor della Fede ha luogo nell'uno, e nell'altro caſo.

17. La quarta, che, ſempre ſuppoſta la regola, che ſenza il conſenſo de' genitori el figlio infante degli Ebrei non dee battezzarſi, venendo però *ſub appellatione parentum* anche l'avo paterno, come ſi vede *nella l. Juſta interpretatione* 201. *ubi Gloſſa in verb. avus ff. de verborum ſignificatione*, con quel molto di più che può leggerſi *nella diſcett.* 977. *al num.* 4. del Graziano; di qui deriva, che ſe l'avo paterno è convertito, ed offre il nipote al Batteſimo, ancorchè, morto il padre, ſia diſſenziente la madre reſtata nell' Ebraiſmo, dee l'infante battezzarſi. Martino Navarro uomo di molta dottrina nel Diritto Canonico, eſſendo ſucceduto il detto caſo qui in Roma, s'impegnò a ſoſtenere, che

ut videre licet in ejus *conſ. 4. lib. 3. de converſione Infidelium.* Contra enim ſcripſit Præſul Rutilius Benaoni: Pootifex autem Gregorius XIII. pro avo ſententiam tulit, ut ipſe refert in ſuo *ſpeculo Epiſcoporum lib. 1. quæſt. 9. dub. 1.* ubi teſtatur, hebræo infanti baptiſmum ſe contuliſſe. Quamobrem in fine Conſilii Navarri hæc leguntur: *Advertendum autem, contra opiaioaem latam ſententiam, infantemque traditum fuiſſe Avo Chriſtiano, & demum baptizatum, perſeveraréque adhuc in fide.* Hujuſce facti Marchinus etiam teſtis eſt *de Bello Divino par. 1. cap. 2.* Non deſunt alia judicata, quorum vi avus ad fidem converſus præferri debet, non ſolùm ſi Mater, ſed etiam ſi Pater diſſentiat, & quamvis ambo pariter proteſtentur, ſeſe filii baptiſmati non aſſentiri, ut videri poteſt in *cit. diſc.* 977. *Gratiani*, cum præter favorem Religionis, qui maximi habendus eſt, argumenti loco etiam eſſe debeat *Text. in Can. Patrem 32. qu. 3.* ubi in neptis nuptiis, avi ſententia patris judicio anteponitur, cum avus liber, pater autem ſervus exiſtit. *Patrem puella Eccleſia noſtra famulum, avum verò ejus liberis ortum conſtat eſſe natalibus, & ideo avi magis electionem de conjunctione neptis, quàm patris ejus, cujus nullo modo liberum poteſt eſſe arbitrium, decernimus attendi. Quia ergo electione avi haic iſta nupſiſſe probatur, hanc conſtat legitime eſſe copulatam.*

dovea prevalere il diſſenſo della madre, come può vederſi *nel di lui conſiglio 4. al lib. 3. de converſione Infidelium.* Scriſſe contra di lui Monſignor Rutilio Benzoni; ed il Pontefice Gregorio XIII. ſententiò a favore dell'avo, come eſſo riferiſce *nel ſuo Speculo Epiſcoporum al lib. 1. quæſt. 9. dubb. 1.* ove atteſta d'aver eſſo ſteſſo battezzato l'infante Ebreo. Per lo che nel fine del conſiglio del Navarro ſi trova notato come ſiegue: *Advertendum autem, contra hanc opinionem latam ſententiam, infantemque traditum fuiſſe avo Chriſtiano, & demum baptizatum, perſeverareque adhuc in Fide.* Il fatto pure viene conteſtato dal Marchino *de Bello Divino alla parte 1. cap. 2.* Nè mancano altri giudicati a pro della preferenza dell'avo convertito, non ſolo ſe diſſente la madre, ma anche ſe diſſente il padre, ed ancorchè ambidue uniti ſi proteſtaſſero di non conſentire, che il figlio foſſe battezzato, come può vederſi *nella cit. diſcett.* 977. del Graziano: valutandoſi, oltre il motivo del favore della Religione, che è il predominante, anche un teſto *nel Can. Patrem 32. quæſt. 3.* ove nel maritaggio della nipote vien preferito il giudizio dell'avo a quello del padre, quando l'avo è libero, ed il padre è ſervo: *Patrem puella Eccleſia noſtra famulum, avum vero ejus liberis ortum conſtat eſſe natalibus; & ideo avi magis electionem de conjunctione neptis, quàm patris ejus, cujus nullo modo liberum poteſt eſſe arbitrium, decernimus attendi. Quia erga electione avi huic iſta nupſiſſe probatur, hanc conſtat legitimè eſſe copulatam.*

18. Fictitia res non eſt, quod aliquando Pater Hebræus ſe velle Catholicam Religionem amplécti prædicet, ac ſe ipſum, filioſque Infantes baptizandos offerat, poſtmodum verò ſui ſe conſilii pœniteat, abnuatque filium baptizari. Id Mantuæ evenit, ubi Hebræus quidam non modo cum viro perhonorificum dignitatis gradum tenente, ſed ipſo etiam cum Duce id rei geſſit. Duos habebat infantes liberos, totidemque pueros, atque uxorem, cumque deinceps ad Chriſti fidem accedere recuſaſſet, Duciſque ſpem fruſtratus eſſet, res ad examen deducta eſt in Congregatione Sancti Officii, ac Pontifex *die 24. Septembris anni* 1699. ſtatuit, ea fieri, quæ ſequuntur: *Sanctiſſimus, auditis votis Eminentiſſimorum, decrevit, quod duo filii infantes, alter ſcilicet triennis, alter quinquennis baptizentur. Alii, nempe filius octo annorum, & filia duodecim, collocentur in domo Cathechumenorum, ſi ea Mantuæ adſit, ſin minus apud piam, honeſtamque perſonam, ad effectum explorandi ipſorum voluntatem, eoſque inſtruendi. Uxoris quoque in loco a filiis ſeparato exploretur voluntas. Patrem verò, & Maritum reſpectivè, qui a propoſito ſuſcipiendæ fidei Chriſtianæ receſſit, non eſſe cogendum, ſed contra eum poſſe procedi, prout de jure.* Idem fermè accidit Auguſtæ Taurinorum, ubi cum Hebræus quidam Religionem Catholicam amplecti nollet, poſtquam id ſe facturum promiſerat, cumque inſtaret, ut filiola, quam baptizandam obtulerat, idcoque a Matre Hebræa jam ablatam Chriſtianæ nutrici lactandam dederat, in poteſtatem rediret ſuam; Congregationis Sancti Officii auctoritate Romæ ſancitum fuit, ut puellula Chriſtianos penes eſſet, & ad Sacrum regenerationis Fontem elevaretur, quod videri poteſt apud Seſſam *cap. 51. num. 98.* Hoc autem prudenter ſtatutum eſt, ne ſcilicet Parentes Hebræi, quibuſcum ſumma æquitate apud Chriſtianos agitur, eo impudentiæ deveniant, ut & nos, & Eccleſiam audeant irridere.

18. Non è caſo ideale, che il padre Ebreo dica di volerſi convertire, offerendo al Batteſimo ſe ſteſſo, ed anche i figli infanti, e poco dopo ſi penta, nè più conſenta, che i figli infanti ſiano battezzati. Ciò accadde in Mantova: nella qual Città un Ebreo così ſeriamente s'eſpreſſe con una perſona graduata, anzi con lo ſteſſo Duca. Aveva l'Ebreo due figli infanti, e due che erano fuori dell' età infantile; aveva moglie: ed avendo ritirata la parola, come ſopra, data allo ſteſſo Principe, fu eſaminata la materia nella Congregaaione del Sant'Officio, in cui il Papa *nel giorno 24. di Settembre 1699.* ordinò, che ſi faceſſe come in appreſſo: *Sanctiſſimus, auditis Votis Eminentiſſimorum, decrevit, quod filii infantes, alter ſcilicet triennis, alter quinquennis, baptizentur. Alii, nempè filius octo annorum, & filia duodecim, collocentur in domo Catechumenorum, ſi ea Mantuæ adſit; ſin minus, apud piam honeſtamque perſonam, ad effectum explorandi ipſorum voluntatem, eoſque inſtruendi. Uxoris quoque in loco a filiis ſeparato exploretur voluntas. Patrem verò & maritum reſpectivè, qui a propoſito ſuſcipiendæ Fidei Chriſtianæ receſſit, non eſſe cogendum, ſed contra eum poſſe procedi, prout de jure.* Ed il ſimile accadde in Torino, ove eſſendoſi pentito il padre Ebreo di farſi Criſtiano, dopo averlo promeſſo, e facendo premura per riavere una figliuolina, che aveva offerta, e che aveva data ad allattare ad una nutrice Criſtiana, levandola alla madre Ebrea, fu coll'autorità della Congregazione del Sant' Officio di Roma riſoluto, che la bambina reſtaſſe appreſſo i Criſtiani, e per conſeguenza foſſe battezzata, come ſi può vedere nel Seſſa *al cap. 51. num. 98.* non dovendo poi i genitori Ebrei, che con tanta diſcretezza ſono trattati da i Criſtiani, prendere il partito di burlarſi di loro, e della Chieſa.

19. Sunt quoque aliqui infideles, ſuos infantes Chriſtianis offerre ſoliti, ut aquis ſalubribus abluantur, non tamen Chriſti ut ſtipendia mereantur, neque ut originalis culpa eorum ex anima deleatur: ſed id faciunt indigna quadam ſuper-

Degl'Infedeli, che ſi cerono il Batteſimo per fine temporale.

19. Offrono alcuni Infedeli i loro infanti, acciò ſiano battezzati, non già pel fine di farli Criſtiani, e che in eſſi ſi cancelli la macchia del peccato originale, ma per una ſuperſtizione, credendo di liberarli col Batteſimo dagli ſpiriti mali-

ſuperſtitione ducti, quod nempe Baptiſmi beneficio exiſtimant, eoſdem a malignis ſpiritibus, a fœtore, aut morbo aliquo liberandos. Sanctus Auguſtinus *in epiſtola ad Bonifacium Epiſcopum tom. 2. typis Patrum S. Mauri num.* 5. de hac re ita diſſerit: *Nec illud Te moveat, quod quidam non ea fide ad Baptiſmum percipiendum parvulos ferunt, ut gratia ſpirituali ad vitam regenerentur æternam, ſed quòd eos putant hoc remedio temporalem retinere, vel recipere ſanitatem. Non enim propterea illi non regenerantur, quia non ab iſtis hac intentione offeruntur. Celebrantur enim per eos neceſſaria miniſteria, & verba Sacramentorum, ſine quibus conſecrari parvulus non poteſt.* Mens quippe non infantem baptiſmo offerentis, ſed baptizantis eſt ſerio conſideranda: *At non parentum, ſed miniſtrorum mens eſt ſpectanda, hi enim ſi bona, & recta mente voluerunt exequi, quod Eccleſia poſtulat, omnino baptiſmum validè contulerunt.* Verba ſunt Arcudii *lib. de concordia Eccleſiæ Occidentalis, & Orientalis lib. 1. cap. 12.*

20. Res ad examen revocata fuit in Synodo habita anno 1148. ſub Patriarcha Luca, de qua Synodo ſermonem habet Balſamon *ſuper Canone 48. Trullano.* Agareni quidam Synodo adfuerunt, qui ut baptiſmum reciperent, invitati, illico reſponderunt, ſeſe jam pridem Sacro Baptiſmate initiatos; nam id in more ſuam apud gentem eſſe dixerunt, infantes vix natos ad Sacerdotes Catholicos deferri ſolitos, ac baptizari: *Non tamen admiſſi fuerunt; audierat enim* (prædictus ſcilicet Patriarcha) *quod Baptiſmus, quem Infideles a Chriſtianis petunt, non bona affectione, & orthodoxo propoſito petitur, ſed propter corporalem medicinam. Perſuaſum eſt enim Agarenis, fore, ut ſui liberi a dæmone vexentur, & tanquam canes male oleant, niſi baptiſmum Chriſtianum aſſequantur.* Verba ſunt Balſamonis è Græco idiomate in Latinum verſa a Card. Baronio *in annalibus ad annum prædictum* 1148., unde ſignificari videtur, illius Concilii Patres Baptiſmum ratum, ac validum nequaquam exiſtimaſſe.

21. Cum ad Theologos, Canoniſtique peritos hujus quæſtionis examen tranſiſſet, varii caſus propoſiti, ac diſcuſſi fuerunt. Infideles aliqui, cum hoc ſibi in animum induxiſſent, Baptiſmi gratia Infantes ſuos a morbis, Dæmonumque vexationibus liberatum iri, eo dementiæ adducti ſunt, ut mortem quoque minitati ſint Catholicis Sacerdotibus, qui, utpote eorum pravæ mentis conſcii, baptiſmum eorumdem liberis conſtantiſſimè denegabant. *Navarrus in ſuo conſ. 5. de tit. Bapt.* reſpondit, pueros jam rationis compotes in caſu ejuſmodi a Baptiſmi fontibus repellendos, infantes verò omnino admittendos eſſe, qui adhuc rationis expertes ſint. Alii verò perperam ſentiunt, omnibus conferri baptiſmum poſſe, mors ut evitetur, dum materia ſolum, non autem forma adhibeatur. At huic ſententiæ refragatur Congregatio Sancti Officii coram Pontifice habita die 6. Septembris 1625. *Sacra Congregatio univerſalis Inquiſitionis habita coram Sanctiſſimo, relatis literis Epiſcopi Antibarenſis, in quibus ſupplicabat pro reſolutione infraſcripti dubii: An cum Sacerdotes cogantur a Turcis, ut baptizent eorum filios, non ut Chriſtianos efficiant, ſed pro corporali ſalute, ut liberentur a fœtore, comitiali morbo, maleficiorum periculo, & Lupis, an in tali caſu poſſint ſaltem fictè eos baptizare, adhibita Baptiſmi materia ſine debita forma? Reſpondit negativè, quia Baptiſmus eſt Janua Sacramentorum, ac proteſtatio fidei, nec ullo modo fingi poteſt.* Hoc decretum typis editum extat in *Verricello de Apoſtolicis Miſſionibus tit. 5. ad verb. Baptiſmus quæſt.* 219. Neque hoc loco prætermittendum eſt, vigeſimam nonam inter propoſitiones ab Innocentio XI. damnatas die 2. Martii 1679. eſſe hujuſmodi: *Urgens metus gravis eſt*

maligni, dal fetore, e da qualche malattia. S. Agoſtino *nella ſua lettera 98. al Veſcovo Bonifacio nel tom.* 2. dell'edizione de' Padri di San Mauro *al num.* 5. così in queſto propoſito la diſcorre: *Nec illud te moveat, quod quidam non ea fide ad Baptiſmum percipiendum parvulos ferunt, ut gratia ſpiritali ad vitam regenerentur æternam, ſed quòd eos putant hoc remedio temporalem retinere, vel recipere ſanitatem. Non enim propterea illi non regenerantur, quia non ab iſtis hac intentione offeruntur. Celebrantur enim per eos neceſſaria miniſteria, & verba Sacramentorum, ſine quibus conſecrari parvulus non poteſt:* dovendoſi in queſto propoſito conſiderare, non l'intenzione di chi offre il battezzando, ma di chi dà il Batteſimo: *At, non parentum, ſed Miniſtrorum mens eſt ſpectanda: hi enim ſi bona, & recta mente voluerunt exequi, quod Eccleſia poſtulat, omnino Baptiſmum validè contulerunt*: ſono parole dell' Arcudio *nel ſuo Libro della Concordia della Chieſa Occidentale, ed Orientale al lib. 1. cap.* 12.

20. Fu intrapreſo l'eſame della materia in un Sinodo tenuto *l'anno* 1148. ſotto il Patriarca Luca, del qual Sinodo parla Balſamone *ſopra il Canone 84. Trullano.* Nel Sinodo comparvero alcuni Agareni, che invitati a farſi battezzare, riſpoſero, che già erano ſtati battezzati, eſſendo appo loro ricevuta la pratica d'eſſere, ſubito nati, portati ai Sacerdoti Cattolici per eſſere battezzati: *Non tamen admiſſi fuerunt: audierat enim* il predetto Patriarca, *quod Baptiſmus, quem Infideles a Chriſtianis petunt, non bonâ affectione, & orthodoxo propoſito petitur, ſed propter corporalem medicinam. Perſuaſum eſt enim Agarenis, fore, ut ſui liberi a dæmone vexentur, & tamquam canes malè oleant, niſi Baptiſmum Chriſtianum aſſequantur*: ſono le parole di Balſamone tradotte dal Greco in Latino dal Cardinale Baronio *ne' ſuoi Annali all'anno predetto* 1148. il che ſembra denotare, che in quel Concilio il Batteſimo non ſi foſſe avuto per valido.

21. Paſſato l'eſame nelle mani de' Teologi, e Canoniſti, ſi ſono formati, e diſcuſſi varj caſi. Alcuni Infedeli ſono alle volte ſtati talmente perſuaſi, che col Batteſimo de' Criſtiani ſi ſarebbero *i* loro piccoli figli liberati dalle malattie, e dalle veſſazioni de' cattivi ſpiriti, che ſono arrivati a minacciare la morte ai Sacerdoti Cattolici, che eſſendo conſapevoli dell'intenzione degli offerenti, non volevano conferirglielo. Il Navarro *nel ſuo conſiglio 5. ſotto il titolo de Baptiſmo* riſpoſe, non poterſi in queſto ſtato di coſe conferire il Batteſimo all'adulto, che ha l'uſo della ragione, ma bensì all'infante, che è ſenza l'uſo predetto. Altri malamente furono di ſentimento, che, per isfuggire la morte, poteva ai predetti tutti darſi il Batteſimo, ſervendoſi della materia, e non adoperando le parole della forma. Ma ciò fu riprovato dalla Congregazione del Sant'Offizio tenuta avanti il Papa *nel giorno 6. di Settembre del 1625. Sacra Congregatio Univerſalis Inquiſitionis habita coram Sanctiſſimo, relatis litteris Epiſcopi Antibarenſis, in quibus ſupplicabat pro reſolutione infraſcripti dubii: An, cum Sacerdotes cogantur a Turcis, ut baptizent eorum filios, non ut Chriſtianos efficiant, ſed pro corporali ſalute, ut liberentur a fœtore, comitiali morbo, maleficiorum periculo, & lupis, an in tali caſu poſſint ſaltem fictè eos baptizare, adhibitâ Baptiſmi materiâ ſine debita forma? Reſpondit negativè, quia Baptiſmus eſt Janua Sacramentorum, ac proteſtatio Fidei, nec ullo modo fingi poteſt.* Tal riſoluzione è ſtampata nel Verricello *de Apoſtolicis Miſſionibus al tit. 15. alla parola Baptiſmus alla quæſt.* 219. E la ventesima nona fra le Propoſizioni condannate dalla ſa. mem. d'Innocenzo XI. *ai 2. di Marzo* 1679. è la ſeguente: *Urgens*

juſta cauſa Sacramentorum adminiſtrationem ſimulandi.

22. Si tamen mortis diſcrimen abſit, omnibus hæc opinio inſediſſe videtur, Baptiſmum conferre nefas eſſe, cum dubitari prudenter poſſit, id futurum, ut baptizatus tractu temporis a Catholica Religione deſciſcat; quod quidem experientia docet plerunque iis infantibus evenire, qui a Parentibus infidelibus oblati, ut ab infirmitate aliqua baptiſmo liberentur, poſtea verò in eorum educationem, ac poteſtatem revertuntur. Hoc idem comprobat ſuffragio ſuo *Caſtrus Palaus tom. 4. ſuorum operum Moralium tract. 19. diſputat. unic. punct. 6. num. 11. Cardinalis Albizi de inconſt. in fid. cap. 33. num. 47. Verricellus de Apoſtolicis Miſſionibus titul. 6. quæſt. 113. n. 8.* Hinc verò id ſequitur, quod ſi baptizatus infans non ad Parentes infideles rediret, ſed Chriſtiano cuipiam committeretur, is baptizari deberet, etiamſi non a Parentibus oblatus eſſet, ut Catholicus evaderet, verum ut ab ægritudine, ac morbo aliquo ſervaretur. Appoſitè ita concludit Azorius *inſtitut. moral. par. 1. lib. 8. cap. 25. quæſt. 6. Ex quo perſpicuum eſt, ejuſmodi infantes jure donari, & ablui Baptiſmo poſſe, quoties commoda occaſio ſeſe obtulerit a patrio eos jure, & poteſtate liberandi.*

23. Negari profectò nequit grave perverſionis periculum in hac materia rem eſſe maximi momenti. Epiſcopus Quebec aliàs ſignificavit, barbarorum aliquot, etiamſi Chriſtianæ militiæ adſcriptos, nullum Religionis ſpecimen exhibere; hoc enim habent in more poſitum, ut ſtatim ac filius naſcitur, eum Chriſtianis offerant baptizandum; is verò ubi adolevit, a Religionis noſtræ ſanctimonia abhorret, parentum ſcilicet exemplo edoctus. Quare non ſine cauſa prædictus Epiſcopus poſtulavit, iisne infantibus Sacramentum eſſet baptiſmatis conferendum? Huic petitioni diligenter expenſæ in Congregatione Sancti Officii habita die 3. Maji 1703. reſponſum fuit, Baptiſmum conferre infantibus non licere, qui filii Infidelium eſſent, atque in eorum poteſtate manſuri. Hoc tamen decretum eos excepit pueros, qui graviſſime ægrotantes vita periclitarentur. *Non licere, ſi ſint filii infidelium, & in poteſtate eorum relinquendi; ſecluſo tamen mortis imminentis periculo.* Licere autem, ſi filii quidem barbarorum ſint, ſed jam Chriſti militum, dum tamen, aut a viris Apoſtolicis illic degentibus, aut ab ipſis Parentibus, de Sanctæ Religionis præceptis, ac myſteriis edoceantur, cum adoleverint. *Licere verò, ſi ſint filii barbarorum baptizatorum, curandum tamen per Miſſionarios, ac per ipſoſmet eorum parentes, ut, cum ad annos diſcretionis pervenerint, a ſe, vel ab aliis inſtruantur, præſertim in illis regionibus, ſi non prævideatur in promptu adfuturos Miniſtros Evangelicos, qui in hoc parentum commodè ſupplere poſſint defectum.* In Servia audivimus pauperculas eſſe Chriſtianas mulieres invito cum Turcis matrimonii vinculo copulatas, quæ cum filium pariunt, eum Sacerdotibus offerre ſolent, ut baptizetur. Idcirco poſtulatum fuit, qui debeant in caſu hujuſmodi ſeſe gerere Sacerdotes. De hac re decretum habetur in noſtro Bullario *n. 89. §. 8. num. 304.*, ubi apparet, conferendum eſſe baptiſmum, ſi conſtet, mortem oblato puero imminere: *Iſtarum verò filios, quos Parochis baptizandos exhibent, ubi eorum vita periculum imminere videatur, Sacro lavacro abluere prædicti Parochi minimè dubitent, admonitis matribus, ut, ſi convaluerint, ipſos in Chriſtiana Religione educare ſedulo curent.* Si nullum adſit vitæ periculum, certa regula generalis ſtatuta non eſt,

com

metus gravis eſt juſta cauſa Sacramentorum adminiſtrationem ſimulandi.

22. Preſcindendo poi dalla circoſtanza del pericolo di morte, ſembra eſſer comune l'opinione, non doverſi conferire il Batteſimo, ogni qual volta ſi può temere, che il battezzato ſia col tratto del tempo per abbandonare la Santa Religione, il che pur troppo per lo più ſuccede in quegl'infanti, che offerti dai loro genitori Infedeli, acciò ſiano liberati col Batteſimo da qualche infortunio, ad eſſi ſi riconſegnano, e ritornano nelle loro mani, e ſotto la loro educazione. Così la diſcorrono il Caſtro Palao *nel tom. 4. delle ſue Opere Morali al tratt. 19. diſput. unic. punt. 6. num. 11.* il Cardinal Albizi *de Inconſtantia in Fide al cap. 33. n. 47.* il Verricello *de Apoſtolicis Miſſionibus al tit. 6. quæſt. 113. ſotto il num.* 8. dal che poi deriva, che, ſe ſi daſſe il caſo, che il battezzato infante non doveſſe reſtituirſi al genitore Infedele, ma darſi ſotto la cuſtodia di perſona Criſtiana, potrebbe ad eſſo darſi il Batteſimo, ancorche non foſſe ſtato offerto dal padre per farlo Criſtiano, ma per liberarlo da qualche malattia, o per altro fine temporale; come molto a propoſito conchiude l'Azorio *Inſtit. Moral. alla part. 1. lib. 8. cap. 25. quæſt. 6. Ex quo perſpicuum eſt, ejuſmodi infantes jure donari, & ablui Baptiſmo poſſe, quoties commoda occaſio ſe ſe obtulerit a patrio eos jure, & poteſtate liberandi.*

23. Non può negarſi, che il grave pericolo della perverſione non ſia un gran punto per l'effetto, di cui ſi tratta. Il Veſcovo di Quebec altre volte eſpoſe, che alcuni di que' barbari benchè battezzati non eſercitavano verun atto di religione, ma che, ſubito che avevano un figlio, lo portavano acciò foſſe battezzato; e che i lori figli battezzati, quando erano fatti adulti, vivevano ſenza religione, ſecondo l'eſempio cattivo de' loro genitori; e chieſe, ſe ai predetti infanti poteva conferirſi il Batteſimo; ed eſaminataſi la domanda nella Congregazione del Sant'Officio tenuta *ai 3. di Maggio del 1703.* ſi riſpoſe, che ciò non era lecito, quando gl'infanti erano figli d'Infedeli, e dovevano reſtare nelle loro mani; quando però non vi foſſe ſtato il pericolo di morte: *Non licere, ſi ſint filii Infidelium, & in poteſtate eorum relinquendi; ſecluſo tamen mortis imminentis periculo*: eſſer però lecito, ſe ſiano figli di barbari, ma già battezzati; laſciando poi a carico de' Miſſionarj, ed anche de' loro genitori, il dovergli iſtruire nella Santa Religione, quando foſſero arrivati agli anni della diſcrezione: *Licere verò, ſi ſint filii barbarorum baptizatorum; curandum tamen per Miſſionarios, ac per ipſoſmet eorum parentes, ut, cùm ad annos diſcretionis pervenerint, a ſe, vel ab aliis inſtruantur, præſertim in illis regionibus ſi non prævideatur in promptu adfuturos Miniſtros Evangelicos, qui in hoc parentum commodè ſupplere poſſint defectum.* Nella Servia, ci fu eſpoſto, eſſervi alcune povere donne Criſtiane, loro mal grado con nome di Matrimonio viventi in contubernio co' Turchi, e che naſcendo loro qualche figliuolo, lo portano ai Sacerdoti, acciò ſia battezzato; ed in oltre fu domandato, come in queſto caſo dovevano regolarſi i Sacerdoti. Sopra ciò la riſpoſta è regiſtrata *nel noſtro Bollario al num. 89. §. 8. num. 304.* ed è, che ſi conferiſca il Batteſimo, ſe il battezzando è in pericolo di vita: *Iſtarum verò filios, quos Parochis baptizandos exhibent, ubi eorum vita periculum imminere videatur, ſacro lavacro abluere prædicti Parochi minimè dubitent, admonitis matribus, ut, ſi convaluerint, ipſos in Chriſtiana Religione educare ſedulo curent*: e che, fuori del pericolo della vita, non davamo veruna regola generale; avvegnachè foſſe d'uopo il conſiderare le circoſtanze, la principale

delle

An. 174

Non ſi confer[illegible] Batteſim[illegible] allorche pericolo la perve[illegible] ne.

cum oporteat diligenter omnes expendere circumſtantias, & præſertim, *vel eos ia Evangelicæ legis, & fidei cultu perſeveraturos, vel Chriſtiana educatione ab ejuſmodi matribus fraudatos, Mahometani patris impietatem ſecuturos eſſe.* Si Sacerdores, poſtquam piè, & religioſe hoc negotium Deo commendaverint, æquum, bonumque exiſtiment, prædictos infantulos baptizare, id quidem facerent, mattes tamen enixè admonerent de graviſſimo, quo tenentur, munere filios de Chriſtiana Religione ſedulò edocendi.

24. Nos certe ignoramus, accidiſſe, ut Pater aliquis Hebræus Romæ, aut alibi infantem obtulerit Sacris Baptiſmi aquis tingendum, non quod eum cuperet Chriſtianum fieri, ſed a morbo aliquo liberari. Hoc ſi unquam eveniat; S. Auguſtini ſenrentiâ, nempe pravam parentum intentionem baptiſmati non obeſſe ritè collato, præ oculis habitâ; & conjunctim communi opinione conſideratâ, in hoc caſu baptiſmum minimè negandum eſſe, dum nullum ſit periculnm perverſionis, quod ſanè eſt maximum, ſi baptizatus in Infidelium poteſtatem ſit rediturus; prudentum certe judicio ritè Inſtrari deberet infans, & Chriſtianis tradi, ut probè educatus, ætate, & ſapientia coram Deo proficeret; hoc autem ſi diligenter fieret, ut ſemper poſt Baptiſmi Sacramentum decet, nullum eſſet periculum perverſionis; quod vitari non poteſt, ſi Patri Hebræo filius reſtituatur; atque hoc pacto omnis etiam difficultas tolleretur, quæ ſæpiſſimè in cauſa fuit, cur reſponſio categorica Miſſionariis negara ſit enixè poſtulantibus, liceret ne Baptiſmum conferre Infidelium Infantibus Sacro Fonte oblatis, non pietatis, non religionis cauſa, ſed renim temporalium caducarumque cupiditate. *Vid. Card. Albizs cit. cap. 33. de Inconſtant. in Fide num. 47.*

III. An Baptiſmus etiam in caſibus non licitis collatum, validum ſit.

25. Satis abundè diximus non ſolùm dè primo hujus partis capite, utrum nempè, invitis Parentibus, Hebræi infantuli baptizari poſſint: Verùm etiam de ſecundo, an caſus unquam contingat aliquis, in quo id æque licitum ſit, ac decorum; ad tertium nunc accedimus, Baptiſmum videlicet Hebræis infantibus imperritum, cum fas non ſit, ratumne, an verò irritum haberi debeat.

26. Nulla de hac re inter S. Thomam, & Scotum diſſenſio eſt, cum non in eam ſententiam diſputaverint, utrum Baptiſmus Hebræis infantibus ſine Parentum conſenſu conferri validè poſſit, verum an licite; ut prudenter animadvertit Cardinalis Lauria egregius Scotiſta ia *tom. 1. lib. 4. ſententiarum diſp. 14. art. 5. num. 58. Et nota, quod ſermo non eſt de poſſe valido, quia ſi baptizarentur, certum eſt remanere baptizatos; ſed de poſſe licito, ideſt, an licitè fiat, ſi baptizentur.* Durandus *in 4. ſent. diſt. 4. quæſt. 7. art.* 13. contendens irritum baptiſmum eſſe ſine conſenſu ſaltem interpretativo illius, qui baptizatur, ideo ſi hoc Sacramentum Hebræorum, aut Infidelium filiis, invitis Parentibus, impertitum fuerit, illud eſſe irritum omnino exiſtimat; ea ratione ductus, quod infantulis non alia, quàm Parenrum voluntas ſit, quæ ſi deſideretur, omnis deeſt voluntas, cujus neceſſitas eſt ſanè maxima, Baptiſma ut validum habeatur. Verùm hæc Durandi opinio ſingularis nunquam aut plauſum, aut exiſtimationem nacta eſt; quod revera conſtet Baptiſmum eſſe ratum, ac validum, quotieſcumque Baptizantis voluntas cum forma & materia neceſſaria accedat. Quamobrem Durandi ſententiam Suarez falſam, Cajetanus a ratione alieniſſimam eſſe affirmant. Præfati argumenti, validitatem Baptiſmi

delle quali era il vedere, *vel eos in Evangelica Legis, & Fidei cultu perſeveraturos, vel Chriſtiaaa educatione ab ejuſmodi matribus fraudatos, Mahometani patris impietatem ſecuturos eſſe*: e che, ſe dopo aver fatte orazioni al Signore, aveſſero i Sacerdoti creduto ben fatto il dare il Batteſimo ai predetri infanti, non laſciaſſero d'inculcare alle madri la grave obbligazione, che hanno, d'allevarli nella Chriſtiana Religione.

24. Non è che ſia, almenò a noſtra notizia; ſucceduto il caſo, che qualche Padre Ebreo abbia qui in Roma, o ne' paeſi a Noi cogniti, offerto qualche ſuo infante al Batteſimo, non per farlo Criſtiano, ma per liberarlo da qualche malatria, ma quando mai ſuccedeſſe, unendo la maſſima di Sant'Agoſtino, che la prava intenzione dell'offerente non guaſta il Batteſimo amminiſtrato nelle dovute forme, colla commune opinione, che non debba tralaſciarſi in queſte circoſtanze di conferire il Batteſimo, quando ceſſi il pericolo della perverſione; che pur troppo v'è, quando il battezzato dee ritornare nelle mani dell'Infedele; ciaſchednno ben vede, che l'infante dovrebbe battezzarſi, e che facendnne, conſegna ai Criſtiani per èſſer educato nella Santa Religione, (come ſempre dèe farſi, dopo che ſi è conferito il Batteſimo) ſarebbe levato l'inconveniente della temuta perverſione, che vi ſarebbe, ſe ſi reſtituiſſe al padre Ebreo; e ſarebbe anche tolta di mezzo la grave difficoltà, per cui più volte ſi è tralaſciato di dare riſpoſta categorita ai Miſſionarj; quando richiedevano, ſe dovevano dare il Batteſimo agl'infanti offerti dagl' Infedeli al Batteſimo, non per motivo di Religione, ma per cauſe, e motivi temporali, come può vederſi appreſſo il Cardinale Albiai *nel citat. cap. 33. de Inconſtantia in Fide ſotto il num. 47.*

25. Ci ſembra d'aver detto quanto baſta non meno ſopra il primo punto, ſe ſenza il conſenſo de' loro genitori poſſano gl'infanri Ebrei eſſere battezzati, che ſopra il ſecondo, ſe vi ſiano caſi, ne' quali ciò poſſa eſſere lecito, e doveroſo. Per lo che ora tratteraſſi del terzo punto, in cui deve eſaminarſi, ſe il Batteſimo, quando foſſe daro agl'infanti Ebrei anche in quei caſi, ne' quali non è lecito il darlo, cio non oſtante ſia valido.

Se il Batteſimo dato nei caſi illeciti ſia valido.

26. Su queſt'articolo non vi è diſcrepanza fra S. Tommaſo, e Scoto, non eſſendo ſtata la diſputa fra di loro, ſe il Batteſimo conferito agl'infanti Ebrei ſenza il conſenſo de' genitori, foſſe valido, ma foſſe lecito, come ben avverte il Cardinal Lauria bravo Scotiſta *nel ſuo tom. 1. ſopra il 4. lib. delle ſentenze alla diſput. 14. art. 5. ſotto il num. 58. Et nota, quod ſermo non eſt de poſſe valido, quia, ſi baptizarentur, certum eſt, remanere baptizatos; ſed de poſſe licito, ideſt, an licitè fiat, ſi baptizentur.* Il Durando fu quello, che *nel 4. delle ſentenze alla diſt. 4. quæſt. 7. num.* 13. ſoſtenendo eſſer nullo il Batteſimo ſenza la volontà almeno interpretativa di chi lo riceve, ha preteſo, eſſer nullo il Batteſimo dato ai figli d'infantile età degli Ebrei, e degl'Infedeli, ſenſa il conſenſo de' loro genitori; non avendo eſſi altra volontà, che quella de' predetti, e mancando ogni volontà, quando non v'è quella de' genitori. Ma queſta particolar opinione del Durando non ha mai avuto verun applauſo, o credito; non potendoſi dubitare della validità del Batteſimo, quando vi è intervenuta la volontà di chi lo conferiſce, e ſono intervenute la dovuta materia, e la dovuta forma: per lo che il Suarez qualifica la detta ſeutenza per falſa, ed il Gaetano per irragionevole. L'argomento riferito poc'anai per la

collati ſine conſenſu Patris contra Durandum comprobantis, Silvius auctor eſt, doctiſſimus S. Thomæ ſectator *in 4. tom. in 3. part. S. Thomæ quæſt. 68. art. 10. Si Filiis quorumcumque Infidelium conferatur Baptiſmus, erit validus, etiamſi Parentes ſint inviti, quia ſubjectum eſt capax, & Miniſter cum debita intentione adhibet ei materiam, & formam. Nihil autem aliud requiritur, ut Baptiſma parvulorum teneat; nam intentio Parentum eſt impertinens.* Et Phraſſen eximius Scotiſta *tom. 10. ſui Scoti Academici tract. 10. diſput. 1, art. 2. quæſt. 3.* Durandi ſententiam refellens, & ejuſdem argumento, hoc eſt, io Baptiſmo Infantium voluntatem deeſſe, ſi Parentum vel offerentium voluntas deſit, reſpondens admonet, Eccleſiæ voluntatem ſemper ineſſe: *Quid ſi nullus afferat, ſed ſolus Miniſter baptizet? Rectè intelligitur reſpondere tota Mater Eccleſia, quæ in Sanctis eſt, quia tota omnes, tota ſingulos parit, per voluntatem Miniſtri, ſuo, & Chriſtiani nomine baptizantis.* Quæ quidem reſponſio S. Auguſtino auctoritatem debet, qui in memorata epiſtola ad Bonifacium ſic ſcribit: *Offeruntur ad percipiendam ſpiritalem gratiam non tam ab eis, quorum geſtantur manibus, quàm ab univerſa ſocietate Sanctorum, atque fidelium. Ab omnibus namque offerri rectè intelliguntur, quibus placet quod afferuntur, & quorum ſancta, & individua charitate ad communionem Sancti Spiritus adjuvantur. Tota ergo Mater Eccleſia, quæ in Sanctis eſt, pueros geſtat, & offert, quia tota omnes, tota ſingulos offert.*

27. Argumentis per ſe clariſſimis, tantorumque auctoritate hominum corroboratis alia addere ſupervacaneum ducimus; quædam verò Congregationum reſpooſa in medium proferre nullo modo non poſſumus, inter quæ primo loco afferemus illud Congregatioois Sancti Officii *habita die 30. Martii 1638. Circa Baptiſmum datum parvulæ puellæ annorum trium circiter filiæ Hebræorum a Fauſtina Chriſtiana, invitis Parentibus, Eminentiſſimi Domini cenſuerunt, parvulam puellam eſſe verè baptizatam, concurrente materia, forma, & intentione; Baptiſmum probari unico teſte; & quamvis filii Hebræorum non poſſint invitis parentibus baptizari, ſi tamen de facto baptizentur, valere Baptiſmum, & characterem imprimi, & filiam baptizatam penes Chriſtianos alendam; mulierem baptizantem acriter monendam, ut in poſterum caveat a ſimilibus; notificandum verò populo, non licere invitis parentibus filios Hebræorum baptizare, quia licet finis ſit bonus, media non ſunt licita, præſertim ſtante Bulla Julii III. imponente pœnam mille ducatorum, & ſuſpenſionem baptizantibus filios Hebræorum invitis parentibus.* Ante hanc reſolutionem alia extat *die 3. Martii 1633.*, cujus hæc ſunt verba: *Quæritur, an infantulus filius Judæi a Nutrice Chriſtiana baptizatus inſcio patre Hebræo, ſit verè baptizatus, & hujuſmodi baptiſmate teneatur, & apud quem debeat infantulus educari? Reſpondetur, infantulum eſſe verè baptizatum, Baptiſmumque eſſe validum, eumdemque educandum penes Chriſtianos, a quibus inſtruatur, & cum pervenerit ad uſum rationis, poſſe cogi ad perſeverantiam in Fide Catholica, eidemque providendum a patre, ſi habeat in bonis, ſin minus in neceſſariis ad minus ad ſuſtentationem.* Conveniunt aliæ qooque ejuſdem Congregationis reſolutiones, quarum altera emanavit *die 23. Decembris* 1698., altera die 8. Martii 1708., & a Leone *in ſuo Theſauro Fori Eccleſiaſtici part. 4. cap. 4. num. 8.* alia huic ſimilis producitur in Congregatione Concilii habita io cauſa Foſſani, quæ tamen cum regiſtris conferri oon potuit.

28. Nihil aliud nunc reſtat, ut primæ parti finis imponatur, quàm exponere, quid ſit faciendum, cum infantes Hebræi aut baptizandi offe-

ean-

validità del Batteſimo dato all'infante Ebreo ſenza il conſenſo de genitori, contra l'opinione del Durando, è del Silvio bravo Tomiſta *nel 4. tom. ſopra la 3. part. di S. Tommaſo alla queſt. 68. art. 10. Si filiis quorumcumque Infidelium conferatur Baptiſmus, erit validus, etiamſi parentes ſint inviti, quia ſubjectum eſt capax, & Miniſter cum debita intentione adhibet ei materiam, & formam. Nihil autem aliud requiritur, ut Baptiſma parvulorum teneat; nam intentio parentum eſt impertinens.* Ed il Fraſſen valente Scotiſta *nel tom. 10. del ſuo Scoto Accademico al* trat. 10. *diſput.* 1. *art. 2. queſt.* 3. impugnando pure l'opinione del Durando, & riſpondendo ad di lui argomento, che non vi è volontà nel Batteſimo de' fanciulli, quando non vi è quella de' genitori, o degli offerenti; avverte, che vi è ſempre la volontà della Chieſa: *Quid, ſi nullus offerat, ſed ſolus Miniſter baptizet? Rectè intelligitur reſpondere tota Mater Eccleſia, quæ in ſanctis eſt, quia tota omnes, tota ſingulos parit, per voluntatem Miniſtri, ſuo, & Chriſti nomine baptizantis.* E queſta riſpoſta è originale di S. Agoſtino, che nella ſopraccitata lettera a Bonifazio così ſcrive: *Offeruntur ad percipiendam ſpiritalem gratiam non tam ab eis, quorum geſtantur manibus, quàm ab univerſa ſocietate Sanctorum, atque Fidelium. Ab omnibus namque afferri rectè intelliguntur, quibus placet quod offerantur, & quorum ſanctâ, & individuâ charitate ad communionem Sancti Spiritus adjuvantur. Tota erga Mater Eccleſia, quæ in ſanctis eſt, pueros geſtat & offert, quia tota omnes, tota ſingulos offert.*

27. Dopo così evidenti ragioni, appoggiate anche all'autorità d'uomini tanto gravi, reſta ſuperfluo il farne cumulo d'altre; ma non poſſiamo diſpenſarci dal portare alcune riſoluzioni delle Congregazioni, fra le quali ve n'è una della Congregazione del S. Officio *dei 30. di Marzo del 1638. Circa baptiſmum datum parvulæ puellæ annorum trium circiter, filiæ Hebræorum, a Fauſtina Chriſtiana invitis parentibus, Eminentiſſimi Domini cenſuerunt, parvulam puellam eſſe verè baptizatam, concurrente materia, forma, & intentione; Baptiſmum probari unico teſte; & quamvis filii Hebræorum non poſſint invitis parentibus baptizari, ſi tamen de facto baptizentur, valere Baptiſmum, & characterem imprimi, & filiam baptizatam penes Chriſtianos alendam; mulierem baptizantem acriter monendam, ut in poſterum caveat a ſimilibus; notificandum verò populo, non licere invitis parentibus filias Hebræorum baptizare, quia licet finis ſit bonus, media non ſunt licita, præſertim ſtante Bullâ Julii III. imponente pœnam mille ducatorum & ſuſpenſionem baptizantibus filios Hebræorum invitis parentibus.* Prima di queſta riſoluzione ſe ne ritrova un'altra *dei 3. di Marzo del* 1633. ed eccone le parole: *Quæritur, an infantulus filius Judæi a nutrice Chriſtiana baptizatus, inſcio patre Hebræo, ſit verè baptizatus, & hujuſmodi Baptiſmate teneatur, & apud quem debeat infantulus educari? Reſpondetur, infantulum eſſe verè baptizatum, Baptiſmumque eſſe validum, eumdemque educandum penes Chriſtianos, a quibus inſtruatur, & cum pervenerit ad uſum rationis, poſſe cogi ad perſeverantiam in Fide Catholica, eidemque providendum a patre, ſi habeat in bonis, ſin minus in neceſſariis ad minus ad ſuſtentationem.* Concordano altre eſoluzioni della ſteſſa Congregazione, una *de' 23. Dicembre* 1698. e l'altra degli 8. *di Marzo* 1708. E dal Leone *nel ſuo Teſoro del Foro Eccleſiaſtico alla part. 4. cap. 4. num.* 8. ſi porta una conſimile riſoluzione della Congregazione del Concilio in una cauſa di Foſſano, la quale però da Noi non ſi è potuta rincontrare ne' Regiſtri.

28. Non reſtano per compimiento della prima parte, che due punti; cioè il quarto, che debba farſi, quando gl'infanti Ebrei ſi portano IV. debba quand portar

per

brӕi baptizandi exponuntur, vel fuiſſe baptizatos notitia habetur.

rantur, aut compertum ſit, eos jam fuiſſe ſacro baptiſmate initiatos; demum quomodo probari poſſit eoſdem aquis ſalutaribus fuiſſe ritè luſtratos; quӕ poſtrema ſunt hujus primӕ partis capita, & quorum explicationem paucis expediemus.

29. Nihil boc loco cum iis infantibus nobiſcum eſt, qui vel ad ſacrum fontem ab iis feruntur, quibus id faciendi jus eſſe conſtat, vel qui juxta ſacrarum legum vim, invitis licet, reluctantibuſque parentibus, ſunt baptizandi, ut ante demonſtravimus; de bis, inquam, infantibus nullus hic ſermo eſt, quoniam patet, omnino eſſe ad ſacroſanctum regenerationis lavacrum elevandos. Ad eos itaque ſpectat hic ſermo noſter, qui baptiſmo neque a parentibus, neque ab aliis qui jus in eos habeant, offeruntur, ſed ab aliquo nullam habente auctoritatem. De iis prӕterea agitur, quorum caſus non comprehenduntur ſub ea diſpoſitione, quӕ ſinit Baptiſmum cooferri, etiamſi majorum conſenſus deſit: hoc quidem in caſu baptizari non debent, ſed ad illos remitti, quorum in poteſtate ac fide ſunt legitimè conſtituti. Quod ſi jam ſacramento initiati eſſeot, aut derinendi ſunt, aut ab Hebrӕis parentibus recuperandi, tradendique Chriſtifidelibus, ut ab illis piè, ſanctèque informentur; hic enim Baptiſmi licèt illiciti, tamen veri, validique, effectus eſt. Ex quibuſdam paulo ante citatis reſolutionibus hoc eruitur, quibus accedit Concilii Toletani quarti textus expoſitus *in Can. Judӕor. diſt. 26. quӕſt. 1. Judӕorum filios, vel filias, ne parentum ultro involvantur erroribus, ab eorum conſortio ſeparari decernimus, deputatos aut Monaſteriis, aut Chriſtianis viris, aut mulieribus Deum timentibus, ut ſub converſatione cultum Fidei diſcant, neque in melius inſtituti tam in moribus, quàm in Fide proficiant.* Si autem poſtquam adoleverint, ſuo ipſi infortunio Catholicam Fidem deſererent, & Hebrӕorum ritibus adhӕrerent, contra eoſdem legibus utendum eſſer, ut contra Hӕreticos, juxta Decretalem Bonifacii VIII. *in Cap. Contra, de Hӕreticis, in ſexto: Contra Chriſtianos, qui ad ritum tranſierint, vel redierint Judӕorum, etiamſi hujuſmodi redeuntes, dum erant infantes &c. baptizati fuerunt, erit tanquam contra Hӕreticos, ſi fuerint de hoc confeſſi, aut per Chriſtianos, ſeu Judӕos convicti &c. procedendum.*

30. Dura nonnullis hӕc ſententia viſa eſt, qui eamdem ut minus aſperam facerent, exiſtimarunt fas eſſe, puerulos Judӕis parentibus reſtituere, dummodo ipſi parentes cautione, aut fidejuſſione data, ingenuè ſpondeant, ab ſe filios, vix ad convenientem ӕtatem pervenerint, Chriſtifidelibus reſtituendos, nec quidquam contra fidem Catholicam edocendos. Ita opinatus eſt Calderinus *in ſuo Conſil. 3. de Judӕis*, quem ſequutus eſt Graffius *in ſuis deciſ. caſ. conſcien. part. 2. lib. 2. c. 23. n.* 23. Verùm hӕc Calderini ſententia a cӕteris omnibus erroris inſimulata fuit, ut Afflict. *deciſ.* 151. *num.* 13. Sperel. *deciſ.* 1. *n.* 42. Seſſa *de Judӕis cap.* 55. & *num.* 64. Piton. *Diſcept. Eccleſ. p. 4. diſcept.* 146. *dub.* 3. & *num.* 33. Card. Albizi *de Inconſt. in Fide cap.* 11. *num.* 33. *Et verè ſcio in hac Sacra Congregatione*, loquitur de Congregatione S. Officii, *ſententiam Calderini uti erroneam fuiſſe rejectam.*

V. Quomodo probetur Baptiſmum collatum fuiſſe Infanti.

31. In quibuſdam prӕfatis reſolutionibus innuitur, eum, qui Hebrӕorum filios ſine parentum conſenſu Baptiſmo luſtrare auſus fuerit, exceptis iis caſibus, in quibus hoc liceat, eum, inquam, pœna mulctandum eſſe; Baptiſmum autem unius teſtimonio comprobari. Ut primӕ parti hujus noſtrӕ inſtructionis extrema manus accedat, nihil aliud reſtat, quàm prӕdictarum reſolutionum judicium confirmare, & quidquid in iiſdem continetur, noſtra quoque

Infanti Ebrei per eſſer battezzati, o ſi ha notizia eſſer già ſtati battezzati.

per eſſer battezzati, o ſi ha notizia d'eſſere già ſtati battezzati; e l'ultimo, in qual modo ſi provi, che il Batteſimo ſia loro ſtato conferito: dai quali ci ſpediremo brevemente.

29. Non ſi parla di quegl' infanti, che ſono offerti da chi ha il jus d'offerirli per eſſere battezzati; nè tampoco di quegl' infanti Ebrei, che ſecondo la diſpoſizione delle ſacre Leggi debbonſi battezzare, ancorchè vi ſia il diſſenſo de' loro genitori, come di ſopra ſi è dimoſtrato: imperocchè in ciaſcuno dei detti caſi, è coſa chiara, che debbono eſſere battezzati. Parlaſi di quegl' infanti Ebrei, che ſono offerti al Batteſimo non dal loro genitore, nè da altri, che abbia jus ſopra di loro, ma da una perſona terza, che non ha tal qualità; ed in oltre di quegl' infanti, i caſi de' quali non ſono compreſi ſotto la diſpoſizione, che permette di dar il Batteſimo ai medeſimi, benchè vi ſia il diſſenſo de' loro maggiori; ed in tale ſtato delle coſe non debbono eſſi eſſere battezzati, ma debbono eſſer rimandati a quelli, ſotto la poteſtà de' quali ſono legittimamente coſtituiti. Che ſe poi foſſero ſtati battezzati, debbono eſſi ò eſſer ritenuti, o eſſer ricuperati dalle mani degli Ebrei, facendone la conſegna ai Criſtiani, acciò gli allevino criſtianamente, e queſto è l'effetto del Batteſimo valido, benchè illecito. Ciò vien dedotto ed accennato in alcune riſoluzioni poc'anzi citate, alle quali può aggiungerſi il teſto del Concilio Toletano quarto riferito *nel Can. Judӕorum, alla diſt. 26. queſt. 1. Judӕorum filios, vel filias, ne parentum ultro involvantur erroribus, ab eorum conſortio ſeparari decernimus, deputatos aut Monaſteriis, aut Chriſtianis viris, aut mulieribus Deum timentibus, ut ſub converſatione cultum Fidei diſcant, atque in melius inſtituti tam in moribus, quàm in Fide proficiant:* e ſe creſciuti per loro diſgrazia abbandonaſſero la Fede Criſtiana, e ritornaſſero all'Ebraiſmo, ſi dovrebbe procedere contra di loro, come contra gli Eretici, giuſta la Decretale di Bonifazio VIII. *nel Cap. Contra, de Hӕreticis, in ſexto: Contra Chriſtianos, qui ad ritum tranſierint, vel redierint Judӕorum, etiamſi hujuſmodi redeuntes, dum erant infantes &c. baptizati fuerunt, erit tanquam contra Hӕreticos, ſi fuerint de hoc confeſſi, aut per Chriſtianos ſeu Judӕos convicti &c. procedendum.*

30. Dura ad alcuni è ſembrata la predetta aſſerzione; e per renderla più agevole, hanno penſato, che dandoſi dai genitori Ebrei una ſicurtà di reſtituire i figli, giunti che foſſero ad un'età competente, obbligandogli alla Fede Criſtiana, ſe gliene potrebbe fare la conſegna. Così opinò il Calderino *nel ſuo conſiglio 3. de Judӕis*, a cui anche aderì il Graffi *nelle ſue Deciſioni de' caſi di coſcenza alla part. 2. lib. 2. c. 23. n.* 23. Ma l'opinione del Calderino è ſtata come erronea rigettata da tutti gli altri: Afflict. *deciſ.* 151. *num.* 13. Sperel. *deciſ.* 1. *num.* 42. Seſſa *de Judӕis cap.* 55. e ſpecialmente *al num.* 64. Piton. *Diſcett. Eccleſ. part. 4. diſcett.* 146. *dub.* 3. e ſpecialmente *al num.* 33. Cardinale Albizi *de Inconſtantia in Fide al cap.* 11. *num.* 33. *Et verè ſcio in hac Sacra Congregatione*, parla della Congregazione del S. Officio di Roma, *ſententiam Calderini uti erroneam fuiſſe rejectam.*

V. Come ſi provi eſſer ſtato l'Infante battezzato.

31. In alcune riſoluzioni pure di ſopra riferite vien accennato, che chi ardiſce di battezzare i figli degli Ebrei ſenza il conſenſo de' loro genitori, fuori di quei caſi, ne' quali ciò è permeſſo, deve eſſer punito, e che il Batteſimo ſi prova col teſtimonio d'un ſolo. Per compimento della prima parte di queſta Iſtruzione altro non reſta, che rimetterci alle predette riſoluzioni, confermando, quanto in eſſe ſi contiene. Chi battezza ſi può credere, che lo faccia per buon

ſan- ſina;

ſententia ſtabilire. Baptizantis mentem eſſe ſanctam, rectamque oon dubitamus; modus autem omnino illicitus habendus eſt; & ea quicumque facit, quæ Eccleſia fieri vetat, pro Judicis prudentia mulctari debet, pœna ſcilicet aut mitiori, vel ſeveriori, juxta circumſtantias. Additur etiam, qui infantes Hebræomm liberos baptizare ſolent, eos plerumque aut laicos, aut mulieres eſſe; quod neutris liceat, oiſi neceſſitas interfuerit, ut videri poteſt *in Can. ad limina* 30. *quaſt.* 2. *in Can. Sanctum, in Can. in neceſſitate de Conſecr. diſt.* 4. *in Conc. Flor. Armen. inſtruct. In caſu autem neceſſitatis non ſolùm Sacerdos, vel Diaconus, ſed etiam laicus, vel mulier, imo etiam Paganus, & Hæreticus baptizare poteſt.* Hoc etiam in trigeſimo octavo Concilii Illiberitani Canone ſtatutum eſt, *peregre navigantes, aut ſi Eccleſia in proximo noa fuerit, poſſe fidelem, qui lavacrum ſuum integrum habet, aec ſit bigamus, baptizare in neceſſitate.* Et quamvis Petavius *in not. ad Sanctum Epiph. pag.* 341. miretur, Concilium, etiamſi neceſſitas interfuerit, bigamis, ne quemquam baptizent, interdicere; *ergo ne a bigamis baptizari in tanta neceſſitate non licuit?* Mendoza tamen, & Albaſpineus ajunt, in Canooe quemquam baptizari a bigamis inretdici, cum plures adſint rei conficiendæ magis idonei, quod Catholicus Ethnico, laicus autem ooa bigamus jure ſit bigamo anteponendus. Jam vero baptiſmati comprobando unius ſufficere teſtimonium, vetus Juriſperitorum axioma eſt, ut videtur in Gloſſa *Cap. Nuper, ad verbum; niſi juratus, de teſtibus & atteſtationibus. Quandoque tamen beae creditur aai, quando non ſit præjudicium alicui; puta utrum aliquis ſit baptizatus, vel utrum eſſet Eccleſia conſecrata, & ubi quis vult probare ſe egiſſe pœnitentiam per Confeſſorem ſuum. Et ia Can. Placuit, ia verbo: teſtentur, de Conſecrat. diſt.* 4. *Creditur ergo teſtimoaio unius ia Baptiſmo, & in Conſecratione Eccleſiæ.* Hoc tamen intelligendum eſt, dummodo teſti aut mari, aut fœminæ, fides adhiberi prudenter poſſit, aut idem ſi teſtatur qui baptizavit; hic ſiquidem ſe ipſum aſſerens Baptiſmum Hebræo infantulo miniſtraſſe, non rem modo ab ſe geſtam, ſed etiam pœna digniſſimam ſuo ipſe teſtimonio confirmaret. In S. Spiritus Xenodochium, projectorum perfugium, feruntur non raró infantes chartam collo ſuſpenſam præſeferentes, in qua ſcriptum legitur jam Baptiſmum eidem collatum eſſe. Cum adhuc in minoribus a Secretis Sac. Congregationis Concilii munere fungebamur, Sancti Spiritus Parochus interrogavit, quid ſibi agendum eſſet in hujuſmodi caſibus? Propoſita quæſtio fuit in Coogregatione *die* 18. *Decembris* 1723., *ut declarat Theſaurus reſolut. tom.* 2. *pag.* 412. *die autem* 15. *Januarii* 1724. ita reſcriptum fuit: Si non lateret, qui chartulam ſcripſerat, eidemque fides tutò præſtari poſſet, tunc infantem ut baptizatum habendum eſſe, ac oe Baptiſmo quidem initiandum *ſub conditione*, ut apertè liquet *ia tom.* 3. *præfati Theſauri pag.* 2.

32. Hæc ſunt, quæ breviter exponenda cenſuimus quoad primam partem ad Hebræomm infantes unicè pertinentem. Itaque ad ſecundam deſcendimus, ſermonem de Hebræis adultis, ac ratione pollentibus habituri. Atque ot ordine utamur, & claritate, diſſeremus primo de iis, qui ultro Baptiſmum petunt, tum de iis, qui jam baptizati ad Eccleſiam ſe conferunt. Verùm in primis conſtituendum eſt, quænam plerumque ea ætas ſit, in qua Hebræus ſponte Baptiſmum expetens, non infans, ſed ſui compos cenſendus eſt, & quodammodo adultus, atque hac quidem in re duos Juriſperitos, licet haud indoctos, cavere neceſſe eſt; Nattam ſcilicet *in conſil.* 454. *lib.* 2. & Burſat. *in conſil.* 231. *lib.* 3. quibus in caſu, de quo agitur, neceſſaria videtur duodecim anoo-

rum

fine, ma il modo è illecito: e facendo quello, che la Chieſa non vuole che faccia, deve eſſere ſeveramente punito con una pena arbitraria al Giudice, che dovrà o accreſcerla, o ſminuirla, ſecondo le circoſtanze. Si aggiunge, che chi per lo più battezza *i* predetti infanti Ebrei, è un laico, o pure una donna, il che nè all'uno oè all'altra è permeſſo, ſe non io caſo di neceſſità, come puo vederſi *nel Can. Ad limina* 30. *queſt.* 2. *nel Can. Sanctum, ael Can. In neceſſitate, de Conſecratione alla diſt.* 4. nell'Iſtruzione degli Armeni del Concilio Fiorentino: *In caſu autem neceſſieatis non ſolùm Sacerdos, vel Diaconus, ſed etiam laicus, vel mulier, immo etiam Paganus, & Hæreticus baptizare poteſt.* Ciò pure fu anche ſtabilito *nel Can.* 38. del Concilio Illiberitano: *Peregre navigantes, aut ſi Eccleſia in proximo non fuerit, poſſe fidelem, qui lavacrum ſuum integrum habet, nec ſit bigamas, baptizare ia neceſſitate.* E benchè il Petavio *nelle ſue Note ad Epifanio alla pag.* 341. ſi maravigli, come dal Concilio in caſo di oeceſſità ſia il laico bigamo eſcluſo dal batteazare: *Ergo ae a bigamis baptizari in tanta neceſſitate non licuit?* Oſſervano però il Mendoza e l'Albaſpineo, doverſi intendere, che il Canone parla del caſo, in cui vi ſiano più perſone, che poſſano battezzare; dandoſi la precedenza al battezzato ſopra il pagano, ed al laico, che non è bigamo, ſopra il laico, che è bigamo. E quanto alla prova del Batteſimo, che baſti un ſolo teſtimonio, è antico aſſioma de'Giuriſti, come può vederſi nella Chioſa *nel Cap. Nuper, nella parola niſi juratus, de teſtibus & atteſtationibus: Quandoqae tamen bene creditur uni, quando non ſit præjudicium alicui; puta utrum aliquis ſit baptizatus, vel utrum eſſet Eccleſia conſecrata; & ubi quis vult probare ſe egiſſe pœnitentiam per Confeſſorem ſuum*: e *ael Can. Placuit, nella parola teſtentur, de Conſecratione, alla diſt.* 4. *Creditur ergo teſtimonio unius ia Baptiſmo, & ia Conſecratione Eccleſiæ*: il che però deve intenderſi, quando il teſtimonio, o maſchio, o femmina che ſia, ſia perſona, che meriti credenza, o pure foſſe quella ſteſſa, che ha battezzato; imperocchè atteſtando queſti d'aver battezzato l'infante Ebreo, non ſolo ſarebbe una teſtimonianza d'un fatto proprio, ma ancora d'un fatto, per cui deve eſſer punito. Si portano alle volte allo ſpedale de'projetti in S. Spirito alcuni infanti con una carta al collo, in cui ſi dice, che ſono ſtati battezzati. Nel tempo, che *in minoribus* eravamo Segretario della Congregazione del Concilio, il Parroco di S. Spirito interrogò, come doveva regolarſi in queſte contingenae. Fu propoſto il queſito nella Congregazione *dei* 18. *di Dicembre* 1723. come può vederſi *nel tom.* 2. *del Teſoro delle Riſoluzioni alla pag.* 412. e *ael giorno* 15. *di Gennajo* 1724. fu riſoluto, che, quando ſi ſapeva chi avea ſcritta la poliza, e ch'era perſona degna di fede, ſi aveſſe l'infante per battezzato, e nemmeno ſe gli deſſe il Batteſimo *ſub conditione*, come può vederſi *nel tom.* 3. *del citato Teſoro alla pag.* 2.

32. Ecco quanto abbiamo creduto di accennare in ordine alla prima parte di queſta Iſtruaione, che è riſtretta agl' infanti Ebrei. Ora ſuccede la ſeconda, che appartiene aglei Ebrei adulti, cioè che hanoo l'uſo della ragione. Ed anche in queſti deſiderando di camminare con chiarezza e diſtinzione, tratteraſſi in primo luogo di quelli, che chiedooo d'eſſere battezzati; ed in ſecondo luogo di quelli, che compariſcono dopo eſſere già ſtati batteazati. Ma prima d'ogni altra coſa è d'uopo ſtabilire, quale per l'ordinario ſia quell'età, in cui dee ſupporſi che l'Ebreo, che chiede il Batteſimo, non ſia infante, ma capace di ragiooe, ed in una tal quale maniera adulto: nel che fa di meſtiere l'avvertire, doverſi guardare da due per altro

Seconda Parte.

Del Batteſimo dei Giudei adulti.

Quando poſſa dirſi adulto.

buoni

rum ætas; id autem perperam quibuſdam decretis probant æquè antiquis, ac antiquatis. Hac in re conſulendus eſt ſedulus, accuratuſque Præſul Sperellus *in ſua deciſ. 1. num. 32. & duobus ſeqq.*, ubi probat rationis uſum ab anno ſeptimo completo inchoari; idemque confirmaturus, præclara quædam in unum collegit Cardinalis Albizi *de inconſt. in Fide cap. 11. num. 39.* Ricciul. *in tract. de Perſonis extra gremium Eccleſiæ lib. 2. cap. 33. num. 3.* Zaſius *in tract. de Judæis quæſt. 2.* Clericat. *de Juriſdict., Diſcord. 18. num. 25.* Seſſa *de Judæis cit. cap. 43.*, quibus addimus Congregationis Concilii reſolutionem, quæ extat *lib. 16. Decretorum pag. 233. a tergo* in quadam cauſa Vilnæ: *Die 16. Julii 1639. Sacra Congregatio Concilii reſpondit filios Judæorum non eſſe invitis parentibus baptizandos, donec perveniant ad ætatem legitimam; & tunc, ſi ipſi conſentiant: Ætatem verò legitimam regulariter cenſeri completo ſeptennio.* Animadvertere opus eſt illud *regulariter*, nam indicat oportere Præſidem Eccleſiaſticum etiam atque etiam conſiderare, quiſnam ſit Baptiſmi petitor, cum poſſit contingere, ut is etiam non completo ſeptennio ſufficienti ſit præditus ratione; ideoque baptizandus, invitis licet reluctantibuſque parentibus, ut ſapienter diſſerit Sotus *in 4. ſententiar. diſt. 5. quæſt. unic. art. 10. dub. 2. Certiſſima regula eſt, quod ſi citra illam ætatem certo conſtat, puerum Fidei Catechiſmis inſtructum ſatis intelligere, quidnam ſit baptizari, & quemadmodum ſit, profeſſio Chriſtianæ legis, baptizandus eſt, quoniam ætas ad contrahendum matrimonium lege humana ſtatuitur; Lex autem divina Baptiſmi neutiquam ab humana dependet.*

33. Si vero de perfecto rationis uſu dubitaretur, & Baptiſmum implorantis capacitas anceps, ac incerta eſſet, cavendum eſt ab eorum ſententia, qui juxta tritum illud axioma, in dubio nimirum ſemper poſſidentis conditionem meliorem eſſe, contendunt, petentem Baptiſmum ad Hebræos, & ad patrem potiſſimum, ſi ſuperſit, neceſſariò remittendum. Cavendum eſt, inquam, ne quis arbitretur ſententiam ejuſmodi approbandam, & axioma, cujus dumtaxat eſt ratio habenda in cauſa æquali: nulla vero æqualitas intercedit Hebræos inter, atque Chriſtifideles; ac multo minus inter patrem, & filium; quum alter patriæ poteſtatis jacturam ad breve tempus, damnum nempe leviſſimum evitaret; ærumnæ alter graviſſimæ provideret, hoc eſt mortem fugeret ſempiternam, cujus periculum certè ſubiret, regreſſus ad infidelium curam, ac ſub patriam poteſtatem. Quare in ſupradictis caſibus ſacramentum eſt differendum, ſed hoc qui poſtulat retinendus, ac ſic interea informandus, ut idoneus evadat baptiſmati poſtmodum ſuſcipiendo.

34. *Suarez in 3. par. S. Thomæ tom. 3. quæſt. 68. art. 10. diſp. 25. ſect. 3. ad fin.* ſic ſcribit: *Ad cognoſcendum autem, an pervenerit parvulus ad eum ſtatum, & facultatem uſus rationis, utendum eſt ſignis, & conjecturis ex experientia deſumptis, & hominis prudentis arbitrio judicium ferendum eſt. Quod ſi ſigna non fuerint ſatis evidentia, tamen rem faciant dubiam, & aliquo modo probabilem, ſi neceſſitas non urgeat, expectari poteſt & debet commodior occaſio, & major cognitio.* Magni hujus Theologi auctoritas quidquid ſupra diximus mirificè probat, Baptiſmum nempè, donec dubio locus fuerit, protrahendum: adultum verò id temporis a Chriſtifidelibus detinendum procul a Genitoribus, ex his, quæ ſubjungimus apertè patet. *Cardinalis de*

buoni Giuriſti, cioè dal Natta *nel conſiglio 454. al lib. 1.* e dal Burſato *nel conſiglio 231. al lib. 3.* che ne' termini, ne' quali ſiamo, richiedono l'età di dodici anni; appoggiandoſi a certi inſuſſiſtenti antichi decreti. Sul che può vederſi il diligente Monſignore Sperello *nella ſua deciſ. 1. al n. 32. e due ſeguenti*, che comprova, incominciare l'uſo della ragione, compito il ſettimo anno dell'età: pel quale aſſunto molte altre belle coſe ſono radunate dal Cardinale Albizi *de inconſtantia in Fide al cap. 11. n. 39.* dal Ricciul. *nel Trattato de Perſonis extra gremium Eccleſiæ al lib. 2. cap. 33. n. 3.* dal Zaſio *nel Trattato de Judæis alla queſt. 2.* dal Clericato *de Juriſdictione alla diſcordia 18. n. 25.* dal Seſſa *de Judæis al cit. cap. 43.* alle quali da Noi aggiungeraſſi una puntuale riſoluzione della Congregazione del Concilio, che è *nel lib. 16. de' Decreti alla pag. 233. a tergo* in una certa cauſa di Vilna: *Die 16. Julii 1639. Sacra Congregatio Concilii reſpondit filios Judæorum non eſſe, invitis parentibus baptizandos; donec perveniant ad ætatem legitimam; & tunc, ſi ipſi conſentiant: Ætatem verò legitimam regulariter cenſeri completo ſeptennio.* Si oſſervi la parola *regulariter*, che da a divedere, eſſer d'uopo, che il Superiore Eccleſiaſtico apra gli occhi, eſamini ben bene chi chiede il Batteſimo; potendoſi dare il caſo, che avanti ancora il compimento dell' anno ſettimo ſia il predetto dotato di ſufficiente uſo di ragione: nel qual caſo dovrebbe battezzarſi, non oſtante il diſſenſo de' genitori, come in queſti termini ben diſcorre il Soto *nel 4. delle ſentenze alla diſt. 5. queſt. unic. art. 10. dubb. 2. Certiſſima regula eſt, quod ſi citra illam ætatem certo conſtat, puerum Fidei Catechiſmis inſtructum ſatis intelligere, quidnam ſit baptizari, & quemadmodum ſit profeſſio Chriſtianæ legis, baptizandus eſt; quoniam ætas ad contrahendum Matrimonium lege humana ſtatuitur; Lex autem Divina Baptiſmi neutiquam ab humana dependet.*

33. Che ſe poi reſtaſſe qualche dubbio circa il perfetto uſo della ragione, e circa la capacità di quello, che domanda il Batteſimo, avvertaſi a non far capitale della maſſima di tal uno, che appoggiandoſi all'aſſioma legale, eſſere in dubbio ſempre migliore la condizione di chi poſſiede, vuole, che nel detto dubio il battezzando ſi rimandi agli Ebrei, e molto più al padre, ſe mai aveſſe padre; imperocchè la maſſima legale ha il ſuo vigore in cauſa eguale: nè può dirſi eguale la cauſa degli Ebrei e de' Criſtiani, e nemmeno del padre, e del figlio; trattando il padre di sfuggire un lieve danno, che è quello della patria poteſtà, per poco tempo; e trattando il figlio d'un graviſſimo danno, cioè dell' eterna dannazione, al pericolo della quale reſterebbe eſpoſto, ſe ritornaſſe a vivere fra gl'Infedeli, o ſotto la cura paterna: per lo che nelle ſopraddette circoſtanze dee ritenerſi chi ha domandato d'eſſer Criſtiano, e dee differirſi il Batteſimo, ed in queſto mentre ſi deve iſtruire, ed uſare ogni diligenza, acciò apprenda, e diventi capace, per eſſere poi a tempo e luogo battezzato.

34. Il Suarez *ſopra la 3. part. di San Tommaſo al tom. 3. queſt. 68. art. 10. diſput. 25. ſez. 3. verſo il fine*, così ſcrive: *Ad cognoſcendum autem, an pervenerit parvulus ad eum ſtatum, & facultatem uſus rationis, utendum eſt ſignis, & conjecturis ex experientia deſumptis; & hominis prudentis arbitrio judicium ferendum eſt. Quod ſi ſigna non fuerint ſatis evidentia, tamen rem faciant dubiam, & aliquo modo probabilem, ſi neceſſitas non urgeat, expectari poteſt & debet commodior occaſio, & major cognitio.* L'autorità di queſto grave Teologo comprova quanto poc'anzi ſi è detto, doverſi, ſtante il dubbio, differire il Batteſimo: ed il doverſi in queſto mentre ritenere l'adulto ſotto la cura de' Criſtiani, e non reſtituirſi ai genitori, ſi deſume da quanto or

de Lugo lib. 5. reſponſ. moral. ad dub. 4. hoc Romæ accidiſſe narrat ætate ſua: *Contigit Romæ, ut parvula quædam puella caſu inveniretur longè ab Hebræorum domibus, quæ interrogata de ſuis Parentibus, reſpondit, ſe parentes habere Hebræos, & velle fieri Chriſtianam. Conducta ergo ad Catechumenorum domum, parens petiit, filiam ſibi reſtitui, quæ adhuc ſui juris non erat, nec rationis compos ad deliberandum de Religione.* Conſilium expetitum eſt ſapientiſſimi Cardinalis, qui poſtquam diligenter puellam examinaſſet, dubitavit, an perfecto rationis uſu præditam judicaret: *Conſultus ergo tunc fui, & examinavi puellam, nec perfectum rationis uſum affirmare potui, nec etiam ſufficientem negare, ſed manſi dubius.* Cum puella ſeptennium adhuc non compleviſſet, dubitaretque Cardinalis de perfecto rationis uſu, Baptiſmum protrahendum eſſe reſpondit, & puellam interea apud Catechumenos detinendam: *Ego, quoniam puella illa ſeptennium non compleverat, & de ſufficienti rationis uſu dubitabatur, dixi, Baptiſmum quidem ſuſpendendum eſſe, donec cum pleno rationis uſu certò conſtare poſſet de ſufficienti ejus voluntate; interim tamen non debere, nec poſſe reſtitui, ſed cuſtodiæ cauſa retinendam in eadem Catechumenorum domo.* Atque ita geſtum eſt, ac puella deinceps, nova adhibita diligentia, baptizata fuit, ut videtur in fine prædicti Dubii IV. *Non erat controverſia, an puella baptizanda eſſet, ſed an Patri reddenda, in dubio de uſu rationis ſufficienti; in quo dubio de facto reddita non fuit; ſed in loco tuto depoſita, donec ſuo tempore, & explorata jam ejus voluntate, cum certiſſimo rationis uſu, baptizata fuit.*

35. Species facti, quam modo expoſuimus, de puella eſt, quæ ſeptennium nondum expleverat; ſi autem illud ſuperaſſet, & non conſtaret de perfecto rationis uſu, non ideo Hebræis Parentibus reddenda eſſet, ſed Chriſtianorum curæ mandanda. Etenim idem argumentum & ad puellam detinendam, & ad Baptiſmum protrahendum in utroque caſu valeat neceſſe eſt, *auctore Seſſa de Jud. cap. 54. num. 8. & ſeq. Ego verò adhærendum puto ſententiæ Henriquez, ut baptizari in dubio uſus rationis non debeat, ſive ſeptennium compleverit, ſive non &c. modo non urgeat periculum mortis &c. Erit tamen eo caſu a Parentibus ſegregandus, & in domo Catechumenorum, vel penes honeſtam mulierem collocandus, ad vitandum periculum, ne a Parentibus ſubvertatur.* Et ante Seſſam id docuerat Sotus loco cit. *Quid verò quando res eſſet aliquo modo dubia, nempe ſi bonæ eſſent conjecturæ, & indicia, puerum annum agentem octavum intelligere quid vellet profiteri, Baptiſmumque peteret? eſſet baptizandus, ac ſubinde ab eorum educatione ſubtrahendus.*

36. Tempore conſtituto, in quo Hebræus rationis compos prudenter cenſendus eſt, ſtatuto etiam quid ſit agendum, cum Baptiſmi petitor, an ſit idoneus, dubitatur; de iis jam diſſeremus, qui aut ab adoleſcentia, aut ætate etiam maturiori Baptiſmum poſtulant. Quoad hanc ætatem, Parentum conſenſum neceſſarium omnino non eſſe, auctor eſt Sanctus Thomas *in præfat. loc. cit. id eſt in 2. 2. quæſt. 10. art. 12.* quo in loco diſputans de Baptiſmo Filiorum Hebræorum, diſſentientibus Parentibus, ſic ſcribit: *Poſtquam autem incipit habere uſum liberi arbitrii, jam incipit eſſe ſuus, & poteſt quantum ad ea, quæ ſunt juris Divini, vel naturalis, ſibi ipſi providere; & tunc eſt inducendus ad Fidem, non coactione, ſed perſuaſione, & poteſt etiam invitis Parentibus conſentire Fidei, & baptizari, non autem, antequam habeat uſum rationis.* Eadem verò repetit *in 3. part. quæſt. 68. art. 10. Reſpondeo*

dicen-

ora ſoggiugneremo. Nel tempo del Cardinale de Lugo, come eſſo racconta *nel lib. 5. de' Reſponſi Morali al dubb. 4.*, accadde il caſo ſeguente qui in Roma: *Contigit Romæ, ut parvula quædam puella caſu inveniretur longè ab Hebræorum domibus, quæ interrogata de ſuis parentibus, reſpondit, ſe parentes habere Hebræos, & velle fieri Chriſtianam. Conducta ergo ad Catechumenorum domum, parens petiit, filiam ſibi reſtitui, quæ adhuc ſui juris non erat, nec rationis compos ad deliberandum de Religione.* Fu conſultato il predetto dotto Cardinale, e reſtò in dubbio, ſe la ragazza aveſſe, dopo averla eſaminata, il perfetto uſo della ragione: *Conſultus ergo tunc fui, & examinavi puellam; nec perfectum rationis uſum affirmare potui, nec etiam ſufficientem negare, ſed manſi dubius.* Non avendo la ragazza pur anche compito il ſettennio, ed eſſendo dubbio il perfetto uſo della ragione, riſpoſe, che ſi differiſſe il Batteſimo, e che in queſto mentre la ragazza reſtaſſe nella caſa de' Catecumeni: *Ego, quoniam puella illa ſeptennium non compleverat, & de ſufficienti rationis uſu dubitabatur, dixi, Baptiſmum quidem ſuſpendendum eſſe, donec cum pleno rationis uſu certò conſtare poſſet de ſufficienti ejus voluntate; interim tamen non debere, nec poſſe reſtitui, ſed cuſtodiæ causâ retinendam in eadem Catechumenorum domo.* E così fu fatto; e la ragazza, dopo fatte le nuove diligenze, fu battezzata, come ſi vede *nel fine del detto dubbio 4. Non erat controverſia, an puella baptizanda eſſet, ſed an patri reddenda, in dubio de uſu rationis ſufficiente: in quo dubio de facto reddita non fuit; ſed in loco tuto depoſita, donec ſuo tempore, & explorata jam ejus voluntate, cum certiſſimo rationis uſu, baptizata fuit.*

35. Il caſo propoſto è d'una ragazza, che non aveva per anche compito l'anno ſettimo: ma quando anche l'aveſſe oltrapaſſato, e vi foſſe ſtato il dubbio della ſufficiente capacità, non per queſto ſi ſarebbe potuto, o ſi potrebbe pretendere, che doveſſe rimandarſi, e non reſtare ſotto la cura de' Criſtiani; militando per la ritenzione della perſona, e dilazione del Batteſimo nell'uno, e nell'altro caſo la ſteſſa ragione, come ben riflette il Seſſa *de Judæis al cap. 54. num. 8. e ſeqq. Ego verò adhærendum puto ſententiæ Henriquez, ut baptizari in dubio uſus rationis non debeat, ſive ſeptennium compleverit, ſive non &c. modo non urgeat periculum mortis &c. Erit tamen eo caſu a parentibus ſegregandus, & in domo Catechumenorum, vel penes honeſtam mulierem collocandus, ad vitandum periculum ne a parentibus ſubvertatur*: e prima di lui aveva inſegnato il Soto *nel luogo citato*: *Quid verò, quando res eſſet aliquo modo dubia, nempe ſi bonæ eſſent conjecturæ & indicia, puerum annum agentem octavum intelligere quid vellet profiteri, Baptiſmumque peteret? eſſet baptizandus, ac ſubinde ab eorum educatione ſubtrahendus.*

36. Fiſſato il tempo, in cui regolarmente può dirſi, che l'Ebreo abbia l'uſo della ragione per l'effetto, di cui ſi tratta, e ſtabilito altresì quanto dee farſi, allora che ſi ſta in dubbio, ſe chi domanda il Batteſimo, abbia la ſufficiente capacità; entreremo nella materia di quelli, che, trapaſſata l'età infantile, o in età giovanile, o anche più avanzata, domandano d'eſſere battezzati: in ordine ai quali, ancorchè aveſſero padre, coſa certa ſi è, che il di lui conſenſo non è in verun modo neceſſario. Così inſegna San Tommaſo *ne' luoghi ſopraccitati*, cioè *nella 2. 2. alla queſt. 10. art. 12.* ove diſcorrendo del Batteſimo de' figli Ebrei contra il conſenſo del Padre, così ſcrive: *Poſtquam autem incipit habere uſum liberi arbitrii, jam incipit eſſe ſuus, & poteſt quantum ad ea, quæ ſunt Juris Divini, vel naturalis, ſibi ipſi providere: & tunc eſt inducendus ad Fidem, non coactione, ſed perſuaſione,* Di quelli adulti, che chiedono il Batteſimo.

&

dicendum, quod pueri infidelium filii aut habent uſum rationis, aut non habent. Si autem habent, jam quantum ad ea, quæ ſunt juris Divini, vel naturalis, incipiunt ſuæ poteſtatis eſſe; & ideo propria voluntate, invitis Parentibus, poſſunt Baptiſmum ſuſcipere, ſicut & matrimonium contrahere; & ideo tales licitè moneri poſſunt, & induci ad ſuſcipiendum Baptiſmum. Quæ quidem cum iis conveniunt, quæ ſcripta reliquit idem *Doctor Angelicus in quodlib. 2. art. 7.*

37. S. Thomæ doctrina de modo, quo Hebræi jam rationis compotes ad fidem Catholicam amplectendam inducendi ſunt, omninò congruit cum Sancti Gregorii ſententia *in Can. qui ſincera, diſt. 45.* cujus hæc ſunt verba: *Qui ſincera intentione extraneos a Chriſtiana religione ad fidem cupiunt recta perducere, blandimentis, non aſperitatibus debent ſtudere, ne quorum mentem reddita ad planum ratio poterat revocare, pellat procul adverſitas. Nam quicumque aliter agunt, & eos ſub hoc velamine a conſueta ritus ſui volunt cultura ſuſpendere, ſuas illi magis, quàm Dei cauſas probantur attendere.* Accedit Concilii Toletani IV. auctoritas *in Can. de Judæis diſt. 45. De Judæis autem præcipit Sancta Synodus, nemini deinceps ad credendum vim inferri. Cui enim vult Deus, miſeretur; & quem vult, indurat. Non enim tales inviti ſalvandi ſunt, ſed volentes, ut integra ſit forma juſtitiæ. Sicut enim homo proprii arbitrii voluntate ſerpenti obediens periit, ſic, vocante ſe gratia Dei, propriæ mentis converſione homo quiſque credendo ſalvatur. Ergo non vi, ſed liberi arbitrii facultate, ut convertantur, ſuadendi ſunt, non potius impellendi.* Idem ſentit Clemens III. in ſua Decretali, cujus hoc eſt exordium: *Sicut Judæi ſub tit. de Jud. & Saracen. Statuimus, ut nullus invitos, vel nolentes Judæos ad Baptiſmum venire compellat: Si quis autem ad Chriſtianos cauſa fidei confugerit, poſtquam voluntas ejus fuerit patefacta, Chriſtianus abſque calumnia efficiatur, quippe Chriſti fidem habere non creditur, qui ad Chriſtianorum Baptiſmum non ſpontaneus, ſed invitus cogitur pervenire.*

38. Nec plane obeſt huic ſententiæ auctoritas Adriani Pontificis, qui Baptiſmum a Carolo Magno Saxonibus vi collatum, ut fertur, comprobavit, cum infidelium ratio æque ac Hebræorum habenda ſit, juxta S. Thomæ ſententiam *in 2. 2. quæſt. 10. art. 8.* ubi ſic ſcribit: *Infideles quidam ſunt, qui nunquam ſuſceperant fidem, ſicut Gentiles, & Judæi. & tales nullo modo ſunt ad fidem compellendi, ut ipſi credant &c. alii verò ſunt Infideles, qui quandoque fidem ſuſceperunt, & eam profitentur, ſicut Hæretici, & quicumque Apoſtatæ; & tales ſunt etiam corporaliter compellendi, ut impleant, quod promiſerunt, & teneant, quod ſemel ſuſceperunt.* Nullius quoque momenti ſunt, quæ geſta fuerunt a Siſebuto Hiſpaniarum Rege, quem Concilium IV. Toletanum *cap. Majores, de Baptiſmo*, Principem Religioſiſſimum compellavit, propterea quod vi, ac minis Hebræos ad Baptiſmum impulerit, cujus veſtigiis inſtiterunt Rex Ægæa, Ferdinandus, atque Iſabella, ut videre licet in Mariana noviſſimæ editionis *ann. 1733. tom. 1. pag. 202. & in tom. 3. pag. 184. & 211.*

39. Placet hic verò nonnulla breviter adnotare; ac primo, Pontifex Adrianus gratulatus eſt quidem Carolo Magno, quod Saxones juſſiſſet ad Baptiſmum accedere; in ejus tamen epiſtola typis impreſſa *in tom. 2. Concil. antiqu. Galliæ pag. 112.*, quod unum extat facti ejuſmodi monu-

& poteſt etiam invitis parentibus conſentire Fidei, & baptizari; non autem, antequam habeat uſum rationis. Ripete lo ſteſſo *nella 3. part. alla queſt. 68. art. 10. Reſpondeo dicendum, quod pueri Infidelium filii aut habent uſum rationis, aut non habent. Si autem habent, jam quantum ad ea, quæ ſunt Juris Divini, vel naturalis, incipiunt ſuæ poteſtatis eſſe; & ideo propria voluntate, invitis parentibus, poſſunt Baptiſmum ſuſcipere, ſicut & Matrimonium contrahere; & ideo tales licitè moneri poſſunt, & induci ad ſuſcipiendum Baptiſmum.* E concorda quanto lo ſteſſo Santo Dottore laſciò ſcritto *nel quodlibet. 2. all'art. 7.*

37. La dottrina di S. Tommaſo circa il modo d'indurre gli Ebrei già capaci dell'uſo di ragione ad abbracciare la Fede Criſtiana, è in tutto, è per tutto conforme alla maſſima di San Gregorio *nel Can. Qui ſincera, alla diſt. 45.* ed eccone le parole: *Qui ſincerà intentione extraneos a Chriſtiana Religione ad Fidem cupiunt recta perducere, blandimentis, non aſperitatibus, debent ſtudere, ne quorum mentem reddita ad planum ratio poterat revocare, pellat procul adverſitas. Nam quicumque aliter agunt, & eos ſub hoc velamine a conſueta ritus ſui volunt cultura ſuſpendere, ſuas illi magis, quam Dei cauſas probantur attendere:* ed a quella del Concilio Toletano quarto riferita *nel Can. de Judæis, alla ſteſſa diſt. 45. De Judæis autem præcipit Sancta Synodus, nemini deinceps ad credendum vim inferri. Cui enim vult Deus, miſeretur; & quem vult, indurat. Non enim tales inviti ſalvandi ſunt, ſed volentes, ut integra ſit forma juſtitiæ. Sicut enim homo proprii arbitrii voluntate ſerpenti obediens periit, ſic, vocante ſe gratia Dei, propriæ mentis converſione homo quiſque credendo ſalvatur. Ergo, non vi, ſed liberi arbitrii facultate, ut convertantur, ſuadendi ſunt, non potius impellendi.* E concorda Clemente III. nella ſua Decretale, che incomincia: *Sicut Judæi, ſotto il tit. de Judæis, & Saracenis: Statuimus, ut nullus invitos, vel nolentes Judæos ad Baptiſmum venire compellat. Si quis autem ad Chriſtianos cauſâ Fidei confugerit, poſtquam voluntas ejus fuerit patefacta, Chriſtianus abſque calumnia efficiatur: quippe Chriſti Fidem habere non creditur, qui ad Chriſtianorum Baptiſmum, non ſpontaneus, ſed invitus cogitur pervenire.*

38. E benchè da tal uno contra queſto ben aſſicurato ſiſtema ſi porti il fatto del Pontefice Adriano, che diceſi aver approvato il Batteſimo, che Carlo Magno fece dare per forza ai Saſſoni, i quali, come Pagani, debbono valutarſi del paro con gli Ebrei, anche ſecondo la dottrina di S. Tommaſo *nella 2. 2. alla queſt. 10. art. 8.* ove così ſcrive: *Infideles quidam ſunt, qui nunquam ſuſceperunt Fidem, ſicut Gentiles & Judæi; & tales nullo modo ſunt ad Fidem compellendi, ut ipſi credant &c. alii verò ſunt Infideles, qui quandoque Fidem ſuſceperunt, & eam profitentur, ſicut Hæretici, & quicumque Apoſtatæ; & tales ſunt etiam corporaliter compellendi, ut impleant, quod promiſerunt, & teneant, quod ſemel ſuſceperunt:* ſi porti ancora il fatto di Siſebuto Re di Spagna, che nel Concilio quarto di Toledo, e *nel cap. Majores, de Baptiſmo*, vien chiamato col titolo di Principe religioſiſſimo, e che colle minacce induſſe gli Ebrei a battezzarſi, al di cui eſempio anche ſi conformarono il Re Egea, Ferdinando, ed Iſabella, come può vederſi nel Mariana dell' ultima ſtampa *del 1733. nel tom. 1. alla pag. 202. e nel tom. 3. alla pag. 184. & alla pag. 211.*

39. Sia però lecito notar qui di paſſaggio, primo, che il Pontefice Adriano ſi rallegrò con Carlo Magno, che aveſſe fatto battezzare i Saſſoni, ſenza però, che nella di lui lettera ſtampata *nel tom. 2. de' Concilj antichi della Francia alla pag. 112.* e che è l'unico monumento del fatto,

monumentum, in ejus, inquam, epiſtola ne leviter quidem commemoratur modus, quo fuerant Saxones baptizati; deinde, iidem Saxones fidem Imperatori dederant, ſua ſe ſponte ad Baptiſmum venturos, quum armis ſuperati, & prælio victi ſe Carolo tradiderunt: *Spoponderunt ſe eſſe Chriſtianos, & ſe ſub ditione Domni Caroli Regis, & Francorum ſubdiderunt*: ut narrat Annalium ſcriptor Loiſſelianus *tom. 6. Annal. Eccleſiaſtic. Galliæ Patris le Cointe pag.* 110. Tertio, Rex Siſebutus non ubique fuit, neque ab omnibus commendatus; quapropter Rex Siſenandus imperavit, ut nulla vis in poſterum adhiberetur, quod Mariana teſtatur *tom.* 5. *pag.* 207 *Judæos amplius ad Religionis Chriſtianæ profeſſionem cogere nefas eſto.* Quarto, Religioſiſſimi nomen Siſebutus, non ſcientiæ merito, ſed pietatis cauſa, eſt conſequutus, *propter zelum, quem habebat, licet is non eſſet ſecundum ſcientiam*, ut notat *Silvius in* 2. 2. *S. Thomæ quæſt.* 10. *art.* 8. *concl.* 4. §. *Ad hoc tamen.* Quinto in Hiſpania per eam ætatem Eccleſiaſtica diſciplina nimis remiſſa erat; ideoque Epiſcopi non auſi ſunt Regum voluntati adverſari, uti animadvertit Natalis Alexander in ſua *Theologia dogmatica, & morali, de Sacr. Bapt lib.* 2. *cap.* 7. *propoſ.* 7. *ad fin. Mores illos in Hiſpaniarum Eccleſiis viguiſſe negari non poteſt, Epiſcopis Eccleſiaſticam diſciplinam ad nutum Regum ſuorum flectentibus; ſed ſaniorem fuiſſe, ut & antiquiorem, diſciplinam de Judæis ad fidem Chriſtianam per Baptiſmum non cogendis, perſpicuum eſt.* Demum Principum geſta legem præſcribere privatis nequeunt, cum fas ſit Regibus Infideles devictos, captivoſque ſuos vi ad Baptiſmum impellere, edictoque ſancire, ut illud accipere ſi recuſent, a Regno eliminentur; id autem Regibus licet non ſine cauſa: metuunt enim, ne ipſi aliquando ad rebellionem deficiant, aut alios ad infidelitatem perducere moliantur. Quamobrem S. Auguſtinus in epiſtola ad Vincentium, quæ nunc XCIII. eſt, olim XLVIII. poſtquam ſuam ſententiam ſemper fuiſſe ait: *Neminem ad unitatem Chriſti eſſe cogendum*; hoc ad rem noſtram addit: *Legum terror, quibus promulgandis Reges ſerviunt Divino in timore, ita profuit, ut nunc alii dicant..... gratias Domino, qui vincula noſtra diſrupit, & nos ad pacis vinculum tranſtulit.*

40. Hebræis igitur, ut Baptiſmum accipiant, vim facere nefas eſt; quare ſi quis Hebræorum, expleto jam ſeptennio, Catholicam Religionem amplecti cupiat, aut ſi non dubia, ſed certa ſignificatio detur, Hebræum aliquem prædictæ ætatis Baptiſmum petere, in hoc caſu tum Index, qui hoc admonet, eſt retinendus, tum Sacramenti petitor ex Hebræorum vico evocandus, Chriſtianiſque tradendus eſt, ut interrogetur, qua potiſſimum de cauſa velit ab Hebræorum inſtitutionibus ad Chriſti cultum accedere; diligenter demum inſtrui debet, ut paulo poſt edocebimus. Hac autem adhibita diligentia, ſi forte incapax inveniretur, iterum abſque dubio Judæis tradendus eſſet. *Et memini*, verba ſunt Cardinalis Albizi *de inconſt. in fid. cap.* 11. *ſub n.* 38. *A Congregatione Conſultorum Sancti Officii revocatum fuiſſe ad examen puerum quemdam Hebræum, qui ſupponebatur petiiſſe Baptiſmum, & ad domum Catechumenorum redactus fuerat; qui tamen adeo hebetis ingenii viſus fuit, ut, etiamſi explevíſſet ſeptennium, nihilominus Patri Hebræo reſtitutus fuit.*

41. Si contingat, ut Hebræorum aliquis ætate adultus Baptiſmum cupiat; is quidem eſt retinendus, aut è vico evocandus, dum ejus optimam voluntatem quiſpiam fide dignus atteſtatur. Magna hic verò diligentia opus eſt, experientia edocente, Hebræas ſeu mulieres, ſeu

ſi faccia minima menzione del modo, con cui erano ſtati battezzati; ſecondo, che i Saſſoni avevano promeſſo di ricevere il Batteſimo, allora che furono ſoggiogati da Carlo Magno: *Spoponderunt ſe eſſe Chriſtianos, & ſe ſub ditione Domni Caroli Regis, & Francorum ſubdiderunt*, come racconta l'Annaliſta Loiſſeliano *nel tom.* 6. *degli Annali Eccleſiaſtici di Francia del P. le Cointe alla pag.* 110. terzo, che il fatto del Re Siſebuto non fu in tutto e per tutto approvato; per lo che il Rè Siſenando ordinò, che in avvenire non ſi faceſſero ſimili violenze, come atteſta lo ſteſſo Mariana *nel tom.* 5. *alla pag.* 207. *Judæos amplius ad Religionis Chriſtianæ profeſſionem cogere nefas eſto*; quarto, darſi il nome di religioſiſſimo al Re Siſebuto, *propter zelum, quem habebat, licèt is non eſſet ſecundum ſcientiam*, come dice il Silvio *nella* 2. 2. *di S. Tommaſo alla queſt.* 10. *art.* 8. *concluſ.* 4. §. *Ad hoc tamen*; quinto, eſſerſi nella Spagna in que' tempi rilaſciata la diſciplina, non avendo avuto i Veſcovi il coraggio d'opporſi alla volontà dei Re, come ſoggiugne Natale Aleſſandro *nella ſua Teologia dogmatica, e morale, de Sacramento Baptiſmi al lib.* 2. *cap.* 7. *propoſiz.* 7. *nel fine*: *Mores illos in Hiſpaniarum Eccleſiis viguiſſe, negari non poteſt, Epiſcopis Eccleſiaſticam diſciplinam ad nutum Regum ſuorum flectentibus; ſed, ſaniorem fuiſſe, ut & antiquiorem, diſciplinam de Judæis ad Fidem Chriſtianam per Baptiſmum non cogendis, perſpicuum eſt*; in ultimo, non potere i fatti de' Principi dar norma ai fatti de' privati, potendo i Principi sforzare gl'Infedeli debellati, e fatti loro ſchiavi in guerra, a ricevere il Batteſimo, e potendo con pubblici Editti intimare ad eſſi il partire da' loro Regni, ſe non ricevono il Batteſimo; o pel timore, che una volta poſſano eccitare una ribellione, o pure che poſſano tentare di pervertire gli altri; per lo che S. Agoſtino nella lettera a Vincenzo, che oggi è *la* 93., ed una volta era *la* 48., dopo aver detto, che il ſuo parere era ſempre ſtato, *neminem ad unitatem Chriſti eſſe cogendum*; così al noſtro propoſito ſoggiugne: *Legum terror, quibus promulgandis Reges ſerviunt Divino in timore, ita profuit, ut nunc alii dicant,... Gratias Domino, qui vincula noſtra diſrupit, & nos ad pacis vinculum tranſtulit.*

40. Non è dunque la violenza addattata, o propria, per far che gli Ebrei ricevano il Santo Batteſimo: e però, comparendo qualche Ebreo, che ſia nell' età ſopraccennata, che è lo ſteſſo che dire, che abbia compito il ſettennio, regolarmente parlando, il quale dica di volerſi fare Criſtiano, o pure venendo dato avviſo, non dubbio, ma ſicuro, eſſervi chi nella detta età ſi moſtra volonteroſo di ricevere il Batteſimo, dee chi compariſce, eſſer trattenuto, e e chi è denunziato, come ſopra, dee levarſi dal Ghetto, ed eſſer conſegnato a' Criſtiani, deve interrogarſi del motivo, per cui vuol fare il paſſo, deve iſtruirſi come or ora diremo; e quando uſate tutte le diligenze, ſi ritrovaſſe incapace, non vi deve eſſer difficoltà a rimandarlo. *Et memini* (ſono parole del Cardinal Albizi *de Inconſtantia in Fide al cap.* 11. *ſotto il num.* 38.) *A Congregatione Conſultorum Sancti Officii revocatum fuiſſe ad examen puerum quemdam Hebræum, qui ſupponebatur petiiſſe Baptiſmum, & ad domum Catechumenorum redactus fuerat: qui tamen adeò hebetis ingenii viſus fuit, ut, etiamſi explevíſſet ſeptennium, nihilominus patri Hebræo reſtitutus fuit.*

41. Capitando poſcia qualche Ebreo, o qualche Ebrea, d'età adulta, deſideroſi di ricevere il Batteſimo, debbono ancor queſti eſſere trattenuti, o debbono mandarſi a prendere, ſe ſi ha ſicura notizia, che vogliano eſſere battezzati. Ma qui è d'uopo raddoppiare le diligenze:

puellas frequenter ad Baptiſmum confugere, non Religionis, ſed matrimonii cauſa, quod nimirum Chriſtianum aliquem deperеant: mares autem Chriſtianæ fidei deſiderium affectare, quod matrimonii jam contracti laqueos declinare cupiunt, & uxorem Hebræam relinquere, aut quod ære alieno gravati ſunt, ac ſolvendo impares. Atque utinam in præſentiarum non eveniret, quod Stephanus Tornacenſis ſcripſit in epiſt. XXXII. *Rarò accidit, ut de plebis circumciſæ duritia in novam Eccleſiæ renatus infantiam, fideliter aliquis converſetur.* Hanc vocem *raro* ita interpretamur, ut non negemus perſæpè Hebræos ad veram fidem divinitus evocatos, ea feciſſe omnia, quæ bonos viros, & utiles Chriſtianos decent. Eorum Elenchum vide apud Poſſevinum, & Thomam a Jeſu *de converſ. gent. lib. 9. par. 2. cap. 1. pag. 635.* Præviam inſtitutionem multum ad hanc rem conferre fatendum eſt. Sapientes Inſtructiones pro Miſſionariis Romæ in lucem editæ an. 1699. pag. 187. hæc habent: *Enimverò comprobatum eſt experientiâ, Chriſtianos pejores non inveniri, quàm qui ante competentem inſtructionem ad Baptiſmum admiſſi ſunt; quippe qua facilitate Chriſto nomen dederunt, eadem ut plurimum nuntium ei remittunt &c. quodque miſerabilius eſt, deteriores multo ſunt, quàm ante Baptiſmum, & correctionis omnino impatientes.* Concilium Tridentinum *ſeſſ. 6. cap. 6.* indicat, quæ adulto, ad Baptiſmum cum ſpirituali utilitate accipiendum, ſunt neceſſaria. Catechiſmus Romanus *par. 2. de Baptiſmo* moram, & tarditatem in hoc negotio inculcat, cum mortis diſcrimen abeſſe videatur. *Dilatio aliquas videtur utilitates afferre: primum enim quantum ab Eccleſia providendum eſt, ne quis ad hoc Sacramentum ficto, & ſimulato animo accedat, eorum voluntas, qua ad Baptiſmum accedunt, magis exploratur, atque perſpicitur; deinde in fidei doctrina, quam profiteri debent, & Chriſtianæ vitæ inſtitutionibus erudiuntur perfectius.* Quoad ea, quæ ante Baptiſmum adulto credenda ſunt, animadverſione dignum eſt dubium, ſeu quæſtio ab Epiſcopo Quebec Sancti Officii Congregationi propoſita, definita 3. Maji an. 1703. *Utrum, antequam adulto conferatur Baptiſma, Miniſter teneatur ei explicare omnia Fidei noſtræ myſteria, præſertim ſi eſt moribundus, quia hoc perturbaret mentem illius; an non ſufficeret, ſi moribundus promitteret fore, ut, ubi è morbo convaleſceret, inſtruendum ſe curet, ut in praxim redigat, quod ei præſcriptum fuerit? Reſpondetur, non ſufficere promiſſionem; ſed Miſſionarium teneri adulto etiam moribundo, qui incapax omnino non ſit, explicare myſteria fidei, quæ ſunt neceſſaria neceſſitate medii, ut ſunt præcipue myſteria Trinitatis & Incarnationis.*

dimoſtrandoci pur troppo la pratica, che alle volte le donne dicono di volerſi fare Criſtiane, non pel motivo della Religione, ma per maritarſi con qualche Criſtiano, di cui ſono innamorate; che i giovani, e gli uomini, non pel motivo della Fede di Criſto, ma o per liberarſi dalla moglie Ebrea, o per eſſere pieni di debiti, e ridotti in miſeria, ſi moſtrano volonteroſi del Batteſimo; e Iddio pur voleſſe, che giornalmente non vedeſſimo avverato quanto ſcriſſe Stefano Tornacenſe *nella lettera 32. Rarò accidit, ut de plebis circumciſæ duritia in novam Eccleſiæ renatus infantiam, fideliter aliquis converſetur.* Il *rarò* non eſclude, che alle volte non ſucceda, che qualche Ebreo convertito non rieſca un buono, ed utile Criſtiano. Ne fa un elenco il Poſſevino, e dopo di lui Thomas a Jeſu *de Converſione Gentium al lib. 9. part. 2. cap. 1. pag. 635.* La previa iſtruzione è quella, che molto può contribuire pel detto effetto. Nelle ſavie Iſtruzioni pe' Miſſionarj ſtampate in Roma *l'anno 1669. alla pag. 187.* così ſi legge: *Enimverò comprobatum eſt experientiâ, Chriſtianos pejores non inveniri, quàm qui ante competentem inſtructionem ad Baptiſmum admiſſi ſunt; quippe, qua facilitate Chriſto nomen dederunt, eàdem ut plurimum nuntium ei remittunt &c. quodque miſerabilius eſt, deteriores multò ſunt, quàm ante Baptiſmum, & correctionis omnino impatientes.* Il Concilio di Trento *nella ſeſſ. 6. al cap. 6.* addita ciò, che è d'uopo nell' adulto per ricevere con frutto ſpirituale il Santo Batteſimo. Nel Catechiſmo Romano *alla par. 2. de Baptiſmo* ſi accenna l'indugiare, quando non vi foſſe pericolo di morte: *Dilatio aliquas videtur utilitates afferre: primùm enim, quantum ab Eccleſia providendum eſt, ne quis ad hoc Sacramentum ficto, & ſimulato animo accedat, eorum voluntas, qua ad Baptiſmum accedunt, magis exploratur, atque perſpicitur; deinde in Fidei doctrina, quam profiteri debent, & Chriſtianæ vitæ inſtitutionibus erudiuntur perfectiùs.* Ed in ciò, che appartiene all' iſtruzione in ciò, che debbono credere, notabile è il caſo propoſto dal Veſcovo di Quebec alla Congregazione del Sant' Offizio, e riſoluto da eſſa ai 3. di *Maggio del 1703. Utrum, antequam adulto conferatur Baptiſma, Miniſter teneatur ei explicare omnia Fidei noſtræ myſteria, præſertim ſi eſt moribundus, quia hoc perturbaret mentem illius; an non ſufficeret, ſi moribundus promitteret fore, ut, ubi è morbo convaleſceret, inſtruendum ſe curet, ut in praxim redigat, quod ei præſcriptum fuerit? Reſpondetur, non ſufficere promiſſionem; ſed Miſſionarium teneri adulto etiam moribundo, qui incapax omnino non ſit, explicare myſteria Fidei, quæ ſunt neceſſaria neceſſitate medii, ut ſunt præcipuè myſteria Trinitatis, & Incarnationis.*

De illis, qui extra infantilem ætatem baptizati ſunt, abſque eo, quod ipſi baptiſma petierint.

42. Hactenus verba fecimus de Hebræis adultis ultro Baptiſmum petentibus; modo, finis ut epiſtolæ imponatur, de iis ſermonem inſtituemus, quibus, infantium ætate expleta, nec ipſis quidem petentibus, Baptiſmus impertitur, ut re ipſa contigit in Viviani facto; unde oblata Nobis hujus epiſtolæ conſcribendæ occaſio fuit. Is enim præter Infantes, filiam annorum novem Baptiſmate conſecravit, idem cum filio jam duodenni facturus, niſi aquam deficere comperiſſet. Eos itaque & retinere oportet, & diligenter inquirere, a quo baptizati ſint, an debita forma & materia adhibita; tum etiam oportet eos inſtruere & docere ſupplendo quidquid antea non factum fuit, ac fieri omnino debuit: Neque vero hæc ſatis ſunt, ſed nonnulla inſuper obſervari neceſſario debent.

Di quelli, che fuor dell'età infantile, ſenza chiedere il Batteſimo, ſono ſtati battezzati.

42. Fin quì ſi è trattato degli Ebrei adulti, che domandano il Batteſimo. Ed ora, per dare il ſuo termine alla preſente lettera, fa di meſtiere il ragionare di quelli, che fuori dell'età infantile ſono di fatto, ſenza ch'eſſi l'abbiano richieſto, battezzati; come per appunto è ſucceduto nel caſo, che ha data l'occaſione alla preſente lettera, nel quale il Viviani ha battezzato, oltre le infanti, anche una figlia d'anni nove, ed avrebbe ancora fatto lo ſteſſo con un figlio d'anni dodeci, ſe non gli foſſe mancata l'acqua: e reſtrignendo il diſcorſo ai predetti, debbono ancor queſti eſſer trattenuti, deeſi indagare da chi è ſtato loro amminiſtrato il Batteſimo, ſe ſiaſi adoprata la dovuta materia, ſe ſiaſi adoperata la dovuta forma, debbono eſſere iſtrutti, ſupplendo dopo il Batteſimo a quanto non ſi è fatto, e dovea farſi, prima che ad eſſi foſſe conferito; ma v'è ancora qualche coſa di più da farſi.

Intentio baptizati an

43. Non rarò fit, ut puer adhuc rationis im-

Se ſi richiede l'intenzione

43. Il fanciullo, che non ha ancora l'uſo della

impos in rebus momenti maximi cogatur alienæ inſervire voluntati, quod ſolebat olim ex veteri diſciplina frequenter uſuvenire. Quos enim ab infantia parentes ad Monaſterium miſerant, ii toto vitæ ſpatio ſolitudinem colere tenebantur, quamquam, ubi adoleviſſent, ſeſe palam profiterentur ab inſtituto ejuſmodi abhorrere. *Vide Can. Audiſtis 20. quæſt.* 1. Atqui adultus alienæ obnoxius voluntati, niſi ſponte ſua obligari nequit: quare, quum Baptiſmo Catholicæ Religionis obſervantia conjuncta ſit, hinc ſanè oritur, hoc ſacramentum non eſſe validum in adulto palam ac liberè diſſentiente. Sanctus Thomas *3. part. ad quæſt. 68. art.* 7. quærit: *Utrum ex parte baptizati requiratur intentio ſuſcipiendi ſacramentum Baptiſmi?* Et quibuſdam more ſuo propoſitis argumentis intentionem non eſſe neceſſariam probantibus, ita quæſtionem ſolvit: *Reſpondeo dicendum, quod per Baptiſmum aliquis moritur veteri vitæ peccati, & incipit quamdam vitæ novitatem &c. Et ideo ſicut ad hoc, quod homo moriatur veteri vitæ, requiritur, ſecundum Auguſtinum, in habente uſum liberi arbitrii voluntas, qua eum veteris vitæ pæniteat, ita requiritur voluntas, qua intendat vitæ novitatem, cujus principium eſt ipſa ſuſceptio Sacramenti; & ideo ex parte baptizati requiritur voluntas, ſeu intentio ſuſcipiendi Sacramentum.* Gloſſa Canonica *in Can. Solet*, ad verbum, *implorandum*, *de Conſecratione diſt.* 4. intentionis neceſſitatem in adulto, qui baptizatur, non requirit, ſed baptizantis tantummodo ſatis eſſe affirmat. *Si baptizans intendit baptizare, qualemcumque intentionem baptizatus habeat, recipit Sacramentum; ſed, ſi non intendit baptizare, licet verba proferat, non eſt baptizatus.* Sed juxta Sotum *in 4. ſent. diſt. 5. quæſt. unic. art. 7. §. His igitur*, ſupradicta Gloſſa, ſicut & alia *in cap. Majores de Baptiſmo. tum contra veritatem, tum etiam contra textus ipſos apertè pugnant.* Ratio verò, qua Gloſſa innititur, nempe baptizatum patientis partes agere in Sacramento, intentionem autem quoad agentem, minimè quoad patientem neceſſario requiri; ratio, inquam, ejuſmodi refellitur a Sancto Thoma *loc. cit.* in reſponſione ad primum argumentum: *Ergo dicendum, quod in juſtificatione, quæ fit per Baptiſmum, non eſt paſſio coacta, ſed voluntaria; & ideo requiritur intentio recipiendi id, quod ei datur.* Quidquid Sanctus Doctor in Summa de hac voluntatis neceſſitate ſcribit, jam antea declaraverat *in 4. Senten. diſtinct. 6. quæſt. 1. art. 6. quæſtiuncul.* 3.

44. Cum ergo voluntatis, ſive intentionis in adulto, quoad Baptiſmum, neceſſitas certa ſit, is debet ideo interrogari, quo eſſet animo, aut voluntate, cum ab ſe non poſtulatum acciperet Sacramentum; fieri enim potuit, ut in ipſo actu intentionem habuerit accipiendi Baptiſmum, aut quoddam veluti lavacrum in Eccleſia ſolitum frequentari, aut ut profanam quamlibet lavacri ſpeciem. Nihil prohibet, quo minus ante Baptiſmum intentio fuerit illius, ut lavacrum eſt Eccleſiæ proprium, accipiendi, ea deinde intentione in ipſo actu caruerit, cum luſtraretur. Contingere item potuit, ut animo, ac voluntate extiterit Sacramento contraria, licet modeſtam vultus, ac corporis totius compoſitionem in accipiendo Baptiſmate præſeferret. Nihil demum impedimento eſt, quin ipſa rei novitate perculſus, nulla omnino voluntate, nec aſſentiendi ſcilicet, nec abnuendi fuerit; & fieri etiam poteſt, ut animo prorſus a ſacris myſteriis alieno, vel voluntate coacta & repugnante Baptiſmum acceperit.

ragione, ſi ritrova molte volte obbligato per l'altrui volontà: il che bene ſpeſſo ſi vedeva nell' antica diſciplina, ſecondo la quale chi era ſtato offerto dal Padre al Monaſtero, benchè foſſe in età infantile, doveva reſtar Monaco tutto il tempo di vita ſua, ancorchè arrivato agli anni della diſcrezione, ſi foſſe proteſtato alieno dalla profeſſione Monacale, come ſi vede *nel Can. Audiſtis 20. alla queſt.* 1. Ma chi ha l'uſo della ragione, non può reſtar obbligato ſenza la propria volontà; e contraendoſi nel Batteſimo l'obbligo di oſſervare la religione Criſtiana, di qui naſce, che non è valido il Batteſimo dell'adulto, ſe eſſo non ha la volontà, e l'intenzione di riceverlo. San Tommaſo *nella 3. par. alla queſt. 68. art.* 7. forma il queſito: *Utrum ex parte baptizati requiratur intentio ſuſcipiendi ſacramentum Baptiſmi*; e fatti, ſecondo il ſuo ſolito, alcuni argomenti per provare, che non è neceſſaria l'intenzione, così poi riſolve il queſito: *Reſpondeo dicendum, quod per Baptiſmum aliquis moritur veteri vitæ peccati, & incipit quamdam vitæ novitatem &c. Et ideo, ſicut ad hoc, quod homo moriatur veteri vitæ, requiritur, ſecundùm Auguſtinum, in habente uſum liberi arbitrii voluntas, qua eum veteris vitæ pæniteat, ita requiritur voluntas, qua intendat vitæ novitatem, cujus principium eſt ipſa ſuſceptio Sacramenti, & ideo ex parte baptizati requiritur voluntas, ſeu intentio ſuſcipiendi Sacramentum.* La Chioſa Canonica *nel Can. Solet*, alla parola, *implorandum*, *de Conſecratione diſt.* 4. crede non eſſer biſognevole l'intenzione nell' adulto, che riceve il Batteſimo, dando per baſtante l'intenzione di chi lo conferiſce: *Si baptizans intendit baptizare, qualemcumque intentionem baptizatus habeat, recipit Sacramentum: ſed, ſi non intendit baptizare, licèt verba proferat, non eſt baptizatus.* Ma il Soto *nel 4. delle Sentenze alla diſt. 5. queſt. unic. artic. 7. §. His igitur*, dice, che la detta Chioſa, come pure un'altra *nel cap. Majores, de Baptiſmo*, che concorda colla medeſima, *tum contra veritatem, tum etiam contra textus ipſos apertè pugnant*: e la ragione, che il battezzato è come paziente nel Sagramento, e che l'intenzione non ſi richiede per parte del paziente, ma per parte dell'agente, che è quella, a cui s'appoggia l'opinione della Chioſa, viene chiaramente tolta di mezzo da S. Tommaſo *nel luogo citato*, nelle riſpoſta al primo argomento: *Ergo dicendum, quod in juſtificatione, quæ fit per Baptiſmum, non eſt paſſio coacta, ſed voluntaria; & ideo requiritur intentio recipiendi id, quod ei datur.* Quanto il S. Dottore dice nella Somma in ordine alla neceſſità della volontà nell' adulto nel ricevere il Batteſimo, fu da eſſo anche prima inſegnato *nel 4. delle Sentenze alla diſt. 6. queſt. 1. art. 6. queſtiuncul.* 3.

44. Eſſendo neceſſaria la propria volontà, o ſia l'intenzione di ricevere il Batteſimo, quando ſi tratta dell'adulto, per ben regolare le coſe, dee lo ſteſſo eſſer interrogato ſopra la volontà, o l'intenzione, che ebbe, quando gli fu conferito il Batteſimo ſenz'averlo domandato; potendo eſſo aver avuta in quell'atto l'intenzione di ricevere il Batteſimo, o come una lavanda, che ſi frequenta dalla Chieſa, o come una lavanda in genere; potendo aver avuta, prima di ricevere il Batteſimo, l'intenzione di riceverlo come una lavanda, che ſi coſtuma nella Chieſa, e non averla avuta nell'atto, in cui gli fu amminiſtrato; potendo aver avuta dentro di ſe una volontà affatto contraria, ancorchè eſteriormente riceveſſe il Batteſimo con ogni compoſtezza; potendo per la ſorpreſa fattagli non aver avuta nell'atto volontà di riceverlo, nè volontà di non riceverlo; potendo finalmente averlo ricevuto con una volontà forzata, e con poſitiva ripugnanza.

del Battezzato, quando è adulto.

45. Si quis adultus ad ſalutis fontem acceſſerit voluntate animatus accipiendi, non quodcumque lavacrum, ſed unicè Eccleſiæ proprium, ac peculiare, Baptiſmum eſſe validum dubitari non poteſt. Ita Æſt. *lib. 4. ſent. diſt.* 4. §. 10. *In his enim ad veritatem Bapeiſmi, ſive ad characteris ſuſceptionem omnino neceſſaria eſt intentio ſuſcipiendi Sacramentum, non tamen ut eſt lotio quædam in genere, ſed ut talis, qualem frequentat Eccleſia.*

46. Verùm ſi quis Baptiſmnm accipiens præſenti voluntate careat, quam aliàs tamen habuerit, talis ſuſcipiendæ lotionis, qualis in Eccleſia frequentatur, tunc examinare oportet, utrum voluntas antecedens, nunquam deinceps retractata, adhuc moraliter perſeveret. Nam ubi nulla præceſſerit retractatio, & moralitet perdurare intentio videatur, eſt certè validum Sacramentum. Hic caſus ad eos ſpectat, qui ante furorem, vel ſomnum, Baptiſmum petunt, accipiunt verò, dum aut inſania vexantur, aut ſomno indulgent, & hoc genus hominum validè baptizatum dicitur *in Conc. III. Carthagin. cap.* 34. Non ſecus accidit S. Auguſtini amico, qui febris ardore delirans, *baptizatus eſt neſciens, mente, atque ſenſu abſentiſſimus*, ut habetur *in lib.* 4. *Confeſſ. cap.* 4. Is enim cum adhuc inter Catechumenos verſaretur, propoſitum abſque dubio habuerat baptizandi. Ad hanc rem animadverſione digniſſima verba ſunt Innocentii III. *cap. Majores, ad § Verum, de Baptiſmo*, ubi hæc leguntur: *Dormientes autem, & amentes, ſi priuſquam in amentium inciderent, aut dormirent, in contradictione perſliterant, quia in eis intelligitur contradictionis propoſitum perdurare, ſi fuerint ſic immerſi, characterem non ſuſcipiunt Sacramenti: ſecus autem, ſi prius Catechumeni extitiſſent, & habuiſſent propoſitum baptizandi.*

47. Qui vultu, atque oculis, ac toto corpore ad modeſtiam compoſito, voluntate tamen alieniſſima, ad hoc Sacramentum veniat, is aditum aperit ad controverſiam non parvi momenti. Quidquid ſit de opinione Caterini, qui ſuſtinet, conferenti exteriorem ſufficere compoſitionem, etiam ſi non id animo proponat facere, quod Eccleſia ſolet, de qua opininne multa alibi diximus in noſtro Tractatu *de Sacrificio Miſſæ ad part. 4. ſect. 2. num. 76. & ſeqq.* Hæc, inquam, opinio minus habet difficultatis, cum non de conferente agatur, ſed de accipiente Baptiſmum. Propoſitio autem ab Alexandro VIII. damnata, objici Caterino ſolita, conferentem reſpicit, non accipientem: *Valet Baptiſmus collatus a Miniſtro, qui omnem ritum externum, formamque Baptiſmi obſervat; intus verò, & in corde ſuo reſolvit, non intendo facere, quod facit Eccleſia.*

48. Quotieſcumque ſecra hæc myſteria ſuſcipiuntur indifferenti prorſus animo ac propoſito, neutra ſcilicet voluntate, Cardinalis Cajetanus *art. 7. in Summa S. Thomæ 3. par. quæſt.* 58.; admiſſa in recipiente intentionis neceſſitate, docet, intentionem non *per ſe*, ut ſcholæ loquuntur, ſed *per accidens*, neceſſariam eſſe, ut nimirum contraria voluntas, ſi adfuiſſet, ſublata penitus intelligatur. Itaque ſi quis nec abnuens, nec aſſentiens, neutra videlicet voluntate, baptizaretur, cenſendus eſſet Baptiſmum validè ſuſcepiſſe. At enim Sotus 4. *ſent. diſt. 5. quæſt. unic. art.* 7. Cajetano vehementiſſimè adverſatur, & ea quidem felicitate, ut plurimos habeat ſententiæ ſuæ Theologos aſſertores. Silvius *tom.* 4. *in* 3. *part. S. Thomæ quæſt.* 68. *art.* 7. poſtquam rem prolixè diſcuſſit, ita concludit: *Ex jam dictis*

45. Ricevendoſi dall'adulto il Batteſimo cnn una preſente volontà di prenderlo, non come una lavanda in genere, ma come una lavanda, che ſi pratica dalla Chieſa, non ſembra poterſi dubitare della validità del medeſimo; come ben addita l'Eſtio *nel lib. 4. delle Sentenze alla diſt.* 4. §. 10. *In his enim*, parla degli adulti, *ad veritatem Baptiſmi, ſive ad characteris ſuſceptionem, omnino neceſſaria eſt intentio ſuſcipiendi Sacramentum, non tamen, ut eſt lotio quædam in genere, ſed ut talis, qualem frequentat Eccleſia.*

46. Ricevendoſi il Batteſimo non già con un' attuale preſente intenzione di ricevere la lavanda, che ſi pratica dalla Chieſa, ma dopo però averla altre volte avuta; ſi dee riconoſcere, ſe la volontà, che una volta vi fu, ancor poteſſe dirſi, che non eſſendo ſtata ritrattata, moralmente perſeveraſſe: imperocchè, non eſſendo ſtata ritrattata, e moralmente perſeverando, ſarebbe ſtato valido il Batteſimo: e queſto è il caſo di quelli, che prima d'eſſere diventati furioſi e pazzi, o prima d'addormentarſi, avevano domandato il Batteſimo, e che nel tempo della furia, della pazzia, o del ſonno, lo ricevono; e che ſi dicono validamente battezzati nel Concilio terzo Cartagineſe *al cap.* 34. E queſto pure è il caſo di quell' amico di S. Agoſtino, che delirante per la febre, *baptizatus eſt neſciens, mente, atque ſenſu abſentiſſimus*, come eſſo racconta *nel lib. 4. delle Confeſſioni al cap.* 4. mentre eſſendo ſtato il detto amico catecumeno, aveva antecedentemente avuta ſenza dubbio la volontà d'eſſere battezzato. Pel qual propoſito ſono rimarcabili le parole d' Innozenzo III. *nel Cap. Majores, al §. Verum, de Baptiſmo*, ove così ſi legge: *Dormientes autem, & amentes, ſi, priuſquam in amentiam inciderent, aut dormirent, in contradictione perſtiterunt, quia in eis intelligitur contradictionis propoſitum perdurare, ſi fuerint ſic immerſi, characterem non ſuſcipiunt Sacramenti: ſecus autem, ſi priùs catechumeni extitiſſent, & habuiſſent propoſitum baptizandi.*

47. Ricevendoſi il Batteſimo con tutta la compoſtezza eſteriore, e con tutta la ſerietà, ed avendo il battezzato dentro di ſe la volontà contraria, ſi apre la ſtrada ad una gran controverſia: poichè, ciocchè ſiaſi dell'opinione del Caterino, che nel conferente ſoſtiene baſtare l'eſteriore compoſtezza, ancorchè dentro di ſe non aveſſe la volontà di fare quello, che fà la Chieſa, della qual opinione abbiamo diſcorſo *nel noſtro Trattato del Sacrifizio della Meſſa alla par. 4. ſez. 2. n. 76. e ſegg.* eſſa ſenza dubbio incontra minori difficoltà, diſcorrendoſi, non di chi dà, ma di chi riceve il Batteſimo; tanto più, che la propoſizione condannata da Aleſſandro VIII. e che ſi porta contra all'opinione del Caterino, parla del conferente, e non del recipiente: *Valet Baptiſmus collatus a Miniſtro, qui omnem ritum externum, formamque Baptiſmi obſervat; intus verò, & in corde ſuo reſolvit, non intendo facere, quod facit Eccleſia.*

48. Ricevendoſi il Batteſimo ſenza volontà di non riceverlo, che è lo ſteſſo che dire, con volontà neutra, il Cardinale Gaetano *ſopra l'art. 7. della Somma di S. Tommaſo nella 3. part. alla queſt.* 58. dopo aver ammeſſa nel recipiente la neceſſità dell'intenzione, inſegna, non eſſer neceſſaria *per ſe*, come parlano le Scuole, ma *per accidens*, cioè per levare la volontà contraria, quando vi ſia, il che dà a divedere, che ſe uno riceveſſe il Batteſimo nè conſentendo, nè diſſentendo, e così con volontà neutra, lo riceverebbe validamente. Ma il Soto *nel 4. delle Sentenze alla diſt. 5. queſt. unic. art.* 7. impugna gagliardemente il Cardinale Gaetano; ed il Soto ha meritato d'avere gli altri Teologi comunemente ſeguaci in queſta ſua ſentenza. Il Silvio *nel tom. 4. ſopra la 3. par. di S. Tommaſo alla queſt.* 68.

cer- art.

certum eſt, non ſufficere, quod quis neque ſit volens, neque ſit nolens, quia talia non habet intentionem recipiendi Sacramentum. Valentia *tom.* 4. *ſuorum comment. Theolog. diſp.* 4. *quæſt.* 3. *punct.* 2., Cajetano valere juſſo, adhæret Soto: *Quod ſi neuter prorſus aliquis eſſet, id eſt qui neque vellet, neque nollet ſuſcipere, putavit Cajetanus, ſi ſic baptizaretur, fore Baptiſmum validum; ſed admodum falsè id putavit, ut multis argumentis probat Sotus.* Conſulendus quoque eſt Cardinalis Lauria *lib.* 4. *ſent. tom.* 1. *diſp.* 11. *quæſt.* 2. *num.* 22. *& ſeqq.* Cajetanus fulcire ſtudet ſententiam ſuam auctoritate Decretalis Innocentii III., de qua mox ſermo erit, *in cap. Majores, de Baptiſmo*, ubi leguntur hæc verba: *Tunc characterem Sacramentalis imprimit operatio, cum obicem contrariæ voluntatis non invenit obſiſtentem*: ubi ſentire videtur, Baptiſmo ſatis eſſe, recipienti voluntatem non ineſſe contrariam. At enim verò animadvertatur neceſſe eſt, Pontificem Innocentium reſpondere quæſtioni, utrum amentes baptizari abſque conſenſu poſſint, ac decernere hoc licere, eorum ſi conſenſus adfuerit furori prævius, ſecus verò, ſi nullus dementiam conſenſus præceſſerit ac voluntas. Itaque Pontificis poſtea aſſerentis Sacramento imprimi characterem, *quando non invenit obicem contrariæ voluntatis*, nemo non videt, hanc mentem eſſe, Baptiſmatis haberi effectum, quando quis vel in actu aſſenſum præbeat, vel jam ante præbuerit. Quod ſi Pontifex ea in ſententia fuiſſet, ſuſcipiendo Baptiſmati ſatis eſſe voluntatem non obſiſtentem, utique non decreviſſet, ut revera ſtatuit, in amentibus voluntatem neceſſario requiri antecedentem.

49. Demum ſi Baptiſmus violenter, atque animo palam contrario ſuſcipiatur, ſupradictus Pontifex Innocentius III. *eadem in Decretali Majores, de Baptiſmo*, diſtinctione utendum judicat. Etenim eos, qui minis, ac terrore correpti violentiæ cedunt, Baptiſmum, ut ſibi conſulant, ſuſcipientes, ab iis diſtinguit, quibus, vi etiam illata, contradicentibus palam, & reluctantibus, hoc Sacramentum per vim confertur. Decernit autem in primo caſu, non in ſecundo, Baptiſmatis imprimi characterem: *Is, qui terroribus, atque ſuppliciis vehementer attrahitur, ne detrimentum incurrat, Baptiſmi ſuſcipit Sacramentum, ſicut & is, qui fictè ad Baptiſmum accedit, characterem ſuſcipit Chriſtianitatis impreſſum &c. ille verò, qui nunquam conſentit, ſed penitus contradicit, nec rem, nec characterem ſuſcipit Sacramenti, quia plus eſt expreſsè contradicere, quàm minimè conſentire: ſicut nec ille notam alicujus reatus incurrit, qui contradicens penitus & reclamans, thurificare Idolis cogitur violenter.* Diſtinctio ejuſmodi occurrit quoque in Gloſſa Canonica *in Can. de Judæis, ad verbum, coacti ſunt, diſt.* 45. *in cap. Majores §. Item quæritur, ad verbum, conditionaliter, de Baptiſmo*, & in *cap. Contra Chriſtianos, ad verbum, abſolutè, de Hæreticis, in ſexto.*

50. Examen porrò ſi haberi debeat de adulti propoſito, aut voluntate, cum Baptiſmum accepit, is profectò eſt ante cæteros audiendus, & interrogandus; cavendum tamen, ne inconſultò fides eidem illico habeatur, ubi reſponderit, ſe baptizatum non liberè, ſed invitò. Fieri enim poteſt (nec caſus ſanè hic metaphyſicus eſt) ut ipſo in actu intentionem habuerit ſufficientem, Diabolicis deinde ſtimulis incitatus, & victus, ad vomitum rediturus mendacium proferat, & de intentione interrogatus nigrum pro albo, ut inquiunt, repræſentet. Qui in foro, in Curia, in Republica verſatus eſt, non ignorat, & ſæpe aliàs contigiſſe, & frequenter obvenire, ut Sacris Ordinibus initiati, ac vitam Regularem profeſſi,

art. 7. dopo aver diſcorſo del punto, così conchiude: *Ex jam dictis certum eſt, non ſufficere, quod quis neque ſit volens, neque ſit nolens, quia talis non habet intentionem recipiendi Sacramentum.* Ed il Valenza *nel tom.* 4. *de' ſuoi Commenti Teologici alla diſput.* 4. *queſt.* 3. *punt.* 2. abbandona il Gaetano, e ſiegue il Soto: *Quod ſi neuter prorſus aliquis eſſet, id eſt qui neque vellet, neque nollet ſuſcipere, putavit Cajetanus, ſi ſic baptizaretur, fore Baptiſmum validum; ſed admodum falsè id putavit, ut multis argumentis probat Sotus.* Può anche vederſi il Cardinal Lauria *nel* 4. *lib. delle Sentenze al tom.* 1. *diſp.* 11. *queſt.* 2. *n.* 22. *e ſegg.* E benche il Gaetano pretenda d'avvalorare il ſuo ſentimento colla Decretale d'Innocenzo III. di cui ora parleremo, *nel cap. Majores, de Baptiſmo*, ove ſi leggono le ſeguenti parole: *Tunc characterem Sacramentalis imprimit operatio, cùm obicem contrariæ voluntatis non invenit obſiſtentem*: ove ſembra additare, eſſere ſufficiente pel Batteſimo, che chi lo riceve, non abbia volontà contraria; è d'uopo però qui il riflettere, che il Pontefice Innocenzo riſponde al queſito, ſe i pazzi poſſano eſſer battezzati ſenza il proprio conſenſo; e riſolvendo, che ciò ſi può fare, ſe prima avevano conſentito al Batteſimo, e che ciò non ſi può fare, ſe prima non hanno conſentito; non v'è chi non vegga, che dicendo dipoi il detto Pontefice, che l'operazione Sagramentale imprime il carattere, *quando non invenit obicem contrariæ voluntatis*, non vuol dir altro, ſe non che opera quando uno conſente, o prima ha conſentito: Che ſe foſſe ſtato di ſentimento, che baſtaſſe per ricevere il Batteſimo, che la volontà non reſiſta; non avrebbe ſtabilito, come ſtabilì, eſſer neceſſario ne' pazzi il conſenſo antecedente.

49. Ricevendoſi finalmente il Batteſimo con una volontà forzata, e con poſitiva ripugnanza, il ſopraddetto Pontefice Innocenzo III. *nella ſteſſa Decretale Majores, de Baptiſmo*, diſtingue il caſo di chi con terrori e minacce riceve il Batteſimo, cedendo alla violenza, per non eſſerne ſopraffatto, dall'altro caſo di chi, non oſtanti le violenze, ſempre contraddice, e non oſtante la contraddizione, per forza è battezzato; decretando, che nel primo caſo s'imprime il carattere del Batteſimo, e non nel ſecondo: *Is, qui terroribus, atque ſuppliciis vehementer attrahitur, ne detrimentum incurrat, Baptiſmi ſuſcipit Sacramentum, ſicut & is, qui fictè ad Baptiſmum accedit, characterem ſuſcipit Chriſtianitatis impreſſum &c. Ille verò, qui nunquam conſentit, ſed penitus contradicis, nec rem nec characterem ſuſcipit Sacramenti; quia plus eſt expreſsè contradicere, quàm minimè conſentire: ſicut nec ille notam alicujus reatus incurrit, qui contradicens penitus & reclamans, thurificare Idolis cogitur violenter.* E queſta diſtinzione dei due caſi vien anche additata dalla Chioſa Canonica *nel Can. De Judæis, alla parola, coacti ſunt, diſt.* 45., *nel cap. Majores §. Item quæritur, alla parola, conditionaliter, de Baptiſmo*, e *nel cap. Contra Chriſtianos, alla parola, abſolutè, de Hæreticis, in ſexto.*

50. Dovendoſi formar indagine ſopra la volontà, o l'intenzione, che ebbe l'adulto, quando gli fu conferito il Batteſimo, non v'ha dubbio, ch'eſſo debba eſſere prima d'ogni altro interrogato, ed inteſo: ma non dee già deferirſi ciecamente a quanto eſſo dice della ſua intenzione, quando in qualche maniera foſſe contraria al Batteſimo ricevuto; non eſſendo impoſſibile, nè affatto ideale il caſo, che, quando ricevette il Batteſimo, av'eſſe un' intenzione ſufficiente, e che tentato dal demonio a ritornare al vomito, rappreſentaſſe una coſa per un'altra nell'occaſione, che viene interrogato dell'intenzione, che ebbe quando fu battezzato. Chi ha, come ella ha, pratica del foro, e delle coſe dei

Che coſa debba farſi, ſe dopo il Batteſimo neghi il battezzato aver avuta ſufficiente intenzione.

enixè poſtulent contractis a vinculis ſolutionem, dictitantes nimirum, & nonnunquam jureſjurando affirmantes, ſeſe illo tempore, aut nullam penitus intentionem, aut omnino contrariam habuiſſe. In hoc rerum ſtatu quid ſolet conſilii capere Judex cautus, & prudens? Clamores aſpernatur, reſpuit jusjurandum, niſi hoc idem comprobent adjuncta plurima, & circumſtantiæ antecedentes, concomitantes, & ſubſequentes, & ex quidem momenti ſint ineluctabilis, & inconcuſſi. Hac profecto ratione, hoc examine, hac diligentia opus eſt, ubi adultus poſt Baptiſmum aut intentionem ſibi fuiſſe pernegat, aut non idoneam, minimèque ſufficientem extitiſſe contendit.

Mondo, ben ſa, eſſer accaduto, e ſpeſſo accadere, che chi ha ricevuto l'Ordine Sacro, o chi ha fatta la Profeſſione Regolare, domanda d'eſſere ſciolto dai legami contratti, pel motivo di non aver avuta l'intenzione, o pure di averne avuta una poſitivamente contraria, quando fu ordinato, o quando profeſsò, il che anche non ha difficoltà di comprovare con qualche giuramento. Ciò ſuccedendo, che fa il Giudice cauto e prudente? Non ſi fida del detto anche giurato, ma lo vuol fiancheggiato da circoſtanze antecedenti, concomitanti, e ſuſſeguenti, di molto rilievo, e molto ben provate: e queſto per appunto è quello, che dee con ſomma diligenza farſi, quando l'adulto battezzato o nega d'aver avuta l'intenzione, quando ricevè il Batteſimo, o dice d'averne avuta una, che è inſufficiente.

51. Quod ſi nulla ſit reliqua dubitatio, planèque conſtet hac luce clarius, adulto Baptiſmum accipienti nullam prorſus fuiſſe voluntatem, aut intentionem, nil reſtat aliud, quam eumdem & hortari, & admonere, ut rite id faciat, quod jam irritò fecit, & ſuſcipiat *abſolutè*, ac liberè Sacramentum; ac ſi obſtinatè repugnet, tum nihil aliud ſupereſt, niſi ut remittatur. Si autem res in dubio ſit, nec intelligi poſſit, an defuerit intentio, an ſufficiens adfuerit necne, adultus tum retinendus, baptizanduſque *ſub conditione*: S. Thomas 3. *part. quaſt.* 68. *art.* 7.; ubi, ut antea diximus, in Baptizato intentionis neceſſitatem probans, hoc ſibi objectum proponit ſecundo loco: *Cum de intentione Baptizati non conſtet, quilibet poſſet petere, ſe denuò baptizari, propter intentionis defectum. Non videtur ergo, quod intentio requiratur ex parte baptizati, ut ſuſcipiat Sacramentum*: atque ita reſpondet: *Dicendum ergo, quod ſi in adulto deeſſet intentio ſuſcipiendi Sacramentum, eſſet rebaptizandus; ſi tamen hoc non conſtaret, eſſet dicendum, ſi non es baptizatus, ego te baptizo.*

51. Se, dopo fatte le diligenze, ſarà coſa chiara, che l'adulto nell'atto del Batteſimo non ha avuta l'intenzione, o pure ne ha avuta una affatto inſufficiente, portandone le prove, che levano ogni perpleſſità, non ſi può far altro, che procurare d'indurlo a far bene quello, che è ſtato fatto male, ed a ricevere *abſolutè* il Batteſimo; al che ſe poi non acconſente, non reſta altro partito, che di rimandarlo. Ma quando il punto reſti dubbio, nè chiaramente ſi può ſcorgere, ſe il propoſto difetto d'intenzione, o d'intenzione ſufficiente; ſiavi, o non ſiavi ſtato, dee l'adulto ritenerſi, e battezzarſi *ſub conditione*. S. Tommaſo *nella 3. parte alla queſt. 68. art.* 7. ove, conforme ſi è detto, prova, eſſer neceſſaria nel battezzato l'intenzione di ricevere il Batteſimo, ſi fa in ſecondo luogo la ſeguente oppoſizione: *Cum de intentione baptizati non conſtet, quilibet poſſet petere, ſe denuo baptizari, propter intentionis defectum. Non videtur ergo, quod intentio requiratur ex parte baptizati, ut ſuſcipiat Sacramentum*: e così riſponde: *Dicendum ergo, quod ſi in adulto deeſſet intentio ſuſcipiendi Sacramentum, eſſet rebaptizandus; ſi tamen hoc non conſtaret, eſſet dicendum, ſi non es baptizatus, ego te baptizo.*

52. Demum quotieſcumque aliqua ex parte de collato Baptiſmate dubitetur aut in facto, aut in jure; cum ex facto articulus juris oriatur, de quo nihil adhuc certi Eccleſia ſtatuit, Theologorum autem, ſcriptorumque ſententiæ diviſæ ſunt; Hebræus jam luſtratus non remitti, ſed retineri debet, & baptizari *ſub conditione*, juxta regulam Alexandri III. *in cap. De quibus*, *ſub tit. de Baptiſmo*: *De quibus dubium eſt, an baptizati fuerint, baptizentur his verbis præmiſſis; Non te rebaptizo, ſed, ſi nondum baptizatus es, ego baptizo te.* Hi porro ita baptizati tenentur, omnino fidem Catholicam obſervare, eorum inſtar, qui minis, ac terrore adducti, ſuſcipiendo baptiſmati aſſenſum liberè præbuerunt: vide *cit. cap. Majores §. Verùm, de Baptiſmo*: *Et ipſe tanquam conditionaliter volens, licet abſolutè non velit, cogendus eſt tamen ad obſervationem Fidei Chriſtianæ.* Et prolixius *in Can. de Judæis*, *ad diſt.* 45. Ubi ſic legitur. *Oportet, ut Fidem, quam etiam vi, vel neceſſitate ſuſceperunt, tenere cogantur, ne nomen Domini blaſphemetur, & Fides, quam ſuſceperunt, vilis, & contemptibilis habeatur.*

52. In una parola, ogni qual volta vi reſta qualche dubbio circa il Batteſimo conferito, o *in facto*, o *in jure*; naſcendo dal fatto un articolo di ragione, che non è deciſo dalla Chieſa, ma di cui vanno variamente diſcorrendo gli Autori ed i Teologi, non dee l'Ebreo battezzato rimandarſi, ma dee ritenerſi e battezzarſi *ſub conditione*, giuſta la regola d'Aleſſandro III. *nel cap. De quibus*, *ſotto il tit. de Baptiſmo*: *De quibus dubium eſt, an baptizati fuerint, baptizentur his verbis præmiſſis: Non te rebaptizo; ſed, ſi nondum baptizatus es, ego baptizo te*: e queſti così battezzati reſtano obbligati all'oſſervanza della Fede Criſtiana; come lo ſono ancor quelli, che indotti dalli minacce e dal terrore, finalmente acconſentono a prendere il batteſimo, come ſi vede *nel cit. cap. Majores §. Verùm, de Baptiſmo*: *& ipſe tanquam conditionaliter volens, licet abſolutè non velit, cogendus eſt tamen ad obſervationem Fidei Chriſtianæ*: e più diffuſamente *nel Can. de Judæis, alla diſt.* 45. ove così ſi legge: *Oportet, ut Fidem, quam etiam vi vel neceſſitate ſuſceperunt, tenere cogantur, ne nomen Domini blaſphemetur, & Fides, quam ſuſceperunt, vilis, & contemptibilis habeatur.*

Alia dubia circa hanc materiam ſolvuntur.

53. Statutum hic nobis fuerat, epiſtolam terminare; ſed deinceps audivimus operæ pretium eſſe, quaſdam quæſtiones ſolvere huc ſpectantes, quarum uſus haud infrequens eſſe ſolet. Tenemur itaque huic epiſtolæ additamentum nectere, & opportunius hoc fore exiſtimamus, quàm opus jam perfectum retexere, aut faſciolas, ut dici ſolet, ac fruſtula infarcire.

Si ſciolgono altri dubbj ſopra tale materia.

53. Qui era da Noi ſtabilito di por termine alla lettera. Ma eſſendoci poi ſtato ſuggerito, che ſarebbe ſtato ben fatto lo ſciorre alcuni altri queſiti, che riſguardano la ſteſſa materia, e che ſovente ſuccedono in pratica; ci veggiamo aſtretti a fare, come ſuol dirſi, un'aggiunta alla lettera, il che crediamo più opportuno per la chiarezza, e pel buon ordine, che il guaſtare il fatto, e mettere nel corpo della lettera già dettata, come ſuol dirſi, o pezze, o toppe.

54.

54. Superius, hoc eſt *num.* 40, è vico evocandum, tradendumque Chriſtianis diximus, eum, qui nuncio haud dubio, ſed certo & indubitato delatus eſt, & dediſſe, & adhuc exhibere iucidia deſiderii, quo flagrat, ſuſcipiendi Baptiſmatis. Hoc præmiſſo, iu præſentia quæritur, quandonam ejuſmodi denuntiatio tuta, minimeque dubia habenda ſit? Cum non de adulto ad ſalutis ſontem ultrò ſe conſerente, ſed de eo nunc ſermo ſit, quem alii ſignificant Baptiſmum votis omoibus exoptare, jam patet non poſſe quæſtionem ſolvi, niſi decernatur, cujuſmodi & quot eſſe teſtes debeant, eorum ut denuntiatio oou incerta, non anceps, ſed fide digniſſima exiſtimetur.

55. Regula generalis, quam Te non ignorare compertum habemus, aperte jubet non unius teſtimonio haberi fidem. Hæc verò jure Divino innititur, *in ore* ſcilicet, *duorum, vel trium, ſtabit omne verbum*, concordat jus Pontificium *in cap. Veniens* 10. *& cap. Licet univerſis* 23. *de teſtibus*, & jus Civile *in leg. Jurisjurandi C. de Teſtibus.* Aliquæ porrò ſunt bujus regulæ linoitationes, quarum unam paulo ante produximus, nimirum collationem Baptiſmi unius teſtimonio probari: præter hanc ſi quis alias undetriginta legere cupiat, Speculatorem adeat *tit. de teſtib. num.* 8. Nobis in præſentiarum ſatis erit earum unam memoraviſſe, rem nempe aliquam unico etiam teſte probari, dum is tamen fultus haud dubiis indiciis fuerit, & claris oppido conjecturis: *ita Farinaccius de teſt. quæſt. 63. cap. 1. num. 35. Pac. Jordan. elucubr. lib. 14. tit. 18. n. 66. Panimoll. deciſ. 23. annot. 5. num.* 18. Quoad teſtium conditiooem, uſus invaluit, tam in judiciis Canonicis, quàm civilibus, admitti mulierum teſtimonia, ut apud *Tiraquell. de legib. connub. leg. 9. num. 64. & ſeq. Farinac. de teſt. quæſt. 59. per tot. Pac. Jordan. loc. cit. num. 529. Pirbing. titul. de teſt. num. 66. & 69. Anaclet. ad eumdem tit. num. 84. Sperell. deciſ. 81. num. 45.* Quidquid hactenus dictum eſt, probatum ſuis, ut inquiunt, a ptiocipiis videre qui cupiat, ſuffragium perlegat admodum elaboratum, & 19. Julii 1709. typis editum a bo. mem. Præſule Froſini Piſarum Archiepiſcopo in quadam controverſia, quæ ipſi cum illius Civitatis Hebræis interceſſit.

56. Ut ergo regulæ hæ generales in quæſtione propoſita locum habeant, cavendum eſt, ne inconſulto ac temere quidquam fiat, ſi teſtes Hebræum aliquem ſerio Baptiſmum petere ſignificaverint. Ac in primis videodum, num index, ſive mas, ſive fœmina fuerit, certæ ſit probitatis, ac notæ fidei; deinde examinari debet, & admoneri de gravitate jurisjurandi; tum ejus exameo eſt deſcribendum, cui & index ipſe ſubſcribat neceſſe eſt. Si duo inter ſe teſtes concordent quoad locum, tempus, & occaſionem, in qua Hebræus ſuſcipiendi Baptiſmatis voluntatem aperuit, tunc prudentis erit Præſidis, Hebræum ad Catechumenos evocare, eumdemque ibi ad dies duodecim detinere, ut non mious rei veritas, quàm voluntatis conſtantia cognoſcatur. At cum rem denuntiant, aut duo teſtes ſiugulares, aut uuus tantummodo, ſed fide dignus, & omnem circa dubitationem idoneus, & multo magis ſi adminiculis ſuffultus; tunc habito, ut diximus, teſtium, vel teſtis examine, non oportebit Hebræum ad Catechumenos ducere, ſed Judex Catholicus, qui Romæ eſt Viceſgerens pro tempore, ejus voluntatem extra vicum, vel domi ſuæ, vel in Templo aliquo ſemel, atque iterum, aut etiam pluries explorabit, ut Hebræi conſilio clarè perſpecto & cognito, eum tuto jubeat, aut ad vicum remitti, aut Catechumenis recenſeri.

54. Di ſopra, cioè *al num.* 40. ſi è detto, che dee levarſi di Ghetto, ed eſſere conſegnato a' Criſtiani, chi e dcounziato con avviſo non dubbio, ma ſicuro, che ha moſtrato, e moſtra voglia e deſiderio di ricevere il Batteſimo. Ciò premeſſo, ſi cerca, quando il detto avviſo debba averſi per ſicuro, e non dubbio. Non diſcorrendoſi ora dell'adulto, che in perſona compariſce dicendo di voler eſſer battezzato, ma d'uno, che è denunziato da altri d'eſſerſi ſpiegato di voler eſſere Criſtiano, ben ſi vede, che la riſpoſta al dubbio non può darſi, ſe oon ſi ſtabiliſce, quali debbono eſſere i teſtimonj, e quanti, acciò ſi poſſa dar credito a quanto eſſi raccontano.

I Nel caſo della denuncia, che alcuno voglia farſi Criſtiano, a chi debba preſtarſi ſede.

55. La regola generale, come Ella ben sà, vuole, che non ſi creda al teſtimonio d'un ſolo; ed eſſa è appoggiata al Jus Divino, che *in ore duoram, vel trium ſtabit omne verbum*, e concorda il Jus Canonico *nel Cap. Veniens* 10. *e nel Cap. Licet univerſis 23. de Teſtibus*, ed il Jus Civile *nella l. Jurisjurandi C. de Teſtibus.* Vi ſono poi alcune limitazioni, fra le quali di ſopra abbiamo inſerita quella, cbe la collazione del Batteſimo ſi prova con un ſolo teſtimonio; e chi ne voleſſe vedere altre ventinove, può leggere lo Speculatore *al tit. de Teſtibus al num.* 8. cooteodandoci Noi preſentemente di memorarne un'altra, che è quella, provarſi un fatto anche col detto d'un ſolo teſtimonio, quando è amminicolato da preſunzioni e valide congetture; come molto bene la diſcorrono il Farinaccio *de Teſtibus alla queſt. 63. cap. 1. num.* 35. Pac. Jordan. *Elucubrat. lib.* 14. *tit.* 18. *n. 66.* Panimoll. *deciſ.* 23. *annot.* 5. *num.* 18. e riſpetto alla qualità, oggidı è regola, che tanto ne' giudizj Canonici, quanto ne' giudizj Civili ſi ammettono i teſtimooj delle donne, come dimoſtrano il Tiraquell. *de Legib. connubial. alla leg. 9. num. 64 e ſeqq.* Farinacc. *de Teſtibus queſt. 59. per tot.* Pac. Jordan. *loc. citat. num.* 529. Pirbing. *ad tit. de Teſtibus num. 66.* e *69.* Anaclet. *ad eumdem titulum num.* 84. Sperell. *deciſ.* 81. *num.* 45. e chi voleſſe vedere provato de'ſuoi principj quanto fin ora ſi è detto, può leggere un Voto aſſai elaborato, dato alle ſtampe dalla buona memoria di Monſig. Froſioi Arciveſcovo di Piſa iu una Cauſa, che eſſo ebbe cogli Ebrei di quella Città, e che pubblicò *ai 19. Luglio del* 1709.

56. Applicando queſte maſſime generali al caſo preſente, quando ſi preſentauo teſtimonj, che atteſtano, eſſerſi ſeriamente qualche Ebreo dichiarato di voler eſſer Criſtiano, oou ſi dee correre, ma ſi dee guardar in faccia con attenzione a chi ciò atteſta; ſi deve, o maſchio, o femina che ſia, conſiderare, ſe ſia perſona degoa di ſede: deve eſſer eſaminato; deve eſſer avvertito dell'importanza del giuramento; dee ſcriverſi il di loi eſame; dee l'eſaminato ſottoſcriverlo: e ſe due ſono i teſtimonj, che ſiano conteſti del luogo, tempo, ed occaſione, in cui l'Ebreo dichiaroſſi di voler ricevere il Batteſimo, dee l'Ebreo eſſer portato alla caſa de' Catecumeni, ed ivi eſſere trattenuto per dodici giorni, acciò ſi riconoſca non meno la verità, del fatto eſpoſto, che la perſeverante volontà di voler eſſere Criſtiano; Che ſe poi il fatto foſſe denunziato da due teſtimonj ſingolari, o pure da un ſolo teſtimonio degno di ſede, idonco, e molto più amminicolato, dopo eſſerſi fatto l'eſame de' teſtimonj, o teſtimonio, nel modo poc'anzi eſpreſſo, noo dee l'Ebreo eſſer portato alla caſa de' Catecumeni, ma deve eſſer chiamato dal Giudice Criſtiano, che in Roma è il Vicegerente pro tempore, fuori del Ghetto, e deve eſſere la di lui volontà o in una Chieſa, o in caſa propria, eſaminata dallo ſteſſo Vicegerente una, o più volte, come a lui piacerà, per poter poi riſolvere, ſecoodo ciò, che avrà

ricavaro d'all'eſplorazione, ſe l'Ebreo dee rimandarſi al Ghetto, o pure ſe deve eſſer mandato alla caſa de' Catecumeni.

57. Neque id verò recens inventum eſt, ſed decretum a Congregatione Sancti Officii anno 1727. cum adhuc in minoribus eadem in Congregatione Conſultoris munere fungeremur; itemque hoc poſtea confirmavit per Litteras Apoſtolicas die 14. Februarii anni prædicti Benedictus Papa XIII. ſel. rec., cujus in Nos beneficentia haud parva fuit: ejus Decreti verba talia ſunt: *Feria 4. die 7. Februarii 1727. In Congregatione generali Sanctæ Romanæ, & Univerſalis Inquiſitionis habita in Conventu Sanctæ Mariæ ſupra Minervam coram Eminentiſſimis, & Reverendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus in tota Republica Chriſtiana contra Hæreticam pravitatem Generalibus Inquiſitoribus a Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis: Cum plures exortæ ſint controverſiæ ſuper intelligentia, & executione Decreti ab hac Sacra Congregatione editi die 8. Julii 1641. quoad Hebræos utriuſque ſexus denuntiatos de eorum animi declaratione ſuſcipiendi Baptiſmum; Eminentiſſimi, & Reverendiſſimi Domini Cardinales Generales Inquiſitores prædicti dictum Decretum declarando, & quatenus opus ſit, reformando, in poſterum illud ſequenti modo exequi mandarunt, & decreverunt: nempe quod Teſtes, qui Hebræos denuntiabunt, ſive mares, ſive fœminas de declaratione animi ſuſcipiendi Baptiſmum, per Notarium, juxtà interrogatoria generalia ab R. P. D. Viceſgerente præſcribenda, cum ſpeciali monitione relevantiæ Juramenti, in ſcriptis coram eodem R. P. D. Viceſgerente, & eo impedito, coram ejus Auditore, examinentur; qui etiam examen præfatum ſubſcribere debeant; &, quatenus duo Teſtes ſint de loco, tempore, & occaſione conteſtes, tunc denuntiati ad domum Catechumenorum duci, & collocari in loco ſeparato, ad hunc effectum deſtinato, in eoque per duodecim dies detineri poſſint, ut ſuper veritate, & conſtantia declarationis eorum voluntatis ſuſcipiendi Baptiſmum exploreatur. Si autem Teſtes erunt ſingulares, vel unus adeſſet Teſtis idoneus, & fide dignus, tunc denuntiati, non ſtatim poſt denuntiationem, & Teſtium examen ducendi erant ad domum Catechumenorum, ſed per R. P. D. Viceſgerentem extra Ghettum, vel in ejus domo, vel in aliqua Eccleſia, vel alio loco ſibi bene viſo, & intra tempus neceſſarium, & opportunum, juxta facti ſpeciem & circumſtantias, pro arbitrio, & prudentia dicti R. P. D. Viceſgerentis, eorum voluntas exploranda erit.*

57. Queſto ſiſtema non è di noſtra invenzione. Fu ſtabilito dalla Congregazione del Sant' Offizio *nel* 1727., quando *in minoribus* eravamo Conſultore della medeſima; ed il Decreto fu conſermato dalla ſelice memoria del Noſtro Benefattore Benedetto XIII. con un ſuo Breve ſpedito ſotto *il giorno* 14. *Febbrajo dell'anno predetto*; ed ecco le parole del Decreto conſermato: *Feriâ IV. die 7. Februarii 1727. In Congregatione Generali Sanctæ Romanæ, & Univerſalis Inquiſitionis habita in Conventu Sanctæ Mariæ ſupra Minervam coram Eminentiſſimis, & Reverendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus in tota Republica Chriſtiana contra Hæreticam pravitatem Generalibus Inquiſitoribus a Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatis: Cum plures exortæ ſint controverſiæ ſuper intelligentia, & executione Decreti ab hac Sacra Congregatione editi die 8. Julii 1641. quoad Hebræos utriuſque ſexus denuntiatos de eorum animi declaratione ſuſcipiendi Baptiſmum, Eminentiſſimi, & Reverendiſſimi Domini Cardinales Generales Inquiſitores prædicti dictum Decretum declarando, & quatenus opus ſit, reformando, in poſterum illud ſequenti modo exequi mandarunt, & decreverunt: nempe quod Teſtes, qui Hebræos denuntiabunt, ſive mares, ſive fœminas de declaratione animi ſuſcipiendi Baptiſmum, per Notarium, juxtà interrogatoria generalia ab R. P. D. Viceſgerente præſcribenda, cum ſpeciali monitione relevantiæ Juramenti, in ſcriptis coram eodem R. P. D. Viceſgerente, & eo impedito, coram ejus Auditore, examinentur; qui etiam examen præfatum ſubſcribere debeant; &, quatenus duo Teſtes ſint de loco, tempore, & occaſione conteſtes, tunc denuntiati ad domum Catechumenorum duci, & collocari in loco ſeparato, ad hunc effectum deſtinato, in eoque per duodecim dies detineri poſſint, ut ſuper veritate, & conſtantia declarationis eorum voluntatis ſuſcipiendi Baptiſmum exploreatur. Si autem Teſtes erunt ſingulares, vel unus adeſſet Teſtis idoneus, & fide dignus, tunc denuntiati, non ſtatim poſt denuntiationem, & Teſtium examen ducendi erunt ad domum Catechumenorum, ſed per R. P. D. Viceſgerentem extra Ghettum, vel in ejus domo, vel in aliqua Eccleſia, vel alio loco ſibi bene viſo, & intra tempus neceſſarium, & opportunum, juxta facti ſpeciem & circumſtantias, pro arbitrio, & prudentia dicti R. P. D. Viceſgerentis, eorum voluntas exploranda erit.*

II. De uxoribus, & ſponſis oblatis a Maritis, qui Chriſtiani efficiuntur.

58. Hanc alia quæſtio ſequitur ad ſponſas pertinens, atque conjuges Hebræorum, quæ viri jam Chriſtiani, aut ſponſi operâ Fidei Catholicæ offeruntur. Nulla Judæorum querela eſt, quod a viris, aut ſponſis Chriſtifidelibus ſponſæ, aut conjuges ad lavacrum Sanctiſſimum offerantur; non enim neſciunt vel ipſi Hebræi, nullam hac invitamenti, vel adhortationis ſpecie violentiam includi, ita ut ſi mulier Baptiſmum reſpuat, matrimonium in Judaiſmo contractum omnino ſolvatur, teſte Apoſtolo 1. *ad Corint. cap. 7.* & juxta *Decretalem*, *Quanto*, *de divortiis*, quæ quidem matrimonii ſolutio fit ſtatim ac Judæus Eccleſiæ gremio admiſſus tranſit ad alias nuptias, ut a Nobis longa diſceptatione probatum eſt, cum in Congregatione Concilii a Secretis eſſemus, in quadam cauſa Florentina propoſita 27. *Julii* 1726., ut videre licet *in tom. 3. Theſauri reſolut. pag. 346. & pag. 350. & ſeq. ac tom. 4. pag. 30. & ſequ.* Quando infidelis ad Chriſtum converſus tranſitum facit ad alias nuptias, an eadem ſit libertas conjugi infideli alias contrahendi nuptias, res adhuc in dubio eſt. Sententiam negativam ſuſtinet Pontius *de matrim. lib. 7. cap. 48. num. 25.* Affirmativæ adhæret Sanchez *de matrim. lib. 7. diſp. 77. n. 6.* Utramque probabilem Diana exiſtimat *in*

II. Delle Mogli, e Spoſe offerte dai Mariti fatti Criſtiani.

58. A queſto queſito ſuccede l'altro, che riguarda le mogli e le ſpoſe Ebree, che vengono offerte alla Fede Criſtiana dal marito, o dallo ſpoſo, che ſi fanno Criſtiani. Non ſi lamentano gli Ebrei, che ſi faccia dal marito Criſtiano l'offerta della moglie Ebrea, nè dallo ſpoſo l'offerta della ſpoſa, ſapendo ancor eſſi, che tutto ciò ſi riduce ad una ſpecie d'invito e d'eſortazione, eſcluſa qualunque violenza, in tal maniera che, ſe la moglie ricuſa di farſi Criſtiana, il Matrimonio contratto nell' Ebraiſmo reſta ſciolto, ſecondo anche il teſto dell'Apoſtolo *nella prima ad Corinthios al cap. 7.* e ſecondo la Decretale *nel Cap. Quanto, de Divortiis*: il che ſiegue, ſubito che il convertito paſſa alle altre nozze, giuſta ciò, che da Noi fu diffuſamente dedotto in un noſtro Diſcorſo fatto quando eravamo Segretario del Concilio, in una certa Cauſa *Florentina*, propoſta *ai 27. di Luglio* 1726. come può vederſi *nel tom. 3.* del Teſoro delle Riſoluzioni *alla pag. 346. ed alla pag. 350.* e *ſegg. e nel tom. 4. alla pag. 30.* e *ſegg.* Ma ſe, ſciolto il matrimonio, quando il convertito paſſa ad altre nozze, s'intenda poſta in libertà ancora il conjuge reſtato infedele, e poſſa nell'infedeltà contrarre un altro matrimonio; la ſentenza negativa vien ſoſtenuta dal Pontio *de Mari-*

edit. coordinata de matrim. tom. 2. reſol. 122. tract. 6.

59. Illud quoque Hebtæis eſt probe cognitum, conjugem viro eſſe obnoxiam, ejuſdemque io poteſtate conſtitutam, quod legunt *Geneſeoi cap. 3. Sub viri poteſtate eris, & ipſe dominabitur tui.* Ipſis præterea compertum eſt ſponſalia plurimum a matrimonio differre, cum hæc non ſint aliud, quàm futuri promiſſio matrimonii, ut ia *Can. Noſtrates 30. quæſt. 1. & in leg. 1. ff. de ſponſ.* quod & colligitur ex hiſtoria Jacobi *Geneſ. cap. 29.* qui ſervitutem ſervire Labano debuit ad ſtatum tempus, ut uxorem duceret promiſſam ſibi Rachelem. Non id audet Hebræorum quiſpiam inficias ire, juxta eorum mores, per ſponſalia jus quoddam Sponſo, & auctoritatem in Sponſam dari forſan etiam majorem illa, quam Chriſtifidelis habet in Chriſtianam mulierem ſibi deſponſatam. Nam jure Pontificio gravis eſt reus culpæ, non adulterii, qui aliena cum ſponſa turpi conſortio conjungatur, ut Nos alibi demonſtravimua in *noſtra Notificatione V. tom. 3. pag. 65. edit. Bonon.* At apud Hebræos, ex veteri inſtituto, qui rem aliena cum ſponſa habuerit, non impudicus dicitur, ſed adulter, ut *poſt Seldenum lib. 2. Uxor. Hebr. cap. 1.* animadvertit Calmet *in ſua diſſert. de Connubiis Hebr.* & adhuc in præſens apud Hebræos ſcelus, quo de nunc agimus, eſt capitale, ut obſervar Cardinalis de Luca *de matrimon. in diſcur. 9. num. 15.* quem habuit de quorumdam Judæorum Romæ connubio. Igitur quemadmodum cum ad fidem accedunt, qui poteſtatem in filios, aut filias habent, eorum oblationem Eccleſiæ libere, ac jure faciunt; ita vir, aut ſponſus Chriſti legem amplexus jure optimo oblationem facit ſuæ vel uxoris, aut ſponſæ, in quam jus a Legibus, & auctoritatem ſibi conceſſum habet. Facta hæc verò oblatio nec ſane poteſt, nec omnino debet a Chriſtifidelibus recuſari, qui tenentur nulli parcere diligentiæ, nullique ſtudio, ut Chriſtiana veritas jam viro, aut ſponſo cognita, uxori quoque, aut ſponſæ lucem afferat, ac ſalutem, eo vel maximè quod Romani Pontifices licet Judæis vim fieri quoad Religionem ſeverè prohibeant, palam tamen ſignificant, nihil ſibi antiquius eſſe, optabilius nihil, quàm ut iidem aliquando è tenebris ad lucem, ab errore ad veritatem veniant; ideo ſemel in ſingulas Hebdomadas iis publicè Evangelium annuntiari, eoſdemque jubent Sacris hiſce concionibus intereſſe, ut apparer in *Conſtit. 1. Nicolai III. & Conſtit. 106. Gregorii XIII.*

Sponſalia quando contracta dicantur juxta Hebræorum ritus.

60. Verùm quanquam Hebræi de uxorum, ſponſarumque oblatione nec conquerantur, nec conqueri poſſint; queruntur tamen, ut primum Hebræorum aliquis ad Fidem profectus, aut profecturus, ſuam offert Eccleſiæ ſponſam, quod hæc illico evocatur, domumque Catechumenorum transfertur, ubi quadraginta dierum ſpatio detinetur. Clamant in caſu ejuſmodi nimiam Chriſtianos incertis vocibus habere fidem, & imprudenter agere, priuſquam ullis probationibus demonſtratum fuerit, ſponſalia ritè ac validè contracta fuiſſe. Hinc dictitant damna, turbarioneſque oriri plurimas, cum non ſemel evenerit, ut Hebræus infima de plebe aliquis, mulieris, aut virginis amore flagrans & divitis & honeſtæ, deſperans verò eam in Judaiſmo ducere uxorem poſſe, id conſilii ceperit, contracta nempe ſponſalia

monio al lib. 7. cap. 48. num. 25., e l'affermativa viene diffuſamente comprovata dal Sanchez *de Matrimonio al lib. 7. diſput. 77. num. 6.* e tanto l'una, quanto l'altra opinione viene riputata probabile dal Diana *nell'Editione coordinata de Matrimonio al tom. 2. reſolut. 122. trart. 6.*

59. Sono pute ben informati gli Ebrei, che la moglie è ſotto la poteſtà del marito, leggendolo *nella Geneſi al cap. 3. Sub viri poteſtate eris, & ipſe dominabitur tui.* Sanno in oltre, eſſere gli ſponſali coſa differente dal matrimonio, non eſſendo gli ſponſali che una promeſſa del futuro matrimonio, come ſi legge *nel Can. Noſtrates 30. queſt. 1.* e *nella leg. 1. ff. de ſponſalibus*; il che pure raccolgono dalla ſtoria di Giacobbe *nella Geneſi al cap. 29.* a cui coovenne ſervire Laban tanto tempo per poterſi maritar con Rachele, che dal di lui genitore Laban gli era ſtata promeſſa per moglie. Non poſſono negare, che, anche ſecondo il loro coſtume, in vigore degli ſponſali non acquiſti lo ſpoſo un certo diritto, ed una certa autorità ſopra la ſpoſa, e forſe anche maggiore di quella, che lo ſpoſo Criſtinno acquiſta ſopra la ſpoſa Criſtiana; imperocchè, ſecondo il diritto Canonico, è reo di grave peccato, ma non d'adulterio, chi ha commercio colla ſpoſa d'un altro, come da Noi fu ampiamente dimoſtrato *nella noſtra Notificazione quinta del tom. 3. alla pag. 65.* della ſtampa di Bologna; ma ſecondo le antiche Ebraiche coſtumanze ſi commette adulterio da chi ha copula carnale colla ſpoſa d'un altro, come dopo il Seldeno *nel lib. 2. Uxoris Hebrææ al cap. 1.* oſſerva il Calmet *nella ſua Diſſertazione de Connubiis Hebræorum*, ed ancor oggi il reato ha appo loro la pena della morte, come ben oſſerva al Cardinal de Luca *de Matrimonio, al diſcorſo 9. n. 15.* fatto ſopra il matrimonio di certi Ebrei ſeguito quì in Roma: e ſiccome convertendoſi alla Fede chi ha in poteſtà figlio o figlie, ne fa liberamente l'offerta, così convertendoſi il marito, o lo ſpoſo, fanno con tutta giuſtizia l'offerta della moglie, o della ſpoſa, ſopre le quali hanno, come ſi è detto, jus, ed autorità; e fatta l'offerta, non può, ne dee ricuſarſi da' Criſtiani, che ſono obbligati a far quanto poſſono, ed a non traſcurar diligenza, acciò la verità della Religione, riconoſciuta dal marito, e dallo ſpoſo, ſia anche riconoſciuta ed abbracciata dalla moglie e dalla ſpoſa; tanto più che, ſebbene i Romani Ponteſici ſi proteſtano di non volere ſforzar gli Ebrei a ricevere il Batteſimo, non laſciano però d'eſprimere il loro vivo deſiderio, acciò illuminati lo ricevano, pel qual effetto fanno loro predicare ogni ſettimana la verità della Fede Criſtiana, e comandano, che aſſiſtano alla Predica, come ſi vede *nella Coſtituz. 1.* di Nicculò III. e *nella Coſtituz. 106.* di Gregorio XIII.

Quando i ſponſali ſi dicano contratti ſecondo i riti Giudaici.

60. Ma, ſe non ſi lamentano, ne ſi poſſono lamentare gli Ebrei dell'offerta delle mogli e delle ſpoſe, ſi lamentano bensì, che ſubito che lo ſpoſo è convertito, o vuol convertirſi, ed offre la ſpoſa, la ſpoſa ſi chiama, e ſi porta alla caſa de' Catecumeni, ſi trattiene in eſſa lo ſpazio di quaranta giorni, dando troppo credito all'aſſerzione del convertito, o convertendo, ſenza veruna prova precedente de' ſponſali contratti, & contratti in forma valida, ſecondo i loro riti; il che dicono eſſer cauſa di varj diſordini, non eſſendo la prima volta, come eſſi ſuppongono, che qualche Ebreo di rango vile, innamorato d'Ebrea civile e comoda, diſperato di conſeguirla nell'Ebraiſmo, ha tentato d'averla per queſta ſtrada, cioè ſupponendo falſamente gli ſponſali contratti.

falſo, ac temere venditare, illuſtrem ut ad thalamum perveniret.

61. Magnus ille Prædeceſſor Noſter S. Gregorius laudabili ſemper methodo, & incorrupta juſtitia in Hebræorum negotiis uſus eſt. Conſule *ejus epiſtolam* 25. *lib.* 8. *indict.* 1. *ultimæ edit.* Victori Epiſcopo Panormitano datam: *Si igitur querimonia eorum veritate fulcitur, oportet, ut Fraternitas Veſtra, legis ſerie diligenter inſpecta, ita eis quidquid hac de re decretum eſt, cuſtodire debeat, ac ſervare, ut nec ipſa aliquid injuſtum facere, nec illi pati præjudicium videantur.* Sed admonet eodem tempore, ut facta diligenter accurateque perpendantur, ad veritatem rei a Judæis propoſitæ cognoſcendam; ut colligitur ex alia ejus epiſtola ad Fantinum Panormi Deſenſorem miſſam, quæ 55. *eſt*, *lib.* 9. *indict.* 2. ubi legitur, *ne forte in eorum ſola voluntate verſari præjudicium videretur.* A S. Gregorio edocti, ne ullam his de ſponſalibus diligentiam prætermiſiſſe videremur, Seldenum, Buſtorfium, Leonem Modena, & alios Scriptores conſulendos dijudicavimus. Decreta quoque percurrimus, quæ aliàs in caſibus hujuſce generis a Congregatione Sancti Officii emanarunt. Sed auctorum lectio prædictorum, quàm Nobis utilis extitiſſet exornandæ diſſertationi pro aliqua ex Academiis Eccleſiaſticis, quæ coram Nobis ſingulis hebdomadis haberi ſolent; tam planè inutilis, ac ſupervacanea fuit certo ac tuto decernendo ſiſtemati, quod maximopere optabamus. Ex prædictis Decretis, quorum principium eſt ab anno 1725., licet illud intelligatur, quod ſi ſponſus Hebræus jam Chriſtianus ſponſæ adhuc Judeæ oblationem fecit, hanc inter Catechumenos ad quadraginta dies detentam fuiſſe; nullo tamen modo cognoſci potuit, an, & qua ratione ſponſalia probata fuerint, itemque, an eorum probatio ſolius ſponſi, vel plurium teſtimonio initeretur; an demum quodlibet mutuæ ſponſionis genus exiſtimatum fuerit verus, ac legitimus ſponſaliorum contractus.

62. Doctor Paulus Mediceus in ſuo Tractatu de Hebræorum ritibus, ac inſtitutis, quorum ipſe peritiſſimus erat, quippe qui è Moſaica ad Chriſtianam legem tranſierat, *cap.* 27. de ſponſalibus agit, & matrimonio Judæorum, & id, ut paucis dicam, oſtendit, in hoc inſtituto non admodum a Chriſtifidelibus differre Hebræos. Nam hanc apud eos conſuetudinem eſſe teſtatur, ut ſcriptura conficiatur, in qua parentum alterutér filiam ſuam aut puellam, aut viduam promittit ſponſo; hic autem eam ſe ducturum pollicetur. Tempus quoque decerni ſolitum, in quo nuptiæ celebrentur. Contractui demum ſubſcribere tum ſponſus, tum duo præterea teſtes de more debent. Sed quia Hebræi eorum, qui Chriſti fidem amplexi ſunt, dictis, ac teſtimonio ægrè acquieſcunt, ideo Nos veritatis apprimè cupidi, cuidam familiari noſtro juriſperito mandavimus, ut convocaret in unum Judæos aliquot, quorum unus jampridem Nobis, cum adhuc Anconæ Eccleſiam gubernaremus, eſt probè cognitus, & in Moſaicis ritibus egregiè verſatus. Ex eo autem conventu ea, quæ ſequuntur, evicta ſunt.

63. Primo, ſemper ſponſalia contrahi inter virum, & parentes mulieris, aut inter virum, & mulieris propinquos, ſi parentes mulieri deſint: mulierem ſponſalia non contrahere pudoris cauſa & honeſtatis, imo contractum, qui hebraicè dicitur תנאים *Tenaìm*, fœminæ plerumque ignotum eſſe, quæ poſtea explicitè præ-

61. Il noſtro gran Predeceſſore San Gregorio negli affari degli Ebrei tenne il lodevole ſiſtema d'un'incorrotta giuſtizia, come ſi deduce *dalla di lui lettera* 15. *al lib.* 8. *indiz.* 1. dell'ultima ſtampa, ſcritta a Vittore Veſcovo di Palermo in queſto propoſito: *Si igitur querimonia eorum veritate fulcitur, oportet, ut Fraternitas veſtra, legis ſerie diligenter inſpecta, ita eis quidquid hac de re decretum eſt, cuſtodire debeat ac ſervare, ut nec ipſa aliquid injuſtum facere, nec illi pati præjudicium videantur:* ma nello ſteſſo tempò avverti, che ſi appuraſſero i fatti, per vedere, ſe era vero ciò, che dagli Ebrei veniva eſpoſto; come ſi raccoglie da un' altra ſua lettera ſcritta a Fantino Difenſor di Palermo, che è *la* 55. *al lib.* 9. *indiz.* 2. ove così ſi legge: *ne fortè in eorum ſola voluntate verſari præjudicium videretur.* Ammaeſtrati da S. Gregorio, e per arrivare, come ſuol dirſi, al fondo della materia degli ſponſali degli Ebrei, abbiamo creduto opportuno il vedere il Seldeno, il Buſtorfio, Leone Modena, ed altri, che trattano di detti ſponſali. Abbiamo ancora voluto vedere i Decreti altre volte fatti in ſimili caſi dalla Congregazione del Sant'Officio; ma per eſporre a lei quello, che ci è accaduto, quanto la lettura de' predetti Autori ci ſarebbe ſtata opportuna, ſe aveſſimo dovuto comporre una diſſertazione per la noſtra Accademia Eccleſiaſtica, che teniamo ogni Lunedì avanti di Noi; altretanto ci è riuſcita inutile per iſtabilire in pratica qualche ſiſtema; nè lumi migliori abbiamo potuto ricavare dai ſopraddetti Decreti, che incominciano *dal* 1725. da' quali benchè ſi riconoſca, che ſe lo ſpoſo Ebreo, che ſi converte, ha fatta l'offerta della ſpoſa Ebrea, queſta è ſtata condotta ai Catecumeni, ed ivi è ſtata di più trattenuta quaranta giorni; non ſi può però riconoſcere, ſe, ed in qual modo foſſero provati gli ſponſali, ſe la prova non abbia avuta altra baſe, che il detto dello ſpoſo, e ſe ogni e qualunque ſorta di promeſſa ſia ſtata qualificata come contratto di ſponſali.

62. Il Dottore Paolo Medici nel ſuo Trattato de'riti e coſtumi degli Ebrei, de' quali era ben iſtrutto, eſſendo dall' Ebraiſmo paſſato alla Fede Criſtiana, *nel cap.* 27. tratta dello ſpoſalizio, e matrimonio degli Ebrei, ed in ſoſtanza eſpone, che gli ſponſali ſi fanno fra gli Ebrei, come ſi fanno fra i Criſtiani; dicendo, che fra gli Ebrei ſi fa una ſcrittura, in cui il padre o la madre s'obbliga di dare la ſua figliuola fanciulla, o vedova allo ſpoſo con tanta ſomma di dote, e lo ſpoſo accetta ſopra di ſe l'obbligo di prenderla per iſpoſa, determinandoſi il tempo, in cui vogliono contrarre il matrimonio, ſottoſcrivendoſi in oltre la ſcrittura dallo ſpoſo, e da due teſtimonj. Ma perche ſappiamo, che gli Ebrei ſogliono dar eccezione ai detti de' convertiti, che riſguardano i loro riti e coſtumanze, abbiamo perciò preſo, per eſſer iſtrutti, un altro eſpediente, che è ſtato di commettere ad un noſtro domeſtico ben inteſo delle materie legali il fare un congreſſo con alcuni Ebrei, uno de' quali è a Noi ben cognito, eſſendoci convenuto il trattare più volte con lui, quando eravamo Veſcovo d'Ancona, ed avendolo trovato uomo di cervello aperto, e ben pratico de' riti e coſtumanze Ebraiche; ed il riſultato del congreſſo è il ſeguente.

63. Primo, che gli ſponſali ſempre ſi contraggono tra l'uomo, ed i genitori della donna, ovvero tra l'uomo, ed i parenti proſſimiori della donna, a cui mancano i genitori; non contraendo per l'ordinario la donna ſteſſa, e ciò a motivo di provedere al di lei pudore ed oneſtà: anzi facendoſi il contratto, che in lingua Ebraica chia-

præbet aſſenſum ſuum in ſolemni nuptiarum celebratione hebraicè nuncupata קדושים *Kiddуſcim.*

64. Secundo, ſponſalibus hac ratione contractis obligari utramque partem; cum autem conſenſum parentes tantùm mulieris, aut conſanguinei præbuerint, non verò fœmina, ideo hanc, ſi diſſentiat, minimè cogi poſſe, & diſſentientem non contractum frangere, ſed peccare graviter juxta Hebræos, debitam nempe obedientiam parentibus, aut majoribus denegando.

65. Tertio, contractum dici obligatorium, & abſolutum, cum a viro, ac fœminæ parentibus ſponſio facta eſt, ac deſcripta, nec non teſtibus confirmata aut duobus, aut pluribus. Hic contractus Romæ deſcribi ſolet Notarii opera, alibi a Judæis hebraicè.

66. Additur, contractum dici pariter abſolutum, cum pars utraque, vel privatim, vel coram Rabbino ſponſionem firmant jurejurando, coram duobus, aut pluribus teſtibus, & ſponſionem inſuper deſcribi jubent. Quod ſi vel abſque ſcripto, & teſtimoniis, aut coram teſtibus tantùm ſine jurejurando ſponſio facta fuerit, tunc neque obligationem induit, nec contractum perficit ſponſaliorum, ita ut pars utraque libera omnino ſit; at ſi de ſponſione conſtet, & de juramento per teſtes, tunc recedere licet utrique parti, dummodo præviam a Rabbino impetrent abſolutionem a juramento.

67. Hæc Hebræorum ex conventu collecta ſunt. Hinc verò deducitur, duabus tantummodo ſupradictis modis contracta ſponſalia inter Judæos haberi valida, atque obligatoria. Mutuæ igitur viri, ac mulieris ſponſiones, epiſtolis, aut ſchedulis expreſsè nihil ad effectum, de quo quæritur, valent; ac multò minus munera, veſtes, & nuptiarum apparatus. Non probato autem, quod ſponſio uno vel altero ex ſupradictis modis facta fuerit, ſi copula ſequatur ante *Kidduſcim*, ſeu matrimonium, utraque pars ad contrahendum obligatur, non quidem contractus vi, ſed commiſſi ſceleris pœna, & ut crimen admiſſum luatur.

68. Si de ſponſaliorum validitate, aut invaliditate, itemque de obligatione, aut contra, deberet judicium fieri, res autem inter Hebræum, & Hebræam intercederet, æquum eſſet ſententiam ferre legibus conſentaneam, & conſuetudinibus Hebræorum; communis enim, & probata opinio eſt, in judiciis hujuſmodi oportere non juri Pontificio, vel civili, ſed legi, & Moſaicæ conſuetudini adhærere. Marquard. *de Judæis par.* 2. *cap.* 4. Ricciul. *de jure perſon. lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 7. Seſſa *de Judæis cap.* 33. *num.* 6. Card. de Luca *de Matrimonio diſcurſ.* 15. *num.* 3. In præſens verò res in diſceptationem venit ad Hebræam pertinens, & ad Hebræum jam Chriſto ſervientem, aut inſervire optantem: negotium nempe agitur ſanè maximum, quod ad Chriſtianam ſummopere pertinet Religionem. Concilio igitur prudenti admodum opus eſt ac ſalutari. Nos autem re diu ac multum conſiderata, hoc, quod ſequitur, opportunè decernendum exiſtimavimus.

69. Quotieſcumque ſponſus Hebræus Chriſtianæ Religioni nomen dare ſtatuerit, & Evangelio ſponſam offerat, Tuum erit, cum prudenter interrogare, vel ut ab aliis interrogetur, imperare, quomodo ſponſalia probentur, neque enim decet ejus affirmationi unicè habere fidem. Editas ſponſaliorum probationes Tuum pariter munus erit examinare, aut alicui pru-

chiamaſi תנאים *Tenaim*, per lo più n'è ignara la donna medeſima, che lo sà dopo che è concluſo, e che dà poi il ſuo conſenſo eſplicito nella celebrazione del matrimonio, che in lingua Ebraica chiamaſi קדושים *Kidduſcim.*

64. Secondo, che queſti ſponſali in tal modo contratti obbligano l'una e l'altra parte; ma perche il conſenſo è ſtato dato o dai genitori, o dai parenti proſſimiori, e non dalla donna; ſe eſſa diſſente, non può eſſer sforzata, non avendo dato il ſuo conſenſo; e diſſentendo, ſecondo gli Ebrei, commette peccato di diſubbidienza ai genitori, e ſuoi maggiori, ma non d'infrazione di contratto.

65. Terzo, che il contratto diceſi obbligatorio, e compito, o quando la promeſſa corſa tra l'uomo, e i parenti della donna è ridotta in iſcrittura, e vi ſi leggono ſottoſcritti o più teſtimonj, quale ſcrittura in Roma ſuol farſi per mano di Notajo, ed altrove ſi fa tra gli Ebrei in Ebraico;

66. O quando le parti o tra di loro, o avanti un Rabbino, ſi obbligano con giuramento alla preſenza di due o più teſtimonj, facendone ſcrittura; ma ſe promettono ſenza ſcrittura e teſtimonj, ovvero ſe promettono alla preſenza de' teſtimonj, ma ſenza giuramento, la promeſſa non veſtita di giuramento ſi riſolve in un mero trattato perfuntorio, non induce obbligo, nè contratto di ſponſali, in tal maniera che ciaſcheduna delle parti è libera: ed in oppoſto coſtando della promeſſa, e giuramento *per teſtes*, ſe le parti vogliono recedere, poſſono farlo colla previa aſſoluzione, che ottengono dal Rabbino, dal già fatto giuramento.

67. Queſto è quanto ſi è ricavato dall'accennato congreſſo. Dal che poi ſi deduce, che gli accennati due modi ſono quelli, co'quali ſi fanno gli ſponſali validi, ed obbligatorj fra gli Ebrei, non giovando pel detto effetto le promeſſe vicendevoli fatte fra l'uomo e la donna, eſpreſſe in lettere e biglietti, eſſendo inſufficienti le congetture, come di regali, d'abiti, d'apparato di nozze; e non eſſendo la promeſſa provata nei due riferiti modi, ſe dopo la promeſſa ſopraggiungeſſe la copula avanti il *Kidduſcim*, o ſia matrimonio, entra l'obbligo di contrarlo, ma non già in vigore del contratto degli ſponſali, ma in pena, e riparo del commeſſo reato.

68. Se ſi doveſſe giudicare della validità, o invalidità degli ſponſali, o dell' obbligo riſultante, o non riſultante da queſto, o da quell' atto, e l'affare ſtaſſe fra Ebreo ed Ebrea, dovrebbe certamente queſto giudizio eſſer regolato dalle leggi, e conſuetudini Ebree, eſſendo propoſizione ben ricevuta, che in queſte materie fra gli Ebrei non ſi dee ſtare al Diritto Canonico, o al Diritto Civile, ma alla legge, e conſuetudine Moſaica: Marquard. *de Judæis part.* 2. *cap.* 4. *num.* 9. Ricciul. *de Jure perſonarum lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 7. Seſſa *de Judæis cap.* 33. *num.* 6. Card. de Luca *de Matrimonio diſcurſ.* 15. *num.* 3. Il punto è, che preſentemente ſi tratta d'un affare, che verte fra uno o Criſtiano, o che ſi vuol fare Criſtiano, ed una Ebrea; e ſi tratta di un affare, che intereſſa la noſtra Santa Religione Criſtiana: e però è d'uopo il prendere qualche temperamento, che, dopo averci ben penſato, diciamo dover eſſere il ſeguente.

69. Convertendoſi lo ſpoſo Ebreo alla Fede Criſtiana, e facendo l'offerta della ſpoſa, ſarà ſuo peſo interrogarlo, o farlo interrogare, come ſi provi lo ſpoſalizio da eſſo aſſerito, o ſuppoſto; non eſſendo del dovere, che ſi ſtia alla ſua unica aſſerzione. Manifeſtate le prove, ſarà in oltre ſuo peſo il riconoſcere, o farle riconoſcere; e quando arrivino a quel ſegno, che

denti viro examinandas tradere. Argumenta ſponſalibus comprobandis idonea erunt, ſi tanti eſſe ponderis, & momeoti videbuntur, ut contracta inter Catholicos ſponſalia iiſdem rationibus evinei apertè ac tutò valeant. Apud Chriſtianos ſcriptura non opus eſt, cujus defectus teſtium auctoritate ſuppleri ſolet, adhibitis etiam cenſuris, cum quis poſt Canonicas admonitiones ſponſionem vel ſine juramento factam implere negat. Sponſaliorum itaque probationes ſi tales fuerint, ut modo diximus, antiqua tibi methodus, quæ uſui erat ante an. 1725., adhibenda eſt; è vieo ſcilieet evocanda mulier, & ſemel atque iterum, aut quamdiù opportunum duxeris, ejus voluntas in templo aliquo, aut alibi exploranda, ac demum aut innata in pervicacia, atque errore relinquenda, ſi reſipiſcere nolit, aut inter Catechumenos retinenda eſt, ut inſtruatur, ſi converſionis certa ſpes aliqua oboriatur.

70. Cum aut ſpooſus, aut alius quilibet fide dignus ejuſmodi argumenta proferat, quibus plane conſtet, ſponſalia ita, ut ſupra diximus, contracta fuiſſe, nempe apud ipſos Hebræos valida, atque obligatoria; ad Te ſpectabit, ſponſam illico inter Catecbumenos collocare, ubi tamdiu verſabitur, quamdiu neceſſe erit, dummodo quadraginta dierum ſpatium oon ſuperetur; intra enim hos limites procedere abſque dubio putamus ſupradicta decreta, quæ initium habent ab *anno 1725.*

71. Inter Caſſiodori epiſtolas Regis Theodoriei nomine exaratas, ſeptima ſupra trigeſimam ad Hebræos Mediolanenſes tranſmiſſa fuit, in qua iis ſignificatur, hoc decretum fuiſſe, quod oimirum *nullus Eccleſiaſticus, qua Synagogæ veſtræ jura competunt, violentia intercedente pervadat, nec veſtris ſe cauſis importuna acirbitate permiſceat, ſed ut religionis cultu, ita & actuum ſint converſatione diſcreti.* Et hoc idem Nos hactenus facere procuravimus. Eâdem præterea epiſtola admonentur Judæi, ne ingrati ſint, Chriſtianorum æquitate temerè abutentes: *Hac tamen moderatione Principalis auxilii beneficium concedentes, ut nec vos, quod ad præfatæ Eccleſiæ jus, vel religioſas perſonas cæteras, legibus pertinere conſtiterit, inciviliter attrectare tentetis.* Et id quoque Nos addere non prætermittimus. Experimenro enim didieimus, eum Hebræus palam declarat, Chriſtianorum ſe velle inſtitutis, ac legibus obtemperare, a Synagoga, ſi ejus voluntatem nequeat immutare, rationem, aut potius fraudem exeogitare de more aliquam, eelare ſcilicet, aut aliò mittere eum, qui a bono propoſito deterreri non poteſt. Cum verò ſponſus Chriſtiano ſe nomini devovere ſtatuit, ſtatim id Synagoga efficit, ut ſponſa pervicaci aliquo cum Hebræo matrimonii vinculo copuletur, aut ut omnes illieo evaneſcant ſponſaliorum rationes, probationeſque. Hi porro eventus cum metaphyſicos non eſſe ſeias, ideo ſeveritatis erit ac vigilantiæ tuæ, remediis, ac pœnis etiam, ſi opus fuerit, Hebræorum principes in officio continere, ut fraus mulctetur, ac rerum perturbatio tollatur. Hæc ſunt, quæ noſtra hac epiſtola explicanda duximus, quibus ut feliciter utaris, paternam tibi ex animo Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Dat. Pont. an. VII. die 28. Februarii 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 28. Februarii 1747. Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

baſterebbero a provar gli ſponſali, ſe foſſero ſtati contratti fra Criſtiani; non eſſendo, come ella ben ſa, fra' Criſtiani neceſſaria la ſcrittura, potendoſi ſupplire il di lei difetto coi teſtimonj, ed anche con valevoli congetture, forzandoſi fra' Criſtiani anebe con cenſure, quando ſi erede, che ſiano per eſſere profittevoli, chi dopo le eanoniche ammonizioni oon vuol adempire la promeſſa, aneorchè fatta ſenza giuramento; ella riprenda il ſiſtema antico, che praticavaſi prima del 1725. di chiamare, o far chiamare la donna fuori del Ghetto, eſplorando, o facendo eſplorare una o più volte, e per quanto tempo le parerà e piacerà, la di lei volontà in una Chieſa, o in luogo terzo; laſciandola nella ſua perdizione, ſe vuole oſtinatamenre perſiſtere nell' Ebraiſmo, o facendola ritenere, e collocare ne' Catecumeni per eſſere iſtrutta, quando vi ſia ſperanza della ſua converſione.

70. Che ſe poi dal eonvertito, o eonvertendo ſpoſo, ſi diano a lei, o a chi comparirà per lei, tali lumi, dai quali potrà ella reſtar aſſicurata, ehe gli ſponſali ſono ſtati veramente contratti in quel modo, in cui, eome di ſopra ſi è detto, ſono validi, ed obbligatorj anche appreſſo gli Ebrei; dovrà ella ſubito far eollocare la ſpoſa nella caſa de' Catecumeni, ed ivi duvrà ſtare tanto tempo, quanro biſogna, purehè non ecceda i quaranta giorni; ne' quali termini ſenza dubbio erediamo eſſer emanati i Decreti ſopraddetti, ebe incominciano *dal* 1725.

71. Fra le lettere di Caſſiodoro ſcritte a nome del Re Teodorico, la trenteſima ſettima *del lib.* 5. è ſcritta agli Ebrei di Milano. In eſſa lor ſi fa noto eſſerſi ordinato, che, *nullus Eccleſiaſticus, quæ Synagogæ veſtræ jura competunt, violentiâ intercedente, pervadat, nec veſtris ſe cauſis importunâ acerbitate permiſceat, ſed ut religionis cultu, ita & actuum ſint converſatione diſcreti*: e queſto è quello, che inſino ad ora ci ſiamo ingegnati di fare. Paſſa oltre la lettera, ed intima agli ſteſſi Ebrei il non eſſer ingrati, non corriſpondendo, eome ſi deve, all'Equità Criſtiana: *Hac tamen moderatione Principalis auxilii beneficium concedentes, ut nec vos, quod ad præfatæ Eccleſiæ jus, vel religioſas perſonas cæteras, legibus pertinere conſtiterit, inciviliter attrectare tentetis*: e queſto è quello, che Noi pure ſoggiugneremo. Siamo ben informati, e l'abbiamo veduto in atto pratico, che quando un Ebreo s'è dichiarato di volerſi fare Criſtiano, ſe la Sinagoga non può pervertirlo, ritrova il modo di naſconderlo, o di mandarlo altrove. Quando ſi ſa, ehe un Ebreo ſpoſo ſi vuol fare Criſtiano, ſi ſa, che la ſpoſa ſi mariti eon un Ebreo, o ſi fanno perdere le prove dello ſpoſalizio. Queſti caſi non ſono ideali: e però colla ſua ſolita vigilanza ella vi badi, e coi rimedj più ſeveri, anche delle gravatorie da ſpedirſi contra i fattori del Ghetto, non laſci di vendicare il torto, e rimediare al diſordine. Che è quanto Noi dovevamo accennarle, reſtando eol darle l'Apoſtolica Benedizione.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 28. Februarii 1747. Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

Data nell' anno VII. del Pontificato alli 28. Febraro 1747.

XXIX.

Super Cultu Sancti Lucæ Caſalii.

Venerabili Fratri Archiepiſcopo Meſſanen.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

JAMPRIDEM epiſtola eſt reddita Nobis tua IV. Idus Quintiles ſuperioris anni conſcripta, cui nunc dumtaxat licuit reſpondere, propter graviſſimas Eccleſiæ res, quibus undequaque ſumus occupatiſſimi. Non enim, de qua ſcribis, materia Nos deterruit, quippe qui adhuc in minoribus cum verſaremur, octo ſupra viginti annorum ſpatio ejuſmodi de rerum genere pertractavimus, nunc Advocati Perſonam in ſacræ Conſiſtorialis Aulæ muneribus ſuſtinentes, nunc graviſſimum Fidei Promotoris officium exercentes; ampliſſimo demum Purpuræ ornamento, & Bononienſis Eccleſiæ Infulis illuſtrati quatuor volumina in lucem edidimus, quæ benigna omnium voluntate excepta ſunt, quorum ſi nullum in Siciliam exemplum pervenit (quod vix credibile exiſtimamus) iſtuc facilè tranſmitti poteſt.

2. Res porro, de qua epiſtola agit tua, ad cultum S. Lucæ Caſalio tribuendum attinet, de quo Nicoſiæ diſſenſio eſt, cum illum alii delendum, alii contra amplificandum cenſeant; ideoque enixe id expetunt, ut Officium proprium concedatur, & Civitatis patrocinium, quod eidem S. Caſalio jampridem collatum fuit, auctoritate Apoſtolica confirmetur. At ſententiam ut noſtram liberè proferamus, ingenuè fatemur, utramque partem in errore verſari: nec enim S. Lucæ Caſalio Cultus omnino negandus, nec augendus, aut lectionibus propriis, aut patrocinii confirmatione.

3. Anno 1575. Nicoſiæ Civitas cum peſte teterrima laboraret, Senatus, Populique concilio ſancitum fuit, ut ſacra ædes S. Lucæ Caſalio conderetur: Item anno 1586. decretum eſt, ut gratia a Summo Pontifice imploraretur, unde liceret eo planè ſolemni ritu, quo celebritates ex præcepto ſolent, dies feſtos colere Sanctorum Joſephi, Coſmæ, & Damiani, tum Franciſci de Paula, & Lucæ Caſalii: deinceps anno 1589. ſtatutus eſt locus, ubi prædictum Templum ædificaretur, quod tamen poſtea conditum non fuit, ne nova ædes S. Joſephi ſacello obeſſet: Publica quoque auctoritate latum fuit anno 1662., ut S. Lucæ celebritas expenſis publicis recoleretur: pecuniam verò ex ærario uſque ad annum 1744. depromptam fuiſſe conſtat. Demum cum ejuſdem S. Lucæ Corpus in Templo S. Philippi de Argyrio ſervaretur, cumque Cœnobii Abbas Commendatarius eſſet bo. me. Cardinalis Carolus Columna, Nicoſiæ Senatus enixè ab eo poſtulavit, ut inſignes aliquæ ſibi ejus Corporis Reliquiæ concederentur, quo ſcilicet majori pompa, & religione ejuſdem dies feſtus celebraretur. Conceſſa petentibus perbenignè fuit Coſta, quæ conſuetis eſt ritibus, ac cœremoniis tum recognita, tum tradita, ac demum facultate a Prædeceſſore tuo Præſule Alvarez Meſſanæ Archiepiſcopo impetrata, die Dominico Auguſti tertio magna Populi frequentia per Civitatem translata fuit, cum icone ejuſdem S. Lucæ Caſalii, cujus

Sopra il Culto Di San Luca Caſale.

Venerabili Fratri Archiepiſcopo Meſſanen.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Si adduce la cagione della tardanza in riſpondere.

TEMPO fa ricevemmo una ſua lunga lettera ſcritta alli 21. di Luglio dell' anno paſſato, alla quale ora riſpondiamo; e la tardanza è provenuta dai gravi imbarazzi, da' quali ſiamo oppreſſi, e non già dalla qualità della materia in eſſa contenuta; imperocchè ne abbiamo qualche pratica, avendola maneggiata lo ſpazio di ventotto anni, quando eravamo in minoribus, ed eſercitavamo l'uffizio d'Avvocato Conciſtoriale, e di Promotore della Fede, e ne abbiamo poſcia, quando eravamo Cardinale, ed Arciveſcovo di Bologna, dati alle ſtampe quattro volumi in foglio, che hanno incontrato l'univerſale compatimento, quali, quando non ſiano anche giunti in Sicilia, il che ci par difficile, ad ogni richieſta ſi poſſono mandare.

Compendio della Lettera, alla quale ſi riſponde, che il culto di San Luca non deve nè togliersi, nè eſſer ampliato.

2. La materia contenuta nella di lei lettera appartiene al culto di S. Luca Caſale: in ordine al quale vediamo eſſervi diſcordia nella Città di Nicoſia, in cui eſſo è vigente; mentre alcuni vorrebbero, che foſſe tolto ed abolito, ed altri per lo contrario richiedono, che ſia ampliato colla conceſſione dell'Officio proprio, e conferma del Padronato della Città allo ſteſſo già conferito. Ma per eſporre a lei candidamente il noſtro penſiere, le diremo credet Noi, che ambedue le parti abbiano torto; e che però non debba levarſi il culto a S. Luca Caſale, e che per ora non ſia luogo ad ampliarlo o colla conceſſione delle Lezioni proprie, o colla conſerma del Padronato.

Nella Città di Nicoſia con varii atti è onorato S. Luca.

3. Nel 1575. eſſendo la Città di Nicoſia oppreſſa dalla peſte, ne' pubblici Conſigli fu riſoluto d'eriggere un Tempio a S. Luca Caſale: nel 1586. fu pure in pubblico Conſiglio ſtabilito d'implorare la grazia, che ſi oſſervaſſero come Feſte di precetto i giorni feſtivi de' Santi Giuſeppe, Coſimo e Damiano, S. Franceſco di Paola, e S. Luca Caſale; e nel 1589. fu ſtabilito il luogo, ove il ſopraddetto Tempio dovea fabbricarſi; il che poi non fu fatto, pel pregiudizio, che colla nuovo fabbrica ſi ſarebbe dato alla Chieſa di S. Giuſeppe. Nel 1662. ſi ritrova ſtabilita con pubblica autorità la ſpeſa, che doveva farſi per ſolennizzare la Feſta di S. Luca, ed il denajo ſi ritrova pagato fino al 1744. Finalmente eſſendo il Corpo di S. Luca Caſale ſepolto nella Chieſa Abbaziale di S. Filippo d'Argirò, ed eſſendo Abbate Commendatario di quell'Abbadia la buona memoria del Cardinale Carlo Colonna, il Senato di Nicoſia vivamente lo pregò a concedergli qualche inſigne Reliquia del detto Corpo, per poter ſolennizzare con maggior pompa, e divozione la di lui Feſta; ed eſſendogli ſtata grazioſamente conceduta una Coſta mendoſa, ne fu fatta la conſegna con tutte le dovute formalità, ne fu fatta la legale recognizione, e colla licenza del di lei Predeceſſore Monſignor Alvarea Arciveſcovo di Meſſina, fu portata proceſſionalmente per la Città nella terza Domenica d'Agoſto, unitamente colla Immagine di rilievo del medeſimo

in laudem aram quoque erectam ſeimus in oppido Sancti Micbaëlis.

Ex quibus evincitur ejus publicus cultus.

4. Quæ ſunt hactenus commemorata, publici ſanè cultus, & quidem inveterati, teſtimonia & argumenta eſſe nemo negaverit. Id enim prorſus a conſuetudine abhorret, ut publicis in Conſiliis de Templo agatur illius in gloriam erigendo, qui noo apud Populum venerationem habeat, & cultum publicnm. Nec minus abſurdum eſſet, ſi non Reliquiæ modo eapeterentur, ſed etiam a Summo Pontifice facultas imploraretur diei feſti ea præcepto ejus in laudem inſtituendi, qui nullo ſacello, nullo cultu, nulla ſanctitatis fama præclarus eſſet, atque admirandus. Ex quo fit, ut intelligere nou poſſimus, quonam jure a certis homoibus contendatur venerationem & cultum publicè denegandum huic Servo Dei, qui jampridem & ſupremis honoribus celebratur, & Sanctus conſenſu populorum unanimi appellatur.

Caſus, in quibus ablatus fuit cultus iis, qui jam publicè colebantur.

5. Quanquam verò in ſcripto quodam ad Nos tranſmiſſo legatur, publicam aliquibus venerationem ſublatam fuiſſe, tamen liberè reſpondemus hoc minimè Nos latere, cum *in noſtro lib. 1. de Canonizatione Sanctorum cap. 6. num. 1.*, & multo etiam clarius *lib. 2. cap. 8. n. 1. & ſeqq.* id probaverimus exemplorum auctoritate. Illud autem a Nobis adnotatum animadvertas velim, cultum ſcilicet aut iis ſublatum eſſe, quibus & recens datus, & inconſulto erat, aut iis, qui ad Sanctorum honores aſcenderant, acclamatione Populi, quem falſa quædam portenta fefellerant, & virtutes inanes, utpote ab hypocriſi non alienæ, & interdum ab erroribus ad fidem ſpectantibus non ſejunctæ. Rem verò ejuſmodi nullam penitus deprehendis in cauſa, qua de nunc agimus, quio imo momenta occurrunt plurima tum ſanctitatis claritatem, tum cultus juſtitiam publici comprobantia, ut paulo poſt videbimus, ac propterea nihil Sancto Caſalio obeſſe boc debet, quod nonnullorum memoriæ cultus publicus interdum ſit abrogatus.

Opponitur quoque cultum Sancti Lucæ non fuiſſe a Sancta Sede probatum.

6. At enim iiſdem in ſcriptis opponitur, cultum hunc publicum auctoritate Sedis Apoſtolicæ neque probatum, neque conceſſum eſſe, ſine qua oullo modo licet quempiam vel Beatum, vel Sanctum hominem publicè venerari. Id quidem & fatemur, & ſcimus: in noſtro ſiquidem jam citato *de Canonizatione* Libro Primo non exiguo ſanè labore id copiosè, ac evidenter probavimus, jus eſſe Romani Pontificis privativum, aliquem aut Beatorum, aut Sanctorum Albo adſcribere, nec abſque ejus conſenſu poſſe cuiquam cultum publicum exhiberi, quem præbet iis Eccleſia viris, quorum in æternitate memoria eſt. Abunde ſcribunt de Sancto Luca Caſalio multi Siciliæ hiſtorici, & auctores.

Licet contrarium ab Authoribus affirmetur.

Nos quidem ſcripta perlegimus Carreræ, Perdicari, Novarini, Aprilis, & Menniti. Hi verò cum recentiores ſint, ſalva & integra eorum fama, non prætermiſimus antiquiores etiam coofulere, utpote auctoritate præſtantiores, ac ſide. Pater Octavius Cajetanus, qui vitas exornavit Sanctorum Siculorum, cum omnia illius Regni Tabularia eacuſſerit, auctor eſt fide quidem digniſſimus, quem propterea multa cum laude memorat Antoninus Mongitorius *pag. 110. tom. 2. Bibilotb. ſua de Scriptoribus Siculis.* Eundem plurimi facit Pbilippus Labbè io Chronologica Pinacotheca Scriptorum Societatis Jeſu *ann.* 1620. *pag.* 336. tum etiam qui ſcribunt acta Eruditorum Lipſiæ *ad menſ. Aprilis ann.* 1710., quorum teſtimonium omni ſuſpicione earere debet, in examine Iſagoges ad Cajetani Hiſtoriam Sacram Siculam, hæc habent: *Morum pariter innocentia, & eruditione conſpicuus dicitur.* Cajetanus porrò in Actis Sancti Lucæ Caſalii ita ſcribit: *In Sanctorum*

Santo, in onore del quale ritrovaſi ancora nella Pieve di S. Micbele eretto un Altare.

Dai quali ſi rileva il di lui pubblico culto.

4. Tutti queſti atti ſono atti di pubblico culto, e che ſnppongono il pubblico culto già molto prima introdotto, eſſendo impercettibile, che ne' pubblici Conſigli ſi tratti di fabbricar Chieſe in onore di chi oon ha pubblico culto; che ſi diſcorra d'ottenere, che il di lni giorno feſtivo ſia feſtivo di precetto, ſi procuri il dono d'una inſigne Reliquia del Corpo, ſe non ſi ſuppone la preeedente pubblica venerazione verſo di quello, la di cui Feſta ſi vorrebbe Feſta di precetto, e vorrebbeſi pure averne Reliquia, per eſporla alla pubblica venerazione: dal che poi deriva, uon ſaperſi con qual ragione debba ora levarſi il pubblico culto al Servo di Dio, di cui ſi tratta, e che ne è iu poſſeſſo anche col tirolo di Santo.

Caſi, nei quali ſi è levato il pubblico culto a chi n'era in poſſeſſo.

5. E benchè in una delle Scritture a Noi traſmeſſe ſi dica eſſerſi altre volte levato il pubblico culto a cbi ne era in poſſeſſo; riſpondiamo, non giungerci nuovo queſta notizia: avendo Noi *nel noſtro lib. 1. de Canonizatione Sanctorum al cap. 6. n. 1.* e molto più *nel lib. 2. al cap.* 8. *n.* 1. e *ſegg.* portati, e riferiti gli eſempi. Ma eſſendoſi levato il pubblieo culto a chi l'aveva conſeguito pochi anni prima, e ſenza verun fondamento, o a chi l'aveva ottenuto per una certa tal quale acclamazione del popolo ingannato dalla relazione d'alcuni Miracoli poſcia ſcoperti falſi, o di Virtù non vere, e poſcia riconoſciute per ipocriſie, & tal volta ancora non diſgiunte da errori in materia di Fede; e non eſſendovi veruna delle dette circoſtanze nel eaſo, di cui ora ragioniamo, anzi eſſendovene altre affatto contrarie, ed in tutto favorevoli alla ſantità, ed alla giuſtizia del pubblico culto, eume or ora vedraſſi; ciaſcheduno può facilmente conoſcere, eſſer affatto eſtranea l'oppoſizione ricavata dall'eſſerſi elle volte levato il pubblico culto a chi o'era in poſſeſſo.

Si oppone ancora non eſſer il culto di S Luca approvato dalla Santa Sede.

6. Nelle ſteſſe Scritture ſi paſſa ad un altro capo, e diceſi non eſſervi intervenuta in queſto pubblico Culto l'autorità della Sede Apoſtolica, ſenza la quale il pubblico Culto, cbe ſi eſibiſce a taluno come Beato, o Santo, è in tutto, e per tutto illecito. A Noi, per vero dire, non giunge nuova queſta maſſima; avendo nel noſtro citato primo libro *de Canonizatione* con non piccola fatica pienamente comprovato, eſſer jus privativo del Romano Pontifice il dichiarare i Beati, ed i Santi, nè poterſi ſenza il di lui aſſenſo eſibire a chi ſi ſia il pubblico Culto, che nella Chieſa ſi dà ai Beati, ed ai Santi. Trattano di S. Luca Caſale gli Storici, ed Autori Siciliani.

Il contrario peraltro ſi afferma da gravi Autori.

Abbiamo letto il Carrera, il Perdicaro, il Novarini, l'Aprile, ed il Menniti. Ma eſſendo queſti aſſai moderni, e ſenza punto levar loro il credito, cbe poſſono avere, non abbiamo laſciato di dar mano ai più antichi, e più accreditati. Il Padre Ottavio Gaetani, che ha compoſte le Vite de Santi Siciliani dopo aver veduti tutti gli Arcbivj del Regno, è Autore accreditato, e del di lui credito ſe ne poſſono vedere le riprove *nel tom.* 2. della Biblioteca degli Scrittori Siciliani compoſta da Antonino Mongitore *alla pag.* 110. Parla di lui con molta ſtima Filippo Labbè nella Cronologica Pinacoteca degli Scrittori della Compagnia di Gesù *nell'anno* 1620. *alla pag.* 336. E gli Eruditi di Lipſia negli Atti del meſe d'Aprile *del* 1710. la teſtimonianza de' quali non dee certamente eſſer ſoſpetta, facendo l'eſame dell'Iſagoge all'Iſtoria Sacra Sicula compoſta dal Gaetano, coſi dicono: *Morum pariter innocentiâ, ac eruditione conſpicuus dicitur.* Ora il Gaetani riferendo gli Atti di S. Luca Caſale,

numerum a Summo Pontifice relatus eſt effiagitante Oppido Aggyrio, quod videre licer in ejus *tom.* 2. *Sanctorum Siculorum pag.* 184., itemque ejus in Martyrologio *die* 2. *Martii*: *In Nicoſia S. Lucæ Abbatis cognomento Caſalis Ordinis S. Benedicti*; additque in margine, ubi ejuſdem de cultu mentionem facit; *ex Sedis Apoſtolicæ conceſſu.* Si quis Rocchi Pyrrhi, qui *notitiam Eccleſiarum Siculorum* edidit, doctrinam habere cogniram velit, is citatum adeat Mongitorem in *ſupradicto tom.* 2. *pag.* 201. & Pyrrhum ipſum in *tom.* 1. *ultimæ editionis pag.* 540. ubi de S. Luca Caſalio hæc profert: *Pontificio permiſſu apud ſuos Nicoſienſes celebrior eſt dies feſtus.* Ferrarius, ut nemo ignorat, auctot advena, Lectorque olim in Archigymnaſio Papienſi, Catalogum compoſuit Sanctorum, qui in Martyrologio Romano deſiderabantur, & die 2. Martii nomen inſerit S. Lucæ Caſalis: *Nicoſiæ in Sicilia Sancti Lucæ Abbatis Ordinis S. Benedicti cognomento Caſalis*: In notis autem addit: *Ex tabulis, & monumentis Eccleſiæ Nicoſienſis ex Martyrologio Siculo, fuit eu ordine S. Benedicti circa ann.* 890., *colitur ibi præcipuè ex Romani Pontificis auctoritate.* Bollandiſtæ demum die Martii 2. vitam non prætermittunr S. Lucæ typis a Cajetano ediram, ubi ejuſdem cultus dicitur a Sede Apoſtolica approbatus. Eamdem præterea vitam Cajetani ſtudio exornatam, & apud Pyrrhum, ac Bollandiſtas laudatam, Mabillonius etiam inſeruit Actis Sanctorum Ordinis Benedicti *ſæculo IV. par.* 2. *pag.* 93. *editionis Venetæ ann.* 1738.

7. Verùm dicet quiſpiam, non ſatis eſſe, auctores etiam graviſſimos atteſtari, nutu Sedis Apoſtolicæ alicui Servo Dei cultum publice exhiberi, ſed oportere inſuper. præferri certiſſimum facultatis Apoſtolicæ documentum, Itaque non abs re erit, ſi Nos hoc breviter repetamus, quæ fuſius explicavimus in libris Noſtris *de Canonizatione Sanctorum.* Sedente Prædeceſſore Noſtro Clemente VIII. actum fuit de veneratione, cultuque publico exhiberi quandoque ſolito eorum meritis, quos nec Beatorum, neque Sanctorum numero Pontificia Sedes adſcripſerat. Eo quidem tempore nulla eſt lata lex; ſed quod tunc prætermiſſum fuit, ſtatum eſt poſtea in Pontificatu Prædeceſſoris Noſtri Urbani VIII., atque a Sancti Officii Congregatione Decreta ſaluberrima emanarunt, quorum vi interdictum fuit, ne Sanctorum honores iis publicè præſtarentur, quos Vaticani auctoritas nec Beatos appellaverat, neque Sanctos. Omnem Nos hiſtoriam retulimus, & comprobavimus *lib.* 2. *de Canonizatione Sanctorum cap.* 10. & 11. At verò cum ſupradictæ regulæ generali deeſſe aliquid videretur, ideo ejus Decretis nonnullæ declarationes additæ ſunt, quarum una ad cultum immemorabilem ſpectat, quem ſi quis Dei ſervus conſecutus ſit, eo privari nullo modo debet, etiamſi probari non poſſit, eum a Sede Apoſtolica vel Beati, vel Sancti nomine nuncupatum fuiſſe, quod videre apertè licet in citato noſtro *lib.* 2. *cap.* 17. Tum quoque contruverſia exorta eſt, quantum temporis neceſſe eſſet, & cultus publicus diceretur immemorabilis, ac idcirco idem Urbanus VIII. anno 1634. decrevit, Cultui immemorabili conſtituendo tempus requiri, quod centum annorum ſpatium excederet, ut Nos notavimus in ſuptadicto *lib.* 2. *cap.* 22. Quare ſi cultus publicus, ſcienribus, nec repugnantibus Ordinariis, S. Lucæ Caſalio præſtitus, ſtatuto temporis ſpatio ſuperior eſt, jam nemo exiſtet tam injuſtus rerum exiſtimator, qui hunc cultum aut

illici-

coſì atteſta: *In Sanctorum numerum a Summo Pontifice relatus eſt, effiagitante Oppido Aggyrio*: come ſi vede *nel di lui tom.* 2. *de' Santi Siciliani alla pag.* 184. il che anche ripete nel ſuo Martirologio Siculo *ai* 2. *di Marzo*: *In Nicoſia Sancti Lucæ Abbatis cognomento Caſalis, Ordinis Sancti Benedicti*: aggiungendo nel margine, ove parla del di lui Culto: *Ex Sedis Apoſtolicæ conceſſu.* Chi vuol eſſere informato del credito di Rocco Pirro, che ha compoſta la Nutizia delle Chieſe di Sicilia, può leggere il citato Mongitore *nel ſopraddetto tom.* 2. *alla pag.* 201. ed il detto Rocco Pirro *nel tom.* 1. dell' ultima ſtampa *alla pag.* 540. ove ragiona di S. Luca Caſale, così dice: *Pontificio permiſſu apud ſuos Nicoſienſes celebrior eſt dies feſtus.* Il Ferrari, come ognuno ben ſa, è Autore foreſtiere, e fu Lettore nell' Univerſità di Pavia: fece un Catalogo de' Santi non deſcritti nel Martirologio Romano, ed *ai* 2. *di Marzo* mette il nome di S. Luca Caſale: *Nicoſiæ in Sicilia Sancti Lucæ Abbatis Ordinis Sancti Benedicti cognomento Caſalis*; e *nelle Note* ſoggiugne: *Ex tabulis, & monumentis Eccleſiæ Nicoſienſis ex Maryrologio Siculo, fuit ex Ordine Sancti Benedicti circa annum* 890. *colitur ibi præcipuè ex Romani Pontificis auctoritate.* Ed i Bollandiſti *al giorno* 2. *di Marzo* non laſciano d'inſerire la Vita del detto San Luca ſtampata, come ſi è detto, dal Gaetano, in cui ſi dice eſſere ſtato approvato il Culto di S. Luca Caſale dalla Sede Apoſtolica. E la ſteſſa Vita di S. Luca Caſale, che è appreſſo il Gaetano, & che vien memorata dal Pirro, e dai Bollandiſti, viene pure inſerita dal Mabillon *negli Atti de' Santi dell' Ordine di S. Benedetto al ſecolo quarto part.* 2. *pag.* 93. della ſtampa di Venezia *dell'anno* 1738.

7. Ma perchè ben veggiamo poterſi replicare, che non baſta, che Autori anche accreditati atteſtino, che il Culto pubblico ſi dà ad un Servo di Dio per annuenza della Sede Apoſtolica, ma eſſer neceſſario, che ſe n'eſibiſca un documento; non dovrà eſſer diſcaro, che Noi qui in poche parole accenniamo quanto diffuſamente abbiamo eſpoſto nei noſtri libri *de Canonizatione Sanctorum.* Nel tempo del noſtro Predeceſſore Clemente VIII. fu poſta ſul tavoliere la materia del pubblico Culto, che tal volta ſi eſibiva verſo chi non era ſtato beatificato, o canonizzato dalla Santa Sede. In quel tempo non fu preſa riſoluzione: ma ciò, che allora non fu fatto, fu poſcia eſeguito nel Pontificato dell'altro noſtro Predeceſſore Urbano VIII. e *nel* 1625. furono pubblicati i Decreti della Congregazione del Sant'Officio, nè quali fu proibito il preſtare pubblico Culto a chi non era ſtato beatificato, o canonizzato dalla Santa Sede. Tutta la ſtoria vien riferita, e comprovata da Noi *nel noſtro lib.* 2. *de Canonizatione Sanctorum al cap.* 10. *ed al cap.* 11. Ma perchè allora fu ben conſiderato, che la regola generale ſopraddetta poteva patire limitazione, ne furono ne' Decreti eſpreſſe alcune, fra le quali ſi ritrova quella del Culto immemorabile; eſſendoſi creduto, non doverſi levare il Culto pubblico al Servo di Dio, che ne è in poſſeſſo da tempo immemorabile, ancorchè non ſi provaſſe eſſer eſſo ſtato beatificato, o canonizzato dalla Santa Sede, come può vederſi *nell'allegato noſtro lib.* 2. *al cap.* 17. E perchè in oltre nacque controverſia, quanto tempo ſi richiedeſſe di pubblico Culto, per coſtituirlo immemorabile, il ſopraccennato Urbano VIII. in ſuo Breve ſpedito l'anno 1634. ſtabilì, che doveſſe eſſere un tempo eccedente la meta di cento anni, come ampiamente ſi vede nel noſtro *lib.* 2. *cap.* 22. Per lo che, eccedendo il pubblico Culto di San Luca Caſale la meta dei cento anni, con ſcienza, e pazienza degli Ordinarj, come richiede

lo

Non baſta in ciò il Detto degl'Autori, ſe non ſiporta il Documento.

Come poſſa introdurſi il Culto ſenza l'approvazione della S. Sede ſecondo i Decreti di Urbano VIII.

illicitum putet, aut a Sede Apoſtolica improbatum ducat, quamvis documentis evinci nequeat, hunc Heroem Pontificia auctoritate vel Beatorum, vel Sanctorum laurea exornatum fuiſſe.

lo ſteſſo Urbano, ciaſcheduno può reſtar appagato, che quand' anche non vi ſia il documento della di lui Beatificazione, e Canonizzazione fatta dalla Sede Apoſtolica, non può mai dirſi il detto Culto illecito, e però removibile, nè tampoco può dirſi riprovato dalla ſteſſa Sede Apoſtolica.

A quo tempore numerari debeat centenarius Cultus.

8. Fidei Promotoris officium, quod diù ſuſtinuimus, Nos quidem admonet, ubi difficultatis nodns exiſtat maximæ, quam diſſimulare non poſſumus. Centum annorum ſpatium ab Urbano VIII. ſtatutum, debet ann. 1634. præceſſiſſe, quo tempore Literæ Apoſtolicæ emanarunt; tempus autem, quod ab an. 1634. infra decurrit, probat quidem cultus continuationem, ſed non centenatium ſpatium ab Urbano Pontifice conſtitutum, ut Nos docemus *in cit. lib. 2. cap. 22. num. 3. & ſeq.* Quotquot autem vel auctores, vel documenta ſupra retulimus, nullum extat, unde probetur Cultus Centenarius ante ann. 1634. Hinc concludere quiſpiam poterit, abſque ullo jure, ac ſine permiſſu Sedis Apoſtolicæ Cultum Sancti Lucæ Caſalio præſtitum fuiſſe.

Da qual tempo devano contarſi li 100. anni di culto.

8. Per l'impiego da Noi per lo ſpazio di tanti anni eſercitato di Promotore della Fede, che è parte opponente in queſte materie, ben prevediamo, ove può ridurſi la difficoltà, nè la vogliamo diſſimulare. Il termine dei cento anni prefiſſo da Urbano VIII. deve eſſer decorſo avanti *l'anno* 1634. in cui fu pubblicato il ſopraddetto ſuo Breve; ed il tempo, che decorre *dal* 1634. in giù, prova la continuazione del Culto, ma non già la centenaria voluta dal Pontefice Urbano, come da Noi fu dimoſtrato *nel noſtro citato lib. 2. al cap. 22. num. 3. e ſeg.* e non eſſendovi verun documento fra quei di ſopra riferiti, nè verun Autore fra quei ſopra allegati, che provino l'eſiſtenza del Culto cento anni avanti *l'anno* 1634., potrà tal uno facilmente aſſerire, reſtare ſenza fondamento, e ſenz'approvazione della Sede Apoſtolica, il Culto pubblico di S. Luca Caſale, di cui ora ſi tratta.

9. Argumenti vim probè agnoſcimus, ſed hoc & fateri adverſarii debent, cultui publico ac legitimo juxta Sedis Apoſtolicæ regulas conſtituendo nihil plane deeſſe, quotieſcumque documenta non deſint cultus publicè exhibiti S. Lucæ Caſalio, non tantum uno, ſed aliquot etiam ſæculis ante annum 1634., cui tempori ſi anni poſteriores addantur, ac rumor & fama jam inveterata conſenſum indicans a Summis Pontificibus præbitum, non video quid poſſit amplius deſiderari.

9. Conoſciamo di buona fede la forza dell'argomento, ma con altrettantà buona fede dovrà ciaſcheduno confeſſare, che quando ſi portino documenti di Culto pubblico eſibito a S. Luca Caſale centinajà d'anni prima *del* 1634. unendo eſſi con gli altri poſteriori, e colla pubblica voce e fama del conſenſo preſtato da' Sommi Pontefici, dal quale atteſtano gli Autori poc' anzi citati, nulla potrà dirſi che manchi, di quanto è neceſſario per aſſicurare un Culto pubblico legittimo, giuſta le regole della Sede Apoſtolica.

Monumenta obitus, & ſepulturæ S. Lucæ.

10. S. Lucas Caſalius multis abhinc ſæculis obiit, ac poſt mortem tam latè cepit ejus Sanctitas celebrari, ut ejus Corpus in Monaſterio, & Arca S. Philippi Argyreorum honorifice ſepultum fuerit: *Migravit ad Dominum Lucas in ſenectute bona vj. nonas Martii in Monaſterio S. Philippi Argyreorum, ubi Corpus ejus ſervatur in eadem cum Sancto Philippo Presbytero Arca.* Ita legitur in S. Lucæ Actis. Et in Breviario Gallo-Siculo Matthæi Caldi opera caſtigato, typiſque Venetiis edito ann. 1527., quod ſorte invenimus inter Codices Venerabilis Cardinalis Thomaſii in S. Silveſtri Collegio Clericorum Regularium. In ſexta lectione S. Philippi Argyriorum pag. 347. legitur, ipſum Beliſario cuidam civi apparuiſſe, eidemque imperaviſſe, ut Templum ad Crucis imaginem ædificaret, ubi deinceps ejus corpus collocatum fuit una cum S. Euſebio, qui miracula S. Philippi ope, ac patrocinio divinitus perpetrata deſcripſit: *Apparuitque uni Civium regionis illius, qui dicebatur Beliſarius, venitque ad Montem Argirionem, oſtenſumque eſt ei in ſomnis, quaſi ædificata eſſet Eccleſia in forma Crucis; ædificatæ ſunt ab eo duæ Cellæ; ſuperior quidem Euſebio, qui ſcripſit vitam, & inferior Sacris Reliquiis Philippi.*

Memorie della Morte, e ſepoltura di S. Luca.

10. Morì S. Luca Caſale più ſecoli ſono, e fu nella ſua morte tanto ampla la fama della ſua ſantità, che al ſuo Corpo fu data ſepoltura nel Monaſtero di S. Filippo d'Argirò, ed il Corpo fu poſto nella ſteſſa Arca, in cui era quello del detto S. Filippo d'Argirò; *Migravit ad Dominum Lucas in ſenectute bona vj. nonas Martii in Monaſterio Sancti Philippi Argyreorum, ubi Corpus ejus ſervatur in eadem cum S. Philippo Presbytero Arca.* Così ſi legge negli Atti del detto S. Luca. E nel Breviario Gallo-Siculo riformato da Matteo Caldo, e ſtampato in Venezia *l'anno* 1527. che fortunatamente abbiamo ritrovato fra i Codici laſciati nel Collegio di S. Silveſtro de' Padri Teatini dal Venerabile Cardinale Tommaſi *ad fogl.* 347. nella ſeſta lezione dell' Officio di S. Filippo d'Argirò, leggeſi, ch'eſſo apparve ad un certo Cittadino per nome Belliſario, a cui ingiunſe, che fabbricaſſe una Chieſa in forma di Croce, nella quale il di lui Corpo fu poſcia riposto, ed anche fu poſto il Corpo di S. Euſebio Scrittore de' Miracoli del detto S. Filippo, *Apparuitque uni civium regionis illius, qui dicebatur Beliſarius, venitque ad montem Argirionem, oſtenſumque eſt ei in ſomnis, quaſi ædificata eſſet Eccleſia in forma Crucis; ædificatæ ſunt ab eo duæ cellæ; ſuperior quidem Euſebio, qui ſcripſit vitam, & inferior Sacris Reliquiis Philippi.*

De tranſitu Siciliæ è Ritu Græco ad Latinum.

11. Nec mirum tu exiſtimes velim, tanta Nos diligentia uſos eſſe, ut Breviarium Gallo-Siculum inveniremus. Saracenis è Sicilia expulſis virtute, ac fortitudine clariſſimi Ducis Roberti, & Comitis Rogerii, qui iſthuc è Gallia profecti fuerant, in eo viri principes poſt victoriam cogitationibus, & conſiliis invigilarunt ſuis, ut antiquam Chriſtianæ Religionis gloriam, & Eccleſiaſticam diſciplinam jam fere ubique jacentem extollerent, & ad primæva revocarent; cujus ut voti compotes fierent, diligenter curarunt, uti Epiſcopi è Gallis Sa-

Del paſſaggio, che fece la Sicilia dal Rito Greco al Latino.

11. Nè a lei paja ſtrano, che da Noi ſi ſia uſata diligenza per ritrovare il Breviario Gallico-Siculo: imperocchè ella ben sà, che diſcacciati dalla Sicilia i Saraceni dai celebri Duca Roberto, e Conte Rugerio venuti di Francia, ed eſſendo ſtato il loro primo penſiere lo riſtabilire l'antico ſtato della Religione Criſtiana, e rimettere la diſciplina Eccleſiaſtica quaſi affatto perduta, ed avendo perciò ottenuto, che nell'Iſola i Veſcovadi foſſero conferiti a' Sacerdoti di nazione Franceſe, fra' quali poſſono annoverarſi Roberto prima Veſcovo di

cerdotibus Troina,

cerdotibus deligerentur, inter quos adnumerantur in primis Robertus antea Epiſcopus Trojanenſis, poſtea Meſſanæ, Anſgerius Cathanæ, Girlandus Agrigenti, Stephanus Mazariæ, & Rogerius Siracuſarum. Hinc paulatim iſtius Inſulæ Eccleſiæ a Græcis Ritibus deſciveruot, qui ab octavo ſæculo iſtic invaluerant, & linguæ latinæ uſu Ritus, & Liturgias Gallicas ſequutæ ſunt, nec primis iis temporibus alios libros, quàm Gallicos, ad Sacra Officia adhibuerunt, ut animadvertit, qui Bollandi hiſtoriam continuavit, Papebrochius *in act. Sanctorum menſ. Junii tom. 4. die 23. feſto S. Agrippinæ Virginis, & Martyris* §. 2. *num.* 2. ac præter Papebrochium id ipſum eruditè oſtendit Canonicus Joannes a Joanne in perpolito tractatu ſuo de Divinis Siculorum Officiis Panormi *edito ann.* 1736. *cap.* 12. *num.* 1. *& ſeqq.* Temporum progreſſu Gallicis ritibus quidam alii Siciliæ proprii, ac peculiares admixti ſunt, Breviario quoque nonnulla Sanctorum Officia particularia ſont addita, unde patuit confuſionis locus, ac ideo oportuit Officium Gallo-Siculum reformari emendarique, quam ſibi curam ſumpſit ſupracitatus Matthæus Caldus, quem honoris gratia commemorat Mongitorius in ſua Bibliotheca Sicula *tom.* 2. *pag.* 55.

Aliqui acta Sancti Lucæ.

12. Dum S. Lucas Caſalius adhuc in vivis erat, lucis uſuram amiſit, ac propterea Argyrio diſcedere ſtatuit, Nicoſiam profecturus, inviſuruſque affines ſuos: Tum Monachis eum comitantibus in mentem venit ipſum illudere. Dixerunt itaque, in quemdam locum magnam Populi multitudinem conveniſſe, ſacræ ut concionis pabulo enutriretur. Vir optimus verba facere non recuſavit, & orationem cum id temporis uſitata formula concluſiſſet *Per omnia ſæcula ſæculorum*, ſaxa & lapides mirificè reſponderunt, *Amen.* Tum verò Monachi ipſa admiratione obſtupefacti, ac perterriti, in genua prolabi, lacrymas fundere, veniam implorare, quam iis vir Sanctiſſimus perbenigne conceſſit. Ad Argyrii Monaſterium reverſi hoc prodigium unanimes prædicarunt, cujus claritate commoti Nicoſiæ Cives in eo loco Templum poſtea erexerunt in honorem S. Lucæ Caſalis, quod ejus in Actis legitur: *Sed Nicoſienſes honeſtare Patriam, ac Civem volentes, Eccleſiam, quo in loco concionem habuerat, inclamantibus ſaxis, Divo Lucæ conſtituerunt, qua prodigium poſteris prædicaret ad Dei gloriam, qui regnat per ſæcula.* Quamvis autem per hoſce dies id Templum deſideretur, Nobis tamen ſignificatum eſt, viam quamdam S. Lucæ nomine decoratam, lapide inſignem eſſe, in quo imago impreſſa eſt ipſius S. Lucæ eodem in loco, ubi quondam Templum extiterat. Ad hujus portenti memoriam ſempiternam in S. Lucæ ſtatua Nicoſiæ poſita, hæc ſunt, quæ ſequuntur, inſcripta carmina:

Civibus exultant urbes, magis Herbita Sancto
Luca Caſali Patria clara ſuo.
Fratribus eluſus . . . . . prædicat orbas:
Facto fine, Amen, res nova! ſaxa tonant.

Hiſce verſibus tute vides exiſtimari, Caſalium Herbitæ fuiſſe Civem, cujus Urbis nunc planè dirutæ mentionem faciunt, præter Ciceronem, Plinius, & Diodorus Siculus.

Mentio S. Lucæ apud Cajetanum.

13. Apud Cajetanum *tom.* 2. *de Sanctis Siculis* in perveteri Chronico Benedicto, quod Bollandiſtæ in S. Lucæ Caſalii vita deſcriptum putant *an.* 1483., inter cæteros egregios ſanctitate Viros S. Noſter Caſalius recenſetur: *Sanctus Lucas Abbas Monaſterii S. Philippi de Agyrio poſiti in Sicilia, admirandæ ſanctitatis vir, Kalendis Martii, ſecundum Uſuardum, Cælos petiit.* Et quamvis in Uſuardi Martyrologio non id

Troina, poi di Meſſina, Anſgerio di Catania, Girlando di Girgenti, Stefano di Mazara, e Rugiero di Siracuſa, di qui derivò, che le Chieſe di Sicilia abbandonarono a poco a poco il Rito Greco ſino dall'ottavo ſecolo ſtabilito, ed abbracciarono, coll'uſo della lingua Latina, i Riti, e la liturgia Gallicana, nè ſi ſervirono in que' primi tempi d'altri libri per gli ſacri Officj, che de' Gallicani, come ben oſſerva il Papebrochio continuatore del Bollando *negli Atti de' Santi del meſe di Giugno al tom.* 4. *al giorno* 23. Feſta di S. Agrippina Vergine, e Martire §. 2. *num.* 12. e dopo di lui con molta erudizione ha dimoſtrato il Canonico Giovanni di Giovanni nel ſuo bel Trattato *de Divinis Siculorum Officiis* ſtampato in Palermo *l'anno* 1736. *al cap.* 12. *num.* 1. *e ſegg.* e coll'andar del tempo eſſendoſi coi Riti Gallicani frammiſchiati alcuni Riti proprj della Sicilia, ed eſſendoſi in oltre inſeriti nel Breviario varj Officj particolari de' Santi, ed eſſendo perciò nata qualche confuſione, fu creduto opportuno il dar mano alla riforma de' Breviarj Gallo Siculi, alla quale s'accinſe il citato Matteo Caldo, di cui fa onorata menzione il Mongitore *nella ſua Biblioteca Sicula al tom.* 2. *pag.* 55.

Alcuni atti di San Luca.

11. Mentre S. Luca Caſale era vivo, ed era diventato cieco, volle partire dal luogo d'Argirò, per andare a Nicoſia ad effetto di viſitare i ſuoi parenti, ed eſſendo venuto in capriccio ai Monaci, che l'accompagnavano, di burlarſi di lui, ed avendogli perciò detto, che nel tal ſito era radunata una gran folla di gente per ſentirlo predicare, non laſciò eſſo di predicare, ed avendo finito il diſcorſo colle parole *Per omnia ſæcula ſæculorum*, i ſaſſi vicini riſpoſero *Amen*; per lo che ſtupefatti, ed atterriti i Monaci, colle lagrime agli occhi, e colle ginocchia a terra gli chieſero perdono, che loro fu benignamente accordato; & eſſendo ritornati al Monaſtero d'Argirò, ed avendo pubblicato il prodigio, queſta fu la cagione, per cui poſcia i Cittadini di Nicoſia ereſſero in quel luogo una Chieſa in onore del detto S. Luca, come dopo aver riferito il tutto, leggeſi ne' di lui Atti; *Sed Nicoſienſes honeſtare Patriam ac Civem volentes, Eccleſiam, quo loco concionem habuerat, inclamantibus ſaxis, Divo Lucæ conſtituerunt, qua prodigium poſteris prædicaret ad Dei gloriam, qui regnat per ſæcula.* E benchè oggi non ſia più in piedi la detta Chieſa, per le notizie però, che abbiamo avute, ci è ſtato ſuppoſto, che in una contrada detta S. Luca, ſiavi in una pietra impreſſa l'Immagine di S. Luca in quel ſito, ove una volta era la Chieſa. Ed in memoria del riferito prodigio, ſotto la di lui Statua, che è in una Chieſa di Nicoſia, così ſi legge:

Civibus exultant urbes, magis Herbita Sancto
Luca Caſali Patria clara ſuo.
Fratribus eluſus . . . . . prædicat orbas:
Facto fine, Amen, res nova! ſaxa tonant.

Supponendoſi in queſti verſi, che il Santo foſſe nativo d'Erbita, Città commemorata da Cicerone, Plinio, Diodoro Siculo, che oggi è diſtrutta.

Menzione di San Luca appreſſo il Gaetano.

23. In un'antica Cronaca Benedettina appreſſo il Gaetano *nel tom.* 2. *de' Santi Siciliani*, e che i Bollandiſti nella Vita di queſto S. Luca credono ſcritta *nel* 1483. fra gli altri Santi viene annoverato S. Luca: *S. Lucas Abbas Monaſterii S. Philippi de Agyrio, poſiti in Sicilia, admirandæ ſanctitatis vir, Kalendis Martii, ſecundum Uſuardum, Cælos petiit.* E benchè nel Martirologio d'Uſuardo ciò non ſi legga, avverte però molto a pro-

occurrat, prudenter tamen, ſcitèque animadvertit Cajetanus in Sicilia Uſuardi Martyrologio uſui apud omnes fuiſſe, cui verò quodlibet Monaſterium Sanctos addebat ſuos. Hinc orta confuſio eſt aliqua, vel potius varietas Martyrologiorum, quæ Uſuardi nomine legebantur, unde Abbas Maurolicus curam ſuſcepit corrigendi Martyrologii, ut notat laudatus Joannes a Joanne *ſuo in Tractatu de Divinis Siculorum Officiis cap. 23. num. 5.*

Inventio ejus Corporis.

14. Demum invidia temporum jam nulla erat reliqua memoria vel notitia ſitus, ubi S. Lucas ſepultus fuerat; ſed *an. 1596.* dum quoddam ædificium in Templo ſubſtrueretur, non ſine Divino Conſilio inventum fuit Caſalii Corpus una cum S. Philippi de Argyrio, & Euſebii corporibus, qua quidem occaſione multo in dies magis exarſit pietas in Sanctum Lucam. Idem planè Bononiæ accidit, ubi poſtquam aliquot ſeculis latuerat, inventum denique fuit S. Petronii Corpus in S. Stephani Templo ſepultum; noſtris Civibus locum, ubi is theſaurus jaceret, penitus ignorantibus, uti enarravimus in noſtro Opuſculo de hiſtoria, ac vita Sanctorum Bononienſium.

15. Quidquid paulo ante diximus de S. Luca Caſalio, id ejuſdem in actis legimus, a Patre Cajetano memoriæ traditis *in tom. 2. vit. Sanctor. Sicil.* ubi hæc habet *in Animadverſionibus pag. 63. Vitam hanc S. Lucæ barbara dictione ſcriptam accepimus ex libris Nicoſienſibus manu exaratis: eam ob cauſam paulo a nobis concinnatam oportuit.* Eadem Acta ſunt quoque in lucem edita a Bollandiſtis *die 2. Martii.* Quod ad hujus præclari Herois Corpus, ejuſque inventionem pertinet, ediſcere hoc etiam licet prædicto ex Cajetano *tom. 1. Sanctorum Sicil. in Animadverſ. pag. 25.* itemque ex Pyrrho in *notitia Eccleſiæ Catanien. pag. 589. §. 5. & 6.*

Ex quibus educitur ejus cultus publicus ante decreta Urbani VIII.

Hæc monumenta luculenter, planèque oſtendunt antiquam venerationem publicè virtuti exhibitam Sancti Lucæ Caſalis, & multa quidem ſecula ante Decretum Urbani VIII. Separato enim ac peculiari ſepulcro mandari, & inter Sanctorum Corpora condi non ſolet, niſi qui eximiæ ſanctitatis fama clareſcat, & publica populi veneratione digniſſimus habeatur; quæ quidem S. Lucæ debita omnino fuit: Licet enim quo præſertim tempore è vivis ceſſerit, ignotum ſit, liquido tamen conſtat, multo poſt SS. Philippum, & Euſebium, quibuſcum una ſepultus eſt, mortem ejus fuiſſe in conſpectu Domini pretioſam. Templa verò, aut ſacella nunquam in eorum honorem publicè dicata ſunt, qui non tanquam Divini, Sanctique homines colerentur; neque eorum ulla in Martyrologiis, vel Chronicis cum clariſſimis Sanctorum nominibus mentio habita fuit.

Quæritur cum quo ex duobus SS. Philippis fuerit S. Lucas ſepultus.

16. Quæret hic verò quiſpiam, cum duo ſanctitate celebres Philippi fuerint Argyrienſes, uter eorum ſit, quocum ſepultus colitur S. Lucas Caſalius. Huic autem quæſtioni ſatisfacere haud inſtituti eſt noſtri; quanquam enim non ignoremus duos cognomines fuiſſe Viros ſanctitatis gloria immortales, tamen non oportet id a Nobis decerni, utri eorum cum S. Luca ſepulcrum commune fuerit. S. Philippi Argyrienſis primi memoria celebratur in Martyrologio Romano *die 12. Maji*, & de hoc vetus eſt controverſia, miſſus ne ſit in Siciliam a S. Petro, Evangelium ut annuntiaret (quod nimis fortaſſe mordicus Faxellus ſuſtinet clarus Siciliæ Hiſtoricus *in decade 1. lib. 10.*) an fidei propagandæ cauſa Siciliam adierit quarto ſeculo, Arcadio imperante, uti prolixè, eruditèque probat Placidus Reina *in Notitiis Hiſtoricis Civitatis Meſſanen. par. 2. pag. 362. & ſeqq.* De altero S. Philippo, vulgò Philippello, ſcribunt Cajetanus *tom. 1. Vit. Sanctorum Sicil. pag. 33.* tum Ferrarius in *Cathalogo Sanctorum Ital. 12. Maji pag. 276.* Sermo quoque hoc de Philippello habetur in vita S. Philippi a S. Euſebio deſcripta, quam Bollandiſtæ

ante-

poſito il Gaetano, che nella Sicilia adopravaſi il Martirologio d'Uſuardo, a cui ogni Monaſtero andava aggiugnendo i ſuoi Santi, il che avendo cagionata qualche confuſione, o per meglio dire, diverſità fra i Martirologj, che portavano il nome d'Uſuardo, ciò diede motivo all'Abbate Maurolico d'intraprenderne una ſpecie di correzione, come avverte il citato Giovanni di Giovanni *nel ſuo Trattato de Divinis Siculorum Officiis al c. 23. n. 5.*

Invenzione del di lui Corpo.

14. Finalmente eſſendoſi nel decorſo degli anni perduta la memoria del luogo, in cui era ſepolto S. Luca Caſale, nell'occaſione d'una certa fabbrica, che fu fatta nella Chieſa, *nel 1596.* con buona ſorte fu ritrovato il Corpo unitamente coi corpi dei due Santi Filippo d'Argirò, ed Euſebio, ed allora vie più s'acceſe la divozione verſo S. Luca: come pure accadde nella noſtra Città di Bologna, quando dopo alcuni ſecoli fu ritrovato il Corpo di S. Petronio, che era ſeppellito nella Chieſa di S. Stefano, ſenza che ſi ſapeſſe il luogo, ove giaceva, come abbiamo riferito nella noſtra Operetta delle Vite de' Santi di Bologna.

15. Quanto abbiamo poc'anzi eſpoſto in ordine a S. Luca Caſale, è ricavato dai di lui Atti ſtampati dal Padre Gaetani *nel tom. 2. delle Vite de' Santi di Sicilia*, de' quali eſſo così ragiona *nelle Animadverſioni alla pag. 63. Vitam hanc Sancti Lucæ barbara dictione ſcriptam accepimus ex libris Nicoſienſibus manu exaratis: eam ob cauſam paulum a nobis concinnatam oportuit.* Sono anche ſtati ſtampati dai Bollandiſti *nel giorno 2. di Marzo*: e quanto al ritrovamento del di lui Corpo ſi poſſono leggere il detto Gaetani *nel tom. 1. de' Santi Siciliani nelle Animadverſioni alla pag. 25.* il Pirro *nella ſua Notizia della Chieſa di Catania alla pag. 589. §. 5. e 6.*

Dal che ſi rileva il Culto publico avanti i decreti di Urbano VIII.

e queſti monumenti chiaramente dimoſtrano l'antico pubblico Culto eſibito a S. Luca Caſale per più ſecoli prima dei Decreti d'Urbano VIII. non ſeppellendoſi in luogo a parte, ed in compagnia di chi ha pubblico Culto, chi non è in concetto di ſantità e di dover eſſer venerato; tanto più che, quantunque s'ignori il tempo preciſo, in cui morì S. Luca Caſale, è però coſa certa, che morì molto tempo dopo S. Filippo e S. Euſebio; non erigendoſi tampoco Chieſe in onore di chi non è pubblicamente venerato per Santo; e non facendoſi di lui menzione ne' Martirologj, e nelle Croniche unitamente col nome degli altri Santi.

Si cerca con quale dei due SS. Filippi d'Argirò ſia ſtato ſepolto S. Luca.

16. Prevediamo, poterſi richiedere con quale de i due SS. Filippi d'Argirò foſſe ſepolto S. Luca Caſale; eſſendo certo, che non uno, ma due furono i SS. Filippi d'Argirò: al che riſpondiamo ſaperſi da Noi, che due furono i SS. Filippi, ma non eſſervi ora biſogno di ſtabilire, con quale dei due foſſe S. Luca ſepolto. Del primo S. Filippo d'Argirò ſi fa menzione nel Martirologio Romano *ai 12. di Maggio*; e ſopra queſto S. Filippo è la gran controverſia, ſe foſſe mandato in Sicilia da S. Pietro a predicare la Fede di Criſto, come forſe con troppo impegno ſcriſſe il Pazelo celebre Iſtorico delle coſe di Sicilia *nella decade prima al lib. 10.* o pure ſe veniſſe in Sicilia per lo ſteſſo effetto nel quarto ſecolo ne' tempi d'Arcadio Imperadore, come con vaſta erudizione dimoſtra Placido Reina *nelle Notizie Iſtoriche della Città di Meſſina alla par. 2. pag. 362. e ſegg.* Del ſecondo S. Filippo, detto Filippello, parlano il Gaetani *nel tom. 1. delle Vite de' Santi di Sicilia alla pag. 33.* ed il Ferrari *nel Catalogo de' Santi d'Italia ai 12. di Maggio pag. 276.* e nella Vita del primo S. Filippo d'Argirò, ſcritta da S. Euſebio, e che dai Bollandiſti vien riputata di maggior credito d'

un'

anteponendam judicant alteri ejuſdem vitæ apocryphæ, & temere tributæ S. Athanaſio Epiſcopo Alexandrino: *Proferunt*, hæc ſunt Bollandiſtarum verba *die 12. Maji, Vitam aliam ejus, quaſi a Sancto Athanaſio Epiſcopo Alexandrino ſcriptam, quam, ut ſatisfiat horum clamoribus, licèt apocrypham, ſubjungimus*: In lncem prodiiſſe legitur patrocinio primi S. Philippi, ac ſeveriori ſe inſtituto ejuſdem in Monaſterio devoviſſe, ibique Diaconi munere functum eſſe. His de utriuſque Philippi notitia conſtitutis, ea eſt reliqua difficultas, ac dubitatio, ultri ſcilicet eorumdem S. Lucas Caſalius conjunctus tumuli fuerit ac ſepulcri honore. Cajetani acta ſi comprobentur, ſentiendum eſt, Caſalium fuiſſe cum ſeniori Philippo, qui Sacerdos extitit, conſepultum: *Corpus ejus aſſervatur in eadem cum Sancto Philippo Presbytera arca.* Animus autem ſi convertatur ad Pyrrhum in notitia Eccleſiæ Cataníenſis, veriſimilius videtur, conditum fuiſſe in Philippi junioris, ac Diaconi monumento. Nam ubi is agit de corporis inventione *an.* 1596. hæc habet. *In cella ſuperiori inventa fuerunt Corpora Beaternm Philippi junioris Diacani, Euſebii Monachi, atque Lucæ Abbatis.* Cajetanus *tom.* 2. *pag.* 33. Belliſarii hiſtoriam retexens ſcribit: *In ea* (Æde nimirum ejus opera ædificata) *thecas duas extraxit, ſuperiarem quidem B. Euſebio, inferiorem S. Philippo Presbytero. In præſentiarum Corpora Sanctorum Euſebii, Philippi Diaconi, & Lucæ Abbatis eadem in arca ſervantur; ſed Caput Euſebii argenta tectum oſtenditur feſto die S. Philippi ad IV. Idus Majas, quo die Euſebius una cum Philippo Argyrii colitur.* Nos autem hoc loco cum id unicè contendamus, ut divinos honores antiquitus, ac publicè S. Caſalio præſtitos comprobemus, cumque hujuſmodi cultus argumentum ex eo potiſſimum deduxerimus, quod ejus Corpus in SS. Philippi, & Euſebii urna inventum eſt, nemo non videt Noſtrum nequaquam eſſe id conſtituere ac definire, ſenioris ne, an junioris Philippi ſepulcro mandatus fuerit S. Lucas. Nam utriuſque memoria cultu publico, atque immemorabili celebratur, quemadmodum & S. Euſebii, quorum omnium hoc quoque tempore dies feſtus in Sicilia recolitur 12. *Maji.* Quare ſi tres clariſſimi Heroës S. Lucæ præmortui Sanctorum in Sicilia honoribus colebantur, & id temporis etiam coluntur, illud jam ſequitur neceſſe eſt, ut quocumque cum Philippo ſepultus ſit S. Lucas, eumdem credamus venerationi publicæ, atque immortaliratì a populo conſecratum fuiſſe. Communis enim ei fuit non ſepulcri minus, quàm cultus, & celebritatis honor qui tribus viris ſanctiſſimis jampridem eſt habitus, & nunc habetur.

17. Illud quoque Nobis objici fortaſſe poteſt, quod in prædictis Chronicis Benedictinis *an.* 1483. Sermo habetur de S. Leone Luca, cujus memoria celebratur die prima Martii, non de S. Luca Caſalio, cujus dies feſtus eſt poſtridie Kal. ejuſdem Menſis; hæc ſunt enim Chronicorum verba: *S. Lucas Abbas Monaſterii S. Philippi de Agyrio poſiti in Sicilia, admirandæ Sanctitatis vir, Kalendis Martii ſecundum Uſuardum Calos petiit.* At enimvero Vir ſanctiſſimus, quem Chronica memorant, non Leo Lucas, ſed Lucas nuncupatur; deinde Abbas dicitur Monaſterii S. Philippi Argyrienſis; cui quidem Cœnobio præfuit Abbas Caſalius, nunquam Leo, quippe qui eodem ex Monaſterio profectus, in Calabriam ſeceſſit, ubi & Abbas fuit, & in pace quievit, juxta Bollandiſtas *ad primum diem Martii cap.* 3. Hinc ergo colligi, & concludi merito debet in Chronicis agi de S. Luca Caſalio, non de S. Leone Luca. Neque obſtat ibidem ſcribi *Kalendis Martii*; nihil enim facilius, quàm

un'altra di lui Vita apocrifa, e falſamente attribuita a S. Atanaſio Veſcovo Aleſſandrino: *Proferunt*, ſono parole dei medeſimi *ai 12. di Maggio, Vitam aliam ejus, quaſi a Sancto Athanaſio Epiſcopo Alexandrina ſcriptam, quam, ut ſatisfiat horum clamoribus, licèt apocrypham, ſubjungimus*: leggeſi, che nacque per interceſſione del primo S. Filippo, che preſe l'abito di Monaco nel ſuo Monaſtero, e che fu Diacono in eſſo. Premeſſa la notizia, che avevano dei due SS. Filippi, reſta la difficoltà, con quale dei due Santi Filippi foſſe ſepolto S. Luca Caſale. Camminando con gli Atti del Gaetani, dovrà dirſi, che fu ſepolto col primo San Filippo, che era Prete: *Corpus ejus ſervatur in eadem cum Sancto Philippo Presbytero arca.* Dando poi un'occhiata a quanto ſcrive il Pirro *nella Notizia della Chieſa di Catania*, parerebbe doverſi dire, che fu ſeppellito con S. Filippo juniore Diacono; mentre deſcrivendo il ritrovamento ſeguito *nel* 1596. atteſta, che *in cella ſuperiori inventa fuerunt Carpora Beatorum Philippi junioris Diaconi, Euſebii Monachi, atque Lucæ Abbatis.* Il più volte citato Gaetano *nel ſuo tom.* 2. *alla pag.* 33. riaſſumendo la ſtoria ſopra riferita di Belliſario, così ſcrive di lui: *In ea*, cioè nella Chieſa fabbricata da lui, *thecas duas extruxit, ſuperiorem quidem Beato Euſebia, inferiorem Sancto Philippa Presbytero. Inpræſentiarum Corpora Sanctorum Euſebii, Philippi Diaconi, & Lucæ Abbatis eadem in arca ſervantur; ſed Caput Euſebii argento tectum oſtenditur feſto die Sancti Philippi ad IV. Idus Majas, quo die Euſebius una cum Philippo Argyrii colitur.* Ma non eſſendo oggi in noſtro impegno altro, che di comprovare l'antico pubblico Culto di S. Luca Caſale, ed avendone dedotto una prova dall'eſſere ſtato il di lui Corpo ſeppelliro nello ſteſſo luogo diſtinto, in cui erano ſeppelliti i Corpi dei SS. Filippo, ed Euſebio, non v'è chi non vegga, non eſſer Noi obligati a ſtabilire, con quale dei due SS. Filippi foſſe S. Luca ſepolto, eſſendo ambidue nell' immemorabile poſſeſſo del pubblico Culto, ed eſſendo ancora nello ſteſſo poſſeſſo S. Euſebio, celebrandoſi anche oggi in Sicilia la Feſta di tutti e tre nello ſteſſo giorno 12. *di Maggio*: in tal maniera che, ſe non meno il primo S. Filippo, che il ſecondo, ſe in oltre S. Euſebio morti prima di S. Luca Caſale, erano, e ſono venerati in Sicilia per Santi, con qualunque dei due Filippi foſſe ſepolto S. Luca, ſempre ſuſſiſte l'argomento della pubblica venerazione data allo ſteſſo S. Luca, eſſendo ad eſſo fatto comune il Culto, che davaſi agli altri, in compagnia de' quali fu ſepolto, ed in compagnia de' quali fu dopo tanto tempo ritrovato.

17. Prevediamo in oltre, poterſi riflettere, che la ſopraddetta citata Cronaca Benedittina *del* 1483. non parla *di S. Luca Caſale*, ma *di S. Leone Luca*, celebrandoſi la Feſta di S. Leone Luca il primo di di Marzo, e quella di S. Luca Caſale nel giorno ſecondo, e parlando la Cronaca della Feſta di S. Luca, che ſi celebra nel primo giorno di Marzo: *S. Lucas Abbas*, ripetiamo le parole, *Monaſterii S. Philippi de Agyrio, poſiti in Sicilia, admirandæ ſanctitatis vir, Kalendis Martii, ſecundùm Uſuardum Calos petiit.* Ma, ſe il Santo, di cui parla la Cronoca, ſi chiama Luca, e non Leone Luca; in oltre ſe il Santo, di cui parla la Cronaca, fu Abbate del Monaſtero di S. Filippo d'Argirò, e ſe di queſto Monaſtero fu Abbate S. Luca Caſale, nè mai lo fu S. Leone Luca, che dal Monaſtero di S. Filippo d'Argirò partitoſi, paſsò ad un Monaſtero di Calabria, ove fu Abbate, e finì i ſuoi giorni, come ſi vede nei di lui Atti appreſſo i Bollandiſti, *nel primo giorno di Marzo al cap.* 3.

Si rileva la memoria, che ne fa la Cronaca Benedittina.

Amanuenſes prætermiſiſſe per negligentiam vocem *poſtridie*, ſcripſiſſeque *Kalendis Martii*, non *poſtridie*, uti neceſſe fuerat, *Kalendas Martii*, quod prudenter Bollandiſtæ notant in Commentario vitæ prævio Sancti Lucæ Caſalis. *Quidni Chronicum Benedictinum manuſcriptum circa annum 1485. exaratum . . . . cenſendum de hoc Sancto agere his verbis: S. Lucas Abbas Monaſterii S. Philippi de Argyria poſiti in Sicila admirandæ ſanctitatis vir, Kalendis Martii, ſecundum Uſuardum, aut certe Uſuardi Martyrologium ibidem auctum, Cælos petiit; forſan poſtridie Kalendas Martii ſcriptum*: Iidem interpretes cum prædicta Chronica memorant in vita S. Leonis Lucæ, hæc addunt: *Forſan ea omnia de Sancto Luca Caſali Abbate ibidem, de quo ſecundâ Martii agemus, intelligenda.* At id opponere quiſpiam poteſt, Chronica hoc loco agere de tertio S. Luca Abbate, itemque Monacho in Cœnobio S. Philippi Argyrienſis. Verùm tertius hic Lucas nunquam fuit prædicti Monaſterii Abbas, quin imo inde in Calabriam tranſiit, & Monaſterio præfuit Carbonæ, ubi mortuus eſt, cujus dies feſtus recolitur 13. *Septembris* auctore Cajetano *tom. 2. pag. 96.*, & *in Animadv. pag. 34.* Jure itaque ſentiendum eſt, ſermonem in Chronicis non de alio haberi, quàm de Sancto Luca Caſalio.

Concluditur non eſſe auferendum cultum, ſed non deberi Officium concedi.

18. Ex privatæ noſtræ Bibliothecæ voluminibus hæc colligere Nobis licuit, & hæc tanti eſſe ducimus, ut pro religioſa quorumdam petitione cultus, ac veneratio S. Lucæ Caſalis jampridem præſtita conſervetur. Altera petitionis pars eo ſpectat, Officium ut proprium concedatur, & S. Lucas decreto noſtro Patronus Civitatis Nicoſiæ confirmetur, adeoque cultus ejuſmodi auctoritate Apoſtolica augeatur. At ingenue fatemur ad cultus incrementum Officii proprii conceſſione, hoc præſertim inter alia neceſſariò requiri, ut ab Ordinario proceſſus formalis fiat, evincatur nempe cultus immemorabilis illi præſtitus, cujus in laudem Officium petitur. Debent in proceſſum præterea congeri monumenta cultum probantia una cum teſtium jurejurando, qui ſeſe quadraginta annorum ſpatio cultum vidiſſe publicum atteſtentur, ejuſque memoriam accepiſſe a ſuis Majoribus, quibus ipſis hanc quoque notitiam tradiderint Majores ſui. Demum Ordinarius proceſſu diligenter examinato, debet ipſe hoc de cultu ſententiam ferre, quam & oportet a Sede Apoſtolica confirmari, ut Nos diſertè oſtendimus *in libro ſecundo de Canonizatione Sanctorum cap. 23.* Quanquam modò dixerimus plerunque non concedi ſolere Officium, neque Miſſam, quin proceſſus formalis de cultu immemorabili proferatur: non ignoramus tamen interdum ejuſmodi privilegium conceſſum fuiſſe, propter peculiares aliquas circumſtantias, quæ huic petitioni accommodari non poſſunt, ut Nos alias declaravimus *in noſtro lib. 4. de Canonizatione part. 2. cap. 5.*

Requiſita pro conceſſione Miſſæ, & Officii proprii.

Quæ non concurrunt in caſu.

19. Quoniam verò non Officium de Communi, ſed proprium, lectiones nimirum ſecundi nocturni proprias libello a Nobis ſupplici poſtulaſti, videre tu ipſe poteris *in noſtro lib. 3. de Canonizat. cap. 8. num. 8. & ſeq.*, *ac lib. 4. par. 2. cap. 10. num. 6.* quantæ auctoritatis eſſe hiſtoricum deceat, cujus ex monumentis lectiones Officii proprii deſumuntur pro Eccleſiæ uſu ſive univerſalis, ſive particularis; conſilii ac prudentiæ erit tuæ etiam, atque etiam conſiderare, num tales Tibi hiſtorici faveant, quales ii debent eſſe, ex quorum ſcriptis pro S. Lucæ Officio deſumere lectiones proprias meditaris. In actis, Cajetani ſtudio in lucem editis, legitur, Monachum neſcio quem nomine Bonum vitam S. Lucæ Caſalii exornaviſſe; ſed hæc hiſtoria

chiara ſembra la conſeguenza, che la Cronaca parli di S. Luca Caſale, e non di S. Leone Luca; non dovendoſi valutare il *Kalendis Martii*, per la ragione, ch'è troppo facile agli Amanuenſi il laſciare per traſcuragine la parola *poſtridie*, ſcrivendo *Kalendis Martii*, quando dovevano ſcrivere *poſtridie Kalendas Martii*, come ben riflettono i Bollandiſti nel Commentario previo alla Vita di S. Luca Caſale: *Quidni Chronicon Benedictinum manuſcriptum circa annum 1483. exaratam . . . . cenſendum de hoc Sancto agere his verbis: S. Lucas Abbas Monaſterii S. Philippi de Argyrio poſiti in Sicilia, admiranda ſanctitatis vir, Kalendis Martii, ſecundùm Uſuardum, aut certè Uſuardi Martyrologium ibidem auctum, Cœlos petiit: forſan poſtridie Kalendas Martii ſcriptam*: e facendo menzione della ſteſſa Cronaca nella Vita di S. Leone Luca: *Forſan ea omnia de Sancto Luca Caſali Abbate ibidem, de qua ſecundâ Martii agemus, intelligenda.* Potrebbe anche motivarſi, che la Cronaca parli d'un altro terzo S. Luca Abbate, che pure fu Monaco nel Monaſtero di S. Filippo d'Argirò: ma non eſſendo mai ſtato Abbate del detto Monaſtero, ed eſſendo da eſſo paſſato in Calabria, ed eſſendo morto Abbate del Monaſtero di Carbona, e celebrandoſi la di lui Feſta *ai 13. di Settembre*, come può vederſi *nel tom. 2.* del Gaetano *alla pag. 96.* e *nelle Animadverſioni alla pag. 34.*, non può d'eſſo parlar la Cronaca, che però per neceſſità dee dirſi, che parli di S. Luca Caſale.

Conchiudeſi che non deve toglierſi il culto a S. Luca. Ma non perciò d[...] va [...] cederſi l'Ufizio proprio.

18. Ecco quanto abbiamo potuto ri[...]re dai libri della noſtra privata Biblioteca, ed ecco quanto aſſolutamente baſta, acciò, giuſta la petizione di taluno, non ſi levi il Culto a S. Luca Caſale. Ed ora facendo paſſaggio alla petizione, che ſi accreſca il detto culto colla conceſſione dell'Officio proprio, e conferma del Padronato della Città di Nicoſia; con tutta candidezza diremo, che fra gli altri requiſiti, non già per mantenere il culto, o ſia il poſſeſſo del culto, ma per accreſcerlo colla conceſſione dell'Officio, per lo più ſi richiede, che ſi faccia dall'Ordinario un Proceſſo formale ſopra il culto immemorabile di quello, in onore del quale ſi domanda l'Officio; che nel Proceſſo, s'inferiſcano i monumenti comprobativi del detto culto, unitamente con Teſtimonj, che per quaranti anni abbiano veduto eſibirſi il pubblico culto, che abbiano inteſo lo ſteſſo dai ſuoi maggiori, quali pure l'avevano inteſo dagli altri ſuoi maggiori; che in oltre l'Ordinario, veduto il Proceſſo, dia una ſentenza approvativa del detto culto, e che queſta ſentenza ſia poi approvata dalla Sede Apoſtolica, e ſopra ciò può vederſi *il noſtro libro ſecondo de Canonizatione Sanctorum al cap. 23.* Poc'anzi ſi è detto, che *per lo più* non ſi concede l'Officio & la Meſſa ſenza il precedente formale Proceſſo ſopra il culto immemorabile, ſapendo ancor Noi, che alle volte ſe n'è fatta la conceſſione per alcune particolari circoſtanze, che non ſono adattabili al caſo preſente, e che ſi poſſono vedere *nel noſtro libro 4. de Canonizatione alla part. 2. cap. 5.*

Requiſiti per la conceſſione della Meſſa, ed Uffizio proprio.

19. Ma, ciocchè ſiaſi di queſt'aſſunto, non eſſendo riſtretta la pretenſione all'Officio *de Communi*, ma all'Officio proprio, che vuol dire alle Lezioni proprie del ſecondo Notturno, può ella vedere *nel noſtro lib. 3. de Canonizatione al cap. 8. num 8. e ſegg.*, e *nel noſtro lib. 4. alla par. 2. cap 10. num. 6.* di qual peſo debbano eſſere gli Storici, per poter da eſſi ricavare quanto deve inferirſi nelle Lezioni dell'Officio proprio, o ſia per la Chieſa univerſale, o per qualche Chieſa particolare, e può poi col ſuo buon giudizio vedere, ſe tali ſiano gli Storici, de'quali potrebbe prevalerſi chi voleſſe comporre le Lezioni proprie in onore di S. Luca Caſale. Negli Atti pubblicati dal Gaetani, e di ſopra da Noi mentovati, ſi dice, che un certo Monaco,

I quali non concorrono nel caſo.

io præſens temporum injuria deſideratur, ut conjiciunt Bollandiſtæ. Quidquid Cajetanus memoriæ tradidit, quibuſdam Nicoſiæ de manuſcriptis hauſit, ſtylo quidem rudi admodum, ac plane barbaro exaratis. Nihil ibidem de Caſalii parentibus, nihil de nativitatis tempore, nihil de Principe dicitur, quo regnante vitam aut duxerit, aut inchoaverit. Annus verò, quo fuit in lucem editus, cum ignoretur, ne cognoſcere quidem licet, inſtituto ne Baſiliano, an Benedictino ſe devoverit, qua certe in re non Te latet, hiſtoricos etiam Siculos diſſentire. Pyrrhus ſupplere contendens, quæ in Cajetano deſiderantur, ſcribit, Leonem quemdam S. Lucæ Caſalii Patrem, & Theotiſtam fuiſſe Matrem; vixiſſeque ad centum annos, & morti proximum, ſucceſſorem ſuum quemdam Theodorum deſignaviſſe; ſed Pyrrhi errorem nemo non deprehendit, cum S. Lucæ Caſalio tribuat, quæ S. Leoni Lucæ ſunt adſcribenda, uti acta probant a Cajetano diligentiſſimè exornata. Iiſdem ex Cajetani actis colligitur, S. Lucam Caſalium Abbatis dignitatem diù recuſaviſſe, eamque deinceps juſſu Pontificis accepiſſe, quin ejus nomen Pontificis declaretur. Illud quoque miraculum memoratur, quo ſaxa, mutique lapides reſponderunt *Amen*. Conſtanter autem Nos credimus, Deum facere plane poſſe quæcumque velit, ut magnificè ſervos illuſtret ſuos, nec Nobis in mentem venit inficiari hoc portentum S. Lucæ Caſalio tribuendum eſſe, cum ejus memoriam prædictis in actis, eidemque plauſum Nicoſiæ datum legamus. At hoc miraculum, quod pars eſſet omnium honorificentiſſima Lectionibus propriis inſerenda, prætermittendum omnino eſſet. Actorum enim, quæ Cajetanus edidit, non ſolum auctor ignoratur, verum etiam latet, an S. Lucæ coævus extiterit, aut a coævis ſaltem, atque contemporaneis hoc portentum acceperit. Ætate hac noſtra criticen fatemur ad gradum altiſſimum perveniſſe, quæ ſi prudens, ſi moderata, ſi talis plane ſit, qualem in Cardinali Baronio admiramur, nemini non videbitur cognoſcendæ rerum veritati apprime utilis, & opportuna.

Exemplis concluditur Officium proprium non eſſe concedendum.

20. Octavo ſæculo vixit, ac floruit Beda, de quo id prorſus ſcribitur, quod de S. Luca Caſalio: *Cum ex nimia ſenectute oculis caligaſſet, & diſcipulo duce ad lapidum congeriem perveniſſet, diſcipulus ei ſuadere cœpit, quod magnus illic eſſet populus congregatus, qui ſumma affectione, & ſilentio ejus prædicationem expectabant; cumque Sanctus ferventi ſpiritu elegantiſſimum ſermonem feciſſet, & concluſiſſet, Per omnia ſæcula ſæculorum, lapides reſponderunt Amen. Venerabilis Beda.* Hoc factum poſtquam diù perpendit Cardinalis Baronius ad ann. Chriſti 731. num. 25. ita concludit: *De his cum nihil Beda aſſectator diſcipulus dicat, poſt ipſum iſta excogitata eſſe videri poſſunt, quæ nec a Trithemio recepta eſſe noſcuntur.* Multa hic addi profecto poſſent, quæ ſilentio involvuntur: cæterum id videtur opportune ſtatuendum, ut S. Lucæ Caſalio cultus quidem & veneratio, quæ nunc habetur, in poſterum præbeatur; Officium tamen proprium denegetur, cum tanti ponderis acta deſint, ex quibus liceat abſque erroris periculo lectiones ſumere peculiares. Neque id verò nunc primum accidit, ſed ſæpè aliàs: Nam cætera ut miſſa faciamus, celeberrimum eſt exemplum S. Creſcii, Sanctorumque Sociorum Martyrum. Erat eorum cultus immemorabilis: Sacella iiſdem, & Templa dicata fuerant: Aderant Rituales, præterea libri veteres charta pergamena deſcripti, unde cognoſci planè poterat, nedum conjici, uſum olim invaluiſſe, ut Metropolitana Florentina eorum in honorem Officium proprium recitaret, quod poſtea deſueverat: Acta demum Martyrii in promptu erant.

chiamato Buono, compoſe la Vita di S. Luca Caſale: ma queſt'Autore ſi è perduto, come congetturano i Bollandiſti. Quanto fu pubblicato dal Gaetani, come abbiamo veduto, fu ricavato da certi Manoſcritti di Nicoſia ſcritti in iſtile aſſai barbaro. Nulla ſi dice del Padre, e della Madre del Santo, nulla in che anno ſia nato, e ſotto qual Principe. Non ſapendoſi in che anno nacque, nemmeno ſi può dire, ſe foſſe d'Iſtituto Baſiliano, o Benedettino, nel qual punto ſono diſcordi gli ſteſſi Scrittori Siciliani. Il Pirro pretende di ſupplire quanto manca nel Gaetani, ſcrivendo, che S. Luca Caſale ebbe per padre un certo Leone, e per madre una certa Teotiſte; che viſſe fino a cento anni, e che morendo, nominò ſuo ſucceſſore un certo Teodoro: ma chiaro è l'equivoco del Pirro, perchè tutto ciò appartiene, non *a S. Luca Caſale*, ma *a S. Leone Luca*, come coſta evidentemente dagli Atti autentici, che ne dà il Gaetani. Negli Atti di S. Luca Caſale appreſſo il citato Gaetani, ſi dice, che non voleva accettar l'Abbadia, ma che poi l'accettò per comando del Papa, ſenza che ſi dica il nome del Papa, che glielo comandò. Si rapporta il miracolo de' ſaſſi, che riſpoſero *Amen*: e Noi ſiamo ben perſuaſi, che Iddio può fare quello, che vuole, per glorificare i ſuoi Servi. Non intendiamo tampoco d'opporci alla narrativa, che ciò ſeguiſſe nel caſo di S. Luca Caſale, leggendo il miracolo ſcritto ne' detti Atti, e vedendolo applaudito in Nicoſia. Ma queſto miracolo, che ſarebbe la miglior pezza, che ſi poteſſe inſerire nelle Lezioni proprie, giuſta le regole, non potrebbe inſerirſi, non ſolo perchè s'ignora l'Autore degli Atti pubblicati dal Gaetani, ma perchè ancora non ſi ſa, ſe foſſe contemporaneo, e ſe non eſſendo ſtato contemporaneo a S. Luca Caſale, l'abbia potuto riſapere da chi era contemporaneo. Si aggiunge, che la critica oggi è arrivata all'ultimo ſegno, e quando eſſa ſia moderata, come è ſtata quella del Cardinale Baronio, non vi ſarà chi non l'approvi come utile, e di vantaggio per la verità de' fatti.

Con gl'eſempj ſi conchiude, che non ſi deve dare l'Uffizio proprio.

20. Viſſe Beda nel ſecolo ottavo, e di lui per appunto ſi racconta, quanto ſi racconta di S. Luca Caſale: *Cùm ex nimia ſenectute oculis caligaſſet, & diſcipulo duce ad lapidum congeriem perveniſſet, diſcipulus ei ſuadere cœpit, quod magnus illic eſſet populus congregatus, qui ſumma affectione, & ſilentio ejus prædicationem expectabant; cumque Sanctus ferventi ſpiritu elegantiſſimum ſermonem feciſſet, & concluſiſſet, Per omnia ſæcula ſæculorum, lapides reſponderunt, Amen. Venerabilis Beda.* E dando giudizio di queſto fatto il Cardinal Baronio *all'anno di Criſto 731. num. 25.* così dice: *De his cùm nihil Beda aſſectator diſcipulus dicat, poſt ipſum iſta excogitata eſſe videri poſſunt, quæ nec a Trithemio eſſe recepta noſcuntur.* Molte altre coſe ſi potrebbero aggiungere, che ſi tralaſciano: per lo che ſembra doverſi conchiudere, eſſere il Culto di S. Luca Caſale in quello ſtato, in cui dee mantenerſi; ma non eſſere i di lui Atti in tal grado, che da eſſi ſi poſſano deſumere le Lezioni proprie. Nè ciò è caſo nuovo; perchè, laſciando gli altri eſempj da parte, celebre è quello di S. Creſci, e de' Santi Compagni Martiri. Il loro Culto era immemorabile. Ad eſſi erano ſtate erette Chieſe. V'era un Rituale antico, ſcritto in cartapecora, dal quale ſi deſumeva, che nella Metropolitana Fiorentina eraſi altre volte recitato l'Officio proprio in loro onore, che poi ſi era tralaſciato. Non mancavano gli Atti del Martirio. Nacquero controverſie fra gli eruditi ſopra gli Atti predetti; nè v'era mancato chi con ſoverchio ardire avea propoſto, che ſi levaſſe il Culto ai detti Martiri. Fu ciò inteſo con orrore. Re-

Orta verò inter eruditos iis de actis controverſia, non defuit, qui nimis audacter ſenſerit, omnem cultum dictis Martyribus denegandum. Nimis aſperum, atque abſurdum hoc viſum eſt. Quid ergo? Cultus fuit in ſtatu priſtino conſervatus, & Sanctis Martyribus eadem eſt habita, quæ antea, veneratio. Ar propter graves difficultates, quæ in actis occurrebant, Congregatio Rituum concedere Lectiones proprias recuſavit, ut ex Decreto conſtat, quod emanavir *die 1. Octobris* 1707.

De conceſſione Patrocinii S. Lucæ pro Oppido Nicoſiæ.

21. Reliquum eſt, aliqua ut addamus de patrocinio S. Lucæ Caſalli. Scripta ad Nos transmiſſa ſignificant, Nicoſiæ Civitatem in duas partes diviſam eſſe, quarum altera S. Lucam Patronum Urbis principem eſſe cupit, altera tenuit. Id antem a Nnbis enixe petitur, ut S. Caſalium Patronum deſignemus una cum S. Nicolao, quem unanimi conſeuſu omnes Patronum Civitatis principem venerantur. Compertum eſt, non alios eligi patronos poſſe, quàm *qui ab Eccleſia univerſali titulo Sanctorum coluntur, non autem beatificati dumtaxat*. Cum verò Cultus S. Lucæ non ad Eccleſiam pateat univerſam, hinc fit, ut Beati potius, quàm Sancti proprius videatur, tametſi qui colitur, Sancti nomine nuncupetur. Neque enim non exempla ſuppetunt, unde edoceamur, iis, qui tempore ab immemorabili Sanctorum numero adſcripti ſunt, hunc Titulum non auferri, licet eorum cultus certis terminis circumſcribatur, nec alius omninò ſit, quàm qui Beatorum meritis reddi ſolet. Præclare hoc videmus in duabus Luſitaniæ Reginis Thereſia, & Sancia, quarum memoria licet Beatarum more tantummodo celebretur, iis tamen Sanctarum nomen, de quo controverſia erat, Congregatio Rituum non denegavit, quo Nos argumento ùtimur in noſtro *libro 2. de Canonizatione Sanctorum cap. 24. num. 115.* Luculentiſſima eſt quoque ſupradictæ regulæ circumſcriptio, ideſt huic regulæ non eſſe locum, niſi in Patronorum electione, quæ fiat poſt ann. 1630., quo tempore ſtatuta eſt regula, cujus quidem & poſt ann. 1630. nulla eſt auctoritas, ſi prædicto Decreto a Summo Pontifice derogetur. Inficias ire non poſſumus, ad ſedandas Populorum controverſias interdum a Sede Apoſtolica prudentiſſime ſtatutum eſſe, alicujus ut Civitatis duo Patroni principes colerentur; quod a Nobis animadvertitur in Noſtro *lib. 4. de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 14. & 15.* Jam verò cum Nos penitus lateat, quo tempore, aut qua ratione Patronus electus fuerit S. Lucas Caſalius, cum nec expoſita Nobis argumenta fuerint ſatis idonea rei obtinendæ, quæ petitur; nihil novi decernendum exiſtimamus, atque id negotii in gradu priſtino relinquendum. Prudentiam interea Tuam Nobis & perſpectam, & cognitam ad ſedandos Populi tumultus hortamur, ac Tibi, gregique tuo Nobis cariſſimo paternam Benedictionem benevolentiſſimo ex animo impertimur.

Quod pariter denegatur.

Dat. Pont. an. VII. die 28 Februarii 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 28. Februarii 1747. Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

ſtò il Culto com'era; perſeverò la divozione verſo i Santi Martiri, come era ſempre ſtata. Ma eſſendoſi chieſte alla Congregazione de' Riti le Lezioni proprie, ciò non fu accordato, per le gravi difficoltà incontrate negli Atti, come ſi deſume dal Decreto della ſteſſa Congregazione ſpedito *il primo d'Ottobre dell' anno mille ſettecento ſette.*

Della petizione del Padronato del detto Santo per la Città di Nicoſia.

21. Reſta il punto del Padronato di S. Luca Caſale. Nelle Carte a Noi traſmeſſe leggiamo, eſſere la Città di Nicoſia diviſa in due parti; volendo un partito per principale Padrone San Luca Caſale; e non volendo l'altro: ed a Noi ſi fa iſtanza, che dichiariamo S. Luca Compadrone unitamente con S. Nicola, che da tutti ſi riconoſce per Padrone principale. Chiare ſono le regole, che non ſi poſſono eleggere in Padroni, ſe non quelli, *qui ab Eccleſia univerſali titulo Sanctorum coluntur, non autem beatificati dumtaxat*, e non eſſendo il Culto di San Luca Caſale eſteſo alla Chieſa univerſale, il di lui Culto ſembra piuttoſto Culto di Beato, che di Santo; ancorchè ſi chiami *Santo*; non eſſendo ſenza eſempio, che non ſi levi il titolo *di Santo* a chi n'è in poſſeſſo da tempo immemorabile, ancorchè il ſuo Culto ſia riſtretto, e non ſia, che Culto di Beato. Ciò ſi vede nelle due Regine di Portogallo Tereſa e Sancia, che in rigore non hanno, che il Culto di Beate, ancorchè nella Congregazione de' Riti foſſe a loro mantenuto il titolo contraſtato *di Sante*, come può vederſi *nel noſtro lib.* 2. *de Canonizatione Sanctorum al cap.* 24. *num.* 115. Chiara pure è la limitazione della regola ſopraddetta, cioè, ch'eſſa non abbia luogo, ſe non nell'elezioni de'Padroni, che ſi fanno dopo *il* 1630. nel qual anno fu ſtabilita la regola predetta: e che anche dopo il 1630. eſſa non procede, quando il Papa deroga al predetto Decreto. Non può negarſi, che, per ſedare le gravi controverſie, non ſiaſi alle volte dalla Sede Apoſtolica preſo il temperamento, che due Santi ſiano venerati come Padroni principali, perchè una parte del popolo ne acclamava uno, ed una parte un altro. Il tutto ſi può vedere *nel noſtro lib. 4. de Canonizatione Sanctorum alla part. 2. cap.* 14. e 15. Ma non avendo Noi veruna notizia, quando e come foſſe eletto San Luca Caſale per Padrone, non eſſendoci eſpoſte le circoſtanze, per le quali credeſi poter eſſer luogo ad ottenere quel, che ſi chiede; non poſſiamo far altro, che laſciare le coſe in quel grado, in cui ſono, ed eſortare il di lei zelo a ſedare i tumulti: Ed in tanto con Paterno affetto diamo a Lei, ed al ſuo Gregge l'Apoſtolica Benedizione.

Il che pure non vien conceſſo.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 28. Februarii 1747. Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

Dat. nell'An. VII. del Pontificato alli 28. di Febraro 1747.

XXX.

Aſſignatio annuæ præſtationis favore Collegii Pœnitentiariorum Baſilicæ Lateranenſis.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

LABORANTIBUS in Vinea Domini & Apoſtolicæ Sedi aſſiduè & laudabiliter inſervientibus, diurnum denarium non ſuppeditari, & neceſſaria ad vitæ ſuſtentationem deeſſe, minime decet.

Anguſtia rei domeſticæ, & indigentia Patrum Pœnitentiariorum.

Hac tamen propemodum conditione, non ſine admiratione ac dolore, nuper accepimus, operam laboremque ſuum præſtare Dilectos Filios Sacerdotes Ordinis Minorum Sancti Franciſci Reformatorum nuncupatorum, qui pro demandato ſibi Pœnitentiariorum Minorum Officio, apud Baſilicam noſtram Lateranenſem in peculiari Collegio ſimul degentes, excipiendis Sacramentalibus Confeſſionibus Chriſtifidelium ad eandem Baſilicam confluentium inceſſanter occupantur. Quamvis enim eorum habitationis Domus non ita pridem a rec. mem. Deceſſore

Noſtro Clemente Papa XII., veteri disjectâ, in ampliorem formam a fundamentis extructa fuerit, eam tamen nonnullis adhuc neceſſariis commoditatibus carere, jam verò ipſius Tectum magna, ac diſpendioſa reparatione indigere, aream autem horto deſtinaram, ſubterraneis fornicibus, quibus fulciebatur, jamdudum ſubſidentibus, magna ex parte inutilem remanſiſſe cognovimus. Præterea ipſi Religioſi Viri, ut ex relationibus omni fide dignis accepimus, maxima laborantes inopia, in ſumma rerum omnium anguſtia vivunt, itaut non modo neceſſaria Cellarum & Menſæ ſupellectilia, ſed ipſos pauperes lectos, atque pannoſas veſtes comparare nequeant, ac ſæpè etiam quotidiani cibi defectum ſuſtineant.

Eorum neceſſitatibus Pontifex ſuccurrit.

Quam ob rem valde mirandum non eſt, ſi, qui potiſſimum ſacrarum diſciplinarum ſcientia & profeſſione, inter præfati Ordinis Alumnos excellunt, quique, pro ſua doctrina & experientia, in arduis rebus & controverſiis, non ſolum Majori Pœnitentiario, ſed ipſi etiam Apoſtolicæ Sedi, ut aliàs, utilia & gravia conſilia maximè præbere poſſent; a ſuſcipiendo hujuſmodi Pœnitentiarii Lateranenſis munere, & labore refugiunt. Quare quum ad noſtram Paſtoralem ſollicitudinem pertinere cenſeamus, ut ejuſmodi Officia, quæ ad Forum Pœnitentiarium ſpectant, nonniſi præſtantibus in Theologica facultate, & in Sacrorum Canonum ſcientia verſatis, atque probatæ prudentiæ Viris commendentur; æquum præterea cenſentes prædictorum Dilectorum Filiorum indigentias paterna charitate ſublevare; quum præſertim noviſſimè acceperimus, in præfati Collegii Præſidem deputatum fuiſſe Religioſum Virum ſpectata virtute & egregiis dotibus præditum; poſtquam Oratorium in ipſius Collegii Ædibus ad eorum domeſticum uſum Pœnitentiariorum ibi degentium ædificari, & ad ſacræ antiquitatis memoriam conſervandam, juxta exemplum illius, quod a pluribus Sæculis in veteri Pœnitentiaria viſebatur, ornari curavimus: Ædium ipſarum Tecta, ſumptibus quoque Noſtris reparari; Communis Foci Conclave, quo a fumi moleſtia liberetur, aptari & renovari; novos lectos, nova linteamina parari; ipſoſque Religioſos Viros in frigore & nuditate, ſupra quam Franciſcana paupertas jubet, laborantes, convenienti amictu operiri mandavimus; majora deinceps Deo adjuvante facturi, ubi conſilia Noſtra ad ipſius Dei gloriam directa, optatum conſequantur effectum.

Annuum cenſum eorum ſuſtentationi imparem agnoſcit.

· Nunc verò ad annuum cenſum eidem Collegio attributum oculos intendentes, invenimus illum ad quadringenta ſexaginta ſcuta monetæ Romanæ dumtaxat pertingere, quorum trecenta exiguntur ex fructibus duorum Canonicatuum ipſius Baſilicæ Lateranenſis, ſuper quibus hujuſmodi Penſiones annuorum ſcutorum centum quinquaginta pro quolibet, ad ejuſdem Collegii favorem, perpetuò reſervatæ exiſtunt; alia verò centum ſexaginta eidem perſolvuntur a Dataria Noſtra Apoſtolica, ad rationem ſcutorum quadraginta de trimeſtre in trimeſtre; ac denique ſingulis bienniis a Capitulo præfatæ Baſilicæ eidem Collegio ſolvuntur ſcuta quinquaginta monetæ ſimilis, pro Pœnitentiariorum veſtiario. Quas porrò ſummas clarè patet minimè ſufficere poſſe pro alendis decem Fratribus præfatum Collegium conſtituentibus, & pro aliis Religioſæ Familiæ neceſſariis expenſis ſuſtinendis; quum præterea ob magnam ejuſdem Collegii ab Urbis centro diſtantiam, hoc etiam neceſſariò addendum videatur, ut alius ſive Frater Converſus, ſive Tertiarius ejuſdem Ordinis, pro ipſius Familiæ ſervitiis inibi alatur, quo excurrente ad quotidianum victum in Urbe comparandum, aliaque negocia pro Religioſorum indigentiis explenda, ipſi Sacerdotes Pœnitentiarii a Sæcularibus curis vacui, toti ſint in ſpiritualis Officii pro Animarum ſalute ipſis impoſiti muneribus adimplendis.

Ipſorum redditus augendos, ut infra, deliberat.

Quare quum de augendis ejuſdem Collegii redditibus ſollicitè cogitaremus, occurrit Nobis, pro diuturna experientia, quam de rebus ad Officium Pœnitentiariæ Apoſtolicæ ſpectantibus acquiſivimus, dum in minoribus exiſtentes in ipſa Pœnitentiaria munus Doctoris in Decretis plures annos ſuſtinuimus, Sigillatoris munus in eodem Pœnitentiariæ Officio adeſſe, cui ſatis ampla emolumenta attributa dignoſcuntur, quæ ſanè, pro ratione laboris ipſi incumbentis, & pro menſura honorarii, quod aliis ejuſdem Pœnitentiariæ Officialibus magis laborantibus conſtitutum eſt, juſto lautiora communiter reputantur. Dum enim Doctor in Decretis præfatus, aliuſque Conſultor Theologus, graviſſimis aſſiduiſque ſtudiis pro ipſius Apoſtolici Officii ſervitio occupati, annua ſcuta monetæ centum nonaginta & octo dumtaxat honorarii titulo ſinguli percipiunt; prædictus Sigillator, præter annuum honorarium ſcutorum ſimilium ducentorum nonaginta ſeptem, quod tamen, deductis inferiorum Miniſtrorum ſalariis, ad annua ſcuta monetæ triginta tria redigitur, alia incerta emolumenta percipit ex expeditionibus minoris gratiæ, ad rationem videlicet obulorum octo pro qualibet Bulla, quæ, ducto calculo per decennium, annua ſimilia ſcuta conſtituunt ſexcenta quadraginta quinque: Quodſi etiam ratio haberi velit alterius oneris, quod in noſtris Literis incipientibus: *In Apoſtolica Pœnitentiaria*, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo quarto, Idibus Aprilis, editis, futuris in poſterum Sigillatoribus injunximus, nihilominus apparebit, hujus Officialis emolumenta ſingulis annis ſcutorum ſexcentorum ſummam ab omni onere liberam, vel propè attingere, vel etiam ſuperare.

Annua ſcuta ducenta ex redditibus Sigillatoris Pœnitentiariæ Apoſtolicæ ex nunc pro nunc ipſis aſſignat.

Quapropter æquum judicantes ex ſuperabundantibus unius Officialis emolumentis aliorum ejuſdem Fori & Officii Miniſtrorum indigentiam ſublevare, maturâ deliberatione præhabita, ac Motu proprio, & ex certa ſcientia, ut præfertur, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſtatuimus, & decernimus, ut eveniente quandocumque hodierni Sigillatoris ceſſu, vel deceſſu, ex præfatis emolumentis hujuſmodi Officio dudum attributis, annua ſcuta ducenta monetæ Romanæ de juliis decem pro quolibet ſcuto detrahantur, ac præfato Collegio Pœnitentiariorum Minorum Baſilicæ Lateranenſis perſolvantur; prout Nos ex nunc, prout ex tunc, & è contra, hujuſmodi annua ſcuta ducenta a præfati Sigillatoris emolumentis diſmembramus, ac de ipſis & ſuper ipſis reſervamus, eidemque Collegio perpetuò applicamus, & appropriamus; mandantes pariter ex nunc, prout ex tunc, & è contra, omnibus futuris Apoſtolicæ Pœnitentiariæ Sigillatoribus, ut pro hujus voluntatis Noſtræ executione, & annuæ præfatæ ſummæ ſolutione, quinquaginta ſcuta monetæ hujuſmodi libera ab omni onere, eidem Collegio de Trimeſtre in Trimeſtre, omni mora aut tergiverſatione remotis, cum effectu tradant, atque perſolvant.

Interim mandat ex Dataria centum quinquaginta annua ſcuta perſolvi.

Interim verò, quoniam venter non patitur dilationem, donec diſmembratio, & applicatio hujuſmodi ſuum ſortiantur effectum, volumus annua ſcuta centum quinquaginta monetæ ſimilis ex redditibus Datariæ Noſtræ, & ex emolumentis Componendæ Beneficialis, eidem Collegio ſubminiſtrari; mandantes Dilecto Filio Magiſtro Joanni Jacobo Millo Datario Noſtro, ſive ejus in

Officio Succeſſoribus, ut hujuſmodi præſtationem, quam poſt prædictam applicationem quandocumque ſequutam illicò ceſſare decernimus, interea quotannis in Feſtis Natalitiis Domini Nnſtri Jeſu Chriſti ſæpedicto Pœnitentiariorum Lateranenſium Collegio perſolvant. Quoniam verò nec ita prædictorum undecim Religioſorum ſuſtentationi, aliiſque ipſorum Collegii neceſſitatibus ſatis plene, & ſufficienter conſultum fore videmus; memores, Nos in prælegata Conſtitutione Noſtra ſuper Apoſtolicæ Pœnitentiariæ Officialibus, eorumque muneribus editâ, certam annuam ſummam ſcutorum biſcentum è ſuperfluis ejuſdem Pœnitentiariæ emolumentis retrahendam, & a præſato Clemente Prædeceſſore ad Majoris Pœnitentiarii diſpoſitionem antea conceſſam, in eleemoſynis tamen erga pauperes recurrentes ad ipſius Pœnitentiariæ Forum omninò erogandam, ipſi Majori Pœnitentiario auctoritatis quoque Nnſtræ robore confirmaſſe, & ad ipſius diſpoſitionem, ut præfertur, ex integro conceſſiſſe; experientia verò edocti, ipſius ſummæ medietatem abundè ſufficere pro ordinariis eleemnſynis in hujuſmodi perſonas erogandis; pro extraordinariis verò & particularibus caſibus, relictam eſſe Majori Pœnitentiario facultatem adeundi Summum Pontificem, ut videre eſt in ipſius Conſtitutionis *paragrapho* incipien.: *Sed præterea*: Idcirco nunc præfatam Clementis Prædeceſſoris, Noſtramque conceſſionem hac in parte moderantes, volumus & ſtatuimus, ea hujuſmodi pecuniis annua ſcuta centum monetæ Romanæ eidem Collegio Pœnitentiariorum Minorum Baſilicæ Lateranenſis ſimiliter applicari: Mandantes Venerabili Fratri Noſtro Vincentio Epiſcopo Præneſtino Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinali Petra nuncupato hodierno Majori Pœnitentiario, ejuſque in Officio hujuſmodi Succeſſoribus in perpetuum, ut è prædictis emolumentis in eleemoſynas, ut præfertur, convertendis, annua ſcuta centum, in duabus æqualibus ſolutionibus, pro una videlicet in Nativitate Sancti Joannis Baptiſtæ, & pro altera in Feſtis Natalitiis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, eidem Collegio in poſterum omnino perſolvant: Atque inſuper decernentes, ut omnes & ſingulæ mulctæ, & condonationes ab eodem Apoſtolicæ Pœnitentiariæ Officio per ſingulos annos percipi ſolitæ, & in futurum percipiendæ, quæ, juxta calculos juſſu Noſtro efformatos, via annua ſcuta triginta plerumque attingunt; eorumdem Pœnitentiariorum Lateranenſium Collegio, pro Linteaminum & Supellectilium manutentione, ab eodem Pœnitentiario Majori applicentur, & in fine cujuſlibet anni perſolvantur; quemadmodum Nos earumdem præſentium tenore, & Apoſtolica auctoritate ipſi Collegio applicamus, & perpetuò concedimus & aſſignamus.

Inſuper eorundem Pœnitentiariorum Collegio applicat annua ſcuta centum ex ſuperfluis redditibus Pœnitentiariæ.

Tum etiam annuas mulctas, & condonationes pro manutentione Supellectilium.

Clauſulæ.

Præſentes quoque Literas, etiam ea eo quod Major Pœnitentiarius, ac præfatæ Pœnitentiariæ Sigillator, ſive alii quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, ſeu habere quomodolibet prætendentes, eiſdem præmiſſis non conſenſerint, aut vocati, ſeu auditi non fuerint, aliaque quavis etiam juridicâ, & privilegiata cauſa, nullo unquam tempore de ſubreptionis, obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel alio quocumque defectu, notari aut impugnari poſſe; ſed omninò & perpetuò validas, & efficaces exiſtere, eiſdemque Pœnitentiariis Minoribus, eorumque Collegio pleniſſimè ſuffragari, & ab eodem Majori Pœnitentiario, ejuſque Succeſſoribus, nec non futuris Sigillatoribus pro tempore exiſtentibus, aliiſque præmiſſis, inviolabiliter obſervari decernimus, & reſpectivè mandamus. Non obſtantibus Sancti Pii Papæ V. Prædeceſſoris Noſtri, ſuper erectione præfati Officii Pœnitentiariæ Apoſtolicæ, nec non innocentii Papæ XII. Prædeceſſoris pariter Noſtri, ſuper applicatione ſuperfluorum ejuſdem Pœnitentiariæ emolumentorum favore Hoſpitii Apoſtolici Pauperum Sancti Michaëlis de Urbe; atque etiam prædicti Clementis Papæ XII., ſuper conceſſione annuæ certæ ſummæ ad ejuſdem Majoris Pœnitentiarii diſpoſitionem, Noſtriſque præmiſſis, ſuper ejuſdem Officii reformatione, aliiſque quibuſvis Literis, Conſtitutionibus, Regulis, & Ordinationibus Apoſtolicis, & dictæ Pœnitentiariæ Privilegiis, Indultis, Statutis, & conſuetudinibus quibuſcumque, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis; quibus omnibus & ſingulis, eorum tenores, quatenus opus ſit, præſentibus pro expreſſis & inſertis habentes, ad effectum præſentium, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, harum ſerie, & auctoritate prædicta, pleniſſimè, & expreſsè derogamus. Nulli ergò omninò hominum liceat paginam hanc Noſtrarum Diſmembrationis, Reſervationis, Aſſignationis, Applicationis, Conceſſionis, Mandati, Statuti, & Voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſeato, tertio Idus Martii, Pontificatus Noſtri Anno Septimo. Dat. Pontif. die 13. Martii 1747.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia

I. C. Boſchi.

J. B. Eugenius,

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Sequitur Declaratio præcedentis Conſtitutionis. XXXI.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

Prœmium.

Decet Romanum Pontificem diligenter proſpicere, ut conceſſiones, & gratiæ, quæ de provida Sedis Apoſtolicæ benignitate proceſſerunt, ac neceſſariam ſuſtentationem Religioſorum Virorum, pro ſalute Animarum aſſiduè laborantium, concernunt, plenam obtineant roboris firmitatem; omnemque in eis ambigendi rationem tempeſtivè ſuccidere, ne quando poſſint in controverſiam adduci, aut quomodolibet impugnari.

Enarratio præcedentis Conſtitutionis.

Sanè Nos aliàs, ſeu nuper ad temporalia vitæ ſubſidia eatenùs attributa dilectis Filiis Presbyteris Regularibus Ordinis Fratrum Minorum Sancti Franciſci Reformatorum nuncupatorum, in Baſilica noſtra Lateranenſi Pœnitentiariorum Minorum munus obeuntibus, & apud ipſam in peculiari Collegio ſimul degentibus, oculos intendentes, invenimus illa ad quadringenta ſexaginta ſcuta monetæ Romanæ dumtaxat pertingere, quorum nimirum trecenta percipiuntur ex duabus penſionibus annuis ſcutorum centum quinquaginta pro qualibet, ſuper fructibus, non quidem duorum Canonicatuum ejuſdem Baſilicæ, prout in infraſcriptas noſtris Literis per errorem enunciatum eſt, ſed veriùs unius Canonicatus & Præbendæ, nec non Vicariæ perpetuæ prædictæ Baſilicæ, Apoſtolica eis auctoritate in perpetuum reſervatis; alia

vero centum ſexaginta eiſdem perſolvuntur a Dataria noſtra Apoſtolica ad rationem ſcutorum quadraginta de trimeſtre in trimeſtre; ac denique ſcuta quinquaginta monetæ ſimilis eorumdem Pœnitentiariorum Collegio pro eorum Veſtiario, non ſingulis bienniis a Capitulo prædictæ Baſilicæ, prout in ipſis noſtris Literis expreſſum eſt, ſed ſingulis trienniis ex eiſdem reſpectivè fructibus, redditibus, & proventibus prædictorum Canonicatus, & Præbendæ, ac Vicariæ Curatæ, ab uno ex ipſius Baſilicæ Canonicis, Canonicatum & Præbendam hujuſmodi pro tempore obtinen., nec non a Vicario perpetuo Curam Animarum Parochianorum inibi exercente, nempe ſcuta vigintiquinque a quolibet ipſorum, itidem perſolvuntur.

Et eorum, quæ in ipſa diſponuntur.

Cumque clarè pateret prædictas ſummas impares eſſe alendis decem Fratribus prædictum Collegium conſtituentibus, aliiſque ipſius Religioſæ Familiæ neceſſariis expenſis ſubſtinendis, de augendis eidem Collegio ſubſidiis ſollicitè cogitavimus. Eâ igitur cura moti per nuperas noſtras Literas Apoſtolicas incipientes: *Laborantibus in vinea Domini*, datas apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſexto, tertio Idus Martii, Pontificatus Noſtri Anno Septimo, Motu ſimili &c. ſtatuimus & decrevimus, ut eveniente quandocumque hodierni Sigillatoris Pœnitentiariæ Apoſtolicæ ceſſu, vel deceſſu, ex emolumentis ipſius Sigillatoris Officio dudùm attributis, annua ſcuta ducenta ejuſdem monetæ Romanæ de juliis decem pro quolibet ſcuto detraherentur, ac prædicto Collegio Pœnitentiariorum Minorum Baſilicæ Lateranenſis perſolverentur; prout Nos hujuſmodi annua ſcuta ducenta a prædicti Sigillatoris emolumentis, cum clauſula ex nunc prout ex tunc, & è contra, ſeparavimus, eidemque Collegio, per futuros Apoſtolicæ Pœnitentiariæ Sigillatores in certis terminis, modoque & formâ tunc expreſſis, libera ab omni onere, annuatim perſolvenda, perpetuò applicavimus, & appropriavimus: Interim verò donec diſmembratio, & applicatio hujuſmodi ſuum ſortirentur effectum voluimus annua ſcuta centum quinquaginta ejuſdem monetæ ex redditibus Datariæ noſtræ, & ex emolumentis Componendæ Beneficialis quotannis in Feſtis Natalitiis Domini Noſtri Jeſu Chriſti eidem Collegio ſubminiſtrari.

Quoniam verò, nec ita prædictorum Religioſorum ſuſtentationi, aliiſque ipſorum Collegii neceſſitatibus ſatis plenè, & ſufficientèr conſultum fore dignoſcebamus; voluimus itidem, ſtatuimus, & mandavimus, ex annua ſumma ſcutorum biſcentum è ſuperfluis dictæ Pœnitentiariæ Apoſtolicæ emolumentis retrahenda, & ad Majoris Pœnitentiarii diſpoſitionem aliàs conceſſa, per eum tamen in eleemoſynas erga pauperes recurrentes ad ipſius Pœnitentiariæ Forum erogandâ, medietatem, nimirùm annua ſcuta centum dictæ monetæ, Collegio prædicto ſimilitèr applicari, ac per eumdem Majorem pro tempore Pœnitentiarium duabus æqualibus ſolutionibus, altera videlicèt in Nativitate Sancti Joannis Baptiſtæ, altera verò in Feſtis Natalitiis Domini Noſtri Jeſu Chriſti in perpetuum omninò perſolvi.

Volumus inſuper, ut omnes & ſingulæ mulctæ, & condonationes ab ejuſdem Pœnitentiariæ Apoſtolicæ Officio per ſingulos annos percipi ſolitæ, & in futurum percipiendæ, dicto Collegio Pœnitentiariorum Lateranenſium pro linteaminum, & ſuppellectilium manutentione ab eodem Pœnitentiario Majori applicarentur, & in fine cujuſlibet anni perſolverentur, quemadmodum Nos ipſi Collegio Apoſtolica auctoritate applicavimus, ac perpetuò conceſſimus, & aſſignavimus: Et alias, prout in prædictis noſtris Literis, quarum integrum tenorem hic pro plenè, & ſufficientèr, ac de verbo ad verbum inſerto haberi volumus, plenius & uberiùs continetur.

Pont. declarat aſſignationem hujuſmodi factam fuiſſe per modum eleemoſynæ.

Cum autem Pœnitentiarii Minores prædicti, tanquàm dicti Ordinis Fratrum Sancti Franciſci Strictioris Obſervantiæ Profeſſores, ſtrictam quoque paupertatem profiteantur; proindeque ſuper validitate reſervationum, conceſſionum, & aſſignationum prædictarum, nec non ſuper capacitate eorumdem Pœnitentiariorum Minorum exigendi, & percipiendi ſubſidia eis, ut prædiximus, reſervata applicata, conceſſa, & aſſignata, poſſit aliquandò perplexitas exoriri; Nos volentes dubietatibus hujuſmodi obviam ire, eorumdemque Pœnitentiariorum Minorum quieti, & indemnitati in præmiſſis omni opere providere; Motu pari, & ex certa ſcientia, meraque deliberatione Noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium expreſsè declaramus, omnia & ſingula ſuperiùs relata ſubſidia, & ut ſupra reſervata, applicata, conceſſa, & aſſignata pro victu, veſtitu, aliiſque neceſſitatibus Pœnitentiariorum Minorum, eorumque Collegii prædictorum, non alitèr, quàm per modum eleemoſynæ, juxta capacitatem eorumdem Fratrum Ordinis Sancti Franciſci Strictioris Obſervantiæ, reſervata, applicata, conceſſa, & aſſignata fuiſſe, & eſſe, ac cenſeri debere.

Clauſulæ.

Decernentes omnes, & ſingulos, ad quos ſolutiones, & præſtationes ſingulorum ſubſidiorum prædictorum nunc quomodolibet ſpectant, & pertinent, & pro tempore ſpectabunt, & pertinebunt, ad integras ſolutiones, & præſtationes hujuſmodi, juxta reſervationum, applicationum, conceſſionum, & aſſignationum prædictarum, nec non Literarum Apoſtolicarum deſuper reſpectivè confectarum vim, continentiam, ſeriem, & tenorem, fuiſſe, ac eſſe, & fore efficaciter obligatos. Quocirca memoratas noſtras Literas, ipſaſque præſentes, cum omnibus, & ſingulis in eis contentis, nullo unquam tempore de ſubreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel alio quocumque defectu notari, vel impugnari poſſe, ſed eas omninò, ac ſemper, & perpetuòs firmas, validas, & efficaces exiſtere, eiſdemque Pœnitentiariis Minoribus dictæ Lateranenſis Baſilicæ, eorumque Collegio pleniſſimè ſuffragari, nec non ab omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, inviolabiliter obſervari; ſicque, & non alitèr per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos quavis auctoritate, & poteſtate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, definiendi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus: Non obſtantibus omnibus illis, quæ in dictis Noſtris Literis voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fiat Motu proprio, P.

Et cum abſolutione a cenſuris, ad effectum &c. Et quod Noſtrarum Literarum prædictarum tenores, ac data habeantur pro expreſſis, ſeu in toto, vel parte exprimi poſſint in literis etiam gratis per viam de Curia cum clauſula perpetuò, & ad perpetuam rei memoriam, ſi, & quandocumque videbitur expedien. Et de perpetuis declaratione, decreto, aliiſque præmiſſis, ut ſupra, in dictis literis latiſſimè extenden. Volumus autem, quod ſola præſentis

ſchedulæ

Fiat P.

ſchedulæ Noſtri Motus proprii ſignatura ſufficiat, illique, ac illius quoque exemplis, ſeu tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Perſonæ in, Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ Sigillo munitis, tanta ubique fides adhibeatur in Judicio, & extra, quanta ſi ſub Plumbo Noſtro expedirentur, & originaliter exhiberentur, adhibenda eſſet, & adhiberi deberet, regula quacumque contraria non obſtante.

Dat. Pont. An. VII. die 27. Maij 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſexto Kalendas Junii Anno Septimo.

XXXII.

Præfinitio Juriſdictionis Abbatiæ Farfenſis, & Sancti Salvatoris Majoris, quoad Loca & Eccleſias in alienis Diœceſibus exiſtentia.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Vigilantia Pontificii, ut Paſtores gregem tranquillè regant.

DUM univerſi gregis Dominici curam imbellicitati Noſtræ commiſſam, ex hoc Apoſtolicæ Sedis faſtigio, majori, qua poſſumus, vigilantia ac ſollicitudine adminiſtrare ſatagimus, peculiarium quoque gregum commodis, eorumque utiliori regimini proſpicere Nos oportet, ut ſinguli Eccleſiarum Paſtores impoſitum ſibi munus tranquillè exercere, & ſubjectas ſibi plebes ad Divinarum, & Eccleſiaſticarum Legum normam utiliter valeant gubernare.

Incommoda ex juriſdictione Prælatorum inferiorum intra fines Diœceſum Epiſcopalium.

Quam ob rem advertentes quot quantaque in Eccleſiaſtici regiminis adminiſtratione oriri ſoleant incommoda ex eo, quod intra variarum Diœceſum fines, & in ipſis veluti earum viſceribus, aliqui inferiores Prælati gaudentes qualitate Nullius & Territorii ſeparati, in Eccleſias & Loca, atque Perſonas tam Eccleſiaſticas, quam Laicas activam obtinent juriſdictionem; non ſemel, occaſione data, cogitavimus, etiam cum conſilio nonnullorum hujus Noſtræ Curiæ Prælatorum, hujuſmodi peculiares juriſdictiones, pro rerum, atque Locorum conditionibus, & opportunitatibus, aut imminutas, ad aliam formam, & ad congruentes terminos redigere, aut omninò extinctas, atque ſublatas, Epiſcoporum Localium Ordinariæ Poteſtati, & Auctoritati adjungere, & incorporare.

Quæ Pont. non ſemel juxta opportunitatem tollere curavit.

Juriſdictio Monaſterii Abbatiæ Farfen. nimis ampla, & extenſa etiam in Loca, & Eccleſias intra Diœceſes Epiſcopales.

Quod quidem ſpeciali ſtudio jamdudum perficere optavimus in moderatione, & reductione illius juriſdictionis, quam intra diverſarum Diœceſum limites extendit celebre, & inſigne Monaſterium, Abbatia nuncupatum, Sanctæ Mariæ Farſen. Nullius Diœceſis in Diſtrictu Urbis, Ordinis Sancti Benedicti, cui alterum Sancti Salvatoris Majoris adnexum exiſtit: Quodque cum ſæpiùs Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus virtute, doctrina, & generis nobilitate præſtantibus commendari conſuevetit, a pluribus Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris, ac præcipuè a felicis recordationis Urbano Papa VIII., ſingularibus Privilegiis, honoribus, & præeminentiis abundè cumulatum fuit; & juriſdictio quaſi Epiſcopalis illius Abbatis, ſeu perpetui Commendatarii, ſeparatum ac peculiare Territorium habentis, latè porrecta extitit, & ampliata.

Inconvenientia, & lites ex hac nimia extenſione juriſdictionis procedentia.

Ex hac enim hujuſmodi Juriſdictionis propagatione ad Eccleſias & Loca, extra proprium Territorium prædictum, in diverſis Epiſcoporum Diœceſibus exiſtentia, multa profectò, & gravia inconvenientia conſecuta eſſe dignoſcuntur; dum, vel Epiſcopi pro jurium ſuorum indemnitate certantes, diuturnas lites & controverſias coram Congregationibus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, aut in Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditorio, aliiſque Urbis Tribunalibus ſuſtinere coacti ſunt, non ſine magno expenſarum utrinque factarum diſpendio, & ingenti profuſione pecuniarum, quæ in pauperum alimoniam, aut in Domus Dei decorem & utilitatem, convenientiùs erogari potuiſſent; quemadmodum eveniſſe conſtat ſub finem elapſi ſæculi, & currentis initium, quo tempore bon. mem. Cardinalis Cincius nuncupatus Archiepiſcopalem Firmanam Eccleſiam obtinebat: Vel, ſi iidem Epiſcopi hujuſmodi litium diſpendia formidantes, aut Cardinalis pro tempore dicti Monaſterii Farfenſis Abbatis Commendatarii auctoritate, & gratia deterriti, ſatiùs duxerunt, in proprii juris proſecutione, & in Epiſcopalis juriſdictionis uſu remiſſiùs ſe gerere, & contra delinquentes Perſonas tam Eccleſiaſticas, quàm Laicas, a prædicto Abbate dependentes, ad formam ſacrarum Legum, aut nullo modo, aut mitiùs quàm oportebat procedere; deplorabilis exceſſuum & criminum impunitas, & effrenata vivendi licentia in hujuſmodi locis ſummoperè excrevit, cum gravi Divini Cultus detrimento, & magna Fidelium animarum pernicie; præſertim ſi quando præfati Abbates Farfenſes a Reſidentia longiùs abſentes, & Paſtoralem Viſitationem diutiùs, quam par erat, protrahentes, numeroſum gregem eorum curæ concreditum uni Vicario Generali neceſſariis qualitatibus ad graviſſimum munus obeundum fortaſsè deſtituto, paſcendum, regendumque commiſerunt.

Pontifex ad hiſce malis occurrendum, de illius juriſdictionis diſmembratione agit cum Reverendiſſimo Cardinali Paſſioneo Abbate dicti Monaſterii.

His porrò malis, pro debita, Nobiſque potiſſimum demandata omnium Eccleſiarum ſollicitudine, remedium afferre, & in futurum obviam ire cupientes, quum proximis ſuperioribus annis cum dilecto Filio Noſtro Dominico Tituli Sancti Bernardi ad Thermas Presbytero Cardinali Paſſioneo nuncupato, tunc prædicti Monaſterii Farfenſis Abbate Commendatario hac de re ageremus; non ſolum ipſe, pro ſua prudentia, & pietate, in eandem nobiſcum ſententiam de hujuſmodi Locis, & Eccleſiis a Territorio Farfenſi remotis, & in alienis Diœceſibus, ut præfertur, conſtitutis, ab ipſius Monaſterii dependentia eximendis, ac reſpectivè Diœceſanorum Antiſtitum juriſdictioni per omnia ſubjiciendis, facilè deſcendit; verum etiam promptum ſe, atque paratum exhibuit ad dimittendam, exuendamque juriſdictionem illam, quam uti Abbas, in hujuſmodi Loca, & Eccleſias exercebat.

Et deinde cum Reverendiſſimo Cardinali Lante in eadem Abbatia Succeſſore.

Cum verò ante hos aliquot menſes ipſe Dominicus Cardinalis, ex certis rationabilibus cauſis animum ſuum moventibus, Commendæ ejuſdem Monaſterii Farfenſis, ac omni & cuicumque juri ſibi in Monaſterio hujuſmodi, illiuſque regimine, & adminiſtratione, vel ad illa quomodolibet competenti, in manibus Noſtris, & ad Dilecti ſimiliter Filii Noſtri Federici Tituli Sancti Pancratii Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Cardinalis Lante nuncupati favorem, ſponte & liberè cedere propoſuiſſet; Nos hinc opportunam ſumpſimus occaſionem conſilia noſtra tandem re ipſa ad exitum perducendi; proindèque ceſſionem prædictam non aliter duximus admittendam, quàm ſi dictus Federicus Cardinalis ſuum præſtaret aſſenſum diſmembrationi plurium Locorum & Eccleſiarum, illorumque & illarum incorporationi, & ſubjectioni Ordinariæ juriſdictioni Epiſcoporum inferiùs nominandorum.

Qui huic diſmembrationi conſenſit.

Cum itaque prædictus Federicus Cardinalis non minori zelo pro Eccleſiarum, ac Populorum utilitate, & pro recto rerum ordine incenſus, Noſtris conſiliis, ac ſuaſionibus acquieſcens, diſmembrationi hujuſmodi aſſenſerit,

Noſque Monaſterium Farſenſe prædictum eidem Federico Cardinali Apoſtolica Auctoritate commendaverimus; præſenti noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione volentes relatos ſuperiùs abuſus de medio tollere, atque in futurum meliori locorum, & Perſonarum hujuſmodi gubernationi, adjuvante Domino, ſalubriter providere, auditis prius Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopo Firmano, nec non Montis Alti, Reatino, & Spoletano Epiſcopis, Motu proprio, non ad ipſorum Archiepiſcopi, & Epiſcoporum petitionem, vel inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, meraque, & matura deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine, primo loco diſmembrationem a recolendæ memoriæ Gregorio Papa XIII. Prædeceſſore Noſtro Anno Domini milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo ſecundo factam plurium Locorum, & Eccleſiarum ad prædictam Abbatiam Farſenſem antea ſpectantium, illorumque, & illarum conceſſionem Archiepiſcopali Eccleſiæ Firmanæ, in compenſationem aliorum Locorum, & Eccleſiarum, quæ ab eodem Archiepiſcopatu fuerant avulſæ, pro erectione novi Epiſcopatus Ripani, (ipſarum diſmembrationis & conceſſionis, nec non Literarum Apoſtolicarum deſuper confectarum ſeriem, & tenorem præſentibus pro plenè, & ſufficientèr expreſſis, & de verbo ad verbum inſertis habentes) in omnibus, & per omnia Apoſtolica auctoritate confirmamus, approbamus, & innovamus, illiſque novum, perpetuumque firmitatis robur adjicimus.

Hinc. auditis Ordinariis, intra quorum Diœceſum fines eadem Juriſdictio ſe extendit;

I. Confirmat diſmembrationem plurium Locorum, & Eccleſiarum aliàs a Gregorio XIII. factam favore Archiepiſcopatus Firmani.

Item extirpandis radicitùs litibus, & controverſiis, tam ortis, quàm in poſterum facilè orituris intenti, omnes & quaſcumque lites, & controverſias deſuper, ſive in prædicto Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditorio, ſive forſan alibi, coram quibuſcumque, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Congregationibus, Judicibus, & Tribunalibus in quacumque Inſtantia pendentes, & introductas (quarum reſpectivè ſtatum & merita, nominaque & cognomina Judicum, & Collitigantium, ac jurium, actionum, exceptionum, & prætenſionum, nec non privilegiorum quorumcumque, & indultorum, conceſſionum, gratiarum conſuetudinem, & præſcriptionum, etiam longiſſimarum, & immemorabilium, aliorumque forſan exprimendorum tenores itidem pro plenè, & ſufficientèr expreſſis haberi volumus), ad Nos avocantes, extinguentes, & reſpectivè caſſantes, tollentes & abolentes; ſimili modo approbamus, emologamus & confirmamus, ac executioni demandandam eſſe, & fore decernimus Deciſionem Rotalem coram bon. mem. Molines editam die vigeſima Martii Anni milleſimi ſeptingenteſimi ſecundi, confirmatoriam aliarum, & in rem judicatam tranſactam, quæ inter impreſſas ipſius Molines habetur numero ſeptingenteſimo ſeptuageſimo primo, nec non Votum a prædicto Auditorio ſucceſſivè extenſum, obſervatum, & emologatum a prædicta Congregatione Decretorum Concilii Tridentini Interprete.

II. Extinguit lites ſuper juriſdictione dictæ Abbatiæ pendentes.

Et approbat rem judicatam Rotalem ſuper juriſdictione Archiepiſcopi Firmani in Locis videlicet.

In quorum ſequelam dicimus & declaramus, hujuſmodi Oppida, Eccleſias, & Loca Pia ſub juriſdictione Abbatis Farſenſis antea exiſtentia, a tempore Gregorii Prædeceſſoris prædicti evaſiſſe ſubjecta, adeoque eſſe, & remanere ſemper debere ſubjecta plenariæ, & Ordinariæ juriſdictioni Archiepiſcopi Firmani in locum Abbatis Farſenſis ſuffecti, nempe in Caſtro Sanctæ Victoriæ Eccleſias infraſcriptas videlicet: Eccleſiam Sanctæ Mariæ Miſericordiæ, Eccleſiam & Hoſpitale Sancti Jacobi, Eccleſiam Sanctiſſimi Crucifixi, Eccleſiam & Oratorium Sancti Sebaſtiani, Eccleſiam Ruralem Sanctæ Mariæ de Monte, Eccleſiam Ruralem Sanctæ Mariæ de Palladiis ſeu Pladiis, Eccleſiam Ruralem Sanctæ Mariæ Angelorum, Eccleſiam Ruralem Sanctæ Mariæ del Piano, Eccleſias Rurales Sanctorum Tiburtii & Rochi, Cappellam SS. Petri & Pauli in Eccleſia Fratrum Minorum Sancti Franciſci, & Montem Pietatis. In Caſtro vero Montis Falconis Eccleſiam Parochialem Sancti Petri de Porta, Eccleſiam Parochialem Sancti Petri in Penna ſeu Ripa, Parochialem Sancti Januarii, Parochialem Sancti Angeli, Parochialem Sanctæ Mariæ, Eccleſiam Sanctæ Catharinæ, Eccleſiam Ruralem Sanctæ Mariæ Scalarum, ſive delle Scalelle. In Caſtro demum, ſeu Oppido Montis Sanctæ Mariæ in Sancto Georgio, Parochialem Sancti Joannis, Eccleſiam Sancti Benedicti, Eccleſiam Sancti Sebaſtiani; Ita quod in omnibus hiſce Locis & Eccleſiis habeat, & retineat Archiepiſcopus Firmanus jus conferendi, & inſtituendi, omneſque & ſingulos actus juriſdictionis ſpiritualis exerceat, qui ab Ordinariis exerceri ſolent.

Caſtri S. Victoriæ cum novem Eccleſiis &c.

Caſtri Montis Falconis cum ſeptem Eccleſiis.

Caſtris Montis Sanctæ Mariæ cum tribus Eccleſiis.

Præterea ex præmiſſis cauſis, aliiſque juſtis & rationabilibus animum noſtrum moventibus, ad quarum verificationem nolumus quemquam ullo unquam tempore teneri, a prædicto Monaſterio Farſenſe, & ab ejuſdem Monaſterii pro tempore Abbatis perpetui Commendatarii juriſdictione, ſuperioritate, poteſtate, & auctoritate in perpetuum diſmembramus, ſeparamus, & ſejungimus, quæ ſequuntur, Eccleſias, Monaſteria, Oppida, & Loca pia in infraſcriptis Diœceſibus Noſtræ Ditionis Eccleſiaſticæ ſita, nimirum: In Diœceſi Firmana, & in Caſtro Sanctæ Victoriæ, Eccleſiam & Capitulum Collegiatæ ſub titulo ejuſdem Sanctæ Victoriæ, Eccleſiam & Monaſterium Sanctæ Catharinæ Ordinis Sancti Benedicti, Eccleſiam ſeu Cappellam Sanctæ Crucis, Eccleſiam, ſeu Cappellam Sanctiſſimæ Trinitatis: & in Civitate Firmana Parochialem Eccleſiam Sancti Petri in Penna.

III. Diſmembrat a dicta Abbatia Eccleſias, Monaſteria, Oppida, & Loca pia exiſtentia in Diœceſibus nempè:

In Firmana, & in Caſtro Sanctæ Victoriæ.

Unam Collegiatam, unum Monaſterium, & duas Eccleſias.

In Civitate Firmana unam Parochialem.

In Diœceſi verò Montis Alti in Terra Rotellæ Collegiatam Sanctæ Mariæ, Eccleſiam Ruralem Sanctæ Mariæ di Rovetino, Eccleſiam Ruralem Sancti Laurentii, Societates Sanctiſſimi Sacramenti, & Roſarii cum earum annexis. In Terra Montis Elpari Eccleſiam, Prioratum, ſeu Vicariam Sancti Angeli, Eccleſiam Ruralem Sancti Joſeph, Eccleſiam Sanctiſſimi Crucifixi, aliaſque Eccleſias penitùs dirutas, nempe Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Miſericordia, Eccleſiam Sancti Caroli, Eccleſiam Sancti Benedicti in Roſignano, Eccleſiam Sanctorum Laurentii & Petri Martyris in Contrata Pedemontis, aut Caſtigliani, Societates Sanctiſſimi Sacramenti, Roſarii, & Sancti Joſeph, cum earum dependentiis, Montemque Frumentarium. In Loco Montis de Nove, Parochialem Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Cellis, Eccleſiam Sanctiſſimi Crucifixi, Societatem Sanctiſſimi Sacramenti, ejuſque Oratorium. In Terra Forcis, Collegiatam Sancti Pauli, Eccleſiam ſeu Oratorium Sancti Blaſii, Eccleſiam Ruralem Sancti Georgii, Eccleſiam Ruralem Sanctæ Mariæ de Lacu, Eccleſiam Ruralem Sancti Stephani, Eccleſiam Suburbanam, cum alia annexa Sanctæ Mariæ Gratiarum, Eccleſias Rurales Sancti Joannis Baptiſtæ, Santi Salvatoris, & Sancti Angeli, Societates Sanctiſſimi Sacramenti, Sanctiſſimi Roſarii, earumque Oratoria, & alia annexa, Hoſpitale quoque, Montemque Frumentarium.

In Diœceſi Montis Alti, & in Terra Rotellæ unam Collegiatam, duas Eccleſias, duas Confraternitates.

In Terra Montis Elpari ſeptem Eccleſias, tres Confraternitates, & Montem Frumentarium.

In Loco Montis de Nove unam Parochialem, & unam Societatem cum Oratorio.

In Terra Forcis unam Collegiatam, octo Eccleſias, duas Confraternitates, Hoſpitale, & Montem Frumentarium.

Item in Diœceſi Reatina, Eccleſiam Turritæ, Eccleſiam Sancti Georgii, Eccleſiam Flumatæ, & in Territorio Ciccoli Eccleſiam di Caſalivieri, Oſpaniſci, Collis, Collium, Sancti Thomæ de Latuſio, Neſpoſti, & Collis Gentileſchi.

In Diœceſi Reatina decem Eccleſias.

Inſuper in Diœceſi Spoletana, in Loco di Savelli Præpoſituram Curatam Sancti Angeli,

In Spoletana Eccleſias, & Beneficia

Eccle-

in Locis, nimirum di Savelli.
Di Paganelli.
In Villa S. Andreæ.
In Caſtro S. Marci.

Eccleſiam Sanctæ Mariæ del Colle, & Sanctæ Mariæ ad Nives. In Loco di Paganelli, Eccleſiam Sancti Pauli. In Villa Sancti Andreæ aliam Eccleſiam Sancti Pauli, & Sanctæ Mariæ de Quercu. In Caſtro Sancti Marci, Eccleſiam Sancti Laurentii, Sancti Salvatoris di Caſalino, & Sancti Ægidii delli Caſtiglioni, cum Beneficio, Præpoſitura nuncupato, & quinque Canonicatibus Ruralibus. In Territorio Caſciæ, Monaſterium Monialium Sanctæ Margaritæ cum omnibus eidem annexis, & Eccleſiam dirutam Sanctæ Crucis Vezzani. In Villa Sanctiſſimæ Trinitatis, Parochialem Sancti Blaſii, & Eccleſiam dirutam Sancti Petri de Mutillo in Loco Coronellæ, & Parochialem Sanctæ Luciæ. In Villa Trogiani, Parochialem Sancti Martini, cum aliis ei annexis, & Eccleſiam Sanctæ Mariæ a Conſini. In Civitate Spoletana, Eccleſiam Sancti Marci, & Eccleſiam Sancti Viti. Demum in Diœceſi Aſſiſien., Eccleſiam Sanctorum Stephani, & Fortunati.

In Territorio Caſciæ.
In Villa Sanctiſſimæ Trinitatis.
In Villa Trogiani.
In Civitate Spoletana.
In Diœceſi Aſſiſien. unam Eccleſiam.

Applicat juriſdictionem in Eccleſias, & Loca diſmembrata, dictis quinque Diœceſibus, & earum Ordinariis.

Quæ quidem omnia & ſingula ſuperiùs adnotata, & expreſſa Monaſteria, Eccleſias, Oppida, Terras, & Loca Pia a prædicto Monaſterio Sanctæ Mariæ Farfenſis, & a juriſdictione illius pro tempore Abbatis, ſeu perpetui Commendatarii, ſic, ut præmiſimus, diſmembrata, ſeparata, & ſejuncta, ſingulis Firmanæ, Montis Alti, Reatinæ, Spoletanæ, & Aſſiſienſis Eccleſiarum Diœceſibus, & Territoriis, in quibus reſpectivè poſita ſunt, itidem perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus, omnimodamque juriſdictionem Ordinariam, quæ ipſius Monaſterii Farfenſis Abbati perpetuo Commendatario in Eccleſias, Monaſteria, Oppida, Terras, & Loca Pia prædicta, eorumque Perſonas competebat, ad Archiepiſcopum Firmanum, ac Montis Alti, Reatinum, Spoletanum, & Aſſiſienſem Epiſcopos prædictos, ſingula ſingulis congruè referendo, transferimus; eamque illis reſpectivè concedimus & aſſignamus; ipſoſque Archiepiſcopum & Epiſcopos ex nunc plenarios ſucceſſores prædicti Abbatis Farfenſis in juriſdictione, ſuperioritate, poteſtate, & auctoritate ordinaria hujuſmodi eſſe & fore decernimus.

Salva juriſdictione dicti Abbatis in Locis, & Eccleſiis intra proprium, & particulare Territorium conſiſtentibus.
Et in nonnullis aliis Eccleſiis diverſarum Diœceſum.

Cæterum firmam, ſalvam, & illæſam, ut priùs, remanere debere declaramus Ordinariam juriſdictionem ejuſdem Abbatis Farfenſis in cæteris Locis, Caſtris, & Eccleſiis intra proprium, & particulare Territorium prædictum conſiſtentibus; Item in Suburbiis, & Eccleſiis poſitis in Suburbiis Reatin., in cæteris pariter Eccleſiis exiſtentibus in Diœceſibus diverſis ſubjectis Epiſcopis Regni Neapolitani, videlicet in Parochiali Eccleſia Sancti Petri d'Azzano, cum aliis eidem annexis, Aprutinæ Diœceſis; in Parochialibus Eccleſiis Sancti Laurentii di Beſſi, Sancti Pii di Fontecchio, ſeu Fonticoli, Scopeti, Sanctæ Mariæ di Forſona, ſeu Forcelli, & Sociani; In Eccleſia Sancti Stephani in Terra Sancti Demetrii; in Eccleſia Sanctæ Mariæ in Arquato; in Tèrra Fagnani; in Eccleſia Sanctæ Mariæ, vulgò Sancta Marinella, in Villa Pretuſi, & Eccleſia Sanctæ Mariæ in Terra Barigiani Diœceſis Aquilanæ, & in Eccleſia di Roſciolo, & in Eccleſia Sanctæ Mariæ Terræ Magliani, cum aliis, Diœceſis Marſorum; & demum in Eccleſia Sancti Joannis Baptiſtæ in Terra Gagliani Sulmonenſis Diœceſis: Per præſentes enim non intendimus ſuper hiſce quidquam innovare.

IV.
Quoad Collationes Beneficiorum decernit Archiepiſcopum, & Abbatem prædictos non decidiſſe a jure conferendi,

Quia verò Noſtræ mentis & intentionis exiſtit, ut dum confirmatio, diſmembratio, unio, annexio, incorporatio, aliaque præmiſſa ſuum ſortiantur effectum, in Collatione tamen, & proviſione Beneficiorum Eccleſiaſticorum nihil admodum innovetur, ſed cum ampliatione juriſdictionis prædictorum Antiſtitum, ipſe nihilominus Abbas Farfenſis in hoc rerum genere, minori quo fieri poſſit, detrimento afficiatur; per eaſdem præſentes decernimus pariter, & ſtatuimus, nec Archiepiſcopum Firmanum, nec Abbatem Farfenſem per hoc decidiſſe a jure conferendi, & providendi Eccleſias cum cura, & ſine cura, Canonicatus, & Præbendas, cæteraque Beneficia Eccleſiaſtica, quorum collatio, & proviſio, ſeu quævis alia diſpoſitio ad ipſos reſpectivè ſpectabat, & pertinebat, tam jure Ordinario, quàm in vim privilegiorum Apoſtolicorum, ac memoratæ diſmembrationis Gregorianæ, nec non deciſionum, & voti prædicti Auditorii, reſolutionum quoque Congregationis Concilii, & Laudi die duodecima menſis Auguſti Anni Domini milleſimi ſeptingenteſimi vigeſimi primi, prolati a tribus Romanæ Curiæ tunc temporis Prælatis, nimirum Petra nunc Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinale, ac Herrera, & Anſideo, quoad Collegiatam Eccleſiam Sancti Antonii de Altidona: Quinimmo hujuſmodi jus utrique integrum præſervamus; non innovantes, niſi ut infrà:

quo ante præſentes gaudebant.

Statuit tamen, quod Archiepiſcopus Firmanus in Eccleſiis a Gregorio XIII. diſmembratis conferat uti Ordinarius.
Quodque in Eccleſiis, & Locis nunc diſmembratis Archiepiſcopus, & Epiſcopi prædicti quoad Beneficia Juriſpatronatus habeant jus inſtituendi.

Archiepiſcopus nimirum Firmanus in Eccleſiis, & Locis a prædicto Gregorio Prædeceſſore diſmembratis conferet uti proprius Archiepiſcopus, ut priùs, jure Ordinario, omnia Beneficia Eccleſiaſtica, præterquàm in menſibus Apoſtolicis vacantia, aut aliàs diſpoſitioni Apoſtolicæ reſervata, vel affecta. Inſuper in Eccleſiis a Nobis per præſentes diſmembratis, & reſpectivè incorporatis, tam prædictus Archiepiſcopus Firmanus, quàm Montis Alti, Reatinus, Spoletanus, & Aſſiſienſis Epiſcopi dabunt inſtitutionem in Beneficiis Juriſpatronatus tam Laicalis, quàm Eccleſiaſtici, ceſſantibus reſervationibus, & affectionibus Apoſtolicis, abſque examine, ſi curata non ſint, ſi verò curata fuerint, prævio examine, & approbatione, aliiſque ſervatis ſervandis, quoad Perſonas nominandas, & præſentandas a Patronis Laicis ex fundatione, dotatione, privilegio, ſeu indulto Apoſtolico exiſtentibus, atque etiam prævio conſueto concurſu, & approbatione quoad Perſonas a Patronis Eccleſiaſticis ex ſimilibus titulis nominandas, & præſentandas.

Abbas verò Farfenſis Eccleſiarum, & Beneficiorum diſmembratorum habeat Juſpatronatus Eccleſiaſticum.

Abbas verò Farfenſis in ipſis Eccleſiis a Nobis per præſentes ab ejus Territorio divulſis, & ſeparatis, in quibus hactenus jus habuit conferendi, & providendi Paræcias, & Beneficia omnia, etiam Dignitates principales in Collegiatis, ceſſantibus reſervationibus, & affectionibus Apoſtolicis, ex ſpeciali privilegio memorati Urbani Prædeceſſoris, in poſterum ſi Prælatus, non autem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis fuerit, jus habebit nominandi, & præſentandi, quâ Patronus Eccleſiaſticus, in Menſibus dumtaxat Sedi Apoſtolicæ non reſervatis, aliiſque ceſſantibus reſervationibus, & affectionibus prædictis, ad Beneficia nempè ſimplicia, & reſidentialia Perſonas idoneas ſibi magis beneviſas, ad Paræcias verò, & ſignanter ad Paræciam Sancti Petri de Penna, Perſonas, quas maluerit, ex approbatis ab Ordinariis in Concurſu præcedenter habito ad præſcriptum Concilii Tridentini *Cap. 18. Seſſ. 24. de Reformatione*, coram iiſdem Ordinariis Locorum, a quibus erunt Literæ proviſionis in eorum reſpectivè Cancellaria expediendæ, cum ſolita taxa expenſarum hactenùs ſervata ab Abbatibus Farfenſibus, & concedenda abſque controverſia inſtitutio autorizabilis.

Si autem Abbas fuerit Cardinalis in Menſibus aliàs non reſervatis nominabit coram Ordinariis; ſed in

Si autem Abbas Commendatarius fuerit, ut plerumque contingit, S. R. E. Cardinalis conſueto gaudens Indulto conferendi Beneficia Eccleſiaſtica Sedi Apoſtolicæ reſervata, vel affecta, tùnc idem Abbas Cardinalis ſemper, & quandocumque nominabit; videlicet quâ Patronus Eccleſiaſticus, ſi vacatio ſequuta fuerit in

Martii,

1747. *Menſibus reſervatis nominabit coram Pontifice.*

Martii, Junii, Septembris, aut Decembris menſibus, aliæque reſervationes, & affectiones Apoſtolicæ omnino eſſent, coram præfatis Ordinariis Locorum, ad ſimplicia quidem, & reſidentialia, Perſonas idoneas ſibi magis beneviſas, ad Paræcias verò Perſonas a ſe præelectas inter approbatas ab ipſis Ordinariis Locorum in Concurſibus præcedenter habitis, & per eaſdem Ordinarios reſpectivè inſtituendas, in omnibus, & per omnia, prout de Abbate non Cardinale ſuperiùs diſpoſuimus: Si autem vacatio ſequuta fuerit in aliis octo anni menſibus alioquin eidem Apoſtolicæ Sedi reſervatis, aut aliqua alia reſervatio, vel affectio Apoſtolica occurrerit, tunc prædictus Abbas Cardinalis, quâ Patronus Eccleſiaſticus ſimul, & Indultarius, nominabit, ſeu præſentabit coram Nobis, & Romano pro tempore Pontifice, Perſonas, ut præmiſimus, idoneas ſibi magis beneviſas, ſeu reſpectivè a ſe præelectas, quarum nomina, & cognomina tranſmittet ad Datariam Noſtram Apoſtolicam, ubi nimirum in earumdem Perſonarum favorem Literæ Apoſtolicæ expediendæ erunt; dummodo tamen Beneficia pro tempore vacantia, ac reſervata, vel affecta, ut præfertur, ſub Indulto prædicto comprehendantur, & non aliàs; ac ſalvo ſemper remanente Noſtro, & Sedis Apoſtolicæ jure liberè conferendi ea Beneficia pro tempore vacantia, quæ ſubjecta fuerint reſervationibus, & affectationibus in eodem Indulto non comprehenſis.

V. *Taxat Canonem ab Archiepiſcopo, & Epiſcopis prædictis dicto Abbati præſtandum.*

Tandem in memoriam, & in recognitionem præſentis diſmembrationis, quæ dum in Abbatis Farfenſis præjudicium cedit, contrà, memoratis Archiepiſcopo, & Epiſcopis ad commodum cedere dignoſcitur; volumus, atque ſtatuimus, ut iidem Archiepiſcopus, & Epiſcopi perpetuis futuris temporibus prædicto pro tempore Abbati Commendatario Farfenſi infraſcriptum Canonem Ceræ Albæ, Archiepiſcopus videlicet Firmanus libras triginta, Epiſcopus Montis Alti libras triginta, Epiſcopus Reatinus libras viginti, Epiſcopus Spoletanus libras decem, demùm Epiſcopus Aſſiſienſis libram unam quotannis ſolvere, & præſtare teneantur: Nos enim Canonem hujuſmodi juxta numerum, & qualitatem Eccleſiarum diſmembratarum, & habita ratione majoris, & minoris quantitatis redituum Menſarum Archiepiſcopalis, & Epiſcopalium Eccleſiarum prædictarum, congruè, & proportionabiliter taxavimus, & conſtituimus.

Clauſulæ præſervativæ.

Præſentes quoque Literas de ſubreptionis, obreptionis, ac quocumque alio vitio, ſeù intentionis Noſtræ, aut quolibet alio defectu, quantumlibet juridico, & ſubſtantiali, etiam ex eo, quod quicumque in præmiſſis omnibus, & ſingulis quomodolibet intereſſe habentes, ſeu habere putantes, & prætendentes, cujuſcumque qualitatis, ſtatus, gradus, conditionis, & dignitatis exiſtant, etiam ſi eſſent Univerſitates etiam Laicales, ac Conventus, Monaſteria, Capitula, & Collegia etiam Laicalia, citati, vocati, & auditi non fuerint, ac eiſdem præſentibus Literis non conſenſerint, ac cauſæ, propter quas omnia, & ſingula præmiſſa emanaverint, minimè, vel minus ſufficienter examinatæ fuerint, & ex quacumque alia cauſa quantumlibet legitima, etiam in corpore juris clauſa, etiam pia, ac aliàs quomodolibet favorabili, aut publica, ac etiam ratione obſervantiæ, uſus, & conſuetudinis etiam longiſſimæ, & centenariæ, aut immemorabilis, ſive ratione cujuſvis concordiæ inter Abbatem Farfenſem prædictum, & Archiepiſcopum, aut quemlibet ex Epiſcopis prædictis quandocumque forſan initæ, etiam juramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitare alia roboratæ & vallatæ, & aliàs quomodolibet impugnari, invalidari, infringi, aut irritari, ad viam & terminos juris reduci, nec adverſus illas oris aperitionis, aut aliud quodcumque juris, vel facti remedium, etiam ex capite læſionis quantumvis enormis, & enormiſſimæ, vel cujuſcumque præjudicii etiam majoris, quàm expreſſum ſit, impetrari, ac etiam motu, ſcientia, & poteſtate paribus per quoſcumque Romanos Pontifices Succeſſores Noſtros quomodolibet contra præmiſſa omnia, & eorum ſingula conceſſum acceptari, ac in judicio, & extra illud allegari, deduci, produci, aut aliàs illo quomodolibet uti non poſſe, quinimmò prædicta omnia, & ſingula perpetuò firma, valida, & efficacia eſſe & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri & obtinere, illaque ſub quibuſcumque etiam generalibus revocationibus, derogationibus, limitationibus, ſuſpenſionibus, modificationibus, & quibuſcumque aliis contrariis diſpoſitionibus, etiam conſiſtorialibus, non comprehendi, nec comprehenſa aliquo modo cenſeri, ſed ſemper & perpetuò ab illis libera, & immunia:

Aliter judicari prohibetur.

Sicque & non aliter per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos quacumque poteſtate, & auctoritate fungentes, ac dignitate, & præeminentia fulgentes, etiam Cauſarum ejuſdem Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, & Sedis Apoſtolicæ Nuncios, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere; & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcientèr, vel ignorantèr contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, de jure quæſito non tollendo, & de unionibus committendis ad partes vocatis quorum intereſt, ac de exprimendo vero annuo valore in unionibus, nec non Lateranenſis Concilii noviſſimè celebrati, uniones perpetuas, niſi in caſibus a jure permiſſis, fieri prohibentis, aliiſque Apoſtolicis, ac in Generalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non prædicti Monaſterii Farfenſis, & Ordinis Sancti Benedicti, cujus illud exiſtit, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ac quibuſcumque concordiis, & conventionibus, ut præfertur, forſan initis, roboratis, confirmatis, & approbatis; Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis dicti Monaſterii Farfenſis pro tempore Abbati, ſeu perpetuo Commendatario, a quibuſvis aliis Superioribus, & Perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis clauſulis & decretis, etiam motu pari, & conſiſtorialiter, etiam in fundatione, & primæva inſtitutione, ſeù alias quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis; quibus, omnibuſque aliis, quæ præſentibus quomodolibet obeſſe poſſent, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alis exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi etiam veriores, totoſque & integros, etiam præſentibus pro expreſſis, inſertis, ac de verbo ad verbum regiſtratis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad effectum præſentium, & validitatis omnium & ſingulorum præmiſſorum, hac vice dumtaxat, harum ſerie, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine paribus, ſpecialitèr & expreſsè derogamus, & derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides præſtanda tranſumptis.

Volumus autem quod præſentium Literarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Per-

ſonæ

ſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio, & extra illud adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Per hanc diſmembrationem Taxa dicti Monaſterii non imminuitur.

Cæterum per ea, quæ in præſentibus innovando ſtatuimus, non intendimus Taxam Abbatiæ Farſenſis, ſive utriuſque Monaſterii prædictorum, in Libris Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ præfinitam, ullatenus imminui, aut immutari debere.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ Confirmationis, Approbationis, Diſmembrationis, Sejunctionis, Unionis, Annexionis, Incorporationis, Declarationis, Statuti, Decreti, Derogationis, & Voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. Anno VII die 15. Martii 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſeptimo, Idibus Martii, Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

J. Datarius. Pro D. Card. Paſſinneo.

Joannes Florius Subſtitutus.

Visa de Curia.
I. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 11. *Aprilis* 1747.

Schedula motus proprii ſuper ſecunda diſmembratione Juriſdictionis dictæ Abbatiæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu Proprio &c.

Prœmium.

ETSI ea, quæ a Nobis pro Paſtoralis officii debito per Apoſtolicas noſtras Literas optima ratione ſtatuta ſunt, matura prius conſideratione, ſingulíſque facti circumſtantiis ſeriò penſatis prodeant: Quia tamen nonnunquam evenit, ut aliæ ejuſdem facti circumſtantiæ, quæ antea Nobis non innotuerant, ſubinde pateſiant: Hinc eſt, quod, quum illæ Nobis inoteſcunt, ſupplendo, vel immutando, aut ampliando ea, quæ a Nobis antea ſancita fuerant, de Apoſtolica noſtra benignitate providere non detrectamus.

Pontifex enunciat cauſas primæ diſmembrationis juriſdictionis Abbatiæ Farfenſis a ſe factæ.

Cum itaque Nos aliàs providè attendentes juriſdictionem quaſi Epiſcopalem pro tempore exiſtentis Abbatis Commendatarii Monaſterii Abbatiæ nuncupati Sanctæ Mariæ Farfenſis nullius Diœceſis in diſtrictu Urbis, Ordinis Sancti Benedicti, cui alterum Sancti Salvatoris Majoris nuncupatum annexum exiſtit; ad plurimas Eccleſias, & non pauca loca extra proprium & particulare Territorium, ac intra fines Diœceſum diverſorum Epiſcoporum exiſtentia, ex variis Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum conceſſionibus, latè propagatam fuiſſe: Et ex hac nimis ampla ac ſejuncta juriſdictionis extenſione ea in Eccleſiaſtici regiminis adminiſtratione eatenus conſequuta fuiſſe mala & inconvenientia, quæ ob inferiorum Prælatorum in Loca, Eccleſias, & Perſonas intra aliarum Diœceſum fines exiſtentia activæ juriſdictionis exercitium non raró evenire ſolent: de diſmembratione juriſdictionis dictæ Abbatiæ quoad loca & Eccleſias in alienis Diœceſibus Status Noſtri Eccleſiaſtici exiſtentia cum dilecto Filio noſtro Federico Tituli Sancti Pancratii S. R. E. Presbytero Cardinale Lante nuncupato moderno dicti Monaſterii Abbate Commendatario egiſſemus, ipſeque Federicus Cardinalis eo, quo pollet, zelo, prudentia & pietate, Noſtræ aſſenſus eſſet voluntati: Auditis propterea Venerabilibus Fratribus noſtris Archiepiſcopo Firmano, & Montis alti, Reatino, & Spoletano Epiſcopis, intra quorum Diœceſum fines plurima Loca & Eccleſias dicti Monaſterii Abbatis juriſdictioni ſubjecta eſſe dignoſcebatur: Motu ſimili &c. Oppida, Loca, Terras, Eccleſias, Monaſteria & Loca pia intra Archiepiſcopatus Firmani & Montis Alti, ac Reatini, & Spoletani Epiſcopatuum Diœceſum fines exiſtentia & exiſtentes, necnon unam Eccleſiam, quam in Aſſienſi Diœceſi ſub ejuſdem Abbatis juriſdictione exiſtere, tunc tantùm in comperto erat: ſub certis modo & forma tunc expreſſis per Apoſtolicas Noſtras Literas incipien. *Dum univerſi* ſub datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVI. Idibus Martii Pontificatus Noſtri anno ſeptimo, a prædicto Monaſterio, illiuſque pro tempore exiſtentis Abbatis, ſeu perpetui Commendatarii juriſdictione, ſuperioritate, poteſtate, & auctoritate in perpetuum diſmembravimus, ſeparavimus & ſejunximus, eademque Oppida, Loca, Terras, Eccleſias, Monaſteria & Loca pia, ut præfertur, diſmembrata, ſeparata, & ſejuncta, ſingulis Firmanæ, Montis Alti, Reatinæ, Spoletanæ & Aſſiſienſis Eccleſiarum Diœceſibus etiam perpetuò univimus, anneximus & incorporavimus, prout in dictis Literis plenius continetur.

Quia poſtea innotuit in Civitate Aſſiſienſi unum Monaſterium, & intra fines Diœceſis Aſculanæ plures Eccleſias ſub Abbatis Farfenſis juriſdictione reperiri.

Cum autem, poſtquam Literæ prædictæ jam editæ erant, Nobis innotuiſſet præter unam, ut præferebatur, Eccleſiam dictæ Aſſiſienſis Diœceſis, in ipſa quoque Aſſiſienſi Civitate unum Monaſterium Monialium ſub Titulo Sanctorum Jacobi & Donati, intra verò Diœceſis Aſculanæ fines plures partim in Ditione dicti Status Noſtri, partim verò in Regno Neapolitano ſitas Eccleſias ejuſdem Abbatis juriſdictioni obnoxias reperiri. Et quamvis jamdudum, videlicet de anno ejuſdem Domini MDCLXVI. quædam Schedula per modum Concordiæ inter Epiſcopum Aſculanum, & dicti Monaſterii Abbatem Commendatarium tunc exiſtentes, pro extinctione litis inter eos jam tunc ortæ ſuper exercitio juriſdictionis in ultimo dictis Eccleſiis, ut accepimus, inita & ſubſcripta, ac ſucceſſivè ab eorum reſpectivè Succeſſoribus ratificata fuiſſet, quia tamen Concordia hujuſmodi Apoſtolica caret confirmatione, nec in ea ſingulis caſibus conſulitur, & quandoque ab una, aut altera ex futurorum Epiſcopi, vel Abbatis parte in dubium revocari, vel ab ea reſiliri poſſet.

Hinc ob eaſdem cauſas illud, & illas diſmembrat ab ejus juriſdictione.

Nos qui pro his quoque Eccleſiis ſtabilem, & indeficientem regiminis & gubernii methodum aſſignare cupimus, iiſdem Cauſis in Noſtris Literis prædictis latè enunciatis adducti, dictamque Concordiam, illiuſque integrum tenorem præſentibus pro expreſſo habentes: Motu pari &c. Monaſterium prædictum in dicta Civitate Aſſiſien., necnon Eccleſiam Abbatialem nuncupatam Sanctiſſimi Salvatoris extra mœnia Civitatis Aſculanæ dictæ Auſculanæ Diœceſis, & in infraſcriptis Locis, Caſtris, & Villis ejuſdem Aſculanæ Diœceſis in parte Ditionis Status Noſtri prædicti ſitas Eccleſias, videlicet: Eccleſiam etiam Abbatialem nuncupatam Sancti Joannis in Salaria, cum ei annexis Sancti Petri de Roſara, & Sanctæ Mariæ ad Caprigliam nuncupat. ac ejuſdem Sanctæ Mariæ Villæ Funti Parochialibus, ſeu aliis Eccleſiis, necnon Oratorio publico ejuſdem Beatæ Mariæ Virginis Lauretanæ in eadem Villa Funti, necnon unam Sancti Stephani Loci Quinzani, cum Eccleſia ei annexa Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis dicti loci, & aliam Beatæ Mariæ Virginis Villæ Oſoli, cum ei annexis Eccleſiis Sanctæ Luciæ Villæ Bovecchiæ, & Sancti Joannis ad Saxum nuncupat., ac aliam Beatæ Mariæ Virginis inter Sylvas Villæ Gaici, & aliam

Sanctæ

Sanctæ Anatoliæ Villæ Paſtini, ac aliam Sancti Sylveſtri Villæ Rocchettæ cum filiali Oratorio Sanctæ Luciæ dictæ Villæ, & aliam Sancti Petri Villæ Talleani, cum ei annexa Eccleſia Annunciationis Beatæ Mariæ Virginis dicti loci, ac aliam Sancti Joannis Villæ Forcellæ, cum uno Sancti Andreæ Planarum nuncupat., & altero Sancti Antonii Oratoriis publicis ejuſdem Villæ Forcellæ, & aliam Sanctiſſimæ Annunciationis Villæ Arli, cum Eccleſia ei annexa Sancti Petri ejuſdem Villæ, ac aliam Sanctæ Juſtæ Villæ Juſtinianæ, & aliam Sanctorum Nicolai & Hilarii Villæ Rocchæ Caſaregnanæ, ac aliam Sancti Stephani Villæ Martiæ, cum Sancta Maria Villæ Vallicellæ, & ejuſdem Sanctæ Mariæ Villæ Vetuli, ac Beatæ Mariæ Virginis de Ponte nativo, ac Sanctæ Catharinæ Villæ Moneſtini, & Beatæ Mariæ Virginis Villæ Caſtiglionum; ac Sancti Sebaſtiani Villæ Caſacagnani annexis, ſeu filialibus Eccleſiis, & aliam Sancti Flaviani Loci, ſeu Villæ Venæruptæ, ac aliam Sanctæ Luciæ Loci, ſeu Villæ Capradoſſi, & aliam Sancti Salvatoris Villæ Cerreti, & aliam Beatæ Mariæ Virginis Caſtri Poleſii, cum Oratorio Sancti Benedicti in Valle Gioeſtra, & aliam Sancti Gregorii Villæ Talvacchiæ, & aliam Sanctæ Mariæ Arcis Montis Calvi, & aliam Sancti Joannis Villæ Arolæ, cum ei annexa Eccleſia Beatæ Mariæ Villæ Pedis Cavæ, & Oratorio Publico Annunciationis ejuſdem Beatæ Mariæ Virginis Villæ Turris, ac aliam S. Benedicti Vallis Aquarum cum Oratorio ſimiliter publico Sanctæ Mariæ Gratiarum nuncupat. dictæ Vallis Aquarum, & aliam Sancti Joannis Baptiſtæ Aquæ Sanctæ, cum Oratorio Sancti Joſephi Villæ Cagnani, ac aliam Beatæ Mariæ Virginis Villæ Farni, cum una Sancti Petri, & altera Sancti Gregorii Villæ Fleni Parochialibus Eccleſiis ei annexis, & Oratorio Sancti Cerbonii, ſeu Sanctæ Cerboniæ in Territorio Petraltæ, & aliam Sancti Joannis Baptiſtæ Collagrati juxta fines Regni Neapolitani præfati cum Eccleſiis intra idem Regnum ſitis ei annexis, & Oratorio Sanctæ Mariæ Villæ Franchæ, & reliquam Parochiales Eccleſias Sancti Laurentii Caſtri Troſei, antea, & uſque nunc juriſdictiuni primodicti Monaſterii, illiuſque pro tempore exiſtentis Abbatis, aut perpetui Commendatarii obnoxium & obnoxias, ab ejuſdem Monaſterii, illiuſque Abbatis, ſeu Commeodatarii prædicti juriſdictione, ſuperioritate, poteſtate & authoritate una cum ejus, & earum reſpectivè annexis, & Oratoriis prædictis, necnon aliiſque dependentibus Eccleſiis, ſi quæ ſint, præſentis tenore de novo in perpetuum diſmembramus, ſeparamus & ſejungimus.

Et annectit uni, & alteri Diœceſibus in quibus ſitæ ſunt.

Illoque & illis ſic diſmembratis, ſeparatis & ſejunctis, dictum videlicet Monaſterium Civitatis Aſſiſienſis prædictæ Aſſiſienſi; Eccleſias verò prædictas, cum earum reſpectivè annexis, & Oratoriis prædictis, aliiſque dependentibus Eccleſiis, ſi quæ ſint, Aſculanæ reſpectivè Diœceſibus prædictis, etiam perpetuò unimus, annectimus & incorporamus. omnimodamque in illo, & illis juriſdictionem Ordinariam, quæ ipſi primò dicto Monaſterio illiuſque Abbati, ſeu Commendatario prædicto competebat, ad Aſſiſienſem & Aſculanos Epiſcopos pro tempore exiſtentes prædictos transferimos & reſpectivè tribuimus, concedimus & aſſignamus, ipſoſque Venerabiles Fratres modernos Aſſiſienſem, & Aſculanum Epiſcopos ex nunc plenarios in prædicti Abbatis, ſeu Commendatarii juriſdictione hujuſmodi Succeſſores fore & eſſe decernimos.

Salvat juriſdictionem Abbatis in ſuis Eccleſiis.

Quemadmodum verò in prædictis noſtris Literis ſalvam & illæſam, ut prius, remanere debere declaravimus Ordinariam juriſdictionem primodicti Monaſterii, illiuſque Abbatis, ſeu Commendatarii in Locis, Caſtris, & Eccleſiis intra proprium & particulare Territorium conſiſtentibus, & in aliis Locis & Eccleſiis, ſignanter in Eccleſiis aliis ſitis in Diœceſibus nonnullis Epiſcopis Regni Neapolitani ſubjectis: Ita quoque per præſentem dicti Monaſterii, illiuſque Abbatis ſeu Commendatarii juriſdictionem in aliis Eccleſiis intra fines dictæ Aſculanæ Diœceſis, ſed in Locis temporalis Dominii Regni prædicti ſitis, præter tamen illas annexas dictæ Parochiali Eccleſiæ Sancti Joannis Baptiſtæ Collagrati, cum dicto Oratorio Sanctæ Mariæ Villæ Franchæ; ſalvam & illæſam præſervamus.

Quod jus conferendi Eccleſias diſmembratas & Beneficia in eis ſita idem præcipit quod in prima diſmembratione.

Præterea reſpectu collationum & proviſionum dictarum Eccleſiarum etiam Parochialium per præſentem diſmembratarum, & ut præfertur, incorporatarum, necnon Beneficiorum in eiſdem Eccleſiis ac etiam illa dicti Monaſterii Monialium Civitatis Aſſiſien. præfatæ, forſan conſiſtentium, & quarum, ac quorum proviſio Abbati, ſeu Commendatario prædictò hactenus ſpectavit; idem prorſus quoad jus, formam, & modum ad illas & illa nominandi ſeu præſentandi, & illas, ac illa conferendi & providendi, quod in eiſdem Literis pro aliis Eccleſiis, & Beneficiis per illas, ut præfertur, diſmembratis, præſcripſimus, etiamſi ipſius primodicti Monaſterii Commendatarius fuerit prædictæ S. R. E. Cardinalis, ſervari etiam volumus & mandamus.

Taxæ Canonem ſolvendum ab Epiſcopo Aſculano.

Demum in recognitionem diſmembrationis dictarum Eccleſiarum intra fines Diœceſis Aſculanæ exiſtentium per præſentem factæ, volumus quoque & ſtatuimus, ut Eccleſiæ Aſculanæ prædictæ Epiſcopus pro tempore exiſtens, pro tempore etiam exiſtenti primodicti Monaſterii Abbati, ſeu Commendatario, aut illius Procuratori legitimo, libras viginti ceræ albæ ſingulis annis offerre & præſtare teneatur.

Clauſulæ præſervativa.

Quocirca memoratas noſtras Literas, & præſentem Motus Noſtri Schedulam cum omnibus, & ſingulis in eis contentis, nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ, vel alio quocumque defectu notari, vel impugnari poſſe, ſed eas, & præſentem, omninò ac ſemper, & perpetuò firmas, validas, & efficaces exiſtere, eiſdemque Epiſcopis pleniſſimè ſuffragari, necnon ab omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, inviolabiliter obſervari; ſicque, & non alitèr per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos quavis auctoritate, & poteſtate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, definiendi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Non obſtantibus Schedula ſubſcripta, ſeu Concordia prædicta, quatenus opus ſit, ac omnibus illis, quæ in dictis Noſtris Literis voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fiat Motu proprio P.

Et cum abſolutione a cenſuris, ad effectum &c. Et quod Noſtrarum Literarum prædictarum tenor, ac data habeantur pro expreſſis, ſeu in toto, vel parte exprimi poſſint in literis etiam gratis per viam de Curia, cum clauſula perpetuò, & ad perpetuam rei memoriam, ſi, & quandocumque videbitur, expediendis. Et de perpetuis diſmembratione, ſeparatione, ſejunctione, unione, annexione, incorporatione, voluntate, decreto, aliiſque præmiſſis, ut ſupra, in dictis literis latiſſimè extendendis. Volumus autem, per ea, quæ in Præſenti ſtatuimus, taxam primodicti Monaſterii in Libris Cameræ Apoſtolicæ præfinitam nul- Fiat P.

latenus imminui. Volumus præterea, quod ſola præſentis Schedulæ Noſtri Motus proprii ſignatura ſufficiat, illique, ac illius quoque exemplis, ſeu tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ Sigillo munitis, tanta ubique fides adhibeatur in Judicio, & extra, quanta ſi ſub Plumbo Noſtro expedirentur, & originaliter exhiberentur, adhibenda eſſet, & adhiberi deberet, regula quacumque contraria non obſtante.

Dat. Pontif. anno VII. die 11. Auguſti 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem pridie Idus Auguſti Anno Septimo.

XXXIII.

De Juriſdictione Epiſcopi Tuſculani in Clerum, & Populum Territorii Abbatiæ Cryptæ Ferratæ.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Pontificis ſtudium in diſcutiendis negotiis Eccleſiaſticis.

INTER multa onera cum Sacroſancti Apoſtolatus Officio debilibus humeris noſtris impoſita, ad evitandam, quantum in Nobis eſſet, inutilis Servi condemnationem, hoc planè connumerandum cenſuimus, ut non ſolùm præſentiâ noſtrâ aſſiduam operam impenderemus Congregationibus Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, in quibus Religionis negocia, aliaque graviora, pro Catholicæ Eccleſiæ regimine in dies occurrentia tractantur; Generali nimirum Congregationi Sacrorum Rituum, quoties præcipua capita Cauſarum Beatificationis Servorum Dei, aut Beatorum Canonizationis in eâ expenduntur; ſicut etiam Congregationi Sanctæ Univerſalis Inquiſitionis, quæ per ſingulas hebdomadas coram Nobis habetur; ſæpe etiam illi, in qua de Propagandæ Fidei rationibus agitur; atque alteri, quæ præpoſita eſt executioni & interpretationi Decretorum Sacri Tridentini Concilii; ac demum præter alias Congregationes in peculiaribus caſibus deputatas, & coram Nobiſmetipſis coactas, Supremæ Signaturæ Gratiæ, quam vocant, in qua inferiorum Tribunalium judicata, totaque adminiſtrandæ Juſtitiæ ratio ad trutinam revocantur; Verum etiam, ſi quando graviores controverſiæ inter Eccleſiaſticas potiſſimum perſonas orirentur, ut eas ad judicium Noſtrum avocaremus, eaſque, reſecatis tum litium diuturnitatibus ac diſpendiis, tum partium querelis ac ſimultatibus, modò cum Auditorum Cauſarum Palatii noſtri coram Nobis congregatorum, modò cum aliorum gravium, atque prudentum Virorum conſilio, non ſine proprio labore ac diligentia, multique temporis, ut plurimùm ſomno detracti, in diſcutiendis rationum momentis, evolvendiſque domeſticæ Bibliothecæ noſtræ libris, impendio, definitionis noſtræ Oraculo decideremus, penituſque de medio tolleremus.

Et in litibus judicandis, & extinguendis.

Controverſia juriſdictionalis inter Epiſcopum Tuſculanum, & Abbatem Commendatarium Cryptæ Ferratæ.

Quod genus oneris a Nobis pro communi utilitate libenter ſuſceptum, quum Nobis propoſitum ſit, donec Omnipotenti Deo valetudinis noſtræ vires ſervare placuerit, nullo pacto deponere; facilè adducti ſumus, ut exortam nuper litem & controverſiam inter bonæ memoriæ Joſephum hujus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem Accoramboni nuncupatum, cujus ex hac vita migrationem ſuperioribus diebus eluximus, tamquam Epiſcopum Tuſculanum ex una, & dilectum Filium noſtrum Joannem Antonium Tituli Sanctorum Silveſtri & Martini in Montibus Presbyterum ipſius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem Guadagni nuncupatum, tamquam Monaſterii, Abbatiæ nuncupati, Sanctæ Mariæ de Crypta Ferrata Ordinis Sancti Baſilii, Abbatem Commendatarium ex altera, partibus, ad Noſmetipſos avocaremus, inappellabili judicio Noſtro definiendam ac terminandam. In qua controverſia quum prædictus Joſeph Epiſcopus Cardinalis contenderet prædicti Monaſterii Territorium ſuæ Tuſculanæ Diœceſis portionem eſſe, proindeque ſe omnimodam ſuam Ordinariam Juriſdictionem in eo exercere poſſe; contra verò præfatus Joannes Antonius Cardinalis & Abbas Commendatarius defenderet, hujuſmodi Territorium ab ipſa Tuſculana Diœceſi omnino ſeparatum exiſtere, ſeque illius Ordinarium eſſe, cum plena & quaſi Epiſcopali Juriſdictione in Clerum & Populum, privativè ad ipſum Epiſcopum Tuſculanum; Nos omnibus maturè libratis, quæ in copioſis juris & facti allegationibus, & monumentorum collectionibus tam ex una, quam ex altera parte oblatis, deducta fuerunt, auditis quoque oretenus utriuſque partis Defenſorum & Advocatorum Informationibus; atque in conſilium adhibitis duobus viris in Canonica facultate peritiſſimis, Dilecto ſcilicet Filio Magiſtro Ildephonſo Clemente de Arbſtegui Cappellano Noſtro & Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditore, qui, edito volumine, cujus Titulus eſt: *Concordia Paſtoralis*: eximium ſuæ in hoc rerum genere ſcientiæ ſpecimen dedit; ac dilecto pariter Filio Magiſtro Clemente Argenvilliers Conſiſtorialis Aulæ noſtræ Advocato, ac Prælato Domeſtico; & Auditore noſtro, cujus etiam doctrinæ in hac ipſa controverſiarum ſpecie plura monumenta extant in conſultiſſimis diſceptationibus multorum annorum decurſu, dum in exercitio Fori magna cum laude verſaretur, ab ipſo editis; hiſque coram Nobis die XIII. elapſi Februarii menſis accitis; ac diligenti cum iiſdem tractatu habito, totam hujuſmodi controverſiam in hunc, qui ſequitur, modum dirimere ac definire ſtatuimus.

Ad Pontificem avocatur, & ab eo definitur cum conſilio &c.

Quædam incidentia controverſiæ capita:

Quamvis autem, ut ſupra diximus, ipſius controverſiæ ſumma præcipuè circa Territorium ſeparatum, & juriſdictionis Ordinariæ & quaſi Epiſcopalis competentiam verteretur; quum tamen in ipſius diſcuſſione alii quidam articuli excitati fuerint, nimirum circa juriſdictionem Baronalem Abbatis Commendatarii in præfati Monaſterii Territorio; circa ipſius Monaſterii & Monachorum in eo degentium exemptionem paſſivam ab Ordinaria juriſdictione Epiſcopi Tuſculani; ac demum circa curam animarum, quæ in præfata Eccleſia Sanctæ Mariæ Cryptæ Ferratæ, & in ipſius Parochiæ ambitu exercetur ab uno ex Monachis ipſius Monaſterii; Nos ut omnia litium germina ſtirpitùs evelleremus, ac perpetuæ pacis tranquillitatem firmiter ſtabiliremus, ſuper his etiam matura deliberatione præhabita, opportunas declarationes & ordinationes futuris temporibus obſervandas, edere, & pronunciare ſtatuimus.

I. De Juriſdictione Baronali Abbatis. Rejicitur contraria inſtantia Epiſcopi Tuſculani.

Itaque, quod attinet ad primum, ad temporalem videlicet, ſeu Baronalem Juriſdictionem Abbatis Commendatarii, quam Epiſcopus Tuſculanus in ſuis allegationibus impugnabat, decrevimus, & pronunciavimus, ipſum Epiſcopum in hoc non eſſe legitimum Contradictorem; ideoque Abbatem Commendatarium prædictum, hujuſmodi oppoſitione nihil obſtante, jure ſuo uti poſſe, ſi quod ipſi competit quoad prædictam temporalem & Baronalem juriſdictionem.

II. Exemptio paſſiva Monaſterii & Monachorum firmatur.

Ad ſecundum, nimirum quod ſpectat ad exemptionem paſſivam Monachorum & Monaſterii Cryptæ Ferratæ ab Ordinaria juriſdictione Epiſcopi Tuſculani, diximus & pronunciavimus; hujuſmodi exemptionem paſſivam prædictis Monachis & Monaſterio competere, eoſdemque illâ gaudere debere, ad formam Privilegiorum eiſdem, ut infra latiùs dicemus, ab Apoſtolica

Sede indultorum; ſalvis nihilominus, & firmis remanentibus Sacroſancti Tridentini Concilii, necnon ejuſdem Apoſtolicæ Sedis poſterioribus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, quoad illos omnes & ſingulos caſus, in quibus Regulares, etiam exempti, Epiſcopi juriſdictioni ſive Ordinatiæ, ſive Delegatæ, ſubeſſe debent.

III. Animarum cura, & legitima exiſtentia Parochiæ in Eccleſia Cryptæ Ferratæ canonizatur.

De tertio, videlicet de animarum cura in Eccleſia præfati Monaſterii, ut ſupra diximus, adminiſtratâ; decrevimus ac definivimus, conſtare de legitima exiſtentia Parochiæ in prædicta Abbatiali Eccleſia, quamvis illius erectio nequaquam exhibita fuerit; quum ſatis demonſtratum fuerit, hujuſmodi Curæ Parochialis exercitium in ipſa Eccleſia, & in ipſius Monaſterii Territorio, ab antiquo tempore viguiſſe & vigere; Quocirca ſtatuimus, prædicto Abbati Commendatario competere jus præſentandi coram Epiſcopo Tuſculano unum aliquem pro tempore Sacerdotem ſive Sæcularem, ſive Regularem, qui tamen Latinum Ritum obſervet, atque hunc a prædicto Epiſcopo examinandum eſſe, & ad ipſius Curæ exercitium ritè approbandum; eumdem verò, quamvis Regularis Monachus exiſtat, tamen eidem Epiſcopo ſubeſſe debere in his omnibus, quæ prædictam Curam & Sacramentorum adminiſtrationem concernunt, juxta Decretum prædicti Concili Tridentini *cap.* 11. *ſeſſ.* 25. *de Regularibus*, noſtramque Conſtitutionem, quæ incipit: *Firmandis*, VIII. Idus Novembris anni MDCCXLIV. editam, & impreſſam in Bullario noſtro *Tom.* 1. *num.* 109.

Juriſdictio Ordinaria in Territorium Cryptæ Ferratæ adjudicatur Epiſcopo Tuſculano.

De ipſa denique Epiſcopali Ordinaria juriſdictione in præfato Territorio Cryptæ Ferratæ, an ſcilicet ea ad Epiſcopum Tuſculanum, an verò ad Abbatem Commendatarium, aut Monachos ipſius Monaſterii, pertineat; quod erat præcipuum, vel potius unicum propoſitæ controverſiæ caput; decernendo pronunciavimus, & pronunciando decrevimus, hujuſmodi juriſdictionem Ordinariam & Epiſcopalem in Clerum & Populum univerſum prædicti Loci, & Territorii Cryptæ Ferratæ, competere Epiſcopo Tuſculano, non autem Abbati Commendatario, aut Monachis ipſius Monaſterii.

Monaſterium cum ſuo Territorio in Diœceſi Tuſculana exiſtit.

Et ſanè dubitari nequit, quin Territorium Cryptæ Ferratæ ſitum ſit intra fines Diœceſis Tuſculanæ. Nam, præterquamquod in eo loco, ubi nunc Monaſterium ipſum cum adnexis Ædificiis exiſtit, ex magis receptâ Antiquariorum ſententiâ, Ciceronis Villa olim fuit, in qua ſcilicet ille Philoſophicas Quæſtiones conſcripſit, quas de Loci nomine *Tuſculanas* appellavit; id quod magno argumento eſt, eundem locum deinceps in Diœceſi Tuſculana comprehenſum fuiſſe; ipſi profectò ejuſdem Monaſterii Monachi jam uſque ab anno MCXLV. in quadam controverſia inter ipſos, & Epiſcopum Tuſculanum oborta, quæ a Prædeceſſore Noſtro Eugenio Papa III. definita fuit; dum exemptionis ſuæ amplitudinem adverſus eundem Epiſcopum, nonnulla jura in eorum Monaſterium ſibi competere aſſerentem, ſtrenuè tuerentur, ultrò tamen profeſſi ſunt, Monaſterium ſuum *in Tuſculanenſi Parochia conſtitutum* exiſtere.

Unde illius prætenſa ſeparatio probanda eſſet.

Ubi autem conſtat de exiſtentia Loci intra alicujus Epiſcopi Diœceſim, non poteſt Prælatus Inferior jure aſſerere, in eo loco veram qualitatem Nullius cum Territorio ſeparato ſibi acquiſitam eſſe, & juriſdictionem Ordinariam & quaſi Epiſcopalem in eumdem, privativè ad Epiſcopum, ſibi competere;

Vel per privilegium Apoſtolicum.

niſi clarum exhibeat Apoſtolicæ Sedis Privilegium, quo idem locus a Diœceſi & juriſdictione Ordinaria Epiſcopi diſmembratus, avulſus, & ſeparatus fuerit, ipſiuſque Prælati juriſdictioni per omnia ſubjectus;

Vel immemorabilem conſuetudinem.

vel niſi, deficiente hujuſmodi Privilegio Apoſtolico, immemorabilem ſaltem conſuetudinem ſibi faventem attulerit, cum omnibus requiſitis circumſtantiis juridicè probatam, eamque non limitatam ad unum aliquod actuum genus, ſed quæ omnes complectatur actus, in quibus Epiſcopalis juriſdictionis jura conſiſtunt, eaſque oſtendat a ſe pacificè, & ſine ulla Diœceſani Epiſcopi contradictione, exercitos fuiſſe; quum ea ſit immemorabilis poſſeſſionis & conſuetudinis natura, ut legitimam Privilegii Apoſtolici præſumptionem & famam inducat.

Præviſæ regulæ fundamenta.

His ſanè principiis in hujus generis Litibus definiendis proceditur, & procedendum eſſe non dubitatur, ex quo potiſſimum ea de anno MDCCXXI. ſtudioſè ac maturè diſcuſſa, & pro regulis conſtituta ſunt in quadam Congregatione particulari ex ſapientioribus & doctioribus illius temporis S. R. E. Cardinalibus, Romanæque Curiæ Prælatis compoſita, cujus Congregationis Nos tunc in minoribus conſtituti Secretarii munus obiiuimus; eademque a ſanctæ memoriæ Prædeceſſore noſtro Clemente Papa XI. approbata ſunt, ut videre eſt in Decreto V. impreſſo ad calcem illius Bullarii; Nec aliis profectò principiis inhærendum eſſe cenſuimus, quum actum fuit de dirimenda veteri controverſia inter Epiſcopum Converſanum, & Militiam Hoſpitalem Sancti Joannis Hieroſolymitani, ſuper competentia juriſdictionis Ordinariæ in Oppido Putiniani; quam controverſiam Nos ipſi quatuor ab hinc annis, cum conſilio totius Auditorii Cauſarum Palatii Noſtri, Apoſtolica auctoritate definivimus, & perpetuò extinximus; quâ de re extant Literæ Decretales in Bullario Noſtro impreſſæ *Tom. I. num.* 76.

Privilegia & judicata ab Abbate Commendatario producta.

Equidem Prædeceſſor Noſter Calliſtus Papa II. præfatum Monaſterium Cryptæ Ferratæ *ſub juriſdictione Sanctæ Romanæ Eccleſiæ deſpondit*, conſtituitque, ut *nullus Epiſcopus, præter Romani Pontificis licentiam, in ipſum excommunicationis ſeu interdictionis ſententiam inferre præſumeret.* Eugenius quoque Papa III. ſimiliter Prædeceſſor Noſter prædicti Calliſti Privilegia eidem Monaſterio confirmavit: Cumque tunc exiſtens Epiſcopus Tuſculanus, non obſtantibus hujuſmodi Privilegiis, nonnullos Epiſcopalis juriſdictionis actus in ipſo Monaſterio exercere contenderet, quæ ab Epiſcopis Prædeceſſoribus ſuis exercita fuiſſe dicebat; ipſe Eugenius Prædeceſſor, re cognita, adverſus Epiſcopum ſententiam tulit. Cui quum Epiſcopus non planè acquieviſſet, eandem litem ſub altero Prædeceſſore Hadriano Papa IV. inſtauravit, nova veteribus addens poſtulata, quæ tamen omnia ab ipſo Hadriano Pontifice rejecta fuerunt, injunctumque Epiſcopo fuit, ut ſententiæ a præfato Eugenio Pontifice promulgatæ irrefragabiliter acquieſcens, ſi quid præterea juris, præter id, quod in ipſa ſententia continebatur, in præfato Monaſterio eundem habere contingeret, id omne, etiamſi poſt latam ſententiam illud obtinuiſſet, abrenunciare, & reſignare deberet. In quorum tamen compenſationem ipſe Hadrianus Prædeceſſor aliud Monaſterium Sanctæ Mariæ de Peſcho nuncupatum Epiſcopo Tuſculano conceſſit, ejuſque Diœceſi perpetuò univit & incorporavit. Atque hæc omnia a Gregorio Papa IX. Prædeceſſore pariter Noſtro per Literas Apoſtolicas confirmata & roborata dignoſcuntur.

Eadem ad exemptionem paſſivam Monaſterii referuntur.

Verùm Apoſtolica hujuſmodi Privilegia, ipſum dumtaxat Monaſterium Cryptæ Ferratæ, aut ad ſummum Monachos in eo degentes reſpiciunt; atque illius, illorumque demonſtrant exemptionem a juriſdictione Ordinaria Epiſcopi Tuſculani, cui de cætero ex jure Canonum ſubeſſe debuiſſent. Sed in ipſis nulla mentio fit juriſdictionis activæ Abbatis, aut Monachorum, in Clerum & Populum illius Territorii.

Ideoque

juriſdictionis in Clerum; & Populum Latinum.

Ideoque ad meram exemptionem paſſivam referti debent; neque eorum vigore dici poteſt eiſdem conceſſam fuiſſe Ordinatiam activam juriſdictionem in Clerum & Populum; aut conſtitutum fuiſſe Territorium ſeparatum, ab ipſius Monaſterii Abbare, aut Monachis, cum hujuſmodi quaſi Epiſcopali juriſdictione regendum, & gubernandum. Quin immò quum ſupradictus Eugenius Prædeceſſor in præfara ſententiâ, de duabus ipſius Monaſterii Granciis, nimirum de Cappellis Sancti Benedicti, & Sancti Pancratii, quas Epiſcopus ad ſe pertinere, Monachi autem ab illius poteſtate immunes eſſe aſſerebant, ſtatuerit ac decreverit, Epiſcopum Tuſculanum in Eccleſia Sancti Benedicti quartam partem omnium Decimarum, & oblationum mortuorum; & in Eccleſia Sancti Pancratii quartam partem totius medietatis omnium Decimarum, & oblationum mortuorum jure perpetuo habere; Presbyteris verò, qui in Cappellis ipſis pro tempore ad animarum curam deputandi eſſent, ab eodem Epiſcopo, cum Abbatis conſenſu, Inſtitutionem authorizabilem concedi debere; ipſos autem teneri de Populi quidem Curâ, Epiſcopo Tuſculano, de rebus verò temporalibus ad Monaſterium pertinentibus, ipſius Monaſterii Abbati rationem reddere; tantum abeſt, ut ſententia ab Eugenio Pontifice lata, & a prædictis illius Succeſſoribus confirmata, ad ſtabiliendam Ordinariam, & quaſi Epiſcopalem Abbatis juriſdictionem, & prætenſum ab eo Territorium ſeparatum, ullo modo conferat; quin potiùs Epiſcopi Tuſculani juribus mirificè favet, dum illius juriſdictionem in Clerum & Populum, non obſtante paſſiva exemptione Monaſterii, & Eccleſiarum ab eo dependentium, expreſſè præſervare dignoſcitur.

Judiriſdictio Epiſcopi in Territorium in ipſis ſupponitur.

Ut autem magis eluceſcerent, quæ ad hujuſmodi controverſiam ditimendam ampliùs conferre poſſent, minimè ſupervacaneum duximus ad Hiſtoriam fundationis ipſius Monaſterii Sanctæ Mariæ de Crypta Ferrata, animum intendere. Ex hac itaque conſtat, illud ſub initium ſæculi undecimi fundatum fuiſſe a duobus Sanctis Monachis Nilo & Bartholomæo, qui & natione, & ritu Græci erant; & quidem hujuſmodi Ritum Græcum in ipſo Monaſterio ſemper ſervatum fuiſſe, annuentibus, quin potiùs volentibus Romanis Pontificibus; qui etiam, quoties Miſſarum ſolemnia auguſtiore Ritu celebrabant, ut in Libris Ritualibus memoriæ proditum eſt, antequam Collegium pro Clericis Græcis a piæ memoriæ Gregorio Papa XIII. in Urbe erigeretur, conſueverunt ex eodem Monaſterio duos evocare Monachos, quorum unus Epiſtolam, alter Evangelium Græco idiomate, ut mos eſt, in Miſſa Pontificali canerent. Præterea Monachi in prædicto Monaſterio degentes Sacroſancta Myſteria in fermentato conficere non deſtiterunt, uſque ad tempora Beſſarionis hujus S. R. E. Cardinalis, cui primùm a felicis recordationis Pio Papa II. Prædeceſſore Noſtro, Anno Domini MCCCCLXII., idem Monaſterium commendatum fuit: Ipſe autem Beſſarion Cardinalis ab Apoſtolica Sede indultum obtinuit, ut Monachi prædicti, exemplo Maronitarum & Armenorum, a proprio ritu non recedentes, in azymo conſecrarent, & ſacris Latinorum Veſtibus induti, Græco tamen idiomate & Ritu, Miſſas celebrarent. Nec niſi ſub poſterioribus Romanis Pontificibus Paulo V., Urbano VIII., & Innocentio X., iiſdem conceſſum fuit, ut in gratiam Chriſtifidelium confluentium ad Eccleſias Ordinis Sancti Baſilii, cujus ipſi Regulam profitentur, nonnulli ex ipſis deputarentur, qui Latino Ritu, & Linguâ Miſſarum Sacrificia peragerent.

Ritus Græcus in Monaſterio Cryptæ Ferratæ conſtanter ſervatus.

Ac diu etiam uſus Fermentati in Miſſa.

Ex quibus omnibus validum conficitur argumentum, ut ne quis probabiliter putet, ſupradictos Prædeceſſores Noſtros Calliſtum II., & Eugenium III. conſtituere voluiſſe Territorium ſeparatum, cum Ordinaria, & quaſi Epiſcopali juriſdictione in Clerum & Populum, favore Abbatis, & Monachorum Monaſterii Cryptæ Ferratæ; quod ſanè nil aliud fuiſſet, quàm ſubditos Latinos ab Epiſcopi Latini ſuperioritate divulſos, contra conſtantem Eccleſiæ diſciplinam, Prælati Græci juriſdictioni ſubjicere; ac præterea efficere, ut Fideles Latini, propè ipſa Romanæ Urbis mœnia, relicto uſu azymi, ſacram Euchariſtiam in fermentato ſuſciperent; neque enim in Eccleſia præfati Monaſterii de myſticis donis potuiſſent in alia ſpecie communicare, quàm in ea, in qua ibi conſecrabantur. Quod quidem nemo ſibi perſuaſerit, qui ſciat, inter Auctores, qui celebrem quæſtionem de Azymo, & Fermentato tractarunt, nullum inveniri, qui promiſcuum utriuſque uſum in Eccleſiâ Latinâ, eumdemque non continuum, ſed interruptum, poſt decimum Eccleſiæ ſæculum manſiſſe contendat; multos verò eſſe, qui ſolidis rationibus confirment, diſciplinam Azymi ab ipſis Apoſtolorum temporibus in Eccleſia Occidentali invectam, & ſemper deinceps inviolatè ſervatam fuiſſe. In omnibus verò locis Italiæ Noſtræ, in quibus Græci ſimul degerent & Latini, hoc fuit perpetuum Apoſtolicæ Sedis inſtitutum, ut Græcos, ſine ullo proprii Ritus detrimento, Latinorum Antiſtitum juriſdictioni ſubeſſe voluerit: Nullibi autem ſtatutum eſſe reperietur, ut Populus Latinus ab obedientia Epiſcopi Latini ſubtractus, Prælati Græci juriſdictioni ſubditus fieret.

Quæ excludunt præſumptionem conceſſæ ju-

Atque hæc ſufficere viſa ſunt, ut Apoſtolicorum Privilegiorum, quæ pro parte Abbatis Commendatarii Cryptæ Ferraræ, tamquam expreſſa prætenſæ ſuæ juriſdictionis fundamenta aſſerebantur, nullam rationem habendam eſſe judicaremus. Sed quoniam, ut ſupra diximus, deficiente Titulo expreſſo, fundari poteſt Titulus præſumptus in immemorabili hujuſmodi juriſdictionis exercitio, & quaſi poſſeſſione, de hac conſequenter videndum ſupereſt. Neque verò a Nobis ſummo jure expenderetur, an poſtquam prætenſus Titulus productus eſt, iſque minus aptus, & ad intentum inefficax deprehenſus fuit, adhuc tamen permittendum ſit, ut de adſtruendo præſumpto Titulo agatur. Sed quum ſit de eſſentia immemorabilis conſuetudinis, ut nihil contra eam auditum unquam, vel dictum, aut factum fuerit; contra verò ſatis conſtet, quod ſeries actuum juriſdictionalium, quos Abbates pro tempore exercuerunt, non ſemel interrupta fuit per alios ſimiles actus intra Territorium Cryptæ Ferratæ ab Epiſcopis Tuſculanis pro tempore exercitos; non modo excluſa remanet hujuſmodi prætenſa immemorabilis favore Abbatis; quin potiùs Epiſcopo, qui pro ſe habet aſſiſtentiam juris, ea quoque regula ſuffragatur, quod unus dumtaxat actus ab ipſo exercitus in eo Territorio, quod intra fines propriæ Diœceſis conſiſtit, totam ipſius Ordinariam juriſdictionem in idem Territorium, quoad reliqua etiam, integram præſervat.

De prætenſa immemorabili.

Ea deſtruitur, 1. per actus juriſdictionales ab Epiſcopis exercitos.

Quod autem pertinet ad Titulum *Nullius Diœceſis*, quod prædictus Abbas Commendatarius Monaſterio ſuo dudum attributum fuiſſe, monumentis undique collectis demonſtrare nitebatur, ex adverſo Epiſcopus, aliis adductis tum veteribus, tum recentioribus documentis, in quibus idem Monaſterium *Tuſculanæ Diœceſis* nuncupatur, ſatis probavit præfatam appellationem nequaquam conſtantem & perpetuam, ut par erat, extitiſſe: Neque verò novum eſt, quod Monaſteria aut Loca, quæ gaudent exemptione paſſiva, quemadmodum proculdubio gaudet Monaſterium, de quo agitur, aliquando appellata fuerint *Nullius Diœceſis*, quum & apud Scriptores, & in ipſis Decretis Sacri Tridentini Concilii, plura hujuſmodi loquutionis exempla ſuppetant,

2. Per appellationem Tuſculanæ Diœceſis eidem Monaſterio ſæpe tributam.

3. Per actus Abbatum de propriis facultatibus dubitantium.

Denique quum Abbates Commendatarii Cryptæ Ferratæ pro tempore exiſtentes, facultatem approbandi Monachos ipſius Monaſterii ad audiendas in ea Eccleſia Sacramentales Confeſſiones Sæcularium, ſive in ipſo Monaſterio habitantium, ſive aliundè ad ipſam Eccleſiam confluentium, ab Apoſtolica Sede poſtulaverint, & obtinuerint; quamvis ea facultas ad cautelam, & ad majòrem conſcientiæ ſecuritatem petita fuiſſe dicatur; hoc ipſum apertè demonſtrat, non ſatis firmam eiſdem Abbatibus fuiſſe opinionem de ſuo Territorio ſeparato, ac de activa & quaſi Epiſcopali juriſdictione in Clerum, & Populum; adeoque ipſoſmet aliquando audiſſe, prætenſa jura ſua non levibus rationibus in dubium revocari; id quod aſſertam immemorabilem prorſus deſtruit, ut ſuprà diximus.

Sententia profertur favore Epiſcopi Tuſculani.

His igitur, aliiſque legitimis fundamentis innixa fuit definitiva ſententia, quam pro hujus litis, & controverſiæ deciſione, omnibus maturè perpenſis, ac de unanimi præmiſſorum conſilio, ipſa die decima tertia proximè elapſi menſis Februarii, protulimus; quamque nunc per hæc Apoſtolica ſcripta edicimus, promulgamus, & Apoſtolicæ poteſtatis Noſtræ plenitudina communimus, & roboramus.

Nova Privilegia, & Indulta conceduntur Abbati Cõmendatario Cryptæ Ferratæ.

Et nilominus antiquum reſpicientes ſplendorem ipſius Monaſterii Sanctæ Mariæ de Crypta Ferrata, ac memores inſignium Abbatum, qui & ejus primævum Clauſtrale gubernium, & deinceps ipſius commendatum regimen obtinuerunt; præcipuam verò rationem habentes ſingularium meritorum prædicti Dilecti Filii Noſtri Joannis Antonii Presbyteri Cardinalis, hodierni ipſius Abbatis Commendatarii, qui non modò cum eximia ſui nominis laude demandatum ſibi munus Vicarii Noſtri in Urbe, ejuſque Diſtrictu exercet; ſed etiam, tamquam diligens præfati Monaſterii Præſul, pro commendata ſibi illius jurium defenſione, omnia monumenta ad hunc effectum opportuna, etiam in ſanctioribus Apoſtolicæ Sedis Tabulariis conquiſita, non ſine magna impenſa, colligere & proferre non prætermiſit, omniaque rationum momenta ab egregiis Juriſconſultis deduci & exponi curavit; eidem Joannio Antoni Cardinali, & Abbati Commendatario, ejuſque in perpetuum, infraſcripta Privilegia, & Indulta, Motu proprio, ac de Apoſtolica liberalitate, & auctoritate, tribuimus & impertimur.

I. Conferendi Sacramentum Confirmationis ſemel in anno.

Primum videlicet, ut tam ipſe, quàm illius Succeſſores præfati, dummodo Epiſcopali charactere prædiri ſint, Sacramentum Confirmationis in ipſa Eccleſia Abbatiali ſemel ſingulis annis adminiſtrare, ac omnibus illud expetentibus per ſe ipſos ritè conferre poſſint, & valeant.

II. Approbandi Confeſſarios pro Sæcularibus, in perpetuum.

Secundum, ut, quoniam Prædeceſſores Noſtri Romani Pontifices ejuſdem Monaſterii Abbatibus pro tempore Commendatariis facultatem conceſſerunt approbandi aliquot ex ipſius Monachis ad excipiendas Confeſſiones Sacramentales Fidelium ad eandem Abbatialem Eccleſiam confluentium; hujuſmodi facultas, quam Nos ipſi prædicto Joanni Antonio Cardinali ad ejus vitam, ſeu donec ejuſdem Monaſterii Commendam obtinuerit, per Apoſtolicas Literas in forma Brevis elargiti fuimus, non ad ipſum ſolummodo hodiernum Abbatem Commendatarium, ſed ad futuros etiam illius Succeſſores in perpetuum extenſa ſit, & eſſe cenſeatur; quibus etiam Monachis, ab Abbatibus Commendatariis pro tempore, ut præfertur, ad Sæcularium Confeſſiones approbatis, aliquoties infra annum, ac potiſſimum in ſolemnioribus Feſtivitatibus, in quibus frequens populus ad prædictam Eccleſiam Cryptæ Ferratæ accedere ſolet, facultatem abſolvendi a peccatis in ipſa Tuſculana Diœceſi reſervatis, per futuros pro tempore Epiſcopos Tuſculanos indulgeri, plurimum in Domino cupimus, & Apoſtolicis hortationibus ſuademus.

III. Recipiendi examina Teſtium ſuper ſtatu libero.

Et concedendi licentias pro publicationibus Matrimoniorum.

Salvo jure Epiſcopi in Cauſis Matrimonialibus.

Tertium, quod ſpectat ad Matrimonia contrahenda a perſonis Territorium incolentibus Cryptæ Ferratæ, ut idem Abbas Commendatarius, ejuſque Succeſſores poſſint examina Teſtium ſuper ſtatu libero contrahentium per Cancellarium Abbatialem recipi facere; nec non Monacho animarum curam pro tempore exercenti licentiam impertiri pro denunciationibus ad formam Concilii Tridentini faciendis, quoad perſonas ipſius Parochiæ ſubditas; dummodò tamen cauſæ tam ſuper ſeparatione Tori, quàm ſuper nullitate Matrimonii in ipſa Parochia contracti, ſi quas judicialiter cognoſci oporteat, ad Epiſcopi Tuſculani, non autem ad Abbatis prædictè judicium deferantur.

IV. Cognoſcendi in prima inſtantia cauſas civiles Menſæ Abbatialis, etiam ad forum Eccleſiaſticum ſpectantes.

Servata juris forma in Citationibus extra proprium Territorium exequen.

Quartum denique, ut præter cauſas civiles, criminales, & mixtas, quæcumque ad Abbatis Commendatarii Forum Laicale, ſeu Baronale, ſpectare dignoſcuntur, idem Abbas, ejuſque Succeſſores pro tempore futuri, eas etiam cauſas merè civiles, quæ inter Menſam Abbatialem, aut Monaſterium, ſeu eorum Conductores ex una, & ipſius Menſæ, aut Monaſterii debitores ex altera, partibus, ſuper canonibus, livellis, aliiſque reſponſionibus, verti contingat, etiamſi hujuſmodi cauſæ, ratione perſonæ, vel ratione rei controverſæ, ad Forum Eccleſiaſticum pertineant, tam per ſe ipſos, quàm per Judices a ſe deputatos; dummodò hi Clericali qualitate præditi ſint; & dummodò neminem verbaliter, ſeu realiter citent, niſi intra Territorium ipſius Monaſterii, aut ſi quem extra Territorium prædictum citare voluerint, opportunas facultates, ſine *exequatur*, ab Ordinario Loci antea obtinuerint; in prima inſtantia cognoſcere, decidere, ac debito fine terminare poſſint & valeant, motu & auctoritate prædictis, ac præſentium Literarum tenore perpetuò concedimus, & indulgemus.

Clauſulæ præſervativæ.

Cæterum ſupradictam ſententiam a Nobis prolatam, eaſdemque præſentes Literas, cum omnibus, & ſingulis in ipſis contentis, ſemper firmas & efficaces exiſtere, & fore decernimus, nec ullo unquam ex capite, colore, prætextu, aut cauſa, etiam quantumvis juridica, & privilegiata, aut in corpore juris clauſa, etiam litis pendentis coram quocumque Judice, aut Tribunali, cujus litis ſtatum & merita, & alia quæcumque etiam ſpecificam mentionem, & individuam expreſſionem requirentia, præſentibus pro plenè, & ſufficientèr expreſſis, & inſertis haberi volumus, vel etiam ex eo, quod ipſe Abbas Commendatarius, aut Monachi præfati, vel alii quicumque in præmiſſis jus, vel intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes, illis non conſenſerint, vel non ſatis auditi, & cauſæ, propter quas eædem præſentes emanaverint, ſufficienter verificatæ, aut juſtificatæ non fuerint, de ſubreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu alio quocumque defectu notari, impugnari, aut in controverſiam vocari, ſeu adversùs illas aperitionis oris, reſtitutionis in integrum, aliudve juris, facti, vel gratiæ remedium intentari, vel impetrari poſſe; ſed ipſas præſentes ſuos debitos, ac plenarios effectus perpetuò ſortiri & obtinere, & tam Epiſcopis Tuſculanis pro tempore exiſtentibus, quàm dicto Joanni Antonio Cardinali, & Abbati Commendatario, ejuſque in præfata Commenda Succeſſoribus reſpectivè, in omnibus, & per omnia etiam perpetuò ſuffragari.

Sicque, & non aliter in præmiſſis cenſeri, atque ita per quoſcumque Judices, Ordinarios,

&

& Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, alioſque quoſlibet, quacumque præeminentia, poteſtate, & auctoritate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet, aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere; ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam ſcientèr, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus præmiſſis Calliſti, Eugeoii, Gregotii, aliorumque Romanorum Pontificum Apoſtolicis Literis, Conſtitutionibus, & Ordiuationibus, aliiſque quibuſcumque privilegiis, aut indultis, eidem Monaſterio, ejuſve Abbatibus Clauſtralibus, ſive Commendatariis, nec non præfato Ordini Sancti Baſilii, ejuſque Profeſſoribus, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam ex titulo oneroſo, etiam Conſiſtorialiter, & motu, ſcientia, ac poteſtatis plenitudine ſimilibus, conceſſis, aut pluries approbatis, confirmatis, & innovatis; nec non Noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula de jure quæſito non tollendo, ejuſdemque Monaſterii uſibus, ſtilibus, & conſuetudinibus, ſi quas etiam ab immemorabili tempore pacificè obſervatas fuiſſe apparuerit; quibus omnibus & ſingulis, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda foret, latiſſimè & pleniſſimè, ac ſpecialitèr & expreſsè derogamus, ac derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides præſtanda tranſumptis.

Volumus autem, ut earumdem præſentium Literarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem fides tam in judicio, quàm extra illud habeatur, quæ haberetur iiſdem præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ Sententiæ, Decreti, Declarationis, Conſtitutionis, Conceſſionis, Ordinationis, & Voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. Anno VII. die 24. Aprilis 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſeptimo, pridie nonas Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

D. Card. Paſſioneus. J. Datarius.

Visa de Curia I. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 24. Aprilis 1747.

XXXIV.

Ampliatur Epiſcopis facultas impertiendi Benedictionem cum Indulgentia Plenaria Fidelibus in mortis articulo conſtitutis; etiam per alios, tam in Civitatibus, quàm in Diœceſibus, ab ipſis ſubdelegatos.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Eccleſiæ pia cura erga moribundos Fideles.

Pia Mater Catholica Eccleſia; de æterna Filiorum ſuorum ſalute in primis ſollicita, quum hanc intelligat ab extremo ipſorum mortis articulo potiſſimum pendere, nunquam prætermiſit omnibus eos ſubſidiis pro hujuſmodi temporis neceſſitate opportunis juvare, atque inſtruere, tam iis nimirum; quibus opus eſſet ad æterna præcavenda ſupplicia, quàm quæ apta & ſalubria forent ad evitandas pœnas temporibus definitas, quas in altera vita humanis plerumque ſpiritibûs, etiam dimiſſo mortalis culpæ, æternæque pœnæ reatu, in Purgatorio igne luendas manere non ignorat.

Ut & a peccatis abſolvantur.

Quamobrem, licèt ex veteri ſimul, & recenti Eccleſiæ diſciplina, graviorum quorumdam criminum abſolutio Romano dumtaxat Pontifici in univerſo Chriſtiano Orbe, aliorum autem ſingulis Eccleſiarum Præſulibus in eorum Diœceſibus, reſervata fuerit; attamen adveniente unicuique Fidelium ſupremo migrationis die, omnes hujuſmodi abſolutionum reſervationes ceſſare, & cuilibet Sacerdoti liberam, & plenam facultatem eſſe, quemcumque pœnitentem a quibuſcumque peccatis, & criminibus, nec non Eccleſiaſticis ſententiis, atque cenſuris abſolvendi, providè declaratum fuit.

Et promeritas pœnas evadant.

Præterea quum in Eccleſia immenſus, & inæſtimabilis exiſtat Theſaurus ſpiritualis, ex infinitis conſtans ſatisfactionibus Paſſionis, & mortis Domini Noſtri Jesu Christi, ac præterea ex meritis, & ſatisfactionibus glorioſæ Virginis Genitricis Dei Mariæ, omniumque Sanctorum, & Electorum, cujus Theſauri diſpenſationem Salvator Noſter Beato Petro Apoſtolorum Principi, ejuſque in perpetuum Succeſſoribus tradidit; hoc ſemper ſummo ſtudio curarunt Prædeceſſores Noſtri Romani Pontifices, ut illius divitias in moribundos Fideles largè diffunderent, & maxima omnium amplitudine, quæ Indulgentia Plenaria nuncupatur, cujuſque impertiendæ jus in Apoſtolica Sede unicè reſidet, ipſis potiſſimum applicarent: Quam quidem in tem Epiſcopis per Eccleſias conſtitutis vices ſuas cum opportunis facultatibus delegarunt; ne ullus in Orbe Terrarum angulus eſſet, ubi Catholicæ Religionis profeſſoribus hujuſmodi adjumenti copia deeſſet, pro extremo illo momento, quo ipſorum ſalutis cauſa in diſcrimen adducitur.

Forma Indultorum pro largitione Indulgentiæ Plenariæ in articulo mortis, Epiſcopis concedi ſolet.

Hactenus hujuſmodi facultas Epiſcopis concedi conſuevit, Pontificis nomine, & auctoritate, per privatas Epiſtolas ipſius Secretarii Brevium ſecretorum, qui expoſitâ Pontifici petitione pro parte cujuſque Epiſcopi, & pro ſpirituali utilitate ipſius Subditorum ad ſe delatâ, reſcribere ſolebat, petitam facultatem ab ipſo Pontifice eidem indulgeri *ad Triennium proximum;* hac tamen lege, ut ipſe eâ uteretur, nimirum Benedictionem impertiret, & Indulgentiam Plenariam ægrotis in mortis articulo conſtitutis largiretur *per ſe ipſum Immediatè*, vel, quatenùs Epiſcopum ſuffraganeum haberet, *per Dominum Suffraganeum ſuum;* nec, niſi neceſſitate cogente, & quidem nocturno tempore, alium Sacerdotem in ſingulis peculiaribus caſibus ſubdelegare poſſet: *Ubi verò præciſa neceſſitas exegerit, ac inſimul noctis tempore dumtaxat, idem permittit, ut alicui Sacerdoti pio, per Dominationem Veſtram qualibet vice eligendo &c. communicare valeas.* Quo verò ad Moniales, Ordinarii earum Confeſſarii operâ in eum finem uteretur.

Eorum ampliatio alias expetita fuit.

Hanc porrò facultatem, prout in hujuſmodi Literis concedebatur, Eccleſiarum Paſtores jamdudum judicarunt anguſtis nimium limitibus circumſcriptam; non ſolùm ob breve Triennii ſpatium ipſi præfinitum; verùm etiam quia, propter relatas leges circa illius uſum præſcriptas, ab hujuſmodi Indulgentiæ Plenariæ beneficio excludi videbant pleroſque fideles ſibi ſubjectos, præſertim verò eos, quos extra

ipſorum Reſidentiæ locum, & in remotis Diœceſum regionibus infirmari contingeret; nec defuerunt inſtantiæ Vicariorum Capitularium, & Vicariorum Apoſtolicorum, ſicut etiam Prælatorum inferiorum Territorium ſeparatum habentium, cum activa in Clerum & Populum juriſdictione, qui eandem facultatem Epiſcopis concedi ſolitam, ſibi quoque tribui poſtularunt: Quibus de rebus actum fuit die XXII. Novembris MDCCX. in Congregatione Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Indulgentiis & Sacris Reliquiis præpoſitâ, cujus Conſultoris officium in minoribus tunc conſtituti obtinebamus; ſed nihil tunc temporis eſt innovatum, reſque in priori ſtatu relicta fuit.

Cum verò deinceps alterum quoque munus Secretarii Congregationis Decretorum Concilii Tridentini interpretis Nobis in minoribus pariter degentibus demandatum fuiſſet; inſtante Epiſcopo Mazariæ tunc exiſtente, duo Dubia eidem Congregationi definienda propoſuimus, unum videlicet, an, ſtante diſpoſitione præmiſſarum Epiſtolarum Secretarii Brevium, ut ſcilicet Epiſcopus pro impertienda Monialibus Benedictione, & Indulgentia Plenaria eiſdem in articulo mortis applicanda, earum Confeſſarii operâ uteretur, licitum ſit Epiſcopo, Monaſterii Clauſtra ingredi, ut hujuſmodi pium opus per ſe ipſum adimpleat; alterum verò, quatenus id Epiſcopo permittatur, an, & a quibus comitatus Monaſterium ingredi debeat; ſuper quibus, perpenſo Folio a Nobis pro hujuſmodi quæſtionum elucidatione de more exarato, die x. Maji anni MDCCXXVII., reſponſum fuit, ad primum: Licere Epiſcopo, quoties voluerit, ad impertiendam Benedictionem Moniali in mortis articulo conſtitutæ Monaſterium intrare. Ad ſecundum; Epiſcopo ad hunc effectum intra Monaſterii ſepta ſe conferenti comites eſſe debere Confeſſarium ordinarium ipſius Monaſterii, aliumque Sacerdotem ipſius Epiſcopi arbitrio eligendum. Reſcripto autem additum fuit: *Et ad Dominum Secretarium cum Eminentiſſimo Secretario Brevium*; quibus nimirum verbis Nobis demandatum fuit, ut cum bonæ memoriæ Cardinali Oliverio nuncupato, tunc Brevium ſecretorum Prædeceſſoris Noſtri Benedicti Papæ XIII. Secretario, ageremus, pro ampliatione facultatum in memoratis Epiſtolis contentarum, quarum formulam a Nobis in Folio tunc eidem Congregationi, ut præfertur, exhibito, integrè inſertam, ipſa Congregatio paulò arctioribus concluſam limitibus judicavit.

Neque porrò omiſimus injunctum Nobis onus agendi cum præfato Cardinali Brevium Secretario quamprimum implere; verùm quum paulò poſt ab eodem Benedicto Prædeceſſore in Collegium S. R. E. Cardinalium cooptati, ad regendam Epiſcopalem Anconitanam Eccleſiam Nos contulerimus, ex qua biennio poſt ad Metropolitanam Bononienſem tranſlati fuimus, non licuit Nobis negocium iſtud ad optatum finem perducere. Interim verò, quum non minùs pro Anconitano, quàm pro Bononienſi Populo, hujuſmodi facultatem Indulgentiæ Plenariæ moribundis Fidelibus impertiendæ ab Apoſtolica Sede, ut par erat, expetitam, juxta conſuetam formam, ac ſuperiùs enunciatis limitibus circumſcriptam obtinuiſſemus; ipſo ſtatim uſu, & propria experientia, in eas incidimus difficultates, quæ & anno MDCCX., ut præfertur, in Congregatione Sacris Reliquiis, & Indulgentiis præpoſita, a Nobis tanquam Conſultore propoſitæ fuerant; quæque deinceps anno MDCCXXVII. alteri Congregationi Cardinalium Concilii Tridentini interpretum a Nobis etiam, pro Secretarii munere, expoſitæ, cauſam dederunt memoratæ conſultationi cum Secretario Brevium introducendæ. Etenim tum in Anconitanæ, tum verò in amplioris Bononienſis Eccleſiæ regimine, animadvertimus, ob interdictam Nobis hujuſmodi facultatis ſubdelegationem, omnes plerumque Diœceſis habitatores hoc tanto ſpirituali beneficio ſummis ſuis temporibus orbatos manere; & quidem cum irreparabili damno, deficientibus per Diœceſim Collegiis Clericorum Regularium Miniſtrantium Infirmis, quibus a felicis recordationis Prædeceſſore Noſtro Alexandro Papa VII. per Literas die XV. Januarii anni MDCLVI. datas, & perpetuò valituras, indultum fuit, ut Chriſtifidelibus in mortis articulo conſtitutis Benedictionem cum Indulgentia Plenaria impertiri valeant; nec aliis extantibus Cœnobiis Regularium, quibus, pro Confratribus piarum quarumdam Societatum ab eorum Ordinibus inſtitutarum, ſimilia Indulta, & Privilegia ab Apoſtolica Sede conceſſa fuerunt. Quod verò ſpectat ad Incolas ipſius Civitatis, ſi quidem hæc, ut Bononia eſt, frequenti Populo ſit referta, quum facultas ſubſtituendi non aliter in præfata Epiſtola tribuatur, quàm in caſu præciſæ neceſſitatis cum nocturno tempore conjuncto, cum magno animi Noſtri dolore experti ſumus Paternæ hujuſmodi charitatis actus erga dilectos in Chriſto Filios noſtros, non eâ aſſiduitate, qua cupiebamus, per Nos ipſos præſtari poſſe. Nam præterquamquod neceſſe habebamus nonnullis per annum menſibus a Civitate abeſſe, ut, juxta præſcriptum Sacræ Tridentinæ Synodi, ſi non totam, ſaltem aliquam illius amplæ Diœceſis partem ſingulis annis coram inviſendo, corrigendo, docendo, & Sacramentum Confirmationis viſitatis plebibus miniſtrando, luſtraremus; jam in ipſa Civitate degentes, nullam ferè diurni temporis horam vel a Divinis rebus, vel a Paſtoralis Officii occupationibus vacuam habebamus; dum pro occurrentium negociorum expeditione, nunc adeuntium poſtulationibus, nunc Miniſtrorum relationibus, nunc Congregationum conſultationibus operam dare oportebat; recurrentibus autem Ordinationum temporibus, vel evenientibus Eccleſiarum Parochialium vacationibus, aut ceſſantibus Confeſſariorum facultatibus, quas, ad nova de ipſis experimenta identidem capienda, nonniſi temporibus definitas iiſdem concedere conſuevimus, Examina atque Concurſus ſine Nobis haberi non permittebamus. Et ſanè, ſi quis Epiſcopalis vitæ conditiones, ut verè ſe habent, conſiderare velit, facilè agnoſcet, majorum Civitatum Epiſcopos ferè redactos eſſe ad hujuſmodi Benedictionis, & Indulgentiæ beneficium aliquibus dumtaxat Perſonis, vel genere, vel aliis qualitatibus conſpicuis, & quidem inſtantibus, & poſtulantibus, exhibendum; pauperibus autem, & humilioribus, ob præcluſam ſibi, extra neceſſitatis & noctis tempora, ſubdelegandi facultatem, vix unquam ſuccurrere poſſe.

Epiſcopalis vitæ aſſidua occupatio.

Quod ſi ſatis momenti, & auctoritatis haberet ſententia a nonnemine propoſita, Plenariam ſcilicet Indulgentiam in mortis articulo concedendam non eſſe, niſi his, quorum eximia in Eccleſiam merita extitiſſent; eâ nimirum de cauſa, quod quum pro hujuſmodi Indulgentiæ conſequutione vel nullum omninò opus injungi, vel nonniſi morientis ſtatui & viribus accommodatum imponi poſſit, præterita dumtaxat in Eccleſiam merita, cum extrema præſenti neceſſitate conjuncta, locum ſupplere poſſint aliorum operum, quæ cæteroquin ad Plenariam Indulgentiam adipiſcendam præſcribi ſolent; nihil profectò eſſet, cur aliquid nunc a Nobis innovando ſtatueretur. Verùm Prædeceſſorum noſtrorum hac in re agendi ratio, relatæ opinioni contraria dignoſcitur. Ut enim multas

Objectum adverſus frequentes conceſſiones Indulgentiæ Plenariæ in articulo mortis diluitur.

præ-

prætereamus conceſſiones Indulgentiæ Plenariæ morientibus fidelibus indiſtincte applicandæ; quænam porrò, & quam magna in Eccleſiam promerita fuiſſe dicemus eorum, qui quatuor ab hinc ſæculis, peſtifera lue per Angliam graſſante, ex hac vita decedebant? quibus tamen omnibus, dummodo ſacramentaliter confeſſi, & ſacra Communione refecti fuiſſent; Prædeceſſores Noſtri Clemens Papa VI. & Gregorius Papa XI. Benedictionem cum Indulgentia Plenariâ per Legatos ſuos impertiri non recuſarunt. Sed & ipſa Congregatio Indulgentiis, & Sacris Reliquiis præpoſita jam uſque ab anno MDCLXXV. die XIII. Aprilis, re diligenter perpensâ, cenſuit, Indulgentiæ Plenariæ largitionem in eos etiam, qui ſingularibus in Eccleſiam meritis nequaquam excellerent, rectè & utiliter conferri, atque diffundi.

Pontificis benignitas veteribus, & recentibus exemplis innititur.

Quapropter Apoſtolicæ charitatis noſtræ viſcera dilatantes, & tam veteribus, quàm recentioribus Eccleſiaſticæ benignitatis exemplis inhærentes; ſiquidem extat illuſtre monumentum tertii Eccleſiæ ſæculi in Epiſtola Sancti Cypriani, quæ in novis Editionibus impreſſa eſt *numero XII.*; quâ ſcilicet, in eorum gratiam, qui Libellos Martyrum obtinuerant, & in mortis periculo verſabantur; quum ipſe æſtivis ardoribus præpediretur, quò minus, ut optaverat, ad eos reconciliandos ſeſe conferre poſſet; permittit ut id, vice ſua, a quocumque Presbytero, aut etiam Diacono, præſtari queat: Noviſſimis verò temporibus, ex ſecunda Mediolanenſi Provinciali Synodo conſtat, a felicis recordationis Prædeceſſore Noſtro Gregorio Papa XIII., omnibus Epiſcopis illius Provinciæ conceſſum fuiſſe, non ſolùm ut ipſi Benedictionem cum Indulgentia Plenaria moribundis Fidelibus impertiri; ſed etiam, ut aliis hujuſmodi facultatem liberè ſubdelegare poſſent: His igitur, aliiſque exemplis, nec non rationibus ſuperiùs relatis permoti, hac Noſtrâ perpetuò valiturâ Conſtitutione novas in hac materia regulas præfinire, quodque olim, ut præmiſimus, de alterius ſententia deliberandum Nobis fuerat; nunc demum de conceſſa Nobis Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine abſolvere, ac perficere conſtituimus.

Indulta ad triennium conceſſa confirmantur, & ampliantur ad vitam, ſeu &c.

Itaque primùm volumus atque decernimus, ut quæ facultates impertiendi Benedictionem cum Indulgentia Plenaria Fidelibus in mortis articulo conſtitutis, Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis nunc exiſtentibus a Nobis, vel a Prædeceſſoribus Noſtris ad hunc diem conceſſæ reperiuntur, licet illæ in conſuetis Epiſtolis Secretarii Brevium ad Triennium dumtaxat, vel aliàs ad definitum tempus indultæ fuerint, nihilominus præſentis noſtræ Conſtitutionis vigore eò uſque in ſuo robore maneant, quoad iidem Antiſtites earum Eccleſiarum, atque Diœceſum regimen obtinebunt, quarum favore, & intuitu eaſdem facultates a Nobis, & ab Apoſtolica Sede impetrarunt. Nos enim eas ad omne tempus hujuſmodi, motu proprio, & auctoritate præfata, atque earumdem præſentium Literarum ſerie, extendimus, & prorogamus.

Adjecta facultate ſubdelegandi in Civitatibus, & Diœceſibus, etiam de die.

Utque præterea unuſquiſque ex Antiſtitibus præfatis, unum, aut plures pios Sacerdotes ſive Sæculares, ſive Regulares, prout neceſſarium fore judicabunt, in eorum Civitatibus ſubdelegare valeant, qui, dum ipſi Antiſtites aliquo legitimo impedimento detinebuntur, quamvis hujuſmodi impedimentum diurno tempore occurrat, eorum vice, Benedictionem hujuſmodi cum Indulgentiæ Plenariæ applicatione Chriſtifidelibus in præfato articulo conſtitutis impertiantur; alioſque ſimiliter per Diœceſim Sæculares, aut Regulares Sacerdotes, quotquot pro numero animarum in Diœceſibus exiſtentium neceſſarios judicaverint, ad prædictum effectum deputare, & ſubdelegare poſſint; nec non eoſdem a ſe deputatos, & ſubdelegatos removere, alioſque in eorum locum pro ſuo arbitrio, & prudentia ſubrogare valeant; iiſdem motu, poteſtate, & tenore, concedimus, & indulgemus.

Ampliora Indulta in poſterum cōcedentur per Literas Apoſtolicas.

Si verò aliquem ex Antiſtitibus nunc per Eccleſias conſtitutis, & præfatâ facultate gaudentibus, ad aliarum Eccleſiarum regimen Apoſtolica auctoritate transferri contingat; ſive aliquis eorum ſit, quorum favore conſuetæ Literæ Secretarii Brevium ad hunc diem expeditæ non fuerint; ac denique quum novi Epiſcopi Catholicis Gregibus in poſterum præficientur; volumus atque ſtatuimus, ut ſingulis eorum hujuſmodi facultatem a Nobis, ſive a Romano pro tempore Pontifice poſtulantibus, Apoſtolicæ Literæ in forma Brevis gratis per omnia expediantur, quibus prædicta facultas ipſis concedatur, non ad Triennium, ſed ad omne tempus, quo adeptum ſemel Eccleſiæ regimen obtinebunt; adjecta etiam facultate ſubdelegandi tam pro Civitate, quàm pro Diœceſi, non quidem in caſu dumtaxat impedimenti cum nocturno tempore conjuncti, ſed in omnibus & per omnia ad normam eorum, quæ pro Epiſcopis nunc exiſtentibus, & Indulto hujuſmodi actu gaudentibus, ſupra ſtatuimus.

Etiam favore Prælatorum Inferiorum juriſdictionem habentium.

Inſuper pro Prælatis Inferioribus Territorium ſeparatum habentibus, cum vera qualitate Nullius, & activâ in Clerum & Populum juriſdictione; quamvis Prædeceſſores Noſtri hanc de præterito conſuetudinem non habuerint; nihilominus de Apoſtolica liberalitate, ac ſimili motu & tenore concedimus & indulgemus, ut, ſi ab ipſis hujuſmodi facultas petita fuerit, ſimiles Literæ in forma Brevis in poſterum ſingulis eorum expediantur, juxta eandem formam, mutatis mutandis, quam pro Epiſcopis conſtituimus; ne exceptâ quidem facultate ſubdelegandi, ut ſuprà; dummodo ipſi Prælati hanc gratiam poſtulantes, Apoſtolicis Literis noſtris Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXL. nono Kalend. Decembris datis, quarum initium eſt: *Quod ſancta*, impreſſis in Bullario noſtro *Tom. I. num.* 7., obtemperaverint; nimirum ſacra Apoſtolorum Limina præſcriptis temporibus viſitaverint, & relationem ſtatus Eccleſiarum ſibi ſubjectarum Apoſtolicæ Sedi exhibuerint; vel, quatenus Prælationis honorem de novo accipiant, debitum juramentum in memorata Conſtitutione præſcriptum antea præſtiterint.

Indulta non expirant morte Pontificis.

Dum autem hujuſmodi facultatem Epiſcopis eam actu obtinentibus prorogavimus, & ampliavimus, ut præfertur; cæteris verò tam Epiſcopis, quàm Prælatis Inferioribus in poſterum eam petentibus, ſupradicta formâ & amplitudine concedendam fore decrevimus; ſequitur, ut hujuſmodi Indulta nequaquam morte concedentis expirent; quum juriſdictio delegata in iis, quæ non juſtitiam, ſed gratiam concernunt, etiam poſt obitum delegantis manere debeat. Quoniam verò iiſdem Epiſcopis, & Prælatis permittimus, ut hujuſmodi facultatem, pro Incolarum Civitatum, Locorum, atque Diœceſum opportunitate & neceſſitate, uni, vel pluribus Sacerdotibus in poſterum ſubdelegare valeant; ſtatuimus atque decernimus, hujuſmodi ſubdelegationes, per ſubdelegantis ceſſum aut deceſſum ſimiliter non expirare; ſed poteſtatem ipſis tributam perſeverare uſque ad ſuperventum novi Præſulis, cujus arbitrio relinquimus, eoſdem in hujuſmodi officio confirmare, vel ab eo removere. Atque ita quicumque Antiſtes memoratam facultatem à Romano Pontifice ſemel obtinuerit; eo decedente, opus non habet pro illius confirmatione ad Apoſtolicæ

Nec ſubdelegationes per ceſſum aut deceſſum ſubdelegantis.

Cathedræ Succeſſorem recurrere. Sicque etiam cedente vel decedente Epiſcopo, ſeu Prælato, a quo eadem facultas in ſua Diœceſi aut Territorio ſubdelegata fuerat, novâ conceſſione opus non erit pro temporaneo Vicariorum Capitularium, aut Apoſtolicorum, regimine; quum Subdelegatorum auctoritas ſuper manere debeat, quamdiu vel Epiſcopus ipſe, aut Prælatus, vel illius Succeſſor eandem ipſis non ademerit.

Hac igitur ratione animarum ſaluti conſulentes, quantum Nobis in Domino licuit, piam conſuetudinem applicandi Plenariam Pontificiam Indulgentiam Eccleſiæ Filiis in mortis articulo conſtitutis, ampliare, & faciliorem reddere curavimus. Permiſsâque Venerabilibus Fratribus, ac Dilectis Filiis, Eccleſiarum Epiſcopis & Præſulibus, facultate alios Sacerdotes ad hunc effectum, tam in Civitatibus, quàm in Diœceſibus ſubdelegandi, non parum levaminis eorum anxietatibus, & ſollicitudinibus per Nos allatum eſſe putamus. Verumtamen ipſis declaratum volumus, non id propoſitum Nobis fuiſſe, ut eos prorſus eximeremus ab hoc paternæ charitatis officio, per ſe ipſos adeundi miſeros ægrotos Plenariæ abſolutionis in extremo articulo adipiſcendæ cupidos; ſed ut eorum pietatem opportunè juvàremus, ne, dum ipſi aliis Paſtoralibus curis detinentur, dolere debeant, commiſſos ſibi Fideles hoc tanto ſpirituali beneficio deſtitutos ex hac vita migrare. Qui verò pium hujuſmodi opus per ſemetipſos exercere gaudent (quod ſanè omnes, quoties legitimè impediti non fuerint, facturos eſſe confidimus), meminerint, non id dumtaxat erga nobiliores & potentes hujus ſæculi, ſed erga pauperes quoqua, & adjectæ ſortis homines præſtandum eſſe. Qua de re utiliter legi poterit Prædeceſſoris Noſtri S. Gregorii Magni Homilia XXVIII. in Evangelia *ad Cap. IV.* Joannis: *Erat quidem Regulus, cujus Filius infirmabatur Capharnaum*, in qua mirabilem atque cœleſtem obſervat amantiſſimi Redemptoris Noſtri Jesu Christi agendi rationem, qui ad inviſendum ægrotantem Reguli filium invitatus ire abnuit, ad Centurionis Servum nec invitatus iturum ſe profitetur: *Quid eſt quod Regulus rogat, ut ad ejus filium veniat, & tamen venire recuſat; ad Servum verò Centurionis non invitatur, & tamen ſe corporaliter ire pollicetur? Reguli filio per corporalem præſentiam non dignatur adeſſe; Centurionis Servo non dedignatur occurrere.*

Monitum ad Epiſcopos ut ad Ægrotos perſonaliter accedant.

Ut autem Indulgentiæ fructus a Fidelibus in mortis articulo percipiatur, hoc ſedulò agendum erit, ut Populus in Sacris Concionibus & Catecheſibus frequenrer edoceatur, quod iis, qui gratiæ Dei, quam in Baptiſmo acceperunt, ingrati, per actualia peccata Spiritum Sanctum contriſtaverunt, & Templum Dei violare non ſunt veriti, quantumvis æterna ſupplicia in Pœnitentiæ Sacramento condonata fuerint, nihilominus temporalis plerumque pœna Divinæ juſtitiæ exſolvenda ſupereſt, cujus remiſſio obtinenda eſt non ſolùm per ſatisfactiones a Sacerdote Confeſſario in ipſo Pœnitentiæ Sacramento pro menſura delicti impoſitas, aut per Chriſtianam tolerantiam earum adverſitatum, a quibus mortalium vita immunis eſſe nequit; verùm etiam per jejunia, eleemoſynas, orationes, & alia pia ſpiritualis vitæ exercitia; Alioquin verendum eſſet, ne ſalutis remedia ab Eccleſiæ benignitate Fidelibus ſuppeditata, paulatim in pravæ libertatis & licentiæ fomentum traherentur; compluribus ſibi temerè blandientibus de remiſſione tum ſempiternæ pœnæ, per Sacramentalem abſolutionem, tum temporalis, per Indulgentiæ Pontificiæ applicationam, in exitu vitæ impetranda; neque cogitationibus quam incertum ſit omnibus non ſolùm quâ horâ, & quo mortis genere ex hac vita migrandum ſibi fuerit; ſed etiam an Indulgentiam, licèt externo ritu ſibi applicatam, cum effectu ſint percepturi. Præpoſtera æquè ac periculoſa antiquis Eccleſiæ temporibus inoleverat conſuetudo, ut non pauci ex iis, qui ad Baptiſmum nomina obtulerant, ad finem uſque vitæ ipſius Sacramenti perceptionem prorogarent, quò ſcilicet interim ingenio liberè indulgerent, ac demum quum è vita diſceſſuri eſſent, per ſalutare lavacrum, ab omni culpa, & tam ab æterna, quam a temporali pœna ſoluti, ad cœleſte Regnum tectâ transferrentur; contra quos extant graviſſimæ objurgationes Sancti Gregorii Nazianzeni in Oratione XL., & Sancti Joannis Chryſoſtomi in Homilia I. ſuper Acta: Sed & Eccleſia Catholica pravam hujuſmodi confidentiam improbare ſe declaravit, dum eos, qui in mortis periculo Baptiſmum ſuſceperant, ſi convaluiſſent, a Sacris Ordinibus & ab Officiis Eccleſiaſticis arcendos, ac perpetuò irregulares fore decrevit.

Monita ſalutaria Fidelibus inculcanda.

Et quoniam Sacerdotibus, qui Fideles in extremo agone laborantes piè adjuvant, vel Eccleſiæ Sacramenta ipſis miniſtrant, Rituale Romanum injungit, ut ſi ægrotus Indulgentiam Plenariam legitima auctoritate conceſſam conſequi valeat, eam illi in mentem reducant, proponantque quid ad eam conſequendam agere debeant; ex his autem, qui ad hujuſmodi ſtatum redacti ſunt, alii quidem cum plenâ cognitione integrum loquelæ uſum retinent, alii verò loquendi facultatem amiſerunt, licet antea ſinceræ contritionis indicia dederint, eaque adhuc ratione utentes, identidem dare non deſinant; Ideò, quò certius prædicti omnes Indulgentiæ fructum conſequi valeant, præfatis Sacerdotibus mandamus, ut omni ratione ſtudeant moribundos Fideles excitare ad novos de admiſſis peccatis doloris actus eliciendos, concipiendoſque ferventiſſimæ in Deum charitatis effectus; præſertim verò ad ipſam mortem æquo ac libenti animo de manu Domini ſuſcipiendam. Hoc enim præcipuè opus in hujuſmodi articulo conſtitutis imponimus & injungimus, quo ſe ad Plenariæ Indulgentiæ fructum conſequendum præparent, atque diſponant. Qua in re auctor Nobis eſt Sanctus Doctor Auguſtinus, qui *in Libro XIII. de Civit. Dei cap. 6.* poſtquam horridam mortis ſpeciem, eique renitentes hominum animos deſcripſit, quodque in aliis ſuis operibus non ſemel docuerat, mortem nimirum eſſe peccati originalis pœnam, ibi quoque aſſeruit & confirmavit; hæc ad rem noſtram appoſitè ſubdit: *Quidquid tamen illud eſt in morientibus, quod cum gravi ſenſu adimit ſenſum, piè, fideliterque tolerando, auget meritum patientiæ, non aufert vocabulum pœnæ. Ita cum ex hominis primi perpetuata propagine procul dubio ſit mors pœna naſcentis; tamen, ſi proprietate, juſtitiaque pendatur, ſit gloria renaſcentis; & cum ſit mors peccati retributio, aliquando impetrat, ut nihil retribuatur peccato.*

Religionis actus moribundis Fidelibus inſinuandi.

Præſertim acceptatio mortis, tanquam opus pro Indulgentia injunctum.

Pro impertiendâ verò Benedictione Fidelibus in mortis articulo conſtitutis, applicandâque ipſis Plenariâ Indulgentiâ, quum nulla certa formula olim præſcripta foret, ſanctæ memoriæ Prædeceſſor Noſter Benedictus Papa XIII. anno Domini MDCCXXVI. pias quaſdam Preces & Orationes ad hunc effectum adhibendas publicari mandavit; quarum exemplo, in his, quæ opportuna judicavimus, inhærentes, aliam de novo formulam, cum his, quæ in hac noſtra Conſtitutione præſcripta ſunt, magis congruentem confecimus, & inſtituimus, quam ab omnibus in poſterum uſurpari præcipimus; Mandantes, hoc ipſum inculcari, & injungi in Apoſtolicis Literis, quæ deinceps pro conceſſione prædictæ facultatis Indulgentiæ

Formula impertiendæ Benedictionis a Pontifice conſtituta.

Plena-

Plenariæ moribundis impertiendæ, ut præmiſimus, expediendæ erunt.

Clauſulæ & derogationes. Ac decernentes, ipſas præſentes Literas ſemper validas & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios effectus perpetuò ſortiri, & obrinere, atque iis ad quos ſpectat, ſeu ſpectabit in futurum, pleniſſimè ſuffragari: Non obſtantibus Apoſtolicis, & in Generalibus, ſeu Provincialibus, aut Synodalibus Conciliis editis generalibus, ſeu ſpecialibus Conſtitutionibus, ac quibuſcumque contrariis, etiam Congregationum S. R. E. Cardinalium, Decretis & Reſolutionibus etiam Apoſtolica auctoritate approbatis, roboratis, & pluries confirmatis; uſibus quoque, ſtilibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus: Quibus omnibus & ſingulis, ad præmiſſorum effectum, motu, ſcientia, & poteſtate præfatis ampliſſimè derogamus; aliiſque contrariis quibuſcumque.

Fides præſtanda Tranſumptis. Volumus autem, ut earumdem præſentium tranſumptis, ſive exemplis, etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem ubique fides habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Tenor Formulæ ſupra enunciatæ. Formula igitur, quam pro impertienda Benedictione, & Plenaria Indulgentia moribundis Fidelibus applicanda, ut præfertur, in poſterum adhibendam eſſe præſcripſimus; talis eſt:

MODUS
A SS. D. N. BENEDICTO PAPA XIV. approbatus.

Pro opportunitate temporis ſervandus, ut infra in Rubricis notatur, ad impertiendam Benedictionem in articulo mortis conſtitutis, ab his, qui facultatem habent a Sede Apoſtolica delegatam.

Benedictio in Articulo mortis cum ſoleat impertiri poſt Sacramenta Pœnitentiæ, Euchariſtiæ, & Extremæ unctionis illis Infirmis, qui vel illam petierint, dum ſana mente, & integris ſenſibus erant, ſeu veriſimiliter petiiſſent, vel dederint ſigna contritionis; impertienda iiſdem eſt, etiamſi poſtea lingua, cæterorumque ſenſuum uſu ſint deſtituti, aut in delirium, vel amentiam inciderint. Excommunicatis verò, impœnitentibus, & qui in manifeſto peccato mortali moriuntur, eſt omnino deneganda.

Habens prædictam facultatem, ingrediendo cubiculum, ubi jacet Infirmus; dicat: Pax huic Domui &c.*, ac deinde ægrotum, cubiculum, & circumſtantes aſpergat aqua benedicta, dicendo Antiphonam:* Aſperges &c.

Quod ſi Ægrotus voluerit confiteri, audiat illum, & abſolvat. Si Confeſſionem non petat, excitet illum ad eliciendum actum contritionis; de hujus benedictionis efficacia, ac virtute, ſi tempus ferat, breviter admoneat; tum inſtruat, atque hortetur, ut morbi incommoda ac dolores in anteactæ vitæ expiationem libenter perferat, Deoque ſeſe paratum offerat ad ultrò acceptandum quidquid ei placuerit, & mortem ipſam patienter obeundam in ſatisfactionem pœnarum, quas peccando promeruit. Tum piis ipſum verbis conſoletur, in ſpem erigens fore, ut ex divina munificentiæ largitate eam pœnarum remiſſionem, & vitam ſit conſecuturus æternam. Poſtea dicat:

℣. Adjutorium noſtrum in nomine Domini.
℟. Qui fecit Cœlum, & Terram.

Antiphona.

Ne reminiſcaris Domine delicta Famuli tui (*vel* Ancillæ tuæ) neque vindictam ſumas de peccatis ejus.

Kyrie eleiſon, Chriſte eleiſon, Kyrie eleiſon. Pater noſter &c.

℣. Et ne nos inducas in tentationem.
℟. Sed libera nos a malo.
℣. Salvum fac Servum tuum (*vel* Ancillam tuam, *& ſic deinceps*).
℟. Deus meus ſperantem in Te.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus ad te veniat.
℣. Dominus vobiſcum.
℟. Et cum ſpiritu tuo.

OREMUS.

Clementiſſime Deus, Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, qui neminem vis perire in te credentem, atque ſperantem, ſecundum multitudinem miſerationum tuarum reſpice propitius Famulum tuum N., quem tibi vera Fides, & ſpes chriſtiana commendant. Viſita eum in ſalutari tuo, & per Unigeniti Tui Paſſionem, & Mortem, omnium ei delictorum ſuorum remiſſionem, & veniam clementer indulge, ut ejus anima in hora exitus ſui Te Judicem propitiatum inveniat, & in ſanguine ejuſdem Filii tui ab omni macula abluta, tranſire ad vitam mereatur perpetuam. Per eundem Chriſtum Dominum noſtrum.

Tum dicto ab uno ex Clericis adſtantibus Confiteor &c. *Sacerdos dicat* Miſereatur &c. *deinde*:

Dominus Noſter Jeſus Chriſtus Filius Dei vivi, qui Beato Petro Apoſtolo ſuo dedit poteſtatem ligandi, atque ſolvendi, per ſuam piiſſimam miſericordiam recipiat confeſſionem tuam, & reſtituat tibi ſtolam primam, quam in Baptiſmate recepiſti; Et Ego facultate mihi ab Apoſtolica Sede tributa, Indulgentiam plenariam & remiſſionem omnium peccatorum tibi concedo. In nomine Patris &c.

Per ſacroſancta humanæ reparationis myſteria, remittat tibi omnipotens Deus omnes præſentis, & futuræ vitæ pœnas, Paradiſi portas aperiat, & ad gaudia ſempiterna perducat. Amen.

Benedicat Te omnipotens Deus, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus. Amen.

Si verò Infirmus ſit adeò morti proximus, ut neque Confeſſionis generalis faciendæ, neque præmiſſarum precum recitandarum tempus ſuppetat, ſtatim Sacerdos benedictionem ei impertiatur.

Sanctio. Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc noſtrarum confirmationis, prorogationis, ampliationis, & conceſſionis, mandatorum, ſtatutorum, decretorum, ac derogationum infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. Anno VII. die 5. Aprilis 1747. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſeptimo, Nonis Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

Visa da Curia

L. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 4. Maji anni 1747.

XXXV. De reſumendo, ac retinendo Titulo Epiſcopi Anconæ, & Humanæ.

Venerabili Fratri Nicolao Epiſcopo Ancoitano, & Humanatenſi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilii Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pontifex antea fuit Epiſcopus Anconitanus.

Et invenit Epiſcopos Prædeceſſores ſe Comites Humanæ denominaſſe;

Dubitavit Pontifex de hoc titulo Comitis, quia Martinus V Anconitanæ. Humanatenſem Eccleſiam univit.

Ac propterea potius Epiſcopus Humanatenſis, quam Comes eſſet denominandus.

Auctoritas Hiſtorici Anconitani.

Uſus denominationis ab utraque Eccleſia anno 1536.

NOtum ribi eſt, Ven. Frater, Nos quoque Anconiranam Ecelefiam rexiſſe, cujus Diœceſis, Cleri, ac Populi nunquam obliti ſumus, nunquamque obliviſcemur. Quum verò primum ad eam acceſſiſſemus, invenimus Prædeceſſores Noſtros, quorum adhuc vivit memoria, in actis publicis ſibi Titulos dediſſe Epiſcopi Anconæ, & Comitis Humanæ, quorum morem ſequuti ſumus & Nos ipſi, at non ſine aliqua animi hæſitatione, quum legiſſemus in Ughellio, ubi agit de Anconitana Eccleſia, Martinum V. Pontificen Maximum anno Chriſti Domini 1422. cum Anconitano Epiſcopatu Humanarenſem Epiſcopatum conjunxiſſe, hincque Anconæ Epiſcopos titulum aſſumpſiſſe noo Comitis, ſed Epiſcopi Humanæ: *Quamobrem in poſterum Præſules Anconitani etiam Humanatenſes dicti ſunt.* Quapropter Nobis videbatur, Epiſcopum Aneonæ debere ſe nuncupare non Comitem, ſed Epiſcopum Humanæ; accedente ſentenria quoque Saraeini hiſtorici Anconitani, cui quamquam minime diſpliceret Epiſcopum Patriæ ſuæ Tituló gaudere Comitis Humanæ, negare auſus non eſt ei quoque convenire Titulum Epiſeopi Humanæ; in ſua enim hiſtoria Italice ſcripta, hæc haber: *Qua Urbs*, loquitur de Humana, *quanquam olim deſtructa fuerit, uti in hiſce notitiis meis oſtendi, tamen a Martino V. anno 1422. fuit ejus Epiſcopatus unitus cum Epiſcopatu Anconæ; Unde ab eo tempore Anconitani Epiſcopi ſe ſubſcribunt: N. N. Epiſcopus Anconæ, Humana, & Comes dicta Humana.* Baldovinettus de Baldovinettis Nobilis Florentinus a Paulo III. renuntiatus eſt Epiſcopus Anconæ anno ſalutis 1523., obiitque anno 1538. ur oarrat Ughellius. Anno autem 1536. fieri curavir pro Caoonicis Subſellia ex nuce, quæ adhuc integra perſtant expoſira omnium commodo in anteriori Secretario Cathedralis Eccleſiæ, quæ, inſertis nuci ſub co ronidc albis parentibuſque Lireris, exhibent hanc inſcriptionem: *Hoc opus fecit fieri Baldovinettus de Baldovinettis Epiſcopus Ancona, & Humanæ. dictaque Humana Comes ſuis ſumptibus MDXXXVI.*

Percurritur Hiſtoria Civitatis Humanæ, & ejus deſtructionis.

Civitas Humana in Piceno, Humana quoque ab antiquis dicta eſt, poſterioribus ſæculis Umana, dempta priori litera. Ejus nominis meminerunr priſci Scriptores, inter quos Pomponius Mela lib. 2. cap. 4. ſcribit: *Piceni littora excipiunt, in quibus Humana, Potentia, Cluana, Cupra.* Er Plinius lib. 3. cap. 13. *Cluana, Potentia, Humana a Siculis condita.* At mulris prætermiſſis ad Civitatem hanc pertinentibus, cujus annales ſcribere Nobis noo eſt in animo, ſatis Nobis erit indicare, fuiſſe eam Sedem Epiſcopalem, cujus Epiſcoporum ſeries in Ughellio non quidem integra eſt, ſed ſolos vigintiquinque commemorar, incipiens a Gratioſo, qui fuit ſexto ſæculo ſedente in Petri Cathedra S. Gregorio Magno, deſinenſque in Aſtorgio, de quo mentionem, re id poſtulante, inferius faciemus.

Sopra il dover riaſſumere, e ritenere il Titolo di Veſcovo di Ancona, e di Umana.

Venerabili Fratri Nicolao Epiſcopo Anconitano, & Humanatenſi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilii Frater, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Il Pontefice è ſtato Veſcovo di Ancona.

E ritrovò, che i ſuoi Predeceſſori s'erano denominati Conti di Umana.

Dubitò il Pontefice del titolo di Conte, perchè Martino V. unì alla Chieſa di Ancona quella di Umana.

E perciò più toſto Veſcovo, che Conte di Umana doveſſe intitolarſi.

Autorità d'un Iſtorico Anconitano.

Uſo del titolo dell'una, e l'altra Chieſa nel 1536.

COme ella ben ſa, ſiamo ſtati ancor Noi Veſcovo di Ancona; nè mai ci ſiamo ſcordati, nè mai ci ſcorderemo di quella Chieſa, di quella Dioceſi, di quel Clero, e di quel Popolo. Giunti a quella reſidenza, ritrovammo che i noſtri degni Predeceſſori, de' quali era ancor viva la memoria, negli atti pubblici s'erano intitolati Veſcovo di Ancona, e Conte di Umana: e Noi continuammo nello ſteſſo modo, ma non ſenza qualche ribrezzo, perchè, avendo letto nell'Ugbelli, ove tratta della Chieſa d'Ancona, che Martino V. *l'Anno di Criſto* 1422. unì al Veſcovado di Ancona il Veſcovado di Umana, e che di poi i Veſcovi di Ancona avevano aſſunto il ritolo, non già di Conte, ma di Veſcoro di Umana: *Quamobrem impoſterum Præſules Anconitani etiam Humanatenſes dicti ſunt*: ſembravaci, ehe il Veſcovo di Ancona, non Conte d'Umana, ma Veſcovo d'Umana aveſſe dovuto chiamarſi; sì perchè lo Storico Saracini Anconitano, a cui non molro diſpiaceva, che il Veſcovo della ſua Patria aveſſe il titolo di Conte d'Umana, non ebbe però mai il coraggio di privarlo del titulo di Veſcovo pure di Umana; onde *nella ſua Storia* così laſciò ſcritto: *La qual Città*, parla di Umana, *benchè già diſtrutta, come ho in queſte notizie narrato, fu nondimeno da detto Martino V. l'Anno 1422. unito il ſuo Veſcovado con queſto d'Ancona; onde da detto tempo in quà ſi ſottoſcrivono i Veſcovi pro tempore d'Ancona, N. N. Veſcovo d'Ancona, di Umana, e Conte di detta Umana.* Monſignor Balduinetto de' Balduinetti, oobile Fiorentino, fu fatto Veſcovo d'Ancona da Paolo III. nel 1523. e morì nel 1538. come ſi vede nell'Ughelli. Nel 1536. fece fare alcuni Banconi di noce per comodo de' Canonici. Queſti ancor oggi ſono in eſſere, e ſtanno a pubblico comodo, e a viſta di tutti nella Sagreſtia anteriore della Cattedrale d'Ancona, e nella noce, di legno bianco, ſono formate a capo de' detti Banconi le ſeguenti parole in carattere grande, e leggibile con tutta facilità: *Hoc opus fecit fieri Baldovinettus de Baldovinettis Epiſcopus Anconæ & Humana, dictaque Humana Comes ſuis ſumptibus MDXXXVI.*

Breve notizia della Storia della Città di Umana, e della ſua diſtruzione.

La Città di Umana nel Piceno fu negli antichi tempi chiamata *Humana*, e ne' poſteriori *Umana*; ed il ſuo nome è celebrato preſſo gli antichi Scrittori, imperocchè Pomponio Mela *al lib. 2. cap. 4.* così laſciò ſcritto; *Piceni littora excipiunt, in quibus Humana, Potentia, Cluana, Cupra*: e Plinio *al lib. 3. cap. 13. Cluana, Potentia, Humana a Siculis condita.* E tralaſciando molte altre notizie iſtoriche appartenenti alla Città di Umana, non avendo Noi intenzione di comporre gli annali di quella Città, ci contenteremo di accennare, ch' eſſa fu Sede Veſcovile; ritrovandoſi nell'Ughelli la ſerie, non di tutti, ma di venticinque Veſcovi, incominciando da Grazioſo, che viveva nel ſeſto ſecolo nel Pontificaro di S. Gregorio Magno, fino al Veſcovo Aſtorgio, di cui caderà in acconcio il parlare più abbaſſo.

In Bulla Bonifacii VIII., qui creatus fuir Pontifex anno 1294. inſpectu alias a Nobis inter ſcripturas ad Humanæ rem publicam ſpectantes, hæc leguntur: *Saae petitio dilectorum Filiorum Communis Civitatis noſtra Anconitana Nobis auper exhibita continebat, quod cum olim, videlicet a centum annis proxime prateriiis, aut cum Civitas Humana, qua tunc ſatis potens, nec non opulenta divitiis, ac populoſa fuiſſe dicitur, peccatis forſan exigentibus, aut Divino iaterdicto, ad tantam ruinam deveniſſet, quod nunc aon Civitatis, ſed vix parvi Caſtri videretur, ac videatur babere figuram.* Quo Bonifacii teſtimonio referenda eſt ad finem XII. ſæculi Humanæ ruina, quæ quanquam ingens fuerit, non tamen Civitatem penitus delevit, ut ex præfato monumento colligitur, & ex iis, quæ mox ſubjiciemus.

Civitatem igitur Humanam ruinis ſuis deformem, ſtetiſſe ramen adhuc ſæculo XIV. compertum eſt. Nam Raynaldus *annal. an.* 1353. *num.* 8. narrat quemdam fuiſſe Fratrem Morialem Equitem Sancti Joannis Hieroſolymitani ex Provincia, qui ſub prætextu ferendi auxilii Cardinali Egidio Albornozio Sedis Apoſtolicæ Legato, cohortem cnnflavit perditorum Hominum, quibuſcum poſtquam cœpta aliqua pro Status Eccleſiaſtici utilitate perſecerar, Picenum ingreſſus, ad partes Malateſtarum hoſtium Eccleſiæ tranſiit, & coacto agmine, quod italico nomine *la gran Compagnia* vocabarur, multas Marchiæ Anconitanæ Urbes diripuit, & Civitate Humana potitus eſt, teſte Matthæo Villani in Chronico *lib.* 3. *cap.* 107. At raptorem diù inultum non paſſus eſt Deus. Nam captus tandem, Romamque ductus, ut graſſatorum dux, vaſtatorqne Marchiæ, capite truncatus eſt die 29. Auguſti an. 1354. uti habetur in eodem Villani *lib.* 4. *cap.* 16. 24. & in antiqua vita Nicolai a Laurentio, vulgo Cola di Rienao *cap.* 15. 20. 21. & 22.

Non longum tempus eſt inter annum 1354., & 1412., quo tamen intervallo Civitatem Humanam penitus concidiſſe fateri neceſſe eſt. Nam in Bulla Martini V., de qua inferius loquemur, data anno 1423. hæc habentur: *Saae per Nos auper intellecto, quod Civitas Humanatenſis propter iacendia, guerrarum turbines, mortalitatum peſtes, & alias calamitates, qua illam multipliciter afflixerant, funditus quaſi deſtructa eſt.* Hinc Scriptores ſubſequentis ævi, ubi de Humana ſermo incidir, de ea loquuntur tanquam de Urbe exciſa, ac deleta. Flavius in Italia illuſtrata, quod opus edidit circa annum 1450. hæc de ea prodidit *pag.* 339. *Et paulo ſupra mare vetuſtiſſima interiit Urbs Humana, & parvo ab inde ſpatio adbaret mari, ipſo in promontorio, Siriolum Oppidum.* Apud Leandrum Albertum, qui Italiam deſcripſit ante medium ſæculi decimi ſexti *pag.* 244. editionis Bononien. anno 1550. hæc ex Italico ſermone in Latinum verſa habentur: *Deſcendando ad mare ad fauces Muſonis tribus miliaribus ſitus apparet, ubi erat antiqua Civitas Humana, boc nomine dicta a Pomponia Mela*: Numana verò a Plinio, & Ptolomeo: & a Silio *lib.* 8. hoc verſu:

Hic, & quot paſcunt ſcopuloſa rura Numana.

Anno 1422. erat Epiſcopus Anconæ Aſtorgius ex Familia Agneſi Neapolitana, qui ſexaginta annis vixit, ut habetur in ejus epitaphio in Clauſtro S. Mariæ ſupra Minervam Fratrum Prædicatorum, at pluries tranſlatus eſt ab una ad aliam Eccleſiam, geſſitque plura, ac magna negotia. Anno 1411. fuit creatus Epiſcopus

Il Pontefice Bonifazio VIII. fu eletto *l'anno* 1294. ed in una ſua Bolla, altre volte da Noi veduta fra le ſcritture della Communità di Umana, così ſi legge: *Sanè petitio dilectorum filiorum Communis Civitatis noſtra Anconitana Nobis nuper exhibita continebat, quod cùm olim, videlicèt a centum annis proximè prateritis, aut cùm Civitas Humana, qua tunc ſatis poteus, nec non opulenta divitiis, ac popaloſa fuiſſe dicitur, peccatis forſan exigentibus, aut Divino interdicto, ad tantam ruinam deveniſſet, quod nunc, non Civitasis, ſed vix parvi Caſtri videretur, ac videatur habera figuram.* Quando debbaſi preſtar ſede a queſto monumento, dee il precipiaio della Città di Umana tiferirſi al fine del ſecolo duodecimo, che benchè foſſe grande, non fu però tale, che affatto la diſtruggeſſe, come ſi deduce dalle parole del detto monmento, e da quanto or'ora ſoggiugneremo.

Se la Città di Umana era in cattivo ſtato, era però anche in piedi ſenza dubbio nel ſecolo decimo quarto, leggendo Noi negli Annali del Rainaldi *all'anno* 1353. *num.* 8., che un certo Fra *Moriale* Cavaliere di Rodi di nazione Provenzale, col preteſto di porgere ajuto al Cardinale Egidio Albornoazi Legato della Sede Apoſtolica, fece una ragunanaa di maſnadieri, e di ladroni, coi quali avendo fatte nel principio alcune impreſe a favore della Chieſa, entrato nella Marca, ſi buttò al partito dei Malateſta; formò una Compagnia, che fu chiamata *la gran Compagnia*; ſaccheggiò varie Città della Marca, e s'impadronì della Città di Umana, per teſtimonianza di Matteo Villani *nella ſua Cronica al lib.* 3. *cap.* 107. Ma non tardò molto la giuſtizia di Dio a punire la di lui baldanza, mentre preſo, e condotto a Roma, come capo di Aſſaſſini, e devaſtatore della Marca, fu decapirato *ai* 29. *di Agoſto l'anno* 1354., come leggeſi nello ſteſſo Villani *al lib.* 4. *cap.* 16. 24. e nell'antica Vita di Cola di Rienzo *al cap.* 15. 20. 21. e 22.

Dal 1354. al 1422. non corre grande intervallo di tempo; ma è d'uopo, che fra queſti due tempi precipitaſſe la Città di Umana, e che ſuccedeſſero tali, e tante diſgrazie, ch'eſſa ne reſtaſſe oppreſſa: e però nella Bolla di Martino V., di cui parleremo in appreſſo, ſpedita *l'anno* 1422., così ſi legge: *Sanè per Nos nuper iatellecto, quod Civitas Humanatenſis propter incendia, guerrarum turbiaes, mortalitatum peſtes, & alias calamitates, qaæ illam multipliciter afflixeraut, funditus quaſi deſtructa eſt.* E però gli Scrittori de' tempi suſſeguenti ſcrivendo della Città di Umana, ne ſcrivono come di una Città diſtrutta. Flavio *nell'Italia illuſtrata*, Opera, che compoſe verſo *l'anno* 1450. così laſciò ſcritto di Umana *alla pag.* 339. *Et pauló ſupra mare vetuſtiſſima interiit Urbs Humana; & parvo ab inde ſpatio adbaret mari ipſo in Promontorio Sirtolum oppidam.* Ed appreſſo Leandro Alberti, che deſcriſſe l'Italia prima della metà del ſecolo decimo ſeſto, *alla pag.* 244. dell'Edizione di Bologna *del* 1550., così ſi legge: *Scendendo verſo il Mare, preſſo alla foce del Muſone tre miglia, appare il luogo, ov'era l'antica Città di Umana, così da Pomponio Mela nominata, e da Plinio, e Tolomeo Numana, e parimente da Silio nell'ottavo libro, quando dice:*

Hic, & quos paſcunt ſcopuloſa rura Numana.

Nel 1422. era Veſcovo d'Ancona un certo Monſignor Aſtorglo, che, benchè non viveſſe molto tempo, mentre non trapaſsò l'età d'anni ſeſſanta, come ſi deduce dal di lui depoſito, che con una nobile iſcriaione ancor oggi ſi vede nel Clauſtro di queſti Padri Domenicani del loro Convento detto della Minerva, fece gran

Mileti in Calabria a Joan. XXIII., hinc ad Ravellenſem Eccleſiam tranſlatus eſt anno 1413., deinde ad Melphitanam; poſtremo a Martino V. anno 1422. ad Anconitanam. Eo tempore, quo eam gubernabat, fuit Locumtenens Pontificis in Marchia Anconitana. Ab Eugenio IV. deinde promotus ad Acchiepiſcopatum Beneventi anno 1436. Et tandem a Nicolao V, creatus eſt Cardinalis Presbyter Tituli S. Euſebii anno 1448., uti in Ughellio videre eſt in Eccleſia Mileti, & in Eccleſia Anconæ. Obiit Romæ 10. Octobris anno 1451., ut in citato Epitaphio habetur.

De cauſa unionis utriuſque Eccleſiæ.

Credibile eſt Aſtorgium, cum regimen accepit Anconitanæ Eccleſiæ, eam inveniſſe redditibus tenuiorem, quàm ſperaverat: quamobrem Martino V. expoſuit, redditus Menſæ Anconitanæ non ſuperare ſummam quadringentorum florenorum aureorum, quo modico proventu non poſſet pro dignitate provinciam ſuam gerere: Redditus autem Eccleſiæ Humanæ, cujus tunc Epiſcopus erat quidam Antonius, non plus eſſe, quàm ducentos florenos aureos; hincque benè proviſum, atque opportunum fore, ſi duæ ſimul Eccleſiæ conjungerentur, Anconæ videlicet, & Humanæ *nunc pro tunc*, ideſt differendo effectum unionis ad tempus, quo Epiſcopus Antonius aut obiiſſet, aut tranſlatus eſſet ad aliam Eccleſiam. Martinus, ne temere poſtulatis annueret, rem commiſit inquirendam Cardinali Franciſco Lando Tituli Sanctæ Crucis in Hieruſalem, qui cum expoſita vera eſſe cognoviſſet, Aſtorgioque faviſſet apud Pontificem, is Bullam unionis dedit anno quinto ſui Pontificatus.

Bulla unionis Eccleſiæ Humanatenſis in comperto non erat.

Bullam illam cum Anconæ eſſemus, nullo loco invenire potuimus; at præteritis menſibus quum in privata Bibliotheca noſtra moraremur, quo in loco, ubi Nobis permiſſum eſt, levamen a gravibus miniſterii Noſtri curis quærimus, & invenimus, contigit, ut legentes diſſertationem hiſtoricam Cathedræ Epiſcopalis Setiæ compoſitam a Dominico Georgio Secreto Cappellano Noſtro viro admodum erudito Romæ editam an. 1727. in appendice Monumentorum §. 26. inveniremus impreſſam per extenſum Martini V. Bullam unionis Eccleſiæ Humanatenſis cum Anconitana, depromptam ex Archivis hujus Sanctæ Sedis, & præter cætera, quæ ſuperius indicavimus, præcipitur in ea, ut Aſtorgius, ejuſque ſucceſſores in Eccleſia Anconitana, Titulo Epiſcopi Anconæ Titulum Epiſcopi Humanæ conjungerent: *Decernentes, ut prædictus Aſtorgius, ex tunc in antea Epiſcopus Anconitanus, & Humanatenſis, ſicque conſequenter illius in poſterum ſucceſſores &c. nuncupentur.* Quapropter oportune prædictus Georgius *pag.* 99. ſcripſit: *Martinus V. anno Domini* 1422. *Humanam Civitatem jamjam ruituram ob varias calamitates Anconitanæ Eccleſiæ conjunxit, ea lege, ut Anconitanus Epiſcopus Humanatenſis etiam diceretur. Tabulas hujus conjunctionis nunc primum luci donare duximus.*

Tandem a Pontif. invenitur.

Et in ea præcipitur, quod Epiſcopus ab utraque Eccleſia denominaretur.

Teſtatur Ughellius, Aſtorgium, perfecta unione, Titulo Epiſcopi Anconitani Titulum addidiſſe Epiſcopi Humanatenſis. Compagnonius in Regia Picena *lib.* 6. *pag.* 313. & Lucentius *in additionibus ad Ughellium* idem teſtantur, nixi ſtatuto Recinetenſi, in quo hæc leguntur:

Idem teſtantur varii Scriptores.

paſſaggi da una Chieſa all'altra, ed ebbe grand'impieghi. Era eſſo della Famiglia *Agneſi* Napolitana. Nel 1411. da Papa Giovanni XXIII. fu creato Veſcovo di Mileto in Calabria: Dipoi fu trasferito alla Chieſa di Ravello *l'anno* 1413.: Suſſeguentemente a quella di Melfi; e da Martino V. *nel* 1422. a quella di Ancona. Nel tempo, che governava la Chieſa d'Ancona, fu Luogotenente del Papa nella Marca Anconitana. Da Eugenio IV. fu poſcia fatto Arciveſcovo di Benevento *l'anno* 1436.; e da Nicola V. creato Cardinal Prete del Titolo di Sant'Euſebio *l'anno* 1448. come il tutto riſulta dall'Ughelli, nella Chieſa di Mileto, e nella Chieſa d'Ancona. Morì finalmente in Roma *ai* 10. *di Ottobre l'anno* 1451., come ſi legge nella citata iſcrizione poſta al ſuo Sepolcro.

E'd'uopo, che giunto Aſtorgio al governo della Chieſa d'Ancona, la ritrovaſſe più povera di rendite, di quello, che forſe eraſi figurato: e però avendo eſpoſto al Pontifice Martino V. che non avendo la Menſa d'Ancona, che l'entrata di quattrocento fiorini d'oro, colla qual' entrata eragli impoſſibile il mantenere la ſua dignità colla dovuta decenza, e che non eccedendo l'entrata della Chieſa d'Umana, di cui allora Veſcovo un certo Antonio, la ſomma di dogento fiorini d'oro, ſarebbe ſtato ben fatto l'unire inſieme le due Chieſe di Ancona, e di Umana, *nunc pro tunc*: che è lo ſteſſo che dire, differendo l'effetto dell'unione al tempo, in cui il Veſcovo Antonio o foſſe morto, o foſſe trasferito al governo d'altra Chieſa; non volle Martino V. camminare, come ſuol dirſi, alla cieca, ma commiſe la cognizione dell'affare al Cardinale Franceſco Lando del Titolo di S. Croce in Geruſalemme; ed avendo queſti ritrovato, che tutto l'eſpoſto era la verità, ed avendo data al Papa tutta l'informazione favorevole, fu da eſſo ſpedita la Bolla dell'unione nell'anno quinto del ſuo Pontificato.

Della cagione dell'unione dell'una, e l'altra Chieſa.

Nel tempo della noſtra dimora in Ancona non ci è mai riuſcito di poter vedere la Bolla: ma ne' meſi paſſati eſſendo nella noſtra privata Biblioteca, che è l'unico luogo, in cui, quando ci è permeſſo il trattenerci, ritroviamo qualche ſollievo dalle ſpinoſe cure ed inceſſanti del noſtro Apoſtolico Miniſtero, dammo di mano alla diſſertazione iſtorica della Cattedra Epiſcopale della Città di Sezza nel Lazio, compoſta da Monſignor Domenico Giorgi noſtro Cappellano Segreto, Uomo di molta e profonda erudizione, ſtampata in Roma *l'anno* 1727. e nell'Appendice de' monumenti al §. 26. abbiamo ritrovata impreſſa *per extenſum* la Bolla di Martino V. della unione delle due Chieſe di Ancona, e di Umana, ricavata dagli Archivj di queſta Santa Sede; ed oltre le coſe di ſopra eſpreſſe, in eſſa ſi contiene, che Monſignor Aſtorgio, e tutti gli altri di lui Succeſſori nella Chieſa d'Ancona, doveſſero unire al titolo di Veſcovo d'Ancona anche l'altro di Veſcovo d'Umana: *Decernentes, ut prædictus Aſtorgius ex tunc in antea Epiſcopus Anconitanus, & Humanatenſis, ſicque conſequenter illius in poſterum Succeſſores &c. nuncupentur*: per lo che molto a propoſito ſcriſſe il citato Monſignor Giorgi *alla pag.* 99. *Martinus V. anno Domini* 1422. *Humanam Civitatem jam jam ruituram ob varias calamitates Anconitanæ Eccleſiæ conjunxit, ea lege, ut Anconitanus Epiſcopus, Humanatenſis etiam diceretur. Tabulas hujus conjunctionis nunc primum luci donare duximus.*

La Bolla di tale unione non ſi trova.

Finalmente vien ritrovata dal Pontefice.

Ed in eſſa ſi commanda ch'il Veſcovo ſi denomini dell'una, e l'altra Chieſa.

Atteſta l'Ughelli, che, effettuata l'unione, Aſtorgio al titolo di Veſcovo d'Ancona aggiunſe l'altro di Veſcovo d'Umana. Il Compagnoni *nella ſua Regia Picena al lib.* 6. *pag.* 313. il Lucenti *nelle addizioni all'Ughelli* confermano lo ſteſſo, ricavandolo dallo Statuto di Recanati,

Lo ſteſſo teſtano varj Scrittori.

Actum Maceratæ in domibus reſidentiæ Domini Aſtorgii Epiſcopi Anconæ, & Humanæ. Wadingus in Annal. Minorum anno Chriſti 1426., poſtquam dixit Aſtorgium cum S. Jacobo a Marchia renunciatum fuiſſe Inquiſitorem contra Sectam Fraticellorum, affert ejus Epiſtolam, cujus hic eſt titulus: *Aſtorgius Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Anconitanus, & Humanæ.* Data fuit hæc epiſtola die 19. Novembris *anno* 1426. Idem Aſtorgius Commiſſarius Romanæ Eccleſiæ, ac Quæſtor generalis anno ſequenti 1427. coëgit Monticellenſes ad ſolvenda Sanctæ Sedi tributa, ac vectigalia, huncque edicto ſuo Titulum præfixit: *Reverendus in Chriſto Pater, & Dominus Aſtorgius Epiſcopus Anconitanus, & Humanus, Marchiæ Commiſſarius, & Theſaurarius Generalis.* In antiquis libris reformationum Civitatis novæ in Marchia legitur ejus epiſtola ſcripta eodem anno 1427., cujus initium eſt: *Aſtorgius Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Anconæ, & Humanæ, Marchiæ Anconitanæ pro Sanctiſſimo Domino Noſtro Locumtenens.*

De uſu utriuſque denominationis habito ab Epiſcopis poſt unionem.

Fateri neceſſe eſt Aſtorgii ſucceſſores Titulos hoſce longo tempore retinuiſſe. Nam duo Cives Bononienſes ex Familia de Luchis Anconitani Epiſcopi fuerunt, quorum alter, ſcilicet Joannes Matthæus, tranſlatus eſt ad Eccleſiam Tropeæ, alter Vincentius, qui obiit anno 1585., ſepultuſque eſt in Cathedrali Eccleſia Anconæ, ſibi hos titulos tribuit, quos ejus ſepulcrum exhibet his verbis: *Vincentio de Luchis Bononienſi Epiſcopo Anconæ, & Humanæ.* Et ut ſuperius obſervatum eſt, teſtatur Canonicus Julianus Saracenus in Notitiis Hiſtoricis Patriæ ſuæ Anconæ, ad ſua uſque tempora Epiſcopos Anconæ dictos fuiſſe etiam Epiſcopos Humanæ, quod evincit uſque ad ann. 1675., quo & Saracenus ſcribebat, & Nos nati ſumus, fuiſſe conjunctos Titulos utriuſque Epiſcopatus.

Ex quibus concludit Epiſcopum utraque denominatione uti debere.

Quæ cum ita ſe habeant, & exiſtente Bulla unionis Epiſcopatus Humanæ cum Anconitano, & urgente Præcepto ejuſdem, ut Epiſcopus Anconæ Humanæ quoque Epiſcopus nuncuparetur, & ſtantibus monumentis obſervantiæ hujus præcepti ad noſtra uſque tempora; ſcire peroptaremus, quo pacto mutatus fuit Epiſcopatus in Comitatum; quaque ratione Epiſcopus Anconæ in actis publicis omittat Titulum Epiſcopi Humanæ. Quæ dicimus, non quod Anconitano Epiſcopo Titulum Comitis Humanæ invideamus, quandoquidem illius aſſumendi fundamentum ſit, quod eſſe quidem credimus argumentis ante duo ſæcula certis, ac ſuperius allatis; ſed ut, aut retento, aut relicto Humanæ Comitis Titulo, nunquam Titulus Eccleſiaſticus Epiſcopi Humanæ relinquatur.

Objecto reſpondet rationibus.

Quod ſi quis dixerit, cum Martinus V. Bullam unionis dedit, fuiſſe Anconæ Capitulum Canonicorum, uti adhuc nunc eſt, fuiſſe autem Humanæ Capitulum Canonicorum, quod nunc non amplius eſt: Et in Martini Bulla, vacante Anconitana Eccleſia, ac reſervationibus Apoſtolicis ceſſantibus, ſtatui, ut utrumque Capitulum debeat ad Epiſcopi electionem procedere: reſpondemus, qui hoc dicat, verum dicere; Nos autem vim argumenti non videre, cum ex deficientia Capituli deficientia Epiſcopatus non inferatur, nec proinde relinqui debeat titulus, qui in Bulla Martini retineri præcipitur: Capitulum erat corpus civile, quod eſſe deſtitit, cum nulla pars ejus corporis remanſit,

ove così ſi legge: *Actum Maceratæ in Domibus reſidentiæ Domini Aſtorgii Epiſcopi Anconæ, & Humanæ.* Il Wadingo *negli Annali de' Minori nell'anno di Criſto* 1426., dopo aver eſpoſto, che Aſtorgio fu fatto Inquiſitore in compagnia di S. Giacomo della Marca contra gli Eretici Fraticelli, porta una di lui lettera, il titolo della quale è il ſeguente: *Aſtorgius Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Anconitanus, & Humanæ.* La data di queſta lettera è *dei* 19. *di Novembre* 1426. Lo ſteſſo Aſtorgio come Commiſſario della Chieſa Romana, e Teſoriere Generale, *nell'anno ſeguente* 1427. sforzò quelli di Monticelli a pagare i tributi, e le gabelle alla Santa Sede, e nel precetto così s'intitolò: *Reverendus in Chriſto Pater, & Dominus Aſtorgius Epiſcopus Anconitanus, & Humanus, Marchiæ Commiſſarius, & Theſaurarius Generalis.* E ne' Libri antichi delle Riformazioni di Civitanova nella Marca vi è una di lui lettera, ſcritta *lo ſteſſo anno* 1427. e che incomincia così: *Aſtorgius Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Anconæ, & Humanæ, Marchiæ Anconitanæ pro Sanctiſſimo Domino Noſtro Locumtenens.*

Dell'uſo dell'una, e l'altra denominatione dopo l'unione.

Ed è d'uopo, che i di lui Succeſſori continuaſſero anche così per molto ſpazio di tempo: imperocchè eſſendo ſtati due Cittadini di Bologna della Familia Luchi Veſcovi d'Ancona, cioè Monſignor Giovanni Matteo, che poi fu traſferito alla Chieſa di Tropea, e Monſignor Vincenzo, che morì *nell'anno* 1585. e che fu ſepolto in coteſta Cattedrale, leggeſi nell'iſcrizione ſopra il di lui Sepolcro, come anche atteſta l'Ughelli, il titolo di Veſcovo di Ancona, e di Umana: *Vincentio de Luchis Bononienſi, Epiſcopo Anconæ, & Humanæ.* E, come anche di ſopra ſi è oſſervato, atteſtando il Canonico Giuliano Saraceni nelle Notizie Iſtoriche della ſua Patria d'Ancona, che fino al ſuo tempo i Veſcovi d'Ancona ſi chiamavano ancora Veſcovi d'Umana, ciò dà a divedere, che fino *nell'anno* 1675. che è quello per appunto in cui il Saraceni ſcriveva, e Noi naſcemmo, al titolo di Veſcovo d'Ancona aggiungevaſi l'altro ancora di Veſcovo di Umana.

Conchiude, che il Veſcovo debba uſare ambedue le denominationi.

Ciò ſtante, ſe v'è la Bolla dell'unione del Veſcovado d'Umana a quello d'Ancona; ſe nella Bolla vi è il precetto, che il Veſcovo d'Ancona ſi chiami anche Veſcovo di Umana; ſe abbiamo le prove dell'oſſervanza di queſto precetto, e la continuazione di eſſa fino a' giorni noſtri; ſapreſſimo volentieri, per qual cagione il Veſcovado ſi è mutato in una Contea, e perchè il Veſcovo d'Ancona non continua negli atti pubblici almeno ad uſare il titolo anche di Veſcovo d'Umana; il che da Noi vien ſuggerito, non perchè invidiamo al Veſcovo d'Ancona il titolo di Conte d'Umana, quando vi ſia il fondamento di aſſumerlo, che Noi crediamo eſſervi, eſſendovi le prove certe, già di ſopra indicate, di più di due ſecoli; ma acciocchè, o ritenendo, o abbandonando il titolo di Conte d'Umana, non ſi abbandoni mai il titolo Eccleſiaſtico di Veſcovo pure di Umana.

Riſponde ad una difficoltà con le ragioni.

Che ſe mai da taluno ſi diceſſe, che quando da Martino V. fu fatta l'unione dei due Veſcovadi di Ancona, e di Umana, era in Ancona il Capitolo de' Canonici, come ancor oggi vi è, ed era in Umana il Capitolo de' Canonici, che oggi non v'è; e che nella Bolla di Martino, vacando la Chieſa d'Ancona, e ceſſando le riſerve Apoſtoliche, viene ſtabilito, che l'uno, e l'altro Capitolo debbano procedere alla elezione del Veſcovo, riſpondiamo, che chi ciò dice, dice il vero; ma che non vediamo la forza dell'argomento, non potendoſi dalla deficienza ſopraggiunta del Capitolo inferire alla deficienza del Veſcovado, ed al dover laſciare il titolo ordinato nella Bolla di Martino. Il

juxta obſervat. Gloſſ. in leg. ſicut municipium §. in Decarionibus, verb. nomen, ff. quod cujuſque univerſitatis, ibi : Quod ſi nullus omninò remanſit? Reſpondet Joannes, ſolutum eſſe Collegium. Hæc autem deficientia fuit deficientia, quæ vocatur *de facto*, & quæ quanquam diſtincta ab ea, quæ dicitur *de jure*, & quæ provenit ab auctoritate Superioris, qui ſupprimit Collegium, aut Capitulum, eſt tamen quantum ad effectum ſimilis deficientiæ de jure, ut docet *Baldus leg. non ambigitur ff. de legibus num.* 3. ubi : *Nam paria ſunt, aliquid eſſe deſtructum de jure, vel per rerum naturam.* Quod autem, deſtructo, ut diximus, Capitulo deſtructus remanſerit etiam Epiſcopatus, & annihilatus Titulus, qui, ut habetur in Bulla Martini, uniendus erat cum Anconitano, hoc punctum eſt, in quo hæremus.

Et exemplis.

Tibi res plana videbitur, Venerabilis Frater, ſi libebit animadvertere, per plurima ſæcula fuiſſe in Eccleſia Epiſcopos, & Epiſcopatus ſine Canonicis, aut Capitulis, ſi cogitationem convertes ad tot Sedes Patriarchales, Archiepiſcopales, Epiſcopales, quæ gemunt ſub poteſtate Paganorum, in quibus nulli certè ſunt Canonici, nulla Capitula; ſunt autem veri Tituli, ad quos quotidie ordinantur a Summis Pontificibus, Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, qui Epiſcopi, *in partibus* nuncupantur. Quoniam verò compertum eſt, exemplis recentioribus magis moveri homines; exemplum adducimus Cardinalis Decani Sacri Collegii, qui ut plurimum Epiſcopus eſt Hoſtiæ, & Velitrarum, quæ Epiſcopales Eccleſiæ ſimul unitæ ſunt : Is utriuſque titulo utitur, quanquam Hoſtiæ nulli ſint Canonici, nullum Capitulum. Huc accedunt duæ Epiſcopales Eccleſiæ a Calixto II. unitæ, ſcilicet Portuenſis, & Sylvæ Candidæ, ſeu SS. Rufinæ, & Secundæ. Epiſcopus autem Portuenſis, qui ut plurimum eſt Cardinalis Sub-Decanus, utitur pro libito titulis ambarum Eccleſiarum, uti videre licet in opere citato Dominici Georgii pag. 143., quamvis in Eccleſia Portuenſi, quæ ſola nunc ſupereſt, nec Canonici ſint, nec Capitulum : *Cathedrale Portuenſe Templum*, inquit Lucentius in additionibus ad Ughellium, *S. Hyppolitho ſacrum, extra, & propè Civitatis muros exſurgebat; modò parvula exſurgit Eccleſia ſub invocatione S. Luciæ, in qua nulla Dignitas, nulli Canonici, ſeu Beneficiati. Ibi cura animarum exercetur per Presbyterum in nautas, & advenas.*

Philippus Cluverius ſcriptor decimi ſeptimi ſæculi *l.* 2. *Italiæ antiquæ cap.* 11. ſtatum deſcribens, quo tempore ſuo erat Humana, hæc habet : *Vicus in eodem litore viſitur vulgari nunc vocabulo Humana, Templo ſplendidiſſimo maximè nobilis.* De nullo alio Templo hæc verba videntur poſſe accipi, quàm de Templo Crucifixi Siroli, cujus ſitum ponit non in Anconitana, ſed in Humanatenſi Diœceſi. At hæremus adhuc animo in ejuſmodi re, quanquam propenſi ſumus ad credendum, quod Cluverius aſſerit, poſtquam indicata Nobis fuit Bulla Epiſcopalis Vincentii de Luchis Epiſcopi Anconitani data anno 1560. ſub die 14. Maji, quæ in Archivo Siroli ſervatur, in qua hæc leguntur : *Cum itaque Eccleſia S. Nicolai Plebis Caſtri Siroli cum ſuis annexis ſit in Caſtro prædicto Humanenſis Diœceſis.* Quod ſi in Portuenſis Civitatis ſitu unica eſt Eccleſia, cui præeſt Presbyter curam animarum gerens, quam in modicam miſeramque plebem exercet, illud itidem contingit Humanæ : Sylva Candida lapſis retro ſæculis penitus fuit deleta, ſedeſque Epiſcopalis tranſlata ad

Eccle-

Capitolo era un Corpo Civile, che reſtò diſtrutto quando non vi fu più veruno dello ſteſſo Corpo, giuſta l'oſſervazione della Chioſa *nella leg. ſicut municipium §. In Decurionibus verb. nomen ff. quod cujuſque univerſitatis*, ivi : *quod ſi nullus omnino remanſit? reſpondet Joannes, ſolutum eſſe Collegium* : e queſta deficienza fu deficienza, che ſi chiama *de facto*, e che, benchè diſtinta dall'altra, che ſi dice *de jure*, e che proviene dall'autorità del Superiore, che ſopprime il Collegio, o ſia Capitolo, è però, quanto all'effetto, in tutto e per tutto ſimile alla deficienza *de jure*, come inſegna Baldo *nella l. non ambigitur ff. de Legibus num.* 3. ivi : *Nam paria ſunt, aliquid eſſe deſtructum de jure, vel per rerum naturam.* Ma che diſtrutto nel diviſato modo il Capitolo, reſtaſſe anche diſtrutto il Veſcovado, ed annichilito il titolo, che ſecondo la Bolla di Martino doveva unirſi all' altro di Veſcovo d'Ancona, queſto è il punto; e queſto è quello, in cui con ragione intoppiamo.

Ne reſterà ella ben perſuaſa, ſe avrà la bontà di riflettere, che per molti ſecoli nella Chieſa ci ſono ſtati Veſcovi, e Veſcovadi, ſenza che vi foſſero Canonici, o Capitolo; ſe darà un'occhiata a tante Chieſe Patriarcali, Arciveſcovili, e Veſcovili, che oggidì gemono ſotto la tirannia degl'Infedeli, nelle quali certamente non vi ſono nè Canonici, nè Capitolo, ma reſta il titolo; creandoſene quotidianamente dai Sommi Pontefici i Patriarchi, gli Arciveſcovi, e i Veſcovi, che ſi chiamano Veſcovi *in Partibus*. E perchè ſappiamo, che gli eſempj più recenti fanno appo gli Uomini breccia maggiore, diremo, che il Cardinal Decano del Sacro Collegio è per lo più Veſcovo d'Oſtia, e Velletri, Chieſe Veſcovili unite inſieme; che uſa il titolo d'ambedue, ſanza che in Oſtia vi ſieno Canonici, nè Capitolo : Che da Caliſto II. furono unite inſieme le due Chieſe Veſcovili di Porto, e di Selva Candida, o ſia delle Sante Rufina, e Seconda; che il Veſcovado di Porto unito, come ſi è detto, per lo più ſi ottiene dal Cardinale Sotto-Decano, che uſa, quando vuole, i titoli d'ambedue, come può vederſi nell'Opera citata di Monſignor Giorgi *alla pag.* 143. ancorchè non vi ſieno nella Chieſa di Porto, che è quella ſola, che oggi reſta in piedi, nè Canonici, nè Capitolo : *Cathedrale Portuenſe Templum* (ſono parole dell'Abbate Lucenti nelle additioni all'Ughelli) *Sancta Hyppolita ſacrum, extra & prope Civitatis muros exſurgebat; modò parvula exſurgit Eccleſia ſub invocatione S. Luciæ, in qua nulla Dignitas, nulli Canonici, ſeu Beneficiati. Ibi cura animarum exercetur per Presbyterum in nautas, & advenas.*

E con eſempj.

Filippo Cluverio Scrittore del decimo ſettimo ſecolo *nel lib.* 2. *dell'Italia antica al cap.* 11. deſcrivendo lo ſtato, in cui allora ritrovavaſi Umana, ſi ſerve delle ſeguenti parole : *Vicus in eodem littore viſitur, vulgari nunc vocabulo Humana, Templo ſplendidiſſimo maximè nobilis.* Non ci poſſiamo figurare, che eſſe parli d'altro Tempio, che del Santuario del Crocifiſſo di Sirolo, mettendo il ſito, in cui è eretto, non nella Dioceſi d'Ancona, ma in quella di Umana. Ma non eſſendo Noi bene appagati ſopra queſto aſſunto, ancorchè ſiamo ben diſpoſti ad appagarcene, dopo eſſerci ſtata indicata una Bolla Veſcovile di Monſignor Vincenzo de' Luchi Veſcovo d'Ancona, ſpedita *l'anno* 1560. *ſotto il giorno* 14. *di Maggio*, che è nella Secretaria di Sirolo, nella quale ſi leggono le ſeguenti parole : *Cum itaque Eccleſia Sancti Nicolai Plebis Caſtri Siroli cum ſuis annexis ſit in Caſtro prædicta Humanenſis Diœceſis*; riflettiamo, che ſe in Porto non ſi trova, che una Chieſa, in cui riſiede il Sacerdote, che ha la cura dell'Anime, e che l'eſercita ſopra quelle povera genti, lo ſteſſo

per

Digitized by Google

Eccleſiam a Plautilla ædificatam in honorem SS. Rufinæ, & Secundæ, quæ pariter Eccleſia temporis injuria prorſus concidit. Ad nihilominus Epiſcopi Portuenſes, ut paulo ante indicavimus, Titulum retinent Epiſcopatus Sylvæ Candidæ, ſeu SS. Rufinæ, & Secundæ; ita decernentibus Romanis Pontificibus, ut teſtatur Ughellius agens de præfata Eccleſia a Plautilla ædificata, his verbis: *Hujus itaque Eccleſiæ cum vel tenue veſtigium antiquior, ut non ſemel dico, aboleverit ætas; factum eſt, ut ejuſdem Præſul, Romano ita cenſente Pontifice, promiſcue & Portuenſis, & Sylvæ Candidæ, Sanctarumque Rufinæ, & ſecundæ Pontifex appellaretur.* Addimus his, in Senenſi ditione nullum amplius eſſe veſtigium Populoniæ Urbis olim celebris, quam primum Sylla, deinde Carolus Magnus excidit, ac delevit; attamen Epiſcopus Maſſæ Titulum Epiſcopi Populoniæ nunquam dimiſit, ut ſæpe citatus Ughellius affirmat: *Sub exciſæ Populoniæ promontorium*, inquit, *Plumbinum extulit muros, Epiſcopaliſque dignitas Maſſam demigrare narratur, tametſi ad multos annos Maſſenſis Antiſtes adhuc Populoniæ Titulum præſeferret, quo etiam hodie iidem nobilitantur Antiſtites.*

Et rurſus concludit, reſumendum eſſe Titulum Epiſcopi Humanatenſis.

Quæ omnia plane demonſtrant non eſſe ab Epiſcopo Anconitano omittendum Titulum Epiſcopi Humanæ, quanquam ibi nulli ſint Canonici, & tota Humana redacta ſit ad unicam Eccleſiam Parochialem, paucoſque ac miſeros Incolas, eo vel maxime quod cum Martinus V. eam univit cum Anconitana, præcepitque Epiſcopo Anconitano, ut aſſumeret Titulum Epiſcopi Humanæ, ut ſupra diximus, *Humana erat funditus quaſi deſtructa*; & tam longo tempore Anconitani Epiſcopi nuncupari ſunt etiam Epiſcopi Humanæ, licet Humana jam eo in ſtatu eſſet, quo nunc eam jacere videmus. Si verò argumentum hoc magnam vim habet, ſuppoſito, quod Humana redacta ſit ad Eccleſiam Parochialem, paucoſque incolas; quid dicendum eſt, cum veriſimile ſit, valdeque probabile, Sirolum Caſtrum populo plenum, florenſque, pertinere ad Diœceſim Humanæ, quod ſupra indicatum eſt?

Commemorat unum Epiſcopum Anconitanum in Serie aliorum prætermiſſum.

At de Humana ſatis: De Ancona verò aliqua adhuc ſuperſunt dicenda. Ughellius, commemorato Tranſone Epiſcopo Anconæ, qui unus ex teſtibus fuit ſententiæ ab Othone Imperatore anno 983. prolatæ in favorem Eccleſiæ Sanctæ Floræ Aretii, ſubdit poſt dictum Traſonem deficere memoriam ſeriei Epiſcoporum Anconitanorum propter incendium Archivi, quod contigit an. 1179. Nos verò cum legeremus primum tomum Philippi Labbæi Bibliothecæ Libr. mſs. pag. 1793. invenimus ſeriem Epiſcoporum Magalonæ deſcriptam ab Amaldo de Verdula, qui obiit anno 1351. ut tradit Jacobus le Long in hiſtoria Galliæ pag. 175. In hac ſerie inſerta eſt epiſtola Joannis XIX. ibi dicti XX., quæ ſpiritualia bona concedit iis, qui promoverint reſtaurationem Cathedralis Magalonenſis: in ea autem Bulla, de more eorum temporum, ſubſcripta ſunt nomina aliquorum Epiſcoporum cum Gallorum, tum Italorum, inter quæ invenimus nomen Stephani Epiſcopi Anconitani: *Stephanus Anconenſis.* Pontificium hoc Diploma prodiit circa annum 1030. Itaque inter Anconæ Epiſcopos poſt Traſonem numerandus eſt etiam hic Stephanus, cujus

per appunto ſuccede anche in Umana; riflettiamo, che Selva Candida ne' ſecoli paſſati fu affatto diſtrutta, e che eſſendo ſtata la Sede Epiſcopale traſportata alla nobile Chieſa fabbricata da Plautilla Matrona in onore delle Sante Rufina, e Seconda, reſtò pur queſta atterrata dall' ingiuria de' tempi; e che, ciò non oſtante, i Veſcovi di Porto, come anche poch'anzi ſi è accennato, ritengono il titolo del Veſcovado di Selva Candida, o ſia delle Sante Rufina, e Seconda; e ciò per ordine de' Sommi Ponrefici, conforme atteſta l'Ughelli: *Hujus itaque Eccleſiæ*, ſono parole dello ſteſſo Ughelli, che ragiona della ſopradetta Chieſa edificata da Plautilla, *cum vel tenue veſtigium antiquior, ut non ſemel dico, aboleverit ætas, factum eſt, ut ejuſdem Præſul (Romano ita cenſente Pontefice) promiſcuè, & Portuenſis, & Sylvæ Candidæ, Sanctarumque Rufinæ, & Secundæ Pontifex appellaretur:* aggiungiamo, che nello ſtato di Siena non ſi ritrova più l'antica celebre Città di Populonia, dopo la deſolazione fatta d'eſſa da Silla, e l'eccidio di Carlo Magno, ſenza che però il Veſcovo di Maſſa abbia mai abbandonato il Titolo di Veſcovo di Populonia, come atteſta il più volte citato Ughelli: *Sub exciſæ Populoniæ promontorium Plumbinum extulit muros, Epiſcopaliſque Dignitas Maſſam demigraſſe narratur, tametſi ad multos annos Maſſenſis Antiſtes adhuc Populoniæ titulum præſeferret, quo etiam hodie iidem nobilitantur Antiſtites.*

E di nuovo conchiude, che debba riaſſumerſi il titolo di Veſcovo di Umana.

Coſe tutte, che pienamente perſuadono non doverſi dal Veſcovo d'Ancona tralaſciare il titolo di Veſcovo di Umana, ancorchè non vi ſieno più Canonici in Umana, e ſia Umana ridotta ad una Chieſa Parrocchiale, e ad alcuni pochi miſerabili Abitatori; tanto più che, conforme di ſopra ſi è dimoſtrato, quando Umana fu da Martino V. unita ad Ancona, e fu dallo ſteſſo Pontefice ordinato al Veſcovo d'Ancona il prendere il titolo anche di Veſcovo di Umana, Umana era quaſi diſtrutta, *funditus quaſi deſtructa*, e che per tanto tempo i Veſcovi d'Ancona non hanno abbandonato il titolo di Veſcovi anche di Umana, ancorchè Umana foſſe in quello ſtato deplorabile, in cui è ancora oggidì. E ſe queſto argomento procede nel ſuppoſto che Umana ſia ridotta ad una Chieſa Parrocchiale, e ad alcuni pochi abitatori; che dovrà dirſi, quando non è affatto inveriſimile, anzi è molto probabile, che il Caſtello di Sirolo, che ancor oggi è abitato, ed è in buona poſitura, ſia di ragione della Dioceſi d'Umana, come di ſopra ſi è accennato?

Fà menzione di un Veſcovo di Ancona ommeſſo nella Serie degl'altri.

Qui finiſce il diſcorſo di Umana, ma non finiſce il diſcorſo d'Ancona. L'Ughelli dopo aver fatta menzione di Traſone Veſcovo d'Ancona che fu uno de' Teſtimonj della Sentenza proferita da Ottone Imperadore *l'anno* 983. a favore della Chieſa di Santa Flora d'Arezzo, dice, che dopo il detto Traſone manca la memoria della Serie de' Veſcovi di Ancona, eſſendo ſucceduto il noto abbruciamento dell' Archivio *l'anno* 1179. Leggendo Noi il tomo primo di Filippo Labbè della nuova Biblioteca de' Libri manoſcritti *alla pag.* 793. ritroviamo la ſerie de' Veſcovi dell'Iſola di Maguelone ſcritta da Arnaldo de Verdala, che morì *l'anno* 1351. come può vederſi nella Storia di Francia di Giacome le-Long *alla pag.* 175. Fra queſta ſerie de' detti Veſcovi è inſerita una lettera del Pontefice Giovanni XIX. ivi chiamato XX. nella quale ſi concedono alcune grazie a quelli, che contribuiranno alla riedificazione della Cattedrale di Maguelone, ed a queſta Bolla ſecondo lo ſtile di que' tempi, ſi ritrovano ſottoſcritti alcuni Veſcovi Franceſi, ed altri Italiani; e fra queſti ritroviamo il nome di Stefano d'Ancona, *Stephanus Anconenſis.* Il Pontificio Diploma

notitiam non habuit Ughellius. Nec miteris Stephanum ſcripſiſſe : *Anconenſis*, *non Anconitanus*. Nam teſtator Cluverius antiquitus dictam eſſe Urbem, & *Anconam* & *Anconem*. Quamobrem Stephanus, tempore præſertim, quo Latini ſermonis puritas obſoleverat, nullam difficultarem habuit ſubſcribendi ſe *Anconenſis*, non, uti Nos feciſſemus, *Anconitanus*; cum nulla ſit, aut fuerit in Italia, neque extra Italiam Urbs nomine Ancona, præter eam, cujus Nos fuimus, Tuque nunc es Epiſcopus. Dum interim ſperamus, Te quo in Nos es benevolenti animo accepturum haſce Literas voluntatis Noſtræ indices, rerumque, quas in iis expoſuimus, notitiam, quæ argumenta ſunt haud dubia, apud Nos perpetuo vigere memoriam & Eccleſiæ Anconitanæ, & Tui; Tibi, Venerabilis Fratèr, & dilectis Filiis Canonicis, & omni Clero, ac Populo, Apoſtolicam benedictionem impertimur.

Dat. Pontif. Anno VII. die 22. Aprilis 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 22. Aprilis 1747. Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

può riferirſi intorno *all'anno* 1010. Sicchè frà i Veſcovi d'Ancona, dopo Traſone, deve annoverarſi anche queſto Stefano, di cui non ha avuta notizia l'Ughelli. Nè Ella punto ſi maravigli, ſe Stefano ſi ſottoſcriſſe *Anconenſis*, e non *Anconitanus*; perchè Filippo Cluverio atteſta, che gli Antichi chiamarono la Città alle volte *Anconam*, alle volte *Anconem* : per lo che Stefano non ebbe nel ſuo tempo, in cui non v'era gran polizia nello ſcrivere Latino, difficoltà di ſcriverſi *Anconenſis*, e non, come avreſſimo fatto Noi, *Anconitanus*; non eſſendovi mai ſtato in Italia, o anche fuori d'Italia, altra Città col nome di Ancona, fuori di quella, di cui Noi ſiamo ſtati, ed ella è Veſcovo. E mentre la preghiamo a gradire col ſolito ſuo affetto verſo di Noi non meno queſti noſtri Ordini, che queſte noſtre notizie, vivo teſtimonio, che non ci ſcordiamo nè della Chieſa, nè di Lei, con pienezza di cuore diamo alla ſua Venerabile perſona, ai noſtri diletti figli Canonici della Cattedrale, ed a tutto il Clero, e Popolo, l'Apoſtolica Benedizione.

Dat. nell'An. VII del Pont. a dì 22. Aprile 1747.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 22. Aprilis 1747. Pontificatus noſtri Anno Septimo.

XXXVI.

Super Aſſignatione Archiepiſcopatus Nicoſienſis Cardinali delle Lanze.

Dilecto Filio Noſtro Carolo Victorio Amedeo S. R. E. Diacono Cardinali delle Lanze nuncupato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Rex Sardiniæ petit a Pontif. ut Card. delle Lanze Epiſcopatum aſſignaret pro exercitio ejus Officii.

CUM a Nobis Cariſſimus in Chriſto Filius noſter Carolus Emanuel Sardiniæ Rex Illuſtris poſtulaverit, ut Titulum Epiſcopi *in partibus* tibi impertiremur, hoc eſt alicujus ex illis Civitatibus ac Diœceſibus, quæ tyrannico Infidelium jugo premuntur, eo quod ille munus Supremi Eleemoſynarii, ſeu Majoris Capellani in ſuo Regio Sacello tibi demandaverit, nullæ menti noſtræ propoſitæ fuerunt ex iis difficultatibus, quæ Nobis obvenire ſolent, cum ejuſmodi negotia ad Nos deferuntur.

Sententia Pontif. de non promovendo ad Eccleſias in partibus abſque ſpeciali cauſa.

Equidem in ea ſententiâ ſemper verſati ſumus, & nunc etiam verſamur, conſentaneum valde eſſe, ſi Tituli *in partibus* aliquando conferantur, nempe ſi juxta intercesſerit cauſâ, ſi non ambitioni ſerviant illius, qui ſolam Epiſcopi dignitatem expetit, omni negotio, & animarum cura vacuam & immunem, ſi denique Epiſcopus *in partibus* aliquam Eccleſiæ Dei afferre poſſit utilitatem; & iis muneribus perfungi debeat, quæ Characterem Epiſcopalem neceſſariò requirunt, & quæ Eccleſiaſtico Regimini prodeſſe maximè judicantur.

Quæ juri communi innituntur.

Inter Canonica ſtatuta ſe nobis offert Clementina, *In plerìſque, de Electione*, quæ vehementer improbat eos Epiſcopos *in partibus*, plerumque Regulares, *qui nec, ut expediret, prodeſſe, nec præeſſe, ut deceret, valentes, inſtabilitate vagationis, & mendicitatis opprobrio ſerenitatem Pontificalis nubilant dignitatis.* Ex Tridentino Concilio *ſeſſ.* 14. *cap.* 2. deprehendimus Titularibus Epiſcopis graviſſime indici, ne conſiſtant in locis *Nullius Diœceſis*, nec ibi conferant Ordines, niſi illi, qui ordinari poſtulant, ſui Epiſcopi patentes litteras exhibeant. Percurrimus etiam libros illorum, qui temere nimis, & inconſulto negocium reformandæ Eccleſiæ ſuſceperunt, & præſertim Petri Alliaci *de*

Sopra l'aſſegna dell'Arciveſcovado di Nicoſia *in partibus*, al Cardinale delle Lanze.

Diletto Filio Noſtro Carolo Victorio Amedeo S. R. E. Diacono Cardinale delle Lanze nuncupato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Il Rè di Sardegna in chieſto dal Pontefice, che aſſegnaſſe al Cardinale de' e Lanze un Veſcovato per eſercitare il ſuo Uffizio.

ESSENDOCI ſtata fatta poſitiva iſtanza per parte del Cariſſimo in Criſto Figlio noſtro Carlo Emmanuele Rè di Sardegna, che deſſimo a Lei un Titolo Veſcovile *in partibus*, che vuol dire d'una di quelle Città, e Dioceſi, che gemono ſotto la tirannia degl'Infedeli, avendole eſſo deſtinato il poſto di Grand' Elemoſiniere, o ſia Cappellano Maggiore della ſua Regia Cappella, non abbiamo in queſta domanda incontrate quelle difficoltà, che per lo più incontriamo, quando ſimili iſtanze ci ſono fatte.

Sentenza de' Pontefice di non promovere a Chieſe in partibus ſenza ſpeciale cauſa.

Abbiamo ſempre creduto, e crediamo, eſſere ben fatto, che alle volte ſi diano ſimili Titoli *in partibus*, quando vi è una giuſta cauſa di farlo; quando il darlo non ſerve a fomentare l'ambito di chi vuole l'onorificenza Veſcovile ſenza il peſo dell'attuale cura dell'anime, e quando l'ordinato Veſcovo in queſta maniera non deve eſſer inutile nella Chieſa di Dio, ma dee far quelle coſe, che ſenza il Carattere Veſcovile non ſi poſſono fare, e che ſono profittevoli al regime Eccleſiaſtico.

La quale è appoggiata al jus commune.

Ne' Canoni della Chieſa Noi ritroviamo la Clementina, *In plerìſque, de Electione* : Noi in eſſa leggiamo riprovati que' Veſcovi *in partibus* per lo più Regolari, che ricevevano il Titolo di qualcheduno di que' Veſcovadi, e di poi la Conſecrazione, ed andavano girando di quà e di là, ed erano mendici e miſerabili, *qui nec, ut expediret, prodeſſe, nec præeſſe, ut deceret, valentes, inſtabilitate vagationis, & mendicitatis opprobrio ſerenitatem Pontificalis nubilant dignitatis.* Noi vediamo nel Sagro Concilio di Trento *alla ſeſſ.* 14. *cap.* 2. proibiti ſeveramente a queſti Veſcovi Titolari il fermarſi in qualche luogo *Nullius Diœceſis*, ed ivi conferire gli Ordini ſenza le lettere dimiſſorie del Veſcovo,

neceſſitate reformationis in Concilio univerſali cap. 12., qui primò adfirmans, ab *Epiſcopis Titularibus*, dum munere Suffraganei Epiſcopi in aliorum Diœceſibus funguntur, pecuniam exprimi pro conferendis Ordinibus, deinde his verbis utitur: *Expediret, ut eis in ipſo Concilio regula daretur ſuper hoc limitationis provida, quam excedere non deberent; ipſi enim emunt exercitium illud ſpirituale, ut plurimum, & poſtea vendunt alios pro libito voluntatis.*

§

Porro his corruptelis Romani Pontifices Prædeceſſores Noſtri opportunè conſuluerunt, uti conſtat apertiſſime ex Decretis Sancti Pii V. poſt Synodum Tridentinam pro *Epiſcopis Titularibus*, qui Suffraganei eliguntur, & pro ſtatuenda illis congrua ſuſtentatione; quæ omnia complectitur Fagnanus *in cap. Epiſcopalia num.* 48. *& ſeqq. de Privilegiis.* At vero, ſi Titulares Epiſcopi illi nominentur, qui merentes ob virtutem putantur; & qui præditi ſunt in Eccleſia quibuſdam muneribus, quibus omnino ſatisfacere nequeant, vel parum decenter, niſi dignitas Epiſcopalis adjungatur, corruptelæ omnes de medio auferuntur, pietati, ac religioni promovendæ aditus reſeratur, & illarum Diœceſum memoria excitatur, quæ in poteſtatem Infidelium devenerunt. Vetus Apoſtolicæ Sedis conſuetudo id magnopere commendat; nec aliena fuit ſententia Patrum virtute præſtantium, qui in Tridentina Synodo *de Epiſcopis Titularibus* agentes haud cenſuerunt nullos in poſterum *Titulares Epiſcopos* conſtituendos eſſe, ſed corruptelas tantummodo hoc in negotio corrigendas, & abſtinendum deinceps ab hujuſmodi Epiſcopis facrandis, niſi legitima cauſa, ac neceſſitas id exigere videretur; uti commemorat Cardinalis Pallavicinus in hiſtoria, quam de Synodo Tridentina conſcripſit *lib.* 21. *cap.* 6. *num.* 12., *& cap.* 8. *num.* 2.

Pro exercitio muneris Cappellani Majoris Regii Sacelli requiritur Dignitas Epiſcopalis.

Dignitatem Epiſcopalem cum munere Supremi Eleemoſynarii, ſeu Capellani Majoris Regalis Sacelli jungi oportere teſtatur Petrus Galandius in vita Petri Caſtellani Galliarum Magni Eleemoſynarii his verbis: *Aulæ totius Regiæ unicus Epiſcopus eſt: quocumque in loco per totum Regnum Rex verſetur, ab eo Sacramenta petere ſolet.* In Gloſſario Du Freſne, ac Du Cange, quod ultimò typis commiſſum eſt, ad verbum *Eleemoſynarii*, recenſentur illorum nomina, qui Magni Eleemoſynarii apud Reges Galliarum conſtituti fuerunt, cum eſſent Epiſcopi, & peculiares Eccleſias regendas obtinerent. Idem oſtendit Thomaſſinus *de veteri, & nova Eccleſiæ diſciplina par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 112. *num.* 9. Sed omiſſis quibuſcunque exemplis, cum Nos ipſi literis Apoſtolic. datis die 11. Auguſti anno 1745. jam conceſſerimus eidem Cariſſimo in Chriſto Filio noſtro Carolo Emanueli Sardiniæ Regi, ut ſupremus ipſius Eleemoſynarius, ſeu Regalis Sacelli Major Capellanus Epiſcopali dignitate exornetur, utque is Territorium proprium habeat, & ſubditos, in quos ſuam exerceat ordinariam juriſdictionem, hinc facile perſpici poteſt, nullam ſupereſſe nobis difficultatem, ac ſcrupulum (quo a ſacrandis *Titularibus Epiſcopis* retrahi ſolemus, niſi gravis cauſa id requirat), ut Epiſcopum *in partibus* te conſtituamus, quem paucis abhinc menſibus ob virtutem, ac præclara merita inter Cardinales cooptavimus.

Verum proponitur dubium, an Cardinalis ad Ep-

Illud accuratè, ac diligenter examinandum ſupereſt, an conveniens judicetur, cum Cardinalis ſis, ad Epiſcopatum in partibus te adhuc

a cui ſono ſoggetti quelli, che ad eſſi ricorrono per eſſere ordinati. Noi abbiamo letto le Opere ancora di chi con zelo troppo avanzato ſi è preſo l'aſſunto di voler riformare la Chieſa, e fra queſti Pietro de Alliaco *de neceſſitate reformationis in Concilio univerſali al cap.* 12., ove dopo aver detto, che queſti Veſcovi Titolari, facendo i Veſcovi Suffraganei nelle Dioceſi d'altri, eſigevano denaro per conferire gli Ordini, così conchiude: *Expediret, ut eis in ipſo Concilio regula daretur ſuper hoc limitationis provida, quam excedere non deberent; ipſi enim emunt exercitium illud ſpirituale, ut plurimum, & poſtea vendant alios pro libito voluntatis.*

A queſt'inconvenienti non hanno mancato i noſtri degni Predeceſſori Romani Pontefici di porre il dovuto riparo: baſtando leggere i Decreti fatti da S. Pio V. dopo il Concilio di Trento ſopra queſti Veſcovi *in partibus*, eletti Suffraganei, e ſopra la congrua, che ad eſſi ſi deve aſſegnare, come può vederſi appreſſo il Fagnano *nel cap. Epiſcopalia num.* 48. *e ſegg. de Privilegiis.* Eleggendoſi in oltre Veſcovi Titolari quelli, che ne ſono meritevoli, e che hanno qualche incombenza nel ſervigio della Chieſa, che o non ſi può fare, o non è decente che ſi faccia ſenza il Carattere Veſcovile, reſta tolto di mezzo qualſivoglia diſordine, e ſi apre la ſtrada a molte opere buone, e reſta vigente la memoria di quelle povere Dioceſi, che abbandonate, ſono in potere degl'Infedeli. Concorda con queſte maſſime il ſiſtema ſempre riſpettabile di queſta Santa Sede; e concordano ancora i pareri di que' ſavj Padri, che nel Sagro Concilio di Trento, quando ſi trattò il punto di queſti Veſcovi Titolari, non diſſero che più non ſi faceſſero, ma bensì che ſi levaſſero gli abuſi, come poſcia fu fatto, e che non ſi creaſſero, ſe non per giuſta cauſa, o per neceſſità, come può vederſi nella Storia del detto Concilio ſcritta dal Cardinale Pallavicino *al lib.* 21. *cap.* 6. *num.* 12., *ed al cap.* 8. *num.* 2.

Per eſercitare l'Uffizio di Cappellano Maggiore di una Cappella Regia ſi richiede la Dignità Veſcovile.

La Carica di Grand'Elemoſiniere, o ſia di Cappellano Maggiore della Regia Cappella, porta ſeco il Carattere Veſcovile: *Aulæ totius Regiæ unicus Epiſcopus eſt: quocumque in loco per totum Regnum Rex verſetur, ab eo Sacramenta petere ſolet*: Sono parole di Pietro Galandio nella Vita di Pietro Caſtellano Grand'Elemoſiniere di Francia. Nel tomo terzo dell'ultima Stampa del Gloſſario del du Freſne, e del du Cange, alla parola *Eleemoſynarii*, ſi può vedere l'Elenco dei Grandi Elemoſiniere dei Re di Francia, aſſunti a queſta dignità, eſſendo anche Veſcovi di reſidenza. Può anche leggerſi il Tomaſſino *de veteri, & nova Eccleſiæ diſciplina alla par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 112. *num.* 9. Ma, ſenza cercar eſempj da altre parti, avendo già Noi con un noſtro Breve ſpedito agli 11. di Agoſto 1745. conceduto al ſopradetto Cariſſimo in Criſto Figlio noſtro Carlo Emmanuele Re di Sardegna, che il ſuo Grand' Elemoſiniere, o ſia il ſuo Capellano Maggiore della Regia Cappella, ſia coſtituito in dignità Veſcovile, avendogli aſſegnato il Territorio, in cui deve eſercitare la giuriſdizione ordinaria, avendogli aſſegnati i Sudditi, ciaſcheduno può facilmente conoſcere, che (eſſendo Noi pienamente perſuaſi del di lei merito, per cui pochi meſi ſono l'abbiamo fatto Cardinale), ſaremmo irragionevolmente ſcrupuloſi, ſe al ſuo caſo eſtendeſſimo quella tal quale ripugnanza, che abbiamo, di fare Veſcovi Titolari ſenza il concorſo delle neceſſarie circoſtanze.

Ma ſi propone il dubio, ſe un Cardinale poſſa

La vera difficoltà, che può promoverſi, e deve eſaminarſi, è la ſeguente, che ſi deſume dall'eſſer ella già Cardinale, e doverſi ora promovere

[E]cleſiam Titu[l]arem ſit pro[m]ovendus.

aſſumi. Nam, ſi primo Epiſcopus *in partibus*, deinde Cardinalis renunciatus fuiſſes, procul dubio ad omnem tollendam difficultatem ſatis viſum eſſet, ſi, quo tempore Diaconiam Sanctorum Coſmæ, & Damiani tibi contulimus, eo vinculo, ſeu ſpirituali matrimonio, quod inter Te, tuamque Eccleſiam, licet *in partibus Infidelium* poſitam, prius initum fuerat, minime ſolviſſemus; quemadmodum Decreto noſtro Conſiſtoriali die 11. Martii 1745. faciendum mandavimus, quoties Cardinali, qui jam ſit Epiſcopus *in partibus*, ſeu Titulus, ſeu Diaconia tribuatur; neque defuiſſet nobis ad hoc faciendum legitima cauſa, eo quod Magni Eleemoſynarii munere perfungi debeas, quod exerceri minimè poteſt, niſi dignitas Epiſcopalis adjungatur: At vero, cum Epiſcopus antea non eſſes, quum inſignia Cardinalis obtinuiſti, & cum pro ineundo munere Magni Eleemoſynarii, Titulo Epiſcopi carere nequeas, id profectò Nobis aliiſque dubitandi præbuit occaſionem; quamquam, eodem negotio diligenter examinato, dubitationem omnem depoſuimus.

Epiſcopi quandoque [r]enuerunt Cardinala[t]um, ut ſuis Eccleſiis ad[e]ſſent.

Omnibus, qui parumper in Hiſtoria Eccleſiaſtica verſati ſint, cognitum perſpectumque eſt, non ſemel contigiſſe, ut non multis ab hinc ſæculis Epiſcopi honorem Cardinalis recuſaverint; cum enim Romæ Cardinales immorari deceret, ut ſuam operam, & conſilium in adminiſtrandis Eccleſiæ univerſalis negotiis præſtarent; ideo ſi quis Epiſcopus in Cardinalem ſeligeretur, illum oportebat Eccleſiam ſuam dimittere. Thomaſſinus *de veteri, ac nova Eccleſiæ diſciplina par. 2. lib. 3. cap. 5. num. 12. & cap. 33. §. Primogenia*, plura recenſet Epiſcoporum exempla, qui, ne cogerentur Epiſcopatum relinquere, inter Cardinales cooptari noluerunt: Deinde commemorat inductam conſuetudinem, ob quam Romani Pontifices facultatem impertiri cœperunt, Cardinalis honorem una cum Epiſcopatu retinendi: Quare Hieronymus Platus in ſuo libro *de Cardinalis dignitate, & officio cap. 4. §. 1.* ſcriptum reliquit: *Morem olim fuiſſe in Eccleſia, eumque diutiſſime ſervatum, ut non alii eſſent Cardinales Epiſcopi, quàm illi ſeptem prius, poſtea verò ſex*: Cardinalitios Epiſcopatus Suburbicarios intelligit, de quibus Cardinalis Brancaccius præclaram edidit diſſertationem: *qui, ob locorum propinquitatem, ſimul & Pontifici adeſſe, & ſuo tamen Gregi non deeſſe poterant; alii verò aliarum Civitatum Epiſcopi nunquam ad Cardinalatum promoverentur.* Equidem venerabiles Cardinales, quos pro Eccleſia reformanda Paulus III. elegerat, veterem hanc diſciplinam iterum proponere, & collapſam reſtaurare conati ſunt: Nam his verbis conſilium ſuum anno 1538. declarant: *Officium Cardinalium, & officium Epiſcopi, incompatibilia ſunt. Nam Cardinalium eſt aſſiſtere Sanctitati Tuæ pro gubernanda univerſali Eccleſia, officium autem Epiſcopi eſt paſcere Gregem ſuum, quod præſtare bene, &, ut debet, haud poteſt, niſi habitet cum ovibus, ut paſtor cum grege.* Attamen ob contrariam conſuetudinem jam diu inveteratam hujuſmodi conſilium executioni mandari non potuit: Sed illud ſemper cautum fuit, ut Cardinales ad Epiſcopatum adſumpti, & Epiſcopi inter Cardinales adlecti, ſi Eccleſiam ſuam retinerent, reſidendi lege tenerentur; uti conſtat ex variis Concilii Tridentini Decretis, Romanorum Pontificum Conſtitutionibus, ac potiſſimum Urbani VIII., quibus congruunt Apoſtolicæ litteræ, quas Nos ipſi ſuper hac eadem re promulgavimus. Porro non deſunt rationes, quæ id maximè conſentaneum oſtendunt;

Et olim alii non erant Cardinales E[p]iſcopi, quam [s]ex.

Mos inde in[t]roductum [a]ſſumendi ad [E]piſcopatus [et]iam Cardi[n]ales ex men[te] Concilii [T]ridentini, & [R]omanorum [P]ontif.

Nam,

[pro]moverſi ad una Chie[ſa] Veſcovile [in] partibus.

ad una Chieſa, o ſia Veſcovado *in partibus*. Se ella foſſe ſtata Veſcovo *in partibus* prima di eſſer Cardinale, per l'effetto, di cui ſi tratta, ſarebbe ſtato baſtante, nel conferirle la Diaconia dei Santi Coſma e Damiano, come abbiamo fatto, non aſſolverla dal legame, o ſia dal Matrimonio ſpirituale da lei contratto colla ſua Chieſa, benchè coſtituita *in partibus Infidelium*, come da Noi con noſtro Decreto Conciſtoriale nel giorno 11. di Marzo 1745. è ſtato ſtabilito che ſi faccia, ogni qual volta ſi conferiſcono al Cardinale già Veſcovo *in partibus* o il Titolo, o la Diaconia; e vi ſarebbe ſtata una cauſa legittima per diſpenſarla dal Decreto, e non iſcioglierla dal legame, dovendo ella riempire il poſto di Grand'Elemoſiniere, che non ſi può riempire, come già ſi è detto, ſe non da chi ha l'Ordine Veſcovile: ma il non eſſer ella ſtata Veſcovo prima d'eſſer Cardinale, e dovendo ricevere il Carattere di Veſcovo *in partibus* dopo il Cardinalato per poter eſſere Grand'Elemoſiniere del Re di Sardegna, queſto è quello, che a prima viſta ha ſomminiſtrato a Noi e ad altri l'occaſione di dubitare. Ma Noi, per vero dire, dopo aver ben conſiderato il tutto, non abbiamo in ciò ritrovata veruna intrinſeca ripugnanza.

I Veſcovi talora rinunziarono il Cardin.[a]lato per eſſer preſenti alle loro Chieſe.

E noto a ciaſcheduno, che ha qualche tintura della Storia Eccleſiaſtica, che ne' Secoli da noi non molto remoti, chi era Veſcovo, ricuſava bene ſpeſſo d'eſſer Cardinale; imperocchè portando il Cardinalato il peſo di dover riſedere in Roma per aſſiſtere ai negozj della Chieſa univerſale, era lo ſteſſo accettare il Cardinalato, che reſtar privo del Veſcovado. Può vederſi il Tomaſſino nella ſua antica, e nuova Diſciplina della Chieſa *alla par. 2. lib. 3. cap. 5. num. 12., ed al cap. 33. §. Primogenia*, ove porta gli eſempj di quelli, che ricuſarono il Cardinalato, per non perdere il Veſcovado, ed inoltre l'uſo delle diſpenſe, che s'incominciarono a dare dai Papi per la ritenzione de' Veſcovadi unitamente col Cardinalato: per lo che Girolamo Plato nel ſuo Trattato *de Cardinalis dignitate, & officio, al cap. 4. §. 1.* laſciò ſcritto, *morem olim fuiſſe in Eccleſia, eumque diutiſſime ſervatum, ut non alii eſſent Cardinales Epiſcopi, quam illi ſeptem priùs, poſtea verò ſex*; parla dei Veſcovadi ſuburbicarj Cardinalizi, de' quali il Cardinale Brancacci compoſe la ſua famoſa Diſſertazione; *qui, ob locorum propinquitatem, ſimul & Pontifici adeſſe, & ſuo tamen Gregi non deeſſe poterant; alii verò aliarum Civitatum Epiſcopi nunquam ad Cardinalatum promoverentur.* Tentarono quei venerabili Cardinali eletti da Paolo III. per riformare la Chieſa, nel loro conſiglio, che diedero *l'anno* 1538., di rimettere in piedi queſta diſciplina: *Officium Cardinalium, & officium Epiſcopi, incompatibilia ſunt. Nam Cardinalium eſt aſſiſtere Sanctitati Tuæ pro gubernanda univerſali Eccleſia; officium autem Epiſcopi eſt paſcere Gregem ſuum, quod præſtare bene, &, ut debet, haud poteſt, niſi habitet cum ovibus, ut paſtor cum grege.* Ma queſta loro idea non ebbe il ſuo effetto, avendo preponderato al loro conſiglio la pratica già radicata d'aſſumere i Veſcovi al Cardinalato colla ritenzione del Veſcovado, e di dare a i Cardinali i Veſcovadi, benchè non ſiano dei ſei Cardinaliſj, aſtringendoli però alla reſidenza; come ſi vede in varj Decreti del Sacro Concilio di Trento, nelle Coſtituzioni de' Romani Pontefici, e ſpecialmente in una d'Urbano VIII., ed anche in una noſtra: Nè l'accennata pratica è priva del ſuo fondamento; imperocchè eſſendo creſciuto il numero de' Cardinali ſino a ſettanta, non può mancare oggidì un numero ſufficiente di quelli, che riſiedono in Roma, per aſſiſtere il Papa nel governo della Chieſa univerſale; ed è ben

Ed un tempo altri non v'erano Cardinali Veſcovi, che ſei.

Coſtume introdotto di aſſumere alli Veſcovadi anche i Cardinali, ſecondo la mente del Concilio di Trento, e de' Romani Pontefici.

fatto,

Nam, cum ſeptuaginta Cardinales modo numerentur, plures ex illis Romæ ſemper degere cónſueverunt, qui in regenda univerſali Eccleſia Pontificem Romanum adjuvent: Hinc maxime decet alios ex Csrdinalibus in ſuis Diœceſibus morari, & Eccleſias adminiſtrare ipſorum curæ commendatas; alios verò perhonorificis muneribus ornatos longe ab Urbe ita ſe gerere, ut novum Cardinalium Collegio ornamentum, & Sedis Apoſtolicæ negotiis operam, quam poſſunt, exhibeant.

ſatto, che altri di loro, ſtando fuori di Roma, riſiedano nelle loro Dioceſi, governino le Chieſe a loro commeſſe, o pure riveſtiti d'altre dignità proprie al loro grado, ed amminiſtrandole, contribuiſcano ſempre più al luſtro del loro Collegio, e ſomminiſtrino un tal quale indiretto ajuto al buon governo della Chieſa univerſale, ed agli affari della Sede Apoſtolica.

Arguitur ab antiqua diſciplina ad præſentem, an liceat Cardinalem ad Epiſcopatum promoveri.

Cum hæc ita ſe habeant, argumentationem ita conficere poſſumus. Si recens Eccleſiæ diſciplina, videlicet Sacrandi Epiſcopos *in partibus*, tum viguiſſet, cum non licebat Epiſcopis inter Cardinales adſcribi, neque Cardinalibus conferri poterant Epiſcopatus, niſi Suburbicarii; ſi, inquam, tunc temporis legitima cauſa poſtulaſſet, ut Epiſcopus *in partibus* Cardinalis fieret, vel aliquis ex Cardinalibus ad Epiſcopatum *in partibus* eligeretur, procul dubio tunc difficile fuiſſet aſſerere, Cardinalis munus cum Epiſcopatu conjungi nequaquam poſſe; cum ex lege reſidendi, qua tenentur Epiſcopi, id ſolum deſumatur, uti ſuperius oſtendimus, qua quidem lege Titulares Epiſcopi non adſtringuntur. Quamobrem, ſi tunc temporis nihil adverſari potuiſſet, quin Epiſcopus *in partibus*, ſi quis fuiſſet, inter Cardinales adlegeretur, & Cardinalis Epiſcopatu *in partibus* donaretur; quis unquam jure poſtulabit, ut his temporibus, cum mos obtinuit ut Cardinales creentur etiam Epiſcopi reſidentes, & Cardinalibus adminiſtrandæ tradantur Eccleſiæ, quæ reſidendi legem habent, quis, inquam, jure poſtulabit, ut Epiſcopus *in partibus* inter Cardinales haud numeretur, retenta Eccleſia ſua *in partibus*, aut aliquis ex Cardinalibus ad Epiſcopatum *in partibus* minime renuncietur, ſi pro his gerendis legitima cauſa Romanus Pontifex adducatur.

Dell'antica diſciplina alla preſente, ſi argumenta, ſe ſia lecito promovere un Cardinale al Veſcovado.

Premeſſa queſta iſtorica narrazione, e ritornando al noſtro propoſito, Noi la diſcorriamo così. Se in que' tempi, ne' quali i Veſcovi non ſi facevano Cardinali, nè ai Cardinali ſi davano altri Veſcovadi, che i ſuburbicarj, foſſe ſtata vigente la diſciplina d'oggidì, di conferire, concorrendo le debite circoſtanze, i Veſcovadi *in partibus*, e vi foſſe ſtato qualche Veſcovo *in partibus*, che ſi faceſſe Cardinale, o pure qualche già Cardinale, a cui foſſe ſtato d'uopo conferire un ſimile Veſcovado; ſarebbe ſtato molto difficile il ſoſtenere l'incompatibilità del Veſcovado col Cardinalato; eſſendo eſſa, come gia ſi è veduto, unicamente fondata nella legge della reſidenza nel Veſcovado, alla quale i Veſcovi *in partibus* non ſono tenuti; e però, ſe ne' tempi, ne' quali il Veſcovado di reſidenza era incompatibile col Cardinalato, nè chi era Veſcovo, facevaſi Cardinale, nè chi era Cardinale, facevaſi Veſcovo, non vi ſarebbe ſtata ripugnanza, o che un Veſcovo *in partibus* ſi faceſſe Cardinale, o che un Cardinale ſi faceſſe Veſcovo *in partibus*; con qual ragione potrà oggi pretenderſi, che, mutata la diſciplina, fiſſato il ſiſtema, che il Veſcovo di reſidenza ſi fa Cardinale, ed al Cardinale ſi dà l'amminiſtrazione d'una Chieſa di reſidenza, non poſſa un Veſcovo *in partibus* eſſer fatto Cardinale con la ritenzione del Veſcovado *in partibus*, quando vi concorra una giuſta cauſa di ritenerlo, o non poſſa un Cardinale eſſer fatto Veſcovo *in partibus*, quando vi ſia un giuſto motivo di farlo?

Reſpondetur objecto, an conſentaneum ſit Cardinalium dignitati, illos ad Epiſcopatum titularem aſſumere.

Quod ſi difficultas ea proferatur in medium, videri nempe parum conſentaneum Cardinalis dignitati, ſi *Epiſcopus in partibus* ipſe conſecretur, qui omni prorſus juriſdictione reipſa careat; id ſane a nobis, ut ingenuè fatemur, nullius momenti, ac ponderis judicabitur. Non ignoramus, quàm præclara ſit Cardinalium dignitas, qui præcedere debent Patriarchis ipſis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis. Legimus quoque Eugenii IV. Conſtitutionem, quæ incipit: *Non mediocri*, quæ decima quinta inter ipſius Conſtitutiones *in Bullario Romano tom.* 1. recenſetur. Poſtremo Nos minime latet Decretum Nicolai V. Summi Pontificis, cùm ageretur controverſia de loci primatu in Regni Conventibus inter Gneſnenſem Archiepiſcopum totius Regni Poloniæ Primatem, & Cardinalem Sbigneum Epiſcopum Cracovienſem: tunc enim Pontifex ita ſtatuit, ut Cardinalis Sbigneus principem locum in iiſdem Conventibus obtineret, ut tradit Raynaldus ad *annum Chriſti* 1419. *num.* 9., quod ſanè Decretum, interpoſita Regis Polonorum auctoritate, ſtatim executioni mandatum fuit, quemadmodum Cromerus *lib.* 22. commemorat. Porro id maxime convenit Cardinalibus, qui pars *Corporis Pontificis* appellantur a Doctoribus, eo quod in regimine totius Eccleſiæ univerſalis operam ſuam præbeant: Idem ſentiunt alii Scriptores, licet a communione Romanæ Eccleſiæ disjuncti & alieni, inter quos Theodorus Rinkinghius in Tractatu *de Regimine Sæculari, & Eccleſiaſtico lib.* 3. *claſſ.* 2. *cap.* 3., Jacobus Andreas Cruſius in Tractatu *de Præeminentia cap.* 3. *de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Seſſione, tam quoad*

Si riſponde all'obietto, ſe ſia conſentaneo alla Dignità Cardinalizia ricevere il Veſcovado in partibus.

Che ſe poi il punto ſi riduceſſe alla decenza, e ſi diceſſe non eſſer conveniente che un Cardinale ſi faccia Veſcovo *in partibus*, e che il Cardinalato ſerva come di ſtrada per arrivare ad un Veſcovado, che non ha attuale giuriſdizione; le diremo con ogn'ingenuità, che queſta rifleſſione non ſarebbe certamente di verun peſo appo Noi. Siamo ben informati dell'eminente Dignità Cardinalizia: Sappiamo dover precedere i Cardinali ai Patriarchi, agli Arciveſcovi, ed ai Veſcovi: abbiamo letta la Coſtituzione *Non mediocri* d'Eugenio IV.; che è la decimaquinta fra le ſue Bolle nel Bollario Romano al tomo primo: ci è nota la deciſione del Pontefice Niccolò V. nella controverſia fra l'Arciveſcovo di Gneſna Primate del Regno di Polonia, ed il Cardinale Sbigneo Veſcovo di Cracovia, in cui decretò, che il primo luogo nelle Diete ſi doveſſe al Cardinale, come può vederſi appreſſo il Rainaldi *all'anno di Criſto* 1419. *num.* 9., alla qual definizione volle il Re ſi deſſe pronta eſecuzione, come atteſta il Cromero *al lib.* 22. Ciò è loro dovuto per eſſer parte *Corporis Pontificis*, come parlano i Dottori, per eſſere impiegati nel governo della Chieſa univerſale, come anche al noſtro propoſito vanno diſcorrendo gli Scrittori, benchè eterodoſſi, fra quali Theodoro Rinkingk nel ſuo Trattato *de Regimine Sæculari, & Eccleſiaſtico lib.* 3. *claſſ.* 2. *cap.* 3., Giacomo Andrea Cruſio nel Trattato *de Præeminentia al cap.* 3. *de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ſeſſione, tam quoad Eccleſiaſticos, quàm Sæculares, Reges, & Principes.* Ma ſappiamo altresì, eſſere il Veſcovo, nell'Ordine, Superiore al Cardinale Diacono,

Eccleſiaſticos, quàm Seculares, Reges, & Principes. Attamen certum eſt, Epiſcopum Ordinis poteſtate Cardinali Diacono, & Cardinali Preſbytero præſtare: *Si conſideremus* (inquit Cardinalis Bellarminus *tom.* 2. *Controverſ. lib.* 1. *de Clericis cap.* 16. §. *Quantum ad tertium*) *Ordinis poteſtatem, major eſt Epiſcopus Presbytero, vel Diacono Cardinali; nam Epiſcopus ordinat Preſbyteros, confirmat baptizatos, aliaque id genus facit, quæ Cardinales Presbyteri, vel Diaconi facere non poſſunt: qua etiam ratione Summus Pontifex Epiſcopum ſe vocat, non Cardinalem, & Epiſcopos omnes appellat Venerabiles Fratres, Cardinales autem dilectos Filios, quomodo vocat etiam Laicos.* Equidem poteſtas Ordinis, quæ in Epiſcopo reſidet, non ſatis eſt, ut ipſe Cardinali præcedat; eo quod loci primatus non Ordinis poteſtati, ſed dignitati potiſſimum tribuatur: Hinc Archidiaconus, licet Presbyter non fuerit, ob ſuam juriſdictionem Archipreſbytero antecedit; Diaconus pariter, vel Subdiaconus, aut etiam Clericos, qui Vicarium Metropolitani gerunt, aut ipſius locum tenent, in Synodis Provincialibus anteferontur Epiſcopis Suffraganeis, ob auctoritatem, quam obtinent, & ratione perſonæ, quam præſeferunt, uti Eugenius IV. declarat in ſua Conſtitutione: *Non mediocri* §. 13. quam ſuperius nominavimus. Hæc quidem vera ſunt; tamen ex his, quæ diximus, ſatis aperte conſtat, non alienum eſſe, & indecórum Cardinalibus, ſi Epiſcopatum *in partibus* accipiant, cum Titulares quoque Epiſcopi eadem poteſtate Ordinis præditi ſint, qua reliqui Epiſcopi reſidentes fruuntur; quippe Ordines valide conferunt, & Sacramentum Confirmationis jure adminiſtrant, ſi rite præſcripta materia, forma, & intentione utantur; etiamſi nulla facultas intercedat Ordinarii, in cujus Diœceſi hæc peragunt, nullæque ab Ordinando litteræ dimiſſoriales exhibeantur: Ita perpendunt Scriptores, quos Vaſqueſius recenſet, & quibus etiam ipſi ſubſcribit *in* 3. *part. diſput.* 243. *num.* 21. *tom.* 2.; Verumtamen, niſi proferantur ab Ordinando litteræ, quas diximus, & facultas Ordinarii loci interveniat, illicite Titulares Epiſcopi ejuſmodi muneribus funguntur, quemadmodum decernitur a S. Tridentina Synodo *ſeſſ.* 14. *cap.* 2. ſuperius citato.

Cardinales etiam ſunt Archipresbyteri Baſilicarum Patriarchalium.

Omittimus hoc loco verba facere de Archidiaconatibus, Decanatibus, & Canonicatibus, aliiſque Eccleſiaſticis Beneficiariis, quibus abeſſe Choro non licet, idcoque cautum fuit Decreto Sixti V. Prædeceſſoris noſtri (illud eſt 79. in Bullario Romano *tom.* 2.) ne hujuſmodi Beneficia ſimul cum Cardinalatu retinerentur, eo quod dignitati Cardinalium convenire non videatur, ipſos in Choro ſecundum poſt Epiſcopum locum obtinere: Hæc, inquam, omittimus, cum exemplis quotidianis hic Romæ videamus conferri Cardinalibus Archipresbyteratus Patriarchalium Eccleſiarum, neque alienum a Cardinalium dignitate id exiſtimari, neque ob hanc cauſam a quopiam cenſeri per Cardinalatum viam ad honorem Archipresbyteratus ſterni, & comparari: Cum hæc ita ſint, nemo inficiabitur Epiſcopatum *in partibus* tribui poſſe alicui ex Cardinalibus, quin ipſius titulo, atque amplitudini indecorum id judicetur, & quin Cardinalatus, veluti quidam gradus habeatur ad Epiſcopatum attingendum, præſertim cum Archipresbyteratus longè inferior ſit Epiſcopatu.

Et concluditur Cardinalibus Epiſcopatum in partibus tribui poſſe.

Nam inter Archipresbyteros Patriarchalium, ille ſolum, qui in Baſilica S. Petri hoc munere fungitur, ob ſingularia privilegia, Clericis ſuæ Baſilicæ addictis, & ſubjectis, ad Ordines ſuſcipiendos Litteras Dimiſſoriales impertit, & ſacramentum Confirmationis adminiſtrat: Attamen, nec ipſe, neque

cæteri

ed al Cardinale Prete: *Si conſideremus Ordinis poteſtatem, major eſt Epiſcopus Presbytero, vel Diacono Cardinali; nam Epiſcopus ordinat Presbyteros, confirmat baptizatos, aliaque id genus facit, quæ Cardinales Presbyteri, vel Diaconi facere non poſſunt: qua etiam ratione Summus Pontifex Epiſcopum ſe vocat, non Cardinalem, & Epiſcopos omnes appellat Venerabiles Fratres, Cardinales autem dilectos Filios, quomodo vocat etiam Laicos*: ſono parole del Cardinale Bellarmino *nel tom.* 2. *delle Controverſie al lib.* 1. *de Clericis cap.* 16. §. *Quantum ad tertium*: E ſebbene queſta maggioranza circa la podeſtà dell' Ordine non baſta, acciò il Veſcovo debba precedere al Cardinale, deſumendoſi la precedenza non dalla podeſtà dell'Ordine, ma dalla Dignità; perlocchè veggiamo che l'Archidiacono, che non è Prete, in ſequela della ſua giuriſdizione, precede all'Arciprete, che è Sacerdote; e il Diacono, o Suddiacono, o pure il ſemplice Chierico, che è Vicario, o Luogotenente del Metropolitano, nel Sinodo Provinciale precede ai Veſcovi Suffraganei, per l'autorità, che ha, e per la perſona, che rappreſenta; come bene al noſtro propoſito riflette il Pontefice Eugenio IV. nella ſua citata Coſtituzione *Non mediocri al* §. 13. Baſta però, ed è più che ſufficiente, per eſcludere l'oppoſta indecenza, che un Cardinale ſia aſſunto ad un Veſcovado *in partibus*; eſſendo nel Veſcovo Titolare conſecrato la ſteſſa podeſtà dell'Ordine, che è in tutti gli altri Veſcovi di reſidenza; per lo che ſono valide le collazioni degli Ordini, e le Creſime, purchè il tutto da eſſo ſi faccia ſervendoſi della dovuta materia, e della dovuta forma, ed abbia la dovuta intenzione, ancorchè non vi ſia la licenza dell'Ordinario, nella di cui Dioceſi fa le dette funzioni, ed ancorchè non vi ſiano le dimiſſorie del Superiore dell'Ordinando; come oſſervano gli Autori, riferiti e ſeguitati dal Vaſquez *in* 3. *par. diſput.* 243. *num.* 21. *tom.* 2.; Ma ſono illecite, venendogli vietato il far le funzioni Veſcovili ſenza l'annuenza del Prelato locale, e conferir gli Ordini ſenza le dimiſſorie del Superiore dell'Ordinando, come ſi vede nel luogo ſopraccitato del Sagro Concilio di Trento *alla ſeſſ.* 14. *cap.* 2.

I Cardinali ſono anche Arcipreti delle Baſiliche Patriarcali.

E per vero dire, ciò che ſiaſi degli Archidiaconati, Decanati, Canonicati, e ſimili Beneſizi, che obbligano all'intereſſenza nel Coro, la ritenzione de' quali unitamente col Cardinalato vien proibita dal Decreto del noſtro Predeceſſore Siſto V., che è il 79. nel Bollario Romano *al tom.* 2., per la ragione, che non conviene alla Dignità di Cardinale l'avere in Coro il ſecondo luogo dopo il Veſcovo, come ſi legge nel detto Decreto; ſe ogni giorno in mezzo a Roma vediamo darſi ai Cardinali gli Arcipretati delle Patriarcali, ſenza che ciò ſi reputi diſdicevole alla loro Dignità, e ſenza che ſi dica eſſere il Cardinalato ſtrada per l'Arcipretato, con molta maggior ragione dovrà dirſi, poterſi con giuſta cauſa conferire ad un Cardinale un Veſcovado *in partibus*, ſenza che ciò pregiudichi al ſuo decoro, ed alle ſue preeminenze, e ſenza che ſi poſſa valutare il Cardinalato come uno ſcalino per aſcendere al Veſcovado;

E ſi conchiude poterſi dare ad un Cardinale un Veſcovado in partibus.

eſſendo fra gli Archipreti delle Patriarcali ſolo quello della Baſilica di San Pietro, che per Indulti particolari concede le Dimiſſorie ai Sudditi, e dipendenti della ſua Baſilica, ed anche conferiſce la Creſima; non avendo però nè eſſo, nè gli altri Arcipreti veruna giuriſdizione contenzioſa ſopra i Canonici, e gli altri, che ſervono alle Baſiliche, per eſſer eſſa ſtata ſoppreſſa dalla ſanta memoria d'Innocenzio XII. in una ſua Coſtituzione confermata da Noi con un'al-

tra

cæteri Archipresbyteri ulla gaudent juriſdictione ad cognoſcendas, ac dijudicandas cauſas, quæ excitantur inter Canonicos, alioſque, qui Baſilicis ipſis inſerviunt, cum hac facultate ſpoliati fuerint Innocentii XII. Conſtitutione, quam Nos alia Conſtitutione confirmavimus, quæ incipit: *Quantum ad procurandam*: Ea fuit in lucem edita *die 15. Februarii anno 1742.*, & *lib.* 1. noſtri Bullarii quadrageſima quarta recenſetur. Porro nulla alia juriſdictio poſt has Conſtitutiones ipſis Archipresbyteris relinquitur, niſi *paterna*, & *œconomica* in iis, quæ ad cultum Eccleſiæ, morum emendationem, vel Eccleſiaſticam diſciplinam pertinent, uti manifeſtò deſumitur *ex decreto 65.*, quod in peculiari Bullario Innocentii XII. continetur. At vero Titulares Epiſcopi ob poteſtatem Ordinis, qua plenè poſt Conſecrationem prædici ſunt, non modo conferre Ordines, & Confirmationis Sacramentum adminiſtrare poſſunt, ſi Ordinarii loci facultas, & cætera, quæ ſuperius memoravimus, interveniant; ſed etiam (ſi per eundem Ordinarium loci liceat exercere Pontificalia) a Titulari Epiſcopo Ordinibus initiari poſſe contendunt graviſſimi Scriptores, ac præſertim Hallier *in Tractatu de Sacris Ordinationibus*, eos omnes, qui profecti ab ea Civitate, a qua Titularis Epiſcopus nominatur, in has regiones venirent, & Catholicam Religionem amplecterentur. Accedit, quod licet Epiſcopus Titularis revera ſubditis careat, eoquod ſolum Infideles in ipſius Diœceſi verſentur, tamen in illos juriſdictionem exercere poteſt, ſi ad Chriſtianam Religionem traducantur, vel ſi Fideles aliqui in eam Diœceſim commigrarent, ibique domicilium ſuum conſtituerent. Hinc in Litteris Apoſtolicis, quæ ad Epiſcopum Titularem declarandum exarantur, ipſe monetur, ut ſuam in Diœceſim ſe conferat, ſi fieri poſſit, ut paſtorali munere fungatur; cum verò ipſe conſecratur, tum Epiſcopus conſecrans illis verbis utitur, quæ in reliquis omnibus Epiſcopis conſecrandis proferri ſolent: *Accipe Evangelium, & vade; prædica populo tibi commiſſo*: Id animadvertit Cardinalis de Lugo *in Reſponſis Moralibus lib. 5. quæſt. 15. num. 2.*

Epiſcopus Titularis juriſdictionem exercere poteſt in ſubditos, ſi ad Chriſtianam Religionem convertantur.

Hæc ſanè in medium afferri poſſunt, ſi intimam rei, de qua agimus, naturam inſpicere, ac perpendere velimus. Sed quoniam exploratum Nobis eſt, homines plerumque exemplis magis permoveri, inquirendum duximus, an Cardinalis aliquis ſuperiori tempore Titularem Epiſcopatum habuerit.

Quæritur, an de hoc adſit exemplum.

Ac primò Cardinalis Vincentii Gotti idoneum exemplum viſum eſt. Ipſe die 30. Aprilis anno 1728. creatus fuit Cardinalis, quo die Nos etiam, aliique plures, a Benedicto XIII. de Nobis optimè merito in Cardinalium Collegium cooptati fuimus. Tunc ille Bononiæ morabatur, ad quem de more Birettum novæ dignitatis inſigne miſſum fuit, quod ille manu Cardinalis Georgii Spinulæ Legati Bononienſis, magno cum apparatu ac pompa, ſuſcepit die 9. Maji in Eccleſia Ordinis Prædicatorum, ubi die 19. ejuſdem menſis Conſtantinopolitanus Patriarcha fuit conſecratus a Cardinali Jacobo Boncompagni Bononienſi Archiepiſcopo, cui ſimul aderant Torrellus Epiſcopus Forlivii, & Cervionus tunc Epiſcopus Faventinus. Attamen advertimus idem Conſiſtorium, habitum die 30. Aprilis, initium deſumpſiſſe a Patriarchatu Conſtantinopolitano, cujus vacatio antea contigerat, cum Cardinalis Cybo in Sacrum Collegium adſcriptus fuerat, cujus loco Pater Magiſter Gotti Ordinis Prædicatorum a Pontifice ſuffectus fuit; quo negotio peracto, ad Eccleſias alias Epiſcopales Paſtore donandas in eo Conſiſtorio Pontifex ſe convertit; ac poſtremo Cardinales creati fuerunt, inter quos idem

Exemplum promotionis Cardinalis Gotti, quod caſui non applicatur.

Vincen-

tra noſtra Coſtituzione, che incomincia: *Quantum ad procurandam*, ſpedita ſotto *il giorno 15. di Febbrajo 1742.*, e che è *la 44.* nel tomo primo del noſtro Bollario, e non eſſendo ai detti Arcipreti riſervata altra autorità, che una paternale, ed economica, in ciò che appartiene al ſervizio della Chieſa, all'Eccleſiaſtica Diſciplina, ed alla correzione de'coſtumi, come ſi vede *nel Decreto 65.* nel Bollario particolare d'Innocenzo XII.: Quando per lo contrario, oltre la podeſtà dell'Ordine Veſcovile, che è intera ne' Veſcovi Titolari conſecrati, giuſta ciò, che poc'anzi ſi è detto, e che non è in verun modo ne' Cardinali Arcipreti, come tali non ſolo poſſono lecitamente ordinare, amminiſtrare la Creſima, quando vi ſia il conſenſo dell'Ordinario del luogo, & ſiano a loro dirette le dimiſſorie dal Veſcovo Superiore dell'Ordinando, come di ſopra ſi è detto; ma altresì è propoſizione almeno probabile, avvegnachè ſoſtenuta da gravi Autori, e ſpecialmente dall'Hallier nel ſuo Trattato *de Sacris Ordinationibus*, poterſi dal Veſcovo Titolare, che dal Veſcovo locale ha avuta la licenza d'eſercitare i Pontificali, conferire gli Ordini a chi partito dalla Città, di cui ha il titolo Veſcovile, viene ne' noſtri Paeſi, ed in queſti abbraccia la Cattolica Religione; E quando, benchè il Veſcovo Titolare non abbia Sudditi attuali (ſupponendoſi, che nella ſua Dioceſi non vi ſiano, che Infedeli) ha però il jus d'eſercitare la giuriſdizione ſopra i predetti, ſe abbracciano la Santa Religione, o ſopra i Fedeli, che in eſſa veniſſero ad abitare; per lo che nella Bolla della proviſta ſi ammoniſce, che, quando poſſa, vada alla Dioceſi, per eſercitare in eſſa il ſuo uffizio Paſtorale; e nella Conſecrazione ſi dice a lui, come a tutti gli altri Veſcovi, dal Conſecrante: *Accipe Evangelium, & vade, prædica populo tibi commiſſo*; come ben oſſerva il Cardinal de Lugo *ne' ſuoi Reſponſi Morali al lib. 5. dub. 15. num. 2.*

Il Veſcovo Titolare può eſercitare la giuriſdizione nei ſudditi, ſe ſi convertono alla Religione.

Ecco quanto abbiamo ſaputo conſiderare, riflettendo alla ragione intrinſeca. Ma perchè ben ſappiamo, che la maggior parte degli uomini reſta appagata dai motivi eſtrinſeci, e, come ſuol dirſi, dai caſi ſeguiti, abbiamo creduto opportuno il ricercare, ſe ſiaſi mai dato un Veſcovado *in partibus* ad uno già Cardinale.

Si cerca eſempio in ciò, che ſi è conchiuſo.

A prima viſta ci parve adattato l'eſempio del Cardinal Vincenzo Gotti. Fù queſti in compagnia noſtra, e d'altri, fatto Cardinale dal noſtro comun Benefattore Benedetto XIII. *ai 30. d'Aprile* 1728. Era eſſo in Bologna, ed eſſendogli ſtata ſecondo il ſolito mandata la Berretta Cardinalizia, fu con gran pompa fatta la funzione dalla buona memoria del Cardinale Giorgio Spinola allora Legato di Bologna nella Chieſa de' Padri Domenicani *ai 9. di Maggio*, e nella ſteſſa Chieſa fu *ai 19. di Maggio* conſecrato Patriarca di Coſtantinopoli dal fu Cardinale Giacomo Buoncompagni noſtro Predeceſſore nell'Arciveſcovado di Bologna, coll'aſſiſtenza di Monſignor Torelli ancor oggi Veſcovo di Forlì, e del *quondam* Monſignor Cervinni allora Veſcovo di Faenza. Ma avendo poſcia ben oſſervato, che il Conciſtoro ſopraddetto *dei 30. d'Aprile* incominciò dal Patriarcato di Coſtantinopoli, che era vacante per l'antecedente promozione al Cardinalato del fu Cardinale Cybo, quale fu conferito al Padre Maeſtro Vincenzo Gotti Domenicano; che di poi ſi fece paſſaggio alla promozione d'altre Chieſe Veſcovili; e che nell'ultimo fu fatta la Promozione de' Cardinali, fra' quali fu annoverato il predetto Gotti già

Eſempio della promozione del Cardinale Gotti, il quale non ſi applica.

Patriar-

Digitized by Google

Vincentius Gotti jam Patriarcha Conſtantinopolitanus numerabatur. Quamobrem advertimus in hoc exemplo, ad Patriarchatum Conſtantinopolitanum electum, & renunciatum fuiſſe Vincentium Gotti tunc, quum Cardinalis honore nondum exornatus erat; qui deinde inter Cardinales adſcitus Conſecrationem ſuſcepit, quod prætermitti nullo modo poterat, eo quod *Proviſio Conſiſtorialis* (ut inquit Fagnanus *Cap. Nihil num. 29. de Electione*) *habet vim electionis, & confirmationis* : Quare juxta Canones intra tres menſes conſecrari omnino debebat; Ita *Can. Quoniam diſt.* 100. *& cap.* 9. Concilii Tridentini *ſeſſ. 7. de Reformatione, & cap.* 2. *ſeſſ.* 23., ubi Cardinales etiam eidem legi obnoxii declarantur, & reſtituendi fructus decernuntur ab iis, qui intra tres menſes haud conſecrantur, & Epiſcopatu etiam ſpoliantur, ſi alii tres menſes ante Conſecrationem elabantur : Neque illud adverſatur, in Synodo Tridentina actum tunc fuiſſe de reſidentibus Epiſcopis, non verò Titularibus, qui nullos omnino fructus ab Eccleſiis ſuis conſequuntur; Quippe nonnulli ex iiſdem Titulis dotem aliquam adnexam habent, quemadmodum Archiepiſcopatus Theodoſiæ, quo Nos ornati quondam fuimus a Benedicto XIII., tum quia Titulares Epiſcopi, quamvis nullis fructibus inſtructi ſint, poſſunt Epiſcopali dignitate privari, ſi intra ſex menſes conſecrari recuſent : Ita perpendit Sacerdos Societatis Jeſu in Tractatu, quem Romæ typis commiſit *anno 1732. de Epiſcopo Titulari part. 4. num. 186.*

Patriarca di Coſtantinopoli; ci ſiamo avveduti, che il caſo non era d'un Cardinale fatto Veſcovo *in partibus*, ma d'uno, che prima del Cardinalato era ſtato fatto Patiarca di Coſtantinopoli, e che dopo il Cardinalato ricevè la Conſecrazione : il che doveva farſi, mentre avendo la proviſta Conciſtoriale la forza d'elezione, e confermazione, come ben oſſerva il Fagnano *nel Cap. Nihil, num. 29. de Electione*, ove così ſcrive : *Et proviſio Conſiſtorialis habet vim electionis, & confirmationis* : entrava la diſpoſizione Canonica di dover ricevere dentro tre meſi la Conſecrazione ſecondo *il Can. Quoniam, diſt.* 100. ed *il cap.* 9. del Concilio di Trento *alla ſeſſ. 7. de Reformatione*, ed *il cap. 2. della ſeſſ.* 23., ove alla ſteſſa legge ſottopone i Cardinali, condannando alla reſtituzione de' frutti percetti chiunque non ſi conſacra dentro i tre meſi, ed alla perdita del Veſcovado, ſe dentro altri tre meſi non ſi fa conſecrare : nulla giovando il replicare, che non ſi trattava di Veſcovo di reſidenza, ma di Veſcovo Titolare, che non riceve veruna entrata dalla ſua Chieſa; ſi perchè vi ſono alcuni di queſti Titoli *in partibus*, che hanno qualche dote aſſegnata, come è quello dell'Arciveſcovado di Teodoſia, che a Noi fu conferito dalla ſanta memoria di Benedetto XIII. ed in queſti Veſcovadi può aver luogo la privazione de' frutti; ſi perchè, o ſiano, o non ſiano dotati queſti Veſcovadi, ſono ſempre i Proviſti capaci della pena della privazione della dignità, ſe non ſi conſagrano dentro i ſei meſi; come aſſai bene conſidera un moderno Sacerdote della Compagnia di Gesù nel ſuo Trattato ſtampato in Roma *l'anno 1732. de Epiſcopo Titulari, alla par. 4. num.* 186.

Alia exempla ex Hiſtoria Eccleſiæ deſumpta.

Itaque, omiſſo exemplo Cardinalis Gotti, quod rei noſtræ nequit accommodari, animum tamen haud deſpondimus; Annales Eccleſiæ percurrimus, in quibus tres Patriarchas Conſtantinopolitanos deprehendimus, qui hunc Titulum aſſecuti fuerunt, cum jam inter Cardinales adnumerarentur, & urbs Conſtantinopolis Turcarum imperio ſubderetur. Illi nempe fuerunt Cardinales Iſidorus, Beſſarion, ac Riarius: Equidem duo primi ab Eugenio IV. Cardinales creati ſunt anno 1439.; Iſidorus autem Patriarchatu deinceps auctus fuit a Pio II. anno 1459.: cumque is mortali hac vita Romæ defunctus fuiſſet die 27. Aprilis anno 1463., uti ſcriptum reliquit Oldoinus, vel die 8. Martii anno 1464., uti plures alii tradiderunt, Cardinalis Beſſarion in Patriarchatum Conſtantinopolitanum demortui loco ſuffectus fuit, quemadmodum in Commentariis Pii II. *lib.* 11. *pag.* 299. continetur. Deinde poſt mortem ejuſdem Cardinalis Beſſarionis anno 1472. Sixtus IV. Patriarcham Conſtantinopolitanum conſtituit Petrum Riarium Nepotem ſuum, quem ſuperiori anno Cardinalem creaverat; quod apertiſſimè conſtat ex Raynaldo ad annum Chriſti 1472. *num.* 11., & ex Patre le Quien *tom.* 3. præclari operis, quod inſcribitur *Oriens Chriſtianus pag.* 835. *&* 836. Illud quoque adfirmavimus, Conſtantinopolim ſub Turcarum poteſtate tunc extitiſſe, cum Cardinales, quos paulo ante nominavimus, Patriarchatum illius Urbis ſuſceperunt. Nam primus inter ipſos Iſidorus miſſus ab Eugenio IV. Conſtantinopolim Sedis Apoſtolicæ Legatus, ut concordiam inter Latinos, & Græcos in Concilio Florentino feliciter ſancitam plenè confirmaret, cum in illa Urbe moraretur, ipſam Mahometus II. expugnavit : mortem ſagaciſſimo conſilio effugit, Cardinalitiis inſignibus exanimum cadaveri induens; quod ipſius vultum, ac lineamenta mirificè referebat. Quare Turcæ decepti, obtruncatum cadaveris caput, ac Pileum Cardinalitium haſtæ præfixerunt, putantes, ſe Cardinali Romani Pontificis

Altri eſempj preſi dalla Storia Eccleſiaſtica.

Poſto dunque da parte l'eſempio del Cardinale Gotti, come inapplicabile al caſo noſtro, non ci ſiamo perduti d'animo, ed avendo ſcorſi gli Annali della Chieſa, abbiamo in eſſi ritrovati tre Cardinali Patriarchi di Coſtantinopoli, fatti Patriarchi dopo che erano già Cardinali, e dopo che Coſtantinopoli era nelle mani della Potenza Ottomana. Si è detto eſſerſi ritrovati tre Cardinali Patriarchi di Coſtantinopoli, e queſti ſono i Cardinali Iſidoro, Beſſarione, e Riario. Si è detto, che furono fatti Patriarchi, dopo che già erano Cardinali : e queſto è certo; Imperocchè Iſidoro, e Beſſarione furono fatti Cardinali dal Pontefice Eugenio IV. *nel* 1439., ed il Cardinale Iſidoro fu fatto Patriarca di Coſtantinopoli da Pio II. *nel* 1459.; ed eſſendo morto in Roma o ai 27. d'Aprile *del* 1463. come vuole l'Oldoino, o agli 8. di Marzo *del* 1464., come altri pretendono, gli fu dato per Succeſſore nel Patriarcato di Coſtantinopoli il memorato Card. Beſſarione, come può leggerſi ne' Commentarj di Pio II. *al lib.* 11. *pag.* 299. giuſta l'edizione della quale ci ſerviamo. Morto poi il Card. Beſſarione *nell' anno* 1472., fu da Siſto IV. fatto Patriarca di Coſtantinopoli il Card. Pietro Riarj ſuo Nipote, che l'anno antecedente era ſtato fatto Cardinale da lui medeſimo, come ſi vede nel Raynaldi all'anno di Criſto 1472. *num.* 11. ed anche nel Padre le Quien *al tom.* 3. della ſua grand'Opera *Oriens Chriſtianus pag.* 835. e *pag.* 836. Si è detto finalmente, che queſti Cardinali furono fatti Patriarchi di Coſtantinopoli, dopo che Coſtantinopoli era nelle mani della Potenza Ottomana; e ciò ſi comprova. Il primo d'eſſi, che dopo il Cardinalato fu fatto Patriarca di Coſtantinopoli, fu il Card. Iſidoro. Era queſti ſtato mandato da Eugenio IV. ſuo creatore a Coſtantinopoli Legato Apoſtolico per iſtabilire l'unione fatta tra' Greci e Latini nel Concilio di Firenze. Nel tempo ch'era nella detta Città, fu eſſa ſoggiogata da Maometto II., ed eſſendogli riuſcito di liberarſi dalla morte con uno ſtratagemma aſſai provido, avendo poſti i ſoi veſtiti Cardinalizj ſopra

Digitized by Google

Legato mortem intuiſſe. Illud etiam fortunatè contigit, ut factus ipſe Turcarum captivus, ſed illis omnino incognitus, a captivitate vindicari potuerit, & Romam ſe conferre, quo prius anno 1451. confugetat Gregorius IV. Patriarcha Conſtantinopolitanus, ut ſchiſmaticorum vexationes, & belli imminentis pericula devitaret, qui panlo poſt, videlicet anno 1459. Romæ vitæ ſuæ curſum abſolvit, cujus loco idem Cardinalis Iſidorus Patriarcha Conſtantinopolitanus renunciatus fuit. Hanc hiſtoriam deſumpſimus ex Commentariis Pii II., quæ antea commemoravimus; ex Attichy, cum verba facit de Cardinalibus Iſidoro, & Beſſarione; ex Ciacconio, & ex libris Aubery, qui generale n hiſtoriam Cardinalium complectuntur; & poſtremo ex allato ſuperius Patre le Quien *tom. 1. pag. 309., ac tom. 3. pag.* 835. Hinc apertiſſimè conſequitur, eoſdem tres Cardinales, de quibus ſermo eſt, Patriarchatu Conſtantinopolitano ornatos fuiſſe, poſtquam ea Civitas in poteſtatem Turcarum devenerat: equidem, ut id perſpectum fieret, ſatis ſuperque fuiſſet iodicare, Urbem Conſtantinopolitanam a Mahometo II. penitus ſubactam die 19. Maji anno 1453., cnm Nicolaus V. Pontificatum gereret, qui ob hanc calamitatem tanto mœrore perculſus fuit, ut vitam ipſam paulò poſt dolore amiſerit.

Cenſura dictorum Exemplorum.

Fortaſſe his exemplis, quæ paulo ante recenſuimus, Nos prorſus acquieſcere putabis; ſed ut verum ingenuò fateamur, aliter ſe res habet. Revera non inficiamur tres Cardinales Nobis occurrere, qui Patriarchatum Conſtantinopolitanum obtinuerunt, & quidem cnm in Collegium Cardinalium jampridem cooptati fuiſſent; Illud quoque veritati conſentaneum eſt, eoſdem Cardinales ad Patriarchatum perveniſſe, cum Civitas Conſtantinopolitana in Turcarum poteſtate jam verſaretur. At verò iidem tres Patriarchæ inter Epiſcopos *in partibus* adnumerandi non videntur, eo quod Summi Pontifices, poſt devictam, captamque Conſtantinopolim, nihil intentatum teliquerunt, ut ipſam recuperarent, eaque de cauſa Principes Chriſtianos ſollicitare non deſtiterunt, ut unanimi conſilio arma caperent, & bellum Turcis indicerent. Porro hoc temporis ſpatio tres Cardinales, quos antea commemoravimus, ſibi invicem in Patriarchatum illius Urbis ſucceſſerunt; Quamobrem inter eos Epiſcopos recenſendi potius videntur, qnibus magna ſpes affulgebat, ut juriſdictionem in ſuum populum exèrcerent: Nam Epiſcopi *in partibus* ii revera ſunt, qui Titulum obtinent Eccleſiæ ſub Infidelium poteſtate ita conſtitutæ, ut vindicari ab ipſorum tyrannide difficillimè poſſe videatur; ideoque ejuſdem Eccleſiæ Titulus conceditur, ut ejus memoria apud poſteros conſervetur.

Equidem ex hiſtoriis clarè deſumitur, quales conatus impenderint Romani Pontifices, nt ſimul conſpirantibus Chriſtianis Principibus Conſtantinopolim a Barbarornm manibus eriperent. Nicolaus V., qui ſubactæ eidem Civitati per duos annos aſſiduo mœrore tabeſcens ſuperſtes fuit, omnem curam, & operam contulit, ot in manus Chriſtianorum illa rediret; Id conſtat ex ejus vita, quam Dominicus Georgius Capellanns noſter, non ſine magno animi noſtri dolore nuper defunctus, accuratiſſimè in lucem edidit *pag. 139. & ſeqq.* Calliſtus III. idem conſilium ſuſcepit reſtitnendæ Conſtantinopolis; & Barbaros victoria ſuperbos, & inſolentes noo mediocriter compeſcuit, quemadmodum Æneas Silvius in Hiſtoria Bohemica *cap.* 67. teſtatur. Pius II., qui poſt Callixtum III. Summum Pontificatum accepit, ejuſdem præclari facinoris ardore adeo ſnccenſus fuit, ut Chriſtianos principes ab bellum contra Barbaros ineundum

in-

il corpo d'un defunto, che era ſimile a lui, due profittevoli effetti da queſto fatto derivarono; ono che i Turchi, tagliata la teſta al cadavere; la poſero ſopra un'aſta nnitamente col Cappello Cardinalizio, penſando, che foſſe la teſta del Cardinale Legato; l'altro, che eſſendo eſſo reſtato prigiooiere, ma ſconoſciuto, gli riuſci felicemente di liberarſi dalla ſchiavitù, e venire a Roma; ove gia eraſi ticoverato *nel* 1451. il celebre Gregorio IV. Patriarca di Coſtantinopoli, per ſottrarſi dalle perſecuzioni degli Sciſmatici, e dal pericolo della guerra imminente, ed ove anche ſantamente mori *nel* 1459. eſſendo ſtato poſcia di lui Succeſſore immediato nel Patriarcato il predetto Card. Iſidoro. Tutta queſta Storia è riferita nei Comentarj di Pio II. *al luogo citato*, nell' Attichy, quando tratta del Card. Iſidoro, a del Card. Beſſariooe, nel Ciacconio, e ne' Tomi dell'Aubery della Storia Generale de' Cardinali, nel citato Padre le Quien *al tom. 1. pag.* 309. ed *al tom. 3. pag.* 835., e da tutta qneſta iſtorica narrazione ſi pone in chiaro, che i tre Cardinali furooo fatti Patriarchi di Coſtantinopoli, dopo che Coſtantinopoli era oelle mani del Turco: pel quale aſſunto riconoſciamo, che ſarebbe ſtato baſtante il dire in poche parole, che Coſtantinopoli fu preſa l'ultima volta da Mehemet II. *ai 29. di Maggio* 1453. nel tempo del Pontificato di Niccolo V., che ne mori di dolore.

Cenſura delli detti eſempj.

Ella crederà, eſſer Noi pienamente ſoddisfatti de' riferiti eſempj: ma con ogn'ingenuità le diremo, che non lo ſiamo. E' vero, che tre furono i Cardinali Patriarchi di Coſtantinopoli; è vero, che furono fatti Patriarchi, dopo che erano Cardinali; ed è anche vero, che furono eletti Patriarchi, dopo che Conſtantinopoli era in mano del Turco. Ma non eſſendoſi dai Sommi Pontefici traſcurato, dopo la fatale perdita di quella Metropoli, di procurarne il riacquiſto, unendo le armi de' Principi Chriſtiani, ed eſſendo ſtati in queſto mentre i tre Cardinali fatti ſucceſſivamente Patriarchi, noo ſembra, ch' eſſi poſſano annoverarſi fra i Veſcovi *in partibus*, ma fra i Veſcovi, che coo molta probabilità ſperavaſi, che foſſero per eſſer Veſcovi di governo attuale, eſſendo i veri Veſcovi *in partibus* quelli, che hanno il Titolo d'una Chieſa oppreſſa dagl' Infedeli, e della quale non vi è proſſima ſpetanza, che poſſa liberarſi dalla tirannia, e della quale ſi da il Titolo, acciò ſe ne conſervi la memoria.

Che poi dopo la preſa di Coſtantinopoli ſeguita *nel* 1453. non ſi traſcuraſſe dai Sommi Pontefici di procurarne il riacquiſto, onendo le armi de' Principi Chriſtiani, ſi comprova dalle Storie. Sopravviſſe benchè ſempre oppreſſo dal dolore Niccolò V. lo ſpazio di due anni, nè laſciò ſtrada, che non tentaſſe, acciò Coſtantinopoli ritornaſſe nelle mani de' Criſtiani, come diffuſamente ſi legge nella di lui vita ſcritta colle pezze autentiche alla mano, e data alle ſtampe dal fu noſtro Cappellano Segreto Domenico Giorgi nltimamente defunto con noſtro indicibila diſpiacere, come può vederſi *alla pag.* 139. e *ſegg.* Succeſſore di Niccolò V. fu Caliſto III., e quanto da eſſo foſſe fatto, ed anche con alcuni proſperi avvenimenti, contra il Turco roſo troppo baldanaoſo, ed audace per la preſa di Coſtantinopoli, ſi può leggere nella Storia Boemica d'Enea Silvio *al cap.* 67. Pio II. ſucceſſe a Caliſto III. Baſta leggere i Commentarj

del

inflammare magnopere contenderit, & ipſemet, licet ætate gravis, & infirma corporis habitudine. Anconam ſe contulerit, ut operi vehementius inſtaret, ac præeſſet; verum in ea Civitate ad immortalem vitam migravit, quæ omnia in Commentariis Cardinalis Papienſis continentur. Paulus II. in locum Pii II. Pontifex renunciatus, ob eandem cauſam maximo ſtudio adlaboravit; & incredibilem pecuniæ ſummam impendit, uti fusè comprobatur *cap. 3. vindiciarum*, quas Dilectus Filius Noſter Angelus Maria Cardinalis Quirinus Brixienſis Antiſtes, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarius eruditè, ac diligenter conſcripſit, ut eundem Pontificem ab infenſis Scriptoribus, & præſertim Platina, falſiſque ipſius criminationibus vindicaret. Poſtremò quantum ſtudii contulerit pro recuperanda Conſtantinopoli Sixtus IV., qui Paulo II. ſuffectus fuit, Spondanus, aliique rerum Scriptores commemorant. Quamobrem, cum Cardinales Iſidorus, ac Beſſarion Patriarchatum Conſtantinopolitanum a Pio II., Cardinalis autem Riarius a Sixto IV. acceperint, dubitandum non eſt id contigiſſe, cum ſpes magna recipiendæ Conſtantinopolis affulgeret.

Hinc ſequitur, eoſdem Patriarchas haud numerandos eſſe inter Epiſcopos *in partibus*, ſed potius inter eos, de quibus ſperandum videbatur, ut juriſdictionem reciperent, quod Hieroſolymitani Patriarchæ ſuo exemplo ſatis oſtendunt. Præclariſſimus Dux Goffredus anno 1099., cum Urbanus II. Pontificatum adminiſtraret, Saracenos devicit, & Hieroſolymam ſubegit, quæ deinde anno 1187. rurſum in poteſtatem Barbarorum redacta fuit, cum Urbanus III. Sedem Apoſtolicam teneret. Attamen Chriſtiani in finitimis Oppidis adhuc verſabantur, donec anno 1290., capta Ptolemaide, ab omni Terra Sancta depulſi penitus fuerunt; quæ calamitas Nicolaum IV. adeo afflixit, ut poſt undecim menſes mœrore vitam hanc mortalem reliquerit. Sanctus Cœleſtinus V. ad ſummum Eccleſiæ regimen evectus, conſilium reſtituendæ in priſtinam libertatem Terræ Sanctæ, brevi licet Pontificatus ſui tempore, minime depoſuit, & Rodulphum a Magnavilla Ordinis Prædicatorum Patriarcham Hieroſolymitanum conſtituit. Sancto Cœleſtino Bonifacius VIII., & Beatus Benedictus XI. ſuffecti fuerunt, quorum ultimus octo menſium ſpatio Pontificatum, & vitam abſolvit. Poſt illum Clemens V. Pontifex renunciatus, in expeditione bellica, quæ ſuſcepta fuit anno 1305. contra Barbaros, Antonium Epiſcopum Dunelmenſem Hieroſolymæ Patriarcham deſignavit, cujus virtutem, ac religionis ſtudium magnopere commendavit; quo mortuo Patriarcham in ejus locum Petrum Rutenenſem Epiſcopum an. 1314. elegit, cum ad ultimos Pontificatus ſui menſes Clemens ipſe jam perveniſſet. Deinde Sedem Romanam obtinuit Joannes XXII., qui anno 1314., defuncto jam Petro Hieroſolymæ Patriarcha, in ipſius locum Raymundum ex ordine Prædicatorum ſubſtituit, cui Nimoſienſem Eccleſiam adminiſtrandam reliquit, eo quod facili conjectura perſpiceret Terram Sanctam non poſſe tam citò a Barbarorum manibus vindicari. Petrus de Palude ex eodem Ordine Prædicatorum poſt Raymundum ſecutus eſt Patriarcha anno 1329., qui, Pontifice aſſentiente, Filiam Comitis Clarmontii ad Filium Regis Cypri adduxit, inter quos jampridem ſponſalia inita fuerant; ſperabatque a Cypro Hieroſolymam ſe conferre, ut eam Eccleſiam ſibi commendatam præſens adminiſtraret, & Divinum Salvatorem in eo loco veneraretur, *ubi ſteterunt pedes ejus*. Hi Patriarchæ omnes, quos enumeravimus, a Raynaldo in ſuis Annalibus eadem ſerie memorantur,

del Cardinale Papienſe, per vedere quanto operò per unire i Principi Criſtiani ad una guerra contra il Turco, pel qual'effetto eſſendoſi portato in Ancona con deliberazione d'aſſiſtere perſonalmente all' impreſa, non oſtanti la grave età, e la debole compleſſione, paſsò nella detta Città da queſta a miglior vita. Dopo Pio II. fu eletto Sommo Pontefice Paolo II., e quanto denaro foſſe da eſſo ſpeſo, e profuſo per la ſteſſa cagione, può vederſi nell'erudite Vindicie di queſto Sommo Pontefice contra il Platina, ed altri Scrittori malevoli, ſcritte con molta accuratezza, e date alla luce da un degno Cardinale di lui paeſano, cioè del Cardinale Quirini Veſcovo di Breſcia, e Bibliotecario della Biblioteca Vaticana, come può vederſi *al cap. 3.* Finalmente Siſto IV. fu Succeſſore di Paolo II., e quanto da eſſo foſſe operato per lo ſteſſo effetto, ſi può vedere nello Spondano, e negli altri Storici. Ed eſſendo ſtati fatti Patriarchi di Coſtantinopoli i Cardinali Iſidoro, e Beſſarione da Pio II., ed il Cardinale Riario da Siſto IV., non pare poterſi dubitare, che la loro elezione non ſeguiſſe nel tempo, in cui v'erano l'idea, e la ſperanza di ricuperare Coſtantinopoli.

Che poi queſti Patriarchi, eletti nel tempo predetto, non poſſano annoverarſi fra i Veſcovi *in partibus*, ma bensì fra i Veſcovi, che con molta probabilità poteva ſperarſi, che foſſero per eſſere Veſcovi di governo, ſi può dimoſtrare coll'eſempio dei Patriarchi di Geruſalemme. Dall'inſigne, e glorioſo Capitano Goffredo fu a forza d'armi levata dalle mani de' Saraceni la Città di Geruſalemme nel Pontificato d'Urbano II. *l'anno* 1099., e tornò ſotto il dominio del Turco nel Pontificato d'Urbano III. *l'anno* 1187. Continuarono ciò non oſtante i Criſtiani a vivere in quelle vicinanze; ma preſa Tolemaide *l'anno* 1290. furono i Criſtiani cacciati, ed eſterminati da Terra Santa; il che tanto afflìſſe il Pontefice Niccolò IV., che dopo la nuova non ſopravviſſe, che undici meſi. S. Celeſtino V. fu di lui immediato Succeſſore; e queſti nel tempo del ſuo breve Pontificato non abbandonò il penſiere di ricuperare Terra Santa, ed eleſſe Patriarca di Geruſalemme Radulfo de Grandevilla Religioſo Domenicano. Succeſſe a San Celeſtino Bonifazio VIII. ed a Bonifazio VIII. il Beato Benedetto XI., che non viſſe più di otto meſi. A Benedetto XI. ſucceſſe Clemente V., che nella ſpedizione *dell'anno* 1305. de' Croceſignati, non traſcurò di provvedere di Patriarca la Chieſa di Geruſalemme, avendone eletto un certo Antonio Veſcovo Dunelmenſe, lodando molto il di lui zelo; e, morto Antonio, diede il Patriarcato a Pietro Veſcovo di Rodes *nell' anno* 1314. nel penultimo meſe del ſuo Pontificato. A Clemente V. ſucceſſe Giovanni XXII., che *nel* 1314., eſſendo morto Pietro, fece Patriarca di Geruſalemme Raimondo Religioſo Domenicano, laſciandogli in amminiſtrazione la Chieſa Nimoſienſe, prevedendo, che non era tanto vicina la ricupera di Geruſalemme. A Raimondo nel Patriarcato ſucceſſe Pietro de Palude parimente Domenicano *nell'anno* 1329., che con licenza del Papa portò la Figlia del Conte Claramonte al Figlio del Re di Cipro, con cui aveva contratti gli Sponſali, ſperando coll'ajuto di Dio di paſſare da Cipro in Geruſalemme per governare quella Chieſa commeſſa alla ſua cura, ed adorare il Noſtro Signor Gesù Criſto in quel luogo, *ubi ſteterunt pedes ejus*. Queſta ſerie de' Patriarchi di Geruſalemme ſi ricava dagli Annali del Rainaldi, ed è fedelmente riferita nella Storia Cronologica de' Patriarchi di Geruſalemme, compoſta dai Continuatori del Bollando nel principio del tomo terzo del meſe di Maggio *pag.* 69. *num.* 272. *Al*

Digitized by Google

& etiam accuratiſſimè recenſentur in Hiſtoria Chronologica, quam Bollandi ſectatores conſcripſerunt initio *tom.* 3., qui menſem Majum complectitur *pag.* 69. *num.* 275. Inſuper *num.* 274. illud ſapienter indicant, eoſdem Patriarchas adſcribendos non eſſe inter Epiſcopos *in partibus*, ſed illud porius conjici poſſe, nempe ex his Patriarchis eo tempore conſtitutis, quo ſpes non deerat recipiendæ Hieroſolymæ, eam diſciplinam, & conſuetudinem dimanaiſſe, ob quam conferuntur Eccleſiarum Tituli, quæ Infidelium jugo premuntur, nec liberari poſſe a captivitate videntur. Quippe Sedes Apoſtolica juriſdictionem ſuam deſignandi Paſtores in illis Eccleſiis dimittere noluit, nec ullo modo pati debuit, ut ipſarum memoria oblivione deleretur.

num. 274. ſaviamente avvertono, non poterſi i detti Patriarchi annoverare fra i Veſcovi *in partibus*, ma poterſi piuttoſto dire, che da queſti Patriarchi fatti, quando v'era la ſperanza di poter ricuperare il perduto, ſia derivata la pratica di conferire i Titoli delle Chieſe, che gemono ſotto gl'Infedeli, e che non v'è attuale ſperanza di poter ricuperare; non avendo voluto la Santa Sede perdere il poſſeſſo di provvedere le dette Chieſe, e non avendo voluto, che ſi perda la memoria delle medeſime.

Aliud exemplum.

Cum hæc ita ſe habeant, quod initio probandum ſuſcepimus, nullo exemplo, ſed ratione tantum demonſtrabitur? Non ita profecto, ſed illud ſtatim ſubjicimus. Clemens VIII. Ferdinandum Niñum de Guevara (cujus meminit Cardinalis Bentivolus in Commentariis Hiſtoricis) a Rege Hiſpaniarum commendatum inter Cardinales adſciverat. Ille Romam veniens, ut Pileum novæ dignitatis inſigne acciperet, ob ſuam virtutem omnium ſibi exiſtimationem conciliavit, uti commemorat in ipſius vita Ciacconius *tom.* 4. *pag.* 306. Salelleſius *in tom.* 1. *Tribunalis Sacræ Inquiſitionis prolegom.* 4. Generales Inquiſitores Hiſpaniarum ordine recenſet, ex quo deſumitur, honore Epiſcopali fere ſemper ornatos eos fuiſſe, qui locum Generalis Inquiſitoris haberent. Rex Hiſpaniarum virum meritis præſtantem Romano Pontifici ad eam dignitatem nominat, & commendat: Itaque Salelleſius decimum ſextum inter Generales Hiſpaniarum Inquiſitores enumerat Ferdinandum de Guevara Archiepiſcopum Hiſpalenſem, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem, quem Rex ad illud munus nominaverat, & Clemens VIII. ſua auctoritate Generalem Inquiſitorem conſtituerat. Congruit etiam Ciacconius his verbis: *In Hiſpaniam revocatus, totius Regni contra hæreticam pravitatem Generalis Inquiſitor inſtitutus, Hiſpalenſis Eccleſiæ adminiſtrationem delatam ſuſcepit.* Sed illud omiſerunt, cum Salelleſius, tum Ciacconius, quod tunc temporis evenit; videlicet, quod Cardinalis de Guevara Generalis Inquiſitor declaratus, nondum Epiſcopali honore præditus erat; ideoque conſentaneum viſum fuit ad munus Inquiſitoris gerendum, titulum, ac dignitatem Epiſcopi ipſi ſuperaddere: Hinc Clemens VIII. id præſtitit, quemadmodum ex Paulo Alaleone Cœremoniarum Magiſtro *tom.* 2. *par.* 2. iis verbis oſtenditur: *Die* 10. *Octobris* 1599. *Dominica. Clemens Papa VIII. conſecravit in Epiſcopum, & Paſtorem Eccleſiæ Titularis Philippenſis, in Eccleſia Sanctæ Mariæ Angelorum in Thermis, Illuſtriſſimum & Reverendiſſimum Dominum Ferdinandum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem de Guevara nuncupatum, aſſiſtentibus ſibi Illuſtriſſimis & Reverendiſſimis Dominis Cardinalibus Burgheſio olim Epiſcopo Æſino, & Alphonſo Vicecomite Epiſcopo Cervienſi, & miniſtrantibus Papæ Illuſtriſſimis & Reverendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus Geſualdo Epiſcopo Oſtienſi Decano Sacri Collegii Cardinalium, Sancti Georgii, Cæſio, & Deto Diaconis.* Si hæc addantur Salelleſio, & Ciacconio, nihil ſupereſt nobis ipſorum teſtimoniis deſiderandum, & illud quoque cum ipſis adfirmabimus, traditam deinde fuiſſe eidem Cardinali Eccleſiæ Hiſpalenſis, cujus vacatio contigerat, adminiſtrationem, & ipſum poſtremò acerbiſſime laborantem ex renibus ſupremum diem obiiſſe die 8. Januarii anno 1609.

Altro eſempio.

Manca dunque, Ella dirà, l'opportuno eſempio, nè altro reſta, che l'intrinſeca ragione; al che Noi riſpondiamo, che l'eſempio non manca, e che è il ſeguente. A raccomandazione della Corona di Spagna, Ferdinando Niño di Guevara, del quale parla il Cardinal Bentivoglio nelle ſue Memorie Iſtoriche, fu annoverato fra' Cardinali da Clemente VIII. Venne a Roma a ricevere il Cappello, ſi trattenne qualche tempo, e fece una ben degna comparſa per le ſue rare qualità, come può vederſi nella ſua Vita appreſſo il Ciacconio *al tom.* 4. *pag.* 306. Il Salelles *nel tom.* 1. *del Tribunale della Santa Inquiſizione, nel prolegomeno quarto*, fa l'elenco cronologico del poſto di primo Inquiſitore Generale delle Spagne, dal quale riſulta, che per lo più, *anzi* quaſi ſempre, chi ha ottenuto il detto poſto, ha avuto il carattere Veſcovile. La nomina del Soggetto ſi fa dal Rè di Spagna al Sommo Pontefice; ed il Salelles fa il decimo ſeſto Inquiſitore Generale, coſtituito da Clemente VIII. a nomina del Rè di Spagna, il ſopraddetto Ferdinando Niño di Guevara Arciveſcovo di Siviglia, e Cardinale di Santa Romana Chieſa, e con eſſo ſembra anche concordare il Ciacconio nel luogo citato: *In Hiſpaniam revocatus, totius Regni contra hæreticam pravitatem Generalis Inquiſitor inſtitutus, Hiſpalenſis Eccleſiæ adminiſtrationem delatam ſuſcepit*: ma tanto il Salelles, quanto il Ciacconio, ſi ſcordano d'un fatto intermedio; ed è, che non eſſendo il Cardinale Guevara Veſcovo, quando fù nominato primo Inquiſitore, ed eſſendoſi creduto ben fatto, che il poſto non ſi amminiſtraſſe da chi non aveſſe il carattere Veſcovile; il Pontefice Clemente VIII. fece quanto ora eſporremo, ricavato dai Diarj di Paolo Alaleone Maeſtro di Ceremonie *al tom.* 2. *par.* 2. *Die* 10. *Octobris* 1599. *Dominica. Clemens Papa VIII. conſecravit in Epiſcopum, & Paſtorem Eccleſiæ Titularis Philippenſis, in Eccleſia Sanctæ Mariæ Angelorum in Thermis, Illuſtriſſimum & Reverendiſſimum Dominum Ferdinandum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem de Guevara nuncupatum, aſſiſtentibus ſibi Illuſtriſſimis & Reverendiſſimis Dominis Cardinalibus Burgheſio olim Epiſcopo Æſino, & Alphonſo Vicecomite Epiſcopo Cervienſi, & miniſtrantibus Papæ Illuſtriſſimis & Reverendiſſimis Dominis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus Geſualdo Epiſcopo Oſtienſi Decano Sacri Collegii Cardinalium, Sancti Georgii, Cæſio, & Deto Diaconis.* E fatto così il ſupplimento a quanto manca nel Salelles, e nel Ciacconio, ci accorderemo nel rimanente con loro, dicendo, che, eſſendo poſcia vacata la Chieſa di Siviglia, eſſo ne preſe l'amminiſtrazione, e morì *agli* 8. *di Gennajo del* 1609. per dolore di calcoli.

Illius applicatio caſui præſenti.

Hoc potiſſimum exemplo res noſtra perfecte demonſtratur. Nam Ferdinandus de Guevara

Applicazione di eſſo al caſo preſente.

Quì entra la ſimilitudine dell'uovo all'uovo. Il Cardinale Guevara era già Cardinale, come

in Collegium Cardinalium cooptatus erat, inter quos Te quoque jampridem numeravimus. Eidem Cardinali de Guevara, cum Epiſcopus nondum eſſet, ad gerendum munus Generalis Inquiſitoris a Rege Hiſpaniarum nominato, Titulus *in partibus* collatus fuit, eo quod decere id maxime Generalem Inquiſitorem vetera exempla probarent, ut ipſe Epiſcopali honore decoraretur. Nos etiam Titulum *in partibus* elargiri Tibi propoſuimus, eò quod Sardiniæ Rex Te Magnum Eleemoſynarium, ſeu Majorem Cappellanum declaraverit; quod quidem munus, ſi prima ipſius inſtitutio perpendatur, poteſtatem Epiſcopalem ſibi adjunctam poſtulat, ac requirit. Cardinalis de Guevara Titulum Philippenſis Archiepiſcopi conſecutus fuit, quæ ſane Eccleſia ab Apoſtolis fundata magnam ſibi celebritatem ab Epiſtola Sancti Pauli comparavit: Porro ipſa jugo Infidelium ab anno 1391. ita premebatur, ut nullus pene ipſius recipiendæ locus relinqueretur: Titulum ejuſdem naturæ, & conditionis tibi pariter deſignavimus. Poſtremo exemplum præclari Pontificis imitamur, qui juris Canonici ſcientia tunc temporis magnopere commendabatur; Itaque Nos ipſi Te conſecrantes, quem antea Cardinalem creavimus, idem præſtabimus, quod Clemens VIII. Ferdinando de Guevara Cardinali ab ſe renunciato, præſtandum exiſtimavit. Id tamen perficiemus, cum immodici calores paulum imminuentur; nam ſatis ſuperque fatigati fuimus has litteras poſtmeridianis horis dictantes, cum æſtûs magnitudo vix reſpirare permitteret, poſtquam antemeridianas in audiendis, & expediendis negotiis impendimus. Hæc Tibi declaranda cenſuimus, & peramanter Te amplectentes Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Dat. Pontif. Anno VII. die 4. Augusti 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 4. Auguſti 1747. Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

Ella lo è. Al Cardinale Guevara, che non era Veſcovo di reſidenza, quando dal Re di Spagna fu nominato al poſto di Primo Inquiſitore, fu conferito un Titolo *in partibus*; eſſendoſi creduto conveniente, anche ſecondo gli eſempj precedenti, che il primo Inquiſitore aveſſe il carrattere Veſcovile. Noi penſiamo di dare a lei un Titolo *in partibus*, per la nomina datale dal Re di Sardegna alla carica di Grand'Elemoſiniere, o ſia Cappellano Maggiore, carica, che, giuſta la legge dell'erezione, eſigge il carattere Veſcovile. Al Cardinale Guevara fu conferito il Titolo d'Arciveſcovo di Filippi, Chieſa Apoſtolica, e celebre per la lettera ſcrittale da S. Paolo, e che gemeva ſotto la tirannia del Turco ſino *dall'anno* 1391., ſenza che vi foſſe attuale ſperanza di poterla ricuperare: e ſimile ſarà il Titolo, che già abbiamo deſtinato per lei. Ci appoggiamo all'eſempio d'un Papa, che ne' giorni ſuoi fu ben pratico del Diritto Canonico, ed abbiamo riſoluto, nella Conſecrazione, di fare per lei, che è noſtra Creatura, quanto eſſo fece pel Cardinale Guevara, che era ſua Creatura. Aſpetteremo bensì a far la funzione, che il caldo ſcemi; avendone provato tanto, che ci baſta, nel dettare queſta noſtra Lettera nelle ore infocate del dopo pranzo, dopo aver conſumate quelle della mattina in continue penoſe udienze. Che è quanto abbiamo creduto di doverle eſporre: e con pienezza di cuore abbracciandola, le diamo l'Apoſtolica Benedizione.

Datum Romæ apud S. Mariam Majorem die 4. Auguſti 1747. Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

Dat. nel l'An. VII. de Pont. a dì 4 d'Agoſto de 1747.

Tenor Literarum promotionis dicti Cardinalis ad Archiepiſcopatum Nicoſienſem.

Dilecto Filio Noſtro Carolo Victorio Amedeo S. R. E. Diacono Cardinali delle Lanze nuncupato.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili Noſter, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

ROMANI Pontificis, quem Paſtor ille Cœleſtis, & Epiſcopus Animarum, poteſtatis plenitudine ſibi tradita, Eccleſiis prætulit univerſis, ſollicitudo requirit, ut circa cujuſlibet Eccleſiæ ſtatum ſic vigilanter excogitet, ſicque proſpiciat diligenter, quod per ejus providentiam circumſpectam, nunc per ſimplicis proviſionis officium, quandoque verò per miniſterium accommode, prout perſonarum, locorum, & temporum qualitas exigit, atque Eccleſiarum ipſarum utilitas perſuadet, Eccleſiis ſingulis Paſtor accedat idoneus, & Rector providus deputetur, qui Populum ſibi commiſſum ſalubriter dirigat, ac bona Eccleſiæ ſibi traditæ non ſolum gubernet utiliter, ſed etiam multimodis efferat incrementis. Dudum ſiquidem proviſiones Eccleſiarum omnium tunc vacantium, & in antea vacaturarum, ordinationi, & diſpoſitioni noſtræ reſervavimus, decernentes ex tunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his per quoſcumque quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Poſtmodum vero Metropolitana Eccleſia Nicoſienſis, quæ in partibus Infidelium conſiſtit, per aſſumptionem ad Cardinalatus Dignitatem Dilecti Filii Noſtri Raynerii Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Simonetti nuncupati, Paſtoris ſolatio deſtituta remanſit: Nos ad proviſionem ejuſdem Metropolitanæ Eccleſiæ Nicoſienſis celerem, & felicem, in qua nullus præter Nos hac vice ſe intromittere potuit, ſeu poteſt, reſervatione, & decreto obſiſtentibus ſupradictis, ne Eccleſia ipſa Nicoſienſis longæ vacationis exponatur incommodis, paternis, & ſollicitis ſtudiis intendentes, poſt deliberationem, quam de præficiendo eidem Eccleſiæ Nicoſienſi perſonam utilem, ac etiam fructuoſam, habuimus diligentem, demum ad Te, qui Sanctæ Romanæ Eccleſiæ præfatæ Diaconus Cardinalis exiſtis, & Fidem Catholicam juxta articulos pridem a Sede Apoſtolica propoſitos expreſſe profeſſus es, ob tuorum exigentiam meritorum, conſideratis grandium virtutum meritis, quibus perſonam tuam illarum Largitor Altiſſimus multipliciter inſignivit, & attendentes, quod Tu Eccleſiam Nicoſienſem prædictam ſcies, voles, & poteris auctore Domino ſalubriter regere, & fideliter gubernare, direximus oculos noſtræ mentis. Intendentes igitur tam dictæ Eccleſiæ Nicoſienſi, quàm ejus gregi Dominico ſalubriter providere, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Eccleſiæ Nicoſienſi præfatæ de perſona tua providimus, Teque illi in Archiepiſcopum præfecimus, & Paſtorem, curam, regimen, & adminiſtrationem ipſius Eccleſiæ Nicoſienſis Tibi in ſpiritualibus, & temporalibus plenarie committendo, Tibique, quod donec Eccleſia præfata Nicoſienſis ab Infidelibus detinebitur, ad illam accedere, & apud eam perſonaliter reſidere minime tenearis, dicta auctoritate indulſimus, firma ſpe, fiduciaque conceptis, quod, dextera Domini Tibi aſſiſtente propitia, hujuſmodi Eccleſia Nicoſienſis per Tuæ circumſpectionis induſtriam, & ſtudium fructuoſum, regetur utiliter, &

proſperc dirigetur, ac grara in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus ſuſcipiet incrementa. Quo eirca circumſpectioni Tuæ per præſentes injungimus, quatenus curam, & adminiſtrationem prædictas ſic exercere ſtudeas ſollicite, & fideliter, ac prudenter, quod exinde ſperati fructus adveniant, & tuæ bonæ ſamæ odor ex tuis laudabilibus actibus larius diffundatur; ipſaque Eccleſia Nicoſienſis Gubernatori provido, & fructuoſo Adminiſtratori gaudeat ſe commiſſim, Tuque, præter æternæ retributionis præmium, Noſtram, & dictæ Sedis Benedictiunem, & gratiam exinde uberius conſequi merearis. Ac Tecum, ut ſtatum tuum juxta Cardinalatus ſublimiratem decentius tenere, ac expenſarum onera, quæ Te de neceſſitate jugiter ſubire oportet, facilius perferre valeas; quod eriam, poſtquam in vim proviſionis, & perfectionis prædictarum, pacificam poſſeſſionem, ſeu quaſi poſſeſſionem regimiois, & adminiſtrationis præſatæ Eeeleſiæ Nicoſienſis, & illius Menſæ Archiepiſcopalis bonorum, ſeu majoris partis eorum aſſecutus fueris, una cum eadem Ecelefia Nicoſienſi, quamdiu illi præſueris, Eccleſiam Tibi pro titulo tui Cardinalatus aſſignatam, ſeu pro tempore aſſignandam, ae quæcumque Romanæ Curiæ officia, & Muntium tam vacabilium, quàm oon vacabilium loca, & quæcumque Monaſteria, etiam conſiſtorialia, & conventualia, & quævis alia Beneficia Eccleſiaſtica cum eura, & ſine eura, ſæcularia, & quorumvis Ordinum, & Militiarum, etiam Sancti Joannis Hieroſolymitani, & Sancti Antonii Viennenſis regularia, quæ ex quibuſvis conceſſionibus, & diſpenſationibus Apoſtolicis in titulum, commendam, vel adminiſtrationem, aut aliàs quomodolibet obtines, & in quibus, & ad quæ jus Tibi quomodoliber competit, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque ſint, etiamſi ſæcularia, Canonicatus, & præbendæ, Dignitates etiam majores, & principales, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia in Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Patriarchalibus, vel Collegiatis Eccleſiis, regularia verò Beneficia hujuſmodi, Prioratus, Præpoſituræ, Præpoſitatus etiam conventuales, Perſonatus, adminiſtrationes, vel officia etiam clauſtralia; & tam illa, quàm ſæcularia Beneficia hujuſmodi electiva, & curata, curam etiam juriſdictionalem, ac de jurepatronatus Regum, Ducum, Principum, vel aliorum laicorum etiam Nobilium, & Illuſtrium, vel Clericorum, mixtim etiam ex fundatione, & dotatione, ac inter Te, & alios quuſcumque in Romana Curia, vel extra eam, litigioſa ſint, ut prius, quoad vixeris, retinere, ac jus Tibi in illis, vel ad illa competens proſequi, & noo deductum deducere; nec non quibuſvis regreſſibus, acceſſibus, & ingreſſibus; ac regrediendi, accedendi, & ingrediendi ad Cathedrales, etiam Metropolitanas, Primatiales, & Patriarchales Eccleſias, & Monaſteria etiam conſiſtorialia, aliaque Beneficia quæcumque etiam, ut præfertur, qualificata, ac etiam teſtandi, & diſponendi de bonis tuis, illaque ab inteſtato tranſmittendi, & beneficia conferendi, fructus, redditus, proventus, & penſiones transferendi, aliiſque conceſſionibus, & facultatibus, gratiis, diſpenſationibus, & indultis Tibi conceſſis uti, & quoſcumque fructus, redditus, & proventus etiam loco penſionum annuarum, & quaſcumque penſiones annuas ſuper ſimilibus, ae etiam quarumvis Epiſcopalium, Archiepiſcopalium, Abbatialium, aliarumque Menſarum, quorumcumque Beneficiorum eriam, ut præfertur, qualificatorum fructibus, redditibus, & proventibus, ac diſtributionibus eriam quotidianis Tibi reſervatos, & aſſignatos, ac reſervatas, & aſſignatas, ſeu in Te canonice translatos, & translaras, etiam ut prius, quoad vixeris, percipere, exigere, & levare, ac in tuos uſus, & utilitatem eonvertere valeas, motu proprio, ac Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine hujuſmodi diſpenſamus. Ac propterea Eccleſias, Monaſteria, & Beneficia, ae officia, loca Montium, & alia prædicta non vacare, ae Commendas, & adminiſtrationes non ceſſare, nec acceſſus, regreſſus, & ingreſſus, vel accedendi, vel regrediendi, & ingrediendi, transferendi, conferendi, teſtandi, & diſponendi facultates, conceſſiones, & indulta, neque reſervationes fructuum, redditιuum, proventuum, & penſionum hujuſmodi expiraſſe, vel extinctas eſſe; irritumque, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Inſuper volumus & concedimus, ut omnia, & ſingula Eccleſiæ, Monaſteria, & Beneficia prædicta, illorumque qualitates, majoritates, principalitates, invocationes, denominationes, nuncupationes, ſituationes, Civitates, & Diœceſes, Ordines, dependentia, & adnexa, ac alia quæcumque etiam ſpeciali mentione digna, illorumque fructuum, redditιuum, & proventuum, ſecundum communem æſtimationem, vel librorum Cameræ Apoſtolicæ taxationem, veri annui valores, ac ipſorum Beneficiorum litigioſorum ſtatum, litium, & facultatum, conceſſionum, gratiarum, diſpenſationum, indultorum, reſervationum, regreſſuum, acceſſuum, vel ingreſſuum, Literarumque deſuper confectarum tenores, ac fructuum, redditιuum, proventuum, & penſionum hujuſmodi quantitates, aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna pro expreſſis, prout opus fuerit, habeantur, & haberi debeant in omnibus, & per omnia, perindè ae ſi ſuper illis, regula quacumque contraria non obſtante, ſingulæ Literæ expeditæ fuiſſent. Non obſtantibus Noſtra de exprimendo vero valure Beneficiorum per promotos ad Eccleſiarum regimina obtentorum in diſpenſationibus ſibi ſuper illorum retentione concedendis, ae fel. record. Julii II., Leonis X., Julii III., & aliorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, quibus cavetur, quod diſpenſationes ſuper Beneficiis per promotos ad Metropolitanarum Eccleſiarum regimina retinendis non valeant, nec ſuffragentur, niſi Literæ Apoſtolicæ ſuper omnibus ſimul expediantur, aliiſque Apoſtolicis, ac Conciliorum etiam generalium Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non præſatæ Metropolitanæ Ecelefiæ Nicoſienſis, aliarumque Eccleſiarum, in quibus ſæcularia, & Monaſteriorum, ſeu aliorum locorum, in quibus regularia Beneficia hujuſmodi fuerint, ac Ordinum, quorum illa extiterint, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die undecima Auguſti milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſeptimo, Pontificatus Noſtri Anno Septimo.

D. Card. Paſſioneus.

XXXVII.

Erectio Publicæ Univerſitatis Studii generalis in Collegio Societatis Jeſu Civitatis Sancti Dominici Inſulæ Hiſpaniolæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

IN ſupereminenti Apoſtolicæ Sedis ſpecula, meritis licet imparibus, diſponente Domino conſtituti, & intra Mentis Noſtræ arcana revolventes, quantum ex Literarum Studiis Catholica Fides augeatur, Divini Numinis cultus protendatur, veritas agnoſcatur, ac juſtitia colatur, ad ea, propter quæ Literarum Studia hujuſmodi ubilibet excitentur, ac etiam humiles perſonæ eis incumbere deſiderantes, id efficere poſſint, libenter intendimus, & in iis Noſtræ ſollicitudinis partes propenſius impertimur, prout pia Chriſtifidelium, præſertim Regali dignitate fulgentium accedentium vota expoſcunt, Noſque, locorum qualitate penſata, in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

[Fa]cta Pontifici [a] Procuratore [S]ocietatis Jeſu in Urbe.

Exponi ſiquidem Nobis nuper fecit dilectus Filius Joſephus de Lara Presbyter Societatis Jeſu in Alma Urbe Noſtra pro Provinciarum Hiſpaniarum, & Indiarum Regnis Procurator, quod alias, nempè die XXIII. Septembris Anni MDCCI. clar. mem. Philippus, dum vixit, earumdem Hiſpaniarum Rex, ad Religionem, literarumque ſcientias promovendas, provehendaſque, licentiam conceſſit, ut in Civitate Sancti Dominici Inſulæ Hiſpaniolæ unum Collegium ejuſdem Societatis ex bonis, & rebus ad hunc effectum a tunc in humanis agente Hieronymo de Queſada relictis erigi poſſet, ac inſuper mandavit, ut hujuſmodi Collegio, ſic ut præfertur, de novo erigendo domus aſſignarentur, ac redditus applicarentur, ad aliud Collegium, & domum ſtudiorum jamdudum, nempè Anno MDLVIII. in dicta Civitate a quondam Hernando de Jorgon fundatum, quod in publicam Studiorum Generalium Univerſitatem, ad inſtar alterius publicæ Studiorum Generalium hujuſmodi Univerſitatis Civitatis Salamantinæ, erectum fuerat, ſpectantes, ac inſuper declaravit, quod Collegium ſic erigendum ad ſuſtinendas Cathedras, & onera, juxta reditus a memorato Hernando relictos, aſſignatoſque, obligatum eſſet, & remaneret; quoniam nonnullis ex cauſis ſpectari nequibat caſus, ut in ſecundodicto Collegio morarentur Collegæ, Magiſtri, nec adeſſet Diſcipulorum copia, prout dictus Hermandus fundator optaverat.

[Quod] Philippus [V]. Rex anno [1]701. mandaverat erectionem Collegii [S]ocietatis Jeſu Cum applicatione bonorum, & rerum alterius [U]niverſitatis [S]tudiorum.

Ac ſucceſſive, & de Anno MDCCXLV. dictus Philippus Rex injonxit, quod ſecundodictum Collegium, cum ruinam minaretur, ac ob defectum capitalium neceſſariæ reparationes minimè paragendæ eſſent, demoliretur, eique occaſione omnes reditus a prædicto Hernando hujuſmodi Collegio relictos, cum eiſdem oneribus, & gravaminibus per ipſum Hernandum injunctis, primodicto Collegio de novo applicavit, ac demùm impoſuit, ut laudabilis memorati Hernandi tamquam de Fundatore, & Benefactore memoria, in principalioribus Collegii primodicti hujuſmodi actibus literariis quoque haberetur. Pro præmiſſorum verò obſervantiâ, Collegiique primodicti progreſſu, Judicem Conſervatorem cum privativâ juriſdictione cognoſcendi omnia negotia, recuperationes bonorum, redditnum, & rerum aliàs ſecundodicto Collegio aſſignatorum, quæ in primodictum Collegium tranſlata remanebant, concernentia, elegit, & deputavit.

Et alia ann. 1745. diſpoſuit pro dicti Collegii erectione.

Vix tamen a memorato Philippo Rege primodictum Collegium erectum fuerat, quædam lis, ſeu verius quæſtionis materia, in Tribunali Regiæ Audientiæ dictæ Civitatis Sancti Dominici inter dilectos Filios tunc exiſtentes primodicti Collegii Rectorem ex una, & Priorem Conventus ejuſdem Sancti Dominici Fratrum Ordinum Prædicatorum ex altera partibus, introducta remanſit, ſuper privativâ facultate conferendi gradus in ſcientiis, quæ docebantur: Et pro parte dicti Rectoris adducebatur, in primodictum Collegium tranſlatum fuiſſe aliud ſecundodictum a dicto Hernando fundatum, quod Anno MDLVIII. in publicam Studii Generalis Univerſitatem erectum fuerat; Pro altera verò dicti Prioris parte, nuda poſſeſſio privilegii conferendi gradus allegabatur.

Lis orta fuit [inter ipſum Collegium, & C]onventum Ordinis Prædicatorum ſuper facultate conferendi gradus.

Rationes utriuſque Partis.

In hujus Cauſæ progreſſu, manutentio in poſſeſſione, ſeu quaſi poſſeſſione privilegii prædicti eidem Priori, & Conventui de facili data fuit, ſed coactus dictus Prior ad exhibendum titulum, ſeu documentum conceſſionis hujuſmodi privilegii, quoddam ſumptum de alio ſumpto quarumdam literarum fel. record. Pauli Papæ III. Prædeceſſoris Noſtri, vel ſub Plumbo, vel in ſimili formâ Brevis expeditarum, quibus idem Conventus in publicam Studii Generalis Univerſitatem erectus declarabatur, produxit: Ob defectum tamen originalis dictarum literarum, & quia de conceſſione hujuſmodi facultatis, & rectionis, nullum in Regeſtris Regii Concilii Indiarum, prout moris eſt, monumentum reperitur, ſumtum hujuſmodi adulterinum, ac ſuppoſititium habitum fuit.

Reſolutio capta.

Poſtmodum, pro parte dicti Collegii, dilectus etiam Filius Petrus Ignatius Altamirano ejuſdem Societatis Profeſſor, ac Indicarum Provinciarum prædictarum Procurator, inſtetit, quod quatenus privativa facultas ipſi Collegio minime competeret, ſaltem cumulativa non impugnaretur; ſed ob novas a Priore, & Conventu prædictis factas oppoſitiones, non ſine gravamine, lis, & cauſa hujuſmodi per plures annos, & ad uſque annum MDCCXLIII. in ſuſpenſo remanſit; Interea temporis cum novæ rationes, probationeſque a Rectore, & Collegio prædictis pararentur, ad hoc ut cauſa hujuſmodi abſolveretur, dilectus etiam Filius Thomas Ripoll. Magiſter Generalis Ordinis Prædicatorum, cui præmiſſa non latebant, & propoſita a dicto Procuratore primodicti Collegii probabat, ad dirimendas lites inter partes hujuſmodi ortas, Procuratoribus memorati Conventus mandavit, ut ſuperſederent, & propoſitionem pro parte dictorum Rectoris, & primodicti Collegii factam amplecterentur.

Procurator Societatis inſtetit ſaltem pro facultate cumulativa conferendi gradus.

Magiſter Generalis Ord. Prædicat. propoſitionem a Rectore Collegii factam amplecti mandavit.

Hiſce præhabitis, Procurator primodicti Collegii Chariſſimo in Chriſto Filio noſtro Ferdinando earumdem Hiſpaniarum Regi Catholico ſupplicavit, quatenus inſtantiæ aſſentire dignaretur, commiſſaque ab eodem Ferdinando Rege cuidam ejus Miniſtro plenæ fiduciæ, & literaturæ prædito, quæſtionis, ſeu litis hujuſmodi cognitione; poſt cognitionem hujuſmodi, relationemque eidem Ferdinando Regi factam, ipſe Ferdinandus Rex die XVII. Februarii proximè præteriti ſuum edidit decretum; in quo, facta prius de omnibus præmiſſis actis, & geſtis mentione, primodictum Collegium in publicam Studii Generalis Univerſitatem cum eiſdem facultatibus, & privilegiis, quibus ſecundodictum Collegium a dicto Hernando, ſicut præmittitur, fundatum, gaudebat & fruebatur, erexit; & ad hujuſmodi effectum mandavit, quod gradus quicumque inibi Studentibus conferri poſſent, cum onere ſuſtinendi Cathedras, juxtà reditus, qui ex ſecundodicto Collegio illi fuerunt adjudicati, & adjectione aliarum Cathedrarum, quatenus Rectori primodicti Collegii propriis expenſis illas adjicere placuerit; Injungens eidem Judici Conſervatori a prædicto Philippo Rege deputato, ut præmiſſa omnia adimpleri faceret, & in ſingulis actibus publicis de dicto Hernando tanquam Fundatore, &

Supplicatur Regi Hiſpaniarum pro ejus Regio aſſenſu.

Qui inſtantiæ annuit cum opportunis ordinationibus.

Benefactore memoriam haberi; & decrevit gradus in hujuſmodi primodicto Collegio in ſingulis Scientiis, & facultatibus ſucceptos, eamdem vim, & prærogativam habere, quas habent illi in quacumque Univerſitate ſuſcepti, &, illorum virtute, Officia, & Dignitates illis correſpondentia cooferri poſſe. Pro eo vero, quod ad dictum Conventum attinet, circa ejus continuationem in prætenſa facultate, de quâ legitimè, & validè, ut præfertur, non docebatur, dictus Ferdinandus Rex attendens ſupplicationem dicti Petri Ignatii Procuratoris pro bono pacis promovendæ factam, amplecti etiam erectionem Univerſitatis in dicto Conventu, erectionem quoque hujuſmodi unâ, eâdemque die conceſſit, itaut una, & altera Univerſitates gradus quoſcumque in eis reſpectivè Studentibus conferre poſſint, ad inſtar Univerſitatum, quibus tam Ordo Fratrum Prædicatorum, quàm Societas Jeſu hujuſmodi, in Civitatibus de Maoila Sanctæ Fidei, & Quitenſi gaudent: Ac pro ſuæ voluntatis executione, Dilectis quoque Filiis Conſilio Iodiarum mandavit, quod ſuper hiſce actus quicumque in Judicio habiti delerentur, nec amplius ulla inſtantia admitti deberet, perpetuumque ſilentium in præmiſſis impoſuit, & alias, prout in ejuſdem Ferdinandi Regis decreto manu propriâ ſubſcripto, & die XXVI. Maji proximè elapſos expedito, cujus tenorem præſentibus pro expreſſo haberi volumus, uberius dicitur contineri.

Petitio dicti Procuratoris de Urbe.

Cum autem, ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, dictus Joſephus Procurator, quo præmiſſa firmius ſubſiſtant, & ſerventur exactius, Apoſtolicæ Confirmationis noſtræ patrocinio communiri, Collegiumque hujuſmodi in ſupradicta Sancti Dominici Civitate erectum, fundatumque, in publicam Studiorum Generalium Univerſitatem per Nos erigi, & inſtitui ſummoperè deſideret.

Pontifex Regium Decretum confirmat.

Nos, qui Societatem hujuſmodi, cujus Alumni, & Profeſſores uberes literarum, & pietatis in publicum fructus producere pergunt, paternis complectimur affectibus, ipſius Joſephi Procuratoris votis hac in re, quantum cum Domino poſſumus, favorabiliter annuere volentes, ipſumque Joſephum Procuratorem a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a Jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium tantum conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, ſupplicationibus ejus nomine Nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati, ſupradictum Decretum a memorato Ferdinando Rege, ſicut præmittitur, factum, editum, ſubſcriptum, & publicatum, cum omnibus, & ſingulis in eo contentis, auctoritate Apoſtolicâ tenore præſentium approbamus, & confirmamus, illique inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus, omneſque, & ſingulos juris, & facti defectus, ſi qui deſuper quomodolibet intervenerint, ſupplemus, & ſanamus.

Et quatenus opus ſit, dictum Collegium in publicam Univerſitatem Studiorum erigit.

Ipſumque Collegium Societatis Jeſu in dicta Civitate Sancti Dominici Inſulæ Hiſpaniolæ, ut præfertur, erectum, & inſtitutum, ubi Scholæ nunc habentur, ſeu forſan in ampliorem formam conſtituentur, in publicam Studiorum Generalium Univerſitatem, in quâ dictæ Societatis Alumni, & Profeſſores, Grammaticam, Rhetoricam, Logicam, Phyſicam, & Theologiam Scolaſticam, & Moralem, ac Sacros Canones, ac Jus tum Canonicum, nec non per Lectores ſæculares Jus Civile, ac Medicinam, aliarumque literatum ſtudia profiteantur, & Juvenes quoſcumque doceant, eadem auctoritate, tenore itidem præſentium, ſine tamen quorumcumque præjudicio, erigimus, & inſtituimus, ipſumque Collegium ſic in publicam Univerſitatem erectum, & inſtitutum, curæ, & regimini, & adminiſtrationi dictæ Societatis, illiuſque Præpoſiti Generalis pro tempore exiſtentis, ſeu ab eo deputandi, prædicta auctoritate etiam perpetuo ſupponimus, ac ſubmittimus.

Cum cumulativa privilegiorum aliarum Univerſitatum.

Ac eidem Collegio, illiuſque Rectori, Magiſtris, Lectoribus, Scholaſticis, aliiſque prædictis univerſis, & ſingulis, ut omnibus, & quibuſcumque privilegiis, Indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, prærogativis, honoribus, & præeminentiis hujuſmodi publicis Studiorum Generalium Univerſitatibus, illarumque pro tempore exiſtentibus Rectoribus, Magiſtris, Lectoribus, Doctoribus, Præceptoribus, Scholaſticis, Procuratoribus, Bidellis, Nunciis, Officialibus, Miniſtris, & aliis Perſonis in genere, vel in ſpecie quomodolibet conceſſis, non ſolùm ad eorum inſtar, ſed pariformiter, & æqne principaliter, in omnibus, & per omnia uti, potiri, & gaudere: Ac inſuper Rectori pro tempore exiſtenti Collegii hujuſmodi, ut quoſcumque ad illud accedentes, ac per debitum tempus Studentes, ſi ſcientiâ, & moribus idoneos eſſe repererit,

Et facultate conferendi gradus quoſcumque.

in omnibus Facultatibus, quæ in dicto Collegio, ut præfertur, docentur, & leguntur, ad Baccalaureatus etiam formati, Licentiaturæ, Laureæ, ac Doctoratus, nec non Magiſterii gradus, ſervatâ tamen in omnibus, & per omnia formâ Decretorum Viennen., & Tridentini Conciliorum, quibus in aliquo derogare non intendimus, & alias laudabiles aliarum publicarum Univerſitatum conſuetudines, promovere, & ipſorum graduum inſignia eis exhibere, uſque ad dictos graduum; Utque per Rectorem hujuſmodi Collegii promoti, poſteà publicè privatimque omnium aliarum publicarum Studiorum Generalium Univerſitatum Facultates prædictas interpretari, & alios docere, de eis diſputare, gradui, ſeu gradibus hujuſmodi convenientes actus exercere, nec non omnibus aliis privilegiis, favoribus, gratiis, prærogativis, & indultis, quibus alii in aliis quibuſvis Univerſitatibus, & alibi, juxtà illarum Conſtitutiones, & mores, ad gradus prædictos promoti, de jure, uſu, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt in futurum, pari modo, & abſque ullâ prorſus differentiâ, uti, frui, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia, perinde, ac ſi gradus prædictos in publicis Univerſitatibus prædictis, juxtà illarum mores, & conſuetudines, ritè ſuſcepiſſent.

Præpoſito Generali Societatis Jeſu tribuit facultatem condendi ſtatuta.

Necnon moderno, & pro tempore exiſtenti dictæ Societatis Præpoſito Generali, ut per ſe, vel dicti Collegii, & ſic erectæ Univerſitatis Rectorem, aut alium, vel alios deputandos, pro felici, ſalubrique ſic erectæ Univerſitatis directione, ac Rectoris, Magiſtrorum, Lectorum, & aliorum Miniſtrorum, & Officialium muneribus, & functionibus, modoque, & formâ docendi, & aliàs ſua reſpectivè Officia exercendi, & Scholaſticorum manutentione, quæcumque ſtatuta, & ordinationes, licita tamen, & honeſta, ac Sacris Canonibus, & Concilii Tridentini prædicti Decretis, ac Conſtitutionibus Apoſtolicis minimè contraria, edere, & promulgare, ac edita, & promulgata, pro temporum, rerum, & perſonarum qualitate, mutare, corrigere, & reformare, ſeu illa caſſare, vel abrogare, ac alia de novo condere, edere, & publicare, & ſuper illorum obſervatione pœnas ejus arbitrio imponere, ac impoſitas pœnas executioni demandare, dictique Collegii, ac ſic erectæ publicæ Univerſitatis hujuſmodi Doctores, Magiſtros, Lectores, Scholaſticos, Procuratores, Bidellos, alioſque Miniſtros, & Officiales eligere, & nominare, ac electos, & nominatos amovere, electioneſque factas confirmare liberè, & licitè, ac validè poſſint, &

valeant reſpectivè, auctoritate, & teoore prædictis concedimus, & indulgemus.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

Decernentes eaſdem præſentes literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtiuere; ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, & prn tempore quaodocunique ſpectabit, in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragari, & ab eis inviolabiliter obſervari; ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices, Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, & Sedis Apoſtolicæ Nuncins, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoraittet contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinat.onibus Apoſtolicis, nec noo dictorum Collegii, Civitatis, & Societatis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. Pontif. anno VIII. die 14. Septembris 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die xiv. Septembris MDCCXLVII. Pontificatus Noſtri Anoo Octavo.

D. Card. Paſſioneus.

XXXVIII.

Super abuſu libelli Repudii Converſorum a Judaiſmo ad Fidem Catholicam.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apoſtolici Miniſterii munus Nobis licet immerentibus commiſſum aſſidue Nos excitat, atque impellit, ut ſollicito ſtudio, ac vigili cura, abuſus, pravaſque conſuetudines, ſiquas in Eccleſia Dei, vel hominum infirmitate, vel malitia, certò novimus irrepſiſſe, Paſtoralis Providentiæ ſollicitudine compeſcamus, congruiſque adhibitis remediis, quo citius fieri poteſt, aboleamus.

Judæi ad Fidem converſi, ſi habent Uxorem in Judaiſmo, illam quandoque repudiant.

Nuper quidem Nobis relatum eſt, certiſque probationibus manifeſtò comprobatum, quod aliqui Hebræorum, qui ad Chriſtianam Fidem converſi uxorem habent renuentem Chriſtianam veritatem amplecti, minime dubitant, poſteaquam ejuratâ Judaicâ perfidiâ ſacro lavacro abluti ſunt, & ſolemni profeſſione ſe ad Chriſti Fidem adſtrinxerunt, reverti ſacrilego auſu ad Judæorum Caſtra, ſeu Vicum, vulgò *il Ghetto*, ibique Rabbinico ritu, Judaicis ſuperſtitionibus, damnandiſque obſervationibus, libellum repudii uxoribus concedere, vel etiam extra Judæorum domicilium, coram Notario Teſtibuſque Chriſtianis, eumdem libellum repudii uxoribus dare, ut liberam eis nubendi alteri Viro poteſtatem faciant.

Repudium in Veteri Teſtamento permiſſum.

Moyſes quidem in Deuteronomio *cap.* 24. ita ſcriptum reliquit: *Si acceperit homo uxorem, & habuerit eam, & non invenerit gratiam ante oculos ejus propter aliquam fœlitatem, ſcribet libellum repudii, & dabit in manu illius, & dimittet eam de domo ſua.* Utrum verò hæc dumtaxat indulgentia quædam fuerit ad majus malum evitandum, adeout qui daret, acciperetque repudium, liber quidem a pœna eſſet, non autem a culpa; an autem diſpenſatio potius eſſet a Deo conceſſa ob cordis Hebræorum duritiam, adeout qui libellum repudii mitteret, & quæ miſſum reciperet, & a culpa, & a pœna exemptus foret, eiſque minimè vetitum eſſet ad aliud matrimonium validè, ac licitè contrahendum procedere, diſſident inter ſe veteres, recentioreſque Theologi, cum alii primam, alii alteram opinionem ſequantur. Verùm quidquid hac de re ſit, illud certum eſt, quod Redemptor Noſter Jeſus Chriſtus Dei Filius interrogatus quid cenſeret de libello repudii, quem Moyſes permiſerat, reſpondit, ut legitur in Evangelio apud Matth. *cap.* 19., & apud Marc. *cap.* 10.: *Quoniam Moyſes ad duritiam cordis veſtri permiſit vobis dimittere uxores veſtras; ab initio autem non fuit ſic: dico autem vobis, quia quicumque dimiſerit uxorem ſuam, niſi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur; & qui ipſam duxerit, mœchatur:* Sermonemque ſuum ita concluſit: *Quod ergo Deus conjunxit, homo non ſeparet.*

Sed in Nova Lege Gratiæ abſolute vetitum.

Ex his autem verbis per legitimam conſequentiam inferunt Theologi, in præſentiarum non amplius licere Hebræis proprias uxores repudiare, neque per libellum repudii, matrimonii vinculum amplius diſſolvi, eo quod Jeſus Chriſtus illud ad ſuum primævum ſtatum redegit, nempe ad indiſſolubilitatem, non lege novâ conditâ, ſed dumtaxat ſublatâ veteri indulgentiâ, ſeu diſpenſatione ſuper prædicta indiſſolubilitate conceſſa. Quæ cum ita ſe habeant, etiamſi repudium toleretur inter Hebræos conjuges, qui ambo in eadem Judaica perfidia permanent, certè ferri, ac tolerari nullo modo debet, ut Hebræus ad Fidem converſus, & ſacro Baptiſmate ablutus, libellum repudii uxori, quæ in Hebraica pervicacia remanet, judaico more, ac ritu concedat.

Hinc Pontifex decernit, quod Hebræus converſus interpellet Uxorem Hebræam.

Eaque renuente, poſſit contrahere cum Chriſtiana.

Quamobrem ut in poſterum omnia debito ordine, & laudabili modo, ac ratione fiant; volumus, ac decernimus, ut Hebræus ad Fidem converſus, ſi uxorem Hebræam habet, eam more ſolito interpellet, an etiam ipſa converti, & cohabitare velit ſine contumelia Creatoris: Renuente autem muliere, liberum ei erit aliud matrimonium contrahere, juxta verba Beati Apoſtoli Pauli *in Epiſt.* 1. *ad Corinth. cap.* 7.: *Quod ſi infidelis diſcedit, diſcedat, non enim ſervituti ſubjectus eſt Frater, aut Soror in hujuſmodi, in pace autem vocavit nos Deus.* Ut benè jam ante animadvertit clar. me. Prædeceſſor Noſter Innocentius III. in ſua Decretali, quæ incipit: *Quanto, de divortiis.*

De Theologorum quæſtione, quando diſſolvatur Matrimonium Infidelium ob converſionem unius ex conjugibus.

Quæritur a Theologis, & Canonici juris Conſultis, quando ſolvatur matrimonium contractum ab Hebræo cum Hebræa, quæ ſe convertere recuſat, & quando converſus novum matrimonium cum muliere Chriſtiana, & quando Hebræus cum Hebræa contrahere poſſit. Quod ad converſum attinet, quidam volunt, præcedens matrimonium diſſolvi quoad vinculum, ſtatim ac infidelis renuit Fidem Chriſtianam amplecti, aut intra terminum, ſeu temporis ſpatium præfixum in interpellatione, quæ illi facta eſt, nullum reſponſum præbet. Alii verò putant matrimonium ſolvi, quando converſus aliud matrimonium celebrat cum Chriſtiana: Quæ opinio in præſenti communior eſt inter Theologos, & Canonici juris peritos, & in praxi eam ſequitur Congregatio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Decretorum Concilii Tridentini Interpretum. De ſolutione autem vinculi matrimonialis, pro eo quod pertinet ad uxorem, quæ in Hebraica ſuperſtitione perſeverat,

aliqui

aliqui cenſent, quod ea in pœnam ſuæ perfidiæ ſemper illigata remaneat, neque aliud matrimonium contrahere valeat, donec & quouſque Maritus Chriſtianus factus vivit: Alii verò putant, nullo modo eam matrimonium celebrare poſſe, ſi Maritus converſus non adhuc ad alias nuptias tranſiverit: ubi verò converſus matrimonium iniverit, permitti debere mulieri, ut idem facere poſſit, quia ſolutio matrimonii privilegium eſt conceſſum favore Chriſtianæ Fidei, quam ad Chriſtum converſus amplectitur; & ideo rectè affirmari poſſe, datum eſſe directè, & per ſe fideli, indirectè vero, & per accidens infideli. Sed quidquid ſit de hujuſmodi controverſiis, quæ inter Theologos, & juris Canonici profeſſores diſceptantur; de quibus nihil Nos definire intendimus, ſingulas illorum ſententias eo loco, quo ſunt, relinquentes; cum Noſtra mens, & voluntas nequaquam ſit aliquid nunc definire de matrimonio, quod a muliere Hebræa contrahitur, poſteaquam nolle ſe Chriſtianæ Fidei nomen dare declaravit: Sed id ſolum Motu proprio, ex certa ſcientia, & plenitudine poteſtatis tenore præſentium volumus, intendimus, ac jubemus, ut cum aliquis Hebræorum Chriſtianam veritatem amplexus fuerit, non prætermittatur interpellatio mulieri more recepto facienda, an velit, nec ne, ſe ad Chriſtum convertere, dummodo tamen ex aliqua gravi cauſa, vel a Nobis, vel a Romanis Pontificibus Succeſſoribus noſtris, non cenſeatur hujuſmodi interpellatio omittenda, ut videre licet in noſtra Conſtitutione: *In ſuprema*, data die 16. Januarii anno MDCCXLV., quæ eſt CXVII. *in Tom. I.* Noſtri Bullarii; immo expreſsè vetamus, prohibemus, ac interdicimus, ne Converſi quovis tempore, & quovis modo, ſive in Judæorum domicilio, nempe *Ghetto*, Rabbinico ritu, ſive extra, coram Notario & Teſtibus Chriſtianis, libellum repudii uxoribus, quæ interpellatæ recuſant ſe convertere, aut, omiſſa vigore diſpenſationis ejuſmodi interpellatione, quia ex probabili conjectura creditum eſt, minimè ſe ad Chriſti Fidem converſuras, dare, ſcribere, aut mittere audeant, & poſſint.

Circa quam nil Pontifex ſtatuere intendit.

Sed ſolum ſtatuit, ut ſupra.

Pœnæ contra delinquentes.

Et quoniam ut plurimum contingit, ut leges debitam executionem non conſequantur, niſi Sanctio pœnalis contra eas tranſgredientes accedat; hac Noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione, motu, ſcientia, ac poteſtate pari mandamus, ac præcipimus, ut omnia Tribunalia, ac Judices competentes, habitâ notitia, aliquem ex Hebræis converſis, poſt ſuſceptum Baptiſmum, libellum repudii intra ipſum Judæorum domicilium, Rabbinicis ſuperſtitionibus adhibitis, uxori non converſæ dediſſe, ſtatim in eum ſine ulla cunctatione, tanquam in Judaizantem, ſolitis pœnis animadvertant; & inſuper contra ipſam Judæorum Univerſitatem in caſu prædicto procedant manu regia mulctam ab ea exigentes centum ſcutorum aureorum, cujus tertia pars in præmium accuſatori tribuatur, quod verò ſupereſt, conceſſum, & addictum ipſo jure per hanc Noſtram Conſtitutionem intelligatur Piæ Domui Catechumenorum in illis Civitatibus, in quibus ea reperitur, ubi autem hujuſmodi Catechumenorum Domus non extat, remaneat liberæ diſpoſitioni Epiſcoporum, & Ordinariorum, ut eam pecuniam pauperibus Chriſtianis pro eorum arbitrio, & conſcientia diſtribuant. Sin autem ad Tribunalium, ſeu Judicum competentium cognitionem pervenerit, quod Converſus libellum repudii extra Judæorum domicilium, ſeu *Ghetto*, dederit coram Notario, & Teſtibus Chriſtianis, pari modo eum tanquam Judaizantem debita pœna afficiant, minori tamen, qua plecti debet, qui intrà ipſum *Ghetto* Rabbinicis ſuperſtitionibus libellum repudii ſcripſerit. Item procedatur contra Notarium Chriſtianum, & dictam Hebræorum Univerſitatem, ſine cujus ſcientia, & procuratione hujuſmodi damnabilia negotia non tranſiguntur, & pro rata parte mulctentur centum ſcutis aureis, exigendis, diſtribuendis, applicandiſque, ut ſupra dictum eſt; tum etiam Teſtes Chriſtiani pœna arbitraria, etiam corporis afflictiva, pro prudenti Judicum arbitrio puniantur. Præterea, etſi libellus repudii, juxta hebraicum morem, ac ritum, ſolùm a Marito uxori mittatur, non autem permiſſum ſit uxori, ut illum Marito præbeat, nihilominus, quia nobis compertum eſt, eſſe aliquos, qui exiſtimant etiam a Muliere Marito dari poſſe, ut omni in futurum dubitationi, ac quæſtioni, quæ exoriri poſſet, occurramus, hac Noſtra præſenti volumus, ac declaramus, ut omnia, & ſingula, quæ a Nobis ſuperius de marito ad Fidem converſo, remanente ejus uxore in Judaica ſuperſtitione, diſpoſita ac ſtatuta ſunt, etiam in caſu uxoris ad Chriſtum converſæ, remanente marito in infidelitate, locum omnino habeant, atque obtineant, & ab omnibus prorſus ſerventur, & cuſtodiantur.

Declarat, quod dictum eſt de Marito erga Uxorem, intelligendum eſſe etiam de Uxore erga Maritum.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis, dictis Hebræis, eorumve Univerſitatibus, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, & cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, & decretis in genere, vel in ſpecie quomodolibet conceſſis, etiam ſæpius approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi alias pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & individua mentio habenda, ſeu quævis alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi, nec non formas, & decreta in illis appoſita, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis quoad reliqua in ſuo robore permanſuris, ad effectum præmiſſorum, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Derogatio contrariis.

Volumus autem præſentes Literas ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, in Acie Campi Floræ, atque in Platea, quæ Judæorum nuncupatur, per Curſores Noſtros publicari, earum exemplis inibi affixis, ac dimiſſis, ac poſt hujuſmodi publicationem, & elapſum terminum ſuperius præſcriptum, cunctos, & ſingulos, quos concernunt, perinde arctare, atque afficere, ac ſi eorum cuilibet perſonaliter intimatæ fuiſſent, illarumque exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem in judicio, & extra illud haberi, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Publicationem præſentium decernit.

Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ voluntatis, inhibitionis, præcepti, mandati, & derogationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſeptimo, decimoſexto Kalendas Octobris, Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

Dat. Pont. Anno 8. die 16. Septembris 1747.

D. Card. Paſſioneus,
J. Datarius.

Visa de Curia.

N. Antonellus Pro-Abbreviator.
J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicat. die 30. Septembris 1747.

XXXIX.

De Ædificiis, & jure congrui in Civitate Centumcellarum, ejuſque Suburbiis.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium accessu ...ntificis ad ...ntumcel...

Ubi curis ... fuit va...

AD Centumcellas Civitatem Noſtram ſuperioribus menſibus Nos contulimus, ut Cives illos Nobis temporaliter Subditos conſpectu Noſtro ſolaremur, quod tamen perbreve paucorom dierum ſpatium, quo ibi morati ſumus, a curis Apoſtolicæ ſervitutis Nobis impoſitæ vacuum eſſe non ſivimus; inter cætera enim reſpondimus Conſultationibus nonnullorum Venerabilium Fratrum Noſtrorum Epiſcoporum, atque etiam dilecti Filii Sigiſmundi Vicarii Generalis Zagrabien. de quartis nuptiis apud Græcos initis, irritæne, an validæ eſſent; aliaque plura Pontificalis ſollicitudinis munera obivimus. Siquidem Paſtoralis Officii Nobis cœlitus demandati, Nos ipſius Tyrrheni maris aſpectus admonebat. In memoriam Noſtram redibat, apud Oſtia Tyberina Beatum Auguſtinum magnum Eccleſiæ lumen, dum ſe poſt longi itineris laborem navigationi inſtaurat, cum Sancta ejus Matre, paulo ante quàm migraret ad Deum, de Divinæ contemplationis dulcedine, & de cœleſtis Patriæ jucunditate colloquentem, in deliciis Domini diem ſuaviſſimè tranſegiſſe; in hujus maris littore Marcum Minutium Felicem, vindemialibus feriis, dum a Foro vacabat, egregium illum Dialogum pro Chriſtiana Religione adverſus Gentilium calumnias inter Cæcilium, & Octavium medium ſedentem diſceptationis arbitrum audiviſſe, & ſcripſiſſe: demum hujus maris Inſulas innumeros propemodum Dei Servos pro Chriſti nomine egentes, vexatos, afflictos, verbera & carceres expertos, vinculis & ludibriis onuſtos, expulſos, ejectos, & quibus dignus non erat mundus, excepiſſe, & in ſinu ſuo foviſſe quodammodo, & amplexas eſſe. Decet autem, ut adventus Noſter in eam Urbem Paterno non deſtituatur beneficio, & Pontificiis gratiis, ac favoribus non careat, quò benevolentiæ Noſtræ memoria apud illos Cives gratior, & diuturnior benignitate Apoſtolica reddatur.

...ex aſpec... illius Lit...is varia, ...us mente ...na, ei me...anda oc...rerunt.

...ceſſus ...tificis ad ...n Civita... aliquod ...ferre de... benefi...n.

Nuper autem dilecti Filii Populus, & Incolæ dictæ Civitatis Centumcellarum Nobis exponi fecerunt, quod cum die tertia menſis Octobris anni proximè præteriti duæ parvæ domunculæ nocte ex improviſo concidiſſent, earum ruinis oppreſſi, quod non ſine animi Noſtri dolore audivimus, duodecim homines ſunt: Hujuſmodi gravis infortunii nuncio delato ad Congregationem Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Conſultationibus negotiorum Status Eccleſiaſtici præpoſitam, eadem Congregatio juſſit Gubernatori, ut Domus omnes prædictæ Urbis viſitari, & recognoſci, eaſque deſcribi eo ſtatu, ac conditione, qua reperirentur, curaret. Electis autem duobus Magiſtris Cæmentariorum, & duobus ejuſdem Urbis Civibus, omnia, quæ præcepta fuerant, probè, ac diligenter executioni demandata ſunt, & totius Civitatis deſcriptio accuratè confecta Congregationi prædictæ exhibita eſt: Ex ea autem deſcriptione, ſeu relatione, ſubjungebatur, evidenter conſtare, Centumcellenſem Civitatem plurimis abundare domibus parvis, veterrimis, ruinoſis, malè materiatis, rimiſquè fatiſcentibus, jam prope collabentibus, fulcimentiſque ſubnixis, quæ informem Civitatis aſpectum, aërem inſalubrem, & incolatum, atque habitationem ingratam, atque injocundam efficiunt, neque hujuſmodi publico malo, atque incommodo novis conſtruendis ædificiis remedium aliquod afferri poſſe: Nam contractus emptionum & venditionum, ob obſtinatam Dominorum renuentium vendere voluntatem, aut avaritiam plus juſto diſtrahere volentium, vel ob hypothecas, oppignorationes, Canones, Fideicommiſſa, aliaque hujuſmodi vincula, & onera iiſdem domibus impoſita, difficillimi, maximèque periculoſi redduntur; Propterea humiliter Nobis ſupplicare, ut de Apoſtolica Noſtra Indulgentia, & ſuprema auctoritate, eorum neceſſitatibus proſpicere, ac ſubvenire dignaremur.

...poſitio ...parte dic... Civitatis ...r mala ...itione e...lomorum facta.

Cui remedium afferri nequit, ob difficultates, quæ in contractibus emptionum, & venditionum inveniuntur.

Nos igitur, cum ſuperius expoſita Nobis ipſis probè perſpecta, & planè cognita ſint, ſupplicationibus hujuſmodi benignè inclinati, volentes ea, quæ ad prædictæ Civitatis ornatum, ſalubritatem aëris, ac populi, & Incolarum prædictorum commodum, & incolumitatem conducunt, paterna Noſtra Providentia efficaciter procurare, exemplo Prædeceſſorum Noſtrorum Alexandri VI., Pii IV., Gregorii XIII., & Sixti V., qui in ſuis reſpectivè Conſtitutionibus pro hac Alma Urbe plura ſtatuerunt, quæ Nobis a jure, & æquitate minimè aliena, ſed maximè conſona, & dictæ Civitati Centumcellarum ampliandæ, ornandæque apta, & neceſſaria viſa ſunt, diſponere, ac ordinare conſtituimus.

Pontifex ſupplicationibus Civitatis annuere intendit.

Itaque præſenti hac Noſtra in perpetuum valitura ſanctione, motu proprio, ex certa ſcientia, & de poteſtatis Noſtræ plenitudine ſtatuimus, ac decernimus, ut Gubernator præfatæ Civitatis Noſtræ Centumcellarum pro tempore, cum ædificiorum, viarumque Magiſtris duobus, vel tribus, quolibet anno, vel triennio, publici Conſilii decreto eligendis, cum duobus peritis Architectis, ſeu Fabris Murariis ejuſdem Civitatis, ſingulis annis intra tres menſes æſtivos, univerſam Civitatem, quemadmodum hoc vertente anno juſſu præfatæ Congregationis ſuper conſultationibus Status Eccleſiaſtici peractum eſt, circumeat, viſitet, atque inſpiciat, & ubi in viſitatione hujuſmodi ſingulis annis facienda aliquas domos ruinoſas, vel ex parte collapſas, aut omnino dirutas, locave aperta viis publicis hærentia eſſe cognoverit, ſollicitè curet, ne laceræ, atque inhabitatæ domus, interruptaque ſpatiis viarum interjacentibus domorum ſepta Urbi deformitatem, atque incommoditatem afferant, eas celeriter de novo conſtrui, aut reſarciri. Quare quoſcumque earum domorum Dominos, ad inſtantiam dictorum Magiſtrorum Viarum, debitis pœnis propoſitis, cogat coram publico Notario in actis intra terminum unius menſis declarare, an velint domus hujuſmodi dirutas, vel ruinam minitantes vel apte inſtaurare, vel rurſus ædificare; areas verò, aliaque loca hujuſmodi aperta ab iiſdem poſſeſſa, an velint in eis nova ædificia conſtruere, an muro ſaltem claudere, ſi locum, ſeu ſpatium prædictum ad novum ædificium conſtruendum minimè ſufficere, aut idoneum eſſe idem Gubernator cenſuerit, murumque ipſum ad eam altitudinem, quæ proxima ædificia, proximoſque muros æquet, vel ad aliam, quam ipſe, ex conſilio prædictorum Viarum Magiſtrorum, præſcripſerit, attollere: Si autem dicti Domini, & poſſeſſores intra præfatum ſpatium modo prædicto ſe ad reſtaurandum, vel de novo ædificandum promptos, ac paratos eſſe declaraverint, idem Gubernator pro tempore alium terminum duorum menſium præſtituat, intra cujus ſpatium arenam, calcem, lapides, cæmenta, aliaque hujuſmodi ad ædificationem

Et propterea mandat, ut ſingulis annis Ædificia illius viſitentur.

Et Domus ruinoſæ reædificentur, & ſarciantur.

Interpellando eorum Dominos.

Aliàs devolvantur ad Fiſcum, qui illas ſub onere novæ ædificationis vendat.

neceſ-

Digitized by Google

neceſſaria conquiſita, & parata habeant, & deinde tertium terminum novem, vel plurium menſium, juxta qualitatem reparationis, ſeu novæ ædificationis faciendæ, ex conſilio dictorum peritorum, & Magiſtrorum Viarum, aſſignet, intra quod neceſſariam reparationem, ſeu novam ædificationem abſolvere, ac perficere debeant, ſub pœna, in caſu contraventionis, amittendæ domus, vel areæ, vel ſpatii prædicti, quod ſtatim ſine ulla dilatione, omnique beneficio purgationis moræ excluſo, ipſo jure ſtatim addictum, & adjudicatum Cameræ Noſtræ Fiſco cenſeatur, non obſtantibus quibuſcumque fideicommiſſis, primogenituris, inveſtituris, donationibus, pactiſque ſuccedendi, aliiſque juribus, & oneribus hujuſmodi: Eaſdem verò domos, areas, vel ſpatia, ſtatim ac adeptus eſt, debeat Fiſcus Noſter aliis vendere, & concedere, qui ad eas apte reſtaurandas, ſeu de novo ædificandas, oblatis fidejuſſoribus, ſeu data idonea cautione, aliiſque obſervatis inferius reſpectu emptoris ſub haſta præſcribendis, ſe obligaverint.

Conſulit tamen Dominorum conſtruere volentium indemnitati.

Ad conſulendum verò majori Dominorum commoditati, ſeu facilitati pro dictis reparationibus faciendis, vel novis ædificiis conſtruendis, volumus, & mandamus, ut quicumque illis pecuniam ad dictum effectum dederit, prælatio ei ſuper dicta domo reſtaurata, vel novo ædificio conſtructo, ante omnem alium Creditorem cuicumque juri, hypothecæ, anterioritatis, vel titulo dotis, fideicommiſſi, reſervationis dominii, vel alio quocumque quantumvis privilegiato, vel privilegiatiſſimo innixum, & ſuffultum, omnino competat, dummodo tamen pecunia prædicta depoſita in Monte Pietatis cum ordinibus ab ipſo Domino domus ædificandæ, vel reſtaurandæ, & ab ipſo pecuniæ datore, & ab uno ex Magiſtris Viarum ſubſcriptis, in præfatam reſtaurationem, ſeu novam ædificationem, verè converſa & erogata fuerit.

Secus ſi remaneant.

E diverſo autem, ſi Dominus domus, ſeu areæ prædictæ, intra primum unius menſis terminum, in actis voluntatem ſuam reſtaurandi, aut ædificandi non declaraverit, Gubernator pro tempore, ſolitis propoſitis edictis, intra terminum alterius menſis ad venditionem ejuſdem domus, ſeu areæ deveniat, eamque plus licitanti, majuſque pretium offerenti addicat, eumque omnibus aliis oblatoribus præferendum decernat; ſi autem plures fuerint ejuſdem pretii Oblatores, tunc, & eo caſu dumtaxat, is præ omnibus obtineat, qui rei particeps, & conſors fuerit; poſt hunc vicinus, & inter plures vicinos, qui magis indiget, vel qui vicinus eſt pluribus partibus, inter cæteros verò, qui plus, quique ad majorem ejuſdem Civitatis ornatum, & commoditatem publicam ædificare voluerit, judicio ejuſdem Gubernatoris, ex conſilio dictorum Magiſtrorum Viarum, præferatur. Is autem, qui licitatione vicerit, & adjudicationem domus, ſeu areæ ſub haſta venditæ obtinuerit, teneatur integrum pretium, ſeu pecuniam deponere in Monte Pietatis ad eam inſumendam in emptionem tot Locorum Montium non vacabilium, ſive unius, aut plurium cenſuum cum Locis piis, ſeu Communitatibus Status Eccleſiaſtici contrahendorum, quæ Loca Montium non vacabilia, ſeu cenſus, perpetuò ſubjecta, & illigata remaneant iiſdem vinculis fideicommiſſi, inveſtituræ, hypothecæ, aliorumque onerum cujuſcumque conditionis, & qualitatis, quibus antea domus vendita obnoxia erat; adeo ut domus illa ab omni quocumque onere, præterquam ab annuo Canone, cui forte ſubjecta eſſet favore Domini directi, libera, & exempta in Emptorem, ejuſque Succeſſores pertranſeat.

De gradibus prælationis quoad emptores ſub haſta.

Quid in Edictis ſubhaſtationis expreſſè caveri debeat.

In hujuſmodi autem publicis auctionibus, & venditionibus ſub haſta faciendis, illud etiam palam edicatur, quod auctione, ſeu ſubhaſtatione peracta, non amplius ad offerendum, quicumque alius fuerit, admittetur, ſive pupillus, ſive minor, ſive mulier, ſive Eccleſia, ſive Locus Pius, ſeu alia quæcumque Perſona, quæ ex quavis cauſa, vel titulo, etiam fundato in jure communi, aut ſtatuto municipali, & quantumvis privilegiato, & privilegiatiſſimo, vel etiam ex pacto, & conventione expreſſa, ſe omnibus aliis præferri intendat, ut a litibus, & controverſiis, quæ hinc exoriri poſſent ſuper prælatione hujuſmodi, celeris dirutarum domuum reſtauratio, ſive ædificatio non retardetur. Propterea illud etiam in publicis auctionis, ſeu ſubhaſtationis Edictis apertè exprimatur, & declaretur, quod major Oblator, ſeu is, cui domus, vel area ſub haſta poſita addicetur, non ſolum tenebitur integrum pretium oblatum, cum ſupradictis vinculis, apud Ædem Sacram deponere, ſed ulterius debebit in actis, oblatâ idoneâ fidejuſſione, ſeu cautione, a Magiſtris Viarum eorum periculo approbanda, ſe obligare inſtituendi ſtatim, & ſine ulla mora reparationem, ſeu novam ædificationem domus, ſeu areæ in auctione emptæ, eamque abſolvendi, & perficiendi intra alium terminum octo, vel plurium menſium, juxta qualitatem ædificationis, ſeu reparationis faciendæ, a Gubernatore pro tempore ex conſilio Magiſtrorum Viarum determinandum, ſub pœna in caſu contraventionis confiſcationis ejuſdem domus, ſeu areæ, & alterius quingentorum aureorum, applicandorum ſimiliter Fiſco ad effectum deponendi in Monte Pietatis, & erogandi in reſtaurationem, ſeu ædificationem ejuſdem domus, ſeu areæ, abſque eo quod in alium uſum ex quacumque urgenti, & urgentiſſima cauſa converti poſſint.

De facultate Magiſtrorum Viarum quoad formas Ædificiorum.

Ut verò ex reſtaurationibus, ſeu novis ædificiis conſtruendis majus ornamentum Urbi, nullum verò detrimentum publicis viis, & Foris, ſive Urbis munitionibus proveniat, munus ſit Magiſtrorum Viarum diligenter curare, ut nova ædificia apto modo, ac forma fiant, & ſi opus fuerit, per ipſos Viarum Magiſtros ad vias dirigendas, informeſque ſitus tollendos præſcribatur locus jaciendis fundamentis novi ædificii, juſſu tamen, & decreto Gubernatoris pro tempore, eo modo, ratione, & forma ab ipſo Gubernatore ante approbanda, quo magis, ſine damno tamen ac præjudicio Dominorum domuum, aliorumque ædificiorum, pulchritudini, & commoditati Civitatis conſulatur.

Inſuper Indulget Eccleſiis & Locis piis, ut in Suburbiis Centumcellarum ædificando, in evidentem Eccleſiæ utilitatem pecuniæ inveſtimentum cedere cenſeatur.

Ulterius ut eadem Civitas Noſtra Centumcellarum populi multitudine, & Incolarum frequentia augeatur, quia brevi, & anguſto murorum ſpatio circumdatur, ad ejus Suburbia inhabitanda, noviſque ædificiis replenda, non ſolum temporali Ditioni Noſtræ ſubditos, ſed etiam exteros paternis favoribus, & gratiis invitare decrevimus. Quo igitur promptius alacriuſque ad ædificandum, habitandumque in Suburbiis præfatæ Civitatis Noſtræ omnes cujuſcumque gradus, & conditionis alliciantur, & provocentur; Motu proprio, ſcientia, & poteſtate ſimili, tenore præſentium concedimus, & indulgemus, ut omnibus Eccleſiis, & Locis Piis, aliiſque quibuſcumque, qui penès quamcumque idoneam perſonam, aut Ædem Sacram, & in quocumque loco pecunias ad effectum illas in emptionem aliorum bonorum ſtabilium, & in evidentem utilitatem convertendi depoſitas tenent, vel in futurum tenebunt, illas in domorum in præfatis Suburbiis exiſtentium ædificationem impendere poſſint, & pecuniæ hoc modo collocatæ & impenſæ, in evidentem utilitatem ipſarum Eccleſiarum, & Locorum Piorum, aliorumque ad ſimilia obligatorum ceſſiſſe, & cedere cenſeantur.

Habitantes in ſuburbiis, ratione Dubi-

Inſuper eiſdem motu, auctoritate, & ſcientia,

præ-

ti extra Statum contracti cum Perſona non ſubdita moleſtari nequeat.

tia, præſentiumque tenore præcipimus, & mandamus, ut ii, qui domos, ſeu ædificia in dictis Suburbiis conſtituta pro tempore habitabunt, tatione æris alieni, aut cujuſvis contractus, obligationis, inſtrumenti etiam jurati, etiam ſub Cameræ Apoſtolicæ, vel alia quavis forma, & conceptione verborum, extra tamen Loca Ditioni Noſtræ Eccleſiaſticæ in temporalibus ſubjecta initi, & celebrati, ſeu contracti; cum exteris tamen, non autem cum temporali Noſtræ ditioni ſubditis; quamdiù ædificia, vel domus hujuſmodi inhabitabunt, vigore mandati cujuſcumque Judicis, vel Tribunalis, vel in perſona, vel in rebus, ſeu mobilibus in iiſdem domibus, ſeu ædificiis, quas incolunt, exiſtentibus, moleſtari minimè poſſunt, nec debeant; utque eædem domus, ſeu ædificia de novo conſtruenda in generali obligatione bonorum in quovis contractu, & inſtrumento quovis modo, & quavis obligatione munito, dummodo tamen contractus, & inſtrumentum prædictum ſit favore exteri, non autem ſubditi Noſtri, & ſimul ſit extra Statum Noſtrum Eccleſiaſticum ſtipulatum, & peractum, adeo ut ſi una ex dictis duabus conditionibus deficiat, hujuſmodi privilegium nullo modo locum habeat, hypothecæ, & cuicumque alii juri, & obligationi ſimili nunquam ſubjecta, & obnoxia habeantur.

Neque domus in dictis Suburbiis ædificatæ Fiſco adjudicari queant.

Inſuper ut præfatæ domus, & ædificia quæcumque, per quoſvis in prænominatis Suburbiis ædificata, vel in futurum ædificanda, ex quocumque crimine, & delicto quantumvis gravi, criminibus tamen Divinæ, & humanæ Majeſtatis læſæ tantum exceptis, in Fiſcum redigi, ſeu confiſcari nequeant, ſed eorum Dominis, vel in eis jus habentibus, ipſorumque Succeſſoribus, perinde ac ſi delicta non commiſiſſent, firma & illæſa remaneant.

De jure appodii tam in Civitate, quàm extra.

Pro domibus autem, & ædificiis aut novis conſtruendis, aut veteribus ampliandis, tam in prædictis Suburbiis, quàm in ipſa Civitate Centumcellarum, liceat cuicumque quovis muro ſibi propinquo liberè uti, eique tigna, lapides, aliamque materiam ædificii ſui, totumque ipſum ædificium injungere, atque annectere, etiamſi murus is ad vicinum ſuum totus pertineat, perſoluto tamen ejuſdem muri dimidio pretio, ad eam æſtimationem, quam duo periti, quorum ſingulos ſingulæ partes elegerint, vel illis diſcordibus, tertius, quem ex officio dictus Gubernator deſtinaverit.

Intercapedines primò ædificantis ſint.

Et ſi inter duas domos anguſta aliqua ſemita, ſeu angiportus, vel intercapedo trium circiter non amplius palmorum interſit, liceat ei, qui primus in altera earumdem domorum ædificare cæperit, habita tamen ab ipſo Gubernatore ex conſilio Magiſtrorum Viarum licentia, totum ſibi anguſtum illud ſpatium, ſive intercapedinem, nullo perſoluto pretio, dummodo luminibus vicini non officiat, occupare, ac domui ſuæ adjungere, domumque ad vicini murum ducere, muroque, ut ſupra dictum eſt, communiter uti.

Forma ſervanda in venditione favore Tertii, in excluſionem vicini in caſu ſpontaneæ venditionis.

Si autem aliqua domus, ſive fundus, aut ſolum, in iiſdem Civitate, & Suburbiis, volenre ſuo ſponte Domino, vendendum erit, teneatur venditor perquirere a vicinis, quotquot erunt, qui rem aliquam immobilem illi contiguam habuerint (etiamſi ſe empturos nullo modo antea profeſſi ſint) an aliquis eorum velit rem vendendam emere, eiſque pretium, atque omnia pacta, & conditiones, quibus cum alio verè, omnique procul fictione contraxit, intimare: quo peracto, jurent tam venditor, quàm emptor apud acta publici Notarii, venditionem de hujuſmodi re jam factam, & intimatam eſſe veram, & in ea, ejuſque pretio non interceſſiſſe dolum, fraudem, aliquamve ſimulationem: ſi autem vicini prædicti ſe eiſdem pretio, ac pactis, & conditionibus empturos oon promiſerint, præſentes ſcilicet intra quindecim dies, abſentes verò inter triginta a die præſtitorum hujuſmodi juramentorum, vel ſi tam præſentes, quàm abſentes intra alios quindecim dies ab hujuſmodi declaratione, & promiſſione, ſi fiat, omnia juxta ea, quæ in venditione intimata continebuntur, non præſtiterint, pretiumque, ſi quod in illa ſolutum fuerat, non perſolverint, & de ædificando ibi ad certam ſummam, certumque tempus, ac ſub certa pœna, prout ab eodem Gubernature præſcriptum fuerit, ſe non obligaverint, illis poſthabitis, venditio cuicumque alii facta maneat, & rata ſit; è contrario autem ſi ſuperius ſtatuta neglecta, ac prætermiſſa fuerint, venditio irrita, ac nulla habeatur, nullumque jus emptori tribuat, & quoad illum omninò pro infecta ſit, ſi vicini intra annum a die, quo illam reſciverint, ſe oppoſuerint.

De actione Inquilini ædificare volentis.

Eadem omnia, & in Inquilino locum habeant, cum domus, volente Domino, venalis erit, videlicèt ut etiam ipſius domus Inquilino, ſi quis erit, perquiſitio, & intimatio fiant modo prædicto, ipſeque ſi emere voluerit, tum intra eoſdem terminos, tum deinceps, eadem faciat, quæ vicini facere debent, excepta dumtaxat oblatione, & obligatione de ædificando. Etenim inter Inquilinum, & vicinos ea ſit diſtinctio, ut volentibus ædificare vicinis, Inquilini nulla ratio habeatur, ſed tantùm vicinorum. At illis non promittentibus ædificare, Inquilino, etiamſi ædificaturus non ſit, idem jus in emptionem competat, quod vicinis, ſi ædificare vellent, ſecundum prædicta competeret.

Quid ſervandum in concurſu duorum vicinorum emere volentium in caſu ſpontaneæ venditionis.

Veruntamen quando in caſu prædicto ſpontaneæ venditionis duo vicini fuerint, quorum ædificiis vendenda res opportuna exiſtat, & propterea illam ſibi quiſque ex hac Conſtitutione vendi poſtulet, is obtineat, qui magis illa indiguerit, aut ſi uterque æquè indigeat, inter utrumque dividatur, quatenus utrique commoda portio tribuatur. At ſi hujuſmodi portiones utrique forent inutiles, tota illi detur, cujus ædificio a pluribus partibus, vel aliàs magis adhæſerit; ſi verò alteri tantùm diviſio inutilis futura ſit, nihil illi, ſed tota alteri detur. Quod ſi nulla fuerit ædificantium indigentia, is præferatur, qui magis fuerit vicinus; vel in vicinitate pari, is, qui majora ædificia, quæque magis ad commoditatem, & pulchritudinem Civitatis conferunt, judicio ejuſdem Gubernatoris, ut ſuperius de venditione ſub haſta ſtatutum eſt, conſtruere promiſerit.

Facultatem tribuit Gubernatori affrancandi Domus, & ſolum.

Præter ſupradictos autem vicinitatis caſus, ſi quis domum, aliumve fundum, aut ſolum, in emphytheuſim, aliumve titulum, perpetuo, vel ad unius, aut plurium perſonarum vitam, pro annuo Canone, aliave reſponſione conceſſam habeat, ibique ædificare velit, & ſe ad ædificandum, ædificiumque perficiendum intra terminum, modo, & forma ſuperius expreſſa ei præſcribendum, obligaverit, liceat eidem Gubernatori, eo petente, domum, fundum, aut ſolum hujuſmodi, ab ejus directi Domini, licet nolentis, proprietate, dominio, ac jure, nec non a Canonis, ſeu reſponſionis præſtatione eximere, & liberare, alia re ſtabili prius conſtituta, pretii, commoditatis, redditus, ac bonitatis, ſaltem paris, quæ loco illius liberatæ ſit, quoad omnia; & ad eumdem directum Dominum ratione proprietatis, dominii, devolutionis, & aliàs cujuſcumque juris, & oneris, eiſdem modo & forma, pertineat, quibus illa pertinebat, translato quoque ad iſtam hujuſmodi Canone, ſive reſponſione, cum augumento quinta illius partis, & inſuper præſtita idonea cautione, & etiam facta per illum, qui ædificaturus eſt,

obliga-

obligatione omnium ſuorum bonorum, tum quod res, in quam facta eſt hujuſmodi tranſlatio, libera eſt, tùm etiam de evictione, in ea forma, qua in hac Romana Urbe præſtari ſolet.

Præmiſſa de quibuſcumque bonis, etiam Eccleſiaſticis, intelligantur.

Quæcumque autem ſuperius ſtatuta ſunt de prædiis urbanis, ſeu domibus, ædificiiſque dirutis, ſeu ruinoſis, areis, locis, aut ſpontè, aut coactè vendendis, vel etiam a directis Dominis liberandis, ea locum omnino habeant, etiamſi ad Eccleſias, ad cujuſvis ordinis Monaſteria, & etiam Mendicantium domos, aliaque loca Religioſa, necnon Hoſpitalia, Sodalitateſque, aut Confraternitates, cæteraque Pia Loca pertineant, dummodo neque contigua Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, Religioſiſque, ac Piis Locis hujuſmodi, neque intra illorum ſepta conſiſtant; ſive ſint laicalia, & cuicumque fideicommiſſo, ſubſtitutioni, ſucceſſioni, vel diſpoſitioni obnoxia; & tam hæc laicalia, quam illa Eccleſiaſtica eorum, qui illa reliquerunt, ſeu dederunt, ultima, vel alia voluntate alienari prohibita, ac quocumque onere gravata.

Gubernator Civitatis ſuper hiſce ſummariè cognoſcere debet.

Ad ſupradicta autem omnia & ſingula facienda, & exequenda, & in illis, & pro illis ſummariè, & ſimpliciter, & de plano, ſolaque veritate inſpecta procedendum, plenam liberamque auctoritatem, & poteſtatem dicto Gubernatori pro tempore, de conſenſu tamen Cardinalis Præfecti Congregationis prædictæ ſuper conſultationibus negotiorum Status Eccleſiaſtici in Eccleſiaſticas Perſonas, eidemque Gubernatori ex conſilio præfatorum Magiſtrorum viarum in Laicas, de eadem Poteſtatis plenitudine, præſentis Conſtitutionis auctoritate, tribuimus & demandamus.

Et in caſu controverſiæ, illa in partem majoris Civitatis ornatus decidi debeat.

Decernentes eadem omnia, & ſingula, quæ ſupra ſtatuta ſunt, ſi quando in aliquo caſu de eorum ſenſu controverſia continget, in eam partem interpretanda eſſe, quæ ad Urbis ornatum magis facere videbitur; ac ſemper, & ubique ſive in judicio, ſive extra judicium, favorabilia cenſeri. Et ita ab omnibus Judicibus, etiam Palatii Apoſtolici Auditoribus, & Cardinalibus,

Sublata aliter judicandi facultate.

ſublata quavis aliter interpretandi, & judicandi poteſtate, interpretari, & judicari debere; Et ſi ſecus fiat, fore irritum, & inane.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus præmiſſis, ac felicis recordationis Symmachi, & Pauli II. de rebus Eccleſiæ non alienandis, aliiſque Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, legibus etiam Imperialibus, dictæque Urbis, atque Eccleſiarum, Monaſteriorum, & Locorum Religioſorum, ſive Piorum, Ordinumque, quorum bona hujuſmodi fuerint, ſtatutis, & conſuetudinibus, nec non teſtantium voluntatibus, aliiſque diſpoſitionibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, & Literis Apoſtolicis eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis, & Locis, eorumque Superioribus, Capitulis, & Conventibus, aliiſque quibuſcumque conceſſis, & quibuſvis aliis Sedis Apoſtolicæ indulgentiis, per quæ præſentium executio, & per eas tributæ juriſdictionis explicatio poſſet quomodolibet impediri, vel retardari; quibus omnibus, eorum tenores pro plenè, & integrè expreſſis habentes, de poteſtatis plenitudine prædicta derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc noſtræ ordinationis, conceſſionis, præcepti, indulti, ſtatuti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. anno VIII. die 30. Septemb. 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſeptimo, pridie Kalend. Octobris, Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

Pro Domino Cardinali Paſſioneo

Jn. Florius Subſtitutus.

J. Datarius.

Visa de Curia.

N. Antonellus Pro-Abbreviator.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

XL.

De Juriſdictione Epiſcopi Spirenſis in Eccleſiam Collegiatam Beatæ Mariæ Virginis *in Bruchſal*, ejuſque Capitulum.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Pontifex, Prædeceſſorum morem ſequutus, Auditorum Rotæ conſilio utitur.

Causarum Palatii Apoſtolici Auditorum Collegium, quod vulgò Rotam Romanam vocant, ex duodecim Viris, Juris Civilis, & Canonici ſcientia æque, ac probitate inſignibus, & è diverſis terrarum Orbis partibus in hanc Almam Urbem accitis compoſitum, Romani Pontifices Prædeceſſores Noſtri ſummo ſemper in honore habuerunt, eoſque in rebus arduis quandoque conſulere, & eorum opera, atque induſtria in Cauſis coram ſe cognoſcendis uti quoque conſueverunt. Nos igitur in eadem Beati Petri Cathedra Divino conſilio collocati, Noſtrorum Prædeceſſorum exempla ſequi, eorumque veſtigiis inſiſtere cupientes, quæ probè, recteque ab iiſdem Prædeceſſoribus conſtituta, diuque retenta ſunt, ſervare, ac cuſtodire, quantum in Nobis eſt, temporumque, ac rerum conditio ſinit, ſummopere ſtudemus, atque ſatagimus. Itaque quatuor ab hinc annis veterem controverſiam, quæ ab antiquiſſimo tempore intercedebat inter Epiſcopum Converſanum ex una, ac Magnum Magiſtrum, & Fratres Milites Militiæ Hoſpitalis Sancti Joannis Hieroſolymitani ex altera Partibus, ad Noſtram cognitionem revocavimus, & juribus utriuſque Partis maturè perpenſis, adhibitis inſuper in conſilium dilectis Filiis prædictis Cauſarum Palatii Noſtri Auditoribus coram Nobis ea de Cauſa congregatis, eorumque ſententiis auditis, ſupremo judicio Noſtro decidimus, ac definivimus, ut videre licet in Noſtri Bullarii *Tomo* XVI. *Conſtitut.* LXXVI. *pag.* 142. *& ſeqq.*

Eorum ſententias exquirit in Cauſa Spiren. prætenſæ Exemptionis.

Id ipſum nuper agendum duximus in Cauſa, quæ vertebatur inter dilectos Filios Canonicos, & Capitulum Eccleſiæ Collegiatæ Odenheimenſis in Bruchſal ex una, & dilectum Filium Promotorem Fiſcalem Curiæ Epiſcopalis Spirenſis ex altera Partibus, quàm ad Noſtram cognitionem a quocumque Tribunali avocatam, poſteaquam Advocatos, utriuſque Partis Jura tam voce, quàm ſcripto tuentes, audivimus, Apoſtolica, aliaque Privilegia, atque Diplomata, cæteraque omnia per Nos ipſos accuratè inſpeximus, & interiora Cauſæ rimati ſumus, rogatis eorundem dilectorum Filiorum Palatii Noſtri Auditorum ſententiis, ad parcendum litigantium expenſis, & conſulendum paci, & concordiæ Eccleſiarum, quæ hujuſmodi litibus, & controverſiis non paulum inturbabatur, interpoſito ſupremo Judicio Noſtro, & auctoritate Apoſtolica, modo, & forma inferius a Nobis exprimendis, terminare volumus.

Collegiatæ Odenheimenſis origo, & vices.

Monaſterium in loco Odenheim Diœceſis Spirenſis a Brunone Archiepiſcopo Trevirenſi fundatum eſſe ſub invocatione Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, & ſub Regula Sancti Benedicti, narrat Trithemius in Annalibus Hirſaugienſibus *Tomo* 1. *ad Annum Chriſti*

Digitized by Google

MCXXIII., eique Monaſterio pro dote aſſignata fuiſſe bona de domeſtico ipſius Brunonis patrimonio, conſentiente Popone ejus fratre; ad illud autem inhabirandum miſſos fuiſſe ab Abbate Volmaro nonnullos ſuæ Congregationis Monachos, atque inter eos Eberardum Monachum ſanctitate vitæ, & regulari obſervantia eximium, qui primus ejuſdem Monaſterii Abbas fuit. Eadem referuntur etiam a Joanne Mabillonio *in ſuis Annalibus Ordinis S. Benedicti pag. 98. noviſſimæ Editionis Lucenſis.* Aliquot Sæculis elapſis Anno MCCCCXCIV. ab Alexandro VI. Prædeceſſore Noſtro, ad enixas Maximiliani I. Imperatoris preces, Monaſterium è Regulari ad ſtatum ſæcularem redactum eſt, illudque in Collegiatam Eccleſiam ſæcularem, pluribus Canonicatibus, & Dignitatibus conſtitutis, erectum; deinde verò ejuſdem Eccleſiæ Collegiatæ ſæcularis Capitulum tranſlatum fuit ad Eccleſiam Beatæ Mariæ Virginis Oppidi Bruchſalen., quod pariter intra ejuſdem Diœceſis Spirenſis fines continetur.

Capituli Bruchſalenſis intentio.

Hujus Collegiatæ Eccleſiæ ſæcularis Canonici, & Capitulum contendebant, ſe in omnibus prorsùs exemptos eſſe a juriſdictione Ordinaria Epiſcopi Spirenſis: & tribus velut firmiſſimis fundamentis eorum intentio innitebatur; nempe iis primo, quæ per id tempus peracta fuerunt, quo tempore Monaſterium cum Monachorum Conventu in loco Odenheim permanſit; deindè iis, quæ ſequuta ſunt cùm Monaſterium ad ſtatum ſæcularem redactum fuit; & demùm iis, quæ acta ſunt, poſteaquam Monaſterium è loco Odenheim ad Oppidum Bruchſalenſe tranſlatum eſt. E diverſo Promotor Curiæ Epiſcopalis Spirenſis affirmabat, Capitulum Odenheimenſe, in omnibus illis ſtatibus, ac temporibus, Epiſcopali juriſdictioni ſemper ſubjectum fuiſſe.

Partitio Cauſæ.

De Inſtrumentorum editorum fide, diſquiſitio omittitur.

In primis autem a Capitulo in medium prolatæ fuerunt plures Apoſtolicæ Literæ, ſeu Bullæ Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, & nonnulla Imperatorum Privilegia, ſeu Diplomata. At a Promotore Curiæ Epiſcopalis probationes ex illis deſumptæ elidebantur exceptione falſi; qua exceptione in re haud diſſimili uſus eſt etiam Petrus Bleſenſis in Epiſtola ad Alexandrum III., quæ eſt ſexageſima octava, & ſub nomine Richardi Archiepiſcopi Cantuarienſis circumferri ſolet: *Falſariorum enim*, inquit, *præſtigioſa malitia ita in Epicoporum contumeliam ſe armavit, ut falſitas in omnium fere Monaſteriorum exemptione prævaleat, niſi in deciſionibus, & examinationibus faciendis, Judex veritatis exactior diſtrictiſſimus intercedat.* Exorta inter Partes hujuſmodi diſputatione, eaque exardeſcente, judicialem diſceptationis ordinem ſequendo, neceſſarium omninò fuiſſet, de veritate, ſeu falſitate dictarum Literarum, ſeu Diplomatum judicium proferre, juxta monitum Prædeceſſoris Noſtri Bonifacii VIII. *in Cap. Cum Perſona, de Privil. in ſexto: Statuimus, ut hi, qui ſe aſſerunt per privilegia, ſeu indulgentias Apoſtolicæ Sedis exemptos, a Locorum Ordinariis requiſiti; hujuſmodi privilegia, vel indulgentias, quibus ſe dicunt fore munitos &c. ad legendum integraliter exhibere teneantur.* Sed viſum eſt, hujuſmodi examen veritatis, ſeu falſitatis dictarum Bullarum, & Diplomatum, ad Cauſæ definitionem parum, aut nihil conferre, ut melius conſtabit ex iis, quæ inferiùs dicentur.

Regula Juris in hujus generis controverſiis.

Etenim admiſſa etiam hujuſmodi Apoſtolicarum Literarum, aliorumque Diplomatum veritate, nihilominus totius controverſiæ ſumma expendenda remanebat ad regulas Juris Canonici. Cumque, juxta eas, aſſiſtentia Juris militet pro Juriſdictione Ordinaria; profectò, ſi quis ab ea exemptum ſe eſſe contendat, evincere id debet argumentis, & probationibus a Jure Canonico præſcriptis, iiſque minimè dubiis, ſed omnino certis, ac manifeſtis.

Fundamenta Regulæ.

Nam uſque ab Eccleſiæ Sæculo quinto, cùm quidam Monachi impii Barſumæ aſſeclæ aſſererent, ſe Epiſcopis Paleſtinæ, in quorum Diœceſibus ſita erant Monaſteria, minimè eſſe ſubditos, neque ſub eorum Juriſdictione, ac poteſtate poſitos; Patres Concilii Generalis Calcedonenſis *Can.* 4. decreverunt: *Monachos, qui ſunt in unaquaque Regione, & Civitate, Epiſcopo ſubjectos eſſe.* Celebre eſt quoque in hac re dictum illud Pontificis Hadriani II. in Epiſtola ad Carolum Regem, *quam refert Sæculo nono Cardinalis Baronius Tomo X. ſuorum Annalium ad Annum* 871. *pag.* 501. *Romanæ Editionis: Noſtis enim, quia omne Monaſterium in poteſtate Epiſcopi conſiſtere debet, juxta Canonicam Sanctionem.* Neque ſilentio prætereundum eſt, quod juxta Concilium Aurelianenſe relatum in *Canone omnes Baſilicæ, XVI. quæſt.* 7., Eccleſiæ omnes, quæ in Diœceſi reperiuntur, Epiſcopo ſubjectæ ſunt: *Omnes Baſilicæ, quæ per diverſa loca conſtructæ ſunt, vel quotidie conſtruuntur, in Epiſcopi poteſtate conſiſtunt, in cujus territorio poſitæ ſunt.* Quamobrem onus eſt prætendentis exemptionem ab Epiſcopali juriſdictione, id certum, ac probatum facere, aut Privilegiis, aut Præſcriptione legitima, quæ conſequenter ad titulum, cauſam, & fundamentum præſcribendi præbuerit; ut proſequitur idem Prædeceſſor Noſter Bonifacius VIII. in *cit. Cap. Cum Perſona, de Privil. in ſexto*, hujuſmodi verbis: *Cum de jure communi Ordinariorum intentia ſit fundata, ſua juriſdictione* (loquitur de Epiſcopis) *uti poſſint liberè in eoſdem, donec de præſcriptione Canonica* (aut de privilegiis, de quibus antea loquutus fuerat) *ut præmiſſum eſt, fecerint plenam fidem.*

Quid probandum pro parte Capituli.

Id autem amplius in ſpecie propoſita accedit, quod quum agatur de plenaria exemptione, & libertate indefinita a poteſtate, & juriſdictione Ordinaria, ac proindè non ſolum ab illis juribus, quæ ad legem Diœceſanam referuntur, ſed ab illis quoque, quæ reſpiciunt legem juriſdictionis, nimirum a correctione, & emendatione; opus eſt, ut privilegium ex plenitudine Apoſtolicæ Auctoritatis promanet; cum Epiſcopus ex limitata ſua Auctoritate concedere nequeat plenam, & abſolutam exemptionem, ut docent Juris Canonici Interpretes in *Cap. Conſtitutus, de religioſis Domibus*; quorum antiquiſſimus eſt doctus Prædeceſſor Noſter Innocentius IV. in *dicto Cap. Conſtitutus num.* 2. *Non poteſt*, loquitur de Epiſcopo, *in totum jus Epiſcopale dimittere, & Eccleſiam a tota ſua juriſdictione dimittere &c. Alii dicunt, quod non valuit hæc conceſſio ſuis juribus, ſed confirmatione Papæ tantùm &c. ſola confirmatio ſufficit ex ſcientia Papæ conceſſa.*

I. De his, quæ pertinent ad primum Monaſterii ſtatum.

Profectò ad Monaſterium a Brunone Archiepiſcopo Trevirenſi, ut dictum eſt, fundatum in loco Odenheim, pertinent Teſtamentum ejuſdem Brunonis, Conſtitutiones omnes Pontificiæ, quæ in hac cauſa exhibitæ fuerunt uſque ad Alexandrum VI., tum etiam Imperialia omnia Diplomata.

I. De Teſtamento Brunonis Fundatoris.

Prolatum quidem non eſt Teſtamentum Archiepiſcopi Brunonis; ſed ejus tenor plenè relatus eſt in duobus Privilegiis, ſeu Diplomatibus Henrici IV. & Friderici I., quæ ſicut ſuperius indicatum eſt, nunc pro authenticis ponuntur, quia in eorum veritate examinanda ſuperſedendum eſſe cenſuimus. In ſuo Teſtamento Archiepiſcopus Bruno Monaſterium cum ſuis pertinentiis Romanæ Eccleſiæ ſubjicit, ſolutionem annui Cenſus exhibet, aliam quamcumque perſonam excludit, & uni Abbati illud ſubjici vult; præcipit Abbatis electionem a Monachis dumtaxat faciendam, eorumque in poteſtate eſſe jubet, illum regimine deſtituere, ſi malè

Digitized by Google

in gubernando Monaſterio verſetur, iiſque etiam poteſtatem facit eligendi Advocatum, ſeu Monaſterii Defenſorem.

Omiſſis, quæ ad rem pertinentia in Teſtamento expenduntur.

De ſubjectione Monaſterii Beato Petro, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, tum etiam de ſolutione annui Cenſus, verba hoc loco facere omittimus, quia Nobis inferius ea de re loqui neceſſe erit: Superfluum quoque eſt de excluſione Sæcularis poteſtatis diſſerere, cui nihil commune eſt cum exemptione a juriſdictione Ordinaria, & Spirituali Epiſcopi. Itaque, quod ad Teſtamentum Brunonis attinet, totius inveſtigationis ſumma ad tria redigitur, ſcilicet ad facultatem eligendi Abbatem, privandi eum regimine, ſi malè regat, & ad libertatem eligendi Advocatum, ſeu Defenſorem. Harum autem omnium nulla res eſt, quæ ad plenariam exemptionem a juriſdictione Ordinaria Epiſcopi ſtabiliendam inſerviat.

Abbatis electio Patronis ſibi reſervata.

Etenim ineunte ſæculo XI. Theudaldus Marchio fundavit celebre Monaſterium Sancti Benedicti in Polirone in Statu Mantuano, eique ampliſſima latifundia aſſignavit, reſervata ſibi, ſuiſque Succeſſoribus, & Hæredibus facultate nominandi Abbatem, ad quem regimen Monachorum, qui Regulam Sancti Benedicti profitebantur, pertineret: *Hoc Monaſterium nulli Regi, nec alicui Poteſtati concedimus, ut habeant aliquam poteſtatem alicui pro quovis ingenio dandi, neque alicui Archiepiſcopo, vel Epiſcopo conſtringendi, aut inquietandi, ſed in perpetuum in meam, & in meorum Hæredum, & qui de eis legitimè nati fuerint, ut ſupra legitur, permaneat poteſtatem. Præterea volo, & ſtatuo, ut Abbas ipſius Monaſterii, qui a me, vel a meis Hæredibus, & qui de eis legitimè nati fuerint, ut ſupra legitur, miſſus fuerit, benedictionem, & conſecrationem ſuæ Mantuana Eccleſia primo poſtuletur, & ſi evenerit, quod Epiſcopus Mantuanenſis Eccleſiæ reſutaverit &c. ad quemcumque Epiſcopum voluerit, vadat, & benedictionem ſacrationis ab eo recipiat, abſque alicujus contradictione*: ſunt verba Inſtrumenti fundationis, rudi illius ætatis ſtilo conſcripti, & quæ edita ſunt in hoc hiſtoriæ ejuſdem Monaſterii, quam bon. mem. Abbas Bacchinus literis tradidit.

In hoc Monaſterio Monachis tribuitur, cum facultate deponendi Abbatem.

At vero diverſam viam, ac rationem ſequutus eſt Archiepiſcopus Bruno, cùm Sæculo poſt Monaſterium Odetheimenſe fundavit: Nam, conſentaneè ad Regulam S. Benedicti, voluit, ut Monachi Abbatem ſibi eligerent; id quidem ſolummodo addidit, quod in Regulis S. Benedicti non continetur, imò quod Juri Canonico contrarium eſt, nempè ſi Abbas in gubernatione Monaſterii perperam verſaretur, privari poſſe a Monachis, & alium in ejus locum eligi. Siquidem legitur in *Can. Monaſteria*, *XVIII. quæſt. 2. quod Monaſteria, vel Monachorum Diſciplina, ad eum pertinent Epiſcopum, in cujus ſunt Territorio conſtituta.* Ad Epiſcopum igitur pertinebat, irreligioſum Abbatem in ordinem redigere, vel, ſi opus eſſet, Abbatiam ipſi adimere, ut etiam ſcriptum eſt in *Can. ſi quis Abbas*, loco laudato: *Ab Epiſcopo, in cujus Territorio conſiſtit, & a vicinis Abbatibus, & cæteris Deum timentibus, a ſuo arceatur honore, etiamſi omnis Congregatio vitiis ſuis conſentiens eum Abbatem habere voluerit.* Veruntamen ex præmiſſis affirmari nequaquam poteſt, Archiepiſcopum Brunonem ab electione Abbatis Epiſcopum omninò excludere voluiſſe; quoniam

Sed non excluditur juriſdictio Epiſcopi pro caſu conſiderato in Regula S. Benedicti.

cum in ſua Teſtamento loquutus eſt de Monachorum facultate in Abbate ſibi eligendo, eoque exauctorando, ſi, poſteaquam bonus electus eſſet, improbus fieret; neutiquam de caſu illo cogitavit, quo a malis Monachis deterior Rector, & Abbas eligeretur; quo caſu Regula, quam Sanctus Benedictus omnes ſuos Monachos ſervare voluit, quamque Archiepiſcopus Fundatoe in ſuo Monaſterio profitendam eſſe præſcripſit, poteſtatem facit Epiſcopo, ſe ingerendi in ipſius Abbatis, & Monaſterii reformatione, uſque ad depoſitionem Abbatis, & alterius deputationem; uti legitur *cap. 64.* ejuſdem Regulæ: *In Abbatis electione illa ſemper conſideretur ratio, ut hic conſtituatur, quem ſibi omnis concors Congregatio ſecundum timorem Dei, ſive etiam pars, quamvis parva, Congregationis ſaniori conſilio elegerit. Vitæ autem merito, & ſapientiæ doctrina eligatur, qui ordinandus eſt, etiamſi ultimus fuerit in Ordine Congregationis. Quod ſi etiam omnis Congregatio vitiis ſuis (quod quidem abſit) conſentientem perſonam, & vitia ipſa aliquatenus in notitiam Epiſcopi (ad cujus Diœceſim pertinet locus ipſe), vel Abbatibus, aut Chriſtianis vicinis claruerint, prohibeant pravorum prævalere conſenſum, & Domui Dei dignum conſtituant diſpenſatorem.*

Qua ſtante, corruit omnimoda exemptio.

Facultas ſanè data Epiſcopo, ſe eo caſu ingerendi, prætenſam exemptionem ab ejus auctoritate omninò excludit; quod bene animadvertit, qui declarationes ſcripſit ad Regulam Sancti Benedicti, pro eo, quod ad gubernium Monachorum Congregationis Caſſinenſis attinet; quod Opus confirmatum eſt in forma ſpecifica a Venerabili Servo Dei Prædeceſſore Noſtro Innocentio XI. Anno MDCLXXX. Siquidem Auctor ille, ad ea verba Regulæ *ad notitiam Epiſcopi*, quæ paulo ante a Nobis relata ſunt, adnotat, quod cum hodie Congregatio Caſſinenſis ampliſſimis Privilegiis exemptionis ab auctoritate Epiſcopali, quæ omnibus nota ſunt, fruatur, ex laudatis verbis minimè prætendi poteſt, eam Epiſcopali juriſdictioni ſubjectam eſſe: *Hodie ex Indulto Apoſtolico tota noſtra Congregatio, & ſingula Monaſteria exempta ſunt ab Ordinariorum juriſdictione, & immediatè Apoſtolicæ Sedi ſubjecta.*

Quæ nec inducitur per ea, quæ diſponuntur, quoad internum Monaſterii regimen.

Nec majoris ponderis ad id, de quo agitur, reputanda ſunt cætera omnia, quæ in Brunonis Teſtamento ab Imperatoribus confirmato continentur, quia univerſa pertinent, vel ad liberum Abbatis regimen, vel ad Regularem obſervantiam, vel ad neceſſariam Monachorum quietem; quæ minimè excludunt auctoritatem Epiſcopi; ut benè deducitur ex *cap. 1. lib. 1. Formularum Marculphi Monachi*, quod Opus Sæculo VII. compoſitum, initio Sæculi XVII. a Bignonio publicatum eſt. Nam in eo Capite, poſteaquam id omne expoſitum eſt, quod reſpicit electionem Abbatis, obſervantiam Regularem, Monachorum quietem, pacificam bonorum poſſeſſionem, quæ omnia ex relata Privilegii formula auctoritatem, & firmitatem habebant, hujuſmodi verba ſequuntur: *Et ſi aliquid ipſi Monachi de eorum Religione tepidi, aut ſecùs egerint, ſecundum eorum Regulam ab eorum Abbate, ſi prævalet, corrigantur. Sin autem, Pontifex de ipſa Civitate exercere debet; quia nihil de canonica auctoritate convellitur, quidquid domeſticis fidei pro quietis tranquillitate tribuitur*: Itidem *Franciſcus Florens* in ſuis Operibus legalibus *tom. 1. pag. 264.* affert diverſa Privilegia a Galliarum Epiſcopis ejuſdem Regni Monaſteriis in Conciliis Nationalibus, aut Provincialibus conceſſa; addit poſtea pro majori ſolemnitate a Regibus confirmata fuiſſe; ſubindè appoſitè ad rem noſtram ità ſcribit: *Hujuſmodi verò Privilegiis hac forma impetratis, & confirmatis, Reges Noſtri conſenſum accommodabant, & conceſſiones largiebantur, in quibus ſingillatim, & per partes ſinguli articuli recenſebantur; qui tamen articuli omnes ad liberam Abbatis electionem pertinebant, quæ Congregationi permittebatur, & ad liberum rerum, & bonorum Monaſterio Oblatorum adminiſtrationem, & diſpoſitionem; Regulâ, quæ a Fundatoribus ipſius Monaſterii conſtituta fuerat, in omnibus cuſtoditâ;*

Digitized by Google

ſalvâ Epiſcoporum in reliquis omnibus competenti, & canonica juriſdictione in Monachos.

Facultas eligendi, & dimittendi Advocatum non ficit juriſdictioni Ordinarii.

Et quoniam pluries in Brunonis Teſtamento facultas tribuitur Monachis eligendi ſibi Advocatum, eumque in ordinem redigendi, ſi prave munere ſuo fuugatur; tum etiam ipſi Advocato poteſtas fit, ut invitante Abbate, & venia a Rege impetrarâ, conventus juridicos habere poſſit in locis dominio Monaſterii ſubjectis; haud alienum a re propoſita erit, ſi hoc loco indicabimus, Advocatos, qui olim ad Eccleſias pro juribus ſuis in Foro tuendis eligebantur, paulatim cœpiſſe juriſdicendi aſſumere poteſtatem, pingues redditus, & ampliora honoraria ſibi expoſcare, quin etiam armis, ac militibus adverſus invadentes bona Eccleſiæ rem gerere; quæ omnia quiſque per ſe videre poteſt apud *Thomaſſinum de vet. & nov. Eccleſ. diſciplino par. 3. lib. 2. cap. 55.*, in *gloſſor. Du-Cange ad verb. Advocatus*, apud *Mabillonium in præfat. 1. ſect. 3. ad Act. SS. Ordinis S. Benedicti*; ubi teſtatur, Advocatos, qui ad tuenda Monaſteria conſtituti erant, cum eorum depopulatores plerumque facti eſſent, Sæculo XIV. tandem è medio ſublatos fuiſſe. Meutionem faciunt de Advocatis etiam *Can. Salvator. 1. quæſt. 3. & Can. ab Imperatoribus 23. quæſt. 3.* Et quoniam illis diſtrictè vetitum erat, ne ſe in Diſciplina Eccleſiaſtica immiſcereut, juxta præſcriptum Romani Pontificis Lucii III. Prædeceſſoris Noſtri in *cap. Præterea 23. de jurepotr.* ubi excommunicantur, ſi in eam manus inferre auſi fuerint: *Advocati Eccleſiarum in tantam noſcuntur inſolentiam prorupiſſe, ut Sacerdotes, & alios Eccleſiaſticos Viros pro ſua voluntatis arbitrio in Eccleſiis ipſi conſtituant, atque deſtituant.* Ex his nemo certè eſt, qui non intelligat, nullius eſſe momenti ad prætenſam omnimodam exemptionem a juriſdictione Epiſcopi probandam, jus illud, quod Monachis ex Brunonis Teſtamento datum fuit, ut Advocatum ſibi eligerent, eumque, juſtis exigentibus cauſis, pro arbitrio deponerent.

De Conſtitutionibus Pontificum Romanorum.

Subſequuntur Bullæ, ſeu Conſtitutiones Pontificiæ, uſque ad Alexandrum VI., ex quibus nihilo magis perſuaderi poterat, plenam exemptionem ab auctoritate Ordinaria Epiſcopi conceſſam fuiſſe. Bruno Archiepiſcopus Trevirenſis Monaſterium, de quo agitur, fundavit in Loco Odenheim, hoc eſt in Diœceſi Spirenſi; quod utique fieri nequibat ſine conſenſu Spirenſis Epiſcopi, juxta canonicas ſanctiones in *Canon. quidam Monachorum, & in Canon. de Monachis, in Canon. Cellulas 18. quæſt. 2.*, uec juxta eaſdem canonicas ſanctiones ab ejus juriſdictione eximi poterat, non requiſito ejuſdem conſenſu: Licèt enim Romanus Pontifex ex poteſtate abſoluta, etiam ſine conſenſu Epiſcopi, Monaſterium plenarie ab ejus jure ſubtrahere poſſit, cùm tamen, exceptis quibuſdam particularibus caſibus, eâ abſolutâ poteſtate uti non conſueverit, Epiſcopique idcircò conſenſum ante plenariæ exemptionis conceſſionem requirere conſueverit; hinc eſt, quod nullo in præſenti noſtra hypotheſi apparente veſtigio requiſiti conſenſus, nulla accedente circumſtantia, ob quam requiri non debuiſſet, fas eſt aſſerere, privilegia utique fuiſſe conceſſa Monaſterio, ſed illud plenariæ exemptionis nullatenus indultum fuiſſe. In hiſce terminis verſatur ſpecies facti, quæ agitata, & diſcuſſa eſt in Concilio Romano, quod habitum eſt coram Prædeceſſore Noſtro Romano Pontifice Silveſtro II. Anno MII. Aſſerebat Abbas S. Petri de Peruſio, ſe frui omnimoda exemptione a juriſdictione Epiſcopi ejuſdem Civitatis, vi, ac ope privilegiorum, quæ ſibi a Summis Pontificibus conceſſa fuerant. Mandavit Pontifex, ut ea ederentur, & deindè Synodus ſententiam ſuam proferret: *Veniant Privilegia Noſtrorum Anteceſſorum Paparum, & his perlectis, cenſeant Fratres Coepiſcopi, quæ ſit æquitatis rectitudo.* Allatis, lectiſque Privilegiis, Epiſcopus oppoſuit, Romanos Pontifices non conſueviſſe dara hujuſmodi Privilegia plenariæ exemptionis ſine conſenſus Epiſcopi, in cujus Territorio Monaſteria ſita ſunt; ideò opus eſſe, ut exhiberetur conſenſus Epiſcopi Prædeceſſoris ſui, cujus tempore Privilegium illud, de quo quæſtio erat, conceſſum fuerat: *Ait Epiſcopus: Privilegia hæc non reprobo; ſed ſine conſenſu Prædeceſſoris mei, cujus temporibus illud prius Privilegium factum eſt, factum fuiſſe dico; ſi ſolum viderem conſenſum, haberem indè æternum ſilentium.* Epiſcopi autem oppoſitioni univerſus Clerus reſpondit, conſenſum interveniſſe, & a ſe viſum, ac lectum fuiſſe: *Vidimus omnes Epiſtolam Anteceſſoris tui, in qua, & conſenſus erat, & precibus, ut hoc fieret; Epiſcopus obnixè poſtulat, cujus rei teſtes ſumus, & ſecundum canonicam ſanctionem verum fuiſſe comprobamus.* Prolata eſt deinde ſententia ſecundùm Abbatis petitionem, impoſitumque eſt ſilentium Epiſcopo, ejuſque Succeſſoribus. Hæc omnia recenſentur ab Ughellio *tom. 9. Ital. Sacr. & in collectione Labbeana Concil, tom. 9. pag. 1247.* In caſibus autem, in quibus aliquando contigit, ut a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris plenaria exemptio ſine præcedenti Epiſcoporum conſenſu Monaſteriis concederetur, id utique factum eſt culpa, & vitio ipſorum Epiſcoporum, qui poteſtata ſibi data ad regenda Monaſteria, in eorum ſubverſionem, & perturbationem abutebantur. *An ignoras*, verba ſunt ſan. mem. Gregorii VII. Prædeceſſoris Noſtri ad Epiſcopum Taurinen. *quod Sancti Patres plerumque, & Religioſa Monaſteria de ſubjectione Epiſcoporum, & Epiſcopatus de Parochia Metropolitanæ Sedis, propter infeſtationem præſidentium diviſerunt, & perpetua libertate donantes, Apoſtolicæ Sedi velut principalia Capiti ſuo membra adhærere ſanxerunt.* Nec diſſimiliter reſpondit Alexander II. pariter Prædeceſſor Noſter Gervaſio Rhemenſi, qui contraria eſſe ajebat Sacris Canonibus Privilegia, quæ Monaſterio Corbejenſi conceſſa fuerant: *Alios eſſe leges Eccleſiarum, quæ ſunt generales, & alias eſſe eas, quæ ſpecialiter in Privilegiis quibuſdam prærogantur Eccleſiis ad Immunitatem, ne quorumlibet importunitate patiantur inquietudines.*

Exemptio Monaſterio concedi non poterat ab Archiepiſcopo Treviren. ſine conſenſu Epiſcopi Spirenſis.

Sedes Apoſtolica non conſuevit ſine cauſa exemptiones plenarias concedere, abſque Superiorum conſenſu.

Exempti ab Ordinariorum juriſdictione, Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubmitti debuiſſent.

Accedit in caſu, de quo agitur (id quod præcipuum ac ſummum videtur), quod in nullo privilegiorum, quæ huic Monaſterio conceſſa fuerunt, legitur, exemptos Apoſtolica auctoritate fuiſſe Monachos a juriſdictione Epiſcopi, & ſolius Romanæ Eccleſiæ poteſtati ſubmiſſos; idque unum ſatis eſſe videtur, ut benè concludatur, à Romanis Pontificibus Monaſterio prædicto plenariam exemptionem a juriſdictione Epiſcopi minime datam, & conceſſam fuiſſe. Habentur etiam nunc formulæ exemptionis plenariæ, quæ a Sede Apoſtolica Monaſteriis, atque Eccleſiis, ab octavo uſque ſæculo concedebantur; quæ conceptæ ſunt his verbis: *ſub juriſdictione Sedis Apoſtolicæ, & nullius alterius Eccleſiæ juriſdictionibus ſubmittatur.* Et his iiſdem verbis conceptæ ſunt plenariæ exemptiones, quas ſubſequentibus temporibus Religionibus Mendicantibus Romani Pontifices elargiti ſunt, ut conſtat ex Conſtitut. III. & XIII. Nicolai IV. *tom* 2. novi Bullarii Ordinis Fratrum Sancti Dominici, quod in lucem edidit Pater Bremondus: *Decernentes ex nunc eundem Ordinem, ac perſonas, Eccleſias, Oratoria, Domus, & Loca præfata, ſoli Romano Pontifici, & Romanæ Eccleſiæ tam in ſpiritualibus, quàm temporalibus abſque ullo medio ſubjacere &c. & Apoſtolicæ Sedi, cui Ordo ipſe nullo medio eſt ſubjectus,*

& ab

Digitized by Google

& ab omni Ordinariorum juriſdictione prorsùs exemptus. Cum quibus multæ aliæ Bullæ, ſeu Conſtitutiones concordant, quæ extant *tom.* 8. ejuſdem Bullarii in *tract. de conſenſu Bullar. tit.* 1. *quæſt.* 1. : Nec diſſimilis eſt formula, quæ legitur in Conſtitutione I. Joannis XXII. pro exemptione Ordinis Carmelitarum *tom.* 1. Bullarii ejuſdem Religionis collecti a Patre Monſignani *pag.* 57. *In jus, & proprietatem Beati Petri, & Apoſtolicæ Sedis aſſumimus, illaque a cujuſcumque Diœceſani, & cujuſlibet alterius poteſtate, juriſdictione, & dominio, omnimodè in perpetuum prorsùs eximimus de gratia ſpeciali. Decernentes ex nunc Ordinem veſtrum &c. ſoli Romano Pontifici, ac dictæ Sedi, tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, abſque ullo medio, ſubjacere.*

Hujus diſciplinæ ratio, & conſuetudo etiam apud Orientales.

Nec alia profectò ratione Eccleſiaſtica diſciplina ſarta tecta ſervari potuiſſet: indultâ quippè plenariâ exemptione Monaſterii ab Epiſcopi auctoritate, nec eodem ſubmiſſo Sedi Apoſtolicæ, aut alteri Eccleſiaſtico Superiori, Monaſterium illud acephalum remanſiſſet, & obnoxium comminationibus Magni Gregorii Prædeceſſoris Noſtri in ejus *Epiſtola XVIII. lib.* 7. *in fine*, ad Marianum Epiſcopum Ravennatem, relata in *Can. Abbatibus* 18 *quæſt.* 2., cujus verba talia ſunt: *Abbatibus, qui neque ſub Epiſcopo, neque ſub Metropolitano, neque ſub Primate, neque ſub Patriarcha ſunt, nullus Epiſcoporum Epiſcopalia quælibet adminiſtret.* Nota autem hæc ſunt etiam in Eccleſia Orientali; in qua viget adhuc Canon Concilii Chalcedonenſis, & Monachi Epiſcoporum juriſdictioni ſubjecti ſunt; Patriarcha autem habet jus *Stauropegii*, quod nihil aliud eſt, quàm jus figendi Crucem, cum novum Monaſterium in Diœceſi alicujus ſui Suffraganei extruitur; & jus illud ipſi uni Patriarchæ competit, neque ad Metropolitanos extenditur. Conſequens autem hujus juris eſt, ut Monaſterium illud noviter fundatum, ubi Patriarchalis Crux fixa eſt, exemptum remaneat a juriſdictione Epiſcopi, in cujus territorio reperitur; ſed, ne ſine capite exiſtat, Patriarcha illud ſuæ immediatæ juriſdictioni ſuppoſitum declarat; ut legere eſt in noſtra *Conſtit.* 98. *§.* 19. *Bullarii noſtri tom.* 1.

Literæ Pontificum peculiariter examinantur.

Quia verò, licèt in Apoſtolicis Conſtitutionibus nec plenariæ exemptionis a jure Epiſcopali, nec immediatæ ſubjectionis Apoſtolicæ Sedi, expreſſa mentio facta ſit, nihilominùs aſſerebatur, ea omnia æquipollentibus formis, ac verbis, fuiſſe in ipſis Apoſtolicis Conſtitutionibus ſignificata; idcircò neceſſe fuit particulare earumdem examen inſtituere, quod ſatis diligenter expletum eſt, ut ex ſequentibus deprehendi poteſt.

Honorius, & Gregorius PP., ſolam Protectionem indulgent.

In duabus Conſtitutionibus Honorii una, & Gregorii altera, Prædeceſſorum Noſtrorum, quibus Monaſterii Privilegia confirmantur, illud accipitur *ſub B. Petri, & noſtra*, hoc eſt Romanorum Pontificum, *protectione.* At verò hinc argui certè nequit exemptio ab auctoritate Epiſcopali, ut disertè reſpondit Innocentius III. in *Cap. Ex parte* 18. *de Privil.* *Ex parte tua fuit quæſitum, utrum Clerici, & Laici, qui Literas protectionis oſtendunt, in quibus perſonæ ſuæ expreſſo nomine cum omnibus rebus ſuis ſub Apoſtolica protectione conſiſtere declarantur, a juriſdictione Epiſcopi Diœceſani ſint exempti. Nos autem Tibi reſpondemus, quod per Literas hujuſmodi ab Epiſcoporum ſuorum poteſtate minimè ſubtrahuntur.*

Innocentius V. vetat Monachos aut Monaſterium cenſuris irretiri.

In Bulla Innocentii V. ſimiliter Prædeceſſoris noſtri conceditur, *ut nullus Delegatus, vel ſubdelegatus Executor, ſeu etiam Conſervator, auctoritate Sedis Apoſtolicæ, vel Legatorum ipſius, in vos, aut Monaſterium veſtrum, excommunicationis, vel ſuſpenſionis, ſive interdicti ſententiam valeat, promulgare, abſque ſpeciali mandato noſtro faciente plenam de hac indulgentia mentionem.* Sed jam, ante Innocentium V., Clemens Papa IV., in *cap. ne aliqui, de Privil.* ſtatuerat, ut hujuſmodi Privilegia, exceptis iis, quæ Regibus, Reginis, eorumque Filiis, & alicui Regulari Ordini univerſo conceſſa ſint, non protraherentur ad ſententias, & excommunicationes, ab Ordinariis prolatas: *De Fratrum noſtrorum conſilio, ad Ordinariorum ſententias, & proceſſus edicto perpetuo prohibemus extendi*; & poſt Innocentium V., Bonifacius VIII. in *Cap. Si Papa, de Privil. in ſexto*, decrevit, a juriſdictione Epiſcoporum minimè exemptos eos eſſe, qui Privilegium obtinuerunt, quod ab alio, quàm à Papa, ſeu ejus Legato, excommunicari, ſuſpendi, aut interdici non poſſint.

Lucius III. & Cœleſtinus III. enunciant cenſum Sedi Apoſtolicæ debitum.

In Litteris Lucii III., & Cæleſtini III. mentio fit de cenſu, qui ſingulis annis ſolvi Sancto Petro debebat a Monaſterio; qui Cenſus jam oblatus fuit ab Archiepiſcopo Brunone in fundatione ejuſdem Monaſterii, & adnotatus eſt in antiquiſſimo Libro Cenſuum Cencii Camerarii. At neque id alicujus momenti viſum eſt ad quæſtionem, de qua tractabatur; cum ab Alexandro III. definitum ſit, ex ſolutione cenſus, exemptionem a juriſdictione Ordinaria Epiſcopi minimè concludi poſſe; ut legitur in *Cap. Recepimus, de Privil.*: *Cæterum diligentiam tuam volumus non latere, quod ſicut non omnes, qui ſpecialiter B. Petri juris exiſtunt, annuatim Apoſtolicæ Sedi Cenſum exſolvunt, ita non omnes cenſuales ab Epiſcoporum ſubjectione habentur immunes.* Conſentit cum Pontifice Alexandro III. Bonifacius VIII. in *Cap. Si Papa, de Privil. In ſexto*: *Si verò dicatur ſimpliciter, quod aliqua Eccleſia Romanæ Eccleſiæ annuum cenſum ſolvat, non propter hoc exempta Eccleſia dici debet.* Solvebatur cenſus aut ratione *libertatis* donatæ, aut *protectionis* conceſſæ: ut bene expendit Innocentius III. in *Cap. Conſtitutus, de Relig. Domib.*: *Nos quoque cum vel libertatis privilegium, vel protectionis præſidium aliquibus Eccleſiis indulgemus gratis, accipimus cenſum gratis oblatum, & in Literis Noſtris ad Succeſſorum Noſtrorum memoriam cenſus exprimimus, & etiam quantitatem.*

Cenſus non una de cauſa ſolvuntur.

Cenſus autem ſolutus ratione, ſeu titulo protectionis, nunquam præjudicium aliquod juri Ordinarii intulit, ut ſcriptum eſt in laudato *Cap. recepimus, de Privil.*, cujus verba talia ſunt: *Si verò ad indicium perceptæ protectionis cenſus perſolvitur, non ex hoc juri Diœceſani Epiſcopi aliquid videtur eſſe ſubtractum.* Jubet Alexander III. in *cit. Cap. recepimus*, ut diligenter attendatur tenor Privilegii conceſſi, cujus ſequela quædam eſt ſolutio Cenſus: *Ipſorum tenor eſt diligentius attendendus*: Bonifacius autem VIII. in *cit. Cap. Si Papa*, decernit, ut ſi Privilegium ad res aliquas limitatum ſit, etiamſi in eo ſolutio cenſus præcipiatur, id pro omnimoda exemptione probanda inſervire nequeat, ſed pro partiali duntaxat, reſtricta, & limitata, & in Privilegio disertè expreſſa: *Idem dicimus*, loquitur de excluſione plenariæ exemptionis, *ſi circa aliqua per Privilegium concedatur libertas, & clauſula de cenſu annuo perſolvendo ſequatur &c., his enim, & conſimilibus caſibus, ſic in certis Privilegiati articulis, Ordinariorum juriſdictioni quantum ad alia ſunt ſubjecti.*

Cauſæ adeſſant ſolvendi cenſum, extra exemptionem.

Quum igitur Archiepiſcopus Bruno in ſuo Teſtamento, poſt conventam pro Abbate liberam Monaſterii adminiſtrationem, & a quacumque ſæculari Poteſtate exemptionem; & poſt cautam pro Monachis facultatem eligendi ſibi Abbatem, & deſignandi Advocatum, ſeu Defenſorem; in harum rerum compenſationem obtulerit annuum Cenſum: *Super hæc omnia Præſul ſæpedictus Apoſtolicum Privilegium acquiſivit, & conſtituit, ut unus aureus, quem Bizan-*

tium dicimus, ſingulis annis Romæ ad Altare S. Petri ab Abbate prædicti Monaſterii in Paſcha perſolvatur, ea pacto, ut libertatis iſtius, & inditianis ſtatuta tanta perennius inconvulſa permaneant: Cumque Romanus Pontifex Cæleſtinus III. in ſuis Literis, poſt pollicitam Apoſtolicam ſuam protectionem pro bonis, quibus tunc fruebatur Monaſterium, & quæ tractu temporis adipiſci potuiſſet; & poſt conceſſum Monachis Privilegium, ut ſi quidem Diœceſanus Epiſcopus vellet ſine ſolutione pecuniæ Abbates benedicere, conſecrare Altaria, & Baſilicas, Sacrum Chriſma, & Oleum Sanctum præbere, & Monachos Sacris Ordinibus initiare, ipſe adiretur, ſin minus ad quemcumque alium Epiſcopum pergere ipſis licitum foret; ſubinde addiderit: *ad indicium autem percepta a Sede Apoſtolica libertatis, aureum unum annuum Nobis, noſtriſque Succeſſoribus perſolvetis.* Ex his apertum ſatis, ac manifeſtum redditur, quod annuus Cenſus, de quo conventum fuerat, non ad omnimodam exemptionem, ſed ad partialem dumtaxat reſpiciebat, ac proinde ex illius ſolutione non recte infertur, omnimodam exemptionem datam aut conventam fuiſſe.

Iidem Pontifices enunciant pertinentiam Monaſterii ad jus proprietatem Eccleſiæ Romanæ.

Neque hujuſmodi argumentationi Canonici Juris principiis ſuffultæ quidquam adverſari viſum eſt, quod Prædeceſſor Noſter Lucius Papa III. declaraverit, Monaſterium prædictum ſpectare ad jus Romanæ Eccleſiæ, & ideo Cenſum ſolvere: *quanto ſpecialiùs Vos, & Monaſterium veſtrum ad jus Romanæ Eccleſiæ pertinere annui cenſus redditus manifeſtat.* Et quod id ipſum declaratum ſit a Cæleſtino Papa III. referendo ſe ad Conſtitutionem Paſchalis II. *Monaſterium, quod ad jus & proprietatem B. Petri pertinere dignoſcitur, ad exemplar fel. record. Paſchalis Papæ Prædeceſſoris Noſtri, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus.* Etenim, omiſſa reſponſione, exhibitum videlicet non fuiſſe Privilegium Paſchalis II.; ſepoſita etiam quæſtione, quæ ad Chronologiam pertinebat; Nam Promotor Curiæ Epiſcopalis Spirenſis opponebat, Paſchalem Pontificem ante Monaſterii fundationem vita functum fuiſſe, atque ideo exemptionem Monaſterio concedere nequiviſſe; cui tamen reſpondebant Canonici, Monaſterio etiam non fundato, quod tamen certum erat propediem fundatum iri, exemptionem a Paſchali ante fundationem concedi potuiſſe: admiſsâque inſuper propoſitione illâ, quòd pertinere ad jus, & proprietatem Romanæ Eccleſiæ, ſecum neceſſariò ferat omnimodam exemptionem a juriſdictione Ordinarii, ut legitur in ſæpiùs laudato *Cap. Si Papa de Privil. in ſexto. S. Papa &c. aſſerat ipſam Eccleſiam fore exemptam, aut eam juris B. Petri exiſtere, ſive ad jus & proprietatem Romanæ Eccleſiæ, vel ad Romanam Eccleſiam ſpecialiter, aut ſine medio, vel etiam ſimpliciter pertinere, per hoc plenè debet exempta hujuſmodi Eccleſia judicari.*

Exemptio controverſa non probatur e enunciatas.

Quia tamen, procedendo ad præſcriptum ejuſdem Decretalis, ea propoſitio tunc locum habet, quando Romanus Pontifex dicit, Eccleſiam pertinere ad jus, & proprietatem B. Petri, aut Romanæ Eccleſiæ, *diſpoſitivè*, ut forenſi verbo utamur; *Si autem Eccleſia, vel Monaſteria, exemptionis Privilegium concedendo, vel ſuper ipſius exemptione ſententiando, cum de ipſius exemptionis negotio ageretur, aſſerat ipſam Eccleſiam fore exemptam;* Non autem ſi Pontifex *enunciativè*, ſeu *relativè*, aut *ſuppoſitivè*, ut ajunt, affirmet Monaſterium pertinere ad jus, & proprietatem Eccleſiæ Romanæ: *Si Papa in aliqua Privilegio, vel ſcriptura non facta principaliter ſuper donatione, vel ſententia exemptionis, ſeu etiam libertatis, aliquam Eccleſiam ad jus, & proprietatem Romanæ Eccleſiæ pertinere, vel conſimilia verba narret, non propterea illius Eccleſiæ exemptio eſt probata, niſi de libertate aliter doceatur:* Idcirco præſens in eo ſita eſt indago, ut videatur, an memoratæ Pontificum Conſtitutiones ad primum, vel ad ſecundum caſum Decretalis ſint referendæ.

Prædictæ Conſtitutiones nihil diſponunt.

Ad ſecundum autem, non ad primum viſæ ſunt referri debere. Nec enim aut Lucius III., aut Cœleſtinus III. dixerunt, Monaſterium ad jus, & proprietatem Romanæ Eccleſiæ pertinere, Privilegium exemptionis concedendo, aut ſuper ipſius exemptione ſententiando; ſed id aſſeruerunt in Privilegio, aut ſcriptura, quæ facta non eſt principaliter ſuper ſententia exemptionis, aut libertatis. Pontifex quippè Lucius id aſſeruit, cum tribuit Monachis jus præſentandi Epiſcopo unum ex ſuis Religioſis, qui animarum Curam in Eccleſia a Monaſterio dependente exerceret: ea tamen lege, ut præſentatus Epiſcopo ſubjectus eſſet in eo, quod ad animarum curam ſpectaret, Superiori autem Regulari in eo, quod ad Monaſticam pertineret diſciplinam: Quod ſanè non evincit totalem exemptionem a juriſdictione Epiſcopi, cum ſit commune etiam Monachis, qui ſubduntur Epiſcopo, & aſſumuntur ad curam animarum.

De Conſtitutione Lucii III.

De Conſtit. Cœleſtini III.

Cœleſtinus autem nedum hoc ipſum aſſeruit relativè ad præcedens Paſchalis Privilegium, ſed ulterius id aſſeruit, cum indulſit Monachis, ut ab alio Epiſcopo petere poſſent Sanctum Oleum, Sacrumque Chriſma, eumque pro Sacris Ordinationibus adire, ſi Epiſcopus Diœceſanus pro ſacris illis rebus pecuniam exigere attentaſſet, ut ſuperius dictum eſt; quod omne in univerſum nihil continet, quod ad prætenſam exemptionem attineat. Plura enim ſuppetunt exempla Monachorum, quibus a juriſdictione Ordinarii penitus exemptis, facta eſt libera poteſtas accipiendi a quocumque Catholico Epiſcopo Sacrum Chriſma, Sacroſque Ordines, non in pœnam ſimoniaci criminis Diœceſani Epiſcopi, ſed in ſignum, atque indicium omnimodæ libertatis, ut hac de re fidem faciunt *Cap. Conſtitutus, de Relig. Domib., Cap. Cum nullus, de temporib. Ordinat. in ſexto; & Conſtitut. 76. §. 9. Bullarii Noſtri Tom. I.* Et plurima quoque extant Regularium privilegia, quibus ita a Sacro Tridentino Concilio derogatum eſt, ut quamvis antea poſſent in ſuæ plenariæ exemptionis ſignum a quocumque Catholico Epiſcopo Sacros Ordines ſuſcipere, id tamen de cætero ipſis interdictum fuerit, ac demandatum, ut Sacræ Ordinationis munus a proprio Epiſcopo, in cujus Diœceſi ſitum eſt Monaſterium, omnino accipere deberent; niſi poſt eandem Synodum novum Privilegium indultum eis fuerit, in quo expreſſis, atque apertis verbis concedatur, poſſe eos a quocumque Catholico Antiſtite Ordines recipere, juxta præſcriptum Conſtitutionum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum, quæ a Nobis innovatæ & confirmatæ fuerunt in noviſſima noſtra Conſtitutione, quæ incipit *Impoſiti Nobis*, data die XXVII. Februarii hujus vertentis anni.

Privilegium recipiendi Ordines a quocumque datur in odium ſimoniaci criminis.

3. De Imperialibus Diplomatibus.

Abſoluto Conſtitutionum Apoſtolicarum examine, deventum eſt ad examinanda Imperialia Diplomata, in quibus tamen expendendis haud opus viſum eſt diutiùs immorari. Siquidem in nonnullis eorum legitur, Monaſterium eſſe ſub Romanæ Eccleſiæ Mundiburdio, & Majeſtate; id autem nihil aliud ſignificat, quàm protectionem, & defenſionem, ut aperte colligitur ex formulis *Marculphi Monachi ſuperiùs laudati lib. 1. cap. 24.*, ubi agit de Mundeburde Regis, & Principis, & ut etiam apparet ex *Dictionario verborum Longobardorum*, quod poſitum eſt in fronte Bullarii Caſſinenſis, quod collectum eſt a P. Margareno, & fuſiùs ex *Gloſſar. Du-Cange*, ad verbum *Mundiburdium*. In aliis autem

Ea vel confirmatoria ſunt Privilegiorum Apoſtolicorum, vel ad exemptionem non ſpectant.

refer-

refertur, & confirmatur Teſtamentum Archiepiſcopi Brunonis; Aliqua reſpiciunt conſervationem bonorum temporalium, & provident tantummodo, ne Monachi Advocatorum angariis opprimantur; cætera demum confirmant, atque corroborant quæcumque vel a præfato Archiepiſcopo diſpoſita, vel a Romanis Pontificibus conceſſa fuerunt. Quamobrem opportuna maximèque conſentanea rei propoſitæ videntur verba Innocentii III. Prædeceſſoris Noſtri in *Cap. inter Dilectos, de fid. Inſtrument.*, ubi in ſimili controverſia reſpondit in hunc modum: *Cum ergo confirmatorium tantum extiterit, ſaltem quoad illa, quæ deducta ſunt in judicium, ſi principale non tenuit, nec acceſſorium, quod ex eo, vel ob id dignoſcitur eſſe ſecutum. Pari modo cætera Privilegia Romanorum Imperatorum, etiamſi vera fuiſſent, & ſine ſuſpicione, ad probationem tamen, cum nihil aliud, quàm puram confirmationem continerent, invalida probarentur.*

II. De ſæculariſatione Monaſterii, & erectione Collegiatæ.

Ut verò ad ſecundum ſtatum, ſeu conditionem Monaſterii Odenheimenſis, nempè ad ejus ſæcularizationem deſcendamus: Redactum eſt quidem Monaſterium Odenheimenſe è ſtatu Monachali in ſæcularem Eccleſiam Collegiatam a Prædeceſſore Noſtro Alexandro Papa VI., qui edidit Apoſtolicas ſuas Litteras, ſupplicante Maximiliano I. Imperatore, ut ſuperius dictum eſt, an. MCCCCXCIV., quo tempore in Spirenſi Diœceſi alia etiam Monaſteria ſæculariſata, & in Collegiatas ſæculares mutata fuerunt, ut teſtatur Trithemius *Tom.* 2. Annalium Hirſaugenſium, ad annum Chriſti MCCCCXCVII.: *Quid dicam de Ludovico Spirenſium Epiſcopo, ſub quo tranſlata fuerunt ab Ordine Noſtro in ſæculares Eccleſias Collegiatas Monaſterium Odenheim, & Monaſterium in Sunsheim.* In dicta ſæculariſationis Bulla Alexandri VI. præſervantur pro nova Eccleſia Collegiata: *Libertates, ac ſpiritualia, & temporalia Privilegia, dudum a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris, ac Imperatoribus, Regibus, ac aliàs quomodolibet conceſſa, ut ſcilicet ad rectam Eccleſiam hujuſmodi perpetuò ſpectent*: Conceditur Præpoſito privilegium utendi Mitra, & Baculo Paſtorali, aliiſque particularibus inſignibus, tam in Eccleſia, quàm extra ipſam, & impertiendi Benedictionem ad Miſſam, ad Veſperas, & ad Matutinum, dummodò præſens non adſit Prælatus aliquis, aut Legatus Sedis Apoſtolicæ: Demandatur collatio Præpoſituræ, & Canonicatuum, aliorumque Beneficiorum juxtà Germanica Concordata; Tribuitur Præpoſito, Decano, & Capitulo facultas condendi Statuta, & Ordinationes, conſentaneè ad Sacros Canones, pro bono regimine Eccleſiæ, & Perſonarum, quæ ipſi Eccleſiæ addictæ ſunt; Demum datur facultas erigendi, & fundandi nonnullas Cappellanias, & noviſſimo loco nominantur ejuſdem Conſtitutionis executores.

Antiqua Privilegia confirmantur ab Alexandro VI.

Et alia conceduntur novo ſtatui opportuna.

Si autem inter jura, privilegia, & libertates Monaſterio conceſſas, non aderat omnimoda exemptio ab Auctoritate Ordinaria, nemo eſt, qui non videat, eam exemptionem in novam Eccleſiam Collegiatam tranſire nequiviſſe. Quoad cætera verò jura, & privilegia, quibus Monaſterium non fruebatur, verè quidem affirmari poteſt, ea inſervire poſſe ad conſtituendam eandem Eccleſiam in gradu Eccleſiæ Collegiatæ illuſtris, & admodum inſignis, nunquam verò ad ei aſſerendam, vindicandamque plenam exemptionem a juriſdictione Epiſcopi; cùm plurimi reperiantur Abbates, & Prælati, qui uſum Pontificalium habent, nihilominus a juriſdictione Ordinaria minime ſunt exempti. Propterea Romanus Pontifex Clemens IV. *in Decretali, Ut Apoſtolicæ, de Privileg. in ſexto*; decrevit, ut Abbates, & alii exempti, quibus uſus Pontificalium eſt a Sede Apoſtolica conceſſus, in Provincialibus Conciliis, & Epiſcopalibus Synodis uti poſſint Mitris tantummodo aurifriſiatis, non tamen aureas, vel argenteas laminas habentibus: Prælati autem non exempti, ſed qui uſum Pontificalium habent, in iiſdem ſacris Conventibus, Mitris puris dumtaxat, & ſimplicibus, albis, & planis uterentur.

Privilegia honoris non inducunt exemptionem.

Quod verò attinet ad amplam facultatem condendi Statuta, & Ordinationes, etiam cum poteſtate coercendi contumaces, & inobedientes, non deſunt graves Auctores, qui affirmant, hujuſmodi facultatem Capitulis competere, etiam independenter ab Epiſcopo, in iis, quæ reſpiciunt regimen propriæ Eccleſiæ, & obſervantiam Eccleſiaſticæ diſciplinæ. Quamvis a pluribus aliis contradicatur, ut videre licet in *Tom.* 1. *Reſponſ. Cannnic. pag.* 106. *bon. mem. Jacobi Lanfredini Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis*, cujus libenter meminimus, propter benevolentiam, & exiſtimationem, qua eum, donec hanc mortalem vitam egit, ſemper proſequuti ſumus. Itaque facultas Capitulo novæ Eccleſiæ Collegiatæ ab Alexandro VI. attributa, nihil aliud probat, quàm eundem Pontificem voluiſſe, ut certò, & ſine controverſia jus illud Canonici haberent, quod in dubium revocari poterat; nequaquam tamen, ut inferri poſſit prætenſa exemptio ab auctoritate Ordinarii.

Facultas condendi Statuta, & coercendi contumaces, non inducit exemptionem.

Quod verò poſtea temporis actum eſt, anno ſcilicet MDVII., id pertinet ad tranſlationem Eccleſiæ Collegiatæ è loco Odenheim ad Oppidum Bruchſalenſe, qui eſt ultimus Monaſterii Odenheimenſis ſtatus ex tribus a Nobis ſuperius indicatis. Animadvertit nempè Capitulum, quod benè ac præclarè ſecum actum eſſet, ſi præfata Eccleſia è loco infrequenti, & inſalubri, ad Oppidum, & frequenti Populo, & ſalubri aëre præditum transferretur. Quarè rogatus eſt Epiſcopus, ut hujuſmodi tranſlationi conſentire vellet; qui aſſenſum præbuit non ſine variis pactionibus; inter quas una fuit, ut Epiſcopo reſervarentur cauſæ criminales, ſi quæ unquam exorirentur adverſus Præpoſitum, Decanum, Canonicos, & Vicarios, & Cappellanos prædictæ Eccleſiæ Collegiatæ, & in quibus eſſet locus pœnæ corporis afflictivæ; ita tamen, ut contra prædictos non Procurator Fiſcalis ageret, ſed Commiſſarii, qui ab Epiſcopo darentur; Et conſequenter ad capitulationes conventas, Epiſcopus progreſſus eſt ad tranſlationem Collegiatæ de loco Odenheim ad Oppidum Bruchſalenſe, utens ſua auctoritate Ordinaria, & habito prius conſenſu Capituli ſuæ Cathedralis; aſſignatâque pro Collegiata prædicta in eodem Bruchſalenſi Oppido Eccleſia ſub invocatione Beatæ Mariæ Virginis; & è diverſo imperata demolitione, ſuppreſſione, & profanatione veteris Monaſterii, & Eccleſiæ Odenheim, excepta ſolummodò unica Cappella, in qua voluit quotidie Sacrum fieri. Id autem omne actum eſt, ſalvis præcedentibus pactionibus, ſeu capitulationibus: *Salva ordinatione Noſtra inter Præpoſitum, Decanum, & Capitulum dictæ Eccleſiæ.* Et quoniam in eadem tranſlatione reſervata fuerat auctoritas Sedis Apoſtolicæ, quam hanc Epiſcopus, Præpoſitus, Decanus, & Capitulum ſupplices adiviſſent, ſan. mem. Prædeceſſor Noſter Julius Papa II. univerſa confirmavit: *Salva quadam ordinatione per dictum Epiſcopum ſuper ingreſſu, & habitatione dicti Oppidi, inter Præpoſitum, Decanum, & Capitulum.*

III. De tranſlatione Collegiatæ ad Oppidum Bruchſal.

Ea fit auctoritate Ordinarii, ſub pactis conditionibus.

Tota verò hujus facti ſerie inſpecta, nulla res eſt, quæ prætenſam omnimodam exemptionem ab auctoritate Ordinarii non excludat. Quin immò ad eam penitùs eliminandam, id unum, quod ſupra innuimus, obſervare ſufficiat, nimirum reſervatam fuiſſe Epiſcopo cognitionem cauſarum criminalium contra Canonicos,

Exemptio magis, magiſque excluditur.

aliosque, qui Capitulum Collegiatæ Eccleſiæ componebant: Quæ ſanè res eſt tanti momenti, ut quum Sacroſancta Tridentina Synodus vellet in integrum revocare juriſdictionem Ordinariorum non parum labefactatam, id præcipuè decreverit, ut cauſæ criminales privativè pertinerent ad Epiſcopos, adempta earum cognitione Decano, Archidiacono, aliiſque inferioribus, ut *cap. 20. ſeſſ. 24. de Reformat.* quiſque per ſe videre poteſt.

IV. De Actibus hinc inde allegatis.

At præter rationum momenta, de quibus huc uſque diſſeruimus, complures inſuper actus hinc indè afferebantur, tam ſcilicet pro parte Capituli, ad prætenſam omnimodam exemptionem adſtruendam, quàm pro parte Curiæ Epiſcopalis, ad eam excludendam; mutuæque vieiſſim exceptiones contra hos, & contra illos opponebantur. Verùm ambages omnes, & difficultates, quæ ex illis emergebant, videbantur unica conſideratione diſſolvi poſſe. Siquidem aut actus illi omnes, tum pro Capitulo, tum pro Curia Epiſcopali allati, pro authenticis haberi debebant, aut ſecus; Quodcumque aſſereretur, jus Curiæ Epiſcopalis ſalvum, atque integrum remanebat. Si enim omnes erant authentici, porrò & numero, & auctoritate, & pondere præſtabant illi, qui pro Epiſcopo allati ſunt; quibus inſuper favor, & aſſiſtentia juris accedebat; Sin autem de eorum veritate aliter cenſendum eſſet, omneſque tamquam nullius auctoritatis, & momenti rejiciendi forent, ſatis erat Curiæ Epiſcopali, ut adverſarium vinceret aſſiſtentia juris, cujus favorem pro juriſdictione Epiſcopi in tota ſua Diœceſi canonicæ ſanctiones ſtare voluerunt.

In dubio ſtandum pro juriſdictione Ordinarii.

Resolutio Cauſæ pro Epiſcopo.

Quæ hactenùs a Nobis expoſita ſunt, fundamenta fuerunt rationum, quibus innixi Dilecti Filii Apoſtolici Palatii Noſtri Auditores, die xv. elapſi menſis Septembris, coram Nobis, ut dictum eſt, congregati, rogatique quid cenſerent de quæſtione in hunc modum propoſita: *An conſtet de exemptione Capituli ab Ordinaria juriſdictione Epiſcopi in caſu &c.*, unanimi conſenſu reſponderunt: *Negativè, ſalvis ordinationibus in actu tranſlationis.* Eorum ſententiam, quam æquitati, & juſtitiæ conſonam, & Canonicis ſanctionibus conſentaneam cenſuimus, eadem die amplexi ſumus; nunc verò, ut ea, quæ a Nobis, de præmiſſorum conſilio, atque etiam omnium rationum momentis per Nos ipſos maturè perpenſis, conſideratiſque totius litis Inſtrumentis, & quæ hinc inde fuerunt propoſita, diligenter auditis, definita ſunt, in futurum ſemper valeant, & perennem obtineant firmitatem; hac Noſtra in perpetuum valitura ſanctione decernendo pronunciamus, & pronunciando decernimus: *Capitulum Sæcularis Eccleſiæ Collegiatæ Oppidi Bruchſalenſis exemptum non eſſe a juriſdictione Epiſcopi Spirenſis: ſalvis tamen ordinationibus, & conventionibus, quæ factæ fuerunt in actu tranſlationis è Loco Odenheim ad Oppidum Bruchſalenſe anno MDVII., ſeu alio veriori tempore;* quam ſententiam per hæc Apoſtolica ſcripta edicimus, promulgamus, & Apoſtolicæ poteſtatis Noſtræ plenitudine communimus, & roboramus.

Edictio Sententiæ.

Clauſulæ & Decreta ſalutaria.

Præſentes igitur Decretales Literas, etiam ex eo, quod Capitulum, & Canonici prædictæ Collegiatæ Eccleſiæ, ac alii quicumque in præmiſſis intereſſe habentes, vel habere prætendentes (quibus omnibus, & ſingulis perpetuum deſuper ſilentium imponimus, atque os occludimus) eiſdem præmiſſis non conſenſerint, aliaque quavis de cauſa quantumvis juridica, & legitima, de ullo ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis Noſtræ, aut alio quocumque defectu notari, impugnari, aut in controverſiam vocari, ſeu adverſus illas aperitionis oris, reſtitutionis in integrum, aliudve juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, vel intentari nullatenùs unquam poſſe, ſed ſemper, & perpetuo validas, & efficaces eſſe, & fore, & ab iis, ad quos ſpectat, & in futurum ſpectabit, firmiter & inviolabiliter obſervari, eiſque omninò acquieſci: Sicque, & non aliter in præmiſſis cenſeri, & ita per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos quavis auctoritate, & poteſtate fungentes, ac dignitate, & honore fulgentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici prædicti Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vice-Legatos, & Sedis Apoſtolicæ Nuntios, ac quamcumque Congregationem, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter, quam juxta ſententiam a Nobis prolatam hujuſmodi, judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, in quocumque Judicio, & in quacumque inſtantia, ubique judicari, & definiri debere; Et ſi ſecùs ſuper præmiſſis, aut circa ea, a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogationes.

Non obſtantibus Lite ſuper præmiſſis hactenùs pendente, cujus litis ſtatum, & merita, & alia quæcumque etiam ſpecificam, & individuam mentionem, & expreſſionem requirentia, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & inſertis haberi volumus; nec non, quatenus opus ſit, Noſtra, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula de jure quæſito non tollendo, dictæque Collegiatæ Eccleſiæ, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate aliàs roboratis Statutis, ac ſtilibus, uſibus, & conſuetudinibus, etiam inveteratis, & immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis tam per dictum Alexandrum VI., quàm per quoſcumque alios Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros prædictæ Collegiatæ Eccleſiæ, ac Ordini, cujus ipſa olim exiſtebat, quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores itidem pro plenè, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum, & quatenùs ſententiæ hujuſmodi a Nobis prolatæ adverſari videantur, latiſſimè, & pleniſſimè, ac ſpecialiter & expreſsè harum ſerie derogamus, ac derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Exemplorum fides, & publicationis effectus.

Volumus autem, ut earundem præſentium Literarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio, & extra illud adhibeatur, quæ haberetur ipſis præſentibus ſi originaliter forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Quodque eædem præſentes, ſeu earum exempla etiam impreſſa, per aliquem ex Curſoribus Noſtris in ſolitis Almæ Urbis locis, & per aliquem Curiæ Epiſcopalis Spirenſis Miniſtrum, ſeu Officialem ad id deputari ſolitum, ad valvas Palatii Epiſcopalis, ſeu in aliis conſuetis, aut opportunis locis, publicata, & affixa, omnes & ſingulos, quos concernunt, ſeu concernent in futurum, perinde afficiant, & arctent, ac ſi unicuique eorum perſonaliter intimatæ, & notificatæ fuiſſent.

Sanctio.

Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ Sententiæ, Definitionis, Decreti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. die 16. Novembris 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſeptimo, decimo

ſexto

ſexto Kalendas Decembris, Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

D. Card. Paſſioneus,
J. Datarius.
Visa de Curia.
I. C. Boſchi.
J. B. Eugenius.
Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 2. Decembris 1747.

XLI. De Officio Scriptorum Sacræ Pœnitentiariæ Apoſtolicæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu Proprio &c.

Quamvis jam uſque ab anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo quarto Idibus Aprilis Apoſtolicæ Literæ ſub Plumbo a Nobis editæ fuerint, quarum initium eſt: *In Apoſtolica Pœnitentiaria Officio*, quæque in Bullario Noſtro impreſſæ ſunt *Tom. I. num. XCVI.*, in eiſque a Nobis providæ Leges, & Ordinationes fusè ſtatutæ fuerint, ab omnibus Officii Pœnitentiariæ Officialibus, & Miniſtris, ac nominatim ab ipſius Procuratoribus, ſeu Secretariis, & a Scriptoribus tam ordinariis, quàm extraordinariis, obſervandæ; quum tamen aliquid ad hujuſmodi Miniſtrorum Officia pertinens, addendum adhuc eſſe judicaverimus, ad implendas Apoſtolici miniſterii Noſtri partes æquali ſtudio intenti, ac Motu ſimili &c., omnia primum, & ſingula in præcitatis Noſtris Literis, & in aliis etiam ſuper facultatibus Majoris Pœnitentiarii, ipſiuſque Pœnitentiariæ Officii, eàdem die datis, incipien. *Paſtor bonus*, & in præfato Bullario Noſtro impreſſis *num. XCV.*, diſpoſita, atque contenta, iterum approbantes, & confirmantes; ulteriora hæc mandata edicere, & conſtituere, ac præſentis Schedulæ vigore communire decrevimus; quam quidem Schedulam in Tabulario ipſius Pœnitentiariæ ad perpetuam rei memoriam aſſervari præcipimus; Mandantes dilecto Filio Noſtro Joachimo Tituli Sanctæ Crucis in Hieruſalem Presbytero hujus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinali hodierno ex Noſtra electione, ac deputatione Majori Pœnitentiario, ejuſque Succeſſoribus pro tempore futuris, ut juxta ipſius tenorem, & continentiam ſeſe gerentes, Noſtram in hiſce rebus voluntatem in poſterum exactè obſervent, & ab aliis, ad quos pertinet, inviolabiliter, & cum effectu obſervari faciant.

Sanè, quum inter alia munera, & officia Nobis olim in minoribus conſtitutis a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus commiſſa ac demandata, illud etiam Doctoris in Decretis in præfato Apoſtolicæ Pœnitentiariæ Officio plures annos exercuerimus, ex ipſo uſu, & experientia ſatis compertum habemus, quanti momenti ſit Officium Procuratoris, ſeu Secretarii ejuſdem Pœnitentiariæ; & quàm impoſſibile ſit aliquem in idoneum Procuratorem, ſeu Secretarium evadere, qui non antea in Scriptoris officio diù meruerit; quum ad habendam neceſſariam Procuratori hujuſmodi peritiam, minimè ſufficiat Canonici juris, aut etiam Theologiæ Moralis ſcientiam acquiſiviſſe, ſed præterea neceſſe omninò ſit in ipſius Pœnitentiariæ Officii ſtilo, & praxi verſatum eſſe; id quod nonniſi ex diuturno exercitio in Scriptoris vel ordinarii, vel extraordinarii munere fas eſt obtinere.

Quare, quum Nobis ex quorumdam fide dignis relationibus innoteſcat, nonnullos eſſe, qui, privatis aliorum ſervitiis addicti, ad hujuſmodi Scriptorum ſive ordinariorum, ſive extraordinariorum officia adſpirare, vel alias ad ea admiſſi, ipſa etiam deinceps retinere contendant; unde eveniat, aut evenire poſſit, ut hi, in diverſis hujuſmodi aliorum ſervitiis occupati, nequaquam valeant debitam Apoſtolicæ Pœnitentiariæ Procuratoribus, ſeu Secretariis aſſiſtentiam præbere; utque ipſi, quantumvis præſtantibus forſan animi dotibus præditi, nunquam tamen apti, atque experti Scriptores evadant; adeoque, ſi unquam ad Procuratorum officia promoverentur, multo minùs ad ea exercenda habiles, & idonei inveniri poſſent; animadverſo etiam publico incommodo, & gravi animarum detrimento recurrentibus ad ipſum Pœnitentiariæ Officium obveniente, dum ejuſdem Officii expeditiones, hujuſmodi Scriptoribus alieno ſervitio addictis demandatæ, indebitè protrahuntur, & in tempore majoris neceſſitatis ſæpè deficiunt.

Hinc eſt, quod Nos, præmiſſis, aliiſque juſtis cauſis animum Noſtrum moventibus adducti, præfato Joachimo Presbytero Cardinali, ejuſque in prædicto Officio Majoris Pœnitentiarii Succeſſoribus in perpetuum diſtrictè mandamus, ut neminem in poſterum ad hujuſmodi Scriptorum ſive ordinariorum, ſive extraordinariorum officia eligant, vel admittant, qui aſſiduis alicujus perſonæ cujuſcumque gradus, ordinis, aut dignitatis, etiam expreſsè individuandæ, ſervitiis actu addictus, vel alterius Officii, aut muneris exercitio continenter occupatus eſſe dignoſcatur; volentes, ut ſi quis de præſenti inter hujuſmodi Pœnitentiariæ Miniſtros reperiatur alieni ſervitii, aut incompatibilis Officii vinculo diſtrictus, is quidem è Miniſtrorum hujuſmodi Catalogo minimè expungatur; Verumtamen ad ſuperiora ejuſdem Pœnitentiariæ miniſteria, durante hujuſmodi vinculo, nequeat promoveri.

Porrò in præfatis Noſtris Literis, quas ſuper Apoſtolicæ Pœnitentiariæ Officialibus, eorumque muneribus, edidimus, antiquioribus Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutionibus inhærentes, libenter ſtatuimus, ut tam Procuratorum, quàm Scriptorum ordinariorum Officia, prævio ſemper concurſu, conferri debeant; decernentes omnes hujuſmodi Officiorum collationes, quas aliter forſan, etiam ab ipſo Romano Pontifice, fieri contingeret, irritas fore, & inanes: Quod quidem non alia de cauſa a prædictis Prædeceſſoribus, & a Nobis ſtatutum fuit, quam ut hujuſmodi munerá, & officia dignioribus aptioribuſque perſonis, quantum fas eſt, conferantur. Quapropter omnibus, ad quos ſpectat, ſeu ſpectabit in futurum in concurſibus hujuſmodi judicium ſuum interponere, iterum iterumque diſtrictè injungimus, ut, nullâ officiorum, aut commendationum ratione habitâ, juxta majorem dumtaxàt perſonarum idoneitatem ſuffragiorum ſuorum prærogativam concedant. Ipſique demum Cardinali Majori Pœnitentiario, ejuſque Succeſſoribus mandamus, ut extraordinarios Scriptores ea expreſſa lege obſtringant, ut Procuratoribus, ſeu Secretariis frequenter adeſſe non prætermittant, quò valeant in Pœnitentiariæ praxi, & ſtilo, quàm peritiſſimi evadere; ſcientes ſe neque ad concurſus in futuris Scriptorum ordinariorum, aut Procuratorum, ſeu Secretariorum vacationibus ullo pacto admittendos; nec ullo ſubſidio ordinario, aut extraordinario donandos fore; niſi qualibet vice ſuper injuncta ſibi aſſiduitate opportunas probationes, & legitima teſtimonia ipſi pro tempore exiſtenti Majori Pœnitentiario exhibeant; ſeque etiam

ab ipſis Officiis eſſe dimittendos, ſi, poſtquam de frequeutandia, ut ſupra dictum eſt, Procuratorum Officiis ſemel, & iterum admoniti fuerint, adhuc hujuſmodi præceptum Nuſtrum implere contempſerint. Ac denique, poſtquam etiam ad Ordinarii Scriptoris munus per concurſum, ut præmittitur, adlecti fuerint, haud eximendos ſe fore ab onere eoſdem Procurarores non rarò adeundi, pro acquiſita peritia tum conſervanda, tum promovenda.

Volumus autem tam memoratas Noſtras Literas, quàm præſentem Motus noſtri Schedulam, cum omnibus, & ſingulis in eis contentis, ſemper & perpetuò firmas, validas, & efficaces exiſtere, &, ab omnibus, & ſingulis, ad quos ſpectat, inviolabiliter obſervari, ſoluta cuilibet, etiam Majoribus Pœnitentiariis pro tempore exiſtentibus, aliter ſtatuendi, & interpretandi, ſeu diſpenſandi facultate; Non obſtantibus omnibus illis, quæ in dictis Noſtris Literis nou obſtare decrevimus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fiat Motu proprio P.

Fiat P.

FT, quod præmiſſa mandata, præcepta, atque decreta, cum clauſula perpetuò, & ad perpetuam rei memoriam, & cum opportunis derogationibus tam generalibos, quàm ſpecialibus, etiam Regulæ de jure quæſito non tollendo, latiſſimè exprimi, & extendi poſſint io Literis etiam per viam de Curia, ſi, & quandocumque videbitur, expedieodis; & quod ſola præſentis Schedulæ Noſtri Motus proprii ſignatura ſufficiat, illique ac illius quoque exemplis, ſeu tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ Sigillo munitis, tanta ubiqoe fides adhibeatur in judicio & extra, quanta, ſi ſub plumbo Noſtro expedirentur, & originaliter exhiberentur, adhibenda eſſet, & adhiberi deberet, Regulâ quacumque contrariâ non obſtante.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, Idibus Decembris, Anno Octavo.

XLII. Unio Congregationis Clericorum Sæcnlarium Doctrinæ, cum diverſis ordinationibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Summus Pontifex de Doctrinæ Chriſtianæ traditione admodum ſollicitus.

APOSTOLICI muneris Nobis, licèt immerentibus, cum Beati Petri Cathedra, Dei voluntate commiſſi, præcipuas partes eſſe, ad conſervandam, augendamque in Fidelium animis Chriſtianæ Doctrinæ ſcientiam, omnis ſtudio, atque opera incumbere, nou ſolum ipſi ſemper agnovimus, ſed etiam, ut omnes intelligerent hanc Nobis curam, & cogitationem animo potiſſimam inſidere, pluribus editis Noſtræ hæc de re ſollicitudiois argumentis, effecimus. Extant Apoſtolicæ adhortationes Noſtræ ad Venerabiles Fratres omnium Eccleſiarum Epiſcopos non ſemel directæ, ut eorum zelum excitaremus ad Chriſtianæ Doctrinæ pabulum Fidelibus populis majori, quâ fieri poſſet, ubertate exhibendum. Nec omiſimus aptiorem ipſis methodum indicare, quâ poſſent ſinguli in ſubjectis ſibi plebibus iu Fide, & Diſciplina Domini erudiendis amplius utiliuſque proficere; ut videre eſt in Literis die VII. Februarii anno MDCCXLII. Pontificatus Noſtri II. datis, & in Bullario Noſtro impreſſis *Tom. XVI. pag. 64. & ſeqq. Conſtitut. XLII.*

Archiconfraternitatem Doctrinæ Chriſtianæ in Urbe amplificat.

Quod ſanè graviſſimum, ac neceſſarium Chriſtianæ Doctrinæ opus, ut in hac Urbe Noſtra proſperè, feliciterque procederet, duobus ab hinc annis ad augendum ſtatum piæ Sodalitatis, quam Archiconfraternitatem vocant Doctrinæ Chriſtianæ, animum libenter adjecimus; conceſſâque ipſi Eccleſiâ Beatæ Mariæ Virginis de Planctu nuncupata, ipſiuſque rebus, ac juribus amplificatis, majorem ei tribuimus facultatem, pia inſtituti ſui exercitia ad ſpiritualem Populi Romani utilitatem explendi, ut patet ex Apoſtolicis Noſtris Literis incipien. *Salutaris Doctrinæ fontes*, VII. Idus Martii Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLV. datis.

Cogitat de ſtatu Congregationis Clericorum Sæcularium Doctrinæ Chriſtianæ S. Agathæ de Urbe.

Quum autem hujus Laicalis Confraternitatis originem, inſtitutionem æqualem olim, atque eandem ferè fuiſſe accepetimus cum primitiva fundatioue Congregationis Clericorum Sæcularium Doctrinæ Chriſtianæ in hac ipſa Urbe ſub ſan. mem. Prædeceſſore Noſtro Pio Papa V. erectæ, deindèque a fel. record. Prædeceſſore pariter Noſtro Gregorio Papa XIII. in Domo, & Eccleſia Sanctæ Agathæ in Tranſtyberinâ regione conſtitutæ; quæ poſtea a prædicta Laicorum Confraternitate ſeorſim conſiſtens, in aliis Pontificiæ Ditionis Noſtræ Civitatibus propagata fuit; ex communi tam Congregationis, quam Confraternitatis hujuſmodi origine, & ſcopo, juſtam occaſionem deſumpſimus, ut ad prædictam quoque Clericorum Congregationem Providentiæ Noſtræ oculos intenderemus; ejuſque ſtatui, ac regimini, ſi, & quatenus oportunum viſum eſſet, Apoſtolicæ auctoritatis Noſtræ interpoſitione conſuleremus.

Eam invenit ad deteriorem conditionem redactam, abſque ſpe majoris incrementi.

Verùm dum univerſum hujuſmodi Congregationis ſtatum, prout in præſenti ſe habet, accuratiùs introſpicere cœpimus, nou modò eam ad deplorandam decrementi cooditionem redactam eſſe cognovimus, quum in tota hujuſmodi Congregatione non ampliùs, quàm triginta & octo Presbyteri & Clerici, cum ſeptendecim Laicis Fratribus, numerentur, ex quo ſanè numero impoſſibile eſt idoneos, ac fructuoſos Operarios ſtatuere, ac deputare in octo ipſius Congregationis Domibus, ſeu Collegiis, quæ, præter ſupradictam Domum Sanctæ Agathæ de Urbe, in convicinis Civitatibus Veliterna, Prænestina, Reatina, Privernate, Urbevetana, Signina, & in Terris Areis Maximæ, & Ariciæ conſiſtunt; Verum etiam nullam ſpem de ipſâ ad ampliorem ſplendoris gradum revocanda prudenter concipi poſſe judicavimus; quum in tota hujuſmodi Congregatione neque Domus Probationis, ſeu Noviriatus, neque ſtudiorum Collegium ullum repetiatur, ſine quibus tantum abeſt, ut Religioſorum Ordinum incrementa ſperari queant, ut vix eorum conſervatio ſubſiſtere poſſe videatur.

Ideo ſtatuit ipſam ſubjectivè unire Provinciæ Romanæ Congregationis Avenionen.

Quare abjecta cogitatione omni de hujus Congregationis ad hujuſmodi ſtatum redactæ reformatione, ad aliud conſilium Nos convertimus, ut ſcilicet ipſam ſubjectivè uniremus Provinciæ Romanæ alterius Congregationis Clericorum pariter Sæcularium Doctrinæ Chriſtianæ in Civitate Noſtra Avenionenſi in Galliâ erectæ, quæ in pluribus per Italiam Domibus, ſeu Collegiis, tam in Statu Noſtro Eccleſiaſtico, quam in Neapolitano Regno, & in Subalpinis Regionibus, ampliorem Presbyterorum, & Clericorum numerum alit, qui ſimillimum profitentes Inſtitutum, erudiendis pueris, cathechizandis rudibus, Sacris Miſſionibus, aliiſque laudabilibus Chriſtianæ charitatis operibus, inceſſanti ſtudio adlaborare dignoſcuntur; ut ſcilicet utriuſque Congregationis Profeſſores in unum Corpus, & in unam Provinciam coaleſcentes, ſub unius Vicarii Generalis regimine, & ſub iiſdem Regulis, & Conſtitutionibus pro Congregatione in præfata Avenionenſi Civitate

inſtitu-

Digitized by Google

inſtitutâ ab Apoſtolica Sede approbatis, deinceps vivant, & mutua ex hujuſmodi unione virtutum, ac virium incrementa ſuſcipientes, uberiorem in Vinea Domini fructum deinceps valeant producere.

Abſolutio a cenſuris &c.

Itaque prædictis, aliiſque juſtis, & rationabilibus cauſis Nobis notis adducti, Dilectos Filios Vicarium Generalem, & Clericos Sæculares prædictæ Provinciæ Romanæ Congregationis Doctrinæ Chriſtianæ Avenionen., eorumque, & aliorum, quorum reſpectivè favorem præſentes Noſtræ Literæ concernunt, ſingulares Perſonas a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxàt conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes; præſentemque ſtatum, & eſſentiam dictæ Congregationis Clericorum Sæcularium Sanctæ Agathæ, Literaſque Apoſtolicas recolen. mem. Prædeceſſorum Noſtrorum Gregorii XIII., quarum initium eſt, *Ad Sacram Beati Petri Sedem*, datas die xi. menſis Auguſti Anni Domini MDLXXV., quibus eidem Congregationi Sanctæ Agathæ Eccleſia, & Domus in Regione Tranſtyberina conceſſæ, illiuſque ſtatuta approbata, & confirmata fuerunt, cum facultate alia de novo condendi; Pauli V. in forma Brevis editas die xx. menſis Maji Anni MDCVI., ſuper approbatione Conſtitutionum, quæ a bonæ memoriæ Alexandro Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinale Medices nuncupato ejus Congregationis dum viveret protectore per Decretum editum die xix. Novembris Anni MDCIII. jam confirmatæ fuerant; Item Gregorii XV. die xii. Novembris Anni MDCXXI., ac Clementis XI. die xxiii. Septembris Anni MDCCXVI. in ſimili forma Brevis reſpectivè expeditas, per quas ſibi, & Romano pro tempore Pontifici reſervarunt poteſtatem abſolvendi Profeſſores dictæ Congregationis Sanctæ Agathæ a Voto Perſeverantiæ in hujuſmodi Congregatione; ſingularumque Literarum prædictarum, ac quorumcumque aliorum Indultorum, Privilegiorum, Gratiarum, & Conceſſionum Apoſtolicarum per prædictos, & quoſvis alios Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, & Sedem Apoſtolicam eidem Congregationi Sanctæ Agathæ forſan conceſſorum, totos & integros tenores, & quævis alia, quæ ad infraſcriptorum effectum ſpecialem, ſpecificam, expreſſam, & individuam mentionem, & expreſſionem requirerent, ipſis præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes: Motu proprio, non ad alicujus Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, & matura deliberatione Noſtris, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine; prævia diſmembratione, & ſeparatione a dicta Congregatione Clericorum Sæcularium Sanctæ Agathæ, tam Eccleſiæ & Domus Sancti Pauli in Civitate Reatina exiſtentium, cum omnibus, & ſingulis bonis, rebus, proprietatibus, & redditibus ad Eccleſiam & Domum eaſdem quomodolibet ſpectantibus, & pertinentibus; quàm etiam centum Locorum Montium Cameralium non Vacabilium, quarum, & quorum diſpoſitionem inferius conſtituemus; Univerſam Congregationem ipſorum Clericorum Sæcularium Doctrinæ Chriſtianæ Sanctæ Agathæ, cum omnibus, & ſingulis aliis ejuſdem Congregationis Eccleſiis, Cappellis, Collegiis, Domibus, Poſſeſſionibus, proprietatibus, fructibus, redditibus, & bonis, tam mobilibus, quàm immobilibus, juribus, & actionibus univerſis, quæcumque, quotcumque, qualiacumque, & ubicumque ſint, omnique ſacrâ, & profanâ ſupellectili, Provinciæ Romanæ alterius Congregationis itidem Clericorum Sæcularium Doctrinæ Chriſtianæ Avenionen, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium perpetuò ſubjicimus, ac ſubjectivè unimus, & incorporamus; itaut ex nunc utrique Clerici Sæculares prædicti unum corpus, unamque Provinciam Romanam ipſius Congregationis Avenionen. conſtituant, & poſthac uni eidemque Vicario Generali, Provinciali, & Definitorio ſubſint, ac Regulas, & Conſtitutiones Congregationis Avenionen., & Provinciæ hujuſmodi a Sede Apoſtolica approbatas exactè obſervent, iiſdemque privilegiis, exemptionibus, & gratiis ab eadem Apoſtolica Sede prædictæ Congregationi Avenionenſi, ac Provinciæ Romanæ, & Clericis ipſam conſtituentibus conceſſis, in omnibus, & per omnia gaudeant, & fruantur.

Indicatio Literarum Apoſtolicarum Congregationi S. Agathæ conceſſarum.

Diſmembratio Eccleſiæ, & Domus S. Pauli Reatin., & centum locorum Montium a Congregatione S. Agathæ.

Pontifex ſubjicit ipſam Congregationem Provinciæ Romanæ Congregationis Avenionen.

Per unionem autem, & incorporationem hujuſmodi, volumus, & expreſſè declaramus, quod omnia, & quæcumque onera, obligationes, & Legata, quibus Eccleſiæ, Collegia, Domus, & bona per præſentes unita, quomodolibet obnoxia reperiuntur, ad eandem Provinciam Romanam Congregationis Avenionen. omnino tranſeant; decernentes, & eadem auctoritate ſtatuentes, Provinciam prædictam ad illorum omnium, & ſingulorum plenam, integram, & omnimodam ſupportationem, ſatisfactionem, & implementum deinceps fore efficaciter obligatam.

Et in hanc transfert omnia onera, & obligationes &c.

Quia verò, propter unionem, & incorporationem prædictas, Clerici Sæculares Doctrinæ Chriſtianæ Congregationis Sanctæ Agathæ, qui nunc ſunt, Vota ſimplicia, & juramentum, quæ Clerici Sæculares Congregationis Avenionen. Provinciæ Romanæ profitentur, explicitè emittere ac profiteri; eaſdemque Conſtitutiones, & Regulas in præfata Congregatione, & Provincia laudabiliter vigentes, præſertim vitæ communis, in poſterum æque, & pariformiter cum ipſis Congregationis Avenionenſis Profeſſoribus obſervare debebunt; Nos, licet Conſtitutiones, & Regulæ prædictæ ferè conformes eſſe dignoſcantur cum illis, quas primodicti Clerici in Congregatione Sanctæ Agathæ obſervare tenebantur, eos nihilominùs providæ indulgentiæ Noſtræ favoribus proſequi volentes, motu, & poteſtatis plenitudine paribus, ipſos Clericos Sæculares, qui in prædicta Congregatione Sanctæ Agathæ juramentum perſeverandi in ipſa Congregatione, ad formam ipſius Conſtitutionum, emiſerunt, & ad aſſumendum novum ſtatum in prædicta Congregatione Avenionen. Provinciæ Romanæ minimè ſe vocari ſentiunt, a voto perſeverantiæ hujuſmodi, tenore præſentium, eatenùs eximimus, & abſolvimus, quatenùs infrà terminum, quem eis præfigimus, trium dumtaxat menſium a die datæ ipſarum præſentium computandorum, abſolutionis hujuſmodi beneficio utentes, a Congregatione prædicta cum effectu diſcedant, ſub Ordinariorum Locorum obedientia reſpectivè permanſuri: ſtatuentes, ut ii, qui, ut prædictum eſt, diſceſſerint, nihil ab hujuſmodi Congregatione, & Provincia, ex quacumque cauſa, vel quovis titulo, etiam Patrimonii, petere, vel prætendere ullo unquam tempore poſſint, aut valeant.

Abſolvit Clericos S. Agathæ a juramento perſeverantiæ.

Si intra Trimeſtre utantur beneficio abſolutionis, & nil prætendant a dicta Provincia.

In eos autem, qui ſeſe unioni prædictæ prompta devotione ſubjicientes, perſeverantem exhibere Deo conſtituunt in ipſa Congregatione famulatum, ampliores benignitatis Noſtræ ſignificationes edituri, ſtatuimus pariter, & mandamus, ut Dilectus Filius modernus Præpoſitus Generalis dictæ Congregationis Sanctæ Agathæ primum digrioremque gradum honorificum in ordine præcedentiæ immediatè poſt Vicarium 4
Generalem dictæ Provinciæ, uſque ad proximum futurum Capitulum Provinciale, & in ipſo Capitulo Provinciali locum, vocemque, & ſuffragium habeat, & obtineat; Rectores verò actuales Collegiorum, & Domorum, quæ

Perſeverantibus benignè conſulit.

Congre-

Digitized by Google

Congregationem Sanctæ Agathæ a Nobis per præſentes unitam, & incorporatam conſtituebant, dummodo ſtatim ac requiſiti fuerint, non expectato triom prædictorum menſium ſpatio, præfata Vota ſimplicia, & juramentum emiſerint, in Rectoratus hujoſmodì officio, & munere remanere, eoque, ut antea, fungi debeant in Collegiis, & Domibus, in quibus de præſenti deputari reperiuntur, aut in aliis, arbitrio Superioris Provincialis, & Definitorii, uſque ad prædictum proximum futurum Capitulum Provinciale; in quo tamen ex eiſdem Rectoribus tres dumtaxat, iique Profeſſione antiquiores intereſſe, vocemque activam, & paſſivam habere valeant: Cæteri verò ejuſdem Congregationis unitæ, & incorporatæ Profeſſores tam Clerici, quàm Laici, indiſcriminatim cum aliis prædictæ Provinciæ Romanæ Congregationis Avenionenſis Clericis, & Laicis, præcedentiæ loco, & juribus, juxta prioritatem, ſivè antiaoitatem emiſſæ Profeſſionis, potiantur, & gaudeant; & ad aſſequenda quæcumque munia, & officia Congregationis, & Provinciæ, cui per præſentes ſubjecti, & incorporati remanent, habiles, & capaces æquè àc pariformiter omnino ſint, & eſſe debeant, perindè ac ſi in ipſa Congregatione Avenionen. Provinciæ Romanæ ſinguli Regularem Profeſſionem emiſiſſent.

Eccleſiam, & Domum S. Pauli Reatin. Piis Puellarum Magiſtris aſſignat.

De Eccleſia verò, & Domo Sancti Pauli Reatin., earumque bonis, & rebus, ac de centum Locis Montium a dicta Congregatione unita diſmembratis, quas, & quæ ordinationi Noſtræ ſuperiùs reſervavimus, in aliorum piorum operum utilitatem, & incrementum diſponere volentes; atque in primis ad iteratas preces ex parte Venerabilis Fratris Antonii Seraphini Epiſcopi Reatini, & Dilectorum quoque Filiorum publicorum Repræſentantium ejuſdem Civitatis, pro laudabili Inſtituto Piarum Magiſtrarum inibi exiſtentium, Nobis humiliter porrectas, favorabiliter intendentes; Nos prædictam Eccleſiam Sancti Pauli cum Domo, & Horto ibi annexis, eiſdem Piis Puellarum Magiſtris in dicta Civitate Reatina nunc & pro tempore exiſtentibus, quò magis laudabilibus profeſſionis ſuæ exercitiis, ab ipſius Doctrinæ Chriſtianæ Inſtituto haud prorsùs alienis, in recta, atque Chriſtiana Puellarum inſtitutione, & educatione, commodè, atque utiliter vacare poſſint, in perpetuum donamus, concedimus, & aſſignamus: Facultatem inſuper tribuentes eidem Antonio Seraphino Epiſcopo, ut ipſe, pro ſuo prodenti arbitrio, ex bonis mobilibus, ſacriſque ſupellectilibus in Eccleſia, & Domo prædictis exiſtentibus, congruam portionem Piis Puellarum Magiſtris præfatis, proot eiſdem opus eſſe noverit; reliquam verò quantitatem aliis Piis Locis, juxta illorum indigentiam, auctoritate Noſtra dividat, & aſſignet.

Ac nonnulla ipſius Eccleſiæ & Domus bona applicat Parochiali Eccleſiæ S. Ruſi.

Quia verò, ſicut accepimus, præfati Clerici Sæculares Doctrinæ Chriſtianæ Congregationis Sanctæ Agathæ, præter Eccleſiam, & Domum prædictas, alia quædam bona ſtabilia in dicta Civitate Reatina, ſive illius Territorio, poſſidebant, annui redditus quinquaginta circitèr ducatorum auri de Camera, cum onere annuæ perpetuæ celebrationis pluriom Miſſarum, nec non Sanctiſſimi Sacramenti omnibus Sabbathi diebus, atque inſuper ſemel in anno pro Oratione quadraginta Horarum, publicæ Fidelium adorationi ſolemniter exponendi: Nos humilibus inſtantiis publicorum Repræſentantium prædictorum etiam in hac parte benignè annuentes, omniumque & ſingulorum bonorum hujuſmodi qualitates, quantitates, ſituationes, confinia, & vocabula, verioremque annuum redditum eiſdem præſentibus pro expreſſis, & individuatis habentes; illa omnia, & ſingula Parochiali Eccleſiæ Sancti Ruſi Reatin. Congregationis Clericorum Regularium Miniſtrantium Infirmis, eâdem Apoſtolica auctoritate itidem perpetuò applicamus, appropriamus, & incorporamus; ita quod liceat eiſdem Clericis Regularibus Miniſtrantibus Infirmis apud dictam Parochialem Eccleſiam degentibus, ſeu eorum Congregationi prædictæ, per ſe, vel alium, ſeu alios, veram, realem, corporalem, & actualem bonorum ſtabilium prædictorum poſſeſſionem propria auctoritate liberè apprehendere, & apprehenſam perpetuò retinere, illorumque fructus, redditus, & proventus percipere, exigere, levare, ac in ſuos dictæque Parochialis Eccleſiæ uſus, manutentionem, ſuſtentationem, & utilitatem convertere, Diœceſani Loci, vel cujuſvis alterius licentiâ deſuper minimè requiſitâ. Volumus autem, ut ipſi Clerici Regulares Miniſtrantes Infirmis apud dictam Parochialem Eccleſiam pro tempore degentes, omnia, & ſingula prædicta, & alia ſi quæ ſint, onera præfatis bonis annexa, quorum omnium implementum ad ipſam Parochialem Eccleſiam transferimus, plenè, integrè, & omnimodè, juxta Benefactorum, & Teſtatorum ultimas voluntates, aliaſque pias diſpoſitiones, ſupportare, & adimplere omnino teneantur.

De centum Locis Montium diſponit.

Ad hæc diſpoſitionem, quam Nobis itidem ſuperiùs reſervavimus, de centum Locis Montium, ut ſupra diſmembratis, proſequentes, præcipimus, & mandamus Dilectis ſimiliter Filiis Vicario Generali, aliiſque Superioribus Provinciæ Romanæ ſæpedictæ Congregationis Avenionenſis, quatenus infra duos menſes a die datæ ipſarum præſentium computandos eadem Loca centum Montium Camerarium non vacabilium, unacum fructibus a Kalendis Januarii proximè venturi deinceps decurrendis, liberè & ſine ullo vinculo reſignent, omnique juri, ſi quod ſibi, vigore præſentis unionis, in ipſis, vel ad ea acquiſitum fuiſſe forſan prætendi poſſet, omnimodè renuncient, pro rata nimirùm Locorum octoginta ad favorem Collegii SS. Blaſii, & Caroli de Urbe, *a' Catenari* nuncupati, Clericorum Regularium S. Pauli, pro reliqua verò rata viginti Locorum hujuſmodi ad favorem Eccleſiæ S. Jacobi *a Scoſſa Cavalli* nuncupatæ.

Videlicet octoginta aſſignat Collegio SS. Blaſii, & Caroli ad Catenarios. Reliqua verò viginti Eccleſiæ Sancti Jacobi a Scoſſa Cavalli.

Quocirca Dilecto quoque Filio Adminiſtratori Generali Locorum Montium ſimili modo mandamus, ut præſentium Literarum vigore, non requiſito alicujus Judicis mandato, octoginta Loca prædicta cum fructibus a prædictis Kalendis Januarii decurrendis, & quidem libera ab omnibus, & quibuſcumque etiam piorum Legatorum obligationibus, & oneribus, quæ a prælata Congregationis Avenionenſis Provincia in poſterum ſupportanda, & implenda fore jam ſupra decrevimus, in faciem & creditum dicti Collegii transferat, & convertat; reliqua verò viginti Loca hujuſmodi a quibuslibet oneribus, & obligationibus ſimiliter libera, convertat & transferat in faciem Eccleſiæ prædictæ S. Jacobi in Civitate Leonina exiſtentis, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum Filialis, cum reſervatione tamen omnium fructuum eorundem viginti Locorum Dilecto Filio Primicerio Archiconfraternitatis Sanctiſſimi Sacramenti in eadem Eccleſia inſtitutæ ex numero Canonicorum præfatæ Baſilicæ electo, ejuſque Succeſſoribus in perpetuum ex eodem cœtu eligendorum, ad effectum videlicet, ut ipſe pro tempore exiſtens Primicerius eoſdem fructus a dictis Kalendis deinceps decurrendos Vicario dictæ Parochialis Eccleſiæ S. Jacobi, pro exercitio Curæ Animarum illius Parochianorum per ipſius Baſilicæ Capitulum, & Canonicos ad nominationem dictæ Archiconfraternitatis amovibiliter ad nutum nunc & pro tempore deputato, abſque alicujus cura, integrè perſolvat, vel perſolvi faciat. Ideoque idem Generalis Adminiſtrator conſuetas Literas Patentes, juxta ordinationem noſtram hujuſmodi, faciat expediri. Nos enim Collegii, & Vicarii

præ-

prædictorum indigentiâ fide dignis relationibus intellectâ, volentes utrique de opportunæ ſubventionis auxilio providere, eidem Collegio prædicta Loca octoginta cum eorum fructibus, dicto verò pro tempore exiſtenti Vicario fructus reliquorum viginti Locorum Montium in faciem præfatæ Eccleſiæ transferendorum, ut prædiximus, percipiendos, per eaſdem præſentes in perpetuum reſpectivè concedimus, aſſignamus, tribuimus, & appropriamus.

Eximit a ſolutione Quindenniorum eos, quorum favorem præmiſſa concernunt.

Poſtremò, quatenùs opus ſit, dictam Provinciam Romanam Congregationis Avenionen., Clericoſque Regulares Miniſtrantes Infirmis præfatos, nec non Collegium prædictorum Clericorum Regularium S. Pauli, ac Vicarium hujuſmodi, & demum quoſcumque alios, quorum favorem præmiſſa concernunt, a quacumque ſolutione annatarum, & quindenniorum, ad quas, & quæ ratione unionis, applicationum, appropriationum, & incorporationum prædictarum, aliorumque præmiſſorum, reſpectivè teneri, & obligatos eſſe dici poſſet, ac a quacumque obligatione deſuper Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ, & illius Officialibus facienda, penitùs eximimus, & totaliter liberamus; atque ad annatas, & quindennia hujuſmodi ſolvenda, & ſe deſuper obligandum, nullatenùs teneri, neque ad id per Cameram, ſeu illius Officiales prædictos, aut alios quoſcumque, ullo unquam tempore cogi vel compelli, & ob non ſolutionem, vel obligationem hujuſmodi, a quoquam quovis prætextu, colore, vel ingenio moleſtari, aut inquietari ullatenùs poſſe, aut debere, volumus pariter, atque decernimus.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

Præſentes quoque Litteras, & in eis contenta quæcumque, nullo unquam tempore, ex quocumque capite, vel ex quacumque cauſa, etiam quantumvis juridica, & legitima, etiam ex eo, quod Clerici Sæculares Doctrinæ Chriſtianæ Congregationis S. Agathæ, & quicumque alii in præmiſſis jus, vel intereſſe habentes, vel habere quomodolibet prætendentes, ſubjectioni, unioni, & incorporationi hujuſmodi, aliiſque præmiſſis non conſenſerint, nec ad id vocati, citati, & auditi, neque cauſæ, propter quas eædem præſentes emanaverint, adductæ, aut ſufficienter verificatæ, & juſtificatæ fuerint, aut ex quocumque alio prætextu, colore, & capite, etiam in corpore juris clauſo, ac etiam enormis, enormiſſimæ, & totalis læſionis, nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis, vel invaliditatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aliove quolibet, etiam quantumvis magno, formali, ſubſtantiali, & inexcogitabili defectu notari, impugnari, infringi, retractari, limitari, ad viam & terminos juris, vel Privilegiorum, & Indultorum Congregationi a Nobis ſuperiùs unitæ, & incorporatæ, illiuſque Superioribus, & Perſonis quibuſcumque quomodolibet forſan conceſſorum reduci, aut in jus, vel controverſiam vocari, ſeu adverſus eaſdem præſentes aperitionis oris, & reſtitutionis in integrum, aliudque quodcumque juris, facti, vel gratiæ remedium impetrari, ſeu intentari poſſe; ſed eas ſemper, & perpetuò firmas, validas, & efficaces eſſe & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab omnibus, ad quos nunc quomodolibet ſpectat & pertinet, ac ſpectabit & pertinebit in futurum, in omnibus & per omnia inviolabiliter obſervari: ſicque, & non aliter, per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, & Vice-Legatos, & Sedis Apoſtolicæ Nuntios, alioſque quoslibet quavis auctoritate, aut poteſtate fungentes, aut functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quâvis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari & definiri debere, & ſi ſecùs ſuper præmiſſis, aut illorum aliquo, a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane motu pari decernimus.

Commiſſio Card. Urbis Vicario tamquam Judici Executori.

Quocircà Dilecto Filio Noſtro Joanni Antonio Tituli SS. Silveſtri & Martini in Montibus S. R. E. Presbytero Cardinali Guadagni nuncupato, Noſtro, & pro tempore exiſtenti Romani Pontificis in Urbe, ejuſque Diſtrictu Vicario in Spiritualibus Generali, per eaſdem præſentes committimus, & mandamus, quatenùs ipſe per ſe, vel per alium, ſeu alios, eaſdem præſentes, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictæ Congregationis Clericorum Sæcularium Doctrinæ Chriſtianæ Avenionen. Provinciæ Romanæ, illiuſque Superiorum Provincialium, fuerit requiſitus, ſolemniter publicans, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtens, faciat Auctoritate Noſtra ſubjectionem, & unionem, & incorporationem hujuſmodi, aliaque præmiſſa, plenarium, & integrum effectum omninò ſortiri, eaque ab omnibus, ad quos ſpectat, & in futurum quomodolibet ſpectabit, inviolabiliter obſervari, ipſamque Congregationis Avenionenſis Provinciam prædictam eorum commodo, & effectu pacificè frui, & gaudere; non permittens eam deſuper a quoquam quomodolibet impediri, moleſtari, inquietari, vel perturbari; contradictores quoslibet, ac præmiſſis non parentes, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo; invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii Sæcularis.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis de unionibus committendis ad Partes, & de exprimendo in eis vero annuo valore, nec non de non tollendo jure quæſito, ac poſtremi Lateranenſis Concilii uniones, & applicationes perpetuas, niſi in caſibus a jure permiſſis, fieri prohibentis, nec non ſingulis ſuperiùs memoratis Litteris Prædeceſſorum Noſtrorum Gregorii XIII., Pauli V., Gregorii XV., & Clementis XI., aliiſque ejuſdem Pauli V. Litteris in eadem forma Brevis datis die VI. Octobris anni MDCVII.; item Pauli II., Pauli IV., Pii V., & Sixti etiam V., aliorumque Romanorum Pontificum, annatas, & quindennia Cameræ, & Cancellariæ noſtris in unionibus, & applicationibus ſolvi præcipientium, nec non Pii IV. de gratiis intereſſe ejuſdem Cameræ quomodolibet concernentibus in ipſa Camera infra certum tunc expreſſum tempus inſinuandis, & regiſtrandis, ac Bonifacii VIII. de una, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodò non ultra tres aliquis auctoritate præſentium ad Judicium trahatur, aliiſque quibuſvis etiam in Provincialibus, & univerſalibus Conciliis editis, vel edendis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, dictæque Congregationis S. Agathæ per præſentes unitæ, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apoſtolicis quibuſvis Superioribus, & perſonis in contrarium præmiſſorum quomodolibet forſan conceſſis, approbatis, & innovatis, nec non quibuſcumque piorum Oblatorum, aut Teſtatorum voluntatibus, & diſpoſitionibus; quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum tenores, cauſas, formas, & occaſiones præſentibus

pro

pro plenè & ſufficienter, ac de verbo ad verbum inſertis, expreſſis, & ſpecificatis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris; ad præmiſſorum effectum ſpecialiter, & expreſsè, ac pleniſſimè, & latiſſimè, Motu, & poteſtatis plenitudine paribus, harum ſerie derogamus, & derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque; aut ſi aliquibus communiter, aut diviſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per Litteras Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem.

Fides præſtanda tranſumptis.

Volumus autem, quod ipſarum præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & Sigillo alicujus Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ obſignatis, eadem prorſus fides in judicio, & extra, ubique adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ Abſolutionis, Diſmembrationis, Unionis, Incorporationis, Applicationis, Appropriationis, Conceſſionis, Aſſignationis, Statuti, Mandati, Decreti, Derogationis, & Voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. anno VIII. die 15. Decembris 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſeptimo, decimo octavo Kalend. Januarii, Pontificatus Noſtri Anno VIII.

D. Card. Paſſioneus.
J. Datarius.
Visa de Curia
J. C. Boſchi.
L. Eugenius.
Loco ✠ Plumbi.
Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 16. Decembris 1747.

XLIII.

Beatificatio Ven. Servi Dei Hieronymi Æmiliani Fundatoris Congregationis Somaſchæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

IN Caſtris Militantis Eccleſiæ Illi tantum contra inſcuſſiſſimos hoſtes, elato Crucis Vexillo, triumphum agunt, & laurea donantur æterna, qui ad coërcendos lapſæ naturæ impetus, arduum Chriſtianæ perfectionis iter, Chriſti ſanguine undequaque conſperſum, alacriter arripientes, violentiam, ne concidant, ſibi jugiter inferunt, atque inexpiabili, & pertinaci bello vitiis indicto, in obtinendis virtutibus fortiſſime decertant. Cum autem eorum cordibus penitùs hæreant Apoſtoli monita, Chriſti oraculis comprobata, finem præcepti eſſe charitatem, adeo ut abſque illa, corpore vel flammis tradito, haberentur dubio procul tanquam æs ſonans, aut cymbalum tinniens, hoc maximum in lege mandatum, Spiritu Sancto Duce, quantum facere, entique poſſunt, exequi, & exhaurire contendunt. In graviſſimo utriuſque diſciplinæ Inſtituto plurimum laboravit, & mirificè excelluit Venerabilis Dei Servus Hieronymus Æmilianus, qui lubricam juventutis viam ingreſſus, animum prava licentia infecit, moreſque liberiores Familiæ nobilitate auctos, confirmavit militia, cui nomen dederat, ut Venetæ Reipublicæ duriſſimo Cameracenſis fœderis bello implicitæ, tamquam Matri in extrema fortuna laboranti, opem ferret, utque Civis Togatus ea gente Patricia ob rem benè geſtam ampliſſimis honoribus cumularetur. Verùm Arce Caſtri Novi in Marchia Tarviſina ab hoſtibus per vim expugnata, Hieronymus, qui ei tunc præerat, ferreis manicis, & compedibus devinctus, in fœdiſſimum carcerem conjectus eſt. Eo loci, cum extrema quæque ſibi impendere animadverteret, acriores de æterna animæ jactura, quam de intercepta libertate, injecta mortis terrore, ſtimulos ſenſit, atque ex peccatorum conſcientia eos hoſtes potiſſimum pertimeſcere cœpit, qui ſe majori ſupplicio dignum, vinculis æternis conſtrictum præcipitem in inferos agere poſſent. Attamen Beatiſſimæ Virginis ope, cui ſe plurimum commendaverat, incolumis factus, cœleſti ejus patrocinio, quam tunc repente aſſecutus eſt, ſempiterna beneficii memoria, retulit libertatem. Deinde Venetias repetens, depoſita Toga, abdicatiſque Dignitatibus, nuntium ſæculo remiſit, chriſtianæ pœnitentiæ operibus, officiiſque pietatis uſquequaque addictus. Hinc miris, & ſuaviſſimis modis intus agente Divina Gratia, illico intellexit, dilectionem Proximi, quæ legis plenitudo eſt, non ignavo, & inerti amore compleri, ſed in maximis rebus gerendis, & ſubſtinendis totam verſari. Quamobrem pueros, qui ingenti numero, Parentibus ferro, fame, lueque ſublatis, per compita, & fora miſere vagabantur, Divino afflante numine, tecto ſua pecunia locato, idoneiſque Magiſtris conductis, incolumes recepit, ſervavitque. Neque huic tam eximiæ ſollicitudini finem fecit, ſed cæteris exemplar factus, id primus aggreſſus eſt, ut mulieres malæ famæ a turpi quæſtu ad pœnitentiam converſæ, intra ſepta Domus Fidelium eleemoſynis comparatæ, ad eluendas profligatiſſimæ vitæ maculas continerentur. Præterea Venerabilis Dei Servus, ne tot annorum labor pro animarum ſalute ſuſceptus, humanarum rerum vitio, quæ fluxæ ſemper, & caducæ eſſe ſolent, obſoleſceret, & interiret, novæ, Religioſæque Familiæ, in exiguo Bergomenſis Agri Oppido Somaſcha, unde nomen ſortita eſt, fundamenta jecit, ut quæ in publicam utilitatem ab ipſo fuerant inſtituta, firmis deinde radicibus defixa, & quod caput eſt, hujus Apoſtolicæ Sanctæ Sedis beneficio confirmata, conſtanter perſeverarent, & uſquequaque, quod, Domino incrementum largiente, evenit, propagarentur. Demum cum annos quinquaginta ſex inter vivos egiſſet, duobus ab hinc & amplius ſæculis, præclariſſimam vitam, diuturnis ſemper, magniſque laboribus diſtentam, cum pretioſa morte in conſpectu Domini commutavit. Tot itaque tantiſque Viri meritis, longè, latèque fama pervulgatis, Proceſſus tum Ordinaria, tum Apoſtolica auctoritate pluribus in locis de Virtutibus, & Miraculis, ut inſtruerentur, curatum eſt. Quæ quidem Virtutes, & Miracula apud tunc exiſtentes Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores primùm, ut moris tunc temporis erat, excuſſa, ad tunc itidem exiſtentium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Congregationem Sacris Ritibus præpoſitorum deinde pernoſcenda fuerunt tradita. At interim felic. recor. Urbani Papæ VIII. Prædeceſſoris Noſtri decretis intercedentibus, Cauſæ Poſtulatores ab inſtituto ceſſarunt, hujuſce S. Sedis auctoritati uſquequaque obſecuti. Triginta verò ab hinc circiter annis apud eamdem Cardinalium Congregationem (cum in minoribus conſtituti ejuſdem Cauſæ patrocinium ſuſcepimus) iterum de Virtutibus quæſtio redintegrata eſt; quas in poſterum pluries, diligenterque perpenſas, recol. me. Clemens Papa XII. Prædeceſſor

B. Hieronymi vita, & virtutes ſummatim referuntur.

Congregationis Somaſchæ inſtitutio.

Cauſæ ſeries.

quoque Noſter octavo Kalendas Auguſti 1737. ſuo Decreto approbavit, & in gradu heroico collocatas aſſeruit. Poſtmodum coram Nobis in hoc Supremæ Dignitatis faſtigio quamquam immeritò collocatis, ad Miracula deventum eſt, quorum duo, communibus tum eorumdem Cardinalium, tum memoratæ Congregationis Conſultorum curis, atque ſuffragiis perſpecta, diſcuſſa, atque approbata, nono Kalend. Maji Decreto noſtro firmavimus. Illud tandem inveſtigandum maximè ſupererat: Num Virtutibus, ac duobus tantummodò Miraculis probatis, idem Servus Dei Beatorum faſtis poſſet adſcribi. Verùm rebus a Nobis accuratiſſimè pervolutis, ultro, lubenterque aſſenſi ſumus, nuperoque Decreto noſtro ampliſſimo nonis Auguſti Cauſam abſolvimus. Quæ cum ita ſe habeant, precibus tum dilectorum Filiorum Nobilium Virorum, Ducis, & Dominii Venetorum, tum dilectorum etiam Filiorum Clericorum Regularium Congregationis de Somaſcha, paterna benignitate annuentes, de ſupradictæ Cardinalium Congregationis conſilio, & aſſenſu, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus, ut idem Dei Servus Hieronymus Æmilianus in poſterum BEATI nomine nuncupetur, ejuſque Corpus, & Reliquiæ venerationi Fidelium (non tamen in proceſſionibus circumferendæ) exponantur; Imagines quoque radiis, ſeu ſplendoribus exornentur: ac de eo quotannis die octava Februarii, qua è vivis feliciter ceſſit, recitetur Officium, & Miſſa de communi Confeſſoris non Pontificis, cum Oratione a Nobis approbata, juxta rubricas Breviarii, & Miſſalis Romani. Porro recitationem Officii, & Miſſæ celebrationem hujuſmodi fieri concedimus tum in univerſa Clericorum Regularium hujuſmodi Congregatione, tum in Urbe Venetiarum, ubi Vir ille magnus primam lucem aſpexit, tum in memorato Oppido Somaſchæ, ubi ſupremum diem clauſit, tum in toto Bergomenſi Territorio, ubi diu verſatus eſt, ab univerſis Chriſtifidelibus tam Sæcularibus, quàm Regularibus, qui ad horas Canonicas tenentur: Et quantum ad Miſſas attinet, etiam ab omnibus Sacerdotibus ac Eccleſias, in quibus Feſtum peragetur, confluentibus. Præterea primo dumtaxat anno a datis hiſce literis inchoando, in Eccleſiis Congregationis de Somaſcha, Civitatis, Oppidi, & Territorii antedicti, ſolemnia Beatificationis ipſius Servi Dei cum Officio, & Miſſa ſub ritu duplici majuri, die ab Ordinariis reſpectivè conſtituta, poſtquam in Baſilica noſtra Sancti Petri in Vaticano celebrata fuerint eadem ſolemnia tertio Kalendas Octobris currentis anni, pariter celebrandi facimus poteſtatem. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac decretis de non cultu editis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, ut earumdem præſentium Literarum tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu Secretarii dictæ Congregationis Cardinalium ſubſcriptis, & Sigillo Præfecti ejuſdem Congregationis munitis, eadem prorſus fides tam in judicio, quam extra illud adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Beatificatio.

Adhortatio ad virtutum imitationem, præſertim Charitatis, & Pœnitentiæ.

Cum autem ad cultum Sanctorum quam maximè interſit, in præclaris eorum geſtis cogitationes omnes, nedum oculos defigere, ut, excuſſo torpore, noſtram improperantes deſidiam, & ab eorum caritate & pœnitentia quàm longiſſimè abeſſe recogitantes, ad Evangelicæ doctrinæ normam mores noſtros componamus, plurima in Hieronymo Æmiliano, eademque ad imitandum luculentiſſima ſuppetunt virtutum exempla, ut ejuſdem veſtigiis inhærentes, aſſequamur & præmia. Hic enim Dei Servus, quamvis clariſſima Familia ortus, juvenili tamen licentia in vitia turpiter delapſus, ut Deo ſatisfaceret, arctamque ſalutis viam ingrederetur, non generis nobilitatem, non mollem, & delicatam juventutem, non commoda vitæ, non Magiſtratus jacturam, non affinium querelas, non hominum ludibria prætexuit, ſed illecebrarum corruptelis animum irretitum, & diris vulneribus confoſſum, congruis curavit remediis, idque potiſſimum præcavit, ne imbecillior medicina foret, quàm morbus. Præ cæteris autem ejus virtutibus, caritatem præſtat æmulari, quæ per dilectionem operata eſt, & qua ille totus in proximos deflagravit; ut in hoc primo, & maximo Evangelicæ legis mandato excolendo egregiam ſemper navemus operam, probè memores iis tantùm, qui multum dilexerunt, multa quoque peccata fore remittenda. Lapſi porrò, quibus incumbit improbam vitæ conſuetudinem, corruptoſque mores emendare, non qualemcumque pœnitentiam in hoc indulgentiſſimo Sæculo tot verborum lenociniis delinitam, ſibi ſatis eſſe confidant, ſed hujus Servi Dei moneantur exemplo, ad gravia expianda delicta, ad flectendam Omnipotentis iram, & ad inſtaurandam ſpiritus novitatem, quam Beatus Hieronymus Æmilianus aſſecutus eſt, & quæ ipſi tantam peperit gloriam, ſine magnis noſtris fletibus, & laboribus, divina id exigente juſtitia, pervenire nequaquam poſſe.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXII. Septembris MDCCXLVII. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

D. Card. Paſſioneus.

XLIV.

Reformatio Tribunalium Urbis in Judiciis Criminalibus, & quoad expeditiones Commiſſionum, cum opportunis ordinationibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Leges ad debitam obſervantiam revocari debent.

Pontifices pro Temporali eorum dominio varios abuſus emendarunt.

Et Pontifex id ipſum ſedula cura egit.

Præcipuè Inſtituendo ſuper Oeconomia Ærarii Cameræ

Rerum *humanarum conditio fert, ut etiam quæ rectè, ac ſapienter olim ſunt conſtituta, novam ſemper, & aſſiduam Rectorum curam, & vigilantiam expoſcant; ut dum ipſa vel temporum viciſſitudine, vel hominum vitio ſenſim labefactantur, ad debitum integritatis ſtatum ſupremi moderatoris diligentia, & auctoritate revocentur. Hinc eſt, quod licèt Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum providentia, non ſolum Eccleſiam Chriſti Paſtorali eorum regimini commendatam, verùm etiam temporale Patrimonium eorumdem poteſtati concreditum, optimis juſtiſſimiſque legibus inſtruxerit, ſæpè tamen cogimur exorientes abuſus, & inordinationes, a parvis initiis in magnas corruptelas, cum juſtitiæ injuria, & populorum damno, quotidie ſuccreſcentes, novis promulgatis legibus emendare, & ne in poſterum ſimilia accidant, quantum Nobis ex alto conceditur, providere. Quam ob rem quum plures tam Venerabilium Fratrum Noſtrorum hujus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, quàm Dilectorum Filiorum Curiæ Noſtræ Officialium, & Miniſtrorum Conſultationes partim conſtitutas invenerimus, partim, pro Apoſtolici miniſterii Noſtri Officio, publicæque utilitati ſtudio, Nos ipſi ſtatuerimus; quarum ope, & conſilio occurrentes vel Eccleſiarum, vel temporalium Ditionum Noſtrorum neceſſitates intelligere, iiſque opportunè conſulere valeremus; magnum in dies fructum percipere Nos agnoſcimus ex inſtituta Congregatione Particulari ſuper Œconomica Apoſtolica Cameræ, &*

Digitized by Google

Congregationem particularem.

Quæ non paucos abuſus in judiciis Criminalibus advertit.

Ærarii Noſtri adminiſtratione, pro cujus erectione Apoſtolicas Literas edidimus xiv. Kalen. Maji anni MDCCXLVI.; qua nempè Congregatione ſuggerente, quum cognoverimus non paucos abuſus in Criminalibus Judiciis Tribunalium Almæ Urbis invectos, atque diuturna, ſed non minus prava conſuetudine firmatos, ex quibus tum Apoſtolica Camera Noſtra Ærarium, tum publicæ juſtitiæ adminiſtratio, tum Reorum, & damnatorum ſalus, atque ſubſtantia, magna & indebita accipiebant detrimenta; non omiſimus opportuna ſtatim mandata, atque præcepta ad eorum correctionem ſingulis, ad quos pertinebat, dirigere; quæ deindè complexi ſumus in Schedula noſtri Motus proprii die xxx. elapſi menſis Septembris Noſtra manu ſignata, die verò ij. menſis Octobris in plena Camera exhibita, & præſentata, deindèque in ſequenti Camera die xvij. menſis Novembris, in executionem Decreti dictæ plenæ Cameræ, ac Conſtitutionis fel. record. Pii Papæ IV. Prædeceſſoris Noſtri de regiſtrandis, *admiſſâ. & in Libro Signaturarum Noſtrarum in actis dilecti Filii Gregorii Caſtellani unius ex prædicta Camera Noſtra Apoſtolica Secretariis, & Cancellariis exiſtentis* fol. 58. & ſeq. *regiſtrata, quæ eſt tenoris ſequentis, videlicet.*

Quibus Pontifex occurrit per ſpecialem Chirographum.

Tenor Chirographi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

Procemium.

Dopo aver Noi largamente provveduto con diverſe Noſtre Coſtituzioni al buon ordine, ed Amminiſtrazione della Giuſtizia nelle Cauſe Civili: Era ben giuſto, e convenevole, che rivolgeſſimo gli occhi della noſtra Paterna providenza ſopra le Cauſe, e Proceſſure Criminali, quali intereſſano non le ſole ſoſtanze, ma la eſtimazione, la liberta, e non rade volte anche la vita degli Uomini. Sapendo pertanto li molti aggravj, che ſoffrivano, non meno gl'Inquiſiti di qualche delitto, che la noſtra Camera Apoſtolica, e le Comunità del Diſtretto di queſta noſtra Citta di Roma, dalle frequenti ſpedizioni de' Commiſſarj, che ſi facevano dal Governo, e da altri Tribunali di eſſa Città, e ſpecialmente col prolungarſi più aſſai del neceſſario le medeſime Commiſſioni, come pure dall'eſſere per più meſi trattenuti a marcire in queſte Carceri, prima di eſſere traſmeſſi a Civita Vecchia, quei miſerabili, che ſono condannati alla pena della Galera: Ordinammo alla Congregazione dei Cardinali, e Prelati da Noi ſpecialmente deputata nella noſtra Coſtituzione, che incomincia, *Apoſtolici Ærarii*, ſopra le materie Economiche della Camera, e dello Stato, che cercaſſe, & ſuggeriſſe il modo più adequato, con cui reſtaſſe proveduto ſull'uno, e l'altro capo, non meno alla buona amminiſtrazione della Giuſtizia, che alla indennita del noſtro Erario: Lo che avendo la medecima Congregazione puntualmente, ed eſattamente adempiuto *ſin dalli* 8. Novembre, e 6. Decembre dell'anno proſſimo paſſato *1746.*, con aver anche inteſi, è conſultati li Miniſtri principali de' ſuddetti Tribunali, ci contentammo per allora di notificare per mezzo della noſtra Segretaria di Stato al Reverendiſſimo Cardinale Vicario, a Monſignor Governatore di Roma, ed Monſignor Uditore generale della Camera, le riſoluzioni providamente preſe da eſſa Congregazione, con ordine di dare alle medeſime ſin dal principio dell'anno, pronta, e puntuale eſecuzione. Oggi poi, che mediante la prova, ed eſperimento fattone in tutto queſto tempo di mezzo, abbiamo veduto, e riconoſciuto eſſere le medeſime Riſoluzioni del tutto corriſpondenti alla intenzione, e deſiderio Noſtro; Vogliamo, che le medeſime ſieno, e reſtino ſtabilite, e fiſſate in perpetuo.

Gravamina ob expeditionem Commiſſariorum.

Pontif. mandavit dictæ Congregationi, ut modum ſuppeditaret, quo illa evitaventur.

Congregatio reſolutionem cœpit, illamque Pontifex obſervandam tradidit.

Et ob fructum compertum, illam in perpetuum decernere ſtatuit.

Che però di Noſtro Moto proprio, certa ſcienza, e pienezza della Noſtra Suprema Podeſtà, inerendo alle ſuddette Riſoluzioni, come ſopra, preſe dalla detta noſtra Congregazione, e confermando, ed approvando gli ordini già dati per mezzo della noſtra Segretaria di Stato, ordiniamo in primo luogo, e commandiamo, che in avvenire per ſervizio del Tribunale del Governo di Roma vi ſia ſempre un numero certo, fiſſo, e determinato di Giudici, e Notarj, e non più con ſtipendj, ed emolumenti incerti, ma ciaſcuno col ſuo meſtruo ſalario, e proviſione fiſſa, e determinata, come in appreſſo, cioè; Nella Claſſe, e numero *de' Giudici*, due Luogotenenti: Il primo con il ſolito ſalario *di ſcudi cinquanta il meſe*, e colla mancia parimenti ſolita di altri *ſcudi cinquanta* l'anno per le Feſte del Santiſſimo Natale: E parimente il ſecondo con il ſolito ſalario di *ſcudi quaranta* il meſe, e colla ſolita mancia di altri ſcudi *cinquanta* ogni anno nella ſolennità ſuddetta, *Due Soſtituti Luogotenenti*, il primo con ſalario di *ſcudi trenta*, ed il ſecondo di *ſcudi venticinque* ogni meſe. *Quattro Soſtituti Fiſcali numerarj*, col ſalario di *ſcudi quindeci* il meſe per ciaſcheduno: *E ſei Soſtituti Fiſcali ſoprannumerarj col ſalario* di meſtrui *ſcudi dieci* per ciaſcheduno, ſenz'altra mancia dentro l'anno. E perchè oggi ſi trovano al ſervizio del Governo altri due Soſtituti Sopranumerarj, vogliamo, che queſti, cioè che li due, che ſono gli ultimi in ordine di ammiſſione, poſſano, ſe vogliono, continuare il ſervizio di eſſo Governo per loro comodo, ed inſegnamento, ma però ſenza ſalario alcuno, e colla ſola mancia di *ſcudi dieci* l'anno nelle Feſte ſuddette di Natale, come hanno goduto finora. Subito poi chè queſti due, o alcuno di loro, saranno proveduti di altro Impiego, o pure paſſeranno nel numero delli detti ſei ſopranumerarj ſalariati, non dovranno più ammetterſi altri in luogo loro; Volendo Noi, che il numero de' Giudici del Governo reſti ſempre fiſſato, e ſtabilito, colli Salarj, e Proviſioni ſuddette, in due Luogotenenti, due Soſtituti Luogotenenti, quattro Soſtituti Fiſcali numerarj, e ſei Soſtituti Fiſcali Sopranumerarj, e che oltre queſti non poſſa, ne debba ammetterſi verun'altro, ſotto qualunque nome, titolo, e preteſto, ancorchè proteſti, e dichiari da principio di voler ſervire ſenza mancia, ſalario, ed emolumento alcuno, per aver dimoſtrato l'eſperienza del paſſato, che queſti Soprannumerarj non ſalariati, per lo più giovani, ed ineſperti, altro non producono, che diſordine, e confuſione, e non potendo pretender Salario, ſi procacciano tuttavia con altre maniere poco giuſte il neceſſario loro mantenimento. Che ſe mai in avvenire contro queſto Noſtro divieto, e proibizione, ardiranno li detti Luogotenenti, o altri chiunque ſia, eziandio lo ſteſſo Governator di Roma pro tempore, ammettere alcuno ſopra il detto numero di dieci, vogliamo, che ſia tenuto a pagarli del proprio il Salario di ſcudi dieci il meſe, ſenza che poſſa mai ripeterlo dalla noſtra Camera.

I. Præfigit in Tribunali Gubernii numerum Judicum, & Notariorum Criminalium, cum determinata proviſione.

Numerus, & emolumenta Judicum.

Così pure *nella Claſſe de' Notari* del medemo Tribunale del Governo, vogliamo, & ordiniamo, che oltre il *Capo Notaro*, e ſuo *Soſtituto* primario, quale fà ancora le funzioni di *Segretario*, non ſi tenga in avvenire maggior numero di *dieci Notarj Soſtituti*, con il Salario meſtruo di *ſcudi dieci* per ciaſcheduno, oltre gli emolumenti, che provengono dalle licenze di portar Armi, quali dovranno fra di eſſi ripartirſi, come finora ſono ſtati ripartiti, a tenore del Chirografo ſegnato da Urbano VIII. Noſtro Predeceſſore li 29. Novembre 1640., a cui nelle parti non contrarie alla preſente Noſtra Cedola di Moto Proprio, vogliamo che ſi abbia

Numerus, & emolumenta Notariorum.

piena

Digitized by Google

piena relazione. E ſe il Capo Notaro, o altri chi che ſia, ardirà ammettere alcuno ſopra il ſuddetto numero di dieci, ſia parimente tenuto a pagarli del proprio ſcudi quattordeci il meſe ſenza eccezione alcuna, e ſenza poterli mai ripetere, nè direttamente, nè indirettamente dalla noſtre Camera.

II. Illis injungit onus adimplendi Commiſſiones extra Urbem cum ſolo cibariorum lucro.

Correſpettivamente a queſti accreſcimenti, e nuovi aſſegnamenti, quali facciamo ben volentieri alli Giudici, e Notarj del ſuddetto Tribunale del Governo di Roma, affinchè ciaſcuno di eſſi abbia un ſalario corriſpondente all'Impiego, e fatice ſua, e più non ſia, come prima, coſtretto a procacciarſi il vitto e mantenimento dalle Commiſſioni Criminali; Vogliamo, ordiniamo, e commandiamo, che tanto li Giudici, che li Notarj ſuddetti, e ciaſcuno di eſſi, abbiano, ed abbia l'obbligo, e peſo di andare in tutte le Commiſſioni, che ſeranno loro ordinate da Monſignor Governatore di Roma pro tempore, eziandio fuori del Diſtretto, tanto per cauſe proprie del Tribunale, quanto per cauſe, e per ordine della Congregazione della Noſtra Conſulta, ſenza che alcuno di eſſi Giudici, e Notarj poſſa per alcuna benchè laborioſa, e laborioſiſſima Commiſſione, domandare, e pretendere Viatici, Cavalcature, o altra veruna ricognizione, e pagamento, eccettuate le ſole, e ſemplici Cibarie, per le quali aſſegniamo, e vogliamo, che ſi paghino della Noſtra Camera alla Maſſa di tutti li ſuddetti Giudici, e Notarj del Governo uniti aſſieme, e per modo di corpo, e Collegio, la ſomma di ſcudi ottocento ottanta annui. Quali ſcudi 880, dovranno in primo luogo erogarſi, per la rata, che ſarà neceſſaria, *nelle ſpeſe* dei Chirurghi, o altri Periti in occaſione di riconoſcere li corpi di delitto, e per ogni altra ſpeſa eventuale, ed incerta, quale per qualunque cauſa, e ragione, e ſotto qualunque nome, o titulo, occorrerà farſi in congiunture di dette Commiſſioni. In ſecundo luogo dovranno erogarſi *per le Cibarie* di quelli Giudici, e Notarj, che anderanno effettivamente in Commiſſione fuori di Roma, da taſſarſi un tanto il giorno dal ſuddetto Governatore pro tempore, me però nella ſomma la più riſtretta, che ſia poſſibile, affinchè li detti Giudici, e Notarj per godere il vantaggio di dette Cibarie, o pure per ſtare eſſenti da Roma, ed in conſeguenza dal peſo delle loro ordinarie incombenze, non prolunghino più del biſogno, come finora più volte è accaduto, con grave danno della Camera, delle Comunità, e degl'Inquiſiti, le medeſime Commiſſioni. Ed in terzo luogo, ſe dopo le ſpeſe, e Cibarie ſuddette avanzarà qualche parte di detti ſcudi ottocento ottanta, dovrà l'avanzo ripartirſi ugualmente in fine di ogni anno tra li ſuddetti Giudici, dodici Soſtituti, e dieci Notari ſalariati come ſopra. E nondimeno, ad effetto, che li medeſimi vengano ſempre più animati a fare il loro dovere, vogliamo di più, & ordiniamo, che oltre li ſuddetti ſcudi ottocento ottanta da erogarſi, come ſopra, ſi paghino ogni anno dalla Noſtra Camera nelle mani detto Monſignor Governatore pro tempore altri ſcudi cento, ad effetto di rimunerare con eſſi ad arbitrio ſuo quelli, che averanno uſato nel decorſo dell'anno celerità, diligenza, ed attenzione maggiore nelle loro Commiſſioni.

Cibaria, & aliæ expenſæ deduci debent ex certa ſumma a Camera perſolvenda.

Quod ſupereſt inter ipſos dividatur.

Gubernator Urbis recipiat aliam ſummam pro remuneratione digniorū.

De onere Inquiſitorum ſolvendi expenſas Commiſſionum.

Non intendiamo però con queſto noſtro nuovo provedimento di liberare, o eſimere gl'Inquiſiti dall'obbligo, che hanno, di pagare li viatici, ſecondo la diſpoſizione di ragione, e delle Coſtituzioni, & ordinazioni de' noſtri Predeceſſori; Ma dove prima dovevano pagarli alli Giudici, e Notarj, perchè non erano ſalariati, o non averano ſalarj corriſpondenti alle loro fatiche, vogliamo che in avvenire ſieno tenuti pagarli alla noſtra Camera Apoſtolica, in rimborſo delli ſalarj, e ſomme ſuddette; E che a tal'effetto quei Giudici, e Notarj del ſuddetto noſtro Tribunale del Governo, che andaranno in commiſſione, ſubito che gl'Indizj ſiano ſufficienti per traſmettere l'Inquiſizione, o pure la tortura, debbano, ſotto pena della rimozione dall'Uffizio, e di eſſere tenuti del proprio, fare eſatta, e diligente deſcrizione di tutti li Beni, tanto Mobili, che Stabili, dell'Inquiſito, o Inquiſiti, e quella alligare in Proceſſo, e denunciare con intimazione giudiziale al Commiſſario generale della noſtra Camera, o ſuo Soſtituto Commiſſario, ad effetto che poſſa eſiggere, e far eſiggere i Viatici dagl'Inquiſiti, dopo ſeguita la condanna. Con che li noſtri Sudditi reſtaranno grandemente ſollevati, perchè in queſto modo non ſaranno più ſoggetti alla diſperſione, e perdita de' loro Beni, prima che ſieno trovati veramente colpevoli.

III. Emolumenta primi Notarii compenſat.

E perchè il Capo Notaro del Governo con queſto nuovo metodo viene a perdere la quarta parte degli utili, che ritraevano li Notarj ſuoi Soſtituti, nell'andare in commiſſione: Perciò in compenſo di detta quarta parte, aſſegniamo, e vogliamo, che ſi paghi dalla noſtra Camera al medeſimo Capo Notaro la ſomma fiſſa, e ſtabile di ſcudi *cinquecento* ogni anno, con che però il medeſimo, per la mancanza di detti utili provenienti dalle Commiſſioni, non poſſa chiedere, o pretendere dall'Archiconfraternità della Carità alcuno sbaſſo, o defalco dell'annuo affitto convenuto colla medeſima per detto Uffizio, e Notariato, ma anzi debba puntualmente oſſervare in tutto, & per tutto, ciò che hà promeſſo nell'Iſtromento di detto Affitto.

IV. In Tribunalibus Cameræ Apoſtolicæ, & Vicarii, Salaria Miniſtrorum non immutat.

Da queſti provedimenti, che riguardano il Tribunale del Governo per le Commiſſioni Criminali, tanto proprie, quanto della Congregazione della Noſtra Conſulta, paſſando agli altri due, di Monſignor Uditore Generale della Noſtra Camera, e del Reverendiſſimo Cardinale Vicario di Roma, e parimente inerendo alle Riſoluzioni preſe dalla detta Congregazione Economica, e confermando gli Ordini già dati in principio del corrente anno per mezo della Noſtre Segretaria di Stato, vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che reſtando fermi sì per l'uno, che per l'altro Tribunale, li Giudici, Notarj, e Miniſtri, che al preſente vi ſono, colli Salarj, e proviſioni, che attualmente gode ciaſcuno di eſſi, nelle Cauſe Criminali, nelle quali vi è l'Accuſatore, o Aderente al Fiſco, ſe queſti chiederà in alcuno di detti due Tribunali, quando per altro ſia competente, che ſi ſpediſca un Giudice Commiſſario fuori di Roma, potranno in tal caſo da eſſi Tribunali ſpedirſi Giudici, Notarj, e Birri, purchè però l'Accuſatore, o Aderente al Fiſco, abbia preventivamente fatto il depoſito delle ſpeſe, Cibarie, o Viatici, in ſomma congrua e conveniente, e per il di più, che quelle poſſino importare, dia, & abbia dato ſicurtà idonea di pagare, e ſupplire l'intiero in fine della Commiſſione, con dichiarazione eſpreſſa da inſerirſi, e regiſtrarſi nel Proceſſo della Cauſe, che non debba, ne poſſa l'Accuſatore, o Aderente al Fiſco ripetere dagli Accuſati, o Inquiſiti, li Viatici, che averà depoſitati, o pagati, ſe non dopo ſeguita la condanna.

Commiſſiones verò fiant expenſis Partis Fiſco adhærentis.

Si deſit Pars Fiſco adhæreos, quid agendum.

Quando poi non vi ſia Accuſatore, o Aderente al Fiſco, o pure che queſti non vogliano, o non poſſano depoſitare, ed obbligarſi in ſicurtà come ſopra: Vogliamo, ed ordiniamo, che in queſto caſo, e caſi, nè l'uno, nè l'altro di detti due Tribunali ſpediſcano più da Roma nè Giudici, nè Notarj, nè Birri; Ma ciaſcuno di eſſi appoggi, ed incarichi delle Commiſſioni, che occorreranno, gli Ordinarj Eccleſiaſtici,

o Vicarj generali, oppur anche altre Perſone a ſuo piacimento, coſtituite però in Dignità Eccleſiaſtica, di quelle iſteſſe Dioceſi, ove dovrà farſi il Proceſſo, con traſmetter loro, unitamente alla Commiſſione, quelle Iſtruzioni, che ſtimerà opportune, affinchè il Proceſſo ſi faccia nelle forme di ragione. E ſe mai avveniſſe qualche caſo particolare, in cui ſi ſtimaſſe neceſſario per la buona amminiſtrazione della Giuſtiaia, o commetrere il Proceſſo ad alcuno de' Veſcovi, o Ordinarj più vicini, o pur anche ſpedir da Roma Giudici, o Notarj; Vogliamo che in tal caſo ſe prenda da Noi, e da' noſtri Succeſſori Commiſſione ſpeciale ſegnata di noſtra propria mano, con il *Viſa* di Monſignor Uditore pro tempore Noſtro, e de noſtri Succeſſori, come Segretario di detta Congregazione Economica: Di modo che ſenza tal Commiſſione ſpeciale (in luogo della quale vogliamo, che non poſſa ſupplirſi, nè per via di ſemplice reſcritto, nè in altra qualunque forma) li Giudici, e Notarj, e Birri non poſſano prerendere nè Viatici, nè Cibarie, nè Cavalcature di ſorta alcuna, ed ogni ſpeſa o grande, o piccola, vada a danno, e carico di chi averà data la Commiſſione contro la diſpoſizinne di queſto Noſtro Moto proprio: Monſignnre Uditore poi, e Segretario pro tempore di detta Congregaaione, prima di porre il *Viſa*, dovrà ſeriamente eſaminare, ſe ſia veramente neceſſario cnncedere la detta Commiſſioue ſpeciale, e quando cosi creda, dovrà avvertire, che nella Commiſſione s'ingiunga eſpreſſamente al Commiſſario, e ſuo Notaro, il peſo di fare, e d'inſerire nel Proceſſo la deſcrizione de' Beni, tanto mobili, che ſtabili degl'Indiziati, o indiziandi; ſotto pena, che in mancanza di tal deſcrizione, nulla poſſano pretendere dalla noſtra Camera a titolo di Cibarie, o Cavalcature, o per altra qualunque cauſa, o preteſto.

V.
De celeri Damnatorum ad Triremes expeditione.

Provveduto in tal guiſa alle Commiſſioni Criminali, reſta ora de provedere all' altro capo di pregiudizio, e danno, quale hanno finnca ſofferto tanto li Condannati in pena della Galera, quanto anche la noſtra Camera, ed Erario, dall'eſſere li medeſimi Condannati, ſenz' alcun giuſto, e legitimo motivo, ma per ſola mancanza di pronto traſporto, trattenuti lungo tempo a marcire nelle Carceri di Roma: Onde anche in queſta parte inerendo alla riſoluzione preſa dalla prelodata Congregazione Economica, e coiſermando, ed approvando gli ordini già dati a Monſignor Governatore per la noſtra Segreraria di Stato: Vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che in avvenire il Bargello pro tempore di Roma ſia tenuto, ed obbligato condurre per terra a tutte ſue ſpeſe, tanto di Uomini, e loro Cavalcature, che di Carri, Cavalli, Cibarie, Stallatici, e finalmente ogni altra ſpeſa certa, o pure incerta, da Civita Caſtellana a Roma, e poi da Roma a Civita Vecchia (come in virtù degli Ordini ſuddetti ſi è già principiato pratticare con felice ſucceſſo) tutti coloro, che ſono, e ſaranno condannari alle Galere da qualſivoglia Giudice, e Tribunale, si di Roma ſteſſa, che dello Stato Eccleſiaſtico mediato, & immediato, con dare a detti Condannati il ſolo ripoſo *di tre giorni* dopo giunti a Civita Caſtellana, e *di tre altri giorni* dopo giunti in Roma, purchè quivi non ſieno arreſtati eon ordine in iſcritto di legitimo Superiore, quale abbia facoltà di arreſtarli; E che per tal' effetto l'Ufficiale chiamato Commiſſario dei Galeotti, ſotto pena irremiſſibile della perdita della Carica, ed altre eziaudio corporali ad arbitrio, ſubito giunti in Roma li ſuddetti Condannati nelle Provincie, e reſpettivamente ſubito dopo publicata la ſentenza contro quelli, che ſono coodannati in Roma, debba ſollecitarne la ſpediaione, e dentro li ſuddetti tre giorni di ripoſo, prendere, ed aver preſa la ſolita lettera da Monſignor Commiſſario prò tempore del Mare.

Certum annuum ſtipendium ad hunc effectum Baroncello conſtituitur.

In compenſo poi, e correſpettività dell'obbligo, e peſo ſuddetto di condurre, e traſportare a tutte ſue ſpeſe, come ſopra: Vogliamo che ſi aſſegni, e ſi abbia per aſſegnata al medemo Bargello di Roma pro rempore, come Noi in virtù del preſente Noſtro Moto proprio aſſegniamo, ed abbiamo per aſſegnata l'annua, e ferma ſomma di ſcudi *Mille*, da pagarſeli la rata parte ogni meſe dalla Noſtra Camera, con mandati del Reverendiſſimo Cardinale Camerlengo; di maniera che il ſuddetto Bargello, atteſo queſto aſſegnamento, non poſſa pretendere, nè domandare a titolo di detto traſporto, e ſpeſe, che in qualunque modo biſognano, e biſogneranno per il medeſimo, altra ſomma, o ricognizione veruna. Intendiamo però, che la ſuddetta Condotta ſempre ſi faccia ſotto la direzione, ed ordine di Monſignor Governatore di Roma prò tempore, quale ſtrettamente, e caldamente incarichiamo di attendere, e vegliare con tutta diligenza, che li ſoddetti Condannati non ſieno ſtrapazzati nel viaggio, mà anzi trattati dal Bargello, ed Uomini ſuoi con tutta la maggior carità. Per la qual ragione vogliamo ancora, e dichiariamo, che il ſuddetto traſporto dehba farſi, e continuarſi, ſenza rilaſſo, o ritardo, in totto il decorſo dell' anno, eccettuati però *li tre meſi d'eſtate*, affinchè li ſuddetti miſerabili già condannati, e chi li conduce, o traſporta, non incorrano in pericolo della vita, o di grave malattia per la mutazione dell'aria.

Ærarium Cameræ ultra dictas expenſas non gravetur.

In ſequela, ed eſecuzione di queſto Noſtro Moto proprio, ordiniamo al Reverendiſſimo Cardinal Camerlengo, Monſignor Teſoriere generale, e loro Succeſſori, che ſaccino puntualmente pagare dalla Noſtra Camera per mezzo della Depoſitaria generale li Salarj, ed aſſegnamenti ſuddetti, e che all'incontro non permetrano, che detta Noſtra Camera, nè per cauſa di detti traſporti da Civita Caſtellana a Roma, o da Roma a Civita Vecchia, nè per cauſa di dette Commiſſioni Criminali, che ſpediranno li più volte nominati Tribunali di Roma, ſia gravata di verun'altra benchè minima ſpeſa, eccettuate le ſole Commiſſioni ſpeciali, che ſaranno ſegnate di Noſtra propria mano, e de' Noſtri Succeſſori, per li due Tribunali del Reverendiſſimo Cardinal Vicario, e di Monſignor Uditore della Camera, nella forma, che ſi è detto di ſopra; Per il qoal' effetto ordiniamo, ed ingiungiamo al Computiſta generale di eſſa Camera, che ſotto pena di eſſer tenuto del proprio, non paſſi in avvenire, e non ammetta alcun'Ordine, o Mandato de' Tribunali ſuddetti, o di altro chionque ſia, ancorchè degno di ſpeciale, e ſpecialiſſima menzinne, per conto di detti traſporti, e Commiſſioni, ſe non che nell'unico, e ſolo caſo di qualche Commiſſione ſpeciale ſegnata come ſopra; nel qual caſo vogliamo, che neppure debba ſpedire alcun Mandato di pagamento, ſe la nota, e liſta delle giornare impiegate dai Commiſſarj non ſarà ſtata prima approvata, e ſottoſcritta dal Luogotenente Criminale di quel Tribunale, che averà ottenuto la Commiſſione, non ſolo colla eſpreſſione di averla attentamente verificata col proceſſo originale, ma in oltre coll'altra, che in eſſo Proceſſo è ſtata fatta, ed inſerita la deſcrizione de' Beni degl'Inquiſiti, ſecondo la forma di queſto Noſtro Moto proprio, e non altrimenti.

VI.
Alios abuſus circa capturas, & per-

Oltre li referiti provedimenti, quali fin qui abbiamo preſo, a conſiglio, e ſuggerimento di detta Congregazione particolare, eſſendo giunti

a noſtra

quiſitiones tollit.

a noſtra notizia altri abuſi, e diſordini in paſſato occorſi, con ſtrapazzo ed aggravio de' Noſtri Sudditi, e tal volta ancora ionocenti, o per eſſerſi fatto lecito li Notarj, o altri Ufficiali, e Miniſtri inferiori de' ſuddetti, e forſe anche di altri Tribunali di Roma, ad iſtigazione, o querela di una parte, ordinare la Cattura dell'altra, e ſimilmente a loro arbitrio fare delle perquiſizioni in Caſe civili, ed oneſte, ſenza ordine, e ſaputa delli Capi di eſſi Tribunali, o dei loro Luogotenenti: Oppure per eſſerſi laſciati lungo tempo marcire gl'Inquiſiti nelle Carceri Segrete ſenza mai coſtituirli, ed eſaminarli; E volendo Noi onninamente timediare a ſomiglianti abuſi, e che per calonnia de' Malvaggi non reſtino danneggiati gl'Innocenti; Perciò di ſimile Noſtro Moto proprio, certa ſcienza, e pienezza della Noſtra Suprema Podeſtà ordiniamo in primo luogo, e commandiamo, che nelle Cauſe, nelle quali ſi procede criminalmente per denuncia, iſtigazione, o querela di una Parte, in qualunque ſia Tribunale di Roma (niuno affatto eccettuato, ancorchè per li ſuoi particolari privilegj foſſe degno di ſpeciale, ed individua menzione) veruno de' Miniſtri, ed Ufiziali ſubalterni, e veruno de' Notari di eſſo Tribunale ardiſca in avvenire ordinare la Cattura dell'altra Parte denunciata, o querelata, e molto meno alcuna perquiſizione in Caſa, o anche Magazzeno, o Bottega, ſenza ordine precedente, ed in ſcritto, da inſerirſi nel Proceſſo, firmato, e ſottoſcritto di propria mano, o dal Capo del Tribunale, o dal ſuo Luogotenente Criminale, ſotto pena, in caſo di contravenzione, della perdita dell'Uffizio, e di anni cinque di Galera, da poterſi eſtendere anche alla Galera in vita, ſe vi ſaranno circoſtanze, che aggravino la detta contravenzione.

Streitamente poi incarichiamo l'oonre, e la coſcienza di detti Capi di Tribunali, e dei loro Luogotenenti Criminali, che non ſottoſcrivano, e non rilaſcino nelle Cauſe predette, a denuncia, iſtigazione, o qoerela di una Parte, verun'ordine di Cattura, o perquiſizione contro l'altra, ſe non dopo eſſerſi probabilmente aſſicurati, che la denuncia, ed iſtigazione non proceda da ſpirito di odio, malignità, e calunnia, come pur troppo ſpeſſe volte avviene, e che la querela ſia a ſufficienza verificata; Nè gli rincreſca di adoprare in ciò da loro ſteſſi le dovute diligenze, e di non ſtare alle ſemplici verbali relazioni de' Norari, o di detti Miniſtri: dovendo piutroſto conſiderare, che per obbligo di loro Uffizio, eſſi debbono del pari invigilare, che non reſtino imponiti li Rei, e che non ſieno aggravati gl'Innocenti.

VII. De Examine inquiſitorum intra triduum.

Per la medeſima ragione vogliamo ancora, che riſpetto agl'Inquiſiti riſtretti nelle Carceri ſegrete, ſi oſſervi onninamente la Riforma di Paolo V. Noſtro Predeceſſore, nella quale ſi diſpone, che debbano queſti coſtituirſi, ed eſaminarſi dentro il termine di trè giorni, dopo che ſono ſtati riſtretti io dette Carceti; E perchè in detta Riforma ſi eccettua il caſo, nel quale concorra qualche cauſa ſpeciale, per cui non convenga coſtituire l'Inquiſito dentro il termine ſuddetto; E quindi è nato l'abuſo di fargli tutti per lungo tempo marcire indiſtintamente nelle dette Segrette ſenza mai coſtituirli, ed eſaminarli: Perciò vogliamo, e comandiamo, che al Giudice della Cauſa non ſia lecito a piacere ed arbitrio ſuo differire l'eſame e Coſtituto oltre i predetti tre giorni, ſotto colore, e preteſto, che ſi tratti di caſo, in cui convenga fare diverſamente: Ma debba ſopra di ciò ottenerne licenza, e permiſſione ſpeciale, firmata e ſottoſcritta dal Capo del Tribunale, a coi privativamente ad ogni altro, ancorchè Luogotenente, Uditore, o altro Miniſtro principale, riſerviamo la facoltà di dare detta licenza, quale però neppur vogliamo, che ſi dia per tempo indeterminato, ma ſolamente ſi dia per tempo determinato, ed il più riſtretto, che ſia poſſibile, ad effetto che non reſti perciò ritardato il corſo della Giuſtizia.

E ſiccome in queſta parte abbiamo già Noi medeſimi incaricato in voce Monſignor Governatore di Roma, e ſuoi Luogotenenti, l'Avvocato, e Procuratore de' Poveri, e li Deputati della Carità: Così colla preſente Cedola di Noſtro Moto proprio torniamo ad incaricare tanto il ſuddetto Monſignor Governatore di Roma, e ſuoi Luogotenenti, quanto li Capi, e Miniſtri di ciaſcun' altro Tribunale di Roma, e generalmente tutta la piena Viſita, che veglino attentamente ſopra la puntuale eſecuzione di queſta Noſtra diſpoſizione e volontà, nè ſi contentino del ſolo *formatur*, ò *continuatur Proceſſus*; Ma coſtringano il Giudice della Cauſa a dire preciſamente, ſe l'Inquiſito è ſtato mai coſtituito, e quante volte; e quando non ſia ſtato coſtituito dentro li primi tre giorni, ad eſibire la ſuddetta licenza in iſcritto. Specialmente poi ordiniamo all'Avvocato, e Procuratore de' Poveri, ſotto pena della Noſtra indignazione, ed alli ſuddetti Deputati della Carita per obbligo del loro pio, e lodevole Iſtituto, che quante volte nella Viſita delle Segrete trovino alcun Carcerato, che ſenza la proroga, o licenza predetta data in iſcritto dal Capo del Tribunale, non ſia ſtato coſtituito, ed eſaminato dentro i trè giorni, o, eſſendovi la proroga, dentro il termine prorogato; debbano tutti, e ciaſcun di loro rappreſentarlo ſenza ritardo a Noi, e Noſtri Succeſſori, o almeno alli Noſtri Uditori prò tempore, ad effetto di reſtarne prontamente inteſi, e di prendere contro quelli, che averanno mancato, ulteriori provedimenti.

VIII. De c[illegible] fectione Proceſſuum contra Contumaces, & hujus Motus proprii obſervantia.

Finalmente vogliamo, e comandiamo, che le Cauſe, e Proceſſi contro i Contumaci ſieno ancor'eſſi per quanto è poſſibile, ſollecitati, e disbrigati; E perciò ordiniamo al Fiſcale Generale di Roma, che almeno due volte il meſe ſi faccia render conto dalli ſuoi Soſtituti delle Cauſe, e Proceſſi ſuddetti: E di più invigilare, che queſto Noſtro Moto proprio, ſubito che ſarà dato alle ſtampe, reſti per ſempre affiſſo in luogo a tutti commodo, e viſibile nella Cancellaria delle Carceri Nuove, e di Campidoglio, ed in ciaſcheduno degl'Uffizj Criminali di Roma; laſciando al Computiſta generale della Camera la cura, & peſo di tenerlo ſimilmente affiſſo nella ſua Computiſtaria; per eſſere coſi mente, e volontà Noſtra preciſa; Volendo, e decretando, che la preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, da ammetterſi, e regiſtrarſi in piena Camera, e ne' ſuoi Libri, a tenore della Bolla di Pio IV. Predeceſſore Noſtro *de regiſtrandis*, e tutto ciò, che in eſſa abbiamo, come ſopra, voluto, diſpoſto, ed ordinato, vaglia, e debba aver ſempre, ed in ogni futuro tempo il ſuo plenario effetto, eſecuzione, e vigore colla noſtra ſemplice ſottoſcrizzione, ancorchè non vi ſiano ſtati chiamati, citati, ne ſentiti li Capi de' ſuddetti Tribunali, loro reſpettivi Luogotenenti, Giudici, Notarj, & Miniſtri, il Fiſcale Generale, Monſignor Commiſſario Generale della Noſtra Camera, e quali ſi ſiano altri, benchè degni di ſpecial menzione, che vi aveſſero, o pretendeſſero d'avervi intereſſe: Non oſtanti le Coſtituzioni di Paolo II., Paolo IV, e del detto Pio IV. *de rebus Eccleſiæ, & Cameræ non alienandis*; la Regola della Noſtra Cancellaria *de Jure quæſito non tollendo*, e quali ſi ſiano altre Coſtituzioni, ed Ordinazioni Apoſtoliche Noſtre, e de' Noſtri Predeceſſori, Leggi, Statuti, Stabilimenti, Riforme eziandio

delli ſteſſi Tribunali, uſi, ſtili, conſuetudini, ed ogni altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario; alle quali tutte, e ſingole, avendone il tenore qui per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto, e ſupplendo Noi colla pienezza della Noſtra Suprema Podeſtà a qualunque vizio, e difetto quantunque ſoſtanziale, e formale, che nelle coſe premeſſe poteſſe intervenire, queſta volta ſola, ed all'effetto predetto, ſpecialmente, ed eſpreſſamente deroghiamo.

Dato dal Noſtro Palazzo Apoſtolico Quirinale queſto dì 30. Settembre 1747.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Pontifex confirmat iterum Schedulam inſertam, & exequi mandat.

Ut igitur provida hujuſmodi mandata, atque præcepta in publicam omnium, ad quos pertinet, ſeu pertinebit in futurum, notitiam deducantur, & propenſiori hac voluntatis Noſtræ ſignificatione perennem, atque inviolabilem obſervantiam, & firmitatem obtineant; eadem Apoſtolicis hiſce Noſtris Literis inſerta, atque earundem tenore, ac ſimili Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine iterum confirmata, ac roborata, perpetuæ univerſorum memoriæ commendare volumus: Mandantes præfatis Dilectis Filiis Noſtris S. R. E. Cardinalibus Vicario noſtro in Urbe, nec non ejuſdem S. R. E. Camerario, ac Dilectis pariter Filiis Gubernatori Urbis ipſius S. R. E. Vice Camerario, item Cauſarum Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ Auditori Generali, ejuſdemque Cameræ Commiſſario, & Ratiocinatori generali, nec non Auditori Noſtro præſentis, eorumque in Officiis hujuſmodi ſucceſſoribus pro tempore futuris, ut omnia & ſingula a Nobis in præcitata ſchedula noſtri Motus proprii diſpoſita, atque ſtatuta, tam ipſi, in quantum eorum reſpective Officia concernunt, exactè obſervent, quàm etiam ab aliis ſibi ſubjectis, ad quos pertinet, ac pertinebit in poſterum, exactiſſimè impleri, & obſervari faciant, ſub pœnis ibi contentis.

Decretum irritans.

Ac decernentes, præinſertam Schedulam, nec non præſentes Noſtras Literas perpetuò validas, firmas, & efficaces eſſe, & fore, quibuſcumque juris, ſeu facti defectibus, qui adverſus illas, etiam quorumvis privilegiorum a Sede Apoſtolica conceſſorum prætextu, ad effectum impediendi, ſeu retardandi earum executionem, quovis modo, ſeu quavis ex cauſa, opponi, ſeu objici poſſent, minimè refragantibus, ſuos plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, eaſque propterea, omnibus & ſingulis quomodolibet offerendis impedimentis penitùs & omnino rejectis, ac nequaquam attentis, ab illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quomodolibet ſpectabit, inviolabiliter, & inconcuſsè obſervari debere; Ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis Auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus omnibus his, quæ in ipſa præinſerta Schedula non obſtare voluimus, & quibuſvis aliis Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omnino Hominum liceat hanc paginam Noſtræ Confirmationis, mandati, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. Anno VIII. die 16. Decembris 1747.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVII., decimo ſeptimo Kalendas Januarii, Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

I. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco ✠ Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 29. Decembris 1747.

XLV.

Ad Archiepiſcopos & Epiſcopos Ditionis temporalis Pontificiæ ſuper Bacchanalibus.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Duo graviores abuſus, qui in Bacchanalibus reprehenduntur.

INTER cætera bene multa, quæ Nos vehementer commovent, cum in hoc Noſtro Pontificiæ ditionis Statu Bacchanalia toleramus, duo præcipua ſunt, de quibus religioſiores quidam ejuſdem Ditionis Epiſcopi Nobiſcum aut verbis præſentes, aut abſentes epiſtolis conqueſti ſunt. Primum illud eſt, quòd vigiliæ, choreæ, ludi ultima Bacchanaliorum nocte celebrari ſoliti non ſemel uſque ad primum Quadrageſimæ diluculum producantur, ita ut multi ſint, qui ab hujuſmodi choreis, ludis, vigiliis diſcedentes, depoſita quidem larva, iiſdem verò induti veſtibus, quibus perſonati quaqua verſus proceſſerant, Eccleſiam ſubeant, Divinis Myſteriis interſint, Sacros Cineres de more accipiant; domum deinde redeuntes dormiant, plerunque totum mane primi Quadrageſimalis diei, nec dubitent Epiſcopum nimiæ ſeveritatis arguere, ſi palam queratur, ac tum maximè, ſi pœna velit aliqua in id criminis animadvertere. Nos illud deinde commovet, quod in aliquas Status Eccleſiaſtici Civitates aut irrepere videatur, aut paucis abhinc annis irrepſerit perverſa hæc conſuetudo, quæ mordicus conſervatur, ut Feſtis quoque diebus perſonati homines pervagentur;

I. Quod Choreæ &c. per noctem ad diem Cinerum protrahantur.

II. Quod in aliquibus Civitatibus diebus Feſtis homines perſonati incedant.

Circu-

XLV.

Agli Arciveſcovi e Veſcovi dello Stato temporale Pontificio ſopra il Carnevale.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Due più gravi abuſi, che ſi commettono nel Carnevale.

TRA le molte coſe, che ci conturbano, quando ci conviene di tollerare nel noſtro Stato temporale il divertimento del Carnevale, due ſe ne ritrovano, ſopra le quali alcuni zelanti Veſcovi del predetto Stato ſi ſono lamentati con Noi, eſprimendo le loro giuſte querele o in voce, o in carta. Una è ſtata, ſuccedere per lo più, che tanto s'inoltrano le veglie, i balli, i giuochi nell'ultima notte di Carnevale, che s'intacca anche il principio del primo giorno di Quareſima; in tal maniera che accade alle volte il vedere, che dal ballo, dal giuoco, dalla veglia partendo le perſone, vanno, benchè ſenza maſchera, cogli abiti però, coi quali ſi ſono maſcherati, alla Chieſa a ſentire la Meſſa, e prender le Ceneri, portandoſi poſcia alle loro Caſe, dormendo ne' loro letti per lo meno tutta la mattina del primo dì di Quareſima; nè ſi laſcia di caricare il Veſcovo colla nota d'indiſcreto, ſe ſi lamenta, e molto più, ſe vuol punire l'eceſſo. La ſeconda, che in alcune Città dello Stato Eccleſiaſtico o ſi va introducendo, o ſi pretende di mantenere un abuſo pochi anni prima introdotto, che le perſone vadano maſcherate anche ne' giorni di Feſta, e che molto più nelle Feſte, che

I. Ch'i Balli &c. ſi prolunghino nella notte dopo entrato il dì delle Ceneri.

II. Ch'in alcune Città ne' giorni Feſtivi ſi maſcherino.

ne'

Circulatores autem, & id generis blarerones majori ſpectatorum frequentia diebus Feſtis, quàm ferialibus populum ludifaciant; iiſdem demum diebus ſaltariones, & choreæ publicè, ac per ſummam licentiam celebrentur.

Patet hujus abuſûs deformitas.

Primi ut abuſus perverſitas oſtendatur, nulla prorſus argumentatione opus eſt, cum ſola illius commemoratio tanti momenti ſit, ut ab eo cujuſquam debeat animus abhorrere. Et quoniam illorum, qui criminis partes, ac vitii ſuſtinent, hoc ſolet propugnaculum eſſe maximum, complures nempe Epiſcopos extitiſſe ſanctitate clariſſimos, qui hæc cum cernerent, tacuerunt. Nos facti ejuſmodi, quod perperam plerumque aſſeritur, nec evincitur, non inquirimus veritatem, & argumenti loco eſſe ducimus reſponſionem celeberrimæ cujuſdam Catholicæ Univerſitatis, quæ rogata ſententiam de quodam Feſto ſcandali pleno, quod vulgò *fatuorum* appellabatur, quodque aliquibus in Diœceſibus ſuſtinebatur, utpote multis ab Epiſcopis toleratum, non ſolùm illud cenſuris damnandum cenſuit, ſed objectum etiam argumentum refellens, hæc prudenter addidit: *Nolite ſubdolas hominum voces audire ſic dicentium: Prædeceſſores Noſtri, qui erant notabiles viri reputati, iſtud permiſerunt; ſufficit nobis vivere ut ipſi: Proculdubio iſtud argumentum diabolicum eſt, infernalis hæc perſuaſio, vos illorum exitum ignoratis, an bonus, vel malus fuerit.*

Reſponſio ad patientiam uſque nunc habitam.

Hujus Univerſitatis cenſuram refert *per extenſum*, ut dicitur, Joannes Savaronius in appendice operum Petri Bleſenſis *pag.* 782., & in tractatu Gallico idiomate contra larvas conſcripto *pag.* 32. *& ſeq.* Quamobrem Vobis omnibus, Venerabiles Fratres, omni cura mandamus, ut in Diœceſibus, ubi hujuſmodi ſcandalum aut jampridem invaluit, aut eidem aditus aperitur, nullam operam, nullumque ſtudium prætermittatis, ut hæc morum perverſitas ubi deeſt, perpetuò deſit, ubi autem invaluit, penitùs extirpetur, ac funditùs evellatur, illiuſque auctores, defenſoreſque nulla rerum humanarum ratione habita acerrimè puniantur.

Injungitur Epiſcopis, ut vitium evellatur.

Neque enim omninò decet hoc modo Quadrageſimam inchoare, uti exclamat Sanctus Baſilius *Homil.* 2. *de jejunio* Pariſ. edit. *an.* 1722. *tom.* 2. *pag.* 13. *Quorum autem primitiæ rejiciuntur, haud dubium, quin in his totum quoque ſit rejiciendum. Et pag.* 15. *Hodiernus dies veſtibulum eſt jejunii; neque verò, qui in veſtibulis prophanatur, dignus eſt, qui ad Sancta introeat.* Nimis enim honori Eccleſiæ debito, Sacroque Ritui ſuſcipiendorum Cinerum nimis adverſantur ii, qui tametſi abſque larva, veſtibus tamen Perſonatorum propriis domum Dei ingrediuntur, ad Altare accedunt, ut Sacris Cineribus a Sacerdote adſperſi de ſeria mortis cogitatione admoneantur.

Nec tolerentur Choreas &c. mediam noctem ante diem Cinerum excedere.

Ad illud interea, quod eſt ſecundo loco propoſitum, accedentes; fatemur, minime Nobis ſtatutum animo eſſe, aut in Bacchanalia invehi, aut de eorumdem impudentia diſſertationem hiſtoricam inſtituere. Quod facere ſi velimus, profectò haud incommodè poſſemus, exſcribentes nimirum ea, quæ in hanc rem S. Carolus Borromæus egregie compoſuit in ſuo Libro Memoriali edito in ſeptima parte Actorum Eccleſiæ Mediolanenſis, ea ſcilicet tempeſtate, cum illa Civitas a peſte importuniſſima liberata fuit, & Paſtor optimus populum ſtudioſè ſapienterque hortatus eſt, ut in publicum grati animi monumentum, Bacchanaliorum conſuetudinem abrogaret. Huic quoque epiſtolæ adjungi poſſent, quæ Monachus de l'Iſle in ſuo recenti tractatu *de jejunio lib. VI. cap.* 6. ſatis eruditè ſcripſit, ubi de Ethnicorum Bacchanalibus diſſerens, oſtendit, quantum noſtrorum hæc

Ad II. licèt Pontif. uſum Baccanalium abſolute prohibere non intendat.

ne' giorni feriali, i Saltimbanchi, i Ciarlatani, ed altra ſimile razza di perſone facciano nelle piazze le loro faccende con gran concorſo di popolo, e che finalmente negli ſteſſi giorni di Feſta ſiano più frequenti i balli per le ſtrade, che ne' giorni feriali.

E cutente la deformità di queſt'abuſo.

Quanto alla prima coſa, non vi è aſſolutamente biſogno di farvi ſopra gran raziocinio; baſtando averla riferita, acciò ognuno ne concepiſca orrore. E perchè l'ordinaria difeſa di chi ſoſtiene le parti del vizio e dell'eceſſo, ſuole conſiſtere nel dire, che tanti altri Veſcovi predeceſſori, che erano uomini dabbene, l'hanno ſaputo, e non ne hanno parlato; laſciando da parte la verità del fatto, che per lo più ſi aſſeriſce, e non ſi prova; dovrà baſtare a ciaſcheduno la riſpoſta d'una delle celebri Cattoliche Univerſità, che interrogata a dare il ſuo parere ſopra una certa Feſta ſcandaloſa, che dicevaſi la Feſta de' Paazi, introdotta in alcune Dioceſi, e ſoſtenuta coll'eſempio, ch'era ſtata tollerata da tanti Veſcovi predeceſſori, non ſolo profferì cenſura condennatoria d'eſſa, ma riſpondendo alla eſpoſta oppoſizione, così ſoggiunſe: *Nolite ſubdolas hominum voces audire ſic dicentium, Prædeceſſores Noſtri, qui erant notabiles viri reputati, iſtud permiſerunt: ſufficit nobis vivere ut ipſi; procul dubio iſtud argumentum diabolicum eſt, infernalis hæc perſuaſio, vos illorum exitum ignoratis, an bonus, vel malus fuerit.*

Riſpoſta alla tolleranza avuta.

La cenſura di queſta Univerſità è portata *per extenſum*, come ſuol dirſi, nell'Appendice delle Opere di Pietro Bleſenſe *alla pag.* 782. e nel Trattato ſcritto in lingua Franceſe da Giovanni Savaron contro le Maſchere *alla pag.* 32. *e ſegg.* E però inculchiamo con tutto lo ſpirito a ciaſcheduno di Voi, o Venerabili Fratelli, nelle Dioceſi de' quali o ſi tenta d'introdurre, o è vigente l'eceſſo, il non iſparagnare veruna parte del voſtro zelo, acciò non s'introduca, ove non è introdotto, ed introdotto, ſi ſradichi, caſtigando ſeveramente, e ſenza riſpetto umano, gl'inventori, o mantenitori dello ſteſſo: non eſſendo queſto il modo d'incominciare la Quareſima, come eſclama S. Baſilio *nell'Omel.* 2. *de Jejunio* della ſtampa di Parigi *del* 1722. *tom.* 2. *pag.* 13. *Quorum autem primitiæ rejiciuntur, haud dubium, quin in his totum quoque ſit rejiciendum*: ed alla *pag.* 15. *Hodiernus dies veſtibulum eſt jejunii. Neque verò, qui in veſtibulis prophanatur, dignus eſt, qui ad Sancta introeat*: ed eſſendo troppo contrario al riſpetto che ſi deve alle Chieſe, ed alla Sagra Funzione di prender le Ceneri, l'entrare nelle Caſe di Dio cogli abiti da maſchera, benchè ſenza maſchera, ed accoſtarſi al Sagro Altare nello ſteſſo modo, per ricevere dalle mani del Sacerdote la ſagra polvere, coll'intimazione di dover penſare a morire.

Si inculca ai Veſcovi di eſtirpare il vizio.

Nè ſi toleri, che li Balli &c. paſſino la mezza notte del dì delle Ceneri.

Paſſando poſcia alla ſeconda delle predette coſe di ſopra eſpoſte, Noi quì non intendiamo d'eſclamare o di predicare contra il Carnevale, o di fare contra di eſſo qualche iſtorica Diſſertaaione. Se lo voleſſimo, lo potreſſimo fare facilmente, traſcrivendn quanto in queſto propoſito fu ſantamente compoſto da S. Carlo Borromeo nel ſuo Libro Memoriale ſtampato nella Parte ſettima degli Atti della Chieſa di Milano, allora che in ringraziamento d'eſſere ſtata liberata la detta Città dalla peſte, con zelo e con dottrina eſortò il popolo a non far più Carnevale; ed inſerendo in queſta noſtra Lettera, quanto fu eruditamente radunato dal Monaco de l'Iſle nel ſuo nuovo Trattato del Digiuno *al lib.* 6. *cap.* 6. ove trattando de' Baccanali de' Pagani, dimoſtra, quanto i diſordini del noſtro Carnevale ſono contrarj alle maſſime del Criſtianeſimo. Ci contenteremo di dire, per-

Al II. benchè il Pontefice non intenda aſſolutamente proibire tal uſo.

Rileva però ch'è ciò di

Declarat tamen id ab Eccleſia ægrè tolerari.

Bacchanaliorum importunitas Sanctiſſimis Chriſtianorum moribus adverſetur. Verumtamen ſatis Nobis erit exponere, ea, quamvis ægrè, ab Eccleſia tolerari, ut omnis aditus malis longè gravioribus intercludatur, quemadmodum poſt ſolidam, doctamque argumentationem, concludit celebris piuſque Theologus Thomas Stapletonus in ſua Oratione octava contra Bacchanalia *tom.* 2. *ſuorum Operum pag.* 556.; Maximum verò diſcrimen intercedere inter ea, quæ præcipiuntur, & ea, quæ permittuntur: *Aliud eſt, quod docemus, aliud quod ſuſtinemus, aliud quod emendare præcipimur, & donec emendemus, tolerare compellimur.* Verba ſunt Sancti Auguſtini *lib. XX. contra Fauſtum cap.* 21. Unde conſtat, in rebus utcumque ab Eccleſia toleratis, nullum amplificationi, nullum arbitrio eſſe locum.

Mandat itaque ne diebus Feſtis, & Feria ſexta homines perſonati incedant.

Sapientiſſimè in hac Urbe a Noſtris Prædeceſſoribus ſancitum eſſe comperimus, ut quamvis perpauci dies Bacchanaliorum licentiæ concedantur, tamen diebus Feſtis, ac ſexta feria nemini omnino liceat larvam ſumere, ac publicè debacchari. Idem prorſus in reliquo Noſtro Statu obſervari jubemus, & voluntatis Noſtræ Cardinales Provinciarum Legatos, Præſules, Locorumque Gubernatores certiores facere non prætermittemus; id etiam enixe cupimus, nullum Eccleſiæ diem Feſtum Circulatorum levitate, ac licentia perturbari; illa enim Iſaiæ verba ſemper Nobis ante oculos obverſantur *Cap.* 1. *Kalendas veſtras, & ſolemnitates veſtras odivit anima mea: factæ ſunt mihi moleſta, laboravi ſuſtinens:* Et illa Malachiæ *cap.* 2. *Diſpergam ſuper vultum veſtrum ſtercus ſolemnitatum veſtrarum.* Sed quoniam ab hominibus, quæ expetuntur, illicò impetrari haud facilè poſſunt, etiamſi juſta ſint, ideo ſignificamus mentem hanc eſſe Noſtram, idque pro regula habendum, ut in Urbium, Oppidorumque plateis, vel quibuſcumque in lócis, nec mane, nec veſpere diei Feſti Circulatores adſint. Quod ſi hujuſmodi abuſus alicubi tolerari conſuevit, nunquam matutino tempore permittatur; horis quoque pomeridianis, quantum fieri poteſt, removeatur; At ſi id ſine gravi aliquo incommodo integre fieri nequeat, nunquam ſupradicta, aut id generis ſolatia tolerentur, niſi poſt expleta Veſpertina Officia, & Doctrinam Chriſtianam: de qua quidem re noſtrum erit, Cardinales Legatos, & Urbium Gubernatores etiam, atque etiam præmonere.

Quid agendum circa tolerantiam Circulatorum diebus Feſtis.

In tali rerum ſtatu hanc plane rationem ineundam ſibi judicavit Sanctus Carolus Borromæus in ſuo primo Concilio Provinciali *par.* 1. *Tit. De Feſtorum dierum cultu*, cujus Decretis addenda ſunt ea, quæ ab eodem Paſtore in Concilio III. Provinciali ſub eodem Titulo ſtatuta ſunt. Hoc item Clemens XI. fel. record. inculcavit duabus Literis ad plurimos eodem exemplo datis, altera ſcilicet die 11. Januarii 1719., altera 4. Januarii 1721., Ac dum S. Caroli Borromæi veſtigiis, quibus inſtitit clariſſimus Prædeceſſor Noſter, Nos libenter inhærere fatemur, illud monitos omnes volumus, quod cum res deſuper enarratas vetamus, interdicto non liberamus cætera omnia, quæ Sacris Canonibus, Conſtitutionibus Apoſtolicis, Conciliis aut Provincialibus, aut Diœceſanis, quoad Bacchanaliorum ſolatia, prohibentur, & præcipuè quoad Eccleſiaſticos viros, nunquam enim oculos a Concilio Tridentino deflectimus, quod *ſeſſ.* 22. *cap.* 1. poſtquam Sacrorum Canonum mentionem fecit, qui Eccleſiaſticis luxum, convivia, choreas, aleas ſeverè prohibent, ſic Epiſcopos alloquitur: *Si qua verò ex his in deſuetudinem abiiſſe compererint, ea quamprimum in uſum revocari, & ab omnibus accuratè cuſtodiri ſtudeant, non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque; ne ſubditorum neglecta*

Pontificis mens de reliquis ad hanc materiam ſpectantibus.

mala voglia tolerato dalla Santa Chieſa.

metterſi ſemplicemente e tollerarſi, benchè di mala voglia, e per isfuggire mali maggiori, dalla Chieſa il divertimento carnevaleſco, come, dopo un ben fondato ragionamento, conchiude il celebre e pio Teologo Tommaſo Stapletone nella ſua Orazione ottava *contra Bacchanalia, nel tom.* 2. delle ſue Opere, *alla pag.* 556.: Eſſervi in oltre una bella differenza fra le coſe che ſi comandano, e le coſe che ſi tollerano: *Aliud eſt, quod docemus; aliud quod ſuſtinemus: aliud quod emendare præcipimur, & donec emendemus, tolerare compellimur*: ſono parole di S. Agoſtino *contra Fauſtum al lib.* 20. *cap.* 21. dal che poi deriva non eſſer luogo nelle coſe ſemplicemente tollerate di far eſtenſione, e di giocare d'arbitrio.

Perciò comanda che nei giorni di Feſta, e nel Venerdì non ſi faccian Maſchere.

Abbiamo ritrovato in queſta noſtra Città di Roma piantato da' noſtri degni Predeceſſori un ſiſtema, che, non oſtante il breve tempo preſiſſo al Carnevale, non ſi facciano in verun modo le maſchere ne' giorni di Feſta, e nel giorno di Venerdì. Lo ſteſſo vogliamo, che ſi pratichi nel rimanente del noſtro Stato: nè laſciereino di far paleſe queſta noſtra determinazione ai Cardinali Legati delle Provincie, ed ai Prelati e Governatori locali. Sarebbe pure noſtro deſiderio, che ne' giorni di Feſta non vi foſſero nelle Piazze Ciarlatani e Saltimbanchi; avendo ſempre avanti gli occhi le parole del Profeta Iſaia *al cap.* 1. *Kalendas veſtras, & ſolemnitates veſtras odivit anima mea: Factæ ſunt mihi moleſta: laboravi ſuſtinens*: e le altre del Profeta Malacchia *al cap.* 2. *Diſpergam ſuper vultum veſtrum ſtercus ſolemnitatum veſtrarum.* Ma perche non ſi può ſempre ottenere in un ſubito dagli uomini quello che ſi vorrebbe, e che ſarebbe giuſto che ſi otteneſſe, notifichiamo, non volerſi da Noi ne' giorni di Feſta Ciarlatani o Saltimbanchi nelle piazze, nè in altri luoghi delle Città e Caſtella, nè nella mattina, nè nel dopo pranzo: Che ſe in qualche Città, o luogo ritrovaſi qualche cattivo abuſo di tollerarſi anche nelle Feſte, ciò mai ſi permetta la mattina; ſi procuri ancora, che non vi ſiano nel dopo pranzo; e non potendoſi ciò ottenere ſenza grave diſturbo, non ſi permetta però mai, che i predetti, o ſimili divertimenti ſi facciano, ſe non dopo l'ore del Veſpro, e della Dottrina Criſtiana, ſopra di che non laſcieremo di dare gli ordini opportuni ai Cardinali Legati, ed ai Governatori.

Che coſa deva farſi circa l'abuſo dei Ciarlatani nei giorni di Feſta.

Queſto è nel predetto ſtato delle coſe il ſiſtema di S. Carlo Borromeo nel ſuo primo Concilio Provinciale *alla par.* 1. *tit. de Feſtorum dierum cultu*, unendolo con quanto da eſſo fu diſpoſto nel terzo Concilio Provinciale nello ſteſſo titolo: e queſto pure è quello, che la ſanta memoria di Clemente XI. inculcò in due ſue Lettere Circolari, l'una *degli* 11. *di Gennajo* 1719. l'altra *dei* 4. *di Gennajo* 1721. E nello ſteſſo tempo in cui ci proteſtiamo di ben volentieri battere le pedate impreſſe da S. Carlo, e contraſſegnate dal predetto noſtro degno Predeceſſore, ci proteſtiamo altresì, che dall'avere Noi ſin ora parlato della proibizione d'alcune coſe, non abbiamo inteſo, nè intendiamo di levare la proibizione di tante altre, che ſono ne' Canoni, nelle Apoſtoliche Coſtituzioni, e ne' Concilj o Provinciali, o Dioceſani, in ordine ai divertimenti carnevaleſchi, e particolarmente riſpetto alle perſone Eccleſiaſtiche; avendo avanti gli occhi la diſpoſizione del Concilio di Trento, che *nella Seſſ.* 22. *al cap.* 1. dopo avere parlato delle Canoniche diſpoſizioni, che proibiſcono agli Eccleſiaſtici il luſſo, i conviti, le danze, i giuochi di carte, così parla coi Veſcovi: *Si qua verò ex his in deſuetudinem abiiſſe compererint, ea quamprimum in uſum revocari, & ab*

Qual ſia la mente del Pontefice circa le altre coſe.

emendationis ipſi condignas, Deo vindice, pœnas perſolvant.

Aliàs evulſa fuit mala conſuetudo Chriſtianorum die primo Januarii.

Cuilibet in Eccleſiaſtica diſciplina paulum verſato facilè compertum erit, quaſdam Ethnicorum veteres fuiſſe ſuperſtitiones, quæ Kal. Januarii in honorem Jani, & Deæ Streniæ inſtituebantur, quibus aliquando Chriſtiani intererant, crapulæ, ludiſque dediti, ac mulieres virorum, viri mulierum perſonas induebant: Nec Sanctos Patres in ſuis ſermonibus, nec in ſuis Conciliis Eccleſia in tam pravum morem invehi prætermiſit, quin etiam pœnas reis graviſſimas indixit. De qua quidem re jam diſſeruimus in noſtro opere de Feſtis Domini, cum de Circumciſione Chriſti Domini ageremus.

Huic ſucceſſit alter relaxatè vivendi tribus hebdomadis ante Quadrageſimam.

Praviſſimâ hac conſuetudine funditùs extirpatâ, altera enata eſt, ſpectans videlicet ad quaſdam publicas relaxationes, quæ plerumque hebdomadis ſeptuageſimæ, ſexageſimæ, & quinquageſimæ celebrantur, in quibus Eccleſia præcipua Redemptionis noſtræ myſteria meditanda nobis proponit, nos ut efficiat ad quadrageſimalis temporis ſeveritatem alacriores, quod & a Nobis fuit demonſtratum in *Notificatione XIV. Tom. I.* inter eas, quas edidimus, cum Bononiæ moraremur illius Eccleſiæ moderatores. Ea verò conſuetudo eſt Bacchanalium fœditas, & corruptela, quam ſic deſcribit claræ memoriæ Epiſcopus Gratianus in ſua Synodo Ameriæ habita 1595. *pag.* 50. *Hinc factum (adeo Nos prava pervertit conſuetudo) ut ſeptuageſimam inter & quadrageſimam interjecti dies, quos S. Mater Eccleſia magno myſterio veluti lugubres, funebreſque habet, prævalens laſcivia riſus, hilaritatis amor, non in lætitiam ſolùm inconditumque gaudium verterit, ſed penè communi cuidam inſaniæ dedicarit, eoque provecta licentia ſit, ut ipſas quoque leges, ipſos Magiſtratus traxerit, & quod ne privato quidem cuiquam ulla bene morata Civitas concederet, id penitùs jam publica auctoritate nitatur, & populi veluti obliti nominis, quo feruntur, in ipſos profanarum gentium ritus moreſque degenerarunt.* Quamobrem illuſtris Giſlenius Busbequius, qui medio ſæculo XVI Ferdinandi I. Imperatoris ad Solimanum II. Orator fuit, ſcriptum reliquit, Turcarum Legatum poſtquàm Bacchanaliorum tempore in quadam Chriſtianorum regione moratus eſſet, Conſtantinopolim reverſum retuliſſe, certo anni tempore Chriſtianos ſui impotes inſanire; tum cujuſdam pulveris arcana vi, quo eorum capita conſpergebantur, redire ad bonam mentem, ac reſipiſcere conſueviſſe: *Ut non fruſtra creditum ſit hominem Turcam, qui eo tempore ad nos publici negotii cauſa Legatus veniſſet, domum reverſum, retuliſſe, Chriſtianos certis diebus bacchari, & furere, donec genere quodam cineris in Templo reſperſi redirent ad ſe, & convaleſcerent.*

Eccleſia huic abuſui ſemper ſe oppoſuit.

Nec huic morum perverſitati Eccleſia ut potuit non opportunè conſuluit, & ſemper precibus operibuſque piis exixè Dei præſidium imploravit, ut pœnas impiis debitas differret, & omnipotenti auxilio ſuo huic malo remedia præberet; atque inter cætera pietatis opera ad hunc finem directa, illud fuit, ut quædam Religioſorum familiæ a carnibus abſtinere, & lacticiniis ſolummodo veſci conſueverint a die Dominica aut Septuageſimæ, aut Sexageſimæ, aut Quinquageſimæ, uſque ad diem Cinerum, ideoque Bacchanalia *Carnis privium*, nuncupantur, & in Miſſa Mozaraba Dominica Sexageſimæ *Domina ad tollendas carnes* appellatur.

Contrariam agendi rationem ſuadendo.

Devotas occupationes inſtituendo.

Alia quoque Religionis opera, furente bacchanalium inſania, a Sanctis viris egregiè ſunt inſtituta, inter quæ publica, & ſolemnis illa eſt con-

ſue.

omnibus accuratè cuſtodiri ſtudeant, non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque, ne ſubditorum neglectæ emendationis ipſi condignas, Deo vindice, pœnas perſolvant.

Già fù eſtirpato il mal uſo dei Criſtiani nel primo dì di Gennajo.

Ciaſchedno mediocremente verſato nell'Eccleſiaſtica diſciplina, ſarà facilmente informato, che v'erano alcune antiche infami ſuperſtizioni de' Gentili, che nel primo giorno di Gennajo ſi facevano in onore di Giano, e della Dea Strena, nelle quali tal volta ſi andavano meſchiando i Criſtiani, frequentando la crapula, e il giuoco, e maſcherandoſi gli uomini da donne, e le donne da uomini: nè laſciarono i Santi Padri ne' loro Sermoni, ed anche i Concilj della Chieſa, d'inveire contra queſt'intolerabile abuſo, e di ſtabilire riſpettivamente gravi pene contra i traſgreſſori, del che da Noi ſi è diffuſamente ragionato nella noſtra Opera delle Feſte del Signore, quando trattammo di quella della Circonciſione di Gesù Criſto noſtro Redentore.

Al quale è ſucceduto l'altro di uſare delle rilaſſatezze nelle tre ſettimane avanti la Quareſima.

Schiantata queſta prava uſanza, ſe n'è pur troppo introdotta un'altra, che è quella di certe pubbliche rilaſſazioni nelle ſettimane per lo più di Settuageſima, Seſſageſima, e Quinquageſima, nelle quali la Santa Chieſa ci rappreſenta i principali Miſterj della noſtra Redenzione, per diſporci alla penitenza nel tempo di Quareſima, come pure da Noi fu dimoſtrato nella noſtra Notificazione decima quarta *al tom.* 1. fra quelle che publicammo, quando eravamo in Bologna governando quella Chieſa: e queſto per appunto è il Carnevale, che così viene deſcritto da un rinomato Veſcovo Monſignor Graziani nel ſuo Sinodo di Amelia, tenuto *l'anno* 1595. *alla pag.* 150. *Hinc factum (adeò nos prava pervertit conſuetudo) ut Septuageſimam inter & Quadrageſimam interjecti dies, quos Sancta Mater Eccleſia magno myſterio veluti lugubres funebreſque habet, prævalens laſcivia riſus, hilaritatis amor, non in lætitiam ſolùm, inconditumque gaudium verterit, ſed penè communi cuidam inſaniæ dedicarit, eòque provecta licentia ſit, ut ipſas quoque leges, ipſos Magiſtratus traxerit, & quod ne privato quidem cuiquam ulla benè morata Civitas concederet, id penitus jam publicâ auctoritate nitatur, & populi veluti obliti nominis, quo feruntur, in ipſos profanarum gentium ritus moreſque degenerarunt:* per lo che il celebre Ghislen Buſebec, che fu Ambaſciadore verſo la metà del ſecolo decimo ſeſto dell'Imperadore Ferdinando I. a Solimano II. laſciò ſcritto, che eſſendo ſtato un'Ambaſciadore Turco in un Paeſe Criſtiano in tempo del Carnevale, ritornato in Turchia riferì, che in certo tempo dell'anno, che è quello del Carnevale, i Criſtiani impazzivano, ed in virtù d'una certa polvere, che ſi metteva ſopra la loro teſta, ritornavano in ſe: *Ut non fruſtra creditum ſit, hominem Turcam, qui eo tempore ad nos publici negotii cauſâ Legatus veniſſet, reverſum domum, retuliſſe, Chriſtianos certis diebus bacchari & furere, donec genere quodam cineris in Templo reſperſi, redirent ad ſe, & convaleſcerent.*

La Chieſa a queſto abuſo ſempre ſi è oppoſta.

Non è ſtata neghittoſa la Chieſa nell'opporſi, per quanto ha potuto, a queſto pubblico diſordine; ed è ſempre ricorſa alle orazioni, ed alle opere di pietà, pregando Dio a ſoſpendere i flagelli contra i peccatori, ed a ſomminiſtrare col ſuo potente ajuto il modo di riparare ad un sì gran male; e fra le altre divozioni indirizzate a queſto fine, vi fu quella intrapreſa da alcune Religioſe Famiglie, d'aſtenerſi dal mangiar carne, e cibarſi di ſoli latticinj o dalla Domenica di Settuageſima, o da quella di Seſſageſima, o da quella di Quinquageſima, fino al giorno delle Ceneri; per lo che il Carnevale vien chiamato *Carnis privium*, e nella Meſſa Muzaraba la Domenica di Seſſageſima ſi dice *Dominica ad tollendas carnes.*

Inſinuando pratiche contrarie.

E con iſtituire divoti trattenimenti.

Altre divozioni ſono ſtate introdotte nel tempo del Carnevale per lo ſteſſo effetto da uomini dabbene, ed oltre tante altre, fra le quali ſolenne

a pub-

ſuetudo, cujus auctor S. Philippus Nerius extitit, ſeptem ſcilicet hujus Urbis Eccleſias inviſendi, cujus inſtituti meminit Baccius in ejus vita. Noſtri autem Prædeceſſores, ut in his diebus fidelium animos ad Sacramenta ſuſcipienda inflammarent, plurimas Indulgentias impertiverunt: *Nupero, ſed ſaluberrimo invento, Pontifices ſummi, depromptis de Theſauro Eccleſiæ largitionibus, fideles ad incenſam pietatem per Sacramentorum participationem in diebus illis* (de baccanalibus loquitur) *frequentandam excitarant, & ut ſe dant initia, ſpes eſt Diabolum inde extruſum adigendum fore ad captandas alias ſordes:* Verba ſunt hæc Theophili Raynaudi *tom. XVI. Oper. ſacr. pag.* 412. *num.* 41.

Et Indulgentias concedendo.

Exhortatio Pontificis ad Epiſcopos ad exercenda publica pia opera.

Veſtrum eſt igitur, Venerabiles Fratres, hanc viam tenere, & ad hanc ſuſcipiendam veſtro exemplo cæteris incitamento eſſe. Præſertim verò Divinis Officiis Baccanaliorum tempore quotidiè vos intereſſe cupimus, Sacroſanctum Miſſæ Sacrificium coram Populo celebrare, Eccleſias, & Xenodochia inviſere, & Eccleſiaſticos homines, laicoſque vobiſcum ad id muneris invitare: hujuſmodi enim comitatus, & ſanctus erit, maximeque laudabilis. Curandum præterea a Vobis eſt, ut in una, aut in pluribus Eccleſiis Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum per triduum publico cultui exponatur, & quotidiè populo ad Veſperam benedicatur, in Septuageſimæ, aut Sexageſimæ, aut Quinquageſimæ hebdomadis, aut tribus omnibus. Nos interea fidelibus, hac noſtra epiſtola circulari, plenariam Indulgentiam concedimus, quæ a vobis ſolitis formulis promulgabitur, quæque cum *ad opus pium* directa ſit, non impeditur alia plenaria Indulgentia, quam Eccleſia, ubi Euchariſtia exponitur, aliis de cauſis habere poſſit; plenam, inquam, culparum veniam impertimus quibuslibet Chriſtifidelibus, qui pœnitentia, & Sacra Synaxi ritè muniti, ſingulis diebus Auguſtiſſimum Chriſti Corpus viſitarint, Deum orantes juxta Eccleſiæ mentem, quam deſuper expoſuimus.

Quodque per triduum Sanctiſſimum Sacramentum in Eccleſiis exponatur.

Et concedit Indulgentiam plenariam.

Apoſtolicum hoc Noſtrum munus exigebat, ut vobis hanc Epiſtolam conſcriberemus. Veſtrum exemplum, qui Nobis propinquiores eſtis, longinquiores impellet, ut ad Nos recurrant; qui ſanè eos omni, qua poſſumus, ope juvabimus, eaſdemque Indulgentias ipſis, eorumque Diœceſibus, concedere non gravabimur. Et demum Vos ex animo amplectentes, & Vobis ſingulis, Venerabiles Fratres, & Gregi Vobis commiſſo, Apoſtolicam benedictionem impertimur.

Dat. Pontif. anno VIII. die 1. Januarii 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Kal. Jan. MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

e pubblica è quella introdotta da S. Filippo Neri in queſta Città di Roma della viſita delle ſette Chieſe, della qual coſa parla il Bacci nella di lui vita, i Noſtri Predeceſſori, per accendere in queſti giorni i Fedeli alla frequenza de' Sagramenti, hanno fatta diſtribuzione del Teſoro delle ſante Indulgenze: *Nupero, ſed ſaluberrimo invento Pontifices ſummi, depromptis de Theſauro Eccleſiæ largitionibus, Fideles ad incenſam pietatem per Sacramentorum participationem in diebus illis*, parlaſi di quelli del Carnevale, *frequentandam excitarunt, &, ut ſe dant initia, ſpes eſt; diabolum inde extruſum adigendum fore ad captandas alias ſordes*: ſono parole di Teofilo Raynaudo *al tom.* 16. *delle ſue Opere pag.* 412. *num.* 41.

E col concedere Indulgenze.

Ortatoria del Pontefice ai Veſcovi perche eſercitino publicamente opere pie.

Battaſi dunque, o Venerabili Fratelli, da Voi queſta ſtrada, e col voſtro eſempio s'invitino gli altri a fare lo ſteſſo. Non ſi tralaſcino, particolarmente in queſti giorni di Carnevale, da Voi l'intereſſenza ai Divini Offizj, la celebrazione in pubblico della Meſſa, la viſita delle Chieſe, e quella degli Spedali, e fato invito degli Eccleſiaſtici, ed anche di Laici timorati di Dio; che queſto è corteggio buono, ed approvato. Si procuri, che in una, o più Chieſe ſi eſponga per un triduo il Venerabile, dando ogni ſera la Benedizione, o dentro la Settimana di Settuageſima, o in quella di Seſſageſima, o in quella di Quinquageſima, o in tutte e tre; concedendo Noi con queſta Noſtra preſente Lettera Circolare una Plenaria Indulgenza, che dovrà pubblicarſi da Voi nelle ſolite forme, e che eſſendo diretta *ad opus pium*, non reſta impedita da altra Indulgenza Plenaria, che per altri titoli aveſſe la Chieſe, in cui ſi eſpone il Venerabile, a chiunque confeſſato, e communicato viſiterà in ciaſchedun giorno dei detti tridui il Santiſſimo Sagramento, come ſopra, eſpoſto, pregando di vivo cuore Sua Divina Maeſtà ſecondo l'intenzione di Santa Chieſa, che è quella di ſopra eſpoſta.

E che ſi eſponga per tre giorni nelle Chieſe il Santiſſimo.

Per il quale motivo concede l'Indulgenza plenaria.

Il noſtro Apoſtolico miniſtero eſiggeva, che vi ſcriveſſimo queſta Lettera. L'eſempio voſtro, che ſiete tanto vicini a Noi, moverà i più lontani a far ricorſo a Noi medeſimi; e Noi non mancheremo di porgere a ciaſcheduno Ricorrente ogni noſtro ajuto, eſtendendo anche a prò d'eſſo, e della ſua Dioceſi, le Indulgenze a Voi concedute. Ed in fine con pienezza di cuore abbracciandovi, diamo a ciaſcheduno di Voi, o Venerabili Fratelli, ed al Gregge a ciaſcheduno di Voi commeſſo, l'Apoſtolica Benedizione.

Dat. nell' An. VIII. del Pont. il dì 1. Gennajo 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die 1. Jan. MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

XLVI.

Super Operibus Venerabili Sorori Mariæ a Jesu de Agreda attributis ſub titulo: *Myſtica Civitas Dei, & Miraculum Divinæ Omnipotentiæ.*

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecto Filio Fr. Raphaeli a Lugagnano Miniſtro Generali Ordinis Minorum S. Franciſci de Obſervantia nuncupatorum.

Dilecte Fili, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pontifici nomine Regum Catholici, & Neapolis poſtulatur, ut ad examen Operum Servæ Dei procederetur.

Postulatum ſtudioſiſſimè apud Nos fuit a bonæ memoriæ Trojano Presbytero S. R. E. Cardinali de Aquaviva nuncupato, tum nomine Cariſſimorum in Chriſto Filiorum Noſtrorum Hiſpaniarum Catholici, & utriuſque Siciliæ Regum Illuſtrium, quorum negotiis apud Nos, & Apoſtolicam Sedem agendis præerat, tum etiam pro munere Protectoris Veſtri Ordinis Minorum Sancti Franciſci de Obſervantia, quod ipſe gerebat, ut ſuprema manus imponeretur examini Operis, cujus titulus eſt: *Myſtica Civitas Dei, & Miraculum Divinæ Omnipotentiæ*; quod ſcriptum aſſeritur a Venerabili Ancilla Dei Sorore Maria a Jesu de Agreda; cujus nimirum examinis prolatio impedimentum afferebat Judicio ſuper ipſius Ancillæ Dei Beatificatione, & Canonizatione jamdudum feliciter inſtituto; Quum & juridicæ Inquiſitiones de illius Vita, Virtutibus, & Miraculis in genere, auctoritate Ordinariâ jam fuiſſent peractæ, & Commiſſio Cauſæ compluribus ab hinc annis a Romano Pontifice ſignata, Sententia ſuper non Cultu jam approbata, & novus etiam Apoſtolicâ auctoritate Proceſſus confectus fuiſſet, in quo examinati fuerant Teſtes, ſenio aut valetudine affecti, de quibus timeri poterat, ne ex hac vita migrarent, antequam integer Proceſſus ſuper ipſius Ancillæ Dei Virtutibus, & Miraculis in ſpecie, eadem auctoritate Apoſtolicâ compleretur.

Status illius Cauſæ pro Beatificatione refertur.

Accep-

Digitized by Google

Et decreta ſuper operibus ei attributis edita enarrantur.

Acceptis hujuſmodi precibus, ſtatim, pro hujus generis negociorum cognitione a Nobis acquiſitâ, dum in ipſis aſſiduè tractandis totos quadraginta ſeptem annos verſati ſumus, memoriæ Nobis occurrit Decretum de præfato Libro a Congregatione Generali Sanctæ Romanæ, & Univerſalis Inquiſitionis die xxvi. Junii Anni MDCLXXXI. editum; novumque ejuſdem Libri examen a venerabilis memoriæ Prædeceſſore Noſtro Innocentio Papa XI., cujus temporibus Decretum illud prodiit, demandatum Congregationi Particulari Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ad hunc effectum ab Ipſo deputatorum; quibus a felicis recordationis Prædeceſſoribus pariter Noſtris Innocentio Papa XII., & Clemente item XII. alii ſubrogati fuerunt, qui ejuſmodi examen explerent; tum etiam noviſſimum ipſius Clementis Deceſſoris Decretum, quo prædicti Operis cenſuram iterum remiſit eidem Sanctæ Inquiſitionis Generali Congregationi; abſque eo quod, vel ab ulla ex Congregationibus particularibus, ut ſupra, deputatis, vel a præfata Generali Congregatione, poſt Decretum anno MDCLXXXI. editum, examen hujuſmodi nedum abſolutum, ſed nec inceptum unquam extiterit; nec enim formalis examinis, multoque minus captæ reſolutionis nomen meretur quidquid geſtum eſt in Particulari Congregatione habita die 11. Januarii MDCCXXXIV. Qua de re ſtatim cogitavimus hujuſmodi judicium a Congregatione Sancti Officii avocare, & peculiari Congregationi Sacrorum Rituum, ex aliquibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ac nonnullis Sacræ Theologiæ Profeſſoribus a Nobis deputandis conflatæ, & coram Nobiſmetipſis habendæ, novo conſilio committere. Hujus autem avocationis novæque Commiſſionis decernendæ Cauſa in eo a Nobis ſtatuta fuit, quod animadvertimus, præfati Operis examen, tam illud nempe, quod anno MDCLXXXI. peractum fuerat, quam illud, quod aut in Congregationibus particularibus a prælaudatis Prædeceſſoribus deputatis, aut in ipſa Generali Congregatione Sancti Officii, juxta noviſſimum Clementis Deceſſoris Decretum, fieri debebat; ad hoc dumtaxat inſtitutum fuiſſe, ut videretur, an ipſum Opus licitè, & utiliter a Fidelibus legi, retineri, ac Typis impreſſum præ manibus haberi poſſet; At verò inſtantiæ a præfato Cardinali de Aquaviva, nominibus, quibus diximus, Nobis exhibitæ, eo potiſſimum tendebant, ut examen Operis fieret ejuſmodi, quale ad progreſſum Cauſæ Beatificationis, & Canonizationis Ancillæ Dei neceſſarium eſſe dignoſcitur; quo in caſu examen ipſum privativè ſpectat ad Congregationem Sacrorum Rituum, ut colligitur ex Decretis ſanctæ memoriæ Urbani Papæ VIII., quæ habent: *Non prius eſt ad aliquem actum inquiſitionis deveniendum, quam tales Libri diligenter in Sacra Congregatione* (loquitur de Congregatione Sacrorum Rituum) *examinentur.* Hinc eſt, quod licet Venerabilis Servus Dei Robertus Cardinalis Bellarminus præclaros ſuos Controverſiarum libros, non ſine præviis approbationibus & permiſſionibus, vivens in lucem emiſerit; iidemque libri, poſt Typographicas editiones, in Congregatione Indicis novo examini ſubjecti fuerint; cum tamen actum fuerit de promovenda Cauſa Beatificationis, & Canonizationis ejuſdem Servi Dei, neceſſe omninò fuit Poſtulatoribus eoſdem Libros, una cum aliis illius Scriptis, iterùm exhibere in præfata Congregatione Sacrorum Rituum examinandos; ut ipſi adnotavimus in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 2. cap. 16. num. 2.*, ad quod Opus ideò Nos referimus, propterea quod in eo concinnando, præcipuam diuturni graviſque laboris operam impendimus in exponenda praxi, quæ ab ipſa Sacrorum Rituum Congregatione in Cauſis Beatificationis Servorum Dei, & Beatorum Canonizationis providè conſtituta, inconcuſsè obſervatur.

Pontif. avocat dictorum Operum, & Scriptorum judicium illudque remittit particulari Sacr. Rituum Congregationi.

Ratio hujus avocationis, & remiſſionis adducitur.

Congregationis Sac. Rituum diſtinctio.

Hæc ſanè Congregatio (quod te latere non arbitramur), prætermiſſis aliis diviſionibus, quæ ad rem præſentem non pertinent, diſtinguitur in Generalem, & Ordinariam. Et Generali quidem intervenit Summus Pontifex, una cum Cardinalibus, quotquot eidem Congregationi adſcripti ſunt, omnibuſque ipſius Congregationis Conſultoribus; atque in ea agitur de Servorum Dei Virtutibus, Martyrio, aut Miraculis recognoſcendis, & approbandis. Ordinariam verò conſtituunt ſoli Cardinales cum ipſius Congregationis Secretario, cum Protonotario Apoſtolico, & Promotore Fidei; atque in hac, præter cætera, agitur etiam de reviſione Operum conſcriptorum a Servis Dei, quorum Beatificatio promovetur; quæ reviſio ſequenti methodo peragitur. Cardinalis Cauſæ Relator, ſeu Ponens, ut vocant, unum aut plures, pro ſuo arbitrio, Theologos deputat hujuſmodi Operum Reviſores, qui cenſuram ſuam ſcripto exaratam ad ipſum deferunt; ipſe verò illam præfatæ Congregationi Ordinariæ repræſentat. At ubi gravioris momenti difficultates vertantur, ac potiſſimum ubi Reviſorum judicia inter ſe non conveniant, mos eſt, ut hujuſmodi Reviſorum cenſuræ ſingulis Cardinalibus expendendæ tranſmittantur, aliquando etiam in Breviarium accuratè redactæ, Poſtulatoribus Cauſæ communicentur, ut ipſi difficultates excitatas cognoſcant, iiſque per opportunas reſponſiones ſatisfacere curent. Ac demum omnibus in Congregatione perpenſis, quæcumque capta fuerit reſolutio, per ipſius Congregationis Secretarium refertur Summo Pontifici, ad quem pertinet, eam judicio ſuo comprobare; ut latiùs videri poteſt in præcitato Noſtro Opere *lib. 2. cap. 27. num. 9. & 10.*

Et ſtylus in examinandis ſcriptis Servorum Dei.

Ad tramites hujus methodi & conſuetudinis, reviſio Operis de Myſtica Civitate Dei præfatæ Congregationi Sacrorum Rituum Ordinariæ committi debuiſſet. Nos autem, ut majori Judicii celeritati conſuleremus, ex eâdem Rituum Congregatione, quatuor dumtaxat Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſelegimus, duos nimirum in Canonica facultate apprimè verſatos, ſcilicet Venerabilem Fratrem Noſtrum Antonium Xaverium Epiſcopum Præneſtinum, *Gentili*, ac Dilectum Filium Noſtrum Albertum Tituli Sanctæ Mariæ de Pace Presbyterum, *Cavalchini*, duoſque alios Sacræ Theologiæ Magiſtros, Dilectos pariter Filios Noſtros Presbyteros, Fortunatum Tituli Sancti Matthæi in Merulana, *Tamburrini*, & Joachimum Tituli Sanctæ Crucis in Hieruſalem, *Beſozzi*, reſpectivè nuncupatos; quibus, ut ea impleremus, quæ fieri potuiſſent a Cardinali Ponente hujus Cauſæ, ſi ea in ordinaria Sacrorum Rituum Congregatione proponeretur, adjunximus Dilectos Filios Antonium Galli Abbatem Canonicorum Regularium Sanctiſſimi Salvatoris, Joannem Franciſcum Baldini Clericum Regularem Congregationis Somaſchæ, Thomam Sergium Presbyterum Congregationis Piorum Operariorum, & Cœleſtinum Orlandi Abbatem Monachorum Congregationis Cœleſtinæ, qui ipſius Operis diſcuſſioni, & examini incumberent; hujus autem Congregationis Particularis Secretarium deputavimus Dilectum Filium Magiſtrum Ludovicum de Valentibus Promotorem Fidei; cui mandavimus etiam, ut difficultates omnes in præfato Opere animadverſas Poſtulatoribus in ſcriptis ederet, ut hi ſuas reſponſiones ad ſingula comparare, atque exhibere poſſent: Quæ omnia a prædictis reſpectivè

Pont. ad conſulendum celeritati, ex eadem Congregatione ſelegit quatuor Cardinales.

Et quatuor Theologos reviſores deputavit.

Et ipſe omnia legit, ac ponderavit.

peracta,

peracta, & juxtà mentem noſtram expleta fuerunt. Ipſi præterea Noſtram univerſo judicio diligentiam, atque Operam præſtare, quantumvis innumeris aliis graviſſimiſque negotiis oppreſſi, non detrectavimus, jubentes, omnia Nobis legenda, ac perpendenda afferri, nec niſi coram Nobiſmetipſis Congregationem deputatam cogi debere; quod factum fuit. Nomina verò Theologorum ad præfatum examen deputatorum palàm edicere non recuſavimus, licèt non ignoraremus, apud Congregationem Ordinariam Sacrorum Rituum in more eſſe, ut ſimilibus in caſibus eorum nomina ſilentio tegat; quo eos ab omni moleſtia, aut offenſionum reſpectu præſtet immunes: ut etiam videre eſt in citato Operis Noſtri *lib. 2. cap. 27. num. 10.* Eidem autem Congregationi mandavimus, ut ipſum Opus juxtà normam ab Urbano VIII. in Decretis traditam, diligenter accuratèque perpenderet; ut habet Decretum a Nobis editum die 3. Auguſti anni MDCCXLV.

Diligentia adhibita in peragendo examine.

Ex eo die ad diem quintum menſis Decembris proximè elapſi, quo præfata Congregatio Particularis coram Nobis habita fuit, licet biennium & ultrà effluxerit, non tamen dici poteſt inutiliter ductum eſſe tempus; dum, hoc menſium decurſu, prædictus Fidei Promotor varias objectiones adverſus Librum Myſticæ Civitatis Dei multimodè excitatas, & hùc illùc diſperſas, diligentèr collegit; Poſtulatores autem non omiſerunt ſuas Reſponſiones ad ſingula Capita fusè, doctèque opponere; Qui verò conſilium ſuum Nobis præbere debebant, omnia perlegere & ponderare non prætermiſerunt; ac demùm Nos ipſi præteritas autumnales ferias in eo impendimus, ut momenta Cauſæ coram Nobis diſcutiendæ pleniſſimè cognita, animo comprehenderemus.

In Congregatione quid primo examinatum fuerit.

Ut autem ad ea jam veniamus, quæ in Congregatione animadverſa, & ponderata fuerunt, quæque tibi, Dilecte Fili, libenter aperire volumus, ut Ancillæ Dei Cauſa ad ſuum debitum finem rectâ viâ dirigatur; illud ante oculos habere opus eſt, quod ſuperius etiam innuimus, nimirum examen Operis, quod nunc inſtituitur, diverſum omninò eſſe ab eo, quod in Congregatione Sancti Officii factum fuiſſet. In iſta enim, Opus ipſum, prout eſt in ſe, præcipuam Judicum curam occupaſſet, qui nequaquam ad ſe pertinere arbitrarentur, inveſtigare, an verè conſcriptum fuiſſet ab eo Auctore, cujus nomen in Titulo præfert: quod adeo verum eſt, ut in eo Tribunali frequenter examini ſubjiciantur Libri, & Opera, quorum Auctores penitùs ignorantur. In Judicio autem, quod fit ex more Congregationis Sacrorum Rituum, primum examinis ſubjectum eſt, ut conſtituatur, quiſnam propoſiti Operis Scriptor extiterit. Quod ſi evidenter non conſtet ad eum pertinere, cujus Beatificationis, & Canonizationis Cauſa agitur; reviſio Operis prætermittitur, atque in ipſa Cauſa, prout res ferunt, ad ulteriora proceditur; nec ullum examen libri inſtituitur, niſi manifeſtè conſtiterit, illius Auctorem eſſe ipſum Dei Servum, cujus nomine inſcriptum perhibetur. En verba Decretorum Urbani VIII. *Præterea illud etiam diligentiſſime indagandum eſt, an ille, vel illa, pro cujus Canonizatione inſtatur, ſcripſerit aliquos Libros, Tractatus, Opuſcula, Meditationes, vel quid ſimile. Nam ſi ſcripſiſſe conſtiterit, non prius eſt ad aliquem actum inquiſitionis deveniendum, quam tales libri diligenter in Sacra Congregatione examinentur, utrùm contineant errores contrà Fidem, vel bonos mores, vel doctrinam aliquam novam, vel peregrinam, atque a communi ſenſu Eccleſiæ, & conſuetudine alienam.* Ubi Prædeceſſor Noſter non dixit: *ſi ſcripſiſſe, probabile, vel veriſimile ſit*; ſed ait: *ſi ſcripſiſſe conſtiterit*; Quibus verbis non probabilitas, ſed certitudo requiritur; quemadmodum, attentâ etiam inconcuſsâ praxi præfatæ Congregationis, alibi a Nobis aſſertum fuit; *de Canonizat. Sanctor. lib. 2. cap. 34. num. 4.*

Videlicet an evidenter conſtet Opus a Dei Ancilla ſcriptum fuiſſe.

Pro hac pr... batione n... ſufficit, ſu... ejus nomi... fuiſſe opus impreſſum.

Neque ad evitandum hujuſmodi probationis rigorem ſatis eſt dicere, quod Opus illud, de quo agitur, iteratò impreſſum fuit, conſtanterque vulgatum ſub nomine Sororis MARIÆ A JESU; hoc enim aliquam vim haberet, ubi Opus ipſum, Ancillâ Dei vivente, in lucem prodiiſſet, atque ubi conſtaret, ipſam non ignoraſſe hujuſmodi librum ſuo nomine circumferri, neque eam contra reclamaſſe, aut partum abnegaſſe, nec alium quempiam extitiſſe, qui eam crimine plagii accuſaret; ex his enim omnibus ſimul junctis validum exurgeret argumentum pro eodem Opere Ancillæ Dei certiùs tribuendo. At Opus, de quo agitur, poſt ipſius Ven. Sororis mortem Typis excuſum fuit: quemadmodum verò, ſi in aliquo Tabulario inventum fuiſſet in Codice manu exaratum, ipſi Ancillæ Dei tutò adjudicari non poſſet, niſi per legitimas probationes doceretur, illius eſſe ſtylum atque ſcriptionem: ità, dum poſt ejus mortem, a Typographis deſcriptum, in manibus Hominum invenitur; ut ei tutò adjudicetur, cujus nomen in fronte gerit, ſimiles omninò probationes requiruntur, eaſque perfici oportet ſuper ipſius Operis Autographo; quod proindè exhiberi neceſſe eſt, ut, inhærendo ſemper receptæ praxi, obſervavimus, *citato noſtro lib. 2. cap. 16. num. 6.*

Neque Poſtulatorum confeſſio.

Minuſque ſufficit ad requiſitum probationis rigorem declinandum, ſubjungere, quod omitti poſſit adeo exquiſita diſcuſſio, dum Poſtulatores ipſi admittunt, & aſſerunt, Opus illud a Venerabili MARIA DE AGREDA conſcriptum fuiſſe. Relata enim verba, *Si ſcripſiſſe conſtiterit*, non in gratiam Poſtulatorum, ſed in favorem veritatis, in Decreto Urbani VIII. poſita ſunt. Quapropter, ſi licet Poſtulatoribus (id quod non ſemel evenit) ſuſtinere, librum alicui Servo Dei forſan tributum, certis deficientibus argumentis, ad Ipſum revera non pertinere; nullo pacto negari poteſt, jus eſſe Judici exquirere, an per legitimas probationes, ut par eſt, manifeſtè conſtet, Librum alicujus Servi Dei nomine inſcriptum, ab eo reipſa compoſitum fuiſſe.

Quia Inquiſitio fit in favorem veritatis.

Exemplum in cauſa S. Jacobi de Marchia.

Hujus rei exemplum clariſſimum datum eſt in Cauſa Sancti Jacobi de Marchia Ordinis Veſtri. Poſtquam enim difficultas promota adverſus illius doctrinam de Sanguine Chriſti, prolatis duobus Brevibus Prædeceſſoris Noſtri Pii Papæ II., ſublata fuerat; altera excitata fuit adverſus doctrinam pariter ab ipſo traditam in quodam Dialogo *adverſus Fraticellos*, qui aſſervabatur in Archivo Fratrum Minorum de Obſervantia apud Sanctum Iſidorum de Urbe, quemque Wadingus a Beato Jacobo conſcriptum, ac proprio ipſius chirographo exaratum aſſerebat. Poſtulatores verò, de Dialogi Auctore, deque Scriptore Codicis minimè dubitantes, omnem operam ponebant in propugnanda Doctrina in eodem aſſertâ. Verùm, quum Sanctæ memoriæ Prædeceſſor Noſter Clemens Papa XI. Codicem ipſum ex Archivo extrahi juſſiſſet, duoſque claros Viros antiquorum characterum Peritos, Alexandrum Zacagnum, & Juſtum Fontaninum, deputaſſet, qui dijudicarent, an verè Beati Jacobi Scripturam contineret; quumque horum judicia minimè inter ſe convenientia fuiſſent: idem Prædeceſſor Nobis tunc in minoribus conſtitutis, & Promotoris Fidei munus gerentibus, mandavit, ut Sententiam Noſtram de tota re in ſcriptis exponaremus. Noſtra autem Sententia fuit, in ejuſmodi judiciorum

varietate,

Digitized by Google

varietate, ac probationum incertitudine, reſponderi poſſe, de Auctore Dialogi *non conſtare*, atque ità ad ulteriora in Cauſa procedi: cui quidem conſilio quum Pontifex benignè annuiſſet, liberum curſum ipſa Cauſa deindè habuit, ac poſtea ſub recolendæ memoriæ Benedicto Papa XIII. Benefactore Noſtro, felicem exitum ſortita eſt; quemadmodum in ſæpècitato Opere noſtro *lib. 2. cap. 34. num. 7.*, relatum habetur.

Examinantur rationes adductæ ad probandam identitatem Operis.

Regulis hiſce conſtitutis, ut ad rem noſtram propiùs accedamus, ex actis apparet, quod uſque ab anno MDCLXVIII. Tiraſonenſis Epiſcopus tunc exiſtens, Vir doctus, & Venerabilis MARIÆ nomini ac memoriæ devotus, ſuâ Ordinariâ utens auctoritate, non modo Proceſſum confecit ſuper fama ipſius Virtutum, atque Miraculorum, ſed etiam quum ei relatum eſſet, in Cœnobio Monialium de Agreda exiſtere Authographum Operis de Myſtica Civitate Dei, mandavit ipſum ſibi exhiberi. Quod quum factum eſſet, is quidem, inſpecto Codice, dixit; illius Scripturam, exceptis Capitulorum Titulis, eſſe a Venerabili Sorore MARIA A JESU; additque, ſe ideò hoc aſſerere, propterea quod illius characteris forma ſibi cognita eſſet, ex inſpectione plurium Epiſtolarum ab illa ſcriptarum, ejuſque nomine obſignatarum. Procurator autem Cauſæ, ut Epiſcopi dicto ampliorem fidem adſtrueret, tres alios Teſtes produxit, inter quos erat ipſius Cauſæ Notarius, qui tamen non ſingillatim examinati fuerunt, ſed, præſtito Juramento de veritate dicenda, uno ore dixerunt, ipſum Codicem, exceptis Titulis, ut ſupra, Ancillæ Dei charactere jam pridem ſibi cognito, conſcriptum eſſe. Qua de re idem Epiſcopus juſſit hujuſmodi Operis exemplum in formâ authenticâ deſcribi, eoque in Proceſſu inſerto, prædictum aſſertum Authographum Monialibus reddi; quæ omnia, ut ipſe juſſerat, impleta fuerunt.

Et ſignanter ſcriptura illius proprio charactere.

Recognita per teſtes habentes notam manum.

Ex hoc quænam probatio deſumi poſſit, expenditur.

Porrò, ſi Sanctus Athanaſius in humanis ageret, hujuſmodi probationis genere forſitan contentus non eſſet. Quum enim ipſe ſeditioſas quaſdam Epiſtolas ſcripſiſſe diceretur, eoque nomine apud Imperatores per calumniam accuſaretur, nil minus requirebat, quàm ut Epiſtolæ ipſæ in medium proferrentur, tum aliæ invenirentur ipſius manu conſcriptæ, quæ cum illis conferri poſſent: *Primum quidem literas ſaltem noſtras ſimiles proferant*; Et tamen id ſatis adhuc non fore aſſerebat: *At nequaquam totum illud fuerit &c.*, *Veſtras quippe Imperatorum manus ſæpè ſunt imitati, unde ſimilitudo illa ſcriptis auctoritatem minimè dederit*, ut legitur *tom. primo Ipſius Operum Pariſiis impreſſ. anno* MDCLXXXVIII. *pag.* 298. Quæ Athanaſii verba ideò attulimus, ut oſtenderemus huic Sancto Doctori minimè perſuaſum fuiſſe, ex characteris ſimilitudine tutò evinci poſſe, librum aliquem revera conſcriptum eſſe ab eo, cui tribuitur a Teſtibus, aſſerentibus, ideò ſibi cognitam eſſe illius characteris formam, quod alias viderint chartas ab eodem ſcriptas, ſuoque nomine obſignatas. Ac de inſufficientia probationis Scripturæ *per Teſtes habentes notam manum*, innumeras Juriſperitorum auctoritates hic colligere in promptu eſſet. Receptum eſt enim, ubi de fide Chirographi diſputatur, ut requiratur depoſitio Teſtium, qui adfuerint, & viderint, dum ab eo ſcriberetur, cujus manu ſcriptum aſſeritur. Attamen cum id, quod ad comprobandam brevioris Scripturæ veritatem omnino requiritur, non æquè exigi poſſit, ubi, ut in caſu noſtro, de Opere agitur ſatis prolixo & amplo, hoc ſaltem requirendum viſum eſt, quod nimiæ ſeveritatis a nemine incuſandum putamus, ut nempè allata probatio legitimis adminiculis fulciatur. Si qui enim ex Juriſperitis admittunt probationem characteris, quæ fit per Teſtes habentes notam manum; hi omnes docent hujuſmodi Teſtibus non aliter deferendum eſſe, quam ſi ſufficienter adminiculati dignoſcantur; quod Ipſi jam obſervavimus *de Canoniz. Sanctor. lib. 2. cap. 52. num. 6.* Si verò hujuſmodi adminicula requiruntur, ut fides habeatur Teſtibus *ſingillatim* examinatis, quique cum omnibus debitis ſolemnitatibus, alter ſeorſim ab altero Teſtimonium dixerunt; nonne majori Jure requirenda erunt in præſenti caſu, in quo adducuntur dumtaxat Teſtes *turmatim* recepti (quorum modica in Jure habetur auctoritas, ut videre eſt in præfato *noſtro lib. 2. cap. 49. num. 2.*), quique poſt auditam ſui Superioris aſſertionem, coram ipſo teſtificantes, eidem adſtipulari quodammodo debebant. Nec audiendi ſunt, qui excipiendo ajunt, Proceſſum, de quo agitur, non Apoſtolicâ, ſed Ordinariâ auctoritate confectum fuiſſe. Etenim Proceſſus Ordinarii, ſi non ad normam literarum Remiſſorialium, a Congregatione Sacrorum Rituum expeditarum, at ſaltem ad Juris communis tramites ſunt conficiendi; non autem aliunde, quam a Jure communi deſumpta ſunt, quæ huc uſque adnotavimus.

Reſolvitur id non ſufficere, niſi Teſtes ſint adminiculati.

Modus adminiculandi Teſtes.

Quod ſi a Nobis ulterius quæratur, quænam putemus eſſe adminicula ad imperfectam hujuſmodi probationem roborandam neceſſaria; facile reſpondebimus alia procul dubio exiſtere Scripta, præter Myſticam Civitatem Dei, Sororis Mariæ charactere exarata. Id enim aſſerit Frater Joſeph Ximenius in Vita ipſius Ancillæ Dei §. 32. *num.* 129. Præterea fieri non poſſe, quin alia complura ipſius Chirographa, ſeu Schedulæ inveniantur, quum eadem Agredani Monaſterii regimen diù obtinuerit. Verâ autem illius characteris forma ſemel percognitâ, advocandi ſunt Periti, qui comparantes codicem, de quo agitur, cum aliis ipſius ſcriptis, de identitate characteris juxta eorum artis regulas, judicium faciant. Tum verò indubia illa characteris exemplaria, ipſumque controverſum Opus, unà cum Peritorum judiciis, Romam tranſmitti debent, ubi alii deputabuntur Periti, qui omnibus rectè perpenſis, de hujuſmodi characteris identitate, deque tranſmiſſis Peritorum judiciis, ſententias ſuas aperiant. Quamvis verò hujuſmodi probatio, quæ *per comparationem* appellatur, inter ſubſidiarias, ſive ſemiplenas probationes numeretur (id quod a Nobis demonſtratum eſt *cit. lib. 2. cap. 52. num. 5. & 6.*) Si tamen hæc cum altera conjungatur, quæ antea facta fuit *per Teſtes, habentes notam manum*; haud parum ponderis apud ſapientes Judices habere poterit. Neque putes novam hanc eſſe methodum, quam ubi indicamus; hæc enim conſtanter fuit conſuetudo Congregationis Sacrorum Rituum, quam etiam nuper ſequuta eſt in Cauſa Beati Joannis Cantii; ut in præfato *noſtro lib. 2. cap. 34. num. 8. & ſeqq.* adnotavimus. Neque tibi in mentem veniat dubitare de ipſius aſſerti Authographi, aliorumve ſcriptorum amiſſione. Hæc enim, poſtquam, ut opportuit, inſpecta fuerint, iiſdem redduntur, a quibus exhibita fuerunt; ut Nos etiam teſtati ſumus *eodem lib. 2. cap. 26. num. 8.*, eaque a te ipſo reſtitui poterunt eidem Monaſterio de Agreda, in quo fertur, Ancillam Dei ea aſſervari voluiſſe, ut legitur in ejus Vita *part. 3. Myſticæ Civitatis, Auguſtæ Vindelicorum impreſſ. pag. 244. ad num.* 18.

Altera inquiſitio facienda.

At non hic ſiſtunt inquiſitiones, quas perfici opus eſt, ut, ad normam Decretorum Urbani VIII. pronunciari valeat, *conſtare*, quod Myſtica Civitas Dei a Venerabili Maria a Jeſu conſcripta fuerit. Novum profectò non eſt, neque difficile intellectu, quod quis propria manu deſcribat Opus, quod vel ab alio integrè compoſitum fuerit, vel cujus magna pars alienâ

cœleſti inventione ac doctrina. Quod cum advertiſſent Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores in Cauſa Canonizationis Beatæ Thereſiæ a Jeſu, de ipſius Operibus id potiſſimum ſibi comprobandum ſumpſerunt; quod nempè *ipſa Beata Thereſia ſua propria manu, & non aliena induſtria, ſeu alicujus alterius humano ſtudio, iſtos libros compoſuerit*, ut videre eſt in relatione ab ipſis confectâ, ſub titulo *de Virtutibus artic. 2. §. primo pag. 269. impreſſa Viennæ anno Sal.* 1628. Porrò de Myſtica Civitate Dei non id affirmatur, neque pro certo contenditur, quòd a Ven. Maria a Jeſu compoſita non fuerit. At negari nequit, quin uſque ab initio aliqua de hoc excitata fuerit dubitatio. Etenim ipſe Tiraſonenſis Epiſcopus, qui, ut ſupra dictum eſt, de ejuſdem Ancillæ Dei Virtutibus & Miraculis Anno MDCLXVIII. Proceſſum Ordinarium conſtruxit; quum præcedenti anno MDCLXVII. præfatum Opus ampliſſima ſua approbatione commendare voluiſſet; hoc etiam ſibi præſtandum cenſuit, ut eos confutaret, qui hujuſmodi ſcriptionis gloriam Ancillæ Dei abrogabant; ut videri poteſt *in Summario præliminari hujus Cauſæ pag. 39. lit. D.*, quod ſanè ſupervacaneum fuiſſet, niſi jam tunc aliqui extitiſſent, qui ea de re dubitaſſent; quemadmodum ab aliis etiam ad hæc uſque tempora dubitatum fuiſſe non ignoras.

Quod Opus ab ipſa compoſitum fuerit.

Signanter ob dubium aliàs excitatum.

Hoc igitur dubium è medio tolli oportet, ut tutò pronunciari valeat, Ancillæ Dei Opus eſſe hoc, de quo agitur: Equidem non negabimus, quin *in Reſponſionibus Præliminaribus pag. 25. num* 46. magna argumentorum vis collecta fuerit ad oſtendendum, non alteri, quàm ipſi Ancillæ Dei, nulloque modo potiſſimum illius Confeſſario, hoc Opus tribuendum eſſe. At cum, præter Myſticam Civitatem Dei, tot alia extent Opera, quæ ab eadem procul dubio confecta perhibentur; quumque ex artis criticæ regulis, validiſſimum argumentum pro dignoſcendis librorum Authoribus in comparatione ſtyli, ejuſque ſimilitudine, aut difformitate conſtituatur; cur adhibitæ non fuerunt opportunæ diligentiæ ad comprobandam uniformitatem ſtyli Myſticæ Civitatis Dei cum aliis Operibus ab eadem Ancilla Dei indubitanter conſcriptis? Quòd enim citatus Ximenius in ſuo Prologo Galeato § 12. *num.* 95. de hujuſmodi ſtyli uniformitate teſtatur, minimè ſufficiens reputatur, quouſque neceſſaria Operum comparatio, de qua diximus, inſtituta non fuerit.

Varia argumenta licet ad hoc adducta fuerint.

Deeſt tamen probatio ex comparationem ſtyli.

Præterea legitur in Hiſtoria Vitæ ejuſdem Sororis Mariæ a Jeſu, quod quum ipſa ſcripſiſſet Opus Myſticæ Civitatis Dei, Confeſſarius quidam illius ſpiritum non planè noſcens, ei præcepit, ut Opus illud flammis combureret. Quod quum ab ipſa ſtatim perfectum fuiſſet, alter deinde Confeſſarius in rebus Divinis magis expertus, eidem mandavit, ut hujuſmodi Opus de novo recuderet; licèt prioris exemplum apud Catholicum Regem Philippum IV. extaret, ipſius piiſſimi Regis juſſu deſcriptum, antequam illius authographum combureretur; Eveniſſe autem, non ſine Miraculo, ut idem Opus brevi tempore ab Ancilla Dei iterum conſcriberetur, abſque ulla diſcrepantia ab eo, quòd antea combuſtum fuerat; niſi quod parva quædam additamenta, ac nonnullarum rerum elucidationes acceſſerunt novo Codici; quem aſſerunt eumdem eſſe, qui in Agredano Monaſterio pro Authographo aſſervatur, & ex quo Epiſcopus Tiraſonenſis deſcribi juſſit exemplum in ſuo Proceſſu, ut ſupra diximus, inſertum. Ita narrat prædictus Joſeph Ximenius *in Vita Ven. Sororis Mariæ a Jeſu* §. 32. *num.* 125. *& ſeqq.*, qui etiam *in Prologo Galeato* §. 12. *num.* 94. de uniformitate Operis jam cremati cum eo, quod nunc viſitur, ita teſtatur: *Dubium tamen non eſt, idem prorſus fuiſſe opus, quod poſtea iteratò ſcribere aggreſſa eſt, hodieque in lucem prodit ad literam, abſque differentia alia, præter additiones quaſdam, & majorem explicationem punctorum aliquorum, prout comprobatur ex Tranſumpto primi illius Authographi, quod Philippus IV. ſecum habebat, ideoque ab incendio ſuperfuit.* Extabat igitur, quo tempore Ximenius ſcribebat, exemplum Operis Philippo Regi traditum ante Aothographi combuſtionem; nec enim aliter comparari potuiſſet cum Opere iterum exarato. Quumque ipſe Rex, ejuſque Succeſſores, Ancillam Dei tanta veneratione proſequuti fuerint, credibile non eſt, hujuſmodi exemplum, ſiva in Regia Bibliotheca S. Laurentii (in qua condita fuerunt Opera Sanctæ Thereſiæ, ut refertur in citata Relatione illius Cauſæ ab Auditoribus Rotæ confecta *pag.* 270.), ſive alibi, aſſervatum non eſſe. Hoc itaque exemplum ſi exquiratur, id quod omnino neceſſe eſt, haud difficile, ut putamus, invenietur. Eo autem reperto, ſi hujuſmodi comparatio inſtituetur, qualem Ximenius ſe perfeciſſe aſſerit, judicium fieri poterit de aſſerta uniformitate. Ac denique, ſi additamenta, & explicationes, quas idem Ximenius innuit, examinabuntur, complures obſcuritates ex his omnibus tolli poterunt, quæ hanc Cauſam plus ſatis involvunt.

Comparatio quoque Operis ſecundo loco ſcripti cum copia primi combuſti eſt facienda.

At dices, ex ejuſmodi operationum ſerie majorem afferri moram progreſſui Cauſæ Beatificationis Ancillæ Dei, cujus expeditio tibi, tuiſque Religioſis omnibus in Votis eſt, & pro qua Protector olim veſter bonæ memoriæ Cardinalis de Aquaviva, nominibus etiam Hiſpaniarum Catholici, & utriuſque Siciliæ Regum, demiſſas Nobis preces obtulerat. Verùm animadvertendum hic eſt, in hujuſmodi Cauſa nihil aliud huc uſque peractum fuiſſe, niſi quòd, poſt Proceſſum ab Ordinario conſtructum, admiſſa eſt introductio ipſius Cauſæ; approbata ſententia ſuper non cultu; & peculiaris auctoritate Apoſtolicâ Proceſſus confectus, ad excipiendas depoſitiones Teſtium, quorum vitæ obitus imminere timebatur, ut ſupra narravimus. Antequàm verò deveniatur ad præcipuum proponendum Dubium ſuper Virtutibus, deindeque ad aliud ſuper Miraculis, ex quibus nempe potiſſimum pendet optata Beatificationis concluſio; opus eſt, non quidem ex nova lege, quæ pro hac Cauſa peculiariter ſtatuta fuerit, ſed ex veteribus, & generalibus legibus Congregationis Sacrorum Rituum, ut omnia, quæ extant, Opera ab Ancilla Dei conſcripta, examini ſubjiciantur; Proceſſus Apoſtolicus ſuper fama Virtutum, & Miraculorum in genere conficiatur; tum ſuper ejus relevantia pronuncietur; alter deinde Proceſſus Apoſtolicos in ſpecie ſuper Virtutibus, & Miraculis conſtruatur, ac tam de Proceſſus Ordinarii, quam de aliorum Apoſtolicorum validitate judicetur.

Non ideo nimia cauſæ injicitur mora.

Pendente autem Judicio ſuper libro Myſticæ Civitatis Dei, nihil ex præmiſſis omnibus fieri poſſet, reſiſtentibus Decretis Urbani VIII., quorum verba ſuperius etiam allata, ſic habent: *Nam ſi ſcripſiſſe conſtiterit, non prius eſt ad aliquem actum inquiſitionis deveniendum, quam tales libri diligentèr in Sacra Congregatione examinentur.* Nos tamen, his minimè obſtantibus, de Apoſtolicæ auctoritatis, & liberalitatis plenitudine, atque etiam aliquibus Prædeceſſorum Noſtrorum exemplis, quæ in citato Opere noſtro *lib.* 2. *cap.* 27. retulimus, quamvis non adeò amplis, innixi; ex ſpeciali gratia libenter indulgemus, ut, licèt nec de vero hujus libri Auctore, neque de ejus approbatione, quidquam adhùc ſtatutum fuerit, nihilominus & ad examen aliorum Operum ejuſdem Ancillæ Dei procedi valeat; &, conſequutivè ad novum Proceſſum Apoſtolicum, judicium ſuper fama

Pont. indulget, ut interim ad examen aliorum Operum.

ipſius

Digitized by Google

Fi ad Proceſſum ſuper fama Virtutum &c. procedi poſſit.

ipſius Virtutum, & Miraculorum in genere fieri poſſit; & alter etiam Proceſſus Apoſtolicus ſuper ipſius Virtutibus, & Miraculis in ſpecie conficiatur; & tam Proceſſus Ordinarii, quàm aliorum Apoſtolicorum validitas expendatur: animadverſiones quoque ſuper Virtutibus in ſpecie a Promotore Fidei exponantur, eiſque opportunæ Reſponſiones, ſi placet, a Poſtulatoribus comparentur; dummodò tamen ipſum Dubium *ſuper Virtutibus in ſpecie* in Congregatione Sacrorum Rituum non abſolvatur, antequàm Judicium de omnibus Ancillæ Dei Operibus prolatum fuerit. Perſuaſum autem tibi eſſe volumus, Nos, hac conceſſionis amplitudine, ultra ſervatos a Prædeceſſoribus Noſtris fines longè progreſſos eſſe, propter piam affectionem, quam erga Ancillam Dei meritò fovemus; teque etiam intelligere, dum præfatum Dubium de illius Virtutibus in ſpecie, non niſi poſt ejuſdem Operum approbationem abſolvi volumus, magnam a Nobis utilitatem afferri illius Cauſæ, quæ ſcilicet ex ipſis Operibus, ſi approbata fuerint, majorem procul dubio ſplendorem accipiet.

Quæ verò interim fieri permiſimus, dum præfati Operis Reviſio abſolvitur, ea Nos quidem paucis verbis complexi ſumus. Verùm, ut eadem ad exitum perducantur, non parum temporis neceſſarium erit. Cujus temporis decurſu ſi ea ſimul perficientur, quæ ſuperius facienda indicavimus, ad approbationem Operis de Myſtica Civitate Dei attinentia; profectò evidentèr agnoſces, non modicum compendium ipſi Beatificationis Cauſæ obveniſſe ex eo, quod a Nobis, ut ſupra, ſtatutum fuit.

Poſt probationes circa identitatem prædicti Operis, inquiſitio ſuper illius doctrina erit facienda.

Hoc eodem temporis decurſu, Nos ipſi omnem diligentiam adhibere non omittemus, ad hoc ut, ſi aliquando probatum fuerit, Myſticam Civitatem Dei a Venerabili Maria a Jeſu verè compoſitam fuiſſe, tunc demùm, vitâ comite, Judicium Noſtrum proferre valeamus, an liber ipſe *contineat errores contra Fidem, vel bonos mores, vel doctrinam aliquam novam, vel peregrinam, atque a communi ſenſu Eccleſiæ, & conſuetudine alienam*, juxta relatum ſuperius Urbani Prædeceſſoris Decretum. Quamobrem mandavimus etiam ſingulis Cardinalibus, atque Theologis peculiarem Congregationem a Nobis, ut ſuprà, deputatam conſtituentibus, ut unuſquiſque ſuam hac de re ſententiam ſcripto conceptam, ſuoque ſigillo obſignatam in manus Noſtras remittant; volentes omnia hujuſmodi Judicii capita in anteceſſum per Noſmetipſos debita maturitate, una cum Judiciis Academiarum Salmanticenſis, Complutenſis, Lovanienſis, ac Tholoſanæ, penſare.

Utque nihil Te lateat eorum, quæ ad ſternendam hujuſmodi Judicio viam interim examinare decrevimus; hoc primum tibi notum eſſe volumus, magnam Nobis ſemper opinionem fuiſſe, atque adeò eſſe de bonæ memoriæ Cardinali de Aguirre, cujus familiari conſuetudine, in juvenili ætate conſtituti, olim uſi ſumus; quemque non minori apud te exiſtimatione eſſe arbitramur; neque putamus ab Alumnis veſtri Ordinis recuſatum iri Judicem in Cauſa Myſticæ Civitatis Dei, pro qua is pium ſuum ſtudium tantopere declaravit. Eo vivente, Anno Domini MDCXCVI., prodiit Cenſura Facultatis Sorbonicæ in primam Partem hujus Operis, quæ refertur *in Diario Sapientum Tom. 24. pag. 51. & pag. 516.*, & inſerta eſt per extenſum *in Tom. III. Collectionis Judiciorum, Pariſiis editæ anno* 1736. *pag.* 150. *& ſeqq.* Quæ ſanè cenſura quum præfato Cardinali magnopere diſplicuiſſet, ab eodem impugnata eſt peculiari Scripto, quod exhibitum non fuit. Idemque præterea ſcripſit Epiſtolam unam ad Galliarum Regem, & alteràm ad Archiepiſcopum

Cenſura Facultatis Pariſienſis adverſus verſionem Gallicam Myſticæ Civitatis Dei.

Pariſienſem; in hac verò, quæ data fuit die IV. Auguſti Anni MDCXCIX., faſſus eſt, propoſitiones in præfato libro a Sorbonica Facultate notatas, prout jacent in verſione Gallica, qua uſi ſunt Pariſienſes Theologi, jure, meritoque damnatas fuiſſe; veruntamen hujuſmodi verſionem parum fidelem eſſe contendit. En verba Epiſtolæ relatæ in veſtro Summario Præliminari *§. IV. num. 8. pag.* 214.: *Nel di cui idioma*, de Gallica lingua loquitur, *così tradotte, ancor Io concorro in aſſerire, che ſiano ſtate giuſtamente cenſurate da codeſta Univerſità.* Itaque Cardinalis de Aguirre cenſuram Sorbonæ approbat, verſionem libri non approbat; Cenſuræ ſubſcribit, relatè ad verſionem Gallicam, eamdemque cenſuram ideò rejicit, quòd verſionem illam minùs fidelem exiſtimat. Hæc autem verſio non alia eſſe poteſt, quàm quæ ex Hiſpanico idiomate in Gallicum facta eſt a Patre Croiſet Ordinis Veſtri Presbytero, quæque impreſſa fuit Maſſiliæ eodem Anno, quo prodiit in lucem Cenſura Sorbonicæ Facultatis. Atque hæc eſt illa verſio, quæ in Summario Cauſæ tam magnis elogiis in Cœlum tollitur. Cardinalis de Aguirre Hiſpanus Croiſetum Gallum reprehendit, tanquam in Hiſpanico idiomate parum verſatum. Si quis verò Traductoris Galli partes ſuſcipiens, Cardinalem Hiſpanum, tamquam Gallicæ linguæ minus peritum reprehenderet, totum Judicium in ancipiti hærere neceſſe eſſet. Quare, ut hujuſmodi difficultatum involucra tollantur, Noſtræ curæ erit aliquem invenire in utroque idiomate probè, pariterque verſatum, cujus diligentiâ rei veritatem in claro poſitam tutò dijudicare poſſimus.

Card. de Aguirre cenſuram approbat, verſionem rejicit.

Verſionis fides examinanda.

Novimus præterea, non Tibi ignotum eſſe Opus *de Revelationibus, & Viſionibus*, ab Euſebio Amort Canonico Regulari Lateranenſi editum Anno MDCCXXXIV., in quo præfata quidem Cenſura Pariſienſis Facultatis reprobatur, ſed aliæ, ac diverſæ objectiones fiunt adverſus Myſticam Civitatem Dei. Cui novo Cenſori fusè reſpondit doctus quidam Ordinis Veſtri Profeſſor Frater Didacus Gonzalez Mattheo Hiſpanus, qui ſuas Reſponſiones Nobis dicatas ſuperiori Anno MDCCXLVII. Matriti edidit, Nobiſque tranſmiſit. Harum quoque objectionum, & Reſponſionum examen fieri debet, & a Nobis, Deo adjuvante, fiet, antequam de Myſtica Civitate Dei ſententiam proferamus, quum nullam in hoc graviſſimo Judicio diligentiam ſupervacaneam fore judicemus.

Et objectiones Euſebii Amort.

Hæc erant, quæ tibi innoteſcere volebamus. Nunc ea, quæ in præfata Congregatione Particulari coram Nobis deliberata fuerunt, in ſummam colligendo, ſequens Decretum, de ejuſdem Congregationis conſilio atque unanimi ſenſu, edicimus; nempè: *Ex hactenus deductis non conſtare, prout oportet, in caſu, & ad effectum, de quo agitur, quod Opus inſcriptum* Miſtica Città di Dio, *ſit Opus Venerabilis Servæ Dei Sororis Mariæ a Jeſu de Agreda; ex gratia tamen ſpeciali, Poſtulatoribus indulgeri, ut in Cauſa Beatificationis, & Canonizationis ejuſdem, ad ulteriora procedatur; ità tamen, ut dubium ſuper Virtutibus non abſolvatur, niſi prævio iterato novo definitivo Decreto, aut a Nobis, aut a Noſtris Succeſſoribus, præmiſſis, uti ſupra, reſpectivè præmittendis, edendo; in quo, vel ſtatuatur Opus prædictum non eſſe Servæ Dei, vel, conſtito eſſe Opus ejuſdem, definiatur, nihil, vel in eo, vel in aliis Operibus ejuſdem Servæ Dei reperiri, quòd ſit contra Fidem, bonos mores, vel quod ſapiat doctrinam aliquam novam, & peregrinam, atque a communi ſenſu Eccleſiæ, & conſuetudine alienam, juxtà præſcripta in Decretis Urbani VIII.* Tibi, Dilecte Fili, univerſoque

Concluſio cum prolatione Decreti.

Ordini tibi commiſſo, Benevolentiæ Noſtræ pignus, Apoſtolicam Benedictionem impertimur.

Dat. Pont. anno VIII. die 16. Januarii 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die decima ſexta Januarii Milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo octavo, Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

XLVII.

De ordine ſervando in Cauſis ſuper nullitate Profeſſionis Regularis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SI datam hominibus fidem frangere, conventioneſque eas, quæ ab humanis legibus robur accipiunt, abrumpere, ac violare non licet; multò magis neceſſe eſt obligatum Deo mentis propoſitum immutabiliter ſervari, Noſque præſertim, utpotè ſacrarum Legum cuſtodes a Deo conſtitutos, oportet earum pactionum, quæ Divino & Eccleſiaſtico jure indiſſolubiles ſunt, perpetuam firmitatem, & obſervantiam aſſerere. Eam ob rem jam uſque ab Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLI. Pontificatus Noſtri II., Apoſtolicas Literas dedimus, incipientes: *Dei miſeratione*, in Bullario Noſtro deindè editas *Tom. I. nu.* 33., quibus certum præſcripſimus ordinem, in Tribunalibus Eccleſiaſticis ſervandum, quum in ipſis diſcuti & definiri deberent Cauſæ, in quibus de nullitate alicujus matrimonii contracti ageretur; non eo quidem conſilio, ut ſi quod fortè matrimonium cum impedimento aliquo dirimente initum fuiſſet, de illius nullitate judicium poſtulari, aut fieri prohiberemus; ſed, ut in hoc graviſſimo judicii genere, in quo de ſacro Connubiorum fœdere agitur, pleniori veritatis elucidationi conſuleremus; utque Judices, non ſine certiſſima cognitione omnium, quæ ad rem maximè conducunt, hujuſmodi vinculum ex tot rationibus inſolubile, ſententiis ſuis, tamquam irritum ab initio, diſſolverent. Cujus quidem Conſtitutionis utilitas, Deo favente, ad hunc diem apertè comprobatur; quum ex eo tempore, neque tot Cauſæ ſuper prætensâ Matrimoniorum nullitate in Tribunalibus pendeant; nec tam frequenter, ut antea, Nobis exhibeantur preces pro obtinendis diſpenſationibus ſuper Matrimonio rato, & non conſummato: dum ſcilicet ante omnium oculos propoſitæ ſunt difficultates paulò quidem majores, ſed omninò juſtæ, quæ, ex novo ordine a Nobis ſtatuto, cuilibet ſuperandæ ſe offerent, antequam optatum finem aſſequatur.

Methodus Sanctitate ſuâ præſcripta in cauſis matrimonialibus.

Ex eiſdem rationibus ſtatuit novum ordinem præſcribere pro Judiciis ſuper nullitate Profeſſionum Regular.

Quemadmodum itaque pro Matrimoniis carnalibus a Nobis proviſum fuit, ita nunc de ſpiritualibus animarum nexibus, de Religioſis videlicet utriuſque ſexus Regularium Profeſſionibus, pari ratione ſtatuere decrevimus: nimirum certam normam ac methodum tradere, quam obſervare debeant Judices Eccleſiaſtici, quoties judicia ſuper nullitate Profeſſionum in aliquo Ordine Regulari a Sede Apoſtolica approbato factarum, coram ipſis agitari contingat; neque id quidem ad hunc finem, ut aditus intercludatur iis, qui juſtis de cauſis hujuſmodi actiones intentare velint, ac poſtulent, Profeſſionem a ſe factam ex capite nullitatis, irritam declarari; ſed, ut ipſi Judices rerum veritatem in ſpecie dignoſcere, ſuaſque ſententias indubiis fundamentis innixas proferre valeant; ac ne unquam, ex ignorantia factorum, aliquem decernant ſolutum vinculo, dum is fortè, validâ ſolemnium votorum profeſſione emiſsâ, Religioſo Ordini, cui nomen dedit, re ipſa maneat adſtrictus. Qua ex methodo a Nobis tradendâ hunc fructum ſimiliter obventurum ſperamus, ut & rariores in poſterum in Tribunalibus futuræ ſint Cauſæ ſuper prætenſa Profeſſionum nullitate; & qui deinceps hujuſmodi nullitatis declarationem in foro externo obtinuerint, & conſequenter a Religione diſceſſerint, non ampliùs anxiâ, aut male tutâ conſcientiâ vivant, ac propterea ad Nos, aut ad Officium Pœnitentiariæ Noſtræ Apoſtolicæ, ut non ſemel eveniſſe novimus, confugere cogantur, occultato (ut moris eſt) in precibus nomine, fatentes ſententiam ſuper Profeſſionis nullitate pravis artibus extortam a ſe fuiſſe, decepto judice, vel per mendacia in facti expoſitione adhibita, vel per corruptos Teſtes; ideoque flagitantes, ut ex gratia, & diſpenſatione Apoſtolica, facultas manendi in ſæculo ipſis indulgeatur.

Reclamatio adverſus Profeſſionem intra quinquennium quatenus admittatur ex Decreto Concilii Tridentini.

Ut autem ordinate procedamus, diſtinguendum initio eſt inter Regulares illos, qui intra quinquennium a die factæ Profeſſionis, de illius nullitate actionem promovent; & eos, qui poſt elapſum quinquennium reclamant. Quod ad priores attinet, celebre eſt de illis decretum Sacræ Tridentinæ Synodi *ſeſſ.* 25. *de Regular. cap.* 19. in hæc verba: *Quicumque Regularis prætendat, ſe per vim & metum ingreſſum eſſe Religionem, aut etiam dicat, ante ætatem debitam profeſſum fuiſſe, aut quid ſimile, velitque habitum dimittere quacumque de cauſa, aut etiam cum habitu diſcedere, ſine licentia Superiorum; non audiatur, niſi intra quinquennium tantùm a die Profeſſionis, & tunc non aliter, niſi cauſas quas prætenderit, deduxerit coram Superiore ſuo, & Ordinario.* In quo ſanè decreto licet in littera Virorum Regularium dumtaxat mentio fiat, nihilominùs etiam fœminæ Religionem profeſſæ comprehenduntur; quum, ex regulis juris maſculinum genus etiam fœmininum includat, ubi una eademque cauſa pro fœminis æquè, ac pro maſculis militat. Quamvis autem Decreti verba ſatis clara ſint, variæ tamen quæſtiones circa eorum ſenſum, ac vim excitatæ fuerunt.

Quod Decretum etiam Moniales comprehendit.

Quum etenim ibi ſermo dumtaxat ſit de Regulari Profeſſo, qui ſuam Profeſſionem nullam fuiſſe contendat: *Quicumque Regularis prætendat ſe per vim & metum ingreſſum eſſe Religionem &c.*, nihil verò expreſſe ſtatuatur de ipſa Religione, cujus aliquando intereſt alicujus Alumni ſui Profeſſionem irritam declarari; ut ſi quis, exempli cauſa, comperiatur occultum aliquod impedimentum non revelaſſe, de quo interrogatus fuerat, adjecta declaratione, quod, eo forſan exiſtente, & non patefacto, ipſius admiſſio a Religione minimè rata habenda foret; hinc dubitatum fuit, an in hujuſmodi caſu ſolus Superior Regularis ſine Ordinario procedere poſſet, an verò etiam in hac facti ſpecie diſcutienda eſſet Cauſa coram Regulari Superiore ſimul, & Ordinario Loci. Super quo Congregatio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ad ipſius Concilii Tridentini Interpretationem ab Apoſtolica Sede deputatorum conſtanter decrevit, Cauſas hujuſmodi ſuper nullitate Profeſſionis, tam a Regulari Profeſſo, quàm a Religione, intra quinquennium in judicium deductas, & a Superiore Regulari, & ab Ordinario Loci ſimul cognoſcendas eſſe.

Et procedi æquè in caſu actionis intentatæ ex parte Religionis.

Quum item quinquennium, intra quod admittitur reclamatio adverſus Profeſſionem, Sancta Synodus computandum voluerit *a die profeſſionis*; cumque potior, atque communior cauſa, quæ pro nullitate Profeſſionis adduci ſolet, in metu conſiſtat; metus autem per totum quinquennium, atque etiam ulterius, aliquando perſeveret; quæſitum fuit, an, ubi de metu agitur, initium quinquennii deſumendum ſit

Quinquennium computatur a die Profeſſionis, etiam in caſu metus permanentis, & impedimenti ad reclamandum.

ab

ab ipſo die Profeſſionis emiſſæ, an verò a die, quo Profeſſus liberam reclamandi facultatem habere cœpit. Eadem verò Congregatio declaravit, in utroque pariter caſu, conceſſum quinquennii tempus a die emiſſæ Profeſſionis eſſe computandum.

Actio intentata intra quinquennium, licet deſerta, tamen judicatur ab Ordinario, & a Superiore Regulari.

Ad idem pariter quinquennium pertinet alia agitata quæſtio, an ſcilicet prædicti Ordinarius, & Superior Regularis cognoſcere poſſint Cauſas nullitatis Profeſſionis etiam poſt ipſum quinquennium, ubi nempè Profeſſus intra illius decurſum reclamaverit, ſed judicium proſequi deindè neglexerit, aut nequiverit. Decretum eſt autem ab eadem Congregatione, coram præfatis Judicibus a Concilio memoratis agendam eſſe Cauſam, etiam poſt elapſum quinquennium, dummodò ſatis conſtet, eam intra præſcriptum tempus a reclamante feriò intentatam fuiſſe.

Regularis Superior ad effectum &c. intelligitur Superior localis de tempore motæ litis.

De ipſis autem Judicibus pro hujuſmodi Cauſarum cognitione a Sancta Synodo deſignatis, per ea verba, *coram Superiore ſuo, & Ordinario*; complures ſimiliter motæ ſunt quæſtiones, quæ majori eorumdem verborum elucidationi cauſam dederunt. Et primò quæſitum fuit, quiſnam cenſendus eſſet Superior Regularis in caſu, & ad effectum, de quo agitur; utrùm ſcilicet Provinciæ Rector, an Generalis Ordinis Moderator; Congregatio autem ejuſdem Concilii Interpres definivit eſſe Superiorem localem, nimirum Abbatem, vel Guardianum, ſive Priorem, aut alio quocumque nomine nuncupatum Præpoſitum, ſeu Rectorem illius Monaſterii, aut Cœnobii, in quo reclamans Profeſſionem emiſit; eum nempè, qui hujuſmodi Monaſterii, aut Cœnobii regimen exercet, quo tempore Cauſa ſuper nullitate Profeſſionis in judicium deducitur. Quæſitum item fuit, quiſnam Monialium proprius Superior dicendus ſit, ad effectum judicandi una cum Ordinario de earum Profeſſionis nullitate. Reſponſum fuit, quod, ſi agatur de Monialibus Ordinario Loci immediatè ſubjectis, tunc, quum nullus ſit earum Superior Regularis, ſolus Ordinarius judicat de Profeſſione reclamantium intra quinquennium: Si verò Moniales Regularium regimini ſubſint, tunc hujuſmodi Cauſæ judicandæ ſunt ab Ordinario loci ſimul, & a Superiore Regulari; ab eo nimirum, cui concreditum eſt univerſum Monaſterii regimen, non autem a Confeſſario Regulari Monialium. Dubitatum eſt etiam, utrum Superior Regularis jus ſuum cedere poſſit Ordinario Loci, eique permittere, ut in hujuſmodi Cauſis ſolus procedat, & judicet; Id autem prædicta Congregatio fieri poſſe negavit; permiſit tamen Superiori Regulari, ut ſi judicium aſſumere nolit, aut non poſſit, alium ſubrogare valeat vel Regularem, vel etiam Eccleſiaſticum Sæcularem juris Canonici peritum, qui una cum Ordinario Judicis partes exerceat. Denique quæſitum fuit, ſi fortè Ordinarii, & Superioris Regularis judicia inter ſe diſcrepantia extiterint, quodnam ex ipſis alteri prævalere debeat. At in hoc caſu reſponſum fuit, Cauſam ipſam ad Apoſtolicæ Sedis judicium devolutam cenſeri.

Item pro Monialibus, niſi immediatè ſubſint Ordinario.

Superior Regularis abſtinere nequit a Judicio.

Poteſt tamen alteri ſuas vices delegare.

Diſſentientibus inter ſe Judicibus, Cauſa devolvitur ad Sedem Apoſtolicam.

Ad eandem Sedem privativè pertinent Cauſæ Profeſſionum emiſſ. extra Cœnobia pro novitiatu aſſignata.

Quum verò inter capita nullitatis Profeſſionem Regularem irritantia, unum etiam adnumeretur, ſi nempè aliquis Profeſſionem emiſerit in Cœnobio ad Novitiorum inſtitutionem minimè deſtinato, in iis tamen locis, in quibus rec. mem. Prædeceſſor Noſter Clemens Papa VIII. Decreta de Regularibus a ſe edita vim habere mandavit; ſi quis ex hoc capite Profeſſionem a ſe factam intra quinquennium impugnare voluerit, aut etiam ſi Religio intra idem quinquennium poſtulaverit alicujus Profeſſionem ex hujuſmodi capite irritam declarari; decretum extat a ſel. record. Urbano Papa VIII. altero Prædeceſſore Noſtro, juſtis gravibuſque de cauſis, ac de conſilio præfatæ Congregationis Concilii Tridentini Interpretis, editum die v. Januarii Anni MDCXXXVI., incipien. *Ad occurrendum*, quo ſtatutum fuit, hujuſmodi Cauſas ad eandem Congregationem privativè pertinere. Hæc ſunt potiora in hoc genere Decreta ex Regeſtis prælaudatæ Congregationis excerpta, quæ licèt aliàs a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus Apoſtolica Auctoritate non ſemel approbata fuerint, & confirmata; Nos tamen eadem, præſentium Literarum tenore, atque Auctoritate ſimili, novo approbationis, & confirmationis Noſtræ robore communibus, atque ab omnibus, ad quos ſpectat, ſeu reſpectivè ſpectabit, in poſterum pro regula haberi, ac plenariæ executioni demandari præcipimus.

Quibus ità conſtitutis, firmatâque pertinentiâ Cauſarum, quæ intra quinquennium a die Profeſſionis emiſſæ adverſus illius validitatem introducuntur; conſequens eſt, ut & ea judicemus, quæ de ordine, ac methodo in hujuſmodi judiciis ſervanda, a Majoribus ſapienter conſtituta ſunt; tum ea proferamus, quæ Nos ipſi opportunè addenda cenſuimus, quæque pari auctoritate, ac præſentium literarum vigore, perpetuis futuris temporibus ſervari volumus, & mandamus. Jam de ipſa hujuſmodi Cauſarum introductione notum eſt decretum ejuſdem Concilii Tridentini *cit. Seſſ. 25. cap. 19. de Regular., ut ſi quis antea habitum ſponte dimiſerit, nullatenus ad allegandam quamcumque cauſam admittatur, ſed ad Monaſterium redire cogatur, & tamquam Apoſtata puniatur; interim verò nullo privilegio ſuæ Religionis juvetur.* Ex quo ſequitur, Regularem poſtulantem judicium fieri de ſuæ Profeſſionis nullitate, ab ipſo judicii limine repelli, niſi conſtet eum in Religionis ſuæ Clauſtris morari, & Habitum Regularem reſumpſiſſe, ſi ipſum antea depoſuerit.

Apoſtatæ repelluntur a limine judicii, niſi ad Religionem redierint &c.

De probationibus verò, licet non ignoremus, apud Superiores Regulares, Ordinarioſque Locorum uſu receptum fuiſſe, in re tanti momenti, judicia ſua fundare in extrajudicialibus atteſtationibus, quantumvis juramento firmatis, quæ *ad perpetuam* dicuntur; hoc tamen de cætero uſurpari prohibemus; volentes, atque diſtrictè mandantes, ut ad adſtruendas probationes in hujuſmodi Cauſis neceſſarias, verus & judicialis Proceſſus omninò conficiatur; in quo & Articuli exhibeantur ex parte illius, qui adverſus Profeſſionem agit; & Interrogatoria dentur ab ea parte, quæ ſtat pro ipſius Profeſſionis validitate; & Teſtes tam ſuper Articulis, quàm juxta hujuſmodi Interrogatoria examinentur; utque, hac formâ non ſervatâ, Proceſſus ipſe, & Sententia dependenter ab eo prolata, inſanabili nullitatis vitio corruere cenſeantur; ſalva etiam diſpoſitione juris communis, quoad alia nullitatis capita, ſi quæ fortè in ipſa Proceſſus compilatione intervenerint.

Judicium inniti debet rigoroſis probationibus & Proceſſibus judicialibus.

Sub eadem pœna nullitatis, decernimus, atque ſtatuimus, ut in hoc judicio citari, & audiri debeant tum Defenſores Monaſterii, ſeu Cœnobii, in quo Profeſſus Vota Religioſa ſuſcepit, tum ipſius Profeſſi Conſanguinei, ſive propinqui, ſive alii, quibus bona ſua donavit, aut ceſſit; uno verbo omnes, quorum intereſt illius Profeſſionem ſuſtineri; in primis autem ii citentur (ſi ſuperſtites fuerint) qui indicati erunt tamquam Auctores, aut complices metûs eidem incuſſi, ut Votis invitus ſe obſtringeret. Quemadmodum verò in citata Conſtitutione Noſtra, quæ incipit *Dei miſeratione*, decrevimus, ut in ſingulis Diœceſibus ab Ordinario deputari deberet aliquis probitate, ac doctrina commendatus, cujus officium eſſet in

Citari debent Defenſores Monaſterii, & omnes intereſſe habentes.

Cauſis Matrimonialibus in judicio ſtare pro validitate Matrimonii; ita nunc omnibus, & ſingulis Locorum Ordinariis committimus, & mandamus, ut perſonam aliquam ſimilibus qualitatibus præditam in ſuis reſpectivè Diœceſibus eligant, cui *Defenſoris Profeſſionum* munus imponant; utque huic omnia demandata, injuncta, & reſpectivè applicata eſſe cenſeantur, quæcumque Nos in præcitatis Literis de Matrimonii Defenſore ſtatuimus; Nos enim eadem omnia, præſentium tenore, ad hujuſmodi Profeſſionum Defenſores expreſsè extendimus, & reſpectivè applicamus, & quoad iſtos pari modo locum habere decernimus. Id ſolum peculiariter pro Defenſore Profeſſionis in præſentibus ſtatuentes, ut ſcilicet quidquid pro ipſius honorario, aut mercede, ſive pro expenſis in defenſione Cauſæ occurrentibus, eidem præſtandum eſſe Judex prudenter arbitratus fuerit, id omne ab illis exſolvi debeat, quibus e Profeſſo renunciata fuerunt bona in Religionis ingreſſu dimiſſa; Si verò hi non exiſtant, aut ſi Profeſſus nihil renunciandum habuerit, ipſa Religio, quatenus ex illis ſit, quæ temporalia bona poſſident, ad hujuſmodi ſolutiones teneatur: Si autem nec adſint bona renunciata, nec Ordo Regularis de quo agitur, quidquam poſſideat, tunc Defenſori Profeſſionis ſatisfiat ex pecuniis Mulctarum illius Tribunalis, in quo Cauſa agitata fuerit, ſive alterius, prout in aliis prædictis Literis Noſtris de Matrimonii Defenſore ſtatuimus.

Defenſor Profeſſionis ex officio deputandus.

Cujus expenſis operam præſtare debeat.

Lata demum Sententia a Superiore Regulari, & ab Ordinario Loci, ſi ea pro validitate Profeſſionis pronunciata fuerit, neque Profeſſus appellationem interponat, Cauſam finitam eſſe non dubitatur. Si verò Profeſſus ad Judicem ſecundæ inſtantiæ appellaverit, vel etiam ulterius eadem Cauſa retractanda fuerit; in omnibus hiſce judiciis volumus ſimiliter Defenſorem Profeſſionis ex Officio deputatum intervenire, eodem prorsùs modo, quo in citata Conſtitutione decrevimus, Defenſorem Matrimonii, in ſecunda & ulteriori inſtantia, judicio ſemper adeſſe. Ac ſicuti prætereà ſtatuimus, hujuſmodi Defenſoris partes eſſe, a Sententia Judicis primæ inſtantiæ pro Matrimonii nullitate latâ ad ulterioris inſtantiæ Judicem provocare; & formam proſequendi judicium in ulterioribus hujuſmodi inſtantiis præſcripſimus; ita porrò volumus, ut Defenſor Profeſſionis a Sententia in prima inſtantia pro nullitate Profeſſionis edita appellare omninò debeat; atque in ſecunda, ſeu ulteriori hujuſmodi Cauſarum reviſione, eadem omnia volumus obſervari, quæ pro Cauſis Matrimonialibus in eadem Conſtitutione mandavimus.

Defenſoris partes eædem in ulterioribus inſtantiis.

A prima ſententia pro nullitate lata ſemper appellari debet.

Quemadmodum denique legitimas pœnas ibidem conſtituimus adverſus eos, qui poſt unicam obtentam Sententiam pro prioris Matrimonii nullitate, ſive pendente appellatione, ſive eâ per incuriam, aut fraudem Defenſoris non interpoſitâ, auſi fuiſſent novas Nuptias contrahere; atque decrevimus nemini licere ad altera Vota tranſire, niſi duæ ſaltem Santentiæ conformes pro nullitate prioris Matrimonii emanaverint; ita, ſi quis in Ordine Regulari Profeſſus, poſt unicam Sententiam favore Nullitatis Profeſſionis pronunciatam, ſivè pendente, ſivè omiſsâ culpabiliter appellatione, è Clauſtris exire, a Religione diſcedere, quodque magis eſt, Habitum Regularem abjicere præſumpſerit; volumus, atque ſtatuimus, omnibus eum pœnis, atque cenſuris a Sacris Canonibus, & a Conſtitutionibus Apoſtolicis contra Apoſtatas latis, atque ſancitis, ſubjacere, & obnoxium eſſe; decernentes pariter, in hujuſmodi Cauſis de Profeſſionis nullitate, liberum Profeſſo non eſſe a Religione migrare, niſi duas ſaltem obtinuerit Sententias conformes, quibus ab eo emiſſa Profeſſio nulla, & irrita declarata fuerit.

Unicæ Sententiæ pro nullitate Profeſſionis prolatæ executio ſuſpenditur.

Et primæ quidem Inſtantiæ Judices ſuper validitate Profeſſionum, quæ intra quinquennium judicialiter impugnantur, ut ſupra dictum eſt, Superior Regularis, ſimulque Ordinarius Loci eſſe debent. Si verò eædem Cauſæ in ſecunda, aut ulteriori inſtantia ſint diſcutiendæ, ſtatuimus, inhærentes antiquis quibuſdam ſæpedictæ Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum Decretis, (quæ pariter tenore præſentium approbamus, & confirmamus) ut Cauſæ hujuſmodi ad eos Judices devolvantur, ad quos de jure aliæ omnes Cauſæ Eccleſiaſticæ, poſt Sententiam Ordinarii, in gradu appellationis reſpectivè devolvuntur; ità tamen, ut hi quoque Judices, ſicuti Ordinarius in prima inſtantia unà cum Superiore Regulari proceſſit, ſic & ipſi procedere, & judicare debeant unà cum Superiore Regulari, non quidem illius Monaſterii, in quo reclamans profeſſus eſt, ſed alterius Monaſterii ejuſdem Ordinis in eorum Civitate, aut Diœceſi exiſtentis, vel, eo non extante, cum Superiore vicinioris Monaſterii ejuſdem pariter Ordinis, ſeu cum alia perſona Eccleſiaſtica, cui, juxta præmiſſa, Superior ille ad quem pertinet, ſuas vices ad hunc effectum delegaverit. Si autem hujuſmodi Cauſæ in ſecunda, aut ulteriori inſtantia ad Sedem Apoſtolicam devolvantur, & a prædicta Congregatione Concilii, ſive ab altera ſuper Conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium, aut denique ab Auditorio Rotæ, ut reſpectivè aſſolet, diſcutiendæ fuerint; nullus erit locus ad judicandum Superiori Regulari; qui neque tunc ad ferendam Sententiam admittitur, quum ab eadem Congregatione Concilii, juxta relatum ſuperiùs Urbani Prædeceſſoris Decretum, examinanda fuerit, etiam intra quinquennium, validitas Profeſſionis ex eo capite impugnatæ, quòd facta fuiſſe aſſeratur in Monaſterio, aut Cœnobio Religioſis Tyronibus inſtituendis minimè addicto.

In ſecunda, & ulteriori inſtantia Cauſæ devolvantur ad quos de jure.

Alter Regularis Superior ad judicandum aſſumendus.

Non tamen quando Cauſa cognoſcitur apud Sedem Apoſtolicam.

Hactenùs de judiciis ſuper nullitate Profeſſionis, quæ intra quinquennium a die ipſius Profeſſionis emiſſæ introducuntur; de quibus hoc etiam declarando decernimus, ut quæcumque in ſuperioribus ſtatuta ſunt, ea omnia locum habere, & obſervari debeant etiam in Curia S. R. E. Cardinalis, Noſtri, & Romani Pontificis pro tempore in Urbe, ejuſque Diſtrictu Vicarii in Spiritualibus Generalis; quoties hujuſmodi Cauſas intra idem quinquennium in ipſius Tribunali Ordinario judicandas eſſe contingat. Jam verò videndum eſt de ejuſdem generis Cauſis, quæ, poſt elapſum quinquennium hujuſmodi, in judicium adducuntur.

Præmiſſa locum habent etiam in Tribunali Rmi Cardinalis Vicarii Urbis.

Porrò quum Sancta Tridentina Synodus, poſt quinque annos ab emiſsâ Profeſſione tranſactos, omnem aditum ad reclamandum Profeſſis interclusum eſſe ſanxiſſet, per ea aperta verba ſuperiùs relata: *Non audiatur, niſi intra quinquennium a die Profeſſionis*; adeo inhærendum hujuſmodi ſanctionis literæ duxerunt Majores Noſtri, ut ſub piæ mem. Prædeceſſore Noſtro Gregorio Papa XIII. decretum fuerit, ac veluti pro regula ſtatutum, nullius Cauſæ introductionem ſuper nullitate Profeſſionis, elapſo quinquennio, admittendam eſſe; etiamſi Profeſſio per vim, & metum facta diceretur, atque probari vellet, hujuſmodi vim, & metum toto quinquennii tempore permanſiſſe. Verba Decreti die v. Martii Anni MDXCVIII. editi, quæ habentur *Decretorum Congregationis Concilii Tom.* 9. *fol.* 55. hæc ſunt: *Gregorius XIII. ex Sententia Congregationis Concilii declaravit, eos, qui per vim, & metum ſe Religionem profeſſos prætenderent, niſi intra quinquennium reclamaverint, eo elapſo, non eſſe audiendos, tametſi*

Poſt quinquennium omnis inſtantia adverſus Profeſſionem olim rejecta.

alle-

allegarent, vim & metum ſemper duraſſe.

Induſtum poſtea remedium reſtitutionis in integrum.

At verò procedentibus temporibus, non ſine juſtia gravibuſque Cauſis, ut planè perſuaſum habemus, inductum fuit, ut admitterentur inſtantiæ pro *reſtitutione in integrum adverſus lapſum quinquennii.*

A ſola Apoſtolica Sede concedendum.

De quibus tamen judicium facere ad Apoſtolicam Sedem ſemper privativè pertinuit, ſive ex parte Profeſſi, ſive ex parte Religionis inſtantiæ hujuſmodi proponerentur, ac licet ipſa reclamatio ob impedimentum per totum quinquennium perſeverans dilata fuiſſe diceretur. Hoc enim remedium reſtitutionis in integrum, extraordinarium in jura vocatur, cujus concedendi facultas Judicibus inferioribus competere nequit, non obſtante quacumque contraria conſuetudine, etiam immemorabili, aut quolibet aſſerto privilegio; ut patet ex compluribus in eandem ſententiam decretis ejuſdem Congregationis Tridentini Concilii Interpretis, quæ recenſita fuerunt in Decreto edito die XXIV. Septembris Anni MDCCXL. in Cauſa *Sicula Reſtitutionis in Integrum*, quod a Nobiſmetipſis die XXVIII. ejuſdem menſis, & anni approbatum, & confirmatum fuit, quodque iterùm præſentium tenore approbamus, & confirmamus; reſervato Nobis, & ſucceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus jure concedendi Ordinariis, & Superioribus Localibus, in quibuſdam peculiaribus caſibus, facultatem examinandi etiam Cauſas reſtitutionis in integrum, ac ſuper ipſis pronunciandi, antequam ad ſententiam ferendam ſuper Profeſſionis validitate, aut nullitate deveniant; ut non ſemel ex Apoſtolicæ Sedis diſpenſatione factum fuiſſe non ignoramus.

Ejus conceſſio tamen Judicibus inferioribus aliquando delegata.

Antiqua praxis concedendi reſtitutiones in integrum.

Hujus autem judicii methodus diverſa quondam fuit ab ea, quæ in præſenti obſervatur. Antiquis enim temporibus, viſa probabili ratione, ſeu fumo, ut ajunt, cauſarum reſtitutionis in integrum, ea ab Apoſtolica Sede concedebatur; nimirum facultas indulgebatur reclamantibus adverſus Profeſſionem, ut, licèt elapſum eſſet quinquennium, nihilominus de illius nullitate coram Judicibus competentibus actionem promovere poſſent; pro cujus judicii inſtructione deinceps a Superiore Regulari, & ab Ordinario Loci legitimus conficiebatur Proceſſus, atque ſententia ſuper validitate, aut nullitate ferebatur. Quæ ſanè methodus ſi hoc etiam tempore in uſu eſſet, oporteret Nos eorum præcipuè, quæ ad hujuſmodi judicium conſequentia ſunt, rationem habere; ac providere, ne unius tantùm ſententiæ vigore Profeſſiones Regulares diſſolverentur. Sed alius hodierno tempore eſt ordo, qui in præfatis Congregationibus, ſeu Tribunalibus Urbis, pro concedenda reſtitutione in integrum adversùs lapſum quinquennii, obſervatur; Nam priuſquam ſuper eo quidquam decernatur, committitur Ordinario Loci, & Superiori Regulari, ut Proceſſum conficiant; eoque demum tranſmiſſo, proponitur dubium ſuper conceſſione reſtitutionis in integrum, idque non minùs accuratè, ac ſeverè examinatur, ac ſi dubium propoſitum eſſet ſuper ipſa validitate, aut nullitate Profeſſionis. Si autem petita in integrum reſtitutio concedatur, tunc Ordinario, & Superiori Locali committitur, ut ſententiam proferant ſuper controverſa Profeſſionis validitate. Sed quamvis in hujuſmodi Commiſſionibus plena ipſis relinquatur facultas judicandi ſive pro validitate, ſive pro nullitate Profeſſionis, prout ipſis juſtum viſum fuerit; uſu tamen compertum eſt, quòd, quum iidem ſatis noverint, quam diligenti, & gravi judicio apud Sedem Apoſtolicam diſcuſſæ fuerint Cauſæ, propter quas reſtitutio in integrum conceſſa fuit; viſo dumtaxat hujuſmodi conceſſionis reſcripto, nec ulteriori inſtituto examine, ad ferendam pro nullitate Profeſſionis ſententiam ut plurimum ſine dubitatione procedunt.

Ea nunc non conceditur, niſi prævio Proceſſu, & examine cauſarum.

Sententiæ Judicum Ordinariorum plerumque conformes ſunt judicio ſuper reſtitutione in integrum.

Accuratum hujuſmodi examen cauſarum reſtitutionis in integrum apud Romanæ Curiæ Judices in more poſitum, non modò non immutare intendimus, verùm etiam approbatione Noſtra ſingulis, ad quos pertinet, magnoperè commendatum, ab ipſis in poſterum obſervari volumus, ac jubemus; hoc tamen addito, ut in Commiſſionibus, quæ diriguntur Superioribus Regularibus, & Ordinariis Locorum pro conficiendis Proceſſibus, iiſdem, ſub pœna nullitatis actuum, injungatur, ut in omnibus procedere debeant cum interventu Defenſoris Profeſſionis; ad quem nimirum pertinebit Interrogatoria dare, juxta quæ examinari debebunt Teſtes, aliaque ad Officium ſibi impoſitum pertinentia diligentiſſimè præſtare. Item volumus, ut in ipſa propoſitione dubii ſuper conceſſione reſtitutionis in integrum, tam in præfatis Cardinalium Congregationibus, Concilii Tridentini interpretationi, & Epiſcoporum ac Regularium conſultationibus præpoſitis, quàm in Auditorio Rotæ, aut in quacumque Congregatione peculiariter forſan deputata, ſub ſimili nullitatis pœna, Defenſor Profeſſionis, ab eo, qui Tribunalia caput eſt, deputatus, expenſis eorum, de quibus ſupra, ſemper & in omnibus actibus in judicio ſtare debeat; neque ſolùm in prima hujuſmodi dubii propoſitione, ſed etiam in ulterioribus; quatenùs reclamans in prima rejectus, ad novam audientiam admittatur. Denique, ut pro fruendo beneficio reſtitutionis in integrum, unica favorabilis reſolutio nequaquam ſufficiat, niſi ea per ſecundam conformem, iterato Cauſæ examine, auditoque ſemper Defenſore Profeſſionis, confirmata fuerit; quemadmodum in altera Conſtitutione Noſtra, præſentis initio allegatâ, de Cauſis ſuper nullitate Matrimonii conſtituimus; Nos enim præſentium tenore decernimus, ac ſub pœnis adverſus Apoſtatas ſancitis diſtrictè prohibemus, ne quis ſub clypeo unicæ reſolutionis pro conceſſione reſtitutionis in integrum obtentæ, è Religioſis Clauſtris migrare, multòque minus Habitum Regularem deponere audeat, ſeu præſumat: quum ad prædictas pœnas declinandas, & altera reſolutio ſuper reſtitutione in integrum priori conſentanea, & ſententia ſuper nullitate Profeſſionis a Superiore Regulari, & ab Ordinario ferenda, expectari omnino debeant; nec niſi per hujuſmodi ſententiam, a prædictis Judicibus, præviis duabus reſolutionibus pro conceſſione reſtitutionis in integrum, legitimè latam, Judicium abſolutum cenſeri queat.

Defenſor Profeſſionis aſſiſtere debet tam confectioni Proceſſuum de cauſis reſtitutionis in integrum,

Quàm examini Cauſarum apud Sanctam Sedem.

Examen hujuſmodi duplex requiritur, antequam Ordinarius, & Superior procedere valeant.

Quamdiu reclamans in Religione manere debeat.

Quæ omnia ſi ita obſervabuntur, ut a Nobis conſtituta ſunt, utque omnibus, ad quos pertinet, ac pertinebit in poſterum, ſedulò obſervanda & implenda a Nobis præſcribuntur, & enixè inculcantur; profectò non dubitamus, quin multò rariores in poſterum futuræ ſint inſtantiæ, & contentiones eorum, qui vel intra quinquennium a die Profeſſionis emiſſæ, vel etiam eo elapſo, ſuſceptum Religioſæ vitæ Inſtitutum relinquere admittantur. Ad hoc autem certius obtinendum magnoperè conſulerit, ſi a Superioribus quoque Regularium Ordinum in Novitiorum admiſſionibus ea obſervabuntur, quæ & in eorum Conſtitutionibus, & in Decretis felicis recordationis Clementis Papæ VIII. Prædeceſſoris Noſtri ſtatuta ſunt, quæque omnia ab ipſis pleniſſimè obſervari, & impleri, Nos pariter ipſis præcipimus, ac jubemus; tum etiam ſi ipſi minus facile conſenſum ſuum præbebunt, ut admittantur ad Profeſſionem Tyrones, ſive qui ætatem quidem a Concilio præſcriptam compleverint, at non ad eam pertigerint,

Præmiſſorum obſervantia injungitur omnibus ad quos pertinet.

Ac Superioribus Regularibus obſervantia Canonum, Conſtitutionum, & Regularum.

Digitized by Google

quæ a Conſtitutionibus Ordinis ſtatuta eſt; ſive illi, qui licèt annum Novitiatus expleverint ad normam Concilii, adhuc tamen ulteriùs in eo manere deberent, juxta præſcriptum ſuarum peculiarium Conſtitutionum; multòque magis ii, qui nec per integrum annum, ſed per octo, aut ſex menſes dumtaxat Tyrocinium poſuerunt; ac demum ſi ipſi Superiores haud ſe interponant, neque curabunt, ut Profeſſi ante legitimam ætatem ad Ordines Sacros promoveantur. Quæcumque enim ſive in Sacris Canonibus, aut Pontificiis Conſtitutionibus, ſive in peculiaribus Ordinum ſtatutis, circa præmiſſa providè conſtituta ſunt, non parum habent momenti ad religioſam vocationem in hominum cordibus ſtabiliendam, & ad cohibendam verſatilem animorum mobilitatem, quæ ut plurimum aut ſola, aut potiſſima cauſa eſt, qua Profeſſi adducuntur, ut vota, quibus obſtricti ſunt, irrita declarari cupiant. Neque verò Apoſtolica Sedes ullas unquam diſpenſationes in præmiſſis concedere conſuevit, niſi prævio aſſenſu, aut etiam accedentibus precibus Superiorum Regularium; quibus nempè æquum, & neceſſarium eſt fidem adhiberi in expoſitione cauſarum, quas urgere aſſerunt pro concedendis diſpenſationibus, quæ petuntur. Illud autem nullo modo ferri, aut probari poteſt, quod tamen apud plerosque invaluiſſe conſtat, ut ſcilicèt reclamantibus adversùs Profeſſionem ſive intra quinquennium, ſive poſt ejus decurſum, Superiores ipſi contradictores ſe ſe non exhibeant, aut etiam apertè ſuffragentur; ex falſa nimirum opinione, quod Religioſorum Virorum ſocietate indignus cenſendus ſit, quicumque ab ea diſcedere exoptat; quodque ex inutili Monacho, utilis fortaſsè Clericus Sæcularis exiſtere poſſit. Nunquam enim licitum eſt juſtitiam deſerere, aut prodere, quæ jubet omni ratione ſuſtineri actum adeò ſolemnem, & natura ſua irrevocabilem, in quo perficiendo, unà cum Profeſſo, ipſa quoque Religio intervenit.

Utque Religionis, & Profeſſionis defenſionem non deſerant.

Ad prædictum finem præterea quammaximè proderit, ſi & Eccleſiaſtici Præſules, & Judices, debitas officii ſui partes explere non prætermittent. Eccleſiarum quidem Præſules, ſi anathemati ſubjectos declarabunt omnes & ſingulos, cujuſcumque qualitatis, conditionis, & dignitatis fuerint, qui Virgines, aut Viduas, ſeu alias quaſcumque Mulieres invitas, præterquam in caſibus in jure expreſſis, coëgerint ad ingrediendum Monaſterium, vel ad ſuſcipiendum Habitum cujuſcumque Religionis, vel ad emittendam Profeſſionem; juxta ſanctionem Sacræ Tridentinæ Synodi *Seſſ. xxv. Cap.* 18. *de Regular.*, ubi etiam pares cenſuræ ſtatuuntur adverſus eos, qui in hujuſmodi factis conſilium, auxilium, vel favorem dederint; ac ſi omnes ſimiliter, quotquot auſi fuerint compellere viros ad ingrediendam Religionem, & ad Vota profitenda, juſtis gravibuſque pœnis afficient. Judices verò, ſi, falſo ante omnia depoſito præjudicio, quo nonnulli arbitrantur lauſſimam viam, quoad fieri poteſt, aperiendam eſſe iis, qui indè migrare cupiunt, ubi invito animo commorantur; ad exactam juſtitiæ lancem expendent & numerum, & qualitatem Teſtium, qui ad comprobandam nullitatem Profeſſionis inducuntur; & vim majorem a minori, metum gravem a levi, debilem a conſtantiori ſexu, interclusam a permiſſa reclamandi facultate diſcernent; aliaſque omnes circumſtantias ſedulò animadvertent, quæ in hoc toto rerum genere ab Auctoribus conſiderari ſolent.

Epiſcopi procedant contra inferentes vim & metum.

Judices omnia expendant ad normam Juris.

Itaque prædictis omnibus & ſingulis graviſſimè denunciamus, diſtricteque præcipimus, ut in cunctis quæ ad eorum officia pertinent, a juſtitiæ tramite, & a præſcriptis ſibi legibus ne minimum quidem diſcedant; ac meminerint, omnium, quæcumque geſſerint, ſeveriſſimam ſibi rationem tum apud Divinum Judicem, tum apud homines reddendam fore. Nos verò, ſi Deo placuerit valetudinem Nobis cum vita ſervare, non parum operæ conferre intendimus, quò planiùs, atque faciliùs de Cauſis hujus generis ab ipſis in poſterum judicari valeat. Siquidem Nobis propoſitum eſt cum conſilio ſelectorum Virorum in Theologia, & Canonica facultate præſtantium, nonnullas quæſtiones accuratè examinare ac dirimere, quæ variis Scriptorum opinionibus jactatæ, & varias ſpecies induentes, juxta diverſas occurrentium caſuum circumſtantias, ancipites atque ſollicitos detinere ſolent Judicantium animos; ut Nobiſmetipſis in minoribus olim conſtitutis non ſemel eveniſſe meminimus, quum pro munere Secretarii præfatæ Congregationis Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, hujuſmodi Cauſas ad regulam Juris exigendas præ manibus haberemus. Ejuſmodi ſunt, exempli cauſa, quæſtiones: Utrùm Profeſſio quamvis initio nulla fuerit, per ſubſequentes tamen actus convalidetur; quinam ſint actus, ex quibus hujuſmodi convalidatio, ſeu ratificatio inducatur; & quid momenti habeat ad hunc effectum ſuſceptio Sacrorum Ordinum *ad titulum Religioſæ paupertatis*. Prætcrea, ſi quis forte ante legitimam ætatem ignorans Profeſſionem emiſerit, & in ea ignorantia per plures annos in Religione permanſerit, ſeque validè Profeſſum exiſtimans, ea omnia, quæ Profeſſorum ſunt, una cum Sociis præſtiterit, an hic deinde intelligens, qua ætate Vota emiſerit, non obſtantibus actibus veri Profeſſi a ſe geſtis, adhuc, præfatæ ignorantiæ præſidio, actionem habeat ad reclamandum adverſus Profeſſionem a ſe factam; an verò talis ignorantia nihil eidem ſuffragetur, quo minus Profeſſionem initio nullam per ſubſequentes actus ratam habuiſſe cenſeatur. Item, an Profeſſus, qui in Profeſſionis actu impedimentum aliquod, ſive defectum, occultavit, de quo interrogatus fuit, addita declaratione ad formam Conſtitutionum, quòd ſcilicet Religio ipſum cum hujuſmodi defectu, aut impedimento forſan occultato admittere non intendebat; an, inquam, talis Profeſſus, qui Religioni dolum ſtruxit, ejuſmodi commodum ex propria fraude deſumere poſſit, ut validitatem ſuæ Profeſſionis ex eo capite impugnare valeat. Denique, an ullam vim habere debeat in foro externo ad ſuadendam Judici nullitatem Profeſſionis, quod reclamantes Profeſſi aſſerere ſæpè non dubitant, ſe in proferendis Religioſis Votis, mentem ſervaſſe alienam a propoſito ſe obligandi. Hæc omnia, aliaque ſimilia in hujuſmodi judiciis frequenter occurrentia, & in utramque partem hactenus diſputata, tum Noſtro, tum aliorum, quos, ut ſupra diximus, in conſilium advocaturi ſumus, diligenti ſtudio, Deo adjuvante, explanare deliberavimus.

De variis quæſtionibus in hac materia occurrentibus examen inſtituetur.

Interim præſentes Literas, cum omnibus & ſingulis in ipſis decretis, atque ſtatutis, firmas, validas, & efficaces exiſtere, ac perpetuo fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac ab illis, ad quos ſpectat & pro tempore quandocumque ſpectabit, in omnibus, & per omnia pleniſſimè, & inviolabiliter obſervari volumus, & decernimus. Sicque & non aliter per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, prædictaſque S. R. E. Cardinalium Congregationes Generales & Particulares, alioſque ejuſdem S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, & Sanctæ Sedis Nuncios,

Clauſulæ pro perpetua præſentium firmitate.

alioſve

aliiſve quoſlibet quacumque præeminentia, auctoritate, & poteſtate fungentes, & functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & Interpretandi facultate, ubique judicari, & definiri debere; ac nullum, irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuſcumque in contrarium non obſtantibus.

Non obſtantibus, tam Cauſarum forſan ad hunc diem introductarum pendentiâ, quas quidem cauſas, in quibuſcumque ſtatibus, & terminis de præſenti reperiantur, juxta ſuperius præſcripta omninò tractari, judicari, & definiri debere expreſsè decernimus; quàm Noſtra & Cancellariæ Apoſtolicæ Regula de Jure quæſito non tollendo, aliiſque Apoſtolicis, ac in Universalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, Decretis quoque, & Reſolutionibus a præfatis Cardinalium Congregationibus, ſive ab Auditorio Rotæ prædicto, aut aliis quibuſcumque Judicibus, & Tribunalibus, aliàs forſan, & aliter factis, conditis, & emanatis, nec non quibuſvis etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, Privilegiis, Exemptionibus, & Indultis, etiam in corpore juris clauſis, & Literis Apoſtolicis quibuſvis Perſonis, Collegiis, Locis, Ordinibus, etiam Militaribus, Congregationibus, Societatibus, & Inſtitutis, etiam Societatis Jeſu, & Sancti Joannis Hieroſolymitani, aliiſve quibuſlibet ſpecifica, & individua mentione dignis, etiam ſub quibuſcumque verborum tenoribus & formis, & cum quibuſvis etiam clauſulis & decretis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & irritantibus in genere, vel in ſpecie, etiam motu ſimili, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſeu conſiſtorialiter, ac aliàs quomodolibet in contrarium præmiſſorum conceſſis, ac pluries confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio ad id ſervanda foret, illorum tenores, formas, cauſas, & occaſiones præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, & exactiſſimè ſervatis, & ſpecificatis reſpectivè habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, & ad præmiſſorum effectum, pleniſſimè, & ampliſſimè motu pari derogamus, & derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Publicationi præſentis Conſtitutionis in Urbe tribuitur vis perſonalis intimationis omnibus factæ.

Volumus inſuper, & eadem Auctoritate prædicta mandamus, ut eædem præſentes, & in eis contenta quæcumque ad omnium notitiam faciliùs deducantur, nec quiſquam de eis ignorantiam prætendere valeat, ipſas præſentes, ſeu earum tranſumpta, ad valvas Eccleſiæ S. Joannis in Laterano, & Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, nec non Cancellariæ Apoſtolicæ, Curiæque Generalis Innocentianæ in Monte Citatorio, & in Acie Campi Floræ, per aliquem ex Curſoribus Noſtris, ut moris eſt, publicari, & affigi, ſicque publicatas & affixas, omnes, & ſingulos, quos concernunt, ſeu concernent in futurum, perinde afficere & arctare, ac ſi unicuique illorum perſonaliter intimatæ, & notificatæ fuiſſent.

Tranſumptis fidem preſtari ſancitur.

Utque earundem præſentium tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, ac Sigillo alicujus Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides tam in judicio, quàm extra illud, ubique locorum habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat paginam hanc noſtrarum Confirmationis, Approbationis, Voluntatis, Mandatorum, Statutorum, Decretorum, & Derogationum infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. anno VIII. die 4. Martii 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo ſeptimo, quarto Nonas Martii, Pontificatus Noſtri Anno VIII.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

Visa de Curia

J. C. Boſchi.

L. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 16. Martii 1748.

XLVIII.

Præſcribitur Ritus impertiendi Pontificiam Benedictionem ſuper Populum, ſervandus a Regularibus eorum Ordinum, quibus facultas hujuſmodi ſtatis diebus a Sancta Sede indulta fuit.

Deeſt inſcriptio, quæ cuilibet Superiori Generali dictorum Ordinum aptata fuit.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Summi Pontificis conceſſionis.

EXemplis Prædeceſſorum noſtrorum adducti, nonnullis Familiis Regularium permiſimus, ut Fideles, qui ſtatis anni diebus ipſarum Eccleſias inviſerent, & indictis pietatis operibus ſatisfacerent, Indulgentiam Plenariam conſequerentur, utque Monaſterii Præſes, vel alius Sacerdos a Patre Provinciali deſignandus, populo tunc temporis congregato, Summi Pontificis nomine, Benedictionem impertiret.

Nullus ritus pro hac Benedictione eſt præſcriptus.

Nullus unquam ritus ad hanc rem peragendam præſcriptus fuit; quæ quidem extra Urbem ſolùm contingit, cùm Pontifex ipſe Romæ Benedictionem populo elargiatur: etenim is ritus, qui Urbani VIII. Prædeceſſoris noſtri auctoritate probatus aſſeritur, & qui poſt editos nonnullos Romanos Rituales typis impreſſus fuit, ad eam Benedictionem, de qua verba fecimus, minimè pertinet; ſed illam complectitur, quæ, non pluries, non ſemel quolibet anno, ſed aliquâ urgente legitimâ cauſâ, populis & agris tribui conſuevit, & pro qua certus Delegatus Apoſtolicus ſemper conſtituitur, qui Brevi Apoſtolico munitus, poteſtatem obtinet non ſolùm benedicendi populo, ſed illum quoque diſſolvendi ab omni vinculo Excommunicationis, Suſpenſionis, Interdicti, & a cæteris Eccleſiaſticis Cenſuris ac pœnis, ſi quas fortè populus imprudens atque ignarus commiſerit, etiamſi illæ in Bulla *in Cœna Domini* contineantur.

Quamquam pro alia Benedictione ſit deſignatus.

Forma, quâ aliqui uſi ſunt, refertur.

Cùm hæc ita ſint, tamen deprehendimus, quemdam ritum temerè, & inconſultò excogitatum eſſe pro ſupradicta prima Benedictione Pontificia invocativa, quæ aut pluries, aut ſemel datur quolibet anno. Quippe ſimplex Sacerdos in medio Altaris collocatus, Miniſtris circumadſtantibus, & ſacris indumentis ornatis, trinam Benedictionem populo impertit, & alia plura gerit, quæ enumerare hoc loco ſupervacaneum exiſtimamus.

Trinam Benedictionem impertiendo.

De Jure Benedicendi.

Equidem *Benedictio ſuper populum* ſolemnis

& quibus competat.

eſt: eamque in quacumque Orbis terræ parte Romanus Pontifex elargiri poteſt: Epiſcopus autem in ſua Diœceſi, & locis ipſius etiam exemptis, Archiepiſcopus in ſua Provincia, & locis ejus exemptis, eamdem exercere valet poteſtatem. Id conſtat Decreto Clementis V. in Viennenſi Concilio, quod *in Clementina Archiepiſcopo, de privilegiis*, recenſetur. Porrò Abbatibus ejuſdem Benedictionis ſuper populum tribuendæ facultas conceditur in Eccleſiis, quæ ipſis plenè ſubjiciuntur, modò tamen Apoſtolicum privilegium ad id neceſſarium obtinuerint: quo ſanè uti nequeunt, niſi poſtquam Sacrum ſolemne, aut Veſperas in Eccleſia peregerint; nam populo in via paſſim occurrenti benedicere ipſis non licet, niſi id clarè in eodem privilegio declaretur, uti reſpondit Alexander IV. *in Cap. Abbates, de privilegiis, in ſexto.*

Simplex Sacerdos nequit Populo benedicere.

Simplex ergo Sacerdos nequit Benedictionem ſuper populum elargiri, juxta *Can. Miniſtrare 26. quæſt 6. Benedictionem quoque ſuper populum in Eccleſia fundere, Presbytero penitus non licebit*: quod tamen eidem Sacerdoti modò permittitur, poſtquam Divinum Miſſæ Sacrificium abſolvit. Dictum eſt, modò permitti: ſi etenim ſacram antiquitatem inquiramus, neque id Presbytero licitum olim fuiſſe cognoſcemus, uti Nos ipſi certis documentis oſtendimus *in noſtro Tractatu de Sacrificio Miſſæ ſect. 1. num.* 382., qui primò Bononiæ *anno* 1740. typis editus fuit, ac *ſect.* 1. *num.* 391. in eodem Tractatu, qui deinde Latinè redditus publicam lucem iterum adſpexit Patavii *anno* 1745. Etſi ſiquidem in uſu ſemper fuerit, ut, re Divinâ peractâ, populus ab Eccleſia Benedictione dimitteretur, quemadmodum *in Can. Miſſas, de Conſecratione diſt.* 4. continetur; id tamen, non a Sacerdote celebrante, ſed vel ab Epiſcopo, ſi præſens aderat, vel, ſi aberat, ab Archipresbytero ejus juſſu præſtabatur: quò ſenſu explicatur Decretalis *in Cap. Officium, de Officio Archipresbyteri*, ubi inter Archipresbyteralia munera recenſetur *Benedictiones Presbyterales in Eccleſia dare*; prout animadvertit Gonzalez *in idem Cap. Officium, num.* 2. idemque antea planè comprobaverat Sauſſay *in Panoplia Sacerdotali pag.* 558.

Et ſolum poteſt in fine Miſſæ.

Licet olim contraria diſciplina obtineret.

Conc. Laudunen. hanc tribuit Sacerdoti facultatem.

Quibus omnibus ſubſequens plurium ſæculorum contraria prævaluit diſciplina, quæ Sacerdoti celebranti poteſtatem fecit Benedictionem ſuper populum in fine Miſſæ effundendi, ob eam potiſſimùm cauſam, quam Bellotus recenſet *in Ritib. Laudunenſis Eccleſiæ par.* 3. *pag.* 136. *num.* 9. *At, cùm Benedictio ad Miſſæ perfectionem pertineat hodie, ſine qua fas non eſt ab incepto Sacro recedere, nec jure queat populus ante Benedictionem ipſam egredi, ex præcautia Agathenſi Synodo, quatenus integræ Miſſæ non intereſſet quiſquis præmaturè recederet; ſequitur, facultatem cuilibet celebranti conceſſam eſſe, privatam illam Benedictionem ad finem Miſſæ populo ubique locorum impertire.* Idem inter Morales Scriptores commemorat Quartus *ad Rubricas Miſſalis pag.* 386. *in Dubiis conſcientiæ.*

Idem ſtatuit Textus qui allegatur.

In *Can. Ecce ego, diſt.* 95. hæc leguntur: *Nemo hinc Epiſcoporum, invidiâ diabolicæ tentationis inflatus, iraſcatur in Templo, ſi Presbyteri interdum exhortentur plebem, ſi in Eccleſiis prædicent, ſi plebibus, ut ſcriptum eſt, benedicant.* Si Gloſſæ fidem præſtemus, illud *benedicere* declarat Benedictionem, quæ populo traditur a Sacerdote, qui rem Divinam perficit, nempe poſt ea verba: *Ite Miſſa eſt*: quam ſanè interpretationem Nos minimè reſpuimus, cùm certum habeamus, eumdem textum Sancto Hieronymo non eſſe tribuendum; quod nonnulli falsò putaverint, quos meritò redarguit Teophilus Raynaudus *Operum tom.* 16. *pag.* 211.; ſed incerto Auctori, qui inter vivos fortaſſe tunc agebat, cùm Benedictio in fine Miſſæ inter Benedictiones Presbyterales jam haberetur, uſuſque invaluiſſet, ut Sacerdos, peracto Miſſæ Sacrificio, populum Benedictione *jure ſuo* dimittat, ſive abſit, ſive interſit Epiſcopus: eâ tamen ſtatutâ lege, ut, ſi interſit, & in ſua ſit Diœceſi, ad eum priùs ſe convertat, eique caput inclinet, veluti facultatem populo benedicendi poſtulans; quod ab eodem Sacerdote prætermittitur, ſi Epiſcopus Miſſæ interſit, ſed extra ſuam Diœceſim verſetur, prout deſumitur ex Rubricis Miſſalis *tit. de Benedictione in fine Miſſæ, & Evangelio Sancti Joannis.*

Concluditur, quo tempore, & loco poſſit Sacerdos benedicere jure ſuo.

Cùm jam perſpectum ſit, quo tempore, & loco ſimplex Sacerdos populo poſſit *jure ſuo* benedicere, neceſſariò conſequitur, nullam aliam Benedictionem ſuper populum ab ipſo impertiri licitè, niſi *jure delegato.* Hujus naturæ eſt Benedictio, de qua nunc agimus, quæ per delegationem Apoſtolicam cùm unicè concedatur, Noſtrum eſt omnino ritum præſcribere, quem inferiùs pro norma in poſterum ſervanda ſubjicimus, quo ſanè uti volumus, ac decernimus eos Ordines Regulares, ſive Mendicantes, ſive non Mendicantes, Monaſticos, vel Clericorum Regularium, quibus Nos ipſi, vel Prædeceſſores noſtri, vel futuri Romani Pontifices, facultatem tribuendæ populis Benedictionis permiſerint.

Hinc ſtatuendus eſt Ritus benedicendi jure delegato.

Forma, quæ præſcribitur.

Admoneatur itaque populus de Indulgentia a Sede Apoſtolica conceſſa, de præceptis operibus pro ea lucrifacienda, de die, quo viſitanda eſt Eccleſia, de hora denique qua datur Pontificia Benedictio; & admonitio hæc fieri poſſit, quatenus opus ſit, etiam ſchedis impreſſis, & conſuetis locis palàm affixis: licèt etenim id a Prædeceſſore Noſtro Clemente Papa VIII. fuerit vetitum Fratribus Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, & Fratribus Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis pariter Captivorum, in communicatione Indulgentiarum, & Orationum; uti habetur in ejus Conſtitutione, quæ incipit *Cùm ad uberes* §. 5., & in alia Conſtitutione *Decet Romanum Pontificem* §. 6.; viſum tamen Nobis eſt, id eſſe hypoteſi inapplicabile; cùm, cæteris prætermiſſis, prædicta communicatio certum genus perſonarum, quoſdam videlicet, ut plurimum, Confratres, non autem populum univerſum, ut Indulgentia, & Benedictio, de quibus agitur, complectatur.

I. Præparatoria.

II. Ritus, & actus benedicendi.

Poſtquam ſtatutis die & horâ populus ad Eccleſiam convenerit, altâ voce legantur Apoſtolicæ Literæ, ſeu Decreta, quibus Indulgentia conceditur, unà cum poteſtate Benedictionem Apoſtolicam ſuper populum effundendi, ut de delegatione audientibus conſtet; & conceſſio ex Latino ſermone in vulgarem accommodatum ad populi intelligentiam converſa pronuncietur: populus ad ſuorum ſcelerum deteſtationem pio brevique ſermone excitetur: poſt quæ Sacerdos, nullis circumadſtantibus Miniſtris, Stolâ & Superpelliceo indutus (ut in Rituali Romano præſcribitur, cùm agitur de Benedictionibus, quæ extra Miſſam Presbyteris permittuntur) ante Altare genuflexus, ſequentibus verbis Dei opem imploret:

℣. *Adjutorium noſtrum in nomine Domini.*
℟. *Qui fecit cœlum, & terram.*
℣. *Salvum fac populum tuum Domine.*
℟. *Et benedic hæreditati tuæ.*
℣. *Dominus vobiſcum.*
℟. *Et cum ſpiritu tuo.*

Deinde ſtans, ſequentem recitat Orationem:

OREMUS.

O*Mnipotens, & miſericors Deus, da nobis auxilium de ſancto, & votis populi hujus in*

humi-

Digitized by Google

humilitate cordis veniam peccatorum poſcentis, tuamque benedictionem præſtolantis, & gratiam, clementer exaudi: dexteram tuam ſuper eum benignus extende, ac plenitudinem divinæ benedictionis effunde: qua bonis omnibus cumulatus, felicitatem & vitam conſequamur æternam. Per Chriſtum Dominum noſtrum. ℟. *Amen.*

Poſt quam ad cornu Epiſtolæ accedat, ut in Actis Eccleſiæ Mediolanenſis *part. 4. Benedicet in Eccleſia ad Altare, ſtans in cornu Epiſtolæ:* & ſtans in cornu Epiſtolæ, non trinâ, hoc eſt triplici Signo Crucis, ſed unâ Benedictione, unico videlicet Signo Crucis, benedicat, proferens altâ voce hæc verba:

Benedicat Vos Omnipotens Deus † Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus. ℟. *Amen.*

Trina benedictio non eſt danda.

Trina ſiquidem Benedictio Epiſcopo competit, non Sacerdoti: cùmqua nonnulli in fine Miſſæ trinam uſurpare cœpiſſent, conſuetudo Clementis VIII. auctoritate ſublata eſt, quemadmodum oſtendit Meratus hac mortali vitâ nuper defunctus *tom. 1. pag.* 243. Id Nos etiam advertimus *in noſtro Tractatu de Sacrificio Miſſæ ſect. 1. locis ſupra indicatis.* In Rubrica quoque Miſſalis hæc habentur: *In Miſſa ſolemni Celebrans eâdem voce & modo, qua in Miſſis privatis, ſemel tantum benedicit populo.* Inſuper Cœremoniale Epiſcoporum trinam Benedictionem ipſis solùm tribuendam decernit: quod eâdem Miſſalis Rubricâ confirmatur: *Epiſcopus autem ter benedicit populo etiam in Miſſis privatis, ut in Cæremoniali habetur.* Poſtremò Alexander VII., Decreto, quod *die 27. Septemb.* 1659. edidit, tempora indicit ac recenſet, quibus Abbates uſu Pontificalium præditi, ritu ſolemni celebrantes, trinam Benedictionem impertire poſſunt: quod iiſdem penitus interdicitur, cùm rem Divinam privatim conficiunt; quod Nos ipſi indicavimus *noſt. â Inſtitutione* 14. §. 4. *num.* 19. *tom.* 2. ſi Bononienſis editionis ratio habeatur, quæ peracta fuit *anno* 1735. ſin autem eaſdem Inſtitutiones in Latinam linguam converſas, & Romæ impreſſas *anno* 1747. quis inſpiciat, idem prorſus deprehendet *Inſtitutione* 34. §. 4. in *fine pag.* 174. Quocirca non ſine animi noſtri voluptate Epiſtolam legimus encyclicam Patris Generalis Cœnobitarum Ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, quibus in noſtris Apoſtolicis Literis poteſtas facta eſt dandi in certis anni Feſtivitatibus Pontificiam Benedictionem, in qua eoſdem admonet, ut populo benedicant unico Signo Crucis, more Sacerdotali: quod ipſum ſi ab aliis etiam factum eſſet, querelæ ad Nos delatæ non fuiſſent de uſurpatis honoribus Epiſcopalibus.

Præcipitur ne præmiſſa forma violetur.

Hac itaque Epiſtolâ Encyclicâ ritum ſtatuimus ac declaramus, quo Benedictio Papalis in poſterum tribuetur, eumque notum facimus Ordinum Regularium Præſidibus, ut ipſum Regularibus ſibi ſubjectis obſervandum indicant. Equidem Alexander VII. Prædeceſſor Noſter uſum Pontificalium Abbatibus, quibus id privilegio convenit, accuratè præſcribens, Ordinariis locorum facultatem concedit, ut, ſi quid contrarium Abbates commiſiſſent, ipſi tamquam Sedis Apoſtolicæ Delegati rem cognoſcerent, & cenſuris etiam, ſi opus eſſet, omnem inſolentiam compeſcerent. At Nos aliam viam ſuſcipiendam ducimus, præcipientes, ut de illis Regularibus, qui perſcriptum a Nobis antea Benedictionis ritum violaverint, Nos ſtatim certiores efficiant: tunc enim neque infenſos invicem Epiſcopos & Regulares reddemus, nec populis beneficium Papalis Benedictionis denegabimus; ſed facultatem ejuſdem Benedictionis tribuendæ parere recuſantibus auferemus, eamdem largiemur aliis, qui juſſa noſtra facere non detrectabunt: qua in re futuros etiam Romanos Pontifices magnopere hortamur, ut idem exemplum ſequantur. Poſtremo Tibi, & univerſo tuo Ordini Benedictionem Apoſtolicam impertimur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die XIX. Martii MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

Dat. [illegible] die [illegible] 1748.

XLIX

Societati JESU tribuitur unus locus inter Conſultores Congregationis Sacr. Rituum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

CONſtantem omnium ſenſum, Pontificio etiam confirmatum oraculo, Omnipotentem nimirum Deum, ſicut alios aliis temporibus ſanctos Viros, ita Luthero, ejuſdemque temporis Hæreticis Sanctum Ignatium, & inſtitutam ab eo Societatem objeciſſe, adeo Religioſi ipſius Societatis Alumni luculentiſſimis tanti Parentis veſtigiis inſiſtentes, per aſſidua religioſarum virtutum exempla, & præclara omnium doctrinarum, ac præſertim ſacrarum documenta comprobare pergunt, ut quemadmodum non mediocre ad graviſſimas Catholicæ Eccleſiæ rationes ſaluberrimè accurandas, componendoſque mores, atque in bonis artibus inſtituendis Adoleſcentes, ſubſidium conferre ſatagunt, ita nova Apoſtolicæ benignitatis argumenta promereri videantur. Satis enim ſuperque compertum eſt univerſis, atque exploratum, quibus per omne tempus religioſis viris, & Chriſtiana pietate, & omnium diſciplinarum ſplendore, & multiplici literarum cognitione, æternæque Chriſtifidelium ſalutis zelo commendatiſſimis, addictiſſima huic Sanctæ Sedi ipſa Jeſu Societas locuples adhuc veluti generoſa mater non immerito gloriatur.

Laudes Soc. Jeſu.

Senſus Pontif. erga dictam Societatem.

Nos ſanè, qui capropter ſemper plurimi fecimus, atque in ſuprema hac Sacroſancti Apoſtolatus Cathedra plane immerentes per ineffabilem Divinæ Bonitatis abundantiam ſedentes, majori in honore laudatam Societatem habemus, decet, ut perenni etiam noſtræ charitatis auctoritatiſque Apoſtolicæ teſtimonio eandem donemus; ne quod aliis Religioſis Ordinibus, & Inſtitutis in hac Alma Urbe noſtra conſpicuis, ſive per Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, ſive per Nos ipſos, decus, & ornamentum, ſive honorificentiæ munus impertitum eſſe dignoſcitur, eidem Societati Jeſu de Orthodoxa Religione benemerentiſſimæ deeſſe patiamur.

In negotiis Congregationis Sacr. Rituum conſultandis præ[illegible] [illegible] hominum opera [illegible]

Qui magna noſtrorum Operum volumina de Beatificatione, & Canonizatione Servorum Dei pervolverit, is intelliget omni p.ocul dubio, quòd ſi in cæteris expediendis negotiis inſignium hominum opera, & induſtria requiritur, in rebus certè per Congregationem Venerabilium Frarrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitam expendendis, decidendiſque, major Virorum in omni diſciplina verſatorum, quibus ipſa inter alios Ordines, & Inſtituta Societas memorata abundat, delectus haberi debeat.

Ideo Pont. [illegible] unum locum [illegible] Conſultores dictæ Congregationis [illegible] Societ. Jeſu.

Hinc eſt, quod Nos Motu proprio, ac ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine volumus, ac decernimus, ut deinceps perpetuis futuris temporibus unus ex ejuſdem Societatis Ieſu Presbyteris laudatæ Congregationis Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitæ Conſultor ſit, & habeatur, ut hujus vacatione ſuccedente, alter dictæ Societatis Presbyter in ipſius locum ſemper ſubſtituatur.

Etſi

Et quamvis ex ipſa Soc. jam alius adſit Conſultor.

Etſi autem in præſentia Dilectus Filius Hieronymus Ridolfi ſæpedictæ Societatis Presbyter locum unius Conſultoris in memorata Congregatione Cardinalium teneat, tamen, ut Pontificiæ hujuſmodi indulgentiæ poſſeſſionem ipſa Societas Jeſu capiat, atque etiam ut paterna grati animi ſignificatione proſequamur Dilectum Filium Emmanuelem de Azevedo ejuſdem Societatis Presbyterum, qui non ſolum in quamplurimis ſive colligendis, ſive adornandis, atque in lucem edendis aliorum inſignium Virorum operibus de rebus Liturgicis pleniſſimè tractantibus, ſed in antedictis etiam noſtris Voluminibus, aliiſque a Nobis compoſitis in unum veluti corpus è duodecim, & amplius Tomis conſtans cogendis, & quàm caſtigatiſſimè, ſplendidiſſimèque hic Romæ recudendis maximè intentus, atque in ejuſdem Sacrorum Rituum Congregationis negotiis accurate expediendis verſatus, & inſtructus, primum hujuſmodi locum quodam veluti merito ſibi debitum vindicat.

P. Emman. de Azevedo, præſentis conceſſionis fructu gaudere ſtatuit.

Eapropter ipſum Emmanuelem de Azevedo a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, præter memoratum Hieronymum Ridolfi Conſultorem, auctoritate, & tenore paribus, eumdem Emmanuelem unum ſæpedictæ Sacrorum Rituum Congregationis Conſultorem itidem quoad vixerit facimus, conſtituimus, & deputamus; itaut uterque inſimul, quoad ambo etiam in humanis fuerint, ejuſdem Congregationis Conſultoris munere perfungatur, nec alterius vacationi in poſterum ſubſtituatur, ſed per utriuſque dumtaxat ceſſum, ſive deceſſum, novus ejuſdem Societatis Presbyter Conſultoris hujuſmodi locum a Nobis, ut præmittitur, dictæ Societati aſſignatum tenere debeat.

Clauſulæ.

Decernentes, eaſdem præſentes Literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac illis, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque ſpectabit, pleniſſimè ſuffragari; ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogationes.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, dictæque Societatis Jeſu etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis.

Quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores, præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. Pont. A. VIII. die 24. Aprilis 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XXIV. Aprilis MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

Cajetanus Amatus.

L.

De Renovationibus Inveſtiturarum, & aliarum conceſſionum Bonorum directi Dominii Cameræ Apoſtolicæ.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium

CONcreditum Nobis Apoſtolicæ Sedis patrimonium non ſolùm pro viribus utiliter adminiſtrare, ſed etiam nulla ſive amplitudinis, ſive juris ſui parte imminutum ſervare volentes; vix fieri poſſe intelligimus, ut Nobiſmetipſis conſtent adminiſtrationis Noſtræ rationes, niſi certò proviſum extiterit, ut facultas diſponendi de Bonis, Dominiis, Proprietatibus, & Juribus ipſius Sedis, & Cameræ Apoſtolicæ, quæ ad Nos dumtaxat, & ad Romanum pro tempore Pontificem, Supremi Principis jure, pertinet, ab aliis quibuſcumque, præter Noſtram, & Succeſſorum Noſtrorum ſcientiam, mentem, & voluntatem, exerceri minimè valeat. Idcircò perpendentes, quàm amplis facultatibus, vel expreſsè, vel implicitè ab Apoſtolica Sede inſtrui, vel etiam ex uſu & conſuetudine uti conſueverint Venerabiles Fratres Noſtri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, qui, per temporalem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Ditionem, ad Bononiæ, Ferrariæ, Æmiliæ, & Urbini Legationes regendas & gubernandas, Legati de Pontificis Latere mitti, eorumque exemplo etiam Prælati Præſidentes, qui ad aliquas ex præfatis Provinciis cum facultatibus Legatorum a Latere regendas pariter, & gubernandas aliquando deputari ſolent; ne fortè ex laxiori facultatum hujuſmodi interpretatione, aut ex aſſertis conſuetudinibus abſque Noſtra, & Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum ſcientia inductis, in concedendis, aut renovandis Inveſtituris Bonorum Feudalium, Emphyteuticorum, Livellariorum, ſeu alio quocumque nomine, & titulo ad directum Dominium, & Proprietatem Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ pertinentium, aliquid per eos fieri contingat, quod poteſtatis eiſdem attributæ fines excedat, atque in ejuſdem Cameræ, illiuſque Proprietatum, & Jurium detrimentum vergere poſſit; poſt diſcuſſam priùs rem in Congregatione Particulari ſuper Oeconomica Status Eccleſiaſtici adminiſtratione deputata, certos in hoc rerum genere eiſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus Legatis, & Prælatis Præſidentibus, Provinciis Legationum præfatarum reſpectivè præpoſitis, limites, quos ipſi nullis futuris temporibus prætergredi valeant, etiam declarando & indulgendo ponere, & deſignare volentes; Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, præſentium Literarum tenore decernimus & ſtatuimus, ut in conceſſionibus, dationibus, & inveſtituris Terrarum, Arcium, Villarum, Agrorum, Poſſeſſionum cultarum, & incultarum, Caſalium, Lacuum, Sylvarum, Proprietatum, Bonorum, & Jurium quorumcumque, & cujuſcumque generis, ad præfatæ Sedis, & Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ directum, & proprietarium Dominium quomodocumque pertinentium, in Feudum proprium, ſive improprium, nobile, ſive ignobile, aut in emphyteuſim, aliave ratione ſub Cenſus, Canonis, Livelli, penſionis, regalium, & aliarum quarumcumque reſponſionum, & recognitionum præſtatione, & ſolutione, hactenùs factis, & deinceps quan-

Diſpoſitio de Bonis Cameræ Apoſtolicæ privative ad Romanum Pontificem ſpectat.

Ejus tamen de Latere Legati aliquibus facultatibus in hac parte ſunt inſtructi.

Nè autem in uſu facultatum fines excedantur.

Pontifex decernit ac declarat ut infra.

1. Quod Legati concedere poſſunt renovationes, expleto tempore in Inveſtituris convento.

documque faciendis, ſi, & quatenùs initio conceſſionum, & inveſtiturarum hujuſmodi ea lex expreſſè adjecta ſit, vel fuerit, ut Feudatarii, Cenſuarii, aut alii quocumque nomine, aut titulo ea obtinentes, ſingulo quoque viginti novem annorum, ſeu alio definito temporis curriculo, ſuarum Inveſtiturarum, aliarumve conceſſionum hujuſmodi renovationes ab eadem Camera petere, & accipere debeant; præfati Cardinales Legati, ſeu Prælati cum facultatibus Legatorum Præſidentes reſpectivè deputati, in ſuæ quiſque Legationis Provincia, præfiniri temporis adveniente termino, earumdem Inveſtiturarum, & Conceſſionum renovationes Feudatariis, Cenſuariis, Emphyteutis, aliiſque præfatis, illas tempore habili expetentibus, ſervatis tamen ſervandis, & cum eiſdem pactis, legibus, & conditionibus in prioribus Inveſtituris appoſitis & conventis, concedere, & per idoneum Miniſtrum ipſius Cameræ Apoſtolicæ Procuratorem, ſeu Commiſſarium, aut alium, ad quem pertinet, tempore habili ſimiliter fieri mandare, liberè & licitè poſſint, & valeant, Noſtra & Romani pro tempore Pontificis licentiâ, ſeu commiſſione ſpeciali deſuper minimè requiſita.

II. Poſſunt etiam conſenſum præſtare in alienationibus Bonorum in Partibus, ubi facultas conceſſa eſt.

Quoniam vero in Ducatu, & Provincia Legationis Ferrarienſis, in vim antiquorum Ducalium Decretorum ab Apoſtolica Sede expreſſè confirmatorum, pleriſque Cenſuariis, Emphyteutis, aliiſque Inveſtituras habentibus, tributa dignoſcitur facultas alienandi Bona, ſeu Jura emphyteutica, & aliàs ad directum, & proprietarium præfatæ Cameræ Dominium ſpectantia, per contractus inter vivos nuncupatos, præhabito conſenſu Domini directi; & alibi etiam ejuſmodi facultas forſàn conceſſa reperitur: Volumus itidem, & ſtatuimus, ut ipſi Cardinales Legati, & reſpectivè Prælati Præſidentes prædicti; quatenùs tamen Feudatariis, Cenſuariis, Emphyteutis, aliiſque Bonorum, & Jurium Cameralium, in Provinciis Legationum præfatarum conſiſtentium, utilibus Poſſeſſoribus, ſive ex conceſſionis lege, ſive aliàs ex Supremi Principis auctoritate, generaliter vel ſpecialiter hujuſmodi facultas alienandi, diſtrahendi, & in alios transferendi Bona, & Jura Cameralia præfata, præhabito Domini directi, ideſt ipſius Cameræ Apoſtolicæ conſenſu, legitimè competat; &

Sub certis conditionibus.

dummodò alienationes hujuſmodi non fiant in fraudem ipſius Cameræ, & ad prævertendam, atque fruſtrandam eorundem Bonorum, ſeu Jurium devolutionem, quæ ob deficientiam Succeſſorum in Inveſtituris comprehenſorum, & ad eas vocatorum, imminere dignoſcatur; quotiès de conſenſu ipſius Cameræ nomine præſtando requiſiti fuerint, poſſint ſimiliter & valeant, abſque ſpeciali Noſtra, & Romani pro tempore Pontificis licentia, & commiſſione, conſenſus hujuſmodi, Noſtro, & Succeſſorum Noſtrorum, ipſiuſque Cameræ nomine præſtare, ſeu beneplacitum interponere, & novas conſequenter inveſtituras favore acquirentium, ſub iiſdem tamen pactis, & conditionibus dare, & concedere, ac neceſſaria quæcumque Inſtrumenta deſuper celebrari facere.

Idque pro illis Partibus valeat, ac ſi a Sancta Sede immediatè geſtum fuiſſet.

Porrò renovationes Conceſſionum, & Inveſtiturarum, necnon alienationes, diſtractiones, & translationes Bonorum, & Jurium Cameralium præfatorum, per Cardinales Legatos, ac reſpectivè per Prælatos Præſidentes prædictos, ac prævio conſenſu præfato in prædictis caſibus, juxta ſeriem præſentium, alias tamen canonicè factæ, perinde valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, & illis, in quorum favorem factæ fuerint, in omnibus, & per omnia pleniſſimè ſuffragentur, ac ſi de ſpeciali, expreſſa, & individua Noſtra, & Romani pro tempore Pontificis licentia, & commiſſione factæ fuiſſent; nec ad id alterius beneplaciti, ſeu confirmationis Apoſtolicæ adminiculum requiratur.

III. Verum in caſu devolutionum, & caducitatum, ipſis non licet novas inveſtituras &c. concedere.

Cæterùm quotiès Bona, Res, & Jura prædicta, ſive ob lineam finitam, ſive ob non petitam præſcriptio tempore renovationem, aut ob non ſolutionem Canonum, aliarumve reſponſionum, ſeu Capoſoldi, aut Laudemii, vel ob non adimpleta promiſſa, & in Inveſtituris, & Conceſſionibus reſpectivè contenta, aliâve quâlibet ex causâ, juxta præſcriptum in Literis piæ memoriæ Prædeceſſoris Noſtri Gregorii Papæ XIII., ſub datum Romæ apud S. Petrum Kalendis Junii Anno Incarnationis Dominicæ MDLXXX., incipien. *Ad Romani Pontificis* (quarum Literarum tenorem, ac diſpoſitionem præſentibus pro inſertis habentes, in omnibus, & per omnia approbamus, confirmamus, & innovamus), ad ipſam Cameram Apoſtolicam devoluta fuerint; Motu, ſcientia, & poteſtate prædictis, ſtatuimus, & decernimus, non licere præfatis Cardinalibus Legatis, aut Prælatis Præſidentibus, eorumdem Bonorum, Rerum, aut Jurium, cujuſcumque generis, & qualitatis exiſtant, & quantumvis parvus, atque etiam minimus tam Proprietatis, quam reſponſionis valor ſit, & eſſe dignoſcatur, novas Inveſtituras, aliaſque Conceſſiones quaſcumque dare, & elargiri; neque eorumdem Detentoribus, & Poſſeſſoribus, incurſas, ut præfertur, quacumque ex causâ, caducitates, devolutiones, & privationes, etiamſi nondum ipſius Cameræ nomine declaratæ, & acceptatæ fuerint, aliaſque poenas remittere, & condonare, aut reſtitutiones in integrum concedere, ſive ſuper Canonibus, Livellis, & Laudemiis, aliiſque præſtationibus non ſolutis concordare; Volentes, ut quicumque novas hujuſmodi Inveſtituras, & Conceſſiones impetrare voluerint, ſive ſe in prioribus Inveſtituris comprehenſos, aut vocatos, in caſibus dubiis declarari poſtulent, aut etiam earumdem Inveſtiturarum, & Conceſſionum renovationes ſibi, tamquam proximioribus, aut hæredibus ultimi Poſſeſſoris, competere, etiam ex pacto, aut ex titulo etiam oneroſo, aſſerant, & contendant; quive caducitates, & poenas incurſas ſibi remitti, & condonari, aut ſe ad compoſitiones, ſive ad purgationis moræ, aliudve gratioſum beneficium admitti cupiant; ad Nos, & ad Romanum pro tempore Pontificem immediatè recurrere teneantur; nec ab aliis quibuſcumque novarum Conceſſionum hujuſmodi, aut condonationum, remiſſionum, ſive reſtitutionum in integrum, aliaque beneficia prædicta, ſeu gratioſas declarationes utiliter obtinere poſſint, & valeant; Nos enim præmiſſarum omnium, & ſingularum gratiarum, declarationum, & beneficiorum conceſſiones Nobiſmetipſis, & Succeſſoribus noſtris Romanis Pontificibus privativè, & expreſsè, motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus harum tenore reſervamus.

Et recurſus etiam in caſibus dubiis ad Romanum Pontificem habeatur.

Clauſulæ pro Præmiſſorum firmitate.

Decernentes pariter ipſas præſentes Literas, & in eis contenta quæcumque de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, aut intereſſe habentium conſenſus, aut alio quocumque, quantumlibet ſubſtantiali, & individuam expreſſionem requirente defectu notari, impugnari, reſtringi, invalidari, ad viam & terminos juris, aut veteris conſuetudinis reduci, ſeu aliàs in jus, vel controverſiam revocari poſſe, ſed eaſdem præſentes ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri & obtinere. Sicque, & non aliter Cardinalium Legatorum, aut Prælatorum Præſidentium prædictorum facultates, & privilegia, ſive expreſſa, ſive per generalitatem verborum concepta, intelligi, & interpretari debere; atque ita in præ-

miſſis omnibus, & ſingulis cenſeri, & per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarium, & alios Cardinales, necnon ipſius Cameræ Apoſtolicæ Theſaurarium generalem, Præſidentes Clericos, alioſve Officiales, & Miniſtros, ac cæteros, quavis auctoritate, & poteſtate fungentes, & quandocumque functuros, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his a quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ dictus Gregorius Prædeceſſor in ſuperius relata Conſtitutione voluit non obſtare; necnon Civitatum, Oppidorum, Terrarum, & Locorum in Provinciis Legationum prælatarum conſiſtentium quorumlibet, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, uſibus, ſtilis, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus; Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis etiam favore Cardinalium Legatorum, aut Prælatorum Præſidentium prædictorum, communiter, ſeu peculiariter, ſub quibuſcumque verborum tenoribus & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, irritantibuſque, & aliis Decretis in genere, vel in ſpecie, ac aliàs in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis; Quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi præſentibus pro plenè, & ſufficientèr expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice duntaxàt, Motu, & poteſtatis plenitudine paribus ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Pontifex mandat præſentium publicationem.

Utque eædem præſentes ad omnium Cenſuariorum, Feudatariorum, Emphyteutarum, aliorumque Bonorum & Jurium Cameralium in Provinciis Legationum præfatarum conſiſtentium, utilium Poſſeſſorum, & aliorum, quos ipſæ præſentes concernunt, notitiam faciliùs deducantur; Volumus, & decernimus ipſas præſentes in plena Camera legi, & regiſtrari, ac ad valvas Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in Acie Campi Floræ, aliiſque conſuetis locis, per aliquem ex Curſoribus Noſtris in Urbe; In ſingulis verò Legationibus prædictis in Loco reſidentiæ Cardinalis Legati, aut Prælati Præſidentis, publicari, & affigi, ac earum exempla ibidem affixa relinqui; quæ ſic publicatæ, & affixæ, omnes & ſingulos præfatos perindè afficiant, & arctent, ac ſi illorum unicuique perſonaliter notificatæ, & intimatæ fuiſſent.

Et Fidem Tranſumptis haberi.

Quodque earundem præſentium Tranſumptis, etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorsùs fides in Judicio, & extra illud ubique adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergò omninò Hominum liceat hanc paginam Noſtri Decreti, ſtatuti, reſervationis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum in Arce Gandulphi Albanen. Diœceſis Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVIII. pridie Idus Junii, Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

Datum Pontificatus Anno VIII. die 12. Junii 1748.

J. Datarius.

Pro Domino Cardinali Paſſioneo.

Jo. Florius Subſtitutus.

VISA DE CURIA

J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 3. Julii 1748.

LI.

Ad Poloniæ Regni Primatem, Archiepiſcopos, & Epiſcopos: De conceſſione, & executione Diſpenſationum Apoſtolicarum ſuper impedimentis Matrimonii.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Cauſa conſcribendi hanc Epiſtolam.

MAGNÆ Nobis admirationis, nec minoris doloris cauſa fuit, quod ex fide dignorum relatione, certiſque gravium Virorum Literis accepimus, falſam quamdam in illo Poloniæ Regno opinionem, & famam invaluiſſe; quòd ſcilicet ab hac Apoſtolica Sede, cui Nos, licèt immeriti, Divina ordinatione præſidemus, aliquæ diſpenſationes Matrimoniales conceſſæ & miſſæ fuerint, & hactenus concedi, & mitti ſoleant, quibus ſublata ſint impedimenta Canonica Matrimonio legitimè, aut validè ineundo obſiſtentia, licèt contrahentium alter, vel etiam uterque, Hæreticam ſectam apertè profiteatur.

Quia videlicet falsò aſſertum fuerat S. Sedem cum Hæreticis diſpenſaſſe ad contrahendum Matrimonium.

Quod quum nonniſi per injuriam, & intolerabilem calumniam excogitatum ſit, atque diſſeminatum; Apoſtolici miniſterii Noſtri officio deeſſe Nos arbitraremur, niſi Vobis, Venerabiles Fratres, atque omnibus, ad quos hæ Literæ Noſtræ perventuræ ſunt, teſtatum ac manifeſtum redderemus, quæ ſit in hoc rerum genere perpetua Apoſtolicæ hujus Sedis agendi regula, & conſtans conſuetudo; ſimulque Vos omnes, & ſingulos per iſtud Poloniæ Regnum, ſuâ ſemper fide, & religione commendatum, Ordinarios Præſules conſtitutos, enixè admoneremus, & per miſericordiam Dei obſecraremus, ut Literas Diſpenſationum Matrimonialium, quæ pro ipſius Regni Incolis ab hac Sede, & Curia mittuntur, & ipſi attentè legatis, atque expendatis, & a veſtris quique Vicariis, & Officialibus accuratiſſimè conſiderari jubeatis.

Idque falſum comprobatur.

Nos enim pro certo habemus, idque mox planum facturi ſumus, ſi quid uſquam in hac parte peccatum eſt, non id factum eſſe Apoſtolicæ Sedis, ejuſque Officialium culpâ; verùm aut Ordinariis Locorum, aut eorum Miniſtris, qui tranſmiſſas Diſpenſationum Literas nec legere, nec ſatis penſare curarunt, omnino tribuendam eſſe.

Diſciplina Eccleſiæ Romanæ circa Matrimonia Catholicorum cum Hæreticis.

Neque verò neceſſe habemus ea omnia in medium proferre, quibus luculenter demonſtrari poſſet antiquitas ejus diſciplinæ, qua ſemper Apoſtolica Sedes Catholicorum cum Hæreticis conjugia reprobavit. Sed aliqua duntaxat afferre ſat erit, quibus oſtendamus, eandem diſciplinam ac regulam ad Noſtra uſque tempora conſtanter ſervatam, apud Nos & Apoſtolicam Sedem non minus integram vigere, & religiosè cuſtodiri. Hoc eſt, quod de ſe ipſo, ſuiſque temporibus teſtatus eſt felicis recordationis Prædeceſſor Noſter Urbanus Papa VIII. in ſuis Literis Apoſtolicis datis die xxx. menſis Decembris Anni MDCXXIV., quæ leguntur apud

Cardi-

Digitized by Google

Cardinalem Albitium in Libro, cui Titulus *De Inconſtantia in Fide cap. 37. num. 217.* ubi ita ſcribit: *Licèt probè teneamus Catholicorum cum Hæreticis Matrimonia omninò fugienda eſſe, & quantum in Nobis eſt, a Catholica Eccleſia procul arcere intendamus.* Nec minus apertè ſententiam ſuam declaravit piæ memoriæ Prædeceſſor pariter Noſter Clemens Papa XI. in Literis die xxv. Junii Anni MDCCVI. datis, & editis in Collectione ipſius Brevium, & Epiſtolarum Romæ vulgata Anno MDCCXXIV., ubi *pag. 321.* ſic legitur: *Majoris momenti eſſe exiſtimamus, Eccleſiæ Dei, Apoſtolicæ Sedis, Prædeceſſorum Noſtrorum, & Sacrorum Canonum, a Catholicorum cum Hæreticis conjugio abhorrentium, regulas, niſi id totius Chriſtianæ reipublicæ bonum expoſcat, non tranſgredi*, & in aliis Literis datis die xxiii. Julii Anni MDCCVII. in eadem Collectione relatis *pag. 391.* *Eccleſiâ ſiquidem ab hujuſmodi conjugiis, quæ plurimum deformitatis, nec parum ſpiritualis periculi præſeferunt, abhorret.*

Pone, quoque hæc Matrimonia evitanda injungit.

Sed & Noſtrum hac de re judicium ſatis patere arbitramur ex Decretali Reſcripto auctoritate Noſtra edito die iv. Novembris Anni MDCCXLI., & impreſſo *Tomo I. Bullarii Noſtri n. XXXIV.* §. 3., cujus verba ſunt, quæ ſequuntur: *Dolens in primis quammaximè Sanctitas Sua, eos eſſe inter Catholicos, qui inſano amore turpiter dementati, ab hiſce deteſtabilibus Connubiis, quæ Sancta Mater Eccleſia perpetuò damnavit, atque interdixit, ex animo non abhorrent, & prorsùs ſibi abſtinendum non ducunt; laudanſque magnoperè zelum illorum Antiſtitum, qui ſeverioribus propoſitis ſpiritualibus pœnis, Catholicos coercere ſtudent, ne ſacrilego hoc vinculo ſe ſe Hæreticis conjungant, Epiſcopos omnes, & Vicarios Apoſtolicos, Parochos, Miſſionarios, & alios quoſcumque Dei & Eccleſiæ fideles Miniſtros in iis partibus, Hollandiæ videlicet, & Belgii, degentes, ſeriò graviterque hortatur & monet, ut Catholicos utriuſque ſexus ab hujuſmodi nuptiis in propriarum animarum perniciem adeundis, quantum poſſint, absterreant, eaſdemque nuptias omni meliori modo intervertere, atque efficaciter impedire ſatagant*; & quæ paulò poſt ſubjecta ſunt, ubi de jam contracto Catholicæ partis cum altera Hæretica connubio, hæc habentur: *Id verò debere ſibi potiſſimè in animum inducere Conjugem Catholicum, ſive virum, ſive fœminam, ut pro graviſſimo ſcelere, quod admiſit, pœnitentiam agat, ac veniam a Deo precetur, coneturque pro viribus alterum Conjugem a vera Fide aberrantem, ad gremium Catholicæ Eccleſiæ pertrahere, ejuſque animam lucrari; quod porrò ad veniam de patrato crimine impetrandam opportuniſſimum foret, ſciens de cætero, ut mox dictum eſt, ſe iſtius Matrimonii vinculo perpetuò ligatum iri.*

Nec conceduntur diſpenſationes niſi cum clauſula, ABJURATA PRIUS HÆRESI.

His autem veluti fundamentalibus Apoſtolicæ Sedis regulis, ejuſdem agendi ratio conſtanti uſu recepta apprimè reſpondet. Nam quoties ipſam adiri contingit, ſive pro obtinenda ſimplici facultate contrahendi Matrimonium inter perſonas, quarum altera hæreſim profitetur; ſive præterea pro obtinenda ſimul diſpenſatione ſuper aliquo gradu, aliove canonico impedimento, quod inter Contrahentes intercedat; neque licentia, neque diſpenſatio conceditur, niſi hac expreſſa lege, ſeu conditione adjecta, nimirùm *abjurata priùs Hæreſi.* Quin etiam recolendæ memoriæ Prædeceſſor Noſter Innocentius Papa X. ulteriùs progrediens, juſſit, & cavit, ne Diſpenſationes hujuſmodi omninò concederentur, niſi per authentica documenta priùs doctum eſſet, Hæreticam labem contrahente Heterodoxo ejuratam fuiſſe; quod teſtatum reliquit laudatus Cardinalis Albitius Congregationis Univerſalis Inquiſitionis tunc temporis Aſſeſſor, in ſupracitato Tractatu *de Inconſtantia in Fide cap. 18. num. 44.* Præfatus verò Prædeceſſor Clemens XI. in Congregatione Sancti Officii coram ſe habita die xvi. Junii Anni MDCCX mandavit inhiberi per Litteras Archiepiſcopo Mechlinienſi, ne ullas omninò licentias, aut diſpenſationes impertiretur pro Matrimoniis inter contrahentem Catholicum, & alterum Hæreticum celebrandis, niſi abjuratio Hæreſis reipſa præceſſiſſet; Theologos autem, qui contra hujuſmodi praxim opinati fuerant, acriter admonendos decrevit, quemadmodum memoriæ prodidit bonæ memoriæ Vincentius hujus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Petra nuncupatus in ſuo Commentario ad Conſtitutionem xii. Joannis XXII. ipſius Operis *Tomo 4. pag. 76. num. 14.*

Contraria exempla rariſſima, & cum gravi cauſa.

Quod ſi nonnulla inveniantur exempla Romanorum Pontificum, qui aut licentiam contrahendi Matrimonium, aut etiam diſpenſationem ſuper impedimento aliquo conceſſerunt, non adjecta conditione de abjuranda priùs Hæreſi; rariſſimas primùm omnium dicimus hujuſmodi conceſſiones fuiſſe, & quidem pleraſque earum pro Matrimoniis inter Supremos Principes contrahendis, nec niſi graviſſimâ urgente causâ, eâque ad publicum bonum pertinente, factas fuiſſe; inſuper adjectas ſemper fuiſſe opportunas cautelas, tum ne Conjux Catholicus ab Hæretico perverti poſſet, quin potiùs ille teneri ſe ſciret ad hunc pro viribus ab errore retrahendum; tum etiam, ut proles utriuſque ſexus ex eo Matrimonio procreanda, in Catholicæ Religionis ſanctitate omninò educaretur.

Cautelæ in hiſce caſibus adhibitæ.

Deindè verò facile eſt agnoſcere, in illiuſmodi conceſſionum genere nullum errandi locum Executoribus ſuppetere, niſi ipſi aliqua in re ſcienter, & data opera officio deeſſe velint. Denique ex hactenus dictis apertè conſtat, in omnibus caſibus, quibus facultates, aut diſpenſationes ab Apoſtolica Sede petantur pro Matrimoniis a Catholico Viro, aut Muliere, cum Hæretica Fœmina, aut Viro contrahendis; eandem Apoſtolicam Sedem, ut ſupra diximus, hujuſmodi Matrimonia, niſi Hæreſis abjuratio præcedat, & ſemper improbaſſe, ac damnaſſe, & nunc quoque abominari, ac deteſtari.

In caſibus dubiis, non ſolùm certus executor deſignatur;

Quoties verò Diſpenſationes ex aliqua probabili cauſa petuntur pro Matrimoniis, quæ quidem inter Hæreticos, ſeu cum altera parte Hæretica ſunt contrahenda, ſed id nequaquam in precibus palam exponitur; quum nequeant Apoſtolicæ Sedis Miniſtri, atque Officiales hoc divinando reſcire; ad obſtruenda obloquentium, & calumniantium ora, hoc innuiſſe ſufficeret, quod nulla conceditur diſpenſatio, quæ alicui certo Executori directa non ſit, cui nimirùm in mandatis datur, ut de omnium expoſitorum veritate cognoſcat, & diſpenſationem ipſam ſervatis ſervandis effectum ſortiri faciat;

Qui concedentis mentem ignorare nequit;

Cumque huic ignorare non liceat, Matrimonia Catholicorum cum Hæreticis ab Apoſtolica Sede improbari, & damnari, facilè verò cognoſcere valeat, Hæreſis virium, quo contrahentium alter inficitur, & de quo nulla habetur mentio in Literis Diſpenſationis, eidem Apoſtolicæ Sedi occultatum fuiſſe; ad ejus officium pertinet hujuſmodi Literarum executionem ſuſpendere, ejuſque ſuſpenſionis cauſam Romano Pontifici, ejuſve Officialibus, eâ, qua decet, reverentiâ per Literas aperire; quemadmodum Prædeceſſor quondam Noſter Alexander Papa III. Ravennæ Archiepiſcopo faciendum præſcripſit in ſuis Literis, quæ ad perpetuum vigorem in Decretalium Codicem relatæ ſunt *Cap. Si quando, de Reſcriptis*; ubi ſic legitur: *Qualitatem negotii, pro quo Tibi ſcribitur, diligenter conſiderans, aut mandatum Noſtrum reverenter adimpleas, aut per Literas tuas,*

quare adimplere non poſſis, rationabilem cauſam prætendas; quia patienter ſuſtinebimus, ſi non feceris, quod prava Nobis fuerit inſinuatione ſuggeſtum.

Sedulo curatur apponi conditio, dummodo Orthodoxæ Fidei cultores ſint &c.

Verùm non hic ſiſtit Apoſtolicæ Sedis, ejuſque Officialium circumſpectio. Si enim diſpenſatio, quæ pro removendo alicujus Matrimonii canonico impedimento ex aliqua rationabili cauſa petitur, ad ejuſmodi Regiones pertinere dignoſcatur, in quibus Catholici cum Hæreticis mixti habitant; nec aliunde certò conſtet, utrumque poſtulantem, ſeu eorum alterum Catholicæ Religionis profeſſorem exiſtere; præfati Officiales Pontificis mentem probè callentes, poſtulantem utrumque Catholicum eſſe ſemper præſumunt, ideoque eorum præces in Libello (*Supplicationem* appellant) Pontificis manu obſignando his verbis exponunt: *Cupiunt Oratores præfati, qui Orthodoxæ Fidei cultores verè exiſtunt, & ſub obedientia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ vivunt, vivereque & mori intendunt &c.* quibus conſonant alia verba, quæ in parte conditionali ad majorem cautelam apponuntur, nimirùm: *Et dummodò Oratores præfati Orthodoxæ Fidei cultores verè exiſtant, & ſub obedientia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ vivant, vivereque, & mori intendant.*

Ejus conditionis lex non ſine executoris culpa violatur.

Quibus prænotatis, jam id jure optimo quærimus: quum Literæ Diſpenſationum Matrimonialium ejuſmodi verbis conceptæ, eoque tenore expeditæ fuerint; ſi poſtmodum innoteſcat contrahentes Hæreticos eſſe, vel unum eorum Catholicum, alium verò Hæreticum; & nihilominus diſpenſatio executioni mandetur; cujus erit culpa, & quiſnam diſpenſationis in indignos profuſæ jure accuſari poterit? An is, qui bona fide, & opportunis cautelis adhibitis, adjectiſque legitimis conditionibus, illam conceſſit; an verò is, qui nulla conditionum hujuſmodi ratione habita, aut nulla de contrahentibus diſquiſitione præmiſſa, diſpenſationem ipſam, contra Concedentis voluntatem, indebitum effectum habere permiſit?

Objectum de declaratoria pro impubere refellitur.

At dicet aliquis, non omnes Diſpenſationum Literas illiuſmodi clauſulis munitas ſemper expediri; quum & in ipſum Poloniæ Regnum, paucis ab hinc annis, quædam Diſpenſatio ab Urbe miſſa fuerit, quæ nullam hujus generis appoſitam conditionem præſeferebat. Hujus facti ſpeciem, quam Nos animo præſentem retinemus, non abs se erit hic explanare. Diſpenſatio erat ſuper ætate, favore cujuſdam Puellæ, quæ ſex menſibus minor erat duodennio, quod eſt in Fœminis legitimum ætatis tempus ad Matrimonium ineundum. In ejus autem conceſſione expoſitum fuit, quod *malitia ita ſupplebat ætatem, ut de jure Matrimonium contrahere poſſet*. Quapropter Declaratoria hæc potiùs dicenda erat, quàm Diſpenſatio; quum facultas contrahendi Matrimonium ante præſcriptum ætatis tempus, quoties malitia ſuppleat ætatem, ab ipſa Legum & Canonum diſpoſitione proveniat. Quin immò Epiſcopi ipſi, & Ordinarii Locorum jure ſuo pronunciare poſſunt ſuper ea quæſtione, quæ facti eſt; an ſcilicet malitia, ut aſſeritur, ætatem ſuppleat; & conſequenter Matrimonii contrahendi licentiam impertiri valent; neque neceſſe eſt Apoſtolicam Sedem adire, niſi pro majori actus ſolemnitate; & *ne de contractus Matrimonii hujuſmodi validitate propter minorem ætatem hæſitari contingat*; ut habet formula, quæ in concipiendis Literis Declaratoriis ſuper minori ætate adhiberi conſuevit. Siquidem Canoniſtæ docent, cumulativum jus eſſe inter Apoſtolicam Sedem, & Judices Ordinarios, cognoſcendi & pronunciandi de hac re, an ſcilicet malitia ſuppleat ætatem; privativum verò Apoſtolicæ Sedis jus eſſe concedendi Diſpenſationem ad contrahendum Matrimonium impuberi, qui per ætatem nondum conjugali copulæ maturus eſt, ſed tamen rationis uſu ita pollet, ut Matrimonii contrahendi vim, & naturam intelligat. Etenim ad validitatem Matrimonii, quemadmodum rationis uſus requiritur de jure naturali, & Divino, ita actualis ad conjugalem copulam potentia requiritur de jure poſitivo Canonico. Romanus autem Pontifex eſt ſupra jus Canonicum; at quilibet Epiſcopus eo jure inferior eſt, proindeque illius legibus derogare nequit.

Clauſulæ oppoſitæ in dicta declaratoria.

Verùm, omiſſâ etiam quæſtione hac, an licentia contrahendi Matrimonium ante legitimum ætatis tempus, quando malitia ſupplet ætatem, Diſpenſationis propriè dictæ, an potiùs Declaratoriæ vim habeat; adeoque utrùm Gratiæ, an Juſtitiæ actibus accenſeri debeat; videndum præterea eſt, an in Apoſtolicis Literis ſuper hac re conceſſis, quamvis ea verba, eæque conditiones minimè legantur, quæ in aliis Diſpenſationibus apponi ſolent, alia tamen adſint æquipollentia verba, quorum vigore hujuſmodi Literarum Executor deputatus (ubi Contrahentium alterum, ſeu ambos, Hæreſis labe infectos eſſe, neque id concedenti narratum in precibus, nec alia via eidem compertum fuiſſe, cognoverit) ab earum exequutione abſtinere ſe debeat: De hoc autem dubitari non poterit, ſi advertatur, quod poſtquam in hujuſmodi Litteris Executori demandatum fuit, ut *ſe de præmiſſis diligenter informet*, ac videat, *an verè, & legitimè conſtet, in hujuſmodi impubere malitiam ſupplere defectum ætatis*; eidem deinde committitur, ut poſtulanti permittat, *dummodò nullum aliud ei obſtet canonicum impedimentum, Matrimonium cum aliquo Viro nullo ſibi jure prohibito, vel ex diſpenſatione Apoſtolica permiſſo, ſervata forma Concilii Tridentini, contrahere*; quibus ſanè verbis Executori ea lex indicitur, ut minimè ſinat hujuſmodi impuberem, Diſpenſationis, ſeu Declaratoriæ effectu gaudere; ſi exploratum habuerit, ipſi in animo eſſe deteſtabiles cum Hæretico nuptias contrahere.

Valde intereſt Sacræ Sedi, ut falſi rumores diſpellantur.

Jam verò longiùs proceſſit oratio Noſtra, quàm Nobis hujus Epiſtolæ initio propoſitum fuerat; Cujus rei tamen Nos minimè pœnitet; Nobis enim ſummopere cordi eſt, maximeque intereſt Catholicæ Religionis, & Sedis Apoſtolicæ, ut factorum rerumque veritas non ignoretur; neque falſi rumores adverſus Sacram Petri Cathedram diſſeminati fidem inveniant; ſi quæ autem contra Sacros Canones ullibi inordinatè geruntur, eorum culpa in immeritos nequaquam tranferatur.

Hortatoria ad Ordinarios pro cautè inſpiciendis, & exequendis Literis diſpenſationum.

Ut autem eò redeat Epiſtolæ Noſtræ finis unde eadem initium deſumpſit; Tibi, Venerabilis Frater, cæteriſque iſtius Regni Ordinariis Præſulibus, iterum enixè commendamus, ut Apoſtolicas Diſpenſationum Literas, quæ Vobis pro exequutione diriguntur, & diligenter ipſi expendatis, & a veſtris reſpectivè Officialibus attentè conſiderari jubeatis; neque etiam ſuperfluum exiſtimetis, ſi quid in ipſis abnorme, ac novi exempli adeſſe videatur, de earum veritate, aut falſitate diſquirere; Multa enim malitia hominum eſt ſuper terram, nec Nobis reſcire datum eſt, uſque quò pertingere valeat falſariorum audacia. Porrò ad aures Noſtras pervenit, quemdam fuiſſe, qui, ſublato gradus impedimento, Hæreticum Virum cum Muliere Catholica Matrimonio conjunxerit; cumque deinceps factum ſuum reprehendi comperiſſet, non dubitarit aſſerere, ſe hac in re Apoſtolicæ Diſpenſationis, quam ab Urbe accepiſſet, auctoritate munitum fuiſſe; quum verò ad producendas hujuſmodi Diſpenſationis Literas provocaretur, eas nunquam edere potuerit, quia eas reipſa nunquam acceperat. Verùm Nos, de inclyta Polonorum Natione, quam Paternæ charitatis affectu complectimur, deque ſacris iſtius Regni Præſulibus, quos omnes & ſingulos magno in honore habemus, favorabiliùs judicantes, improbum hujuſmodi ſcelus nequaquam iſthic admiſſum fuiſſe credimus. Tibi autem, Venerabilis Frater, Gregique Tibi commiſſo, Apoſtolicam Benedictionem ex animo impertimur.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum die XXIX. menſis Junii MDCCXLVIII, Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

LII.

S. Stephani, Papæ & Martyris Militibus conceditur, ut Enſe ad latus inſtructi coram Romano Pontifice comparere poſſint.

Dilecti Filiis Militibus Sancti Stephani.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecti Filii, Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Militia S. Stephani variis Privilegiis a Rom. Pont. cumulata fuit.

PRæclara Militiæ veſtræ ſub invocatione S. Stephani Papæ & Martyris Apoſtolica facultate per bonæ memoriæ Coſmum Medices Florentiæ, & Senarum Ducem ſub Regula Sancti Benedicti inſtitutæ, Apoſtolica auctoritate confirmatæ, & Apoſtolicæ liberalitatis Privilegiis, facultatibus, & Indultis per fel. rec. Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros auctæ, decora ac merita, & eximias virtutes, atque illuſtria exempla Majorum Veſtrorum Militum, quæ ſub felicibus Cariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Franciſci Lotharingiæ, & Barri Ducis, nec non Etruriæ ſibi ſubjectæ Magni Ducis in Imperatorem electi, atque ejuſdem Militiæ Magni Magiſtri auſpiciis aſſidua ſtudioſaque æmulatione provehere contenditis, jure exigere videntur, ut Nos etiam, qui Vos de Nobis ipſis, & de Apoſtolica hac Sancta Sede amplius benemerentes paterna complectimur benevolentia, luculentis Pontificiæ Noſtræ caritatis, & honorificentiæ teſtimoniis adaugeamus. Perſuaſum enim Nobis eſt, atque in Domino confidimus, collata Vobis, poſteriſque Veſtris Militibus Apoſtolicæ benignitatis documenta ad firmiſſimum Sacroſanctæ Eccleſiæ præſidium, & ad perenne virtutis incitamentum fore ceſſura. Itaque Vos, Dilecti Filii, ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, Voſque ſingulos a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & Interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtitis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, ſingulis Militiæ Veſtræ Militibus præſentibus, ac futuris ad Nos, & Romanum Pontificem pro tempore ſucceſſorem Noſtrum accedentibus, ut, præter cætera Privilegia, Indulta, & honorum inſignia ab eadem Apoſtolica Sede ipſis Militibus impertita, hac quoque prærogativa, Enſe nimirum ad latus inſtructi coram apparendi, venerandi, atque alloquendi in futurum tempus, non obſtantibus quibuſcumque in contrarium facientibus, uti, frui, & gaudere poſſint, & valeant, Apoſtolica auctoritate, earumdem præſentium literarum tenore benignè indulgemus, & elargimur. Interim Apoſtolicæ huic Noſtræ indulgentiæ, ac benignitati adjicimus Apoſtolicam Benedictionem, quam tamquam ſtudioſæ Noſtræ ad Vobis opportunè gratificandum voluntatis pignus, Vobis, Dilecti Filii, peramanter impertimur.

Et ob ejuſdem militiæ merita.

Pontifex eidē Militiæ nova privilegia addere non dedignatur.

Ideo eis concedit, ut Enſ ad latus inſtructi coram Romano Pontifice adeſſe poſſint.

Dat. Pont. A. VIII. die 8. Junii 1748.

Datum in Arce Gandulphi Albanenſis Diœceſis ſub Annulo Piſcatoris die 8. Junii 1748. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

LIII.

De libero, & mutuo Commercio inter Provincias, Civitates, & Loca Ditionis temporalis Sanctæ Sedis.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

QUO die ſupremum Reipublicæ clavum, unà cum Apoſtolicæ ſervitutis officio, Nobis immerentibus, & planè inopinantibus commiſſum ſuſcepimus, inter non obſcuras gratulationes, quibus provectionem Noſtram a dilectiſſimo Populo exceptam fuiſſe cognovimus, hanc intelleximus non improbabilem lætitiæ cauſam circumferri, quod nempè ad eum delata eſſet gubernandi regendique poteſtas, qui temporalis Romanæ Eccleſiæ Domini, totiuſque Ditionis Eccleſiaſticæ res, atque rationes, tum ipſo natalium veluti jure, tum maximè uſu, ac diuturna conſuetudine, perſpectas penitùs, atque exploratas habere cenſeretur. Cum qua ſanè opinione non immerito forſan de Nobis præconcepta, alteram quoque in Subditorum animis junctim ſtatuere, jam uſque a primis Pontificatus Noſtri exordiis curavimus, ſemperque augere & confirmare curabimus; ut ſcilicet rerum cognitioni dudum per Nos acquiſitæ, & poteſtati Nobis Divino conſilio collatæ parem omninò voluntatem, & curam ad eorum commoda inveſtiganda, & ad ea pro viribus promovenda, paterno pectori Noſtro infixam eſſe, & agnoſcant, & ſentiant. Hujus verò voluntatis, ſtudiique Noſtri cùm multa ad hunc diem argumenta per Nos edita, multique ſalutares effectus in Populorum levamen, utilitatemque derivati fuerint; tum verò nullum magis jucundum, utilemque fructum iiſdem accidere poſſe putamus, quam quod penſatum diù maturèque conſilium, ſuperioribus tandem diebus ad optatum finem, Deo adjuvante, perduximus; ut ſcilicet generalem, atque perpetuam Commercii libertatem inter pleraſque Eccleſiaſticæ Ditionis Provincias, plenamque rerum vendendarum, atque emendarum, & convehendarum facultatem, ſuprema auctoritate Noſtra, atque manſurâ in ævum conceſſione ſtatueremus; ſub certis legibus, & conditionibus, quas ad propoſitum Nobis, & unicè ſpectatum, utilitatis publicæ ſcopum magis pertinere judicavimus. Sicut enim nolumus, per ſpeciem largioris rerum abundantiæ in ſingulis Locis, atque Provinciis conſervandæ; fertilium Terrarum, Fundorumque Dominis, atque Cultoribus, in media perceptorum fructuum affluentia, aliarum rerum omnium egeſtate laborantibus; aliiſque viciſſim conterminis ejuſdem Apoſtolicæ Sedis Subditis, in ipſo vicinæ ubertatis conſpectu, fame, ac penuria afflictis; paucorum privatorum aviditati de Provinciarum vexatione quæſtum, & lucrum comparari: Ita ſummoperè Nobis cordi eſt ut quæ de rore Cæli, & de pinguedine Terræ felicibus Eccleſiæ Romanæ Ditionibus conceſſa eſt rerum copia, nec in alienorum commodum, cum Subditorum detrimento, derivetur; nec iis potiſſimum Locis, quibus præcipua Dei largitate tributa eſt, aut deteſtabilibus negociatorum artibus, aut intempeſtivâ & improvidâ exportatione, depereat. His omnibus pleniſſimè conſultum eſſe volumus per ea, quæ fusè ſtatuimus, & decrevimus in Schedula Noſtri Motus proprii, quam nuper Chirographo Noſtro obſignamus, cujus tenor talis eſt.

Expectatio Subditorum Sanctæ Sedis in Pontificis exaltatione.

Amor Pontificis in Subditos.

Ejuſque argumenta.

Signanter modo inſtituendo libero Commercio inter Provincias Ditionis Eccleſiaſticæ.

Juxta prudentem methodum in ejus Chirographo contentam.

Digitized by Google

Tenor Chirographi.

BENEDICTUS
PAPA XIV.
Motu Proprio &c.

Illius Procemium.

PEnſando Noi continuamente al commodo, e vantaggio de' Noſtri amatiſſimi Sudditi, e ſopra tutto a liberarli, per quanto ci è poſſibile nelle anguſtie de' tempi correnti da quegl' impedimenti, & aggravj, che recano loro danno conſiderabile: Degna ſopra ogni altra coſa della Noſtra paterna providenza ci pare la proibizione del libero Commercio, ſotto la quale da gran tempo gemono le Provincie del Noſtro Stato, e ſpecialmente le più floride, & abbondanti, di Ferrara, e di Romagna: Eſſendoci ſtato più volte rappreſentato, ed avendo Noi ſteſſi in tempo della Noſtra reſidenza nella Chieſa Metropolitana di Bologna per iſperienza riconoſciuto, che la ſudetta probizione, benchè ſi riveſta e colori coll'apparente, e ſpecioſo timore, che le dette due Provincie per ſupplire al biſogno altrui, non rimangano ſpogliate del Grano, & altri Generi, che in eſſe ſi producono; E ſtata però ſempre riconoſciuta per dannoſa, e nociva non ſolo alle altre Provincie meno abbondanti, quali in tal guiſa reſtano coſtrette a provederſi del neceſſario ſupplemento, o fuori di Stato condanno pubblico e privato, o ſe anche dentro lo Stato, ſempre però fuori di tempo; ed anche tal volta valendoſi dell' opera, ed ajuto di alcuni Uomini proſcritti, volgarmente chiamati Contrabandieri, con evidente offeſa della Maeſtà del Principe; ma di più ugualmente dannoſa alle medeſime Provincie di Ferrara, e di Romagna, mentre a queſte ſi toglie il modo di eſitare oneſtamente li Generi, che ricavano dalle proprie induſtrie, e da i proprj Terreni, e in conſeguenza di provederſi del denaro, del quale abbiſognano per pagare i Peſi pubblici, e ſupplire all'altre coſe, che ſono neceſſarie per il proprio mantenimento.

Perpenduntur damna, quæ a prohibitione liberi Commercii inferuntur.

E ſebbene i Noſtri Predeceſſori, e tal volta anche in tempo di Sede vacante il Sagro Collegio de' Cardinali, atteſi i clamori, e ricorſi delle Comunità dello Stato, hanno procurato rimediare al diſordine, facendo rinovare quaſi ogni anno dalli Cardinali Camerlenghi pro tempore di Santa Chieſa gli Editti di libero, e reciproco commercio: Queſti però rade volte hanno avuto l'effetto deſiderato, atteſo che li Cardinali Legati, Preſidi, e Governatori di Provincie, ſedotti & ingannati, come ſi vuol credere, dalli Uffiziali, e Miniſtri ſubalterni, in profitto de' quali per la ſpedizione delle Tratte, e Licenze, certamente ridonda la ſuderta proibizione, o non mai, o troppo tardi, e fuor di tempo, gli hanno fatti pubblicare nelle loro reſpettive Legazioni, e Provincie, coſicche è rimaſta per lo più in piedi la ſuddetta probizione, e quello ch'è molto più odioſo, no ſolo tra Provincia e Provincia, Legazione e Legazione, ma eziandio tra Luogo e Luogo della medeſima Provincia, e Legazione: anzi la ſudetta proibizione è ſtata eſeguita con tale aſprezza, che buona parte de' Poſſidenti, Coloni, e Contadini ſono ſtati anche per via d'Inquiſizione ſottopoſti alle proceſſure, e pene graviſſime, con totale rovina delle povere loro Famiglie.

Pontifex remiſit hujus rei cognitionem Congregationi Status Oeconomici Cameræ.

Volendo pertanto Noi in affare di tanta importanza prendere uno ſtabile, perpetuo, & efficace provedimento, ordinammo, che il medeſimo affare foſſe con tutta ſerietà, e maturità eſaminato nella Congregazione poco prima da Noi ſpecialmente deputata ſopra le materie economiche della Camera Apoſtolica, e Stato Eccleſiaſtico, nella Noſtra Coſtituzione, che incomincia, *Apoſtolicæ Sedis Ærarium*, data ſotto il giorno 18. Aprile 1746.; anzi per maggior cautela e ſicurezza, non iſdegnammo di ſcrivere Noi ſteſſi, e conſultare, e fare, che dal Segretario di eſſa Congregazione s'interrogaſſero, e conſultaſſero a nome Noſtro li Reverendiſſimi Cardinali Legati di Bologna, Ferrara, e Romagna, Monſignor Preſidente d'Urbino, e Monſignor Governatore Generale della Marca, & in oltre alcuni de' più ſavj, & accreditati Gentiluomini di ciaſcuna di dette Provincie. Raccolti poi li ſentimenti, e voti di ciaſcheduno, avendo Noi veduto, che, eccettuato un ſolo, o al più due, gli altri tutti ſono convenuti nel ſentimento, che il libero, ſcambievole, e reciproco Commercio tra tutti li Sudditi, e Luoghi del Noſtro Stato, ſia coſa non ſolo connaturale, e coerente all'obbligo di quella civile Società, che tutti uniſce in una ſola Repubblica, & in un ſol Principato; ma anche neceſſaria, e utiliſſima non meno a i Luoghi, e Provincie più abbondanti, che all'altre meno abbondanti:

Et ejus reſolutionibus inhærens, Motu proprio decernit, & concedit liberum intra Statum Commercium.

Perciò inerendo a detto comune ſentimento, e ſeguendo, & approvando le riſoluzioni preſe in detta Congregazione ſotto li 3. Gennaro, 7. Febraro, e 4. Luglio dello ſcaduto anno 1747., in virtù della preſente Noſtra Cedola, nella quale vogliamo, che ſi abbia per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto l'intiero tenore di tutti i Chirografi, Brevi, Coſtituzioni, Bandi, & Editti, e di ogni altra coſa, che faceſſe in contrario, e che foſſe in qualunque modo neceſſaria ad eſprimerſi; Di Noſtro Moto proprio, certa ſcienza, e pienezza della Noſtra Apoſtolica autorità, diamo, e concediamo in perpetuo a tutti, e ſingoli Abitanti, e Commoranti nel Noſtro Stato Eccleſiaſtico, o ſieno, o non ſieno Sudditi per origine, di qualunque ſtato, grado, e condizione, ampla, & ampliſſima libertà di poter ciaſcuno a ſuo arbitrio, e piacimento contrattare, & eſtrarre non ſolo da Luogo a Luogo, ma ancora da Provincia a Provincia, e da Legazione a Legazione di detto Noſtro Stato Eccleſiaſtico (purchè però non ſi eſtragga, o traſporti fuori di eſſo Stato) Grano, Biade, Formentone, Marzatelli, Animali, Legna da lavoro, e da fuoco, & ogni altro genere di coſa mobile, ſemovente, e vendibile, in qualunque modo chiamata, e denominata, ancorche ſerva all'Annona, o Graſcia, o ad altro qualſivoglia uſo umano, con le ſeguenti dichiarazioni, & proviſioni.

Cum ſequentibus proviſionibus.

I. Quæ Civitates, & Loca comprehendantur, & quæ excipiantur.

Prima. Che in queſta Conceſſione di libero, e ſcambievole Commercio ſieno, e s'intendano compreſe le Provincie, e Legazioni di Bologna, Ferrara, Romagna, & Urbino, Governo della Marca, e dell'Umbria, & ogni altro Governo, Città, Terra, e Luogo, ancorchè Baronale dello Stato Eccleſiaſtico; eccettuati ſolamente lo Stato, e Legazione d'Avignone, il Governo, e Ducato di Benevento, come pure il Diſtretto di Roma, la Provincia di Sabina, il Governo di Viterbo, e l'altro di Civitavecchia, con le Città, e Luoghi ad eſſi ſottopoſti, anche a titolo di ſopraintendenza, e generalmente tutte quelle Città, Terre, e Luoghi, che ſervono all'Annona, o alla Graſcia di Roma, e che ſono ſoggetti alla Giuriſdizione del Prefetto dell'Annona, e del Preſidente della Graſcia; riſervando a Noi di dare in appreſſo per il comodo, e vantaggio di queſti Luoghi, e Provincie così eccettuati altro conveniente provedimento.

II. Quid ſervandum, quum merces transferri debent.

2. Che il ſudetto libero, e reciproco commercio tra Provincia e Provincia, e tra Luogo e Luogo di una medeſima Provincia, s'intenda, e debba intenderſi, come Noi lo diamo, e concediamo, tanto per Terra, quanto per Acqua, & eziandio per Mare: Con queſta differenza

però,

però, che volendoſi eſtrarre, e traſportare da Luogo a Luogo, oppur anco da Provincia a Provincia, e da una Legazione all'altra qualunque genere (come ſopra) di coſa vendibile per via di Terra; ſia lecito a ciaſcheduno di farlo ſenza domandare licenza alcuna, nè darne aſſegna, denunzia, o notiaia nè in voce, nè in iſcritto ai Cardinali pro tempore Legati, o Vicelegati, Governatori, Preſidenti, Magiſtrati, loro Cancellieri, o altri Uffiziali, e Miniſtri: Ma volendoſi eſtrarre, e traſportare da Luogo a Luogo, oppure da Provincia a Provincia, gl'infraſcritti Generi, o Grano, o Biade, o Formentone, o Marzatelli, o Farina, o Oglio, per via d'acqua, cioè Fiumi, Canali, o Mare; non poſſa ciò farſi ſenza averne preſa l'eſpreſſa licenza in ſcriptis, quale vogliamo che non poſſa negarſi, ma ſi dia gratis, e ſeoza verun pagamento, con eſprimere però in eſſa la preciſa quantità di Grano, Biade, Formentone, o Marzatelli, Farina, & Oglio, che ſi vorranno traſportate, e purchè l'Eſtraente ſi obblighi, e dia ſiguria idonea, ſotto pena del duplo, di eſibire, e rilaſciare dentro il termine di un meſe nella Cancellaria del Luogo, da cui ſi farà l'Eſtrazione, Documento autentico di averlo con effetto traſportato, e eſcaricato in quel'altro tal Luogo del Noſtro Stato, ove avrà aſſegnato di volerlo traſportare. Qual termine di un meſe non poſſa eſſerli prorogato, ſe non che ad un'altro ſol meſe, e non più, quando giuſtifichi, e provi eſſer ſtato forzoſamente impedito, o dai geli, riſpetto ai Fiumi, Valli, e Canali, o da ſortuna, e boraſca, riſpetto al Mare.

III. Revocatio privativarum vendendi, & emendi.

3. Che per tal effetto, e perche il ſudetto reciproco, e ſcambievole Commercio reſti veramente libero da qualunque impedimento, ſiano, e s'intendano rivocate, caſſate, & annullate tutte, e ſingole Privative di vendere, o comprare, conceduta in qualunque tempo da' Cardinali Legati, Preſidi, e Governatori di Provincie, come in fatti Noi le caſſiamo, annulliamo, abolimo, e rivochiamo; preſervando ſolamente, e laſciando nel ſuo vigore le Privative del Sale, Macinato, e qualunque altra Privativa conceduta in favore degli Appaltatori Camerali, o anche delle Comunità, o di altri Particolari, con Chirografi, o Brevi ſpeciali o Noſtri, o de' Noſtri Predeceſſori: Non eſſendovi alcuno, che abbia facoltà di concederle, fuori del Principe Supremo.

IV. Derogatio cuicumque Legi ſuper prohibitione reciproci Commercii.

4. Così pure vogliamo, e comandiamo, che s'intenda eſpreſſamente derogato, come in virtù della preſente amplamente, & eſpreſſamente deroghiamo a tutti, e ſingoli Statuti, e Conſuetudini, Bandi, e Tariffe, & a qualunque altra diſpoſizione, & ordinazione, per la quale ſi vieti, e proibiſca, ehe non poſſa venderſi, e comprarſi, darſi, e riceverſi in ſolutum, o traſportarſi da Provincia a Provincia, ovvero da Luogo a Luogo di una ſteſſa Provincia, ſenza licenza de' Cardinali Legati, Vicelegati, Preſidi, Governatori, o Magiſtrati locali, Grano, Biade, Formentone, Marzatelli, Animali, & ogni altra qualunque coſa mobile, o ſemovente; e ſpecialmente vogliamo, che ſia, e s'intenda derogato, & abolito, come Noi abolimo, annulliamo, e rivochiamo, per lo Stato, e Legazione di Ferrara il Bando, e Tariffa del Cardinale di S. Suſaona impreſſa li 15. Decembre 1656., o altro più vero tempo, non oſtante qualunque conſerma o de' Crdinali Legati Suceeſſori, o anche della Sede Apoſtolica: Volendo, e decretando, che li ſudetti Statuti, e Conſuetudini, Bandi, e Tariffe nelle parti contrarie a queſta Noſtra Cedola, e che poſſino eſſere direttamente, o indirettamente, di qualſivoglia, ancorche minimo impedimento al libero e ſcambievole Commercio trà una Provincia, o ſia Legazione, e l'altra, e molto più tra un Luogo, e l'altro d'una medeſima Provincia, e Legatione, ſi abbiano, e Legazione, ſi abbiano, e debbano avere per nulli, & irriti, e come ſe mai foſſero ſtati fatti, pubblicati, e Conſermati.

V. Annullatio Proceſſuum, & inquiſitionum pendentium contra Extractores de Loco ad Locum.

5. Di più vogliamo, e comandiamo, che ſieno, e s'abbiano per nulle, & irrite tutte le Inquiſizioni, e Proceſſure Criminali, e tutte le Condanne o ancora pendenti, o in altro qualſiſia modo ſin' ora non eſeguite contro qualunque de' Noſtri Sudditi, e ſpecialmente, cootro i poveri Contadini, per avere eſtratto, o tentato di eſtrarre alcun Genere di coſa vendibile da Luogo a Luogo, oppur anche da uoa Provincia all'altra di quelle, come ſopra, compreſe nella preſeote Noſtra Cedola. Dichiarandoli ſin d'adeſſo tutti, e ſingoli con generale aſſoluzione pienamente, e totalmente aſſoluti da ogni Proceſſura, Inquiſizione, e pena, che poſſano avere, o pretenderſi incorſa per cauſa di dette Eſtraaioni, ancorchè più volte replicate, purche però non ſi tratti di Eſtrazione ſuori di Stato, nè di coſe ſoggette alle Privative degli Appaltatori Camerali, Città, Communità, & altri, poc'anzi eccettuate, e preſervate.

VI. Monopolia, aliique injuſti queſtus, & abuſus non tolerantur.

6. Ad effetto poi, che non ſi faccia abuſo di queſta Noſtra coſi ampia conceſſione di libero, e ſcambievole Commercio di ogni coſa vendibile, e che la medeſima per malizia degli Uomini non torni in danno, e pregiudiaio nè di tutto, nè di alcuna parte di detto Noſtro Stato Eccleſiaſtico, rinoviamo in primo luogo tutte le Bolle, e Coſtituzioni de' Noſtri Predeceſſori, e tutti i Bandi generali, e particolari contro quelli, che in avvenire faranno incette, e monopoli di Grano, Formentone, Orzo, Fave, Legumi, & altre Biade di qualſivoglia ſorta, Oglio, Olive, e ſimili: Volendo, che contro queſti ſi proceda rigoroſamente alle pene comminate in eſſi Bandi, e Coſtituzioni, e in tutto, e per tutto, ſecondo la forma delle medeſime. Non intendiamo però con la preſente di proibire ſotto nome d'Incetta la mercatura lecita, & oneſta delli Generi ſudetti, dovendo anzi eſſer libero ad ognuno in ſequela di queſta Noſtra Conceſſione, comprarli in un Luogo, e Provincia, e traſportali, e venderli in altro Luogo, & in altra Provincia del Noſtro Stato: ma ſolo vogliamo, che non ſia lecito ai Mercanti, o ad altri chiunque ſia, comprare li Generi ſudetti, prima che ſiano ſeparati dal ſuolo, e quando ne vogliano comprare in maggior quantità del proprio conſumo, che non ſia luro lecito comprare detti Generi, ſe non che ne' Mercati, o Piazze pubbliche, e quelli coſi comprati, ſenz'altro indugio di tempo, che quanto ſia commodamente neceſſario per il traſporto, eſporre ſimilmente venali nelli Mercati, o Piazze pubbliche di qualunque altro Luogo, ove gli piacerà traſportarli.

VII. Firma remaneant legitima Vectigalia.

7. Di più vogliano, e dichiariamo, che per la preſeote Conceſſione, di libero, e reciproco Commercio, non ſia, e non s'intenda in alcuna, benchè minima parte, derogato, o pregiudicato al pagamento di qualſiſia Gabella, e ſpecialmente di Tranſito, introduzione, o eſtrazione legitimamente impoſta in favore della noſtra Camera, o anche delle Communità, o Perſone particolari del noſtro Stato: Volendo, che queſte debbano eſiggerſi, e pagarſi da chiunque è tenuto alle medeſime, ſena'alcuna innovazione, e nell'iſteſſo modo, forma, e quantità, come ſono ſtate pagate, ed eſatte fin' ora, e prima della preſente Conceſſione; purchè però ſiano ſtate legitimamente impoſte, e non altrimente: Poichè Noi non intendiamo approvare con la preſente alcuna di eſſe Gabelle, quando non ſia lecita, e non ſia ſtata impoſta con legitima autorità.

Digitized by Google

VIII. Ne derogatum cenſeatur obligationi introducendi partem fructuum in aliquem Locũ, ſeu aſſervandi &c.

8. Inoltre vogliamo, e dichiariamo, che per queſta noſtra generale conceſſione di libero, e reciproco Commercio non s'intenda punto derogato, o pregiudicato all'obbligo d'introdurre o la porzione Domenicale, o altra qualunque parte del raccolto in quelle Città, Terre, e Luoghi, ove l'obbligo ſudetto o per legge ſtatutaria, ovvero per lunga, & inveterata Conſuetudine trovaſi in attuale oſſervanza; anzi vogliamo, & ordiniamo, che in quelle Città, Terre, e Luoghi del noſtro Stato, ove non vi è queſta provida legge, li Reverendiſſimi Cardinali Legati, e li Prelati Preſidi, e Governatori di Provincie, oppur anche locali, facciano quanto prima adunare i pubblici Conſegli, e quivi ſtabilire la detta Legge, & obbligo d'introdurre ogn'anno, o almeno di tenere a diſpoſizione di chi preſiede all'Annona, una porzione del raccolto, più, o meno, a proporzione della maggiore, o minore Popolazione. In quelle Città poi, Terre, e Luoghi, ove già ſi trova la legge, & obbligo ſudetto, vogliamo, che ſi adempia, & oſſervi puntualmente; togliendo ai Cardinali pro tempore Legati, Vicelegati, Preſidi, & Governatori tanto di Provincie, come Locali, Magiſtrati, Cancellieri, Uffiziali, e Miniſtri, la facoltà di diſpenſare da detta Introduzione, o quella differire oltre il termine preſcritto dalla Legge, e Conſuetudine, qualora quello, o quelli, che chiederanno ſomigliante diſpenſa, o dilazione, non abbiano precedentemente nella Cancellaria della Communità, data ſigurtà idonea di ritenere, e conſervare in campagna la lora tangente ad ogni richieſta, e diſpoſizione di chi preſiede all'Annona, o del Pubblico Conſeglio. E ſe mai accadeſſe in più anni conſecutivi tale abbondanza, che la porzione ſoggetta all'obbligo della introduzione non poteſſe conſumarſi in un'anno, & altri ſei meſi dell'altro anno ſuſſeguente: In tal caſo ſolamente permettiamo ai Cardinali Legati pro tempore, & alli Governatori ſudetti, di diſpenſare dall'obbligo d'introdurre tuttociò, che ſarà ſoprabbondante, ſenza alcuna ſigurtà: Purchè però la ſuppoſta ſoprabbondanza reſti prima verificata, & approvata con riſoluzione del Pubblico Conſiglio delle reſpettive Communità, e non altrimenti; e purchè la diſpenſa ſudetta ſi conceda ſenza verun pagamento, e in tutto gratis.

Immo abi hæc obligatio non adſit, præſcribatur.

Rerum introductarũ, aut ſervatarum uſui, & venditioni conſulatur.

E perchè non ſarebbe coſa giuſta, che il Grano, o altro genere ſoggetto in virtù di tal legge all'obbligo, e vincolo della introduzione, reſtaſſe poi ſenza eſito, e ſmaltimento, o in altra maniera poſpoſto al Grano, o altro Genere non ſoggetto a detto vincolo: Perciò vogliamo, & ordiniamo, che li medeſimi Legati, Vicelegati, Preſidi, Governatori, & ogni altro, a cui appartiene la cura dell'Annona, ed Abbondanza, vegli, ed inſiſta, che il Grano, o altro Genere, come ſopra vincolato, abbia onninamente dentro l'anno l'eſito, e ſmaltimento conveniente per il prezzo del Calmiero, e ſia per lo ſteſſo prezzo preferito ad ogni altro Grano, e reſpettivamente Genere, non ſoggetto all'obbligo della introduzione.

IX. Tempus præſcribitur, quo extractio fieri poteſt.

9. Oltre a ciò, ad effetto, che in ciaſcuna delle ſudette Provincie, alle quali ſi concede la Grazia di detto libero, e ſcambievole Commercio, le pubbliche abbondanze, li Monti frumentarj, li Forni venali, e ciaſcun particolare, e privato Cittadino delle medeſime, abbiano un congruo, e diſcreto tempo per provederſi del biſognevole riſpetto al Grano, Formentone, & ogni altro Genere di Biade, e Marzatelli, prima che in virtù di eſſo libero Commercio eſcano dalla propria Provincia, o Legazione; Vogliamo, ordiniamo, e dichiariamo, che il ſudetto libero Commercio, quanto al Grano, & altre Biade, che ſogliono raccoglierſi nel fine di Giugno, o nel Meſe ſeguente di Luglio, s'intenda, e reſti ogni anno ſoſpeſo per li tre meſi di Giugno, Luglio, e Agoſto; E quanto al Formentone, & altri minuti, che ſogliono raccoglierſi più tardi del Grano, s'intenda, e reſti ſimilmente ſoſpeſo ogni anno per li tre meſi di Luglio, Agoſto, e Settembre: Intendendo però trà Provincia, e Provincia, Legazione, e Legazione; e non mai trà una Città, e l'altra, trà una Terra, e l'altra, trà un Luogo, e l'altro di una medeſima Legazione, e Provincia. Qual ſoſpenſione durante, non ſolo vogliamo, & ordiniamo, che non ſia lecito a veruna Perſona, o Comunità, di qualunque ſtato, grado, e condizione, che ſia, ancorchè Cardinali, Arciveſcovi, Veſcovi, Baroni, Univerſità, Collegj, anche della Compagnia di Gesù, undici Congregazioni, Cavalieri di Malta, e di qualunque altr'Ordine Militare, Santa Caſa di Loreto, Sant'Uffizio, e loro Miniſtri, o Patentati, Chierici della noſtra Camera, Camerali, Palatini, e Famigliari noſtri, o de' Romani Pontefici pro tempore noſtri Succeſſori, & altri qualſivoglia, ancorche privilegiati, e privilegiatiſſimi, per comprendere i quali vi foſſe biſogno di ſpecifica, & individua menzione, eſtrarre per Terra, o per Acqua, Grano, Biade, Formentone, o Marzatelli da una Provincia all'altra, o da una Legazione all'altra; Ma di più vogliamo, ed ordiniamo, che neppur ſia lecito alli Cardinali pro tempore Legati, Vicelegati, Preſidi, e Governatori di eſſe Provincie, e molto meno a qualunque altro Magiſtrato locale, a cui appartenga la cura dell'Annona, e Graſcia, concedere, o dare a chiccheſia la facoltà, o licenza di eſtrarre dalla Provincia, a cui preſiede, o nella quale eſercita Magiſtrato, e Governo, Grano, o Formentone, o altro de' Generi ſudetti. Volendo Noi, che queſti, in tempo di detta reſpettiva ſoſpenſione, non poſſano, e non debbano in conto alcuno uſcire da quella Provincia, o Legazione, ove naſcono, e che il Grano, & altro, come ſopra, dal primo giorno di Settembre ſolamente fino all'ultimo giorno di Maggio incluſivè; e reſpettivamente il Formentone, e Marzatelli dal primo giorno di Ottobre ſolamente fino all'ultimo giorno di Giugno, in ciaſcun anno, poſſano liberamente, e ſenza licenza, aſſegna, e denunzia alcuna, eſtraerſi da una all'altra delle Legazioni, e Provincie compreſe in queſta noſtra Conceſſione, nel modo e forma, che ſi è ſtabilito di ſopra.

X. Libertas commercii intra fines ditionis Eccl. tantùm conceditur.

10. Finalmente affinchè queſta Noſtra Grazia del libero, e ſcambievole Commercio, quale Noi facciamo a' Noſtri Sudditi per benefizio loro, e del Noſtro Stato, non faciliti l'Eſtrazioni, già per lo paſſato tante volte proibite ſotto pene rigoroſiſſime, fuori di Stato: Vogliamo bensì, che non poſſano moleſtarſi quelli, che traſporteranno Grani, Formentone, e qualunque altro genere di coſa vendibile da un luogo all'altro di una medeſima Legazione, o Provincia, in tutto l'anno, e ſimilmente non poſſano meleſtarſi quelli, che traſporteranno da Legazione a Legazione, o da Provincia a Provincia il Grano, Biade, Formentone, e Marzatelli nelli nove Meſi, per li quali concediamo per queſti Generi libero, e ſcambievole Commercio, ancorchè ſi trovino dentro cinque miglia vicino al Mare, o vicino alli confini del noſtro Stato Eccleſiaſtico.

Confirmatio prohibitionum extrahendi è Statu.

Ma però nello ſteſſo tempo confermiamo, e rinoviamo tutte le proibizioni di eſtrarre fuori di Stato ſotto qualunque preteſto o colore, più volte fatte, e rinovate, e confermate da Noſtri Predeceſſori, e ſpecialmente Pio IV. nella ſua Coſtituzione 98., Pio V. Coſtituzione 198.,

Grego-

Gregorio XIII. Coſtituzione 50., Bollar. nov. Tom. 2., Clemente VIII. Coſtituzione 49., Paolo V. Coſtituzione 12., Gregorio XIV. Coſtituzione 30. Bollar. nov. Tom. 3. Urbano VIII. Coſtituzione 30. §. 16. & Innocenzo X. Coſtituzione 13. §. 20. Bollar. nov. Tom. 5., come pure tutte, e ſingole pene dalli medeſimi comminate, e ſtabilite contro i Traſgreſſori; Reſtringendo, e limitando per ora le ſuddette proibizioni, e pene alla ſola Eſtrazione fuori di Stato, di Grano, Biado, Formentone, Legumi, & altri Marzatelli, Farina di ogni ſorta, & Oglio; e laſciando all'arbitrio de' Cardinali pro tempore Legati, Preſidi, e Governatori di Provincie il dare licenza di eſtrarre fuori di Stato gli altri Generi di coſe mobili, o ſemoventi, ſecondo la prudenza loro, fino a tanto, che anche riſpetto a queſti ſi prendano da Noi quelli provedimenti, che ſtimeremo più utili per il vantaggio de' Noſtri Sudditi. Vogliamo pertanto, e ſtrettamente ordiniamo, che a ninna delle Perſone eſpreſſe, e nominate in dette Coſtituzioni de' Noſtri Predeceſſori, e ſpecialmente ai Cardinali pro tempore Legati di Bologna, Ferrara, Romagna, & Urbino, e molto meno ai Vicelegati, Preſidi, o Governatori, ſieno di Provincie, oppur Locali, ſia lecito di eſtrarre, o dare a chiccheſia licenza, e facoltà di eſtrarre fuori di Stato ſenza noſtro ſpecial Chirografo firmato di Noſtra propria mano, o de' Noſtri Succeſſori pro tempore, anche a titolo di Paſſo commodo, o ſotto qualunque altro titolo, colore, e preteſto, Grano, Biade, Formentone, e Marzatelli, Farina d'ogni ſorta, & Oglio, ſotto le pene contenute in dette Coſtituzioni. Volendo Noi, che l'Eſtrazioni, che mai per l'avvenire ſi concedeſſero per Mare, o per Acqua a titolo di Paſſo commodo, s'intendano, e ſiano giudicate per vere Eſtrazioni fuori di Stato, qualora l'Eſtrazione non ſi faccia con la cautela di ſopra eſpreſſa, cioè, che l'Eſtraente notifichi al Governatore, Commiſſario, Podeſtà, o altro ſimile Uffiziale reſidente nel luogo di eſſa Eſtrazione, la quantità del Grano, Formentone, Farina, ed altro Genere, come ſopra, proibito, quale intende traſportate per Acqua, o per Mare, come Paſſo più commodo, da un luogo all'altro dello Stato Eccleſiaſtico; come pure il luogo, ove intende così traſportarlo; e ſi obblighi con ſicurtà idonea, non ſolo di non portarlo altrove, ma ancora di eſibire dentro un Meſe, e rilaſciare nella Cancellaria Documento autentico di averlo realmente traſportato, e ſcaricato nel Luogo indicato, come ſi è detto più diffuſamente di ſopra.

Abſque ſpeciali Pontificis Chirographo.

XI. Exceptuatio Perſonarum, quæ ſemper & undecumque res extrahere poſſunt.

11. Da queſta proibizione di eſtrarre fuori di Stato, coma pure dall'altra di eſtrarre da Provincia a Provincia del Noſtro Stato nei Meſi, nei quali deve, come ſopra, reſtar ſoſpeſo il libero Commercio del Grano, Formentone, & altri Generi di ſopra eſpreſſi, ſeguendo le veſtigia di Gregorio XV. altro Noſtro Predeceſſore nella ſua Coſtituzione 30. Bollar. nov. Tom. 3., vogliamo, che ſieno eccettuati primieramente li Poveri, che raccolgono la Spiga caduta ai Mietitori, per quella poca quantità, che poſſono adunare con detta loro opera, e fatica: In ſecondo luogo i Contadini, e poveri Operarj, quali per loro mercede diurna, o in conto, e parte della medeſima, ricevono Pane, o qualche piccola quantità di Grano, Formentone, o di altri Generi ſuddetti: In terzo luogo li Religioſi Mendicanti, quali ſimilmente cercano, e raccolgono per elemoſina, e per il vitto comune de' loro Conventi, o Grano, o altro de' ſudetti Generi, purchè ſieno nella ſolita, e moderata quantità: E finalmente quelli, che portano ai Mercati dentro lo Stato Polli, Ova, Frutta, & altre ſomiglianti coſe in poca quantità, e queſte cambiano con Grano, Formentone, Marzatelli, Pane, Farina, e ſimili, per uſo proprio, e neceſſità delle Famiglie loro: Dichiarando, che a queſti caſi non ſi eſtende alcuna delle ſudette proibizioni.

Specialis diſpoſitio quoad allegant Privilegium ſuper licentia extrahendi è Statu.

Così pure inerendo alla Coſtituzione di Pio IV. la 99. Bollar. nov. Tom. 2., e di Paolo V. la 12. Bollar. nov. Tom. 3. vogliamo, e dichiaramo, che ſieno, e reſtino eccettuati dalla ſuddetta proibizione di eſtrarre fuori di Stato quelli, che godono o per titolo veramente oneroſo di effettivo pagamento, o di Appalto, e Contratto Camerale, oppure per Privilegio confermato in actu devolutionis, la facoltà di eſtrarre fuori di eſſo Stato Grano, o Formentone, o altro Genere compreſo in detta proibizione: Purchè però prima di Giugno del ſequente Anno 1749. abbiano eſibiti, e verificati nella noſtra Congregazione Camerale, citato, e contradicente il Commiſſario Generale della Noſtra Camera, & in oltre anche gli Agenti, e Procuratori delle reſpettive Città, e Provincie le preteſe loro Facoltà, Induiti, e Privilegj: Volendo, e decretando, che il poſſeſſo, nel quale ſi trovano di eſtrarre liberamente fuori di Stato, ſuffraghi loro, e a ciaſcheduno di loro per la corrente Stagione ſolamente, e fino al ſuddetto Meſe di Giugno dell'Anno ſeguente, di modo che, paſſato queſto tempo, e non fatta la ſuddetta eſibizione, e verificazione, tutti, e ſingoli Privilegj, Indulti, e Facoltà ſuddette, ancorchè munite di Clauſole efficaci, & efficaciſſime, e derogatorie di qualunque futura derogatoria (eccettuati li ſoli Appaltatori Camerali per la quantità convenuta ne' loro Appalti) s'intendano, e ſieno ipſo facto, & ipſo jure, ſenz'altra dichiarazione e ſentenza, e ſenza ſperanza d'ulteriore dilazione, o purgazione di mora, nulli, caſſi, revocati, & irriti, come ſe non foſſero ſtati mai conceduti, non oſtante qualunque poſſeſſo, benchè centenario, & immemorabile in contrario, quale vogliamo, che neppure ſuffraghi per iſcolarli dalle pene, come ſopra, ordinate contro quelli, che traſgrediranno la ſudetta proibizione di eſtrarre fuori di Stato: Anzi ad effetto di evitare le Fraudi, che pur troppo ſi commettono in queſte Eſtrazioni fuori di Stato, con grave pregiudizio de' Noſtri Sudditi, e delli Dritti della Noſtra Camera, vogliamo in oltre, che ancora gli Appaltatori Camerali, & ogni altro, che ſia veramente privilegiato, debbano denunciare volta per volta la giuſta quantità del Grano, o altro de' ſuddetti Generi proibiti, che vorranno eſtrarre, e a tenore di eſſe denuncia debbano riportare dai Cardinali pro tempore Legati, Vicelegati, Preſidi, e Governatori delle Provincie la Bolletta, e documento di eſſa denuncia, quale vogliamo, che ſi conceda del tutto *gratis*, e prima ſi regiſtri nella pubblica Cancellaria: coſicchè facendoſi l'Eſtrazione, e traſporto ſenza tal Bolletta, anche gli Appaltatori, e Privilegiati ſuddetti incorrano nelle pene di dette Coſtituzioni.

XII. Adhortatio ad Legatos, & Præſides, & pœnæ in Tranſgreſſores.

12. Confidati nel zelo, diligenza, & attenzione a Noi ben cognita di quelli, che in oggi preſiedono al Governo delle Città, o Provincie del Noſtro Stato, e ſpecialmente de' Reverendiſſimi Cardinali Legati delle più volte nominate Legazioni di Bologna, Ferrara, e Romagna, ſperiamo, che eſeguiranno, e faranno reſpettivamente eſeguire con tutta puntualità quanto abbiamo fin'ora diſpoſto in queſta Cedola di Noſtro Moto proprio; Mà ſe mai per avventura, o alcuno di eſſi, che non vogliamo credere, o de' loro Succeſſori in qualunque tempo, ardirà contravenire a queſta Noſtra Conceſſione di perpetuo, libero, e ſcambievole Commercio, ampliata, dichiarata, e limitata;

come ſopra, ſotto qualſivoglia titolo, colore, o preteſto, e ſpecialmente ſotto il preteſto delle facoltà dategli da Noi, o da altro Romano Pontefice pro tempore, eziandio per Bolla, o Breve ſopra le coſe, che appartengono all'Annona, e alla Graſcia: Vogliamo, & ordiniamo, che in tal caſo tanto eſſi Cardinali Legati, Vicelegati, Preſidi, e Governatori, quanto i loro Uditori, Luogotenenti, Cancellieri, Segretarj, Miniſtri, & Uffiziali, che avranno alcuna benchè minima parte in detta contravenzione, o traſgreſſione, e molto più ſe foſſero Baroni, e Feudatarj, o Magiſtrati di alcuna Città, o Communità, cadano, e s'intendano incorſi nelle pene ſtabilite da Pio IV., Pio V., Gregorio XIII., Clemente VIII., Gregorio XIV., Urbano VIII., & Innocenzo X. Noſtri Predeceſſori nelle poco anzi riferite loro Coſtituzioni publicate contro quelli, che eſtraggono Grano, o altro Genere in eſſe proibito fuori di Stato: Volendo Noi, che tutte, e ſingole Perſone, o anche Communità nominate, e compreſe in dette Coſtituzioni, ſi abbiano ancora per nominate, e compreſe in queſta Noſtra Cedola di Moto proprio, e che tutte, e ſingole pene ivi impoſte contro quelli, che eſtraggono fuori di Stato o Grano, o altro Genere vietato, ſieno, e s'intendano ſimilmente impoſte contro quelli, che in qualunque modo traſgrediranno, o contraverranno a quanto abbiamo fin'ora diſpoſto in favore del libero, reciproco, e generale Commercio dentro il Noſtro Stato: Et in oltre (ſenza pregiudizio però delle riferite pene) vogliamo, e comandiamo, che quante volte tranſgrediranno, o contraverranno, o in qualunque modo impediranno direttamente, o indirettamente il libero Commercio nel tempo, e nel modo di ſopra da Noi conceduto; tante volte cadano, e ciaſcuno di eſſi cada nella pena di ſcudi 500. d'oro, quale vogliamo, che in ogni, e qualunque tempo, & anche dopo dieci, venti, o trenta anni, & eziandio dopo la morte del Traſgreſſore, poſſa, e debba eſiggerſi contro gli Eredi, e così eſatta applicarſi per una quarta parte in favore dell'Accuſatore, e per le altre tre parti alla Noſtra Camera; dichiarando, che dal giorno della contravenzione, o traſgreſſione, ſieno, e s'intendano ſpecialmente affetti, & ipotecati per tal'effetto tutti i Beni liberi del Traſgreſſore.

Deputatio Judicum Executorum.

Eſecutori della preſente Cedola di Moto proprio deputiamo, e vogliamo, che ſieno il Cardinale pro tempore Camerlengo di Santa Chieſa, e li quattro Arciveſcovi pro tempore delle quattro Legazioni, cioè di Bologna, Ferrara, Ravenna, ed Urbino, tanto congiuntamente, che diviſamente, con tutte le più ampie facoltà neceſſarie, & opportune. Al qual'effetto ordiniamo, e comandiamo, che in ciaſcheduna delle Cancellarie Priorali delle Città, e Terre compreſe in queſta Noſtra Conceſſione, debba, dentro il termine di due meſi dal giorno della pubblicazione, regiſtrarſi il preſente Moto proprio, ſotto pena di ſcudi 25. d'oro contro il Cancelliere, che mancherà di regiſtrarlo, eſſendo così mente, e volontà Noſtra eſpreſſa.

Clauſulæ pro Chirographi firmitate.

Volendo, e decretando, che alla preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, benchè non eſibita, nè regiſtrata in Camera, e ne'ſuoi Libri, non poſſa mai darſi, nè opporſi di ſurrezione, orrezione, nè d'alcun'altro vizio, o difetto della Noſtra volontà, ed intenzione, nè che mai ſotto tali, o altri preteſti, quantunque validi, validiſſimi, e giuridichi, anche di Jus queſito, e pregiudizio del Terzo, poſſa eſſere impugnata, moderata, e rivocata, ridotta ad viam juris, o concederſi contro di eſſa l'aperizione Oris, o altro qualunque rimedio; e che così, e non altrimenti, debba ſempre, ed in perpetuo giudicarſi, definirſi, ed interpretarſi da qualſiſia Giudice, e Tribunale, benchè Collegiale, Congregazioni, anche de' Reverendiſſimi Cardinali, Legati a Latere, Vicelegati, Camerlengo di Santa Chieſa, Teſoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giuriſdizione di definire, ed interpretare in contrario: Dichiarando Noi fin d'adeſſo preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciaſcuno di eſſi con qualſivoglia autorità, ſcientemente, o ignorantemente, foſſe in qualunque tempo giudicato, o ſi tentaſſe di giudicare contro la forma, e diſpoſizione della preſente Noſtra Cedola di Moto proprio; quale vogliamo, che vaglia, e debba aver ſempre, ed in perpetuo il ſuo pieno effetto, eſecuzione, e vigore colla ſemplice Noſtra ſottoſcrizione, benchè non vi ſieno ſtate chiamate, ſentite, o citate qualſiſieno Perſone, ancorchè privilegiate, privilegiatiſſime, Eccleſiaſtiche, e Luoghi Pii, che aveſſero, o pretendeſſero avere intereſſe nella preſente Noſtra Conceſſione, e che per comprenderle foſſe biſogno di ſpecial menzione; Non oſtante la Bolla di Pio IV. Noſtro Predeceſſore *de registrandis*, la Regola della Noſtra Cancellaria *de jure quæſito non tollendo*, e non oſtanti ancora tutti, e qualſiſieno Chirografi, Brevi, Ordinazioni, e Coſtituzioni Apoſtoliche, Noſtre, e de'Noſtri Predeceſſori, Bandi, & Editti, in virtù di eſſi, & in qualunque altro modo emanati, affiſſi, e publicati, Leggi, Statuti, Riforme, Stili, Uſi, Conſuetudini, e qualunque altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario; alle quali tutte, e ſingole, avendone il tenore quì per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto, e regiſtrato, e ſupplendo colla pienezza della Noſtra Poteſtà Pontificia ad ogni vizio, e difetto, quantunque ſoſtanziale, e formale, che vi poteſſe intervenire, per queſta volta ſola, e per la piena, e total' eſecuzione di quanto ſi contiene nella preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, ampiamente, ed in ogni più valida forma deroghiamo.

Derogat contrariis.

Dato dal Noſtro Palazzo di Monte Cavallo queſto dì 29. Giugno 1748.

Dat. die 29 Junii 1748.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Pontifex Motu proprio omnia ſupradicta concedit denuo, & confirmat.

Ne autem ea, quæ a Nobis per Schedulam præinſertam, ad Noſtrorum, & Sedis Apoſtolicæ Subditorum utilitatem, maturo conſilio, ac optima ratione ſunt ſtatuta, labentis temporis curſu valeant ullatenùs labefactari, ſed eo validiùs ſubſiſtant, quo pleniori firmitatis vinculo fuerint aſtricta; Motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, hac Noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione, prædictum liberum Commercium in omnibus, & ſingulis Provinciis, Civitatibus, Oppidis, Terris, & Locis Status Noſtri Eccleſiaſtici, ſuperiùs tamen non exceptis, juxta ſeriem, continentiam, tenorem, & præſcriptum præinſertæ Schedulæ, & non aliàs, aliter, nec alio modo, Apoſtolica auctoritate conſtituimus, concedimus, & impertimur; ita quod liceat omnibus, & quibuſcumque Perſonis in Provinciis, Civitatibus, Oppidis, Terris, & Locis prædictis commorantibus, tam indigenis, quàm alienigenis, ac etiam Nobis, & dictæ Sedi Apoſtolicæ ratione originis non ſubditis, Frumentum, Segetes, Animalia, Ligna, & quodcumque aliud genus rerum mobilium, ſemoventium, & vendibilium, quomodolibet nuncupatarum, etiam ad rem frumentariam, & Annonam, ac alios quoſcumque humanæ vitæ uſus pertinentium, in commercium hujuſmodi conferre, eaque de Loco ad Locum, ac de Provincia in Provinciam, non tamen extra prædicta Sedis Apoſtolicæ Ditionem, extrahere, transferre, & exportare; ideoque eamdem

præin-

Digitized by Google

præinſertam Schedulam, & in ea tributas liberi commercii hujuſmodi licentias, & facultates, cum omnibus, & ſingulis declarationibus, proviſionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, legibus, prohibitionibus, cautelis, clauſulis, & decretis, in ipſa præinſerta Schedula contentis, ſtatutis, atque præſcriptis, dicta Apoſtolica Auctoritate perpetuò confirmamus, & approbamus, ac ipſarum præſentium firmitate, & robore communimus, omneſque, & ſingulos tam juris, quàm facti, & quoſcumque alios, quantumvis ſubſtantiales defectus, ſiqui deſuper quomodolibet intervenerint in eiſdem, ſupplemus.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

Decernentes omnia, & ſingula in ipſa præinſerta Schedula conceſſa, declarata, diſpoſita, ordinata, ſtatuta, ſancita, contenta, & expreſſa, præſentaſque literas, ſive ex eo, quod quicumque in eis, aut eorum aliquo intereſſe habentes, vel habere prætendentes, ſeu putantes, ad id vocati non fuerint, nec præmiſſis conſenſerint, ſivè aliàs ex quibuſcumque cauſis, nunquam de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel quocumque alio defectu notari, impugnari, retractari, ſeu etiam revocari, ſuſpendi, reſtringi, limitari, aut in jus, vel controverſiam vocari, ſeu ad terminos Juris reduci poſſe; ſed ea ſemper valida, & efficacia eſſe, & fore, perpetuaque roboris firmitate ſubſiſtere, & nullo unquam tempore ſub quibuſvis generalibus ſimilium, vel diſſimilium facultatum, vel licentiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, prohibitionibus, moderationibus, aliiſque contrariis diſpoſitionibus comprehendi debere, ſed ſemper ab illis excepta eſſe, & cenſeri, & quotiès contraria hujuſmodi emanare contigerit, totiès præinſertam Schedulam, ipſaſque præſentes literas, & in eis contenta hujuſmodi, in eorum priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtituta, repoſita, & plenarie reintegrata eſſe & fore.

Aliter judicari prohibetur cum decreto irritanti.

Sicque, & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, quavis auctoritate, & poteſtate fungentes, ac honore & dignitate fulgentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Camerarium, alioſque Cardinales, etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, Præſides, Gubernatores, nec non Cameræ Apoſtolicæ Theſaurarium, & Præſidentes Clericos, in quocumque Tribunali, etiam Collegiali, & in quacumque Congregatione, etiam eorumdem S. R. E. Cardinalium, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, definiendi, & interpretandi facultate, poteſtate, aut auctoritate, judicari, & definiri debere; irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio Judicum aſſiſtentium.

Et nihilominus Dilecto Filio Noſtro Sylvio Tituli Sancti Calixti S. R. E. Presbytero Cardinali Valenti nuncupato, moderno, & pro tempore exiſtenti S. R. E. Camerario, & Venerabilibus Fratribus Bononien., Ferrarien., Ravennaten. & Urbinaten. Archiepiſcopis, Motu ſimili, per Apoſtolica ſcripta committimus, & mandamus, quatenus ipſi, vel unus, aut plures eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis, præinſertaque Schedula contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte intereſſe habentium fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate Noſtra, eaſdem præſentes Literas, & in eis, ac in præinſerta Schedula contenta quæcumque, ab omnibus, ſemper, & ubique, firmiter, & inviolabiliter obſervari, ſuoſque plenarios, & integros effectus in omnibus, & per omnia ſortiri, ac debitæ executioni demandari, nec non omnes, & ſingulos, quorum favorem eædem præſentes, & præinſerta Schedula concernunt, & concernent quomodolibet in futurum, illis pacificè frui, & gaudere, non permittentes quemquam ipſorum, per quoſcumque ſuper præmiſſis quomodolibet moleſtari, perturbari, vel inquietari; Contradictores, Moleſtatores, & Perturbatores quoſlibet, ac præmiſſis non parentes, per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, quacumque appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis, ſervatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii Sæcularis.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus de non tollendo jure quæſito, aliiſque Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, ac piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris Noſtri de una, & in Concilio generali edita, de duabus dietis, nec non, quatenus opus ſit, felicis recordat. Pii Papæ IV. etiam Prædeceſſoris Noſtri de gratiis, intereſſe Cameræ Apoſtolicæ quomodolibet concernentibus, in dicta Camera, infra certum inibi præfixum tempus regiſtrandis, & inſinuandis, aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis; Nec non Provinciarum, Civitatum, Oppidorum, Terrarum, & Locorum prædictorum uſibus, ſtilis, reformationibus, legibus, tam Pontificiis, quàm Ducalibus, & Municipalibus, ſtatutis, conſuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque alia firmitate munitis, & roboratis, & quandocumque, etiam immemorabili tempore obſervatis; privilegiis quoque, Indultis, facultatibus, exemptionibus, & literis Apoſtolicis quibuſvis perſonis, etiam S. R. E. Cardinalibus Provinciarum prædictarum Legatis, ac Præſidentibus, & Gubernatoribus, nec non Locorum Dominis in temporalibus, ac aliis quibuſcumque in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam vim contractus inibi ſtipulati, & jurati, ac etiam ſtatuti perpetui, & perpetuæ legis inducentibus, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam conſiſtorialiter, & aliàs quomodolibet, etiam pluriès, & iteratis vicibus conceſſis, confirmatis, & innovatis, ac etiam in poſterum concedendis, confirmandis, & innovandis; quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter & expreſſè, motu ſimili derogamus, aliiſque omnibus, quæ in præinſerta Schedula voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter, aut diviſim ab eadem ſit Sede Indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujuſmodi mentionem.

De publicatione præſentium, & fide Tranſumptis præſtanda.

Cæterum, ut præſentes Noſtræ literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus, & dicta auctoritate decernimus, ut eædem præſentes in Baſilicæ Sancti Joannis Lateranenſis, Principis Apoſtolorum, ac Cancellariæ Apoſtolicæ valvis, ac in Acie Campi Floræ, aliiſque conſuetis locis per aliquem ex Curſoribus Noſtris in Urbe, extra verò Urbem in ſingulis Majoribus Eccleſiis Civitatum, & Locorum, ubi de ipſis præſentibus fides erit facienda, publicentur, earum exemplo in ſingulis Valvis, Acie, Locis, & Eccleſiis prædictis affixo, & dimiſſo; quodque præterea earumdem præſentium Tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem

prorſus

prorſus fides in Judicio, & extra illud adhibeatur, quæ ipſiſmet præſentibus adhiberetur, ſi originaliter forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ conceſſionis, confirmationis, approbationis, mandati, decreti, ſtatuti, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. Anno VIII. die 8. Julii 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo octavo, octavo Idus Julii, Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA.

J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 17. Julii 1748.

LIV.

De Nova Martyrologii Romani Editione.

Clariſſimo in Chriſto Filio Noſtro Joanni Portugalliæ, & Algarbiorum Regi Illuſtri.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Chariſſime in Chriſto Fili Noſter, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Novæ Editionis Martyrologii Romani cauſa & occaſio.

POSTQUAM intelleximus, Majeſtatem Veſtram mandata dediſſe dilecto Filio Emmanueli Pereyra de Sampajo Commendatori Militiæ Domini Noſtri Jeſu Chriſti, & negotiis Majeſtatis Veſtræ apud Nos, & Sedem Apoſtolicam præpoſito, ut Romanum Martyrologium, quo & Regnorum Veſtrorum, & totius Orbis Catholici commodo atque utilitati conſuleretur, ſplendore ac diligentia quadam præcipua, in hac alma Urbe imprimendum curaret; ab eo autem, provido conſilio, ſelectum fuiſſe navum atque induſtrium Typographum, qui pridem nitidiſſimos Evangeliorum, atque Epiſtolarum Codices ſeorſim editos, eadem Majeſtate Veſtra id mandante, ſumptuſque miniſtrante, prælo ſubjecerat; Virum item Eccleſiaſticum, probitate, atque ejuſmodi rerum peritia inſtructum, fuiſſe deſignatum, ut nova Martyrologii Editio, ceteris, quæ præceſſerunt, nobilior atque accuratior in lucem prodiret: Poſtquàm hæc intelleximus, vehementer in Domino gaviſi ſumus; atque Majeſtatem Veſtram, de cujus in Rem Divinam, & Sacros Eccleſiæ Ritus inſigni pietate ac munificentia, præclara ſuppetunt argumenta, meritis efferre laudibus non ceſſavimus. Hac verò opportunitate nobis oblata, quamvis aſſiduis Apoſtolici Miniſterii curis ita diſtineamur, ut nonniſi ſubſecivæ quædam, quibus privatis ſtudiis vacare liceat, aliquando ſuperſint horæ, è re Noſtra futurum putavimus, ſi & Nos ad egregium Opus perficiendum, aliquid Apoſtolico muneri non incongruum conferremus.

Ejus finis, ratio, atque utilitas.

II. Minimè Nos fugiunt multæ graveſque controverſiæ, quæ circa Romanum Martyrologium agitantur; ab aliis quidem, quos ſcientia inflat, inexplebili quadam dubitandi prurigine; ab aliis verò, qui ad ſobrietatem ſapiunt, eo conſilio, ut quæ ſubobſcura ſunt vel incerta, nova quadam veritatis luce donentur. Ab hiſce tamen quæſtionibus duximus omninò abſtinendum; quandoquidem hac in re illud Nobis propoſuimus, ut ab accuratis Martyrologii correctionibus, quarum prima Gregorio XIII. Prædeceſſore Noſtro Eccleſiam gubernante; altera verò Urbano VIII. Noſtro item Prædeceſſore, peracta eſt, de quibus verba fecimus in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 17. Editionis Patavinæ* (qua una in locorum allegationibus hìc utimur) nullo pacto recedamus. Quocirca, ſi quæ infra dicturi ſumus, ritè expendantur, Majeſtati Veſtræ perſpectum erit, Noſtras haſce in Martyrologium curas eò tandem contendere, ut quæ poſt evulgatas correctiones, ſupervacanea occurrunt, reſecentur; quæ verò deficiunt, ſuperaddantur. Hoc autem ſemel poſito, & anteactis emendationibus nihil detrimenti, & novæ huic Editioni utilitatis multum accedet.

Prolixiora quædam Sanctorum Elogia contrahuntur.

III. Nedum Sanctorum nomina, ſed & illorum Elogia, hoc eſt brevior quædam, & compendiaria de eorum virtutibus, vel morte, quam pro Chriſti Fide fortiter obiverunt, oratio, Romano Martyrologio apponitur. Porrò ejuſmodi Elogia, non jam cujuſque arbitrio concinnanda ſunt; ſed, poſt editum Decretum de Sancti alicujus nomine Romano Martyrologio inſcribendo, ejus Elogium, ex uſu recepto, a Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitorum Congregatione examinandum eſt, atque probandum; tandemque Romani Pontificis confirmatio accedat neceſſe eſt, ut in memorato Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 4. part. 2. cap. 18. num. 4.* multis diſſeruimus. Hac in re, nonnulla in Martyrologio offendimus, quæ nimia laborant prolixitate. Enimverò aliquot occurrunt Elogia Sanctorum, eorum præſertim, qui recenti ævo in Canonem relati ſunt, in quibus multa inutiliter abundant verba; ideoque facili ratione in breviorem ſermonem contrahi poſſunt. Hiſce in caſibus verboſam orationem duximus amputandam; ea lege tamen, ut integra ſervetur ſententia; atque in hac parte brevitati conſulatur, quam in veterum Sanctorum Elogiis in Martyrologium illatis deprehendimus.

Cur veteres Editiones in multis deficiant.

IV. Etſi verò abſoluta jam fuerit gemina illa Martyrologii correctio, cujus ſupra meminimus; non ideò tamen vetitum, nova Sanctorum nomina in Martyrologium inferre, modò id ritè, atque ex ordine fiat, hoc eſt ea omnes, quas Apoſtolica Sedes præſcripſit, ſerventur Regulæ, de quibus multa a Nobis fuſo calamo prolata ſunt in citato *cap. 18. præfati Operis de Canonizatione Sanctorum.* Hinc annis inſequentibus, plura Sanctorum nomina Elogiis decorata, in Martyrologium, prævio prædictæ Congregationis Decreto, ac Summi Pontificis approbatione, tranſlata ſunt. Dolendum verò, quod è Sanctorum nominibus benè multa, in variis, quæ procuſæ ſunt Martyrologii Editionibus, fuerint prætermiſſa, ex oſcitantia, atque incuria eorum, quorum intererat Acta Congregationis adire, Decreta colligere, iiſque ad novam nominum acceſſionem prudenter uti. Quidnam circa nomina Sanctorum Martyrum *Stephani Abbatis, & ducentorum Monachorum Sancti Petri de Cardegna* olim contigerit, ſatis notum; neque injucundum erit paucis repetere. Decreverat Clemens VIII. Romanus Pontifex, inſtante Cardinali Baronio, ut horum Martyrum nomina unà cum Elogiis, Romani Martyrologii tabulis inſcriberentur. In iis tamen, quæ ſubſequutæ ſunt Martyrologii Editionibus, res ſecùs accidit; quandoquidem ob Typographorum

indili-

Digitized by Google

indiligentiam, Martyrum illorum memoriâ Romanum Martyrologium diù caruit. Hinc Nos adhuc in minoribus poſiti, quo tempore Promotoris Fidei munere fungebamur, illud curavimus, tandemque obtinuimus, ut Sacræ Congregationis juſſu communis error caſtigaretur, & Martyrum illorum nomina ſequuturis Editionibus omninò aſſererentur. Qua de re in citato *cap.* 18. *num.* 6. Operis Noſtri pridem egimus.

Pari laborant vitio nupera Martyrologia.

V. Ne autem in id, quod in aliis olim reprehendimus, improvidi dilaberemur, mandavimus, ut ex Actis Sacrorum Rituum Congregationis Decreta omnia de Sanctorum nominibus Martyrologio inſcribendis huc uſque edita colligerentur; atque ut Romani Martyrologii Editiones quàmplurimæ, eæ potiſſimùm, quæ omnium noviſſimæ Typis excuſæ ſunt, conſulerentur, ut ſi qui occurrunt defectus, faciliùs innoteſcerent. Has inter una Nobis oblata eſt Editio omnium poſtrema, quæ Venetiis anno 1745. prælo ſubjecta eſt. Verùm ne iſtud quidem Exemplar integrum plane, & numeris omnibus abſolutum occurrit; tum quia nonnulla Sanctorum nomina, quæ ex anterioribus Decretis deſcribenda erant, deficiunt; tum quia inſequentibus annis nova facta eſt Sanctorum acceſſio, quæ idcircò in nupero illo Martyrologio deſideratur.

Sanctorum, quorum nomina hic adduntur, ſeries attexitur.

VI. Hinc ne Romanum Martyrologium ſua fraudetur integritate, oportuit novam hanc Editionem quamplurimis Sanctorum nominibus locupletare; quorum ſeries in ſtatos anni Eccleſiaſtici dies diſtributa, ea eſt, quæ ſequitur:

B. Gregorius X.

Sextadecima die Februarii additur a Nobis *Beatus Gregorius X.*, cujus in prælaudato *de Canonizatione Sanctorum Opere* non ſemel meminimus, nimirùm *lib.* 1. *cap.* 20. *num.* 17., *lib.* 2. *cap.* 24. §. 37., *& cap.* 42. *num.* 3., *atque in VIII. Appendice ad calcem lib.* 2 ubi integram attexuimus Relationem, quæ hac in cauſa ab Auditoribus Cauſarum Palatii Apoſtolici elucubrata eſt.

Beata Zita.

Die vigeſimaſeptima Aprilis *Beata Zita*, de qua in nuper memorato Opere *lib.* 2. *cap.* 24. §. 27.

B. Nicolaus Albergatus.

Decima Maji *Beatus Nicolaus Albergatus*, de quo item eodem in Opere *lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 16., *& lib.* 3. *cap.* 33. *num.* 6., ac rurſus in *Bullarii Noſtri tom.* 1. *Conſtitut. CVIII.* Conſulendum item Noſtrum Opuſculum de *Sanctis Bononienſibus*, cujus altera Editio, dum hæc ſcribimus, Typis ſubjicitur Patavinis.

B. Joannes de Prado.

Die vigeſimaquarta Maji *Beatus Joannes de Prado.* Ejus Acta, & monumenta proſtant *in lib.* 1. *Operis de Canonizatione Sanctorum cap.* 27. *num.* 8.

Sanctus Eneco Abbas

Prima die Junii *Sanctus Eneco Abbas*, cujus meminimus *lib.* 1. *cap.* 8. *num.* 10., *& lib.* 4. *pars.* 2. *cap.* 18. *num.* 8. Operis de quo ſupra.

Beatus Benedictus XI.

Septima Julii *Beatus Benedictus XI.*, de quo *in altero* Operis Noſtri *libro cap.* 28. §. 46., *& cap.* 42. *num.* 8.

Sanctus Dominicus de Sylos.

Vigeſima Decembris die *Sanctus Dominicus de Sylos* Abbas Ordinis Sancti Benedicti, de quo in memorati Operis *lib.* 4. *pars.* 2. *cap.* 18. *num.* 16.

Alia Beatorum Martyrum adduntur nomina.

VII. Etſi verò in Romano Martyrologio, juxta Regulas a Sac. Rituum Congregatione ſtatutas, atque a Summis Pontificibus pluries confirmatas, enumeranda non ſint nomina Servorum Dei, qui in Beatorum dumtaxat numerum, non etiam in Sanctorum Canonem relati ſunt; qua de re multis egimus *lib.* 4. *pars.* 2. *cap.* 18. *num.* 2. *ac* 9. *prævallati Operis de Canonizatione Sanctorum*, ubi etiam nonnulla dictæ Congregationis Decreta protulimus; nihilominus aliquando contigit, ut Romani Pontifices, gravibus juſtiſque cauſis ita ſuadentibus, vel ipſa Beatorum nomina in Romanum Martyrologium intulerint; reſque patet exemplis bene multis, quæ a Nobis allata ſunt *in præcitato Opere & locis ſub n.* 9. Pari œconomia, & Nos aliquot nomina Beatorum Martyrum, de quorum martyrio, miraculis, ac cultu aliquibus Eccleſiis, & Diœceſibus permiſſo, diligenti habita diſcuſſione planè conſtat, novæ huic Martyrologii Editioni duximus adjicienda. Id autem benigniori quadam diſpenſatione a Nobis geſtum eſt; tum quia Martyrum cultus in Eccleſia Dei antiquior eſt cultu Confeſſoribus exhibito, ut in *lib.* 1. *Operis de Canonizatione cap.* 2. *num.* 9. *& ſeqq. & cap.* 5. *num.* 3. *& ſeqq.* pluribus demonſtravimus; tum etiam quia Martyrologia ideo fuerunt inſtituta, ut præſens ac perpetua illuſtrium Heroum, qui pro Chriſti nomine vitam, ac ſanguinem profuderunt, memoria cæteris Fidelibus exemplo eſſet, atque animos adderet; inſequentibus verò temporibus Sanctorum Confeſſorum, ac Virginum nominibus Martyrologia aucta ſunt. *Nomen quoque Martyrologii, quod olim ſonabat dumtaxat Indiculum Sanctorum Martyrum, nunc extenſum eſt ad Syllabum plurimorum aliorum Sanctorum Confeſſorum, ac Sanctarum Virginum:* Verba ſunt *Theophili Raynaudi tom.* 18. *ſuorum Operum pag.* 500.

Enumerantur.

VIII. Eos igitur Beatos Martyres, quorum nomina novæ huic Martyrologii Editioni inſeruimus, enumeremus.

Vigintiſex Martyres Japoniæ.

Die quinta Februarii addita a Nobis eſt *Commemoratio vigintiſex Martyrum Japonenſium*; è quorum numero tres ad Societatem Jeſu pertinent; ſex, nimirùm tres Sacerdotes, totidemque Laici, ad Ordinem Sancti Franciſci; qui verò ſuperſunt reliqui, Sæcularibus accenſendi. Relationem de illorum martyrio ab Auditoribus Cauſarum Palatii Apoſtolici habitam exhibet *Appendix II. ad lib.* 3. *Operis de Canonizatione Sanctorum*, in qua Martyris cujuſque nomen ſingillatim exprimitur. De horum Cultu conſulantur Litteræ Apoſtolicæ in forma Brevis *apud Bollandianos tom.* 1. *menſis Februarii pag.* 740. Conſulenda item quæ a Nobis dicta ſunt *lib.* 1. præfati Operis *cap.* 30. *num.* 2.

Novemdecim Martyres Gorcomienſes.

Nona Julii accedit *Commemoratio novemdecim Martyrum Gorcomienſium*, de quibus egimus in mox allato *cap.* 30. *num.* 10, *& in Appendice VI. ejuſdem lib.* 1. *pag.* 403. Ex Litteris Apoſtolicis in forma Brevis a Clemente X. Prædeceſſore Noſtro datis, & Cultus hiſce Martyribus exhibendus probatur; & eorumdem Martyrum nomina expreſſà leguntur. Ex his, undecim enumerandi ex Ordine Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia; duo ex Fratrum Prædicatorum Ordine; duo item ex Ordine Præmonſtratenſium; unus ex Ordine Regulari Sancti Auguſtini. Cæteri omnes Sacerdotes, & Parochi ſæculares habendi ſunt.

B. Petrus de Arbues.

Decimaſeptima Septembris, Commemoratio *Beati Petri de Arbues*, de cujus martyrio a Nobis actum *in citato lib.* 1. *de Canonizatione Sanctorum cap.* 30. *n.* 4. Litteræ Apoſtolicæ Alexandri VII. ſuper illius Cultu extant in Bullario Romano *tom. VI. Conſtitut. CXXXIX.* ejuſdem Pontificis.

B. Joſaphat Polocenſis.

Poſtremò in duodecimam Novembris diem rejecimus Commemorationem *Beati Joſaphat Polocenſis.* Seriem Actorum, quæ ad illius Cauſam pertinent, *in ſuperius citato cap.* 30. *lib.* 1. *num.* 2. commemoravimus. Relationem, quæ pro more illius ætatis, ab Auditoribus Cauſarum Palatii Apoſtolici confecta eſt, exhibet *Appendix III. ad lib.* 3. *de Canonizatione Sanctorum pag.* 520. *& ſeqq.* Litteras Apoſtolicas in forma Brevis ſuper ejuſdem Martyris Cultu, ſuppeditat Bullarium Romanum *tom. V. Conſtit. CCCIV.* inter eas, quæ Urbano VIII. Prædeceſſori Noſtro adſcribuntur.

Alii præteritarum Editionum defectus aperiuntur

IX. Eos inter, quorum nomina Romano Martyrologio ſunt conſignanda, præcipuo quodam jure locum ſibi vindicant Sancti, de quorum Canonizatione extant Apoſtolicæ Litteræ plumbeo ſigno munitæ. Hac in re non ſemel deficiunt Martyrologii Editiones, quæ novam hanc præceſſerunt. Si cauſam inquiramus, gemina occurrit: una quidem a monumentorum obſcuritate; altera verò ab iis, quæ poſteriori ævo peractæ ſunt, Canonizationibus repetenda. Quo tempore utraque correctio ſub Gregorio, atque Urbano abſoluta eſt, nonnullæ Conſtitutiones, ſive Apoſtolicæ Litteræ de peculiari quapiam Canonizatione erant imperviæ, quæ tamen inſequentibus annis ex ignorantiæ tenebris erutæ ſunt. Hinc nil mirum ſi Martyrologium, vel poſt ſedulam correctionem, omnimoda careat integritate. Rursùs, abſolutis emendationibus, atque novis Martyrologii Editionibus prælo ſubjectis, nova in dies Beatorum nomina in Sanctorum Canonem relata ſunt. Hinc quotquot ante Canonizationes prodierunt Martyrologia, hac in parte deficiant neceſſe eſt. Ex quo capite, vel ipſa omnium recentiſſima Editio Venetiis procuſa anno 1745. ſuos in hac re patitur nævos. *In lib. 4. de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 18. num. 6. & 7.* aliquot afferuntur exempla Apoſtolicarum Litterarum, quæ poſt memoratas correctiones inventæ ſunt; aliquot etiam recitantur Decreta, quæ nomina Sanctorum, de quibus Apoſtolicæ Litteræ loquuntur, Martyrologio inſcribenda jubent.

Nova nominum fit acceſſio.

Utrique incommodo hac nova Editione occurrimus; ſiquidem Sanctorum nomina, ſive ex Litteris Apoſtolicis, quæ pridem latebant, eruta, ſive recentiori ævo in Canonem Sanctorum relata, deſcribi curavimus.

S. Wilhelmus Archiepiſcopus Bituricenſis.

Quocirca decima menſis Januarii juremeritò additur nomen *Sancti Willhelmi Archiepiſcopi Bituricenſis*, quem Honorius III. anno 1218. Sanctorum Catalogo adnumeravit. Litteras Apoſtolicas, quæ Canonizationem teſtatam faciunt, exhibet *Codex Conſtitutionum Summorum Pontificum de ſolemni Canonizatione Sanctorum*, a Juſto Fontanino Archiepiſcopo Ancyrano collectus, ac Romæ editus anno 1729., in quo Honorii Conſtitutio refertur ordine XXXIII.

S. Wulſtanus Epiſcopus Vigornienſis.

Die decimanona ejuſdem menſis nomen *Sancti Wulſtani Epiſcopi Vigornienſis*, quem Innocentius III. anno 1203. Sanctorum faſtis adſcripſit; reſque indubia eſt *ex Conſtitutione num. XXX.* in memorato Fontanini Codice typis impreſſa.

S. Joſeph a Leoniſſa.

Quarta Februarii nomen *Sancti Joſephi a Leoniſſa*, qui ſolemni ritu in Sanctorum numerum a Nobis relatus eſt. De illo egimus in Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 1. cap. 24. num. 13., & in Appendice VI. ejuſdem libri pag.* 405. Noſtras item de Canonizatione Litteras dedimus die 29. Junii 1746.; quorum exemplar *in Bullarii Noſtri tomo II.*, qui ſub Typis deſudat adhuc, patet legentibus.

S. Catharinæ de Ricciis.

Decimatertia die ejuſdem menſis nomen *Sanctæ Catharinæ de Ricciis*, cujus item ſolemnis Canonizatio a Nobis peracta eſt; atque in citato *Bullarii Noſtri tom. II.* Canonizationis Bulla producitur. Huc revocanda, quæ ſcriptis conſignavimus in Opere *de Canonizatione Sanctorum lib. 1. cap. 24. num. 13., in Appendice V. lib. 1. p. 39., & in lib. 4. part. 1. cap. 19. num. 23. & 24.*

S. Robertus Abbas Caſæ Dei.

Die decimaſeptima Aprilis accedit nomen *Sancti Roberti Abbatis Caſæ Dei*, quem Clemens VI. Sanctorum cenſui adſcripſit. Hujuſce Canonizationis Bulla eſt Ordine LXIV. in citato Codice.

S. Godehardus Epiſcopus Hildesheimenſis.

Quarta die Maji nomen *Sancti Godehardi Epiſcopi Hildesheimenſis*, quem Innocentius II. Sanctis adnumeravit. Bulla Canonizationis proſtat in relato Codice ſub *num. VII.*; Noſque de eodem argumento egimus in Opere *de Canonizatione lib. 1. cap. 8. num. 15.*

S. Petrus Regalatus.

Die tertiadecima ejuſdem menſis nomen *Sancti Petri Regalati*, cujus ſolemnem Canonizationem peregimus, Bullamque conſcripſimus, quæ in ſecundo *Bullarii Noſtri tomo* alligatur. Semel & iterùm in Opere Noſtro de hac ipſa re ſermonem inſtituimus, nimirum *lib. 2. cap. 24. §. 16., & in Appendice VII. ejuſdem libri pag.* 429.

S. Nicolaus Peregrinus.

Secunda Junii nomen *Sancti Nicolai Peregrini Tranenſis*, de quo in Noſtro *lib. 1. de Canonizatione cap. 44. num. 13. & 14.* Diploma ſuper illius Cultu ab Urbano II. editum, jacet ordine V. in eodem Canonizationum Codice, de quo ſupra.

S. Willhelmus Epiſcopus Eboracen.

Octava Junii nomen *Sancti Willhelmi Archiepiſcopi Eboracenſis*. De eo loquimur in Opere Noſtro *lib. 2. cap. 41. num. 13.* De ejus Canonizatione Bullam dedit Honorius III., quæ in relato Codice occurrit ordine XXXVIII.

S. Franciſcus Regis.

Sextadecima Junii Nomen *Sancti Joannis Franciſci Regis*, qui a Clemente XII. Prædeceſſore Noſtro ſolemni ritu inter Sanctos adſcriptus eſt. Non infrequens de eo in Noſtro Opere incidit mentio. Conſulatur *lib. 1. cap. 24 n. 12.*, & quæ in finem hujuſce libri rejicitur *Appendix III.*, in qua Canonizationis Bulla integra exſcribitur. Conſulatur item *lib. 3. cap. 6. num. 16*

S. Theobaldus Eremita.

Die prima Julii nomen *Sancti Theobaldi Eremitæ*, quem Alexander Papa III. Sanctorum catalogo accenſuit, Bullamque edidit, quæ in citato Canonizationum Codice refertur *ſub num. XIX.* Licet & hic Noſtrum Opus indigitare, hoc eſt *lib. 1. cap. 18. num. 10. & cap. 9. num. 2.*

S. Camillus de Lellis.

Die quartadecima Julii nomen *Sancti Camilli de Lellis*, qui Sanctorum albo a Nobis adſcriptus eſt, edita deſuper Conſtitutione, de qua in Bullarii Noſtri *tomo II.* Si quis plura hac de re noſſe cupit, Noſtrum adeat Opus *lib. 1. cap. 24. num. 13. & ſeqq., & Appendicem I. ejuſdem libri pag.* 401.

S. Franciſcus Solanus.

In vigeſimamquartam diem Julii conjecimus nomen *Sancti Franciſci Solani*, de quo loquuti ſumus in præcitati Operis *lib. 1. Appendice X. pag. 438. & ſeqq, & cap. 24. num. 9. & 14.* Litteras Apoſtolicas de illius Canonizatione edidit Prædeceſſor Noſter Benedictus XIII., atque in prælaudato Fontanini Codice *ſub num. CXIII.* alligantur.

S. Stanislaus Koſtka.

Decimaquinta Auguſti nomen *Sancti Stanislai Koſtkæ*, quem Prædeceſſor Noſter Benedictus XIII. Sanctis adnumeravit, ſuamque dedit Conſtitutionem ordine CXV. inter eas, quæ in memorato Canonizationum Codice referuntur. Neque hocce argumentum in Opere Noſtro ſilentio premitur, ſi percurrantur, quæ diximus *lib. 1. Appendice X. pag.* 437.

S. Bernwardus Epiſcopus Hildesheimi.

Vigeſimaſexta Octobris nomen *Sancti Bernwardi Hildesheimenſis Epiſcopi*, a Cœleſtino III. inter Sanctos relati, ut patet ex Bulla Canonizationis in præcitato Codice *ſub num. XXIV.* Huc revocari poſſumus, quæ ſcripſimus *lib. 1. de Canonizatione Sanctorum cap. 9. num. 7.*

S. Virgilius Epiſcopus Salisburgenſis.

Vigeſimaſeptima Novembris nomen *Sancti Virgilii Epiſcopi Salisburgenſis*, qui a Gregorio IX. in Sanctorum numerum relatus eſt, ejuſque Conſtitutio in ſæpedicto Codice Canonizationum extat ordine XLIII.

S. Jacobus Picenus.

Vigeſimaoctava ejuſdem Menſis nomen *Sancti Jacobi Piceni*, quem, ut ex Bulla CIX., quam Fontanini Codex exhibet, compertom eſt, Prædeceſſor Noſter Benedictus XIII. Sanctorum numero ſociavit. Frequentior de eodem occurrit memoria in Opere Noſtro, ſi evolvantur, quæ dedimus *in Appendice lib. 1. pag. 437., lib. 2. pag. 34. num. 7., & cap. 51. num. 2.*, tum

etiam

Digitized by Google

cuum *lib. 3. cap. 23. num. 9., cap. 24. num. 36., & cap. 30. num. 14.*

S. Sturmius Abbas Fuldenſis.

Poſtremò in decimamſeptimam Decembris diem retulimus nomen *Sancti Sturmii Abbatis Fuldenſis*, de cujus Canonizatione ab Innocentio II. peracta, indubium extat Apoſtolicæ Conſtitutionis monumentum in mox relato Codice *ſub num. IX.*

Nomen BEATI ſuppoſito SANCTI titulo, aliquando immutatur.

X. Fatemur, alia proferri poſſe Sanctorum nomina, cum a Nobis, tum a Noſtris Prædeceſſoribus Sanctorum Canoni adſcripta, quorum in ea, quam ſupra coordinavimus, Sanctorum ſerie nulla ſit mentio. Id ſanè fatemur: Non ideò tamen novæ Martyrologii Editionis integritati quidquam detrahitur. Aliquot nomina, veluti Vincentii de Paulis, Fidelis a Sigmaringa, & aliorum, in anterioribus Editionibus, appoſito *Beatorum* titulo, continentur. Supervacaneum idcircò duximus ea hìc repetere: Hinc, ſuppoſito dumtaxat *Sancti* vocabulo, & veteri *Beatorum* titulo abraſo, ea intacta reliquimus. Quod ſi alia adhuc ſuperſint Sanctorum nomina, quæ in ſuperiori catalogo miſſa fecimus, nihil inde contra novam hanc Editionem licet opponere. Jam enim præmonuimus, ſola eorum nomina, de quorum ſolemni Canonizatione nulla ſuboriri poteſt dubitatio, a Nobis fuiſſe ſuperaddita. Quotquot igitur proferri poſſunt è Beatorum Sanctorumve cenſu, qui ejuſmodi prærogativa carent, aut Romano Martyrologio nullo unquam tempore fuerunt adſcripti, a Nobis omittuntur, quia ab eo, quod Nobis præſcripſimus, deviant inſtituto.

Multorum ſtudia, ut nova Beatorum nomina Martyrologio inſerantur.

XI. Huc uſque facili tramite, nullaque obſiſtente controverſia, progreſſa res eſt. At verò diffuſa per hanc Urbem fama, novam Martyrologii Romani Editionem adornari, Sanctorumque nomina in anterioribus Editionibus prætermiſſa, a Nobis in novas Martyrologii Tabulas referri; multorum excitata ſunt ſtudia, ſcripturis, atque lucubrationibus admota manus, preces additæ, ut quamplurima Sanctorum nomina in novum hunc Codicem conveherentur, quamvis de illorum Canonizatione nullum probatæ fidei ſuppeteret monumentum. Alii Servorum Dei, Beatorum alii oſtendebant nomina, quorum nonnulla Sanctorum titulo decorata ſunt, & cultu immemorabili, hoc eſt ſpatio annorum centum ante Urbani VIII. Prædeceſſoris Noſtri Decreta illis exhibito, nobilitata. Ad hæc, eorumdem cultum a Sacra Rituum Congregatione maturo judicio expenſum, atque probatum; Cultus item extenſionem, Miſſa & Officio, nec non Lectionibus vel de communi, vel etiam propriis pro peculiari quadam Familia, vel Dioeceſi conceſſis, confirmatam, totis urgebant viribus. Quo argumentorum genere ea attingitur controverſiæ pars, quæ dicitur de caſu excepto a Decretis Summi Pontificis Urbani VIII., de qua fuſiore ſtylo a Nobis actum eſt *tomo 2. de Canonizatione Sanctorum cap. 17. & cap. 24.*

Et tamen refelluntur.

XII. Ab hiſce tamen petitionibus facili negotio Nos expedivimus. Cum enim, juxta præſtitutos a Nobis Canones, non liceat in Martyrologium referre nomina illorum, qui poſt ſedulum ſuper virtutibus, atque miraculis examen, ſolemni ritu in Beatorum dumtaxat numeso recenſentus; potiori jure nefas erit Martysologio illos accenſere, qui ex nuda cultus immemorabilis approbatione, Beatificati dicuntur per æquipollens; eorum tamen virtutes nec diſcuſſæ, nec probatæ fuerunt, antequàm pro cultu immemorabili judicium prodiret; ideoque ad trutinam revocandæ ſunt, ut eorum Cauſa ad Canonizationem progrediatur. Haud immeritò igitur oblatas Nobis petitiones sejecimus; atque ut æquiori animo Poſtulatores acquieſcerent, ea item addidimus, quæ opportunè ad rem hanc a Nobis fuerunt expoſita *lib. 4. de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 18. n. 2. & ſeqq.* ubi de Cultus augmento cum Miſſa & Officio, uberiùs tractavimus.

Satisfit allatis in contrarium exemplis.

XIII. Sat novimus, Prædeceſſores Noſtros in Romano Martyrologio aliquando ſcripſiſſe nomina eorum, qui ſolemniter, atque, ut ajunt, formaliter in Beatorum numerum relati non fuerant, ſed tantummodò per æquipollens, diſcuſſo videlicet, ac probato eorum dumtaxat cultu immemorabili, juxta præſcriptum Decretorum Urbani Octavi. Prædeceſſorum Noſtrorum facta veneramur: quominùs verò hac in parte eorum veſtigiis inhæreamus, ea, quam ſuprà dedimus, monet ratio; ne ſcilicet a ſtatutis Regulis, quas accuratè ſervandas Nobis propoſuimus, pedem moveamus. Prætereà, ſi Martyrologio omnia adjiciantur nomina eorum, quorum cultum immemorabilem Sacra Rituum Congregatio probavit, ingens Nominum accedet multitudo, quemadmodùm ex Noſtro *lib. 2. de Canonizatione Sanctorum* licet colligere. Cumque horum numerus in dies magis adaugeatur, brevi fiet, ut Romanum Martyrologium tot auctum nominibus in maximum volumen excreſcat.

Argumentum ex ineditis Baronii manuſcriptis petitum refellitur.

XIV. Ut Sacræ Eruditionis, ac Theologicæ facultatis ſtudia magis excolantur, inſtituimus Academiam quavis feria ſecunda cujuſque hebdomadis coram Nobis habendam, ut quotquot ad eam conveniunt docti, ac præſtantes Viri, ſtata vice atque ordine, ſuas ſive de Eccleſiaſtica Hiſtoria, ſive de re Liturgica, ſive etiam de Sacris Canonibus, ac Theologicis controverſiis, proferant lucubrationes. Ex his nonnulli, qui ſoluto Conventu, ad privata colloquia a Nobis admittuntur, Nobis ſignificarunt, inter cætera Manuſcripta, quæ in inſigni Bibliotheca Vallicellana ſervantur, plura eſſe ſplendida quidem monumenta ad Venerabilem Virum Cardinalem Baronium tranſmiſſa, quibus probatur, aliqua Sanctorum nomina in Romano Martyrologio immeritò fuiſſe prætermiſſa; ideoque, eodem Baronio judice, in novam Martyrologii Editionem, quando eam fieri contingeret, eſſe transferenda. Indicium hoc de invento theſauro libenti animo excepimus. Hinc nulla interpoſita mora, chartas & monumenta omnia ad nos deferri curavimus, evolvimus, inſpeximus; ſed, contra præconceptam expectationem, nihil, aut ferè nihil ad rem hanc opportunum adinvenimus. Imò verò, quod peculiari admiratione dignum eſt, tantum abeſt, ut egregius ille Cardinalis propenſior fuerit ad inſerenda in novam Martyrologii Editionem Sanctorum illorum nomina, ut potiùs, ſicut è brevioribus quibuſdam notis ab illo additis licuit arguere, in oppoſitam ſententiam deſcendere videatur. Enimverò ſcitè animadvertit, nominum illorum ſeriem, aut ſolos Dei Servos comprehendere, quorum cultus anguſtis peculiarium locorum finibus continetur; aut ſub latiori Sanctorum titulo Beatos dumtaxat attingere, quorum nomina, juxta eas, quas ſupra memoravimus Regulas, Romano Martyrologio accenſeri non ſolent.

Sanctorum Index Martyrologio inſerendus, ab Eruditis conficitur.

XV. Hac cura ſepoſita, ſucceſſit alia, quam Eruditorum ſtudia, ac labores Nobis excitarunt. Hi namque nocturna diurnaque manu verſantes Acta Sanctorum a doctis Bollandianis collecta, plura item vetera Martyrologia, Acta Sanctorum Ordinis Sancti Benedicti a Patre Mabillonio edita, aliaque Eccleſiaſticæ Eruditionis monumenta, quibus noſtra ætas abundat, uberem Sanctorum Indicem Nobis exhibuerunt, ut nova Sanctorum copia Romanum Martyrologium diteſceret. Neque a ratione, vel æquitate alienum putabant, quod petebatur. Cum enim ex præfato *lib. 4. part. 2. cap. 18.*

num. 11. Operis Noſtri, cognoverint inſcribendos eſſe Romano Martyrologio non ſolum eos, de quorum Canonizatione ex Litteris Apoſtolicis ſub plumbo conſtat, ſed & illos, qui ex veteri more, ac ritu priſcis Eccleſiæ temporibus obſervato, priuſquàm Apoſtolica Sedes Beatificationum & Canonizationum Cauſas ſibi dumtaxat cognoſcendas, & definiendas reſervaſſet, in Sanctorum Catalogum fuerant relati; hoc eodem argumento uſi ſunt, ut Sanctorum illorum nomina, quorum par erat cauſa, & conditio, meritum in Martyrologio tenerent locum.

Citra injuriam exploduntur.

XVI. Et horum tamen vota, ac poſtulata inania dimiſimus. Haud inficiamur, Martyrologio eſſe inſcribendos non ſolum eos, qui juxta recentem Eccleſiæ diſciplinam, ſed & eos, qui juxta veterem Eccleſiæ ritum in Sanctorum numerum relati ſunt. Verùm ſi ejuſmodi ritum, atque uſum antiquiori ævo in more poſitum introſpiciamus, patebit eos Sanctorum faſtis fuiſſe adſcriptos, quorum Cultus ſuam novit originem ab approbatione Epiſcoporum, in quorum Diœceſi Servi Dei ex hac vita ad cœleſtem Patriam translati ſunt: Hinc paulatim ex una ad aliam Eccleſiam, tandemque in univerſum Orbem Catholicum Cultus ille diffuſus eſt, non ſine expreſſa, aut ſaltem tacita Romani Pontificis conſenſione, ut fuſiori ſermone demonſtravimus *in lib. 1. de Canonizatione Sanctorum cap.* 6. *num.* 9. At verò Sanctorum nomina in oblato elencho deſcripta, Cultus quem modò deſcripſimus, carent prærogativa; ſive Cultus initia, ſive progreſſum, ſive etiam propagationem ad veterem Eccleſiæ diſciplinam exigamus. Nulli ergo irrogatur injuria, ſi prolixa nominum ſeries Nobis tradita, in Romanum Martyrologium translata non fuerit; eſto plerique illorum, quos ſeries illa complectitur, ad ea revocentur tempora, quæ novam Eccleſiæ diſciplinam ſuper Cauſarum Beatificationum, & Canonizationum cognitione antevertunt.

Exempla è Martyrologio perita, non afficiunt.

XVII. Quod ſi nonnulla, vel ex ipſo Romano Martyrologio produci poſſint exempla Sanctorum, qui ſupremum diem in Domino clauſerunt, cum adhuc vetuſtior illa de Sanctorum Canonizatione vigeret diſciplina, quamvis eorum Cultus extra unius, vel alterius Diœceſis fines protenſus olim non fuerit, nec etiam hodie protendatur; hæc tamen exempla tanta non ſunt, ut ab ea, quam ſemel ſtatuimus, ſententia, animum noſtrum divellant. Jam enim ſupra monuimus, atque hic conſtanter repetimus, Nobis fuiſſe propoſitum, novam Martyrologii Editionem adornare, ſalvis tamen, atque integris, quoad fieri poterit, anteactis Martyrologii correctionibus, iiſque ſervatis Regulis, quæ poſt emendationes illas ſtatutæ ſunt. Cum ergo a præſtitutis hiſce Regulis ille recedat, qui aut Beatorum nomina, aut memoriam Sanctorum, qui juxta veterem Eccleſiæ ritum, vel juxta recentem Eccleſiæ diſciplinam in Canonem relati non ſunt, Romano Martyrologio inſcribit, extra tritam hanc ſemitam pedem efferre noluimus; quidquid ſenſerint alii, qui rationem, ac methodum hac in parte diſſimilem ſequi maluerunt.

Alii leviorem quamdam Martyrologii emendationem ſuadent.

XVIII. Quæ huc uſque diximus ea ſunt, ut & animi Noſtri ſenſus ſatis aperiant, & ab ulterioribus moleſtiis Nos eximant. Verùm necdum alienis poſtulationibus, Noſtriſque curis finis impoſitus. Fas aliquando, ut in Noſtro Opere *de Canonizatione Sanctorum lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 17. *num.* 9. & 10. animadvertimus, Sedem Apoſtolicam adire, atque illi, ea qua decet animi demiſſione, proponere errati alicujus, quod in Martyrologium irrepſit, emendationem. Hinc non defuere, qui hujuſce libertatis prætextu, leviorem quamdam Romani Martyrologii recenſionem obtineri poſſe putarint. Non enim, ut ipſi ajebant, aut Noſtro conſilio, aut Noſtro id repugnat Inſtituto de ſervandis correctionibus pridem habitis; Siquidem unius vel alterius loci immutatio uſque adeo levis eſt, ut nullo, aut fere nullo habeatur in pretio.

Proponitur controverſia de Clementis Alexandrini nomine.

XIX. Ex iis verò, qui peculiari emendatione indigent locis, quartam Decembris diem innuebant, cui Clementis Alexandrini nomen inſcriberemus; recentiorum Eruditorum aliquibus ægrè ferentibus, nomen Viri doctrina & pietate conſpicui, in Romano Martyrologio fuiſſe præteritum. Hanc controverſiam intactam relinqui nova hæc, quam curamus, Editio non patitur; Hinc operæ pretium duximus, Apoſtolicas inter ſollicitudines, quibus aſſiduè gravamur, ſedulò inquirere, quidnam cum veteres, tum recentes Eccleſiaſtici Scriptores de Clemente Alexandrino, cujus cauſam tractandam ſuſcipimus, litteris conſignaverint.

Veterum Scriptorum de Clementis ſanctitate, & doctrina, ſuffragia.

XX. Vixit Clemens tertio Eccleſiæ ſæculo ineunte; Præceptorem coluit Pantænum, qui Stoicam Philoſophiam profeſſus eſt, antequàm Chriſtianæ Religioni nomen daret; diſcipulum habuit Origenem. Alexandrinæ Eccleſiæ fuit Presbyter; ibique celeberrimæ ejuſdem Eccleſiæ Scholæ præfuit. Euſebius Pamphili, qui ſub quarti ſæculi initia floruit, *lib.* 6. *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cap.* 14. affert fragmentum Epiſtolæ Sancti Alexandri Epiſcopi Hieroſolymitani ad Origenem ſcriptæ, in qua *Sancti* titulo Clemens donatur: *Patres agnoſcimus*, inquit, *Beatos illos, qui viam Nobis præiverunt .... & Sanctum Clementem Dominum item meum, qui me plurimùm adjuvit.* Sanctus Hieronymus *in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis*, quem circa finem ſæculi quarti elucubravit, fere geminas congerit laudes ab eodem Sancto Alexandro Clementi tributas hiſce verbis: *Hæc vobis, domini ac fratres, ſcripta tranſmiſi per Clementem Beatum Presbyterum Virum illuſtrem, & probatum.* *Theodoretus* quinto ſæculo clarus, *lib.* 1. *Hæreticarum Fabularum cap.* 6. Clementem vocat *Virum Sanctum*; cui conſonat *Chronicon Paſchale*, ubi Chronici Auctor *pag.* 7. hæc habet: *Clemens Sanctiſſimus Alexandrinæ Eccleſiæ Presbyter.* Eodem in ſenſu Sanctus Maximus Monachus Conſtantinopolitanus, cujus ætas ad ſeptimum Eccleſiæ ſeculum revocatur, affert fragmentum quoddam *ex lib. de Providentia*, quem dicit eſſe *Sanctiſſimi Clementis Presbyteri Alexandrini*, ut legimus in *tomo* 2. *Operum Sancti Maximi* Verſionis, atque Editionis Patris Combefis *pag.* 144. Succinit Joannes Damaſcenus octavi ſæculi Scriptor notiſſimus, qui, *in Tractatu de duabus Chriſti voluntatibus*, cujus fragmentum producitur inter *veterum Scriptorum teſtimonia*, quæ *tomo* 1. Operum Clementis Alexandrini Editionis Oxonienſis præmittuntur, pari laude Clementem *Beatum* appellat. Miſſa facimus elogia, quibus Clementis doctrina commendatur; cùm omnium loco eſſe poſſit, quod Sanctus Hieronymus *in lib. de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap.* 38. ipſius Clementis Operibus tribuit, ita ſcribens: *Feruntur ejus inſignia volumina plenaque Eruditionis, & Eloquentiæ, tam de Scripturis Divinis, quàm de ſæcularis litteraturæ inſtrumento*; & in Epiſtola ad Magnum: *Quid in illis indoctum? imò quid non è media Philoſophia eſt?*

Adſtipulantur Recentiores.

XXI. Eadem ferè, quæ veteres Scriptores de Clementis ſanctitate affirmant, repetunt Authores quamplurimi, qui recentiori ævo clarruerunt. Id verò cuique compertum erit, qui conſulat *tomum* 2. Operum Clementis præfatæ Editionis Oxonienſis pag. 1041. *in notis ad num.* 8. *tomum* 1. *Bibliothecæ Concionatoriæ Patris Combefis pag.* 9. Patrem Ruinart *ad Acta Martyrum pag.* 135. Patrem Honoratum a Sancta Maria in locis quamplurimis Operis, cui titulus,

Animad-

Digitized by Google

Animadverſiones in Regulas, & uſum Critices, Patrem Aubruſſel *de abuſibus Criticæ tom. 2. pag. 53.*, Natalem Alexandrum *tom. 3. Editionis Pariſienſis pag. 307.*, Patrem Calmet *lib. 56. Hiſtoriæ univerſalis tomo 5. pag. 72. & ſeqq. num. 106. & num. 109.*

Martyrologia quamplurima, Uſuardi cum primis, Clementi favent.

XXII. Præterea in Martyrologio Uſuardi quarta Decembris die occurrit memoria Sancti Clementis, ejuſdem ſcilicet Clementis, de quo loquimur. Huic Martyrologio addi poſſunt, & alia poſteriora, nimirùm Veſpuccii editum anno 1486., Maurolycii anno 1568., Galeſinii anno 1578., Ferrarii, & aliorum, quæ miſſa facimus. Tantam enim ſibi vindicat authoritatem unum Uſuardi Martyrologium, ut robur, & firmitas aliundè fruſtrà petatur. Ex quo factum, ut Scriptores plurimi, qui *Sancti* titulum Clementi Alexandrino conciliarunt, Uſuardi ſententiam prætendentes, quamcumque ſive invidiam, ſive cenſuram effugerint, uti ratiocinantur Patres Bollandiani *tomo 6. menſis Maji pag. 777. num. 13.*, Baillet *ad diem 4. Decembris tomo 3. pag. 65. & ſeqq.* Tillemont *tomo 3. pag. 195.* Haud ſatis igitur Clementis Alexandrini decori conſuluiſſe videtur Cardinalis Baronius, qui Clementis nomen, quod in Uſuardi Martyrologio perlegerat, in Romanum Martyrologium non tranſtulit.

Alii, Clementis errores denegant.

XXIII. Neque hic ſiſtunt Clementis Patroni, ex quorum ſententia hactenùs loquuti ſumus. Multam illis ingerit difficultatem Gelaſii Papæ Decretum, quo Clementis Alexandrini Opera apocryphis accenſentur; Non enim levis ſuſpicio eſt Gelaſii Decretum in cauſa fuiſſe, ne hujuſce Clementis nomen Romanis faſtis inſcriberetur, ut ſcitè animadvertunt celebres Patres Bollandiani *tomo 7. Junii* in notis ad Martyrologium Uſuardi. Hinc, ut ab hoc obice ſeſe expediant, qui Clementis cauſam tuentur, nullum non movent lapidem, ut Clementis Opera ab erroribus aut prorsùs vindicent, aut ſaltem excuſent. Pater Nourry *in apparatu ad Bibliothecam Maximam Sanctorum Patrum tomo 1. lib. 3.* ſumma diligentia, ac eruditione, ſingula Clementis Opera recenſet, illuſtrat, atque ab erroribus, quorum inſimulantur, purgare contendit. Ceillier *tomo 2. de Scriptoribus Eccleſiaſticis cap. 26. num. 14. pag. 314.* errores quidem non diffitetur, ſed alienos, atque ab Hæreticis inſertos affirmat. Pari conatu in alio Opere, cui titulus, *Apologia Moralis Sanctorum Eccleſiæ Patrum cap. 2.* maculas omnes, quas Joannes Barbeirac in Clemente Alexandrino detegit, conatur diluere. Calmet in Opere, & loco ſupra relatis fatetur, errores, qui in Clementis Operibus occurrunt, non eſſe Clementis fœtum, ſed ab eo in aliena ſententia, quam deinde refellit, produci.

Excuſant alii.

XXIV. Alii verò ex Clementis Fautoribus, eum fateri cogantur, Clementem Alexandrinum non in alieno, ſed reipſa in proprio ſenſu alicubi erraſſe, aliam ineunt viam, ut reatum, quem omninò excludere nequeunt, ſaltem imminuant, atque in benigniorem partem excipiant. Dupinius *tomo 1. Bibliothecæ pag. 208. Editionis Pariſienſis anno 1698.* Clementem ait lapſum, quo tempore Chriſtianæ Religionis Myſteriis nondum erat ſatis inſtructus. Annatus *in Apparatu Theologiæ poſitivæ lib. 4. art. 7.* Operum Clementis Alexandrini Indicem texit, & quæ contra objiciuntur, ſtudet evertere. Bollandiani Patres de Gelaſii cenſura contra Clementis Opera multùm ſolliciti, *tomo 4. menſis Julii in egregia Diſſertatione de diviſione Apoſtolorum pag. 12. num. 27.* probare conantur, duos extitiſſe Clementes Alexandrinos cognomines, ideòque Gelaſii Decretum, quod *alterius Clementis Opuſcula* rejicit, de alio quodam Clemente, non etiam de eo, de quo hic agimus, eſſe intelligendum. Joannes Baptiſta Poza Gelaſiani Decreti verba penitùs introſpiciens, *in Apologia, quam ſcripſit ad Summum Pontificem Urbanum VIII.*, ut Opus ſuum, quod inſcribitur *Elucidarium*, vindicaret, *pag. 3. a tergo* cenſet, Gelaſiani Decreti vim eam non eſſe, ut Opera omnia proſcribat, quæ inter Apocrypha enumerat; ſed illud dumtaxat diſcriminis ſtatuiſſe inter Opera, quæ publicè, cùm Divina Officia peragebantur, legi poterant; & ea, quæ nonniſi privatæ Lectioni permittebantur; quo in ſenſu Clementis Opera dici putat Apocrypha, quòd inter Divina Officia publica illorum Lectio, non etiam privata inter domeſticos parietes vetaretur. Hanc ſententiam ſequitur Galeſinus *in Adnotationibus*, quas Martyrologio ſuo addidit *ſub die 4. Decembris*, ubi de Clementis Alexandrini Operibus ita loquitur: *Sunt tamen ejus Opera, ex Gelaſii Sanctione, in Apocryphis, ita ſcilicèt, quemadmodùm Covarruvius interpretatur, ut cautè privatim legantur, publicè autem in Eccleſiis nullo ſanè modo.*

Graviores, quæ Clementi obſunt difficultates, proponuntur.

XXV. Hæc ſunt, quæ a Scriptoribus cum vetuſtis, tum recentioribus, nedum Catholicis, ſed etiam Heterodoxis colligere licuit, atque huc transferre, non inani quadam affectatæ eruditionis oſtentatione, ſed eo dumtaxat conſilio, ut quæ Clementi Alexandrino favere videntur, citra ſimulationem, omnium oculis ſubjiceremus. Hæc verò tanta non ſunt, ut Nos inducant in eorum ſententiam, qui Clementis hujuſce nomen Martyrologio Romano inſcribendum putant. Rationes quibus innitimur, infrà dabimus; non ut de Clementis Alexandrini laudibus quidquam detrahamus, ſed ut pateant graviores difficultates, quæ Nobis impedimento ſunt, quominùs Clementis nomen, quidquid ſit de ejus doctrina, ac probitate, in Romanum Martyrologium inferamus.

Veterum Scriptorum de Clementis Sanctitate ſilentium.

XXVI. Prima, quæ difficultatem ingerit, ratio petitur a veterum Scriptorum ſilentio de moribus, ac vita Clementis Alexandrini. Unus Euſebius Pamphili *lib. 6. cap. 11. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ* affert fragmentum Epiſtolæ Alexandri, qui Jeroſolymorum rexit Eccleſiam, multa ſanè cum laude de Clemente loquentis; quo eodem monumento Hieronymus, ut ſupra adnotavimus, *in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis* uſus eſt. Ita verò ſe habet Euſebii locus: *Porrò has Litteras, Domini Fratres, per Beatum Presbyterum Clementem ad Vos miſi, Virum virtute præditum, & probatum, quem Vos & noſtis jam, & amplius cognoſcetis. Qui quidem Dei nutu, & providentia, dum hic apud Nos præſens eſſet, Eccleſiam Chriſti & confirmavit, & magnoperè auxit.* Etſi verò hæc verba, interprete Henrico Valeſio, qui hac in re Divum Hieronymum ſequitur, de Clemente Alexandrino ſint accipienda, nihil inde colligitur, quod præcipuam quamdam inſignemque Clementis prodat Sanctitatem, cujus idcircò illuſtre monumentum Martyrologii Tabulis ſit conſignandum. Non enim in una, vel altera bonorum Operum ſpecie, Sanctitas, de qua hìc loquimur, ſita eſt, ſed virtutibus in gradu heroico aſſiduè exercitis, atque ad obitum uſque productis, probatur. Quocirca licet hìc repetere, quod Calmet loco ſuperiùs indicato ſcriptum reliquit de Clemente Alexandrino: Nos memoriis vitæ quam peregit, & mortis quam obivit, deſtitui. Præterquàmquod Euſebii hominis Ariani teſtimonium favore Clementis Alexandrini, tamquàm infidum ab iis traducitur, qui aliqua Arianiſmi ſemina in Clementis Operibus introſpiciunt; In quorum numero

habendus Petavius, qui *tomo 2. Theologicorum Dogmatum lib. 1. cap. 4. n. 1.* ita Clementem ſugillat: *Naturam, ait, Filii Omnipotenti Deo ceſtimam eſſe; quod Platonici, & Ariani Dogmatis indolem ſapit.*

Nulla de Cultu Clementi exhibito vola, aut veſtigium.

XXVII. Altera ratio ſic habet: Nullum monumentum, imò nec ullum quidem veſtigium ſupereſt Cultus, quem aliqua Eccleſia, aut Diœceſis, expreſſo vel tacito Catholici Epiſcopi aſſenſu, exhibuerit Clementi Alexandrino. Parùm verò refert, eum vita ceſſiſſe, antequàm in Eccleſia Dei mos invaleſceret publico cultu honorandi inclytos Chriſti Confeſſores; qui mos in Eccleſia cum Orientali tum Occidentali nonniſi quarto Eccleſiæ ſæculo primùm cœpit, ut Eruditi conveniunt, Noſque probavimus *lib. 1. Operis de Canonizatione Cap. 5. num. 3. & ſeq.* Etenim neminem latet, priſcos Eccleſiæ Fideles, ex præconcepta animiſque indita veræ Sanctitatis opinione, vel ipſos Confeſſores, qui in Domino obdormiverant, cultu publico venerari conſueviſſe, etiamſi hac de re ſolemnis diſciplina ac ritus nondum ab Eccleſia fuiſſet introductus.

Clementis Opera multis ſuſpecta.

XXVIII. Tertia ſequitur ratio, quæ Clementis Alexandrini Opera, ſin minus erronea, ſaltem ſuſpecta, Nobis inſpicienda proponit. Enimverò Petavius, cujus verba ſupra recitavimus, Clementem Arianiſmi inſimulat; eſto Nourry *in Apparatu tomo 1. pag. 683. & ſeq., & pag. 952. & ſeq.* hanc labem amòliri contendat. Caſſiodorus hoc de Commentariis Clementis Alexandrini in Canonicas Epiſtolas judicium profert *tomo 2.* ſuorum Operum, *de Inſtitutione Divinarum Litterarum cap. 8. In Epiſtolis autem Canonicis Clemens Alexandrinus Presbyter, qui & Stromateus vocatur, ideſt in Epiſtola Sancti Petri prima, Sancti Joannis prima & ſecunda, & Jacobi, quædam attico ſermone declaravit, ubi multa quidem ſubtiliter, ſed aliqua incautè locutus eſt, quæ Nos ita transferri fecimus in Latinum, ut, excluſis quibuſdam offendiculis, purificata doctrina ejus ſecuriùs poſſet hauriri.* Aliquod & hic ſibi quærunt effugium Clementis Patroni, ajentes hoc Opus, in quo multa improbantur, non ipſi quidem Clementi, ſed alteri incerto Authori tribuendum. Libros octo Hypotypoſeon, ſive Inſtitutionum, multis ſcatere erroribus affirmat Photius, qui in Codice 109. ſuæ Bibliothecæ longum illorum attexit Indicem, atque ita proſequitur: *Quin etiam & alia id genus ſexcenta blaſphema voce nugatur, ſive ipſe, ſive quis alius ejus perſonam indutus; planè ut octo ipſos Libros hiſce Blaſphemiarum portentis, de iiſdem identidem differendo, ac ſparſim, atque confusè veluti ſtupore perculſus, Scripturas producendo, repleverit.* Graviora quidem ſunt hæc; ea tamen intelligenda eſſe non de erroribus, in quos Clemens lapſus fuerit, ſed de iis, quos ille ex aliena ſententia refert, atque refellit, ſentiunt nonnulli, qui Clementis partibus impenſiùs ſtudent. Addunt inſuper, arduum ſane eſſe, rectam ferre ſententiam de memorato Clementis Opere, quod nuſquam exiſtit, aut certè integrum non habetur, ut Calmet in loco ſuperiùs citato ratiocinatur.

Gravior in eadem Opera ex Gelaſiano Decreto Cenſura.

XXIX. Eadem tamen contra eos Clementis libros, qui & Clementem norunt authorem, & Eruditorum teruntur manibus (hi verò ſunt libri Pædagogi, Stromatum libri, aliique numero pauci) objiciuntur incommoda. De hiſce Operibus ſcribit Aubertus Miræus *in Bibliotheca Eccleſiaſtica Fabritii cap. 38. pag. 132. In libris ejus nonnullæ ſententiæ occurrunt, quæ errorem ſapiunt.* Miræo præiverat Venerabilis Cardinalis Bellarminus, qui Clementis Opera in celeberrimis adversùs Hæreticos controverſiis tractandis diligenter inſpexit, ſubactoque judicio examinavit. *Non deſunt* (ita ille, *in libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis*) *in hoc inſign. Authore ſententiæ aliquæ, quæ errorem ſapiunt, quas in libris noſtris Controverſiarum notavimus &c. Utrum autem ſententiæ illæ ab Hæreticis inſertæ ſint, ut aliqui piè credunt, an Authori more humano exciderint, ignoramus.* Alia Scriptorum teſtimonia miſſa facimus, cum non levem de Clementis Operibus ingerat ſuſpicionem cenſura Decreti Gelaſiani, quod ex antiquiſſimo Codice Palatino Bibliothecæ Vaticanæ a Juſto Fontanino Archiepiſcopo Ancyrano editum eſt *in Appendice Antiquitatum Hortæ pag. 317. & ſeqq. primæ Editionis.* Hocce Decretum, ut prænotavimus, Clementis Opera recenſet inter Apocrypha; non eo quidem in ſenſu, ut earum publicam dumtaxat lectionem, non etiam privatam interdicat; ſed veriùs, quòd Opera illa erroribus ſint aſperſa; quam interpretationem ſequuntur, & probant Doujat *de Prænotionibus Canonicis lib. 2. cap. 48. num. 1. in fine*, Cardinalis Bellarminus *de Scriptoribus Eccleſiaſticis, in Clemente Alexandrino*, Carolus Dufreſne *in Gloſſario* Ver. *Apocrypha*, Pagi *in vita Gelaſii num. 4. pag. 227.*, Magri *in Vocabulario Eccleſiaſtico* Ver. *Apocryphus.*

Clemens de erroribus ſuſpectus, a Martyrologio excludendus.

XXX. Quiſquis citra partium ſtudia, maturo judicio ſecum expendat, quæ a Nobis hucuſque prolata ſunt, profectò fateri cogitur Clementis Alexandrini doctrinam dubiam ſaltem ſuſpectamque eſſe de erroribus, quibus avertendis Clementis Fautores animum torquent, atque a variis interpretationibus, effugiis, exceptionibus, præſidium quærunt, ne gravior in Opera illa intorqueatur ſententia. In hoc autem rerum ſtatu, nemo qui ſapiat, affirmabit Clementis Alexandrini nomen Martyrologii Romani venerando Codici eſſe inſcribendum. Enimverò quamvis Magni Conſtantini nomen in Græcorum Menologio inter Sanctos fuerit relatum; quamvis de cultu in Eccleſia Orientali illi exhibito nulla ſuboriatur dubitatio; nihilominùs in Martyrologium Romanum Magni Conſtantini memoria nunquam tranſlata eſt, quòd illum aut Hæreſi Ariana aſperſum, aut in Arianos propenſiorem fuiſſe, nonnulli fuerint ſuſpicati; quam tamen maculam Bollandiani Patres *tomo 5. menſis Maji die* 21. & Natalis Alexander *tomo 4. Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ diſſert.* 24. a tanto Viro ſtudent amoliri. Percurrenda item, quæ à Nobis in hanc rem ſcripta ſunt *in lib. 2. de Canonizatione Sanctorum cap. 36. num. 16.*, & noviſſimè à Coſtadono *in ſuis Obſervationibus ſuper veterem Tabulam Græcam num.* 14.

Quæ opponuntur exempla, Clementis cauſam non juvant.

XXXI. Neque ad rem faciunt, quæ opponuntur exempla, alterum Hilarii Arelatenſis Epiſcopi, alterum Vincentii Lirinenſis, quorum uterque, nimirùm Hilarius die quinta, Vincentius verò die vigeſimaquarta Maji, in Martyrologio Romano commemoratur, quamvis eorum doctrina Semipelagianiſmi labe fuerit aſperſa. Siquidem, etſi Viros illos Semipelagianiſmi errore tactos concederemus, quod tamen plures denegant, qui Catholicam eorum ſententiam egregiè tuentur; excuſandi tamen, ſi quid humani hac in parte illis exciderit; nondum enim Catholica doctrina ſupremo Apoſtolicæ Sedis judicio fuerat definita, ut *in lib. 2. Operis de Canonizatione cap.* 29. pluribus diſputavimus. At contra Clemens Alexandrinus in ea Catholicæ Religionis Dogmata, quæ pridem ſtatuta fuerant, & inconcuſſis Eccleſiæ Decretis firmata, peccaſſe creditur: Cum igitur planè diſſimilia ſint, quæ producuntur exempla, immeritò doctus Pater Halloix *tomo 2. Scriptorum Illuſtrium Eccleſiæ Orientalis in notis ad vitam Pantæni cap.* 2. conqueritur, ſe vehementer mirari, quòd in Martyrologio Romano nomina aliorum veterum Patrum, qui in varios errores lapſi fuerant, deſcribantur, nomen verò Clementis Alexandrini nullibi reperiatur.

Quo in ſenſu Sancti titulo Clementi debetur.

XXXII. Nec majoris momenti ſunt cætera, quæ pro Clemente Alexandrino ſuperiùs relata

ſunt;

ſunt; atque illud cum primis, quod *Beati*, *ac Sancti* nomine a multis donetur. Horum agmen, uti vidimus, ducit Euſebius, cujus verba è Sancti Alexandri Jeroſolymitani Epiſtola deprompta ſupra produximus, quæ juxta Verſionem Henrici Valeſii ita ſonant, *Sanctum Clementem Dominum item meum.* Verùm ſi verborum proprietatem ad Græcum textum exigamus, *Sacer* potiùs, quam *Sanctus* Clemens vocandus eſt; ita namque Græcus ſermo habet, τὸν ἱερὸν Κλήμεντα. Sed etſi ultro daremus, *Sancti a. Beati* nomen Clementi Alexandrino fuiſſe tributum, non ideò tamen de ſingulari illius Sanctitate judicium ferendum eſt. *Sancti* denominatio primis Eccleſiæ temporibus Religionis potiùs, quam Chriſtiani profitebantur, quàm probati cujuſque moris indicium erat. *Qui olim Chriſtiani*, inquit Spondanus *in Epitome Annalium Cardinalis Baronii ad ann. Chriſti* 43. *num.* 4., *iidem nominabantur Sancti, ut a Paulo ſæpe ac Luca, poſteriſque Ignatio, Philone, Polycarpo, Tertulliano, & aliis.* Hinc ut *in lib.* 4. *de Canonizatione Sanctorum par.* 2. *cap.* 27. *num.* 14. ſatis probavimus, unus *Sancti* titulus par non eſt, ut Corpora, quæ ex Catacumbis efferuntur, ſacro Cultu donentur; ſicut enim prænotavimus, in primæva Eccleſia *Sancti* vocabulum nec vitæ Sanctitatem, nec Martyrium pro Chriſti nomine toleratum, ſed Chriſtianæ Religionis, quæ cuique Fidelium communis erat, integritatem declarabat. Succeſſu temporis, ut Spondanus animadvertit, *Sancti* titulus ad peculiarem vitæ ſanctimoniam ſignificandam tranſlatus eſt: *Demum*, ſic ille proſequitur, *obtinuit uſus, ut illi tantummodò Sancti in Eccleſia dicerentur, qui eminentiori probatiorique fulgerent morum ſanctitudine.* In hac poſteriori acceptione haud facilè prudens Scriptor *Sancti* nomen Clementi Alexandrino hodie tribueret; aut ſi quid tale illi excideret, veniam peteret, ut reverà petiit Combefiſius. *De Sancti titulo, quo eum aliquando ornavit Combefiſius, veniam petiit, Bibliothecæ Concionatoriæ tomo* 1. *pag.* 9., verba ſunt eruditi Dominici Georgii *in ſuis notis, quas Martyrologio Adonis ad diem* 19. *Decembris* ſubjecit. Eodem pertinent, quæ diligens Scriptor Pater Michael a Sancto Joſeph *tomo* 2. *pag.* 39. *ſuæ Bibliographiæ Criticæ* Ver. *Clemens*, de Sancti nomine, quo Clemens honoratur, adnotavit: *In Expurgatorio Hiſpano tomo* 1. *pag.* 134. *ubi præſcribitur correctio Bibliothecæ veterum Patrum ad tom* 6. *col.* 235. *deleri præcipitur titulus Divi appoſitus Clementi.*

Quamplura Martyrologia Clementis non meminere.

XXXIII. Equidem nonnulla Martyrologia, ut ſupra indicavimus, Clementis meminere; ſed & alia proferri poſſunt, in quibus nulla Clementis Alexandrini fit mentio. Nil tale occurrit *in tomo* 3. *Theſauri Anecdotorum Martene, & Durand*; *in tomo* 6. *ampliſſimæ Collectionis Veterum Scriptorum*, quæ ab iiſdem accuratis Authoribus coordinatur; *in tomo* 2. *Spicilegii Lucæ d'Acherii*; *in tomo* 2. *Antiquarum Lectionum Caniſii*; *in Martyrologio Florentinii*; *in tomo* 6. *par.* 2. *menſis Junii Patrum Bollandianorum*, eſto multa, ac vetuſta in hiſce locis exhibeantur Martyrologia. Uſuardum ſæculi noni Scriptorem primum fuiſſe, qui in ſuo Martyrologio Clementis Alexandrini nomen conſcripſerit, haud improbabilis opinio eſt; Verùm nihil prohibet quominus, ſi res ita exigat, ab Uſuardi Martyrologio, alioquin multis de cauſis venerando, liceat aliquando recedere.

Prima Clementis mentio in Uſuardi Martyrologio.

XXXIV. Uſuardum cum primis Clementis nomen ſuo Martyrologio addidiſſe, affirmat Eruditus Sollerius *in ſuis ad Uſuardum notis ſub die quarta Decembris*; quam ſanè Sollerii ſententiam veroſimillimam arbitramur. Uſuardus enim in Opere ſuo adornando uſus eſt præcedentibus Martyrologiis Hieronymi, Bedæ, Flori, Rabani, Wandelberti, & Adonis, ut præclarè oſtendit Anonymus Monachus Benedictinus Congregationis Sancti Mauri *pag.* 8. *ſuæ Præfationis ad ſincerum Uſuardi Martyrologium*, quod Pariſiis impreſſum eſt anno 1718. Cum autem in nullo ex præcedentibus Martyrologiis nomen Clementis legatur, haud temerè affirmare licet, Uſuardum omnium primum fuiſſe, qui Clementis nomen in ſuum Martyrologium intulerit; potiſſimùm cum ipſemet Uſuardus, in Prologo, quem ad Carolum Calvum ſcripſit, atque in prælaudato Opere impreſſus legitur, disertè fateatur ſe nonnulla Sanctorum nomina, quæ in præcedentibus Martyrologiis deerant, Operi ſuo addidiſſe. *At ſi quid, præter quod ab illis accepi, in hoc Opere auctum, vel mutatum eſt, ſagaci a me indagine id perquiſitum agnoſci poterit.* Hæc Uſuardus.

Accuratiſſima Martyrologii Adonis Editio Clementem prætermittit.

XXXV. Alia quidem ſententia arridet Dominico Georgii, qui in loco mox allato putat nomen Clementis ante Uſuardum ab Adone in ſuo Martyrologio fuiſſe deſcriptum. Verùm id longè faciliùs aſſeritur, quàm probatur. Plurimi, & meritò quidem, Georgius facit Editionem Martyrologii Adonis, quam curandam ſuſcepit Roſweydus, cujus exemplar extat *tomo* 16. *Bibliothecæ Patrum Editionis Lugdunenſis anno* 1677. de qua ſic loquitur *in Præfatione pag.* 12. *Quanti verò fecerimus Roſvveydi Editionem, facilè intelliges, cum videris ad illius fidem Nos omnia expreſſiſſe: nihil è textu detraxiſſe, ſed ad ſcrupulum uſque retinuiſſe omnia, & quæ ex Apographis noſtris delibavimus, in varias Lectiones tranſtuliſſe.* Si tanta hujuſce Editionis Georgio fides, cur ille Clementis nomen inſerit, quod hæc probatiſſima Editio prætermittit? Equidem ille provocat ad vetera Martyrologii Adonis exemplaria, quæ *in Cod.* 511. 512. & 514. Bibliothecæ Vaticanæ exſcribuntur; in quibus poſt Sancti Aviti Abbatis memoriam ita legimus: *Alexandriæ beati Clementis Preſbyteri, qui in Divinarum Eruditionum Scholis quammaximè effloruit.* Verùm ipſa Codicum, qua ſcripti ſunt, ætas, illorum authoritatem hac in re dubiam evincit. Audiendus ipſemet Georgius *in Præfatione pag.* 9. *Alter*, inquit, *ſignatus num.* 511., *ex ſpecimine characteris, ſæculo Chriſti undecimo ſcriptus eſſe mihi viſus eſt; Reliqui verò duo ſignati num.* 512. & 514. *ſæculo duodecimo exarati fuiſſe viſi ſunt.* Quocirca nec omnino antiqua, nec ab Adonis tempore parùm diſſita dicenda ſunt tria illa Bibliothecæ Vaticanæ exemplaria, quæ plurium ſæculorum ſpatio ab Authoris ætate diſſociantur. Ex quo & illud ſequitur, fieri facilè potuiſſe, ut aliqui ſequioris ævi Scriptores, pietatis, ac Religionis prætextu, privato conſilio veteribus Martyrologiis nova Sanctorum nomina addiderint; quod multis exemplis, apud Eruditos, ipſumque Georgium ſatis frequentibus, illuſtrare poſſemus.

Fas aliquando ab Uſuardi ſententia diſcedere.

XXXVI. Hoc autem ſemel ſtatuto, Uſuardum nempè primum fuiſſe, qui Clementis nomen in Martyrologium invexit, tanta profectò non eſt illius authoritas, ut grande ſit piaculum ab ea aliquando recedere; cum Nobis compertum ſit, ejuſmodi Martyrologii Lectionem primò in Monaſteriis Benedictinis in uſu fuiſſe; moxque ab aliis Eccleſiis fuiſſe adoptatam, ut in Opere *de Sanctorum Canonizatione lib.* 4. *par.* 2. *cap.* 17. *num.* 3. obſervavimus. Neque unum eſt, in quo Uſuardus fallitur, Clementis nomen. Si ea ad trutinam revocentur, quæ in Martyrologio Uſuardi circa Feſtum Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis enarrantur, & quorum a Nobis *in Opere de Feſtis Domini Noſtri Jeſu Chriſti, ejuſque Beatiſſimæ Matris ad diem* 15. *Auguſti* accurata fit mentio, fateri oportebit, Uſuardi teſtimonium eſſe rejiciendum, ubi

majora, ac meliora id ſuadeant argumenta. Quæ cum ita ſint, iis profectò aſſentiri non poſſumus, qui per ſummam injuriam reprehendunt eximios illos Viros a Gregorio XIII. Romani Martyrologii emendationi præpoſitos, quorum nomina in prærcitato Operis Noſtri loco *ſub num.* 5. ſingillatim enumeravimus: Non enim ideò culpandi, quòd a Clementis Alexandrini nomine, cujus Uſuardi Martyrologium meminerat, abſtinuerint. Enimverò argumentorum, quæ ſupra retulimus, tanta vis eſt, ut & Uſuardi teſtimonium infirmet, & Romani Martyrologii emendationem a quavis obtrectatione, & cenſura prorſus eximat.

Alia de Severi Sulpicii nomine propoſitur Controverſia.

XXXVII. Abſoluta de Clementis Alexandrini nomine controverſia, alia ſuccedit de *Severo Sulpitio Sancti Martini diſcipulo.* Martyrologii Correctores ſub Gregorio XIII. hoc Elogium ad diem 29. Januarii apponendum cenſuerunt: *Apud Bituricas Sancti Sulpitii Severi Epiſcopi diſcipuli Sancti Martini, virtutibus, & eruditione conſpicui.* Qui verò Urbano VIII. mandante novam Martyrologii Emendationem inſtaurarunt, idem Elogium, verbis aliquot intermediis dumtaxat excluſis, ita contraxerunt: *Apud Bituricas Sancti Sulpitii Severi Epiſcopi virtutibus, & eruditione conſpicui.* Tota igitur circa voces illas, *Diſcipuli Sancti Martini*, verſatur emendationum varietas, de qua multa ſcripſerunt Patres Bollandiani *ad diem* 29. *Januarii, in vita Sancti Sulpitii Severi Epiſcopi Bituricenſis* §. 2. *num.* 12., Florentinius in Admonitione 11. quæ præponitur ejus Martyrologio *pag.* 51., Baillet *ad diem* 29. *Januarii num.* 1. *& num.* 4., Tillemontius *tomo* 10. *Memoriarum, nota* 5. *ſuper vita Sulpitii Severi*, Graveſon *tomo* 12. *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ pag.* 157. Romanæ Editionis anno 1717., aliique complures, quibus & Noſtrum *de Canonizatione* Opus addendum *lib.* 4. *part.* 2. *cap.* 17. *num.* 7.

Quænam Gregorianæ correctioni faveant argumenta.

XXXVIII. Ut gravior hæc controverſia pro meritis expendatur, illud in quo præcipuus difficultatis cardo ſiſtit, inſpiciendum, an Sulpitius Severus Sancti Martini diſcipulus, fuerit, an non Epiſcopus Bituricenſis; ideòque jurene, an injuria, verba illa *Diſcipuli Sancti Martini* fuerint expuncta. Correctores ſub Gregorio affirmativam ſententiam ſequuti ſunt; hinc duo illa in Elogio ſociarunt: *Apud Bituricas Sancti Sulpitii Severi Epiſcopi, diſcipuli Sancti Martini.* Hanc ipſam Correctoribus inſediſſe opinionem teſtatur Cardinalis Baronius in ſuis ad Martyrologium notis *ſub die* 29. *Januarii.* Neque verò hæc ſententia omnimoda caret probabilitate; quandoquidem ea innititur additionibus a Molano factis ad Uſuardum, ubi *ad diem* 29. *Januarii* hæc habentur: *Bituricas civitate Sancti Sulpitii Severi Epiſcopi, & Confeſſoris, diſcipuli Beati Martini*; fulcitur teſtimonio Maurolici, qui in ſuo Martyrologio ad præcitatam diem ita ſcripſit, *Biturici Severi Præſulis, diſcipuli Sancti Martini*; & poſtremò juvatur Apologia, quam pro Sulpitio Severo diſcipulo Sancti Martini ſcripſit Guibertus Martinus Abbas Gemblacenſis, qui ineunte ſæculo tertiodecimo floruit. De hac Guiberti Apologia conſulendus Hieronymus de Prato Veronenſis, qui illam inſeruit *tomo* 1. *Operum Sulpitii Severi.*

Hinc querelæ in emendationem ab Urbano inſtitutam.

XXXIX. Hiſce verò momentis nimiùm præfidentes inſurgunt aliqui, atque in Martyrologii correctionem ætate Urbani factam ſubinfenſi, apertis verbis loquuntur ſimul, & obloquuntur. Aut enim, ita ratiocinantur, locus eſt conjecturis ſupra propoſitis; jamque Gregoriana emendatio ſarcta tectaque ſervanda erat: Aut nova contra conjecturas illas ſupervenerunt monumenta, atque hoc in caſu ſatis erat Epiſcopi titulum Severo Sulpitio adimere, & interim quæ ſequuntur verba illa, *Diſcipuli Sancti Martini*, immutata relinquere. Hoc autem temperamento poſthabito, Martyrologium Romanum, ex nupera correctione, non uno, ſed duplici gravatur incommodo; tum quia alter Sulpitius Severus Epiſcopus Bituricenſis, a Sulpitio Severo Sancti Martini diſcipulo diverſus, perperam effingitur; tum quia Sulpitius Severus diſcipulus Sancti Martini, de cujus laudibus Sanctus Paulinus Nolanus, Paulinus Petrocorienſis, Venantius Fortunatus, Gregorius Turonenſis, aliique palàm loquuntur, a Martyrologio exploditur, ac non ſine injuria a vetuſtiſſima illa tituli Sanctitatis poſſeſſione deturbatur. *Valdè autem Sulpitii Sanctimoniam commendat*, inquit Gerardus Joannes Voſſios in vita Severi Sulpitii, quæ in fronte ejus Operum Editionis Amſtelodami præponitur, *quòd in Romano Martyrologio ejus memoria celebretur ad* 4. *Kalendas Februarii.* Gemina occurrunt apud Patrem Braſſichelli, qui ante Urbani VIII. emendationem ita de Severo Sulpitio loquitur in Indice librorum expurgandorum: *Ut interim omittamus Epiſcopatum, quem in ancipiti quibuſdam conjecturis Baronius tomo* 5. *Annalium poſuit; De Sanctitate tamen Severi Sulpitii, cujus tam illuſtre Elogium extat in Martyrologio Romano* 29. *Januarii, ambigere, neſcio quàm tutum.* Hæc illi, qui Gregorianæ Correctioni favent impenſiùs.

Sulpitius Severus Pelagianis, & Millenariis adhæret.

XL. Hæc tamen iis non probantur, qui Severum Sulpitium Sancti Martini diſcipulum in plures errorum ſcopulos turpiter impegiſſe contendunt. Compertum namque eſt, eum jam ætate provectum erroribus Pelagianorum adhæſiſſe, & in ſuis Dialogis errores Millenariorum fuiſſe ſequutum; ex quo Dialogi illi a Gelaſio Pontifice in memorato de Eccleſiaſticis libris Decreto, Apocryphis accenſentur, hiſce verbis: *Opuſcula Poſthumiani, & Galli Apocrypha*; qua in re conveniunt Scriptores non modò Heterodoxi, nempè Caſimirus Oudinus *de Scriptoribus Eccleſiaſticis ſæculi quinti pag.* 495., & Cave *de Scriptoribus Eccleſiaſticis ſæculi Neſtoriani*; ſed & Catholici Authores ſatis accurati, veluti Joannes Trithemius *de Scriptoribus Eccleſiaſticis*, Cardinalis Bellarminus *in eodem Tractatu*, Philippus Labè *in ſua Diſſertatione Hiſtorica*, quæ proſtat *in tomo* 7. *Operum Cardinalis Bellarmini* Venetæ Editionis anno 1728., Natalis Alexander *in Hiſtoria Eccleſiaſtica ſæculi quinti cap.* 4. *art.* 2., Longeval *in Hiſtoria Eccleſiæ Gallicanæ tomo* 1. *lib.* 3. *pag.* 397., Duujat *in Prænotionibus Canonicis lib.* 2. *cap.* 52. *num.* 5. Quid verò ad hæc Sulpitii Patroni?

Sunt qui vindicias & pœnitentiam obtendant.

XLI. Reponunt, ejuſmodi probra, quæ in Severum Sulpitium vibrantur, futilia planè eſſe ac inania; ideòque Martyrologii Reformatores ſub Urbano, levi nimiùm innixos fundamento, Severi Sulpitii, qui Sanctum Martinum Præceptorem habuit, nomen è Martyrologii Codice expunxiſſe. Etenim, qui primus memoriæ mandavit, Sulpitium a Pelagianis deceptum, a Catholica Veritate declinaſſe, fuit Gennadius quinti ſæculi Scriptor, de quo ita loquitur Guibertus Martinus Abbas Gemblacenſis in prælaudata Apologia: *quòd a Pelagianis ſeductus, in aliquo a regula Orthodoxæ Fidei exorbitaverit, nuſquam omninò, niſi in ſolo legi Gennadio, qui, neſcio utrum hoc alicubi & ipſe legerit, & an ex ſola fama, quæ ſalſa, & infecta loquitur, didicerit.* Addunt prætereà, eumdem Gennadium, & Sulpitii errores, & pœnitentiam unà ſociaſſe; quæ ſanè tanta fuit, ut quoad vixit, perpetuum ſibi ſilentium ſervandum indixerit, & reipsà ſervaverit: Si quid ergo peccavit, crimen illuſtri pœnitentia delevit. Quod verò attinet ad Millenariorum errores, ad Gelaſiani Decreti cenſuram, ad ea demum maledicta, quæ Joannes Clericus in Opera Severi Sulpitii Sancti Martini diſcipuli infenſo congeſſit ſtylo,

eadem

Digitized by Google

eadem repetunt, quæ prælaudatus Hieronymus de Prato in *Opere ſupra relato* in rem hanc ſcripſit, ut Severum Sulpitium ab impactis criminibus vindicaret. Illud tandem Sulpitii Fautores ingeminant, Correctores Urbani tempore modum nequaquàm ſervaſſe; ſi quid enim caſtigatione dignum inciderat, immutandum paulisper erat, non omninò delendum. Qua fermè ratione Sauſſajus in Martyrologio Gallicano, quod anno 1637. editum eſt, *ad diem 29. Januarii* ademit quidem Sulpitio Severo titulum Epiſcopi, ſed cætera, quæ Sulpitium illum Sancti Martini diſcipulum fuiſſe demonſtrant, intacta reliquit, hoc pacto: *Eodem die in Aquitania Pago Primuliaco, Sancti Severi Sulpitii Presbyteri & Confeſſoris, doctrinæ & Sanctimoniæ laude periluſtris, qui Sancti Martini res geſtas nitido ſtylo conſcripſit, atque non minùs actibus expreſſit, quàm calamo, paupertatis Cultor egregius, ac humilitatis perſincerus Amator, cujus præconia ob claras ſapientiæ dotes, & ſublime vitæ inſtitutum, Sanctus Paulinus Nolæ Epiſcopus efferens, magnificè proſecutus eſt.*

Ratio potiſſima cur Sulpitii nomen Martyrologio non inſcribatur.

XLII. Atque hæc quidem ſunt, quæ de Sulpitio Severo Sancti Martini diſcipulo cùm ex Eruditorum colloquiis Nobiſcum habitis, tùm maximè ex privata librorum lectione Nobis licuit haurire. Nullum verò ex tanta rerum congerie ſatis efficax argumentum occurrit, quod Noſtrum inducat animum, ut a Correctione, quæ ſub Urbano VIII. peracta eſt, recedamus. Enimverò poſt accuratam cauſæ diſcuſſionem, illud tandem comperimus, univerſum oppoſitæ ſententiæ Syſtema huic propoſitioni, quam axiomatis loco præſupponit, inniti, nimirum die 29. Januarii inſcriptum fuiſſe in Romano Martyrologio nomen Sulpitii Severi diſcipuli Sancti Martini. Hinc querelæ illæ, atque repetitæ expoſtulationes, ob non ſervatam hanc ſaltem Elogii partem, *Diſcipuli Sancti Martini*, ſi fortè Epiſcopatus inſignia Severo Sulpitio minùs conveniant. Verùm hæc præcipua erroris cauſa, quòd ratiocinium, cui omnimoda fides adhibetur, falſo laborat ſuppoſito; unde ſequitur, ut quæ ſupra extruitur argumentorum moles, ſponte ſua corruat.

Status Controverſiæ Reformatoribus ſub Urbano benè perſpectus.

XLIII. Id verò exploratum cuique erit, ſi ad ea, quæ Martyrologii Reformatoribus ſub Urbano Pontifice benè perſpecta erant, animum convertamus. Norant hi, Sulpitium Severum, de quo in Romano Martyrologio ſub die 29. Januarii fit mentio, reverà Epiſcopum Bituricenſem fuiſſe, cum hac in re omnia conveniant Martyrologia, quæ Gregorianam Correctionem ætate præcedunt. Norant item, Severum Sulpitium Sancti Martini diſcipulum numquam ad Bituricenſem Epiſcopatum fuiſſe evectum, quidquid Guibertus commentus fuerit, quem tamen Hieronymus de Prato in vita Sulpitii Severi diſcipuli Sancti Martini §. 13. ita refellit: *Pergit Guibertus narrans, Severum à Bituricenſi Clero ex Monaſterio adductum, Archiepiſcopum ejus Urbis conſtitutum. Nihil magis repugnans veritati, quàm Severum noſtrum Bituricenſem Epiſcopum fuiſſe.* Sed & illud, vel ex ipſo Gennadio noſſe poterant, Sulpitium Severum nonniſi Presbyterum fuiſſe; quod deinde recentiori ævo indubium reddidit gemina ejuſdem Sulpitii Severi Epiſtola a Balutio reperta, & *Miſcellaneorum tomo* 1. inſerta, cujus inſcriptio ſic habet: *Epiſtola Sancti Sulpitii Severi Presbyteri.* Utramque Epiſtolam a Balutio collectam probat Tillemontius *in Adnotatione quinta ad vitam Sulpitii Severi Sancti Martini diſcipuli*; nec diſſentit Hieronymus de Prato §. 10. *vitæ Sulpitii Severi*, monumentorum potiùs, quæ Balutius edidit, quàm Gennadii, cujus fidem habet ſuſpectam, autoritate commotus. Libet Hieronymi locum, etſi longiuſculum, integrum hic exſcribere: *Uno itaque*, inquit, *Gennadii teſtimonio innititur Severi Presbyteratus, quod, tacentibus ceteris, quid valeat non video. Moneo tamen, Balutium in Miſcellaneorum libro primo exhibere Epiſtolas duas Sulpitii Severi Presbyteri Aquitani, quas & Nos dabimus in Appendice tomi ſecundi, quarum utraque hunc præfert titulum:* Epiſtola Sancti Severi Presbyteri; *prima verò etiam hanc appoſitam habet coronidem:* Explicit Epiſtola Severi Presbyteri ad Claudiam ſororem ſuam. *Itaque ni malimus ex authoritate Gennadii huic noſtro Severo, cui duæ illæ Epiſtolæ adſcribendæ videntur, Presbyteri titulum a Librariis additum, aliquantulùm hinc ejus ſententiæ accederet momenti.*

Sub uno Sulpitii Severi nomine duo ſecernendi.

XLIV. Falluntur ergo, qui putant Sulpitium Severum, cujus memoria incidit in diem 29. Januarii, eſſe diſcipulum Sancti Martini; cùm Sulpitius ille Bituricenſis Epiſcopus dicatur, hic verò ſola Presbyteratus prærogativa præfulgeat. Ex qua præpoſtera ſententia illud neceſſariò ſequitur, ut è duplici Sulpitio Severo, miniſterio, ac dignitate planè diſſimili, unus conſletur, cui duo hæc ſimul conveniant, quòd Epiſcopus Bituricenſis fuerit, itemque diſcipulus Sancti Martini. Quo quid abſurdius? Hæc tamen Perſonarum comixtio ſuam duxit originem ab Apologia Abbatis Gemblacenſis, cujus opinio Sigonium, Galeſinium, Victorem, Giſelinum, alioſque plures in eumdem errorem pertraxit.

Controverſiam de Sulpitio Presbytero Correctores non attingunt.

XLV. Neque egregios illos Viros, qui Martyrologii emendationem ſub Urbano excuderunt, latuit abſurda hæc opinio; quamvis compertum ſit, nihil de ea rejicienda fuiſſe ſolicitos. Cum enim certò noſſent, Sulpitium Severum, de quo in Romano Martyrologio ad diem 29. Januarii, Epiſcopum Bituricenſem fuiſſe, ideoque planè diverſum a Sulpitio Severo Sancti Martini diſcipulo, nihil illis curæ fuit ea ad examen vocare, quæ contra poſteriorem Sulpitium Severum opponi ſolent, ne alioqui extra præſtitutos fines vagari viderentur. Huic quæſtioni locus quidem fuiſſet, ſi de Sulpitio Severo Sancti Martini diſcipulo aut in Martyrologium inſerendo, aut inde expungendo, judicium inſtitueretur. Verùm cum nil tale in diſputationem veniret, rem hanc intactam relinquere ſatiùs duxerunt. Quod enim ad hujuſce Sulpitii ſanctitatem attinet, nemo eſt ex antiquis Scriptoribus, qui eum Sancti titulo exornet: *Sanè ab antiquis Sanctitatis titulo haud decoratur*; ita legimus *in Bibliographia* Patris Michaelis *tomo 4. pag. 55.* Quod ſi apud Sauſſajum, & Petrum de Natalibus, Sancti nomine aliquando donetur, nihil inde conficitur; jam enim præmonuit Longeval *in Hiſtoria Eccleſiaſtica Eccleſiæ Gallicanæ tomo 1. lib. 3. pag. 397. in not. ſub lit. A.* optandum eſſe, ambos ea authoritate fuiſſe donatos, quam non habebant, & quam habere ſibi falsò perſuaſerant.

Acta Congregationis, quæ ſub Urbano habita eſt, producuntur.

XLVI. Quæ de Martyrologii correctione Urbani tempore inſtituta, ac de methodo, quam Reformatores ſibi ſervandam propoſuere, huc uſque narravimus, Hiſtoricæ veritati, quæ ex Actis Congregationis indubia eſt, planè conſonant. Rei geſtæ ſeriem paucis hic repetere, nec inutile erit, nec injucundum. Die 27. Januarii 1628. habita eſt celeberrima Congregatio coram Cardinali de Torres, cui, præter alios, interfuere Fortunatus Scacchus, Bartholomæus Gavantus, Terentius Alciatus, & Hilarion Abbas Sanctæ Crucis in Jeruſalem, ut ex Actis, quæ recenſentur in Codice 1240. *Manuſcriptorum inſignis Bibliothecæ Barberinæ pag.* 527. manifeſtum eſt. Primo loco igitur vetus Elogium ex Martyrologio juſſu Gregorii XIII. caſtigato productum eſt, atque inter Acta relatum, cujus tenor, qui ſequitur: *Januarii 29.*

apud Bituricas Sancti Sulpitii Severi Epiſcopi, diſcipuli Sancti Martini. Quid de ejuſmodi Elogio ſenſerint egregii Viri, queis emendatio erat concredita, ex Hiſtorica, quam ſubjicimus, narratione audiamus: *Videbatur hoc loco agi de eo, qui ſcripſit vitam Sancti Martini, qui tamen mortuus eſt Presbyter, non Epiſcopus, & incidit in Errores Origenis, & Pelagii, licet reſipuerit, teſtibus Gennadio, Bellarmino de Scriptoribus Eccleſiaſticis, & Baronio in Annalibus. Fuit alius hujus nominis Epiſcopus Bituricenſis ex Antonio Democar in Catalogo Epiſcoporum Bituricenſium, qui tamen non vixit, niſi longè poſt Sanctum Martinum Turonenſem Epiſcopum, cujus fuit alioquin imitator, ex Petro de Natalibus. Quibus omnibus conſideratis, decretum eſt deleri ea verba,* Diſcipuli Sancti Martini, *ut de Epiſcopo Bituricenſi ſtatim intelligatur Martyrologii textus, non de alio diſcipulo Sancti Martini, & Scriptore vitæ.*

Sulpitii duo, uterque Bituricenſis Epiſcopus, numerantur.

XLVII. Quæ verba cum ſatis aperta ſint, nulliſque ambagibus involuta, nihil iis, quæ ſuprà retulimus, addendum ſupereſt. Hoc unum, antequam controverſiæ finem imponamus, juvat hìc adnotare, duos nimirum Sulpitios Epiſcopos Bituricenſes extitiſſe, quibus nihil commune eſt cum Sulpitio Severo Sancti Martini diſcipulo. Primus obiit an. 591., alter vita ceſſit anno 694. De priori loquitur Martyrologium die 29. Januarii, poſteriorem die 17. ejuſdem menſis commemorat. Ne nominis, atque Epiſcopatus affinitas confuſionem pareret, alteri cognomen *Severi*, alteri *Pii* cognomen eſt additum; Hinc de altero Sulpitio die 17. Januarii legimus: *Apud Bituricas depoſitio Sancti Sulpitii Epiſcopi cognomento Pii, cujus vita, & mors pretioſo glorioſis miraculis commendatur.* De Sulpitio, qui *Severus* cognominatur, non etiam de alio, qui *Pius* vulgò audit, excitatur controverſia, ſit ne a Sulpitio Severo Sancti Martini diſcipulo ſecernendus; quæ tamen controverſia poſt correctionem Urbani VIII. è medio ſublata eſt. De gemino Sulpitio Bituricenſi Epiſcopo conſulendus Cardinalis Baronius *tomo 5. Romanæ Editionis ad ann. Chriſti 431. §. Sed illud hìc conſiderandum;* & in *Notis ad Martyrologium Romanum die 29 Januarii*, Patres Bollandiani *die 29. Januarii in vita Sancti Sulpitii Severi Epiſcopi Bituricenſis §. 2. num. 12.*, Mabillonius *in Annalibus Benedictinis lib. 2. num. 91. ad an. 624.*, & *in Actis Sanctorum Ordinis Sancti Benedicti Sec. 2. ad ann. 644. in Obſervationibus præviis ad vitam Sancti Sulpitii Pii num. 1.*, Dionyſius Sammarthanus *in Gallia Chriſtiana tomo 2. editionis Pariſienſis anno 1720. pag. 14. num. 25., & pag. 16. n. 19.*, Le Coint *in Annalibus Eccleſiaſticis Francorum ad ann. Chriſti 591. pag. 392.* ubi ad rem noſtram ita ſcribit luculentiſſimè: *In Cathedra Bituricenſi duo ſederunt Sulpitii: Hic Severi nomen obtinuit, ut ab altero diſtingueretur, cui cognomen Pii ceſſit; atque inde factum eſt, ut a poſterioris ævi Scriptoribus diſcipulus Sancti Martini prædicaretur, ac talis in Martyrologium Romanum irreperet quarta Kalendas Februarii; donec Urbani VIII. Romani Pontificis authoritate abraſæ ſunt illæ voces* Diſcipuli Sancti Martini, *his dumtaxat ſervatis: Apud Bituricas Sancti Sulpitii Severi Epiſcopi, virtutibus, & eruditione conſpicui.* Conſulendi quoque Annatus *lib. 4. Theologiæ poſitivæ art. 26.*, & Dominicus Georgius *in notis ad Martyrologium Adonis die 17. Januarii.*

Bollandiani inſtant pro Theodori Pontificis nomine; ſed rejiciuntur;

XLVIII. Eruditiſſimis Patribus Bollandianis *tomo 3. menſis Maji die 14. pag. 261.* mirum planè ſubit, quòd in Romano Martyrologio Theodori Summi Pontificis nomen nullibi occurrat, cum illius expreſſa fiat mentio in gemino Martyrologio Florentino, altero Magni Ducis Etruriæ, altero Senatoris Strozzi; quibus & illud accenſendum, quod Florentiæ typis excuſum eſt anno 1486. Hinc ea Bollandianorum expoſtulatio: *Contigit hæc depoſitio, ſeu potius ejus (Theodori) abitus hac die 14. Maji ann. 649.; ſed, quod miramur, nullis aliis faſtis, maximè Romanis, ejus nomen inſertum reperimus.* Quæ verba de Theodoro I. Summo Pontifice intelligenda eſſe temporis definita ratio demonſtrat; cùm Theodorus II. poſt dies viginti in Pontificatu actos ex hac vita migraverit anno 901. Bollandianis adhæret Franciſcus Pagi *in Vita Theodori I. tomo 1. Breviarii Romanorum Pontificum.* Mirari tamen deſinet quiſquis animadvertat, Correctores Romanos ea tantùm in Martyrologium tranſtuliſſe Sanctorum nomina, quæ ex veteribus probatiſque Martyrologiis petebantur. Porrò tantam authoritatem recenſitis Martyrologiis conciliandam non eſſe arbitrati ſunt: Hinc, cum alia deficerent monumenta, uni Codicum illorum fidei acquieſcere noluerunt.

Alia de Siricio Pontifice controverſia. Florentinius, ac Noriſius pro Siricio decertant.

XLIX. Quod verò ſatis mirari non poſſumus, illud eſt, Siricii Pontificis nomine, quod vetuſta æque ac probata exhibent quamplura Martyrologia, quæ a Bollandianis commemorantur *tomo 3. Februarii pag. 282.*, Noſque infra indicabimus, Romani Martyrologii Codicem tamdiù caruiſſe. Ubi primùm poſt Gregorianam Correctionem innotuit, ejuſmodi Pontificis nomen in diem 26. Novembris relatum non fuiſſe, Clarus Vir Franciſcus Maria Florentinius doctam ſcripſit Exercitationem, quæ *in Martyrologii ſuis notis ad dictam Novembris diem jacet ordine XVI.*, in qua multa ſanè cum laude, ac eruditione demonſtrat, quàm conſentaneum ſit, ut tanti Pontificis nomine Martyrologium ditetur. At Florentinii lucubratio ſuo caruit effectu, cùm nonniſi poſt abſolutam Martyrologii correctionem, Romam pervenerit. Iterùm inſtituta Urbani VIII. tempore nova Martyrologii correctione, nulla de Siricii nomine incidit mentio, quia nulli curæ fuit ejuſmodi cauſam, qua decebat vi, & alacritate, tractandam ſuſcipere. Cum verò Clemente X. Eccleſiæ clavum gubernante, Sacror. Rituum Congregatio Baſilicæ Lateranenſi Officia propria Sanctorum Romanæ Eccleſiæ Pontificum conceſſiſſet, Siricio prætermiſſo, rursùs de hujuſce Pontificis Sanctitate, ejuſque Officii conceſſione agi cœptum, irrito tamen eventu; ſiquidem Archiepiſcopus Myræ, qui tunc temporis Promotoris Fidei munere fungebatur, acriter obſtitit, quòd Siricii nomen in Romano Martyrologio nuſquam occurreret; Ea namque Sacræ Congregationis mens erat, ut Sanctorum Pontificum Romanorum, quorum nomina in Martyrologium relata fuerant, Officia concederentur. Et quoniam ipſemet Fidei Promotor in ſuis Animadverſionibus obiter attigit rationes præcipuas, ob quas Siricii nomen in Martyrologii emendatione fuerat prætermiſſum; hinc monitu, atque hortatu bonæ memoriæ Cardinalis Caſanattæ, celebris Henricus Noris tum Auguſtiniani Ordinis Profeſſor, mox communi plauſu ab Innocentio XII. inter Romanæ Eccleſiæ Cardinales adſcriptus, pro tuenda Siricii Pontificis Sanctitate, ſatis accuratam ac validam edidit Apologiam, quæ nulli tamen fuit uſui; cum ea, quæ in Sacror. Rituum Congregatione agitabatur Cauſa de conceſſione Officiorum, ad exitum perveniſſet, nec jam liceret poſt abſolutum judicium, veterem excitare controverſiam. En igitur Siricii Cauſam iteratò propoſitam, atque ad primævas ſilentii tenebras iterùm redire juſſam.

Quæ noſtra ætate pro Siricii Cauſa geſta ſunt, enarrantur.

L. Tandem Noſtra ætate, Nobiſque id agentibus, novus de Siricio Pontifice recurrit ſermo. Cum enim felicis recordationis Clemens XI. Prædeceſſor Noſter munus Promotoris Fidei,

&

& deinde paucos poſt annos Præbendam Theologalem in Baſilica Vaticana Nobis contuliſſet, e re Noſtra fuit Sacror. Rituum Congregationi ſupplices offerre preces, ut quæ Baſilicæ Lateranenſi pridem conceſſa fuerant Sanctorum Pontificum Romanorum Officia, ad Capitulum Canonicos, & Clerum Baſilicæ Vaticanæ extenderentur; quod obtinuimus. Similique exemplo commoti Baſilicæ Liberianæ Canonici par Privilegium haud multò poſt impetrarunt. Tum verò opportunam occaſionem nacti, Siricii Cauſam urgere, & eximiam Florentinii exercitationem proferre cœpimus. Cumque Nobis nuntiatum eſſet, celeberrimam a Cardinali Noriſio ſuper eodem argumento procuſam fuiſſe lucubrationem, ad eam perquirendam curas animumque convertimus, ut validiori præſidio muniti, rurſus Siricii cauſam deliberandam proponeremus. Sed quamdiù Promotoris Fidei munus obivimus, Noriſiana Diſſertatio fuit Nobis impervia. Poſtquàm verò ſingulari beneficentia Benedicti XIII. Prædeceſſoris Noſtri ad Cardinalatus dignitatem aſcendimus, quo tempore Scripturarum Cardinalis Caſanattæ ad ſacra Miſſarum Officia ſpectantium, indiculum conficiebamus, ut Operis de Canonizatione Sanctorum, quod tùm meditabamur, bono ac utilitati proſpiceremus, inopinatò optatiſſima illa Noriſii Diſſertatio ad Noſtras pervenit manus; quam idcircò ſumma diligentia, ac fide exſcribendam curavimus, ejuſque exemplar unà cum aliis monumentis, quæ ex prælaudati Cardinalis Caſanattæ ſcriptis accepimus, Nobiſcum Anconam primò, mox Bononiam detulimus. Scripturarum memorati Cardinalis integra ſeries in celeberrima Caſanatenſi Bibliotheca ſumma cura aſſervatur; quæ verò a Noriſio procuſa eſt lucubratio *tomo 4. ejus Operum Editionis Veronenſis an. 1732. pag. 722. & ſeqq.* impreſſa eſt. Nec defuere ex recentioribus alii, qui de geſtis Sancti Siricii multa cum laude, ac eruditione diſſeruerint. Conſulendi inter cæteros Franciſcus Pagi *in Breviario Romanorum Pontificum in vita Siricii*, & Antonius Pagi ejus Patruus *in Adnotationibus Criticis ad Annales Baronii.*

Summus Pontifex Siricio favet.

LI. Quæ cum ita ſint, Noſtro muneri deeſſe profectò videremur, ſi Nos, quibus de Siricii Pontificis Sanctitate multa præſto ſunt argumenta, quam olim in minoribus curam ſuſcepimus, ad Summi Pontificatus Apicem Divina miſeratione evecti, ad optatum exitum non perduceremus. Hoc autem negocium, mutatis vicibus, diſſimili ratione, ac methodo eſt hodie pertractandum. Olim Nos in filiorum numero poſiti, a Majoribus & Patribus, quæ gerenda eſſent, audiebamus: Jam verò cum è Filiorum ſtatu, in Eccleſiæ Paſtorem ac Patrem evaſerimus, quid hac in re decernendum ſit, aliis indicimus. Siricii Pontificis nomen Romano Martyrologio inſeribendum cenſemus; neque idcircò anterioribus Martyrologii Emendationibus, quæ Siricii nunquam meminere, apertè contradicimus. Unius quippè nominis additamentum, quod nova ac validiſſima ſuadent argumenta, aut præteritis correctionibus nihil officit, aut uſque adeò levem infert varietatem, ut nullum, aut ferè nullum ex eo obveniat detrimentum.

Controverſiæ ſtatus in certa capita diſtribuitur.

LII. Atque ut totius controverſiæ ſtatus, qua decet methodo ac ordine pertractetur, rem univerſam in quatuor ſumma capita ſecernendam decernimus; ita nempè, ut primo loco inquiramus, quæ fuerit Siricii Pontificis, cum adhuc viveret, ac poſt ejus obitum, Sanctitatis fama: Secundò quænam Martyrologia, probatæ ne, an potius ſuſpectæ fidei, Siricii meminerint: Tertiò quænam contrà Siricium militent rationes, ob quas ejus nomen Romano Martyrologio nunquàm fuerit inſcriptum: Poſtremo quodnam de hiſce rationibus judicium ferendum ſit; num ſcilicet eæ ſibi conſtent, an veriùs futiles ſint, ideoque explodendæ.

Splendidum Valentiniani teſtimonium de Siricii Sanctitate.

LIII. De Sanctitatis fama, quæ Siricium adhuc ſuperſtitem commendavit, ſplendidum ſuppetit teſtimonium Valentiniani Imperatoris in Epiſtola ad Pinianum Urbis Vicarium, ſive Præfectum data. De Valentiniano hic loquimur non jam recentioris ætatis, cum nempè adhuc puer, blanditiis ac ſuaſionibus Matris, Arianorum erroribus imbutæ, erat adhuc implicitus, ſed Valentinianum producimus grandævum, ſapientia & virtutibus inſtructum, quas Divus Ambroſius in Oratione in ejus obitu habita commemoravit. Porro Magnus hic Imperator ſuas ad Pinianum dedit Literas poſtquam Sanctus Siricius, rejecto Urſicino, qui ſchiſmate Romanam Eccleſiam turbaverat, concordi Romani Populi acclamatione ſummus Eccleſiæ Pontifex renunciatus eſt. Hanc Epiſtolam ex veteri Codice Bibliothecæ Vaticanæ erutam, ſuis Annalibus inſeruit Cardinalis Baronius *ad an. Chriſti 385.*, & Petrus Couſtant *tomo 1. Epiſtolarum Romanorum Pontificum* edidit in ordine *ſecundam* inter eas, quæ Siricio Pontifici adſcribuntur. Quid verò de Siricio ſenſerit Valentinianus, quæ ſequuntur verba demonſtrant: *Proinde quoniam religioſum Siricium Antiſtitem Sanctitatis ſic præeſſe Sacerdotio voluerunt, ut Urſicinum improbum acclamationibus violarent, noſtro cum gaudio memoratus Epiſcopus ipſe permaneat, Piniane cariſſime, ac jucundiſſime. Siquidem magnum innocentiæ, ac probitatis exemplum eſt, in uno acclamatione & ipſum exigi, & cæteros improbari.*

Siricii epiſtola ad Himerium data, Authorem commendat.

LIV. Himerius Epiſcopus Tarraconenſis Sanctum Damaſum Siricii Deceſſorem, graviſſimis de rebus ad Eccleſiaſticam diſciplinam ſpectantibus, more Majorum conſuluerat. Himerii tamen Epiſtola Romam pervenit, cum jam Sanctus Pontifex Damaſus ad Superos evolaſſet. Hinc qui Damaſo ſucceſſor datus eſt Siricius, rem confecit, atque hiſce verbis Himerium eſt alloquutus: *Quia neceſſe nos erat in ejus labores curaſque ſuccedere, cui per Dei gratiam ſucceſſimus in honorem.* Magna quidem Eccleſiæ Catholicæ utilitate, magnoque Eccleſiaſticæ diſciplinæ profectu, quidquid Himerius Damaſo propoſuerat, expoſuit, declaravit, ac definivit Siricius, ut patet ex illius Epiſtola, quæ inter collectas a Petro Couſtant occurrit ordine *prima.* Quam quidem Epiſtolam tot nominibus commendatam, uſque adeò utilem ac neceſſariam, notis illuſtravit Cardinalis *de Aguirre tomo 2. Conciliorum Hiſpaniæ diſſertat. 5. in Epiſtolam Siricii Pontificis pag. 126. & ſeqq.* Etſi namque Siricius ſolum Himerium alloquatur, decernit tamen, ut quæ ad unius conſulta reſcripſit, ad omnium Coepiſcoporum notitiam perveniant, nec eorum omnium duntaxat, qui in Himerii Provincia erant conſtituti, ſed prætereà ad *Carthaginenſes, ac Bæticos, Luſitanos, atque Gallicos*, vel ut in aliis manuſcriptis legimus, *Gallicanos*, vel *Gallicianos*, hoc eſt Gallæciæ Antiſtites univerſos. Ex quo factum, ut integerrimum Siricii reſponſum Clericorum mores in variis Orbis Catholici partibus corruptos emendaverit, ac priſtinæ integritati reſtituerit.

Siricius Cœlibatus Legem aſſerit pœniſque indictis confirmat.

LV. Non levem Sancto Siricio conciliat laudem, quòd Cœlibatus Legem in Clero firmaverit, ac pœnis in violatores indictis ſtabiliverit, ut liquet ex ejus Epiſtolis, & præſertim ex ea, quam memoratus Petrus Couſtant exhibet ordine *quintam.* Hoc nixus fundamento Sanctus Innocentius I. *in Epiſtola ad Exſuperium Epiſcopum*, quæ in prææallata Collectione jacet ordine *ſexta*, contrà Diaconos & Presbyteros incontinentes, eaſdem pœnas, quas Siricius

pridem

pridem ſtatuerat, exequendas deceruit hiſce verbis: *De his, & Divinarum Legum manifeſta eſt diſciplina, & beatæ recordationis Viri Siricii Epiſcopi monita evidentia commearunt, ut incontinentes in Officiis talibus poſiti, omni honore Eccleſiaſtico priventur, nec admittantur accedere ad Miniſterium, quod ſola continentia oportet impleri.* Eodem fultus præſidio Æneas Epiſcopus Pariſienſis nono Eccleſiæ ſæculo clarus, quem Lupus Ferrarienſis Epiſcopus *in Epiſtola* 98. multis effert laudibus, quæſtionem de Cœlibatu contra Græcos pertractans, in libro contra eos ſcripto *cap.* 101. Apud d'Acherium *tomo* 1. *Spicilegii Editionis Pariſienſis ann.* 1723. *pag.* 133. urget authoritatem Epiſtolæ *quintæ* Siricii ad Epiſcopos Africæ, quam his verbis extollit: *Sanctus Siricius Papa in Eccleſia Beati Petri Apoſtolorum Principis in Concilio reſidens, & Fratribus & Coepiſcopis per Africam Eccleſiaſtica jura deſcribens, inter cætera, hæc de pudicitia intulit &c.*

Apoſtolicus Siricii zelus in Hæreticos, præcipuè in Jovinianum.

LVI. Præterea ardens pietatis ſtudium, & eximium Catholicæ veritatis amorem oſtendit Sanctus Siricius in damnandis erroribus Joviniani, aliorumque ejuſdem ſectæ Hæreticorum, ut ex verbis Epiſtolæ *ſeptimæ* in prænarrata Couſtantii Collectione compertum eſt. *Apoſtoli ſecuti præceptum*, ita Siricius loquitur, *quia aliter, quàm quod accepimus, annuntiabant, omnium Noſtrum tam Presbyterorum, & Diaconorum, quam etiam totius Cleri, unam ſcitote fuiſſe ſententiam, ut Jovinianus, Auxentius, Genialis, Germinator, Felix, Plotinus, Martinianus, Januarius, & Ingenioſus, qui incentores novæ hæreſis & blaſphemiæ inventi ſunt, Divina ſententia, & Noſtro judicio in perpetuum damnati extra Eccleſiam remanerent.* Apoſtolicam hanc Siricii Pontificis ſolicitudinem, ac vigilantiam Sanctus Ambroſius una cum aliis Epiſcopis in Mediolanenſi Concilio congregatis, ſummis effert laudibus, ac Pontificiæ Sanctioni ſeſe ultrò conformat. *Recognovimus* (ſic ad Siricium Ambroſius, aliique Epiſcopi in Epiſtola *octava* memoratæ Collectionis) *Litteris Sanctitatis tuæ boni Paſtoris excubias, qui diligenter commiſſam tibi januam ſerves, & pia ſolicitudine Chriſti Ovile cuſtodias, dignus, quem oves Domini audiant, & ſequantur*; & in fine: *Itaque Jovinianum, Auxentium, Germinatorem, Felicem, Plotinum, Genialem, Martinianum, Januarium, & Ingenioſum, quos Sanctitas tua damnavit, ſcias apud Nos quoque ſecundùm judicium Tuum eſſe damnatos.*

Par Siricii ſolicitudo contra Manichæos, eorumque aſſecias.

LVII. Albo, ſive Abbo Floriacenſis de Siricio Papa memoriæ tradidit, quòd exoſos habuerit omnes Hæreticos, maximè Manichæos. Enimverò cùm Priſcillianiſtas, qui cum Manichæis in multis nefariè conveniebant, & ſceleſtè conſpirabant, Urbe ejicere armis Spiritualibus non potuiſſet, opem Theodoſii imploravit, ejuſque præſidio, quod ſummoperè optabat, tandem obtinuit, ut prudenter conjicit Cardinalis Baronius *anno Chriſti* 389. *num.* 63. Haud impari ſolicitudine ad coërcendam audaciam Bonoſii Epiſcopi Macedoniæ impiè aſſerentis Beatam Virginem poſt incontaminatam Chriſti Domini Nativitatem alios filios peperiſſe, Epiſcoporum Concilium Capuæ indixit, ut colligitur ex epiſtola *nona* inter eas, quas Couſtantius coordinavit. Plura adhuc ex aliis Siricii Epiſtolis, præſertim ex *decima* proferre poſſemus de ſingulari tanti Pontificis ſolicitudine pro reſtituenda in Galliæ partibus Eccleſiaſtica diſciplina: Verùm hanc provinciam iis tractandam relinquimus, qui Siricii Vitam, ac geſta commentariis illuſtranda ſuſcipiunt; quibus ſatis amplam de Siricii laudibus materiem ſuppeditant Anaſtaſius, ſive Auctor Pontificalis *tomo* 3. *Romanæ Editionis*, & quæ ab eruditis Viris Schelestrato, Altaſerra, Bencinio, Blanchinio, Ciacconio, Somiero, ac Pagio ſubjiciuntur adnotationes.

Teſtimonia de Siricii Sanctitate poſt ejus obitum.

LVIII. Ex dictis ſatis conſtat de fama Sanctitatis, quam Siricius vigilantiſſimus Eccleſiæ Paſtor, & Catholicæ Religionis aſſertor, ſibi adhuc vivens conciliavit. Nec minor, poſtquàm è vivis exceſſit, invaluit opinio. S. Innocentius I. *in Epiſtola prima Collectionis Conſtantii* pari elogio commendat Damaſum, Siricium, ejuſque ſucceſſorem Anaſtaſium, ita ſcribens: *Cui etiam anteriores tanti ac tales viri Prædeceſſores mei Epiſcopi, ideſt ſanctæ memoriæ Damaſus, Siricius, atque ſupramemoratus vir* (Anaſtaſius) *ita detulerunt &c.* Porro de Damaſi, atque Anaſtaſii ſanctitate nemo dubitat. S. Leo in Epiſtola ad Anaſtaſium affirmat ſe illi conferre Primatum ſuper Illirici Eccleſias, *beatæ recordationis Siricii exemplum ſequutum.* Eodem in ſenſu Concilium I. Toletanum, quod paulò poſt obitum Sancti Siricii habitum eſt, Litteras *Sanctæ memoriæ Ambroſii, & Sanctæ memoriæ Siricii* multa cum laude commemorat. Ex quibus monumentis ritè expenſis, Cardinalis Norisius in præcitata Diſſertatione, & ante Noriſium Florentinius *in Exercitatione* 16. *poſt diem* 26. *Novembris pag.* 1006. *& ſeqq.* ſolido inferunt ratiocinio, ejuſmodi laudum titulos non Pontificiæ dignitati dumtaxat, ſed inſuper vitæ ſanctitati eſſe tribuendos, cùm Siricius Summo Pontificatus honori multa ac ſplendida virtutum, Religionis, ac Paſtoralis vigilantiæ exempla benè ſociaverit. Hinc illud Petri de Natalibus pro Siricio elogium: *Et poſtquàm Sedem Apoſtolicam feliciter gubernaſſet, dormivit cum Patribus ſuis, & ſepultus eſt ad Sanctum Petrum plenus Sanctitate.* Nec deſunt in Scriptoribus, qui Petri de Natalibus ætatem præceſſere, inſignia de Siricii ſanctitate documenta; Siquidem Hordericus Vitalis affirmat, *Siricium circa Gregem Dominicum valdè fuiſſe ſolicitum*; & Luitprandus Horderico vetuſtior, Siricium *ſanctæ memoriæ* Papam appellat.

Quamplura probatæ fidei Martyrologia Siricium nominant.

LIX. Ad aliud Controverſiæ caput, quod Martyrologia conſiderat, in quibus de Sancto Siricio fit mentio, noſtra hæc oratio progreditur. Qua quidem in re non tam Codicum numero, quàm eorum authoritati ſtudemus. Hinc Martyrologia, quæ minori habentur in pretio, miſſa facimus; quibus ea item accenſemus, quæ Cyriscum Papam, hoc eſt Siricium, ut nonnulli perperam interpretantur, commemorant; nullus enim Cyriscus nomine, ut cuique notum, inter Summos Pontifices numeratur. Ea igitur, quæ majoris momenti ſunt Martyrologia innuamus, quæ Sancti Siricii nomen præſeferunt. Hæc inter ſeſe Nobis offert Martyrologium Bedæ, Rabani, & Monaſterii Sancti Cyriaci hujus almæ Urbis, quo toties uſus eſt Cardinalis Baronius in Romani Martyrologii emendatione. Succurrit prætereà Martyrologium Eccleſiæ Occidentalis editum a Florentinio *die* 26. *Septembris*; nec non Antuerpienſe, & Corbejenſe, utrumque antiquiſſimum, de quo ipſemet Florentinius in Notis. Alia inſuper Martyrologia numerantur ab eodem Scriptore *in citata Exercitatione* 16., & a Patribus Bollandianis *die* 22. *Februarii pag.* 282., quorum aliqua nec Cardinalis Baronius, nec qui ſequuti ſunt Martyrologii Romani Reformatores noſſe poterant, cum eorum ætate in Archivis, & Bibliothecis adhuc deliteſcerent. Hinc fortaſſe, ut prudens Florentinius haud temere ſuſpicatur, Siricii nomen a Romano Martyrologio tamdiù abfuit, quòd Veteribus multa fuerint incognita, quæ poſterior ætas manifeſtavit: *Accidere facilè potuit, quod noſtra ætate inventa plura vetuſtioris Martyrologii exempla non viderint.*

Multa in Siricium objiciuntur crimina.

LX. Hanc tamen Florentinii conjecturam non probant, qui multa, eaque non levia, contra Siricium objiciunt crimina, quæ a Nobis ſingil-

latim

latim enumeranda ſunt, ut tertium Controverſiæ caput, juxta propoſitam diviſionem, expediamus. Primo loco, vitio datur Siricio, quòd in Apoſtolicis Litteris conſcribendis Sancti Hieronymi opera uſus non fuerit; qua in re nec Prædeceſſoris Damaſi exemplum ſequutus eſt, nec Hieronymi famæ ſatis conſuluit. Notum quippe eſt, Sanctum Hieronymum à Siricio neglectum, inimicorum calumniis ac maledictis uſque adeò fuiſſe obnoxium, ut coactus ideircò fuerit ex illorum conſpectu ſeſe proripere, atque ex Urbe diſcedere. Secundò, haud obſcuris indiciis manifeſtum eſt, Siricium Pontificem ſin minùs infenſo, ſaltem minùs æquo fuiſſe animo in Sanctum Paulinum Virum moribus, ac vita integerrimum. Tertiò, improvidum nimis, ac tardum Siricii conſilium reprehenditur in rejiciendis Origeniſtis, eorumque hæreſi coercenda, cum in Rufinum, & Melaniam, longam nimium patientiam adhibuerit; quam ob cauſam feſtinavit ex hac mortali vita educere illum Dominus, atque Anaſtaſium ſufficere acerrimum Origeniſtarum oppugnatorem.

Horum criminum veritatem haud diffitetur Baronius.

LXI. Neque tria hæc, quæ in Siricium congeruntur crimina, quorum item meminere Florentinius, atque Noriſius, Noſque meminimus *lib. 4. de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 5. ſub n. 4.*, gratis conficta ſunt, ſed ex validis Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ monumentis confirmantur. Quòd enim ad Hieronymum Romæ malè habitum attinet, hæc habet Baronius ad annum Chriſti 385. *Cum autem non, ut Damaſus fecerat, Siricius Papa in ſcribendis ejuſmodi Literis Hieronymi opera uteretur, neque eum, ut ille, quod par erat, amplecteretur, atque foveret, mox Pontificis Romani deſtitutus præſidio, idem* Hieronymus *acerbiſſimos pati cœpit perſecutores, illos ſcilicet Clericos, quorum mores improbos ſcriptis editis ſugillaſſet.* De ſubinfenſo Siricii in Paulinum animo, validum ex Epiſtola 1. ejuſdem Paulini ad Sulpitium Severum eruitur argumentum: Cum enim de Romanis Clericis ille conqueratur, hæc addit: *Quantum Nobis gratia Dominica detrimentum faciat Urbici Papæ ſuperba diſcretio &c.* quæ verba magnus Annalium Parens de Siricio interpretatur, ita ſcribens *ad ann. Chriſti 394. Jam puto, ſentis Lector, quem Paulinus per Urbicum Papam intelligat, non alium quidem, quàm qui tunc Romanæ præerat Eccleſiæ Pontificem, ipſum Siricium, quem infenſum abſque cauſa aliqua, ut ait, pati coactus fuerit. Accidit planè Sanctum Paulinum juſtè conqueri de Siricio Papa, atque aliis nonnullis Romanæ Eccleſiæ Clericis, de quibus etiam conqueſtum vidimus Sanctum Hieronymum, quod ſæpe ſuperiùs diximus. Ut planè acciderit hac ex parte malè audire Siricium, quòd adversùs adeò inſignes Sanctitate & doctrina Viros, ubique ſpectatos, fuerit commotus.* Poſtremò de nimia contra Origeniſtas Siricii tarditate, ejuſque præcoci obitu teſtem habemus eumdem Baronium *ad ann. Chriſti 397.* ubi ſic loquitur: *Cæterum quòd haud velociter Siricius periclitanti occaſione Origenis errorum occurrit Eccleſiæ, quamcitiùs, nempe anni ſequentis exordio, ex hac vita ſublatus eſt; erectuſque ſuper Cathedram Petri acerrimus oppugnator Origeniſtarum hæreticorum Anaſtaſius Papa. Sæpè quidem, atque pavendis eſt demonſtratum exemplis, ut Pontifices illi, qui Cauſam fidei paulò ſegniùs tractaverunt, ac remiſſiùs curaverunt, a Chriſto primario omnium Paſtore fuerint quàm celeriter ex hac vita ſubducti; adeò ut manifeſtè fuerit declaratum, ſummo jugique ſtudio, ſpeciali diligentia ſemper invigilaſſe ſuper Romanam Eccleſiam Divinam Providentiam, ne qua vel levi ſaltem ſuſpicione hæreticæ contagionis aſpergeretur.*

Hieronymus ad Urbem

LXII. An hæc, quæ in Siricium vibrantur tela, aliquod contra ejus Sanctitatem incorruptumque gubernium inferant vulnus, ex quo Correctores ejus nomen Martyrologio non inſeruerint, in hoc poſtremo Controverſiæ Capite ſupereſt inquirendum. Cumque ex hiſtoricis monumentis Siricii crimina repetantur, hiſtorica veritas paulò accuratiùs examinanda. Ab iis, quæ Hieronymus paſſus eſt, curis atque moleſtiis, exordiamur. S. Hieronymus duodeviginti annos natus Romam acceſſit, ibique Grammaticæ, Rhetoricæ, ac Philoſophiæ Scholas frequentavit. Quinquennio Romæ commoratus, inde receſſit annum agens tertium ſupra vigeſimum; neque ante Damaſi Pontificis ætatem in Urbem regreſſus eſt. Cum enim Damaſus Generale Concilium Romæ habendum indixiſſet, ea occaſione Hieronymus unà cum Paulino Antiocheno, & Epiphanio Epiſcopo Salaminæ in Inſula Cypro, rurſus Romam advenit. Tanti viri fama commotus Pontifex Damaſus, erat quippe Hieronymus ſummo ingenio, excellenti doctrina, ſanctiſque moribus præditus, eum deſignavit, ut & ab Epiſtolis eſſet, & totius Orbis Conſultationibus, quæ ad Sedem Apoſtolicam mittebantur, reſponderet. Ex quo Sanctus Doctor intima Damaſi familiaritate uſus eſt; & viciſſim multo in honore a Damaſo eſt habitus. De munere, quo apud Damaſum fungebatur, ita loquitur ipſe Hieronymus in Epiſtola ad Ageruchiam: *Ante annos plurimos cum in chartis Eccleſiaſticis juvarem Damaſum Romanæ Urbis Epiſcopum, & Orientis, atque Occidentis Synodicis Conſultationibus reſponderem.* Solo tamen triennii ſpatio concreditum ſibi munus obivit, quòd nonniſi triennii ſpatio Damaſum habuerit ſuperſtitem.

accessus; egregiæ illius dotes, multaque cum Damaso familiaritas.

Hieronymus Siricii tempore multis invisus, & quare.

LXIII. Siricio in Damaſi locum ſuffecto, mirum dictu eſt quot motus, quantæque in Hieronymum excitatæ ſint turbæ; in quem idcircò tota penè Civitas commota videbatur; quòd ille ſub Pontifice Damaſo multorum, quorum vitia, voce, ac ſcripto exagitaverat, odium, atque offenſionem incurriſſet. *Nos vitiis detrahentes*, ſunt verba Hieronymi, *offendimus plurimos*; & in præfatione ad librum Dydimi fatetur ſe *cum eſſet in Babylone* (hoc nomine Romam ſibi infenſam appellat) expoſitum fuiſſe odio maledicæ Civitatis, *& purpuratæ Meretricis.* Mox in adverſarios inſurgens, ſubdit poſt pauca: *Ecce Phariſæorum conclamavit Senatus, & nullus Scriba, vel fictus* (vel ut alii legunt, *veſificatus*), *ſed omnis quaſi indicto ſibi prælio doctrinarum, adversùs me imperitiæ factio conjuravit.*

Graviores Hieronymi contra Æmulos querelæ excusantur.

LXIV. Liberiorem hunc loquendi morem Rufinus exprobat Hieronymo, ac miratur: *Quomodo de Urbe Roma, Deo favente, Capite Chriſtianorum, ea dicat, quæ dicebantur tunc, cum Gentiles in ea populi, & perſecutores Principes morabantur.* Æquior tamen Baronius rigidiora illa Sancti Doctoris verba ex juſto dolore potiùs, quàm ex furore odiove prolata, explicat, ſimulque excuſat *ad ann. Chriſti 385.*, ita ſcribens: *At hic lector attende, hæc a Sancto Hieronymo ſcripta de inſcitia Romanæ Eccleſiæ Miniſtrorum, non ſic quidem accipienda eſſe, prout hyperbolicus ſonat ſermo, omnes Romanæ Eccleſiæ Clericos fuiſſe doctrina experies, cum dicit, quod nullus ibi Scriba vel fictus, nempè Doctor, ſed Phariſæi omnes, nempè ſceleſti, cautela verò, & hypocriſi ſcelera contegentes. Concedendum aliquid Hieronymo juſtiſſima cauſa indignanti, qui oculos in eos tantum converſos habens, a quibus contumeliis, & calumniis impeteretur, omnes illos pravos dixerit, & imperitos. Certè quidem, qui tempora hæc exactè conſiderat, intelliget planè hoc tempore coaluiſſe in Eccleſia Romana Clericos doctrina, atque ſcientia claros.* Si quid ergo vehementiori ſtylo Hieronymus aliquando protulerit, venia dignum; non enim in probos, atque innoxios, ſed in eos,

quorum vitia damnaverat, ſermonem convertit. Enimverò ſuis Epiſtolis Monachos inſectatus fuerat, qui ſuæ Profeſſionis obliti, vitio gulæ ſe dediderant, divitum domos frequentabant, efferebantur ſuperbia, ſuperſtitione tenebantur. Virgines quoque, quæ nimia familiaritate cum Viris verſabantur, acriùs reprehenderat. Hinc odia, obtrectationes, ac maledicta pravorum hominum, qui inſaniebant in medicum, a quo ſanabantur.

Roma abit, atque in Orientem ſeceſſit.

LXV. Quamdiù verò vixit Damaſus, igneus ille inimicorum furor veluti doloſo cinere tectus delituit. Tunc verò exarſit, incendiumque excitavit, cum, Damaſo ſublato, Siricius in Petri Cathedram evectus eſt. Innumeræ criminationes, calumniæ, ac irriſiones in Hieronymum congeſtæ, de quibus ſic ille conqueritur: *Alius inceſſum meum calumniabatur & riſum; ille vultui detrahebat; hic in ſimplicitate aliud ſuſpicabatur.* Quocirca cum eò res perveniſſet, ut jam vix ſibi poſſet Hieronymus temperare, tandem Roma abiit; atque in agrum ſe recepit, ubi ſuas ad Marcellam dedit literas. Sed remotiorem ſeceſſum anhelans, oblata ſibi opportunitate in Orientem abeundi, eò pergere ſtatuit; jamque navigium conſcenſurus, ad Aſellam ſcripſit, ſuamque cum Paula, & Melania familiaritatem, quam maledici criminabantur, egregiè vindicavit. Meminit quoque injuriarum, quas acceperat; fatetur tamen ſe æquo animo eas ferre, propoſito ſibi exemplo Chriſti Domini: qui a Judæis Seductor, & Dæmoniacus eſt habitus; tandemque concludit: *Scio per bonam, & malam famam perveniri ad Regna Cœlorum.*

Nullæ Siricii partes quoad Hieronymum male habitum, & Roma abeuntem.

LXVI. Cum igitur privato conſilio, quod tamen pravorum hominum moleſtiæ excitarunt, ſuum ab Urbe diſceſſum Hieronymus decreverit, non eſt cur ullam diſceſſus cauſam in Siricium refundamus, ut ſcitè ratiocinatur Vir eruditus Dominicus Vallarſius in vita S. Hieronymi *tom.* 2. *Operum Sancti Doctoris Editionis Veronenſis anno* 1742. *cap.* 16. *Neque ab eo*, loquitur de Siricio, *eſt illa conſtictationum Sancti Patris cum æmulis maliſque hominibus cauſa repetenda; ſed ipſe utique, quid cauſa fuerit, Hieronymus novit, & faſſus eſt Epiſtola* 40. *Nos, inquiens, vitiis detrahentes, offendimus plurimos.* Sed nec illud Siricio opponi poteſt, quod Hieronymum in eum dignitatis gradum, quem Damaſus illi contulerat, non reſtituerit, ideoque tot bella, & contentiones in Hieronymum exarſerint, quæ alioquin ſub Siricii tutela Sanctus Doctor effugiſſet. Non enim cæco modo de rebus a Noſtra ætate adeò diſſitis judicium ferendum eſt; neque conjecturis agendum, ubi in ſumma rerum caligine verſamur. Quid? quod ſi illorum temporum, ac rerum conditionem ſpectemus, forſaſſe intelligi poterit, non ſine cauſa Hieronymum a Siricii familiaritate fuiſſe ſejunctum, ne alioquin, quæ in Hieronymum fervebant odia, in Siricium converterentur.

Haud culpandus Siricius, quod Hieronymi diſceſſum non retardaverit.

LXVII. Abiit Roma Hieronymus non jam Siricio aut mandante, aut impellente, ſed proprio actus conſilio, atque illud Evangelii monitum ſequutus: *Si vos perſecuti fuerint in Civitate iſta, fugite in aliam.* Poterat ſanè Siricius prohibere ne Hieronymus ab Urbe recederet: nulla tamen, quæ Siricium obſtringeret, urgebat lex. Neque Hieronymi opera, etſi Damaſi tempore commendatiſſima, uſque adeò neceſſaria erat ſub Siricio, ut dempto Hieronymo, & Apoſtolico muneri ferendo, & totius Orbis Catholici Conſultationibus expediendis impar eſſet Siricius, Sancti Doctoris præſidio deſtitutus. Conſtat enim è Pontificis Siricii Literis, ac reſponſionibus, nihil in iis occurrere, quod multum Pontificis pro Catholica Religione, atque Eccleſiaſtica diſciplina ſtudium ſummopere non commendet: Adeò eximiæ illæ ſunt, adeo ſolidæ, ac Paſtoralis ſollicitudinis, vigilantiæ, ac majeſtatis zelo ubique refertæ: Hinc ſummo ab omnibus habentur in pretio, eſto, inſcio Hieronymo, fuerint conſcriptæ. Petrus Couſtant in Præfatione, quam Siricii Literis anteponit, fatetur, *eum amore potius, quàm authoritate populum rexiſſe.* Ne autem quis, Hieronymi ſententiam ſequutus, Siricium aut inexpertum, aut minus providum arbitretur, hæc ſubdit: *Quæ autem ad nos pervenerunt ipſius Scripta, ſummum fidei Catholicæ, & Canonicæ Diſciplinæ ſervandæ ſtudium ſpirant.*

Hieronymus Urbe relicta, Sacrarum Scripturarum ſtudiis vacat impenſius.

LXVIII. Si arcana Divinæ Providentiæ conſilia ſcrutari liceret, duce Gennadio Maſſilienſi, vel alio, quiſquis ille fuerit, Scriptore Vitæ S. Hieronymi, quam in citato tom. 11. Vallarſius edidit, haud dubitaremus aſſerere, Deum, qui ſatiùs duxit de malis bona facere, quàm mala nulla eſſe permittere, maximum ex conſpiratione in Hieronymum Romæ facta, ejuſque ab Urbe receſſu elicuiſſe bonum; ut nimirum Sanctus Doctor a publicis negociis, & Urbis ſtrepitu remotiſſimus, ſacrarum Scripturarum ſtudio totus vacaret, ſuaſque vigilias, ac curas omnes, nullo prohibente, in præclarum illud Opus utiliſſimum æque, ac commendatiſſimum conferret. *Verum enimverò*, ita loquitur ſcriptor vitæ *apud Vallarſium pag.* 243. *hunc ego felicem dixerim, hujus fugæ eventum corrigentis Chriſti judicio diſpenſatum, quem pravorum hominum perſecutionibus partum fore exiſtimo: ſcilicet, ut Romana Eccleſia Petri inſtituta regimine, omniumque veteris Teſtamenti librorum edocta veritate, Chriſto Deo volente, & Hieronymo ſpeciali ſtudio deſudante, hebraicam quoque habeat veritatem; & Græcorum quorumdam levitasque ſibi Romanos a ſe omnes Scripturas divinitus inſpiratas accepiſſe plaudebat, eos habere, quod non habet, recognoſcat.*

Nullæ ſimultates Siricium inter ac Hieronymum inteceſſerunt.

LXIX. Quæ hactenus pro Siricio loquuti ſumus, ea profectò ſunt, ut Sanctum Pontificem ab iis omnibus, quæ contra Divum Hieronymum illatæ fuerunt, injuriis, ac contumeliis prorſus eximant. Ne tamen in re tanti momenti quidquam intactum prætereamus, ad ea, quæ inter Siricium ac Hieronymum contigiſſe dicuntur, oculos convertamus. Sunt enim, qui privatas quaſdam ſimultates obtrudant, quæ ſicut Chriſtianæ Charitatis legibus adverſantur, ita Siricii virtutibus, & Sanctitati obeſſe videntur. Nihil verò quæcumque in hanc rem proferri poſſunt argumenta, Nos commovent; aut enim falſa omnino ſunt, aut ſi veritati conſonent, Siricium non lædunt, ut modò demonſtrabimus.

Hieronymi ſententiam de Bigamis Siricius non attigit.

LXX. Sanctus Hieronymus in ea fuit ſententia, ut nullam irregularitatis notam contrahat, qui duas ante Baptiſmum, aut etiam unam ante, alteram poſt Baptiſmum, uxores ducat, modò priori defunctæ ſuccedat conjux altera, ut multis in Epiſtola ad Oceanum probat argumentis. Hinc colligit Sanctus Doctor validam ſimul, ac licitam fuiſſe, Ordinationem Charterii Epiſcopi in Hiſpania, qui nondum ſacro tinctus lavacro, matrimonium ſemel contraxerat; moxque, uxore viduatus, aliam ſibi ſociaverat poſt Baptiſmum. Rentur aliqui hanc Hieronymi ſententiam a Siricio ſub ipſis Pontificatus initiis fuiſſe improbatam; ideoque Hieronymum illius aſſertorem, ex inſigni æſtimationis, ac famæ gradu, in quem conſcenderat, excidiſſe. Huic opinioni adhæret memoratus Vallarſius *in vita Sancti Hieronymi cap.* 16.; ſed negat, Siricium, qui ſententiam illam rejecit, Hieronymi nomini ac famæ ullo pacto nocuiſſe: *Nemo hinc tamen ſibi in animum inducat, eum quidquam in Sanctum Doctorem commiſiſſe, unde is in aliorum criminationes atque odia incideret.* Sna

Val-

Vallarſio ſit ſententia : Nobis enim alia, quæ Siricii Cauſam magis juvat, arridet reſponſio. Enimverò Sanctus Siricius, cùm in Epiſtola prima ad Himerium Epiſcopum Tarraconenſem, tùm in alia ad Epiſcopos Africæ, hoc unum ſtatuit, bigamum ſcilicet habendum eſſe, qui aut duas uxores duxerit, aut unam, quæ virginitatem amiſit, ſibi ſociaverit. Cæterum eam facti ſpeciem, ac circumſtantias de gemino ante Baptiſmum inito matrimonio, aut de conjugio ſemel ante Baptiſmum, iterùm poſt Baptiſmum contracto, de quibus Hieronymus loquitur, Siricius non attigit, ut ex *capite* 10. & 11. *Epiſtolæ ad Himerium*, & *ex num.* 4. & 5. *Epiſtola ad Epiſcopos Africæ* patet legenti. Ex quo ſequitur, ut nec ſententiam Hieronymi Siricius directè improbaverit, nec indirectè Sancti Doctoris nomini, ac dignitati quidquam detraxerit.

Eam tamen rejicit Innocentius.

LXXI. Hieronymianam de Bigamis opinionem impugnavit S. Innocentius I. *in Epiſtola ſecunda ad Victricium Epiſcopum Rothomagenſem cap.* 6., ubi non de bigamis generatim, quo in ſenſu Siricium loquutum novimus, ſed de ipſa Bigamia ante Baptiſmum contracta, quam planè circumſtantiam Hieronymus exprimit, apertè loquitur hiſce verbis : *Ac ne ab aliquibus exiſtimetur, ante Baptiſmum ſi fortè quis accepit uxorem, & ea de ſæculo recedente, alteram duxerit, in Baptiſmo eſſe dimiſſum, ſatis errat a regula, qui in Baptiſmo hoc putat dimitti. Remittuntur peccata, non acceptarum uxorum numerus aboletur* : & poſt nonnulla : *Quod ſi non putatur uxor eſſe computanda, quæ ante Baptiſmum ducta eſt ; ergo nec filii, qui ante Baptiſmum geniti ſunt, pro filiis habebuntur.* Immeritò igitur Siricio tribuitur, quod Innocentio I. adſcribendum. Nec diſſentit Baronius, qui ad ann. *Chriſti* 405. putat memoratam de Bigamis ſententiam, quam S. Hieronymus Romæ tenuit, ab eodem Sancto Doctore majori contentione, ac niſu fuiſſe propugnatam in litteris, quas ad Oceanum miſit, ut Charterii Epiſcopi Ordinationem vindicaret ; ideoque ab Innocentio potiùs, quàm a Siricio eam fuiſſe improbatam. Petrus autem Couſtant *in Notis ad eamdem Innocentii Epiſtolam pag.* 751. prudenter obſervat, Sanctum Innocentium Siricii verba uſurpaſſe, ut decerneret quidnam ſtatui oporteret de Marito, qui duas uxores ante Baptiſmum acceperat ; qua de re Siricius non loquitur, ut ſupra animadvertimus. *In hoc, atque ſuperiori decreto*, ita Couſtantius, *Innocentius ita Siricii verba exſcribit, ut in utroque de uxoribus ante Baptiſmum ductis, de quibus Siricius nihil dixerat, quid ſentiendum ſit, ſibi neceſſariò definiendum duxerit.* Utra eligatur ſententia, Baronii, an Couſtantii, Sancti Siricii cauſa egregiè vindicatur.

Siricius Hieronymi ſententiam ſequutus, Jovinianum damnat.

LXXII. Cum multa eloquentiæ vi, ac fervido in Dei gloriam & animarum ſalutem ſtudio polleret Hieronymus, Jovianum ſeu Jovinianum novum Chriſtianorum Epicurum vehementer inſectatus eſt : Qua in re tot tantiſque laudibus virginitatem extulit, ut in quorumdam ſuſpicionem venerit, Sanctum Doctorem in extrema prolapſum, legitimas nuptias damnaſſe. Etſi verò a mente & conſilio Hieronymi alieniſſimum id eſſet, nihilominus inanis rumor in Urbe invaluit, multoſque in pravam hanc de Hieronymi doctrina ſuſpicionem adduxit. Hinc Pammachius, qui D. Hieronymo intima familiaritate conjunctus erat, Opuſcula omnia undequaque colligere, atque ex aliorum conſpectu ſubducere ſtuduit. Poſtquàm verò Sanctus Doctor eximiam contra Jovinianum edidit Apologiam, in qua tenebras omnes, quas iniquus ille virginitatis impugnator obtenderat, ne Catholicæ veritatis lumen innoteſceret, eloquentiæ, ac doctrinæ fulgore disjecit, Jovinianus a Siricio damnatus eſt. Porrò vel ex hac una Siricii ſententia ſatis patet quanto Catholicæ veritatis ſervandæ ſtudio Sanctus Pontifex hæreticos oppugnaverit, & quo animo fuerit erga Hieronymum Catholicæ veritatis propugnatorem. *Affulſit tamen veritas, nec tantùm ſe luculenter purgavit Hieronymus, ſed ipſius Pammachii opera a Siricio damnatus eſt Jovinianus, quod idem eſt ac dicere, Siricium in ſententiam Hieronymi iviſſe.* Ita loquitur Florentinius *in citata Exercitatione pag.* 1004.

Hieronymi cenſura Siricii ſanctitati non officit.

LXXIII. Nondum tamen hac in re nodos omnes diſſolvimus ; hinc ad ſeriem Hiſtoricam regrediamur oportet. Quo tempore gravior illa de Hieronymi doctrina contra Jovinianum, fervebat in Urbe diſceptatio, Sanctus Doctor ſuam ad Pammachium ſcripſit Epiſtolam, quæ *in tom.* 1. *Editionis Veronenſis, eſt* 49. in qua poſtquàm meritas reddidit Amico grates, quod exemplaria Romæ ſuſpecta prudens ſubtraxerit : *De Opuſculis meis contra Jovinianum, quod & prudenter, & amanter feceris exemplaria ſubtrahendo, optime novi*, ſubdit poſt pauca : *Audio totius in te Urbis ſtudia concitata : Audio Pontificis, & Populi voluntatem pari mente congruere. Minus eſt tenere Sacerdotium, quam mereri.* Hiſce verbis expendendis intentus Florentinius *in relata Exercitatione pag.* 1003. ſic fatur : *Verùm ea occaſione Siricium commotum in Pammachium, ne dum in Hieronymum, ex omnibus ferè clamoribus ita idem Hieronymus affirmat : Audio totius in Te Urbis ſtudia concitata ; Audio Pontificis, & populi voluntatem pari mente congruere. An vero amarulentum illud, quod ſequitur, in Siricium jactatum ſit, hæreo : Minus eſt tenere Sacerdotium, quàm mereri.* Hæret ergo Florentinius, nec audet hæc verba ad Siricium transferre. Quod ſi quis præfidentior, ea de Siricio intelligenda eſſe obfirmato animo contendat, tandem id dabimus ; ita tamen, ut nullo pacto Siricium ex Hieronymi teſtimonio Pontificatus honore indignum fuiſſe concedamus. Quidquid enim hac in re Sanctus Doctor ex aliena potius, quàm ex propria ſententia protulerit, ut infrà explicabimus, profecto privata unius, vel alterius authoritas publico totius Romani Cleri populique judicio non eſt anteponenda. Cumque ſplendidum, atque inconcuſſum ex Valentiniani Imperatoris Epiſtola petatur argumentum de provida Siricii electione, ejuſque innocentia, ac probitate, ſileat oportet quicumque obtrectator, hujuſce Elogii, quod pro Siricio Valentinianus attexuit, authoritate convictus : *Magnum innocentiæ, & probitatis exemplum eſt, in una acclamatione & ipſum* (Siricium) *eligi, & cæteros improbari.*

Hieronymi in Siricium duriora verba excuſantur.

LXXIV. Sed neque lividam obtrectationis maculam Hieronymo inurendam cenſemus ; quidquid enim hac in parte illi excidit, quod Siricii ſanctitati injurium videatur, inani potiùs illius credulitati, quàm infenſo in optimum Pontificem animo tribuendum. Potuit ſanè Sancto Doctori contigiſſe, quod iis paſſim uſuvenit, qui remotiſſimas regiones inhabitant, ut nimirum ex falſo quopiam rumore Jeroſolymam perlato, in errorem inductus, minus æquam de Siricii virtutibus, regimine, ac probitate conceperit opinionem. Quod animo imbiberat, privatis ad amicum Pammachium literis aperuit ; atque ob eam, quæ inter amicos obtinet familiaritatem, fortaſſe minus cautus, de iis facilè locutus eſt, quæ ex incerto, atque inani rumore in vulgus diſſeminabantur. Accedit quòd litteras ad Pammachium Hieronymus dederit, quo tempore diſceptatio contra Jovinianum adhuc fervebat, & Siricius populari urbis opinione deceptus, adverſariis Hieronymi liberiùs fortaſſe, quàm oportebat, favere videbatur. Hinc nova Hieronymum inceſſit ſuſpicio, novus timor, qui tandem in voces, quæ Siricii integritati adverſari videntur, erupit.

Quo fermè pacto inter Collitigantes occurrunt aliqui, qui cum bonam foveant Cauſam, ſi Judicem in adverſam partem propendere ſuſpicantur, in Judicem ipſum inſurgunt, obloquuntur, ejus laudibus obtrectant, muoere, quo fungitur, indignum affirmant; donec judicium, de quo ſibi metuunt, definiatur. Ubi verò juri conſonam Judex ſententiam tulit, verſis vicibus, ſermonem corrigunt, ſuſpicionem execrantur, palinodiam recinunt, ſummamque Prætoris ſcientiam, atque integritatem commendant. Hæc eadem facilè Hieronymo poſſunt accommodari. Cum enim, pendulo adhuc judicio, anceps hæret ac dubius, de Siricio conqueritur; at contra re integra, & quavis ſuſpicione remota, Siricium veneratur, ac multa cum laude commemorat, ut infra patebit.

Rejiciuntur, qui Hieronymum ex invidia loquutum putant.

LXXV. Haſce conjecturas amplectimur, quæ & Siricii ſanctitati, & Hieronymi famæ ac dignitati benè conſulunt. Eos namque averſamur, qui de celeberrimi Eccleſiæ Doctoris honore tuendo nihil planè ſolliciti, ut Siricium vindicent, damnant Hieronymum, in quem idcircò ne dum maledicentiæ, ſed & invidiæ ac ambitus crimina congerunt. Ferunt enim illum ſecunda populi acclamatione in Damaſi ſucceſſorem propoſitum, ſed mox in Electione Siricio poſthabitum, verba illa in æmulum immeritò ſibi præpoſitum protuliſſe: *Minus eſt tenere Sacerdotium, quàm mereri.* Præpoſteram hanc verborum Divi Hieronymi interpretationem refert Florentinius, quamvis eam omninò non approbet. At Nobis nullo modo ferenda videtur; non enim citra ſummam injuriam illud de Hieronymo aut ſentire, aut etiam ſuſpicari poſſumus, tantum Virum uſque adeò ambitus crimine abreptum fuiſſe, ut & futurum Pontificatum concupiverit & deperditum ingemuerit.

Litteras Communicatorias Rufino traditas Hieronymus improbat, excuſat Baronius.

LXXVI. Rufinus Roma diſceſſurus, ut in Patriam reverteretur, Litteras Communicatorias a Siricio petiit, & impetravit. Cardinalis Baronius rem hanc expendens ad ann. Chriſti 397. Siricium reprehendere non audet, cum nulla Sancto Pontifici cauſa ſuppeteret, cur petitas Litteras Rufino denegaret: *Sed quod ad Rufinum ſpectat, etſi profecturus Aquilejam ſolum patrium, petierit & acceperit ab ipſo Siricio Romano Pontifice Communicatorias litteras, Catholicis tantùm, ut ſæpius diximus, impertiri ſolitas, minimè ceſſit culpæ Siricio. Nam cum ipſa hæretica interpretatio Periarchon Origenis, nomine careret Authoris; nec à quo Præfatio illa eſſet ſcripta, liqueret; nihil eſt, quod Rufinum nondum detectum, imò Catholicum ſe clamantem, & ab omni hæreſi ſe alienum extrinſecus profitentem, a communione exortem facere deberet; nec Romanæ Sedis moris eſt, non convictum quempiam condemnare.* Hæc Baronius. Erant igitur Communicatoriæ Litteræ, Catholicæ communionis indicium, atque argumentum; quo ſanè argumento Optatus uſus eſt, ut oſtenderet Eccleſias Africæ, quæ Cæciliani Ordinationem tuebantur, omnimodam cum Eccleſia Catholica ſervare communionem. *Sedit prior Petrus*, loquitur de Cathedra Romana, & enumeratis Petri ſucceſſoribus uſque ad Siricium, ita proſequitur: *Siricius hodie, qui noſter eſt ſocius, cum quo nobis totus Orbis commercio Formatarum*, Communicatorias intelligit, *in una ſocietatis communione concordat.* Haſce Litteras vaferrimus Rufinus magnopere oſtentavit venditavitque, præſertim poſt mortem Siricii, ratus ſibi profuturas tempore Anaſtaſii Pontificis, qui Siricio ſucceſſit, ut Judicium contra ſe inſtitutum aut effugeret, aut infirmaret. Quocirca Divus Hieronymus, cui prava Rufini indoles perſpecta erat, Catholicæ Religionis ſtudio actus *in Epiſtola* 127. *ad Principiam tom.* 1. *ejus Operum Editionis Veronenſis pag.* 951., poſtquam Marcellam, quæ errori ſtrenuè reſtiterat, egregiè commendavit, Siricium ſimplicitatis quodammodo inſimulat, quòd ex propriæ indolis ac probitatis menſura alienos mores metiretur, ac de iis judicium ferret. *Tunc Sancta Marcella, quæ diù ſe cohibuerat, ne per æmulationem quidpiam facere videretur, poſtquàm ſenſit fidem Apoſtolico ore laudatam in plerìſque violari, ita ut Sacerdotes quoque, & nonnullos Monachorum, maximèque ſæculi homines in aſſenſum ſui traheret; ac ſimplicitati illuderet Epiſcopi, qui de ſui ingenio cæteros æſtimabat; publice reſtitit, malens Deo placere, quàm hominibus.*

Quæ in Siricium objicitur Simplicitas, culpa vacat.

LXXVII. Obſervat Cardinalis Baronius ad annum Chriſti 397. Siricium a Hieronymo non doli, aut gravioris criminis, ſed ſimplicitatis dumtaxat inſimulari: *Sugillat Sanctus Hieronymus Siricii Papæ ſimplicitatem, non dolum.* At Petrus Couſtant in toties memorati Operis *pag* 706. animadvertit, Rufinum tunc cum Litteras Communicatorias obtinuit, virum fuiſſe acris ingenii, multæ ſcientiæ, ac integræ famæ prærogativa commendatum; nondum enim, quod in imo pectore ſervabat virus, evomuerat: *Eò autem facilius Rufinus ſibi, ac ſociis Litteras a Siricio impetravit humanitatis ac benevolentiæ plenas, quod ille virtutis ac ſcientiæ fama clarus necdum malè audiſſet.* Qua de re opportunior infrà, ubi Origeniſtarum cauſam tractabimus, redibit ſermo. Quod verò ad Siricii ſimplicitatem attinet, idem Couſtantius quamcumque criminis invidiam amoliri ſtudet, atque ita proſequitur: *In ſiniſtram ſuſpicionem non facilè abit Chriſtiana ſimplicitas, nec malè de quoquam judicare amat, præſertim de illo, de quo nihil ſe menti offert, unde non rectè de illo ſentiat.* Culpanda igitur ſimplicitas, quæ a fatuitate nimiave credulitate proficiſcitur; excuſanda verò, quæ ortum ducit a Criſtiana charitate, cui illud peculiare eſt, ut de alieno malo, quod ignorat, non cogitet. Atque huc quidem revocari poſſunt verba Hieronymi, qui de Siricio jam vita functo ſermonem habens, cùm Rufino eaſdem, quas a Siricio acceperat Litteras, exprobaret, quòd iis contra judicium ab Anaſtaſio inſtructum abuteretur, uno eodemque ſermonis contextu Rufinum objurgat, & Siricium commendat: *Siricii jam in Domino morientis profers Epiſtolam*, ita Sanctus Doctor Rufinum alloquitur, *& viventis Anaſtaſii verba contemnis*; quibus verbis Siricium Pontificem, Beatorum, qui in Domino moriuntur, numero accenſet. Hanc ipſam verborum Hieronymi interpretationem probat, ac ſequitur Pagius *in vita Siricii num.* 77. *Quæ verba*, inquit, *oſtendunt Hieronymum credidiſſe Siricium ſomno Sanctorum in Domino obdormiviſſe.*

S. Paulinus Anaſtaſio Pontifici acceptiſſimus.

LXXVIII. Quoniam de Hieronymo ſatis hucuſque egimus, propoſita Controverſiæ methodus exigit, ut jam de Sancto Paulino ſermonem inſtituamus. Quia verò & hic nova criminum materies contra Siricium exurgit, rem paulò altiùs repetere juvabit. Quanta enim benevolentia Pontifex Anaſtaſius Siricii ſucceſſor proſequutus fuerit S. Paulinum tunc adhuc Presbyterum, mox celeberrimum Nolæ Epiſcopum, ex ejuſdem Paulini *Epiſtola* 20. *ad Delphinum* data, ſatis compertum eſt. *Sciat veneratio tua*, inquit Paulinus, *Sanctum fratrem tuum Papam Urbis Anaſtaſium amantiſſimum eſſe humilitatis noſtræ. Nam ubi primùm poteſtatem charitatis ſuæ nobis offerendæ habere cœpit, non ſolùm ſuſcipere eam a nobis, ſed inſerere nobis piiſſima affectione properavit.* Cujus quidem ſingularis benevolentiæ haud obſcurum argumentum inde eruitur, quod Anaſtaſius ad diem ſuum natalem celebrandum, ad quem ſoli Epiſcopi convenire conſueverant, nonniſi Paulinum Presbyterum invitaverit; nec minori amoris ſignificatione

exc ſa-

excuſationem exceperit, quam, cur non veniret, Paulinus attulerat. *Poſtea quoque*, ſic ille proſequitur in laudata Epiſtola, *interpoſito tempore, etiam ad natalem ſuum, quod Conſacerdotibus ſuis tantùm deferre ſolet, invitare dignatus eſt. Nec offenſus eſt excuſatione noſtra, ſed officium ſermonis noſtri, quod in vicem præſentiæ reddideramus, acceptans, animo nos paterno & abſentes recepit.*

Longè diſſimilis Paulini fortuna ſub Siricio.

LXXIX. Longè tamen diſſimilem fortunam Paulinus expertus eſt ſub Pontifice Siricio, qui Paulinum Romæ verſari ægrè ferebat; qua de re graviter conqueſtus eſt ipſemet Paulinus *in Epiſtola 5. ad Sulpicium Severum*, in qua poſtquàm motus ac turbas omnes ab invidis Clericis contra ſe concitatas commemoravit, hæc ſubjicit: *Sed pleniùs indicare potuerunt conſervi noſtri pueri tui quantùm nobis gratiæ Dominicæ detrimentum faciat Urbici Papæ ſuperba diſcretio.* Urbici Papæ nomine Siricium intelligi affirmat Baronius, cujus verba jam a Nobis ſupra relata juvabit repetere: *Jam puto*, inquit ad ann. Chriſti 394. *ſentis Lector, quem Paulinus per Urbicum Papam intelligat: non alium quidem, quam qui tunc Romanæ præerat Eccleſiæ, Pontificem ipſum Siricium, quem infenſum abſque cauſa aliqua, ut ait, pati coactus fuit.* Mox cauſam inquirens, cur Siricius alieno fuerit animo erga Paulinum, hanc producit, quòd nimirum Paulinus adhuc laicus a Lampio Barchinonenſi Epiſcopo ad Ordines fuerit promotus, legitimis temporum interſtitiis neqoaquam ſervatis. Id verò cum diſplicuiſſet Siricio, qui Eccleſiaſticæ diſciplinæ vindex erat acerrimus, ideò iis benevoli animi ſignificationibus, quæ tanti Viri meritis ac virtutibus congruebant, Paulinum excipere noluit; quod tamen in Siricio Baronius non probat, cùm Paulinus invitus ac nolens ad Sacra Altaris Miniſteria obeunda fuerit initiatus. Neque verò deerant illuſtrium Virorum exempla, veluti Ambroſii ac aliorum, qui vel ex ipſo laicorum ſtatu, vel etiam è Catechumenorum ordine, nedum ad Sacerdotii, ſed etiam ad ſublimiorem Epiſcopatus gradum aſcenderant, veriùs evolaverant.

Nulla invidia, livor nullus Siricium impulit, ut Paulinum averſaretur.

LXXX. Meminit idem Baronius, quo plauſu Paulinus Romam adveniens exceptus fuerit. Magna enim ac potior Urbis pars, Civium ſcilicet, Præſulum, ac eorum, qui publicis fungebantur muneribus, præter advenas, una commixtos plebejoſque homines, certatim, & velut agmine facto ad eum inviſendum confluebat. Equidem plauſu ac admiratione digna res erat, Paulinum Virum Conſularem, humili Sacerdotum veſte indutum aſpicere. Cavendum verò ne ullam ex tanta Urbis gratulatione criminationis materiem in Siricium refundamus. Tillemontius *tomo 14. Commentarior. pro Hiſtoria Eccleſiaſtica ſex priorum ſæculorum, in vita Sancti Paulini art. 14.* de hominum frequentia, qui ad Paulini domum convolabant, ſermonem habens, putat Siricium ideò ſubinfenſo ac alieno in Paulinum fuiſſe animo, quòd communis favor ac plauſus egregias tanti Viri virtutes celebraret. Hinc livorem ac invidiam, quæ in Paulinum exarſit, exortam affirmat. Tillemontio aſſentiuntur alii iniqui ſane Cenſores, nempe Baillet *in vita Sancti Paulini die 22. Junii n. 7.* & Dupinus *ſæculo quinto novæ Bibliothecæ tomo 3. part. 1. pag.* 480. Has tamen in Sanctum Pontificem impactas calumnias facile erit contundere, ſi quæ Pater Franciſcus Sacchini *in vita Sancti Paulini apud Bollandianos die 22 Junii cap. 4. nu.* 30. in hanc rem ſcripſit, hùc revocentur. Ait enim Siricium ſatis apertè loquutum, ſe nempe Paulini Ordinationem præproperam nimis, atque præcipitem probare non poſſe; ideoque conſueta benevolentiæ ac humanitatis officia in eum exercere noluiſſe. Hanc unam ille producit cauſam, quæ Siricium a Paulino pauliſper alienavit: *Sivit Siricius emanare ſermonem, ejus* (hoc eſt Paulini) *ſe conſuetudinem nolle, ſcilicet ne repentinam hominis conſecrationem probare, & latas ab ſe ipſemet enervare leges videretur. Nihil ultrà geſtum ſatis oſtendunt illa Paulini ad Severum verba: Qui nos odiſſe, & a conſortio Sanctitatis ſuæ ſegregare dicuntur.* Id ipſum affirmat Ceillier *tom.* 10. *Hiſtor. Generalis Sacrorum Authorum cap. 17. nu. 8.*, cui conſonat Florentinius in citata *Exercitatione pag.* 1005., & Pagius *in vita Siricii nu.* 15.

Aliæ, quæ Siricium vindicant, rationes adducuntur.

LXXXI. Alias rationes iidem Florentinius, ac Pagius attexunt, ut quamcumque ſimultatis ſuſpicionem, quæ in Siricium intorqueri poſſet, excludant. Ajunt igitur, Sanctum Paulinum contra diſſolutos Romani Cleri mores liberiùs declamantem, multorum odia ac obtrectationes, quod & Hieronymo, ut ſupra adnotavimus, contigit, in ſe concitaſſe. Hinc alienis clamoribus commotum ac veluti fatigatum Siricium, a Paulini familiaritate receſſiſſe: Addunt præterea Paulinum optimis quidem, atque integerrimis moribus præditum, in aliis tamen dijudicandis minus ſolerti fuiſſe ingenio; ideoque de Siricio Pontifice, quem nondum ſatis perſpexerat, fuiſſe conqueſtum. Audiendus Florentinius: *Sed verò etiam fatendum eſt, Paulinum in humana ratione optimum non fuiſſe hominum & eorumdem morum æſtimatorem, dum Siricium ſuperbæ diſcretionis inſimulat, quem Hieronymus nimiæ ſimplicitatis, & innatæ bonitatis quodammodo coarguit: Et quamvis ſanctitate morum Paulinus polleret, minus acris judicii reputari poteſt.* Id ut confirment memorati Florentinius, & Pagius, rationes addunt nonnullas, quas hic repetere ſupervacaneum putamus.

Quæ Cauſa Siricium a Paulino abalienaverit.

LXXXII. Quænam verò hac in re Noſtra ſit ſententia, hiſce quas ſubjicimus animadverſionibus aperimus. Prima eſt, Sanctum Paulinum, ſtatutis temporum interſtitiis non ſervatis, ad Sacerdotium fuiſſe promotum, contra legem a Siricio ſtatutam in Epiſtola ad Himerium Epiſcopum Tarraconenſem *cap. 9.*, quam ante Paulini Ordinationem Siricius conſcripſerat, ſtata temporum intervalla definiens, quæ a Laicali ſtatu ad Presbyteratum debent intercurrere, ut in Sacris præcedentium Ordinum Miniſteriis ritè exerceatur quiſquis ad Sacerdotium cupit accedere. Quamobrem ejuſdem Siricii Decreto accuratè ſecernuntur, qui ab infantia Eccleſiæ miniſterio mancipantur, ab iis, qui ætate grandævi Clericali militiæ adſcribuntur; quibus idcircò lex indicitur, ut per Eccleſiaſticos gradus paulatim aſcendentes, tandem ſtatuto tempore ad Sacerdotium perveniant. Cum ergo certa, atque explorata ſit Cauſa, quæ Siricii animum a Paulino abalienavit, haud licet aliam, aut incertam, aut minùs ſolidam cauſam obtrudere. Porro ea, quæ a Paulini Ordinatione petitur ratio, cæteris æquior eſt, magiſque conſentanea. Si enim Siricius ad eam benevolentiæ ſignificationem, qua Paulini probata virtus digna erat, deſcendiſſet, multorum animis hæc inſediſſet opinio, Siricium Eccleſiaſticarum Legum, quas pridem promulgaverat, quaſque in Paulini Ordinatione violatas noverat, contemptum negligere, aut tacitum diſſimulare.

Siricius in Paulinum aliquandò benevolus.

LXXXIII. Sed & illud animadverſione dignum eſt, Siricii ſeveritatem erga Paulinum haud unquam diuturniorem fuiſſe, neque ad obitum uſque fuiſſe productam. Satis enim Siricio fuit ſemel, atque iterùm duriùs excepiſſe Paulinum; mox enim compoſito ad benevolentiam vultu, quam priùs occultaverat paterni animi benignitatem, tandem manifeſtavit, eaque Paulinum complexus eſt. Tillemontius in loco citato *art.* 20. poſt evolutas Paulini Epiſtolas,

affirmare non dubitat, egregium hunc Virum quotannis ad celebrandum natalem diem Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli Romam accedere, ibique decem circiter dierum ſpatio commorari conſueviſſe. Quid verò interim Paulinus Romæ ageret, ſic ille aperit: Antemeridiano tempore Eccleſias adire, & Sacra peragere ſolemne illi erat: Pomeridianis verò horis, in his, qui ſalutatum venerant, excipiendis, erant autem quamplurimi, qui turmatim ad Paulini ædes accedebant, totus occupabatur; nec ullum vel exiguum illi ſupererat temporis ſpatium, quo vel epiſtolam ſcriberet, vel pagellam percurreret, ut tot tantiſque implicitum curis animum recrearet. Nox una quietem, breviorem tamen, Paulino conciliabat. Quo primùm tempore mos ille inceperit Romam accedendi ipſo Apoſtolorum Petri, & Pauli natali die, idem Tillemontius inquirit, probatque hujuſce Sacri Ritus initia ab ipſo Siricii Pontificatu eſſe repetenda. Hinc infert, Siricium poſtremis vitæ annis æquiori erga Paulinum fuiſſe animo, ideoque eum Romam accedentem, ac Romæ commorantem multa dilectionis, ac benevolentiæ ſignificatione excepiſſe. Secus, nec Romam accedere, nec ullam ibi moram trahere decreviſſet Paulinus, ſi infenſum Siricii animum fuiſſet expertus. Ubi Paulinus ſuboffenſum Siricium cognovit, ab Urbe receſſit; ſi ergo in Urbem ſub eodem Siricio regreſſus eſt, jam pacatum ſibique benevolum probè noverat.

Quæ inter Siricium & Paulinum intercessit diſcrepantia, eorum ſanctitatem non lædit.

LXXXIV. Tertio loco diſſimulare non poſſumus, duriora illa, quæ ſupra retulimus verba, a Paulino in Siricium, non etiam a Siricio in Paulinum fuiſſe prolata; ideoque ſi liceret de alterutro judicium ferre, Paulinus, non Siricius de acri illa ac inofficioſa expoſtulatione eſſet culpandus. Verùm hac etiam animadverſione poſthabita, ſi rem ad rigidioris judicii lances exigamus, hoc unum colligimus, aliquam ſcilicet inter Siricium ac Paulinum interceſſiſſe diſcrepantiam, & animorum offenſionem, quæ neutrius ſanctitatem evertit. Ut id Pagius confirmet, notiſſimum *in vita Siricii* affert exemplum contentionum, quæ Sanctum Willelmum Epiſcopum Eboracenſem, & Sanctum Abbatem Bernardum ad invicem commiſerunt; qua de re fuſiori ſermone Nos item egimus *libro 2. de Canonizatione Sanctorum cap. 41. num. 13.*, qui inſuper *ſub num.* 8. aliud exemplum produximus de privatis contentionibus inter Sanctum Leonem Magnum, & Hilarium Epiſcopum Arelatenſem, ut ſilentio prætereamus alia gravioris momenti diſſidia, quæ *in ſequenti cap. 42. ejuſdem Operis* indicavimus. Nihil tamen illuſtrium Virorum virtuti ac probitati quidquam inde decedit: Aliud namque eſt ſimultates intercedere; aliud controverſias excitari. Illud charitatem infringit, ac in odium erumpit; hoc in ſola animorum diſſenſione verſatur, quæ voluntates non diſſociat, cùm ingenia committit.

Tardum Siricii Conſilium in damnandis Origeniſtis, a Baronio excuſatur.

LXXXV. Unum adhuc, antequàm noſtris hiſce Apoſtolicis Litteris ſupremam manum imponamus, ſupereſt examinandum, ſit ne Siricius ſocordiæ ac ſimplicitatis crimine inſimulandus, quòd in Origeniſtis damnandis minus ſollicitum ſe præbuerit. Hoc eſt præſentis Controverſiæ poſtremum caput, cui expediendo Noſtra hæc, quam ſubjicimus, oratio occupabitur. Ut ab impacto deſidiæ vitio Siricium purget clariſſimus Annalium Parens anno Chriſti 307. notiſſimam profert Parabolam Evangelici Patris familias, qui zizania ad meſſem uſque ſivit creſcere, ne alioquin ſollicita nimiùm cura actus, dum zizania evellit, ipſum quoque illis commixtum eradicaret frumentum. Laudandus ſane Baronius, qui ut inſignem in veteres Eccleſiæ Patres animi ſui pietatem, ac ſingulare obſequium teſtatum faciat, cùm illorum facta commendare non poſſit, benigniori ſaltem interpretatione excuſare contendit. Sic ergo Baronius: *Licèt & aliqua ſaltem ex parte excuſationem illam prætexere jure potuiſſet, quod exemplo Evangelici Patrisfamilias, uſque ad meſſem ſi verit zizania creſcere, ne cum eis evelleret triticum, expectans nimirum, ut qui verè eſſent Hæretici, perſpicuè matura ſegete certioribus ſignis fierent manifeſti.* Hanc ipſam Baronii ſententiam ſequutus videtur Petrus Couſtant in toties memorata Collectione *pag.* 706. ubi Hieronymi cenſuram contra Siricii ſimplicitatem expendens, innuit præcipuam Chriſtianæ ſimplicitatis dotem hanc eſſe, tardo greſſu incedere, & compoſito ad indulgentiam animo, eos, qui deſipuerunt, patienter expectare, ut faciliùs reſipiſcant: *Interdum etiam nonnihil diſſimulandum cenſet, ut errantem prævenientibus demulcens officiis, eum ad veritatem allicere queat.* Neque deſunt ſaluberrima Sanctorum Eccleſiæ Patrum monita, quæ ejuſmodi tolerantiam ſuadeant. Proſtant apud Lucam d'Acherium *in tomo 2. & 5. Spicilegii* Epiſtolæ Romanorum Pontificum Simmachi, & Innocentii II., qui ad majora mala vitanda, atque ad pravorum mores in meliorem frugem revocandos, licere ajunt aliquandò, poſthabita Legum ſeveritate, ad Chriſtianæ patientiæ & benignioris diſpenſationis regulas confugere, ut errantem ac devium fratrem faciliùs lucrari poſſimus. *Sæpenumerò*, verba ſunt Eulogii Epiſcopi Alexandrini apud Photium, *aliqua temporaria œconomia ad breve tempus prodiit, aliquod indebitum tolerans, & amplectens, ut continuum, & inconcuſſum robur pietas acciperet, & ad diſſolvendos eorum, qui veritati inſidiabantur, inſultus.*

Origeniſtarum errores Siricius ignoravit.

LXXXVI. Etſi verò memorata Baronii reſponſio tot monitis ac teſtimoniis illuſtrata, improbanda non ſit, ab ea tamen abſtinemus, cum alia opportunior, ac pro Siricii cauſa tuenda longè validior Nobis præſto ſit. Baronius Siricium hæreſis Origeniſtarum conſcium ſupponit; hinc prudentem tarditatem cauſatur. At Nobis Origeniſtarum errores, Siricio ſuperſtite, omninò delituiſſe videntur; quamdiù enim vixit Siricius, peſſimi ſimulatores, ovium veſtimentis contecti, lupinam improbitatem occuluerunt, quæ tandem ſub Anaſtaſio Pontifice Siricii ſucceſſore detecta eſt, atque damnata. Nullus igitur excuſationi locus, ubi error, qui nondum innotuit, quamcumque in Siricio improvidam ſimplicitatem excludit. In rem hanc teſtem producimus ipſum Hieronymum, qui cauſam inquirens, cur Origeniſtæ, atque omnium loco Rufinus, Communicatorias Litteras a Siricio poſtulaverint, hanc unam producit *in Epiſtola 127. ad Principiam, in nova Veronenſi Editione tomo 1. pag. 952. nu. 10.* ut nimirum hæreſi nondum evulgata, Catholicæ communionis pallio objecti, ſecuriùs ex Urbe diſcederent. *Cernentes Hæretici*, inquit Sanctus Doctor, *de parva ſcintilla maxima incendia concitari, & ſuppoſitam dudum flammam jam ad culmina perveniſſe; nec poſſe latere, quod multos deceperat; petunt, & impetrant Eccleſiaſticas Epiſtolas, ut communicantes Eccleſiæ diſceſſiſſe viderentur. Non multum tempus in medio, ſuccedit in Pontificatum Vir inſignis Anaſtaſius, quem diu Roma habere non meruit, ne Orbis caput ſub tali Epiſcopo truncaretur; imò idcirco raptus, atque translatus eſt, ne ſemel latam ſententiam precibus ſuis flectere conaretur.* His verbis enucleandis intentus Cardinalis Noriſius *in citata diſſertatione pag.* 725. duo ſecurus affirmat: Alterum nempe, Rufinum Roma abiiſſe, ne detectis erroribus a Siricio puniretur; alterum verò, errores illos Siricii ætate omninò impervios delituiſſe. Præſtat ipſum Noriſium loquentem audire: *Itaque*

teſte

teſte Hieronymo, Rufinus Roma diſceſſit, veritus non poſſe latere diutius Origeniani Voluminis errores, ac proinde a Siricio ſibi timebat, quem ſi propitium ſperaſſet, poterat tutus cæterorum clamores ſurdis auribus contemnere. Ex illis verbis : Nec poſſe latere, *conſtat eos errores nondum publicatos, ſed tantum clanculum aſſertos. Quid mirum ſi Siricium latuerint?*

Sub Anaſtaſio Pontifice Origeniſtarum errores erumpunt.

LXXXVII. Egregius item eſt locus alter *ex Epiſtola* 130. *ad Demetriadem in cuat. tom.* 1. *Editionis Veronenſis pag.* 936. *num.* 16. obi Sanctus Doctor Origeniſtarum errores ſub Anaſtaſio Pontifice detectus, & proſcriptos affirmat. *Dum eſſes parvula*, ita Demetriadem alloquitur, *& ſanctæ, ac beatæ memoriæ Anaſtaſius Epiſcopus Romanam regeret Eccleſiam, de Orientis partibus hæreticorum ſæva tempeſtas ſimplicitatem fidei, quæ Apoſtoli voce laudata eſt, polluere & labefactare conata eſt. Sed Vir ditiſſimæ paupertatis, & Apoſtolicæ ſollicitudinis, ſtatim noxium percuſſit caput, & ſibilantia hydræ ora compeſcuit.* Hinc juremeritò infert Florentinius *pag.* 1003. *præfatæ Exercitationis*, hæreſim Origeniſtarum Siricii tempore nondum è latebris produſſe; tum verò caput exeroiſſe, cum Anaſtaſius Romanæ præerat Eccleſiæ : *Nondum hæreſis patefacta erat, hoc enim tantum accidiſſe ſub Anaſtaſio*, adductum ipſius Hieronymi fragmentum demonſtrat.

Multa Origeniſtarum ſollicitudo, ne hæreſis innoteſceret.

LXXXVIII. Nec facile poterat Origeniſtarum hæreſis ad aliorum notitiam pervenire, cùm Rufinus, ejuſque ſocii, genus hominum vaferrimum, qua poterant, arte, vel fraude errores obtegerent. Prava hæreſeos dogmata ſolis familiaribus manifeſtabantur, neque extra Rufini & Melaniæ conſocios, & aſſeclas, arcana illa doctrina evulgabatur. Ita verò Origeniſtarum calliditatem deſcribit *Pagius ad Annales Baronii ad ann. Chriſti* 397. *num.* 17. *Nondum hæreſis ſatis patefacta erat, idque tantùm accidit ſub Anaſtaſio, licet penes Rufini & Melaniæ familiares jam maleſanæ doctrinæ ſuſpicio invaleſceret.* Pari ſollicitudine Rufinus Verſionem libri Periarchon, Siricio vivente, occultavit, ne alioquin ex obvia lectione virus detegeretur. *Verùm cum Origenis errores*, inquit Pagius loco citato *nu.* 16. *ex mala Rufini interpretatione, ante Anaſtaſium latuerint, quid culpabile Siricius omiſerit, non apparet; & Communicatorias Litteras Rufino de mora concedens, dum hic optimè apud omnes ante vulgatum Romæ Periarchon audires, non videtur in crimen vocandus.* Imò verò etſi Rufinus Roma abeſſet, & Aquilejæ moraretur, ubi biennio permanſit, adhuc errores ſimulare curavit. Hinc nondum fraude detecta, Chromatii Epiſcopi familiaritate uſus eſt : Hinc etiam ipſemet Chromatius apud Hieronymum, & Venerius Mediolanenſis Epiſcopus apud Pontificem Anaſtaſium pro Rufino allaborarunt, ut de Venerio Epiſcopo conſtat ex ejuſdem Pontificis Epiſtola ad Joannem Jeroſolymitanum. Qui ergo Siricius noſſe poterat Origeniſtas, quorum errores, vel ipſo Anaſtaſii Pontificis tempore aliquamdiù delituerunt? Si errores non noverat, nullo modo culpandus, quod errores non condemnaverit. Quocirca Parabola illa Evangelica, quam Siricio Baronius accommodat, de Patreſamilias, qui maluit zizania ad meſſem uſque intacta relinqui, ne pari eventu zizania ac frumentum unà divellerentur, minus conſona videtur; cum Paterfamilias zizania tritico commixta noverit, Siricius verò Origeniſtarum errores Catholicæ doctrinæ inſenſus ignoraverit. Si quid ergo ex Evangelica illa Parabola ad rem noſtram liceat decerpere, illud eſt, Patremfamilias nullo modo culpandum, quod zizania in agro ſuccreverint, cum ipſe bonum ſemen electumque frumentum terræ mandaverit. Non enim illius incuriæ, ſed inſciriæ tribuendum, quod inimicus homo, occulta fraude, & nocte concubia, zizania in ſementem effuderit. Pari jure Siricius vindicandus, cum eo ſuperſtite nulla in Chriſti Eccleſia Origeniſtarum prava ſemina innotuerint. Quodſi Anaſtaſii Pontificis ætate Hæreticorum zizania apparuerint, excuſandus omninò Siricius, cum aut eo vita functo, aut ſi nondum vita ceſſerat, profundæ noctis ſilentio, ipſo nimirum Siricio id penitùs ignorante, noxia illa errorum zizania ab Origeniſtis fuerint diſſeminata.

Illuſtrium Virorum, qui ab Hæreticis decepti ſunt, exempla nonnulla.

LXXXIX. Ea eſt pravorum hominum indoles, ac Hæreticorum verſutia, ut innumeras ad decipiendum obtendant fraudes, quibus vel ipſis Romanæ Eccleſiæ Pontificibus, etſi doctrina ac ſanctitate præſtantibus, aliquandò impoſuerunt. Ut novo Siricii ſimplicitatem vindicet argumento Petrus Couſtant *pag.* 706. affert exemplum Sancti Auguſtini, ac aliorum, qui Pelagio jam de hæreſi ſuſpecto Communionis Literas non denegarunt, quibus ille in Concilio Dioſpolitano uſus eſt, ut hæreticæ pravitatis notam effugeret. Mox utrumque exemplum quam ſimillimum Siricii & Auguſtini unà componens, ita ratiocinatur. *Quæ in re ſi culpandus Siricius, quanto magis culpandi eſſent cùm Auguſtinus, tùm alii, qui Pelagio jam hæreſis ſuſpecto ſimiles non denegarunt Epiſtolas, quibus ille ad depellendum a ſe hæreſeos crimen Dioſpolitano in Concilio abuſus eſt?* Alia a Cardinali Noriſio congeruntur exempla Sanctorum Pontificum Aniceti, Julii, Zoſimi, & Damaſi, qui licet Sanctitatis fama claruerint, nihilominùs perſpectos nequaquam habuerint pravos errores, primus Praxeæ, alter Marcelli Epiſcopi Ancyrani, tertius Cœleſtii Pelagianorum Principis, quartus Vitalis Apollinariſtæ. Sed longè majora ſunt, quæ Baronius commemorat de Viris illuſtribus, ac Summis Eccleſiæ Pontificibus, quos inſidiis ac fraudibus circumventos, improborum verſutia eò uſque perduxit, ut innoxios ac inſignes pietate Viros exoſos aliquandò habuerint, duriuſque tractaverint. *Non mireris, lector* (inquit Baronius *ad ann. Chriſti* 464. *num.* 8. *in nupera editione Lucenſi*) *Romanum Pontificem Hilarum adverſus Mamertum adeò vehementer inſurgere, Virum, ut declararunt eventa, ſanctitate inſignem; In his enim, quæ contentioſi fori ſunt, perfacile eſt quemque decipi. Perſimile etiam Sancto Leoni accidit, qui in Sanctum Hilarium eadem fermè ex cauſa acerrimè invectus eſt. Quis neſciat ſæpè accidere, ut falſis accuſationibus & ſubreptionibus aures Pontificum repleantur, & cum putant agere, quod juſtum apparet, exagitent innocentem?*

Cromatius, Paulinus, Auguſtinus, eſto Rufino faveant, excuſantur.

XC. Enimverò, ne a Rufino diſcedamus, ſi quæ pro eo geſſit Cromatius, ſanctitati Cromatii non officiunt, Noriſio teſte, *neque hæc officia Cromatii ſanctitati nocuere :* Si D. Auguſtinus citra ullum probitatis diſpendium, magno in pretio habuit Rufinum, ut patet ex Epiſtola *in veteri editione* 15., *in nova* 73., quem inſuper in priſtinam Hieronymi amicitiam, etſi gravioribus ex cauſis diſſolutam, reſtituere conatus eſt; Si nemo Paulinum reprehendit, quòd Rufinum coluerit, & Melaniam Origeniſtarum Patronam commendaverit : Cur Siricius damnabitur, quòd acerrimum Rufino bellum non indixerit, Cromatius, Paulinus, Auguſtinus excuſantur, quod dolum, pravoſque Rufini mores ignoraverint : Sed & Siricius ipſe ignoravit; nec poterat Rufinum averſari, quem nondum noverat ſceleſtum; non poterat ſceleſtum noſſe, quem communis fama, & opinio probum adhuc habebat. Quo eodem argumento utitur Pagius ad Annales Baronii *in ſuis adnotationibus ad ann. Chriſti* 397. *num.* 17. ita ſcribens : *Nec quia Siricius, dum viveret, benè de Rufino ſenſit, nondum cognita ejus venenata doctrina, è ſanctitate decidit; ſicuti neque Divus Au-*

ſuſtinuit dum Epiſtola 15. quæ novo ordine eſt inter Auguſtinianas 73., Rufinum conciliare Hieronymo laborans, illum magni fecit, quamquam jam Apologetica, & amarulenta Opuſcula inter utrumque vulgata eſſent ſub Anaſtaſio.

Quæ Paulino, eadem & Siricio congruit excuſatio.

XCI. Pari excuſatione Baronius Paulinum tuetur, qui cum pravos Melaniæ mores ignoraret, ejus ſanctitatem impenſius laudavit. Aberat nempe Paulinus a Melania, nec noſſe poterat aut debuerat quidquid ab ea clam & ſecreto gerebatur in Palæſtina. *Melaniam*, verba ſunt Baronii *ad ann. Chriſti 397., eam ſic a Paulino laudatam vides, ne mireris; Hic quidem ipſa, atque majoribus digna præconiis videbatur, neſcientibus, quæ paucis arbitris in Palæſtina, non tam ab ipſa, quàm per ipſam, a ſuis conſociis de inducendis in Eccleſiam erroribus Origenis, refragante Sancto Hieronymo, ac penitus obnitente Sancto Epiphanio, geſta eſſent. Quomodonam, quæſo, Paulinus ſciret, quæ nec qui Jeroſolymis eſſent, noſſe potuerint?* Quod de Paulino abſente habet Baronius, Nos de Siricio Romæ commorante repetimus. Aderat Romæ Rufinus, non inficiamur; ſed vicinia fruſtra obtenditur, ubi extra parietes domeſticos, aut extra ſocietatem eorum, qui pari laborant errore, prava doctrina non egreditur. Lupos ab ignis ſecernunt mores; ſinceram à vitiata arbore diſtinguunt fructus. Si ergo mores lateant; ſi fructus non erumpant, nec Lupi rapacitatem, nec arboris vitium licebit cognoſcere. Pravus Rufino erat animus, prava doctrina: ſed cum ſoli Rufino, ejuſque familiaribus errores eſſent perſpecti, perperam Siricius tamquam minus ſollicitus accuſatur. Ignoti nulla cupido; nulla item invidia.

Eorum ſententia, qui Rufinum ab Anaſtaſio damnatum negant.

XCII. Novum pro Siricii vindiciis argumentum Nobis præſto eſſet, ſi eam amplecteremur ſententiam, quam multi & doctrina, & Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ peritia ſatis inſtructi, ſequuti ſunt; Rufinum ſcilicet ne ab ipſo quidem S. Anaſtaſio fuiſſe damnatum, quamvis Anaſtaſio illud laudi detur, quod in Origeniſtarum cauſa partes omnes Apoſtolici muneris optimè impleverit. Conſulendum in hanc rem Opus poſthumum eruditi Viri Juſti Fontanini Archiepiſcopi Ancyrani, quod inſcribitur: *Hiſtoria litteraria Aquilejenſis lib. 5. cap. 18.* Conſulenda item, quæ Vallarſius adnotavit in Epiſtolam S. Hieronymi 127. *ad Principiam pag. 952.*, ubi animadvertit nullam de Rufini excommunicatione fieri mentionem, nullumque proferri poſſe vetus probatæque fidei monumentum, ex quo de aperta in Rufinum ſententia dubitare non liceat. Addit Vallarſius, Rufinum, quamdiu vixit, nedum amicitiam, ſed & familiaritatem exercuiſſe cum Sancto Paulino Nolano, Cromatio Aquilejenſi, Gaudentio Brixiano, quibus ex Fontanino *loco citato num. 3.* addendus Sanctus Petronius Bononienſis. Nemo autem dixerit, Rufinum ab Eccleſia ejectum, ac peculiari decreto damnatum, ſocietatem ac conſuetudinem cum tot tantiſque Viris, virtutibus ac Religionis zelo præſtantibus, ſervare potuiſſe. Ex quo infert, nonniſi indirectè Rufinum in Anaſtaſii Decreto fuiſſe comprehenſum; Cum enim Summus Pontifex in Origenem nominatim ſententiam tulerit, & ipſos indirectè Origeniſtas, quos inter eminet Rufinus, damnavit. Qua in re nihil Rufino accidit probri, quod cæteris Origenis Sectatoribus, qui venenatam ipſius doctrinam profitebantur, commune non ſit.

Objectio de celeri Siricii morte diſſolvitur.

XCIII. Reliquum tandem eſt, ut ſimplicitatis, ſive improvidi nimium conſilii maculâ, qua Siricius aſpergitur, planè dilutâ, & ipſum, quem ab ejuſmodi crimine tamquam a cauſa profluxiſſe aliqui putant, effectum, hoc eſt celerem Siricii mortem, explodamus. Aliquos in ea fuiſſe ſententia, ut providus Deus Siricium ex hac vita rapuerit, ne Origeniana hæreſis invaleſceret, atque Anaſtaſium ſufficeret, qui Origeniſtas proſterneret, jam ſupra animadvertimus, ubi illa Baronii verba recitavimus: *Sæpe quidem, atque pavendis eſt demonſtratum exemplis, quod Pontifices illi, qui cauſam Fidei paulò ſegnius tractaverant, ac remiſſius curaverunt, a Chriſto primario omnium Paſtore fuerint quàm celeriter ex hac vita ſubtracti.* Hanc tamen ſententiam piam ſanè, ſed minùs ſolidam, rejiciunt Florentinius, Noriſius, Pagius *in vita Siricii*, aliique Scriptores bene multi, quorum reſponſa, & argumenta, ut breviter conſulamus, ſat erit innuere. Primo igitur loco reponunt, Siricium, ſi Pontificatus tempora metiamur, in ſupremo Eccleſiæ gubernio quatuordecim, ſive ex veriori calculo, quindecim annos egiſſe; ſi verò ætatem conſideremus, pluſquam ſeptuagenarium ex hac mortali vita exceſſiſſe. Quocirca nec breviores Pontificatus anni, nec mors immatura Sanctum Siricium exagitant. Secundò, alia exempla ſuppetere Sanctorum Eccleſiæ Pontificum, Damaſi, ac Julii, qui licet Hæreticos, a quibus decepti fuerant, non damnaverint, celeri tamen morte ſublati non ſunt: *Hic tamen ab his quærerem*, inquit Norisius, *cur Deus ab hæretico deceptum Damaſum non ſtatim è vivis ſubſtulit, uti cum Siricio factum putant. Julius Papa poſt abſolutum Marcellum Ancyræ Epiſcopum, quinquennio ſuperſtes vixit, cum illum Liberius poſteà damnaverit.* Tertiò, ſi accuratiori temporis ſupputationi, quam Noriſius producit & probat, hæreamus, ſupremo Siricii vitæ anno Rufinus Origenianos libros Periarchon latinitate donavit; ideoque Siricio, qui nonniſi menſes aliquot ſuperſtes fuit, tarditas & ſocordia opponi non debent. *Juxta ejuſdem* (Chronologiæ) *calculos*, ita Noriſius, *Siricius poſt latinitate donatos libros Periarchon Origenis, aliquot tantum menſes ſuperſtes fuit. Ejus verò Succeſſor Anaſtaſius poſt triennium ferme ſui Pontificatus Rufinum cum cæteris Origeniſtis condemnavit.* Ex quo fit, ut cùm triennalis mora, Anaſtaſii ſanctitati non noceat, longè brevius menſium aliquot intervallum Siricii probitati non officiat. Sanè Anaſtaſius judicium protraxit, non quia ſocors, ſed quia cautus; ut nimirum, quæ neceſſariò præmittenda erant, neutiquam negligerentur. *In qua procraſtinatione*, ſequitur Noriſius, in notes a Nobis laudata diſſertatione, *nullus ſocordiæ vitium vituperari poteſt, ſed exactius totius cauſæ examen commendandum venit.* Poſtremò abſurdum videtur, Siricii Pontificis obitum, etiamſi celerem, atque feſtinatum fuiſſe haud inviti daremus, Divinæ ultioni adſcribere, cum teſte Hieronymo *in Epiſt. 127. ad Principiam*, breviores Anaſtaſii Pontificis anni ſingulari Divinæ Providentiæ beneficio tribuantur, ne ſcilicet Orbis Caput ſub tali Epiſcopo truncaretur; *imo idcirco raptus, atque tranſlatus eſt, ut ſemel latam ſententiam precibus ſuis flectere conaretur.* Improvidi ergo conſilii eſt, Divinæ voluntatis Decreta de variis vitæ ac mortis eventibus curioſiùs inveſtigare, atque ad hebetioris ingenii humani captum illa demittere; ſicut enim, propoſito ſibi exemplo Siricii, atque Anaſtaſii, ratiocinatur Florentinius *pag. 1002. male eadem vitæ feſtinata abſciſſio in uno ad inſimulandam negligentiam, eodem contexta inducitur in alio ad Sanctitatis indicium.*

Siricii Cauſa accuratiſſimo judicio diſcuſſa.

XCIV. Etſi judicium, quod de Sancti alicujus nomine Martyrologii tabulis inſcribendo, aut in Martyrologium, unde expunctum fuit, reſtituendo inſtituitur, multum differat ab eo judicio, in quo ſolemnis Canonizationis agitur cauſa, ut obſervat Chriſtianus Lupus *in Notis ad Concilium IV. Romanum ſub Leone IX. tomo 3. p. 574.*

Noſque

Noſque item animadvertimus *in lib. 4. de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 17. num. 9.*; In hac tamen, quam pro Sancto Siricio agitavimus, controverſia, eadem fere ratio ac methodus, quæ in cauſis Canonizationum obtinet, a Nobis ſervata eſt. In Canonizationum judicio hæc præ cæteris locum habent: Primò, Servi Dei virtutes exponendæ, ac ritè ab iis, quorum intereſt, probandæ ſunt: Secundò, ſi quæ reliquæ adhuc ſunt difficultates, diluendæ: Tertiò, quovis remoto obice, ad probandas Pontificio Decreto virtutes tutò tranſitur. Pari fermè œconomia Siricii Cauſam tractavimus. Ea cum primis, quæ Siricii Sanctitati favent, expendimus; quò ſpectant argumenta ab opinione, & fama Sanctitatis, ab ejus virtutibus, ac probatæ fidei Martyrologiis, petita. Deindè, quæ contra Siricium objici ſolent, quibus fortaſſe innixi Correctores ſub Gregorio XIII. Siricii nomen rejiciendum cenſuere, enumeravimus ac confutavimus. Nil ergo prohibet quominus, Cauſa ſatis cognita, ac validiſſimis rationibus, ac monumentis, quæ Siricii Sanctitatem demonſtrant, probè diſcuſſis, Siricii nomen Martyrologio Romano inſcribendum ſit; quod idcirco inſcribendum decrevimus, atque mandavimus. Qua in re, cum & tanti Pontificis Sanctitati benè conſultum ſit, & Noſtra vota, quæ jam tum, cum Promotoris Fidei munere fungebamur, Noſtro inſederant animo, tandem Nobis in Supremo Apoſtolatus Officio conſtitutis, fuerint impleta, vehementer gratulamur.

Summus Pontifex Regi fauſta precatur.

XCV. Hæc ſunt, quæ Majeſtati Veſtræ circa novam Martyrologii Editionem duximus ſignificanda; par enim Nobis viſum eſt, eidem Majeſtati Veſtræ, cujus regio ſumptu nobilis hæc Editio prælo ſubjicitur, animi Noſtri ſenſus, & quæ in nuperam hanc Editionem contulimus, aperire. Multas ſanè Noſtra hæc Epiſtola implevit paginas; eam tamen, etſi prolixiorem, nec gravem, neque injucundam fore confidimus, cum Nobis compertum ſit, quan[illegible] Deum pietate, quanta item in Sanctos [illegible] tione ac obſequio majeſtas Veſt[illegible] ur. Poſtremo omnipotentem Deu[illegible] largitorem enixè precar[illegible] rum, [illegible] remis, conjunct[illegible] fundens, V[illegible] ſui ſervi incolumes, Veſtramque Regiam Familiam nunquam d[illegible] ſucceſſione confirmet. Regna Veſtra pacate cuſtodiat, eorumque fines in remotiſſima uſque Infidelium regiones protendens, quod incœpit, perficiat. Et Majeſtati Veſtræ, Veſtræque Regiæ Familiæ Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Dat. Pont. A. VIII. die prima Julii 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die prima Julii MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

LV.

Pro elevatione Corporis Ven. Servi Dei Joseph a Matre Dei Fundatoris Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum.

Dilecto Filio Magiſtro Ludovico Valenti in utraque Signatura Noſtra Referendario, ac Fidei Promotori.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Pontif. quamorum V. Jo-

De Congregatione Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitæ conſilio, & aſſenſu, ut Servus Dei Joſephus a Matre Dei Fundator Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum nuncupat. in poſterum Beati nomine nuncupetur, ejuſque Corpus, & Reliquiæ venerationi Fidelium (non tamen in Proceſſionibus circumferendæ) exponantur, & aliàs, prout in aliis Noſtris in ſimili forma Brevis literis deſuper expediendis uberiùs continebitur, quamprimum auctoritate Apoſtolica indulgere intendentes, ac cupientes, ut ejuſdem Servi Dei Corpus ex tumulo in Eccleſia ſub invocatione Sancti Pantaleonis de Urbe ejuſdem Congregationis Clericorum Regularium ſito, in quo conditum reperitur, elevatum, in decentiorem, nobilioremque locum transferatur, & collocetur, ad quem accedentes Chriſtifideles venerentur, nec non ut ea omnia, quæ in hujuſmodi elevationibus ſervari ſolent, exactè ſerventur: Tibi, qui Promotoris Fidei munus, quod Nos dum in minoribus eſſemus, præſtitimus, tanta cum ſapientia, integritate, pietate, zelo, ac ſedulitate obire pergis, per præſentes committimus, & mandamus, ut Te ipſum ad locum, in quo poſitum eſt ejuſdem Servi Dei Corpus conferas, & clauſis januis, & quibuſcumque aliis (præter publicum Notarium acta omnia per Te conficienda rogaturum; nec non dilectos Filios modernos Præpoſitum Generalem, nec non Procuratorem Generalem, & Aſſiſtentes ſecundodictæ Congregationis, & Poſtulatorem Cauſæ dicti Servi in eadem Congregatione Cardinalium, atque eos Miniſtros, ſeu Foſſores, quos ad ejuſmodi miniſterium, & opus neceſſarios eſſe duxeris dumtaxat, nec omnino alios) ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, a qua nemo, niſi a Nobis, ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente abſolutionis beneficium, præterquam in mortis articulo conſtitutus, obtinere queat, ipſo facto ab omnibus cujuſcumque ſtatus, dignitatis, [illegible] ritatis, præeminentiæ, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, abſque alia declaratione incurrenda, nec non aliis ad Noſtrum arbitrium imponendis pœnis, & cenſuris, penitùs excluſis; tumulum, in quo Corpus dicti Servi Dei jacet, per antedictos Miniſtros, ſeu Foſſores effodi, arcamque, ſeu loculum, in quo conditur, reſerari facias; nec non omnia, & ſingula accuratiſſimè inſpicias, quæ ad authenticitatem ejuſdem corporis firmandam apponi ſuiſſe memoriæ traditum eſt, ac præſertim [illegible], aliaque hujuſmodi recognoſcas et[illegible], quæ pro tua hac in re ſingulari peritia digna notanda. Prætereà Tibi per præſentes [illegible] mandamus, ut ſingulis ſupradictis, qui [illegible] tecum dumtaxat, ut præmittitur, intereſſe ſtatuimus, ſub ſuſpenſionis, interdicti, & excommunicationis latæ ſententiæ, aliiſque pœnis, & cenſuris Nobis, ut præmittitur, reſervatis denunties, & inhibeas, ne quisquam eorum Nobis inſciis, & inconſultis, [illegible], vel minimam Corporis partem dicti Servi Dei auferre, detrahere, ac ſecum aſportare audeat. Poſtquam verò hæc omnia præſtiteris, idem Corpus in aliqua Arca, ſeu loculo recondas, tuo in cera Hiſpanica ſigno munias, & in aliquo decentiori loco diligentiſſimè ac tutiſſimè cuſtodiendum cures, donec opportuno tempore debitis cum honore, & cautelis in eo loco, in quo in futurum ſervandum, colendumque erit, collocetur. Eapropter Tibi omnes, & ſingulas ſuper negotio hujuſmodi ea, qua decet, & opus eſt fide, & diligentia perficiendo neceſſarias, & opportunas facultates auctoritate Apoſtolica tenore præſentium tribuimus, & impertimur. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Joſephum à Matre Dei inter Beatos adſcribere tendit.

Ideo ejus Corpus elevari jubet.

Et elevationem hujuſmodi committit Fidei Promotori.

Ei præſcribendo formam.

Reliquiarum extractionem prohibet.

Loculum obſignandum mandat.

Datum

Dat. Pontif. Anno Octavo die 17. Julii 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XVII. Julii MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

D. Card. Paſſioneus.

LVI.

Super deſignatione Confeſſariorum extraordinariorum pro Monialibus.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Vigilantia Pontificis in procuranda conſcientiarum ſerenitate.

PAſtoralis curæ Nobis impoſitæ munus hanc, inter alias, ſollicitudinem a Nobis expoſcit, ut puſillorum animis in afflictione, & anguſtia conſtitutis opportuna ſolatia ac remedia afferre non negligamus, quorum ope interiorem conſcientiæ tranquillitatem recuperare, aut conſervare valeant, ſine qua impoſſibile eſt debitam Omnipotenti Deo ſervitutem alacri, & prompta affectione exhibere. Hujuſmodi angoribus, & afflictionibus confici paſſim conſtat Religioſas Mulieres in Clauſtris degentes, quibus certus, & unicus Sacramenti Pœnitentiæ Miniſter a Monaſterii Prælato ad tres ut minimum annos deſignari ſolet; cui ſi aliquando, præ pudore, vel alia quapiam de cauſa, non omnes conſcientiæ ſuæ receſſus aperire audeant, atque ideo Confeſſionis integritati detrahere incipiant, in barathrum perditionis æternæ ſe ipſas miſerè conjiciunt.

Præcipuè in Monialibus, quæ certum habent Confeſſarium.

Quod ſanè haud rarò evenire, ſatis Nobis exploratum atque compertum eſt, tum ex iis, quæ in Apoſtolicæ Pœnitentiariæ Officio tractari vidimus, dum olim in minoribus conſtituti plurium annorum ſpatio munus Doctoris in Decretis in eodem Officio ſuſtinuimus; tum etiam ex iis, quæ in Epiſcopalis Anconitanæ primùm, deindè in Metropolitanæ Bononienſis Eccleſiæ regimine, frequenti uſu cognovimus; tum demum ex his, quæ ſæpiùs ad Nos in Petri Cathedra octavum jam annum Dei miſeratione reſidentes, deferri contingit, ſive ex parte diverſarum hujuſmodi Monialium, quæ animarum ſuarum anguſtias paternis oculis Noſtris identidem ſubjicere coguntur; ſive ex parte Venerabilium Fratrum Noſtrorum Eccleſiarum Antiſtitum, qui Nobis earumdem Monialium in ſuis Diœceſibus exiſtentium calamitates, ex præallegata cauſa ortas, aut viva voce, aut per Literas non ſemel repræſentarunt, ac ſuper eâ re Apoſtolicæ providentiæ opem poſtularunt.

Ideo, firma remanente lege de unico Confeſſario ordinario.

Hinc eſt, quod Nos earum ſpiritualibus indigentiis per hanc Noſtram perpetuò valituram Conſtitutionem opportunè proſpicere volentes; non quidem intendimus conſultiſſimam illam, & veteris diſciplinæ auctoritate roboratam Legem tollere, aut abrogare, quâ generaliter ſtatutum eſſe dignoſcitur, ut pro ſingulis Monialium Monaſteriis unus dumtaxat Confeſſarius deputetur, qui Sacramentales Confeſſiones univerſæ earum Communitatis excipiat, neque liceat unicuique Moniali peculiarem Confeſſarium pro libito ſibi deligere;

De extraordinariis opportunis decernet, ut infra.

ſed hoc dumtaxat Nobis propoſitum eſt conſtituere, ut ſi quando generalis hujuſmodi Legis rigor, in peculiaribus caſibus, non ſine animarum detrimento aut periculo, ſervari poſſe videatur, in promptu ſit opportunæ diſpenſationis, & indulgentiæ remedia occurrentibus neceſſitatibus admovere.

Sententia D. Thomæ Aquinatis pro confeſſione Confeſſ. extraordinar.

Sanè jamdudum Sanctus Thomas Aquinas Scholarum Princeps, Eccleſiæque Doctor, *in Supplemento tertiæ Partis*, *quæſt.* 8. *art.* 4. *ad ſextum*, ſive *in quartum Sententiarum*, ex quo Commentario deſumptum eſt hujuſmodi *Supplementum*, hoc Superioribus monitum dedit, ut Subditis ſuis, quibus certum, & unicum Confeſſarium deſignare ſolent, haud difficulter licentiam concedant confitendi peccata ſua alteri Sacerdoti; propterea quod multi infirmi, & imbecilles animo reperiuntur, qui potiùs eligerent ſine ſacramentali expiatione ex hac vita migrare, quam ipſa peccata certo alicui Sacerdoti a Superiore deſignato aperire.

Decretum Concilii Tridentini ut deputentur bis aut ter in anno.

Jam verò Sacroſancti Concilii Tridentini Patres, hanc legem diſtrictè ſanxerunt, *ſeſſ.* 25. *cap.* 10. *de Regular.*, ut Epiſcopi, aliique Monaſteriorum Prælati, ſubjectis ſibi Monialibus Confeſſarium extraordinarium, duabus, aut tribus vicibus in ſingulos annos, exhibere debeant; per hæc verba: *Præter ordinarium autem Confeſſorem, alius extraordinarius ab Epiſcopo, aut aliis Superioribus, bis, aut ter in anno offeratur, qui omnium Confeſſiones audire debeat.* Quod quidem non alia de cauſa præſcriptum fuit, quàm quia ſatis conſtabat nonnullas aliquando Moniales eſſe, quæ nulla ratione adduci poſſunt, ut aliquod peccatum ſuum ordinario Confeſſario confiteantur; adeo ut neceſſe omnino ſit, alterius Confeſſarii copiam ipſis ſuppetere, ut apud hunc de peccatis ſuis integrè, ritè, atque utiliter confiteri poſſint.

S. Carolus Borromæus Decreti executionem urget.

Id ipſum probè animadvertit magnus Eccleſiæ Dei Sacerdos Sanctus Carolus Borromæus, qui prædicti Concilii Tridentini abſolutionem ope ſua plurimum juvit, ejuſque executionem, & obſervantiam in ſua Mediolanenſi Civitate, & Provincia, non ſine immenſis laboribus & curis, invexit; Is enim hac de re decrevit: *Præterea Superiores, ex decreto Sacri Tridentini Concilii, quotannis idoneum Confeſſorem extraordinarium Monialibus ſibi ſubjectis exhibeant, cui curent, ut univerſæ confiteantur, ut quæ hujuſmodi indigent medicinâ, propter aliquem occultum animæ morbum, neque ipſa eam poſtulare, aut accipere ab uſitato Confeſſore unquam auderent, liberiùs mederi ſuis malis poſſint, ac Diaboli laqueos evadere, una cum reliquis Confeſſario novo ſua peccata confitendo*, uti legere eſt *in Actis Eccleſiæ Mediolanen. impreſſ. anno* 1599. *pag.* 53., *in Editione autem Lugdunenſi tom.* 1. *pag.* 46.

Deputatio Confeſſ. extraord. favorabilis Monialibus.

Porrò quicumque Conciliaris Decreti ſenſus penitiùs introſpexerit, non modò ſalutarem illius providentiam facilè agnoſcet; ſed & circumſpectam ejuſdem æquitatem mirari debebit. Superioribus enim tantummodò injungitur, ut duabus, tribuſve vicibus infra annum, Confeſſarium extraordinarium Monialibus exhibeant; *bis, aut ter in anno offeratur*: Hujuſmodi autem Confeſſarius jubetur earum omnium Confeſſiones excipere, quotquot eidem confiteri velint: *Qui omnium Confeſſiones audire debeat.* Neque tamen omnibus, & ſingulis Monialibus præcipitur, ut peccata ſua extraordinario Sacerdoti confiteantur.

Quæ ſolum tenentur ſingulæ coram eo ſe ſiſtere.

Nihil aliud enim requiritur ab omnibus in Monaſterio degentibus, tam ſcilicet a Superioriſſa, cæteriſque Monialibus Profeſſis, atque Novitiis, quàm a Sæcularibus, quæ vel educationis cauſa, vel alio titulo, in eodem Monaſterio cum debitis facultatibus commorantur, niſi ut extraordinario Confeſſario ſingulæ ſe ſiſtant, ſive ad Sacramentalem Confeſſionem apud ipſum, ſi placuerit, peragendam, ſive ad ſalutaria monita, etiam extra Sacramentalem Confeſſionem, ab ipſo accipienda. Atque ita prudentiſſimè conſultum eſt, ne, ſi Moniales aliquæ extraordinarium Confeſſarium adirent, aliæ autem coram ipſo non comparerent, ſuſpiciones, atque oblocutiones excitarentur; & illæ quidem cenſerentur neceſſarias habuiſſe cauſas, ob quas ad extraordinarii opem confugere coactæ eſſent; aliæ verò ab hujuſmodi neceſſitatibus, & cauſis immunes judicarentur.

Quam agendi rationem communi Doctorum calculo comprobatam, ſan. mem. Prædeceſſor Noſter Clemens Papa XI. Edicto ſuo, (quod eſt *XV. in ſecunda parte ipſius Bullarii*) inviolabiliter ſervari mandavit, eandemque omnium Diœceſium conſuetudo recepit. Nec aliud Nobis hac in re addendum ſupereſt, niſi, ut Venerabiles Fratres Noſtros Eccleſiarum Antiſtites enixè hortemur, ut, quamvis Tridentina Synodus de ſolis Clauſtralibus Monialibus in præmiſſo decreto loquatur, nihilominùs eandem diſciplinæ formam obſervent, tam cum aliis Monialibus, quæ licet Clauſuræ legibus minimè adſtrictæ ſint, in communitate tamen vivunt; quàm cum aliarum quarumcumque Mulierum, aut Puellarum Cœtibus, ſeu Conſervatoriis, quoties tam illæ, quàm iſtæ, unicum Ordinarium Pœnitentiæ Miniſtrum a Superioribus deſignatum habeant. Quæcumque enim circa Moniales in rigoroſa clauſura viventes cavenda ſunt, eadem in aliis quibuſcumque Mulieribus, ſive Regularibus, ſive Sæcularibus, in Communitate, aut Collegio degentibus, locum habere poſſunt; ideoque pari providentia, iiſdemque remediis arceri, aut emendari debent. Et Nos quidem, quum hanc conſuetudinem offerendi Confeſſarios extraordinarios bis, aut ter in anno ſingulis tam Monialium non Clauſtralium Communitatibus, quam piis aliarum Puellarum, & Mulierum Cœtibus, & Communitatibus, in Noſtra Civitate, & Diœceſi Bononienſi induxerimus; (qua de re extat Edictum Noſtrum *nu. LVI.* inter Paſtorales Inſtitutiones Italico primùm ſermone a Nobis vulgatas, deindeque in Latinum converſas); omnibus teſtari poſſumus, vel potiùs debemus, uberem ſpiritualium utilitatum meſſem Nos inde evidenter collegiſſe.

Pontifex exterce cupit eandem regulam ad omnes Mulierum Communitates.

Dubia quædam circa Concilii Decretum orta declarat.

Quum verò ſuper relati Conciliaris Textus intelligentia nonnullæ quæſtiones aliàs excitatæ, eædemque jam pridem per opportuna Sedis Apoſtolicæ decreta definitæ fuerint; operæ pretium ducimus hujuſmodi definitiones ab omnibus, ad quos ſpectat, omnino tenendas, atque ſervandas, his Noſtris Apoſtolicis Litteris complecti, & auctoritatis quoque Noſtræ robore communitas, in prædictorum omnium notitiam deducere. Et primò quæſitum fuit, ad quem Superiorem pertineat extraordinarium Confeſſorem Monialibus deputare, atque offerre: Sed facilis fuit reſponſio, quam Nos quoque decreto Noſtro ratam habemus; hujuſmodi ſcilicet deputationem ad eum regulariter ſpectare, ad quem pertinet Confeſſarii Ordinarii electio, & deputatio; ideoque Epiſcopus, ſive Ordinarius Loci, qui Monialibus ſibi ſubjectis Confeſſarium Ordinarium dare conſuevit, idem Confeſſarium extraordinarium bis, aut ter in anno, ad normam Tridentinæ ſanctionis, eiſdem offerre tenetur; Prælatus verò Regularis, ad quem pertinet Ordinarium Confeſſarium ſubditis ſibi Monialibus, ſervata Apoſtolicarum Conſtitutionum forma, deſignare & conſtituere; ipſe etiam eiſdem extraordinarium Confeſſarium, in vim præfati decreti, & juxta eaſdem Conſtitutiones, duobus aut tribus per annum temporibus exhibere poteſt, ac debet. Quæ tamen ideò *regulariter* obtinere diximus; quia ſi Epiſcopus aliquis (quod Deus avertat) adeo in hac re negligens eſſet, ut Monialibus ſuis, bis terve in anno, extraordinarii Confeſſarii copiam facere prætermitteret; obtendens, ut moris eſt, nullam hac de re Monialibus ipſis ſollicitudinem, aut curam eſſe; tunc volumus Dilectum Filium Noſtrum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem modernum & pro tempore exiſtentem Majorem Pœnitentiarium, ſtatim ac pro parte Monialium hujuſmodi requiſitus fuerit, Ordinarii Paſtoris negligentiam ſupplere debere, earumque Monaſterio extraordinarium

I.
Ad quem pertineat Confeſſarium extraordinarium Monialibus offerre.

Ordinariorum negligentia ſuppleri debet a Card. Majori Pœnitentiario.

Confeſſarium, ex eorum tamen numero, qui ad excipiendas Monialium Confeſſiones ab ipſo Ordinario Loci approbati fuerint, cum omnibus neceſſariis & opportunis facultatibus, concedere, & deputare. Quod ſi Prælatus Regularis eandem Concilii legem de Confeſſore extraordinario bis aut ter in anno Monialibus ſibi ſubjectis exhibendo, ſimiliter implere neglexerit; tunc locus fiet Decreto Congregationis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium ad ipſius Concilii interpretationem & executionem auctoritate Apoſtolica deputatorum, qua ſcilicet eadem Congregatio ad quæſtionem ab Epiſcopo Vercellenſi propoſitam *die 23. Auguſti anni MDCXXXI.* reſcripſit, ut infra: *Epiſcopus Vercellen. ſupplicat ſibi reſponderi, an deputatio Confeſſarii extraordinarii Monialium Regularibus ſubjectarum ſpectet ad Ordinarium Loci: Sacra Congregatio cenſuit, ad Epiſcopum non pertinere, niſi in caſu negligentiæ eorumdem Regularium*: ut videre licet *Decretorum Lib. XIV. pag.* 493. Nec aliter reſpondit quæſtionibus ab Epiſcopis Belgii exhibitis, *die 6. Aprilis anni MDCXLVII*, ut legitur *Decretor. Lib. XVIII. pag.* 397. Quæ quidem reſcripta, & Decreta, Nos etiam præſentium tenore, & Apoſtolica auctoritate, in omnibus, & per omnia approbamus, & confirmamus.

Superiorum verò Regularium, ab Ordinariis locorum.

Quum autem Tridentina Synodus de univerſa quidem Monialium Communitate, ut ſupra, decreverit, ſed nihil de ſingulis Monialibus ſtatuerit; ut patet legenti Textum citati Capitis X., utque etiam jam uſque ab anno MDLXXV. judicatum fuit ab ipſa Congregatione Cardinalium Concilii Interpretum, per ſubſequens Reſcriptum, quod extat *Decret. Lib. IV. pag.* 90. *Sacra &c. cenſuit, extraordinarium Confeſſorem offerendum non alicui Moniali ſingulariter, ſed omnibus Monialibus univerſè, ut omnium Confeſſiones audire debeat; in arbitrio tamen cujuſque Monialis eſſe, ut Confeſſario extraordinario velit confiteri*; Hinc ortum habuit alterum controverſiæ, ſeu dubitationis caput; an ſcilicet, ubi jam univerſæ Communitati bis terve infra annum Confeſſarii extraordinarii copia facta eſt, & nihilominùs aliqua Monialis Confeſſarium peculiarem extra ordinem ſibi concedi petit, an, inquam, hujuſmodi petitioni ſit indulgendum. Id autem primo loco quæſitum fuit, propoſito caſu Monialis graviter ægrotantis, quæ in mortis periculo, pro ſpirituali conſolatione poſtulet, alium Sacerdotem, qui tunc non ſit Ordinarius Monaſterii Confeſſor, ſuprema ſibi Eccleſiaſticæ pietatis officia, & Pœnitentiæ Sacramentum miniſtrare. Huic annuendum facile eſſe, prædicta Congregatio pluriès judicavit, ut videre eſt ipſius *Decretor. Lib. XVIII. pag.* 322. *a tergo*, ſub *die 6. Aprilis anni MDCXLVII.* & eodem Libro *pag.* 586. *die 20. Februarii anni MDCXLIX.*; quæ pariter Decreta à Nobis præſentium tenore approbantur, & confirmantur; ut ſcilicet Epiſcopi ſubjectis ſibi Monialibus in gravi infirmitate conſtitutis, & id expetentibus, peculiarem Confeſſarium concedere debeant; idemque etiam idipſum præſtent erga Moniales Regularibus Prælatis ſubjectas, quum aliqua ex illis a ſuo Superiore Regulari hujuſmodi gratiam impetrare non potuerit. In hoc autem caſu nihil ſtatuitur de Cardinali Majore Pœnitentiario, non ideò, quia nequeat is pro ſingulis Monialibus idem facere, quod ſupra diximus eundem pro toto Monaſterio facere poſſe; ſed quia tunc, ob temporis anguſtias, intercluſa præſumitur via recurrendi ad ipſius Officium. Quod ſi nihilominùs ipſius adeundi tempus, & modus ſuppetat; ad eum pertinebit, eâdem prorsùs ratione peculiaribus ſupplicantium neceſſitatibus providere, quâ dictum eſt ſuperiùs, univerſæ Re-

II.
An Monialibus concedendi ſint Confeſſarii peculiares extra ordinem.

Quid in caſu gravis infirmitatis.

ligioſæ

ligioſæ Communitati ab ipſo conſulendum eſſe.

Quid in caſu inſuperabilis reluctantiæ adverſus Confeſſorem ordinarium.

Actum deindè fuit de peculiaribus quibuſdam Monialibus, quæ nec corpore infirmæ, nec morti proximæ, Ordinario tamen Miniſtro confiteri obſtinatè recuſant. Iſtarum quoque animi debilitas commiſeranda eſt, & ſublevanda; adeoque, ubi earum reluctantia ſuperari nequeat, Confeſſarius extra ordinem deputandus eſt, qui earum Confeſſiones peculiariter excipiat. Id verò, circa Moniales Epiſcopo, ſeu Ordinario Loci ſubjectas, ab ipſo Ordinario præſtari debet. Quod autem ad illas pertinet, quæ Regularium Regimini ſubſunt, ad Regularem Prælatum pertinet, ſervatis ſervandis, peculiarem ipſis deſtinare Confeſſarium ex approbatis ab Ordinario ad Confeſſiones Monialium; vel, ſi Sacerdos ille, cui ejuſmodi Monialis confiteri cupit, pro illis non ſit approbatus, cum ipſo Ordinario agendum erit, ut pro excipienda ſaltem illius Monialis Confeſſione, & pro tot vicibus, quot expedire judicabitur, eundem approbet. Sin autem contingat (neque id adeò rarum eſt) ut Regularis Superior ad concedendum hujuſmodi Confeſſarium extraordinarium Moniali communem Confeſſarium recuſanti nullo pacto adduci poſſit; jam huic caſui proviſum eſt per Decretum anno MDLXXIII. a prædicta Congregatione Concilii editum, & a fel. record. Gregorio Papa XIII. tunc Apoſtolicum Thronum obtinente approbatum, & confirmatum, quod nunc iterum confirmationis Noſtræ auctoritate roboramus. Decreti verba relata *Lib. 1. Decretorum ipſius Congregationis pag. 66. a tergo*, hæc ſunt: *Monialis per aliquod tempus noluit confiteri Confeſſariis Regularibus. Dubitatum fuit, an Epiſcopus Regienſis poſſet dare dictæ Moniali Confeſſorem alterius Ordinis Regularem, vel Sæcularem, cui illa ſemel, vel plures confiteatur peccata ſua, & a quo abſolvi poſſit. Sanctiſſimus Dominus Noſter, etiam ex ſententia Congregationis Concilii, declaravit, dictum Caput decimum ita eſſe intelligendum, ut etiam poſſit Epiſcopus concedere Confeſſarium alterius Ordinis, vel Sæcularem.* Præterea nihil obſtat, quominus ipſa Monialis recurſum habeat ad Cardinalem Majorem Pœnitentiarium, a quo ipſi providendum erit, ut ſupra dictum eſt, per deputationem Confeſſarii ex approbatis ad Moniales, apud quem illa confiteatur.

Quid pro ſpirituali conſolatione, & profectu.

Quæſitum denique fuit de Monialibus illis, quæ neque ægrotant, neque recuſant Ordinarium Pœnitentiæ Miniſtrum a Monaſterii Prælato pro univerſa Communitate deputatum; verùm pro majori animi ſui quiete, atque ulteriori in via Dei progreſſu, facultatem petunt confitendi aliquoties Sacerdoti ad excipiendas Monialium Confeſſiones jam approbato. Qua de re non ſemel Nobis in minori ſtatu degentibus accidit, ut cum aliquibus Epiſcopis, aut Regularibus Monialium Superioribus agere debuerimus. Porrò in aliquos ex iis incidimus plus nimio ſeveros; qui aſpera quadam verborum brevitate reſpondebant, quod quum Moniali poſtulanti libera fuiſſet facultas confitendi extraordinario Sacerdoti, qui univerſæ Communitati non ſemel eo anno jam datus fuerat, tunc oportebat eam conſcientiæ ſuæ conſuluiſſe: Quod ſi oblata commoditate uti noluerat, id ſibi imputaret; neque pergeret Superiori moleſtiam afferre, ut peculiarem Confeſſarium extra ordinem ipſi concederet. Nobis autem objicientibus, Monialem hujuſmodi ad Apoſtolicæ Pœnitentiariæ Officium facile recurſum habituram, ibique haud ægre impetraturam id, quod ab ipſis Superioribus ei denegatum fuiſſet; iterum conſtanter reſpondebant, extraordinarium hujuſmodi Confeſſarium, poſt impletam ab ipſis erga univerſum Monaſterium Tridentini Concilii legem, ab alio quidem concedi poſſe, ſed a ſe nunquam conceſſum iri.

Nimius Prælatorum rigor improbatur.

At verò, neque tunc Nobis arridebat, neque profectò nunc Nobis placet rigida iſthæc agendi ratio. Perſuaſum enim habebamus, adeoque habemus, non ſolùm integræ Communitati, ſed ſingulis etiam Monialibus indulgendum eſſe in iis rebus, quæ juſte & rationabiliter petuntur, maximè quum illæ ad earum conſcientiæ quietem, & ſecuritatem conferre dignoſcuntur. Neque ſane hujuſmodi poſtulationes aut temere exaudiri, aut ſine cauſa rejici debere cenſemus; ſed inquirendum in primis eſſe de qualitatibus tum Monialis, quæ Confeſſarium extra ordinem petit, tum Confeſſarii, qui ab ea requiritur; ut utriſque diligenter inſpectis, deliberari poſſit, an illius votis annuendum ſit, an non. Si enim Monialis ex una parte nullum det adverſæ ſuſpicioni locum, ex altera verò Confeſſarius non modò legitimam Ordinarii approbationem, ſed etiam commune probitatis teſtimonium pro ſe habeat, nullo modo probare poſſumus tam firmum hujuſmodi Prælatorum in renuendo propoſitum; nec intelligimus, cur poſt Confeſſarium extraordinarium integræ Communitati, juxta legem Concilii Tridentini, oblatum, nulla omninò Monialibus ſingulis ſpes relinquatur obtinendi peculiarem Confeſſarium, cujus conſilio, & opera, iuſtis fortaſsè de cauſis, indigere ſe arbitrentur.

Cautelæ adhibendæ memorantur.

S. Franciſcus Saleſius quater in anno indulgebat extraordinarium.

Non ita ſane hac de re ſentiebat ſapientiſſimus ille Animarum Rector S. Franciſcus Saleſius, cujus doctrinæ ſummam ex illius Operibus tum editis, tum manuſcriptis, collectam, bon. mem. Joannes Petrus le Camus Epiſcopus Bellicenſis juſto volumine complexus eſt, cui Titulum fecit: *Spiritus Sancti Franciſci Saleſii*. In hujus compendio, quod ex Gallico in Italicum ſermonem converſum Venetiis anno MDCCXLV. pro quarta vice Typis editum eſt, *parte XVII. cap. 6.* apertè legitur, quod, quum Beatus Epiſcopus non ita intelligeret præmiſſum Concilii Tridentini Decretum, ut vetitum exiſtimaret, Confeſſarium extraordinarium, pluribus etiam quàm tribus vicibus in anno, Religioſæ Communitati offerre; quæ quidem ſententia plures habet ſuffragatores, quos refert *Diana in Editione coordinata Tom. 7. Tract. 1. reſol.* 348.; non ſolùm ſolebat ſuis Monialibus Viſitationis Beatæ Mariæ Virginis quater in anno, videlicet in ſingulis Hebdomadis Quatuor Temporum, Confeſſarium extraordinarium deputare; verùm etiam earum reſpectivis Superioribus commendatum reliquit, ut ſingulis Monialibus, quæ non ex animi levitate, neque ex indiſcreta affectionis ſingularitate, Confeſſarium extraordinarium peculiariter peterent, haud ſe difficiles in eo concedendo præberent.

Nec excludebat caſus peculiaris indigentiæ Monialium.

Nec aliter ſe gerere conſuevit Ven. mem. Gregorius Cardinalis Barbadicus Epiſcopus Patavinus; Is enim, ut teſtatur illius quondam Vicarius Generalis Joannes Clericatus in *Tractatu de Pœnitentia, deciſ. 41. num. 7.*, & Patrum Tridentinorum decretum quoad omnia Monialium Monaſteria in ſua Civitate & Diœceſi exiſtentia quotannis reipſa exequebatur, & nihilominùs exorari ſe patiebatur a Monialibus, quæ aliquando rationabilibus de cauſis peculiarem pro ſe Confeſſarium expeterent. Hujuſmodi regulis, & exemplis noſtram quoque agendi rationem in ſpirituali Monialium regimine conformare curavimus; maximumque utilitatis, & quietis fructum Nos inde percepiſſe cognovimus.

Eoſdem ſenſus fovebat Card. Barbadicus.

Quapropter Venerabiles Fratres Eccleſiarum Antiſtites, atque Dilectos Filios quarumcumque Religioſarum Mulierum Rectores hortamur in Domino, & enixè monemus, ut eandem viam, quoad fieri poteſt, inſiſtere non recuſent, & non adeo difficiles ſe præbeant peculiaribus

Pontifex hortatur Prælatos, ut uſus Monialium petiti benignè intendant.

Monialibus

Monialibus extraordinarium Confeſſarium aliquando expetentibus; quin potiùs, niſi aut Monialis poſtulantis, aut Confeſſarii requiſiti qualitas aliter faciendum ſuadeant, earum juſtis precibus obſecundare ſtudeant: illud cogitantes, quod etſi liberum ſit cuilibet Moniali Cardinalem Majorem Pœnitentiarium adire, cui ea in re facultas cumulativa cum omnibus locorum Ordinariis a Romano Pontifice tribuitur; nihilominus ea eſt aliquando neceſſitatis urgentia, ut remedium, quod de longinquo petendum eſt, non ſatis tempeſtivè adveniat: Et quamvis etiam quorumlibet negociorum expeditiones, quæ in Officio Pœnitentiariæ Apoſtolicæ fiunt, ab omni vel minima pecuniæ ſolutione inviolabiliter ſint immunes: non omnibus tamen Monialibus facile eſt invenire, qui earum negocia in Urbe procurare velit, & poſſit.

III. De qualitatibus Confeſſarii extraordinarii.

Jam verò poſtrema ſupereſt quæſtio, nimirum de qualitatibus Confeſſarii extraordinarii, qui vel pro univerſa Monialium Communitate, vel pro aliqua Moniali peculiariter deputari debeat. Porro nullo unquam tempore dubitatum fuit, an in hujuſmodi Sacerdote ætatis maturitas, morum integritas, prudentiæ lumen requiratur; quas quidem dotes in eo, qui ad hujuſmodi munus adhibetur, neceſſarias eſſe, omnes fatentur. Sicut etiam minimè dubitatur, quin idem ab Ordinario Loci ſpecialiter pro Monialibus approbatus eſſe debeat, quum hujuſmodi approbatio, ex Apoſtolicarum Conſtitutionum lege, omnino requiratur non ſolum in omnibus tam ordinariis, quàm extraordinariis Confeſſariis, qui Monialibus, etiam Regularibus ſubjectis, ab earum reſpectivè Superioribus deputantur; ſed etiam in iis, qui a Cardinali Majori Pœnitentiario conceduntur, etiam Apoſtolica Sede vacante, quo nimirum tempore amplioribus is pollet facultatibus; ut videre eſt in Noſtra Conſtitutione ſuper illius facultatibus edita, quæ eſt XCV. in Tomo I. Bullarii Noſtri, ubi paragrapho 54. eidem conceditur, ut vacante Sede, *Monialibus Confeſſarios extra ordinem valeat deputare, ſi eos ex aliqua rationabili cauſa petierint, pro earum libitu, inter approbatos ab Ordinario ad audiendas Monialium Confeſſiones eligendos.* Quamobrem ad id dumtaxat redacta eſt controverſia, an ſcilicet è Clero Sæculari, an verò è Regulari eligendus ſit hujuſmodi Confeſſarius; tum inter Regulares, an aſſumi poſſit ex quolibet Ordine alias permiſſo, an verò ſemper deputari debeat ex ipſo Ordine Prælati Regularis, ad quem Monaſterii regimen ſpectat.

An ſemper deputari debeat ex eo Ordine, cujus eſt Monaſterii Prælatus.

Quid de conſuetudine.

Sanè pro Monialibus Epiſcopo immediatè ſubjectis regula eſt, ut Ordinarius earum Confeſſor ſit Sacerdos Sæcularis. Extraordinarium verò ex Ordinibus Regularibus ſæpiſſimè aſſumi, apud pleroſque Epiſcopos uſu receptum eſſe conſtat; deficiente forſan per ſingulas Diœceſes Sæcularium Presbyterorum ad id muneris idoneorum copia. Regulares autem Prælati Monialibus ſibi ſubjectis Confeſſarium Ordinarium deſignant è ſuo ipſorum Ordine; extraordinarium autem etiam ex alio Ordine Regulari deputare poſſunt, juxta Decretum a ſæpedicta Congregatione Concilii editum *die xxvj. Septembris anni MDXCV.*, ac relatum in *Libro iij. Decretorum pag. 149. a tergo*, ubi ſic legitur: *Sacra &c. reſpondit, Superiores Regulares teneri offerre Confeſſarium extraordinarium ejuſdem Ordinis, alterius verò Ordinis poſſe quidem, ſed non teneri.* Nunquam tamen, quod meminerimus, ullum Sacerdotem Sæcularem, aut diverſi Ordinis Regularem, vidimus a Regulari Prælato Monialibus ſibi ſubjectis extraordinarium Confeſſorem deputari. Denique quum aliquando evenire poſſit, ut in caſu negligentiæ Superioris Regularis, ad Epiſcopum, ut ſupra dictum eſt, pertineat deputatio Confeſſarii extraordinarii etiam pro Monialibus Regularium regimini ſubjectis, nulla ipſe lege tenetur ad hujuſmodi Confeſſarium eligendum ex eo Ordine, cujus eſt Monaſterii Prælatus; ſed tali caſu liberum eſt illi quemlibet idoneum Presbyterum Sæcularem, aut alterius Ordinis Regularem, ad audiendas earum Monialium Confeſſiones deputare.

Regulares deputare poſſunt Confeſſarios extraordinarios, etiam ex alio Ordine, vel Sæcularem.

Controverſia ſub Innocentio XIII. examinata in Congregatione particulari.

At quum Superioribus annis Apoſtolicæ Sedi expoſitum fuiſſet, pluribus de cauſis, iiſque graviſſimis, quas hic referre opus non eſt, non tam opportunum, quàm plane neceſſarium videri, ut Monialium Monaſteria Regularium regimini ſubjecta, ſemel ſaltem in anno Confeſſarium extraordinarium diverſi Ordinis Regularem, aut è Sæculari Clero Presbyterum haberent, hujus rei examen, jubente fel. record. Prædeceſſore Noſtro Innocentio Papa XIII., aſſumptum fuit a peculiari Congregatione ex quinque tunc exiſtentibus S. R. E. Cardinalibus compoſitâ, cui Nos tunc in Minoribus conſtituti in Secretarii munere operam præſtabamus; quæque, per annum & ultra, ſingulis Hebdomadis cogebatur, ad diſcutienda, & definienda complura Eccleſiaſticarum quæſtionum capita, quæ deinde inſerta ſunt in Apoſtolicis Literis ab eodem Innocentio Prædeceſſore editis die XIII. Maii anni MDCCXXIII., quarum initium eſt: *Apoſtolici Miniſterii*, quæ etiam a ſan. mem. Prædeceſſore quoque Noſtro Benedicto Papa XIII in forma ſpecifica confirmatæ fuerunt, per alias ſimiles Literas datas die XXIII. Septembris anni MDCCXXIV.

Ejus Congregationis ſcopus, Tridentini Concilii obſervantiam inſtaurare.

Cum autem negocia, quæ in ea Congregatione tractabantur nullius privatas rationes attingerent, ſed de reſtituenda potiſſimum Tridentini Concilii obſervantia in quibuſdam Catholici Orbis Regionibus, ut ferebatur, non parum labefactatâ, unicè ageretur; neceſſarium minimè judicatum fuit, aliquem velut in judicium vocare, ad deducenda jura, ſiquæ ſibi adverſus illa, quæ decernenda viderentur, competere forſan putaret. Sed Noſtra peculiaris cura erat, ad ſingula propoſita capita totidem Diſſertationes, unicuique ex præfatis Cardinalibus exhibendas, elucubrare; ad demonſtranda videlicet fundamenta illius diſciplinæ, quæ in uſum revocanda cenſebatur. Nec aliter ſe res habuit, quum in eadem Congregatione, ut præfertur, in deliberationem venit, an decernendum foret, ut Regulares Monaſteriorum Prælati, unâ ſaltem ex tribus vicibus, quibus extraordinarium Confeſſarium Monialibus ſibi ſubjectis in annos ſingulos exhibere debent, aliquem Sæcularem, aut alterius Ordinis Regularem Presbyterum ad id deputare tenerentur, utque ipſis hac in re deficientibus, liberum eſſet Epiſcopis Locorum Ordinariis eorum defectum ſupplere, & emendare.

Nihilominus in hoc caſu admiſſi ſunt Regulares ad contradicendum.

Verùm quum Regularibus innotuiſſet, a prædicta Congregatione conditum eſſe Decretum eorum intentioni contrarium; utpotè qui minimè adſtringi volebant ad hujuſmodi annuam deputationem Confeſſorum extraordinariorum è Clero Sæculari, vel ex aliis Ordinibus; nonnullarum Religionum Procuratores Generales petierunt admitti ad deducendas rationes, quas hujuſmodi Decreto obſtare putabant: Cumque id facilè impetraſſent, ac ſuam, totiuſque Cœtus Regularium cauſam per eximios illius temporis in Romana Curia Advocatos defendi curaſſent; ſed nihilominùs prædicta Cardinalium Congregatio in priori ſententia permanſiſſet; placuit præfato Prædeceſſori Innocentio, antequam Decretum hujuſmodi approbatione ſua confirmaret, aliorum Cardinalium ſententias audire. Itaque, excluſis illis omnibus, qui ex ipſius Pontificis deputatione, in præce-

Nova cautela a Pontif. adhibita.

dentibus Seſſionibus per annum integrum negocia diſcuſſerant; aliiſque advocatis Cardinalibus, quibus exhiberi ſecretò fecerat conſcriptarum allegationum exempla; Nobis etiam adeſſe juſſis, qui rationum momenta a priori Congregatione præ oculis habita, ſi opus eſſet, exponere poſſemus; novam Cardinalium Congregationem ex improviſo coram ſe convocavit, in quâ iterum propoſita quæſtio diligenter ac maturè diſcuſſa fuit; ac demum ipſe Pontifex, de ipſius Congregationis conſilio, & aſſenſu, ſuper hac re decrevit, ut ſequitur: *Cumque ex eodem Concilio Tridentino Confeſſor extraordinarius bis, aut ter in anno offerri Monialibus debeat, qui omnium Confeſſiones audiat; ſi in poſterum Superiores Regulares, quoad Monaſteria ipſis ſubjecta, toties prædictum extraordinarium Confeſſorem deputare neglexerint, vel ſi etiam ex proprio eodem Ordine ſemper deputaverint, nec ſaltem ſemel in anno ad id munus elegerint Sacerdotem aut Sæcularem, aut Regularem alterius diverſi Ordinis profeſſorem, in his caſibus Epiſcopi, pro ſui arbitrio & conſcientia, deputationem hujuſmodi facere poſſint, nec illa quovis titulo, aut prætextu, a Superioribus Regularibus valeat impediri.*

Tenor reſolutionis a Pontifice ſanccitæ.

Perſcriptum ſanè fuit hujuſmodi Decretum ea occaſione, qua agebatur de reſtituenda in certis quibuſdam Regionibus Eccleſiaſtica diſciplina ad formam Concilii Tridentini: Verùm ipſius Decreti vigor ad eas dumtaxat Regiones minimè reſtrictus fuit; quum & animarum pericula, quæ ex perpetua Confeſſorum ejuſdem Ordinis deputatione timebantur, in omnibus Monaſteriis Regularium regimini ſubjectis locum habere poſſint; & quæcumque adverſus Decretum ipſum adducta fuerunt, ex generalibus Ordinum Statutis, & ex Conſtitutionibus Monialium Regularibus ſubjectarum, fuerint deſumpta. Cumque judicatum fuerit, ea omnia nequaquam obſtare, quo minùs ita decerneretur; ſequitur, ut, quamvis eidem Decreto cauſam dederint peculiarium quarundam Regionum neceſſitates Apoſtolicæ Sedi eo tempore expoſitæ, illud tamen generale ſit, & univerſos per Orbem Regulares Monaſteriorum Monialium Prælatos afficere debeat. Cum verò deinde alter laudatus Prædeceſſor Benedictus XIII. Innocentii Literas in forma ſpecifica confirmaret, Nobis conſtat, illius mentem fuiſſe, ut hujuſmodi Decretum univerſalis & inviolabilis legis vim obtineret. Super quo nihilominùs ne ulla apud aliquos ſuperſit dubitatio; Nos ipſi, præſentium Literarum vigore, ac Motu proprio, & certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ipſum relatum Innocentii Prædeceſſoris Decretum, ſtatutum, mandatum, atque præceptum, ad omnia per Orbem ubique exiſtentia, & Regularium regimini ſubjecta Monialium Monaſteria, quatenus opus ſit, expreſsè extendentes, & ampliantes; decernimus, atque ſtatuimus, ut ſingulis annis, incipiendo a proximo milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo nono a Nativitate Domini decurrendo, Regulares Monaſteriorum Prælati teneantur bis, aut ter in anno Confeſſarium extraordinarium univerſis Monialibus in iis degentibus offerre; ſi verò ipſi forſan hujuſmodi Confeſſarii extraordinarii deputationes intra præſcripta tempora omiſerint, vel ſemper proprii Ordinis Regularem Sacerdotem ad hunc effectum deputaverint; itaut præfatæ Moniales ſemel ſaltem in anno Confeſſarium extraordinarium è Clero Sæculari, aut ex alio Ordine Regulari non habeant; ad Epiſcopos Diœceſanos, omni appellatione remota, devolvatur jus ſupplendi eorundem Prælatorum defectum (ſi nempe penſatis rerum circumſtantiis, ita expediens eſſe judicaverint) per deputationem Confeſſarii extraordinarii, quem tam in uno, quam in altero caſu, aut è Clero Sæculari, aut ex alio Regulari Ordine, pro ipſorum arbitrio, deligere poſſint, & valeant.

Ea generalis eſt, & ubique obſervanda.

Pontifex eam expreſſe extendit ad omnia Monaſteria Regularibus ſubjecta, cum præcepto &c.

Quocirca dilecto Filio Noſtro Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinali, moderno Noſtro, & pro tempore exiſtenti Romani Pontificis in Urbe, ejuſque Diſtrictu Vicario in Spiritualibus Generali, earundem præſentium tenore committimus, & mandamus, ut hæc noſtra Decreta, atque Statuta, tam in omnibus ejuſdem Almæ Urbis Monaſteriis, quæ Regularium regimini ſubſunt, quàm in aliis quibuſque Regularium, aut Sæcularium Mulierum, aut Puellarum Domibus, ſeu Collegiis, atque Conſervatoriis, quibus unicus ordinarius Confeſſor a Superioribus deputari ſolet, in omnibus & per omnia, juxta earundem Literarum præſcriptum, exactiſſimè obſervari, & adimpleri faciat; ne fortè audiri contingat, quod cum magna animi noſtri moleſtia dictum aliquando eſſe cognovimus, Apoſtolicas Conſtitutiones Romæ quidem ferri, & publicari, ſed eas minimè in ipſa Urbe ad effectum perduci.

Commiſſio Card. Urbis Vicario pro præmiſ. omnium executione.

Eandem porrò curam, & ſollicitudinem injungimus, & demandamus Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis per omnes univerſi Orbis Eccleſias conſtitutis; quibus, ut ſatis perſpectum putamus voluntatis noſtræ ſtudium, tam in eorum rationabilibus querelis, juſtiſque petitionibus ſuſcipiendis, quam in corruptelis, quas irrepſiſſe indicaverint, eliminandis; idque non ex ingenio noſtro quidquam ſtatuendo, nec peregrinas novitates inducendo; ſed veteres ut plurimum leges & regulas, vigili Prædeceſſorum noſtrorum providentia jampridem conſtitutas, in priſtinum debitumque vigorem, & uſum revocando: Ita eoſdem meminiſſe volumus, proprium zeli Paſtoralis officium non in eo ſitum eſſe, ut adverſus ea, quæ contra leges fiunt, inutiliter deplorando declament; ſed ut illa de medio tollere curent, adhibitis opportunis remediis in eum finem jam præſtitutis; implorato etiam Apoſtolicæ Sedis auxilio, ubi impedimentum aliquod eorum auctoritati, & legum executioni, afferri contingat, omneſque diligentias & curas, quas corrigendis abuſibus ipſi fideliter impenderint, in irritum cedere videant.

Item omnibus Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis.

Quoniam verò tam in ſupernis allegato Clementis XI. Edicto, quàm in Synodalibus plurium Epiſcoporum Conſtitutionibus ſtatutum eſſe conſpicimus, ut quo tempore extraordinarius Confeſſor alicui Communitati deputatus miniſterio ſuo fungitur, ordinarius Confeſſor nullum ipſi impedimentum afferre audeat, multòque minùs præſumat per id temporis alicujus Monialis, ſive Superiorisſæ, ſive Novitiæ, ſive Converſæ, neque demum alterius cujuſcumque Perſonæ intra ſepta Monaſterii, aut piæ Domûs commorantis, Sacramentalem Confeſſionem audire; Nos id quoque approbatione noſtra roborantes & confirmantes, ſtatuimus & mandamus, ut Epiſcopi quidem, ſi de Monaſteriis, aut Domibus eorum regimini ſubjectis agatur, Regulares autem Superiores, quod ad illas Communitates attinet, quibus ipſi præſunt, pro hujuſmodi Legis implemento advigilent, & contravenientes meritis pœnis coerceant, & afficiant.

Durante Confeſſarii extraordinarii munere, Ordinarii Confeſſarii munus ceſſet.

Ac demùm quibuſcumque Confeſſariis extraordinariis, qui vel alicui Communitati generaliter, vel peculiariter alicui perſonæ in Monaſterio degenti, conceſſi, ac deputati fuerint, diſtrictè inhibemus, ſub pœnis adverſus accedentes ad Monaſteria Monialium, & cum ipſis converſantes, præſertim Regulares, a Prædeceſſoribus Noſtris quandocumque ſtatutis (quas etiam præſentium vigore confirmamus, & innovamus), ne, poſtquam ſuum officium impleverint, ad idem Monaſterium ulteriùs accedere, aut ullius generis commercium intra ipſum quomodocumque continuare & fovere,

Extraordinarius verò, expleto officio, abſtineat etiam ab acceſſu ad Clauſtra.

etiam

etiam ſub ſpiritualis cauſæ, aut neceſſitatis obtentu & colore, audeant, aut præſumant.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

Decernentes, ipſas præſentes Litteras, atque omnia & ſingula in eis ſtatuta atque præſcripta, etiamſi quicumque in iiſdem intereſſe habentes, ſeu habere prætendentes, ad id vocati, & auditi non fuerint, nec præmiſſis conſenſerint, aut alterius cujuſcumque generis defectus forſan adverſus eas objiciatur, ſemper & perpetuo valida, & efficacia eſſe & fore, & ab omnibus, ad quos ſpectat, atque in futurum ſpectabit, inviolabiliter etiam perpetuò obſervari. Sicque & non aliter in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Congregationes ordinarias, aut peculiariter deputatas, alioſque Cardinales, etiam de Latere Legatos, ac Vice-Legatos, & Apoſtolicæ Sedis Nuncios, judicari, & definiri debere; ſublata eis, & eorum cuilibet, aliter judicandi, definiendi, ac interpretandi facultate, & auctoritate; atque irritum, & inane decernentes, quidquid ſecùs a quoquam ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus quibuſcumque etiam Apoſtolicis, ac Univerſalibus, Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non quarumcumque Eccleſiarum, & Ordinum Regularium, ſeu Congregationum, aut Societatum, & Inſtitutorum, etiam Sancti Joannis Hieroſolymitani, aliorumque Militarium Ordinum, ſeu Monaſteriorum Virorum, aut Monialium, aliarumque piarum Domuum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, uſibus, & conſuetudinibus etiam immemorabilibus; Privilegiis quoque, exemptionibus, & Indultis, etiam in corpore juris clauſis, aut Litteris Apoſtolis, cuilibet præmiſſorum, ſub quibuſcumque verborum tenoribus, & formis, etiam hic de neceſſitate exprimendis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam irritantibus in genere, vel in ſpecie, & derogatoriarum derogatoriis, quomodolibet in contrarium conceſſis, ac pluries confirmatis, approbatis, & innovatis; quibus omnibus, & ſingulis, hac vice dumtaxat, & ad præmiſſorum effectum, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides præſtanda tranſumptis.

Volumus demùm, ut earundem præſentium Tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorsùs fides, tam in judicio, quàm extra illud, ubique locorum habeatur, quæ ipſis præſentibus haberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio.

Nulli ergò omninò Hominum liceat paginam hanc noſtrarum confirmationis, approbationis, innovationis, voluntatis, mandati, ſtatuti, decreti, & declarationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif. Anno VIII. die 5. Auguſti 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVIII. Nonis Auguſti, Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

VISA DE CURIA

J. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Loco † Plumbi.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 26. Auguſti 1748.

LVII.

Erectio Seminarii Miſſionum in Conventu Sanctæ Mariæ de Roſario, & Febri, in Monte Mario, Fratrum Ordinis Prædicatorum Congregationis Sancti Marci.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

ECcleſiæ Catholicæ regimini, meritis licet imparibus, divina diſpoſitione præſidentes, illa, quæ a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris ad majorem Dei gloriam, ac Religionis, piorumque operum incrementum & propagationem, providè emanaſſe noſcuntur, ut firma ſemper, ac ſtabilia perſiſtant, Apoſtolici muniminis, cum id a Nobis petitur, patrocinio libenter conſtabilimus.

Teſtamentum Jo. Victorii de Rubeis favore Fratrum S. Petri de Piſis.

Alias ſiquidem pro parte tunc exiſtentium Vicarii Generalis, & Fratrum Congregationis Sancti Marci Florentin. Provinciæ Romanæ Ordinis Prædicatorum, felicis recordat. Clementi Papæ XI. Prædeceſſori Noſtro expoſito, quòd dudum tunc in humanis agens Joannes Victorius de Rubeis in ſuo, ſub quo ab humanis deceſſit, die XXI. Decembris Ann. MDCXLVI. condito teſtamento, Ordinem Fratrum Sancti Hieronymi Congregationis Beati Petri de Piſis hæredem inſtituerat, ac voluerat, ut extra Portam Angelicam Almæ Urbis Noſtræ, in loco, qui ad Crucem Montis Marii vocatur, in quo quædam Eccleſia ſub invocatione Beatæ Mariæ Virginis de Roſario, & Febri nuncupata, conſtructa reperiebatur, novus Conventus ſecundo dicti Ordinis & Congregationis, ac manſiones ad uſum illius Fratrum, qui perfectioris vitæ ſtudio ducti ſeſe illuc recipere voluiſſent, ædificarentur, dictique Fratres in Eccleſia hujuſmodi divina Officia celebrare deberent; ac declaraverat, tot ex dictis Fratribus ibidem permanere debere, quot ex fructibus ſuæ hæreditatis, aſſignatis eorum cuilibet quotannis quinquaginta ſcutis monetæ ab omni expenſa in Eccleſia præfata facienda liberis, ali potuiſſent;

Conditiones ipſis injunctæ.

adjecta inter alias conditione, quia prævidebat, nonniſi ſex Fratres ex fructibus hæreditatis hujuſmodi in hoc novo Conventu ali potuiſſe, quod prædicti Fratres ea ſuper re neceſſarias Literas Apoſtolicas derogatorias infra ſex menſes tunc decurrendos obtinere curarent: & in eventum, quo illas minime obtinuiſſent, ſex Presbyteros ſæculares a ſe nominatos dicto Ordini ſubſtituerat cum eodem onere celebrationis Divinorum Officiorum, ac pari aſſignatione quinquaginta ſcutorum ſimilium cuilibet ex dictis ſex Presbyteris ſæcularibus, quot ex hujuſmodi fructibus ali potuiſſent, annuatim perſolvendorum, & cum libera facultate, ut quilibet ex Presbyteris præfatis Succeſſorem ſibi in perpetuum eligere valeret:

Subſtitutio favore Presbyterorum ſæcularium.

Ac demum tam dictis Fratribus, quàm Presbyteris ſæcularibus, in adimplemento alicujus conditionis, ſeu rerum ab ipſo Joanne Victorio Teſtatore injunctarum deficientibus, Confratres pro tempore exiſtentes Congregationis ſub titulo Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis Immaculatæ in Domo Profeſſa de eadem Urbe Clericorum Sæcularium Societatis Jeſu canonicè erectæ ad dictam ſuam hæreditatem vocaverat, & alias, prout in dicto Teſtamento uberiùs aſſerebatur contineri.

Alia ſubſtitutio, favore Congregationis Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis in Domo Profeſſa Soc. Jeſu.

Ipſi verò Fratres cum intra præfixum ſibi tempus memoratas Literas Apoſtolicas non obtinuiſſent, dictique Presbyteri ſæculares ſe ad hæreditatem, & Eccleſiam hujuſmodi admitti contenderent, poſt diſpendioſam duodecim anno-

Digitized by Google

annorum litem, eoſdem Presbyteros ad illam per concordiam admiſerum, facta anno MDCLVI. cuicumque ſuo prætenſo juri ad favorem eorumdem Presbyterorum, illorumque ſucceſſorum, plena renunciatione.

Lites exortæ.

Porrò ſubinde, nempè anno MDCLXXXVII. tres tunc exiſtentes Eccleſiæ ſupradictæ Presbyteri cæteros ſuos Collegas, uno dumtaxat diſſentiente excepto, induxerant ad ſimilem renunciationem ſaciendam in favorem Congregationis Piorum Operariorum nuncupatorum Civitatis Neapolitanæ, qui, cum uſque ad annum MDCXCIII. Eccleſiam, hæreditatemque poſſediſſent, agnoſcentes deinde ſe eas minimè legitimè poſſidere, poſt diuturnam litem cum tunc exiſtentibus Confratribus præfatis agitatam, ſimiliter per concordiam, Eccleſiam, & hæreditatem hujuſmodi dimittere coacti fuerunt; ideòque dicti Confratres locum tandem ſucceſſioni in dicta hæreditate ad eorum favorem factum eſſe exiſtimantes, litem etiam contra memoratos Presbyteros ſeculares, qui dicto anno MDCLXXXVII. Eccleſiæ, & hæreditatis præfatarum poſſeſſores fuerant, coram tunc exiſtentibus Cappellanis Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoribus moverunt: Verùm per primam deciſionem anno MDCXCVI. ab eiſdem Cappellanis excluſi, moræ liti hujuſmodi ad favorem Presbyterorum præfatorum, quorum plerique adhuc ſuperſtites exiſtebant, pariter per concordiam renunciaverunt.

Demum etiam alia tunc exiſtens Congregatio ſub invocatione Sancti Joſephi in Eccleſia Sancti Pantaleonis ad Montes nuncupata de eadem Urbe inſtituta, cum anno MDCCIV. ſuper tribus dubiis litem prætenſi juris ed ejuſmodi Eccleſiam, & hæreditatem contra tunc in humanis agentes Hieronymum Berti, & Joannem Maſſerotti Presbyteros ſeculares illarum poſſeſſores, in Congregatione tunc exiſtentium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, & Romanæ Curiæ Prælatorum, ſuper negotiis Viſitationis Apoſtolicæ Eccleſiarum, & Locorum piorum de Urbe, præfata auctoritata Apoſtolica inſtitutà, ſimiliter moviſſet, die VIII. Maii ejuſdem anni omnium votis ſuper ſingulis dictorum dubiorum penitus excluſa remanſit, nec unquam novam audientiam, pluries licet petitam, obtinuit; quinimo ſententia tunc exiſtentis Generalis Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Auditoris ſuper executione Decretorum dictæ Congregationis Cardinalium & Prælatorum ad favorem memoratorum Hieronymi & Joannis Presbyterorum poſſeſſorum emanavit.

Ceſſio Presbyterorum ſæcularium favore PP. Prædicatorum Congregationis S. Marci.

Et in eadem expoſitione ſubjuncto, quod propter prædictas, aliaſque diſpendioſas lites, ac temporum calamitates, malamque dictæ hæreditatis adminiſtrationem, tempore præſertim defunctorum illius poſſeſſorum Presbyterorum ſecularium, Eccleſia præfata, ejuſque facies, & quatuor Cappellæ operis omnino ruſtici reperiebantur, illiuſque Tholus, & Hypetrum imbribus pervia celeri reparatione indigebant, nec non murus corruerat, aliuſque ſimilis, & quidem ſcaphus grandior, & alia ædificia ruinæ proxima erant, quodque magis dolendum erat, annui dictæ hæreditatis redditus eatenus ad medietatem diminuti exiſtebant, itaut, cum antea ſex Presbyteri ex dictis redditibus alerentur, tunc tres tantum de hac reliqua illorum medietate, licèt alius Presbyter partem etiam in ea prætenderet, participarent, adeòque ibi cultus divinus juxta piam dicti Joannis Victorii Teſtatoris mentem adimpletus minimè fuiſſet, nec, attento præſertim, quod tunc unus tantum Presbyter ibidem reſideret, adimpleri poſſe videretur; ac propterea dicti Hieronymus, & Joannes, duo tunc ex dictis tribus ejuſmodi Eccleſiæ, & hæreditatis poſſeſſoribus Presbyteris, habito aliàs, de ipſius Clementis Prædeceſſoris licentia, ſuper hoc cum Vicario Generali, & Fratribus primodictæ Congregationis tractatu, die XXII. Auguſti MDCCIX. dictam hæreditatem cum omnibus illius redditibus, & pertinentiis, reſervato tamen ſibi, quoad vixiſſent, uſu cellarum, ſeu manſionum dictæ Eccleſiæ annexarum, quibus tunc gaudebant, & dummodo ad id ejuſdem Clementis Prædeceſſoris, & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum acceſſiſſet, ad favorem Fratrum primodictæ Congregationis Sancti Marci, quantùm ad eos ſpectabat, ceſſerunt, & renuntiaverunt; ipſi verò exponentes, qui, ut aſſerebant, nullum in dicta Urbe, ſeu prope illam, pro negotiis ſuis agendis Hoſpitium, & Diverſorium habebant, ſi dicta Eccleſia cum illius redditibus, & manſionibus ſibi, ac dictæ eorum Congregationi ab eodem Clemente Prædeceſſore concederetur, præfato uſu manſionum dictis Hieronymo, & Joanni, titulo hoſpitii, quoad vixiſſent, relicto, a die habitæ poſſeſſionis loci, ſeu Eccleſiæ hujuſmodi, omniumque illius pertinentiarum, tunc pariter in humanis agenti Franciſco de Sanctis, qui unà cum dictis Hieronymo, & Joanne, tertius Eccleſiæ & hæreditatis præfatæ poſſeſſor Presbyter exiſtebat, & eatenus ceſſioni hujuſmodi minimè conſenſerat, quinquaginta ſcuta paria, quot ſcilicet dictus Joannes Victorius Teſtator ſingulis Presbyteris, ſicut præmittitur, aſſignaverat, illius vita naturali durante, ex prædictis redditibus annuatim ſolvere; ac etiam tunc in humanis itidem agenti Joanni Baptiſtæ Perntti, qui uti quartus Presbyter, jus etiam ad illos prætendebat (id, quod ipſi Clementi Prædeceſſori, conſiderata præfata Joannis Victorii Teſtatoris prædicti diſpoſitione, juſtum viſum fuiſſet) ex iiſdem redditibus quotannis ad ejus pariter vitam præſtare; rebuſque ita compoſitis, duos in ſacro Presbyteratus ordine conſtitutos, & duos laicos Fratres expreſsè profeſſos primodicti Ordinis ad dictam Eccleſiam mittere, ibique collocare; ac deinde Conventum formalem, & Seminarium Religioſorum Miſſionariorum uſque ad numerum ſex Religioſorum hujuſmodi, ad majorem Dei gloriam, divinique cultus incrementum, & Catholicæ Fidei propagationem, modo, & tempore ipſis præſcribendo, quantum in ipſis eſſet, adjuvante Domino, inſtituere paratos eſſe offerebant; ſibique propterea in præmiſſis opportunè ab eodem Clemente Prædeceſſore provideri, & ut infra indulgeri ſummopere deſiderabant.

Approbatio Clementis Papæ XI. ſub nonnullis conditionibus.

Idem Clemens Prædeceſſor ſacrarum Miſſionum incrementum promovere volens, hujuſmodi ſupplicationibus inclinatus, per quaſdam ſuas in ſimili forma Brevis die III. Februarii anni MDCCX. expeditas literas, tunc exiſtenti ſuo in eadem Urbe Vicario in ſpiritualibus Generali, ſeu illius Viceſgerenti commiſit, & mandavit, ut veris exiſtentibus narratis, & accedente conſenſu dictorum Hieronymi, & Joannis, nec non exhibita ſibi valida, & authentica illorum renuntiatione cuicumque juri, quod in dicta Eccleſia, illiuſque ædificiis, & redditibus, ac perceptione emolumentorum habere poterant; facultate illis dumtaxat habitandi in Cellis præfatis (quatenus tamen tot aliæ Cellæ ſupereſſent, in quibus infraſcripti Religioſi habitare poſſent) reſervata, ut præfertur; non obſtante præfatorum Franciſci, & Joannis Baptiſtæ, quibus ut infra proviſum fuerat, diſſenſu, & quatenus ipſi ad præſtandum conſenſum a ſe requiſitum cum aſſignatione termini competentis, diſſentirent, vel non conſentirent; eamdem Eccleſiam cum omnibus illius ædificiis, juribus, pertinentiis, & introitibus univerſis, præfatæ Congregationi Sancti Marci, quatenus tamen prius ad ſex Profeſſores ipſius Congregationis in

Sacro Presbyteratus ordine conſtitutos, qui intra ſepta dictæ Eccleſiæ degerent, & Eccleſiaſticis functionibus ibi exercendis juxta proprium inſtitutum addicti eſſent, ſimulque dicti Joannis Victorii Teſtatoris voluntatem in ea parte, quæ cultum Eccleſiæ, & bonum ſpirituale Chriſtifidelium reſpiciebat, adimplerent, nec non ad munus Miſſionariorum explendum, & Catholicam Fidem propagandam idonei exiſterent, intra ſexennium a die executionis gratiæ computandum, ex dictæ Eccleſiæ, & propriis ipſius Congregationis redditibus perpetuò ſuſtentandos, in forma valida ſe obligaret; ita ut Conventus inibi ante dicti ſexennii lapſum erigendus, eſſet Seminarium Miſſionariorum, qui mandatis Congregationis tunc, & pro tempore exiſtentium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpoſitorum ſemper obtemperare deberent.

Idem Pontifex Seminarium Miſſionariorum erigi mandat intra ſexennium ſub dependentia a Sacra Congreg. Propagandæ Fidei.

Interim verò, & ſtatim ac Literæ præfatæ executioni demandatæ fuiſſent, unum Laicum, & tres Fratres expreſsè profeſſos in ſacro Presbyteratus ordine conſtitutos Congregationis, & Ordinis præfati, qui memorati Joannis Victorii Teſtatoris voluntati cultum Eccleſiæ, & bonum ſpirituale Chriſtifidelium concernenti obſequi deberent, intra ſepta Eccleſiæ hujuſmodi dicto ſexennio durante ex eiſdem redditibus etiam ſuſtentare promitteret, auctoritate Apoſtolica concederet, & aſſignaret; Quatenus verò primodicta Fratrum præfatorum Congregatio conditionibus prædictis intra tempus ſibi, ſicut præmittitur, a ſe præfigendum non pareret, eam quocumque jure, quod ex hujuſmodi gratia ſibi acquiſitum fuiſſe prætendere potuiſſet, perinde ac ſi illa conceſſa non fuiſſet, omnino carere dicta auctoritate declararet.

Pœna caducitatis inflicta.

Porrò Congregationem Fratrum hujuſmodi ad quinquaginta ſcuta monetæ dicto Franciſco, quoad vixiſſet, vel aliter de æquivalenti rata ei ab eodem Clemente Prædeceſſore proviſum fuiſſet, quotannis ex redditibus dictæ Eccleſiæ, a die, quo poſſeſſionem bonorum ejuſdem Eccleſiæ acquiſiviſſet, & non antea, ſubminiſtranda teneri, ac pro ſubminiſtratione præfata, bona ipſius Eccleſiæ ad illorum favorem obligata, atque hypotecata remanere, eadem auctoritate decerneret.

Et ſubinde pro parte tunc pariter exiſtentium Fratrum primodictæ Congregationis denuo eidem Clementi Prædeceſſori expoſito, quod Literæ præfatæ juxta earum ſeriem, & tenorem executioni demandatæ fuerant: Inter verò conditiones, ſeu leges in ipſis Literis præſcriptas eidem Congregationi S. Marci, poſt abſolutum ſex annorum curſum, onus ſuſtentandi ſex Fratres Presbyteros ad munus Miſſionariorum explendum idoneos cum eſſet injunctum; & ipſi exponentes a die, quo Eccleſiæ præfatæ, illiuſque bonorum poſſeſſionem apprehenderant, ea, qua par fuiſſet, diligentia, & ſtudio, illa, quæ multorum annorum ſpatio neglecta fuerant, nonnullas fabricæ partes ruinam minantes nedum reparando, ſed etiam alias habitationes pro neceſſaria ejuſdem Conventus commoditate augendo, & in bonum ſtatum redigendo, ac inſuper cùm fabrica præfata ob terreni deficientiam, & muri fracturam in totum collaberetur, quamdam Eccleſiam exteriorem cum muris primariis nondum abſolutam, quæ commoditati, amploque ingreſſui non ſolum in Eccleſiam, & Conventum præfatos, ſed etiam fulcimento totius fabricæ ſuperioris, quibus illi innitebantur, inſervire valeret, confici; & interea, ne ſuſtentatio pro dictis ſex Religioſis deficeret, terrenis culturam adhiberi, eaque meliorari, nec non alia denuo acquiri curaſſent; nec id pro ſuſtentandis ſex Religioſis præfatis eatenus ſufficiens eſſet; Propterea terminum ſex annorum hujuſmodi ſibi, ſicut præmittitur, præfixum, qui brevi expiraturus erat, ad aliud ſibi beneviſum tempus prorogari plurimùm deſiderabant.

Prorogationes dicti ſexennii a Clemente XI. conceſſæ.

Idem Clemens Prædeceſſor tunc etiam exiſtenti in dicta Urbe Viceſgerenti mandavit, ut Exponentibus præfatis terminum ſex annorum hujuſmodi eis ad ſuſtentandos ſex Religioſos ad hujuſmodi munus Miſſionariorum explendum, & Catholicam Fidem propagandam idoneos præfixum, ut præfertur, ad alios quatuor annos a fine dictorum ſex annorum computandos prorogaret.

Et ſucceſſivè pro parte Fratrum memoratæ Congregationis Sancti Marci eidem Clementi Prædeceſſori itidem expoſito, quod quadriennii hujuſmodi finis imminebat, ipſi verò Cellas, & Officinas pro Magiſtrorum, ac Superiorum eorumdem Miſſionariorum, & Laicorum, ſeu Converſorum commoditate neceſſarias in dicto Conventu ædificare eatenus nequiverant, tametſi in id omne ſtudium adhibuiſſent; præfatus Clemens Prædeceſſor ſex annos hujuſmodi primum conceſſos, & deinde ad alios quatuor annos prorogatos, ut præfertur, ad aliud quadriennium a fine quatuor annorum prorogatorum numerandum prorogari iterum mandavit.

Ac poſtmodum pro parte eorumdem Fratrum fel. record. Benedicto Papæ XIII. Prædeceſſori Noſtro expoſito, quod, cum terminus quatuor annorum ultimo loco ab eodem Clemente Prædeceſſore prorogatus jam expiraſſet, eædem verò cauſæ etiam tunc durarent, dictus Benedictus Prædeceſſor tunc etiam in eadem Urbe Viceſgerenti, ut eiſdem Exponentibus ſex annos præfatos ad ſuſtentandos, & retinendos ſex Religioſos ad munus Miſſionariorum hujuſmodi explendum, Catholicamque Fidem propagandam idoneos, a ſupradicto Clemente Prædeceſſore conceſſos, & ſucceſſivè bis ad quatuor annos pro qualibet vice prorogatos, ut præfertur, donec acquiſiviſſent bona, quorum annui redditus ſufficerent pro omnibus ſupradictis adimplendis, ſervata cæteroquin ſupradictarum Clementis Prædeceſſoris Literarum forma, & diſpoſitione prorogaret pariter, ac extenderet, & ampliaret, & alias prout in memoratis in Clementis, & Benedicti Prædeceſſorum Literis, quarum omnium tenores præſentibus pro expreſſis haberi volumus, uberiùs continetur.

Aliæ Prorogationes conceſſæ a Benedicto Papa XIII.

Cum autem, ſicut pro parte Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium negotiis Propagandæ Fidei præpoſitorum Nobis nuper expoſitum fuit, quòd propter ſupra expreſſas rationes, aliaſque difficultates, quæ interea temporis intervenerunt, diſpoſitio in primodictis ejuſdem Clementis Prædeceſſoris Literis contenta adhuc executioni demandata minimè fuerit; Dilecti verò Filii moderni Vicarius Generalis, ac Fratres primodictæ Congregationis, accedente etiam conſenſu Magiſtri Generalis Ordinis præfati, memoratas primo loco expeditas Clementis Prædeceſſoris præfati Literas in omnibus ſuis numeris, juxta modum pro majori Litterarum præfatarum faciliori executione a memorata Cardinalium Congregatione præſcriptum, infra terminum præfinitum juxta ejuſdem Cardinalium Congregationis Decretum die VII. Auguſti anni proximè præteriti, referente Dilecto Filio Noſtro Proſpero ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diacono Cardinali Columna nuncupato editum, cujus tenorem etiam præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſo, & inſerto haberi volumus, uberius continetur, Literas præfatas debitæ executioni demandari intendant, ac ad id paratos ſeſe obtulerint; ac proinde Cardinales

Fratres Congregationis S. Marci parati ſe exhibent Literas Clementis Papæ XI. exequi.

Sac. Congregatio prog. Fidei modum, & terminum præfinit.

Congregationis hujuſmodi Nobis ſupplicaverint, ut Vicario Generali, & Fratribus præfatis in præmiſſis opportunè providere, & ut infra indulgere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Pontif. Clementis XI. Literas, & dictæ Congreg. Decretum confirmat.

Nos igitur Vicarium Generalem, & Fratres præfatos ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium tantùm conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, primodictas Clementis Prædeceſſoris Literas, nec non memoratæ Congregationis Cardinalium Decretum, cum omnibus & ſingulis in illis, & illo contentis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium confirmamus, & approbamus, illiſque inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & ſingulos juris, & facti defectus, ſi qui deſuper in præmiſſis quomodolibet intervenerint, ſupplemus, & ſanamus.

Qualitates Alumnorum eligendorum.

Præterea, ut Miſſionariorum munus, quod verè Apoſtolicum eſt, per viros undequaque idoneos omni cura & fervore, & cum animarum Chriſti Sanguine redemptarum fructu exerceatur, dicta auctoritate volumus, præcipimus, & mandamus, ut Vicarius Generalis pro tempore exiſtens primodictæ Congregationis Sancti Marci, ſive illo abſente, is, qui ejus vices pro tempore gerit, nonniſi Alumnos, Profeſſoreſque dictæ ſuæ Congregationis regulari diſciplina, probitate morum, & Religionis, ac Dei gloriæ zelo præditos, & ad animarum ſalutem eximia charitate accenſos eligat, quique Philoſophiæ, ac Theologiæ ſtudia laudabiliter expleverint, aut ſaltem in morali Theologia ſint benè verſati: utque validiùs labores Miſſionum ſuſtinere poſſint, non minores ſint vigintiquinque annis, nec majores trigintaquinque, ac robuſta corporis valetudine gaudeant: illoſque ex tota ſua Congregatione accerſere curet:

Alumnorum quæ eſſe debeat ætas.

Poena contra diſſuadentes accedere ad Seminarium.

Moneatque inſuper locales Conventuum Congregationis hujuſmodi Superiores, alioſque, ſi opus fuerit, illius Fratres, ne accedere volentes ullo modo retrahant, ac contra tales diſſuadentes, malèque conſulentes, comminetur pœnas privationis vocis activæ, & paſſivæ, aliaſque arbitrio memoratæ Cardinalium Congregationis imponendas.

Unde aſſumendi ſint Alumni.

Quòd ſi verò non ſemper haberi poſſint ex dicta Sancti Marci Congregatione ſex Profeſſores ad munus hujuſmodi explendum idonei, & præſcriptis voliiſque qualitatibus præditi; volumus itidem, ut, quoties id acciderit, aſſumantur ex alia dicti Ordinis Congregatione Sanctæ Sabinæ, iiſque ſimiliter deficientibus, vocentur ex alia Beati Jacobi Salomonii Venetiarum Congregatione, ac denique ex univerſo Fratrum Prædicatorum Ordine; ita tamen, ut quicumque Profeſſores cujuſcumque ex memoratis Congregationibus, & Ordine, dum in Seminario præfato permanſerint, ſeſe conformare debeant, quoad victum, & habitum, & quoad reliqua regularem diſciplinam concernentia, uſibus, & obſervantiis præfatæ Congregationis Sancti Marci.

Exercitia Spiritualia in ingreſſu a ſingulis peragenda.

In ipſo ingreſſu in Seminarium hujuſmodi faciendo, ſinguli Exercitia Spiritualia peragant per decem, aut octo dies, cum omne datum optimum, & omne donum perfectum deſurſum ſit deſcendens a Patre luminum: illiſque abſolutis, in manibus præfati Vicarii Generalis, aut, eo abſente, alterius ab eo deputati, & deputandi, juramentum juxta infraſcriptam formulam præſtent, illudque, poſtquam ſic præſtitum fuerit, ad eamdem Cardinalium Congregationem tranſmittatur. Formula autem juramenti hæc eſt: *Ego Frater N. profeſſus in Conventu N. Congregationis S. Marci Florentiæ Ordinis Prædicatorum juro, & promitto in manibus Paternitatis Veſtræ N., ſive Superioris delegati, me ab hoc Seminario non diſceſſurum, neque diſcedere procuraturum mediatè vel immediatè per me, vel interpoſitam perſonam, niſi ex legitima cauſa a Paternitate Veſtra, vel a veſtris Succeſſoribus canonicè intrantibus, & non aliàs admittenda. Inſuper pro Fidei Catholicæ propagandæ cauſa, & ſalute Infidelium procuranda, ad eum locum, Provinciam, ſeu Regnum, ſine aliqua repugnantia, aut exceptione iturum, ad quem, ſeu quod a Veſtra Paternitate ero deſtinatus, & miſſus. Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia. Ego N. N. affirmo ut ſupra manu propria.*

Formula juramenti ab ipſis præſtandi.

Quamdiù debeant in Seminario morari.

In Seminario verò hujuſmodi permaneant ſpatio trium annorum, & non ultra, quò melius vocatio probetur, & plenè in ſtudiis, Apoſtolicaque diſciplina inſtituantur, & in omnibus tam ipſi, quàm Lectores ſubſint obedientiæ Superioris Conventus hujuſmodi, & Superiorum primodictæ Congregationis, ſicut cæteri Fratres de familia.

Lectores, & Alumni ſubſint in omnibus Superiori Conventus.

Onus Lectoris Controverſiarum, & quomodo admittendus.

Lector in hoc Seminario ſemper adſit, qui Controverſias Fidei, ac Theologiam Moralem doceat, iſque non admittatur niſi prævio examine, & confirmatione præfatæ Congregationis Cardinalium, eidemque injungatur ſedulitas, & aſſiduitas in lectionibus & repetitionibus, ac in exercitiis ſcholaſticis.

Tres ad minus in hebdomada lectiones Controverſiarum, duas Moralis, utiles pro Miſſionibus, ad quas Alumni hujus Seminarii ſunt mittendi, & poſt veſperas eaſmdem habeat collationes, frequentibuſque exercitiis ſtudentes inſtituat.

Quando facultas concedenda, aut neganda exeundi è Conventu.

Prohibetur propterea æquè Lectori, ac ſtudentibus, diebus lectionum è Conventu, ſeu Seminario hujuſmodi egredi quacumque de cauſa, niſi expletis integrè lectionibus, & exercitiis ea die, qua fieri debebunt, & in hoc Superior Conventus diligenter incumbat; & ſi Theſes ea die habeantur, abſolutè egrediendi licentiam deneget.

Superiores corrigant negligentes.

A lectionibus, repetitionibus, & exercitiis utriuſque ſtudii præfati nemo prorſus ex ſtudentibus quocumque titulo, aut colore eximatur, aut unquam permittatur abeſſe, & ſi quis neglexerit, a Superiore corrigatur; idemque fiat, ſi aliquem negligentem in ſcribendis lectionibus, aut in dictis ſtudiis deſidioſum reperiat, & tam Lector, quàm Superior Conventus, de omnibus Vicarium Generalem præfatum, vel illo abſente, ejus Delegatum, ac etiam ſupradictam Cardinalium Congregationem certioret.

Senis quibuſcumque menſibus Theſes habendæ.

Senis deinde quibuſcumque menſibus Theſes Theologicæ Controverſiarum, & Moralis habeantur, quibus Superior Conventus intereſſe teneatur, ad dignoſcendum eos, qui proficiunt; & monere debeat præfatum Vicarium Generalem, ſive ejus Delegatum, de iis, qui fortaſſe hujuſmodi ſtudio minùs vacaverint, ut valeat illis ſubmotis alios ſubrogare.

Alumni turnatim explicent Catechiſmum.

Singulis porrò Dominicis, & aliis feſtivis de præcepto diebus, præfati Studentes in Eccleſia, vel in alio opportuno loco a Superiore locali deſtinando explicent Catechiſmum Romanum, & unuſquiſque turnatè continuet per menſem, ad hoc ut aptiores evadant tempore, quo in Miſſionibus operam præſtare debebunt.

Viſitatio facienda per Vicarium Generalem, vel per alium ab eo delegandum.

Vicarius inſuper Generalis præfatus, vel eo abſente alius ab ipſo delegandus, ſingulis ſaltem quatuor menſibus, ſtudium, ſeu Seminarium iſtud viſitet, &, ſi Studentem aliquem minimè proficientem invenerit, aliqua pœnitentia ei injuncta, eum amoveat, aliumque in amoti locum quamprimum ſubroget.

Ultra

Digitized by Google

Item per Secretarium Sac. Congregationis.

Ultra verò præfatam Vicarii Generalis, ſeu alterius ab eo delegati viſitationem, Secretarius itidem pro tempore exiſtentis memoratæ Cardinalium Congregationis bis viſitet in anno, abſque Superiorum Regularium interventu, ut liberiùs queat ſtatum, & neceſſitates Seminarii hujuſmodi exponere, Studentes examinare, & de eorum progreſſu certiorare.

Completo Triennio, quò ſint mittendi, ſi tunc non ſit in promptu locus Miſſionis.

Completo poſtmodum triennio, abeant Studentes, quò à præfata Cardinalium Congregatione deſtinati fuerint; quòd ſi nullus tunc temporis ſit in promptu Miſſionis locus, liceat Vicario Generali eos ad alios ſui Inſtituti Conventus transferre, certiorata prius ipſa Cardinalium Congregatione, ac curet, ut in iis Conventibus collocentur, in quibus commodiùs ſtudio Controverſiarum, & Moralis exerceri poſſint, quouſque advenerit occaſio Miſſionis, ad quam ab eadem Cardinalium Congregatione erunt deſtinandi.

Interim vero ſe immunes eſſe non credant ab obſervantia Regulari, & Officiorum ſervitio.

Pœna contra inobedientes.

Quod'ſi aliquis illorum ad deſtinatas Miſſiones renueret, aut negligeret accedere, arbitrio memoratæ Congregationis Cardinalium plectetur. Nemo autem ab eiſdem Miſſionibus poſſit amoveri, aut revocari, abſque participatione ejuſdem Congregationis Cardinalium. Ii verò, qui ſacris Miſſionibus per ſtatutum tempus inſervierint, & a præfata Cardinalium Congregatione ad propria remeandi facultatem obtinuerint, nulla prorſus exemptione, privilegio, aut præeminentia in propria Congregatione gaudere, ac potiri præſumant, ſolùm a Domino, qui eſt bonorum omnium largitor, mercedem recepturi.

Nemo removendus a Miſſione, inconſulta Sac. Congregatione.

Poſt reditum a Miſſione nullo gaudeant Privilegio.

Strictè tamen per præſentes injungimus Superioribus primodictæ Congregationis, ut in emeritos hujuſmodi Chriſti Fidei Præcones, omnem caritatem exerceant, cum plerumque aſſiduis laboribus conſumpti, ægritudinibus, aliiſque corporis incommodis ſint obnoxii.

Datur facultas Vicario Generali alia ſtatuendi quò ad diſciplinam regularem, & ſtudia, approbanda a Sac. Congregatione.

Denique in iis omnibus conſcientiam Vicarii Generalis pro tempore exiſtentis dictæ Congregationis Sancti Marci oneratam volumus, ejuſque arbitrio relinquimus alia ſtatuendi (ſupradictis tamen firmis remanentibus) tum exactam diſciplinam, tum ſtudiorum profectum concernentia, approbandaque ab ipſa Cardinalium Congregatione, ſalva tamen ſemper in præmiſſis auctoritate Congregationis eorumdem Cardinalium.

Approbatio, & Confirmatio.

Decernentes eaſdem præſentes Literas firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac Superioribus, & Fratribus dictæ Congregationis pleniſſimè ſuffragari, & ab illis, ad quos ſpectat, & in futurum ſpectabit, inviolabiliter obſervari, ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores judicari, & definiri debere: ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Obſtantium derogatio.

Non obſtantibus omnibus, & ſingulis illis, quæ idem Clemens Prædeceſſor in primodictis ſuis Literis præfatis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. die 10. Julii 1748. An. VIII.

Dat. Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die x. Julii MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

D. Card. Paſſioneus.

LVIII.

Beatificatio Ven. Servi Dei JOSEPHI Calaſanctii a Matre Dei, Fundatoris Congregationis Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Prœmium.

COeleſtis Paterfamilias, cujus judicium perennis miſericordia ſuperexaltat, ut oſtenderet ſe nihil eorum prætermiſiſſe, quæ in excolenda Vinea optimum, & diligentiſſimum Agricolam decent, nullam unquam paſſus eſt elabi ætatem, quæ contra impios conatus inimici hominis ſuperſeminantis zizania, admirabilis ejus dexteræ potentiam, & præſidium non experiretur. Per varias enim diei horas, a prima nempe ad nonam uſque, in electam hanc Vineam ſuo Sanguine acquiſitam operarios ire juſſit, ne ſuccreſcentibus ſpinis, & ſæviente Satana, portio Domini deſiderabilis in diſſipationem, & deſertum converteretur; ita ut ex omnibus terræ plagis, non Regio fuerit, non Sinus, non Inſula, nullus demique locus, ubi non hujuſmodi cultores, quam maxima ſubeuntes pericula, aut ignorantiæ tenebras Evangelicæ Legis prædicatione diſcuterent, aut cœleſtis Doctrinæ veritatem datis cervicibus propugnarent, aut rejectis Mundi illecebris vias Domini in ſolitudine rectas facerent, aut lapſos a viis peſſimis ad dignos Pœnitentiæ fructus exemplo ſuo provocarent. Undecima tandem, & noviſſima hora, ut Vineam perficeret, quam plantavit dextera ejus, novos conduxit Operarios, qui ne Aper de ſilva Chriſto renata germina in ipſo flore depaſceret, Domini timorem, Legem Vitæ, & Diſciplinæ Parvulos edocerent. Luculentum ſane, ac memorandum hujuſce Providentiæ ſpecimen ſuperiori Sæculo in hac ipſa Urbium Principe miſericordiarum Pater per Servum ſuum JOSEPHUM CALASANCTIUM A MATRE DEI oſtendere dignatus eſt. Hic inter Aragonios Nobili genere ortus, florentibus annis per exercitia Pietatis, & Literarum ſtudia peractis, variiſque porro muneribus integre adminiſtratis, de improviſo in ſortem Domini vocatus, divinoque afflatu Numinis Romam accerſitus, ad novi operis miniſterium, Chriſtiano Populo quam maxime profuturum, ſedulo animum adjecit. Cum enim ubique gentium miſerrimi æque, ac frequentiſſimi pueri jacerent in triviis, & per compita divagarentur, quos non divina Religio, non famæ pudor, non amor virtutis, non Parentum diſciplina, non lata jura coercebant, quique per turpem deſidiam in vitiis enutriti, ad Chriſtiani nominis probrum, & perniciem Reipublicæ adoleſcere videbantur, teterrimo huic incommodo Venerabilis Dei Servus, utpote novus Vineæ Operarius, fortiter ſe ſe opponens, nihil reliqui fecit, quominus hujuſcemodi pueri a Diaboli contagione abducti, ad Religionem & Charitatem informarentur. Primum conſilio, precibus, & qua re cumque potuit, Vir plane humilitatis ſtudioſiſſimus, hujuſmodi oneris ſuſcipiendi pluribus Auctor fuit. Verùm aliis alia cauſantibus, tantumque pietatis opus detrectantibus univerſis, ſibi demum præter cæteros intellexit ab eo, qui Angelorum miniſteria, hominumque diſpenſat, pauperem derelinqui, & orphani adjutorium commendari. Cæteris igitur quibuſcumque curis abjectis, per ſe ipſe opus aggreſſus eſt, & pauperum potiſſimum adoleſcentum commodo & incolumitati, novæ Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum fundamenta jecit. Invaleſcere jam cœperat ſaluber-

Summarium Virtutum, & meritorum Beati V. ri.

De inſtitutione Congreg. Scholarum Piarum.

rimum hoc Inſtitutum, altaſque radices figere; cum hoſtis antiqui inſidiis & fraudibus, tot, tantaſque turbas in Inſtitutorem, æque ac familiam ejus homines concitarunt, ut res plane profligata, dejectaque videretur. Nihilominus Venerabilis Dei Servus ambulans in innocentia cordis ſui, poteſtatum tenebrarum conatibus minimè fractus, fideique ſcuto inexpugnabili firmiſſimè protectus, a ſuſcepto condendæ Congregationis conſilio ullo modo nec divelli, nec diſtrahi potuit. Quinimo vel ampliſſimis, ultroque oblatis dignitatibus conſtantiſſimè repudiatis, nihil unquam antiquius habuit, quam incepti operis curam, & amplificationem: Quod quidem Inſtitutum, ſublatis diſſidiis, Deo auſpice, & incrementum dante, ad quamplurimas Chriſtiani Orbis Provincias cum uberrimo animarum fructu propagatum eſſe conſpicimus. Denique Vir Dei meritis cumulatus, ærumniſque confectus, nonagenario major mortalitatem explevit in terris, & immortalitatem inter cœlites inchoavit. Verum ejuſdem fama longè lateque percrebreſcente, ad Congregationem Venerabilium Fratrum Noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitorum Cauſa deducta eſt; ubi cum de virtutibus æſtimandis juxta Canonicas Sanctiones quæſtio de more haberetur, Nos, qui per id temporis Aulæ Conſiſtorialis Advocati munere fungebamur, earum primo patrocinium ſuſcepimus, deinde Promotoris Fidei officio inſigniti, earum cauſam acriter egimus. Quare fel. record. Benedictus Papa XIII. Prædeceſſor Noſter VI. Idus Septembris MDCCXXVIII. in gradu heroico conſtitutas eſſe pronunciavit. Porro evectis Nobis ad ſupremum Eccleſiæ regimen, quamquam immeritis, admotis, cum de Miraculis diſceptaretur, duo potiſſimum unanimi tum Cardinalium, tum Conſultorum ſecundodictæ Congregationis ſuffragio approbata Nos itidem Decreto Noſtro VI. Idus Maii hujuſcemet Anni duximus approbanda. Quapropter precibus tandem complurium Regum, Epiſcoporum, aliorumque Principum, nec non dilectorum filiorum Clericorum Regularium ipſiuſmet Congregationis Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, paterna benignitate annuentes, de ejuſdem Cardinalium Congregationis conſilio, & aſſenſu, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus, ut idem Dei Servus Joſephus a Matre Dei impoſterum Beati nomine nuncupetur, ejuſque Corpus, & Reliquiæ venerationi Fidelium (non tamen in Proceſſionibus circumferendæ) exponantur. Imagines quoque radiis, ſeu ſplendoribus exornentur, ac de eo quotannis VI. Kalendas Septembris, quo demortui Corpus humatum eſt, recitetur Officium, & Miſſa de communi Confeſſoris non Pontificis, cum Oratione a Nobis approbata, juxta Rubricas Breviarii, & Miſſalis Romani: Recitationem autem Officii, & Miſſæ celebrationem hujuſmodi fieri concedimus, tum in univerſa Clericorum Regularium hujuſmodi Familia, tum in Oppido Petraltæ in Aragonia, ubi Vir Dei in lucem editus eſt; tum in Ortoneda, in Vicariatu Trempenſi, & in Civitate Urgellenſi, ad quas Chriſti Vineas excolendas Operarius primo vocatus eſt, tum apud Sodalitates Sanctorum duodecim Apoſtolorum, Doctrinæ Chriſtianæ, Sacrorum Stigmatum Sancti Franciſci, Sanctiſſimæ Trinitatis Peregrinorum, & Suffragii de Urbe, in quas cooptatus fuit, ab univerſis Chriſtifidelibus tam Sæcularibus, quam Regularibus, qui ad horas Canonicas tenentur; Et quoad Miſſas attinet, etiam ab omnibus Sacerdotibus ad Eccleſias, in quibus Feſtum peragetur, confluentibus. Præterea primo dumtaxat anno a datis hiſce literis in Eccleſiis Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei, Oppidi, Vicariatus, Civitatis, & Sodalitatum hujuſmodi ſolemnia Beatificationis ipſius Servi Dei cum Officio, & Miſſa ſub ritu duplici majori, die ab Ordinariis reſpectivè conſtituta, poſtquam in Baſilica Noſtra Sancti Petri in Vaticano celebrata fuerint ſolemnia, nempe XV. Kalendas Septembris currentis anni, pariter celebrandi facimus poteſtatem. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Decretis de non Cultu editis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, ut earumdem præſentium Literarum tranſumptis, ſeu exemplis etiam impreſſis, manu Secretarii dictæ Congregationis Cardinalium munitis, eadem prorſus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ adhiberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Ordo in ejus cauſa ſervatus.

Preces Sanctæ Sedi porrectæ pro ejus Beatificatione.

Eidem Beati nomen, & honores decernuntur.

Derogatio contrariis.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die VII. Auguſti MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

Dat. Pontif. Anno VIII. die 7. Auguſti 1748.

D. Card. Paſſioneus.

LIX.

De conceſſione, & executione Diſpenſationum Matrimonialium: altera Epiſtola ad Primatem, Archiepiſcopos, & Epiſcopos Regni Poloniæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabilis Frater ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

AD tuas manus perveniſſe ſperamus Epiſtolam noſtram Encyclicam datam die 29. ſuperioris menſis Junii, de Diſpenſationibus, quas pro contrahendo Matrimonio intra gradus jure prohibitos hæreticis Conjugibus conceſſiſſe, Apoſtolicæ Sedis Miniſtri falsò inſimulabantur. Attamen hanc aliam rurſus ad te mittere cogimur; cùm enim res, unde falſus ille rumor exortus eſt, in apertum educta ſit, eamque omnibus notam fieri oporteat, ex Noſtris ad eam animadverſionibus alii proficere, meliùſque in poſterum quæ agenda ſunt, conſtituere poterunt.

Priori Epiſtolæ ſupra relatæ num. LI. altera adjicitur, ob ſuper cognitum rei ſtatum.

Epiſcopus quidam iſtius Poloniæ Regni duobus Lutheranis Conjugibus, qui in ſecundo affinitatis gradu inter ſe conjuncti erant, contrahendi matrimonii facultatem dedit. Rogatus, quo jure id feciſſet, an uti executor alicujus diſpenſationis, quæ conceſſa fuiſſet vel a Noſtra Dataria, vel Pœnitentiaria, vel a Sanctæ Inquiſitionis Officio; namque hæ viæ ſunt, quibus hujuſmodi diſpenſationes a Sede Apoſtolica expediri conſueverunt; nullas ſe accepiſſe ingenuè faſſus eſt; ſed feciſſe eâ generali poteſtate reſpondit, quam ſibi, ut Epiſcopo in remotis degenti, Sedes Apoſtolica elargita eſt; factumque ſuum excuſavit more recepto ſuæ Diœceſis, & Prædeceſſorum ſuorum conſuetudine. Addidit etiam, ad id faciendum adductum fuiſſe ſpe, quam ipſi dederint Conjuges, quamprimum ad Fidem Catholicam ſe converſuros; quod ſi intra debitum tempus minimè adimplerent, ſe vi eos adigendi, cohabitatione prohibitâ, poteſtatem habere.

Epiſcopus cum duobus Hæreticis diſpenſavit ſuper gradibus prohibitis ad Matrimonium contrahendum.

Vigore prætenſæ facultatis a Sancta Sede obtentæ.

Ut ab hujuſmodi narrationis ſerie minimè diſcedamus, in primis id compertum eſt, è noſtris Tribunalibus diſpenſationem ſuper impedimento affinitatis pro contrahendo matrimonio inter duos hæreticos neutiquam emanaſſe. Epiſcopus eſt, qui conceſſit; affirmatque, feciſſe vi generalis cujuſdam facultatis, quam Sedes Apoſtolica impertiri conſuevit Epiſcopis, qui extra Europam, vel in remotis Europæ partibus conſtituti ſunt.

Diſpenſatio non a Sancta Sede, ſed ab Epiſcopo irregulariter conceſſa.

At quid dicendum eſſet, ſi facultas, de qua agitur, diſpenſandi in ſecundo gradu,

Itque ab Epiſcopo factum fuit vigore generalis facultatis.

non

Tenor generalis facultatis refertur.

non comprehenderet matrimonia inter hæreticos contrahenda? Et quidem res ita ſe habet; etenim facultates, quæ dantur Europæ Epiſcopis, qui in dominio Catholicorum Principum poſiti ſunt, in hæc verba conceptæ ſunt: *Diſpenſandi in tertio & quarto ſimplici & mixto tantùm cum pauperibus, in contrahendis: in contractis verò, cum hæreticis converſis, etiam in ſecundo ſimplici, & mixto, dummodo nullo modo attingat primum gradum, & in his caſibus prolem ſuſceptam declarandi legitimam.*

Diſpenſationis conceſſæ nullitas ob non expreſſum, nec inſertum Indultum.

Prætereundum ducimus, in diſpenſatione, de qua agimus, & quæ ab Epiſcopo conceſſa, & a Nobis lecta eſt, nullibi ab ipſo expreſſum fuiſſe, quod diſpenſationem impertiebatur ex vi Apoſtolicæ facultatis; hac enim declaratione omiſsâ, actus nullus ac irritus efficitur; ut in earumdem facultatum formula apertè ſtatuitur: *& in diſpenſationibus hujuſmodi declaretur expreſſè, illas concedi tamquam a Sedis Apoſtolicæ Delegato: ad quem effectum etiam tenor hujuſmodi facultatum inſeratur, cum expreſſione temporis, ad quod fuerint conceſſæ; aliàs nullæ ſint.*

Nullitas quoque adeſt ex defectu facultatis.

Sed id ſolùm ſciſcitabimur, ubinam contineatur facultas diſpenſandi in ſecundo gradu? Certè Nobis reſpondebitur, in verbis illis paulò ante laudatis: *etiam in ſecundo ſimplici & mixto, dummodo nullo modo attingat primum gradum.* Nos ſtatim reponemus, ante ea verba hæc alia occurrere: *In contractis verò, cum hæreticis converſis &c.* Et ideo, cùm facultates limitatæ ſint ad Matrimonia contracta, non autem contrahenda; ad hæreticos converſos, non autem ad eos, qui ſe convertendi ſpem faciunt: Sanè unuſquiſque facili negotio, ictuque, uti dicitur, oculi, dignoſcere poterit facultatis abuſum in conceſſione diſpenſationis, quæ, ut diximus, in cauſa fuit, cur ſiniſter rumor, & popularis obtrectatio adverſus Apoſtolicæ Sedis Miniſtros ſuſcitaretur.

Ex eo, quòd tolerantur Hæretici, eorumque Matrimonia, non inſertur, quod ipſis Diſpenſationes ſint concedendæ.

Degunt quibuſdam in locis iſtarum Regionum Catholici cum Hæreticis mixti; palàm inter ſe Matrimonia contrahunt; & nemo eſt, qui contrahentes corripiat, & puniat, aut illis adverſetur. Hoc autem poſito, quî fieri poteſt, ut hinc colligatur diſpenſationis conceſſio ſuper aliquo impedimento in hujuſmodi Matrimoniis inter Catholicum, & Hæreticum, & multo magis inter duos Hæreticos, ut in ſpecie, de qua agitur, contigit? Tolerat quidem in aliquibus locis Apoſtolica Sedes Matrimonia inter Catholicum, & Hæreticam, vel Hæreticum, & Catholicam, cùm nequeat impedire; & Eccleſiaſticâ quadam prudentiâ, ne majora mala enaſcantur, diſſimulat, ac tacet. At,

Quod eſt contra diſciplinam, & contra literam Indultorum.

quod Apoſtolicæ Sedis auctoritate gratioſa in hiſce Matrimoniis diſpenſatio ſuper gradu, aut alio impedimento concedatur, fieri nunquam poteſt; niſi præcedat hæreſis abjuratio, juxtà ejuſdem Sedis Apoſtolicæ diſciplinam a Nobis in præcedenti Epiſtola expoſitam, & juxtà recenſita conceſſæ facultatis verba.

Exempla, ſi quæ ſint, damnanda, non imitanda.

Sed reſpondetur: ab anterioribus Epiſcopis, qui eaſdem facultates iiſdem verbis conſcriptas habebant, quibus conceptæ ſunt illæ, de quibus quæſtio eſt, id peractum fuiſſe. Nos ignoramus, quid egerint Epiſcopi Prædeceſſores; id ſolum Nobis compertum eſt, quod, ſi diſpenſaverunt in Matrimonio non contracto, ſed contrahendo, in Matrimonio inter duos adhuc in hæreſi permanentes; perperàm ac malè egerunt, grave admiſerunt peccatum, multorumque malorum reos ſe fecerunt, quia facultates eis conceſſas attento animo non conſiderarunt, ex quibus, veluti ex fonte, omnis delegata auctoritas dimanat.

Promiſſio abjurandi hæreſim non ſuffragatur ad effectum &c.

At Nobis reponitur: quidquid factum eſt, ideo factum, quia Conjuges ſuam converſionem polliciti ſunt. Id autem, an verum ſit, paulo poſt videbimus. Interea ponatur, revera Conjuges id promiſiſſe: quæritur, cùm facultas a Sede Apoſtolica conceſſa præſcribat, ut diſpenſetur in ſecundo gradu cum Hæreticis jam converſis, quomodo Epiſcopus arbitratus ſit, eâ ſe uti poſſe in diſpenſando non cum hæreticis jam converſis, ſed cum iis, qui ſolummodo converſionem promiſerant? cùmque Sedes Apoſtolica hujuſmodi diſpenſationes, niſi converſione jam factâ, ut latè in Noſtra prima Epiſtola Encyclica demonſtratum eſt, concedere non ſoleat; quæritur iterum, quomodo ejus Delegatus in tantum auſum devenerit, ut cum iis, qui nudam promiſſionem ſe convertendi fecerant, diſpenſare non dubitaverit!

An Epiſcopus cogere poſſit Hæreticos ad abjurandum in locis, ubi tolerantur.

Additur demum: ſi fidei datæ Conjuges hæretici defuerint, acriter punientur, eiſque ſimul habitare interdicetur. Nos minimè latet, diſcrimen, quod inter infidelem, & hæreticum intercedit: primum quidem ad amplectendam Fidem Catholicam, ad quam ſe per Baptiſmum minimè obligavit, cogi non poſſe: è diverſo hæreticum, qui jam Baptiſmum ſuſcepit. At verò Nobis ignotum eſt, an uſu & conſuetudine receptum ſit, ut hæretici ad Catholicam veritatem profitendam conſtringi poſſint in iis regionibus, in quibus a Principibus permiſſum eſt, ut commixti cum Catholicis vivant, eâdemque juris æquabilitate, & civili conſuetudine fruantur. Sed, quidquid de hoc ſit, illud neceſſarium eſſet oſtendere, quibus argumentis ac probationibus hæreticorum Conjugum promiſſio demonſtretur.

De promiſſione non conſtat in caſu &c.

In diſpenſatione enim hæc verba leguntur: *ob ſpem, quod ad Fidem Orthodoxam convertentur:* Spes autem a promiſſione omnino diverſa, & diſtincta eſt. Si quando autem de ſeparatione, ob fruſtratam ſpem a Conjugibus datam, agi vellet; cùm res ſit de Matrimonio contracto, non inter unum Hæreticum, & alterum Catholicum, abſque alio impedimento, quàm illo Religionis; ſed de Matrimonio inito inter duos hæreticos in ſecundo affinitatis gradu conjunctos; locus non eſſet ſeparationi tantùm *quoad thorum*, ſed etiam alteri *quoad vinculum*; quæ injungenda eſſet a Diſpenſante, publicâ proteſtatione emiſsâ, ſe nullo jure, atque auctoritate diſpenſaſſe, ac proinde diſpenſationem irritam ac nullam fuiſſe.

Tam diſpenſatio, quam Matrimonium, irrita declarantur.

Monentur Epiſcopi, ut facultatum indultarum tenores expendant.

In priori Epiſtola noſtra Encyclica ſcripta die 29. Junii admonuimus, ut ii, quibus executio diſpenſationum Matrimonialium, quæ in Urbe conceduntur, committitur, eas attentè legant, & benè ac diligenter perpendant. Nunc autem eadem repetimus, & inſuper addimus, ut legantur, & conſiderentur etiam facultates, quæ a Sede Apoſtolica conceduntur, priuſquam aliquis illis utatur; cùm minimè deceat, ut aliorum culpa vel Sedi Apoſtolicæ, vel ejus Miniſtris vitio vertatur, & quod ab aliis peccatum eſt, crimini eis detur. Interea autem Tibi, Venerabilis Frater, & Chriſtiano Gregi tuæ curæ commiſſo, Apoſtolicam Benedictionem peramanter impertimur.

Dat. P. A. VIII. die 8. Aug. 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem die VIII. Aug. MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

LX.

De Pallii Benedictione, & traditione.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Rerum Eccleſiaſticarum origines quò altiùs ex ſacræ antiquitatis memoria repetimus, eò magis illas & ſolidis fundamentis innixas, & ſublimi non minus, quam vetuſta inſtitutione venerabiles, ipsâque diſciplina, & ritu graves ac religioſas, agnoſcere & comprobare gaudemus. Ita porrò de ſacris Palliis, quæ a Romano Pontifice, Patriarchis, & Archiepiſcopis concedi, ipſiſque in Curia præſentibus tradi, abſentibus autem tranſmitti conſueverunt, a primis uſque Eccleſiæ ſæculis complura extant certiſſima monumenta; nec dubium eſt, quin eorum traditioni, ſive tranſmiſſioni, ſolemnis ſemper præmiſſa fuerit benedictio. Quia tamen hujuſmodi Benedictionis ritus nonnullas mutationes in evolutione temporum ſubiiſſe dignoſcitur; Officii Noſtri eſſe judicavimus illius formam perpetuis futuris temporibus obſervandam conſtituere, ac præſentium Literarum auctoritate firmare.

Pallii traditio vetuſta, & venerabilis eſt.

Ejus quoque Benedictio. Cujus tamen ritus varius fuit.

Inter ſpeciales prærogativas Baſilicæ Sancti Petri in Vaticano, quarum meminit Petrus Mallius ejuſdem Baſilicæ Canonicus tempore Alexandri III., hæc recenſetur, quod *in ea tantum vigilantur Pallia*, quæ a Romano Pontifice, Patriarchis, & Archiepiſcopis mittuntur. Maphæus autem Vegius alter Sancti Petri Canonicus ſub Prædeceſſore Noſtro Martino V. Lib. 2. Rerum memorabilium Baſilicæ Sancti Petri, piam ſupplicationem deſcribit, quæ ab ipſius Baſilicæ Clero, cum cantu Pſalmorum Pœnitentialium, Litaniarum, aliarumque precum fiebat, dum ad Pallia benedicenda procedebatur; atque addit, nocturnas vigilias ea occaſione ita celebrari conſueviſſe, quemadmodum in pervigilio Feſti Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli. De hujuſmodi Vigiliis ſimiliter mentio eſt in Libris Sacrarum Cœremoniarum Eccleſiæ Romanæ, qui tribuuntur Chriſtophoro Marcello Archiepiſcopo Corcyrenſi, a quo videlicet Prædeceſſori quondam Noſtro Leoni Papæ X. oblati fuerunt; ubi etiam *lib.* 1. *ſect.* 10. *cap.* 5. dicitur, quod ipſa Pallia demittebantur in ſacram Beati Petri Confeſſionem, ut ſupra illius Corpus conſiſterent, *Per Canonicos Baſilicæ ponuntur ſuper Corpora Petri, & Pauli Apoſtolorum ſub Altari Majore, ubi factis de more Vigiliis, illa per noctem dimittunt, deinde reſtituunt Subdiaconis, qui in loco honeſto ea conſervant.* Erat quippè in anteriori fronte Altaris dictæ Confeſſionis parva quædam veluti feneſtra, & in hujus ſolo intra ipſius Altaris molem foramen erat, Æneæ Arcæ ad perpendiculum reſpondens, in qua Sacrum Apoſtolorum Principis Corpus requieſcit; ut latiùs legere eſt in deſcriptione veteris ſitus, & formæ ejuſdem Confeſſionis, quam Michaël Lunigus Prædeceſſori Noſtro Urbano Papæ VIII. dicavit, quæque tam ſeorſim, quam cum aliis Operibus Typis edita pluriès fuit.

Monumenta antiquæ Benedictionis in Baſilica S. Petri.

Locus in Confeſſione S. Petri, in quo reponebantur Pallia.

Verùm quoniam mutata deinceps fuerit Aræ Majoris forma, nocturnarum autem Vigiliarum diſciplina magna ex parte in deſuetudinem abierit; annuentibus Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus, inductum fuit, ut prædictæ Baſilicæ Archipresbyteri Vicarius in Epiſcopali Ordine conſtitutus, vel alius Epiſcopus ejuſdem Baſilicæ Canonicus, qui Matutinis Officiis in Feſto Sanctorum Petri & Pauli in Pontificalibus aſſiſteret, idem Benedictionem Palliorum faceret, cujus ritus talis erat.

Ritus recentior inductus.

Pallia, quæ benedicenda erant, auratæ Pelvi impoſita, ab ipſius Vaticanæ Baſilicæ Canonico Altariſta nuncupato, comitantibus duodecim ejuſdem Baſilicæ Beneficiatis, ad Confeſſionem Beati Petri deferebantur, ibique locabantur ſuper Menſam ſtragula pretioſa coopertam, inter duo Candelabra accenſis cereis ſubjecta. Epiſcopus verò, qui Matutinis Officiis, ut præfertur, adſtiterat, poſt decantatas Laudes, Pontificalibus adhuc indutus, unà cum aſſiſtentibus Miniſtris paratis, & Clero Baſilicæ, ad Confeſſionem ipſam deſcendebat, Pallia aſpergebat aqua benedicta, tum incenſo adolebat, ac demùm ſolemnes Benedictionis preces ſuper illa recitabat: Pallia verò ſic benedicta, per totam Feſtivitatis Octavam, ſupra Corpus Apoſtoli requieſcebant, expleta autem Octava, a Sacrarii Curatoribus removebantur, & incluſa Capſulæ Holoſerico coccineo coopertæ, recondebantur in Oratorio Secretarii, in quo Sanctorum Reliquiæ aſſervantur, Clavis autem Capſulæ tradebatur primario Pontificis Cœremoniarum Magiſtro.

Ritum hunc, qui ad proximos uſque annos viguit, Nos ipſi ſemper obſervari vidimus, quo tempore in minoribus conſtituti, prædictæ Vaticanæ Baſilicæ Canonicatum tenuimus; niſi quod anno Jubilei milleſimo ſeptingenteſimo vigeſimo quinto, die XXII. Februarii, in Feſto Cathedræ Sancti Petri Antiochiæ, fel. record. Prædeceſſor Noſter, ac Dignitatis Noſtræ amplificator, Benedictus Papa XIII. hujuſmodi Pallia per ſe ipſum benedicere maluit; Cujus Nos exemplo excitati, ejuſque præclara veſtigia libenter ſectantes, duobus proximè elapſis annis, in pervigilio Natalis Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli, Veſpertinis Officiis in ipſa Baſilica Vaticana de more perſolutis, hujuſmodi Pallia benediximus certo ordine ac ritu, quem in poſterum quoque ſervare decrevimus, atque etiam a Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus, ſeu reſpectivè ab eo S. R. E. Cardinali, qui forſan, abſente Pontifice, Veſperarum ſolemnitati in Pontificalibus adſtiterit, obſervari & adhiberi, præſentium Litterarum manſuro tenore ſtatuimus.

Benedictus XIII. Pallia per ſe ipſum benedixit.

Pontifex idem peregit certo ordine ac ritu.

Quem in perpetuum ſervari mandat.

Primùm itaque volumus & mandamus, ut ſingulis annis Palliorum numerus ſufficiens pro Eccleſiarum opportunitate, in Vigilia Apoſtolorum de mane, a prædictæ Baſilicæ Canonico Altariſta, cum conſueto comitatu, ad Confeſſionem Beati Petri deferatur, ibique decenter, ut ſupra diximus, collocetur; ipſaque Pallia poſt veſperas ejuſdem diei in ipſa Baſilica ritu maximo celebratas, a Summo Pontifice, ſi præſens fuerit, ſin minus ab eo Cardinali, qui Pontificalia peregerit, benedicantur. Sicut enim ipſius Romani Pontificis, vel ſaltem illius perſonam, & vices gerentis, maximè propriam, ita huic potiſſimum diei meritò adſcribendam cenſemus hujuſmodi Benedictionem; tum quia Sacrum Pallium, *in quo* (ut Innocentii Papæ III. Prædeceſſoris Noſtri verbis utamur) *Pontificalis officii plenitudo cum Archiepiſcopalis nominis adpellatione confertur*, ſpeciale munus eſt, quod a ſolo Romano Pontifice Beati Petri ſucceſſore conceditur; tum quia eo die conſpicuus univerſi Collegii Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, aliorumque ipſius Eccleſiæ Romanæ Procerum conſeſſus, ac frequentiſſimi Populi concurſus, hujuſmodi Functionis ſplendorem, & majeſtatem magnopere augebit.

Quid ſervandum ſit ante Benedictionem.

Expletis itaque Veſperis, deſcendat ad Confeſſionem unus ex Auditoribus Cauſarum Palatii Apoſtolici, Sacris Subdiaconalibus veſtibus indutus; præcedentibus duobus ſervientibus armorum, Mazzeriis Papæ nuncupatis;

Actus, & Forma Benedictionis.

continuan-

comitantibus hinc & inde duobus aliis Auditoribus Collegis, cum ſupparo, & ſuperpelliceo; & ſubſequentibus Pontificiæ Conſiſtorialis Aulæ Advocatis; atque is præparata Pallia coram Pontifice, aut Cardinale Pontificalia exercente, afferat & ſiſtat. Decet enim hujuſmodi munus injungi præſatis Auditoribus, in Subdiaconorum Ordine Pontifici miniſtrantibus, quorum videlicet Collegii Decano ſingulis annis traduntur Agni, ex quorum velleribus contexenda ſunt Sacra Pallia; nec minùs convenit, Conſiſtorialis Aulæ Advocatos adeſſe, ad quos ſingulari privilegio pertinet pro Pallii conceſſione apud Pontificem in Conſiſtorio reſidentem perorare.

Ipſe autem Pontifex, ſeu illius vice, ut præfertur, Cardinalis ille, qui Officio in Pontificalibus adſtiterit, Pallia prædicta more ſolito adſperget aqua benedicta, tum incenſo adolebit, deindeque pronunciabit ſuper ea preces, & Benedictiones, juxta formulam inferiùs ſtatuendam.

De Cuſtodia Palliorum habenda poſt Benedictionem.

Peracta demum Benedictione, eadem ſacrata Pallia includantur arculæ argenteæ auro obductæ, quam ſemper in ipſa Confeſſione Beati Petri Apoſtoli, & prope ſacrum illius Corpus in loco ad id deſignato aſſervari mandamus; quamque ad hunc effectum, exquiſito cælaturæ opere, noſtro ſumptu conflatam, nuper eidem Beatiſſimo Apoſtolorum Principi reverenter obtulimus, ipſum enixè orantes, ut de negligentiis, & offenſionibus noſtris, quaſcumque in ipſius Baſilicæ ſervitio admiſimus, dum inter illius Canonicos accenſebamur, indulgentiam & veniam Nobis ab Omnipotenti Deo dignanter imploret. Volumus autem, ut hujuſmodi arculæ cura, & cuſtodia ſpectet ad ipſius Baſilicæ Canonicum Altariſtam pro tempore exiſtentem; illius veró Clavis a primario Pontificiarum Cœremoniarum Magiſtro retineatur.

Præſcribitur forma juramenti præſtandi pro traditione Pallii.

Denique attendentes, quo ritu hujuſmodi Pallia a Cardinali S. R. E. Diaconorum Priore abſentium Patriarcharum, ſeu Archiepiſcoporum Procuratoribus traduntur, animadvertimus ipſos Procuratores juramentum præſtantes juxta antiquam formulam, quæ ipſis exhibetur, plura promittere, quæ nec omninò his temporibus integrè adimpleri, nec ſine perjurii crimine negligi poſſe videntur. Quapropter volumus, & ſtatuimus, ut hujuſmodi juramentum deinceps a Procuratoribus prædictis alia forma præſtetur, inferius pariter inſerenda præſentibus Literis; Quas quidem, cum omnibus in iiſdem ſtatutis, atque præſcriptis, ſemper & perpetuò validas, & efficaces exiſtere & fore, & ab omnibus, ad quos pertinet, ac pertinebit in poſterum, pleniſſimè obſervari decernimus: Non obſtantibus, ſi quæ ſunt in contrarium, Apoſtolicis Ordinationibus, & Conſtitutionibus nec non Cappellæ Pontificiæ, & ipſius Vaticanæ Baſilicæ, etiam Apoſtolica auctoritate approbatis, & confirmatis, ritibus, formulis, uſibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus; quibus omnibus, & ſingulis, quatenus opus ſit, Motu proprio, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, pro præmiſſorum perpetua executione, derogamus, ac derogatum cenſeri volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Formula Benedictionis.

Formula igitur Precum ad benedicenda Pallia in vigilia Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, talis eſt. Poſt Veſperas, Pontifex, ſeu Cardinalis, qui illius vice in Pontificalibus Officio adſtiterit, ipſa Pallia ter aſpergit aqua benedicta, dicendo Antiphonam *Aſperges me &c.* ac ter Incenſo adolet; deinde dicit:

℣. *Adjutorium noſtrum in nomine Domini.*
℟. *Qui fecit cælum, & terram.*
℣. *Dominus vobiſcum.*
℟. *Et cum ſpiritu tuo.*

OREMUS.

Deus, Paſtor æterne Animarum, qui eas Ovium nomine deſignatas, per Jeſum Chriſtum Filium tuum, Beato Petro Apoſtolo, ejuſque Succeſſoribus, boni Paſtoris typo regendas commiſiſti, atque ipſis ſacrarum Veſtium ſymbolis Paſtoralis curæ documenta ſignificari voluiſti; effunde per miniſterium noſtrum ſuper hæc Pallia de Beatorum Apoſtolorum Principum Altari ſumpta, copioſam Benedictionis ✝, & ſanctificationis ✝ tuæ gratiam, ut quam myſticè repreſentant Paſtoralis officii plenitudinem, atque excellentiam, pleno quoque operentur effectu. Humilitatis noſtræ preces benignus excipe, atque eorumdem Apoſtolorum meritis, & ſuffragiis concede, ut quicumque ea, te largiente, geſtaverit, intelligat ſe Ovium tuarum Paſtorem, atque in opere exhibeat, quod ſignatur in nomine. Sit boni magnique illius imitator Paſtoris, qui errantem Ovem humeris ſuis impoſitam cæteris adunavit, pro quibus animam poſuit. Sit ejus exemplo in cuſtodia Gregis ſibi commiſſi ſollicitus, ſit vigil, ſit circumſpectus, ne qua Ovis in morſus incidat, fraudeſque Luporum. Sit diſciplinæ zelo diſtrictus, quod perierat requirens, quod alienum reducens, quod confractum alligans, quod pingue, & forte cuſtodiens. Videat humeris ſuis impoſitam Crucem, quam Filius tuus propoſito ſibi gaudio ſuſtinere non recuſavit; ſitque illi crucifixus Mundus, & ipſe Mundo. Tollat injectum collo ſuo Evangelicum jugum, ſitque ei ita leve ac ſuave, ut in via mandatorum tuorum cæteris exemplo, & obſervatione præcurrat. Sit ei hoc ſymbolum unitatis, & cum Apoſtolica Sede communionis perfectæ teſſera, ſit charitatis vinculum, ſit Divinæ hæreditatis funiculus, ſit æternæ ſecuritatis pignus; ut in die adventus, & revelationis Magni Dei, Paſtorumque Principis Jeſu Chriſti, cum Ovibus ſibi creditis ſtolâ potiatur immortalitatis, & gloriæ. Per eundem &c.

Formula juramenti.

Formula autem juramenti, quod Procuratores abſentium Archiepiſcoporum, aliorumque, quibus Pallium a Romano Pontifice conceſſum fuerit, præſtare debent in manibus Cardinalis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconorum Prioris pro tempore exiſtentis, dum Pallium ipſis ferendum, ſeu tranſmittendum ſuſcipiunt, talis eſt:

Ego N. Procurator, & procuratorio nomine, & pro parte Reverendiſſimi in Chriſto Patris, & Domini N. electi Eccleſiæ N., inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſime peto mihi tradi, & aſſignari Pallium de Corpore Beati Petri ſumptum, in quo eſt plenitudo Pontificalis Officii, & promitto illud reverenter portare, vel portari facere eidem Reverendiſſimo Patri Domino N. Sic me Deus adjuvet ✝ hæc ſancta Dei Evangelia.

Sanctio.

Nulli ergò omninò Hominum liceat paginam hanc Noſtræ ordinationis, ſtatuti, decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pontif Anno VIII. die 12. Auguſti 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVIII. pridie Idus Auguſti Pontificatus Noſtri Anno Octavo.

D. Card. Paſſioneus.
J. Datarius.
Visa de Curia
J. C. Boſchi.
J. B. Eugenius.
Loco ✝ Plumbi.
Regiſtrata in Secretaria Brevium.

Publicata die 26. Auguſti 1748.

Indul-

LXI.

Indultum celebrandi tres Miſſas in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, pro Regnis, & Dominiis Hiſpaniarum, & Portugalliæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

QUod expenſis omnium rationum momentis, & graviſſimis ſuffragiis virorum dignitate, pietate, ac ſapientia inſignium concurrentibus, alias a Nobis decretum eſt, id, ut ſolennioribus Apoſtolicæ auctoritatis Noſtræ documentis confirmatum, quemadmodum eſt hoc in more poſitum, laudabilique Prædeceſſorum Noſtrorum Romanorum Pontificum inſtituto commendatum, majori cum obſervantia debitæ executioni mandetur; novo Apoſtolicæ confirmationis Noſtræ patrocinio communire exoptamus. Sane nuper edidimus Decretum tenoris ſequentis: BENEDICTUS PP. XIV. Cum Nobis Cariſſimus in Chriſto Filius noſter Ferdinandus VI. Hiſpaniarum Rex Catholicus enixam piamque petitionem exhiberi feciſſet, ut quæ diſciplina viget in ſuo Aragoniæ Regno, (cujus appellatione tum ipſa Aragonia, tum etiam Valentiæ, Cataloniæ, & Majoricæ Ditiones comprehenduntur) ut ſcilicet in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum quilibet Sacerdos Sæcularis duas, Regularis autem tres Miſſas celebrare poſſit; eadem ad cætera quoque Regna, & Dominia eidem Ferdinando Regi ſubjecta auctoritate noſtra extenderetur; Cumque eodem fere tempore Cariſſimus quoque in Chriſto Filius noſter Johannes V. Portugalliæ, & Algarbiorum Rex Illuſtris ſimilem inſtantiam apud Nos promoveri feciſſet, ut nempe in omnibus Regnis, atque Dominiis ſibi ſubjectis, cuilibet Sacerdoti tam Sæculari, quam Regulari, facultas per Nos fieret tres Miſſas præfato die celebrandi; Nos quidem hujuſmodi petitionum gravitatem penſantes, ac memores ſimilium poſtulationum, quæ aliis Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris parum felici exitu exhibitæ fuerunt, neceſſarium omnino putavimus totam rei ſummam maturo examini ſubjicere: Quamvis minime hoſpites in ea Nos reputare poſſemus; ſiquidem olim ipſius momenta, pro Officio, quod tunc gerebamus, Secretarii Congregationis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Concilii Tridentini executioni, & interpretationi præpoſitæ, diligenter Nobis expendenda fuerunt; cumque etiam hac de re plura ſcripſerimus in noſtro Opere *de Feſtis Domini part.* 1. *pag.* 247. item in Tractatu *de Sacrificio Miſſæ ſect.* 2. *pag.* 169. juxta Editionem Patavinam, & in una ex Inſtitutionibus Paſtoralibus pro noſtro Bononienſi Clero, Populoque editis, quæ eſt *XXXVI.* in Latina verſione Romæ impreſſa *pag.* 185. & 186., ac demum in noſtris literis ad Epiſcopum Oſcenſem datis die XVI. Martii anni MDCCXLVI., quæ jam ſeorſim Typis vulgatæ, in Bullarii noſtri Tomo II. propediem edendo locum habebunt.

Inſtantiæ Regis Catholici pro extenſione conſuetudinis in Aragonia jam vigentis.

Inſtantiæ Regis Portugalliæ.

Res alias agitata, & a Sanctiſſimo Domino Noſtro tractata.

Exitus Cauſæ in Congreg. Concilii anno 1712.

Sane quum Nos in minoribus conſtituti, præfatæ Congregationi Concilii, ut ſupra diximus, a Secretis eſſemus, oblatuſque fuiſſet ſupplex Libellus, in quo ex parte cl. mem. Philippi V. Hiſpaniarum Regis idipſum ſtudioſiſſime petebatur, quod nunc a Ferdinando Rege ipſius filio iterum petitur, Officii noſtri eſſe putavimus, inſtantiam hujuſmodi majori cum apparatu, quemadmodum Catholici Regis dignitas poſtulabat, Congregationi repræſentare. Idcirco peculiaris Diſſertatio a Nobis elucubrata fuit, quæ inſerta eſt in conſueto folio Relationis Cauſarum, quod a Secretario confici, & ſingulis Cardinalibus tradi conſuevit. In qua primum Diſſertatione rem ipſam accuratiſſime pro viribus expoſuimus, neque omiſimus originem inveſtigare illius diſciplinæ, quam diximus in Aragoniæ Regno vigere; deinde nonnullas in contrarium indicavimus reſolutiones, quæ alias ad hujuſmodi poſtulata prodierant; tum aliam memoravimus petitionem, quæ olim pro Portugalliæ Regnis facta fuerat Prædeceſſori Noſtro Clementi Papæ IX. ut trinas liceret Miſſas in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum celebrare, de qua tamen ob immaturam Pontificis mortem nihil decretum fuit. Quibus omnibus addidimus, quod, quum hoc idem ab Hiſpaniarum quondam Rege Philippo IV. pro omnibus tam Sæcularibus, quàm Regularibus Regnorum ſuorum Sacerdotibus poſtulatum fuerit, vel ſaltem poſtulandum fuiſſe non ignoraretur; ideoque plura rationum, factorumve monumenta, pro hujuſmodi conceſſione impetranda, collecta tunc fuiſſe conſtaret; Nobis datum non fuerat hujuſmodi Collectiones ad cauſam maxime opportunas reperire: ut videre eſt in folio pro Congregatione diei 11. Maii anni MDCCXII. a Nobis conſcripto, quod nunc in Theſauro Reſolutionum præfatæ Congregationis Concilii *Tom. II. pag.* 169. & *ſeq.* impreſſum reperitur. Quum autem bon. mem. Ludovicus Cardinalis Belluga Congregationi prædicta die habitæ interfuiſſet, meminimus ipſum de noſtra Diſſertatione favorabiliter loquutum, in noſtram quoque ſententiam deveniſſe, ut neceſſarium putaret allegationes illas tempore Philippi IV. adornatas inſpicere, ipſumque in ſe recepiſſe, ut ipſas diligentiſſime conquiri curaret. Quapropter Reſcriptum prodiit: *Non propoſita*: eoque Reſcripto factum eſt, ut Inſtantia tunc quidem pro rerum circumſtantiis minime admiſſa cenſeretur, non tamen omnino, & perpetuo rejecta; quin potius relictus fuerit locus ulteriori rationum, atque factorum examini, ſi quæ aliquando ad ipſam petitionem magis juvandam deducerentur.

Novum examen hac occaſione inſtitutum.

Quum itaque nunc ad Nos ipſos in Apoſtolica Sede, inſcrutabili Dei judicio, collocatos præfatæ petitiones jamdudum deſertæ, inſtantibus præfatis Cariſſimis in Chriſto filiis noſtris, delatæ fuerint, omnia, quæ ad plenam rei cognitionem quomodocumque pertinerent, colligi mandavimus, quæque olim deſiderata ſunt, in lucem proferri. Ut autem nihil ſine aliorum prudenti conſilio ſtatueremus, peculiarem delectorum Virorum Congregationem ad negotii hujus examen deputavimus; in qua adſcriptos voluimus Venerabilem Fratrem Noſtrum Antonium Xaverium Epiſcopum Prænеſtinum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem *Gentili* nuncupatum, prædictæ Congregationis Concilii Præfectum, Dilectoſque Filios Noſtros ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales Presbyteros, Sylvium *Valentini* Congregationis de Propaganda Fide Præfectum, Carolum Albertum *Cavalchini* Præfectum item Congregationis ſuper negotiis, & conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium, Fortunatum *Tamburrini* Præfectum Congregationis Sacrorum Rituum, & Joachimum *Beſozzi* Majorem Pœnitentiarium; ac præterea Venerabilem Fratrem *Sylveſtrum Merani* Epiſcopum Porphyrienſem Apoſtolici Sacrarii Præfectum, quem peculiaris hujuſce Congregationis Secretarium declaravimus; ac Dilectos Filios, Magiſtrum *Ludovicum Valenti* in utraque Signatura noſtra Referendarium, Protonotarium Apoſtolicum, & Fidei Promotorem, Fratrem *Michaelem a Sancto Joſeph* Priorem Generalem Ordinis Diſcalceatorum Sanctiſſimæ Trinitatis Redemtionis

Nomina Cardinalium, & Conſultorum.

Capti-

Captivorum, *Cæleſtinum Orlandi* Procuratorem Generalem Congregationis Monachorum Cœleſtinorum, *Joannem Andream Onofrii* Ordinis Eremitani Sancti Auguſtini Procuratorem Generalem, *Thomam Sergium* Presbyterum Congregationis Piorum Operariorum, Sanctæ Inquiſitionis Conſultorem, & Præfectum Studiorum in Collegio Urbano de Propaganda Fide, Fratrem *Joachimum Pucci* Ordinis Prædicatorum Magiſtrum, Epiſcoporum, & Cleri Romani Examinatorem; *Dominicum Turanum* Societatis Jeſu Presbyterum, Apoſtolicæ Pœnitentiariæ Conſultorem Theologum, & *Ægydium Giulj* ejuſdem Societatis Presbyterum, alterum Examinatorem Epiſcoporum, & Sacrorum Canonum Profeſſorem in Collegio Germanico Hungarico ad Sanctum Apollinarem. His omnibus, & ſingulis exhiberi mandavimus quæcumque ad cauſam pertinebant, eaque potiſſimum, quæ nuper reperta ſunt, ſed in præcedentibus propoſitionibus exhibita non fuerant; quæ omnia juſto volumine comprehenſa typis edita ſunt Romæ hoc anno MDCCXLVIII., datoque aliquot Menſium ſpatio, quo res accuratè perpenderetur, juſſimus, ut ſinguli ſententiam ſuam ſcripto traditam, ac ſigillo obſignatam ad Nos tranſmitterent: quæ omnia diligentiſſime ſunt peracta.

Denique Nos ipſi aliorum laboribus laborem noſtrum, privataque ſtudia noſtra eorum ſtudiis adjunximus; & inſpectis, libratiſque tum novis documentis, tum ipſorum Conſultorum ſuffragiis (ex quibus, quum quatuordecim numero fuerint, duo dumtaxat petitionem rejiciendam eſſe, reliqui verò duodecim Indultum concedi poſſe cenſuerunt) omnibus rite, ac mature penſatis, invocato etiam Divini Luminis adjutorio, piis ac religioſis precibus dictorum Cariſſimorum in Chriſto Filiorum Noſtrorum Ferdinandi VI. Hiſpaniarum Catholici, & Johannis V. Portugalliæ, & Algarbiorum Regum Illuſtrium libenter annuentes, omnibus, & ſingulis in eorum Regnis, atque Dominiis actu commorantibus, tam Sæcularibus, quàm Regularibus Sacerdotibus nunc exiſtentibus, ac pro tempore futuris, quamdiu in prædictis Regnis, atque Dominiis moram traxerint, & non alias, facultatem perpetuis futuris temporibus duraturam concedimus, & impertimur, ut ſingulis annis die ſecunda Novembris, ſeu die ſequenti, juxta Rubricas Miſſalis Romani, qua nempe Commemoratio omnium Fidelium Defunctorum ab Eccleſia Univerſali recolitur, tres Miſſas ſinguli celebrare poſſint, & valeant, contrariis quibuſcumque Conſtitutionibus, litteris, regulis, ritibus, & conſuetudinibus minime obſtantibus.

Indultum conceditur pro tribus Miſſis die Comm. omnium Fideliũ Defunct., ab omnibus in Dominiis duorum Regum celebrandis, in perpetuum.

Novimus ſane, inter Scriptores rerum moralium non ſatis convenire, an Sacerdotibus celebrantibus Miſſam pro Defunctis juxta prædictas Rubricas in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, liceat hujuſmodi Miſſæ fructum medium, quem vocant, alicui peculiari defuncto applicare, an vero pro omnibus omnino Defunctis Fidelibus illum applicare teneantur. Utcumque autem ſe res habeat de hac controverſia, Nos eos quidem, quibus in Aragoniæ Regno licitum erat ante hoc noſtrum Indultum duas, vel tres reſpective Miſſas prædicta die celebrare, hortamur in Domino, ut earum fructum medium omnibus in Chriſto quieſcentibus applicent; His verò, qui in poſterum hujus Indulti vi, aut tertiam in eodem Regno Miſſam, aut ſecundam & tertiam in aliis Regionibus, ad quas hoc idem Indultum extenditur, celebraturi ſunt, diſtrictè jubemus, atque præcipimus, ut earum fructum medium, non quidem alicui peculiari defuncto, ſed in ſuffragium omnium Fidelium Defunctorum omnino applicent; expreſſe declarantes hanc eſſe noſtram mentem, & voluntatem, neque Nos aliàs, abſque hujuſmodi lege & conditione, hoc ipſum Indultum unquam conceſſuros fuiſſe.

Nihil innovatur, quoad applicationẽ primæ Miſſæ, & aliarũ anteà in Aragoniæ Regno permiſſarum.

Sed Miſſæ hoc Indulto conceſſæ applicari jubentur omnibus Fidelib. Defunct.

Scimus etiam, antiquis juſtiſque titulis innixum eſſe uſum, quo ſolent Presbyteri Eleemoſynam accipere pro celebrandis, ſive pro applicandis Miſſis juxta offerentium mentem; qua de re latè diſſeruimus in noſtra *Inſtitutione Eccleſiaſtica LVI.*, fuſiùs autem in opere nuperrimè vulgato *de Synodo Diœceſana Lib. V. Cap. 8. & 9.* An vero quum retroactis temporibus in Regno Aragoniæ duæ Miſſæ a Sacerdotibus, tres autem a Regularibus in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum celebrarentur, duplex quoque ab illis, ſeu reſpectivè triplex Eleemoſyna acciperetur, id ignoramus; ſed facile credimus id uſitatum fuiſſe, quum ubique fere receptum ſit, ut in ſollennitate Nativitatis Domini pro tribus Miſſis tria recipiantur charitativa ſtipendia. Ideoque de illis, qui ante hoc tempus in Aragoniæ Regno duas, vel tres reſpectivè Miſſas prædicta die celebrantes, duas vel tres eleemoſynas accipiebant, nihil innovandum cenſemus. Iis verò, qui inpoſterum in eodem Regno tertiam Miſſam vigore præſentis Indulti celebrabunt, juſtis de cauſis, ac ſub pœnis inferius dicendis diſtrictè prohibemus, ne pro ipſa Miſſa ullam Eleemoſynam accipere præſumant, ſicut etiam iis, qui in aliis locis hoc eodem Indulto comprehenſis, ſecundam, tertiamque Miſſam celebrabunt, ſimili ratione, ac ſub iiſdem pœnis præcipimus, atque jubemus, ut non niſi unam accipiant eleemoſynam, videlicet pro prima Miſſa dumtaxat, & in ea tantum quantitate, quæ a Synodalibus Conſtitutionibus, ſeu a loci conſuetudine regulariter præfinita fuerit. Decernentes nullam omnino cauſam, nullumque prætextum, aut obtentum, ad declinandam hujus præcepti noſtri obſervantiam ſuffragari poſſe; ne voluntariam quidem Fidelium oblationem, nam nec a ſponte dantibus quidquam recipi poſſe ſtatuimus; nec alium quemcumque colorem, quod nempè eleemoſyna detur pro celebratione, non autem pro applicatione Miſſæ; aut quod applicatio facienda ſit pro omnibus Fidelibus Defunctis; ſive quod offerentes cupiant ipſo dumtaxat oblationis merito Defunctos juvare; hi enim poterunt per alia pia opera, ſive per alias eleemoſynas in alios quoſcumque, quàm in Sacerdotem, eique conjunctos, erogandas, Defunctorum Animabus ſuffragari: Non Item gravem indigentiam, aut paupertatem Sacerdotis celebrantis, aut Eccleſiæ, aut Cœnobii; quibus nimirum aliis quibuſcumque rationibus ſubveniendum erit: Nec magnam copiam eleemoſynarum, quæ congeſtæ fuerint pro Miſſis celebrandis ipſa die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, quibuſque aliter ſatisfieri non poſſit; quum minimè liceat eleemoſynas accipere pro Miſſis, quæ celebrari nequeunt intra tempus ab offerentibus, aut a legibus præfinitum: Neque porro Miſſarum onera non adimpleta, pro quibus eleemoſynæ jam receptæ, aut attributi reditus jam percepti fuerint; Nos enim nolumus hujuſmodi onera impleri per celebrationem Miſſarum, quæ Indulto noſtro permittuntur: Neque demum legem fundationis jam factæ, aut in poſterum faciendæ cum augmento eleemoſynæ pro ſecunda, & tertia Miſſa; quum Nos hujuſmodi fundationes ſive factas, ſive faciendas, etiam ex nunc prout ex tunc & è contra, hac in parte nullas & irritas eſſe, & fore decernamus. In ſumma volumus & ſtatuimus, hujuſmodi Miſſas de novo conceſſas omnibus in communi Fidelium Defunctorum Animabus, abſque ulla prorſus eleemoſynæ perceptione, applicari;

Quoad perceptionẽ eleemoſynæ, pari modo ſtatuitur.

Ut pro Miſſis noviter indultis nihil accipiatur præter eleemoſynam pro prima Miſſa, juxta Taxam conſuetam.

Ac decernitur nullam ob cauſam, aut prætextum, quidquam percipi poſſe.

Digitized by Google

Sub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrendæ, & Pontif. reſervatæ.

Quam Epiſcopi, jure delegato, relaxare poterunt, facta tamen reſtitutione.

contrafacientes autem pœnam ſuſpenſionis a Divinis ipſo facto incurrere decernimus, ejuſque relaxandæ facultatem Nobis, & Succeſſoribus noſtris Romanis Pontificibus expreſſe reſervamus. Hanc vero facultatem communicamus Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ſive aliis Locorum Ordinariis, ut auctoritate noſtra Apoſtolica, & tamquam Apoſtolicæ Sedis Delegati, ubi ſic expedire prudenter in Domino judicaverint, eâdem canonicè utantur erga quoſcumque præcepti hujus noſtri violatores, qui ad ipſos humiliter recurſum habuerint, ſive Sæculares, ſive Regulares, ſive alio quocumque modo ab eorum Juriſdictone exemtos; hac tamen appoſita lege, ut incurſam hujuſmodi ſuſpenſionem nunquam relaxare valeant, niſi prius eleemoſynas a delinquentibus ratione prædictarum Miſſarum perceptas ab ipſis reipſa receperint; quas ipſi Ordinarii in alios pios uſus (non tamen in ſubventionem eorumdem Sacerdotum, aut perſonarum ipſis vel ſanguine, vel neceſſitudine conjunctarum, aut in eorumdem Cœnobiorum, Domorum, & Eccleſiarum utilitatem, quantumvis ipſi, aut perſonæ, Cœnobia, Domus, & Eccleſiæ hujuſmodi notoria paupertate laborarent) arbitrio ſuo erogare debebunt. Sciant tamen, quod facultas hujuſmodi, quam ad relaxationem ſuſpenſionis eo modo incurſæ iiſdem delegamus, nequaquam extenditur ad diſpenſationem ab irregularitate, in quam inciderent, qui poſt ſuſpenſionem, ut præfertur, incurſam, in Sacro Altari miniſtrare præſumerent; hujus enim diſpenſationis concedendæ facultatem Nobis, & Succeſſoribus noſtris Romanis Pontificibus privativè, & perpetuò reſervamus.

Super Irregularitate ex celebratione poſt incurſam ſuſpenſionem contracta, a ſolo Pontif. diſpenſatur.

Quid ſpectaverit Pontifex in concedendo Indulto.

Ad hunc igitur ſolum, & unicum finem, ut in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum, multiplicatis Eccleſiæ Militantis ſuffragiis, piorum Animæ in Purgatorio detentæ ſubleventur, omnibus tam è Sæculari, quàm è Regulari Clero Sacerdotibus in Regnis atque Dominiis duorum prædictorum Regum Ditioni ſubjectis, nunc, & in poſterum pro tempore exiſtentibus, concedimus, & indulgemus, ut prædicta die tres Miſſas ſinguli celebrare poſſint, & valeant. In quo ſicuti prædictorum Conſultorum concordibus fere ſententiis, conſiliiſque adhæſimus, ita a piæ Matris Eccleſiæ ſpiritu nequaquam diſceſſiſſe Nos arbitramur. Siquidem animadvertimus minimè alienam fuiſſe Eccleſiam a permittenda Sacerdotibus Miſſarum iteratione in unico die, ubi de juvandis Defunctorum Animabus ageretur, & quidem etiam poſtquam deſierat vetus illa diſciplina, de qua infra ſermo erit, qua ſcilicet Sacerdotibus licebat pluries in die rem Divinam peragere, ac poſt latam legem de unica tantum Miſſa, præter quam in die Natalis Domini, ab unoquoque Sacerdote celebranda.

Eccleſiæ ſtudium ſuffragandi Fidelibus Defunctis.

I.

Hujus exempla, etiam poſt vetitam Miſſæ iterationem in genere.

Nova hæc diſciplina a Prædeceſſoribus Noſtris Innocentio III. & Honorio III. Romanis Pontificibus ſtabilita fuit, quorum hac de re leges extant in Libris Decretalium Titulo *De celebratione Miſſarum*; Innocentii quidem in Cap. *Conſuluiſti*; Honorii verò in Cap. *Te referente.* Quum autem Innocentius in citato Capitulo hæc verba poſuiſſet: *Excepto die Nativitatis Dominicæ, niſi cauſa neceſſitatis ſuadeat*; non ſolum Gloſſa Canonica eidem Capitulo appoſita hujuſmodi neceſſitatis cauſam tunc fore dicit, quum celebranda ſit Miſſa pro aliquo recens defuncto, ibi: *ſed quam dicit neceſſitatem? Reſpondeo: ſi celebravit de die, & poſtea etiam moriatur aliquis*; verum etiam in Synodo Oxonienſi poſt ipſius Innocentii obitum, ſedente jam Honorio III., celebrata, decretum videmus, ut ſi Defuncti corpus Eccleſiaſticæ Sepulturæ mandandum exiſtat, Sacerdos duas Miſſas eodem die celebret, unam de Officio diei, aliam pro Defunctis, ut videre eſt in Collectione Conciliorum Angliæ Londini edita anno MDCCXXXVII. *Tom. I. pag.* 586. *numero* 7. Idque etiam diſtinctiùs in aliis Conciliis traditum invenitur, a quibus præſcriptum eſt, ut Sacerdos in prima Miſſa Purificationem non ſumat, utque tunc ſolum ſecunda Miſſa pro Defunctis ab eodem Sacerdote celebretur, quando Cadaveris præſentia occurrat die Dominico, ſeu alio die Feſto, nec alius adſit Sacerdos, qui hujuſmodi ſecundam Miſſam celebrare poſſit, quemadmodum habetur in Conſtitutionibus Sodorenſibus anno MCCXCI. conditis *Cap.* 36. in eadem Anglicana Collectione *Tom. II. pag.* 179., iidemque in Concilio Rotomagenſi habito anno MCCXXXI. *num.* 14. *in Collectione Harduini Tom. VII. pag.* 186. *& ſeqq.* Qua de re Nos ipſi olim egimus in noſtra Inſtitutione Eccleſiaſtica XXXVI. *pag.* 186. Neque verò hæc in præſenti à Nobis commemorantur, quaſi nunc etiam, præſente Cadavere, duæ Miſſæ ab eodem Sacerdote celebrari poſſint; quum, juxta hodiernam diſciplinam, liceat Presbytero, relicta Miſſa de die, Miſſam pro Defuncto, ſi præſens ſit Corpus, cum cantu celebrare, niſi tanta fuerit diei ſollennitas, quæ Miſſam pro Defunctis omnimode excludat. Sed ideo hæc dicta ſunt, ut appareat, quam propenſa fuerit Eccleſia ad permittendam Miſſarum iterationem quantumvis generaliter interdictam, ubi de procurandis Fidelium Defunctorum ſuffragiis ageretur. Quo nempe ſpiritu Nos etiam adducti, Miſſarum Sacrificia in die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum a ſingulis prædictorum Regnorum, atque Ditionum Sacerdotibus ter celebrari poſſe conceſſimus.

II.

Uniformitatem Ritus inter Aragoniam, aliaſque Hiſpaniæ Ditiones.

Sed duæ aliæ præterea cauſæ, eæque ſatis graves, ad id concedendum Nos impulerunt. Prima eſt, quod quum antiquiſſima ſit in Regno Aragoniæ conſuetudo, ut prædicta die tres Miſſæ a Sacerdotibus Regularibus, duæque a Sæcularibus celebrentur; eaque non modo nunquam reprobata fuerit, ſed etiam a Prædeceſſore noſtro Julio III., aut Paulo III. vivæ vocis oraculo confirmata aſſeratur (ut jam olim adnotavimus in folio pro Congregatione Concilii a Nobis, ut ſupra diximus, exarato) utpotè quæ nec Divino, nec naturali juri contraria, ſed ſolum a jure communi Eccleſiaſtico vetita dignoſcitur; cumque conſtet eamdem conſuetudinem non ſolum in Regno Aragoniæ proprie dicto, atque in alio Valentiæ, & in Comitatu Cataloniæ, ſed etiam in Regno Majoricæ longius diſſito, tamquam ipſius Aragoniæ Regni Appendice, viguiſſe & vigere; utique nec novam omnino rem, nec in exemplum alibi trahendam Nos feciſſe cenſemus, dum hujuſmodi conſuetudinem, ſive ritum, auctoritate noſtra extendimus ad alia Regna, & Dominia eidem Hiſpaniarum Regi ſubjecta, atque inſuper ad ea, quæ alteri quidem Principi, nimirum Luſitaniæ Regi parent, ſed magna ex parte finitima & proxima ſunt prædictis Hiſpanici Regis Ditionibus. Regula quippe canonica eſt, ut in Regionibus conterminis, atque inter ſe proximis Rituum ac Diſciplinæ uniformitas ſtatuatur, atque ſervetur. Unde etiam Prædeceſſor noſter Sanctus Siricius Pontifex Maximus, quum ad Himerium Epiſcopum Tarraconenſem ſcripſiſſet de variis Eccleſiaſticæ Diſciplinæ capiti-

Et inter has, & finitimum Luſitaniæ Regnum.

bus,

bus, de quibus ille Sanctum Damaſum ipſius Deceſſorem conſuluerat, eidem mandavit, ut Apoſtolica reſcripta non ſolùm cum Provincialibus ſuis communicaret, ſed ea etiam tranſmitteret *ad Carthaginienſes, at Bæticos, Luſitanos, atque Gallæcos.*

III. Pium ſtudium duorũ Regum, eorumque in Eccleſiam promerita.

Alteram vero cauſam, eamque plurimi apud Nos momenti, cum magno paterni animi noſtri gaudio, Nobis ſuppeditavit enixum ſtudium duorum Cariſſimorum in Chriſto Filiorum noſtrum Hiſpaniæ, & Luſitaniæ Regum, tantis in Eccleſiam promeritis illuſtrium, qui unico, & ſincero devotionis inſtinctu acti, nec retardati ob parum ſelicem exitum ſimilium petitionum, quas a Prædeceſſoribus ſuis propoſitas fuiſſe noverant, iſtorum pietatis hæredes erga Fidelium Animas purgatorio igne cruciatas ſeſe profeſſi ſunt, auctoreſque ſe præſtiterunt, ut in earum levamen, recurrente quotannis generali Fidelium Defunctorum Commemoratione, in ſuis reſpectivè Regnis, atque Dominiis ſuffragia multiplicarentur. Quapropter Magni Prædeceſſoris Noſtri Sancti Gregorii Papæ verba, quæ is ad Brunichildem Francorum Reginam conſcripſit (*Epiſt.* 50. *lib.* 6. ipſius Operum *Tom. II. pag.* 858.) jure, ac merito ad prædictos Reges transferre Nos poſſe cenſemus: *Epiſtolarum veſtrarum ſeries, quæ Religioſum animum, & piæ mentis ſtudium continebat, non ſolum voluntatis veſtræ fecit Nos laudare propoſitum, ſed etiam libenter invitavit poſtulata concedere.* Tum etiam ea, quæ alter rec. mem. Prædeceſſor noſter Innocentius Papa III. ad Regem Caſtellæ ſcripſit (Epiſt. 154. lib. 14.) *Cum Perſonam tuam inter Catholicos Reges ſpeciali diligamus in Domino charitate, in his, quæ ſecundum Deum requiris a Nobis, favorem Tibi Apoſtolicum libenti animo impertimur*; atque alia, quæ idem (Epiſt. 24. lib. 15.) ſcripſit ad Regem Luſitaniæ: *Æquum eſt autem, ut quos ad Populi regimen & ſalutem, diſpenſatio cæleſtis eligit, Apoſtolica Sedes ſincero proſequatur affectu: & in juſtis poſtulationibus ſtudeat efficaciter exaudire*; eadem ſane præſentium Hiſpaniæ, ac Portugalliæ Regum pietati ac dignitati mirum in modum congruere videntur. Quorum præterea conſimiles poſtulationes hac de re Nobis exhibitas, & parem pro Religione zelum, eximiumque Chriſtianæ Fidei in remotiſſimis etiam Regionibus propagandæ ſtudium, perſpicuis argumentis Nobis aſſiduè comprobatum, dum læti ſuſpicimus; hæc etiam utrique ſimul aptanda cenſemus; quæ noſter quoque Prædeceſſor S. Leo Magnus ad Theodoſium Auguſtum ſcribebat, *Epiſt.* 21. *ipſius Operum Tom. I. pag.* 238.: *Quantum præſidii Dominus Eccleſiæ ſuæ in fide Veſtræ Clementiæ præpararit, his etiam literis, quas ad me miſiſtis, oſtenditur; ut Vobis non ſolum Regium, ſed etiam Sacerdotalem animum ineſſe gaudeamus. Siquidem præter Imperiales, & publicas curas, piiſſimam ſollicitudinem Chriſtianæ Religionis habetis.*

Ad unitatẽ Ritus ſervãdam, trinæ permittuntur Miſſæ omnibus hoc Indulto comprehenſis.

Quamvis verò antehac in Regno Aragoniæ, Sacerdotibus Regularibus prædicta die tres Miſſas celebrantibus, Sæculares Presbyteri duas tantum celebrarent, Nos tamen æquum judicavimus hos illis per omnia exequare, ut eſſet inter ipſos Ritus uniformitas: quæ res in cauſa fuit, ut in Eccleſia Catholica aliæ quoque diverſitas ſublatæ fuerint, quantumvis tolerabiliores videri poſſent. Ita quum in Gallias, regnante Carolo Magno, inductus fuiſſet, una cum Ordine Romano, Ritus celebrandi tres Miſſas in die Natali Domini noſtri Jeſu Chriſti, quum antea duæ tantum celebrari ſolerent; novum hunc Ritum ſoli primum Epiſcopi adoptarunt, ac ſibi ſuæque Dignitati proprium fecerunt; ſed poſtea, ad evitandam difformitatem, hujuſmodi facultas ad omnes inferioris quoque Ordinis Sacerdotes extenſa fuit, quemadmodum a Nobis demonſtratum eſt in Tractatu *de Feſtis Domini par.* 1. *pag.* 248.

Applicatio pro omnibus Defunctis injuncta, juxta Eccleſiæ mentem, & dictorũ Regum pietatem.

Applicationem autem Miſſarum hoc noſtro Indulto conceſſarum, tertiæ nimirum a Sacerdotibus Sæcularibus in Regno Aragoniæ, ſecundæ verò, ac tertiæ ab omnibus exiſtentibus in aliis Regionibus hoc Decreto comprehenſis, juſſimus fieri, non quidem pro aliquo peculiari Defuncto, ſed pro omnibus Fidelibus Defunctis in genere; tum quia id magis conſentaneum viſum eſt piæ, ac religioſæ menti duorum Regum hujuſmodi Indultum expetentium; tum quia Eccleſiæ ſpiritus id maxime poſtulabat; Siquidem conſtat generalem Commemorationem omnium Fidelium Defunctorum ſecundæ diei Menſis Novembris affixam, jam uſque a ſæculo nono ab Amalario Fortunato propoſitam, vertente autem ſæculo undecimo a Beato Odilone Abbate pro omnibus Monaſteriis ſibi ſubjectis receptam, atque ab his demum, Prædeceſſoris noſtri Johannis Papæ XIX. auctoritate, ad univerſam Eccleſiam propagatam fuiſſe, ea potiſſimum de cauſa, ut, poſt celebratam præcedenti die Feſtivitatem in honorem Sanctorum omnium cum Chriſto regnantium, omnium quoque Juſtorum Animæ in Purgatorio detentæ, ac cœleſtis gloriæ conſortium expectantes, generalibus Eccleſiæ ſuffragiis adjuventur. De hac re latius diſſeruimus in Opere, quod ſcripſimus in Acta nonnullorum Sanctorum, quorum Officia celebrantur in noſtra Bononienſi Civitate, ac Diœceſi, *in Editione Patavina Cap.* 22. Unde ſatis patet, quam juſta de cauſa prædictas Miſſas non aliquibus peculiaribus Defunctis, ſed omnibus in communi Fidelibus in Chriſto dormientibus applicandas eſſe voluerimus.

Aviditatis ſpecies a celebratione Miſſarum arcenda.

Quàm verò Nobis ſemper cordi fuerit, ut, juxta Sacrorum Canonum præſcriptum, a celebratione Sacroſancti Miſſæ Sacrificii omnem avaritiæ ſpeciem, omnemque ſordidi captandi lucri prætextum longiſſimè arceremus, ſatis compertum eſſe putamus ex his, quæ tum in Archiepiſcopatus Bononienſis, tum in Supremi Pontificatus adminiſtratione, in hunc finem præſtitimus. Etenim inter Paſtorales Inſtitutiones noſtras, præter *quinquageſimam ſextam*, in qua plures hac de re Eccleſiaſticæ Diſciplinæ regulas demonſtravimus, & omnino obſervari præcepimus, adeſt etiam *nonageſima ſecunda*, in qua Sanctiſſimis Apoſtolicæ hujus Sedis Decretis inhærentes, pravam quamdam damnavimus conſuetudinem, qua contendebant nonnulli licitum eſſe Miſſas ita celebrare, ut earum fructum medium in anteceſſum applicarent pro iis, qui poſtea eleemoſynam offerendo illius applicationem expeterent. Inter noſtras verò Apoſtolicas Conſtitutiones *in Bullarii Noſtri Tom. I.* impreſſas, extant *vigeſima ſecunda*, & *vigeſima tertia*, quibus ſeveriſſimè vetitum per Nos eſt, ne eleemoſynæ pro Miſſarum celebratione colligantur in iis locis, in quibus major eſt earum Taxa Synodalis, ut deinde Miſſæ alibi celebrandæ committantur, ubi hujuſmodi Taxa in minori quantitate ſtatuta eſt. In noviſſimo autem Tractatu Noſtro de *Synodo Diœceſana lib.* 5. *cap.* 8. *num.* 9. & 10. alia complura ad hanc rem pertinentia ſtudioſè collegimus.

Idque præcipua ratione, ubi earũ iteratio permittitur.

Ab hoc itaque tramite neutiquam recedendum Nobis eſſe judicantes, decrevimus ſupra, atque ſtatuimus, ut pro celebratione, aut applicatione Miſſarum hoc noſtro Indulto conceſſarum, nullum prorſus ſtipendium quocumque prætextu aut colore accipi valeat; quod ut a Nobis in præſenti caſu decerneretur, ſpecialis quædam, & urgens ratio Nos impulit, præter generales haſce, quas paulò ante indicavimus,

ac laudabiliter exerceri, pluraque hominum uſibus proficua ii.. niri paſſim conſpiciuntur, & reliquæ omnes privatæ ac publicæ res prudenter utiliterque adminiſtrari.

Pontifex jam Univerſitatem Urbis protexit & favoribus amplificavit.

Quamobrem ad Noſtrum potiſſimè Officium pertinere judicavimus, celeberrimum Almæ Urbis Noſtræ Archigymnaſium ſtudii generalis, *Sapientiam* nuncupatum, ſpeciali providentiæ Noſtræ cura tueri, atque fovere; quin etiam, ſi quæ Nobis ejus rei facultas ſuppeteret, illius ſplendorem novis Apoſtolicæ liberalitatis favoribus amplificare: Ut, quæ Nobis olim in minoribus adhuc verſantibus, ejuſdemque Sapientiæ regimen, pro Advocati Conciſtorialis jure, vel communiter, vel peculiariter moderantibus, ad perficiendum illius ſtatum deeſſe videbantur, ea nunc, ſupremæ Auctoritatis Noſtræ ope, ipſius Univerſitatis, totiuſque Urbis ornamento & commodo, accederent incrementa.

In reformando ejus regimine plura jam præſtitit.

Quæ quidem cum partim in reſtituendo aut firmando aptiori, utiliorique ipſius Archigymnaſii regimine atque ordine, partim in nonnullarum, quæ deſiderabantur, doctrinarum & facultatum acceſſione, conſiſtere intelligeremus; illud hactenus ſtudiosè præſtare non omiſimus, ut ſcilicet, quas opportunas judicavimus, leges, ſive ad tempus, ſive perpetuò in eodem ſervandas, præſcriberemus; ex quibus meliorem ſtudiorum rationem, ac ſcientiarum tradendarum methodum in ipſo rectè proceſſuram fore confidimus: Alterum verò, quod ad novas Diſciplinarum Cathedras inſtituendas, augendumque Lectorum numerum pertinebat, ad hunc diem efficere non potuimus, quum id, nec ipſius Archigymnaſii reditus, nec Apoſtolici Ærarii Noſtri vires, recentibus nimium calamitatibus exhauſtæ, ullo modo ferre valerent.

Nunc ex proventu cujuſdam novi Affictus Cathedrarũ numerũ auget.

Cum autem recens in Civitate & Statu Avenionenſi, & Comitatu Venaiſſinn Noſtræ temporali Ditioni ſubjectis, inducta ſit facultas, ut eam vocant, privativa, dandi prælo, ac vendendi & publicandi per totam Pontificiam Ditionem Civitatis, Status, & Comitatus præfatorum, novitates publicas, tam politicas, quàm Literarias. Kalendaria, & alia ſimilia, ipſaque privativa facultas dilecto filio Alexandro Giraud ad novem annos conceſſa, & locata reperiatur, pro annua reſponſione quatuor mille librarum monetæ Galliæ, ſub diverſis pactis, & conditionibus, prout in Inſtrumento publico per acta dilecti filii Cognominati Jeremie, Notarii publici, & Secretarii generalis Legationis Avenionen. ſub die 16. Menſis Novembris Anni Domini 1747. deſuper confecto, & ſtipulato, plenius continetur.

Nos igitur congruum & conſentaneum arbitrantes, prædictum reditum quatuor mille librarum dictæ monetæ, qui, quum antea nunquam inter emolumenta Cameralia computatus fuerit, ex prædicta nova locatione, & privativa facultate per Nos, ut præfertur, indulta, nuper accrevit, eidem Archigymnaſio, ad excitandas, & promovendas in eo alias ſcientias, & liberales artes, integrè, & in perpetuum attribuere; verumque hodiernum ipſius Archigymnaſii ſtatum, annuos reditus, Cathedras, & Lecturas, regimen, adminiſtrationem, & privilegia, de quibus plenam certamque notitiam habemus, nec non præfatum locationis Inſtrumentum, omnia item & ſingula privilegia, & indulta etiam a Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus Noſtris Civitati & Legationi Avenionenſi. ac pro tempore exiſtentibus S. R. E. Cardinalibus de Latere Legatis & Vicelegatis inibi commorantibus, quomodolibet conceſſa, etiam pluries confirmata, & innovata. ac alia quæcumque, etiam ſpecialem, & individuam mentionem,

Incipit diſpoſitiva.

& expreſſionem requirentia, eorumque omnium & ſingulorum totos, & integros tenores præſentibus pro plenè & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes.

Erigit unã Cathedram Mathematicæ, & alterã Chimiæ per concurſum conferendas.

Motu proprio, & ex certa ſcientia, meraque deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine, in præfato publico Archigymnaſio, ſeu ſtudio generali, *Sapientiæ* nuncupato, de Urbe, præter eam in qua elementa Geometriæ traduntur, aliaſque inibi præexiſtentes Cathedras & Lecturas, duas novas Cathedras, ſeu Lecturas, alteram nimirum Mathematicæ, alteram verò Chymiæ, pro aliis duobus Lectoribus, altero nempe Mathematicæ, altero autem Chimiæ hujuſmodi Profeſſoribus, probatæ fidei, & idoneitatis, ad Cathedras hujuſmodi pro tempore quomodolibet vacantes, prævio concurſu, & ſervata forma dudum a Nobis in Conſtitutione Noſtra, privilegiorum Noſtræ Conſiſtorialis Aulæ Advocatorum confirmatoria, quæ incipit *Inter conſpicuos Ordines*, edita quarto Kalendas Septembris Anno Quinto, §. *In eligendis*, tradita atque præſcripta, deputandis, & aſſumendis, ad commune bonum, publicamque utilitatem, Apoſtolica Auctoritate perpetuo erigimus, & inſtituimus.

Ipſiſque Cathedris aſſignat ſcuta ducenta pro qualibet.

Eiſdemque Cathedris, ſeu Lecturis a Nobis ſic erectis & inſtitutis, pro earum dote, ac utriuſque Lectoris congruo ſalario & proviſione, annuam ſummam quadringentorum ſcutorum monetæ Romanæ de juliis decem pro quolibet ſcuto, ad rationem ducentorum ſcutorum pro quolibet, eis, ut infra, perſolvendorum, eadem Apoſtolica Auctoritate conſtituimus & aſſignamus. Ipſoſque futuros pro tempore Mathematicæ, & Chymiæ Lectores, aliorum dicti Archigymnaſii Lectorum, Magiſtrorum, Doctorum, & Profeſſorum conſortio, ita ut omnibus, & quibuſcumque privilegiis, indultis, libertatibus, immunitatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis, præeminentiis, antelationibus, honoribus, & prærogativis, etiam antianitatis, quibus alii ejuſdem Archigymnaſii Magiſtri, Lectores, Doctores, & Profeſſores quomodolibet utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, atque uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt in futurum, pariformiter, & æque principaliter, in omnibus, & per omnia, & omnino quoad omnia, ipſi quoque utantur, fruantur, potiantur, & gaudeant, omnibuſque pariter oneribus & obligationibus, quibus illi ſubjacent, pari modo etiam ipſi ſubjaceant; Apoſtolica itidem Auctoritate adjungimus, & aggregamus.

Lectores dictarum facultatum aliorũ conſortio adjungit.

Pro hujus erectionis firmitate dictũ Affictum, & aſſignationẽ confirmat.

Ad conſulendum verò perpetuæ utriuſque Cathedræ a Nobis per præſentes erectæ ſtabilitati, & manutentioni, prædictam facultatem privativam dandi prælo, ac vendendi, & publicandi per totum Statum Avenionen., & Comitatum Venaiſſinum Noſtræ temporali Ditioni ſubjectum, novitates publicas, tàm politicas, quàm literarias, Kalendaria, cæteraque in memorato Inſtrumento locationis comprehenſa, & expreſſa, earumdem tenore præſentium approbamus, & confirmamus, ac quatenus opus ſit, de novo inducimus, & conſtituimus. Et nihilominus præfatum annuum reditum quatuor mille librarum dictæ monetæ Galliæ, ex conceſſione & locatione privativæ facultatis hujuſmodi nunc provenientem, & qui deinceps, etiam in quacumque majori ſumma provenire poterit, a cæteris Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ redditibus, introitibus, & proventibus extraneum, ſeu perpetuò ſeparatum, atque diſjunctum haberi, & cenſeri volumus, ideoque ab iiſdem pari auctoritate itidem perpetuò ſeparamus, ſejungimus, & diſmembramus, ſicque diſmembratum, ſejunctum, & ſeparatum, præfato Archigymnaſio pro utriuſque Cathedræ ſeu Lecturæ

a Nobis per præſentes erectæ & inſtitutæ, dote & pro aliis infraſcriptis uſibus, etiam perpetuò applicamus, concedimus, & aſſignamus.

Judices Conſervatores deputat pro futuris temporibus.

Quamobrem dilectis Filiis nunc, & futuris pro tempore ejuſdem S. R. E. Cardinalibus Noſtris, & Sedis Apoſtolicæ de Latere Legatis, ac Vicelegatis in dicta Civitate Avenionen. commorantibus, nec non Congregationi Avenionenſi, ac præfatæ Cameræ Apoſtolicæ Theſaurario, & Commiſſario generalibus, aliiſque ipſius Cameræ Officialibus & Miniſtris, quocumque nomine nuncupatis, in virtute Sanctæ Obedientiæ diſtrictè inhibemus, ne præfatum annuum reditum ex privativa facultate hujuſmodi provenientem, in alios quoſcumque uſus, & cauſas, quantumvis privilegiatas, & privilegiatiſſimas, ullatenus erogent aut convertant, nec de prædictis pecuniis aliter ullo modo diſponere præſumant; ſed ipſa dumtaxat Congregatio, prædictique Legati ac Vicelegati, ſeu alii, ad quos nunc quomodolibet ſpectat, & ſpectabit in futurum, ſi, & poſtquam, ac quoties pro parte infraſcripti Noſtri, deinde vero Romani pro tempore Pontificis Secretarii Status, aut Rectoris dicti Archigymnaſii fuerint requiſiti, tàm pro executione & conſervatione dictæ privativæ facultatis, quàm pro integra, celerique exactione annui reditus præfati, eorum brachium & auxilium efficaciter præſtent; Ipſeque pro tempore Cardinalis Legatus, ſeu Vicelegatus exactæ pecuniæ depoſitum, in faciem, & creditum dicti Archigymnaſii, ut infra, faciendum ſedulò curet.

Interim verò R.mum Card. Valenti pluribus titulis de dicta Univerſitate benemeritum deſignat.

Quoniam verò dilectus Filius Noſter Sylvius Tituli Sancti Calliſti S. R. E. Præsbyter Cardinalis Valenti nuncupatus, ejuſdem S. R. E. Camerarius, & Nobis a Secretis Status, in procuranda prædicti novi reditus acceſſione, & in illius applicatione ad ſupradictum effectum proponenda, eximium ſuum ſtudium de bono publico amplificando, ac de ſcientiis & liberalibus Artibus promovendis Nobis apertè comprobavit; idcirco Nos earumdem tenore præſentium prædicto Sylvio Cardinali, quod vixerit, plenam & omnimodam facultatem, poteſtatem, & auctoritatem tribuimus, & elargimur, poſt ipſum verò cuilibet pro tempore exiſtenti Romani Pontificis Secretario Status, nec non præfati Archigymnaſii pro tempore Rectori ſimiliter concedimus & impertimur, ut ipſi, adveniente termino currentis locationis dictæ privativæ facultatis, & ſic deinceps quoties terminus hujuſmodi advenerit, eidem pro tempore exiſtenti Legato, ſeu Vicelegato Avenionen., aut pro eo alii, vel aliis, ad quos pro tempore ſpectabit, aut ſpectare poterit, celebrationem & ſtipulationem novæ locationis ejuſmodi privativæ facultatis pro dicto Archigymnaſio, celeremque tranſmiſſionem pecuniæ de Civitate Avenionen. Romam, ad effectum illam, ut infra, deponendi, abſque ulla dependentia a prædicta Congregatione Avenionen., aut a Camera Apoſtolica, illiuſque Officialibus, & Miniſtris prædictis, committere, & mandare liberè & licitè poſſint, & valeant.

Modum aſſervandi & ſolvendi pecunias aſſignatas præſcribit.

Poſtremo volumus, & mandamus, ut pecuniæ, ut ſupra, provenientes, apud Menſam Nummulariam Montis Pietatis, ad creditum dicti Archigymnaſii, in peculiari tamen & ſeparato computo, deponantur, ita ut cum aliis prædicti Archigymnaſii reditibus nullo unquam tempore miſceantur, vel confundantur, ſed ſtare debeant dumtaxat ad effectum, ut pro rata ſcutorum quadringentorum, prædictis duobus Lectoribus Mathematicæ, & Chymiæ, annua honoraria & ſtipendia a Nobis iiſdem reſpectivè conſtituta, in conſuetis tertiariis, juxta morem aliarum Cathedrarum, & Lectorum ipſius Archigymnaſii, mediantibus ordinibus manu Rectoris ejuſdem pro tempore deputari ſubſcriptis, perſolvantur; reſiduum verò in expenſas neceſſarias pro experimentis Chymicis, & non in alios quoſcumque uſus, omninò erogetur.

Clauſulæ pro præmiſſorum firmitate.

Præſentes quoque Litteras, quas in dicta Camera Apoſtolica, juxta Conſtitutionem fel. rec. Pii Papæ IV. Prædeceſſoris Noſtri deſuper editam, præſentari, inſinuari, & regiſtrari volumus, præmiſſaque omnia, & ſingula, nullo unquam tempore ex quibuſcumque cauſis, de ſubreptionis, vel obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis Noſtræ, vel quocumque alio defectu notari, impugnari, retractari, ſeu etiam revocari, ſuſpendi, reſtringi, limitari, aut in jus, vel controverſiam vocari, ſeu ad terminos juris reduci poſſe, ſed ſemper, perpetuòque valida, & efficacia exiſtere, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere; ſicque per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarium, & alios Cardinales, nec non Palatii Apoſtolici Auditores, prædictæque Cameræ Theſaurarium Generalem, & Clericos Præſidentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus quibusvis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, dictæque Cameræ, nec non Congregationis Avenionen. & Archigymnaſii prædicti, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis reſpectivè ſtatutis, & Conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Litteris Apoſtolicis dictæ Congregationi, eidemque Cameræ, ac illius Officialibus & Miniſtris, & quibuſvis aliis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, ac irritantibus decretis, etiam motu, ſcientia, deliberatione, & poteſtatis plenitudine paribus, etiam conſiſtorialiter, ac aliàs quomodolibet in contrarium præmiſſorum confirmatis, approbatis, & innovatis: Quibus omnibus & ſingulis, etiam ſi pro ſufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum omnium & ſingulorum tenores præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium & ſingulorum effectum, ſpecialiter, & expreſsè, ac latiſſimè, & pleniſſimè motu ſimili derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides præſtanda tranſumptis.

Utque de præmiſſis etiam in Civitate & Ditione Avenionen., quandocumque opus fuerit, fides ſieri valeat; volumus, ut earumdem præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo præfati Sylvii Cardinalis, ſeu reſpectivè Romani pro tempore Pontificis Secretarii Status, aut prædicti Archigymnaſii Rectoris obſignatis, eadem prorſus fides adhibeatur in Judicio, & extra illud, quæ adhiberetur præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio.

Nulli ergò omninò Hominum liceat hanc paginam Noſtræ Erectionis, diſmembrationis, applicationis, inhibitionis, conceſſionis, decreti, mandati, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum

Petri,

Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pont. A. IX. die xx. Octobris 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnatinnis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo octavo, quinto Idus Octobris Pontificatus Noſtri Anno Nono.

D. Card. Paſſioneus.
J. Datarius.

VISA DE CURIA
I. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

LXIII.

Decretum quo prohibetur cuilibet in poſterum Libros, Scripturas, aliaque Opera quæcumque Typis imprimere, ſeu aliter in lucem edere, in quibus de imminutione dierum Feſtorum de Præcepto, ſive pro, ſive contra eam agatur.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Inſtantiæ factæ Pont. ſuper imminutione dierum Feſtorum.

NOn multi menſes effluxerant, ex quo placuit Omnipotenti Deo humilitatem Noſtram nullis ſuffultam meritis ad univerſalis Eccleſiæ regimen aſſumere, quum plurium, & pietate, & doctrina inſignium Virorum, necnon Epiſcoporum per Eccleſias tàm citra, quàm ultra Montes conſtitutorum, inſtantiæ ad Nos deferri cœperunt, ut numerus dierum Feſtorum de præcepto in ſatis nota Conſtitutione rec. mem. Prædeceſſoris Noſtri Urbani Papæ VIII. præfinitus, auctoritate Noſtra minueretur. Quam quidem ob rem, Nobis exponebant, & nimis grave detrimentum humilioris ſortis hominibus, qui manuum ſuarum laboribus ſe ipſos, ſuaſque familias ſuſtentare coguntur, ex hujuſmodi Feſtorum dierum numero, quibus operari prohibentur, inferri; Et ſimul arduum vel potius impoſſibile eſſe, debitam, exactamque eorum obſervantiam & ſanctificationem a populis obtinere; ſiquidem poſt innumeras diſtrictaſque leges ea de re latas, & curas adhibitas, numquam ſæpius cauponæ atque popinæ frequentari dignoſcuntur, quàm ipſis diebus Feſtis, pomeridianis potiſſimùm horis, non ſine ſcandalo, & rixarum, aliorumque criminum ſequela. Cumque Cariſſimus in Chriſto Filius Noſter Carolus utriuſque Siciliæ Rex Illuſtris poſt aliquot annos Urbem ingreſſus ad Nos comiter acceſſiſſet, non omiſit ſummo zeli ſtudio pro hujuſmodi Feſtorum dierum in ſuis Regnis immioutione Nobiſcum agere.

Summa rationum, quæ adducebantur.

Pont. de hac re diſſertationem confecit, ut aliorum ſententias audiret.

Nos autem cum primum illæ, quas ſupra diximus, inſtantiæ ad Nos pervenerunt, minimè labori pepercimus, ut rem ipſam in ſuis fontibus inſpiceremus; quin etiam ſatis amplam Diſſertationem ea de re exaravimus, & publicari curavimus, in qua pleraque a Nobis demonſtrata fuit, ad hanc minuendorum Feſtorum materiam pertinentia, pluresque hujuſmodi imminutionis viæ indicatæ fuerunt; ſed nihil definitum, aut pro auctoritate ſtatutum fuit; quum id Nobis unicè propoſitum tunc ſuiſſet, ut aliorum ſententias intelligeremus, non ſolùm circa rationem peragendæ Feſtorum dierum reductionis, ſed etiam ſuper ipſius imminutionis ſubſtantia, an eam fieri, vel potius rem in priori ſtatu relinqui præſtaret; itaut, qui reductionem nequaquam faciendam exiſtimaret, minimè neceſſe haberet de illius executionis modo inquirere, aut Nobis conſilium præſtare.

Et 40. Perſonarū conſilium exquiſivit.

Quadraginta porrò fuerunt, quorum conſilium requiſivimus; inter quos nonnulli hujus S. R. E. Cardinales, Epiſcopi plures tàm Itali, quàm Ultramontani, reliqui Theologiæ aut Sacrorum Canonum Profeſſores, vel in Eccleſiaſticæ Diſciplinæ rationibus tum Romæ, tum alibi, agendo potiſſimum experiendoque verſati. Horum omnium reſponſa, juxta mandatum Noſtrum, ſcripto concepta, quæ adhuc apud Nos aſſervantur, cùm accepiſſemus; ex prædicto numero, tres ſupra triginta invenimus, qui Feſtorum dierum imminutionem vel neceſſariam, vel utilem omnino fore affirmabant; ex his verò, quindecim Nobis ſuadebant, ut editâ generali Apoſtolica Conſtitutione, hujuſmodi imminutionem in univerſa Eccleſia ſtatueremus; alii autem numero octodecim, audiendas eſſe cenſebant inſtantias Eccleſiarum, atque Diœceſum, earumque peculiaribus neceſſitatibus diverſa atque opportuna ratione conſulendum. Quod verò pertinet ad ipſius reductionis modum; quum in Concilio Provinciali Tarraconenſi, habito ſub ſan. mem. Prædeceſſore Noſtro Benedicto XIII. Pontifice de Nobis optimè merito, conditum fuerit Decretum, ut, accedente Apoſtolicæ Sedis approbatione & auctoritate, ac ſalva obligatione ſanctificandi, ut prius, omnes dies Dominicos, & ſolemniores quaſdam Feſtivitates, quibus nimirum & aſſiſtendum foret Sacrificio Miſſæ, & abſtinendum ab operibus ſervilibus; in aliis quibuſdam Feſtis minus principalibus, tenerentur quidem Fideles ex præcepto Miſſam audire, ſed reliquum diei tempus operibus & laboribus quibuſque exercendis, etiam ſervilibus nuncupatis, licitè impendere poſſent; cumque ipſius Concilii Patres Año Domini MDCCXXVII. hujuſmodi Decreti approbationem & confirmationem a præfato Benedicto Prædeceſſore petiiſſent, idemque Prædeceſſor Anno ſequenti MDCCXXVIII. Decretum ipſum per ſuas Apoſtolicas Literas in forma Brevis approbaſſet & confirmaſſet; ex præfatis XXXIII. conſulentibus, viginti tres in eo concordes fuerunt, ut Feſtorum dierum reductio juxta formam & methodum Decreti Conciliaris Tarraconenſis fieri deberet, reliquis decem in diverſas ſententias abeuntibus; aliis nempe tollendas omninò cenſentibus Feſtivitates aliquot ex his, quas Urbanus VIII. ſervari mandaverat; aliis proponentibus plurium Feſtivitatum conjunctionem in unam diem de præcepto ſanctificandam; aliis verò complura Sanctorum Feſta in dies Dominicos transferentibus.

Major numerus reductionem faciendam cenſent.

Aliquid etiam per generalē Conſtitutionem, alii non.

Et quid circa modum.

Pontifex nil generaliter præcipere, ſed peculiares Epiſcoporum inſtantias expectare ſtatuit.

Nos autem, horum omnium conſiliis perlectis, maturèque perpenſis, nequaquam expedire judicavimus generalem hac de re Conſtitutionem edere, quum Nobis animo obverſarentur multimodæ difficultates olim adverſus prædictam Urbani Prædeceſſoris Conſtitutionem excitatæ ab iis ipſis, qui pro illius promulgatione conſilium dederant, & preces obtulerant. Quapropter, ut & Apoſtolicæ Sedis auctoritati ac dignitati proſpiceremus, & ſimul oſtenderemus, quanto in honore apud Nos habeantur Venerabiles Fratres Noſtri Eccleſiarum Antiſtites, quos quidem ſuarum Diœceſum neceſſitates optimè intelligere, maximoque zelo pro Dei cultu & gloria flagrare non dubitamus; id Nobis ſervandum propoſuimus, & re ipſa ſervavimus, ut nihil hac in re decerneremus, niſi poſtquam Epiſcopi pro ſuis quique Diœceſibus, aut Metropolitani, de Suffraganeorum conſilio & aſſenſu, pro ſuis Provinciis, peculiares Eccleſiarum & Populorum neceſſitates Nobis demonſtrantes, Feſtorum dierum imminutionem poſtulaſſent. In quo tamen non cuilibet anguſtæ Diœceſis Epiſcopo id optanti annuendum cenſuimus, niſi ſimul finitimi alii Præſules id ipſum expeterent; quò ſcilicet ritus & diſciplinæ uniformitas, quantum fas eſſet, in vicinis atque conterminis Diœceſibus conſervaretur. Præterea nihil innovari voluimus, non ſolum in hac Noſtra Romana Urbe, pro qua peculiares

quædam circumſtantiæ ponderandæ ſunt, quæ aliis Civitatibus ac Diœceſibus aptari nequeunt; ſed nec in Noſtra Bononienſi Civitate ac Diœceſi, cujus Paſtorale regimen una cum Supremo Pontificatu retinemus; ne ſcilicet aliis exemplo & judicio Noſtro præire voluiſſe videremur, ut pro ſuis Diœceſibus, licet inviti, id facerent, quod Nos ipſi Bononiæ feciſſemus; aut hominum cenſuram adverſus illos excitaremus, qui non idem egiſſent, quod Nos ſtatuiſſe viderent in Diœceſi regimini Noſtro immediatè ſubjecta.

Ideoque, inſtantibus Epiſcopis, in illarum Diœceſibus obſervantiam nonnullorũ Feſtorum relaxavit.

Hanc igitur agendi normam conſtanter ſequentes, oblatis Nobis multorum Epiſcoporum petitionibus, præceptum obſervandi dies Feſtos in pluribus Diœceſibus, atque Regionibus, juxta modum inferius dicendum, benignè relaxavimus; Nec aliquid invenire eſt hac in re ullibi a Nobis fuiſſe ſtatutum, ſine præcedentibus inſtantiis, & cauſarum expoſitionibus, pro ſingulis Civitatibus, & Diœceſibus, ex parte earumdem Antiſtitum ad Nos & Apoſtolicam Sedem delatis. Quod verò ſpectat ad modum relaxandi hujuſmodi præceptum; quum adverterimus, legem audiendi Miſſam, ab alia feriandi ab operibus ſervilibus, diſtinctam planè, & ſeparabilem eſſe; ipſoſque etiam Epiſcopos non ſolum frequenter agrorum cultoribus, ſed & urbanis quandoque Operariis, haud difficulter concedere, ut dies Feſtos, officio Miſſæ dumtaxat aſſiſtendo, ſanctificent, de cætero autem laborioſis operibus incumbere valeant: quin etiam a quibuſdam Moralis Theologiæ Scriptoribus, licet audacter, aſſertum fuiſſe viderimus, immunes eſſe a peccato pauperes, & inopes, qui Feſtis diebus etiam ſolemnioribus, quò valeant egenas familias ſuas ſuſtentare, audito Sacro, laboribus manuum ſuarum, quantumvis ſervilibus, per plures horas occultè, & ſine ſcandalo occupantur; cumque potiſſimum Tarraconenſis Decreti ab Apoſtolica Sede, ut ſupra dictum eſt, approbati, illuſtre exemplum præ oculis haberemus: In tadmittendis Epiſcoporum Inſtantiis, hanc obſervavimus methodum, ut, firmam & ratam relinquentes utramque legem de audienda Miſſa, & de abſtinendo ab operibus ſervilibus in omnibus diebus Dominicis, & in præcipuis quibuſdam anni Feſtivitatibus; aliarum minus ſolemnium ſanctificationem ita deinceps fieri permitteremus, ut, audita Miſſa, reliquum diei tempus pauperibus liberum eſſet ad laborioſa quæque opera exercenda. Neque verò facilem aditum apud Nos invenerunt aliquorum Antiſtitum preces, qui Feſtorum dierum imminutionem alia via & ratione in ſuis Diœceſibus fieri optabant; tranſlatis nimirum in dies Dominicos Sanctorum Feſtivitatibus per hebdomadas occurrentibus.

Modus, quo Indultũ ſuis conceſſum, refertur.

Hæc Indulta non immutant Catalogum Urbani VIII.

Per hæc autem minimè detractum cenſeri debet providæ Conſtitutioni Prædeceſſoris Noſtri Urbani Papæ VIII., quam & Apoſtolico illius zelo dignam, & eorum temporum rationibus maximè aptam fuiſſe agnoſcimus, & profitemur. Nec aliter profectò de illa Nos judicare dicendum eſſet, etiamſi (prout fert earum legum natura, quæ ad Eccleſiaſticam diſciplinam, mutationibus meritò ſubjectam, unicè pertinent), ex novis non levibus, neque pro ingenio excogitatis cauſis, ſed tot inſignium Eccleſiæ Præſulum judicio comprobatis, plures dies Feſti de præcepto in Urbani Catalogo deſcripti, ex obſervandorum dierum numero exempti omnino fuiſſent. Ideoque multo minus hoc dici poteſt, ubi nulla ex Feſtivitatibus in ea Conſtitutione deſignatis peculiari cultu & ſanctificatione privata eſt; ſed in aliquibus dumtaxat permiſſum fuit, ut Divinis Myſteriis religioſâ ſaltem præſentiâ celebratis, cuilibet licitum eſſet, operibus & laboribus humanæ vitæ utilibus, & neceſſariis intendere.

Quod enim Eccleſiaſtica diſciplina, ſalvo honore præcedentibus Conſtitutionibus, earumque auctoribus debito, & ſine eorum reprehenſione atque injuria, immutari valeat, innumeris poſſemus exemplis apertiſſimè comprobare, a quibus, cum in re minimè dubia verſemur, recenſendis ſuperſedemus; illudque ſolùm monuiſſe ſufficiat, tunc demum innocuam eſſe antiquæ diſciplinæ mutationem, dum non temere atque inconſultò, ſed a legitimis Superioribus, & juſtis de cauſis fiat, quas Innocentius III. Prædeceſſor Noſter in Concilio Lateranenſi IV. *Can.* 50. commemorat.

Varii tamen ſcripſerunt an rectè Epiſcopi id petant.

Et Nos quidem jure Nobis polliceri poſſe videbamur, dum circa propoſitam dierum Feſtorum imminutionem adeò cautè, adeò ex aliorum potius ſententia, quàm ex auctoritate, qua fungimur, omnia ad hunc diem agere ſtuduimus, nec noſtram agendi rationem in aliorum cenſuram & offenſionem incidere debere, nec Eccleſiæ pacem, quæ Nobis ſummopere cordi eſt, ullo modo turbandam fore. Verùm nonnulla intervenerunt, quorum cauſa eam Nobis ſpem in irritum ceſſiſſe dubitamus. Quum enim inter Viros doctos diſputari cœperit, rectè ne, an ſecus, Epiſcopi faciant, qui ab Apoſtolica Sede poſtulant, ut liceat in ſuis Diœceſibus aliquos dies Feſtos de præcepto minus principales ſola Miſſarum auditione ſanctificare, non interdicto in reliquis horis negociorum & operum etiam ſervilium exercitio; quamvis facilè intelligamus, hujuſmodi diſſidia ex diverſa hominum judicandi & opinandi ratione ortum habere, humanaſque res omnes ſimilibus diſſenſionibus plerumque ſubjectas eſſe; nihilominus ab aliquibus doctis probiſque Viris demonſtratum Nobis eſt, in hac controverſia, Scribentium ſtilum intra innocuæ diſceptationis terminos non conſtitiſſe; dubitarique poſſe, ne ab improbandis poſtulantium ſtudiis, ad ipſius conceſſionis reprehenſionem ſenſim diſputatio tranſierit; adeoque incaluiſſe concertationis æſtum, ut in publicis Libris & Scripturis, graviores accuſationes & cenſuræ in contrariæ ſententiæ defenſores utrimque conjectæ fuerint; ex quo ſanè novarum turbarum occaſio, cum Eccleſiaſticæ pacis detrimento, exiſtere poſſet.

Quorum diſſidiis pax Eccleſiaſtica turbari poſſet.

Pontifex de hac unicè ſollicitus.

In hoc ſtatu rerum, Nos unam ab altera conſultationis cauſa ſejunximus. Quæcumque circa Noſtram agendi rationem dicta & conſcripta palam, Nobis obſervanda offerebantur, ea nec audire voluimus; ſed, teſtimonio conſcientiæ Noſtræ contenti, illa omnia vel neglevimus, vel nimio contendentium ardori condonavimus. Quod verò ſpectat ad ipſam ferventis diſputationis naturam, illius examen primòm demandavimus nonnullis in Theologica facultate præſtantibus Viris; qui ſanè, omnibus viſis atque perpenſis, retulerunt neutra ex parte ullum Catholici dogmatis caput in controverſiam adductum fuiſſe, nihil adverſus Urbani VIII. Conſtitutionem contumelioſè, aut irreverenter eſſe dictum, nullum eſſe locum in contendentium ſcriptis, quantumvis adverſariorum cenſura notatis, cui genuinus Catholicus ſenſus revera non ſubſit. Approbato Theologorum judicio, quod luculentiſſimis ſcriptis ediderunt, quid facto opus eſſet, ut ulterioribus perturbationibus occurreremus, exquiſivimus; & aliquot Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium, aliorumque Eccleſiaſticæ Diſciplinæ peritorum conſilium fuit, ut univerſæ quæſtioni, auctoritate Noſtrâ Apoſtolicâ, ſilentium imponeretur, publicandiſque in poſterum ſuper ea libris & ſcriptis aditus intercluderetur; id quod a Prædeceſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus, ad alias extinguendas controverſias ſimiliter exardeſcentes, non ſemel factum fuiſſe conſtaret. Horum conſilium Nos, matura deliberatione prælibata, & probavimus, & exequen-

Eorũ ſcripta examini ſubjicit.

Cenſura Examinatorũ.

Et aliorum conſilia ulteriori providentia.

dum

dum ſtatuimus; eo maximè, quod, ſi ſcribentibus pro una aut altera ſententia, hic finis propoſitus eſt, ut Eccleſiarum Antiſtites vel a petendo minuendorum Feſtorum Indulto retrahantur, vel ad illud poſtulandum incitentur; tot ſunt, quæ ad hunc diem in utramque partem ſcripta & dicta fuerunt, ut quilibet Epiſcopus ſatis in illis habeat, quo ſuum denique conſilium capere poſſit, prout ad optimum Diœceſis ſuæ ſtatum, & ad Dei gloriam magis expedire judicaverit.

Decernitur propterea

Quapropter Nos hujuſmodi conſilio adhærentes, de Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine, præſentis noſtri Decreti vigore, omnibus & ſingulis infraſcriptis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis infra ſtatuendis, prohibemus

I. Ne ſuper Decreto hujuſmodi quiſquam ſcribatur.

primò, ne ullam hujus Decreti explicationem, interpretationem, aut commentarium, nec multò minus ullum Librum, Diſſertationem, Epiſtolam, ſeu alterius generis opus, quo Decretum ipſum ſive directè, ſive indirectè oppugnetur, edere aut publicare audeant.

II. Neque ſuper Indultis concedendis, vel denegandis pro imminutione Dierum feſtorum.

Secundò vetamus & interdicimus, ne ullos in poſterum Libros, Libellos, Relationes, Theſes, Folia, Epiſtolas, vel alterius cujuſcumque generis Opera & Scripta, in quibus de imminutione dierum Feſtorum de præcepto, aut de facultate concedenda, vel deneganda, ut auditâ Miſſa in nonnullis minùs principalibus anni Feſtis fas ſit operibus ſervilibus vacare, ſive ex profeſſo, ſive incidenter agatur, ſive cum vero, ſive cum ficto Auctoris nomine, ſive ſub alieno, vel etiam ſine alicujus nomine, Typis imprimere, vulgare, ſeu alia quacumque ratione in lucem edere præſumant.

III. Quæcumque ſcripta, antea jam facta, denuo non imprimantur.

Tertiò quæcumque ad hunc diem hac ſuper re edita fuerunt Opera & Scripta, iterum prælo ſubjici & recudi, multoque magis nova Folia, Opera, Epiſtolas, Diſſertationes, aliaque præmiſſa, poſt hæc, ſub anteriori datâ, fraudulenter imprimi, aut publicari, ſimiliter prohibemus; Decernentes, quæcumque hujuſmodi Opera & Scripta, in ſpretum, & fraudem præſentis Decreti, imprimi de cœtero forſan, vel aliàs, ut ſupra dictum eſt, in lucem prodire contingat, ea omnia & ſingula, abſque alio examine, & in pœnam inobedientiæ & contumaciæ, in Indicem Librorum prohibitorum quamprimum referri.

Omnes ad hujus Decreti obſervantiam teneantur.

Hujus autem Decreti lege omnes & ſingulas cujuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, & dignitatis Perſonas Eccleſiaſticas & Seculares, & cujuſcumque Ordinis, ſeu Congregationis, & Inſtituti, etiam Societatis Jeſu, & Militiæ Hoſpitalis S. Joannis Hieroſolymitani, aliorumque etiam ſpecialem & individuam mentionem requirentium Ordinum, Regulares, alioſque Eccleſiaſticos quoſcumque, etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali, & Patriarchali dignitate fulgentes, & S. R. E. Cardinales, æqualiter teneri, & expreſsè comprehendi, decernimus, & declaramus.

Pœnæ contra inobedientes.

Contravenientes verò, præter Librorum & Operum prohibitionem, ut præfertur, ſi quidem Laici fuerint, in excommunicationem majorem latæ ſententiæ, a qua nemo, præter Nos, & Succeſſores Noſtros Romanos Pontifices, niſi in mortis articulo, ipſos abſolvere valeat; Eccleſiaſticos autem uſque ad Sacerdotalem gradum incluſivè, pœnam ſuſpenſionis a divinis; in Superioribus verò gradibus conſtitutos, ſuſpenſionis ab exercitio Pontificalium, & a perceptione fructuum ſuorum Beneficiorum, Penſionum Eccleſiaſticarum, Monaſteriorum, Epiſcopatuum, & Archiepiſcopatuum, aliorumque Eccleſiaſticorum redituum quorumcumque, quarum pœnarum relaxationem, & reſpectivam rehabilitationem, Nobis, & Succeſſoribus Noſtris Romanis Pontificibus privativè reſervamus, ipſo facto, abſque alia declaratione, incurrere decernimus & ſancimus. Præterea Typographos & Bibliopolas, qui Libros, Scripta, aut Folia hujuſmodi, contra Decreti Noſtri legem, Typis imprimere, aut recudere, ſeu vulgare & venundare auſi fuerint, omnibus & ſingulis pœnis tam pecuniariis, quàm corporis afflictivis, quæcumque ſtatutæ ſunt adverſus eos, qui Libros prohibitos imprimunt, aut evulgant, ſive venales proponunt, ſubjacere, & re ipſa mulctari & plecti volumus, & mandamus.

Publicationi in Urbe peractæ tribuitur vis ſpeciali intimationis omnibus factæ.

Ut autem nemo de præmiſſis ignorantiam allegare aut prætendere poſſit, volumus & mandamus, hoc ipſum Decretum, ſeu illius exempla, ad valvas Baſilicarum Urbis, Cancellariæ Apoſtolicæ, Curiæque Generalis Innocentianæ, & in aliis ſolitis locis ipſius Urbis, per Curſores Noſtros publicari & affigi; atque ita publicatum & affixum, omnes & ſingulos perinde afficere, & arctare, ac ſi unicuique perſonaliter intimatum, & notificatum fuiſſet;

Exemplis fides tribuitur.

Ac præterea ipſius tranſumptis, ſeu exemplis, etiam impreſſis, cujuſcumque Notarii publici manu ſubſcriptis, ac ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, parem omnino fidem ubique locorum ab omnibus haberi, ac ſi Decretum ipſum Manu noſtra ſubſcriptum ipſis foret exhibitum, vel oſtenſum.

Dat. Pont. ann. 9. die 14. Novembris 1748.

Datum Romæ in Palatio Apoſtolico Quirinali die xiv. Novembris MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Nono.

Publicat. per Magiſtrum Curſorum more ſolito in Urbe die 16. Novembris 1748.

LXIV.

Nova Conceſſio Judicis privativi in cauſis Cameræ Capitolinæ.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Ad futuram rei memoriam.

Prœmium.

Sinceræ fidei, & devotionis affectus, quem dilecti filii Conſervatores Almæ Urbis Noſtræ in Nos, & hanc Sanctam Sedem gerere comprobantur, Nos inducit, ut eos ſpecialis favore gratiæ proſequamur. Exponi ſiquidem Nobis nuper fecerunt dilecti filii moderni Conſervatores Urbis prædictæ, quod aliàs fel. rec. Innocentius Papa XII. Prædeceſſor Noſter, poſtquam quamdam ſuam Conſtitutionem ſuper ſuppreſſione, abolitione, & abrogatione quorumdam Tribunalium, & nonnullorum Judicum peculiarium editam die ix. Septembris MDCXCII. publicaverat,

Innocentius XII., qui Judices particulares ſuppreſſerat.

per ſuum Chirographum Motus proprii expeditum, & manu propria ſignatum, omnia, & ſingula privilegia, & prærogativas, quibus Conſervatores prædicti uſque tunc gaviſi fuerant, & ad illos ſpectabant, & pertinebant, præſertim quoad facultatem, & prærogativam nominandi, conſtituendique unum Romanæ Curiæ Prælatum in Judicem privativum Cameræ Capitolii, qui omnes cauſas, activas, & paſſivas, in quibus ipſa Camera Capitolii jus vel intereſſe habere poſſet, privativè cognoſceret & definiret, prout Conſervatores pro tempore exiſtentes ab antiquo tempore, nempe a Pontificatu fel. rec. Pauli II. Prædeceſſoris itidem Noſtri conſtituere, & nominare conſueverant, ut ex antiquo Almæ Urbis prædictæ ſtatuto *lib.* 3. *cap.* 2. haberi aſſerebatur, de novo conceſſit, ſeu confirmavit,

Judice Cameræ Capitolinæ a ſuppreſſione exemit.

ac inſuper eoſdem Conſervatores in ſua Conſtitutione hujuſmodi, quoad facultatem nominandi Judicem hujuſmodi, minimè comprehenſos eſſe declaravit, quam quidem facultatem rec. mem. Clemens Papa XII. Prædeceſſor quoque Noſter per aliud ſimile ſuum Chirographum motus proprii ſignatum die xxiii. Novembris MDCCXXXI. de novo conceſſit, & tunc, & pro tempore exiſtentes Conſervatores prædicti quamplurimos

Clemens XII. Conſervatoribus Urbis facultatem dicti Judicem nominandi confirmavit.

Romanæ

Quia tamen dubitari poteſt, ne facultas hujuſmodi per Conſtitutiones Pontificis ſublata fuerit.

Romanæ Curiæ Prælatos unum in locum alterius vel defuncti, vel ad Cardinalatus dignitatem promoti, ſemper & uſque nunc nominare & eligere perrexerunt. Cum autem, ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, dicti exponentes vereantur, ne prærogativa hujuſmodi per binas Noſtras die XXVII. Februarii MDCCXLII. ſuper abolitione, & XXI. Decembris MDCCXLV. ſuper reformatione Tribunalium editas Conſtitutiones eis ablata ſit, ac proinde facultatem hujuſmodi per Nos confirmari, ſeu de novo concedi plurimùm deſiderent; Nobis propterea humiliter ſupplicari fecerunt, ut ſibi in præmiſſis opportunè providere, & ut infra indulgere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Ideo Pontifex attendens antiquum & recentius Urbis ſtatutum.

Nos igitur ipſos exponentes ſpecialibus ſavoribus, & gratiis proſequi volentes, & eorum ſingulares perſonas a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis a Jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatæ exiſtunt, ad effectum præſentium tantùm conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutas fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, inhærentes antiquo ſtatuto Almæ Urbis prædictæ anni MCCCCLXVI. *lib.* 1. *cap.* 12. & *lib.* 3. *cap.* 11. & *cap.* 25., nec non alteri ſtatuto anni MDXIX. *lib.* 1. *cap.* 12., & *cap.* 36., ac denique uniformi obſervantiæ centum propemodum annorum;

Et conſuetudinem, in qua reperiuntur Conſervatores.

eiſdem modernis, & pro tempore exiſtentibus Conſervatoribus dictæ Urbis, ut ipſi in Judicem Cameræ Capitolinæ unum ex Prælatis Romanæ Curiæ Civem Romanum, qui tamen Magiſtratum, ſive Officium inire nequeat, niſi poſtquam a Nobis, ſeu Romanis Pontificibus Succeſſoribus Noſtris, mediante Noſtro, & Succeſſorum prædictorum ſpeciali reſcripto, eoque actis publicis prædictæ Curiæ inſerto approbari meruerit, eligere, & nominare poſſint, & valeant, facultatem auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò concedimus, & indulgemus;

Dictam facultatem de novo concedit.

eidemque Prælato ſic, ut præfertur, eligendo, nominando, & approbando, auctoritate, & tenore prædictis itidem concedimus, & impertimur omnes, & ſingulas facultates, quoad cauſas civiles tam activas, quàm paſſivas, tam motas, quàm movendas, in quibus Fiſcus, & Camera Capitolina intereſſe aliquod habere poſſit, tum in prædictis antiquis ſtatutis Judici Cameræ prædictæ, tum in Chirographo ejuſdem Clementis Prædeceſſoris Prælato hujuſmodi attributas, cum eiſdem juribus, & privilegiis, quibus in cauſis itidem Fiſcalibus potiuntur, & gaudent Judices Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ,

Judici deputato communicat facultates opportunas.

& præſertim cum privilegio, quod ab ejuſmodi Prælati in Judicem electi decretis, aut ſententiis appellari nequeat, ſed ſolum peti poſſit commiſſio appellationis, aut recurſus ab audientia Noſtra, & Romanorum Pontificum Succeſſorum Noſtrorum;

Statuit, quod ab ejus decretis appellari nequeat, ſed tātū peti commiſſio &c.

cum declaratione, quod ipſe Prælatus ſic electus approbatuſque, ſit, atque eſſe intelligatur quoad cauſas ſupradictas Judex Ordinarius, atque ideo neque ſportulas accipere poſſit, neque ſub Conſtitutionibus revocatoriis Judicum, & Tribunalium particularium hactenus publicatis, vel in poſterum quavis occaſione a Nobis, ſeu Romanis Pontificibus Succeſſoribus Noſtris publicandis comprehenſus cenſeatur.

Quodque habeatur tāquam Judex Ordinarius.

Clauſulæ.

Decernentes eaſdem præſentes literas ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac dictis Conſervatoribus pleniſſimè ſuffragari, ſicque in præmiſſis per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus prædicta Innocentii Prædeceſſoris, ac Noſtris ſuper abolitione & reformatione Tribunalium editis, aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac Almæ Urbis, & Cameræ Capitolinæ hujuſmodi, etiam juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 11. Decembris 1748. Pontificatus Noſtri Anno Nono.

Dat. Pontif. Anno IX die 11. Decembris 1748.

D. Card. Paſſioneus.

LXV.

Feſtorum dierum reductio in Regno Neapolitano citra Pharum & in Diœceſibus Meſſanenſi & Panormitanā.

Venerabilibus Fratribus, Archiepiſcopis & Epiſcopis Regni Siciliæ citra Pharum, nec non Meſſanenſi & Panormitano Archiepiſcopis.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Venerabiles Fratres, ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Prooemium.

CUM, ſicut quædam ſunt, ut inquit S. Leo Magnus Prædeceſſor Noſter, quæ nulla poſſunt ratione convelli, ita multa ſint, quæ aut pro conſideratione ætatum, aut pro neceſſitate rerum oporteat temperari, illa ſemper conditione ſervata, ut in his, quæ dubia fuerint, aut obſcura, id noverimus ſequendum, quod nec præceptis Evangelicis contrarium, nec decretis Sanctorum Patrum inveniatur adverſum: Ea propter hæc Sancta Sedes, pro paterna erga univerſos Chriſtifideles benignitate, quoad integrum ſibi fuit, conſuevit ſupremam ſuam in iis auctoritatem interponere, quæ cæteroquin ad majus divini cultus incrementum præſcripta, aut per frigeſcentem in nonnullorum cordibus caritatem, ad otium, luxuriamque convertuntur, aut ob rerum ad vitam traducendam neceſſariarum inopiam, non ſine conſcientiæ angore contemnuntur.

Rex utriuſque Siciliæ petiit a Pontif. Feſtorū dierum reductionem.

Cum itaque Chariſſimus in Chriſto Filius Noſter Carolus utriuſque Siciliæ & Hieruſalem Rex Illuſtris tum coram per ſe ipſe, quum quatuor ab hinc annis Romam profectus eſt, tum ſæpe alias per ſuos in Urbe Miniſtros id a Nobis ſtudioſiſſimè efflagitaverit, ut pauperum calamitatibus ſublevandis, qui opere faciundo victum lucrantur, ſanctorumque dierum cultui, & Religioni amplificandæ, eorumdem Feſtorum dierum numerum imminuere dignaremur:

Reſponſum Pont. qui vota Epiſcoporū exquirere voluit.

Nos in tanto negotio, niſi re tota ſedulò perſpecta, haud quidquam decernendum eſſe rati, id uſque reſponſum dedimus: Nihil Nos de hujuſmodi Eccleſiaſticæ diſciplinæ inſtitutis prorſus immutaturos, niſi per Archiepiſcopos & Epiſcopos rogaremur, quos Spiritus Sanctus poſuit regere Eccleſiam Dei, quique Domus Iſraël facti ſpeculatores, quid ferant hominum, temporumque viciſſitudines, cominus introſpiciunt: Immo id in animum induxiſſe Noſtrum (ſi quid in hac re foret innovandum) affirmavimus, ut ſalva & incolumi, ſolemnioribus diebus Feſtis, veteri diſciplina de audiendo Sacro, & a ſervilibus operibus vacatione,

iiſdem

iiſdem tantum ſervilibus curis per aliquot Feſtos dies, humanæ neceſſitatis ratione habita, vacare indulgeremus, lege tamen aſtandi Sanctiſſimo Altaris Sacrificio neutiquam abrogata.

Epiſcopi omnes pro reductione ſupplicarũt.

Ab univerſis porro Fraternitatibus Veſtris ſupplices, graviſſimaſque in idem argumentum literas accepimus, quibus plurima incommoda ex dierum Feſtorum frequentia in veſtras reſpectivè Diœceſes, & Provincias invehi lamentabamini; ac de iis imminuendis accuratè differentes, eamdem, ac Nos ipſi, rationem arbitrabamini eſſe ineundam: id propterea ejuſdem Caroli Regis æquiſſimæ voluntati, nec non piis Fraternitatum Veſtrarum votis hac in re, quantum cum Domino poſſumus, obſecuti, Feſtorum dierum grandiorem numerum ad modum revocandum exiſtimavimus.

Hinc Fratr. primo excipit dies Feſtos, qui ab omni opere feriati eſſe debent.

Fraternitatibus itaque Veſtris, Fratres Archiepiſcopi, & Epiſcopi totius Regni Siciliæ citra Pharum, ac Fratres Archiepiſcopi Meſſanen. & Panormitan. per præſentes committimus, & mandamus, ut unuſquiſque Veſtrum in ſuis reſpectivè Provinciis, ac Civitatibus, & Diœceſibus hanc de Feſtis diebus legem Auctoritate Noſtra Apoſtolica edicat, nempe, ut diebus Dominicis Paſchatis Reſurrectionis, & Pentecoſtes, aliiſque per annum Dominicis diebus; nec non diebus Circumciſionis, Epiphaniæ, Aſcenſionis, Corporis Chriſti, & Nativitatis Domini; diebus Purificationis, Annuntiationis, Aſſumptionis, Nativitatis, & Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis Immaculatæ; natali die Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli; die Feſto omnium Sanctorum; ac Feſto die cujuſvis præcipui quarumcumque Civitatum, vel locorum Diœceſum prædictarum Patroni, pro veteri Eccleſiæ Catholicæ inſtituto, Sacris non tantum aſtare Chriſtifideles veſtrarum reſpectivè Civitatum, & Diœceſum teneantur; ſed etiam a ſervilibus operibus feriati ſunto:

Secundo quoad reliquos dies Feſtos illos ita ſervari jubet, ut audito Sacro, quis operibus ſervilibus vacare poſſit.

In reliquis verò Feſtis ſive per Apoſtolicam hanc Sanctam Sedem, ſive per Synodales quarumcumque Diœceſum hujuſmodi Conſtitutiones, ſive quacumque alia de cauſa, etiam ex cauſa voti per Chriſtifideles Civitatum, Diœceſum, & Provinciarum hujuſmodi, eorumque Majores facti, quod quoad hanc partem Auctoritate Noſtra Apoſtolica per Vos commutari volumus, præceptis, præſcriptiſque, ſacroſancto Miſſæ Sacrificio interſint; cæterum negotiis familiaribus, ſervilibuſque ſuis operibus, ſine ullo prorſus conſcientiæ ſcrupulo, incumbere integrum cuique eſto.

Conſulit in caſu quod duæ Eccleſiæ unitæ, ſingulæ proprium Patronum habeãt.

Ubi verò obtingit, unum eumdemque Epiſcopum duabus præeſſe Eccleſiis invicem canonicè unitis (quod potiſſimùm in Regno Siciliæ citra Pharum evenit) quarum unaquæque ſuum habet præcipuum Patronum, homines tantùm illius Diœceſis, cujus Patroni Feſtivus dies recurrit, non verò alterius, volumus & præcipimus eodem die tum Miſſæ Sacrificio adeſſe, tum a ſervilibus operibus ſibi temperare.

Hortatur Epiſcopos, ut Populos moneant circa dierum Feſtorum obſervantiam.

Quæ cum ita ſe habeant, Fraternitates Veſtras in Domino plurimùm hortamur, ut Vos populos veſtræ curæ commiſſos quàm ſæpiſſimè edoceatis, quæ ad juſtam, legitimamque dierum Feſtorum celebrationem pro temporum varietate pertinere videbuntur, qua ſpiritus alacritate, qua mentis contentione, qua cordis humilitate aſtare oporteat Sanctiſſimo Altaris Sacrificio, in quo Chriſtus Dominus tradit ſemetipſum pro nobis oblationem, & hoſtiam Deo in odorem ſuavitatis, quam frequentes diviuis Officiis, ſacriſque Concionibus, Chriſtianæ Doctrinæ explicationibus & explanationibus eſſe debeant, & quanti piaculi ſit eos temerare dies, quos ad ſui nominis gloriam amplificandam ſibi Dominus conſecravit. Ne autem per eos dies potiſſimùm Chriſtifidelium corda graventur in crapula, & ebrietate, ac cogitationibus ſecularibus, quàm diligentiſſimè curare debetis, ut profana quæque, ludicra, & minus religioſa a publicis locis quàm longiſſimè amoveantur, etiam invocato, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis: quod ſanè non defuturum neutiquam dubitamus. Memores ſemper Prophetici illius oraculi, quo ſolemnitates, quas vitioſa conſuetudine homines deturpant, tanquam ſtercus a Deo projiciendas, & diſperdendas eſſe declaratur.

Tranſumptis fidem præſtari præcipit.

Volumus autem, quod præſentium literarum tranſumptis, ſeu exemplis etiam impreſſis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo Perſonæ in Eccleſiaſtica Dignitate conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ adhiberetur ipſis præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Et derogat contrariis.

Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in univerſalibus, Provincialibuſque, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, nec non Provinciarum, Civitatum, Diœceſum, & locorum præfatorum etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & ſingulis, illorum tenores præſentibus pro plene & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die XII. Decembris MDCCXLVIII. Pontificatus Noſtri Anno Nono.

D. Card. Paſſioneus.

LXVI.

Erectio Cathedralis Eccleſiæ Pinarolien.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

IN Sacroſancta B. Petri Principis Apoſtolorum ſpecula, nullis Noſtris meritis, ſed inſcrutabili Divinorum Judiciorum altitudine collocati, ad univerſum Gregem Dominicum oculos Noſtræ mentis intentos ſemper habemus, more vigilis paſtoris inſpicientes, quid Apoſtolicæ providentiæ impendere debeamus, ut Grex ipſe ubique gubernetur utiliter, & ad Cœleſtia Paſcua fideliter dirigatur. Hinc, ſi ratio exigat, & Animarum utilitas perſuadeat, ut in aliquo inſigni Oppido nova Sedes Epiſcopalis inſtituatur, id quidem tantò libentiùs, promptiùſque curandum, ac congruè exequendum cenſemus, quantò ſtudioſiùs alicujus incliti Regis pietas novæ Sedis hujuſmodi inſtitutionem depoſcit, & exoptat, & Nos, rerum, & locorum circumſtantiis diligentiùs conſideratis, majori Divini Nominis gloriæ, commodiori Chriſtifidelium diſciplinæ, & Orthodoxæ Religionis incrementis arbitramur in Domino multifariàm prodeſſe, & ſalubriter expedire.

Inſtantia Regis Sardiniæ pro erectione Cathedralis Eccleſiæ in Oppido Pinarolii.

Status Monaſterii S. Mariæ dicti Oppidi ejus jurisdictio, & prærogativæ.

Cum itaque, ſicut ex inſinuatione Chariſſimi in Chriſto Filii Noſtri Caroli Emanuelis Sardiniæ Regis Illuſtris Nobis per dilectum filium Joannem Baptiſtam Balbis Simeonem Comitem de Rivera Senatorem Taurinen., ejus apud Nos, & Sedem Apoſtolicam Adminiſtrum factâ, accepimus, Monaſterium Abbatia nuncupatum Sanctæ Mariæ Oppidi Civitatis nuncupati Pinarolii Sancti Benedicti, ſeu Ciſtercien. Ordinis

Nullius Diœceſis Provinciæ Taurinen. quod de Jurepatronatus ejuſdem Caroli Emanuelis Regis, ratione Ducatus Sabaudiæ, cujos ipſe Carolus Emanuel Rex etiam Dux exiſtit, ex fundatione, vel dotatione, aut ex Privilegio Apoſtolico, cui non eſt hactenus in aliquo derogatum, fore dignoſcitur, ac cujus Abbas pro tempore exiſtens particulare & ſeparatum Territorium habet, ac Juriſdictionem quaſi Epiſcopalem in præfato Oppido, nec non in uno de Riva, & alio de Bardenaſca, ac alio de Abbatia, ſeo Sancti Verani pariter noncupato, nec non alio Sancti Petri ſimiliter nuncupato, ac alio de Talucco, & alio de Portis, ac alio de Villar Peroſa, & alio de Taglisreto, ac alio de Pinaſca, & alio de Peroſa, ac alio de Meana, & alio Sancti Secundi itidem nuncupato, ae alio de Mirandolo, & alio de Turina, ſeu vulgò inverſo Porte, ac aliu de Pomareto, & alio de Facto, & Riclareto, ac alio de Perero, & slio Sancti Martini, etiam nuncupato, ac alio de Maſſello, & alio de Chiabrsn, & Maniglia, ac alio de Rodoreto, & alio de Prali, nec non alio de Famolaſco, & alio de Mombello, ac reliquo de Lagnaſco ſibi ſubjectis locis exercet, ac Synodum convocare, & in ea Examinatores deputare conſuevit, dicti Monaſterii Commendâ, in quam illud ex conceſſione Apoſtolica ad vitam obtineri conſuevit, per obitum illius ultimi Poſſeſſoris Commendatarii extra Romanam Curiam defuncti ceſſante, adhuc eo, quo ante Commendam ipſam vacabat, modo vacare noſcatur ad præſens.

Qualitates ejuſdem Oppidi.

Oppidum verò præfatum perantiquum, & Caput Provinciæ, ſatiſque celebre, & inſigne exiſtat; cum in eo reperiantur multæ Nobiles Familiæ, ac frequentes Incolæ numerum quinque millium excedentes, literarum ſcientiâ, bonarum artium peritiâ, morumque urbanitate reſpectivè prædici, nec non præter unam, & alteram infraſcriptas Collegiatas Eccleſias, duo Sanctimonialium, & quatuor Virorum, unum videlicet Fratrum Sancti Dominici Prædicatorum nuncupatorum, & aliud Fratrum Sancti Auguſtini Heremitarum, & reliquum Fratrum ejuſdem Sancti Franciſci Capuccinorum reſpectivè nuncupstorum reſpectivè Ordinis Cœnobia, nec non Collegium Presbyterorum Regularium Societatis Jeſu, & Hoſpitium pro Puellis Orphanis, duo quoque Hoſpitalia, alterum Charitatis nuncupatum, alterum verò pro Infirmis, & Infantibus expoſitis, nec non Peregrinis recipiendis, ac Hoſpitium magnificè extructum pro Cathecumenis, & Hæreticis Vallium illarom Partium ad Fidem Catholicam noviter converſis.

Aliæ illius prærogativæ.

Pro temporali autem ipſius Oppidi, totiuſque Provinciæ, cujus illud, ut præfertur, Caput exiſtit, gubernio, & regimine reſideat inibi Gubernator cum Officialibus Status majoris, & militari præſidio, nec non adſint Inſpector, & Præfectus tàm pro Oppido, quàm pro illius Provincia præfatis: proptereaque inter illuſtria, & celebriora illarum Partium Oppida recenſeator, dignumque, & accommodum reputetur, ut Pontificali Sede per Nos, ut infra, decoretur, & ad Epiſcopalis Civitatis honorem evehatur.

Status duarum Collegiatarum Eccleſiarum ibidem exiſtentium.

Cumque inſuper in primodicto Oppido una Sancti Donati, & altera ſeculares, & Collegiatæ, quæ etiam Parochiales exiſtunt, Eccleſiæ Sancti Mauritii invicem perpetuò ſic unitæ, ut earum Præpoſitus & Canonici unum & idem Capitulum unius, & alterius Collegiatarum hujuſmodi conſtituant, & in ipſis Collegiatis Eccleſiis una Præpoſitura, quæ in utraque earum Dignitas principalis, & unica exiſtit, ac quindecim Canonicatus, totidemque Præbendæ, quatuor videlicet, totidemque omnino liberæ collationis, ae reſervationibus, ac affectionibus Apoſtolicis obnoxii, & obnoxiæ, quos, & quas pro tempore reſpectivè obtinentes, pro eo, quod eis datum fuit colligere Decimas tritici & vini ad rationem duorum pro quolibet centenario, & anno, Canonici Decimantes nuncupantur, qui aliàs cumulativè cum Præpoſito præfato munia Parochialia, Præpoſitus quidem in ambabus, Canonici verò Decimantes nuncupati hujuſmodi duo in una, & alii duo in altera Collegiatis Eccleſiis præfatis reſpectivè explebant, ac alii quinque, totidemqoe, qui, & quæ, ut etiam accepimus, olim de Jurepatronatus laicorum, certarum videlicet Familiarum ex fundatione, vel dotatione reſpectivè exiſtebant, ounc verò, Familiis hujuſmodi penitus extinctis, ad illos, & illas pro tempore reſpectivè vacantes Nominatio, ſeu Præſentatio Perſonarum idonearum in eis ad Nominationem, ſeu Præſentationem hujuſmodi, per Ordinarium loci, aut aliàs reſpectivè inſtituendarum, ad pro tempore exiſtentes Capitulum, & Canonicos unius, & alterius Collegiatarum Eccleſiarum hujuſmodi, ceſſantibus reſervationibus, & affectionibos Apoſtolicis præfatis, aut ex eorum reſpectivè fundatione præfata forſan ſemper, & quandocumque ſpectat, & pertinet, ac reliqui ſex Canonicatus, totidemque Præbendæ, qui, & quæ, ut ſimiliter accepimus, etiam de Jurepatronatus laicorum ex fundatione, vel dotatione exiſtunt, nec non ſex perpetua ſimplicia, perſonalem tamen reſidentiam requirentia, ac ſervitium Chori annexum habentia Beneficia Eccleſiaſtica, quæ pro tempore reſpectivè obtinentibus nonnullas Miſſas celebrandi, ſeu celebrari faciendi onus incumbit, tria nimirum in una, & reliqua tria in altera ex dictis Collegiatis Eccleſiis reſpectivè fundata, quorum unum, quod Joannes Antonius Solar, omnino liberæ collationis exiſtit, ad alia duo, quæ Henricus Marſiglia, & Joannes Michaël Julianus, dum illa pro tempore vacant, Nominatio, ſeu Præſentatio Perſonarum idonearum, in eis ad Nominationem, ſeu Præſentationem hujuſmodi, per eundem loci Ordinarium, aut aliàs reſpectivè inſtituendarum, etiam ad pro tempore exiſtentes Capitulum, & Canonicos præfatos, ceſſantibus reſervationibus, & affectionibus Apoſtolicis præfatis, ſeu ex eorum fundatione forſan ſemper, & quandocumque, ſimiliter ſpectat & pertinet; Reliqua verò tria, quorum unum Petrus Demolin, & aliud Proſper Boutal Clerici, ſeu Presbyteri dilecti quoque filii ad præſens reſpectivè obtinent, tertiom autem certo, quem præſentibus haberi volumus pro expreſſo, modo vacavit, & vacat ad præſens, ut pariter accepimus, de jurepatronatus laicorum, videlicet dilectorum pariter filiorum illorum de Lanteri, & de Boutal, & de Caluſio reſpectivè Familiarum ex fundatione, vel dotatione reſpectivè exiſtont, & ſuper cujus juriſpatronatus pertinentia quoad Beneficium vacans hujuſmodi lis, & cauſa in Partibus, ſeu in Romana Curia præfata coram certo, ſeu certis earundem Partium Judice competente, ſeu Judicibus competentibus inter unam præfatorum de Lanteri, & alteram Familias dilectorum itidem filiorum illorum de Aquilant ex una, & altera partibus ante, vel poſt præfatam illius vacationem introducta, in prima, ſeu alia veriori inſtantia pendet indeciſa, erecti, & inſtituti, ac erectæ, & inſtitutæ, nec non erecta & inſtituta reperiantur.

Quamquam verò Præpoſitus, & Canonici pro tempore exiſtentes præfati unum, & idem Capitulum unius, & alterius Collegiatarum Eccleſiarum hujoſmodi, ut præfertur, conſtituant, diverſimode tamen pro diverſitate Fundationum, in una, & altera Collegiatis Eccleſiis præfatis Chorus dirigatur, & Divina peragantur

Officia;

Othera; & Præpoſitus quidem in alterutra pro ejus libito Divinis Officiis interſit, Canonici autem præfati alii uni, alii alteri ex dictis Collegiatis Eccleſiis ſine viciſſitudine reſpectivè deſerviant, ſolumque omnes Canonici præfati inſimul ſacris functionibus interſint in primodicta Collegiata Eccleſia quibuſdam anni ſolemnitatibus, ac etiam inſimul conveniant pro eligendis Vicerectoribus pro Curæ Animarum Parochianorum unius, & alterius Collegiatarum, quæ etiam Parochiales, ut præfertur, exiſtunt, Eccleſiarum præfatarum, quam Præpoſitus, & quatuor Canonici Decimantes nuncupati prædicti olim exercebant, exercitio, itemque pro eligendis aliis quatuor Vicerectoribus ad curam Animarum. Parochianorum in locis Buriaſchi, & Rivæ, ac Bernedaſchæ, & Taluchi exiſtentium ſimiliter exercendam. Verum primodicta Collegiata Eccleſia in honorem præfati Sancti Donati dicata aptior, & magis accommoda dignoſcatur, ut ad Cathedralis Eccleſiæ ſtatum, & Dignitatem per Nos etiam, ut infra, ſublimetur.

Collegiata Eccleſia S. Donati dignior cenſetur, ut in Cathedralem erigatur.

Ceſſio Monaſterii Ulien. causâ hujus erectionis.

Quod ut amplioribus eveniat ſucceſſibus, dilectus ſimiliter filius Joannes Baptiſta Dorlier de Saint Innocent Presbyter, qui Monaſterium Præpoſituram nuncupatum Sancti Laurentii de Plebe Martyrum nuncupati Ulien. Ordinis Sancti Auguſtini Canonicorum Regularium Nullius, ſeu Taurinen. Diœceſis, in ea tamen Delphinatus parte poſitum, quæ in fœderibus Pacis initis cum Claræ memoriæ Ludovico hujus nominis XIV., dum in humanis ageret, Galliarum Rege Chriſtianiſſimo, Regiæ Domui Sabaudicæ ceſſa fuit, ad quod, dum illud pro tempore vacat, Nominatio Perſonæ idoneæ Romano Pontifici pro tempore exiſtenti facienda ad præfatum Carolum Emanuelem Regem ſpectat, & pertinet, in Commendam ad ſui vitam ex conceſſione Apoſtolica obtinet, ad infraſcriptorum effectum, Commendæ ſecundodicti Monaſterii, in quam illud ad vitam ex ſimili conceſſione Apoſtolica obtineri conſuevit, ac omni, & cuicumque Juri ſibi in ſecundodicto Monaſterio, illiuſque regimine, & adminiſtratione, vel ad illud quomodolibet competenti, & per eum prætenſo, in manibus Noſtris ſponte, & liberè cedere proponat, & ex nunc cedat.

Donatio a Rege facta.

Idemque Carolus Emanuel Rex, pro ingenti ejus Religione, & Catholici Principis pietate, plurimùm cupiens Cathedralis Eccleſiæ in primodicto Oppido inſtitutionem, ut præter alias, quæ ex Divinorum celebratione proficiſcuntur, utilitates, futurus inibi Epiſcopus pro tempore reſidens Pontificalis Dignitatis ſplendore, & verbo prædicationis, nec non Sanctorum Operum exemplo, fructuque orationis, Catholicæ Fidei veritatem exhibeat Hæreticis in vicinis Vallibus commorantibus, eoſque ab hæreticæ pravitatis erroribus ad viam ſalutis, operante Domino, revocet, & reducat, pro commodâ ipſius futuri Epiſcopi habitatione, & reſidentia, nec non pro Seminarii Puerorum Eccleſiaſtici inſtitutione, donec tamen, & quouſque Domus Epiſcopalis, & Seminarii hujuſmodi ædificia conſtruantur, aut aliter utcique congruè, & ſufficienter provideatur, uſum Palatii Gubernii in primodicto Oppido exiſtentis ad utrumque effectum ſatis apti & capacis, aſſignare proponat, & ex nunc libenter & liberaliter aſſignet.

Incipit diſpoſitiva.

Nos igitur, qui primodicti Oppidi ſtatu, & inſignitate, aliiſque circumſtantiis univerſis matura conſideratione penſatis, congruam eſſe cenſemus novæ Sedis Epiſcopalis in ipſo primodicto Oppido plantationem; eamque, ac omnia, & ſingula per Nos, ut infra, diſponenda Catholicæ Fidei propagationi, Chriſtifidelium ædificationi, & ſpirituali conſolationi, Divinique Cultus incremento valdè profutura confidimus, eximium ejuſdem Caroli Emanuelis Regis zelum, & religioſa deſideria plurimum in Domino laudantes, eaque Apoſtolicæ Noſtræ benignitatis Miniſterio proſequi volentes, necnon ſecundodicti Monaſterii Commendæ ceſſionem admittentes, Motu proprio & ex certa ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, in ſecundodicta Collegiata Eccleſia Sancti Mauritii Collegialitatem tantùm, ita ut illa ex nunc Collegiata eſſe deſinat, & deinceps primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ Sancti Donati in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut infra, erigendæ ſubjective tantum unita, & annexa remaneat, necnon in uno, & altero Monaſteriis præfatis quovis ea modo, aut ex aliorum quorumcumque Perſonis, ſeu per ſimilem vel aliam liberam ſecundodicti Joannis Baptiſtæ quoad ſecundodictum, quo verò ad primodictum Monaſteria, ſeu per liberam dicti Defuncti, vel quocumvis aliorum ceſſiones de illis, illorumque reſpective regimine, & adminiſtratione præfatis, in Romana Curia præfata, vel extra eam etiam coram Notario publico, & teſtibus ſponte factas, aut Conſtitutionem felicis recordationis Joannis Papæ XXII. Prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit *Execrabilis*, vel aſſequutionem alterius Beneficii Eccleſiaſtici quavis auctoritate collati, una, & altera Commendis præfatis ceſſantibus, vacent, etiamſi tanto tempore vacaverint, quod eorum proviſio juxta Lateranenſis Statuta Concilii, aut alias Canonicas ſanctiones ad Sedem Apoſtolicam legitime devoluta exiſtat, illaque ex quavis cauſa ad Sedem eandem ſpecialiter, vel generaliter pertineat, & ad illa conſueverit quis per Electionem aſſumi, eiſque Cura etiam Juriſdictionalis immineat Animarum, & ſuper regimine, & adminiſtratione præfatis inter aliquos Lis in illius petitorio vel poſſeſſorio, vel quaſi moleſtia, cujus litis ſtatum præſentibus haberi volumus pro expreſſo, pendeat indeciſa; dummodo tempore Datæ præſentium Monaſteria præfata aliis canonice commendata non exiſtant, & de uno, & altero Monaſteriis hujuſmodi conſiſtorialiter diſponi conſueverit, ſeu debeat, illorumque proviſio ad Nos, & Sedem Apoſtolicam præfatam ex quavis cauſa pertineat, in primodicto Monaſterio videlicet, cujus fructus, redditus, & proventus, ad ſexcentum florenos auri in Libris Cameræ Apoſtolicæ, ut ſimiliter accepimus, taxati reperiuntur, Abbatiam dumtaxat, & conſuetudinem primodictum Monaſterium commendandi, una cum illius Menſa Abbatiali, quæ, ſicut etiam accepimus, ſeorſim, & ſeparata a Menſa Conventuali reperitur; firmis tamen, & illæſis, ac ſalvis, & intactis in eorum Regulari ſtatu remanentibus ipſius primodicti Monaſterii Abbatia Clauſtrali, Conventuque, ac Menſa Conventuali, eorumque Juribus, membris, & pertinentiis univerſis; de præfati Caroli Emanuelis Regis conſenſu, Apoſtolica auctoritate perpetuo ſupprimimus, & extinguimus, Eccleſiam vero, & Fabricam, ſeu Ædificium ejuſdem primodicti Monaſterii, in quo Ædificio dilecti itidem Filii Conventus, & Monachi Ordinis Ciſtercien. Congregationis Reformatorum S. Bernardi ad præſens inhabitant, quæque ad illius Abbatem perpetuum Commendatarium ante ſuppreſſionem, & extinctionem hujuſmodi legitime ſpectabant, & pertinebant, eiſdem Conventui, & Monachis nunc, & pro tempore exiſtentibus dicta Apoſtolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, & appropriamus: Cum hoc tamen, quod iidem pro tempore exiſtentes Conventus, & Monachi, in memoriam conceſſionis, & appropriationis Eccleſiæ, & Ædificii hujuſmodi, ac in ſignum ſupremi Dominii, quatuor libras ceræ albæ quotannis die Feſto Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis futuro Epiſcopo Pinarolien. pro tempore exiſtenti, vel alteri pro eo Miſſarum Solemnia in primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam a Nobis per præſentes, ut infra, erigenda celebranti, per ejuſdem primodicti Mo-

Suppreſſio Collegiatæ S. Mauritii.

Et dictorum Monaſteriorum.

naſterii Procuratorem præſtare, & tribuere teneantur. In ſecundodicto autem Monaſterio, illiuſque Præpoſitura, & Eccleſia Sancti Laurentii de Plebe Martyrum nuncupati, præfatum Ordinem Sancti Auguſtini Canonicorum Regularium, necnon Conventualitatem, omnemque ſtatum, eſſentiam, naturam, officia, & Inſtituta Regularia, ac etiam conſuetudinem ſecundodictum Monaſterium commendandi, firmis tamen in infraſcripto ſæculari ſtatu remanentibus Præpoſitura præfata, illiuſque titulo, & denominatione, de ſimili præfati Caroli Emanuelis Regis conſenſu, pari Apoſtolica auctoritate itidem perpetuo ſupprimimus, & extinguimus, necnon ſecundodictum Monaſterium, illiuſque Præpoſituram, & Eccleſiam præfatas, ac membra, loca, res, & proprietates ad Præpoſituralem & Conventualem Menſas ejuſdem ſecundodicti Monaſterii quomodolibet ſpectantia, & pertinentia, ac dilectos pariter filios modernum infraſcriptum ſecundodicti Monaſterii Priorem, ac Joannem Agnetem de Geneis, & Joſephum Antonium de Roux, ac Dominicum de Reymond, & Franciſcum Marchet, & Joſephum Fantin, & Joannem Chalmas, ac Joſephum Antonium Matthæum Bonardel, & Joannem Sertout, ac Joannem de Fazi Canonicos Regulares Ultien. dicti Ordinis Sancti Auguſtini Canonicorum Regularium in eodem ſecundodicto Monaſterio una cum illius Priore præfato actu clauſtraliter viventes, necnon quoſcumque alios Canonicos Regulares ejuſdem Ordinis Sancti Auguſtini Canonicorum Regularium, qui in Congregatione Ultien. hujuſmodi expreſſe profeſſi exiſtant, quique vagi ſint, & in Ditionibus dicti Caroli Emanuelis Regis, aut alibi Conventualiter, ſeu Clauſtraliter non vivant, ad ſtatum Sæcularem dicta Apoſtolica auctoritate etiam perpetuo redigimus, & immutamus, privilegiis tamen, Indultis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, præeminentiis, inſignis, prærogativis, honoribus, facultatibus, Indulgentiis, & aliis gratiis quibuſcumque tam ſpiritualibus, quàm temporalibus, & mixtis, ſecundodicto Monaſterio, illiuſque Præpoſituræ, Eccleſiæ, & Conventui, ac Præpoſiturali, & Conventuali Menſis præfatis, ac Officiis, membris, locis, & Beneficiis, ſi quæ ſint, Apoſtolica, vel alia quavis auctoritate hactenus quomodolibet conceſſis, ac etiam de Jure, conſuetudine, privilegio, aut aliàs quomodolibet competentibus, quoad ea tamen, quæ ſunt in uſu, ac Sacris Canonibus & Conſtitutionibus Apoſtolicis, ſeu ſtatui ſæculari, & ordinationibus per Nos in præſenti ſecularizatione præſcriptis non repugnent, in omnibus & per omnia, perinde ac ſi ſtatus Regularis hujuſmodi minime immutatus foret, ſalvis, firmis, & illæſis remanentibus. Inſuper omnes, & ſingulos Canonicos Regulares præfatæ Congregationis Ultien. tam ſuperiùs nominatos, & cognominatos, ac in ſecundodicto Monaſterio ad præſens clauſtraliter viventes, quàm alios vagos, & in Ditione ipſius Caroli Emanuelis Regis, aut alibi verſantes, & Conventualiter non viventes, ab omni Apoſtaſiæ, & inhabilitatis macula, ſive nota, nec non excommunicationis, aliiſque ſententiis, cenſuris, & pœnis, earumque, propter votorum ſuorum ac Inſtitutorum Regularium Ordinis Sancti Auguſtini Canonicorum Regularium hujuſmodi tranſgreſſum, incurſu, caſtitatis tamen voto excepto, ac ab omni obligatione, & vinculo obſervantiæ Conſtitutionum, Ordinationum, Inſtitutorum, & conſuetudinum Regularium dictæ Congregationis, & Ordinis hujuſmodi, quem profeſſi fuerunt, & a quacumque votorum ab ipſis emiſſorum, præfato Caſtitatis voto excepto, & regula, jejuniorum obſervantia, ciborum abſtinentia, & habitus Regularis delatione, ita quod ipſi de cætero, quoad vixerint, in habitu, tonſura, Divinorum Officiorum celebratione, ceremoniis, ritu, inceſſu, victu, moribus, & vivendi modo, Presbyteris mere ſæcularibus omnino, & ubique, ſine ullo conſcientiæ ſcrupulo ſe conforment, & pro Presbyteris mere ſecularibus habeantur, & cenſeantur, ac Juriſdictioni Ordinariorum Locorum, in quibus eos reſpective commorari contigerit, omnino ſubjaceant, in utroque foro Apoſtolica auctoritate præfata abſolvimus, & totaliter liberamus, necnon cum omnibus Canonicis Regularibus ad ſecularem ſtatum per Nos, ut præfertur, redactis præfatis, ut ipſi, & eorum ſinguli, quæcumque, & qualiacumque cum Cura, & ſine Cura beneficia Eccleſiaſtica, etiamſi Canonicatus, & Præbendæ, Dignitates etiam majores, & Principales, Perſonatus, Adminiſtrationes, & Officia etiam Curata, & Electiva etiam in Pinarolien. a Nobis per præſentes ut infra erigenda, aliiſque Cathedralibus, Metropolitanis, Collegiatis, & aliis Eccleſiis, ſeu ſi Parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ fuerint; ſi eis aliàs canonicè conferantur, aut ipſi eligantur, præſententur, aut alias aſſumantur ad illa, & inſtituantur in eiſdem, in omnibus, & per omnia ad inſtar Presbyterorum ſæcularium recipere, & obtinere, & dummodo plura ſimul non ſint, quam quæ canonice permittuntur, quoad vixerint, retinere, nec non quaſcumque Penſiones annuas ſuper ſimilium, vel diſſimilium Beneficiorum Eccleſiaſticorum, ac etiam Menſarum Archiepiſcopalium, Epiſcopalium, & Abbatialum fructibus, redditibus, & proventibus, ac etiam diſtributionibus quotidianis, Apoſtolica eis auctoritate reſervandas, aut in eos etiam canonice transferendas, etiam quoad vixerint, ſimiliter in omnibus, & per omnia ad inſtar eorundem Presbyterorum Sæcularium percipere, exigere, levare, ac in ſuos uſus, & utilitatem convertere libere, & licite valeant, eadem Apoſtolica auctoritate diſpenſamus. Itemque eis, & eorum ſingulis, ut de quibuſcumque bonis, & rebus ad ipſos, & eorum quemlibet deinceps ſpectandis, & per eos poſt præſentem ſæcularizationem, legitime tamen, & licite acquirendis, in favorem quarumcumque Perſonarum, de Jure tamen capacium, teſtari, vel aliàs diſponere, eiſque ab inteſtato decedentibus, legitimi eorum Heredes ſuccedere, utque ipſi, & eorum ſinguli de cætero in quibuſcumque bonis Paternis, & Maternis, ac aliorum Conſanguineorum, ſeu Cognatorum ſuorum, vel aliorum quorumcumque, tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato ſuccedere, & illa donationis, legati, vel alio quovis Titulo conſequi, & habere, exceptis tamen iis, ad quæ fuerit qualitercumque, & quomodocumque, ante eamdem præſentem ſecularizationem, jus tertio quæſitum, ſive ſint bona, hæreditates, ſucceſſiones, legata, Primogenituræ, & Fideicommiſſa quæcumque, tempore datæ præſentium aliis jam delata, & actu, ob antiquam incapacitatem, vel renunciationem ipſorum Canonicorum Regularium ád Sæcularem ſtatum a Nobis per præſentes, ut præfertur, redactorum, jam aliis effective acquiſita, & ab eis poſſeſſa; & dummodo non ſint bona comprehenſa in renunciationibus per eos antea factis, quæ propter præſentem ſecularizationis, & rehabilitationis gratiam, non valeant ullatenus revocari, vel infirmari, etiam libere, & licite poſſint, & valeant, auctoritate præfata concedimus, & indulgemus.

Erectio Oppidi Pinarolii in Civitatem.

Præviis autem ſuppreſſionibus, extinctionibus, & Seculariżatione præfatis, primodictum Oppidum in Civitatem Epiſcopalem, Pinarolien., ut antea, nuncupandam, cum omnibus Juribus, honoribus, & prærogativis, quibus aliæ Civitates Pontificali Sede inſignitæ, & earum Cives utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, atque uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum;

Primo

Et Collegiatæ Eccleſiæ S. Donati in Cathedralem.

Primodictam vero Collegiatam Eccleſiam Sancti Donati in Cathedralem Eccleſiam, Archiepiſcopo Taurinen. pro tempore exiſtenti Metropolitico jure ſubjectam, ſub Invocatione Sanctæ Mariæ, necnon Sanctorum Donati, & Mauritii præfatorum, ac in ea Sedem Epiſcopalem pro uno Epiſcopo Pinarolien. etiam nuncupando, qui eidem Eccleſiæ, illique Civitati Pinarolien., ut præfertur, nuncupandis, & Diœceſi etiam Pinarolien., ut infra, conſtituendæ præſit, Abbates inferiores, Prælatos, & alios ad Synodum convocet, & omnia, ac ſingula Jura, Officia, & Munia Epiſcopalia habeat, & exerceat, cum ſuis Capitulo, ſigillo, arca, Menſa Epiſcopali, cæteriſque Cathedralibus, & Pontificalibus Inſigniis, nec non Juribus, juriſdictionibus, facultatibus, præeminentiis, prærogativis, privilegiis, honoribus, gratiis, favoribus, & Indultis realibus, perſonalibus, & mixtis, quibus aliæ Cathedrales Eccleſiæ, earumque Præſules quomodolibet, non tamen titulo oneroſo, ſeu ex Indulto, aut privilegio particulari, ſimiliter utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, atque uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt in futurum.

Et in ea Dignitatum ac Canonicatuum.

Utque primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigenda ex omni parte perfectior reddatur, condignoque Capitulo, & Canonicorum etiam Dignitates inibi obtinentium numero condecoretur, prævia omnium, & ſingulorum Canonicatuum, & Præbendarum, nec non trium Beneficiorum de Jurepatronatus Laicorum, ut præfertur, exiſtentium, ac ſervitium Chori annexum habentium, in ſecundodicta nuper Collegiata Eccleſia S. Mauritii nunc ſine Collegialitate remanente fundatorum præfatorum, de ipſa nuper Collegiata Eccleſia S. Mauritii nunc ſine Collegialitate, ut præfertur, remanente, ad primodictam Collegiatam S. Donati in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigendam tranſlatione, ita ut ex nunc de cætero tam Præpoſiti, quàm quindecim Canonicorum, ac ſex Beneficia præfata pro tempore obtinentium ſervitium in Divinis Officiis, aliiſque Functionibus præſtandum, in unum coaleſcat, & ad unam nimirum primodictam Collegiatam in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigendam redactum remaneat, cum facultate tamen ſe conferendi de per ſe, vel una cum toto infraſcripto Capitulo, ad ipſam nuper Collegiatam Eccleſiam Sancti Mauritii nunc ſine Collegialitate, ut præfertur, remanente in ſolemnioribus Anni Feſtivitatibus ad Sacras Functiones inibi peragendas: Inſuper ſalvis, & integris omnino remanentibus Præpoſituræ, & ſingulorum Canonicatuum, & ſingularum Præbendarum præfatorum fructibus, & oneribus, ita quod illam, & illos nunc, & pro tempore reſpective obtinentes, eiſdem annuis redditibus, & emolumentis, quibus hactenus gaviſi ſunt, etiam deinceps gaudere, & e contra omnia onera eis reſpective incumbentia, ut priùs, adimplere, & ſupportare reſpective debeant, & teneantur, in eadem primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigenda, præter Præpoſituram præfatam, quam Dilectus quoque Filius Joſephus Maria Garombi ad præſens obtinet, & quæ deinceps ſecunda inibi Dignitas exiſtat, ac cujus collatio, proviſio, & omnimoda alia diſpoſitio, dum illam pro tempore quomodolibet vacare contigerit, ad Sedem Apoſtolicam, vice, & loco Archidiaconatus a Nobis ut infra erigendi, ac Dignitatis inibi poſt Pontificalem majoris, & de infraſcripto Jurepatronatu dicti Caroli Emanuelis Regis extituri, ſemper, & quandocumque, ut antea, ſpectet, & pertineat; ac præter quindecim Canonicatus, totidemque Præbendas præfatos, quorum quatuor Canonicatus, totidemque Præbendæ omnino liberæ collationis, etiam ut antea, exiſtant, & ad alios quinque Canonicatus, totidemque Præbendas olim de Jurepatronatus Laicorum, ut præfertur, exiſtentes, pro tempore reſpective vacantes, Nominatio, ſeu præſentatio Perſonarum idonearum in eis, ad Nominationem, ſeu Præſentationem hujuſmodi, per Ordinarium Loci, aut aliàs inſtituendarum, prout hactenùs ad Capitulum, & Canonicos unius, & alterius Collegiatarum Eccleſiarum præfatarum, ceſſantibus reſervationibus, & affectionibus Apoſtolicis, aut ſi in eorum, & earum reſpective fundatione reſervationes, & affectiones hujuſmodi excluſæ reperiantur, aut ſpecialiter, & expreſſe caveatur, illos, & illas ſemper cenſendos, & cenſendas eſſe de Jurepatronatus Laicorum, ſemper, & quandocumque, ſpectavit, & pertinuit, de cætero ad primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigendæ Capitulum & Canonicos, etiam Præpoſituram, aliaſque Dignitates a Nobis etiam, ut infra, erigendas reſpectivè obtinentes, ſimiliter, æque, & pariformiter omnino ſpectet, & pertineat.

In reliquis vero ſex Canonicatibus, totidemque Præbendis de dicto Jurepatronatus Laicorum, ut præfertur, exiſtentibus, Juſpatronatus, & præſentandi laicale hujuſmodi ius, quibus illud de Jure reſpective competit, ſalvum, integrum, & illæſum omnino remaneat, ac præter ſex Beneficia ſervitium Chori, ut præfertur, annexum habentia præfata, deinceps Manſionariatus, ſeu Beneficiatus nuncupanda, quorum unum omninò liberæ collationis, ut antea, remaneat, ad alia duo etiam de Jurepatronatus Laicorum olim, ut præfertur, exiſtentia pro tempore reſpective vacantia, Nominatio, ſeu præſentatio Perſonarum idonearum in eis ad Nominationem, ſeu præſentationem hujuſmodi per Ordinarium Loci, aut aliàs inſtituendarum, prout hactenus, ad Capitulum & Canonicos unius, & alterius Collegiatarum Eccleſiarum præfatarum, ceſſantibus reſervationibus, & affectionibus Apoſtolicis præfatis, aut ſi etiam in eorum reſpective fundatione reſervationes, & affectiones hujuſmodi excluſæ reperiantur, aut etiam ſpecialiter & expreſſe caveatur illa ſemper cenſenda eſſe de Jurepatronatu Laicorum, ſemper, & quandocumque ſpectavit & pertinuit, de cætero itidem ad primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigendæ Capitulum, & Canonicos etiam Præpoſituram præfatam aliaſque Dignitates a Nobis etiam, ut infra, erigendas obtinentes, æque, & pariformiter omnino ſpectet, & pertineat. In reliquis vero tribus poſterioribus Beneficiis hujuſmodi de Jurepatronatu Laicorum, ut præfertur, exiſtentibus, Juſpatronatus, & præſentandi laicale hujuſmodi dictis reſpective Familiis, quibus illud de Iure competit, & quoad unumquodque Beneficium hujuſmodi, illi Familiæ, vel illis Familiis, cui vel quibus per eventum primodictæ litis illud adjudicari contigerit, itidem firmum, ſalvum, & illæſum reſpective remaneat.

Ad augendum Capitularium præfatorum numerum, unum Archidiaconatum, qui inibi poſt Pontificalem major, pro uno Presbytero in Theologia Magiſtro, vel in utroque, ſeu ſaltem Canonico Jure Doctore, aut Licentiato in aliqua approbata Univerſitate Studii generalis, futuro primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigendæ Archidiacono, a præfato Carolo Emanuele, & pro tempore exiſtente Sardiniæ Rege Illuſtri, ratione præfati Ducatus Sabaudiæ, ad illum pro tempore vacantem præſentando, ac unum Archipresbyteratum, qui tertia, pro uno Archipresbytero, ac unum Cantoratum, qui quarta, pro uno Cantore, & unum Theſaurariatum, qui

quinta, pro uno Theſaurario ab eodem Carolo Emanuele, & pro tempore exiſtente Sardiniæ Rege, ratione Ducatus hujuſmodi, ad eundem Theſaurariatum etiam pro tempore vacantem pariter præſentando, qui unam Miſſam qualibet hebdomada in ſuffragium Animarum ſupremorum Principum Regiæ domus Sabaudicæ defunctorum in perpetuum celebrare teneatur, ac unum Primiceriatum, qui ſexta, inibi reſpective Dignitates exiſtant, qui Archidiaconatus, & Archipresbyteratus, ac Cantoratus, & Theſaurariatus, necnon Primiceriatus præfati, quilibet illorum videlicet, ſicuti etiam quæ Præpoſitura præfata, a ſex ex ipſius primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam, ut infra erigendæ, Canonicis etiam una cum ſuis reſpective Canonicatibus, & Præbendis, abſque diſpenſatione Apoſtolica obtineri poſſint, & debeant, pro uno Primicerio, nec non duos alios Canonicatus, totidemque Præbendas, quæ nullo unquam tempore Juri optionis ſubjaceant, unum videlicet, & unam, qui Archidiaconatui, ac alterum, & alteram, qui Primiceriatui præfatis ſemper reſpective adhærere, & inſimul cum eiſdem Archidiaconatu, & Primiceriatu reſpective conferri, & abſque diſpenſatione Apoſtolica obtineri etiam debeant; pro ipſis futuris Archidiacono, & Primicerio etiam Canonicis primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigendæ extituris, ab ipſo Carolo Emanuele & pro tempore exiſtente Rege præfato, ratione Ducatus hujuſmodi, ad unum, & alterum Canonicatus, unamque, & alteram Præbendas, ut infra, erigendos & erigendas hujuſmodi, quomodolibet pro tempore reſpective vacantes, etiam præſentandis. Demum unam, quam Joſeph Vagnono, in Theologalem, ac alteram Præbendas, quam Hiacynthus Benaudo moderni primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam, ut infra, erigendæ Canonici dilecti quoque Filii ad præſens reſpective obtinent, & quorum ad id expreſſus reſpective accedit aſſenſus, in Pœnitentiariam reſpective Præbendas, quæ itidem Juri optionis nullo unquam tempore ſubjaceant, ita ut deinceps de uno, & una Theologali, quos Joſeph, ac de altero Canonicatibus, & altera Pœnitentiaria nuncupandis Præbendis hujuſmodi, quos Hiacynthus præfati ad præſens, ut præfertur, reſpectiva obtinent, quoties deinceps illos, & illas pro tempore quomodolibet reſpective vacare contigerit, prævio Concurſu diſponi, ac uni, & alteri Presbyteris etiam Magiſtris in Theologia, aut in utroque, vel ſaltem Canonico Jure Doctoribus, aut in Decretis reſpective Licentiatis provideri debeat, ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ac glorioſiſſimæ Virginis Mariæ, eorumdemque Sanctorum Donati, & Mauritii honorem, Fideique Catholicæ exaltationem, Apoſtolica auctoritate præfata perpetuo erigimus, & inſtituimus.

Diſmembratio Locorum & Eccleſiarum a Juriſdictione aliorum.

Præterea a Diœceſi Taurinen. quindecim, unum videlicet de Campione, & aliud de Fenile, ac aliud de Bibiana, & aliud Sancti Joannis nuncupatum, ac aliud de Angrogna, & aliud de Luſerna, ac aliud de Turre, & aliud de Bobbio, ac aliud de Rorata, & aliud de Villar, ac aliud Sancti Germani etiam nuncupatum, & aliud de Inverſo Pinaſca, ac aliud de Primolo in Vallibus ſita, necnon aliud de Buriaſco ſuperiori, & inferiori, ac reliquum de Bricheraſio extra Valles poſita reſpective Loca, aliaque viginti ſeptem ad ſecundodicti Monaſterii Præpoſituram a Nobis per præſentes, ut præfertur, ad Sæcularem ſtatum redactam præfatam ſpectantia, & ſuperiori Juriſdictioni pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Taurinen. ſubjecta, unum nempe de Oulx, & aliud de Bardenaſche, ac aliud de Meleſet, & aliud de Arnaud, ac aliud de Roche Mole, & aliud de Millaures, ac aliud de Bianiard, & aliud de Chabrao Beaulard, ac aliud de Sauſe de Oulx, & aliud de Sanolze, ac aliud de Salbeltrand, & aliud de Ceſane, ac aliud de Turres, & aliud de Beuſſons, ac aliud de Fenilis, & aliud de Deſertes, ac aliud De la Val, & aliud de Traverſes, ac aliud De la Rua, & aliud de Pautrceres, ac aliud de Viſſeaux, & aliud de Feneſtrelles, ac aliod de Mentolles, & aliud de Villaret, ac aliud de Chateau du Bois, & reliquum de Bauſſet, aliaque duo, in quibus Prior Monaſterii Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ præfati Ordinis Sancti Auguſtini Canonicorum Regularium Oppidi Civitatis nuncupati Secuſii Nullius Diœceſis Provinciæ Taurinen. a dicta Præpoſitura Ulcien. ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, per præſentes redacta dependentis, ſub Regulari forma, Archiepiſcopus verò Taurinen. quandam ſibi reſervatam Juriſdictionem, hactenus reſpective exercuerunt, unum videlicet de Exilles, & alterum de Chaumont, reſpective Loca, ac in omnibus, & ſingulis Locis præfatis conſiſtentes, & conſiſtentia Collegiatas, Parochiales, & alias Eccleſias, Monaſteria, Præpoſituras, Præpoſitatus, Prioratus, & alia quæcumque, quotcumque, & qualiacumque cum Cura, & ſine Cura Secularia, & quorumvis Ordinum Regularia Beneficia Eccleſiaſtica, etiamſi, Secularia videlicet, Canonicatus, & Præbendæ, Dignitates, Perſonatus, Adminiſtrationes, & Officia etiam Curata, & electiva etiam in Collegiatis, aliiſque Eccleſiis; Regularia vero Beneficia hujuſmodi, Præpoſitatus, Præpoſituræ, Dignitates etiam Conventuales, Perſonatus, Adminiſtrationes, & Officia etiam Clauſtralia, Cappellaniæ, & Cappellæ ſint, & ad Dignitates, Prioratus, Præpoſituras, & Præpoſitatus hujuſmodi conſueverint qui per Electionem aſſumi, omniumque, & ſingulorum quadraginta quatuor Locorum hujuſmodi utriuſque ſexus Perſonas, Habitatores, & Incolas tam Laicos, quam Clericos, Presbyteros, Beneficiatos, & Religioſos quoſcumque, cujuſcumque ſtatus, gradus, Ordinis, & conditionis exiſtant, ab Ordinaria, non tamen Metropolitica, Juriſdictione, Poteſtate, & Superioritate Venerabilis Fratris Noſtri moderni, cujus etiam ad hoc expreſſus accedit aſſenſus, & pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Taurinen., dicta Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuo diſmembramus, ſeparamus, & eximimus.

Illorum, illarumque ſubjectio Eccleſiæ Pinarolien.

Eaque quadraginta quatuor poſteriora Loca ſic per Nos, ut præfertur, diſmembrata, ſeparata, & exempta, itemque primodictum Oppidum in Civitatem Epiſcopalem a Nobis per præſentes, ut præfertur, erectum, & ex prioribus viginti ſex Locis præfatis alia viginti tria Loca, videlicet præfatum de Riva, ac dictum de Bardenaſca, & præfatum de Abbatia, ſeu Sancti Verani, ac dictum Sancti Petri, & præfatum de Talucco, ac præfatum de Portis, & dictum de Villar Peroſa, ac prædictum de Tagliareto, & præfatum de Pinaſca & dictum de Peroſa, & præfatum de Meana, ac dictum Sancti Secundi etiam nuncupatum, & prædictum de Mirandolo, ac præfatum de Turina, ſeu inverſo Ponte, & dictum de Pomareto, ac prædictum de Facto, & Reclareto, & dictum de Petero, ac prædictum Sancti Martini etiam nuncupatum, & præfatum de Maſſello, ac dictum de Chiabran, & Maniglia, ac prædictum de Rodoreto, & præfatum de Prah vulgo nuncupata Loca propria Territorii primodicti Monaſterii, illiuſque Abbatiæ a Nobis per præſentes, ut præfertur, ſuppreſſæ, & extinctæ, ejuſdemque primodicti Oppidi in Civitatem Epiſcopalem a Nobis per præſentes, ut præfertur, erecti, & poſteriorum quadraginta quatuor, ut præfertur, diſmembratorum, ſeparatorum, & exemptorum, ac ex prioribus viginti ſex Locis præ-

ſaris dictorum viginti trium Locorum hujuſmodi, inſimul ad ſexaginta ſeptem Loca aſcendentium. univerſas Perſonas tam Seculares, quam Eccleſiaſticas, & quorumvis Ordinum Regulares Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, & alia Beneficia Eccleſiaſtica hujuſmodi, cum ipſorum Juribus, & pertinentiis univerſis, novæ Eccleſiæ Epiſcopali Pinarolien., illiuſque futuro Præſuli pro ſuis Civitate, Diœceſi, Clero, & Populo, ita quod liceat Perſonæ eidem Eccleſiæ Pinarolien. tam nunc a primæva illius erectione, & inſtitutione hujuſmodi, quam deinceps pro tempore quomodolibet Paſtoris ſolatio deſtitutæ in Epiſcopum, præficiendæ per ſe, vel alium, ſeu alios ejus nomine, veram, realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem, ſeu quaſi poſſeſſionem adminiſtrationis ſpiritualis, & omnimodi Juris Diœceſani in primodicto Oppido in Civitatem Epiſcopalem a Nobis per præſentes, ut præfertur, erecto, necnon in omnibus aliis ſexaginta ſeptem Locis prædictis propria auctoritate libere apprehendere, & apprehenſam perpetuo retinere, ejuſdem moderni, & pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Taurinen., vel cujuſvis alterius licentia deſuper minime requiſita, pari Apoſtolica auctoritate etiam perpetuo concedimus, & aſſignamus, necnon ſupponimus, & ſubjicimus.

Subjectio trium Locorum Archiepiſcopo Taurinen.

Ne autem ex diſmembratione, & ſeparatione præmiſſis Territorium Eccleſiæ Taurinen. nimiam imminutionem patiatur, eidem moderno, & pro tempore exiſtenti Archiſcopo Taurinen. de alicujus compenſationis ſupplemento providere, ſimulque aptiori & commodiori Ordinariæ Juriſdictionis exercitio conſulere volentes, reliqua tria Loca ex prioribus viginti novem Locis hujuſmodi, nempe prædictum de Famolaſco, & præfatum de Mombello, ac dictum de Lagnaſco, Loca hactenus Juriſdictioni pro tempore exiſtentis Abbatis primodicti Monaſterii ſubjecta, prævia, quatenus opus ſit, eorundem trium Locorum a Territorio primodicti Monaſterii, illiuſque Abbatiæ a Nobis per præſentes, ut præfertur, ſuppreſſæ & extinctæ ſimili diſmembratione, & ſeparatione, præfato Territorio Eccleſiæ Taurinen. auctoritate præfata perpetuo adjungimus, unimus, & incorporamus, eaque ſic per Nos, ut præfertur, adjuncta, unita, & incorporata, nec non in eis conſiſtentes, & conſiſtentia Eccleſias, Beneficia, & utriuſque ſexus Chriſtifideles, Ordinariæ Juriſdictioni, poteſtati, & ſuperioritati ejuſdem moderni, & pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Taurinen. æque, ac pariformiter ſubjicimus, & ſupponimus.

Commutatio duorum Locorum inter dictum Archiepiſcopum, & Epiſcopum Salutiarum.

Et ulterius tam præfato Archiepiſcopo Taurinen., quam Venerabili etiam Fratri Noſtro moderno Epiſcopo Salutiarum, ut ipſi de eorum reſpective Territoriis unum Locum pro altero ad invicem commutando, Archiepiſcopus præfatus videlicet ultimodictum Locum de Lagnaſco præfato Epiſcopo Salutiarum, ipſe vero Salutiarum Epiſcopus alium Locum Civitati Taurinen. magis proximum, & æqualis fere conditionis, atque valoris eidem Archiepiſcopo in perpetuum reſpective concedere libere, & licite poſſint, & valeant; ita quod, ubi mutua conceſſio, & commutatio hujuſmodi, ut præfertur, facta fuerit, duo Loca hujuſmodi ab uno, & altero Territoriis, quorum ad præſens reſpective exiſtunt, Apoſtolica auctoritate præfata ſeparata, ſejuncta, & diſmembrata, ac ipſum de Lagnaſco Territorio Diœceſis Salutiarum, alterum vero a præfato Salutiarum Epiſcopo concedendum reſpective Loca Territorio Diœceſis Taurinen. pari Apoſtolica auctoritate perpetuo reſpective unita, annexa, & incorporata ſint, & eſſe cenſeantur eo ipſo, plenam, liberam, & omnimodam poteſtatem, licentiam, & facultatem eadem auctoritate concedimus, & impertimur.

Attributio Juris conferendi ſingulis, quibus competit.

Collationem vero, proviſionem, & omnimodam aliam diſpoſitionem Dignitatum, Canonicatuum, & Præbendarum, aliorumque Beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque in primodicto Oppido in Civitatem Epiſcopalem a Nobis per præſentes, ut præfertur, erecto, ac in omnibus & ſingulis Locis Pinarolien. Diœceſi etiam, ut præfertur, aſſignatis, & appropriatis præfatis conſiſtentium, de cætero ad pro tempore exiſtentem Epiſcopum Pinarolien. Ordinario Jure, in Locis autem de Famolaſco, & de Mombello præfatis, ac poſtquam commutatio præfata, ut præfertur, ſequuta fuerit, in alio Loco per dictum Epiſcopum Salutiarum intuitu commutationis hujuſmodi etiam, ut præfertur, concedendo, ad præfatum Archiepiſcopum Taurinen., ac demum in dicto Loco de Lagnaſco ad ipſum Epiſcopum Salutiarum, nunc & pro tempore exiſtentes itidem Ordinario Jure reſpective ſpectare, & pertinere debere, ſalvis tamen ſemper, & in ſuo robore permanſuris quibuſcumque reſervationibus, & affectionibus Apoſtolicis, & abſque aliquo illarum præjudicio, ac ſalvo quoque ſemper Patronatus, & præſentandi, ac nominandi Jure quoad Dignitates, Canonicatus, & Præbendas, & alia quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica tam Præſentationis Eccleſiaſticæ, quam de Jurepatronatus Laicorum, ac illorum & Clericorum mixtim reſpective exiſtentes, & exiſtentia, ita ut ad illas, ac illos, & illa pro tempore reſpective vacantes, & vacantia, earum, & eorum reſpective Patroni, Laici nimirum, ut antea, Eccleſiaſtici vero, ceſſantibus dumtaxat reſervationibus, & affectionibus Apoſtolicis, Perſonas idoneas præſentare, & reſpective nominare poſſint, & valeant: Occurrentibus vero reſervationibus, & affectionibus Apoſtolicis præfatis, collatio proviſio, & omnimoda alia diſpoſitio Beneficiorum præſentationis Eccleſiaſticæ exiſtentium, ad Sedem Apoſtolicam præfatam privative ſpectet, & pertineat, etiamſi Juſpatronatus, & præſentandi ad illa tranſierit de Laicali in Eccleſiaſticum; niſi tamen forte in eorum reſpective fundationibus ſpecialiter cautum eſſet, illa ſemper habenda eſſe tamquam de Jurepatronatus Laicorum, vel ipſa Apoſtolica Sedes ab illorum collatione expreſſe excluſa fuiſſet. Inſuper in prædictis viginti ſeptem Locis ad Præpoſituram ſecundodicti Monaſterii ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti antea ſpectantibus, & Diœceſi Pinarolien. etiam, ut præfertur, conceſſis, & aſſignatis, nec non in dictis Locis de Exilles, & de Chaumont, utpote quæ omnia poſita ſunt, & ſita in ea Delphinatus parte Regiæ Domui Sabaudicæ, ut præfertur, ceſſâ, quoad collationem Beneficiorum Eccleſiaſticorum inibi dumtaxat, & non alibi, reſpective conſiſtentium, Gallica Concordata in omnibus eſſe ſervanda. Itemque, cum in primodicto Oppido in Civitatem Epiſcopalem a Nobis, ut præfertur, erecto, & in præfatis viginti ſex Locis antea Juriſdictioni tunc exiſtentis Abbatis primodicti Monaſterii ſubjectis, vigeant uſus, & conſuetudines, ut ſimiliter accepimus, legitime introducti, & introductæ, ac diverſi, & diverſæ ab illis, qui, & quæ vigent in præfatis quindecim Locis a Diœceſi Taurinen. ut præfertur, diſmembratis, omnes reſpective uſus, & conſuetudines in primodicto Oppido in Civitatem Epiſcopalem a Nobis, ut præfertur, erecto, ac in ſingulis viginti ſex antea Juriſdictioni tunc exiſtentis Abbatis primodicti Monaſterii ſubjectis, ac in ſingulis quindecim a præfata Diœceſi Taurinen., ut præfertur, diſmembratis Locis præfatis, legitime tamen, reſpective ſervari ſolitos, & ſolitas, ac qui, & quæ hac-

tenus etiam legitime viguerunt, & vigent de præſenti, etiam deinceps ſervandos, & ſervandas eſſe, & fore, nihilque quoad hoc innovandum; ita tamen ut tam in primodicto Oppido in Civitatem Epiſcopalem a Nobis, ut præfertur, erecto, ac in ſingulis viginti ſex Locis antea Juriſdictioni tunc exiſtentis Abbatis primodicti Monaſterii ſubjectis, quam in ſingulis quindecim Locis a Diœceſi Taurinen., ut præfertur, diſmembratis præfatis, locum habeant Cancellariæ Apoſtolicæ Regulæ, ad quarum formam, & præſcriptum cujuſcumque generis Beneficia Eccleſiaſtica ab Apoſtolica Sede præfata, vel a pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien. reſpective conferantur, Apoſtolica auctoritate præfata decernimus, ſtatuimus, & declaramus.

Applicatio fructuum Menſæ Epiſcopali Pinarolien.

Menſæ autem Epiſcopali novæ Eccleſiæ Pinarolien. præfatæ omnia, & quæcumque ad Menſam Abbatialem primodicti Monaſterii quomodolibet ſpectantia, & pertinentia bona, res, proprietates, & Jura univerſa, illorumque annuos redditus, obventiones, & emolumenta quæcumque ad annuam ſummam duodecim millium ducentarum & novem circiter librarum monetæ Pedemontanæ, ſcuta bis mille quadringenta quadraginta unum monetæ Romanæ conſtituentium, ut etiam accepimus, aſcendentia, & gravata pro annua ſumma trecentarum, & ſexdecim librarum ſimilium certis dictæ Menſæ Abbatiali incumbentibus, nempe ſtipendio Concionatoris tempore Adventus, & Quadrageſimæ, & Eleemoſynis feria quinta majoris Hebdomadæ, nec non Cera in Proceſſione Sanctiſſimi Corporis Chriſti, taleiſque, & Canone trium minarum ſegalæ, ac manutentione Infantium expoſitorum vulgo Venturini nuncupatorum, oneribus; ſupportatis tamen per futurum Epiſcopum Pinarolien. pro tempore exiſtentem oneribus hujuſmodi; eadem Apoſtolica auctoritate ſimiliter perpetuo applicamus, & appropriamus.

Cui etiam unitur Monaſterium Ultien., cum ſuis Menſis, & redditibus.

Itemque, ut futurus pro tempore exiſtens Epiſcopus Pinarolien. ſtatum ſuum juxta Pontificalis Dignitatis exigentiam decentius, & honorificentius tenere valeat, eidem Menſæ Epiſcopali ſecundodictum Monaſterium, ad ſecularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redactum, una cum omnibus & ſingulis bonis tam mobilibus, quam immobilibus, & ſemoventibus, vaſis etiam aureis, & argenteis, ſacra, & pretioſa ſuppellectili, nec non membris, Molendinis, Domibus, Vineis, Prædiis, Animalibus, iiſque omnibus, quibus Molendina, Domus, Vineæ, & prædia hujuſmodi inſtructa reperiuntur, nec non Cenſibus, Canonibus, & Proprietatibus, juribus, prærogativis, præeminentiis, Juriſdictionibus, fundis & pertinentiis, necnon fructibus, redditibus, proventibus, decimis, obventionibus, & emolumentis univerſis, cujuſcumque nominis, naturæ, ſpeciei, qualitatis, & quantitatis exiſtant, ad ſecundodictum Monaſterium ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redactum, illiuſque Præpoſitum hactenus perpetuum Commendatarium pro tempore exiſtentem, necnon Præpoſituralem, & Conventualem Menſas quomodolibet ſpectantibus, & pertinentibus, & ſignanter ſumma quatuor millium centum & quinquaginta ſeptem circiter librarum hujuſmodi ſecundodicti Monaſterii ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti Capitulo, & Canonicis Regularibus ab illius Præpoſito perpetuo Commendatario quotannis partim in pecunia numerata, partim vero in diverſis rerum ſpeciebus hactenus ſubminiſtrata, inſimul ad ſummam quindecim millium nongentarum & quinquaginta trium circiter librarum ſimilium annuatim, ut pariter, accepimus, aſcendentibus, ſuper quibus, Menſæ videlicet Præpoſituralis præfatæ fructibus, redditibus, & proventibus nonnullæ Penſiones annuæ antiquæ, inſimul ſummam bis mille librarum parium conſtituentes, diverſis Perſonis Eccleſiaſticis, aut alias Penſionum hujuſmodi capacibus illas annuatim reſpective percipientibus dicta Apoſtolica auctoritate reſervatæ reperiuntur, ut etiam accepimus, exceptis dumtaxat peculiaribus redditibus Sacriſtiæ Eccleſiæ ipſius ſecundodicti Monaſterii ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, pro annua conſuetorum onerum, & Legatorum piorum eidem Sacriſtiæ incumbentium ſupportatione & implemento, ſalvis & intactis remanſuris, eadem Apoſtolica auctoritate pariter perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus.

Ita quod ſuturus pro tempore exiſtens Epiſcopus Pinarolien. etiam Præpoſitus Ultien. ſemper denominetur, & revera ſit, & uti talis omnibus honoribus, prærogativis, præeminentiis, & redditibus tam novis, quam antiquis, quibus hactenus Præpoſitus perpetuus Commendatarius, & Capitulum Ultien. gaviſi ſunt, etiam in ea parte, quæ eſt in Regno Galliarum, & potiſſimum Jure nominandi ad cujuſcumque generis Beneficia etiam Curata, per Canonicos quoque Regulares Congregationis Ultien. regi & gubernari ſolita, quibuſcumque donationibus, & piis relictis ſecundodicto Monaſterio, illiuſque Eccleſiæ præfatæ, Capitulo, & Canonicis Regularibus nunc ad Secularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redactis, aut eorum intuitu quomodolibet forſan factis nequaquam obſtantibus, æque & pariformiter, ac ſine ulla exceptione omnino fruatur, & gaudeat, & e contra nedum ad integram ſolutionem, & præſtationem omnium, & ſingularum Penſionum præfatarum iis, quibus Penſiones ipſæ, ut præfertur, reſervatæ exiſtunt, quoad ipſi naturaliter vixerint, & unuſquiſque eorum reſpective vixerit, juxta ſingularum Litterarum Apoſtolicarum ſuper earundem Penſionum reſervationibus reſpective confectarum ſeriem, continentiam, & tenorem, faciendam, efficaciter obligatus exiſtat, verum etiam omnia, & ſingula onera, & obligationes, quæ in rerum ſpeciebus, vel in pecunia numerata debeantur, & ex conventionibus particularibus, aut alio quocumque modo proficiſcantur, aut juxta ſolitum exequendæ ſint in Regionibus Galliarum Chariſſimo etiam in Chriſto Filio Noſtro Regi Chriſtianiſſimo ſubjectis, in perpetuum ſupportare, & adimplere omnino teneatur.

Propterea que liceat præfatæ Perſonæ eidem Eccleſiæ Pinarolien. tam nunc a primæva illius Erectione, & Inſtitutione hujuſmodi, quam deinceps pro tempore quomodolibet Paſtoris ſolatio deſtitutæ in Epiſcopum præficiendæ, ejus, & dictæ Menſæ Epiſcopalis nomine, omnium & quorumcumque tam Menſæ Abbatialis primodicti Monaſterii, quam Monaſterii ſecundodicti ad Sæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, ac illius Menſarum Præpoſituralis, ac Conventualis præfatarum, reſpective bonorum, rerum, proprietatum, jurium, honorum, prærogativarum, præeminentiarum, Juriſdictionum, fundorum, pertinentiarum, decimarum, fructuum, redditium, proventuum, obventionum, & emolumentorum univerſorum præfatorum, veram, realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem per ſe, vel alium, ſeu alios, propria auctoritate apprehendere, & apprehenſam perpetuo retinere, illaque reſpective locare, diſlocare, arrendare, percipere, exigere, levare, & recuperare, ac in ſuos, & dictæ Menſæ Epiſcopalis uſus, & utilitatem, necnon præfatorum, aliorumque infraſcriptorum onerum ſupportationem convertere, cujuſcumque licentia deſuper minime requiſita. Cum hoc tamen,

Onera ab Epiſcopo &

quod

Præpoſito ſupportanda.

quod idem futurus & pro tempore exiſtens Epiſcopus Pinarolien., & futurus Præpoſitus Ultien., præter expreſſa, & ſuper enunciata, alia quoque infraſcripta onera, aliaſque infraſcriptas obligationes ſupportare, & adimplere debeat: videlicet quotannis præſtare teneatur libras mille centum & octoginta quatuor dictæ monetæ Pedemontanæ, nempe quadringentas libras hujuſmodi pro congrua Rectoris nunc & pro tempore exiſtentis Parochialis Eccleſiæ Loci de la Rua, & ducentas ſexaginta ſex libras ſimiles, & ſolidos treſdecim, ac quatuor denarios monetæ præfatæ, pro ſupplemento Congruæ debitæ nunc & pro tempore exiſtenti Rectori alterius Parochialis Eccleſiæ Loci de Uſſeaux, ac alias libras octoginta pares Concionatori Loci de Chaumont, & viginti ſeptem ſextarios ſecalis calculatos in libris octoginta & una, pro Eleemoſina in Feria quinta majoris hebdomadæ, ac alias libras centum trigintatres, & ſolidos ſex, ac octo denarios ejuſdem monetæ, pro manutentione Sacrorum Ornamentorum Sacriſtiæ Ultien., aliaſque libras ducentas viginti tres, & ſolidum unum monetæ hujuſmodi, ad quam ſummam calculantur argentum, & ſextarii quindecim cum tribus quartis alterius ſextarii ſimilis vini, & ſextarii quadraginta novem ſecalis Hoſpitali Ultien. a ſecundodicti Monaſterii ad ſecularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti Præpoſito pro tempore exiſtenti debitas; necnon alia annua onera, quibus Menſa Conventualis ejuſdem ſecundodicti Monaſterii ad ſecularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti obnoxia reperitur; ſolvendi nimirum octo libras ſimiles Sacriſtiæ præfatæ, aliaſque libras quadraginta quinque pares, pro Penſione vitalitia cognominato Fanuin la Combe debita, aliaſque trecentas octoginta tres libras hujuſmodi, repartiendas titulo diſtributionum inter præſentes, & intereſſentes Choro ad formam Legati a quondam tunc in humanis agente cognominato Vialà relicti, ſubire, & ſufferre.

Itemque ad manutentionem tam primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ, in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ, quam ſecundodictæ illi annexæ Sancti Mauritii pro una medietate expenſarum, quorum altera medietas Capitulo ipſius Eccleſiæ Pinarolien. incumbat, nec non impendere quidquid opus, & neceſſe fuerit tam pro reparatione aliarum Eccleſiarum fabricarum, & ædificiorum, quam pro manutentione bonorum Eccleſiæ Pinarolien., illiuſque Menſæ Epiſcopalis hujuſmodi, & ſecundodicti Monaſterii ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, eidemque Menſæ Epiſcopali a Nobis ſimiliter, ut præfertur, uniti & incorporati. Inſuper duodecim mille centum & quinquaginta libras dictæ monetæ Pedemontanæ in pecunia numerata annuatim ſolvere, & exburſare, videlicet libras mille quingentas Archidiacono, aliaſque libras ſeptingentas & quinquaginta Theſaurario pro tempore exiſtentibus primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ, pro dote, ſeu annuo redditu eorum reſpectivè Præbendarum Canonicalium, ac libras bis mille quingentas in uſum diſtributionum quotidianarum Cleri ſuperioris, & alias libras nongentas in ſimilem uſum diſtributionum quotidianarum Cleri minoris primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ, alias libras bis mille dicto Seminario Puerorum Eccleſiaſtico Pinarolien., reliquaſque libras quatuor mille quingentas novem ſuperius nominatis, & cognominatis Canonicis Regularibus ad ſecularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redactis, quoad ipſi vixerint, & quilibet eorum reſpectivè vixerit, & deinde novem Preſbyteris, ſervitiis & obſequiis Eccleſiæ ſecundodicti Monaſterii ad ſecularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, ut infra, addicendis, & deputandis, ad rationem quingentarum librarum hujuſmodi pro quolibet, pro eorum ſtipendio, & congrua ſuſtentatione, quotannis in perpetuum ſolvere, & ſubminiſtrare debeat, & teneatur.

Providentia pro regimine, & ſervitio Eccleſiæ Monaſterii diſmembrati.

Sanè cuicumque præjudicio, quod forſan Habitatores, & Commorantes in Montibus Juriſdictionis pro tempore exiſtentis Præpoſiti ſecundodicti Monaſterii ob ſecularizationem, aliaque præmiſſa in ſpiritualibus paterentur, tum ratione neglectus exercitii curæ Animarum, & conſequutionis Indulgentiarum, aliarumque ſpiritualium gratiarum, tum etiam ratione onerum Miſſarum, & Anniverſariorum, quæ ceteroquin omitterentur, & reſpectivè non adimplerentur de more in Eccleſiis, Cappellis, & locis a Fundatoribus deſignatis, provida ratione occurrere volentes, pari Apoſtolicâ auctoritate decernimus, & ſtatuimus, ut antiqua ſecundodicti Monaſterii ad ſecularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti Eccleſia in honorem præfati Sancti Laurentii de Plebe Martyrum nuncupati dicata, cum ſacris Reliquiis inibi, ut antea, decenter aſſervandis, & cuſtodiendis, nec non fabrica, & ædificia eidem Eccleſiæ Sancti Laurentii de Plebe Martyrum nuncupati hujuſmodi annexa, ſarta tecta remaneant, quodque idem futurus, & pro tempore exiſtens Epiſcopus Pinarolien. etiam futurus Præpoſitus Ultien. in eiſdem ædificiis neceſſariam aſſignet habitationem novem ſuperiùs nominatis Canonicis Regularibus ad ſecularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redactis, quoad ipſi vixerint, & inibi permanſerint, & unuſquiſque eorum reſpective vixerit, ac etiam inibi reſpectivè permanſerit, & deinde in perpetuum novem Preſbyteris ſecularibus ab eodem futuro, & pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien., & etiam futuro Præpoſito Ultien. ad ejus nutum amovibiliter ponendis, & deputandis, reliquâ præfatorum ædificiorum portione ad uſum, & commodum ipſius Epiſcopi Pinarolien., & Præpoſiti Ultien. integrè remanſurâ: Quodque duo habeantur in perpetuum Clerici eidem Eccleſiæ Sancti Laurentii, illiuſque Sacriſtiæ præfatæ inſervientes, ab eodem futuro, & pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien, etiam futuro Præpoſito Ultien. pro tempore deputandi, & ad ejus nutum pariter amovibiles, quibus, utrique eorum videlicet, ſalarium ex peculiaribus, & ſeparatis redditibus ejuſdem Sacriſtiæ tribuatur. Ex eiſdem autem novem Canonicis ad ſecularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redactis, & deinde, illis deficientibus, ex novem Preſbyteris ſecularibus in eorum locum deinceps ſubrogandis, unus magis idoneus, & prudens ab eodem futuro, & pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien, etiam futuro Præpoſito Ultien. etiam pro tempore deputandus, aliorum octo ſit Caput, & denominetur Vicarius Foraneus, quo quidem munere hac prima vice præfatus Joannes Agnes fungatur, ad quem in caſibus neceſſariis facilior, & commodior pateat acceſſus, & a quo inſtantaneæ capiantur proviſiones, ubi Epiſcopus Pinarolien. etiam Præpoſitus Ultien. præfatus, propter qualitatem viarum, & aſperi itineris difficultatem, hyemali potiſſimum tempore, adiri a Diœceſanis nequeat, ipſeque Joannes Agnes dumtaxat, donec vixerit, & ſervitio ipſius Eccleſiæ Sancti Laurentii addictus fuerit, gaudere debeat etiam aliquibus parvis emolumentis, quibus hactenus gaviſus eſt in Gallia ſpecie quadam Beneficii, quo ipſe ad præſens fruitur; Alius vero ſit, & nuncupetur Eleemoſynarius, quo primo munere hac prima vice præfatus Dominicus fungatur, qui etiam præſit curæ, & regimini Hoſpitalis Ultien,

quique ſimiliter frui, & gaudere debeat, dum vixerit, eidemque Hoſpitali inſervierit, ſalario, quo ad præſens gaudet, octoginta librarum parium ab ipſomet Hoſpitali perſolvendarum, eiſdem modo, & formâ, quibus hactenus pro ſuſcepto munere hujuſmodi perſolutum fuit; Tertius demum ſit, & eſſe debeat Sacriſta, in quo munere continuare debeat primodictus Joſephus Antonius modernus mihi Sacriſta, qui ſimili modo gaudere etiam debeat parvis quibuſdam emolumentis, quibus uti Sacriſta præſatus ad præſens fruitur, & quorum oneri nova Menſa Epiſcopalis præfata obnoxia non ſit. Ipſi autem omnes novem Canonici Regulares nuper ad ſecularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, ſeu Presbyteri ſeculares a futuro, & pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien., etiam futuro Præpoſito Ultien. præfato identidem amovibiliter ad ejus nutum ſubrogandi, ſervitiis & obſequiis ipſius Eccleſiæ Sancti Laurentii ita ſint addicti, ut quolibet anno undecim anniverſaria cum cantu peragere, & mille quadringentas octoginta duas Miſſas lectas a piis Benefactoribus relictas celebrare, prout a Capitulo Regulari ſecundodicti Monaſterii ad ſecularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, ante ſecularizationem hujuſmodi, Anniverſaria, & Miſſæ hujuſmodi peragebantur, & reſpectivè celebrabantur, nec non Miſſam, & Veſperas diebus Feſtis de præcepto canere, iiſque perſonaliter, & collegialiter intereſſe, Sacramentales utriuſque ſexus Chriſtifidelium illuc confluentium Confeſſiones excipere, ipſique Eccleſiæ Sancti Laurentii, illiuſque Choro, ad inſtar ſecularis, & Collegiatæ Eccleſiæ laudabiliter inſervire, cæteraque onera illius Sacriſtiæ, aliaque omnia ab eodem futuro, & pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien. etiam futuro Præpoſito Ultien. congruè ſtatuenda, adimplere omnino teneantur.

Pro eorum verò congrua ſuſtentatione, & onerum præfatorum ſupportatione, & implemento, præter quingentas libras præfatas, unicuique eorum per futurum, & pro tempore exiſtentem Epiſcopum Pinarolien. etiam futurum Præpoſitum Ultien. præfatum annuatim, ut præfertur, perſolvendas, ac præter habitationem eis etiam, ut præfertur, aſſignandam, alias quoque ſuperius memoratas trecentas octoginta quatuor libras annuas a præfato cognominato Vialà, ut præfertur, legatas, pro intereſſentia Choro, inter eos æqualiter dividendas, percipiant, & lucrentur; eiſque præterea competat jus percipiendi emolumenta, & Eleemoſynas unius Anniverſarii, & trecentarum ſexaginta quinque Miſſarum lectarum in præfata Eccleſia Sancti Laurentii, & aliarum quinquaginta duarum Miſſarum etiam lectarum in Cappella Sancti Romani, cum parva diſtributione die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum a præfata Sacriſtia Ultien. quotannis ſatisfaciendarum; itemque aliarum quadraginta Miſſarum ſimiliter ad Altare Sancti Angeli Cuſtodis & unius Miſſæ ſolemnis etiam cum parva diſtributione eadem die Commemorationis Fidelium Defunctorum, pro quorum Legatorum ſatisfactione Hoſpitale Ultien. libras quadraginta quatuor circiter quotannis ſolvere tenetur. Cæterum ſi præfati novem nuper Canonici Regulares, ad ſæcularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, aut eorum aliquis, ſponte & voluntariè diſceſſerint, aut reſpectivè diſceſſerit, ipſius Eccleſiæ Sancti Laurentii ſervitio derelicto, nec aſſignationem præfatarum quingentarum librarum, nec quidquam aliud prætendere valeant, aut reſpectivè valeat; Donec verò, & quouſque apud ipſam Eccleſiam Sancti Laurentii permanſerint, pro omnium præfatorum onerum implemento, ipſi nil aliud unquam, præter præmiſſa, a futuro, & pro tempore exiſtente Epiſcopo Pinarolien., etiam futuro Præpoſito Ultien. præfato, petere, aut prætendere poſſint. Nos enim certas alias reſervationes, ſub quibus iidem novem nuper Canonici Regulares ad ſecularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, & in loco Ultien. apud dictam Eccleſiam Sancti Laurentii permanſuri, ſuum ſuper præmiſſis conſenſum præſtiterunt, dicta Apoſtolica auctoritate omnino rejicientes, & de medio tollentes, ac pro non appoſitis haberi, & cenſeri debere decernentes, eorum conſenſum hujuſmodi, hac in parte, Motu pari, & de ſimili poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine, ſupplemus.

Facultas condendi ſtatuta in nova Cathedrali.

Inſuper eiſdem futuris, & pro tempore exiſtentibus Eccleſiæ Pinarolien. Epiſcopo, Capitulo, & Canonicis, etiam Dignitates præfatas obtinentibus, ut ipſi Capitulariter congregati, pro dictæ Eccleſiæ Pinarolien., ac illius Menſæ Capitularis, Sacriſtiæ, & Fabricæ, earumque rerum, & bonorum, tam ſpiritualium, quàm temporalium proſpero, feliciqne ſtatu, regimine, guberno, & directione, ac onerum eis pro tempore incumbentium ſupportatione, Miſſarum, horarum Canonicarum diurnarum, & nocturnarum, aliorumque Divinorum Officiorum, Proceſſionum, Funeralium, & anniverſariorum celebratione, ac de Dignitatibus, Canonicatibus, & Præbendis, ac Beneficiis præfatis, aliiſque Miniſteriis Eccleſiaſticis, inibi pro tempore providendorum receptione, & admiſſione, perſonali reſidentia, diſtributionum etiam quotidianarum, & emolumentorum quorumcumque repartitione, & adminiſtratione, pœnarum per abſentes, ac Divinis Officiis, & Functionibus ſuis loco, & tempore non intereſſentes, ſeu onera, & miniſteria eis reſpectivè incumbentia ſubire negligentes, incurrendarum impoſitione, ſingulorum præſentiis, & abſentiis notandis, cæremoniis, & functionibus in primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erecta, illiuſque Choro, Capitulo, Proceſſionibus, & aliis actibus ſervandis, nec non Miniſtris ipſius primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ deputandis, & amovendis, ſalariis, & ſtipendiis eorum cuilibet aſſignandis, & quibuſvis aliis rebus in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſariis, & opportunis, quæcumque Statuta, Ordinationes, Capitula, Decreta, licita tamen & honeſta, & ſacris Canonibus, ac Conſtitutionibus, & Decretis Apoſtolicis non contraria, condendi, & edendi, condita que, & edita pro temporum, & rerum variatione, ac qualitate, mutandi, limitandi, corrigendi, declarandi, & interpretandi, ac in meliorem formam redigendi, ſeu alia de novo etiam ex integro condendi, & per eos, ad quos pro tempore ſpectabit, ſub pœnis in contrafacientes ſtatuendis, obſervari faciendi, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, poteſtatem, & auctoritatem eâdem Apoſtolicâ auctoritate ſimiliter perpetuò concedimus, & impertimur.

Indultum delationis habitus pro Capitulo novæ Cathedralis.

Præterea tàm modernis quàm futuris reſpectivè primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis ut præfertur, erectæ Archidiacono, ac Præpoſito, & Archipresbytero, ac Cantori, & Theſaurario ac Primicerio ſex ex octodecim Canonicatibus, totidemque Præbendis præfatis, ut præfertur, reſpectivè obtenturis, ac reliquis duodecim Canonicis, ac ſex Beneficiatis, ſeu Manſionariis præfatis, eorumque in Archidiaconatu, Præpoſitura, Archipresbiteratu, Cantoratu, Theſaurariatu, & Primiceriatu, ac ſingulis Canonicatibus, & Præbendis, nec non Beneficiatibus, ſeu Manſionariatibus præfatis ſucceſſoribus reſpectivè pro tempore exiſtentibus, ut ipſi, Archidiaconus videlicet, ac Præpoſitus, & Archipresbyter, ac Cantor, & Theſaurarius, ac Pri-

mice-

Digitized by Google

nicerius, nec non reliqui duodecim Canonici Rochetum cum ſuis manicis, & Cappam magnam violacei coloris cum pellibus armellinis, ſex verò Beneficiati, ſeu Manſionarii præfati Almutias cineracei coloris tàm in primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erecta, quàm extra eam, & tàm in Proceſſionibus, quàm aliis actibus, & functionibus quibuſcumque publicis, & privatis, etiam extra Civitatem Pinarolien. præfatam, ac ubique locorum, etiam in Synodalibus, Provincialibus, & univerſalibus Conciliis, ac etiam in præſentia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium etiam de Latere Legatorum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, ac aliorum quorumcumque, ac etiam in ipſius primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ Choro, & Capitulo, quibuſvis anni temporibus, & diebus, deferre, & geſtare, illiſque reſpectivè uti liberè, & licitè poſſint, & valeant.

Cumulativa Privilegiorum cum aliis Cathedralibus.

Eiſdem quoque Archidiacono, & Præpoſito ac Archipresbytero, & Cantori, ac Theſaurario, & Primicerio ſex ex octodecim Canonicatibus, totidemque Præbendis præfatis, ut præfertur, obtenturis, ac reliquis duodecim Canonicis, & ſex Beneficiatis, ſeu Manſionariis pro tempore exiſtentibus præfatis, ut ipſi, eorumque Officiales, & Miniſtri, ac res, bona, proprietates, & jura quæcumque, omnibus & ſingulis tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, præeminentiis, antelationibus, conceſſionibus, indultis, favoribus, & gratiis, quibus aliarum ſimilium Cathedralium Eccleſiarum illarum partium Capitula, Dignitates, Canonicatus, & Beneficia in eis obtinentes, eorumque Officiales, & Miniſtri, ac bona, jura, res, & proprietates de jure, uſu, conſuetudine, privilegio, aut aliàs quomodolibet, non tamen titulo oneroſo, aut ex Indulto, ſeu Privilegio particulari, utuntur, fruuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, frui, potiri, & gaudere poſſunt, & poterunt quomodolibet in futurum, ſimiliter, & pariformiter, ac æquè principaliter, & ubique abſque ulla prorſus differentia, dummodo tamen illa ſint in uſu, & non revocata, nec ſub aliqua revocatione comprehenſa, ſacriſque Canonibus, & Conſtitutionibus, ac Ordinationibus, & Decretis Apoſtolicis non repugnent, uti, frui, potiri, & gaudere etiam poſſint, & valeant, perinde ac ſi eis nominatim & expreſsè conceſſa fuiſſent, eadem Apoſtolica auctoritate etiam perpetuò concedimus, & indulgemus. Nec non Capitulo, & Canonicis etiam ſex Dignitates præfatas pro tempore reſpectivè obtinentibus præfatis, jus eligendi præfatos Vicerectores pro exercitio Curæ Animarum tàm Sancti Donati a Nobis in Cathedralem Eccleſiam, ut præfertur, erectæ, & Sancti Mauritii Eccleſiarum præfatarum, quàm in Buriaſche, & Rive, ac Bardenaſche, & Taluchi locis præfatis exiſtentium Parochianorum, ſalvum & illæſum, ut antea, remanere volumus, atque decernimus. Ulterius præfato Carolo Emanueli, & pro tempore exiſtenti Sardiniæ Regi, ratione Ducatus Sabaudiæ, Juſpatronatus, & præſentandi ad Eccleſiam Pinarolien. hujuſmodi, tàm hac prima vice a primæva illius erectione, & inſtitutione a Nobis, ut præfertur, factis hujuſmodi, Paſtoris ſolatio deſtitutam, quàm deinceps, quoties eam pro tempore quomodolibet etiam Paſtoris ſolatio deſtitui contigerit, Perſonam idoneam per Nos, & Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem ad præſentationem hujuſmodi eidem Eccleſiæ Pinarolien. in Epiſcopum præficiendam, nec non ad Archidiaconatum, & Theſaurariatum, ac unum, & alterum Canonicatus, unamque, & alteram Præbendas Archidiaconatui, & Theſaurariatui præfatis reſpectivè adhæſuros, & adhæſuras a Nobis, ut præfertur, erectos, & erectas hujuſmodi, quandocumque, & quotieſcumque illos, & illas de cætero quibuſvis modis, & ex quorumcumque Perſonis, etiam Noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, ſeu quorumvis præfatæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, etiam nunc viventium Familiaribus, & continuis Commenſalibus, ſeu Romanæ Curiæ Officialibus, aut aliàs reſervationem, & affectionem inducentibus, ſeu per liberas, etiam ex cauſa permutationis, reſpectivè reſignationes de illis in Romana Curia præfata, etiam in Noſtris, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis manibus, vel extra eam quomodolibet reſpectivè factas, & admiſſas, aſſequutionem aliorum Beneficiorum Eccleſiaſticorum quavis auctoritate collatorum, ſeu illos, & illas pro tempore reſpectivè obtinentium in aliquo ex Menſibus Nobis, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti præfatis, ac eidem Sedi Apoſtolicæ reſervatis deceſſum, vel quamvis aliam dimiſſionem, amiſſionem, privationem, Religionis ingreſſum, & Profeſſionis emiſſionem, Matrimonii contractum, aut aliàs quomodocumque, & qualitercumque vacare contigerit, coram Ordinario Loci Perſonas iiſdem idoneas in Archidiaconatu, & Theſaurariatu, nec non in uno, & altero Canonicatibus, ac una, & altera Præbendis Archidiaconatui, & Theſaurariatui præfatis reſpectivè adhæſuris a Nobis, ut præfertur, erectis, ad præſentationem hujuſmodi per eumdem Loci Ordinarium reſpectivè inſtituendas, ſimili Apoſtolicâ auctoritate perpetuò reſervamus, concedimus, & aſſignamus, nec non Juſpatronatus, & præſentandi hujuſmodi tàm ad Eccleſiam Pinarolien. quàm ad Archidiaconatum, & Theſaurariatum, unumque, & alterum Canonicatus, ac unam, & alteram Præbendas ipſis Archidiaconatui, & Theſaurariatui reſpectivè adhæſuros, & adhæſuras, a Nobis, ut præfertur, erectam, ac erectos, & erectas hujuſmodi, Regium exiſtere, eidemque Carolo Emanueli, & pro tempore exiſtenti Sardiniæ Regi ratione præfati Ducatus Sabaudiæ, & pro Patronatus & præſentandi Jure, quod ad primò, & ſecundòdicta Monaſteria eidem Carolo Emanueli Regi reſpectivè competebat, ut præfertur, competere, illudque vim, effectum, naturam, ſubſtantiam, eſſentiam, qualitatem, validitatem, & roboris firmitatem Juriſpatronatus Regii hujuſmod. obtinere, ac uti tale, ſub quacumque derogatione, etiam cum quibuſvis prægnantiſſimis, & efficaciſſimis clauſulis, & decretis in quacumque diſpoſitione etiam per viam Conſtitutionis, Legis, Regulæ Cancellariæ Apoſtolicæ, aut aliàs quomodocumque facta, nullatenus comprehendi, ne ue illi ullo unquam tempore, & ex quavis causâ derogari poſſe, neque debere, ac collationes, proviſiones, & quaſvis alias diſpoſitiones de Archidiaconatu, & Theſaurariatu, unoque, & altero Canonicatibus, ac una, & altera Præbendis Archidiaconatui, & Theſaurariatui præfatis reſpectivè adhæſuris a Nobis, ut præfertur, erectis hujuſmodi, abſque ipſius Caroli Emanueli, & pro tempore exiſtentis Sardiniæ Regis præfati, ratione præfati Ducatus Sabaudiæ, conſenſu, ſeu præſentatione, pro tempore factas, proceſſuſque deſuper habendos, & inde ſequenda quæcumque nulla, & invalida, nulliuſque roboris, vel momenti fore, & eſſe, ac pro nullis, & infectis haberi, nec jus, aut coloratum titulum poſſidendi cuiquam per illa tribui poſſe, etiam decernimus.

Reſervatio Juriſpatronatus Regi Sardiniæ.

Juſpatronatus verò laicorum, quod præfatæ Familiæ illorum de Reſſanis ad Canonicatum, &

Extenſio alterius Juriſpatronatus.

Præ-

Præbendam, quos dilectus pariter Filius Octavius etiam de Reſſanis Clericus, ſeu Presbyter ad præſens obtinet, ut pariter accepimus, competit, ad dictum Primiceriatum a Nobis, per præſentes, ut præfertur, erectum, ita quod iidem moderni, & pro tempore exiſtentes Canonicatus, & Præbendæ hujuſmodi Patroni, tàm ad Primiceriatum quàm ad Canonicatum, & Præbendam hujuſmodi eidem Primiceriatui adhæſuros, quoties illum, & illos de cætero quomodolibet vacare contigerit, unam, eandemque perſonam idoneam præſentare poſſint, & valeant, ac etiam debeant, & teneantur, Apoſtolicâ etiam auctoritate extendimus, & ampliamus.

Præfixio Taxæ Eccleſiæ Pinarolien.

Poſtremo firmâ, & intactâ remanente Eccleſiæ Taurinen. taxâ in libris Cameræ Apoſtolicæ deſcriptâ, novam Eccleſiam Pinarolien. præfatam ſupra antiquam primodicti Monaſterii taxam ſexcentum florenorum auri hujuſmodi, ad alios vigintiquatuor florenos auri ſimiles, ratione unionis ſecundodicti Monaſterii ad ſecularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacti, præfatæ Menſæ Epiſcopali Pinarolien., etiam, ut præfertur, factæ, taxari volumus, & mandamus; ſicque integram taxam ipſius Eccleſiæ Pinarolien. in eiſdem Cameræ Apoſtolicæ Libris deſcribendam, ſexcentum vigintiquatuor florenorum auri ſimilium fore conſtituimus.

Clauſulæ.

Præſentes quoque literas nullo unquam tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis Noſtræ, vel alio quovis defectu, notari, impugnari, invalidari, ſeu in jus, vel controverſiam vocari, aut adverſus illas quodcumque juris, vel facti, aut gratiæ remedium impetrari poſſe, nec illas ſub quibuſvis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, per Nos, & Sedem Apoſtolicam præfatam, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam Motu ſimili, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam Conſiſtorialiter pro tempore factis, & faciendis, comprehendi, vel confundi, ſed tamquam ad Fidei Catholicæ exaltationem, Divinique cultus incrementum, & animarum ædificationem factas, & emanatas, ſemper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatum reſtitutas, repoſitas, & plenariè reintegratas, ac de novo, etiam ſub quacumque poſteriori data per futuros, & pro tempore exiſtentes Epiſcopum, Capitulum Pinarolien. præfatos, ac alios, in quorum favorem eædem præſentes quomodolibet concernunt, quandocumque eligenda, conceſſas, validaſque, & efficaces fore, & eſſe, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere, & ſic ab omnibus cenſeri, ac ita per quoſcumque Judices Ordinarios, vel Delegatos, quavis auctoritate fungentes, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales etiam de Latere Legatos, Vicelegatos, dictæque Sedis Nuncios, ſublatâ eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, & ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane ſimiliter decernimus.

Commiſſio Nuncio Taurinen.

Quocirca dilecto ſimiliter Filio moderno, & pro tempore exiſtenti Noſtro, & Sedis Apoſtolicæ Nuncio in Civitate Taurinen. commoranti, Motu ſimili, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſe per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes Noſtras Literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte pro tempore exiſtentium Epiſcopi, & Capituli Pinarolien., vel aliorum, quorum favorem præmiſſa omnia, & ſingula quomodolibet concernunt, aut alicujus eorum, fuerit requiſitus, ſolemniter publicans, eiſque, & eorum cuilibet in præmiſſis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtens, faciat auctoritate Noſtra eaſdem præſentes, & in eis contenta hujuſmodi, ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inviolabiliter obſervari, ac eoſdem pro tempore exiſtentes Epiſcopum, & Capitulum Pinarolien., alioſque præfatos, illis pacifice frui & gaudere, non permittens ipſos, vel eorum quempiam per quoſcumque quavis auctoritate fungentes deſuper quomodolibet moleſtari perturbari, vel inquietari, Contradictores quoſlibet & Rebelles, per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna Juris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio Brachii Secularis.

Collationes Dignitatum, ac Canonicatuum.

Et nihilominus Noſtro, dictæque Sedis Nuncio præfato per eadem Apoſtolica ſcripta ſimiliter mandamus, quatenus ipſe Archidiaconatum, ac unum, & unam, cujus, & quorum inſimul Centum ſeptuaginta unius Ducatorum auri de Camera, & juliorum ſeptem monetæ Romanæ cum dimidio alterius julii ſimilis Antonio Chareun Presbytero nuper Canonico Regulari præfati Ordinis Sancti Auguſtini Canonicorum Regularium, ac ſecundodicti Monaſterii Priori ad Secularem ſtatum a Nobis, ut præfertur, redacto, necnon Theſaurariatum, ac alterum & alteram, Canonicatus, & Præbendas de novo, ut præfertur, erectos, & erectas hujuſmodi, cujus, & quorum etiam inſimul nonagintaunius Ducatorum auri ſimilium, & juliorum ſeptem dictæ monetæ Romanæ, cum dimidio alterii juliis paris reſpective fructus, redditus, & proventus ſecundum communem exiſtimationem valorem annuum, ut pariter accepimus, non excedunt, Manfredo Dana, de præfati Caroli Emanuelis Regis conſenſu, necnon Archipresbyteratum Joſepho Cerruti, & Cantoratum Franciſco Dominico Belli modernis primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ, Canonicis etiam Decimanibus nuncupatis, quorum Canonicatus, & Præbendæ Archipresbyteratui, & Cantoratui hujuſmodi alia Præbenda carentibus, ſemper reſpective adhærere, ac etiam deinceps inſimul cum eis reſpectivè conferri, & abſque diſpenſatione Apoſtolica etiam inſimul, ut præfertur, retineri reſpective debeant Clericis, ſeu Presbyteris dilectis ſimiliter Filiis, demum Primiceriatum, ut præfertur, erectos, a primæva illorum, & illarum erectione, & inſtitutione hujuſmodi reſpective vacantes, cum plenitudine Juris Canonici, ac omnibus juribus, & pertinentiis ſuis præfato Octavio, de conſenſu moderni unici, ſeu modernorum ejuſdem Primiceriatus a Nobis, ut præfertur, erecti, & inſtituti Patroni, ſeu Patronorum, reſpective conferre, & aſſignare auctoritate Noſtra curet; Inducens per ſe, vel alium, ſeu alios, Antonium, recepto prius ab eo Noſtro, & Romanæ Eccleſiæ nomine, fidelitatis debitæ ſolito Juramento, juxta formam, quam ſub Bulla Noſtra mittimus introcluſam, ac Manfredum, & Joſephum, ac Franciſcum Dominicum, & Octavium præfatos, vel eorum reſpective Procuratores, eorum reſpective nominibus in Archidiaconatus, & Theſaurariatus, ac Archipresbyteratus, & Cantoratus, ac Primiceriatus, nec non Canonicatuum & Præbendarum de novo, ut præfertur, erectorum, & erectarum hujuſmodi, Juriumque & Pertinentiarum præfatorum reſpective corporalem poſſeſſionem

& defendens inductos, amotis quibuſlibet illicitis detentoribus ab eiſdem; ac faciens Antonium ad Archidiaconatum, & Manfredum ad Theſaurariatum, ac Joſephum ad Archipresbyteratum, & Franciſcum Dominicum ad Cantoratum, necnon Octavium, vel pro eis eorum reſpective Procuratores præfatos, ad Primiceriatum hujuſmodi, ut eſt moris, admitti, ipſoſque Antonium, & Manfredum, vel etiam pro eis Procuratores præfatos, ad unam, & alteram Præbendas de novo, ut præfertur, erectas hujuſmodi, in primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erecta, in Canonicos recipi, & in Fratres, Stallo eis, & eorum cuilibet in Choro, & Loco in Capitulo primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ, cum dicti Juris plenitudine reſpective aſſignatis, eiſque de Archidiaconatus, & Theſaurariatus, nec non Canonicatuum, & Præbendarum de novo, ut præfertur, erectorum, & erectarum hujuſmodi reſpective fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis univerſis integre reſpective reſponderi, Contradictores, auctoritate Noſtra præfata, appellatione poſtpoſita, compeſcendo.

Derogatio contrariis.

Non obſtantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris Noſtri, qua cavetur, ne quis extra ſuam Civitatem, vel Diœceſim, niſi in certis inibi expreſſis, & exceptis caſibus, & in illis non ultra unam Dietam a fine ſuæ Diœceſis ad Judicium evocetur, ſeu ne Judices a Sede præfata deputati extra Civitatem, vel Diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere audeant, ſeu præſumant; & in Concilio generali edita de duabus Dietis; ac quibuſvis aliis etiam in Synodalibus, Provincialibus, Generalibuſque Conciliis editis, vel edendis ſpecialibus, vel generalibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Noſtris, & Cancellariæ Apoſtolicæ præfatæ Regulis de gratis ad inſtar non concedendis, & de exprimendo vero annuo valore, nec non de Jure quæſito non tollendo, ac de Unionibus committendis ad Partes, vocatis, quorum intereſt, necnon Lateranenſis Concilii noviſſime celebrati, Uniones, & applicationes perpetuas, niſi in caſibus a Jure permiſſis, fieri prohibentis; ac quatenus opus ſit, primò, & ſecundòdictorum Monaſteriorum, & Ordinum præfatorum, necnon Taurinen., & Sanctarum Eccleſiarum præfatarum, etiam Juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis reſpective Statutis, & Conſuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Literis Apoſtolicis quibuſvis Superioribus, & Perſonis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam Derogatoriarum Derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis Decretis, etiam Motu, Scientia, & Poteſtatis plenitudine paribus, ac etiam Conſiſtorialiter, aut alias quomodolibet, etiam pluries, & iteratis vicibus conceſſis, confirmatis, approbatis, & innovatis, necnon quibuſcumque ultimis piorum Teſtatorum voluntatibus, & diſpoſitionibus, quibus omnibus, & ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per Clauſulas generales idem importantes, mentio facienda, aut quævis alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, acſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, eiſdem præſentibus pro plene, & ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum omnium, & ſingulorum validitatis effectum, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe, ac latiſſime, & pleniſſime, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus harum ſerie derogamus, aliiſque contrariis quibuſcumque; Aut ſi aliqui Apoſtolica præfata, vel quavis auctoritate alia in primodicta Collegiata Eccleſia in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erecta in Canonicos recipi inſiſtant, ſeu ſi ſuper proviſionibus ſibi faciendis de Dignitatibus, ac Canonicatibus primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ, ſpeciales, vel aliis Beneficiis Eccleſiaſticis in illis Partibus generales dictæ Sedis, aut Legatorum ejus Literas impetrarint, etiamſi per eas ad inhibitionem, reſervationem, & Decretum, vel aliàs quomodolibet ſit proceſſum, quibus omnibus Antonium, & Manfredum, ac Joſephum, & Franciſcum Dominicum, ac Octavium præfatos in Archidiaconatus, & Theſaurariatus, ac Archipresbyteratus, & Cantoratus, ac Primiceriatus, necnon Canonicatuum, & Præbendarum de novo, ut præfertur, erectorum, & erectarum hujuſmodi reſpective aſſequutione, volumus anteferri, ſed nullum per hoc eis quoad aſſequutionem Dignitatum, ac Canonicatuum, & Præbendarum, aut Beneficiorum aliorum præjudicium generari; Seu ſi quibuſvis communiter, aut diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod ad receptionem vel proviſionem alicujus minime teneantur, & ad id compelli, aut quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, quodque de Dignitatibus, ac Canonicatibus, & Præbendis primodictæ Collegiatæ Eccleſiæ in Cathedralem Eccleſiam a Nobis, ut præfertur, erectæ, vel aliis Beneficiis Eccleſiaſticis ad eorum collationem, proviſionem, præſentationem, aut quamvis aliam diſpoſitionem conjunctim, vel ſeparatim ſpectantibus, nulli valeat provideri per Literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujuſmodi mentionem; & quibuſlibet aliis Privilegiis, Indulgentiis, & Literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta, effectus earumdem præſentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus habenda ſit in Noſtris Literis mentio ſpecialis. Nos enim eiſdem Antonio necnon, Joſepho, qui Canonicatum, & Theologalem, ac Hiacyntho, qui Canonicatum, & Pœnitentiariam, a Nobis, ut præfertur, erectas Præbendas hujuſmodi ad præſens reſpective obtinent, ut ipſi, & eorum quilibet ratione Archidiaconatus, necnon unius, & alterius, Canonicatuum, ac unius Theologalis & alterius Pœnitentiariæ nuncupatarum Præbendarum hujuſmodi, gradus eis reſpective congruentes, & competentes ſuſcipere minime teneantur, dicta Apoſtolica auctoritate ipſarum tenore præſentium indulgemus.

Volumus autem, quod dictus Antonius, antequam poſſeſſionem dicti Archidiaconatus adipiſcatur, Fidem Catholicam juxta Articulos jampridem a Sede Apoſtolica propoſitos, in Manibus Noſtris, dictæque Sedis Nuncii præfati emittere, illamque ſic emiſſam ad dictam Sedem, ſine mendis cum ſui, ac dicti Nuncii Subſcriptione quantocitus tranſmittere teneatur, alioquin dictus Archidiaconatus vacet eo ipſo. Et inſuper, quoad poſterius mandatum Noſtrum hujuſmodi, ex nunc etiam irritum decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Per præſentes verò non intendimus tertiò, & quartòdictum Juſpatronatus in aliquo approbare, ac litis pendentiæ hujuſmodi ſuper dicto vacante

Beneficio, & Juribus Colligantium in aliquo præjudicare.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergò omninò Hominum liceat, hanc paginam Noſtræ abſolutionis, ſuppreſſionis, extinctionis, conceſſionis, appropriationis, ſecularizationis, diſpenſationis, Indulti, erectionis, inſtitutionis, diſmembrationis, ſeparationis, exemptionis, aſſignationis, ſubjectionis, unionis, incorporationis, licentiæ, impertitionis, ſtatuti, declarationis, applicationis, ſuppletionis, Juriſpatronatus, reſervationis, extenſionis, ampliationis, conſtitutionis, decreti, mandati, derogationis, voluntatis, & intentionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Pont. A. IX. die 23. Decembris 1748.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo ſeptingenteſimo quadrageſimo octavo, Decimo Kalendas Januarii, Pontificatus Noſtri Anno Nono.

Loco † Plombi.

LXVII.

Super conſervatione & refectione Viarum publicarum.

BENEDICTUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

DUm omnibus commiſſi Nobis Populi utilitatibus, & commodis, pro rerum occurrentium opportunitate, ſedulo proſpicere non omittimus, illud etiam cavendum providendumque judicamus, ut quæ maturo conſilio a Nobis utiliter conſtituuntur, futuris quoque temporibus inconcuſſa permaneant, nec unquam, ut ſæpe aliàs eveniſſe compertum eſt, annorum decurſu in oblivionem & deſuetudinem recidant.

Pont. edidit Chirographum pro conſervatione, & refectione Viarum.

Cum igitur nuper, ad removenda nonnulla damna, & incommoda, quibus Almæ Urbis Noſtræ Cives, alioſque in ea, & prope illam Urbana, & ruſtica prædia obtinentes, etiam Sacra, & Religioſa Loca, ſeu Ordines, Inſtituta, & Societates, ob neceſſariam Viarum tam ipſius Urbis, quàm Suburbicarii tractus conſervationem & refectionem, frequenter affici cognovimus, universâ rei natura accurate perſpectâ, ac multiplici incommodorum origine in ſuis fontibus indagatâ, providas hac de re Prædeceſſorum Noſtrorum Conſtitutiones confirmando, ac, ubi opus fuit, declarando, & moderando, certas quaſdam Leges, & Ordinationes, noſtri Motus proprii ſchedula ſub die vigeſima octava elapſi menſis Octobris manu Noſtra ſignata complexas ediderimus; quibus, non ſine juſta prædictorum omnium indemnitate, tum incolarum, advenarumque uſibus, & commoditatibus, tum etiam Pontificiæ Reſidentiæ ſplendori, & majeſtati ſatis conſultum fore putavimus; reliquum eſt ut ad hujuſmodi Legum, & Ordinationum perpetuam firmitatem, debitamque executionem aſſerendam, ipſam hujuſmodi ſchedulam, quam minus ſolemni forma conceptam, non ita pridem promulgari juſſimus, novo ac perenni Apoſtolicæ auctoritatis robore communiamus. Ejus autem ſchedulæ tenor talis eſt, videlicet:

Quod pro illius obſervantia confirmare intendit.

Tenor dicti Chirographi.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Motu proprio &c.

Li Clamori delli Luoghi Pii, e di altri Poſſeſſori delle Caſe, hanno moſſo l'Animo di Noſtro Signore a preſcrivere li ſeguenti Provedimenti.

SOno talmente creſciuti da qualche tempo a queſta parte li clamori de' Luoghi Pii, e di altri, che poſſiedono Caſe, Fabbriche, & altri Fondi in queſta noſtra Città di Roma, per le gravi, e continue Contribuzioni, alle quali i medeſimi ſono forzati ſoccombere per il mantenimento, e riſacimento delle Strade, che finalmente hanno riſvegliata la Noſtra Paterna providenza, e ci hanno perſuaſi, & indotti a dargli, come in appreſſo, il dovuto regolamento. Volendo adunque Noi, che ſi conſervi, anche in rapporto alle publiche Strade, il decoro di queſta noſtra Sacerdotale, e Regia Reſidenza, ma non perciò, che ſi aggravino più del biſogno i noſtri amatiſſimi Sudditi, come forſe è ſeguito per lo paſſato, o per non eſſerſi a ſuo tempo riſarcite le Strade in quelle parti, nelle quali incominciavano a romperſi, o per eſſerſi troppo ſpeſſo, e quaſi in ogni mutazione di Magiſtrato, variata e mutata la forma delle medeſime, ora elevandole, & ora deprimendole, ora incurvandole nel mezzo, ed ora facendole a ſchiena d'Aſino, ora laſciandole a Baſtardoni, ora a Pietre groſſe riquadrate, & ora a Quadrelli, ora in Calce, & ora in Rena, e finalmente per altre cauſe, motivi, e preteſti, e tal volta ſenza neppur laſciare alli Poſſeſſori Adiacenti il tempo conveniente per fare al Magiſtrato, e Tribunale, & in caſo di aggravio, a Noi ſteſſi le giuſte loro rappreſentanze:

Si confermano le Pontific. Conſtit. in ciò, che non ſono contrarie alla preſente Cedola di Motu proprio.

Quindi è, che in virtù della preſente Cedola, nella quale vogliamo, che ſi abbia per eſpreſſo, e di parola in parola inſerito l'intiero tenore delle Conſtitozioni, Brevi, Chirografi, Motu proprj, & altre qualſivoglia Lettere Apoſtoliche di Martino V., Siſto IV., Leone X., Pio IV., Pio V., Gregorio XIII., Innocenzo XII., Clemente XII., e di qualunque altro Noſtro Predeceſſore, e quelle confermando, & approvando nelle parti uniformi, e reſpettivamente moderando, e rivocando nelle parti contrarie, o diſformi da queſta Noſtra preſente Diſpoſizione.

Si ordina a Monſignor Preſidente, ed agli Uffiziali del Tribunale delle Strade, & alli Poſſeſſori Adiacenti, che debbano invigilare al riſarcimento delle Strade.

Di Noſtro Moto proprio, certa ſcienza, matura deliberazione, e pienezza della Noſtra ſuprema poteſtà, vogliamo in primo luogo, comandiamo, & ordiniamo, che Monſignor Preſidente, li Maeſtri di Strade, & altri Uffiziali pro tempore del Tribunale, per obbligo di loro Uffizio, e reſpettivamente li Poſſeſſori Adiacenti per loro proprio Intereſſe, debbano per lo avvenire attentamente invigilare, che le Strade dentro Roma non vadano in faſcio, ma di mano in mano, che ſi andaranno in qualche parte movendo, guaſtando, o rompendo, debbano inſiſtere, che in tal parte moſſa, guaſta, o rotta ſiano prontamente riſarcite: Per il quale effetto vogliamo, che li Maeſtri di Strade ſuddetti viſitino perſonalmente almeno due volte l'anno, cioè nel principio della Primavera, e dell' Autuno, le Piazze, Strade, e Vicoli de' loro reſpettivi Rioni; e che li Poſſeſſori debbano bensì prendere dal Tribunale, e Magiſtrato la ſolita licenza, pagando per eſſa al Notaro bajocchi due, ſecondo il preſcritto nella Taſſa della ſan. Mem. d'Innocenzo XII. Noſtro Predeceſſore al num. 10.; ma nel tempo medeſimo vogliamo, & ordiniamo, che non ſia lecito ne a Monſignor Preſidente, ne alli Maeſtri di Strada, ne ad altri Uffiziali, e Miniſtri del ſuo Tribunale negare, o ritardare ad alcuno di detti Poſſeſſori Adiacenti la ſudetta licenza di riſarcire a ſue proprie ſpeſe: Altrimenti li detti Poſſeſſori debbano ricorrere a Noi, & al Noſtro Uditore pro tempore, quale vogliamo, che in tal caſo non ſolo dia gratis la detta licenza, ſupplendo in queſta parte l'Uffizio del Magiſtrato, ma inoltre condanni il Magiſtrato medeſimo, che avrà negata, o ritardata la licenza a tutti li danni, che avrà patito il Poſſeſſore per cauſa di detta negativa, o ritardo.

Ad ogni Poſſeſſore Adiacente alla Strada dovrà concederſi la licenza di riattarla a proprie ſpeſe.

In caſo, che veniſſe negata, o ritardata detta licenza, potrà ogni Poſſeſſore Adiacente ricorrere a N. Sig. & al ſuo Monſig. Uditore, il quale gliela darà gratis.

Dovendoſi rifare di nuovo

Quante volte poi una Strada ſarà talmente con-

una Strada, dovranno intimarſi perſonalmente almeno otto giorni prima tutti li Poſſeſſori.

ſumata, e guaſta, che non poſſa più riſarcirſi, ma ſia veramente neceſſario rifarla tutta di nuovo: In tal caſo vogliamo, & ordiniamo, che otto giorni almeno prima, che ſi tocchi detta Strada, debbano onninamente con Intimazioni perſonali, o al più laſciate nelle mani dei Domeſtici, per le quali vogliamo ſi paghino bajocchi cinque per ciaſcheduna, intimarſi, e chiamarſi a Congreſſo avanti Monſignor Preſidente, o avanti quel Maeſtro di Strada, a cui appartiene, tutti, e ſingoli Poſſeſſori Adiacenti obbligati al rifacimento, per vedere, e deliberare ſe ſia veramente neceſſario, che la Strada ſi rifaccia tutta di nuovo, oppure poſſa ancora riſarcirſi, e rappezzarſi nelle parti guaſte, & rotte. E riſolvendoſi dal Magiſtrato, e Tribunale, che la Strada ſi rifaccia tutta di nuovo, vogliamo, che non poſſa metterſi mano all'opera, prima che ſcorrano altri tre giorni dal giorno di detta riſoluzione, e deliberazione; affinchè ſe alcuno de' Poſſeſſori ſi credeſſe gravato, poſſa in detto tempo ricorrere a Noi, & al noſtro Uditore pro tempore per la dovuta giuſtizia.

I quali potranno ricorrere ſe ſaranno gravati.

Del Riparto della Speſa.

Paſſati detti trè giorni ſenza ricorſo, oppure eſſendo queſto rigettato, come ingiuſto, dovranno gli Architetti, e Sotto Maſtri del Tribunale fare lo ſcandaglio, miſura, e filo della nuova Strada, con il riparto della porzione, che tocca a ciaſcheduno de' Poſſeſſori Adiacenti, e queſti produrre, e rilaſciare negli Atti del Notaro del Tribunale. Dopo di che vogliamo, che ſia in arbitrio, e facoltà de' medeſimi Poſſeſſori, e di ciaſcuno di eſſi, di rifare a ſpeſe proprie, e per mezzo de' proprj Muratori, & Operarj la porzione, che li tocca, anche riſpetto alla guida di mezzo; purchè però li detti poſſeſſori ne facciano negli Atti del Tribunale eſpreſſa dichiarazione dentro il termine di trè giorni da computarſi dal giorno, che ſaranno ſtati rilaſciati negli Atti medeſimi lo ſcandaglio, miſura, e riparto ſuddetti. Ordinando, e dichiarando, che di queſto arbitrio, e facoltà debbano indiſtintamente godere i Poſſeſſori, o che la Strada ſi rifaccia in Calce, o che ſi rifaccia in Rena, o in altro qualunque modo, e che in tal caſo il Magiſtrato, e Tribunale, gli Architetti, & altri Uffiziali del medeſimo non abbiano altro dritto, peſo, & incombenza, ſe non che, dopo compiuta l'opera, riconoſcere, ſe la Strada, o porzione di eſſa, che ſarà ſtata rifatta dalli Muratori, & Operarj di eſſi Poſſeſſori, ſia ſtata rifatta ad uſo d'arte, & a tenore dello ſcandaglio, filo, e miſura depoſta come ſopra negli Atti, prima, che ſi metteſſe mano all'opera medeſima; nè per detto ſcandaglio, miſura, e riparto poſſa da detti Architetti, e Sotto Maſtri pretenderſi, o eſigerſi maggior mercede di quella, che trovaſi ſtabilita, e preſcritta nella detta Taſſa Innocenziana al num. 101.

Sarà in arbitrio delli Poſſeſſori Adiacenti di rifare la porzione della Strada, che loro toccherà.

Quando ſia lecito al Tribunale di farla rifare, e riſtrare ex Officio, e ripartire la ſpeſa ſopra li detti Poſſeſſori Adiacenti.

Se poi li Poſſeſſori Adiacenti, o alcuni di eſſi, dopo eſſere ſtati intimati, come ſopra, e dopo eſſere ſtati eſibiti negli Atti lo ſcandaglio, miſura, e riparto ſuddetti, non avranno dichiarato dentro il termine di trè giorni di voler rifare la Strada, e porzioni, che loro toccano, a ſpeſe proprie, e con i proprj Muratori, e Operarj, o ſe anche non avranno dentro un congruo tempo, dopo detta dichiarazione, da ſtabilirſi da Monſignor Preſidente, poſto mano all'opera, e quella ridotta al ſuo dovuto compimento: In tal caſo, e caſi, ſia lecito al Tribunale, e Magiſtrato di rifare ex Officio, mediante l'opera degli Architetti, Muratori, & Operarj di eſſo Tribunale, le porzioni di quelli, che non avranno come ſopra dichiarato, o poſto mano all'opera, e in appreſſo ripartirne la ſpeſa ſopra i medeſimi Poſſeſſori ſenz'altro ritardo, & indugio. Lo che parimenti s'intenda aver luogo riſpetto alli riſarcimenti, e rappezzi, qualora i Poſſeſſori non riſarciſcano con effetto la parte rotta o guaſta, dentro un congruo tempo, che ſia ſtato loro intimato con Intimazioni, come ſopra, dal medeſimo Magiſtrato, o Tribunale.

Si proibiſce d'alterare la forma delle Strade.

In oltre conſiderando Nòi da un canto il grave diſpendio, che hanno veramente patito i Poſſeſſori per eſſerſi nel decorſo di poco tempo tante volte variata la forma, e laſtricatura delle Strade; E dall'altro oſſervando, che la forma, e laſtricatura, nella quale al preſente ſi trovano le Strade di Roma, è di tutto commodo, e decoro della Città; Vogliamo, ordiniamo, e comandiamo, che in avvenire quante volte occorrerà rifare di nuovo una Strada, o queſta ſi rifaccia a ſpeſe proprie de' Poſſeſſori, o ſi rifaccia ex Officio dal Magiſtrato, e Tribunale, ſecondo i caſi poc'anzi indicati, a niuno di eſſi ſia lecito per qualſivoglia cauſa, o preteſto, alterare, o mutare nè in tutto, nè in parte la forma, il filo, e laſtricatura preſente, ma debbano ſempre le Strade laſciarſi nel piano, elevazione, direzione, e pendenza, come in oggi ſi trovano, e molto meno ſia loro lecito di rifare a Quadroni, o a Quadrelli le Strade, che ſi trovano laſtricate a Baſtardoni, e reſpettivamente rifare a Baſtardoni quelle, che ſi trovano laſtricate a Quadroni, o Quadrelli; Nè le Strade, che ſono in Calce, rifarle in Rena, nè quelle, che ſono in Rena, rifarle in Calce; ma quante volte occorra rifare una Strada, ſempre debba rifarſi nella forma, e nella maniera iſteſſa, che ſi trova preſentemente; E ſe mai dal Magiſtrato, o Tribunale, dagli Architetti, & altri Uffiziali del medeſimo foſſe ordinato diverſamente, vogliamo, che in tal caſo per le ſpeſe di eſſa Strada non poſſano in alcun modo moleſtarſi, nè eſſer coſtretti ad alcuna contribuzione li Poſſeſſori Adiacenti, quali anzi vogliamo, che di più ſiano rilevati da tutti i danni, & intereſſi, e che li Muratori, & Operarj, che avranno rifatta la Strada contro queſto Noſtro divieto, e proibizione, poſſano ſolamente agire per le loro mercedi contro chi avrà loro ordinato rifarla in forma, o maniera diverſa dallo ſtato preſente.

Non dovrà attenderſi alcuna Inibizione, nè appellazione ſoſpenſiva dalli Decreti, e Mandati, del Tribunale delle Strade per il pagamento delle Taſſe, e degli Affitti, e pel rendimento de' conti; all'incontro potrà appellarſi anche in ſoſpenſivo da altri diverſi Mandati, e Sentenze.

Di più vogliamo, e comandiamo (ſalve ſempre le Diſpoſizioni predette) che dalli Decreti, Mandati, e Sentenze del Tribunale, e Magiſtrato delle Strade non ſi ammetta, nè ſi attenda alcuna Inibizione, o Appellazione in ſoſpenſivo, ſecondo la provida Coſtituzione: *Sacerdotalis, & Regia* del prelodato Innocenzo XII. Noſtro Predeceſſore pubblicata li 26. Novembre 1692., & impreſſa nel ſuo Bollario particolare Coſtituzione 14., ma però nei ſoli trè caſi eſpreſſi in eſſa Bolla al §. 17., cioè qualora ſi tratti di Decreti, Mandati, e Sentenze fatti, rilaſciati, e pronunciate o per il pagamento delle Taſſe, e Contribuzioni impoſte, o da imporſi con ordine Noſtro, e de' Noſtri Anteceſſori, o Succeſſori pro tempore; o per il pagamento degli Affitti promeſſi, e dovuti dagli Affittuarj, e Appaltatori, e per l'adempimento de' patti con eſſi convenuti; o finalmente per li Conti da renderſi dagli Amminiſtratori, Economi, & Eſattori, e per il pagamento del reliquato; All'incontro poi qualora ſi tratti di Decreti, Mandati, e Sentenze, fatti, rilaſciati, o pronunciate in altri caſi, o per altre cauſe diverſe, vogliamo, che liberamente poſſa appellarſi al Tribunale della Noſtra Camera, anche in ſoſpenſivo; Rivocando a tal'effetto, e riducendo alla via di ragione qualunque Chirografo, e qualunque Ordinazione de' Noſtri Predeceſſori, che faceſſe in contrario.

Al riſarcimento, e rifezione delle ſtrade eſiſtenti dentro Roma ſaranno tenuti ſola-

Finalmente ad effetto, che li Poſſeſſori delle Caſe, Fabbriche, & altri Fondi di queſta noſtra Città di Roma non traſcurino d'invigilare ſopra il pronto riſarcimento delle Strade, quando s'incominciano a muovere, rompere,

mente gli Adiacenti Poſſeſſori.

o guaſtare in qualche parte, che è il punto, dal quale principalmente riſultarà lo ſgravio, e ſollievo di tutti : Ordiniamo, e comandiamo, che in avvenire per il riſarcimento, e rifacimento delle Strade dentro Roma, ſiano ſolamente tenuti, come è di ragione, li Poſſeſſori Adiacenti, e non mai, nè in caſo veruno li ſoli, e ſemplici Utenti; perche così ogn'uno penſerà ſeriamente alla conſervazione della Strada, che veramente gli appartiene.

Viſita delle Strade Conſolari.

Quanto alle Strade fuori di Roma rinoviamo per ora, e ſino ad altro più efficace provedimento, l'ordine già dato, & inculcato da detto Noſtro Predeceſſore Innocenzo XII. in detta ſua Conſtituzione al §. 25., cioè, che li Maeſtri delle Strade una volta almeno l'anno, e Monſignor Preſidente ad arbitrio ſuo, debbono viſitare perſonalmente, rivedere, e riconoſcere a proprie ſpeſe tutte, e ſingole Strade Conſolari, e loro bracci eſiſtenti nel Diſtretto di Roma. Affinche poi queſto utiliſſimo provedimento reſti con effetto eſeguito, vogliamo in oltre, & ordiniamo che per l'avvenire, incominciando dal proſſimo Anno 1749., ciaſcuno de' Maeſtri di Strada debba ogni anno a tutto il Meſe di Maggio aver con effetto viſitate perſonalmente come ſopra le Strade, che gli appartengono, nelli giorni preventivamente intimati agli Appaltatori delle medeſime; Et in prova di tal viſita debba aver fatta relazione in ſcritto di ciaſcuna Strada nella Congregazione del Tribunale, e di più eſibita, e rilaſciata negli Atti del Notaro del medeſimo; qual Notaro vogliamo, che immediatamente la preſenti a Noi, e Noſtri Succeſſori per mezzo del Noſtro Uditore pro tempore : Altrimenti mancando li Maeſtri di Strada in alcuna delle coſe predette, vogliamo, & ordiniamo, che s'intenda ipſo facto decaduto dall'aſſegnamento di ſcudi dugento, de' quali puol godere ciaſcuno di eſſi per beneficenza Noſtra, e de' Noſtri Succeſſori, e che quello, o quelli, che ne ordinaſſero, o faceſſero il pagamento, o prima della ſcadenza di detto Meſe di Maggio, o quando alcuno de' Maeſtri di Strada non aveſſe con effetto adempiute le coſe ſuddette, cadano nella pena del doppio, e di non eſſergli in alcun modo ammeſſo, nè bonificato il pagamento fatto, oppure ordinato, contro queſto Noſtro divieto, e proibizione.

Pena alli Maeſtri che mancaſſero.

Diligenze per fare eſeguire gli ordini de' riſarcimenti.

Dalle ſudette viſite, e relazioni in ſcritto dovrà apparire lo ſtato delle Strade, e quando da eſſe riſulti, che una, o più delle medeſime Strade, ſiano in qualche parte moſſe, guaſte, o rotte, dovrà Monſignor Preſidente nella medeſima Congregazione, e ſenz' altro indugio, o dilazione, rilaſciare ad iſtanza del Fiſcale la Mano Regia contro quell'Appaltatore, & Appaltatori, e contro le ſicurtà obbligate al mantenimento di tali Strade, o Strada, prefiggendo a ciaſcuno di eſſi un termine congruo, ma però, che non ſia maggiore di un Meſe, ad averle con effetto riſarcite, & ad eſibire negli Atti del Tribunale documenti autentici, e ſufficienti, del riſarcimento già ſeguito; con facoltà ancora in tal caſo di ſpedire uno, o più Commiſſarj a tutte ſpeſe di eſſi Appaltatori, o Appaltatore, ad effetto di rincontrare, ſe dentro il termine ſuddetto le Strade, o Strada, ſiano ſtate riſarcite ſecondo l'obbligo de' medeſimi, & ad uſo d'arte; E mancando in qualunque modo gli Appaltatori, debba onninamente il Tribunale farle riſarcire, e ridurre in buon ſtato, prima, che paſſi il Meſe di Ottobre, a tutti danni, e ſpeſe di detti Appaltatori.

Facoltà a Monſignor Preſidente di ſpedire Commiſſarj per riconoſcere, ſe ſiano ſtate riſarcite le Strade.

Uffizio del Fiſcale delle Strade.

Et perchè al Fiſcale del Tribunale per l'obbligo dell'Uffizio ſuo appartiene, e vogliamo, che principalmente appartenga la cura d'invigilare, & inſiſtere appreſſo Monſignor Preſidente, e alli Maeſtri di Strade, non ſolamente, che ſi facciano le viſite, e relazioni : ma ancora, che ſi rilaſcino, ſpediſcano, & eſeguiſcano le Mano Regie contro gli Appaltatori, e che non ſi creda alli documenti, che quelli tal volta eſibiranno, ſe non ſaranno autentici, o ſufficienti; Perciò vogliamo, e decretiamo, che ſe mai il Fiſcale ſuddetto ſotto qualunque preteſto, ſcuſa, o colore, ſarà negligente nell'adempire detto ſuo Uffizio, e in ogni caſo d'indugio, o incuria d'eſſo Preſidente, e Maeſtri di Strada, laſciarà di farne a Noi, e Noſtri Succeſſori, per mezzo del Noſtro Uditore pro tempore, la dovuta rappreſentanza firmata di ſua propria mano : In tal caſo vogliamo, che ſia irremiſſibilmente rimoſſo dall'Uffizio, e che ne ſia deputato un'altro più diligente in luogo ſuo; E non già da Monſignor Preſidente, a cui in ogni altro caſo apparterrebbe, ſecondo la più volte menzionata Coſtituzione d'Innocenzo XII.; ma dal Romo. Cardinal Camerlengo pro tempore, al quale per queſto caſo di negligenza ſolamente, vogliamo, che paſſi, & appartenga la ſuddetta facoltà di deputarlo : E così pure ordiniamo riſpetto al Notaro, ſe traſcurerà di preſentare a Noi, e Noſtri Succeſſori, come ſopra, le relazioni delle Strade fatte in ſcritto dalli Maeſtri delle medeſime.

Uffizio del Notaro delle Strade.

Si deputa Monſig. Uditore del Papa pro tempore Eſecutore delli provedimenti eſpreſſi nella preſente Cedola.

Eſecutore di queſti Noſtri Provedimenti, Ordinazioni, e Diſpoſizioni, vogliamo, che ſia, e deputiamo l'Uditore Noſtro, e de' Noſtri Succeſſori pro tempore, affinchè poſſiamo per tal mezzo eſſere in ogni tempo, & in ogni occorrenza prontamente avviſati, e raguagliati : Per il qual'effetto diamo, e concediamo al medeſimo Uditore tutte le più ample facoltà, che poſſano eſſere neceſſarie, & opportune, e ſpecialmente di pubblicare Editti, e Notificazioni, far Decreti, Ordinazioni, e Dichiarazioni, & ogn'altra coſa, che crederà più eſpediente, e più efficace per l'eſatta, e puntuale eſecuzione di quanto abbiamo qui ſopra ordinato; eſſendo così mente, e volontà Noſtra eſpreſſa. Volendo, e decretando, che alla preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, benche non eſibita, nè regiſtrata in Camera, e ne' ſuoi Libri, non poſſa mai darſi, nè opporſi di ſurrezione, orrezione, ne d'alcun altro vizio, o difetto della Noſtra volontà, ed intenzione, nè che mai ſotto tali, o altri preteſti, quantunque validiſſimi, e giuridichi, anche di Jus queſito, e pregiudizio del Terzo, poſſa eſſer impugnata, moderata, o rivocata, ridotta ad viam Juris, o concederſi contro di eſſa l'Aperizione Oris, o altro qualunque rimedio; e che così, e non altrimenti debba ſempre giudicarſi, definirſi, ed interpetrarſi da qualſiſia Giudice, e Tribunale, benche Collegiale, Congregazioni, anche de' Rmi Cardinali, Camerlengo di Santa Chieſa, Teſoriere, Rota, Camera, e qualunque altro, togliendo loro ogni facoltà, e giuriſdizione di definire, ed interpetrare in contrario : Dichiarando Noi fin d'adeſſo preventivamente nullo, irrito, ed invalido tutto ciò, che da ciaſcuno di eſſi con qualſivoglia autorità, ſcientemente, o ignorantemente foſſe in qualunque tempo giudicato, o ſi tentaſſe di giudicare contra la forma, e diſpoſizione della preſente Noſtra Cedola di Moto proprio : quale vogliamo, che vaglia, e debba aver ſempre, ed in perpetuo il ſuo pieno effetto, eſecuzione, e vigore colla ſemplice Noſtra ſottoſcrizione, benche non vi ſieno ſtati chiamati, ſentiti, o citati Monſignor Preſidente, li Maeſtri di Strada, & altri Uffiziali, e Miniſtri del ſuo Tribunale, ed altre qualſiſieno Perſone, ancorche privilegiate, e privilegiatiſſime, che vi aveſſero, o pretendeſſero avervi Intereſſe, e che per comprenderle foſſe biſogno di ſpecial menzione : Non oſtanti la Bolla di Pio IV. Noſtro Predeceſſore de regiſtrandis, la regola della Noſtra

Clauſole derogatorie.

Decreto irritante, e clauſola ſublata &c.

Cancel-

Cancellaria de Jure quæſito non tollendo, e qualiſiſieno altre Cnſtituzioni, & Ordinazioni Apoſtoliche Noſtre, e de'Noſtri Predeceſſori, Leggi, Statuti, Riforme, Stili, Uſi, Conſuetudini, e qualunque altra coſa, che faceſſe, o poteſſe fare in contrario; alle quali tutte, e ſingole, avendone il tenore qui per eſpreſſo, e di parola in parola inſerto, e regiſtrato, e ſupplendo colle pienezza della Noſtra Poteſtà Pontificia ad ogni vizio, e difetto quantunque ſoſtanciale, e formale, che vi poteſſe intervenire, per queſta volta ſola, e per la piena, e total eſecuzione di quanto ſi contiene nella preſente Noſtra Cedola di Moto proprio, ampiamente, ed eſpreſſamente deroghiamo. Dal noſtro Palazzo Apoſtolico di Monte Cavallo queſto di 28. Ottobre 1748.

Data li 28. Octob. 1748.

BENEDICTUS PP. XIV.

Ut igitur Noſtra hujuſmodi mandata atque præcepta, ad Civium ſimul & poſſidentium indemnitatem, & commodum, & ad Urbis utilitatem, & decus condita atque ſtatuta, quæ etiam duobus Edictis, aliàs diobus 22. Aprilis Anni Domini 1671. & 6. Maji Anni 1679., recol. nem. Prædeceſſoribus Noſtris Clemente PP. X., & Innocentio PP. XI. reſpective aſſentientibus, & jubentibus, ab ipſo Viarum Tribunali emanatis, & publicatis, in pluribus, & ſubſtantialibus conſentanea, & conformia comperimus & recognovimus, perpetuis futuris temporibus debitam executionem, & inviolabilem firmitatem obtineant; eadem Apoſtolicis hiſce Noſtris Litteris inſerta, atque earumdem tenore, ac ſimili motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine iterùm confirmata ac roborata, ab omnibus, ad quos pertinet, ſeu pertinebit impoſterum, exactiſſime obſervari, & impleri etiam perpetuo ſtatuimus atque decernimus. Mandantes præfato Dilecto Filio Noſtro nunc exiſtenti S. R. E. Cardinali Camerario ac Dilectis etiam Filiis Cameræ Noſtræ Apoſtolicæ Clericis Præſidentibus, necnon Viarum Magiſtris, cæteriſque ejuſdem Cameræ, & Tribunalis Viarum Officialibus, & Miniſtris, itemque Dilecto Filio Auditori Noſtro, ejuſque & prædictorum omnium Succeſſoribus pro tempore futuris, ut omnia & ſingula a Nobis in præinſerta Schedula Noſtri Motus proprii diſpoſita atque ſtatuta, tam ipſi, in quantum eorum reſpectiva Officia, ſive de jure, ſive vigore ſpecialis Mandati Noſtri, concernunt, exacte obſervent, quam etiam ab aliis ſibi ſubjectis, ad quos pertinet, ac pertinebit impoſterum, exactiſſime impleri, & obſervari faciant, ſub pœnis ibi ſtatutis atque contentis. Ac decernentes ipſam præinſertam Schedulam, necnon præſentes noſtras Litteras, quibuſcumque Juris, ſeu Facti defectibus, qui adverſus illas opponi, ac deduci poſſent, minime refragantibus, omniaque, & ſingula in ipſis præſcripta atque decreta, ſemper & perpetuo firma, valida, & efficacia exiſtere & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri & obtinere, atque iis, quorum favorem reſpiciunt, pleniſſime ſuffragari; ſicque, & non aliàs per præmiſſos omnes & ſingulos, alioſque Judices Ordinarios & Delegatos, etiam S. R. E. Cardinales, & Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata ipſis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari & definiri debere, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper iiſdem a quoquam quavis Auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Dictum Chirographum confirmat.

Mandatum pro permiſſorum obſervantia.

Aliter judicari prohibetur.

Non obſtantibus omnibus his, quæ in prædicta Schedula non obſtare decrevimus, & quibuſvis aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ceteriſque contrariis quibuſcunque.

Derogatio contrariis.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam Noſtræ Confirmationis, Mandati, Decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire; ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem Anno Incarnationis Dominicæ MDCCXLVIII. Tertio Kalendas Januarii Pontific. Noſtri Anno IX.

Dat. Pont. A. IX. die 30. Decem. 1748.

D. Card. Paſſioneus.

J. Datarius.

Visa da Curia.

I. C. Boſchi.

J. B. Eugenius.

Regiſtrata in Secretaria Brevium.

LXVIII.

Aſſeritur Identitas Corporis Sancti Joannis de Matha, quod Matriti colitur, occaſione donationis antiqui Sarcophagi, ubi illud Romæ aſſervabatur.

Dilecto Filio Michaëli a S. Joſepho Miniſtro Generali Fratrum Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Excalceatorum nuncupatorum.

BENEDICTUS PAPA XIV.

Dilecte Fili, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Minime dubitamus, quin memoria retineas quidquid a Nobis aliàs, dum Tu quidem Officium Procuratoris Generalis incluti Ordinis tui in hac Alma Urbe noſtra obires, Nos vero in minoribus conſtituti, Promotoris Fidei munus gereremus, præſtitum fuerit, ut debitus Sacris Exuviis S. Johannis de Matha ejuſdem tui Ordinis Fundatoris cultus reſtitueretur. Illius namque Corpus in arca marmorea, ſeu Sarcophago in Eccleſia ſub invocatione S. Thomæ Apoſtoli in Formis dicta in Monte Cœlio ejuſdem Almæ Urbis Noſtræ, quæ ad Dilectos Filios Capitulum, & Canonicos Baſilicæ Principis Apoſtolorum S. Petri in Vaticano ſpectat; etſi ab initio conditum; tamen anno milleſimo ſexcenteſimo quinquageſimo quinto, inde in Hiſpanias tranſlatum apud Nuntium hujus Apoſtolicæ Sedis in Hiſpaniis tunc temporis commorantem depoſitum fuit: quod deinde anno MDCLXXXVI. cl. mem. Marcellus Cardinalis Duratius apud Hiſpaniarum Regem Catholicum Apoſtolicus itidem Nuntius Miniſtro Generali, & Diffinitorio laudati Ordinis ea tradidit conditione, ut ſub Altari Cappellæ in Cella Venerabilis Fratris Thomæ de Virgine Matriti erectæ collocaretur. Mota autem in congregatione Venerabilium Fratrum Noſtrorum, S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus præpoſitorum tam anno MDCLXIX., quàm anno MDCCXV. controverſia quoad Identitatem Oſſium Corporis S. Joannis de Matha, quæ Romæ primum, poſtmodum Matriti aſſervari aſſerebatur, ipſa Congregatio reſpondit, *Non conſtare de Identitate*; iterum juſſu fel. rec. Clementis PP. XI. Prædeceſſoris noſtri poſtulato ſuper ipſa Identitate apud eamdem Congregationem Cardinalium edito, factum fuit, ut Nobis, dum partes Promotoris Fidei ageremus, per graviſſima rationum momenta in quarto Libro Operum noſtrorum de Canonizatione Sanctorum part. 2. cap. 25. num. 8. typis impreſſa, adnitentibus, plena reſolutio, poſtquam laudatus Clemens XI. Prædeceſſor Noſter viam univerſæ carnis ingreſſus fuiſſet, die XIX. menſis Martii, prodiret die VI.

Pont. alias de cultu S. Joannis de Matha ſollicitus fuit.

Olim Corpus dicti Sancti Romæ ſervabatur.

Deinde in Hiſpanias tranſlatum Matriti repoſitum fuit.

De controverſia orta in Sac. Rituum Congregatione ſuper identitate Corporis S. Joannis de Matha.

Ex Sententia Summi Pontificis, tunc Prom. Fidei prodiit reſolutio affirmativa.

A ſ. m. Innocentio XIII. confirmata.

menſis Septembris anno MDCCXXI. *Conſtare nimirum de Identitate.* Eapropter hujuſce reſolutionis decretum rec. mem. Innocentius PP. XIII. itidem Prædeceſſor noſter approbavit.

Deinde Pont. egit cum Capitulo Vaticano pro conſenſu, ne dictum Corpus Romam denuo transferretur.

Quoniam autem eodem tempore, & Promotoris Fidei, & Secretarii Congregationis Venerabilium Fratrum Noſtrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum muneribus fungentes, Canonicatu etiam in eadem Baſilica Vaticana fruebamur, ita cum Canonicis Collegis Noſtris egimus, ut benigne Noſtris votis aſſentientes, ipſos Fratres ſæpedicti Ordinis tui ab omni penitus liberarent onere, & obligatione, Oſſa S. Joannis ex Hiſpaniis, ubi cuſtodiebantur, Romam, unde tranſlata fuerant, iterum remittendi. Nec minorem ſane adhibuimus operam, ut conſenſus hujuſmodi a Capitulo Vaticano præſtitus ab eadem Congregatione Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum die ſeptima menſis Februarii anno MDCCXXII. Nobis Secretarii miniſterium ſuſtinentibus cum clauſula de Apoſtolico beneplacito impetrando, approbaretur.

Laudes Ordinis SS Trinitatis, & in illum Pont. benevolentia.

Porro ad Supremum Sacroſancti Apoſtolatus Apicem quamvis immerentes per ineffabilem Divinæ bonitatis abundantiam evecti, ubi opportuna ſeſe dedit occaſio, quemadmodum rebus ipſis expertus es, nullam paſſi ſumus elabi opportunitatem, quam arripientes, Ordinem, cui tanta cum nominis tui, & regularis diſciplinæ laude Miniſter Generalis modo præes, de Catholica Religione & æterna Chriſtifidelium ſalute benemereri pergentem, præclaris Apoſtolicæ Noſtræ benignitatis, auctoritatiſque argumentis non cumulaverimus. Verum ut Tibi, Dilecte Fili, tuiſque Religioſis Alumnis magis magiſque pateat, quanta Vos paterna caritate complectimur, quantaque veneratione S. Joannem de Matha Fundatorem dicti Ordinis proſequamur; memores, quod in memorata Eccleſia Sancti Thomæ in Formis, poſt Altare Majus, in parvo Sacrario, adhuc vacua reperiretur Urna Marmorea, ſive Sarcophagum, ubi Oſſa ejuſdem Sancti Joannis de Matha tumulata diu jacuerant, una cum inſculpta epigraphe hoc indicante, illam ſeu illud Nobis a Capitulo & Canonicis antedictæ Baſilicæ Vaticanæ dono dari poſtulavimus: Nec alia certe ratione, quàm ut Nos quidem illud monumentum pari donationis titulo Tibi elargiremur, Tu vero in Hiſpanias tranſmittendum, & tuis Religioſis Alumnis Matriti commorantibus tradendum curares, hi demum ea, qua decet, veneratione inibi cuſtoditum tenerent. Æquum enim Nobis viſum eſt, ut ubi Oſſa S. Joannis in præſentia requieſcunt, ibi & priſtinum eorumdem Sacrorum Oſſium Sarcophagum cum inſcriptione, in perenne veritatis argumentum conſtitueretur.

Ob quam Pont. veterem urnam, in qua Corpus dicti Sancti Romæ ſervabatur, Miniſtro Generali donat.

Ut inibi ejus Oſſa reponantur.

Cæterum fuſius per haſce Noſtras in forma Brevis literas non tam Te, quippe qui omnium hac in re geſtorum conſcius es atque particeps, quàm modernos, ac futuros Ordinis tui Religioſos Alumnos monitos volumus, ut non ſolum quidquid hactenus actum geſtumque fuerit, futuris temporibus perſpectum, verum Apoſtolica etiam auctoritate per eaſdem Noſtras literas, tamquam authentica documenta, confirmatum haberent. Interim ad Te, tuoſque Fratres potiſſimum pertinet, ut tam pretioſo munere gaudentes, aſſiduis Nos apud Deum veſtrarum obſecrationum ſuffragiis commendetis, dum Nos cœleſtis præſidii auſpicem, & ſtudioſæ noſtræ ad Vobis, quoad integrum eſt, gratificandum voluntatis pignus eſſe cupimus Apoſtolicam Benedictionem, quam Tibi, Dilecte Fili, iiſdemque Religioſis Alumnis tuis peramanter impertimur.

Præſentium Litterarum auctoritate omnia præmiſſa firmantur.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die tertia Februarii MDCCXLIX. Pontificatus Noſtri Anno Nono.

Dat. Pont. Anno IX. die 3. Februarii 1749.

Cajetanus Amatus.

INDEX

Digitized by Google

INDEX
RERUM, ET VERBORUM.

Numerus Romanus denotat Conſtitutionem : Arabicus autem indicat paginam.

A

ABBATIBUS in Eccleſiis ſui juris licet populo ſolemniter benedicere, ſi Apoſtolico Privilegio id ipſis conceſſum fuerit. *Conſtit.* XLVIII. pag. 226.
Neque id tamen, niſi poſt Miſſam ſolemnem, aut veſpertina Officia., *ibid.*
Cæterum non poſſunt alibi, & maxime per vias, benedictionem impertiri, niſi id etiam expreſſe in Privilegio contineatur. *ibid.*
Et quod in Miſſis privatis trinam benedictionem impertiri nequeant, ex Decreto Alexandri VII. V. *ibid.* pag. 227.
Abbates, & alii Pontificalibus utentes, ſi exempti ſint, in Conciliis Provincialibus, & Diœceſanis uti poſſunt Mitris aurifriſiatis. XL. pag. 197.
Si autem exempti non ſint, licet Pontificalium uſum habeant, puris rantummodo Mitris, albis, & planis uti debent. *ibid.*
Abbatis eligendi facultas non probat neceſſariò exemptionem Monaſterii ab ordinaria Epiſcopi juriſdictione. XL. pag. 193.
ABBATIA CRYPTÆ FERRATÆ. Vid. *Crypta Ferrata.*
ABBATIA Farfenſis. Vid. *Farfenſis.*
A. C. Vid. *Auditor Generalis Cameræ Apoſtolicæ.*
ACCORAMBONI. Joſeph Cardinalis Epiſcopus Tuſculanus cauſam proponit pro Eccleſiæ ſuæ juriſdictione adverſus Abbatem Cryptæ Ferratæ. XXXIII. pag. 157.
ADVOCATI CONSISTORIALES privativum jus habent petendi Pallia pro Archiepiſcopis &c. LX. pag. 275.
Ideo, quum Pontifex ea ſolemniter benedicit, eadem aſſociare jubentur. *ibid.*
ADVOCATI olim ab Eccleſiis, & Monaſteriis electi, ut eorum jura in Foro defenderent, cauſarum cognitiones aſſumere, & juriſdictionem ſibi arrogare cœperunt. XL. pag. 194.
Ipſis vetitum erat in diſciplinæ Eccleſiaſticæ negotiis ſe immiſcere. *ibid.* pag. 194.
Sed quum tandem Eccleſiis, & Monaſteriis nimia præjudicia irrogarent, Sæculo XIV. penitus aboliti fuerunt. *ibid.* pag. 193.
Advocatum eligendi, & dimittendi facultas non probat exemptionem Monaſterii ab Epiſcopi Diœceſani juriſdictione. XL. pag. 294.
ADVOCATUS PAUPERUM. Vid. *Pauperum Advocatus.*
AER INSALUBRIS. V. *Reſidentia.*
ÆTAS. V. *Rationis uſus.*
ÆTAS legitima ad contrahendum Matrimonium in fœminis eſt XII. annorum. LI. pag. 232.
Diſpenſatio ſuper ætate cum iis, qui copulæ nondum idonei ſunt, ſed tamen rationis uſum habent, a Sede Apoſtolica privative concedi poteſt. *ibid.*
Quando autem malitia ſuppleat ætatem, ex Legum & Canonum diſpoſitione licitum eſt Matrimonium contrahere. *ibid.*
Super hoc autem, an malitia ſuppleat ætatem, tam a Judice Ordinario, quàm ab Apoſtolica Sede pronunciari poteſt, & conſequenter facultas ad contrahendum concedi. *ibid.*
Tamen pro majori actus ſolemnitate, & *ne de validitate contractus Matrimonii propter minorem ætatem hæſitari contingat*, Apoſtolicæ Diſpenſationis Literæ impetrari ſolent. *ibid.*
Formula hujuſmodi Literarum. *ibid.* pag. 232. in fin. V. *Matrimonium.*
Ætas ad Profeſſionem emittendam alia præſcripta eſt a Concilio Tridentino, alia a peculiaribus Ordinum Conſtitutionibus. XLVII. pag. 223.
S. AGATHA. Vid. *Doctrina Chriſtiana.*
AGRORUM cultoribus facile indulgeri conſuevit, ut diebus Feſtis, auditâ Miſsâ, laborioſis operibus incumbant. LXIII. pag. 284.
DE AGREDA, Ven. Maria a Jeſu. Illius Beatificationis Cauſa quo in ſtatu ſit, refertur. XLVI. p. 214.
Ejus Liber, cui Titulus *Myſtica Civitas Dei*, poſt decretum a Congregatione S. Officii editum anno 1681. peculiari Congregationi examinandus remittitur ab Innocentio XI. *ibid.*
Sed a Clemente XII. illius examen iterum eidem Congregationi S. Officii demandatur. *ibid.* p. 215.
Pontifex, in Cauſa Beatificationis ipſius Servæ Dei ad ulteriora proceſſurus, hujuſmodi examen committit Congregationi particulari Sacrorum Rituum coram S. S. habenda. *ibid.*
Idque agit, inhærendo Decretis Urbani VIII. circa reviſionem Operum Servorum Dei; & praxi Congregationis Sacrorum Rituum. *ibid.* p. 215.
Nomina Cardinalium ex eadem Congregatione ſelectorum ad hunc effectum, nec non Conſultorum ipſis adjunctorum. *ibid.* pag. 215.
Liber prædictus poſt mortem Servæ Dei editus a Typographis fuit; neque probari poteſt, illum ab eadem revera conſcriptum fuiſſe, niſi Authographum exhibeatur. *ibid*, pag. 216.
Hujus probationis rigor declinari nequit ex eo, quod Poſtulatores fateantur, illum Servæ Dei opus eſſe; quum id ipſum Apoſtolicæ Sedi conſtare debeat. *ibid.* pag. 216.
Exemplum in Cauſa S. Jăcobi de Marchia. *ibid.*
Epiſcopus Tiraſonenſis Proceſſum auctoritate ordinaria conficiens ſuper fama &c., ejus Libri Authographum recognoviſſe teſtatus eſt. *ibid.* pag. 217.
Idipſum dixerunt tres alii Teſtes, aſſerentes ſe habere notam manum Ven. Mariæ a Jeſu. *ibid.*
Hujuſmodi probatio, niſi legitimis fulciatur adminiculis, fucis plena cenſeri nequit. *ibid.* p. 217.
Sed oportet, prætenſi Authographi characterem per Peritos comparari cum aliis indubiis Chirographis Ancillæ Dei; & tam in Hiſpania, quàm in Urbe. *ibid.*
Item illius Libri ſtilum comparari cum aliis ejuſdem Operibus & Scriptis. *ibid.* pag. 218.
Eòque magis, quòd non defuerunt, qui dubitaverint, materiam Libri aliunde ſuppeditatam ipſi fuiſſe. *ibidem.*
Præterea, quum aſſeratur, idem Opus ab Ancilla Dei bis fuiſſe conſcriptum, & quidem mirabiliter eodem exemplo; prioris autem combuſti copia extare præſumatur; de hoc etiam, per utrinſque comparationem, videndum eſt. *ibid.* pag. 218.
His præmiſſis, tunc denique judicium fiet de contentis in ipſo Opere ad formam Decretorum Generalium Urbani VIII. pag. 219.
Liber ille a P. Croiſet Ord. Minor. ex Hiſpanico in Gallicum ſermonem converſus fuit; ſed de verſionis fide dubitatur. *ibid.* pag. 219.
Cenſuræ ejuſdem Libri factæ ab Academiis Salmanticenſi, Complutenſi, Lovanienſi, & Tholoſana, a facultate Sorbonica, & ab Euſebio Amort, item Apologiæ Cardinalis de Aguirre, & Didaci Gonzalez Matheo, expendendæ. *ibid.* pag. 219.

Interim Pontifex indulget, ut in Beatificationis cauſa procedatur ad examen aliorum Operum Servæ Dei, ad Conſtructionem Proceſſuum Apoſtolicorum ſuper fama, & ſuper virtut. & mirac. in ſpecie, & ad Proceſſuum approbationem; dummodo non proponatur dubium de virtutibus in ſpecie, niſi Liber, conſtito quod ſit Opus Ancillæ Dei, approbatus fuerit, unà cum aliis ejuſdem Scriptis. *ibid.* pag. 218. & ſeq.

De Aouirre Cardinalis laudatur. XLVI p. 219. & ſeq.

Alienatio. Vid. *Bona Cameræ Apoſtolicæ.*

Almeyda Cardinalis Patriarcha Liſbonenſis laudatur, VIII. pag. 30.

Altare. Super Altari, in quo Miſſæ celebrantur, juxta Rubricæ, & Pontificalis præſcriptum, Crux collocari debet. XVII. pag. 77. & ſeq.

Amplia, etiamſi in ipſo Altari aſſervetur Sanctiſſima Euchariſtia in Tabernaculo. *ibid.* p. 78.

At ſi expoſitum ſit in ipſo Altari Sanctiſſimum Sacramentum, ſervetur conſuetudo loci. *ibid.* pag. 78.

Si vero in Tabula Altaris Crucifixi imago depicta, aut cælata ſit, eaque potiorem locum in ipſa Tabula obtineat, omitti poteſt Crux inter candelabra. *ibid.* pag. 78.

Ad Altare, in quo Sanctiſſimum Sacramentum aſſervatur, an Miſſam celebrari deceat. *ibid.* pag. 78.

Amort Euſebius, Auctor libri *de Revelationibus & Viſionibus.* XLVI. pag. 219.

Ancona etiam *Aacon* ab antiquis vocata. XXXV. p. 171.

Unde rudioribus ſæculis Anconitani etiam *Anconenſes* appellati ſunt. *ibidem.*

Anconitanæ Eccleſiæ a Martino V., ad preces Aſtorgii Agneſii Epiſcopi, unita fuit Eccleſia Humanatenſis anno 1422. *ibid.* pag. 168, & ſeq.

Unionis Bulla a Dominico Georgio primùm edita refertur. *ibid.*

In ea injunctum eſt, ut Epiſcopus Anconitanus, ſimul & Humanatenſis appelletur. *ibid.* pag. 196.

Quod ita ſervatum fuiſſe, docent plura teſtimonia & exempla. *ibid.* p. 169. & ſeq.

Recentioribus autem temporibus Epiſcopi Anconæ, Comites Humanæ appellari conſueverunt. *ibid.* p. 166.

At Pontifex Epiſcopos Humanæ ſimul & Anconæ appellandos eſſe ſtatuit. *ibid.* pag. 169.

Non obſtante extinctione Capituli Cathedralis Humanæ, cum ab ea non pendeat eſſentia Epiſcopatus. *ibid.* pag. 169. & ſeq.

Anconæ Epiſcopis adnumerandus eſt *Stephanus* quidam *Anconenſis* nuncupatus in ſubſcriptione Bullæ Joannis XIX. dicti XX., ab Ughellio, aliiſque prætermiſſus, ſed a Pontifice obſervatus. *ibid.* pag. 171. & ſeq.

Animarum Cura. Vid. *Cura.*

Animalium extractio de una in aliam Provinciam, Legationem, aut Civitatem Status Eccleſiaſtici permittitur omnibus etiam non ſubditis in perpetuum. LIII. pag. 234. & ſeq.

Extra Statum vero, arbitrio Legatorum, Præſidum, & Gubernatorum Provinciarum. *ibid.* p. 236. 237.

Annona. Vid. *Introductio.*

Annonæ Præfectus de pecuniis Cameræ Apoſtolicæ a ſe adminiſtratis quotannis rationem reddere tenetur. VI. pag. 23.

Apoſtatæ nullatenus admittuntur ad allègandam quamcumque cauſam ſuper nullitate Profeſſionis Regularis, ſed ad Monaſterium redire coguntur. XLVII. pag. 221.

Apoſtatæ declarantur illi, qui poſt unicam ſententiam latam pro nullitate Profeſſionis, etiam appellatione non interpoſita, habitum abjecerint. XLVII. pag. 222.

Item ii, qui poſt ſibi indultam reſtitutionem in integrum, e Religionis Clauſtris migrare præſumant. XLVII. pag. 223.

Appaltatores Camerales quid præſtare debeant in fine Anni. VI. pag. 25.

Appellatio a judicio Epiſcopi ſuper Parochiali liberæ collationis, admittitur in devolutivo tantum. IV. pag. 15.

Appellatio a judicio Epiſcopi inſtituentis, ſi id conforme ſit judicio Patroni præſentantis, non admittitur, niſi in devolutivo. pag. 16.

Si vero Epiſcopus poſtponendum cenſuerit eum, quem Patronus Eccleſiaſticus tanquam digniorem prælegerat, hujus appellatio admittitur etiam in ſuſpenſivo. *ibid.* pag. 16.

Appellatio ab irrationabili judicio Epiſcopi Tridentinæ Synodo ignota, introducta eſt vigore Bullæ S. Pii V. incipien. *In conferendis. ibid.*

Appellatio ab irrationabili judicio Epiſcopi propriis dirigitur regulis, quæ non applicantur *appellationi a mala relatione Examinatorum.* pag. 16.

Appellatio a ſententia pro nullitate Profeſſionis Regularis prolata, a Defenſore Profeſſionum eſt interponenda, & proſequenda. XLVII. pag. 222.

Appellatio ab unica ſententia lata pro nullitate Profeſſionis, ſemper ſuſpendit executionem. XLVII. pag. 222.

Et licet non interpoſita fuerit, res non dicitur judicata, nec Profeſſus exire poteſt e Clauſtris. *ibid.*

Appodii Jus inter ædificia Centumcellarum ſtatuitur. XXXIX. pag. 190.

In Aragoniæ Regno quilibet Sacerdos ſecularis die omnium Defunctorum celebrare poterat duas Miſſas; Regularis vero tres. LXI. pag. 276.

Pontifex indulget, ut tam ſæculares, quàm Regulares in poſterum ea die ter Miſſam celebrare poſſint. *ibid.* pag. 277. Vid. *Defunctorum.*

Archidiaconi Officium olim in Eccleſia graviſſimum, nunc minus neceſſarium. XXI. pag. 104.

Archiepiscopus in tota Provincia Benedictionem ſuper Populum impertiri poteſt. XLVIII. pag. 226. Vid. *Benedictio.*

Archiepiſcopi, Bononienſis, Ferrarien. Ravennaten. & Urbinaten. una cum Cardinale Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, executores deputantur pro libertate mutui Commercii inter ſubditos Ditionis Eccleſiaſticæ. LIII. pag. 238.

In Archigymnasio Urbis duæ a Pontifice eriguntur Cathedræ, una Mathematicæ, altera Chimiæ, prævio concurſu conferendæ. LXII. pag. 281.

Archipresbyter ſolus, abſente Epiſcopo, Benedictionem olim ſuper Populum impertiri poterat. XLVIII. pag. 226.

Archipresbyteri Baſilicarum Partriarchalium Urbis ſunt S. R. E. Cardinales; nec tamen dignitas Cardinalatus inferior judicatur dignitate Archipresbyteri. XXXVI. pag. 176.

Iidem nulla juriſdictione in judicialibus potiuntur, poſt reformationem Tribunalium ab Innocentio XII. editam, ſed ſolum paternam, & œconomicam auctoritatem habent in iis, quæ pertinent ad ſervitium Eccleſiæ, diſciplinam, & mores, pag. 177.

Inter eos ſolus Archipresbyter Baſilicæ Vaticanæ Dimiſſoriales literas ſubditis ſuis dat ad Ordines ſuſcipiendos, iiſdemque Confirmationis Sacramentum confert. *ibidem.*

Archivii Scriptorum Collegium a Julio II. erectum fuit cum privativo jure ſcribendi in Cauſſis Commiſſariis coram Prælatis Romanæ Curiæ. XXI. p. 89.

Quod a Pio V. extenſum fuit ad cauſſas commiſſas S. R. E. Cardinalibus. *ibidem.*

Facultatem habet deputandi unum ſeu plures Notarios, quibus prædicti uti debent. *ibid.* Vid. *Notarius Archivii.*

Inter Collegium Archivii Scriptorum, & Notarios Rotæ, orta lis ſuper pertinentia Cauſarum, & jure ſcribendi in illis. XXI. p. 89.

Definitur a Pontifice, facta diſtinctione cauſarum inter Rotales, & Prælatitias. XXI. pag. 98.

ARGENVILLIERS Clemens Auditor Sanctiſſimi laudatur. XXXIII. pag. 157.

ARMENI, & Maronitæ Azymo utuntur in conficiendo Euchariſtiæ Sacramentum. XXXIII. pag. 159.

ARMOAUM Commiſſarius rationes peculiares non reddit de ſumptibus factis ex pecuniis Cameræ Apuſtolicæ. VI. pag. 24.

AAX Eccleſiæ Lauretanæ. Vid. *Lauretanæ &c.*

AICULANI Epiſcopi juriſdictioni ſubduntur plures Eccleſiæ intra ipſius Diœceſis fines exiſtentes, quæ alias a Farfen. Abbatia dependebant. XXXII. pag. 151.

AISISIENSIS Epiſcopi juriſdictioni variæ ſubduntur Eccleſiæ, & loca ex Farfenſis Abbatis juriſdictione diſmembrata. XXXII. pag. 153.

AUDITOR GANERALIS CAMERÆ APOSTOLICÆ Commiſſiones pro cauſſis eriminalibus expedire poteſt expenſis Accuſatoris, ſive Adhærentis Fiſco, facto nimirum ab boc congrun depoſito pro viaticis, cibariis &c. & data Fidejuſſione pro reliquo. XLIV. pag. 207.

Deficiente autem Accuſatore, ſeu adhærente, commiſſiones expedire nequit, ſed demandare debet inquiſitiones Ordinariis Eccleſiaſticis locorum, ſeu aliis ibi exiſtentibus in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis. *ibid.* pag. 208.

Quod ſi expedire judicetur, commiſſiones ex Officio ab urbe mittere, vel eas injungere Judicibus extra locum delicti exiſtentibus, reportare tenetur Commiſſionem ſpecialem manu Papæ ſignatam, & ab Auditore Sanctiſſimi ſubſcriptam, ſub pœna ſolvendi expenſas de proprio. *ibid.*

AUDITOR PAPÆ, tanquam Secretarius Congregationis Oeconomicæ, examinare, & approbare debet cauſſas mittendi commiſſiones criminales ex Officio a Tribunalibus Cardinalis Vicarii Urbis, & A. C. XLIV. pag. 208.

Auditor Papæ executioni Legum a Pontifice ſtatutarum pro Tribunali viatum peculiariter invigilare jubetur. LXVII. pag. 302.

AVUS paternus in poteſtate habet nepotes, eoſque ad Baptiſmum efferre poteſt, etiam diſſentientibus eorum Genitoribus. XXVIII. §. 17. pag. 115. & ſeq.

AZEVEDO, Emanuel Societatis Jeſu Presbyter Sac. Rit. Conſultor creatur. XLIX. pag. 228.

AZYMI diſciplinam in Miſſa, in Eccleſia Occidentali ab Apoſtolorum tempore invectam, & deinceps inviolatè ſervatam, a multis Scriptoribus contenditur. XXXIII. pag. 159.

Azymi, & Fermentati promiſcuum uſum in Eccleſia Latina poſt decimum Eccleſiæ ſæculum nunquam obtinuiſſe apud omnes eſt in confeſſo. *ibidem* pag. 159.

In Azymo Myſteria conficiunt in Orientali Eccleſia Maronitæ, & Armeni. *ibid.* pag. 159.

Item nonnulli Græci Italiæ, inter quos Monachi Cryptæ Ferratæ. *ibidem.*

B.

BACCHANALIUM honeſta remiſſio toleratur. XLV. pag. 210. & 212.

Abuſus tamen in eorum frequentatione invecti ab Eccleſia reprobantur. *ibid.* pag. 212. & 213.

Iiſque opponuntur ſpecialia pietatis exercitia, quæ a Septuageſima ad Quadrageſimam ſtatuta ſunt. *ibid.* pag. 213.

Quibus etiam plura per zelantes Epiſcopos addita fuerunt, & addenda ſunt. *ibid.*

Exempla SS. Caroli Borromæi, & Philippi Nerii. Vid. pag. 213. & 214.

Pontifex concedit Indulgentiam Plenariam per omnes Eccleſiaſticæ Dnionis Diœceſes acquirendam ab iis, qui Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum ſumpſerint, & expoſitum viſitarint, tempore Bacchanalium. *ibid.* pag. 214.

Peculiares quidam abuſus per id tempus invecti, damnantur, & in tota Eccleſiaſtica Ditione prohibentur. *ibid.* per tot.

Præcipue vetatur, ne perſonati homines incedant diebus Feſtis de præcepto, & Feriis ſextis; juxta Diſciplinam in Urbe Roma vigentem. *ibid.* pag. 212.

Item ne choreæ ultima nocte ante Feriam IV. Cinerum, ultra mediam noctem producantur. *ibidem* pag. 211.

Ne quis habitu bacchanalitio indutus mane ipſius Feriæ IV. incedat, multoque minus Eccleſiam ingrediatur. *ibidem.*

Ne Circulatores, & Scurræ Feſtis diebus in plateis, & publicis viis ſpectacula edant. *ibid.* pag. 212.

Et potiſſimum matutinis horis, ac tempore Officiorum Veſpertinorum, & Doctrinæ Chriſtianæ. *ibidem* pag. 212.

BAPTISMUM infidelium Filiis ſine conſenſu parentum conferre, eſt contra juſtitiam, & contra Eccleſiæ conſuetudinem. XXVIII. §. 4. pag. 110. 111. & ſeqq.

Limita, ſi in extremo mortis diſcrimine reperiantur. *ibid.* §. 8. pag. 112. & ſeq.

Item ſi a parentibus projecti, & deſtituti inveniantur, *ibid.* §. 9. pag. 113.

Vide *Judæorum infantes.*

Alterutro tamen parente conſentiente, quamtumvis patriæ poteſtatis jura Matri non competant, baptizari poſſunt. *ibid.* §. 15. & 16. pag. 115.

Item ſi Avus Nepotes ad Baptiſmum offerat, eorum Patre, & Matre inviris. *ibidem* §. 17. pag. 115. & 116.

Baptiſmus conferri non debet infidelium filiis, quos Chriſtiana educatione fraudandos fore, & infidelitatem parentum ſequuturos eſſe dignoſcatur. *ibid.* §. 23. pag. 118.

Baptiſmus conferri non debet infidelium filiis, qui a parentibus offeruntur, non ut originalis culpa ex eorum Anima deleatur, ſed ut a malignis ſpiritibus, vel morbo aliquo liberentur. *ibidem* §. 19. pag. 117.

Quod intellige, ubi infans in parentum infidelium poteſtatem rediturus, in eorum infidelitate educandus fore dignoſcatur. *ibid.* §. 24. pag. 119.

Sed ſi perverſionis periculum abſit, tunc habita potius ratione intentionis Eccleſiæ, ejuſque Miniſtri, quam voluntatis parentum infidelium, ex ſententia Sancti Auguſtini baptizandus eſt. *ibid.*

Baptiſmus infantibus collatus ſine conſenſu parentum, quamvis illicitus, validus tamen cenſendus eſt. *ibid.* §. 26. pag. 119. ubi præclara affertur auctoritas S. Auguſtini. Et §. ſeq. reſeruntur reſolutiones Congregationis S. Officii. pag. 120.

Baptizans illicite, & abſque conſenſu Parentum Infidelium Filios, puniendus eſt. *ibid.* §. 31. pag. 121. & ſeq.

Baptiſmus Adulto conferri non debet, niſi antea inſtructus fuerit in Myſteriis Fidei, quæ ſunt neceſſaria neceſſitate medii. *ibid.* §. 41. pag. 218.

Baptiſmus ſine baptizati adulti voluntate collatus, eſt invalidus. *ibid.* §. 43. p. 226. & ſeq.

Ideoque in Adultis voluntas eſt inveſtiganda. *ibidem* §. 44. pag. 128.

Baptiſmum ſi quis neutra voluntate ſuceeperit, id eſt neque volens, neque nolens, non erit valide baptizatus. *ibid.* §. 47. & 48. pag. 129.

Quid ſi Baptiſmus violenter, atque animo palam contrario ſuſcipiatur. *ibid.*

Baptiſmus valide in ſebris ardore, inſania, ſomno, vel furore, confertur iis, qui ante præmiſſa illum poſtularunt. XXVIII. §. 46. pag. 129.

Baptizatus ſi poſt Baptiſmum neget ſufficientem habuiſſe voluntatem, quid ſervandum. *ibidem.* §. 50. p. 130. & ſeqq.

Baptiſmus ab Adulto ſuſceptus animo accipiendi lavacrum, tamquam Eccleſiæ Chriſtianæ proprium, erit validus. *ibid.* §. 45. p. 129.

De Baptiſmi collati validitate quoties ſive in jure, ſive in facto dubitetur, Adultus ſub conditione iterum baptizari debet. *ibid.* §. 51. & 52. p. 131.

Baptiſmus ſub conditione conferri debet Adulto, qui de ſua intentione in recipiendo primitus eodem Sacramento certum quid affirmare nequit. *ibid.* §. 51. pag. 131.

Baptiſmus a Laicis, aut fœminis adminiſtrari nequit, niſi in neceſſitatis caſu. *ibid.* §. 31. p. 121. 122.
Idem de Nutricibus in ſpecie. *ibid.*

Baptiſmus a Bigamo adminiſtrari non debet, etiam in neceſſitatis caſu, ſi alius adſit magis idoneus. *ibidem.*

Baptiſmum quomodo infanti collatum fuiſſe probetur. *ibid.* §. 31. pag. 121. & ſeqq.

Baptiſmi collatio unius teſtimonio comprobatur. *ibid.*
Sed illius teſtimonio non deferendum, niſi eum probatæ fidei eſſe conſtet. *ibid.* p. 122.
Itaque non creditur Chartulæ Anonymæ, cum qua infantes aliquando projecti reperiuntur. *ibid.*

Barbadicus, Ven. Gregorius Cardinalis Epiſcopus Patavinus in concedendis Confeſſariis extraordinariis pro Monialibus nunquam nimis rigidum ſe præbuit. LVI. p. 264.

Baroncello Urbis aſſignantur mille ſcuta Annua pro onere, quod ipſi imponitur, translationis damnatorum ad triremes a Civitate Caſtellana Romam, & ab Urbe ad Centumcellas. XLIV. p. 208.

Baronius Cardinalis Martyrologii Romani editioni ſub Gregorio XIII. præfuit. LIV. pag. 245. & ſeqq.
Ejus ſententia B. Siricii Pontificis ſanctitati parum æqua, refellitur. *ibid.* p. 253. & ſeqq.

SS. Bartholomæus, & Nilus, Natione, & Ritu Græci Monaſterii Cryptæ Ferratæ Fundatores. XXXIII. p. 159.

Basilicæ Patriarchales Urbis. Earum Capitulis, & Cleris conceſſum, ut omnia SS. Pontificum Romanorum Officia cum lectionibus propriis recitent. LIV. pag. 250. Vide *Archipresbyter.*

Beati titulus apud antiquos Scriptores non ſemper ad morum probatam ſanctimoniam refertur. LIV. §. 31. p. 246. & 247.

Beatificatio B. Hieronymi Æmiliani Fundatoris Clericorum Regularium Congregationis Somaſchæ. XLIII. p. 204.

Beatificatio Beati Joſephi Calaſantii Fundatoris Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei. LVIII. pag. 271.

Bellarminus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis. Ejus libri quamvis præviis approbationibus in lucem emiſſi, & poſtea in Congregatione Indicis examinati; tamen cum de illius Beatificatione, & Canonizatione agendum eſſet, iterum a Sacr. Rituum Congregatione examinati fuerunt. XLVI. pag. 215.

Belluga Ludovicus Cardinalis laudatur. III. p. 11.

Benedictio ſuper populum, Actus ſolemnis eſt Romano Pontifici competens in quacumque Orbis Terræ parte, Epiſcopis in eorum Diœceſibus, & locis earum exemptis, Archiepiſcopis in ſuis Provinciis. XLVIII. p. 226. Vid. *Abbates.*

Benedictionem impertiri non licebat olim ſimplicibus Sacerdotibus, nunc autem ipſis permittitur in fine Miſſæ. *ibid.* p. 226. & ſeq.

Ante benedictionem, quæ datur in fine Miſſæ, ab Eccleſia diſcedens, Concilii Agathenſis judicio habetur, ac ſi Miſſæ non interfuiſſet. *ibid.*

Quid præſtare debeat Sacerdos, ſi præſente Epiſcopo benedictionem populo impertiatur. *ibidem* pag. 226.

Benedicendi Ritus, cum benedictio datur jure proprio, ex Rubricis Miſſalis petendus eſt. *ibid.* p. 226.

Cum benedicendum eſt jure delegato, ad delegantem pertinet Ritus præſcribere. *ibid.*

Benedictio auctoritate Pontificis *cum Indulgentia Plenaria*, quo Ritu dari debeat a Regularibus, quibus talia privilegia conceſſa ſunt. *Vide* Conſt. XLVIII. p. 226. & per tot.

Benedictionem *cum Indulgentia Plenaria in Articulo Mortis* impertiendi facultas conceditur omnibus Epiſcopis, & Ordinariis locorum. XXXIV. *per tot. ſignanter* pag. 163.
Et quidem per indulta ad eorum vitam. *ibid.*
Et cum facultate ſubdelegandi Sacerdotes, ſive Sæculares, ſive Regulares, in Civitatibus, & Diœceſibus, etiam de die. *ibid.*

Benedictionis hujuſmodi impertiendi Ritus, & Forma. *ibid.* pag. 165.

Trina Benedictio ab Epiſcopis, & Archiepiſcopis dumtaxat dari poteſt in locis ſibi ſubjectis. XLVIII. p. 225.
De Abbatibus vero. Vid. in verbo *Abbas.*

Benedictio Pallii. Vid. *Pallii Benedictio.*

Beneficiorum vacatio inducitur per ſolemnem Profeſſionis emiſſionem. XXV. p. 103.
Vid. *Præſentatio.* Vid. *Reſignatio.*

Bessarion antea S. R. E. Cardinalis creatus ab Eugenio IV., deinde a Pio II. Patriarcha Conſtantinopolitanus. XXXVI. p. 178.

Beſſarion idem, primus Abbas Commendatarius Monaſterii Cryptæ Ferratæ ab Apoſtolica Sede indultum obtinuit, ut ejus Monaſterii Monachi, ſicuti Maronitæ, & Armeni, in azymo conſecrarent, & Sacris Latinorum veſtibus in Miſſa uterentur. XXXIII. p. 159.

Bigamus, ideoque irregularis, rectè cenſetur is, etiam, qui unam uxorem ante Baptiſmum, aliam poſt Baptiſmum habuit. LIV. §. 71. p. 254.
Idque contra opinionem S. Hieronymi definitum fuit, non quidem a S. Siricio, ſed a S. Innocentio. I. *ibidem.*

Bigamus abſtinere debet ab adminiſtrando Sacramento Baptiſmi, etiam in caſu neceſſitatis, ſi alius adſit ab hac nota immunis. XXVIII. §. 31. pag. 121. & 122.

Bona Cameræ Apostolicæ devoluta in emphyteuſim, aut Feudum iterum concedi nequeunt ab ullo, præterquam a ſolo Romano Pontifice. L. p. 228. & 229.
Neque reſtitutiones in integrum adverſus caducitates incurſas, nec purgatio moræ, nec condonationes, aut compoſitiones ſuper reſponſionibus non ſolutis, ab aliis concedi poſſunt. *ibid.*
Signanter a Cardinalibus Provinciarum Legatis. *ibid.*
Si tamen inveſtituræ eâ lege conceſſæ ſint, ut renoventur poſt certum tempus, Legati, & Provinciarum Præſides adveniente termino, valent renovationes concedere. *ibid.* p. 228. 229.
Item ſi poſſeſſoribus indultum reperitur, ut ea bona alienare poſſint de conſenſu Cameræ: iiſdem conceditur, ut conſenſum, nomine Cameræ, præſtare valeant. *ibid.* p. 229.
In caſibus dubiis, deciſio Romani Pontificis expectanda eſt. *ibid.* p. 229.

Bona Reorum, ſtatim ab initio inquiſitionis, ſi indicia graviora ſuppetant, deſcribi debent, eaque deſcriptio in proceſſu inſeri debet, & Commiſſario Cameræ intimari, ut Cam. Apoſt. poſt eorum condemnationem, viatica, aliaſque expenſas repetere poſſit. XLIV. p. 207.

Si id in Commiſſionibus Tribunalis Cardinalis Vicarii, & A. C. neglectum fuerit, Judices, & Nntarii nihil pro Viaticis, & Cibariis a Camera Apoſtolica repetere poterunt. *ibid.* p. 208.

Boni Regiminis Congregatio. Vid. *Congregatio.* Vid. *Firmum.*

Bononienſe Regimen litem contra Communitates Medicinæ, & annexarum Terrarum, tam ſuper ſolutione Datiorum, quam ſuper earumdem Terrarum Gubernio, ad Pontificem deſert. XVI. pag. 73.

Ea favore Bononienſium definitur. *ibid.* per tot.

Bonosii Epiſcopi Macedoniæ errores circa perpetuam Virginitatem B. Mariæ Virg. a S. Siricio Papa damnati. LIV. §. 57. p. 252.

Brixiensis Archidiaconus, inſcio Cardinale Quirino Epiſcopo, Societatem Jeſu ingreſſus, excuſatur. XXV. pag. 101.

Bruchsal. Eccleſia Collegiata B. Mariæ Virginis in Bruchſal originem duxit a Monaſterio in loco Odenheim erecto a Brunone Archiepiſcopo Trevirenſi Anno Domini 1123. XL. p. 192.

Quod quidem Monaſterium ab Alexandro VI. ad ſtatum ſæcularem redactum fuit, cum erectione Collegiatæ, quæ deinde ad Oppidum Bruchſal translata fuit. *ibid.*

Hujus Capituli cauſa ſuper prætenſa exemptione a juriſdictione Epiſcopi Spirenſis, a Pontifice dijudicatur, cum voto Auditorum Rotæ. *ibidem* pag. 192.

Et definitur, prætenſam exemptionem nequaquam illi competere, ſalvis tamen conventionibus cum Epiſcopo aliàs factis. *ibid.* pag. 198.

Cujus ſententiæ fundamenta. Vid. *in ipſa Conſtit.* XL. *per tot.*

Bruchſalenſi Præpoſito conceſſum fuit Privilegium utendi Mitrâ, & Baculo Paſtorali &c. nec non impertiendi benedictionem ad Miſſam, ad Veſperas, ad Matutinum, dummodo præſens non adſit Prælatus aliquis, aut Legatus Apoſtolicus. XL. p. 197.

Bruno Archiepiſcopus Trevirenſis Monaſterium Ordinis S. Benedicti fundavit in Loco Odenheim Diœceſis Spirenſis, ex quo deinde Collegiata Sæcularis erecta, ad Oppidum Bruchſal translata fuit. XL. p. 192. & ſeqq.

Hujus Brunonis Teſtamentum expenditur. *ibid.* pag. 193.

Busbequii dictum de Bacchanalibus. XLV. pag. 213.

C.

Calasantius. Vid. *B. Joſeph.*

Camara Apostolica.

Cameræ Apoſtolicæ rationes quomodo confici, & ſervari debeant. VI. p. 18. & ſeqq.

Cameræ Depoſitaria in Montem Pietatis translata. VI. p. 18. §. 3. & 4.

Cameræ Computiſtariæ in unicam colliguntur, & uniuntur. VI. p. 20.

Cameræ Apoſtolicæ rationes ſingulis annis a Ratiocinatore conficiendæ. VI. p. 22. & 23.

Omnes cum Camera intereſſe habentes, rationem annis ſingulis reddere tenentur. VI. p. 23.

Cameræ Apoſtolicæ perſolvendum quidquid a reis inquiſitis debetur pro viaticis Commiſſionum, idque in compenſationem oneris eidem Cameræ impoſiti, præſtandi certa ſalaria, & emolumenta Judicibus, & Notariis Gubernii. XLIV. p. 207.

Vide *Bona Cameræ Apoſtolicæ.*

Vide *Capitolina Camera.*

Camerario Sanctæ Romanæ Eccleſiæ injungitur, ut curet ærarium Apoſtolicum non gravari pro Commiſſionibus Criminalibus, vel pro deportationibus damnatorum, ultra id, quod ſtatutum eſt in Conſtit. XLVI. *per tot.* pag. 208.

Camerarius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, unà cum Archiepiſcopis Bononien. Ferrarien. Ravennaten. & Urbinaten., executor deputatur pro libertate mutui commercii inter Subditos ditionis Eccleſiaſticæ. LIII. pag. 238.

S. Camillus de Lellis. Ejus Ortus, & Adoleſcentia. XII. p. 41.

Inſtituit Congregationem Clericorum Regularium Miniſtrantium infirmis. p. 41. 42.

Ejus virtutes. p. 42.

Illius mors. p. 43.

Beatificatio. p. 44.

Canonizationis Decretum. p. 45.

Orationes a Summo Pontifice in Conſiſtorio habitæ pro illius Canonizatione. p. 63. & 67.

Canones. Vid. *Francandi Facultas.*

Canonum Causæ. Vid. *Cauſæ.*

Canonici Regulares S. Auguſtini Monaſterii Ulticnſis in Alpibus ſecularizantur. LXVI. p. 290.

Canonizatio B. Fidelis a Sigmaringa Sacerdotis Profeſſi Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci Cappuccinorum. XI. p. 35.

Canonizatio B. Camilli de Lellis Fundatoris Clericorum Regularium Miniſtrantium infirmis. XII. pag. 40. & 41.

Canonizatio B. Petri Regalati Sacerdotis Profeſſi Ordinis Minorum S. Franciſci. XIII. p. 46. & ſeq.

Canonizatio Beati Joſephi a Leoniſſa Sacerdotis Ordidinis Minorum S. Franciſci Cappuccinorum. XIV. p. 51. & 52.

Canonizatio B. Catharinæ de Riccis Monialis Profeſſæ Ordinis Prædicatorum. XV. p. 56.

Orationes in Conſiſtoriis habitæ pro dictorum Sanctorum Canonizatione. pag. 63. & ſeqq.

Vid. *Cultus*, *Homilia.*

Capitolinæ Cameræ Judex ab Innocentii XII. ſuppreſſione exemptus. LXIV. p. 285.

Nec in ſimili Conſtitutione Benedicti XIV. comprehenſus. *ibid.*

De quo ne unquam dubitetur, Pontifex confirmat, & denuo concedit Conſervatoribus Urbis facultatem eligendi hujuſmodi Judicem inter Prælatos Romanæ Curiæ. *ibid.* p. 286.

Qui Judex ſit privativus in cauſis activis, & paſſivis, in quibus Fiſci, & Cameræ Capitolinæ res agatur; cum privilegiis Judicum Cameralium quoad appellationes. *ibid.*

Et habeatur tamquam Judex ordinarius; ideoque ſportulas non accipiat. *ibid.*

Nec in abolitionibus Judicum particulatium comprehendatur. *ibid.*

A Capitolii Curia avocari nequeunt cauſſæ ad illam pertinentes, & Auditorio Rotæ committi, niſi de partium conſenſu. XXI. pag. 91.

Vid. *Cauſſa.*

Capituli extinctio non inducit ſuppreſſionem Cathedræ Epiſcopalis. XXXV. p. 169. & 170.

Cappellanus Major Regii Sacelli ſolet eſſe Epiſcopus. XXXVI. p. 173.

Captura Reorum denunciatorum demandari nequit ab ullo Miniſtro inferiori cujuſcumque Tribunalis, ſed tantum ab ipſius Tribunalis Capite, ſeu illius Locumtenente Criminali, per mandatum in ſcriptis, in proceſſu inferendum, ſub pœnis &c. XLIV. pag. 211.

Nec ab ipſis capitibus Tribunalium, & Locatenentibus demandari debet, niſi habitis indiciis ſufficientibus de Accuſationis veritate. XLIV. pag. 211.

In CARCERIBUS detineri prohibentur Rei damnati ad triremes. XLIV. pag. 208. V. *Damnati.*

CARDINALES in Cauſſis Commiſſariis judicantes, uti debent Notatio Archivii. XXI. pag. 89.

Cardinales Epiſcopi olim ſex tantum erant. XXXVI. pag. 174.

Cardinalis an ſit ad Epiſcopatum promovendus. XXXVI. pag. 175.

Ubi comparatur antiqua cum moderna Eccleſiæ diſciplina. *ibid.*

Cardinalium dignitati an conſentaneum ſit illos ad Epiſcopatum Titularem aſſumere. XXXVI. pag. 175.

Cardinalibus tribui poteſt Eccleſia Epiſcopalis in partibus infidelium. XXXVI. pag. 176. & 177.

Cardinalium, qui ad Epiſcopatus Titulares promoti fuere, exempla. XXXVI. pag. 178. & ſeq. & p. 181.

Expenditur eorum exemplorum vis ad probandam hujuſmodi congruentiam. *ibid.* pag. 179.

Cardinales ſunt etiam Archipresbyteri Baſilicarum Patriarchalium. XXXVI. pag. 176. 177.

Cardinalis Epiſcopus Reſidentiæ lege tenetur. XXXVI. p. 174.

Cardinales Epiſcopi ſub legibus de Reſidentia Epiſcoporum expreſsè comprehenduntur. XVIII. pag 83. 84.

Cardinales Epiſcopi Suburbicarii, qui aliam Epiſcopalem Eccleſiam obtinent, apud hanc reſidere tenentur. XVIII. pag. 80. & 81.

CARNISPRIVIUM: ita dictum tempus ante Quadrageſimam, quo ſcilicet Eccleſiaſtici, & Religioſi a Carnibus abſtinere incipiebant. XLV. pag. 213. Vid. *Bacchanalia.*

S. CAROLUS BORROMÆUS Cardinalis Concilii Tridentini abſolutionem plurimum juvit; ejuſque obſervantiam in Mediolanenſi Provincia non ſine multis laboribus invexit. LXVI. pag. 262.

Ejus liber adverſus Bacchanaliorum abuſus commendatur. XLV. pag. 211.

Ejuſdem ſententia, & conſuetudo in concedendis Confeſſariis extraordinariis pro Monialibus. LVI. p. 262.

S. CAROLI *ad Catenarios* Collegio, octoginta loca Montium a Congregatione Doctrinæ Chriſtianæ S. Agathæ de Urbe diſmembrata conceduntur. XLII. pag. 202.

S. CATHARINA DE RICCIIS inter Sanctas Virgines relata. XV. p. 56.

Ejus Ortus. *ibid.*

Religionem ingreditur. pag. 56.

Ejus virtutes. pag. 57. & ſeq.

Miraculorum gloriâ claret. p. 58.

Illius mors. pag. 59.

Virtutum, & Miraculorum approbatio. p. 59.

Beatificatio ejuſdem. *ibid.*

Canonizationis Decretum. pag. 60.

Orationes in Conſiſtoriis habitæ pro illius Canonizatione. pag. 65. & 69.

CATHEDRÆ duæ eriguntur in Archigymnaſio Sapientiæ Urbis, Matheſis altera, altera Chymiæ. LXII. pag. 280. & ſeqq.

CATHOLICORUM Mattimonia. Vid. *Hæretici.* Vid. *Matrimonium.*

CAUSÆ CRIMINALES *Eccleſiaſticæ* ſolis Epiſcopis reſervatæ fuerunt a Concilio Tridentino, excluſis Decanis, Archidiaconis &c. XL. p. 197. & ſeq.

Cauſarum Criminalium cognitio Epiſcopo reſervata, illius ordinariam juriſdictionem probat. *ibid.*

CAUSÆ quæcumque per Commiſſionem manu Pontificis ſignatam, cuilibet Judici, Tribunali, aut Congregationi committi poſſunt. XXI. pag. 98.

Cauſæ Rotales a Prælatitiis quomodo diſtinguantur. XXI. pag. 89. 90. & ſeq.

Cauſæ graviores, & conſequenter Rotales, non autem Prælatitiæ, cenſendæ ſunt illæ, in quibus agitur de Juriſdictionibus, Juribus Patronatus &c. & generaliter quoties earum valor citra montes aſcendit ad ſcuta auri quingenta, ultra montes autem ad ſcuta mille hujuſmodi. *ibid.* p. 90.

Item cauſæ Beneficiales, in quibus agitur de Titulo Beneficii, & Penſionum, quorum reditus excedat ſummam xxiv. ducatorum de Camera; vel ſi agatur de prima dignitate in Cathedralibus, aut Collegiatis Eccleſiis. *ibid.* pag. 90.

Et cauſæ Matrimoniales tam ſuper fœdere Matrimonii, quam ſuper divortio; nec non ſuper nullitate Profeſſionis Regularis. *ibid.* pag. 90.

Cauſæ minus graves, adeoque Prælatitiæ, cenſentur illæ pecuniariæ citramontanæ, quæ ſummam quingentorum ſcutorum aureorum; ultramontanæ verò, quæ mille ſcutorum aureorum ſimilium æſtimationem non attingunt. XXI. pag. 90.

Item cauſæ Beneficiales, & Penſionum Eccleſiaſticarum, ubi valor annuus Beneficii, aut Penſionis, ſummam vigintiquatuor ducatorum auri non excedat. *ibid.*

In Cauſis cenſuum, ſi agatur de cenſibus redimibilibus, attendenda *eſt* quantitas, ſeu valor ſortis, ut dicantur Rotales, necne. *ibid.* pag. 90.

In cauſis ſervitutum tam realium, quàm mixtarum, conſiderandus prædii valor. *ibid.* pag. 90.

In Cauſis Canonum habenda erit ratio fundi, ſuper quo Canon conſtitutus fuit. *ibid.* pag. 91.

Cauſæ tam graves, quàm minus graves, ad Forum Capitolinum ſpectantes nunquam ab illius Curia avocari poterunt, niſi de partium conſenſu. *ibid.*

Sed de conſenſu partium Cauſa Rotalis, Prælato; & Prælatitia, Auditorio Rotæ committi poteſt. *ibidem* pag. 91.

Sicut etiam Cauſa ad Capitolii Curiam pertinens, tam Rotæ, quàm alteri cuicumque Judici committi valet. *ibid.* pag. 91.

Exceptis Cauſis Matrimonialibus, & Cauſis ſuper nullitate Profeſſionum Regularium. *ibid.*

Et dummodo Cauſa Rotalis non committatur Auditori Rotæ, tanquam Prælato. *ibid.*

Cauſæ *Matrimoniales* ad Auditorium Rotæ, vel ad Congregationem Concilii omnino ſunt deferendæ. XXI. pag. 90.

Cauſæ ſuper *nullitate Profeſſionis Regularis* intra quinquennium, ſive ex parte Religioſi Profeſſi, ſive ex parte Religionis proponantur, in prima inſtantia cognoſcendæ ſunt a Superiore Regulari ſimul cum Ordinario loci. XLVII. pag. 220. Vid. *Superior.*

Idem ſtatuitur, ſi cauſa intra quinquennium intentata, non proſequuta fuerit, & poſt quinquennium reaſſumpta. XLVII. pag. 221.

Eædem in caſu diſcrepantiæ inter Ordinarium, & Superiorem Localem devolvuntur ad S. Sedem. *ibidem* Vid. *Profeſſio.* Vid. *Profeſſus.*

Cauſæ nullitatis Profeſſionis Monialium, ſi fuerint Ordinario tantum ſubjectæ, ab eo judicari debent. XLVII. pag. 221.

Secus ſi Regularibus ſubjectæ ſint. *ibid.* Vid. *Superior.*

Cauſæ nullitatis Profeſſionis, ex capite non expleti Novitiatus in Cœnobio ad inſtitutionem Novitiorum deſignato, etiam intra quinquennium, privativè ſpectant ad Congregationem Concilii, etiam in prima inſtantia. *ibid.*

Cauſæ ſuper nullitate Profeſſionis, poſt primam inſtantiam, deferuntur ad Judices, ad quos de jure appellatio interponitur. XLVII. pag. 222.

Qui

Digitized by Google

Qui tamen procedere debent unà cum altero Superiore Regulari. XLVII. pag. 222. Vid. *Superior.*

Cauſæ ſuper nullitate Profeſſionis quomodo agitari debeant in ulterioribus inſtantiis. XLVII. p. 222.

Cauſæ nullitatis Profeſſionis etiam intra quinquennium promotæ, ſi devolvantur ad S. Sedem, judicari debent, vel ab Auditorio Rotæ, vel a Congregatione Concilii, vel a Congregatione Epiſcoporum, & Regularium, ſine interventu Superioris Regularis. XLVII. p. 222.

Cauſæ ſuper nullitate Profeſſionis quando abſolutæ dicantur. *ibid.* p. 223.

Cauſæ nullitatis Profeſſionis in gradu Reſtitutionis in integrum adverſus lapſum quinquennii, a Sancta Sede tantum cognoſci poſſunt. XLVII. p. 222. 223.

Sive ex parte Religionis, ſive ex parte Profeſſi introducantur; & impedimentum ad reclamandum duraverit toto quinquennio. *ibid.*

Cauſæ in gradu reſtitutionis in integrum quandoque ex Apoſtolicæ Sedis diſpenſatione Ordinariis, & aliis Superioribus commiſſæ fuere. XLVII. p. 222. 223.

CENSURA, Privilegium, ne quis inconſultâ Sanctâ Sede cenſuris irretiri poſſit, non afficit Ordinariorum ſententias. XL. p. 195.

Ideoque nec probat ab eorum Juriſdictione exemptionem. *ibid.*

CENSUS ſolutio Apoſtolicæ Sedi, non inducit exemptionem ab ordinaria Epiſcopi juriſdictione, XL. p. 195.

Cenſus, non ſolum ſolvuntur ratione libertatis donatæ, ſed etiam protectionis. *ibid.* & ſeq.

Cenſus autem ſolutus ratione protectionis, minime officit juriſdictioni Epiſcopi, ſeu Ordinarii. *ibid.* p. 195. Vid. *Cauſa Cenſuum.*

CENTUM-CELLÆ. Ad Centumcellas Pontifex accedit. XXXIX. p. 188.

Ejus habitationem infrequentem agnoſcit, indeque ingratam, & inſalubrem. *ibid.*

Ideo ad promovendam ædificationem, plura ſtatuit de viſitandis ædificiis, deque cogendis Dominis ad reædificandum, vel ad vendendum; quorum executionem committiti Gubernator cum Conſilio Magiſtrorum viarum. XXXIX. per tot. p. 198. & ſeq.

Ad reſtituendam verò Commercii libertatem quoad domos, vel areas, & fundos Hypothecis, Fideicommiſſis, aliiſque vinculis obnoxia, nonnulla Privilegia concedit. *ibid.* pag. 188. & ſeq.

Utque etiam in ſuburbiis frequentius ædificetur, alia Privilegia ædificantibus concedit. *ibid.* p. 189. & ſeq.

A Fiſco immunes decernit domos, quæ ædificabuntur in ſuburbiis Centumcellarum. XXXIX. p. 190. Vid. *Commercii libertas.*

Vid. *Damnati ad Triremes.*

CHIMIÆ Cathedra in Archigymnaſio Urbis erigitur. LXII. p. 281.

CHIRURGI, & Periti, pro recognitionibus, quas faciunt pro ſervitio Tribunalis Gubernii, & ſacræ Conſultationis, in Commiſſionibus extra Urbem, unde ſolvi debeant. XLIV. p. 207.

CHIZZOLA, *Leander*, Archiaconus Brixienſis. XXV. p. 102.

CHORAAS extremâ die carnis privii ultra mediam noctem produci, vetatur. XLV. p. 211.

CIBARIA Judicibus, & Notariis Gubernii ad Commiſſiones prodeuntibus de mandato ipſius Curiæ, vel Sac. Conſultationis, præſtari debent arbitrio Gubernatoris ex certa ſumma eorum cœtui in annos ſingulos aſſignata. XLIV. pag. 207. Vid. *Bona Reorum.*

Quid ſi adſit pars Fiſco adhærens. *ibid*, p. 369.

CITATIO Defenſoris in omnibus actis, nec non omnium intereſſe habentium in cauſis nullitatis Profeſſionis, neceſſaria definitur ſub pœna nullitatis. XLVII. p. 221.

CLAUSURA. Super Monialium Clauſura Conſtitutiones Apoſtolicæ, & Conciliares innovantur. XXVI. p. 105.

Et Ordo præſcribitur pro introductione Mulierum in Monaſteria. p. 105.

Epiſcopo licitum eſt, ad impertiendam Benedictionem Moniali in mortis articulo conſtitutæ, Monaſterium intrare. XXXIV. p. 162.

Sed ad hunc effectum intra Monaſterii ſepta ſe conferens, comites habere debet Ordinarium Confeſſarium dicti Monaſterii, aliumque Sacerdotem ipſius arbitrio eligendum. *ibid.*

CLEMENS ALEXANDRINUS. De ejus nomine in Matyrologium Romanum ſub die 4. Decembris inſerendo, Controverſia proponitur. LIV. §. 19. pag. 244.

Ejus geſta ſtrictim attinguntur. *ibid.* §. 20.

Referuntur veterum Patrum, & Scriptorum teſtimonia de ejus Doctrina, & Sanctimonia. *ibid.*

Recentiorum quoque Elogia indicantur. *ibid.* §. 21. p. 244. & ſeq.

Uſuardi Martyrologium Clementis nomen inter Sanctos habet die 4. Decembris, ejuſque exemplum recentiora quædam Martyrologia ſequuntur. *ibid.* §. 22. pag. 245.

Clementis Operum Cenſuræ S. Gelaſii Papæ Decreto indicatæ, ex nonnullorum ſententia, cauſam dederunt Hæretici illius Operum corruptores. *ibid.* §. 23.

Alii duos Clementes Alexandrinos fuiſſe contendunt: alii aliis rationibus illius Operum defenſionem inſtituunt. *ibid.* §. 24. pag. 245.

Nihilominus Pontifex, Clementem pro Sancto colendum non putat: 1. Propter veterum Scriptorum ſilentium de illius vita, moribus, & morte. *ibid.* §. 26. pag. 245.

2. Quia nullum extat monumentum publici cultus ab Eccleſia eidem exhibiti. *ibid.* §. 27. p. 246.

3. Ob errorum maculas, ſive de induſtria, ſive incautè in ipſius operibus exiſtentes, quas notant Caſſiodorus, Photius, Petavius, aliique. *ibid.* §. 28. & 29. pag. 246. & pag. 245. præc. §. 26.

Maxime quia relatum Gelaſii Decretum illius opera in genere notat; ex ipſis autem plura interierunt, de quibus judicium ferri non poteſt. *ibidem.*

Errores eidem objecti verſantur circa Dogmata, quæ jam tunc ab Eccleſia Catholica definita fuerant. *ibid.* §. 31. pag. 246.

Sancti, & Beati Titulus Clementi tributus, ad vitæ ſanctimoniam non refertur; ab aliis verò eidem conſultò denegatus fuit. §. 32. pag. 246. & ſeq.

Euſebii Textus Græcus *ſacrum* potius, quàm *ſanctum* exhibet, τὸν ἱερὸν. *ibid.*

Martyrologia Uſuardo antiquiora, & graviora, illius nomen omittunt. *ibid.* §. 33. & 34. p. 247.

Martyrologii Adonis Editiones, & Codices probatæ fidei, ejuſdem nomen non habent. *ibid.* §. 35. pag. 247.

Uſuardus etiam in aliis quibuſdam erravit, §. 36. pag. *ead.*

Ex his omnibus infertur, jure omiſſum eſſe Clementis nomen in editione Martyrologii Romani, a Cardinali Baronio procurata; nec aliquid hac in re immutandum eſſe. *ibidem.*

CLEMENS DE AROSTEGUI Ildefonſus Sacræ Rotæ Auditor, Auctor Tractatus ſub Titulo, *Concordia Paſtoralis*, laudatur. XXXIII. p. 167.

CLERICI a profanis Bacchanalium licentiis ſpecialiter abſtinere jubentur. XLV. pag. 160.

Clerici Regulares *S. Pauli.* Vid. *S. Caroli ad Catenarios.*

Clerici Seculares Doctrinæ Chriſtianæ. Vid. *Doctrina Chriſtiana.*

CLERICORUM REGULARIUM *Miniſtrantium Infirmis* Congregatio a S. Camillo de Lellis inſtituitur. XII. pag. 41.

A Gregorio XIV. approbatur. *ibidem.*

Ejus Congregationis utilitas, & fructus. *ibid.*

Clericorum Regularium Pauperum Matris Dei *Scholarum Piarum* Congregatio a B. Joſepho Calaſanctio inſtituta. LVIII. pag. 271. 272.

Clericorum Regularium *Somaſchæ* Congregatio a B. Hieronymo Æmiliano inſtituta. XLIII. p. 204.

Clericis Secularibus vetari non debet tranſitus ad Clauſtra Regularia. XXV. pag. 102.

Clerici Seculares Eccleſiæ ſervitium deſerere non debent. *ibid.* pag. 102. & ſeq.

Nihilominus poſſunt ſanctioris vitæ ſtatum, etiam contradicente Epiſcopo, amplecti. pag. 102. 103.

Et ingredi Religionem non ſolum deditam vitæ contemplativæ, ſed etiam vitæ activæ. pag. 102.

COELIBATUS *Lex* in Clero a S. Siricio Papa firmata, & pœnis indictis ſtabilita. LIV. §. 55. pag. 251. & ſeq.

COLLEGIUM extingui poteſt de facto, & de jure: in quo differant hujuſmodi extinctiones. XXV. pag. 170.

COMMERCII MUTUI libertas inter ſubditos ejuſdem ſtatus, eſt de natura civilis ſocietatis, & tam fertilibus, quàm ſterilioribus locis, atque Provinciis, neceſſaria, & utilis. LIII. pag. 234.

Ea conceditur in perpetuum inter Provincias, & loca ditionis Eccleſiaſticæ. *ibidem* per tot. pag. 233. & ſeqq.

Exceptis Diſtrictu Urbis, Provincia Sabinæ, & Guberniis Viterbii, & Centumcellarum, ſicut etiam Statu Avenionenſi, & Ducatu Beneventano. *ibid.* pag. 234. & ſeq.

Et quidem terra, mari, flumine &c. dummodo ſegetes, & oleum per aquam convehenda extra Statum Eccleſiaſticum exportari nequeant. *ibid.* pag. 235.

Qua de re præſcribuntur cautelæ. *ibid.*

Ideo revocantur, & irritantur quælibet edicta, ſtatuta, & conſuetudines, quibus hujuſmodi libertas ubicumque prohibita fuerit. *ibid.* pag. 235.

Commercii mutui libertas nullum præjudicium inferre debet ſolutioni vectigalium pro tranſitu, introductione, extractione, & portorio legitimè impoſitorum, tam favore Cameræ Apoſtolicæ, quàm Communitatum, & privatorum. *ibid.* pag. 235. & 236. V. *Extractio.*

COMMISSARIUS ſubſtitutus Cameræ quid exequi debeat. VI. pag. 26.

COMMISSIONES Cauſarum contra diſtinctionem a Summo Pontifice firmatam factæ, nullæ cenſentur, niſi forte manu Pontificis ſignatæ fuerint. XXI. pag. 92.

Commiſſionum *Reviſor* quas clauſulas apponere debeat in commiſſionibus, ut ſecernantur Cauſæ Rotales a Prælatitiis. *ibid.* pag. 91.

Quid in caſu acceſſionis conſenſus partium. *ibid.*

Commiſſionum Reviſor in officio delinquens, quas pœnas incurrat. *ibid.*

COMMISSIONES CRIMINALES, quæ mittuntur a Tribunalibus Gubernii, & Sacræ Conſultationis, exequendæ ſunt a Judicibus, & Notariis Gubernii, qui certa ſalaria, & emolumenta percipiunt a Camera Apoſtolica. XLIV. pag. 207.

Nec aliud prætendere poſſunt præter cibaria, taxanda a Gubernatore Urbis. *ibid.*

Commiſſiones Criminales mitti poſſunt a Tribunalibus Cardinalis Vicarii, & Auditoris Generalis Cameræ Apoſtolicæ, expenſis Accuſatoris, ſive adhærentis Fiſco, qui tamen congruum depoſitum pro viaticis, & cibariis facere debent. *ibid.* pag. 207. Vid. *Auditor Generalis.*

Mitti etiam poſſunt ex officio, ſed tunc ſolum, ubi adſit mandatum ſpeciale Sanctiſſimi. *ibid.* pag. 208.

Viatica, & Cibaria in his caſibus ſolvuntur a Camera Apoſtolica, quæ eadem repetit ab inquiſitis. *ibidem.* V. *Viatica & Cibaria.*

COMPOSITIONES. V. *Bona Cameræ.*

COMPLICUM nomina a pœnitentibus exquiri, denegando abſolutionem, prohibetur. VIII. pag. 29. & ſeqq. V. *Confeſſarius.*

COMPUTISTERIA *Cameræ.* V. *Camera.*

COMPUTORUM *Congregatio.* V. *Congregatio.*

CONCILII *Congregatio.* V. *Congregatio Concilii.*

CONCILIUM TRIDENTINUM. V. *Tridentinum.*

CONDUCTORES Bonorum Cameræ. V. *Theſaurarii Provinciales, & Appaltatores.*

CONFESSARIORUM error, & perverſa praxis, exquirendi a pœnitentibus complicum nomina, & denegandi abſolutionem, niſi illa manifeſtarent, damnatur, & prohibetur ſub pœnis &c. VIII. pag. 29. & ſeq.

Et declaratur, quod hujuſmodi ſanctio generalis ſit pro omnibus locis, & perſonis. XX. p. 87. & ſeq.

Confeſſarii hac in re delinquentes cum ſuſpicione pravi dogmatis, denunciandi ſunt Officio S. Inquiſitionis ab iis, qui eorum delictum quoquo modo cognoverunt. VIII. pag. 31.

Pœnitentes tamen, in caſibus, & cauſis propriis, non tenentur denunciare. *ibid.*

Inquiſitionis Officium contra hujuſmodi delinquentes procedere debet ad formam ſuarum conſuetudinum, & facultatum. *ibid.* pag. 31.

Pœnas vero prædictis infligendas. Vid. *ibid.*

Confeſſarii in præmiſſis delinquentes ſine ſuſpicione pravi dogmatis, judicandi ſunt a ſuis Ordinariis. *ibid.* pag. 31. & ſeq.

Confeſſarius Ordinarius Monialium unicus pro tota Communitate deputari debet. LVI. pag. 262.

Prætèrea extraordinarius iiſdem concedi debet bis, aut ter in anno, ex Decreto Concilii Tridentini. *ibid.*

Quod intellige non de ſingulis Monialibus peculiariter, ſed de tota Communitate. *ibid.* pag. 262.

Hic autem Confeſſiones omnium Monialium, quæ eidem confiteri velint, audire debet. *ibid.* pag. 262.

Moniales tamen non tenentur ſingulæ eidem peccata ſua confiteri, ſed ſufficit, ut omnes in Monaſterio degentes coram ipſo ſe ſiſtant. *ibid.*

Confeſſarii extraordinarii electio pertinet ad Ordinarium loci pro Monaſteriis ſibi immediate ſubjectis, ſeu ad Superiorem Regularem pro iis, quibus de cætero Confeſſarium Ordinarium deputare conſuevit. *ibidem.* pag. 263.

Confeſſarii, tam Ordinarii, quàm Extraordinarii, Monialibus deſignandi, qualitates perpendendæ. *ibidem* pag. 265.

Pro utriſque requiritur expreſſa approbatio Epiſcopi, ſeu Ordinarii localis. *ibid.*

Prælati Regularis negligentia in deputatione Confeſſariorum extraordinariorum ſuppleri debet ab Ordinario; Ordinarii vero incuria a Cardinali Majore Pœnitentiario. *ibid.* pag. 263.

Confeſſarius extraordinarius Monialibus peculiaribus denegari non debet in caſu gravis infirmitatis, etiam poſt alteram aut tertiam conceſſionem univerſo Monaſterio indultam. *ibidem.*

Et

Et ſi a Prælato Regulari denegetur Moniali ſibi ſubjectæ, Ordinarius loci poterit eum deputare. LVI. pag. 263. & ſeq.

Idem procedit in caſu, quo Monialis aliqua firmiter recuſet Ordinario Monaſterii Confeſſario confiteri. *ibid.* pag. 264.

Si vero Monialis extraordinarium peculiarem Confeſſarium optet pro ſpirituali dumtaxat conſolatione & profectu, ſuadetur Ordinariis, & Regularibus Prælatis, ut faciles ſe exhibeant in hujuſmodi conceſſionibus. *ibid.* pag. 264. & 265.

Pœnitentiarii Majoris jura in præmiſſis firma intelliguntur. *ibid.* per tot.

Pro Monialibus, quæ Regularibus ſubjectæ ſunt, Extraordinarius Confeſſarius deputari poteſt tam e Clero ſeculari, quàm ex altero Ordine. *ibid.* pag. 265.

Verum ſemel ſaltem in Anno deputari jubetur Sacerdos vel ſecularis, vel alterius Ordinis ab eo, cujus eſt Monaſterii Prælatus. *ibid.* pag. 265. & ſeq.

Hanc legem ab Innocentio Papa XIII., & Benedicto XIII., maturo præmiſſo examine, ſtatutam, Pontifex declarat generalem eſſe, & ubique obſervandam, ipſeque expreſsè extendit ad omnia Monaſteria Regularibus ſubjecta. *ibid.* pag. 266.

Et dat facultatem Epiſcopis, ſive Ordinariis, ſupplendi hac in re Regularium Superiorum negligentiam & defectum. *ibidem.*

Vid. *Monialis.* Vid. *Conſervatoria.*

Confeſſarius extra ordinem alicui Monaſterio, vel Moniali Deputatus, expleto officio ſuo, abſtinere debet ab acceſſu ad Clauſtra, nec commercium, etiam ſpiritualis cauſæ obtentu, cum Monialibus fovere. *ibid.* pag. 266. 267.

Confeſſarius Ordinarius, Monialium Confeſſiones excipere nequit, durante officio & deputatione Extraordinarii; nec alia ratione huic impedimentum afferre, ne munus ſuum implere valeat. *ibid.* pag. 266.

Confeſſarius Regularis Monialium, qui non eſt Monaſterii Prælatus, Judex eſſe non debet in cauſis ſuper nullitate earum profeſſionum. XLVII. p. 221.

CONFESSORES eo ſenſu, quo a Martyribus diſtinguuntur, publico cultu in Eccleſia honorari cœperunt dumtaxat ſæculo quarto. LIV. §. 27. pag. 246.

Nihilominus aliquam cultus rationem antea quoque a Fidelibus ipſis exhibitam fuiſſe, negari nequit. *ibidem.*

CONFIRMATIONIS *Sacramentum* conferri poteſt ab Abbatibus Cryptæ Ferratæ Epiſcopali Charactere præditis, ſemel ſingulis Annis, in illius Monaſterii Eccleſia, per ſe ipſos. XXIII. pag. 160.

CONFIRMATIO Privilegiorum. V. *Privilegia.*

CONFRATERNITATIBUS, olim aggregatis Archiconfraternitati B. Mariæ Virginis de Planctu ſuppreſſæ, omnes Indulgentiæ præſervantur. II. pag. 4.

CONGREGATIONES S. R. E. CARDINALIUM. Congregatio *Boni Regiminis* in rebus Oeconomicis Civitatis & Comitatus Firmi non aliter ſe ingerere debet, quàm ſicut uſitatum eſt in locis Provinciarum Cardinalibus Legatis ſubjectarum. XIX. pag. 86.

Et Ordinationes ſuas in vim ſpecialis Commiſſionis pro tempore factas, dirigere debet Congregationi Firmanæ, non vero Gubernatoribus, aut Communitatibus dicti Comitatus, *ibidem.*

Congregatio *Computorum* Cameræ Apoſtolicæ quid ſervare debeat in controverſiis Appaltatorum Cameralium. VI. §. 30. & 31. pag. 24.

Ad Congregationem *Concilii Tridentini*, vel ad Rotæ Auditorium, privativè ſpectant Cauſæ Matrimoniales ad Apoſtolicam Sedem delatæ. XXI. pag. 90.

Ad eamdem, vel ad alteram Epiſcoporum, & Regularium, vel ad Rotam, pertinent cauſæ nullitatis profeſſionis Regularis per appellationem ad Apoſtolicam Sedem delatæ. *ibid.*

Ad ipſam Congregationem Concilii privativè ſpectant cauſæ nullitatis hujuſmodi, ex capite non expleti Tyrocinii in Cœnobio pro Novitiis deſtinato, etiam in prima inſtantia, etiam intra quinquennium propoſitæ. XLVII. pag. 221.

Ejuſdem Congregationis plura decreta ad deciſionem hujuſmodi cauſarum ſpectantia confirmantur. *ibidem* pag. 220. 221. & 223.

Signanter decretum in Cauſa *Sicula Reſtitutionis in integrum* ſuper privativo jure Apoſtolicæ Sedis concedendi, reſtitutiones in integrum adverſus lapſum quinquennii. *ibid.* pag. 223.

Alia Decreta ejuſdem. Vid. *Regulares: Confeſſarii &c.*

Ad Congregationem *Epiſcoporum, & Regularium*, vel ad Congregationem Concilii pertinent cauſæ nullitatis Profeſſionum Regularium ad Sedem Apoſtolicam delatæ. XXI. pag. 90. XLVII. pag. 221.

Congregationi *Firmanæ* privativa juriſdictio aſſeritur, quoad Gubernium, tam Politicum, quàm Oeconomicum, Civitatis, & Comitatus Firmi. XIX. pag. 85.

Controverſia ſuper hoc agitata in Signatura Gratiæ coram Sanctiſſimo. *ibid.* pag. 85.

Congregatio Firmana ſingulis Menſibus in ædibus Cardinalis Præfecti cogenda eſt. *ibid.* pag. 86.

Congregationis Firmanæ Secretarius definitiva decreta interponere nequit ſine Congregationis voto. *ibid.*

Congregatio *Oeconomica* a Summo Pontifice inſtituitur, & ſingulis menſibus ſemel haberi jubetur. VI. pag. 28.

Ejus officia, & nomina Cardinalium, & Prælatorum eidem adſcriptorum. *ibid.*

Ejuſdem Conſilium ſuper reformatione Tribunalium Urbis in Criminalibus. XLIV. pag. 205. & ſeq.

Congregatio *ſuper reſidentia Epiſcoporum* aliàs inſtituta reſtituitur. XVIII. pag. 81. & 82.

Eadem ſæpius in anno habenda: & ejus Praxis præfinitur. pag. 82. & 83.

Congregatio *Reſiduorum* quando adunari debeat. VI. pag. 26. & 27.

Quidam eidem intereſſe debeant, & quomodo ſe gerere. *ibid.*

Eadem denuntiare debet Pontifici debitores Cameræ. *ibid.* pag. 27.

Congregatio *Sacrorum Rituum* alia Generalis, alia Ordinaria. XLVI. pag. 215.

In illa coram Sanctiſſimo intervenientibus Cardinalibus, & Conſultoribus, agitur de Virtutibus, Martyrio, aut Miraculis Servorum Dei. *ibid.*

In hac vero ſoli Cardinales cum Officialibus Congregationis, de aliis pluribus agunt, & inter ea, de reviſione Operum Servorum Dei. *ibid.*

Hujus reviſionis methodus exponitur. *ibid.* pag. 215.

Aliaque decreta, & conſuetudines referuntur. *ibidem* per tot.

Congregationis Rituum decreta de retinenda Crucifixi Imagine ſuper Altari. XVII. pag. 78. & ſeq.

In Congregatione Sacrorum Rituum unus locus perpetuò aſſignatur pro uno Presbytero Societatis Jeſu. XLIX. p. 227.

CONGREGATIONES Clericorum Regularium. V. *Clerici Regulares.*

CONGRUI Jus ſtatoitur in Civitate Centum Cellarum ad promovendam ædificationem. XXXIX. p. 188. & ſeq.

CONSANGUINEI petentis Profeſſionis nullitatem, citandi ſunt in Judicio. XLVII. p. 221. 222.

CONSECRATIO ab Epiſcopo electo, & confirmato ſuſcipi debet intra tres menſes. XXXVI. p. 177. 178.

Alioquin privatur Epiſcopatu, & fructus reſtituere tenetur. *ibid.*

CONSENSUS *parentum* non requiritur, quando Filius rationis uſo pollens, licet in poteſtate poſitus, Baptiſmum petit. XXVIII. §. 36. p. 124.

Vide *Baptiſmus.*

Conſenſus *partium* efficit, ut quælibet cauſſa cujuſcumque Judici, aut Tribunali committi valeat. XXI. p. 91.

Exceptis cauſſis Matrimonialibus, & nullitatis Profeſſionum. p. 90.

Et qood cauſſæ Rotales committi nequeunt alicui Rotæ Auditori uti Prælato. p. 91.

De conſenſu partiom in dictis caſibus debet legitimè conſtare a tergo commiſſionis. XXI. p. 91.

Couſenſus in Reſignationibus. Vid. *Reſignationes, Notarii, Procuræ mandata.*

Conſenſus in alienationibus. Vid. *Bona Cameræ.*

CONSERVATORIO puellarum, vulgò ZOCCOLETTE, conceditur jus ad unum Dotale ſubſidium. II. p. 6.

In Conſervatoriis Mulierum, & puellarum, quibus unicus Ordinarius Confeſſarios deſignari ſolet, obſervari jubentur leges a Pontifice ſtatutæ ſuper deputatione Confeſſariorum extraordinariorum. LVI. p. 262. & pag. 266.

CONSISTORIALES Orationes pro Canooizatione quinque Sanctorum. p. 62.

Conſiſtoria Canonizationi prævia. Vid. in quiuque Bullis Canonizationum a p. 15. & ſeq.

Conſiſtorialis Aulæ Advocati. Vid. *Advocati.*

Conſiſtorialis proviſio, actus videlicet propoſitioois Epiſcoporum, ſive Abbatum &c. in Conſiſtorio, vim habet electionis, & confimationis. XXXVI. p. 177. & ſeq.

CONSTANTINI Magni memoria nunquam in Martyrologio Romano fuit inſerta, licet inveniaror in Græcorum Menologiis, & de ejus cultu in Orieotali Eccleſiæ nullum ſuboriatur dubium. LIV. §. 30. p. 246.

CONSTANTINOPOLITANÆ Civitatis occupatio a Turcis facta juxta Eccleſiæ Annales. XXXVI. p. 178.

Conſtantinopolis ut in Chriſtianorum poteſtatem rediret, maximos ſumptus plures Pontifices impenderunt. XXXVI. p. 179. & 180.

CONSTANTINOPOLITANUS *Patriarchatus* quando collatus fuit Cardinalibos Iſidoro, Beſſarioni, ac Riario, non reputabatur tamquam Titularis, ut alii Epiſcopatus in partibus infidelium ſiti. *ibid.*

Licet enim tunc Conſtantinopolis Turcarum poteſtati ſubeſſet, ſpes tamen erat Summis Pontificibus eam recuperandi. *ibid.* p. 179.

CONSUETUDO *Immemorabilis* inducit præſumprionem cujuſcumque tituli, aut privilegii. III. p. 12.

Limita quoad illa, quæ adeo rationi adverſantur, ut etiamſi poſtulentur, nonquam coocedi ſoleant. *ibid.*

Ut Conſuetudo Immemorabilis contra aſſiſtentiam juris allegari poſſit, requiritur, ut nihil contra eam factum, auditum, aut dictum unquam fuiſſe conſtet. XXXIII. p. 159.

CONTUMACIUM cauſſæ quamprimum expediri jubentur. XLIV. p. 209.

CRUCIFIXI *imago* ſuper Altari requiritur ad celebrationem Miſſæ. XVII. p. 77.

Eaque non debet eſſe ita parva, ut Celebrantem lateat. *ibid.*

Crucifixi imago etiam apud Orientales ſuper Altari ponitur. *ibid.*

Crucifixus pendens a Cruce ao debeat in Altari conſtitui, etiamſi in majori Altaris tabula depictus, aut cælatus appareat. *ibid.* p. 78.

Crucifixi imago utrum collocari debeat in Altari, in quo poſitum ſit Tabernaculum cum Sanctiſſima Euchariſtia. *ibid.*

Crucifixi imago in Altari, quum Sacrom peragitur, laudabiliter apponitur, etiamſi Sanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramentum ibi publicè ſit expoſitum. *ibid.* p. 78.

CRUX ſuper Altari, in quo Miſſa celebratur, exponenda, noo nuda, ſed cum imagine Crucifixi eſſe debet. *ibid.* p. 77.

Uſus invaluerat collocandi Crucem parvam ſuper Altari, ex quo apponi ſolebat alia minor tabula inter candelabra. *ibid.* pag. 77.

Pontifex id reprobat, & prohibet. *ibid.* & *per tot.*

CRYPTÆ FERRATÆ Monaſterium, Ordinis S. Baſilii, a duobus SS. Monachis Bartholomæo & Nilo, ſub initium ſeculi undecimi fundatum fuit. XXXIII. p. 159.

In eo Ritus Græcus conſtanter ſervatus fuit. *ibidem.*

Cryptæ Ferratæ Abbatis controverſia cum Epiſcopo Tuſculano pendens definitur. *ibid.* pag. 157.

Cryptæ Ferratæ Abbas, ſi jus Baronale habet, impediri nequit quoad illius exercitium ab Epiſcopo Tuſculano. *ibid.* pag. 157.

Monaſterio autem competit exemptio paſſiva ab Epiſcopo Tuſculano. *ibid.*

Eccleſia Parochialis eſt, illiuſque cura per Presbyterom ab Abbate ominandum exerceri debet. *ibid.*

Cryptæ Ferraræ Mooaſterio Territorii ſeparati jura cum qualitate *Nullius* non competere ſtatuitur, & ex quibus probetur. *ibid.* & pag. 158.

Monaſterium ipſum cum annexis, intra Diœceſis Tuſculanæ fiues exiſtere oon dubitatur. *ibid.* p. 158.

Privilegia Monaſterio ejuſque Abbatibus antiquitus conceſſa, paſſivam exemptionem dumtaxat præſeferunt. *ibid.* pag. 158. & ſeq.

Actus juriſdictionales ab Epiſcopo Tuſculano exerciti in Territorio Cryptæ Ferratæ, deſtruunt immemorabilem conſuetudinem ab Abbate allegatam. *ibidem.* pag. 159.

Ideo juriſdictio Ordinaria in Territoriom Cryptæ Ferratæ, ejuſque Clerum, & Populum, ad Epiſcopum Tuſculanum pertinere definitur, pag. 159. 160.

Cryptæ Ferratæ Abbati varia Privilegia Pontifex de novo concedit. XXXIII. pag. 160.

Scilicet conferendi Sacramentum Confirmationis ſemel in Anno : approbandi Confeſſarios pro Sæcularibus in perpetuom : recipiendi examina teſtium ſuper ſtatu libero : judicandi cauſas Civiles menſæ Abbatialis &c. dicta pag. 160.

CUJABAENSIS *Prælatura* erigitur ex diviſione Diœceſis Fluminis Januarii. XXII. pag. 94.

CULTUS Servis Dei exhibitus ſine auctoritate Apoſtolicæ Sedis, non tamen ab immemorabili, aut centenario tempore, ex Decretis Urbani VIII. ſublatus fuit. XXIX. §. 5. pag. 139.

Tempus

Tempus centenarium, quo probatur exceptio ab hujuſmodi Decretis, præcedere debet Annum MDCCXXXIV. XXIX. §. 8. pag. 141.

Vid. *S. Lucas Caſalius.*

Cultus immemorabilis non ſufficit, ut nomina Beatorum in Martyrologio Romano inſerantur. LIV. §. 12, 13. pag. 243.

A CUNHA Cardinalis Inquiſitor Generalis in Portugalliæ Regno laudatur. VIII. pag. 30.

CURA Animarum nemini committenda abſque Ordinarii conſenſu, & approbatione. I. pag. 1.

Nec per Regulares independenter ab Ordinariis exercenda. Vid. *Regulares.*

D.

SANCTUS DAMASUS *Papa.* Vid. *Sanctus Hieronymus.*

DAMNATI ad triremes in carceribus detineri prohibentur ultra tres dies; ſed ſtatim ad Centumcellarum Civitatem tranſmitti debent, expenſis Baroncelli Urbis. XLIV. pag. 208.

Exceptis tribus menſibus æſtivis, ratione aëris inſalubris. *ibid.* p. 371.

DATARIA *Apoſtolica* rationes reddere non tenetur Ratiocinatori Cameræ Apoſtolicæ. VI. pag. 24.

Datarius. Vid. *Reſignationes.*

DEBITORES publici Ærarii, Mauritii Imperatoris Lege, Monaſteria ingredi ſunt prohibiti; quod a S. Gregorio reprehenſum fuit, ſed poſtea Sanctus Pontifex ſententiam mutavit. XXV. p. 104. & ſeq.

DEFENSOR *Matrimonii.* Vide *Matrimonii Defenſor.*

DEFENSOR *Profeſſionis.* Vid. *Profeſſio.*

DEFUNCTI. In die Commemorationis omnium Defunctorum in Aragonia a quolibet Sacerdote Sæculari duæ Miſſæ celebrabantur; a Regularibus vero tres. LXI. pag. 276.

Sed nunc a Pontifice nova Conſtitutione conceditur indultum pro tribus Miſſis celebrandis tam a Sæcularibus, quam Regularibus per totam Hiſpaniam, & Luſitaniam, aliaſque Regiones ab his dependentes. *ibid.* p. 277.

DEPOSITARIA *Cameræ* Apoſtolicæ, quæ mandata exequi debeat. VI. p. 26. Vid. *Camera Apoſtolica.*

DEVOLUTIO. Vid. *Bona Camera.*

DIES FESTI de Præcepto. Vid. *Feſti Dies.*

DIMISSORIALES LITERÆ Ordinarii originis pro ordinatione Regularium non requiruntur. XXVII. pag. 107.

Dimiſſoriales literæ Superiorum Regularium ad alium Antiſtitem dirigi nequeunt, præterquam ad Ordinarium loci. *ibid.* pag. 108.

Si tamen Epiſcopus Diœceſanus extra Diœceſim commoretur, vel Ordinationem conſuetis temporibus non ſit habiturus, ad alium dirigi poterunt. *ibid.*

Sed ſi illis juncta non fuerit legitima atteſtatio de abſentia Epiſcopi, vel quod Ordinationes non ſit habiturus, pro nullis haberi ſtatuitur. XXVII. p. 108.

DISCIPLINA Eccleſiaſtica mutationes aliquas recipit; quæ ſi fiant auctoritate Superiorum, & juſtis de cauſis, reprehendi non poſſunt. LXIII. pag. 284.

DISPENSATIONES MATRIMONIALES vel a Dataria Apoſtolica, vel a Pœnitentiaria, vel a Sanctæ Inquiſitionis Officio conceduntur. LIX. p. 272.

Diſpenſationes ſuper gradibus prohibitis ad effectum contrahendi cum hæreticis, regulariter a Sancta Sede non conceduntur, niſi cum clauſula: *abjurata prius hæreſi.* LI. p. 231. & ſeqq. LIX. p. 272.

Diſpenſationes hujuſmodi exequendæ non ſunt, niſi Executori conſtet de veritate eorum, quæ in precibus expoſita fuerunt. LI. p. 231.

Et niſi per authentica documenta conſtet, quod abjuratio hæreſis Matrimonii celebrationem re ipſa præceſſerit. *ibid.* & Conſt. LIX. p. 273.

Diſpenſatio, ſeu licentia pro contrahendo Matrimonio cum hæreticis, non adjectâ abjurandæ hæreſis conditione, nonniſi raro, & ut plurimum favore Supremorum Principum, ob publicam, & gravem cauſſam, ab Apoſtolica Sede conceſſa reperitur. LI. pag. 231.

Et tunc plures cauthelæ præſcribi conſueverunt, ne conjux Catholicus perverſionis periculum incurrat, neque Proles hæretici Parentis errores ſequatur. *ibid.*

Diſpenſationum literæ ab Apoſtolica Sede conceſſæ, debent ab executoribus deputatis attentè perpendi, tum quoad earum veritatem, tum quoad conditiones appoſitas. *ibid.* pag. 232.

Item facultates diſpenſandi in genere conceſſæ, ne præſcripti fines tranſiliantur. LIX. pag. 273.

DISPENSANDI FACULTAS, quæ ab Apoſtolica Sede datur Epiſcopis in remotis Regionibus degentibus, non excedit tertium gradum in contrahendis. LIX. pag. 273. & ſeq.

In contractis vero, ſi agatur de hæreticis converſis, ad ſecundum quoque gradum pertingit. *ibid.*

Hujuſmodi facultas in uſum deduci nequit cum hæreticis re ipſa non converſis, etiamſi converſionis ſpem, aut promiſſionem obtendant. *ibidem* pag. 272. & ſeq.

Diſpenſationes Matrimoniales concedens vigore Indulti, & Delegationis Apoſtolicæ, debet delegationis mentionem facere, & Indulti tenorem in diſpenſatione inſerere, cum expreſſione temporis, ad quod fuit conceſſum, ſub pœna nullitatis. *ibid.* pag. 272. & ſeq.

DISPENSATIO SUPER ÆTATE ad contrahendum matrimonium, quando malitia ſupplet ætatem, etiam ab Ordinario concedi poteſt. LI. pag. 232.

Et hæc non tam eſt diſpenſatio, quam declaratoria ſuper caſu, cui proviſum eſt in jure. *ibid.*

Quando autem contrahentes rationis uſum habent, ſed nondum copulæ apti ſunt, hujuſmodi Diſpenſatio ab Apoſtolica Sede duntaxat impetrari poteſt. *ibidem.*

Quia nemo, præter Papam, derogare poteſt Juri Canonico, quod requirit in contrahentibus hujuſmodi actualem potentiam. *ibid.*

Diſpenſationes pro Regularibus non conceduntur, niſi de Superiorum Regularium conſenſu, vel ad eorum preces. XLVII. pag. 224.

DOCTRINAM CHRISTIANAM Parochi explicare tenentur. III. pag. 11.

Doctrinæ Chriſtianæ Archiconfraternitas in Baſilica S. Petri a Paulo V. erecta ſub regimine Cardinalis Vicarii Urbis. II. pag. 4.

Eccleſiæ tunc illi conceſſæ, ſicut & alia a Clemente XII. eidem unita, nimis anguſtæ, & ab Urbis centro nimis diſſitæ erant. *ibid.*

Item ejuſdem reditus nimis tenues pro oneribus piorum operum illi incumbeo. *ibid.*

Ideo Pontifex eidem concedit Eccleſiam S. Mariæ de Planctu, & aſſignat reditus alterius Archiconfraternitatis in dicta Eccleſia exiſtentis, quam ſupprimit, *ibid.* pag. 5.

Cum onere adimplendi pia legata, aliaque onera. *ibid.* pag. 6.

Et

Et injunctâ lege erigendi Congregationem Adoleſcentum, qui in uberiori Catechiſmi explicatione exerceantur. *ibid.* p. 7.

DOCTRINÆ CHRISTIANÆ Congregatio Clericorum Sæcularium a Pio V. erecta, a Gregorio XIII. in S. Agathæ de Urbe conſtituta, & a Paulo V. & a Gregorio XV. confirmata. XLII. p. 201.

Hanc Congregationem Pontifex invenit ad deteriorem ſtatum redactam, abſque ſpe majoris incrementi; ideoque eam uniendo ſubjicit Provinciæ Romanæ Congregationis Doctrinæ Chriſtianæ Avenionenſis. *ibidem.*

Nec non omnia ejus bona, & fructus diſmembrat, & dictæ Congregationi Avenionenſi tribuit. *ibid.*

DOHANARUM Præſes quotannis rationes reddere tenetur. VI. p. 23.

In S. DOMINICI Civitate in Inſula Hiſpaniola Collegium Societatis Jeſu in publicam Univerſitatem Studiorum a Pontifice erigitur, & ejuſdem Societatis Præpoſiti Generalis curæ, & regimini ſubjicitur. XXXVII. pag. 185.

Ejuſque Miniſtris, Magiſtris &c. cumulativa Privilegiorum aliarum Univerſitatum indulgetur. *ibid.*

Nec non Rectori tribuitur facultas conferendi gradus, ſervata forma Decretorum Viennen. & Tridentini Conciliorum. *ibid.*

Quæ tamen facultas, de conſenſu partium, cumulativè quoque competit Priori Conventus Fratrum Prædicatorum ejuſdem Civitatis. *ibid.* p. 184. 185.

DOMUS Vid. *Congrui jus.* Vid. *Centumcella.*

DURANDI opinio de Nullitate Baptiſmi Infantibus collati ſine conſenſu parentum, reprobatur, XXVIII, *§.* 26. p. 119. 120.

E.

ECCLESIÆ omnes, quæ in Diœceſi reperiuntur, Epiſcopo ſubjectæ ſunt. XL. p. 192.

Eccleſiis, & locis piis Centumcell. Pontifex indulget, ut in Suburbiis ædificando, in evidentem Eccleſiæ utilitatem pecunias erogaſſe cenſeantur. XXXIX, pag. 189. & 190.

Eccleſia S. Mariæ de Planctu de Urbe conceditur Archiconfraternitati Doctrinæ Chriſtianæ. II. pag. 5.

EDUCANDARUM puellarum admiſſio in Monaſterium fieri nequit ſine Apoſtolica licentia, & Ordinariorum examine. XXVI. p. 105. & 106.

ELECTIONIS, & confirmationis Epiſcoporum, locum ſupplet Proviſio Conſiſtorialis a Pontifice facta. XXXVI. pag. 177. & ſeq.

ELEEMOSYNÆ a Regularibus fieri, & diſtribui poſſunt, opportunis facultatibus obtentis. XXV. p. 104. & 105.

ELEEMOSYNA. Vid. *Miſſa.*

ELEEMOSYNARIUS REGIUS. Vide *Cappellanus Major.*

ELEVATIO Corporis Venerabilis Servi Dei Joſephi a Matre Dei committitur Promotori Fidei. LV. pag. 261. Vid. *Joſeph.*

EMPTIO *Segetum, Leguminum &c.* ad exercendam ſuper iis mercaturam fieri nequit, niſi in publicis foris. LIII. p. 235.

Res autem ita emptæ, ſtatim alio exportari, ibique venales proponi debent. *ibid.*

EMPHYTEUSIS. Vid. *Bona Cameræ Apoſtolicæ.*

ENUNCIATIVÆ expreſſiones non ſufficiunt ad probandam omnimodam exemptionem a juriſdictione Ordinarii. XL. p. 196.

EPISCOPALIS ordo, ratione ipſius Ordinis, præſtat dignitati Cardinalis Presbyteri, aut Diaconi, quia multa facit Epiſcopus ratione Ordinis, quæ Cardinales facere non poſſunt. XXXVI. pag. 223.

Epiſcopatus cum Cardinalatus Officio incompatibilis olim cenſebatur, nec alii Epiſcopi inter Cardinales erant, præter ſeptem prius, poſtea vero ſex, Suburbicarii. *ibid.* pag. 174.

Dein tamen uſus invaluit, ut etiam Cardinales Cathedralibus Eccleſiis præficerentur; idque approbatum fuit a Concilio Tridentino; dummodo ipſi Cardinales apud ſuas Eccleſias reſiderent. *ibid.*

Epiſcopatus non extinguitur per extinctionem Capituli. XXXV. pag. 169. & ſeq.

Epiſcopatus Titulares Eccleſiarum in partibus Infidelium, laudabiliter conferuntur, ubi hujuſmodi Epiſcoporum opera aliquam Eccleſiæ utilitatem afferat. XXXVI. pag. 172. 173. & ſeq.

Epiſcopatus Titulares quando Cardinalibus conferendi ſint. *ibid.* p. 174. per tot.

EPISCOPUS habet Aſſiſtentiam juris pro omnimoda juriſdictione, ejuſque exercitio, in omnes Eccleſias, & loca ſita intra fines ſuæ Diœceſis. XXXIII. pag. 159.

Amplia, ut etiam Monachi, eorumque Monaſteria, & Eccleſiæ, juriſdictioni Epiſcopi Diœceſani ſubjiciantur, niſi de eorum exemptione conſtet. XL. pag. 192.

Actus juriſdictionis, etiam ſingulares, ab Epiſcopo exerciti in loco, aut territorio intra Diœceſis fines conſtituto, totam ipſius Ordinariam juriſdictionem probant, & præſervant. XXXIII. p. 159.

Epiſcopus non poteſt in totum jus Epiſcopale dimittere, & propria auctoritate Eccleſiam, aut Monaſterium a ſua ordinaria juriſdictione immunem efficere, ſed opus eſt Privilegio Apoſtolico. XL. p. 192.

Epiſcopi Diœceſani conſenſus a Romanis Pontificibus exquiri conſuevit ad concedendam Monaſteriis plenam exemptionem ab eorum ordinaria juriſdictione. XL. pag. 194.

Epiſcopis quanta obedientia, & reverentia debita ſit ab eorum Clericis. XXV. p. 103.

Epiſcopi juriſdictionem habent in Civilibus in omnes Regulares. VII. p. 29.

Item in Regulares extra Clauſtra degentes omnimodam juriſdictionem habent tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati. *ibid.*

Epiſcopi in Regulares Animarum curam exercentes in Indiis tam Orientalibus, quàm Occidentalibus, & in eorum Eccleſias, in his, quæ ad hujuſmodi curam pertinent, legitimam juriſdictionem habent, ad formam Concilii Tridentini, & Conſtitut. Apoſtolicarum. I. pag. 1.

Ab Epiſcopo Diœceſano Ordines Regularibus conferri debent, prævio examine. XXVII. pag. 105. 106. per tot. & XL. p. 196.

Nec Regulares ad alium Epiſcopum recurrere poſſunt, niſi Diœceſanus a Reſidentia ſit abſens, vel Ordinationes in Temporibus non ſit habiturus. XXVII. pag. 108.

Epiſcopi non arctantur Privilegiis Regularium de Ordinibus ſuſcipiendis extra Tempora. *ibid.* p. 108.

Epiſcopi, qui Regulares contra præſcripta in Decretis Concilii Tridentini, & Clementis VIII. ad Sacros Ordines promovent, incurrunt pœnas in jure ſtatutas contra Ordinantes alienos Subditos abſque eorum Superiorum dimiſſoriis. *ibid.*

Vid. *Regularis.* Vid. *Ordinatio.*

Epiſcopi approbatio ſpecialis requiritur pro Confeſſariis, tam Ordinariis, quam Extraordinariis Monialium. LVI. pag 265.

Ad Epiſcopum ſpectat Confeſſarios tam Ordinarios, quàm Extraordinarios deputare pro Monaſteriis Monialium ſibi immediatè ſubjectis. *ibid.* pag. 263.

Item

Monaſteriis Monialium ſibi immediatè ſubjectis, *ibid.* pag. 263.

Item Extraordinarios deputare pro Monaſteriis, quæ Regularibus ſubſunt, ſi eorum Prælati neglexerint adimplere Decretum Concilii Tridentini, de hujuſmodi deputationibus bis, aut ter in anno faciendis. *ibid.* p. 263.

Item pro hujuſmodi Monaſteriis, quibus a Prælato Regulari ſemel ſaltem in Anno oblatus non fuerit Confeſſarius è Clero Sæculari, vel alio Ordine Regulari, ſi ita expedire judicaverit. *ibi* p. 265. & 266.

Item pro Monialibus peculiaribus, quibus in gravi infirmitate a Prælato Regulari denegatus fuerit Confeſſarius extra Ordinem. *ibid.* p. 263.

Similiter pro iis, quæ inſuperabili reluctantia affectæ ſunt erga Confeſſarium Ordinarium. *ibid.* p. 264.

Epiſcopus in deputandis Confeſſariis extra Ordinem pro Monaſteriis, aut Monialibus ſibi non immediatè ſubjectis, in caſibus ſibi permiſſis, non tenetur eos eligere ex eo Ordine, cujus eſt Monaſterii Prælatus. *ibid.* p. 265.

Epiſcopis Pontifex ſuadet, ut nimis difficiles non ſint in concedendo Confeſſarios Extraordinarios Monaſteriis, & Monialibus ſibi ſubjectis id juſtè petentibus, etiam ultra præſcriptum in Concilio Tridentino. *ibi* p. 264.

Item, ut regulam ſtatutam pro Monaſteriis Monialium in rigoroſa Clauſura viventium, ſimiliter ſervent, quoad Conſervatoria, Domos, & Monaſteria ſine Clauſura. *ibid.* p. 262. 263.

Epiſcoporum olim privativum jus erat Benedictionem ſuper populum impertiri. XLVIII. p. 226.

Epiſcopo licet in tota Diœceſi, & locis ipſius etiam exemptis populo benedicere. *ibid.*

Epiſcopo tantùm de jure competit Benedictionem trino ductu impertiri. *ibi.* p. 227. Vid. *Abbas.*

Epiſcopi in his, quæ pertinent ad Miſſarum celebrationem procedere poſſunt contra quoſcumque etiam exemptos, tanquam delegati Sanctæ Sedis. XVII. p. 79.

Epiſcopus concedere nequit licentiam iterandi Sacrificium ſine gravi neceſſitate. III. p. 11. & 12.

Ad Epiſcopum ſpectat licentiam concedere, ut Sanctiſſimum Sacramentum publice exponatur. V. p. 17.

Epiſcopis ampliatur facultas impertiendi benedictionem auctoritate Apoſtolica cum Indulgentia Plenaria Fidelibus in mortis articulo conſtitutis. XXXIV. pag. 161.

Et adjicitur facultas ſubdelegandi Sacerdotes tam in Civitatibus, quàm in Diœceſibus, qui eam applicare valeant etiam de die. *ibi.* p. 163.

Epiſcopus tenetur ſequi judicium Patroni Eccleſiaſtici in electione dignioris inter approbatos ab Examinatoribus, ſi nemo adverſus Patroni judicium reclamet. IV. p. 13. & ſeqq.

Contra vero, ſi inter approbatos ab examinatoribus ſit, qui reclamet a præelectione Patroni. IV. pag. 14. & 15.

Epiſcopus denegare nequit Clerico, atque etiam Canonico, & Parocho, licentiam ingrediendi Religionem. XXV. p. 103.

Epiſcopus juxta Innocentii IV. ſententiam revocare poteſt Sæcularem Clericum a Clauſtris Religioſis, quando Eccleſia ex illius digreſſu gravius lædatur. XXV. p. 103.

Epiſcopus quomodo providere debeat Animarum curæ, dum Parochus Religionem ingreſſus nondum profeſſionem emiſit. p. 103.

Quomodo etiam quoad Beneficia Choralia. *ibid.*

Epiſcopi procedere poſſunt, & debent adverſus Confeſſarios exquirentes a Pœnitentibus complicum nomina, niſi in ipſo delicto de pravo dogmate ſuſpecti ſint. VIII. p. 31.

Epiſcopus electus, & confirmatus conſecrationem petere debet intra tres menſes, ſub pœna amittendi fructus, atque etiam Eccleſiam. XXXVI. p. 177. 178.

Epiſcopi reſidentes in ſuis Diœceſibus a Sancta Sede beneficiis cumulantur. XVIII. p. 80.

Epiſcopi, etiam Cardinales, Reſidentiæ lege tenentur. *ibi.* p. 84. & XXXVI. p. 174.

Epiſcopis non licet abeſſe ab Eccleſia per tempora Adventus, Quadrageſimæ &c. XVIII. p. 80.

Niſi forte eos Epiſcopalia munia in aliis Diœceſis locis detineant. *ibid.*

Epiſcopi poſt eorum promotionem, tranſacto menſe, ad ſuam quiſque Diœceſim ſe conferre tenentur, *ibid.*

Epiſcopi ratione viſitationis Sacrorum Liminum quanto tempore a ſuis Diœceſibus abeſſe poſſint. *ibid.*

Epiſcopis poſtulantibus licentiam abeſſendi a propriis Eccleſiis cauſſa inſalubritatis aeris, quid præcipiatur. XVIII. p. 83.

Quid petentibus hujuſmodi licentiam aliis de cauſis. *ibi.* p 82. & 83.

Epiſcopis qua forma, & quibus cautelis concedi debeat licentia abeſſendi a propriis Diœceſibus. *ibid.* p. 81.

Vid. *Reſidentia.*

Epiſcopi denunciare debent alios Epiſcopos non Reſidentes. *ibi.* p. 84.

Epiſcoporum onera, & officia diverſi generis enunciantur. XXXIV. p. 162.

Epiſcopus juxta Tridentinam Synodum quotannis ſi non totam, ſaltem aliquam ſuæ Diœceſis partem luſtrare tenentur. *ibi.* p. 162.

Epiſcopos Pontifex admonet, ut ad ægrotos perſonaliter accedant, benedictionem cum Indulgentia Plenaria in articulo mortis eiſdem collaturi. XXXIV. p. 164.

Epiſcopos vehementer hortatur Pontifex ad exercenda publicè pia opera, præcipuè bacchanaliorum tempore. XLV. p. 214.

Utque eo tempore Sanctiſſimum Sacramentum per triduum exponi publicè curent. *ibid.*

Ideoque Fidelibus viſitantibus Sanctiſſimum Sacramentum Pontifex concedit Indulgentiam Plenariam. *ibid.*

Epiſcopis in remotis degentibus, quæ facultates concedantur a Sancta Sede circa Diſpenſationes Matrimoniales. LIX. p. 272. 273.

Hi tamen in earum conceſſione mentionem facere tenentur de facultate a Sede Apoſtolica ſibi impertita, ſub pœna nullitatis. *ibi.* p. 273.

Vid. *Diſpenſatio.*

Epiſcopus duarum Eccleſiarum unitarum, an die Cœnæ Domini poſſit in utraque Miſſam celebrare. III. p. 10.

Epiſcopi Suffraganei, annua præſtatione ſuper Menſa Epiſcopali ipſis conſtitutâ, provideri debent de congrua ſuſtentatione. XXXVI. p. 172. 173.

Epiſcopi Titulares validè, ſed illicitè Ordines conferunt ſine licentia Ordinarii in cujus Diœceſi degunt. *ibid.* p. 176.

Epiſcopus Titularis juriſdictionem exercere poteſt in Subditos Eccleſiæ ſibi aſſignatæ, ſi ad Chriſtianam Religionem convertantur. *ibid.* p. 177.

Epiſcopi quamplurimi imminutionem dierum Feſtorum a Pontifice poſtularunt. LXIII. p. 284.

Et plurium conſilia Pontifex exquiſivit ſuper ſubſtantia, & modo hujuſmodi reductionis.

Vid. *Feſti dies.*

Equites S. Stephani. Vid. *S. Stephani.*

Errores circa dogmata nondum ab Eccleſia definita, excuſandi ſunt, & non officiunt Sanctitati, de qua aliunde conſtet. LIV. §. 31. p. 246.

Eucharistiæ *expoſitio* non exigitur pro lucrandis Indulgentiis, viſitantibus Eccleſiam conceſſis. V. p. 17.

Requiritur vero, quando id injungitur in conceſſione Indulgentiæ, ut in Oratione 40. horarum. *ibid.* p. 17.

Sed fieri non debet abſque Epiſcopi licentia. *ibid.* p. 17.

An ſit conveniens hujuſmodi expoſitionis frequens uſus. *ibid.* p. 17.

Euchariſtia in Azymo. Vid. *Azymum.* Vid. *Fermentatum.*

Examini Diœceſani Epiſcopi ante Ordinationem ſubjici debent etiam Regulares. XXVII. p. 107.

Examen Reorum Inquiſitorum, qui in carceribus Urbis detinentur, differri non debet ultra tres dies, niſi de licentia Capitis Tribunalis, ſublata cuilibet Miniſtro & inferiori facultate aliter permittendi. XLIV. pag. 209.

Ideoque ad protrahendum examen requiritur cauſa gravis. *ibid.*

Licentia autem dari non debet generalis pro tempore indefinito, ſed pro certis neceſſariis diebus dumtaxat. *ibid.*

Examen Operum Ven. Sororis Mariæ a Jeſu de Agreda. Vid. *De Agreda.*

Exemptio a juriſdictione Ordinariorum non præſumitur, ſed concludenter probari debet. XL. 192.

Exemptio a juriſdictione Epiſcopi non probatur per enunciativas expreſſiones. *ibi.* p. 196.

Exemptio omnimoda a juriſdictione, correctione, & emendatione Ordinarii, non poteſt concedi ab ipſomet Ordinario, ſed a plenitudine dumtaxat Apoſtolicæ poteſtatis concedi poteſt. *ibi.* p. 192. Vid. *Ordinarius.*

Exemptio ab Epiſcopi juriſdictione Monaſterio tribui non poteſt a Fundatoribus ſine Diœceſani Epiſcopi conſenſu. *ibi.* pag. 194.

Exemptio licet a Romanis Pontificibus ex poteſtate abſoluta, etiam ſine conſenſu Epiſcopi concedi poſſit Monaſteriis, tamen Epiſcoporum conſenſum ante conceſſionem quærere conſueverunt. *ibid.* p. 194.

Exemptionis concedendæ formula, quæ ab octavo uſque ſæculo in uſu erat, refertur. *ibi.* p. 194.

Exemptiones Monaſteriis, aliiſque locis ſacris a juriſdictione Epiſcoporum, & Eccleſiis Cathedralibus a Metropolitanorum jure, plerumque à Sede Apoſtolica conceſſæ ſunt propter Præſidentium infeſtationes. *S. Gregorius VII. in Epiſtola ad Epiſcopum Taurinen. ibid.*

Simul tamen hujuſmodi Monaſteria, & Eccleſiæ ſub immediata juriſdictione Sedis Apoſtolicæ conſtituta ſunt. *ibid.*

Exemptio ab ordinaria, & ſpirituali Epiſcopi juriſdictione non infertur ex conceſſione immunitatis a poteſtate ſeculari. *ibid.* pag. 192.

Exemptio Monaſterii a juriſdictione ordinaria Epiſcopi non inducitur ex facultate eligendi Abbatem. *ibid.* p. 193.

Item non ex libertate eligendi Advocatum, & Defenſorem. *ibid.* & ſeqq.

Aut ex facultate illum dimittendi. *ibi.* p. 193.

Exempti ab Ordinariorum juriſdictione Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubmitti debent, ut colligitur ex Conſtitutionibus Nicolai IV. *ibi.* p. 194.

Exempti a juriſdictione Epiſcopi non ſunt, qui Apoſtolicas dumtaxat protectiones obtinent. *ibid.* pag. 195.

Item, qui Privilegia obtinuerunt, ne cenſuris irretiri poſſint ſine mandato Sedis Apoſtolicæ. *ibid.*

Exemptio ab ordinaria Epiſcopi juriſdictione ex ſolutione cenſus Apoſtolicæ Sedi minime concludi poteſt. *ibid.*

Si enim cenſus ſolvitur titulo tantum protectionis nihil detrahit juriſdictioni Epiſcopi. *ibid.* p. 195. 196.

Secus ubi ſolvitur ratione libertatis, & exemptionis *ibid.*

Exemptio non inducitur ex facultate condendi ſtatuta, & coërcendi contumaces. *ibid.*

Exemptionem non inducunt Privilegia honoris; ex. gr. uſus Pontificalium. *ibid.*

Exemptionem non inducunt Privilegia recipiendi Ordines a quocumque. *ibid.*

Maxime ſi Privilegium datum appareat in odium Epiſcopi ſordida lucra captantis e rebus ſacris. *ibid.*

Exemptionem non probant Imperialia Diplomata Privilegiorum Apoſtolicorum confirmatoria, niſi quatenus in ipſis Apoſtolicis Privilegiis contineri conſpicitur. *ibid.* p. 196. & ſeqq.

Exemptio paſſiva valde differt a juriſdictione activa in Clerum, & Populum. XXXIII. p. 158. & 159. Vid. *Juriſdictio.*

Vid. *Cryptæ Ferratæ Monaſterium.*

Vid. *Territorium ſeparatum.*

Expositi. Vid. *Projecti.*

Extractio Segetum, Animalium, Lignorum de una in aliam Provinciam, Legationem, aut Civitatem Status Eccleſiaſtici, ſub certis legibus permittitur omnibus, etiam non ſubditis in perpetuum. LIII. p. 234.

Inquiſitiones, & proceſſus pendentes, ſicut etiam ſententiæ latæ, ſed nondum executioni traditæ adverſus extractores ſegetum &c. de loco ad locum Status Eccleſiaſtici, annullantur, & irritantur. *ibid.* p. 235.

Et quoad triticum, aliaſque ſegetes, quæ menſe Junio colliguntur, libertas commercii de Provincia in Provinciam permittitur ab initio Septembris ad finem Maji. *ibi.* p. 236.

Quo vero ad eas, quæ ſerius leguntur, permittitur ab initio Octobris ad finem Junii. *ibid.*

Interdicta quibuslibet, etiam privilegiatis, eorumque generum extractione a Provincia per tres menſes reſpectivè intermedios. *ibid.*

Et ſublata cuilibet facultate concedendi licentias extrahendi. *ibid.*

Quod tamen non procedit quoad extractionem de loco ad locum ejuſdem Provinciæ. *ibid.*

Extractio ſegetum, farinæ, & olei extra Statum Eccleſiaſticum ſine ſpeciali Chirographo Papæ prohibetur ſub graviſſimis pœnis, ſublata cuilibet facultate concedendi licentias extrahendi. *ibi.* p. 237.

Quo vero ad alias res mobiles, aut ſemoventes, remittitur arbitrio Legatorum, Præſidum, & Gubernatorum Provinciarum. *ibid.*

Extractio ſegetum, aliorumque per aquam, etiamſi directa dicantur ad alia loca Ditionis Eccleſiaſticæ, niſi fiat cum præſcriptis cautelis, reputanda erit pro extractione a Statu, & ſtatutis pœnis punienda. LIII. p. 237.

Extractio cujuſque rei de Provincia ad Provinciam quocumque tempore; atque etiam extra Statum Eccleſiaſticum, permittitur pauperibus, qui ſpicas a Meſſoribus relictas colligunt. *ibid.*

Item Mercenariis, quibus pro mercede datur frumentum, vel quid ſimile. *ibid.*

Men-

Digitized by Google

Mendicantibus, qui Eleemoſynæ loco, & pro victu Cœnobii ea colligunt. LIII. p. 237.

Ac denique iis, qui pro edulis ad ſora delatis, ea loco pretii recipiunt. *ibid.*

F.

FALSARIORUM malitia cavenda eſt Litterarum Apoſtolicarum executoribus. LI. p. 417.

FALSITAS in pluribus antiquis exemptionum Privilegiis reperta. XL. p. 192.

FARFENSIS *Abbatia* ab Urbano VIII. ſingularibus Privilegiis, honoribus, & præeminentiis cumulata fuit. XXXII. p. 151.

Farſen. Abbatiæ juriſdictio nimis ampla, & extenſa intra alienas Diœceſes reperitur, ex eoque plura inconvenientia, & lites ortum habuerunt. *ibid.*

Ex Farſenſis Abbatia juriſdictione Eccleſiæ, Monaſteria, Oppida, & Loca Pia in variis Diœceſibus exiſtentia diſmembrantur; eaque Diœceſanorum juriſdictioni ſubjiciuntur. XXXII. p. 151.

Hujuſmodi diſmembratio ampliatur per ſchedolam poſtea editam. *ibi.* p. 155.

Diſmembratio etiam plurium locorum, & Eccleſiarum a Gregorio XIII. facta favore Archiepiſcopatus Firmani confirmatur. XXXII. p. 151. & 152.

Abbati tamen reſervantur jura Patronatus Eccleſiaſtici in Eccleſias, & Beneficia diſmembrata. *ibid.* pag. 155.

Si Abbas fuerit S. R. E. Cardinalis, in menſibus, alias non reſervatis, nominabit coram Ordinariis, in menſibus vero reſervatis, ſeu in caſibus aliarum reſervationum, & affectionum, nominabit coram Pontifice. *ibid.* p. 155. 156.

FARINÆ extractio de loco ad locum, de Provincia ad Provinciam Status Eccleſiaſtici, ac denique extra ipſum Statum, quomodo, & quando permittatur. LIII. p. 236. & ſeq.

Vid. *Extractio.*

FERMENTATI uſus in Miſſa, ſi quando in Eccleſia Occidentali viguit promiſcuè cum Azymo, nullibi tamen poſt ſæculum decimum obtinuit. XXXIII. p. 159.

FERRARIÆ Ducatus eo Privilegio gaudet, ut bona de directo Dominio Cameræ ab utilibus Poſſeſſoribus alienari poſſint per contractus inter vivos, de conſenſu tamen ipſius Cameræ. L. p. 229.

FESTORUM dierum ſolemnitates, quo Religionis ſpiritu a Fidelibus celebrandæ ſint. LXV. p. 287.

Feſtorum dierum imminutio ab Urbano VIII. olim facta. LXIII. p. 283.

Nova eorumdem imminutio a multis Epiſcopis, aliiſque gravibus Viris optata. *ibid.*

Pontifex nihil decreturus ſine conſilio, rationes in utramque partem colligit, & varios illius exequendæ modos demonſtrat in peculiari Diſſertatione, quæ per Eccleſias tranſmittitur. *ibi.* p. 283.

Acceptis quadraginta diverſi Ordinis Conſultorum ſententiis, ex conſenſione majoris partis nihil generaliter præcipere ſtatuit, ſed peculiarem Epiſcoporum inſtantiam expectare. *ibid.* p. 283. 284.

Modum verò illum ſibi ſervandum proponit, quem Tarraconenſis Concilii Patres excogitarunt, ipſiſque petentibus Benedictus XIII. approbavit. *ibid.* pag. 284.

Ut ſcilicet firmum remaneat præceptum audiendi Miſſam, ſed liceat in aliquibus Feſtis laborioſa opera exercere. *ibid.*

Diſſenſiones inter doctos Viros diverſa ſentientes exortæ, cum in Eccleſiaſticæ pacis perturbationem vergerent, a Pontifice ſedantur, interdicta Scriptorum quorumcumque publicatione ſuper hujuſmodi reductionis negocio. *ibi.* p. 284. & 285.

Feſtorum aliquot dierum obſervantia in Regno Siciliæ citra Pharum, & in Diœceſibus Meſſanenſi, & Panormitana reducitur juxta methodum ſupra expoſitam. LXV. p. 286. & 287.

Feſtis diebus perſonatos incedere fideles in univerſa Ditione Eccleſiaſtica prohibetur. XLV. pag. 210. & 211.

Item circumforaneos ſaltatores, ſcurrones, & hujuſmodi, ſaltem matutinis horis, & ante expleta Officia Veſpertina populum detinere vetantur. *ibi.* p. 212.

FEUDUM. Vid. *Bona Cameræ Apoſtolicæ.*

S. FIDELIS a Sigmaringa Sacerdotis Profeſſi Ordinis S. Franciſci Cappuccinorum nuncupatorum Canonizatio. XI. p. 35. & ſeq.

Ortus illius in Conſtantienſi Diœceſi. *ibid.*

Ejus virtutes. p. 36.

Martyrium. p. 37.

Beatificatio. p. 38.

Canonizationis Decretum. p. 39.

Pro B. Fidelis a Sigmaringa Canonizatione Orationes Conſiſtoriales. p. 63. & 66.

FIDEI Chriſtianæ Favor, Legum rigori congruas interpretationes adhiberi ſuadet. III. p. 9. XXVIII. pag. 115.

FILIUS an ingredi poſſit Religionem, cum Parentes ab ipſo deſerti inopia ſint laboraturi. XXV. p. 103.

Filii in poteſtate ſunt Patris, non vero Matris. XXVIII §. 15. p. 115.

Ubi tamen Fidei Chriſtianæ favor intercedit, poteſt Mater, invito Patre, filios ad Baptiſmum offerre. *ibid.* §. 16.

Vid. *Baptiſmus.*

Filii Judæorum in Parentum poteſtate ſunt. XXVIII. §. 9. p. 113.

Non ideo tamen ipſis relinqui debent, quando conſtat baptizatos fuiſſe, etiam illicite. *ibid.* §. 30. p. 121.

Vid. *Judæi.*

FIRMANÆ Civitatis Comitatus, & Caſtrorum Gubernium tam politicum, quàm œconomicum ad Congregationem Firmanam nuncupatam, privativè ſpectare decernitur. XIX. per tot. p. 85. & ſeqq.

Ejuſdem Congregationis forma a Pontifice inſtauratur. *ibi.* p. 85.

Eidem tribuuntur facultates, quæ circa reliquam Ditionem Eccleſiaſticam competunt Congregationibus Sac. Conſultationis, & Boni Regiminis. *ibi.* p. 86.

Ejus autem Secretario interdicitur Decreta definitiva interponere ſine Congregationis aſſenſu. *ibi.* p. 86. & ſeq.

Firmani Archiepiſcopi juriſdictioni ſubjiciuntur plures Eccleſiæ, & loca intra ipſius Diœceſis fines conſtituta, quæ olim Abbatis Farfenſis juriſdictioni ſubjecta erant. XXXII. p. 153.

Eidem tamen Abbati præſervatur collatio Beneficiorum in hujuſmodi Eccleſiis exiſtentium, ad quæ ſcilicet ipſe, tanquam Patronus Eccleſiaſticus, præſentabit, Archiepiſcopus vero Inſtitutionem concedet. *ibid.* p. 153.

Archiepiſcopus tamen plenum jus conferendi jure ordinario obtinebit quoad Eccleſias, & loca a Gregorio XIII. olim ab eadem Abbatia Farfen. diſmembrata. *ibid.* p. 153.

FLUMINIS JANUARII Diœceſis in quinque partes dividitur, & una earum antiquo Epiſcopatui relicta, ex aliis duo Epiſcopatus, & totidem Prælaturæ eriguntur. XXII. p. 93.

Fœmininum genus ſub maſculino comprehenſum cenſetur in legibus, ubi ratio legis æque procedit pro Maſculis, ac pro Fœminis. XLVII. p. 220.

Formula Benedictionis cum Indulgentia Plenaria ſuper populum impertienda a Regularibus, legitimam ad id facultatem habentibus. XLVIII. p. 226.

Formula Benedictionis cum Indulgentia Plenaria *in Articulo Mortis* impertiendæ Auctoritate Apoſtolica. XXXIV. p. 164. & 165.

Formula benedicendi Pallia Archiepiſcopalia in Vigilia SS. Apoſtolorum Petri, & Pauli. LX. p. 275.

Formulæ, quibus concipiuntur literæ Diſpenſationum Apoſtolicarum pro Regionibus, in quibus Catholici cum hæreticis mixti habitant. LI. p. 232.

Item formulæ pro literis Diſpenſationis ſuper defectu ætatis. *ibi.* p. 232.

Formulæ, quibus uti conſuevit Sedes Apoſtolica, cum locum aliquem, ſeu Monaſterium ab ordinaria juriſdictione Epiſcopi Diœceſani totaliter eximere intendit. XL. p. 194.

Formula *juramenti* præſtandi a Procuratoribus Archiepiſcoporum, & aliorum, quibus a Summo Pontifice Pallium conceditur. LX. p. 275.

Formula juramenti præſtandi ab Alumnis Miſſionariis Seminarii Ordinis Prædicatorum in Monte Mario. LVII. p. 269

Francanoi ficuleti, circa domus, & areæ in Civitate Centumcellarum ad directum Eccleſiarum, aliorumque dominium ſpectantes conceditur Gubernatori cum opportunis legibus, & conditionibus. XXXIX. pag. 190.

S. Franciscus Salesius non ſolum quater in anno indulgebat Monialibus Confeſſarium Extraordinarium; verum etiam earum pro tempore Superioribus commendatum reliquit, ut ſingulis Monialibus, quæ juſtis de cauſis Confeſſarium Extraordinarium peterent, haud ſe difficiles in eo concedendo præberent. LVI. p. 264.

Eoſdem ſenſus fovebat Card. Barbadicus. *ibid.*

G

Gallicanæ Eccleſiæ veteres Ritus, Græcis antiquatis, in Siciliam invecti fuerunt ſub Roberto Duce, & Comite Rogerio. XXIX. pag. 141. & 142.

Gallo-Siculum Officii Divini Breviarium a Mattheo Caldo reformatum Anno 1527. *ibi.* p. 141.

Ganzanigum. Vid. *Medicina.*

S. Gelasii Papæ Decretum de Libris Apocryphis, non ita intelligendum, ut Canonicos Libros dumtaxat a non inſpiratis diſcernat: ſed ut aliquam etiam ſive falſitatis, ſive erroris cenſuram inurat Libris, quos inter Apocryphos rejicit. LIV. §. 29. p. 246.

Gojasiensis Prælatura erigitur ex diviſione Diœceſis Fluminis Januarii. XXII. p. 94.

Gotti Vincentius primum a Benedicto XIII. Cardinalis creatus, dein Epiſcopus Eccleſiæ in partibus infidelium ſitæ conſecratus fuit. XXXVI. p. 177. & 178.

Græca Lingua legitur Evangelium, & Epiſtola in Miſſa Pontificali Papæ. XXXIII. p. 159.

Id olim fiebat per Monachos Baſilianos Cryptæ Ferratæ; donec ad Alumnos Collegii Græci munus iſtud translatum eſt. *ibid.*

Græci ſine ullo proprii Ritus detrimento Latinorum Antiſtitum juriſdictioni ſubſunt. *ibi.* p. 159.

Græci Ritus in Sicilia obtinuerunt a ſæculo VIII. uſque ad adventum Principum Normannorum, qui ejectis Saracenis, Divinum cultum reſtaurarunt juxta Ritus Eccleſiæ Gallicanæ. XXIX. p. 141. & 142.

S. Gregorius Magnus Epiſcopo Viennenſi ſcribit de Clerico non retrahendo a ſuſcepto Monaſticæ Vitæ inſtituto. XXV. p. 101.

Item Imperatori Mauritio, de non prohibendo Militibus ingreſſu in Religionem. *ibi.* p. 104.

Gregorii XIII. conſtitutio de publicandis Beneficiorum reſignationibus. X. p. 34.

Gregorius XIII. Martyrologii Romani correctionem fieri curavit. LIV. p. 240.

Guadagni Joannes Antonius Cardinalis laudatur XXXIII. p. 157.

Gubernatoris Urbis Tribunal certo Judicum, & Notariorum numero conſtare debet, quibus omnibus certa emolumenta aſſignantur. XLIV. p. 206.

Iiſdem certa ſumma annua tribuitur pro expenſis commiſſionum, ex qua ſiquid reliquum fuerit in fine Anni, inter omnes æqualiter dividendum erit. *ibid.* p. 207.

Gubernatori Urbis prohibetur ullum Judicem, Notarium aut Subſtitutum admittere ſupra numerum à Pontifice ſtatutum. XLIV. p. 206.

Gubernator Urbis Cibaria taxare debet pro Judicibus, & Notariis ad Commiſſiones prodeuntibus. *ibid.* pag 207.

Idem annua ſcuta centum loco præmii partiri poteſt inter eos, qui digniores ſe præſtiterint. *ibid.*

Guevara Ferdinandus Nigne a Clemente VIII Cardinalis creatus; deinde cum Hiſpaniarum Inquiſitor fuiſſet electus, ab eodem Clemente conſecratus fuit Epiſcopus Titularis XXXVI. p. 181 & 182.

Quo exemplo Pontifex Cardinalem *delle Lanze* in Statibus Regis Sardiniæ Magnum Eleemoſynarium Nicenſiæ Archiepiſcopum conſecrandum duxit. *ibid.* per tot.

H

Hæresis abjuratio præcedens requiritur tanquam conditio neceſſaria in Litteris Apoſtolicis Diſpenſationum, quæ ſuper gradibus Conſanguinitatis, vel Affinitatis, aliiſve impedimentis petuntur, pro Perſonis diverſæ profeſſionis. LI. p. 231.

Hæreſis abjurandæ promiſſio non ſufficit, ut hujuſmodi Litterarum Executor, ſeu Epiſcopus diſpenſandi facultatem ab Apoſtolica Sede habens, Diſpenſationes ipſas ad effectum perducat. LIX. p. 273.

Hæretici, ratione ſuſcepti Baptiſmi ad amplectendam Fidem Catholicam cogi poſſunt. LIX. p. 273.

In locis tamen, in quibus toleratur, ut hæretici mixti cum Catholicis habitent, videndum quid ferat uſus, & conſuetudo. *ibid.*

Hæreticorum *Conjugia*, ex perpetua Sedis Apoſtolicæ diſciplina, Catholicis interdicta ſunt. LI. pag. 230. & 231.

Ejus diſciplinæ recentiora argumenta afferuntur. *ibid.*

Si verò aliquando ex graviſſimis cauſis permittuntur, opportunæ adjiciuntur cautelæ, quibus & Conjugis Catholici fides, & futuræ prolis Catholica educatio in tuto collocetur. *ibi.* p. 231.

Hujuſmodi Conjugia in aliquibus locis, in quibus hæretici cum Catholicis mixti vivunt, de facto ineuntur, & a Poteſtate Eccleſiaſtica, ne majora mala prove-

proveniant, diſſimulando tolerantur. LIX. pag. 273.

Verum Diſpenſationes ſuper gradibus, aut impedimentis, ab Apoſtolica Sede pro ipſis non conceduntur, niſi adjecta conditione abjurandæ prius hæreſis. *ibid.* & LI. p. 231.

Hebræi. Vid. *Judæi.*

S. Hieronymus Eccleſiæ Doctor florente ætate Romæ litteris operam dedit, deinde in Orientem digreſſus, rurſumque in Urbem reverſus ſub Damaſo Pontifice, ab hoc in Litterarum Apoſtolicarum ſcriptione adjutor adhibitus fuit. LIV. §. 62. p. 253.

Extincto Damaſo, quum eorum, quorum ipſe vitia acriter inſectatus fuerat, odia in eum erupiſſent, in Orientem iterum ſeceſſit, ubi in ſacrarum Scripturarum interpretatione, & explanatione, Deo ſic diſponente utiliſſimam Eccleſiæ operam navavit. *ibid.* §. 63. ad 68. p. 253. & 254.

Hieronymus expulſus non fuit a S. Siricio Damaſi Succeſſore; an vero hic illius diſceſſum prohibere debuerit, nonniſi temere judicari poteſt. *ibid.* §. 66. 67. p. 254.

Sine Hieronymi opera, egregiæ a Siricio Epiſtolæ ſcriptæ fuerunt, ſummam doctrinam, majeſtatem, & pietatem redolentes. *ibid.* §. 67. p. 254.

Inter Siricium, & Hieronymum nulla ſimultas interceſſit. *ibid.* §. 69. p. 254.

Quod enim contra priorem Hieronymi ſententiam de bigamia definitum extat ab Apoſtolica Sede, id Innocentio potius, quàm Siricio, tribuendum. *ibid.* §. 71. p. 255.

Quæ verò Hieronymus in hæretico Joviniano culpavit, ea Siricius judicio ſuo damnaſſe dignoſcitur. *ibid.* §. 72. p. 255.

Quod ſi, hoc judicio pendente, nimia Hieronymo viſa eſt Siricii conniventia, id falſis rumoribus tribui debet, qui ex Italia in Palæſtinam haud ægrè afferri potuerunt. *ibid.* §. 73. 74. p. 255.

Dum autem Hieronymus Siricii ſimplicitati a Rufino illuſum narrat, nec dolum, aut crimen illi objicit, nec probat, ita cognitam in Occidente fuiſſe Rufini malitiam, ut ipſi perſpecta erat. *ibid.* §. 76. 77. p. 255.

Denique Hieronymus Siricium in Domino morientem cum honore commemorat. *ibid.* §. 77. p. 256.

Quod autem cum ipſo Siricio de Pontificatus honore ambitioſè decertaverit, id nonniſi per calumniam ex quibuſdam S. Doctoris verbis deduci poteſt. *ibid.* §. 75. p. 256.

B. Hieronymi Æmiliani Congregationis Somaſchæ Fundatoris Beatificatio. XLIII. p. 204.

Ejus vita, virtutes, & pia mors ſummatim referuntur. *ibid.* p. 204. & ſeq.

Series Actorum in Cauſſa illius Beatificationis, virtutum, & miraculorum approbatio. *ibid.* p. 204. & 205.

Beatificationis Decretum. *ibid.* p. 205.

Hierosolyma a Gotifredo liberata Urbano II. vivente; deinde ſub Urbano III. rurſus in Barbarorum poteſtatem cecidit. XXXVI. p. 180.

Attamen Patriarchatus Hieroſolymitanus adhuc a Summis Pontificibus provideri conſuevit, ut patet ex ſerie Patriarcharum hujuſmodi, quam Pontifex refert. *ibid.* p. 180.

Nec interim, donec ſpes reliqua erat recuperandæ Sanctæ Civitatis, pro Patriarchatu Titulari habebatur. *ibid.* & p. 181.

Hilarii Arelatenſis ſanctitas propter ſuſpicionem errorum circa dogmata nondum ab Eccleſia definita, non obſcuratur. LIV. §. 31. p. 246.

Himerius Epiſcopus Tarraconenſis S. Damaſum Pontificem conſuluit de pluribus Eccleſiaſticæ diſciplinæ Capitibus. LIV. §. 54. p. 251.

Sed Damaſo interim ſublato, Apoſtolica Reſcripta accepit ab ejus Succeſſore S. Siricio. *ibid.*

Hispaniarum *Inquiſitor Generalis* a Pontifice eligitur ad nominationem Regis Hiſpaniarum, XXXVI. p. 181.

Epiſcopali charactere inſigniri ſolet. *ibid.*

In Hispaniarum, & Lusitaniæ Regnis, atque Ditionibus permittitur, ut ab omnibus Sacerdotibus Secularibus, & Regularibus, perpetuis futuris temporibus, in Commemoratione omnium Fidelium Defunctorum, tres Miſſæ celebrentur. LXI. p. 277. Vid. *Miſſa.*

Hiſpaniarum Regis Catholici poſtulationes hac de re Pontifici oblatæ. *ibid.* p. 276.

Hiſpaniarum Rex inſtat pro ulteriori progreſſu cauſſæ Ven. Sor. Mariæ a Jeſu de *Agreda*, & pro abſolutione examinis illius Operum. XLVI. p. 214. & ſeq.

Hiſpaniarum Regis providentia in erectione Collegii Societatis Jeſu in Civitate S. Dominici in Inſula Hiſpaniola. XXXVII. p. 184.

Homilia a Summo Pontifice habita inter Miſſarum ſolemnia in Baſilica Vaticana die Natali Principium Apoſtolorum, in quinque Beatorum Canonizatione, pag. 70.

Hostiensis Epiſcopatus ſubſiſtit, licet Capitulum extinctum ſit. XXXV. p. 170.

Humana *Civitas* in Piceno olim exiſtens, circa finem ſæculi xiv. deſtructa fuit. XXXV. p. 167.

Humanatenſis Civitatis, & Diœceſis ſitus indicatur. *ibid.* p. 170.

Ejus Cathedra Epiſcopalis a Martino V. unita fuit Eccleſiæ Anconitanæ. *ibid.* p. 167.

Cujus unionis Bulla veteribus incomperta, & a D. Georgio recens edita refertur. *ibid.* p. 168.

Humanatenſis Epiſcopi Titulus ab Epiſcopo Anconitano adhiberi præſcribitur in Bulla unionis. *ibid.* p. 168. & 169.

Quod & factum fuiſſe oſtenditur.

Sed cum intermiſſum fuerit, Pontifex id in uſum revocari jubet. *ibid.* p. 169.

Humanatenſis *Comitis* Titulus ab Epiſcopis Anconitanis uſitatus. *ibidem.*

I.

Sancti Jacobi Eccleſiæ in *Civitate Leonina* xx. loca Montium ad augenda Parochi emolumenta conceduntur. XLII. p. 202. & 203.

S. Jacobum de Marchia Dialogum adverſus Fraticellos ſcripſiſſe, nequaquam probatum fuit. XLVI p. 216.

Ideo, omiſſis diſputationibus, ſuper doctrina in eo Dialogo contenta, ad ulteriora proceſſum eſt in Cauſa illius Canonizationis. *ibid.* p. 117.

De alia quæſtione ſuper ejuſdem doctrina de Sanguine Chriſti, remiſſivè. *ibid.* p. 216.

Januarii Menſis Kalendæ ab Ethnicis impiè celebrari ſolebant ludis in honorem Jani, & Streniæ. p. 213

Hujuſmodi impietates Fidelibus prohibitæ, & tandem omnino abolitæ. *ibid.*

Jejunii Præceptum ante ſumptionem Euchariſtiæ, non eſt juris Divini, ſed Eccleſiaſtici. III. p. 12.

Jesu Societas a Pontifice laudatur. XLIX p. 227.

Societatis Jeſu Presbyteris unus locus inter Conſultores Congregationis Sac. Rituum perpetuò aſſignatur. *ibid.*

Societatis Jeſu Collegium in Civitate S Dominici in Inſula Hiſpaniola in publicam Studiorum univerſitatem erigitur. XXXVII. p. 185.

Ejuſque Collegii Rectori tribuitur facultas conferendi gradus; cumulativa tamen cum Priore Fratrum Prædicatorum. XXXVII. p. 185.

In Societate Jeſu Congregationes Generales ex Brevi Innocentii X. ſingulis novenniis haberi jubentur, & Officia ultra triennium exerceri prohibentur. XXIV. p. 98.

Societas Jeſu variis temporibus inſtetit pro abrogatione hujuſmodi Brevis. *ibid.* p. 98. & 99.

Illud tantum qooad triennalem Officiorum durationem abrogatum fuit ab Alex. VII. *ibid.*

Pontifex Innocentii Legem, quoad novennalem Congregationem abrogat. *ibid.* p. 100.

Et quoad præfinitionem termini triennalis Officiorum, abtogationem jam factam confirmat. *ibid.* p. 100.

In Societate Jeſu vacatio Beneficiorum non inducitur per emiſſionem votorum ſimplicium. XXV. p. 103. & 104.

Sed in ipſius Congregatione Generali V. decretum fuit, illius Alumnos, expleto probationis biennio, Beneficia Eccleſiaſtica dimittere debere. *ibid.*

S. Ignatii Lojolæ Conſtitutiones pro bono regimine Societatis Jeſu laudantur. XXIV. p. 98.

Ignorantia ætatis, qua quis Profeſſionem Regularem emiſerit, an integram præſervet actionem ad reclamandum adverſus Profeſſionem emiſſam ante legitimam ætatem: *remiſſivè.* XLVII. p. 224.

Imagines plurium Sanctorum apponi poſſunt ſuper Altari, in quo Sacrum peragitur. XVII. p. 77. Vid. *Altare.* V. *Crucifixus.*

Immemorabilis consuetudo. Vid. *Conſuetudo immemorabilis.*

Imperialia *Diplomata* confirmatoria Privilegiorum Apoſtolicorum, nihil plus probant quoad exemptionem, quam quod in ipſis Apoſtolicis Privilegiis continetur. XL. p. 196. & 197.

Impubes. Vid. *Ætas.* V. *Diſpenſatio.*

In Indiis *Maris Oceani* S. Pius V. indulſerat, ut Animarum Cura a Regularibus exerceretur independenter ab Ordinariis. I. p. 1. & 2.

Idque a Gregorio XIV. confirmatum fuit. *ibid.* p. 2.

Sed non conſtat Privilegium executioni demandatum fuiſſe. *ibid.*

Innocentius autem X. illud declaravit procedere in locis, in quibus eſſet defectus Parochorum. *ibid.* p. 2.

In Indiis Regulares ad curam non admittuntur, niſi cum examine, & approbatione Epiſcoporum. I. p. 2.

In Indiis tam Orientalibus, quàm Occidentalibus ſervari jubentur Decreta Concilii Tridentini, & Conſtitutiones Apoſtolicæ de juriſdictione Epiſcoporum in omnes animarum Curam exercentes. *ibid.* p. 3.

Indulgentiæ acqoiruntur ab iis, qui rectè diſpoſiti ſunt, adimplendo opera in earum conceſſione injuncta. V. p. 17.

Indulgentiæ viſitantibus Eccleſiam conceſſæ acquiri poſſunt, abſque eo quod Sanctiſſimum Sacramentum expoſitum ſit. *ibidem.*

Indulgentiæ Orationem Mentalem docentibus, & peragentibus de novo conceduntur. XXIII. p. 97.

Indulgentia Plenaria Orationem Mentalem quotidie per Menſem peragentibus, ac Confeſſis, & Sacra Communione refectis conceditur. *ibid.* p. 97. & 98.

Indulgentia Plenaria conceditur per omnes Eccleſiaſticæ Ditionis Diœceſes iis, qui confeſſi, & Sacra Communione refecti, Sanctiſſimam Euchariſtiam expoſitam viſitarint diebus Bacchanalibus. XLV. p. 214.

Indulgentia Plenaria *in Articulo Mortis* applicari conceditur auctoritate Apoſtolica ab Epiſcopis, & Ordinariis, etiam per alios ſubdelegatos. XXXIV. p. 163.

Ad eam acqoirendam, injungitur ſpecialiter ægris moribundis acceptatio Mortis in ſpiritu reſignationis. *ibid.* p. 164.

Indulgentiæ Confraternitatum olim aggregatarum Archiconfraternitati B. Mariæ Virginis de Planctu præſervantur. II. p. 6.

Indulta dandi Benedictionem cum Indulgentia Plenaria *in Articulo Mortis* Epiſcopis ad triennium conceſſa, prorogantur ad vitam, ſeu quouſque Epiſcopus Eccleſiam obtinebit. XXXIV. p. 163.

Ea in poſterum perpetua concedi debere ſtatuitur, addita facultate ſubdelegandi etiam per Diœceſes, & de die. *ibid.*

Similia etiam pro Ordinariis inferioribus expediri. *ibid.* p. 163.

Indulta hujuſmodi non expirant morte Pontificis concedentis. *ibid.* p. 163. & 164.

Indultarii. S. R. E. Cardinales Indultum habentes conferendi Beneficia Eccleſiaſtica reſervata, & affecta, quomodo ſe gerere debeant in præſentationibus ad Beneficia de jure Patronatus Eccleſiaſtico. XXXII. p. 153.

Infantes. V. *Baptiſmus.* V. *Judæi.* V. *Projecti.*

Inquilinus. Vid. *Prælatio.*

Sac. Inquisitionis Officium procedere debet juxta ſuas facultates, & ſtilum, contra Confeſſarios exquirentes a pœnitentibus complicum nomina, ſi ſuſpecti ſint de pravo Dogmate. VIII. p. 31.

Inquisitiones in domibus honeſtis, ſeu Apothecis demandari nequeunt a Miniſtris inferioribus Tribunalium, ſed tantum ab ipſis Tribunalium Capitibus, ſeu illorum Locatenentibus criminalibus, per mandatum in ſcriptis in Proceſſu inſerendum. XLIV. p. 209.

Sed nec ab ipſis Capitibus Tribunalium, & Locatenentibus demandari debent, niſi habitis indiciis ſufficientibus de accuſationis veritate. *ibid.*

Inquiſitiones, & Proceſſus Criminales pendentes contra extractores Segetum, Animalium, lignorum &c. de loco ad locum Status Eccleſiaſtici, annullantur, & irritantur. LIII. p. 235.

Inquisitoris Generalis Officium, Characterem Epiſcopalem poſtulat. XXXVI. p. 181.

Inquiſitor Generalis Hiſpaniarum quomodo eligatur. *ibid.*

Inquisiti pro delictis, tenentur ſolvere viatica pro Commiſſionibus eorum cauſa expeditis. XLIV. p. 207.

Inquiſiti in Carceribus detineri non debent ſine examine, ultra tres dies. *ibid.* p. 209. Vid. *Examen.*

Intentio contraria, quam quis ſe habuiſſe aſſerit in emittenda Religioſa Profeſſione, an actionem in Foro externo tribuat, ad impugnandam Profeſſionis validitatem, *remiſſivè.* XLVII. p. 224. 225.

Aſſertioni quidem ipſius Profeſſi, ſive ad Sacros Ordines promoti, etiam juratæ, non defertur in judicio, niſi gravibus adminiculis fulciatur. XXVIII. §. 50. p. 130. & ſeq.

De Intentione requiſita in recipiendo Baptiſmo. *ibid.* §. 44. ad 52. p. 128. 129. 130. Vid. *Baptiſmus.*

Interpellatio a Neophyto fieri debet Conjugi in infidelitate remanenti, an converti velit, & cohabitare ſine contumelia Creatoris. XXXVIII. p. 186.

Quod ſi id ab ea recuſetur, liberum Neophyto eſt aliud Matrimonium contrahere. *ibid.*

Introductio Segetum pro ſervitio Annonæ, Civitatum, & Oppidorum, obſervanda, ſeu de novo ſtatuen-

Digitized by Google

tuenda decernitur, noo obſtante mutoi commercii libertate a Pontifice indulta. LIII. pag. 235. & 236.

Segetes, & alis genera ita introducta, vel pro ſervitio ejuſdem Annonæ alibi aſſervata, intra annum conſumi, vel pro juſto pretio emi jubentur. *ibid.*

Investituræ. Vid. *Bona Cameræ.*

S. Joannis de Matha Corpus olim Romæ in Eccleſia S. Thomæ in Formis Capituli S. Petri in Vaticano ſervabatur. LXVIII. p. 303.

Idem anno 1686. in Hiſpanias translatum, ac *Matriti* repoſitum fuit. *ibid.*

De cujus Corporis identitate tam anno 1669., quam 1715. controverſia in Sac. Rituum Congregatione agitata fuit; & decretum fuit: *non conſtare de identitate. ibid.* p. 303. & 304.

Sed anno 1721. prodiit reſolutio: *conſtare*: eaque ab Innocentio XIII. confirmata fuit.

Deinde obtentus eſt aſſenſus Capituli Vaticani, ne Fratres Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis amplius tenerentur illud Romam reportare. *ibid.*

Pontificis opera in præmiſſis, dum Promotoris Fidei munus, & Canonicatum Baſilicæ Vaticanæ obtineret. *ibid.*

Idem urnam marmoream, in qua Sancti Corpus diù jacuit, a Capitulo Vaticano ſibi donatam, Miniſtro Generali dicti Ordinis dono dat. *ibid.* pag. 304.

Et omnia præmiſſa ſuis Literis Apoſtolicis confirmat. *ibid.*

Ven. Josephi Calasantii *a Matre Dei Scholarum Piarum* Fundatoris Corpus ex tumulo in Eccleſia S. Pantaleonis ſito, in elevatum, nobilioremque locum collocari mandatur. LV. p. 261.

Leges & cautelæ in ejuſmodi elevatione obſervandæ, ſub directione Promotoris Fidei. *ibid* p. 261.

Ejuſdem Ven. *Joſephi* ſolemnis Beatificatio. LVIII. p. 271.

Ubi plura de ejus vita, & virtutibus; de inſtitutione Scholarum Piarum &c. Series Actorum in ejus Cauſſa. *ibid.* p. 272.

In B. Joſephi Feſto Miſſam, & Officium celebrari permittitur in tota ejus Congregatione, aliiſque Eccleſiis. *ibid.*

S. Josephus a Leonissa Ordinis Fratrum Minorum Cappuccinorum inter Sanctos refertur. XIV. p. 51. & 52.

Illius ortus. *ibid.* 52.

S. *Joſephi* virtutes. p. 52.

Ejus mors. p. 53.

Virtutum, & miraculorum approbatio. *ibid.* p. 54.

Beatificatio. p. 54. col. 1.

Nova Miracula approbantur. *ibid.*

Canonizationis Decretum. p. 101.

Pro B. *Joſephi a Leoniſſa* Canonizatione Orationes Conſiſtoriales. p. 63. & p. 66.

Jovinianus Hæreticus a S. Hieronymo in debitam infamiam adductus, & a S. Siricio Pontifice damnatus. LIV. §. 72. p. 255.

Isidorus Cardinalis ab Eugenio IV. creatus, in Græciam Legatus Apoſtolicus mittitur ad confirmandam Eccleſiarum unionem in Concilio Florentino ſancitam. XXXVI. p. 178.

Dum Conſtantinopolis a Turcis capta fuit, mira arte mortem effugit, & a captivitate ſe ſubduxit. *ibid.*

Idem a Pio II. poſt mortem Patriarchæ Gregorii, qui Anno 1459. Romæ deceſſit, ad Patriarchatum Conſtantinopolitanum evectus fuit. *ibid.*

Judæi cur a Pontificibus in ſua Ditione tolerentur. XXVIII. §. 13. p. 114. & ſeq.

Judæi ſparſim per Ditionem Eccleſiaſticam degentes, a S. Pio V. Sixto V. & Clemente VIII. in varia loca ejuſdem Ditionis reſtricti fuere. *ibid.* §. 12. pag. 114.

Judæi ſunt in ſervitute apud Chriſtianos, non quidem pœnali, ſed Civili. *ibid.* §. 11. p. 113.

Eorumque tolerantia efficit, ut nec vi, nec injuriis, contra Aſyli jus, cum ipſis ſit agendum. *ibid.* §. 13. p. 114. & ſeq.

Judæis Romæ ſemel in ſingulas hebdomadas Evangelium annuntiatur, ipſique hujuſmodi prædicationi intereſſe coguntur. *ibid.* §. 59. in fine. p. 134.

Judæi non vi, ſed inſtructionibus, & ſuaſionibus, ad Fidem amplectendam adduci debent. *ibid.* §. 37. p. 125.

Siſebutus Hiſpaniarum Rex Judæos per vim ad Baptiſmum ſuſcipiendum impulit. *ibid.* §. 38. p. 125.

Quod non fuit commendatum. *ibid.* §. 39.

Judæus septennio major ſi Catholicam Religionem amplecti ſe velle oſtendat, & de hoc denuncietur, evocari, & interrogari debet de cauſa, qua motus eſt; & in Chriſtiana Fide eſt inſtituendus. *ibid.* §. 40. p. 126.

In Judæorum converſione quænam diligentiæ adhiberi debeant, ut dignoſcatur, quo ſpiritu ad Eccleſiæ ſocietatem optandam adducantur. *ibid.* §. 41. p. 126. 127.

Judæus denunciatus de voto ſuſcipiendi Baptiſmum, non ſtatim retinendus eſt, niſi indices ſint duo ſaltem teſtes per omnia conformes, aut omni exceptione majores. *ibid.* §. 56. p. 132.

Modus ſervandus in dubio. *ibid.*

Judæus puer, ſi Baptiſmum petiiſſe denuncietur, ſed rationis uſum non habere reperiatur, parentibus eſt reſtituendus. *ibid.* §. 40. p. 126

Si autem ratione præditus inveniatur, & baptiſmum petat, ſive completo, ſive non completo ſeptennio, baptizandus erit, etiam invitis parentibus. *ibid.* §. 32. p. 122. 123.

Si dubitetur de perfecto rationis uſu, non ſtatim reſtituendus erit, ſed differri debet Baptiſmus, donec certa ratione utens, & auditis Fidei Chriſtianæ documentis, voluntatem ſuam aperiat. *ibid.* §. 33. p. 123.

Judæorum filii, liberi arbitrii uſum non habentes, invitis parentibus baptizari non debent. *ibid.* §. 4. p. 111. 112.

Confirmatur ex Doctrina S. Thomæ, & Eccleſiæ conſuetudine. *ibid.* §. 5. p. 111.

Judæorum infantes parentibos orbi, & ſub tutela degentes, abſque Tutoris aſſenſu baptizandi non ſunt. *ibid.* §. 14. p. 115.

Judæorum filii infantes baptizari poſſunt, ſi in mortis periculo, inveniantur. *ibid.* §. 8. p. 112.

Item ſi crudelem in modum à parentibus deſerantur. *ibid.* §. 9. p. 113.

Quando autem infantes deſerti dici debeant. Vid. *ibid.*

Item ſi ad Baptiſmum offerantur a Patre, etiam invita Matre. *ibid.* §. 15. p. 115.

Et etiam ſi a Matre offerantur ſine Patris conſenſu. *ibid.* §. 16. p. 115.

Et quod ab Avo paterno, in cujus poteſtate ſunt, ad baptiſmum offerri poſſint, utroque genitore invito. *ibid.* §. 17. p. 115.

Judæorum infantes oblati a parentibos, qui ſemel dixerunt, ſe Catholicam Fidem amplecti velle, etiamſi parentes a propoſito recedant, ſunt baptizandi. *ibid.* §. 18. p. 116.

Qui autem infantiam exceſſerint, non cogendi, ſed retinendi ſunt ad tempus, longe a parentum conſuetudine, donec inſtructi, de ſtatu ſuo deliberent. *ibid.*

Judæi infantes ſi validè baptizati fuerint invitis parentibus, eis reſtituendi non ſunt, etiamſi ſpondeant ſe

ſe eos Chriſtianis reddituros cum ad convenientem ætatem pervenerint, nihilque illis contra Fidem Catholicam tradituros. *ibid.* §. 30. p. 121.

Judæorum infantuli a Nutrice, aliove illicitè, ſed validè baptizati, a Chriſtianis educandi ſunt; & cum ad rationis uſum pervenerint, ad perſeverantiam in Fide Catholica cogendi, *ibid.* §. 27. p. 119. & 120.

Judæorum filii ſupra infantilem ætatem conſtituti, quibus non expreſſe petentibus, collatum fuerit Sacramentum Baptiſmi, retineri debent, omnique ratione exploranda eſt eorum voluntas. *ibid.* Vid. *Baptiſmus.*

Judææ mulieres a Maritis, aut Sponſis ad Baptiſmum oblatæ, quando retineri debeant. *ibid.* §. 58. pag. 133.

Vid. *Sponſalia.* Vid. *Matrimonium.*

Judaei ſi accepto Baptiſmo ad Judæorum Scholam redeant, contra eos legibus agendum eſt, uti contra hæreticos *Judaizantes. ibid.* §. 29. p. 121.

Judæus, qui ſe ad Fidem convertit, conjugem hebræam interpellare debet, velit, nec ne, Chriſtianam veritatem amplecti, & ſine Creatoris injuria cohabitare. XXXVIII. pag. 187.

Quod ſi ipſa recuſet, maritus liber efficitur, non tamen poteſt ei *Libellum repudii* Judaico Ritu mittere. *ibid.* p. 186.

Judæis converſis prohibetur, quovis modo, ſive in Judæorum vico, ſeu *Ghetto*, ſive extra, coram Notario, & Teſtibus Chriſtianis, libellum repudii dare uxoribus, recuſantibus ſe convertere. *ibid.* p. 187.

Eadem procedunt pro mulieribus converſis, quoad Maritos in Judaiſmo remanentes. *ibid.* p. 187.

Judaizantes habentur, & contra eos de more proceditur; quicumque poſt Baptiſmum Repudii libellum Judaicis ritibus dederint conjugi non converſo. XXXVIII. p. 331.

Atque etiam ſi id fecerint coram Notario, & teſtibus Chriſtianis, licet tunc minori pœna plectendi ſint. *ibid.*

Quod ſi intra vicum fiat, pœnæ ſtatuuntur etiam contra univerſitatem Judæorum. *ibid.* p. 187.

Judex primæ inſtantiæ in cauſſis nullitatis Profeſſionis intra quinquennium promotis, eſt Ordinarius loci, & Superior Regularis ſimul. XLVII. p. 222.

Judex ſecundæ, & ulterioris inſtantiæ in iiſdem, Antiſtes ille eſt, ad quem de jure appellatio defertur, ſed unà cum alio Superiore Regulari. *ibid.*

Judices inferiores, non obſtante qualibet conſuetudine, nequeunt ſibi arrogare auctoritatem concedendi reſtitutiones in integrum adverſus lapſum Quinquennii pro Regularibus. XLVII. p. 222. 223.

Judices, quæ cavere debeant, antequam ſententiam proferant ſuper Profeſſionis nullitate. *ibid.* p. 224.

Monentur, ne a methodo præſcripta recedant. *ibid.*

Judicium nullitatis Profeſſionis Regularis inniti debet rigoroſis probationibus, & proceſſui juxta juris ordinem profecto. *ibid.* p. 221.

In Judicio nullitatis Profeſſionis citari debent omnes intereſſe habentes in ſuſtinenda illius validitate. *ibid.* p. 221. & 222.

Judicium ſuper nullitate Profeſſionis Regularis, quando abſolutum dicatur. *ibid.* p. 223.

Judices peculiares ab Innocentio XII. & a Benedicto XIV. ſuppreſſi. LXIV. p. 285.

Judex tamen Capitolinæ Cameræ, qui ab Urbis Conſervatoribus nominatur, a ſuppreſſione exemptus declaratur, etiam in futurum, tamquam Judex Ordinarius. *ibid.* p. 285. & 286.

Ejuſque eligendi facultas Conſervatoribus confirmatur. *ibid.* Vid. *Capitolina Camera.*

Judices omnes Romanæ Curiæ non Ordinarii olim utebantur ad ſcribendum Notario, quem maluiſſent. XXI. p. 88.

Judices Commiſſarii ex Conſtitut. Julii II. uti debent Notario Archivii. *ibid.* p. 89.

Judicum, et Notariorum Gubernii Urbis numerus, & emolumenta præfiniuntur. XLIV. p. 207. Vid. *Gubernatoris Tribunal.*

Judices, & Notarii Gubernii Urbis tenentur in Commiſſionibus inſervire tam ipſi Tribunali, quam Congregationi ſuper Status Eccleſiaſtici Conſultationibus; nec quidquam præter Cibaria prætendere poſſunt. *ibid.* p. 207.

Jurisdictio Epiſcoporum in Eccleſias Parochiales Regularium in Indiis Occident. & Orient. aſſeritur. I. p. 1. & ſeqq.

Juriſdictio Epiſcopi in omnes Eccleſias intra Diœceſis ſuæ fines conſtitutas, in Jure fundata eſt. XXXIII. p. 158. 159. & XL. p. 192.

Vid. *Epiſcopus.* Vid. *Exemptio.*

Juriſdictio activa in Clerum, & Populum valde differt ab exemptione paſſiva. XXXIII. p. 158. 159.

Juriſdictio Græcis Praelatis in Populum Latini ritus nunquam in Italia attributa dignoſcitur. *ibid.* pag. 159.

Jus. Adverſus Jus Divinum non præſcribitur. III. pag. 12.

Nec adverſus Jus Eccleſiaſticum in his, quæ præcepta ſunt Univerſalis Eccleſiæ. *ibid.*

Jus Patronatus Eccleſiaſticum reſervatur Abbati Farfenſi in Eccleſias, & Beneficia olim ipſius juriſdictioni ſubjecta, quæ Pontifex ſubjecit Ordinariis, in quorum Diœceſibus ſita ſunt. XXXII. p. 153.

Vid. *Farfen.* Vid. *Patronus.* Vid. *Præſentatio.*

K

Kidduscim vox hebraica, quæ a Judæis uſurpatur ad denotandum Matrimonium de præſenti; cum ſponſalia de futuro inter eos appellentur *Tenaim.* XXVIII. §. 63. p. 135.

L

Lanfredinus Jacobus olim Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis cum laude memoratur. XL. p. 197.

Lantei *Federicus* Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis laudatur. XXXII. p. 151. & 152.

Delle Lanze Cardinalis a Rege Sardiniæ in Magnum Eleemoſynarium electus, an ſit ad Epiſcopatum Titularem promovendus. XXXIII. p. 172.

Idem Cardinalis ad Eccleſiam Archiepiſcopalem Nicoſienſem promovetur. *ibid.* p. 182.

Lateranensis Baſilicæ Capitulo, & Clero, conceſſum fuit ſub Clemente X., ut Officia propria Sanctorum Romanæ Eccleſiæ Pontificum recitarent. LIV. §. 49. p. 250. & 251.

Latini Ritus plebs Epiſcopo Græco ſubeſſe non permittitur intra Italiam. XXXIII. p. 159.

Legati Apoſtolici in Provinciis Ditionis Eccleſiaſticæ nequeunt in emphyteuſim, aut Feudum concedere bona Cameræ Apoſtolicæ devoluta. L. p. 228. 229. & ſeq.

Neque reſtitutiones in integrum adverſus caducitates incurſas, aut purgationes moræ, nec condonationes, aut compoſitiones ſuper reſponſionibus non ſolutis, concedere. *ibid.*

Poſſunt

Poſſunt tamen renovationes concedere adveniente termino, de quo in prioribus Inveſtituris conventum fuerit. L. p. 228.

Sed ſub certis conditionibus; quibus ſervatis, renovationes inveſtiturarum, & conceſſionum a Legatis factæ, tantum roboris habebunt, ac ſi a Summo Pontifice obtentæ fuiſſent. *ibidem.* p. 229.

Et conſenſum præſtare nomine Cameræ Apoſtolicæ in alienationibus bonorum, ubi facultas ita alienandi conceſſa eſt, ut in Ducatû Ferrarienſi. *ibid.* 228.

Lex privata, quæ afflatu Spiritus Sancti in Fidelium cordibus ſcribitur, dignior eſt Lege publica. XXV. p. 102. Vid. *Jus.*

Libellus Repudii. Vid. *Repudii libellus.*

Libertas. Vid. *Exemptio.*

Librorum quorumcumque editio ſuper argumento imminutionis dierum Feſtorum de præcepto, prohibetur ſub pœnis &c. LXIII. p. 283. & ſeqq.

Libri Rationum Cameræ Apoſtolicæ quot eſſe debeant, & quomodo retineri. VI. §. 11. pag. 21. & ſeqq.

Libri Servorum Dei. Vid. *Scripta.*

Lignorum extractio extrà Ditionem Eccleſiaſticam permittitur arbitrio Legatorum, & Præſidum Provinciarum. LIII. pag. 237. Vid. *Commercii literas.*

Limana Synodus Diœceſana VII. Parocho duarum Eccleſiarum præcipit, ut uno tantum loco celebret, ſi in alio adſit Sacerdos, qui poſſit Sacrum conficere. III. p. 9.

Limana Synodus Provincialis I., Regularibus, æque ac Secularibus, vetat animarum curam ſuſcipere, ſine Epiſcopi auctoritate. I. pag. 2.

Limina Apostolorum. Vid. *Relatio Status Eccleſiæ.*

Literæ Apostolicæ ſuper Beneficiis reſignatis expediri debent poſt duos ad ſummum Menſes a Data Reſcripti, quo admiſſa fuit reſignatio. X. p. 34.

Et publicari debent ad normam Conſtitutionis Gregorii XIII. intra ſex menſes a Data conceſſionis computandos, ſi Beneficia citra Montes poſita ſint; vel intra novem, ſi ultra. *ibid.* pag. 34. & 35.

De Literarum hujuſmodi expeditione docendum eſt in Officio Subdatarii, ad obtinendam prorogationem ad publicandum, etiam pro prima vice. *ibid.*

Literæ Apoſtolicæ ſuper Diſpenſationibus Matrimonialibus, quomodo, & quibus adjectis conditionibus concedi ſoleant. LI. p. 231.

Literæ Apoſtolicæ executioni tradendæ non ſunt ab iis, quibus diriguntur, ſi obreptionis, aut ſubreptionis vitio aperte laborent, aut ſi deficere comperiatur conditio, ſine qua conceſſæ non fuiſſent. *ibid.* p. 231. & 232.

Locationes omnes Bonorum Cameralium certis temporibus initium, & finem deinceps habere, ſtatuitur. *ibid.* §. 5. p. 18. & 19.

Locorum Montium Adminiſtrator Ratiocinatori Cameræ denunciare debet Attergationes, Translationes &c. in quibus Camera Apoſtolica intereſſe habeat. VI. §. 40. p. 26.

S. Lucæ Casalio publicus cultus in Oppido Nicoſiæ præſtatur. XXIX. §. 3. p. 138.

Hujuſmodi cultum ab Apoſtolica Sede removeri fruſtra petitur, cum immemorabili uſu firmatus appareat. *ibid.* §. 7. & ſeqq. pag. 140. & ſeq.

Sed fruſtra etiam petitur illum augeri, per conceſſionem Officii proprii, & confirmationem Patronatus Nicoſiæ; deficiente approbatione ipſius Cultus, certâque notitiâ illius geſtorum, & ſolemni Canonizatione. *ibid.* §. 18. pag. 145. & ſeqq.

De S. Lucæ Caſalii vita, obitu, & ſepultura diſquiſitio. *ibid.* §. 16. p. 143.

Lusitaniæ Rex novam Martyrologii Romani electionem in Urbe fieri mandat. LIV. p. 240. Vid. *Martyrologium.*

In Lusitaniæ Regno, aliiſque Regionibus ab eo dependentibus, conceditur, ut in die Commemorationis omnium Defunctorum, tres Miſſæ ab omnibus Sacerdotibus celebrari poſſint. LXI. p. 277.

In Luſitaniæ Regno quomodo procedendum ſit ſive ab Ordinariis, ſive ab Officio Inquiſitionis, contra Confeſſarios exquirentes a pœnitentibus complicum nomina. VIII. p. 30. & 31. Vid. *Portugallia.*

M.

Malitia. Vid. *Ætas.*

Manfredonia. Vid. *Sipontum.*

De Marchia. Vid. *S. Jacobus.*

S. Marci Congregatio Fratrum Ordinis Prædicatorum, in Conventu S. Mariæ de Roſario, in Monte Mario prope Urbem, habet Seminarium Miſſionariorum, de quo Vid. Conſtitut. LVII. pag. 267. per tot.

Maris Commissarius excipitur ab obligatione reddendi rationem in Computiſteria Cameræ, & qua de cauſa. VI. p. 24.

S. Mariæ Cryptæ Ferratæ. Vid. *Cryptæ Ferratæ Monaſterium.*

S. Mariæ de Roſario, & Febri Eccleſia in Monte Mario a Joanne Victorio de Rubeis dotata, a Fratribus S. Hieronymi Congregationis Beati Petri de Piſis primum poſſeſſa, mox a quibuſdam Presbyteris Secularibus, demum a Congregatione S Marci Ordinis Prædicatorum. LVII. p. 267. & ſeqq.

Apud eam fundatur Seminarium Miſſionariorum ejuſdem Ordinis, ſub dependentia a Congregatione Cardinalium de Propaganda Fide. *ibid.*

Mariannensis Epiſcopatus in Braſilia erigitur ex diviſione Diœceſis Fluminis Januarii. XXII. p. 94.

Maritus in poteſtate habet uxorem, & ſi is, Judæus cum eſſet, Chriſtianam Fidem amplectatur, poteſt uxorem ad Baptiſmum offerre. XXVIII. §. 58. p. 133. & ſeq.

Quo caſu Mulieris voluntas per quadraginta ſaltem dies exploranda eſt. *ibid.* Vid. *Sponſus.*

Marius *Mons.* Vid. *S. Mariæ de Roſario, & Febri.*

Maronitæ, & Armeni Azymo utuntur in conficiendo Euchariſtiæ Sacramento. XXXIII. pag. 159.

Martyrologii Romani editio nova Romæ fit, de mandato Sereniſſimi Portugalliæ Regis. LIV. §. 1. p. 240.

Martyrologii Romani correctio prima à Gregorio XIII. facta fuit, mox altera ab Urbano VIII. *ibid.* §. 2. p. 240.

Pontifex novam editionem, reſecatis ſuperfluis, aliiſque neceſſariis adjectis, emendatiſſimam prodire curat. *ibid.* §. 4. & 5. p. 240. 241.

Plura Sanctorum nomina, quorum non pauca jam pridem addenda fuerant, in Martyrologio inſeri jubet. *ibid.* §. 6. 7. 8. & 9. p. 241.

Martyrologio inſerenda Sanctorum Elogia, a Sac. Rituum Congregatione examinari, nec ſine Romani Pontificis approbatione te ipſa inſeri debent. *ibid.* §. 3. p. 240.

Martyrologio inſerenda non ſunt eorum nomina, quorum ſolemnis Canonizatio facta non fuit, ſed tantum Beatificatio. *ibid.* §. 7. p. 241. & §. 12. p. 243.

Nihilominus quorumdam Beatorum *Martyrum* nomina in eo inerenda decernit Pontif., ejuſque rei cauſam affert LIV. §. 7. p. 241.

Non tamen inſeri vult eorum nomina, qui per æquipollens beatificati dicuntur, nimirum quorum cultus approbatus fuit, tanquam exceptus a Decretis Urbani VIII., ſed ſuper virtutibus, aut Martyrio, judicium formaliter prolatum non fuit. *ibid.* §. 12. p. 243.

Contra hanc regulam recentius inductam, fruſtra allegantur veteris diſciplinæ exempla; in quibus obſervare licet majorem cultus generalitatem, eamque ab Apoſtolica Sede vel expreſſe, vel tacite approbatam. *ibi.* §. 13. p. 243. & §. 16. p. 244.

Masculinum genus etiam Fœmininum includit, quando ratio legis eadem pro Maſculis, ac pro Fœminis militat. XLVII. p. 220.

Mathatias, an infantes tantum Judæos genere, an etiam Gentilium filios, invitis parentibus circumciderit. XXVIII. §. 6. pag. 111. & 112.

De *Matha.* Vid. *S. Joannes.*

Mathematicæ Cathedra in Archigymnaſio Urbis erigitur. LXII. p. 281.

Matheo, Didacus Gonzalæ Ordinis Minorum, Apologiam ſcripſit pro opere Ven. Mariæ de Agreda. XLVI. p. 219.

Matrimonium. Ad validitatem contractus Matrimonii rationis uſus requiritur de jure naturali, & divino. LI. p. 222.

Potentia actualis ad copulam requiritur de jure poſitivo Canonico: ſuper quo ſolus Pontifex diſpenſare poteſt. *ibid.*

Quando autem malitia ſupplet ætatem; idque Eccleſiaſtico Judici, etiam Ordinario, comprobatum eſt; Canones permittunt Matrimonium contrahi. *ibid.* V. *Ætas* V. *Diſpenſatio.*

Matrimonia Catholicorum cum hæreticis a S. Sede ſemper reprobata. LI. p. 230. & 231.

Et recentioribus Pontificis decretis denuo reprobata fuiſſe demonſtratur. *ibid.* p. 231.

Matrimonium ſi quis cum hæretico contraxerit, pœnitentiam agere debet, & curare, ut conjugem a vera Fide aberrantem ad gremium Chriſti reducat. *ibid.*

Pro Matrimoniis inter hæreticos, aut cum hæreticis contrahendis, Diſpenſationes a S. Sede non conceduntur; niſi addita conditione de abjuranda prius hæreſi. LI. p. 231.

Si de hujus conditionis implemento Epiſcopis executoribus non conſtiterit, Diſpenſationes non ſunt exequendæ. *ibid.* p. 233. 232.
Vid. *Diſpenſatio.*

Matrimonium cum hæreticis contrahi, quibus caſibus, quibuſque de cauſſis permittatur ab Apoſtolica Sede; quæ leges, & cautelæ in Licentiis, ſeu Diſpenſationibus apponantur. *ibid.* pag. 235.

Matrimonium nulliter contractum definitur in gradibus jure prohibitis, ſuper quibus Diſpenſatio conceſſa fuit ab Epiſcopo, non ſervatis conditionibus in hujuſmodi facultatis conceſſione ſibi præſcriptis. LIX. p. 273.

Matrimonium inter Judæos quomodò contrahatur, & quomodo a ſponſalibus differat. XXVIII. §. 63. p. 135. & ſeq.

Matrimonium, quod inter duos Judæos erat, diſſolvitur, ſi alter ex Conjugibus Baptiſmum ſuſcipiat, alter vero converti recuſet, & cohabitare ſine contumelia Creatoris. *ibid.* §. 58. pag. 133.

Super quo tamen legitimam interpellationem præcedere neceſſe eſt. *ibid.* & XXXVIII. p. 186. & 187.

Sed non permittitur libellum repudii Judaicis ritibus ei dare, XXXIII. *per tot.*
Vid. *Judæi.* Vid. *Repudium.*

Hujuſmodi Matrimonii ſolutio tunc effectum habere cenſetur, quando Neophitus novas contrahit nuptias. XXVIII. §. 58. p. 133.

Et quod hæc opinio communior nunc ſit, & in Tribunalibus Urbis recepta. *ibid.* p. 330.

An vero, diſſoluto ſic Matrimonio, Conjux alter in infidelitate remanens novas nuptias contrahere poſſit, in utramque partem probabiliter diſputatur. *ibid.* p. 133. & 186. 187.

Matrimonialium cauſſarum tractandarum Methodus a Pontifice præſcripta optatos utilitatis fructus attuliſſe dignoſcitur, XLVII. p. 220.

Matrimonii Defenſor in ſingulis Diœceſibus conſtitutus, in omnibus actibus Judicii ſuper nullitate Matrimonii citandus &c. *ibid.* p. 221. 222.

Matrimonii nullitas ſatis canonizata non cenſetur, ad hoc, ut partes tranſire valeant ad alia vota, niſi duæ ſaltem ſententiæ conformes ſuper ea emanaverint. *ibid.* p. 222.

Medicinæ oppidum, & annexæ terræ Ganzanighi, & Villæfontanæ, juxta Bonifacii IX., & Martini V. diſpoſitiones, ſunt de Comitatu Bononienſi. XVI. pag. 74.

Lis inter dictas Terras, & Regimen Bononienſe ab antiquo vertens deciditur. *ibid.*

Definitur, eas ſubeſſe debere Regimini Civitatis Bononienſis, ejuſque poteſtati, & juriſdictioni. *ibi.* p. 74. & ſeq.

Et gubernari debere a Legato S. Sedis, & dicto Regimine Civitatis Bononienſis. *ibi* pag. 74. & 75.

Præterea teneri ad ſolutionem onerum Cameralium, tam de præterito, quàm de futuro. *ibid.* pag. 75.

Et quid reſpectu onerum præteritorum. *ibi* pag. 75.

Præſervantur in dictis Terris ea opificia, quæ ſoli Civitati Bononienſi privativè non ſunt attributa. *ibid.* p. 76.

Meditatio. Vid. *Oratio.* Vid. *Indulgentia.*

Mendicannibus, qui Eleemoſynæ loco, & pro victu Cœnobii frumentum colligunt, permittitur extractio quocumque tempore, etiam extra Statum Eccleſiaſticum. LIII. p. 237.

Mercenariis, quibus pro mercede datur frumentum, vel quid ſimile, permittitur quocumque tempore extractio, etiam extra Statum Eccleſiaſticum. *ibidem.*

In Messanensi Civitate, & Diœceſi permittitur reductio obſervantiæ plurium dierum Feſtorum de præcepto. LXV. p. 286. 287.

Metus. Vid. *Vis.*

Mexicana Synodus anni 1585. a S. Sede approbata, Epiſcoporum juriſdictionem aſſerit in omnes animarum Curam exercentes, etiam Regulares. I. pag. 2.

Milites, Mauritii Imperatoris lege prohibiti ſunt Monaſticam vitam amplecti; ſed contra hanc legem ſcripſit S. Gregorius Magnus. XXV. pag. 104. & 105.

Milites S. Stephani. Vid. *S. Stephani.*

Ministrantium Infirmis *Congregatio* in Urbe a S. Camillo de Lellis inſtituta, & a Sixto V. approbata, & privilegiis decorata. XII. p. 41. & 42.

Eadem in Ordinem Regularem, & Congregationem Clericorum Regularium erigitur a Gregorio XIV. *ibid.* pag. 41. & 42.

Eidem a Benedicto XIV. applicantur bona quædam *Reate* exiſtentia, & ad Congregationem Doctrinæ Chriſtianæ antea pertinentia. XLII. pag. 207.

Minorum *S. Franciſci de Obſervantia* Miniſtro Generali Pontifex ſcribit ſuper Operibus Venerabili Sorori Mariæ a Jeſu de Agreda attributis. XLVI. p. 214.

Missa. Ad Epiſcopos pertinet præſcribere ea, quæ obſervanda, & evitanda ſunt in celebratione Miſſæ; iiſque, tamquam Apoſtolicæ Sedis Delegatis,

omnes

Digitized by Google

omnes etiam exempti, hac in re obedire tenentur. XVII. p. 79.

In Miſſarum celebratione Crucifixi Imago ſuper Altari retineri debet in memoriam Dominicæ Paſſionis, & Mortis. XVII. p. 78. & 79. Vid. *Crucifixi Imago.*

Præceptum audiendi Miſſam non impleviſſe cenſetur, qui ante Benedictionem ab Eccleſia diſcedit, ex ſententia Concilii Agathenſis. XLVIII. p. 225. & 226.

Sufficit Sacerdoti unam Miſſam in die ſolummodo celebrare. III. p. 9. & 10.

Decretum hujuſmodi antiquo tempore latum, hoc ſolum prohibere intelligebatur, ne ſine gravi, & juſta cauſſa, Miſſæ celebratio per unum eumdemque Sacerdotem iteraretur. *ibid.*

Sed a temporibus Innocentii III., & infra, ita intelligendum eſt, ut præceptum contineat de unica Miſſa in die. *ibid.* & p. 10. & 74. & ſeq.

Miſſarum trium celebratio die Natali Salvatoris noſtri, primùm a S. Theleſphoro inſtituta fuit. III. pag. 9. & LXI. p. 278.

Quæ conſuetudo aſſeritur, & commendatur. *ibi.*

Antiquis temporibus alii per annum dies erant Polyliturgici, quibus Miſſarum ſolemnia iterare licebat. LXI. p. 280.

Sæpe etiam iterabantur Sacrificia; ſi Defuncti cadaver die Dominico, vel alio Feſto ad Eccleſiam deferebatur. *ibi* p. 279. & 280.

Ea conſuetudo juſtis de cauſis abolita eſt, & præſertim ob inductos abuſus circa Eleemoſynarum ſordidas exactiones. LXI. p. 280.

Nec præſenti tempore, præter dictam diem, permittitur Miſſæ iteratio, etiam ex cauſſa utilitatis, aut paupertatis Eccleſiæ, aut Presbyteri. III. p. 11.

Id ſolum permittitur Párocho duarum Eccleſiarum adeo inter ſe diſtantium, ut Populus utrique ſubjectus in unam earum totus convenire nequeat. *ibi.* p. 8.

Quod intelligendum eſt de diebus Feſtis tantummodo, in quibus adeſt præceptum audiendi Miſſam. *ibid.* p. 8. & 9.

Et dummodo neceſſaria ad id Ordinarii Superioris licentia accedat. *ibid.* p. 8. & 9.

Et ſufficit contrarium Synodalis Conſtitutionis præceptum, ut Parocho id minime liceat, *ibi* pag. 13.

Præterea, ſi alius adſit Sacerdos, qui in una ex illis Eccleſiis celebrare poſſit, Parochus debet ab iteratione Miſſæ ſe abſtinere. III. pag. 9.

Etiamſi neceſſe ſit Catechiſmum populo explanare, quum id, vel per alium Sacerdotem, vel ab ipſo Parocho extra Miſſarum ſolemnia, fieri poſſit. *ibi* p. 11.

Miſſas duas die Commemorationis omnium Fidelium Defunctorum ſinguli Sacerdotes ſeculares celebrabant in Regnis Aragoniæ, Valentiæ, & Majoricæ, & in Principatu Cathaloniæ; Regulares verò tres. III. pag. 12. & LXI. pag. 276.

Idque antiquæ conſuetudini, & famæ Privilegii Apoſtolici innitebatur. *ibid.*

Rogante Hiſpaniarum Rege, ut mos iſte ad omnes Ditiones ſuas extenderetur; & Portugalliæ Rege ſimile Privilegium pro ſuis Ditionibus poſtulante, Pontifex tres Miſſas ab omnibus tam Secularibus, quàm Regularibus Presbyteris in dictis regionibus ea die celebrari indulget. LXI. p. 277.

Sed Applicationem Miſſarum de novo indultarum in ſuffragium omnium Defunctorum Fidelium in genere fieri jubet. *ibi.* p. 277.

Item pro celebratione, aut applicatione Miſſarum hujuſmodi, quamcumque Eleemoſynam ſub quocumque prætextu percipi prohibet; ſub pœna ſuſpenſionis ipſo facto incurrendæ. *ibi* pag. 277. & 278.

Rationes, & cauſſas, quibus adductus fuit Pontifex, ut Indultum concederet, eique hujuſmodi leges adjiceret, vid. *ibi* p. 278.

Eleemoſynæ perceptio pro celebratione, aut applicatione Miſſæ, antiquis, juſtiſque titulis innititur. LXI. p. 277.

Omnis tamen aviditatis ſpecies a celebratione Miſſarum arcenda eſt. *ibi* p. 279. & ſeqq.

In *Miſſa Præſanctificatorum* non fit tranſubſtantiatio vini per immerſionem Particulæ conſecratæ; & confutatur hac de re error Schiſmaticorum. III. p. 12.

Miſſa Præſanctificatorum iterari non poteſt, etiamſi in priori omiſſus fuerit hauſtus vini non conſecrati. p. 11. & 12.

MISSIONARIIS a Sede Apoſtolica conceditur Privilegium celebrandi Miſſam bis uno die, in caſu tamen neceſſitatis. *ibi* p. 11. & 12.

Miſſionariorum Seminarium. Vid. *S. Marci.*

MONACHI de jure exempti non ſunt a juriſdictione Epiſcopi Diœceſani. XL. p. 192.

MONASTERIA in poteſtate Epiſcopi conſiſtere debent, juxta Canonicas ſanctiones, niſi conſtet de eorum exemptione, & ſubjectione Apoſtolicæ Sedi. *ibi* p. 192. & 194.

Monaſteriis concedi non conſuevit exemptio ſine Diœceſani Epiſcopi conſenſu. *ibi* pag. 194. Vid. *Exemptio.*

Monaſterium Cryptæ Ferratæ. Vid. *Crypta Ferrata.*

Monaſterium *Ulcienſe* ſupprimitur pro erectione Epiſcopatus *Pinarolien.* LXVI. p. 289.

Monaſteria Monialium. Abuſus quidam circa introductionem Famularum in Monaſteria deteguntur. XXVI. p. 105. Vid. *Clauſura.*

MONIALES comprehenduntur etiam in Decreto Concilii Tridentini præfinientis tempus quinquennii ad reclamandum adverſus Profeſſionem Regularem. XLVII. pag. 220.

Moniales Ordinario immediatè ſubjectæ in Cauſſis nullitatum Profeſſionum ejuſdem Ordinarii tantum judicium ſubire debent. p. 221.

Si autem Regularibus ſint ſubjectæ, judicare debebit unà cum Ordinario, etiam Prælatus Regularis Monaſterii. *ibi.*

Moniales, quæ fœminas quaſcumque in Monaſterio receperint, ſine Apoſtolica licentia, & ſolito examine, Canonicis cenſuris ſunt obſtrictæ. XXVI. p. 105. & 106.

Monialibus à Prælato Monaſterii deſignari ſolet unicus Confeſſarius Ordinarius. LVI. p. 262.

Præterea, ex ſententia D. Thomæ, & ex Decreto Concilii Tridentini, Extraordinarius alter Confeſſarius aliquoties concedi debet. *ibi* pag. 262.

Huic non tenentur ſingulæ peccata ſua confiteri, ſed tantum coram ipſo ſe ſiſtere. *ibi* pag. 262.

Monialibus, etiamſi bis vel ter in anno conceſſus ſit Confeſſarius extraordinarius, non tamen denegandus eſt in caſu gravis infirmitatis. *ibi* pag. 263. & ſeq.

Item in caſu inſuperabilis reluctantiæ adverſus Confeſſarium ordinarium. *ibi* p. 263. & 264.

Pro ſpirituali autem conſolatione, & profectu, non adeo difficulter concedendum eſſe ſuadetur. *ibid.*

Monialium Confeſſarii, ſive ordinarii, ſive extraordinarii, ab Ordinario loci expreſsè ad hunc effectum approbari debent. *ibi.* pag. 265.

Monialibus ſub Regularium regimine conſtitutis, ſemel in anno deputari debet Confeſſarius extraordinarius alterius Ordinis ab eo, cujus eſt Monaſterii Prælatus. *ibi* pag. 266.

Vid. *Confeſſarius.* Vid. *Epiſcopus.*

Monialibus ſine Clanſura viventibus, æquè ac aliis Mulierum Conſervatoriis, quibus unicus ordinarius Confeſſarius deputatur, extraordinarii quoque oblationem bis aut ter in anno fieri ſuadetur. LVI. p. 262.

MONOPOLIA ſuper ſegetibos, leguminibus, olivis &c. prohibentur ſub pœnis &c. LIII. pag. 235.

Monopolii nomine non intelligitur licita, & honeſta mercatura, qua merces in uno loco emptæ, ad alium locum vendendæ deferuntur. *ibid.*
Vid. *Exemptio.*

MONTIS ALTI Epiſcopi juriſdictiooi variæ traduntur Eccleſiæ, & loca ex Farfenſis Abbatis juriſdictione diſmembrata. XXXII. p. 153.
Vid. *Farfenſis.*

MONS MARIUS Vid. *S. Mariæ de Roſario.*

MONS PIETATIS Urbis, Depoſitariam Cameræ Apoſtolicæ deinceps adminiſtrare jubetur. VI. p. 18. §. 3. & 4.

In MORTIS Articulo conſtituti quorumcumque peccatorum abſolutionem, & Cenſurarum relaxationem a quocumque Presbytero obtinere poſſunt. XXXIV. p. 161. & 162.
Iiſdem Indulgentiam Plenariam facilè concedi optat Eccleſia. *ibid.* p. 161. & 162.
S. Cyprianus eorum reconciliationem a quocumque Presbytero, aut etiam Diacono fieri mandat. *ibi* p. 563. uti vide alia exempla Eccleſiaſticæ lenitatis erga eoſdem.

Mortis acceptatio inculcatur tanquam opus iojunctum pro conſequenda Plenaria Indulgentia in Mortis Articulo. XXXIV. p. 164.

MUNDIBURUIUM nihil alind, quam protectionem, & defenſionem ſignificat. XL. page 196. & 197.

N.

NARRATIVA. Vid. *Enunciativa.*
In NEAPOLITANO Regno citra Pharum, & in Diæceſibus Meſſanenſi, & Panormitana Feſtorum dierum obſervantia reducitur. LXV. p. 286. & 287.

Neapolitani Regni Epiſcopis reſidentia ſpecialiter injungitur. XVIII. p. 84.

In Neapolitano Regno Nuntius Apoſtolicæ Sedis invigilare jubetur ſuper Epiſcoporum Reſidentia. *ibid.*

NEMAUSENSIS Synodus Anni 1284. Parocho permittit duarum Miſſarum celebrationem, ubi Parochiani omnes ad unicam nequeant convenire, nec alius adſit Sacerdos; ſervatâ tamen lege jejunii. III. p. 9.

SS. NILUS, & Bartholomæus natione, & Ritu Græci, Cryptæ Ferratæ Monaſterii Fundatores. XXXIII. p. 159.

NORIS, Henricus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Apologiam pro S. Siricio Pontifice ſcripſit. LIV. p. 250.

NOTARII, quorum operâ, & ſcientia Judæi converſi libellum repudii dederint Conjugibus in Judaiſmo remanentibus, puniuntur pœnis pecuniariis, aliiſque &c. XXXVIII. p. 187. 188.

NOTARIUS ARCHIVII a Collegio Scriptorum Archivii deputatus, privativum jus habet ſcribendi in cauſſis, quæ committuntur Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, eorumque Congregationibus, & Prælatis Romanæ Curiæ, qui non ſunt Judices Ordinarii. XXI. pag. 89.
Ac etiam quando committuntur Sac. Rotæ Auditoribus, *uti Prælatis*, ſive Commiſſiones ſint cum Clauſula, *etiam extra Rotam, & abſque participatione Rotæ*, ſive non, *ibi* p. 89. & 91.
Vid. *Archivii Scriptorum Collegium.*
Vid. *Cauſſæ.*

Notarii *Datariæ*, & *Cancellariæ* recipere non debent, aut extendere conſenſus ſuper beneficiorum reſignationibus, ubi mandata Procuræ ad reſignandum habeant datam anteriorem octo menſibus, ſi citra, vel duodecim, ſi ultra montes facta fuerint. X. p. 34.

Notariorum *Tribunalis Guberni* Urbis numerus præfinitur, iiſque certa emolumenta aſſignantur. XLVI. p. 206.
Hi tenentur in Commiſſionibus inſervire tam ipſi Tribunali, quàm Congregationi ſuper Conſultationibus; nec quidquam prætendere poſſunt, præter Cibaria. *ibi.* p. 207.

Notario Gubernii in capite (vulgo *Caponotaro*) quingenta ſcuta annua aſſignantur loco quartæ partis Viaticorum, aliorumque emolumentorum, quæ antea ad eum pertinebat. XLIV. p. 207.
Vid. *Gubernatoris Tribunal.*

Notarii *Rotæ* privativum Jus habent ſcribendi, & actitandi in omnibus Cauſis, quæ committuntur Rotæ Auditorio, atque etiam ejus Auditoribus, cum clauſula *extra Rotam, & abſque participation Rotæ*, dummodo ipſis non committantur *uti Prælatis.* XXI. p. 89.
Vid. *Cauſſæ.* Vid. *Rota.*

NOVITII Regulares admitti debent juxta formam Decretorum Clementis VIII., & Conſtitutionum Ordinum peculiarium; nec ſine gravi cauſa minuendum ipſis eſt probationis tempus. XLVII. pag. 223. & 224.

NOVITIATUS expleri debet in Cœnobio ad inſtitutionem Novitiorum deſignato, ſub pœna nullitatis Profeſſionis. *ibidem.* p. 221.

De NULLITATE *Profeſſionis Regularis* reclamatio non admittitur poſt elapſum quinquennium, ex quo emiſſa fuit. *ibidem.* pag. 220. & 222.
Salva auctoritate Sedis Apoſtolicæ concedendi reſtitutionem in integrum. *ibi.* pag. 223.
Item non admittitur reclamatio illius, qui habitum Regularem ſpontè dimiſit, niſi ad Monaſterium redierit &c. *ibid.* pag. 221.
Cauſſæ ſuper nullitate Profeſſionis Regularis quomodo, & coram quibus agitari debeant, & quando finitæ dici poſſint.
Vid. *Cauſſæ.* Vid. *Profeſſio* &c.

NULLIUS DIOECESIS denominatio non ſemel attributa dignoſcitur Monaſteriis, & locis, quæ paſſiva dumtaxat gaudent exemptione. XXXIII. p. 159. 160.

NUNTIIS Sedis Apoſtolicæ injungitur, ut ſuper Epiſcoporum Reſidentia invigilent. XVIII. pag. 84.

Nuntii Apoſtolici in Computiſteria Camerali rationes exhibere tenentur de pecuniis Cameræ a ſe adminiſtratis. VI. pag. 24.

O.

OCCULTATIO impedimenti, ſive defectus, de quo quis in actu Profeſſionis interrogatus fuit, addita declaratione, quod Religio ipſum cum eo impedimento, aut defectu admittere non intendebat, an allegari poſſit ab ipſo Profeſſo, ad obtinendam declarationem nullitatis Profeſſionis. XLVII. p. 220. & 224.

ODENHEIMENSE Monaſterium è ſtatu Regulari ad Secularem redactum, & in Collegiatam Eccleſiam erectum fuit ab Alexandro VI. XL. p. 197.
Vid. *Bruchſal.*

OFFICIA propria Sanctorum non conceduntur, niſi præceſſerit ſaltem approbatio Cultus; Item ſi non habeantur geſta authentica. XXIX. p. 145. §. 18.

S. OFFICII Tribunal. Vid. *Inquiſitionis.*

OLEI emptio, & extractio. Vid. *Commercium.*
Vid. *Extractio.*

ORATIO in communi ſuadetur, & laudatur. XXIII. pag. 97.

Orationum Vocalium recitatio laudatur, & confirmantur Indulgentiæ eas recitantibus conceſſæ. ibi. pag. 97.

Orationis Mentalis exercitium docentibus, illamque peragentibus novæ Indulgentiæ conceduntur. ibid.

Orationem Mentalem per menſem peragentibus, & confeſſis, ac Sacra Communione refectis, Indulgentia Plenaria conceditur. ibi. pag. 97.

ORDINARIORUM plena juriſdictio intra Diœceſum ſuarum fines, habet pro ſe aſſiſtentiam juris; adeo, ut qui ſe ab illa exemptos contendunt, probationibus certis, & manifeſtis exemptionem ſuam conſtabilire teneantur. XL. p. 192. Vid. *Exemptio.*

Et in caſibus dubiis ſempor judicari debeat pro Ordinarii juriſdictione. *ibi.* p. 198.

Ordinarii jus in Regulares extra Clauſtra degentes, aut ſe aſſerentes ad alium Ordinem tranſlatos. VII. p. 29. & ſeqq.

Ordinarius loci Extraordinarium Confeſſarium Monialibus ſibi ſubjectis deſignat. LXI. p. 263.

Item iis, quæ Regularibus ſubjectæ ſunt, in pluribus caſibus ad ſupplendam negligentiam Prælati Regularis. *ibi.* p. 263. 264. Vid. *Epiſcopus.*

Ordinarii approbatio ſpecifica *pro Monialibus* neceſſaria eſt omnibus Confeſſaris Monialium, tam Ordinariis, quàm Extraordinariis, etiam Regularibus, & iis, qui deputantur a Regularibus Superioribus, vel a Cardinala Majore Pœnitentiario, etiam Sede Apoſtolica vacante. *ibid.* p. 265.

Ordinarius loci, cum Superiore Regulari ſimul, cognoſcere debet cauſſas ſuper nullitate Profeſſionis Regularis intra quinquennium promotas, ſive Actio ſit a Religione promota, ſive a Profeſſo. XLVII. p. 220. & 222.

Nec Regularis Superior ita illi jus ſuum cedere poteſt, ut ſolus ipſe judicet. *ibid.*

Ordinarius ſolus judicat in Cauſſis nullitatum Profeſſionum Monialium ei immediatè ſubjectarum. *ibi.* p. 221.

Si varo fuerint Regularibus ſubjectæ, unâ cum Superiore Regulari procedere debet. *ibid.*

Ordinario in Cauſſa hujuſmodi diſſentiente a judicio Superioris Regular., cauſſa devòlvitur ad Sanctam Sedem. *ibid.*

Ordinarii procedere debent adverſus inferentes vim, & metum, ut quis Religionem ingrediatur, & Profeſſionem emittat. *ibid.* p. 224.

ORDINATIONES Regularium an ad Epiſcopos Diœceſanos privativè ſpectarent, olim diſputatum fuit. XXVII. p. 106.

Gregorius XIII. Sixtus V. & Clemens VIII. ſpectare decreverunt, niſi Epiſcopus extra Diœceſim maneat, aut Ordinationes non ſit habiturus. *ibid.*

Id confirmatur ab Innocentio XIII, exceptis iis Regularibus, quibus Privilegium recipiendi Ordines a quocumque poſt Concilium Tridentinum ſpecialiter conceſſum fuerit. *ibid.* p. 107.

Idipſum confirmat BENEDICTUS XIV. ſub pœnis contra ſuſcipientes Ordines ab eo, qui non eſt proprius Epiſcopus, & contra Ordinantes alienos Subditos ſine eorum Ordinarii licentia, in jore ſtatutis. *ibi.* p. 108.

De abſentiâ vero Epiſcopi a propria Diœceſi, vel quòd Ordinationes in temporibus habiturus non ſit, authentica documenta afferri jubet; iiſque deficientibus, Dimiſſorias nullas haberi decernit. *ibid.* p. 108.

Privilegia *recipiendi Ordines a quocumque*, niſi poſt Tridentini Concilii Confirmationem alicui Ordini Regulari nominatim, & directè, non autem in communicatione Privilegiorum, conceſſa fuerint, vel ante illud conceſſa, poſtmodum in forma ſpecifica, cum inſertione veteris Indulti, confirmata ſint, nullatenus ſuffragari decernit. *ibid.*

Privilegia recipiendi Ordines a quocumqua, quibus in caſibus, & qua moderatione in uſum deducenda ſint. *ibid.*

Hujuſmodi Privilegii conceſſio per ſe non probat exemptionem ab Ordinarii juriſdictione; quum maximè olim in odium Simoniacæ Pravitatis indulgeri contigeret. XL. p. 143.

Privilegia *recipiendi Ordines extra tempora* Regularibus indulta, non arctant Epiſcopos Diœceſanos ad eos ordinandos extra tempora, vel dimittendos ad Ordinationem alibi ſuſcipiendam. XXVII. p. 108.

Ordinatio *ad titulum Religioſæ paupertatis*, an ratificare cenſenda ſit Profeſſionem initio nullam. XLVII. p. 224.

ORIGENES in Clementis Alexandrini Scholà Sacras Literas didicit. LIV. §. 20. p. 244.

Origeniſtarum errores a Rufino in Occidentem invectòs, ſub S. Siricio Pontifice patefactos non fuiſſe, probatur ex S. Hieronymi Teſtimoniis. *ibid.* §. 86. 87. 88. p. 258. & 259.

Idem probatur ex eo, quod Rufinus Roma digreſſus, in aliorum Sanctiſſimorum Eccleſiæ Catholicæ Antiſtitum gratiam ſe inſinuavit. *ibid.* §. 89. 90. 91. p. 259. & 260.

Eorùmdem perfidia S. Anaſtaſio Siricii ſucceſſori non ſtatim innotuit. *ibid.* §. 92. p. 260

Sunt etiam, qui negent Rufinum ab Anaſtaſio damnatum fuiſſe. *ibid.* p. 260.

Ex his omnibus vindicatur S. Siricii memoria adverſus eos, qui conniventiæ in prædictos hæreticos illum inſimulant; & oſtenditur, ſimplicitatem a S. Hieronymo illi tributam, eo ſenſu, accipiendam eſſe, quo virtutem ſignificat. *ibid.* §. 93. p. 260.

OSCENSI Epiſcopo ſcribitur ſuper ea quæſtione, an, & quando liceat Parocho duabus Eccleſiis præpoſito, Miſſæ Sacrificium bis uno eodemque die celebrare. III. p. 1. & 2.

OSTIENSIS Epiſcopatus ſubſiſtit, licet Capitulum extinctum ſit. XXXV. p. 170.

P.

PALLIA Patriarchis, & Archiepiſcopis ab Apoſtolica Sede concedi, & mitti conſueverunt, a primis uſque Eccleſiæ ſæculis. LX. p. 274.

Eadem antea ſolemni Ritu benedicta fuiſſe non dubitatur. *ibid.*

Palliorum Benedictio in Eccleſia S. Petri, præviis Cleri Vigiliis, aliiſque Sacris Cœremoniis, fieri ſolebat. *ibidem.*

Ritus hujuſmodi nonnullas mutationes ſubierunt, quas vid. *ibi.* pag. 274.

Palliorum Benedictionem in poſterum a Summo Pontifice fieri ſtatuitur in pervigilio Apoſtolorum, poſt Veſperas in Vaticana Baſilica celebratas. *ibid.*

Vel abſente Pontifice, ab eo Cardinale, qui Pontificalia peregerit. *ibid.*

Hujuſmodi Benedictionis Ritus, & Formula ſtatuitur. *ibid.* p. 274.

Pallia Archiepiſcopalia in Vaticana Baſilica prope corpus S. Petri ſemper aſſervari jubentur in capſula argentea auro obducta, quam Pontifex dono dedit. *ibi.* p. 275.

Ejus Arculæ cuſtodia ad Altariſtam Canonicum ſpectat. *ibid.*

Pallium ſuſcipientes abſentium Antiſtitum nomine, qua forma juramentum emittere debeant. *ibid.* pag. 275.

In PANORMITANA Civitate, & Diœceſi Feſtorum obſervantia reducitur. LXV. p. 286.

PAROCHIALES Eccleſiæ Regularium in Indiarum Regionibus ſubſunt Epiſcoporum juriſdictioni. I. pag. 1.

Parochiales juris Patronatus Eccleſiaſtici. Vid. *Patronus.*

PAROCHI Eccleſiarum Regularium, ſive Regulares, ſive Seculares ſint, ſubſunt juriſdictioni Epiſcopi in iis, quæ animarum curam reſpiciunt. I. pag. 1.

Parochi Regulares curam animarum aſſumere nequeunt ſine examine, approbatione, & conſenſu Ordinarii, *ibid.*

Parochus duarum Eccleſiarum unitarum curam exercens, quando Miſſam eâdem die iterare poſſit. III. pag. 8. & 9. Vid. *Miſſa.*

Parochi Doctrinam Chriſtianam explicare tenentur. *ibi* pag. 11.

Parochus relinquere non poteſt Animarum curam inconſulto Epiſcopo. XXV. p. 103.

Quod ſi Religionem ingredi voluerit, Epiſcopus ipſi licentiam denegare nequit. *ibid.*

Vid. *Epiſcopus.*

PASSIONEUS Dominicus S. R. E. Cardinalis laudatur. XXXII. p. 151.

PATRIA POTESTAS, neque Divino, neque naturali, aut Gentium jure inducta, ſed legibus Romanorum. XXVIII. §. 9. p. 113.

Ea ab Imperatore Antonino ad omnes Imperii Romani ſubditos ampliata eſt; & conſequenter ad Judæorum nationem. *ibid.*

Ea amittitur a Parentibus, ſi liberos exponant, & abjiciant. *ibid.*

Patria poteſtas reſidet apud Patrem, non vero apud Matrem. *ibi* §. 15. p. 115.

Ut tamen Infidelium filius licitè baptizetur, ſufficit, quod a Matre ad Baptiſmum offeratur, etiam diſſentiente Patre. *ibi* §. 16. Vid. *Avus.*

Patria poteſtas non officit, quin baptizetur Filius adultus, ſive adoleſcens, qui ſponte Baptiſmum petit. *ibi* §. 36. p. 124.

PATRIARCHÆ in Eccleſia Orientali non habent juriſdictionem in Monaſteria in Diœceſibus Epiſcoporum ſita, niſi in eorum fundatione per ſtauropegium ea ſibi ſubjecerint. XL. p. 194. & 195.

PATRONUS Civitatis, Nationis &c. non conſtituitur *Sanctus* aliquis, niſi ab Eccleſia univerſa titulo Sancti colatur. XXIX. §. 21. p. 147.

Patroni plures Sancti, quando in eodem loco conſtituantur. *ibid.*

PATRONUS Eccleſiaſticus tenetur præſentare ad Eccleſiam Parochialem digniorem inter approbatos ab Examinatoribus. IV. p. 13.

Etiamſi de prælectione dignioris non fuerit ei facta interpellatio. *ibid.*

Patroni Eccleſiaſtici judicium in dignioris electione, an Epiſcopus ſequi debeat. IV. p. 13. & 14.

Reſpondetur affirmativè, ſi nemo quæratur de prælectione Patroni. *ibi* p. 14.

Sed ſi inter approbatos aliquis reclamet a mala prælectione Patroni, Epiſcopus ſequi non tenetur illius judicium. *ibid.*

Vid. *Appellatio.* Vid. *Præſentatio.*

S. PAULI Epiſcopatus in Braſilia erigitur ex diviſione Diœceſis Fluminis Januarii. XXII. pag. 93.

S. PAULINUS Vir Conſularis, poſtea Presbyter, ac Epiſcopus Nolanus, S. Anaſtaſio Papæ acceptiſſimus fuit. LIV. §. 78. p. 256.

Non ita benevolum habuit S. Siricium Anaſtaſii Deceſſorem; quod an ipſius Pontificis ſanctitati officiat, exquiritur. *ibid.* §. 78. & ſeqq.

S. Paulinus quum laicus, & uxoratus eſſet, ab Epiſcopo Barchinonenſi repentè Presbyter ordinatus fuit. *ibi* §. 79. p. 257.

Id probari non potuit Siricio, qui nuper legem de ſervandis interſtitiis in Ordinationibus Clericorum edixerat. *ibi* §. 82. p. 257.

Ob hanc rem Siricius aliquandiu alienum ſe præbuit a conſuetudine Paulini, quem tamen deinde benignius excepit. *ibi.* §. 83. p. 257. & 258.

Paulini, & Siricii Pontificis diſſenſio Charitatem Chriſtianam non vulneravit. *ibi* §. 84. p. 258.

S. Paulinus, æquè ac alii ejus ætatis Sanctiſſimi Viri, Melaniam Origeniſtarum fautricem, & Rufinum Origenis librorum interpretem, quorum vitæ probitatem noverant, errores ignorabant, in pretio habuit. *ibi* §. 90. & 91. p. 259. & 260.

PAUPERUM Advocatus, & Procurator, atque etiam Deputati Charitatis Pontifici deferre jubentur vexationes reis inquiſitis illatas contra diſpoſitiones Conſtitutionis XLIV. *ibi* p. 209.

PERITI, ſeu Chirurgi, pro recognitionibus, quas faciunt pro ſervitio Tribunalis Guberni, & Sacræ Conſultationis in Commiſſionibus extra Urbem, unde ſolvi debeant. XLIV. pag. 207.

PERSONA. Perſonatos incedere diebus Feſtis a Pontifice prohibetur. XLV. p. 211.

S. PETRUS REGALATUS Sacerdos Ordinis Minorum S. Franciſci canonizatur. XIII. pag. 46.

Ejus Ortus. *ibid.*

Ordinem Minorum ingreditur, & antiquam in eo obſervantiam inſtaurat. *ibi* p. 47.

Illius Virtutes, & Miracula approbantur. *ibid.* pag 48.

Canonizationis Decretum. *ibi* p. 50.

Pro B. Petri Regalati Canonizatione Orationes Conſiſtoriales. p. 64. & 67. 68.

S. PHILIPPI de Argyrio Corporis inventio. XXIX §. 14. p. 143.

S. Philippi Argyrienſes duo fuere. *ibid.* §. 16. pag. 143.

S. Philippi Evangeliſtæ domus, in qua quatuor erant illius Filiæ virgines prophetantes, (de qua in Act. Apoſt.) Ordini S. Dominici comparatur, in quo quatuor Virgines ſolemnis Canonizationis honores meruerunt. Append. 69.

S. Philippus Nerius, quod Bacchanalium tempore Chriſtianas occupationes inſtituit, laudatur. XLV. p. 213.

PINAROLIEN. Civitatis decora enunciantur, in eaque erigitur Cathedra Epiſcopalis. LXVI. p. 287. 288. ubi vide hujuſmodi Epiſcopalis Menſæ conſtitutionem; item Capituli erectionem &c.

De PLANCTU. Archiconfraternitas Beatæ Mariæ Virginis de Planctu ſupprimitur. II. p. 4. & 5.

Ejuſque Eccleſia Archiconfraternitati Doctrinæ Chriſtianæ conceditur. *ibi* p. 5.

Præſervatis tamen Indulgentiis pro Fratribus ejuſdem ſuppreſſæ Archiconfraternitatis, nec non pro Confraternitatibus eidem olim aggregatis, & piorum onerum implemento, alteri Archiconfraternitati injuncto. *ibid.*

POENÆ adverſus baptizantes Hæbræorum filios illicito modo, & ſine conſenſu parentum. XXVIII. §. 31. p. 121.

Pœnæ contra Confeſſarios exquirentes à pœnitentibus complicum nomina, cum denegatione Abſolutionis. VIII. p. 31.

Pœnæ adverſus Epiſcopos in propria Diœceſi non reſidentes. XVIII. p. 82.

Pœnæ contra impedientes libertatem mutui Commercii inter ſubditos Ditionis Eccleſiaſticæ, ſeu contravenientes Conſtitutioni hac de re editæ. LIII. p. 238.

Pœnæ contra imprimentes, aut publicantes Libros, Scripturas &c. circa imminutionem Dierum Feſtorum de Præcepto. LXIII. p. 285.

Pœnæ in Presbyteros, qui vigore indulti Pontificii plures Miſſas in die Commemorationis omnium Fidelium

Digitized by Google

lium Defunctorum celebrantes, aliquid plus Eleemoſynæ loco acceperint, quam pro unica Miſſa, juxta locorum conſuetudines, aut Leges Synodales; percipi ſolet. LXI. pag. 277.

In POENITENTIÆ Sacramenti adminiſtratione perverſa praxis introducta damnatur; & prohibetur ſub pœnis &c. VIII. pag. 29. & XX. p. 87. Vid. *Confeſſarius.*

Ad POENITENTIARIÆ Apoſtolicæ Scriptorum officium non admittantur, qui alienis ſervitiis, vel alteri incompatibili officio addicti ſint. XLI. p. 199.
Iiſdem injungitur, ut Procuratorum ſeu Secretariorum officia frequentent. *ibid.*

Pœnitentiariæ Apoſtolicæ Secretarii, ſeu Procuratores, ipſius Officii praxim didiciſſe debent in prævio exercitio muneris Scriptoris. XLI. pag. 199.
Tam Procuratores, quàm Scriptores hujuſmodi, per concurſum eligendi ſunt. *ibid.* pag. 199.

POENITENTIARIO MAJORI S. R. E. Cardinali injungitur præmiſſorum executio. XLI. p. 199. & ſeq.

Ad Pœnitentiarium Majorem pertinet ſupplere negligentiam, tam Ordinariorum localium, quàm Regularium Superiorum Monialium, in deputationibus Confeſſariorum in caſibus a Concilio Tridentino præſcriptis, aliiſque recenſitis in Conſtit. XLVI. *ibid.* pag. 263.

Pœnitentiarius Major, etiam vacante Apoſtolica Sede, Monialibus deputare nequit Confeſſarios, qui ab Ordinariis locorum pro Monialibus expreſsè approbati non fuerint. *ibid.* p. 265.

POENITENTIARIIS MINORIBUS Baſilicæ Lateranenſis, Ordinis Minorum Reformatorum, inopia laborantibus, annui reditus augentur in ſcutis ducentis, ex Officio Sigillatoris Pœnitentiariæ Apoſtolicæ diſmembratis. XXX. pag. 148. 149.
Item in aliis ſcutis eorum ex reditibus Pœnitentiariæ arbitrio Pœnitentiarii Majoris aliàs permiſſis. *ibid.*

Præterea eorum Collegio aſſignantur mulctæ ejuſdem Officii Pœnitentiariæ. *ibid.*
Hujuſmodi autem aſſignatio declaratur, quod facta fuerit eorum Collegio per modum Eleemoſynæ. XXXI. p. 150.
Alia beneficia eorum Collegio collata indicantur. XXX. p. 137.

POLONIÆ Primati, Archiepiſcopis, & Epiſcopis ſcribitur de conceſſione, & executione Diſpenſationum Matrimonialium. LI. p. 230. & LIX. pag. 272. Vid. *Diſpenſatio.*

Poloniæ Antiſtites monentur, ut diſpenſationes a Sede Apoſtolica conceſſas executioni tradituri, earum tenorem attentè perpendant. LI. p. 230. & 231. p. 232.
Iidem iterum monentur, ut facultates diſpenſandi ſibi attributas examinent, earumque fines nequaquam excedant. LIX. p. 273.

PONTIFEX ROMANUS, non autem ullus inferior Antiſtes, poteſt diſpenſare in iis, quæ ſunt de jure communi Canonico. LI. p. 232.

Pontifex ex abſoluta poteſtate, etiam inconſulto Diœceſis Epiſcopo, poteſt concedere exemptionem ab Ordinaria juriſdictione. XL. pag. 194. Vid. *Exemptio.*

PONTIFICALIUM uſus; quo quis ex Privilegio gaudeat, non probat illius exemptionem ab Ordinaria juriſdictione. XL. p. 197.

Ideò in Cap. *ut Apoſtolicæ de Privil. in VI.* diſtinctio fit inter Prælatos Pontificalibus utentes, qui exempti ſunt, & eos, qui non ſunt exempti. *ibid.*

POPULONIÆ Epiſcopatus translatus eſt ad Civitatem Maſſæ cum retentione Tituli. XXXV. pag. 170.
PORTUENSIS Epiſcopatus ſubſiſtit, licèt Capitulum extinctum fuerit. XXXV. p. 170.
PORTUGALLENSI Epiſcopo ſcribitur ſuper clauſura Monialium, eique diverſa mandata dantur, & facultates conceduntur. XXVI. p. 105. & 106.

PORTUGALLIÆ Regi præſervatur, & conceditur Juſpatronatus in duos Epiſcopatus, duaſque Prælaturas in Braſilia erectas ex diviſione Diœceſis Fluminis Januarii. XXII. pag. 94. Vid. *Luſitania.*

POSSESSIO Beneficiorum reſignatorum capienda eſt intra ſex menſes a Data conceſſionis gratiæ, ſi Beneficia ſint citra montes, vel intra novem, ſi ultra. X. p. 34. & 35.

POSSESSORES DOMORUM. Vid. *Viarum refectio.*
PRÆCEDENTIÆ Ordo inter Votantes Signaturæ Juſtitiæ, & Gratiæ ſervandus. IX. p. 32. & 33.
PRÆDICATORUM Ordo laudatur. p. 69.
Prædicatorum Ordo acquirit Eccleſiam, & domum S. Mariæ de Roſario & Febri in Monte Mario prope Urbem. LVII. p. 268.
Ibique inſtituit Seminarium Miſſionariorum, de quo vid. eamdem Conſtit. LVII. pag. 267. per tot. & ſeq.

Prædicatorum Cœnobii Prior in Civitate S. Dominici in Inſula Hiſpaniola jus habet conferendi gradus in ſcientiis, quæ ibi docentur. XXXVII. p. 184.

PRÆEMINENTIA non ſemper deſumitur a poteſtate Ordinis, ſed ſæpe etiam a Dignitate, & Officio. XXXVI. p. 176. Vid. *Præcedentia.*

PRÆLATIONIS Jura, ejuſque gradus ſtatuuntur in emptione domuum, quæ in Civitate Centumcellarum vendentur vigore Conſtitutionis a Sanctiſſimo Domino Noſtro editæ. XXXIX. pag. 189.
Item in ſpontaneis venditionibus. *ibid.* pag. 190.

PRÆLATUS. V. *Abbas.* V. *Exemptio.* V. *Superior.*
Prælatis inferioribus Juriſdictionem habentibus in Clerum, & populum conceditur facultas impertiendi Benedictionem in Articulo Mortis. XXXIV. p. 163.

PRÆSCRIPTIO induci nunquam poteſt adverſus Jus Divinum, raro autem adverſus Jus commune Eccleſiaſticum. III. p. 12.

PRÆSENTATIO ad Beneficia de Jurepatronatus Eccleſiaſtico in menſe Apoſtol. Sedi non reſervato fieri debet coram Ordinario. XXXII. p. 153.
Si autem Patronus ſit S. R. E. Cardinalis, habens Indultum conferendi Beneficia etiam reſervata, quando præſentat vigore Indulti, præſentatio fieri debet coram Pontifice. *ibid.* p. 154. Vid. *Patronus.*

PRÆSIDES Provinciarum Ditionis Eccleſiaſticæ, quibus facultatibus gaudeant, quoad extractiones Animalium, Lignorum &c. LIII. p. 237.
Item quoad novas Inveſtituras bonorum Cameræ Apoſtolicæ devolutorum, & quoad præſtationem conſenſus in eorum alienationibus. L. p. 228. Vid. *Legati.*

PRÆSUMPTIO Conceſſionis Apoſtolicæ non admittitur in iis, quæ nunquam a Sede Apoſtolica concedi ſolent. III. p. 12.

PRESBYTERI ſimplices olim non poterant populo benedicere. XLVIII. p. 225. & 226.
Quod tamen eiſdem modò permittitur in fine Miſſæ. *ibid.* Vid. *Benedictio.*

Presbyteris olim, pluribus per annum diebus, & in variis caſibus, permittebatur Sacrificium Miſſæ iterare. LXI. p. 278. Vid. *Miſſa.*

PRIVATIVÆ facultates vendendi, aut emendi, præterquam conceſſæ a Summo Pontifice favore conductorum Cameralium, ſive Communitatum, aut privatorum, nullæ, & irritæ declarantur. LIII. p. 235.

PRI-

Privilegia non attenduntur, niſi de eorum veritate doceatur. XL. p. 192.

Privilegiorum confirmatio in forma ſpecifica, & communi. XXVII. p. 108.

Privilegia Regularium a Gregorio XIII. redacta fuerunt ad terminos Juris. *ibid.* pag. 106.

Privilegia recipiendi *Ordines a quocumque*, abolita fuerunt in Concilio Tridentino, ideoque niſi poſt Confirmationem ipſius Concilii ex integro conceſſa fuerint, minime ſuffragantur. XL. pag. 197. & ſeq. Vid. *Ordinatio.*

Privilegia Regularium *recipiendi Ordines a quocumque*, an, & quibus ſuffragentur. XXVII. p. 108

Privilegia Regularium ſuſcipiendi Ordines *extra tempora*, Epiſcopos non arctant ad eos ita ordinandos. *ibid.* p. 108.

Et quid in eorum uſu obſervandum. *ibid.* p. 108.

Privilegia honoris non inducunt exemptionem ab ordinaria Epiſcopi juriſdictione. XL. p. 197.

Privilegium, ne locus, aut perſonæ Eccleſiaſticis Cenſuris ſubjiciantur, ſine mandato Sedis Apoſtolicæ, non probat loci, aut perſonarum exemptionem ab ordinaria Epiſcopi juriſdictione. XL. pag. 195.

Hujuſmodi privilegia, præterquam Regibus, Reginis, eorumque Filiis, aut Ordinibus Regularibus univerſim conceſſa, ad Ordinariorum ſententias, & Proceſſus non extenduntur. *ibid.*

Probationes in Cauſſis ſuper nullitate Profeſſionis qua les eſſe debeant. XLVII. p. 221. & 224. Vid. *Scriptura.* Vid. *Teſtes.*

Processus confectio in cauſſis Beatificationum, & Canonizationum, quatenus Epiſcopis cauſſam præbeat abeſſendi a propriis Diœceſibus. XVIII. p. 83. & 84.

Proceſſus Ordinarii in cauſſis Beatificationum, & Canonizationum, ut validi ſint, non debent neceſſariò fieri ad normam Litterarum Remiſſionalium Congregationis S. Rituum; ſed tamen ad tramites Juris communis conſtrui debent. XLVI. p. 221.

Proceſſus in cauſſis nullitatis Profeſſionis Regularis fieri debet, juris ordine ſervato, alias ſententia nulla erit. XLVII. p. 223.

Proceſſus confectio in Cauſſis Reſtitutionis in integrum adverſus lapſum quinquennii, de Sanctæ Sedis Mandato Ordinariis committitur. XLVII. pag. 223.

Et cum aſſiſtentia Defenſoris Profeſſionis confici debet. *ibid.* p. 221. & 222.

Procuræ mandata ad conſentiendum in reſignationibus Beneficiorum, recipi, & extendi non debent, ſi antiquiorem datam habeant, quam præſcriptum eſt in Conſtitut. X. p. 34. Vid. *Reſignationes.*

Procuratores, ſeu Secretarii Pœnitentiariæ. Vid. *Pænitentiaria.*

Procurator Fiscalis Generalis bis in menſe rationem petere debet a ſuis Subſtitutis de expeditione Cauſſarum, & proceſſuum contra contumaces. XLIV. p. 209.

Procurator pauperum. Vid. *Pauperum Procurator.*

Professio ſolemnis in Ordine Regulari emiſſa, inducit vacationem beneficiorum. XXV. p. 103. Vid. *Vota.*

Profeſſio in Ordine Regulari ſtrictiore emiſſa, ab eo, qui antea in laxiori profeſſus fuerat, pendente judiciali oppoſitione priorum Superiorum, valida, aut invalida cenſenda erit, prout ſententia pro una, aut altera parte emanaverit. XXV. p. 104.

Profeſſio Regularis poſt quinquennium, juxta Conc. Trid., impugnari nequit. XLVII. pag. 220.

Ad Profeſſionem ſuam impugnandum non admittitur Regularis, qui Clauſtra deſeruit, & habitum Religionis depoſuit; niſi redeat &c. *ibid.* p. 221.

De cauſſis, ex quibus impugnari poteſt validitas Profeſſionis Regularis. Vid. *Ætas.* Vid. *Intentio.* Vid. *Novitiatus.* Vid. *Occultatio.* Vid. *Vis & Metus.*

Profeſſionum Regularium Cauſſæ intra quinquennium promotæ judicari debent ab Ordinario loci, & Superiori Regulari ſimul. *ibid.* p. 220.

Etiamſi cauſſa intra quinquennium introducta, & non proſequuta fuerit, ſed poſt quinquennium reaſſumpta. *ibid.* p. 221.

Quoad Moniales tamen Ordinario immediatè ſubjectas, ſolus Epiſcopus judicat. *ibidem.* Vid. *Cauſſæ.*

In judicandis Profeſſionum Regularium Cauſſis, nova Methodus ſervanda præſcribitur. *ibidem* pag. 220.

Summaque diligentia, & circumſpectio Judicibus commendatur. *ibid.* p. 224.

Judicia hujuſmodi inniti debent Proceſſibus legitimis, in quibus Teſtes formiter examinentur, rejectis atteſtationibus extrajudicialibus. *ibid.* p. 221.

In eodem citari debent omnes intereſſe habentes, & potiſſimum Defenſor Profeſſionis ex officio deputatus. *ibid.* p. 221. 222.

Unica ſententia pro Nullitate prolata, executioni demandari nequit. *ibid.* p. 222.

Quid ſervandum in ulterioribus inſtantiis. *ibid.* p. 222.

Professionum Defensor in ſingulis Diœceſibus conſtituitur, ejuſque officia deſignantur. XLVII. p. 222.

Quomodo ejus mercedi conſulatur. *ibid.* p. 222.

Profeſſionum Defenſor, in conſtructione Proceſſus, Interrogatoria dare debet, & in omnibus judicii Actibus citandus eſt. *ibid.*

Profeſſionum Defenſor, ſi ſententia lata fuerit pro nullitate Profeſſionis, ex officio appellare debet. *ibid.*

Profeſſionum Defenſor deputari, & aſſiſtere debet propoſitioni cauſſæ apud Sanctam Sedem ſuper conceſſione reſtitutionis in integrum. XLVII. p. 223.

Idemque aſſiſtere debet confectioni Proceſſus remiſſorialis. *ibid.*

Professi ad petendam Profeſſionis nullitatem, ut plurimum ex Animarum mobilitate inducuntur. *ibid.* p. 224.

Profeſſus, unicâ tantum ſententiâ prolata pro nullitate Profeſſionis, nequit Religionem deſerere. *ibid.* p. 222.

Et ſi habitum dimittit, incurrit pœnas contra Apoſtatas comminatas. *ibid.*

Profeſſus obtenta reſtitutione in integrum adverſus lapſum quinquennii, è Clauſtris egredi nequit. *ibid.* p. 223.

Sed expectare debet Judicis Ordinarii Judicium ſuper Profeſſionis nullitate. *ibid.*

Vid. *Reſtitutio.*

Projecti, quando cenſeantur Infidelium filii, ad hoc, ut ſine conſenſu parentum, baptizari poſſint. XXVIII. §. 10. p. 113.

Projecti infantes, quando baptizandi ſint ſub conditione. *ibid.* §. 35. p. 122.

Promotori Fidei committitur elevatio corporis Ven. Joſephi a Matre Dei Scholarum Piarum Fundatoris. LV. p. 261.

Proprietas. Pertinentia Eccleſiæ, aut Monaſterii ad jus, & proprietatem Sedis Apoſtolicæ, importat exemptionem ab Ordinarii juriſdictione. XL. p. 195.

Dummodo hujuſmodi pertinentia non enunciativè, ſed diſpoſitivè a Pontifice aſſeratur. *ibid.* pag. 196.

PROROGATIONES temporis ad publicandas reſignationes Beneficiorum, ne quidem pro prima vice concedi debent, literis ſuper reſignatione non expeditis. X. pag. 34. & 35.
Poſt literarum etiam expeditionem, unica tantum prorogatio conceditur, & non ulterior, niſi de impedimento ad publicandum doceatur. *ibid.*

PROTECTIO Apoſtolica non inducit exemptionem ab Epiſcoporum juriſdictione. XL. pag. 195.
Protectio Sedis Apoſtolicæ pro bonis a Monaſterio poſſeſſis, & acquirendis, ſub lege annui cenſus concedi conſuevit. *ibid.* pag. 195. & 196.

PROTOMYSEOS JUS. Vid. *Congrui jus.* Vid. *Prælatio.*

PROVISIO CONSISTORIALIS. Vid. *Electio.*

PUBLICATIO literarum reſignationum Beneficiorum, intra certum tempus omnino fieri jubetur. X. pag. 33.
Vid. *Reſignationes.*

PURGATIO Moræ. Vid. *Bona Camera.*

Q.

QUADRAGESIMÆ Jejunium, qua ſanctitate inchoandum ſit. XLV. pag. 210. & ſeq.

QUINQUENNIUM ad reclamandum adverſus Profeſſionem Regularem a Concilio Tridentino præfinitum. XLVII. pag. 220.
Quinquennium prædictum computatur a die emiſſæ Profeſſionis. *ibid.* pag. 220.
Etiamſi cauſſa alleganda, ſit metus, qui ultra quinquennium perduraverit. *ibid.*
Adverſus lapſum Quinquennii reſtitutionem in integrum a Sancta Sede concedi, juſtis de cauſſis inductum fuit. *ibid.* pag. 222. & 223.
Vid. *Reſtitutio.*

QUIRINO Angelo Mariæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinali, Epiſcopo Brixiæ, ſcribitur ſuper libero ingreſſu Clericorum Secularium in Ordines Regulares, XXV. pag. 101.

R.

RATIONIS uſus circa ſeptennium inchoari ſolet XXVIII. §. 32. pag. 122.
Et reprobatur ſententia Nattæ, & Burſati, qui requirunt ætatem duodecim annorum. *ibid.*
Immo quandoque contingit, ut ante ſeptennium quis ratione præditus inveniatur. *ibid.*
Vid. *Ætas.* Vid. *Baptiſmus.* Vid. *Matrimonium.*

RATIOCINATORIS Cameræ Apoſtolicæ officia, & onera diverſi generis. VI. pag. 24. & 25.
Ratiocinator Cameræ quot Miniſtros retinere debeat pro Scriptura librorum rationum Cameræ. VI. p. 22.
Ratiocinatori Cameræ Apoſtolicæ injungitur, ut curet, Æratium Apoſtolicum non gravari pro Commiſſionibus criminalibus, vel pro deportationibus damnatorum, ultra id, quod ſtatutum eſt in Conſtitutione XLIV. per tot. pag. 208. 209.
Ratiocinator *Palatii Apoſtolici* rationes reddere tenetur Cameræ Apoſtolicæ. VI. pag. 24.

REATINI Epiſcopi Juriſdictioni variæ ſubjiciuntur Eccleſiæ, & loca, ex Farfenſis Abbatis juriſdictione diſmembrata. XXXII. pag. 153.
Reatina domus Clericorum Doctrinæ Chriſtianæ S. Agathæ ſupprimitur, ejuſque bona inter alia loca pia diſtribuuntur. XLII. pag. 202.

REGALIÆ Camerales, diverſis Miniſtris, & Officialibus præſtari ſolitæ, taxantur in certis annuis ſummis. VI. §. 5. pag. 18.

REGULARES, quibus a Sancta Sede conceſſa eſt facultas impertiendi benedictionem ſuper populum cum Indulgentia Plenaria, quo ritu id facere debeant. XLVIII. pag. 226.
Regulares omnes in Civilibus ſubſunt juriſdictioni Epiſcopi. VII. pag. 29.
Regulares extra Clauſtra degentes, Epiſcopi juriſdictioni, & correctioni ſubſunt. *ibid.*
Regulares Animarum curam exercentes, ſubſunt juriſdictioni Epiſcopi in iis, quæ pertinent ad ipſam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem. I. p. 1.
Vid. *Parochus.*
Regularibus, ut in Indiarum Regionibus curam Animarum, independenter ab Ordinariis, exercere poſſent, indulſerat S. Pius V. *ibid.* p. 2.
Idque a Gregorio XIV. confirmatum fuit. *ibid.*
Sed hoc indultum effectu caruiſſe demonſtratur ex pluribus. *ibidem.*
Regulares omnes curam in Indiis exercentes ex Decreto Clementis VIII. Ordinariis ſubjiciuntur. *ibid.* pag. 2.
At in his, quæ curam non concernunt, ſuis Superioribus ſubjecti remanent ex dicto Decreto. *ibidem.* pag. 2.
Regulares omnes curam ubique exercentes Ordinariis locorum ſubjecit Gregorius XV. *ibid.*
Pontifex, inſpecta etiam hodierna diſciplinâ in Indiis Orientalibus vigente, omnes Regulares in Indiarum Regionibus ad animarum curam deputatos, Ordinariorum approbationem expectare, eorumque juriſdictioni ſubeſſe jubet. *ibid.* pag. 3.
Regulares, an a quocumque Catholico Antiſtite indiſtinctè ordinari poſſint, an verò id juris privativi ſit illius Epiſcopi, in cujus Diœceſi degunt. XXVIII. pag. 106.
Regulares tenentur Ordines recipere ab Epiſcopo Diœceſano. *ibid.* & XL. pag. 196.
Vid. *Ordinatio.*
Regulares, nec in minori ætate, nec ſine diligenti Epiſcopi examine ordinari debent. XXVII. pag. 107.
Regulares Superiores, qui Subditis contra Concilii Tridentini præſcriptum Dimiſſorias literas concedunt, quas pœnas incurrant. *ibid.*
Quas vero, qui ſic promoti fuerint. *ibid.*
Regulares, juxta Concilii Tridentini Decretum, habent quinquennium ad reclamandum adverſus nullitatem Profeſſionis. XLVII. pag. 220.
Vid. *Quinquennium.*
Regularis non admittitur ad impugnandam validitatem ſuæ Profeſſionis, niſi conſtet eum in Clauſtris morari. *ibid.* pag. 221.
Regulares intra quinquennium reclamantes ſubire debent Judicium Ordinarii, & Superioris Regularis ſimul. *ibid.* pag. 220.
Pontifex tutiorem Methodum ſervandam præſcribit in cauſſis nullitatis Profeſſionum Regularium. *ibid.* pag. 220. & ſeqq.
Vid. *Cauſſa.* Vid. *Profeſſio &c.*
Regulares habitum dimittentes ante finem cauſſæ ſuper Profeſſionis nullitate, Apoſtatæ cenſentur. *ibid.* pag. 222. & 223.
Regulares, quibus cautelis ad habitum, & ad Profeſſionem admitti debeant. *ibid.* pag. 223.
Regularibus non conceditur translatio, niſi ad Ordines, in quibus viget Clauſtralis, & Regularis obſervantia. VII. pag. 29.
Regularibus ab Ordine laxiori ad ſtrictiorem transferri cupientibus, an, & quomodo convenire neceſſe ſit inter utriuſque Ordinis Superiores. XXV. pag. 104.
Regulares Superiores, an expectare debeant conſenſum Epiſcopi, ut Clericum Secularem ad habitum ſuæ Religionis admittere poſſint. *ibid.*
Regularium Superiorum, quæ partes ſint in Judiciis ſuper nullitate Profeſſionum Regularium. XLVII. pag. 220. & 221.

Item, qui dicendi ſint Superiores in hujuſmodi caſibus, ad effectum judicandi. XLVII. pag. 220. & 221.

Regularis Superior adſtinere nequit a judicio ferendo; ſed tamen poteſt alium ſive Regularem, ſive Secularem Judicem ſubrogare. *ibid.* pag. 221.

Regulares Monialium Superiores, quid præſtare debeant in deputandis Confeſſariis extra Ordinem. LVI. pag. 265. Vid. *Confeſſarius.*

R e g u l a r i s v i t a nec omnibus apta eſt, nec eidem amplectendæ ſemper eſt locus. XXV. pag. 102.

R e i. Vid. *Damnati.* Vid. *Inquiſiti.*

R e l i g i o n i s ſtatus etiam minus ſublimis, perfectior habendus eſt ſtatu Eccleſiaſtici Secularis. XXV. pag. 102. Vid. *Clerici Seculares.*

Religionem, an Senes, Milites, & Debitores publici Ærarii ingredi poſſint. *ibid.* pag. 104. & 105.

R e l i g i o, æque ac Profeſſus, quinquennium habet ad reclamandum adverſus nullitatem Profeſſionis. XLVII. pag. 220. Vid. *Profeſſio.*

R e n o v a t i o n e s. Vid. *Bona Cameræ Apoſtolicæ.*

R e n u n c i a t a r i i Regularis Profeſſi reclamantis de nullitate Profeſſionis, citari debent, & audiri in judicio ſuper hujuſmodi nullitate. *ibid.* p. 221. & 222.

R e p u d i u m in veteri Teſtamento permiſſum fuit Judæis ob eorum cordis duritiem. XXXVIII. p. 186.
Sed in nova lege gratiæ vetitum eſt. *ibid.*

Repudii libellum non licet Judæis ad Fidem converſis dare Uxoribus in Judaiſmo remanentibus. *ibidem* pag. 187.

Repudii libellum, ſi quis Neophitus Rabinicis ſuperſtitionibus inveniatur dediſſe Uxori recuſanti ſe convertere, in eum, tanquam *Judaizantem*, animadvertendum eſſe ſtatuitur. *ibid.* pag. 187.
Si autem id fecerit coram Notario, & Teſtibus Chriſtianis, minori pœna plectendus erit. *ibid.*

R e s i d e n t i a Epiſcoporum in propriis Diœceſibus præcipitur. XVIII. pag. 79. & 80.
Cauſſæ abeſſendi quænam ſint, & quomodo licentia abeſſendi concedatur. *ibid.* & pag. 83. Vid. *Epiſcopus.*
Super Reſidentia Epiſcoporum Congregatio peculiaris in Urbe ab Urbano VIII. inſtituta, a Pontifice inſtauratur, eique certa agendi Methodus præſcribitur. *ibid.* pag. 81. & 82.
Super eâdem invigilare jubentur Nuntii Apoſtolici, & ſinguli Epiſcopi. *ibid.* pag. 83. & 84.

R e s i d u o r u m Congregatio. Vid. *Congregatio.*

R e s i g n a t i o n e s cum reſervatione Penſionum, & pacto eas caſſandi damnatæ, & prohibitæ. X. pag. 33. & 34.

Reſignationum fraudes, ad eludendam Gregorii XIII. Conſtitutionem, aperiuntur, iiſque remedia comparantur. *ibid.* pag. 34.

Reſignationes Beneficiorum expleri nequeunt cum mandatis procura ante certum tempus confectis. *ibid.*

Reſignationes Beneficiorum, & Proviſiones in vim earum factæ, intra certum tempus publicari debent. *ibidem* pag. 33.
Et poſſeſſio Beneficiorum reſignatorum intra certum pariter tempus eſt capienda. *ibid.*
In caſu Impedimenti, ſaltem literæ Exequutoribus præſentari debent. *ibidem.*
Vid. *Prorogationes.*

R e s t i t u t i o n e s i n i n t e g r u m, adverſus lapſum temporis ad publicandum literas reſignationum, quando concedi poſſint. X. pag. 34. & 35.

Reſtitutiones in integrum adverſus devolutiones, aut caducitates incurſas. Vid. *Bona Cameræ Apoſtolicæ.*

Reſtitutio in integrum pro Regularibus Profeſſis adverſus lapſum quinquennii, non ſine gravibus cauſſis introducta fuit. XLVII. pag. 222. & 223.
Eſt remedium extraordinarium, cujus conceſſio ſoli Apoſtolicæ Sedi reſervata eſt. *ibidem.*

Reſtitutionis in integrum conceſſio ex ſpeciali diſpenſatione quandoque Ordinariis delegata fuit. *ibid.*

Reſtitutio in integrum non conceditur, niſi poſt confectionem formalis Proceſſus. *ibid.* p. 223.

Reſtitutionis in integrum judicium, qua Methodo, & forma perfici debeat. *ibid.* p. 223.

Reſtitutio in integrum non cenſetur conceſſa, niſi, iterata cauſſæ propoſitione, confirmata fuerit. *ibid.*

Reſtitutionis in integrum conceſſio non ſufficit, ut quis è Clauſtris egredi poſſit, ſed expectari debet ſubſequens Ordinarii judicium ſuper controverſa Profeſſionis validitate. XLVII. p. 223. & 224.

R e v i s o r Commiſſionum. Vid. *Commiſſionum Reviſor.*

R i a r i u s Petrus S. R. E. Cardinalis creatus ab Eugenio IV., poſtea Patriarcha Conſtantinopolitanus a Sixto IV. XXXVI. pag. 178.

Sacrorum R i t u u m Congregatio diſtinguitur in Generalem, & Ordinariam. XLVI. p. 215.
Generali intervenit Summus Pontifex cum Cardinalibus eidem Congregationi adſcriptis. *ibid.*
Ordinariam verò conſtituunt ſoli Cardinales, unà cum Secretario, Protonotario Apoſtolico, & Promotore Fidei, atque in hac, præter cætera, agitur etiam de reviſione Operum conſcriptorum a Servis Dei, quorum Beatificatio promovetur. *ibid.* p. 215.
In Congregatione Sacrorum Rituum unus Conſultoris locus perpetuò tribuitur Presbyteris Societatis Jeſu. XLIX. p. 227.
Methodus, quæ a Sacrorum Rituum Congregatione obſervatur in Servorum Dei librorum reviſione. XLVI. p. 215.

R i t u s G r æ c u s in Monaſterio Cryptæ Ferratæ a Fundatione conſtanter ſervatus. XXXIII. p. 159.

Ritus Græcus in Siciliam invectus eſt ſæculo Eccleſiæ octavo, & uſque ad undecimum ibi generaliter obſervatus fuit. XXIX. p. 141. & 142.
Huic ſub Principibus Normannis, poſt expulſionem Saracenorum, ſubſtitutus fuit Ritus Latinus juxta diſciplinam Eccleſiarum Galliæ; Indeque ſacrorum Officiorum ordo peculiaris exortus eſt, *Gallo-Siculus* dictus. *ibidem.*

R o t h o m a g e n s i s Synodus vetat, ne quis audeat bis Miſſam celebrare, niſi in caſu neceſſitatis, & ubi ſit Sacerdos unicus. III. p. 9.

R o t æ Tribunal laudatur; ejus Auditorii conſilio Romani Pontifices uti conſueverunt in cauſarum definitionibus: quorum exempla Pontifex non ſemel eſt ſequutus. XL. p. 191.

Rotæ Auditores in Subdiaconorum Officio Pontifici ſolemniter celebranti miniſtrant. LX. pag. 274.
Eorum Decano traduntur Agni, ex quorum velleribus ſacra Pallia conficiuntur. *ibid.* p. 275.
Idcirco iidem deputantur ad deferenda eadem Pallia coram Pontifice, quum ſolemnem eorum Benedictionem perficiet. *ibid.* p. 274.

Ad Rotæ Tribunal in ſecunda inſtantia pertinent cauſſæ graviores, quæ in Urbe in prima inſtantia judicatæ fuerint coram Cameræ Auditore, vel Cardinali Vicario. XXI. p. 89. & 90.
Item cauſſæ graviores in partibus judicatæ, & per appellationem ad Curiam devolutæ, vel immediatè, vel poſt alteram inſtantiam coram A. C., aut coram Cardinali Vicario expletam, arbitrio Appellantis. *ibidem.*

Ad Rotæ Tribunal, vel ad Congregationem Concilii privativè ſpectant cauſſæ ſuper fœdere Matrimonii, & nullitate Profeſſionis Regularis. *ibid.* p. 90.

In

In Rotæ Auditorio poſt primam, aut ulteriorem cauſſæ propoſitionem in Turno Ordinario, ſi ſuffragia æquentur, cauſſa ipſa proponenda erit, *videntibus quinto, ſexto, & ſeptimo.* XXI. pag. 92.
In iis verò cauſſis, quæ *videntibus omnibus* proponuntur, *Auditor proponens* ſuffragium ferre debebit, vel non, prout aliorum ſuffragantium numerus per erit, vel impar. *ibid.*

Rotæ Auditorio committi nequeunt cauſſæ Prælatitiæ, vel ad Capitolii Curiam ſpectantes, niſi de omnium partium conſenſu. *ibid.* pag. 91.

Rotæ Auditoribus tanquam *Prælatis*, committi nequeunt cauſſæ de ſui natura Rotales, ne quidem de partium conſenſu. *ibid.* Vid. *Cauſſa.*

Rotæ Notarii. Vid. *Notarii.*

De Rubeis, Joannes Victorius, dotem reliquit pro Conventu S. Mariæ de Roſario, & Febri in Monte Mario prope Urbem. LVII. pag. 267. & 268.

Rufinus Siricii tempore de hæreſi convictus non erat; ideoque ab eodem Siricio literas accepit communicatorias. LIV. §. 76. pag. 255. & 256.
Idem a Sanctis Auguſtino, Paulino, Cromatio, aliiſque in pretio eſt habitus. *ibid.* §. 90. pag. 259. & 260.

Sunt etiam, qui negent, ab Anaſtaſio Siricii Succeſſore damnatum fuiſſe Rufinum. *ibid.* §. 92. pag. 260.

S

Sacerdos ſimplex benedictionem ſuper populum impertiri nequit, præterquam in fine Miſſæ, niſi forte id ipſi demandetur jure delegato. XLVIII. pag. 225. & ſeqq. Vid. *Presbyter.*
Quo ritu Benedictionem impertiri debeat, præſente Epiſcopo Diœceſano. *ibid.* pag. 405.

Sacramentorum ſimulatio licita non eſt, etiam ad evitandum mortis periculum. XXVII. §. 20. & 21. pag. 117. 118.

SS. Sacramentum Euchariſtiæ publicæ Fidelium venerationi exponendum non eſt, ſine licentia Epiſcopi, ſeu Ordinarii loci. V. pag. 17. Vid. *Euchariſtia.*

S. Salvatoris Majoris Abbatia. Vid. *Farfen.*

Sanctitas, non in una, vel altera virtutum ſpecie, ſed in complexu omnium virtutum in gradu heroico uſque ad obitum exercitarum, conſiſtit. LIV. §. 16. pag. 245.

Sanctitati alioquin probatæ non officiunt errores circa Dogmata nondum ab Eccleſia definita. *ibid.* §. 31. pag. 246.

Sancti vocabulum, primis Eccleſiæ ſæculis, Chriſtianis omnibus, ob Religionis Sanctitatem, tributum. LIV. §. 32. pag. 246. & 247.
Sequenti tempore Dignitatis Eccleſiaſticæ titulus fuit: ſeriùs autem ad probatam vitæ ſanctimoniam indicandam privativè translatum fuit. *ibid.*

Sanctorum Nomina, & elogia in Martyrologium inferri nequeunt, ſine auctoritate Congregationis Sacrorum Rituum. LIV. §. 3. pag. 240.

Sanctorum Nomina in Martyrologio inſerenda non ſunt, niſi publicus cultus ipſis per ſolemnem Canonizationem decretus, vel ſaltem ab antiquis temporibus univerſalis Eccleſiæ conſenſione præſtitus fuerit. *ibidem* §. 15. & 16. pag. 243. & 244.

Sanctorum Nomina, quæ in noviſſima Martyrologii Romani editione, Pontificis juſſu, inſerta fuerunt. Vid. dicta Conſt. LIV. §. 6. 7. & 8. pag. 241. & ſeqq. Vid. *Patronus.*

Sapientia. Vid. *Archigymnaſium.*

Sardiniæ Regis Magnum Eleemoſynarium Epiſcopali Charactere præditum eſſe oportet. XXXVI. pag. 182.

Saxones Caroli Magni juſſu compulſi ſunt Baptiſmum ſuſcipere. XXVIII. §. 38. pag. 125.
Sed notandum, quod antea ipſi declaraverant, & ſpoponderant ſe Baptiſmum ſuſcepturos. *ibid.* §. 39. pag. 125. & 126.

Scholarum Piarum Fundator. Vid. *Joſeph Calaſanctius.*

Scripta Servorum Dei diligenter examinari oportet in Congregatione Rituum, antequam ad aliquem actum inquiſitionis in eorum Beatificationis cauſſa procedatur. XLVI. pag. 215.
Hujuſmodi examen qua methodo fieri ſoleat, quidque in ipſo præcipuè ſpectetur. Vid. *ibid.* pag. 215. & 216.

Ante omnia conſtare oportet, quod a Servo Dei conſcriptum fuerit Opus, de quo agitur; alioquin examen prætermittitur. *ibid.* pag. 216.
Nec ſufficit id a Poſtulatoribus admitti. *ibid.*

Scriptores Archivii. Vid. *Archivii Scriptores.*

Scriptorum *Pœnitentiariæ Apoſtolicæ* Officia prævio ſemper concurſu conferri debent. XLI. pag. 199. & 200.
Nec iis conferenda ſunt, qui alienis ſervitiis, aliiſve officiis incompatibilibus addicti ſint. *ibid.*

Scripturæ authographæ probatio *per Teſtes habentes notam manum*, inſufficiens cenſetur, niſi legitimis adminiculis fulciatur. XLVI. pag. 217.
Quænam eſſe debeant hujuſmodi adminicula. *ibidem* pag. 217. & 218.

Scripturæ authographæ probatio per *comparationem* cum aliis Chirographis ejuſdem perſonæ, inter ſemiplenas, ſeu ſubſidiarias recenſetur. *ibid.* pag. 217.

Secretaria Brevium rationes exhibere non tenetur Ratiocinatori Cameræ. VI. pag. 24.

Secretarii Cameræ copias Chirographorum, & Inſtrumentorum Cameralium communicare debent Ratiocinatori ipſius Cameræ. *ibid.* pag. 26.

Secretarii Pœnitentiariæ Apoſtolicæ. Vid. *Procuratores.*

Segetum extractio de una in aliam Provinciam, Legationem, aut Civitatem Status Eccleſiaſtici, ſub certis legibus permittitur omnibus, etiam non ſubditis, in perpetuum. LIII. pag. 234.
Extra Ditionem Eccleſiaſticam fieri prohibetur, ſine ſpeciali Chirographo Papæ. *ibid.* pag. 234. & 235.

Et de una in aliam Provinciam, quoad aliquas ſegetes, in menſibus Junio, Julio, & Auguſto; & quoad alias, in menſibus Julio, Auguſto, & Septembri. *ibid.* pag. 236.

Seminarium Miſſionariorum Ord. Prædic. Congregationis S. Marci conſtituitur in Monte Mario prope Urbem, ſub dependentia a Congregatione Cardinalium de Propaganda Fide. LVII. p. 267. & ſeq.
Ejus Seminarii regulas vide. *ibid.* pag. 270. & ſeq.

Senectus impedimento non eſt quominus, quis in Religionem recipiatur. XXV. p. 104. & 105.

Sententiæ nondum executioni traditæ contra extractores Segetum, Animalium, Lignorum &c. de loco ad locum Status Eccleſiaſtici, annullantur, & irritantur. LIII. pag. 235.

Sententiâ unicâ latâ in prima inſtantia *ſuper nullitate Matrimonii*, non licet ad ſecunda vota tranſire. XLVII. pag. 222.
Sed duas conformes ſententias ad hunc effectum prodiiſſe oportet. *ibid.*
Id ipſum a Pontifice ſtatuitur pro cauſſis ſuper *nullitate Profeſſionum Regularium*; & reclamanti prohibetur, è Clauſtris exire poſt unicam ſententiam. *ibid.* p. 222.

Niſi quis antea per duas conformes reſolutiones obtinuerit reſtitutionem in integrum adverſus lapſum quinquennii. *ibid.* pag. 223. & 224.

Sententia ſuper nullitate Profeſſionis expectanda eſt, etiam poſt legitimè obtentam reſtitutionem in inte-

grum, ad huc, ut recl. ans è Clauſtris migrare poſſit. XLVII. pag. 223.

Sententiæ, quæ proferuntur in Cauſſis nullitatis Profeſſionis Regularis, poſtquam a Sancta Sede conceſſa fuit in integrum reſtitutio, ut plurimum ſunt pro profeſſionis invaliditate. *ibid.* pag. 223.

Sententia ſuper nullitate Profeſſionis prolata, abſque Proceſſu ſecundum juris ordinem confecto, nulla definitur. *ibidem* pag. 221. 222.
Item, ſi citati non fuerint omnes intereſſe habentes in ſuſtinenda illius validitate. *ibid.*

Servitus alia pœnalis eſt, & durior, alia civilis, quæ non omnia libertatis jura tollit. XXVIII. §. 11. pag. 113.
Ad hoc genus referenda eſt ſervitus, qua Judæi apud Chriſtianos haberi dicuntur. *ibid.*

Servitutum realium, aut mixtarum Cauſſæ graviores levioreſve cenſendæ ſunt, prout major, aut minor eſt prædii ſervientis æſtimatio, & Cauſſa Itala eſt, aut Ultramontana. XXI. pag. 90. & 91.

Servis jure belli in poteſtatem, & dominium redactis, an eorum filii infantes, ipſis etiam invitis, baptizari poſſint. XLVIII. §. 6. pag. 111. & 112.

Severus Sulpicius. Vid. *Sulpicius.*

Sicilia. Utriuſque Siciliæ Rex Carolus Cauſſam Beatificationis Ven. Mariæ a Jeſu de Agreda promoveri curat. XLVI. p. 214.
Idem Pontificem in Urbe inviſit, & cum eo agit de imminutione dierum Feſtorum de præcepto. LXIII. pag. 283.
In *Regno Siciliæ* citra Pharum, & in Diœceſibus Panormitana, & Meſſanen. ultra Pharum, reducitur obſervantia diverſorum dictum Feſtorum. LXV. pag. 286. & 287.

Sicilia Græcis Ritibus uſa eſt ab octavo Eccleſiæ ſæculo, uſque ad undecimum. XXIX. §. 11. pag. 141. & 142.
Poſt expulſionem Saracenorum ope Principum Normannorum, Ritum Gallicanum amplexa fuit; ex eoque *Gallico Siculus* ritus conflatus eſt. *ibid.*
Tandem Romanis ritibus ſe conformavit. *ibid.*

Signaturæ Juſtitiæ, & Gratiæ votantibus Præcedentiæ leges ſtatuuntur, juxta reſpectivam in Tribunali antiquitatem. IX. pag. 32.

Silvæ Candidæ Epiſcopatus ſubſiſtit, licet Capitulum extinctum ſit. XXXV. pag. 170.

S. Siricii Papæ, & Confeſſoris nomen in Martyrologio Romano Gregorii XIII. & Urbani VIII. juſſu emendato, prætermiſſum fuit. LIV. §. 49. p. 250. & 251.
Pro eo ſcripſerunt Franciſcus Maria Florentinus, Henricus Cardinalis Noriſius, aliique. *ibid.* §. 50. pag. 250. & 251.

De Siricii Sanctitate, ſplendidum extat teſtimonium in Epiſtola Valentiniani Imperatoris. *ibid.* §. 53. pag. 251.

Siricius Sanctiſſima decreta condidit ad Eccleſiaſticam diſciplinam firmandam, aut reſtaurandam. *ibid.* §. 54. 55. pag. 251.
Idem Jovinianum, Auxentium, Bonoſum, alioſque hæreticos damnavit; Manichæos, & Priſcillianiſtas ejecit. *ibid.* §. 56. 57. pag. 252.
Eumdem poſt obitum SS. Patres, ac Pontifices, & Catholicæ Synodi elogiis cumularunt. *ibid.* §. 58. pag. 252.
Illius nomen inter Sanctos ab Eccleſia agnitos exhibent Martyrologia Bedæ, Rabani, & Monaſterii S. Cyriaci de Urbe, tum illud a Florentinio editum, & alia, quæ Cardinali Baronio cognita eſſe non potuerunt. *ibid.* §. 59. p. 252.

S. Siricii erga S. Hieronymum agendi ratio vindicatur. *ibid.* §. 61. 62. pag. 253.
S. Hieronymi duriora quædam verba in S. Siricium prolata excuſantur. *ibid.* §. 73. 74. pag. 255. & ſeq. Vid. *S. Hieronymus.*

S. Siricius Rufini erroneam doctrinam cognitam habere non potuit. *ibid.* §. 76. 77. pag. 256.
Nec Origeniſtarum errores ſub Siricii Pontificatu ita in publicum prolati fuerunt, ut ab eo damnari potuerint. *ibid.* §. 85. &c. pag. 258. & ſeqq. Vid. *Origeniſtæ.*

S. Siricius non ſine cauſſa a S. Paulini Nolani neceſſitudine initio abſtinuit. *ibid.* §. 89. 90. p. 259.
Poſtea tamen eidem ſe benevolum præſtitit. *ibid.* §. 83. pag. 257. & 258.
Vid. *S. Paulinus.*

S. Siricius non immatura morte ſublatus fuit; quum ſeptuagenario major eſſet, & ſediſſet annos XV. *ibid.* §. 93. pag. 260.

S. Siricii Sanctitas, & Patrum illuſtri teſtificatione, & egregie factorum monumentis, & Eccleſiæ cultu, & objectorum refutatione a Pontifice comprobata eſt. *ibid.* §. 94. pag. 260. 261.
Ideo illius nomen Martyrologio Romano ſub die 26. Novembris jure inſcribendum decernit. *ibid.*

Siroli Eccleſia in Diœceſi Humanatenſi ſita eſt. XXXV. pag. 170. & 171.

Socius in Dominio domus, præfertur vicino in ipſius emptione. XXXIX. pag. 189.

Sollicitatoribus Cameræ Apoſtolicæ plura præſcribuntur Officia, arbitrio Theſaurarii Generalis inter eos diſtribuenda. VI. p. 23. & p. 26. & 27.

Somaschæ Congregatio Clericorum Regularium, a Beato Hieronymo Æmiliano fundata. XLIII. p. 204.

Sorbonæ Facultas Theologica Pariſienſis cenſuram edidit operis *de Myſtica Civitate Dei* Ven. Mariæ de Agreda. Quid de hac cenſura ſenſerit Cardinalis de Aguirre. XLVI. pag. 219.

Spicarum collectoribus permittitur extractio quocumque tempore, etiam extra Statum Eccleſiaſticum. LIII. pag. 237.

Spirensis Epiſcopi juriſdictio in Eccleſiam Collegiatam Beatæ Mariæ Virginis in Bruchſal, ejuſque Capitulum, firmatur per Epiſtolam Decretalem. XL. pag. 191. & ſeqq.

Spoletani Epiſcopi juriſdictioni variæ ſubjiciuntur Eccleſiæ, & loca ex Farfenſis Abbatis juriſdictione diſmembrata. XXXII. pag. 153.

Spoliorum Commiſſarii rationes reddere tenentur in Computiſteria Cameræ Apoſtolicæ. VI. pag. 24.

Sponsalia apud Judæos majorem Sponſo tribuunt poteſtatem in Sponſam, quam inter Chriſtianos; itaut corruptor alienæ Sponſæ, pro adultero habeatur, & adulterii pœna puniatur. XXVIII. §. 59. pag. 134.
Hinc eſt, ut Sponſus a Judaiſmo ad Fidem Chriſtianam converſus, hujuſmodi poteſtatis jure, ad Baptiſmum offerre poſſit Sponſam; quæ ſic oblata, retinenda eſt, & probanda. *ibid.*

Sponſalia apud Hebræos inter Sponſum ex una, & Sponſæ parentes, aut proximiores agnatos, ex altera parte, contrahuntur; vocantur autem eorum lingua *Tenaim.* *ibid.* §. 63. pag. 135. & ſeq.

Sponſalia Judæorum tunc valida, & rata cenſentur, quum in ſcriptis legaliter redacta ſunt, addita Teſtium ſubſcriptione, vel juramento coram Teſtibus præſtito, inter partes conventa. *ibid.* §. 65. 66. pag. 136.

Sponſalia ita contracta non obligant Mulierem deſponſatam ad contrahendum Matrimonium; ſed ſi ipſa recuſet, inobedientiæ erga parentes tantummodo arguitur. *ibid.* §. 64. pag. 136.
Si tamen copula poſt ſponſalia ſequatur, utraque pars adigitur ad contrahendum matrimonium, non tam vigore contractus, quam in pœnam commiſſi reatus. *ibid.* pag. 67. pag. 136.

Spon-

Spoſalia etiam validè, ut præfertur, contracta, facilè inter hebræos diſſolvuntur, auctoritate Rabbini, qui contrahentes a juramento abſolvit. XXVIII. §. 66. pag. 136.

SPONSUS a Judaiſmo ad Fidem converſus ſi Spoſam offerat ad Baptiſmum, contractorum ſponſalium probationes exhibere tenetur. *ibidem*. §. 69. pag. 136.

Si probetur ſponſalia legitime, juxta nationis ſuæ mores, contraxiſſe, *Sponſa* ad Catechumenorum Domum deferri debet, ibique quamdiù oportebit, non tamen ultra quadraginta dies, retineri, & probari. *ibidem*. §. 70. pag. 137.

Si autem probationes tales exhibeat, quæ juxta Chriſtianorum dumtaxat Leges, valida ſponſalia evincerent; tunc Mulier extra vicum evocari, & in Eccleſia, aliove idoneo loco, de amplectenda Fide interrogari debet; non tamen retineri, niſi converſionis ſpem oſtendat. *ibidem* §. 69. pag. 136. & 137.

STAUROPAEIUM Patriarchis Orientalibus uſitatum, eſt jus figendi Crucem, quum novum Monaſterium in Diœceſi alicujus ſui Suffraganei extruitur. XL. pag. 195.

Quo facto, Monaſterium hujuſmodi ab Epiſcopi Diœceſani juriſdictione exemptum, & Patriarchæ immediatè ſubjectum remanet. *ibid*.

S. STEPHANI Abbatis & ducentorum Monachorum S. Petri de Cardegna Martyrum Nomina, Summi Pontificis curâ Martyrologio Romano inſcripta fuerunt, poſt centum, & ultra annos, ex quo Clemens VIII. id fieri juſſerat. LIV. §. 4. pag. 240.

S. STEPHANI Papæ, & Martyris *Militia* pluribus Privilegiis a Sede Apoſtolica decorata fuit. LII. pag. 233.

Ejus *Militibus* conceditur, ut enſe præcincti coram Romano Pontifice apparere poſſint. *ibidem* pag. 233.

SUBSIDIA DOTALIA, quæ antea ab Archiconfraternitate Beatæ Mariæ Virginis de Planctu diſtribuebantur, in poſterum ab Archiconfraternitate Doctrinæ Chriſtianæ diſtribui jubentur. II. pag. 6.

Adoleſcenti, qui in Doctrina Chriſtiana frequentanda diligentior fuerit, conceditur nominatio ad unum Subſidium hujuſmodi. *ibidem* pag. 7.

SUFFRAGANEI. Vid. *Epiſcopi Suffraganei*.

SULPICIUS SEVERUS Diſcipulus S. Martini, ejuſque vitæ Scriptor, laudatur a S. Paulino Nolano, a Paulino Petrocorienſi, Venantio Fortunato, Gregorio Turonenſi, aliiſque. LIV. §. 39. pag. 248.

De eo tamen ſcribit Gennadius, Pelagianis in ſenectute adhæſiſſe; & in ipſius dialogis Millenariorum errores agnoſcere licet; unde & ipſius opuſcula a Gelaſio Papa inter apocrypha recenſentur. *ibidem* §. 40. pag. 248.

Sulpicius hic nunquam Epiſcopus fuit; Presbyterum verò fuiſſe unius Gennadii teſtimonio comprobatur. *ibidem* §. 41. pag. 249.

Illius autem Nomen Martyrologio adſcriptum non fuit, ſed S. Sulpicii Bituricenſis Epiſcopi, de quo infra, *ibidem*.

S. SULPICIUS SEVERUS *Bituricenſis Epiſcopus* in Martyrologiis laudatus ad diem 29. Januarii, nil commune habet cum Sulpicio Severo Diſcipulo S. Martini. *ibidem* §. 47. pag. 250.

Unde meritò ab ejus elogio expunctum fuit additamentum illud *Diſcipuli S. Martini*. *ibidem* §. 46. 47. pag. 249. & 250.

S. SULPICIUS alter *Bituricenſis Epiſcopus* cognomento PIUS, in Martyrologiis memoratur die 17. Januarii. *ibidem*.

SUPERIORES REGULARES, quæ obſervare debeant in Tyronum admiſſione. XLVII. p. 223. & 224. *Bullarii Romani Contin.* Pars XI.

Superiorum Regularium conſenſus exquiritur a S. Sede, in concedendis diſpenſationibus pro Regularibus. *ibidem*.

Superiores Regulares non poſſunt ſuis ſubditis concedere literas dimiſſorias ad recipiendos Ordines ab alio, quàm ab Epiſcopo Diœceſano, niſi hic a Diœceſi abſit, vel Ordinationes in temporibus non ſit habiturus. XXVII. pag. 106.

Eorum Dimiſſoriæ nullæ declarantur, niſi adjuncta habeant documenta de abſentia Epiſcopi Diœceſani, ſive quod Ordinationes habiturus non erit. *ibid* pag. 108.

Vid. *Epiſcopus*. Vid. *Ordinatio &c.*

Superiores Regulares Monaſteriorum Monialium, bis, aut ter in anno Confeſſarium extraordinarium offerre tenentur univerſæ Communitati. LVI. pag. 263.

Et quidem ſemel ſaltem in anno hujuſmodi Confeſſarium deputare debent è Clero ſeculari, vel ex alio Ordine Regulari. *ibidem* pag. 266.

Singulis autem Monialibus peculiarem Confeſſarium extra ordinem in pluribus caſibus denegare non debent. *ibidem* pag. 263. & ſeq.

Vid. *Confeſſarius*. Vid. *Epiſcopus*.

Superiores Regulares non ſe opponentes Regularibus petentibus Profeſſionis nullitatem, officio deeſſe cenſentur. XLVII. pag. 224.

Superior Regularis, unà cum Ordinario loci, cognoſcere debet cauſas ſuper nullitate Profeſſionis Regularis intra quinquennium promotas, ſive actio ſit a Religione intentata, ſive a Profeſſo. *ibidem* pag. 220. & 221.

Idem ſtatuitur ſi cauſa intra quinquennium legitimè introducta, poſt quinquennium denuo inſtauretur. *ibidem* pag. 395.

Superior Regularis ſimiliter cum Ordinario cognoſcere debet cauſas nullitatum Profeſſionum Monialium ſibi ſubjectarum. XLVII. pag. 221.

Superior Regularis ad effectum cognoſcendi cauſas ſuper nullitate Profeſſionis, eſt Prælatus Localis Monaſterii, Conventus &c. *ibidem*.

Superior Regularis Conjudex in hujuſmodi cauſis exiſtens, juri ſuo cedere nequit, ſed alium poteſt ſubdelegare. *ibidem*.

Superiore Regulare diſſentiente a judicio Epiſcopi in cauſa nullitatis Profeſſionis, cauſa devolvitur ad S. Sedem. *ibidem*.

Superior Regularis alius a primo, unà cum Judice ſecundæ, aut ulterioris inſtantiæ, ſemper in cauſis hujuſmodi judicare debet. *ibidem* pag. 222.

Si in loco Judicis ſecundæ, aut ulterioris inſtantiæ, non adſit Superior Regularis ejuſdem Ordinis, aſſumendus erit Superior Monaſterii vicinioris ipſius Ordinis, vel alius Judex Eccleſiaſticus, deputatus ab eo, ad quem pertinet. *ibidem* pag. 222. & ſeq.

Superior Regularis in cauſis nullitatis Profeſſionis non admittitur ad judicium ferendum, quum cauſa apud Sedem judicatur quacumque de cauſa. XLVII. pag. 223.

Etſi agatur de cauſa infra quinquennium promota. *ibidem*.

SYPONTI mos invaluerat, ut Feria V. majoris hebdomadæ, Archiepiſcopus, ſacro Chriſmate in Civitate confecto, ad Garganum montem ſe conferret, ibique alteram Miſſam celebraret. III. pag. 10.

Id ab Honorio Papa III. vetitum fuit. *ibidem*.

T.

TARRACONENSE Concilium Provinciale Feſtorum dierum imminuendorum Methodum excogitat, quæ a Benedicto XIII. approbatur. LXIII. pag. 283.

Digitized by Google

Nimirum, ut omnibus diebus Dominicis, aliiſque ſolemnioribus Feſtis, Fideles Miſſæ interſint, & ab operibus ſervilibus abſtineant; in aliis verò Miſſam audiant, ſed operari poſſint. LXIII. pag. 283.

Eamdem Methodum ſequitur Benedictus XIV. in concedendis hujuſmodi imminutionum Indultis. *ibidem* pag. 284. 286. & 287. & LXV. pag. 286. 287.

S. Telesphorus primum inſtituit, ut in die Nativitatis D. N. Jeſu Chriſti ab unoquoque Sacerdote Miſſarum ſolemnia ter celebrentur. III. pag. 9.

Tempora Ordinationum. Vid. *Epiſcopi.*

Vid. *Ordinationes.*

Tanáim vox Hebraica, qua ſponſalia de futuro vocantur apud Judæos; Matrimonium verò de præſenti vocatur *Kidduſcim.* XXVIII. §. 63. pag. 135. & 136.

Territorium ſeparatum Prælato inferiori competere non cenſetur in loco intra certam Diœceſim exiſtente, niſi conſtet de Privilegio Apoſtolico, aut de immemorabili conſuetudine. XXXIII. pag. 158. Vid. *Exemptio.*

Territorii ſeparati jura ex mera denominatione *nullius Diœceſis* non probantur. XXXIII. pag. 159. & 160.

Testis unicus non probat de jure. XXVIII. ſ. 55. pag. 132.

Limita, ut collatio Baptiſmi per unicum Teſtem fide dignum probari poſſit. *ibidem* ſ. 31. pag. 208.

Item limita, quando Teſtis unicus, legitimis præſumptionibus, & validis conjecturis adminiculatus eſt. *ibidem* ſ. 55. pag. 132.

Teſtes in Judiciis Civilibus, & Canonicis admittuntur etiam *Mulieres.* *ibidem.*

Teſtes *habentes notam manum*, identitatem Scripturæ authographæ non probant, niſi validis adminiculis fulciantur. XLVI. pag. 217.

Quæ debeant eſſe hujuſmodi adminicula. *ibid.*

Teſtes examinati *turmatim*, invalidam probationem conſtituunt; ſed de ſubſtantia examinis formalis eſt, ut ſinguli ſeorſim audiantur. *ibidem* pag. 217.

Theodori Pontificis nulla mentio fit in Martyrologio Romano, aliiſque Eccleſiæ monumentis, ex quibus de cultu illi exhibito conſtare tutò poſſit. LIV. §. 48. pag. 250.

Hinc ejus nomen in nova Martyrologii editione non admittitur. *ibid.*

S. Theresiæ opera non aliena induſtria, ſed ipſius tantùm ſtudio compoſita fuiſſe probatum fuit. XLVI. pag. 217. & 218.

Thesaurarius Generalis non tenetur ſpeculiariter rationes exhibere in Computiſteria Cameræ Apoſtolicæ. VI. pag. 24.

Theſaurarii Generalis officia, & facultates diverſi generis, in Congregationibus Cameralibus, & in directione œconomiæ Cameræ Apoſtolicæ. Vid. Conſt. VI. pag. 18. per tot.

Theſaurarii *Provinciales* documenta ſolutionum exhibere debent in rationum redditione. VI. ſ. 6. pag. 20.

Iidem rationes ſingulorum Annorum intra tres menſes Anni ſequentis exhibere tenentur. *ibidem* pag. 23.

Theudalous Marchio celebre Monaſterium S. Benedicti in Polirone fundavit in Statu Mantuano. XL. pag. 193.

Quo in Monaſterio Monachis tribuitur facultas eligendi Abbatem &c. *ibidem.*

Ex hoc non inducitur exemptio ab Epiſcopi juriſdictione. *ibidem* & ſeq.

S. Thomæ Aquinatis auctoritas de non conferendo Baptiſmo Infidelium filiis infantibus, contra voluntatem parentum. XXVIII. ſ. 4. & ſeqq. pag. 111.

Ejuſdem Doctrina de intentione in adulto requiſita, ut validè batizbetur. *ibid.* §. 43. pag. 127. & 128. & ſ. 51. pag. 131.

Ejuſdem ſententia de non prohibendo Clericis ſecularibus ingreſſu in Ordines Regulares. XXV. pag. 102.

Item illius monitum de Confeſſario extra ordinem facilè concedendo Religioſis viventibus in communitate, cui unicus Confeſſarius ordinarius eſt aſſignatus. LVI. pag. 262.

Tigni ferendi ſervitus ſtatuitur inter Domos Centumcellarum, cum opportunis Legibus. XXXIX. pag. 19.

Tirasonensis Epiſcopus, Proceſſum conficiens auctoritate ordinaria, ſuper fama Virtutum, & Miraculorum Ven. Mariæ a Jeſu de Agreda, authographum illius Operis *de Myſtica Civitate Dei* recognoviſſe fertur. XLVI. pag. 217. Vid. *in verbo* Agreda.

Toletanum Concilium cenſet Clericis non interdicendum eſſe ingreſſum in Ordines Regulares. XXV. pag. 102.

Transitus Regularium ab Ordine laxiore ad ſtrictiorem impediri non debet ſine cauſſa. *ibid.* pag. 104.

Si Superiores duorum Ordinum diſſentiant, judicium ad Sedem Apoſtolicam devolvitur. *ibid.* pag. 104.

Tranſitus concedi ſolet a Sede Apoſtolica, cum derogatione ſuper conſenſu Superioris Ordinis laxioris. *ibid.* Vid. *Regulares.*

Translatio Regularibus non conceditur ad Ordines, in quibus non vigeat Clauſtralis obſervantia, nec ad Ordines Militares, aut Hoſpitalarios. VII. pag. 29.

Quomodo ſe gerere debeant Epiſcopi cum hujuſmodi Regularibus ſe tranſlatos aſſerentibus. Vid. *ibidem.*

Transsubstantiatio vini in Sanguinem Chriſti non fit in Miſſa Præſanctificatorum per immerſionem Particulæ conſecratæ in Calicem. III. pag. 12.

Tridentini Concilii decreta enunciantur, & impleri jubentur, circa juriſdictionem Epiſcoporum in omnes animarum curam gerentes, & in Eccleſias, quibus adnexa eſt hujuſmodi cura. I. pag. 2. & XXXIII. pag. 158.

Item ſuper Electione dignioris inter approbatos ad animarum curam. IV. pag. 13. & ſeq.

Item ſuper juriſdictione Epiſcoporum in Regulares extra Clauſtra degentes. VII. pag. 29.

Item ſuper facultatibus Epiſcoporum circa ea, quæ obſervari debeant, aut evitari in celebratione Miſſæ. XVII. pag. 79.

Item ſuper reſidentia Epiſcoporum, & ſuper eorum abſentiæ cauſſis. XVIII. pag. 79. & 80. & ſeq.

Item ſuper Ordinationibus Regularium. XXVII. pag. 107.

Et ſuper abolitione Privilegiorum recipiendi Ordines a quocumque, vel extra tempora. *ibid.* pag. 108.

Item de non ordinandis ſine cauſſa Epiſcopis Titularibus, & de his, quæ hujuſmodi Epiſcopis permittuntur. XXXVI. pag. 172. & 173.

Item de reſervatione Cauſſarum Criminalium judicio Epiſcopi, ſeu Ordinarii, excluſis Archidiaconis, Decanis &c. XL. pag. 197. & 198.

Item de abſtinentia Clericorum a luxu, conviviis, Choreis, aleis. XLV. p. 212.

Item de non recipiendis Regularium recurſibus adverſus Profeſſionis validitatem poſt elapſum a die Profeſſionis Quinquennium; vel ſi reclamantes extra Clauſtra degant, aut habitum dimiſerint. Et de forma ſervanda in hujuſmodi Judiciis. XLVII. pag. 220.

Item de coërcendis iis, qui Mulieres cogunt ad ingrediendam Religionem *ibid.* pag. 224.

Item de Confeſſariis extra Ordinem, bis, aut ter in Anno exhibendis Religioſarum Mulierum Communitatibus. LVI. pag. 262.

SS. Trinitatis Redemptionis Captivorum Ordo a Pontifice laudatur. LXVIII. pag. 304.

Vid. *S. Joannes de Matha.*

S. Turibii Archiepiſcopi Limani decretum de Regularium dependentia ab Ordinarii juriſdictione in ſuſcipien-

cipienda cura Animarum, ejuſque exercitio. I. pag. 1. & 2.

Ejuſdem laudatur Decretum de celebratione duarum Miſſarum in unico die per unum, eumdemque Parochum, in caſibus permiſſis. III. pag. 8. & 9.

Tusculani Epiſcopi controverſia juriſdictionalis cum Abbate Cryptæ Ferratæ pendens, definitur. XXXIII. pag. 157.

Intra Diœceſis Tuſculanæ fines Monaſterium Cryptæ Ferratæ exiſtit. *ibid.* pag. 158.

Tuſculana Ciceronis Villa, in loco, ubi nunc eſt dictum Monaſterium, fuiſſe putatur. *ibidem* pag. 158.

Tuſculani Epiſcopi juriſdictio Ordinaria in Territorium Cryptæ Ferratæ aſſeritur. *ibidem* pag. 158.

Eidem reſervatur jus cognoſcendi cauſſas Matrimoniales, tam ſuper ſeparatione Thori, quam ſuper validitate Matrimonii contracti in Parochia Cryptæ Ferratæ. *ibid.* pag. 160.

Tutores loco Parentum ſunt Filiis orbis. XXVIII. §. 14. pag. 125.

Itaque, ubi Parentum conſenſus neceſſarius eſſet, ut Baptiſmus licite infanti adminiſtretur, Tutorum ſimiliter conſenſus requiritur. *ibid.*

V.

Vacatio Beneficiorum inducitur per ſolemnem Profeſſionis emiſſionem. XXV. pag. 103. & ſeq.

Non vero per Votorum ſimplicium emiſſionem in Societate Jeſu, tranſacto probationis biennio. *ibidem* pag. 103.

Decretum eſt autem in Congregatione Generali quinta ipſius Societatis, ut quilibet, expleto biennio, Beneficia Eccleſiaſtica dimittat. *ibidem.*

Valenti Sylvius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, de Urbis Archigymnaſio benemeritus, laudatur, LXVII. p. 282.

Eidem conceditur ad vitam jus diſponendi de locatione, & extractione redditum applicatorum pro dote duarum Cathedrarum recens erectarum. *ibidem.*

Valenti Ludovicus Utriuſque Signaturæ Referendarius, & Fidei Promotor, pro Elevatione Corporis Servi Dei Joſephi Calaſantii deputatur. LV. p. 261.

Valentinianus Imperator, cum adhuc puer eſſet, blanditiis, & ſuaſionibus Matris deceptus, Arianorum erroribus imbutus fuit; ſed poſtea reſipuit. LIV. §. 53. pag. 251.

Ejus teſtimonium S. Siricio Pontifici honorificum refertur. *ibid.* p. 251.

Vaticanæ Baſilicæ prærogativa eſt, ut in ea benedicantur *Pallia*, quæ a Romano Pontifice Patriarchis, & Archiepiſcopis mittuntur. LX. pag. 274. & ſeq.

Et in eadem aſſerventur propè corpus B. Petri. *ibidem.*

Ipſius Baſilicæ Altariſtæ injungitur cura arculæ a Pontifice donatæ, in qua ipſa Pallia aſſervantur. *ibid.* pag. 275.

Vaticanæ Baſilicæ *Archipresbyter* dimiſſorias literas Clericis ſuæ Baſilicæ addictis dare, & Sacramentum Confirmationis adminiſtrare poteſt. XXXVI. pag. 176.

Vaticanæ Baſilicæ Clero conceſſum eſt a Clemente XI., ut de ſingulis Sanctis Pontificibus Romanis *Officia propria* recitent. LIV. §. 50. pag. 250. 251.

Vectigalia pro introductione, & extractione Segetum, Animalium &c. legitimè impoſita, tam favore Cameræ Apoſtolicæ, quàm communitatum, & privatorum, ſolvi jubentur, non obſtante indulta mutui Commercii libertate. LIII. pag. 235. & 236.

Viarum Urbis reparationi mature conſuli jubetur, nec unquam poſſeſſoribus domorum adjacentium denegari licentiam eaſdem ſua impenſa reſtaurandi. LXVII. pag. 300. & 301.

De Viis ex integro reficiendis conſultandum inter Adjacentes, coram Præſide, aut Magiſtro Viarum congregatos. *ibidem* pag. 300. & 301.

Viarum refectio a poſſeſſoribus adjacentibus de proprio fieri poterit, & per Fabros ab eiſdem deputatos, etiam quoad lineam Meditullii, juxta normam tamen a Peritis, & Officialibus Tribunalis præſcriptam; dummodo id ſe facturos profiteantur, intra certum legitimum tempus. *ibid.* pag. 301.

Ipſis autem in tempore non profitentibus, vel in ipſa reparatione, aut refectione ceſſantibus, Tribunal Viarum, jure ſuo illas reſtaurari, aut refici curabit, & ſumptus exiget a Poſſeſſoribus. *ibid.* pag. 301.

Viarum ſternendarum forma, quæ nunc reperitur, in poſterum conſervari jubetur, ſine variatione materiæ, cœmenti, aut declivii. *ibidem.*

Ad Viarum reparationem, & refectionem, ſolos poſſeſſores adjacentes, nunquam verò ſimplices utentes, teneri decernitur. *ibid.* pag. 302.

Viarum Urbis viſitatio quotannis, initio Veris, & Autumni, a Magiſtris Viarum fieri debet. LXVII. pag. 300.

Viarum vero Conſularium, earumque diviſionum, ſemel in Anno ab ipſis Magiſtris; a Præſide autem, quoties ipſi opportunum videbitur. *ibidem* pag. 302.

Harum refectioni quomodo conſulendum. *ibidem* pag. 302.

Viarum Tribunal refectioni Viarum ex integro manum admovere nequit, niſi elapſis tribus diebus à die decreti, ut adverſus illud recurrere poſſint, qui ſe gravatos contendant. LXVII. p. 300. & 301.

Viarum Tribunal quando poſſit per ſuos operarios ex officio vias Urbis reficere, & impenſam inter adjacentes poſſeſſores partiri. *ibid.* p. 301.

A decretis, mandatis, & ſententiis *Tribunalis Viarum* non admittitur inhibitio, aut appellatio ſuſpenſiva, quando agitur de exigendis Taxis a Principe impoſitis, de conductoribus cogendis ad ſolutiones, aut ad implenda promiſſa, & de rationibus, ſeu reſiduorum ſolutionibus exigendis. *ibid.* pag. 301.

Ab aliis autem ipſius Tribunalis decretis, Mandatis, atque ſententiis, ad plenam Cameram appellari poterit, etiam ad effectum ſuſpenſivum. *ibid.*

Viarum Præsidi, & Magiſtris injungitur frequens viarum viſitatio, ac ſollicitudo, ut mature reſtaurentur, ſeu reficiantur. LXVII. pag. 300. & ſeq. pag. 303.

Viarum Præſes quomodo cogere debeat conductores Viarum extra Urbem, ad reficiendas eas, quæ refectione indigent; cum facultate mittendi Commiſſarios &c. *ibid.* p. 302.

Eidem adimitur facultas eligendi Procuratorem Fiſcalem Tribunalis in locum illius, qui ab officio remotus fuerit ob neglectum Pontificiæ voluntatis hic expreſſæ implementum, *ibidem.*

Viarum Præſes de pecuniis Cameralibus a ſe adminiſtratis, quotannis rationem reddere tenetur. VI. pag. 23.

Viarum Magistri licentias denegare nequeunt Poſſeſſoribus, qui vias Urbis ſibi proximas propriis impenſis reſtaurare velint. LXVII. pag. 300. 301.

Viarum Magiſtri ſingulis annis ante finem menſis Maji viſitare debent vias extra Urbem ſuæ curæ reſpectivè commiſſas; diebus antea ad Conductorum notitiam intimandis. *ibidem* p. 302.

Hujuſmodi viſitationum Relatio in ſcriptis exhiberi debet in Congregatione Tribunalis Viarum, & in Actis Notarii ejuſdem Tribunalis, nec non Summo Pontifici præſentari, per organum Auditoris Sanctitatis Suæ. LXVII. p. 302.

Magiſtri Viarum in viſitationibus deficientes, amittunt annuum emolumentum ſeotor. 200. ipſis præſtari ſolitum. *ibid.* p. 302.

Idque emolumentum ipſis perſolvi prohibetur ante finem Maji, ſeu legibus hujuſmodi ooo impletis, ſub pœna dupli &c. *ibidem.*

VIARUM PROCURATOR FISCALIS viſitationum, & relationum confectionem urgere, expeditionem manus Regiæ petere contra Conductores in conventionum implemento ceſſantes, & Officialium Tribunalis negligeotiam Pontifici denunciare tenetur. LXVII. p. 302.

Idem in præmiſſis deficiens, ab Officio removeri debet, aliuſque in ejus locum eligi a Cardinali S. R. E. Camerario. *ibidem.*

Eadem ſtatuuntur *de Notario Tribunalis Viarum*, ſi relationes viſitationum viarum, ſuis temporibus, ad Pontificem deferre prætermittat. *ibid.*

VIATICA, quæ a reis inquiſitis exiguntur pro Commiſſionibus a Tribunali Gubernii Urbis, aut a Congregatione Sac. Conſultationis contra eos expeditis, ad Cameram Apoſtolicam pertinent, quæ Judicibus, & Notariis Criminalibus certa ſalaria, & emolumenta perſolvit. XLIV. pag. 207. Vid. *Bona Reorum.*

Viatica, & Cibaria pro Commiſſiooibus ad inſtantiam Accuſatoris, vel Adhærentis Fiſco expeditis, ſolvi debent ab ipſo Accuſatore, vel Adhærente; qui ea repetere nequit ab Acuſato, ſeu inquiſito, niſi poſt ſequutam condemnationem. *ibid.*

Viatica, & Cibaria pro Commiſſionibus expeditis ex Officio a Tribunalibus Cardinalis Vicarii, aut A. C. de ſpeciali mandato Sanctiſſimi, a Camera Apoſtolica ſolvuntur, quæ eadem repetit ab ioquiſitis. *ibid.* pag. 208.

Si autem deſit mandatum ſpeciale manu Papæ ſignatum, tunc ſolvenda erunt ab ipſo Judice, qui Commiſſionem tranſmittit. *ibid.*

Item ſi Judices, & Notarii neglexerint deſcriptionem bonorum inquiſiti, eamque deſcriptionem in Proceſſu non inſeruerint, nihil pro Viaticis, & Cibariis repetere poſſunt a Camera Apoſtolica. *ibidem.*

VICARIUS Metropolitani in Synodis Provincialibus antefertur Epiſcopis Suffraganeis, ob auctoritatem, quam obtinet, & ratione Perſonæ, quam repræſentat. XXXVI. p. 176.

VICARIO URBIS Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinali injungitur, ut in deputatione Confeſſariorum Extraordinariorum pro Monaſteriis, & Conſervatoriis ipſius Urbis, Pontificis menti ſe conformet, & ſtatutas leges a Regularibus, aliiſque obſervari curet. LVI. pag. 266.

Io ejuſdem Tribunali ſervari jubentur leges a Pontifice conditæ de ordine tractandi cauſſas ſuper nullitate Profeſſionum Regularium, quæ intra quinquennium apud Ordinarios Judices promoveantur. XLVII. pag. 169. 170.

Vicarius Urbis, tamquam Præfectus Congregationis ſuper Reſidentia Epiſcoporum, facultatem ab Urbano VIII. habet concedendi Epiſcopis ex juſtis cauſſis, licentiam abeſſendi a Diœceſi per quadraginta dies. XVIII. p. 81.

Vicarii Urbis *Promotor Fiſcalis*, idèm conſtituitur Fiſcalis Promotor Congregationis ſuper Reſideotia Epiſcoporum, cum jure ſuffragii conſultivi. *ibidem* pag. 82.

Vicarius Urbis Commiſſiones pro cauſis criminalibus expedire poteſt, expenſis Accuſatoris, ſive Adhærentis Fiſco; facto nimirum ab hoc congruo depoſito pro viaticis, cibariis &c. & data fidejuſſione pro reliquo. XLIV. p. 207.

Deficiente autem Accuſatore, ſeu Adhærente, Commiſſiones expedire nequit, ſed demandare debet inquiſitiones Ordinariis Eccleſiaſticis locorum, ſeu aliis ibi exiſtentibus, in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis. *ibid.* p. 208.

Quod ſi expedire judicetur eas ex Officio ab Urbe mittere, vel eaſdem injungere Judicibus extra locum delicti exiſtentibus; reportare debebit Commiſſionem ſpecialem manu Papæ ſignatam, & ab Auditore Sanctiſſimi ſubſcriptam, alias expenſas ſolvet de proprio. *ibidem.*

VICINUS pluribus partibus, præfertur aliis vicinis in emptione domus. XXXIX. p. 189.

Vid. *Prælationis Jus.*

VILLA FONTANA. Vid. *Medicina.*

VINCENTII LIRINENSIS ſanctitas, propter ſuſpicionem errorum circa Dogmata noodum ab Eccleſia definita, non obſcuratur. LIV. §. 31. p. 246.

VIS, & METUS diſtinguitur in gravem, & levem, habito etiam reſpectu ad perſonam, cui infertur. XLVII. p. 224.

Vis, & metus adhiberi non debet, ut Judæi in Chriſtianorum regionibus aſyli jure gaudentes, *Baptiſmum* ſuſcipiant. XXVIII. p. 114. & ſeq.

Auctoritates afferuntur, & exempla explicantur. *ibid.* p. 125. & ſeq.

Et de jure Principum in eos, quos jure belli ſubjecerint. *ibidem* p. 126.

Si quis per Vim, & Metum dicat ſe baptizatum fuiſſe; videndum an violentiis cedendo conſenſerit, an vero diſſentiens aqua Baptiſmi ablutus fuerit; In primo enim caſu validè baptizatus cenſebitur, ſecus in ſecundo. *ibidem* p. 130.

Vim, & Metum inferentes, ut quis *Religionem* ingrediatur, aut *Profeſſionem* emittat, ab Ordinariis puniendi ſunt, pœnis a Concilio Tridentino ſtatutis. XLVII. p. 223. & 224.

Vis & Metûs auctores, qui a reclamante, vel a Teſtibus ab ipſo inductis, indicati fuerint, citari debent in judicio ſuper nullitate Profeſſionis. *ibidem* pag. 221.

Vis, & metus incuſſus ad cogendum aliquem, ut Profeſſionem Regularem emittat, etiamſi perſeveraverit per quinquennium, & ultra; non ideo tamen prorogatur quinquennium a Concilio Tridentino conceſſum ad reclamandum. *ibid.* p. 222. & p. 274.

Attameo ex Apoſtolicæ Sedis æquitate inductum eſt remedium reſtitutionis in integrum, de quo *ibidem* p. 225. & 223.

VISITATIO SS. LIMINUM. Vid. *Relatio Status Eccleſiæ.*

ULTIANSA Monaſterium, ſeu Præpoſitura S. Laurentii de Plebe Martyrum ſupprimitur, ejuſque bona Menſæ Epiſcopali Pinarolieo. noviter erectæ uniuntur. LVI. p. 289. & ſeq.

VOLUNTAS. Vid. *Baptiſmus.* Vid. *Intentio.*

VOTA. Vid. *Profeſſio.*

VOTA ſimplicia, quæ in Societate Jeſu poſt biennium probationis emittuntur, Beneficiorum vacationem non inducunt. XXV. p. 103. & 104.

VOTANTIBUS Signaturæ Juſtitiæ, & Gratiæ præſcribitur Præcedentiæ lex, juxta reſpectivam antianitatem. IX. p. 35.

URBANUS VIII. Martyrologii Romani emendationem fieri curavit; eique perficiendæ doctorum Virorum Congregationem deputavit. LIV. §. 2. p. 240. & §. 46. pag. 249. & 250.

Usuardus in Martyrologio ſuo concinnando, antiquioribus Martyrologiis Hieronymi, Bedæ, Rabani, Vandelberti, & Adonis uſus eſt. LIV. §. 34. pag. 247.

Itaque, quod io illis non reperitur, ſed ab ipſo Uſuardo additum dignoſcitur, ad examen revocari decet. *ibid.* §. 36. pag. 247. & 248.

Uſuardi error circa Feſtum Aſſumptionis Beatæ Mariæ Virginis notatur. *ibidem.*

Uxor in poteſtate Mariti eſt juxta Legem Moy XXVIII. pag. 134.

Ideo Maritus a Judaiſmo ad Eccleſiæ Fidem ſus, eam ad Baptiſmum offerte Judæi.

B.

Zoccolette. Conſervatorio S. Clemen..., quod vocant *delle Zoccolette* in regione Arenulæ Urbis, annuum Subſidium Dotale aſſignatur. II. pag. 6.

341

FINIS TOMI XVII.

2-45

12 961

Digitized by Google

00566145Г7

Digitized by Google